

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
2019-YL-139

TEZKİRETÜ'L-EVLIYÂ ÇEVİRİSİ (BUDAPEŞTE NÜSHASI)
GRAMATİKAL DİZİNİ

Hazırlayan
Emel ÖZKAN

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Ali İhsan YAPICI

AYDIN-2019

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Emel ÖZKAN tarafından hazırlanan “Tezkiretü’l-Evliyâ Çevirisi (Budapeşte Nüshası) Gramatikal Dizini” başlıklı tez, .../...../ 2019 tarihinde yapılan savunma sonucunda aşağıda isimleri bulunan jüri üyelerince kabul edilmiştir.

	Unvanı, Adı Soyadı	Kurumu	İmzası
Başkan	Dr. Öğr. Üyesi Ali İhsan YAPICI		
Üye			
Üye			

Jüri üyeleri tarafından kabul edilen bu **Yüksek Lisans** tezi, Enstitü Yönetim Kurulunun ..... tarih ..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Doç. Dr. Ahmet Can BAKKALCI

Enstitü Müdürü

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Bu tezde sunulan tüm bilgi ve sonuçların, bilimsel yöntemlerle yürütülen gerçek deney ve gözlemler çerçevesinde tarafımdan elde edildiğini, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kuralların gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

.... /.../ 2019

Emel ÖZKAN

ÖZET

TEZKİRETÜ'L-EVLIYÂ'NIN BUDAPEŞTE NÜSHASI

Emel ÖZKAN

Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Ali İhsan YAPICI

2019, XXI + 963 sayfa

Bu çalışma, Ferîdüddin Attâr'ın *Tezkiretü'l-Evliyâ* adlı eserinin Türkçe çevirilerinden Budapeşte Nüshası üzerine yapılmıştır. İncelenen nüsha Eski Anadolu Türkçesi Dönemi'ne ait en eski çeviridir. Metin Eski Anadolu Türkçesinin bütün özelliklerini taşımaktadır. Üzerinde çalışılan metin dinî konular hakkında yazılmış, öğretici bir eserdir. Çalışmada yazarın hayatı ve eserleri hakkında bilgiler verilmiştir. Bu nüsha, Macar Türkolog G. Hazai tarafından daha önce okunmuştur. Bu çalışmada metin tekrar okunarak hatalı bölümleri düzeltilmiştir. Metinde geçen sözcükler eklerine ayrılmış, dizin bölümünde sözcüklerin anlamları verilerek çalışma tamamlanmıştır.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: Tezkire, Tezkiretü'l-Evliyâ, Ferîdüddin Attâr, Tezkiretü'l-Evliyâ Çevirileri, Tezkiretü'l-Evliyâ'nın Budapeşte Nüshası, gramatikal dizin.

ABSTRACT

TEZKİRETÜ'L-EVLIYÂ'NIN BUDAPEŞTE NÜSHASI

Emel ÖZKAN

Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Ali İhsan YAPICI

2019, XXI + 963 sayfa

This study has been done on the Budapest copy of the Turkish translations of the worknamed Tezkiretü'l-Evliyâ of Ferîdüddin Attâr. The copy reviewed is the oldest translation from the Old Anatolian Turkish Period. The text has all the features of Old Anatolian Turkish. The text is an instructive work written about religious issues. In this study, information about the author's life and works are given. This copy has already been read by the Hungarian Turkologist G. Hazai. In this study, the text has been read again and the miswritten parts have been corrected. The words in the text have been separated into affixes. Then, in the index section, the meanings of the words in the text have been given and the study has been completed.

KEY WORDS: Tezkire (collection of biographies) , Tezkiretü'l-Evliyâ, Ferîdüddin Attâr, Tezkiretü'l-Evliyâ translations, Budapest Copy of Tezkiretü'l-Evliyâ, grammatical index.

ÖNSÖZ

Yazılı eserler, bir milletin kültür dünyasını aydınlatmada önemli kaynaklardır. Türklerin İslamiyet’i kabul etmelerinin hemen ardından topluma yeni dini anlatmak ve benimsetmek amacıyla pek çok eser yazılmış ya da İran edebiyatından çeviriler yapılmıştır. Evliyaların örnek davranışlarını ve yol gösterici sözlerini aktaran evliya tezkireleri, bu eserler arasında yer almaktadır. Tezkireler bu yüzden her dönemde İslam dünyasında ilgi görmüştür.

Biz bu çalışmamızda İran edebiyatının önemli şahsiyetlerinden Ferîdüddin Attâr’ın *Tezkiretü’l-Evliyâ* adlı eserinin Türkçe çevirilerinden Budapeşte Nüshası’nı inceleyeceğiz. Eser farklı kişiler tarafından, farklı dönemlerde dilimize çevrilmiştir. Üzerinde araştırma yapıp çalıştığımız çeviri ise XIV. yüzyıla aittir ve Eski Anadolu Türkçesinin ilk örnekleri arasında sayılmaktadır. Eski Anadolu Türkçesinin fonetik ve morfolojik açıdan karakteristik pek çok özelliğini yansıttığı için de önemli bir çeviridir. Bu nüsha, Macar Türkolog G. Hazai tarafından daha önce okunmuştur. Çalışmada *Tezkiretü’l-Evliya’nın* Macar Türkolog G. HAZAI tarafından çeviri yazıya aktarılmış hâli, yaygın olan çeviri yazı işaretleri ile yeniden düzenlenmiştir. Hatalı yazımlar tespit edilip düzeltilmiştir.

Çalışmamız giriş, metin, dizin ve sonuç olmak üzere dört bölümden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde tezkire ve evliya tezkireleri hakkında bilgi verilmiş, daha sonra Ferîdüddin Attâr’ın hayatı ve eserleri anlatılmıştır. Ayrıca Attâr’ın önemli eserlerinden biri olan *Tezkiretü’l-Evliyâ’nın* bilinen çevirileri, çevirilerin hangi şahsiyetlere sunulduğu ve bu çeviriler hakkında yapılan çalışmalardan söz edilmiştir.

Metin bölümünde Hazai’nin daha önce okuduğu *Tezkiretü’l-Evliyâ*, yaygın olan çeviri yazı işaretleri ile yeniden düzenlenmiştir. Eserdeki Arapça bölümler italik olarak yazılmıştır. Metnin aslındaki yazım yanlışları dipnot olarak belirtilmiş, silinmiş olan bölümler (...) ile gösterilmiştir. Sözcüklerdeki eksik kısımlara yapılan ilaveler köşeli parantez içinde tamamlanmıştır.

Dizin bölümünde sözcükler, aldıkları eklere göre varak ve satır numaraları ile verilmiştir. Birleşik fiiller, tamlamalar ve deyimler parantez içinde, metindeki anlamları ile birlikte incelenmiştir. Metinde geçen özel adlar, eser adları ve yer adları ayrı başlık altında toplanmıştır. Bazı sözcüklerde görülen farklı yazımlar, aynı maddede (güc/güç, hep/hep,

òod /òòõ; alımlı/alımlu, göyin-/göyün-, gözgi/gözü) birleştirilmiştir.

Sonuç bölümünde, yaptığımız dizinin ve tespitlerimizin Eski Anadolu Türkçesi Dönemi ile ilgili çalışma yapacak araştırmacılara olası katkıları vurgulanmıştır.

Çalışmamın her aşamasında bana destek olan ve yol gösteren Sayın Hocam Dr. Öğr. Üyesi Ali İhsan YAPICI'ya saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca tez çalışmam boyunca bana yardımcı olan Araştırma Görevlileri Cihan DOĞAN ve Harun KAYA'ya teşekkür ederim. Tez döneminde varlığıyla bana destek olan canım kızım Nevrez Nehir'e de sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Emel ÖZKAN

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI.....	iii
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİM SAYFASI.....	v
ÖZET	vii
ABSTRACT	ix
ÖNSÖZ.....	xi
TABLolar DİZİNİ.....	xv
METİNDE KULLANILAN ÇEVİRİ YAZI İŞARETLERİ	xvii
KISALTMALAR DİZİNİ	xxi
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM	3
1. TEZKİRE	3
1.1. Tezkire.....	3
1.1.1. Tezkiretü’ş-Şu’arâ	3
1.1.2. Tezkiretü’l-Evliyâ.....	5
1.1.2.1. Nefahâtü’l-Üns	5
1.1.2.2. Nesâyimü’l-Mahabbe Min Şemâyimü’l-Fütüvve.....	5
1.1.2.3. Reşahât-ı Aynü’l-Hayât.....	5
1.1.2.4. Ebu’l-Leys Semerkandî’nin Tezkiretü’l-Evliyâ Çevirisi.....	6
1.1.2.5. Sinan Paşa’nın Tezkiretü’l-Evliyâsı	6
1.2. Ferîdüddin Attâr	7
1.2.1. Hayatı	7
1.2.2. Eserleri	8
1.2.2.1. İlahî-nâme	8
1.2.2.2. Esrar-nâme	8
1.2.2.3. Mantiku’t Tayr.....	8

1.2.2.4. Musîbet-nâme	8
1.2.2.5. Hüsrev-nâme	9
1.2.2.6. Muhtar-nâme	9
1.2.2.7. Mahzaü'l- Acâyib.....	9
1.2.2.8. Tezkiretü'l-Evliyâ	9
1.3. Ferîddüdin Attâr'ın Tezkiretü'l-Evliyâsı	9
1.3.1. Tezkiretü'l-Evliyâ Çevirileri	10
1.3.1.1. Arapça Çevirisi:.....	10
1.3.1.2. Fransızca Çeviri.....	11
1.3.1.3. Uygur Harfli Çeviri	11
1.3.1.4. Anadolu Türkçesine Yapılan Çeviriler	11
1.4. Tezkiretü'l-Evliyâ'nın Budapeşte Nüshası	13
2. BÖLÜM	15
2. METİN	15
3. BÖLÜM	301
3. GRAMATİKAL, ÖZEL ADLAR, YER ADLARI DİZİNİ.....	301
3.1. Gramatikal Dizin	301
3.2. Özel Adlar Dizini.....	926
3.3. Yer Adları Dizini	951
4. TARTIŞMA VE SONUÇ	956
5. KAYNAKLAR	959
ÖZGEÇMİŞ	963

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1.1. Bu eserde anlatılan evliyelerin isimleri şunlardır: (Naskali, 1987: 27).....	6
Tablo 4.1. Metnimizdeki anlamı, Tarama Sözlüğü'ndeki anlamından farklı olan sözcükler de vardır.....	957
Tablo 4.2. Metnin söz varlığı istatistiksel olarak incelendiğinde aşağıdaki sonuca ulaşılmıştır.....	957

METİNDE KULLANILAN ÇEVİRİ YAZI İŞARETLERİ

آ	: ā, a, e	ص	: ş
أ	: ʾ	ض	: ž
ب	: b	ط	: ʈ
پ	: p	ظ	: ʒ
ت	: t	ع	: ʿ
ث	: s̄	غ	: ğ
ج	: c	ف	: f
چ	: ç	ق	: k̄
ح	: ḥ	ك	: k, g
خ	: ḫ	ل	: l
د	: d	م	: m
ذ	: z̄	ن	: n
ر	: r	و	: v; o, ō, ö, u, ü, ū
ز	: z	ه	: h, a, e
ژ	: j	ی	: y, ı, ī, i, Ī
س	: s	ئ	: ñ
ش	: ş		

KISALTMALAR DİZİNİ

A. : Arapça

F. : Farsça

T. : Türkçe

bkz. : Bakınız

GİRİŞ

Çalışmanın Konusu: *Tezkiretü'l-Evliya* Çevirisi'nin Budapeşte Nüshası'nın gramatikal dizini.

Çalışmanın Amacı: XIV. yüzyılda Eski Anadolu Türkçesine çevrilmiş metinden hareketle dönemin söz varlığı, morfolojik özellikleri ve bu özelliklerin ilgili metindeki kullanım sıklıkları hakkında araştırmacılara bilgi vermektir.

Çalışmanın Önemi: Bu metin *Tezkiretü'l-Evliya* çevirileri arasında en eski olanıdır. Çalışma tamamlandığında leksikoloji alanında inceleme yapan araştırmacılar için XIV. yüzyıl Eski Anadolu Türkçesi metinlerindeki morfolojik özellikleri, bunların kullanım sıklıkları ve söz varlığı ile ilgili yeni bir kaynak sağlanmış olacaktır.

Materyal ve Yöntem: Metin bölümünde *Tezkiretü'l-Evliya'nın* Macar Türkolog G. HAZAI tarafından çeviri yazıya aktarılmış hâli, yaygın olan çeviri yazı işaretleri ile yeniden düzenlenmiştir. Hatalı yazımlar tespit edilip düzeltilmiştir. Metinde “Ali Şir Nevai Transkripsiyon” fontu kullanılmıştır. Arapça bölümler çeviri yazı ile italik olarak yazılmıştır. Nüshanın aslında müstensih tarafından hatalı yazıldığını düşündüğümüz bölümler dipnot ile gösterilmiştir.

Gramatikal dizin bölümü hazırlanırken dizin programından yararlanılmıştır. Metindeki bütün sözcükler kodlama sistemi ile eklerine ayrılmış, böylelikle metin dizin programına hazır hâle getirilmiştir. Ardından dizin oluşturulmuş ancak dizin programı alfabetik sıralamada bazı problemler çıkardığı için sıralama yeniden yapılmıştır. Eserde geçen sözcükler sayfa ve satır numaralarıyla beraber gösterilmiş, Farsça girişle başlayan bölümler programa dâhil edilmemiştir. Dizin kısmında sırasıyla sözcüklerin öncelikle eksiz şekilleri yazılarak; isim kök ve gövdelerine (+), fiil kök ve gövdelerine (-) işareti getirilmiştir. Sözcüğün metin içinde kaç defa kullanıldığı, parantez içinde ise sözcüğün hangi dile ait olduğu yazılmıştır. Sözcüğün aldığı ekler; alfabetik sıraya göre alt alta, sayfa ve satır numaralarıyla birlikte gösterilmiştir. Sözcüklerin metin içinde hangi anlamlarda kullanıldığı belirlenmiş ve farklı anlamları maddeler halinde ayrılmıştır. Ayrıca birleşik sözcükler, tamlamalar parantez içinde yazılmıştır. Bu hususta Eski Anadolu Türkçesinin söz varlığıyla ilgili en kapsamlı sözlük olan *Tanıklarıyla Tarama Sözlüğü*nden yararlanılmıştır. Anlamları metnin bağlamından tam olarak belirlenemeyen, *Tanıklarıyla Tarama Sözlüğü*nde ve diğer sözlüklerde aynı veya benzer yazımları bulunmayan sözcükler; (?)

işareti ile belirtilmiştir.

Gramatikal dizin bölümünden sonra, özel adlar ve yer adları ayrı başlıklar altında toplanmıştır. Söz varlığı konusunda ulaşılan bulgularla çalışma tamamlanmıştır.

1. BÖLÜM

1. TEZKİRE

1.1. Tezkire

Tezkire; anmak, hatırlamak anlamındaki “zıkr” kökünden türeyen “hatırlatmaya vesile olan şey” demektir. Aynı şehirde bulunan resmî daireler veya şahıslar arasında karşılıklı yazışma pusulası, çeşitli sebeplerle esnafa veya şahıslara verilen resmî evrak, reisülküttap tarafından Divan-ı Hümayun kâtiplerine verilen hürriyet varakası, küçük mektup, bir iş için izin verildiğini bildiren veya bir hususu ispatlamak için yazılan resmî belge gibi farklı anlamlara gelmektedir. (Sami, 2015: 1241-1242)

Terim olarak tezkire, çeşitli mesleklerde tanınmış kişilerin, alimlerin, şairlerin ve evliyaların hayatlarını anlatan eserlerdir. Tezkireler farklı konularda yazılabilir; tezkiretü’l-evliyâ, tezkiretü’ş-şu’arâ, tezkiretü’l-bünyân gibi...

Tezkirelerin aslı Arap edebiyatındaki tabakat kitaplarına dayanmaktadır. Tabakat kitapları, İslam yazı geleneğinde tanınmış kişilerin hayat hikâyelerini konu edinen eserlerdir. Daha sonraları tabakat kitapları yerini; şairler, evliyalar ve yazarlar hakkında yazılan tezkirelere bırakmıştır. (Öz, 2012: 41; 68-69)

1.1.1. Tezkiretü’ş-Şu’arâ

Ahmed b. Ömer Nizâmî-i Arûzî’nin *Çahar-makâla*’sı, İran edebiyatında Farsça Tezkiretü’ş-Şu’arâ’nın ilk örneğidir. Bu eserde iyi bir hükümdarın mutlaka yararlanması gereken dört meslek ehliyle (münşi, şair, müneccim, hekim) ilgili bilgiler verilmiştir. Ayrıca eserlerinden bazı parçalar aktarılmış ve hikâyeler anlatılmıştır. (Öz, 2012: 41; 68-69)

Tezkirecilik tarihinde en tanınmış isimlerden biri de Devletşah Semerkandî’dir. H 892 yılında tamamladığı *Tezkiretü’ş-Şu’arâ*’sını Alî Şîr Nevâî’ye ithaf etmiştir. Eser İran şairleri hakkındadır; bir mukaddime, yedi bölüm ve bir hatimeden oluşmuştur. Mukaddime bölümünde şiir sanatı ve tanınmış on Arap şairi hakkında bilgi verilir. Daha sonraki yedi bölümde ise 143 İran şairinin biyografisi ve bu şairlerin şiirlerinden örnekler vardır. Bu eser, kendisinden sonra yazılan Farsça ve Türkçe tezkireler için örnek olmuştur. *Sefînetü’ş-Şuarâ* adıyla Fehim Süleyman Efendi tarafından özetlenerek İstanbul’da 1223 yılında Türkçeye

çevrilmiştir. Daha sonra Necati Lugal, eseri *Tezkire-i Devletşah* adıyla Türkçeye çevirmiştir. (Öz, 2012: 41; 68-69)

Türk Edebiyatı'nda ilk şüara tezkiresi, Semerkant'ta Hüseyin Baykara adına Çağatay şairi Alî Şîr Nevâî tarafından yazılan *Mecâlisü'n-Nefâis 'tir*. Nevâî, yazdığı tezkirede İran ve Çağatay şairlerini anlatmaktadır. Eser mukaddime ve yazarın meclis adını verdiği sekiz bölümden oluşmaktadır.

Anadolu sahasında XVI. yüzyılda Edirneli Sehî Bey tarafından *Hest Bihîşt* adlı tezkire yazılmıştır. Eser bir mukaddime, sekiz bölüm ve bir hâtimedden oluşturulmuştur. Bu tezkirede XIV, XV ve XVI. yüzyıl şairleri hakkında kısa bilgiler verilmiştir. Sehî Bey'in eseri, günümüze kadar edebiyat tarihinin önemli kaynaklarından biri olmuştur. Özellikle çağdaşı olan şairler hakkında verdiği bilgilerle dikkat çekmiştir. (Öz, 2012: 41; 68-69)

Yine XVI. yüzyılda Kastamonulu Latifi 1546 yılında Latifi Tezkiresi'ni yazmıştır. Eserde II. Murat döneminden XVI. yüzyıla kadar yaşamış 310 şair hakkında bilgi vermiştir.

Bunlardan başka Türk Edebiyatı'nda yazılan tezkireler şunlardır:

XVI. yüzyılda Bağdatlı Ahmet Ahdi "*Ahdi Tezkiresi veya Gülşen-i Şüerâ*", Prizrenli Aşık Çelebi "*Meşâirü's- Şüerâ*", Kınalızâde Hasan Çelebi "*Hasan Çelebi Tezkiresi*", Rusçuklu Mustafa Beyânî "*Beyânî Tezkiresi*".

XVII. yüzyılda Mehmet Riyazi "*Riyâzü's-Şüerâ*", Kafzade Abdülfeyyaz Fâizî "*Zübdetü'l-Eş'âr*", Seyyid Mehmed "*Rızâ Tezkiresi*", Mehmed Sâlih Yümnî "*Yümnî Tezkiresi*", Mehmed Âsım "*Âsım Tezkiresi*", Edirneli Ali Güftî "*Teşrifetü's-Şüerâ*".

XVIII. yüzyıl: Mustafa Safâî "*Nuhbetü'l-Âsâr min Fevâidi'l-Eşâr*", Kazasker Mehmed Emin Sâlim "*Sâlim Tezkiresi*", Bursalı İsmail Belîğ "*Nuhbetü'l- Âsâr li-Zeyl-i Zübdetü'l-Eş'âr*", Kemiksiz-zâde Mustafa Safvet "*Nuhbetü'l-Âsâr fî Fevâidi'l-Eşâr*", Hüseyin Râmiz "*Râmiz Tezkiresi*".

XIX. yüzyıl: Silâhdar-zâde Mehmed Emin Bey "*Silâhdar-zâde Tezkiresi*", İstanbullu Mehmet Âkif Bey "*Âkif Tezkiresi*", Mehmed Esrâr Dede "*Esrâr Dede Tezkiresi*", Bağdadlı 'Abd al-Fattâh Şafkat "*Şefkat Tezkiresi*", Vak'anüvist Mehmed Es'ad Efendi "*Es'ad Tezkiresi*", Şeyhülislâm Ârif Hikmet Bey "*Ârif Hikmet Tezkiresi*", Da'vud Fatîn Efendi "*Fatîn Tezkiresi*", Mehmed Tevfik Efendi "*Tevfik Tezkiresi*" yazılmıştır.

XX. yüzyıl: İbnü'l-Emin Mahmud Kemal İnal Bey “*Son Asır Türk Şairleri*”, *Bursalı Tahir Efendi “Osmanlı Müellifleri”*.

1.1.2. Tezkiretü'l-Evliyâ

Türk edebiyatında XIII. yüzyıldan itibaren görmeye başladığımız *Tezkiretü'l-Evliyâ*'nın büyük bir çoğunluğu, Ferîdüddin Attâr'ın Farsça eserinin çevirileri olarak karşımıza çıkmaktadır. (Yavuz, 2006: 27) Türk edebiyatında Attâr'ın *Tezkiretü'l-Evliyâ*'sının dışında İran edebiyatından *Nefahetü'l-Üns*, *Min Hazaratü'l-Kuds*, *Nesâyimü'l-Mahabbe Min Şemâyimü'l-Fütüvve*, *Reşahât-ı Aynü'l-Hayât*, *Ebu'l-Leys Semerkandî'nin Tezkiretü'l-Evliyâ* çevirisi gibi eserler dilimize kazandırılmıştır.

1.1.2.1. Nefahâtü'l-Üns

İranlı şair ve âlim Nizâmiddîn Ahmed b. Muhammed el- Câmî tarafından yazılmıştır. Alî Şîr Nevâî'nin isteği üzerine yazılmıştır. Erkek ve kadın sufilerin hâl tercümeleleri ile tasavvuf terimlerinin açıklamalarının yapıldığı eser, Farsça yazılmıştır. (Kut, 1989: 2; 449) Alî Şîr Nevâî, eserin çevirisini yapmış ve çoğu Türk soyundan gelen Hintli sufileri de ekleyip eseri genişletmiştir. Eserin birçok yazma nüshası bulunmaktadır, Lâmiû Çelebi tarafından XVI. yüzyılda çeşitli ilavelerle Türkçeye çevrilmiştir. Ayrıca Anadolu coğrafyasında tanınmış 48 veli eklenmiş ve onlar hakkında geniş bilgiler verilmiştir. (Yavuz, 2006: 27)

1.1.2.2. Nesâyimü'l-Mahabbe Min Şemâyimü'l-Fütüvve

Bu eser, Câmî'nin *Nefahâtü'l- Üns* adlı eserinin Alî Şîr Nevâî tarafından Çağataycaya yapılmış bir çevirisidir. Alî Şîr Nevâî, çevirisinde 34'ü kadın olmak üzere 770 evliyanın hayat hikâyesini anlatmıştır. Attâr ve Câmî'de yer almayan, Ahmed Yesevî'den kendi dönemine kadar yaşamış Türk şeyhlerinin biyografisini de eklemiştir. (Kut, 1989: 2; 449)

1.1.2.3. Reşahât-ı Aynü'l-Hayât

Nakşibendi halifelerinin hâl tercümelerini içeren eser, Farsça olarak Alî b. Hüseyin E's-Sâfi tarafından H 909'da yazılmıştır. Türkçeye ilk çevirisi, Mehmed ibn-i Mehmed Şerîf El Abbâsî tarafından H 933 yılında yapılmıştır. Nakşibendiyye tarikatı eserde geniş olarak anlatılmıştır. (Yavuz, 2006: 28)

1.1.2.4. Ebu'l-Leys Semerkandî'nin Tezkiretü'l-Evliyâ Çevirisi

Tahminen XV. yüzyılın sonlarında çevrilmiş olan bu eser H 985 (1577) yılında istinsah edilmiştir. Eser 20 babdan oluşur, her babda 10 hikâye yer almaktadır. (Yavuz, 2006: 28)

1.1.2.5. Sinan Paşa'nın Tezkiretü'l-Evliyâsı

Tezkiretü'l-Evliyâ, Sinan Paşa'nın Türkçe yazılmış üç eserinden biridir. Eserde 28 evliya anlatılmıştır. Sinan Paşa, çeviriyi yaparken menkıbelere eklemeler yapmıştır. Bu yüzden Sinan Paşa'nın *Tezkiretü'l-Evliyâ*'sı bire bir yapılmış bir çeviri değildir. (Yavuz, 2006: 32)

Sinan Paşa'nın çevirisi 1987 yılında Emine Gürsoy Naskali tarafından doktora tezinde dil özellikleri yönünden incelenmiştir. Naskali'nin çalışması, Sinan Paşa'nın *Tezkiretü'l-Evliyâ*'sının karşılaştırmalı metninden, metnin gramer özelliklerinden ve küçük bir sözlükten oluşmaktadır.

Tablo 1.1. Bu eserde anlatılan evliyaların isimleri şunlardır: (Naskali, 1987: 27)

1	Ca'fer-i Sâdik	16	Süfyân-ı Sevrî
2	Üveys-i Karenî	17	Şefik-i Belhî
3	Hasan-ı Basrî	18	Ebû Hanîfe-i Kufî
4	Mâlik b. Dinâr	19	Şâfi'î
5	Muhammed b. Vâsî	20	Ahmed-i Hanbelî
6	Habîb-i Acemî	21	Dâvûd-ı Tâ'î
7	Ebu Hazem-i Mekkî	22	Hâris-i Muhâsibi
8	Utbe-i Gülâm	23	Ebû Süleymân-ı Dârâyî
9	Râbia-i Adeviyye	24	Muhammed-i Semmâk
10	Fuzayl b. Âyâz	25	Muhammed bin Eslem-i Tûsî
11	İbrâhîm-i Edhem	26	Ahmed-i Harb
12	Bîşr-i Hâfî	27	Hatem-i Assam
13	Zû'n Nûn-i Mısrî	28	Sehl-i bin 'Abdu'llâh-ı Teşterî
14	Bâyazîd-i Bestamî		
15	Abdu'llâh bin Mübârek		

1.2. Ferîdüddin Attâr

1.2.1. Hayatı

Horasan Selçuklularının son zamanlarında, H 537-540 (1142-1145) yılları arasında Nîşabur'da doğduğu tahmin edilmektedir. Eczacılık ve tıp ile uğraştığı için “Attâr” unvanı ile tanınmıştır. Eserlerinden öğrendiğimize göre gençlik yıllarında ilim tahsil ederken attarlıkla uğraştığı, farklı şeyhlerden feyz aldığı ve tasavvufî bilgiler edindiği anlaşılmaktadır. Attâr'ın tasavvuf terbiyesini kimden aldığı kesin olarak bilinmemektedir. Ancak *Esrâr-nâme*'nin ön sözünde aşırı derecede övdüğü Ebû Saîd-i Ebu'l-Hayr'a manen bağlandığını, sahip olduğu her meziyeti onun ruhaniyetinden aldığını, kendisini terbiye eden kişinin o olduğunu söyler ve dolayısıyla “Üveysî” olduğunu belirtir.

Herhangi bir tarikata girmemiştir ancak tasavvuf ehlinin sırlarını öğrenip makam ve hâllerini incelemiştir. O; tasavvuf felsefesini, dervişlerin yaşamını, tasavvufun sırlarını ve bu konulara dair görüşlerini eserlerinde ustaca yansıtmıştır.

Kendisinden sonra gelen pek çok şair ve yazarı da etkilemiştir. Bunlar arasında Mevlana da vardır. Mevlana; Attâr'ı tasavvuf yolunda kendisinden daha üstün görür, eserlerinden faydalanır hatta onu “ruh”, Senâî'yi ise bu ruhun “iki gözü” olarak kabul eder. Hallâc'daki nurun Attâr'ın ruhunda tecelli ettiğini ve Hallâc'ın ona mürşid olduğunu dile getirir. (Uludağ, 2007: 18)

“ Senâî ruh idi, Attâr ise onun iki gözü

Biz Senâî ve Attâr'dan sonra geldik”

Şeyh Attâr'ın mezhebi konusunda farklı görüşler vardır. Hayatının son dönemlerinde yazdığı *Mazharu'l-Acâyib* adlı eserinde Hz. Ali ve 12 imamı övdüğü için Semerkandlı bir müftü; aleyhinde fetva vermiş hatta onu Râfizîlik ile suçlamış, halkı ona karşı kışkırtmıştır. Bu fetva nedeniyle evi yağmalanmıştır, bu olayın ardından Nîşabur'a dönmüş ve burada inzivaya çekilmiştir. Kendisinin Şîî olduğunu iddia edenler vardır ancak Attâr Şîa mezhebinden değildir. *Tezkiretü'l-Evliyâ* adlı eserinde Ebu Hanife, Ahmet b. Hanbel gibi Sünnî imamları saygıyla ve hayranlık dolu ifadelerle anlatması onun Sünnî olduğunu göstermektedir. (Uludağ, 2007: 18)

Attâr'ın ölüm tarihi kesin olarak bilinmemektedir ancak Nişabur'daki Moğol İstilasası sırasında şehid edildiği konusunda birçok kaynak görüş birliğindedir.

1.2.2. Eserleri

Attâr'ın günümüze kadar ulaşmış ve ona ait olduğu kesin olan yedisi manzum, bir tanesi mensur toplam sekiz eseri bilinmektedir.

1.2.2.1. İlâhî-nâme

6500 beyitten oluşmuş bir mesnevidir. Eser ilk olarak Şemseddin Sivâsî tarafından manzum olarak Anadolu Türkçesine, A. Gölpınarlı tarafından da nesir halinde günümüz Türkçesine çevrilmiştir. Yapıtta olaylar bir hükümdarın altı oğlu arasında geçer. Hükümdar, oğullarına dünyada en çok istedikleri ama elde edemedikleri şeyleri sorar. Oğulları sırayla cevap verir. Her biri, insanın ihtiraslarından birini temsil eden arzularını söyler. Hükümdar, oğullarına bu arzuların anlamsızlığını anlatır. (Şahinoğlu, 1991: 4; 97)

1.2.2.2. Esrar-nâme

Tasavvuf hakkında yazdığı ilk mesnevisidir. Eserde konu, 26 bölümden oluşan küçük hikâyeler ile anlatılır, çerçeve hikâye yoktur. Eser XV. yüzyılda Ahmedî tarafından Türkçeye çevrilmiştir. (Şahinoğlu, 1991: 4; 97)

1.2.2.3. Mantıku't-Tayr

Attâr'ın tanınmış eserlerinden biridir. Aslı Gazzâlî'nin *Risaletü't-Tayr* adlı eseridir. Mantıku't-Tayr "Kuş Dili" anlamına gelir. Alegorik bir üslupla "vahdet-i vücud" inancını anlatan bir mesnevidir. *Mantıku't-Tayr*'ı XIV. yüzyıl Anadolu şairlerinden Gülşehrî dilimize kazandırmıştır, eserin asıl planını Attâr'dan almıştır. (Şahinoğlu, 1991: 4; 97)

1.2.2.4. Musîbet-nâme

5740 beyitlik bir mesnevidir. "*Cevâbnâme*" adıyla da bilinir. Attâr'ın tasavvufî fikirlerini en düzenli şekilde anlattığı mesnevisidir, kırk bölümden oluşur. Kainatta Allah'ı arayan sâlikin sırasıyla melekler arasında, öteki dünyada ve bu âlemde dolaşması, peygamberlere başvurması, duygu, hayal ve akılla ruha gidip onlara Allah'ı sorması en sonunda Allah'ı kendi içinde bulması hikâye edilir. Pîr Muhammed tarafından *Tarikat-nâme* adıyla II. Murad için Türkçeye çevrilmiştir. (Şahinoğlu, 1991: 4; 97)

1.2.2.5. Hüsrev-nâme

Gül ü Hüsrev veya *Gül ü Hürmüz* olarak adlandırılan bu eser, Attâr'ın tasavvufi olmayan tek mesnevisidir. Dünyevî bir aşk hikâyesidir. Bu mesnevîde Rum Kayseri'nin bir cariyeden doğan oğlu Hüsrev ile Hüzistân Şahı'nın kızı Gül'ün maceraları anlatılır. 8364 beyittir ve araya küçük hikâyelerin girmediği bir çerçeve hikâyeden oluşur. Bu aşk hikâyesi, Bedr-i Ahvâzî tarafından mensur olarak yazılmış, daha sonra Attâr aynı konuyu bu eserden nazma aktarmıştır. Eserde olaylar Ahvaz'da geçtiği için mesnevîdeki çerçeve hikâyeye o yöredeki mahallî menkıbeler üzerine kurulmuştur. (Şahinoğlu, 1991: 4; 97)

1.2.2.6. Muhtar-nâme:

Attâr'ın 5000'i aşkın rubaisinden seçerek 50 bölümde düzenlediği bir rubailer mecmuasıdır. (Şahinoğlu, 1991: 4; 97)

1.2.2.7. Mazharü'l-Acâyib

Attâr'ın hayatının son dönemlerinde yazdığı eserlerinden biridir. Bu eserinde Hz. Ali'yi ve 12 imamı övdüğü için Rafizilikle suçlanmıştır. (Şahinoğlu, 1991: 4; 97)

1.2.2.8. Tezkiretü'l-Evliyâ

Ferîdüddin Attâr'ın tek mensur eseridir. 72 evliyanın yol gösterici davranışlarını anlatır ve sözlerini aktarır.

Bazı kaynaklarda ve çeşitli araştırmalarda Attâr'a ait olduğu ileri sürülen başka eserler de vardır. Bu eserler: *Pend-nâme*, *Haydar-nâme*, *Ustur-nâme*, *Cevherü'z-zât*, *Nüzhëtü'l-Ahbâb*, *Lisânü'l-Gayb*, *Rumûzü'l-Câsikîn*, *Sâhbâz-nâme*, *Mihr ü Müsterîf*, *Heftâbâd*, *Heft Vâdî*, *Tercümetü'l-Ehâdis*, *Sî Fasl*, *Miftâhu'l-Fütûh*, *Bülbül-nâme*, *Mi'râc-nâme*, *Cümcüme-nâme*, *Vuslat-nâme*, *Heylâc-nâme*, *Haya-tnâme*, *Vasıyet-nâme*, *Kenzü'l-Hakâ'ik*, *Kenzü'l-Esrâr* (*Kenzü'l-Bahr*), *Veled-nâme*, *Siyâh-nâme*.

1.3. Ferîddüdin Attâr'ın Tezkiretü'l-Evliyâsı

Attâr'ın tek mensur eseri olan *Tezkiretü'l-Evliyâ*; büyük evliyaların hayatlarını, kerametlerini, güzel davranışlarını anlatmakta ve yol gösterici sözlerini aktarmaktadır.

Attâr; eserin girişinde okuyanların feyz alacakları, evliyaların hâllerini anlatan bir kitaba ihtiyaç duyulduğu için bu eseri yazdığını söylemektedir. Eseri çok uzun olacağı

endişesi ile kısa ve öz yazdığını söyler. Attâr, velilerin hâl tercümelerini eksiksiz okumak isteyenlere *Şerhü'l-Kulûb*, *Keşfü'l-Esrâr* ve *Marifet-ü Nefs* adlı üç kitabı tavsiye etmektedir.

Eserde 72 evliyanın biyografisi vardır ancak sonradan 25 veli daha eklenmiştir. Farsça aslında ve Türkçe çevirilerinde her evliya kısa, secili, cümleler ile tanıtılmakta, ardından evliyaların hikâyeleri dile getirilmektedir. Evliyaların kerametleri, bazı olaylar karşısındaki tavırları ve söyledikleri sözler de akıcı bir dille aktarılmaktadır. Attâr'a göre *Tezkiretü'l-Evliyâ'yı* okumanın dört önemli faydası vardır:

1. Okuyanın gönlünden dünya heveslerini çıkartır.
2. Ahiret düşüncesini unutturmaz.
3. Hak dostluğunu insanların gönlüne yerleştirir.
4. Ahiret hazırlığı için ibadetlerin çok yapılmasını sağlar.

Ca'fer-i Sâdık bölümü ile başlayan eser, Attâr'ın en çok saygı duyduğu Hallâc-ı Mansûr ile bitirilmiştir.

1.3.1. Tezkiretü'l-Evliyâ Çevirileri

Tezkiretü'l-Evliyâ Müslümanlar arasında sevilerek okunan önemli bir eserdir. Bu yüzden farklı zamanlarda farklı dillere çevrilmiştir. Araştırmalarımıza göre Attâr'ın *Tezkiretü'l-Evliyâ'sının* Arapça, Fransızca, İngilizce ve Türkçe çevirileri bulunmaktadır.

1.3.1.1. Arapça Çevirisi:

Tahran Üniversitesi Merkez Kütüphanesi 337 numarada kayıtlıdır. H 748 veya 755 yılından sonra yazılmıştır. Arapça çevirinin bu kütüphanede olduğunu Muhammed İsti'lâmî'den öğrenmekteyiz. Evliyaların sözlerine yer verildiği için bu çeviri daha kısadır. Ayrıca bu çeviride bazı isimlere yer verilmemiştir: Muhammed'bnü Fazl, Ebû'l-Hasan-ı Pûşencî, Ebu Abdullah Magribî, Hallacı Mansûr, Ebu'l-Fazlü'bnü Hasan, İmam Muhammed Bâkır (Yavuz, 2006: 40)

1.3.1.2. Fransızca Çeviri:

Pavet de Courteille tarafından Uygurca yazmadan Fransızcaya çevrilmiştir. Eser, Uygurca metinle birlikte 1889 yılında Paris'te basılmıştır. Courteille, çeviriyi yaparken Uygurca yazmaya sadık kalmış, Farsça metni de dikkate almıştır. Bu çeviride 72 evliyanın hepsi vardır. Eserin başında Tezkiretü'l-Evliyâ, mevzuu ve İslam tasavvufu hakkında geniş bir mukaddime vardır. (Yavuz, 2006: 40)

1.3.1.3. Uygur Harfli Çeviri:

Bibliothèque Nationale (Paris Millî Kütüphanesi) 100 numarada kayıtlı, 1436'da kaleme alınmış yazmadır. Bu yazmanın metniyle beraber Fransızcaya çevirisi ve neşri XIX. yüzyılın sonlarında Pavet de Courteille tarafından 1889 yılında yapılmıştır. Ayrıca çeviriyi yapanın incelemesi de bu baskıda yer almıştır. Eserde 72 evliyanın hepsine yer verilmiştir. (Yavuz, 2006: 41)

Uygur harfleri ile yapılan çevirinin Fatih Kütüphanesi 2848 numarada kayıtlı Arap harfleriyle yazılmış bir nüshası da bulunmaktadır. Verdi Kankılınç, bu eser üzerinde doktora çalışması yapmıştır. İlk 19 varağı üzerinde de Türkan Aksu çalışmıştır.

1.3.1. 4. Anadolu Türkçesine Yapılan Çeviriler:

Kütüphanelerde bulunan çok sayıda Türkçe çeviri henüz tam manasıyla araştırılıp tasnif edilememiştir. Çevirilerin kimler tarafından yapıldığı tam anlamıyla bilinmemektedir. Bazı çevirilerde yazılan isimlerin daha sonra eklendiği düşünülmektedir. Attâr'ın *Tezkiretü'l-Evliyâ*'sının bizim için önemli tarafı, Anadolu'da yapılmış çevirilerinin bulunmasıdır.

Tezkiretü'l-Evliyâ'nın Anadolu'da Türkçe çevirilerinin çok olmasının nedenlerini anlamak için o dönemin tarihsel olaylarına yakından bakmak gerekir. Anadolu Selçuklu Devleti'nin çökmesi, doğuda devam eden Moğol istilası, bu dönemde karışıklıklara sebep olmuştur. Doğudan Anadolu'ya yapılan göçlerin burayı Türkleştirmesi Türkçeyi ön plana çıkarmıştır. Arapça ve Farsça yöneticiler arasında rağbet görse de halk ve ordu Türkçe konuşuyordu. (Yavuz, 2005: 41)

Bu dönemde Türkçe eser yazmanın, Arapça ve Farsçadan eserler çevirmenin başlıca sebeplerini aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

- * Padişahların ve sultanların isteği ile Türkçe eserler yazılması.
- * Devlet büyüklerinin kültürel faaliyetleri desteklemesi.
- * Türk soyundan gelenlerin Türkçe öğrenmek istemesi.
- * Tarikat büyüklerinin halkı irşad etme isteği ile Türkçe yazıp söylemesi.
- * Türkçe eser vererek mensubu buldukları millete hizmet, hayır dua ile anılma ve unutulmama düşüncesi.

*Tatar ve Kırım Türkçesini anlamayan müelliflerin bu lehçelerde yazılan eserleri Anadolu Türkçesine çevirme isteği.

*Yazarlardaki Türkçe kullanma bilinci. (Yavuz, 1983: 27-57)

Attâr'ın *Tezkiretü'l-Evliyâ'sı* da yukarıda saydığımız sebeplerle Türkçeye çevrilmiştir. Anadolu sahasında *Tezkiretü'l-Evliyâ'nın* pek çok çevirisi vardır. Bu çevirileri, çevireni bilinenler ve çevireni bilinmeyenler olmak üzere iki başlık altında inceleyebiliriz.

Çevireni Bilinmeyen Tezkiretü'l-Evliya Çevirileri:

Kütüphanelerdeki çevirilerin çoğunda çeviren kişinin adı yoktur. Bazılarına da çeviriyi yapanın ismi sonradan eklenmiştir. Eserlerin birçok yazmasının eksik olmamasına rağmen çevirenlerinin mütevazı davranmasından dolayı, çevirilerin kimler tarafından yapıldığı kesin olarak tespit edilememiştir. Üzerinde çalıştığımız eser de bunlardan biridir.

Çevireni Bilinen Tezkiretü'l-Evliya Çevirileri:

Sinan Paşa Çevirisi: Sinan Paşa, eseri çevirmeye başlamış ancak bilinmeyen bir sebeple tamamlayamamıştır. Attar'ın anlattığı 97 evliyadan sadece 28'inin biyografisini çevirmiştir. Sinan Paşa çevirisinde kendi yorumlarına yer vermiş, düzeltmeler yapmıştır. Bu eser üzerinde Emine Gürsoy Naskali doktora çalışması yapmıştır. (Naskali, 1987: 14)

Ali Rıza Karahisârî Çevirisi: Bursalı Mehmet Tahir'in *Osmanlı Müellifleri* adlı kitabında Ali Rıza Karahisârî'nin *Tezkiretü'l-Evliyâ* mütercimi olduğu kayıtlıdır. Orhan Yavuz tarafından dil ve lehçe yönünden incelenen nüshanın Karahisârî'ye ait olduğu düşünülmektedir. (Yavuz, 2006: 43)

İbrahim İbni Bayezîd Çevirisi: Catalogue des Manuscrits Turcs de la Bibliotheque Nationale, I-II. Paris, 1923-1933'te dört *Tezkiretü'l-Evliyâ*'dan bahsedilmektedir. Bunlardan H 826 (1423) yılına ait 86 numaralı yazma İbrahim İbni Bayezîd tarafından Türkçeye çevrilmiştir. (Yavuz, 2006: 43)

Mustafa Hemedânî Çevirisi: İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Beşir Ağa Bölümü 471 numarada kayıtlıdır. H 996'da istinsah edilmiş olan bu eser, 22 varaktır ve her sayfada 19 satır bulunmaktadır. Ferîdüddin Attâr'ın eserinden çevrildiği düşünülen eserin mütercimi kütüphane fişinde Mustafa Hemedânî olarak kaydedilmiştir. Mukavva ciltli olan bu eser Aliyyü'bnü Dâvud tarafından istinsah edilmiştir. (Yavuz, 2006: 43)

Ahmed-i Dâ'i'nin Tezkiretü'l-Evliyâ Çevirisi: Karaca Bey'in isteği üzerine II. Murad için Ferîdüddin Attâr'ın *Tezkiretü'l-Evliyâ* adlı eserinden çevrilmiştir. Ahmed-i Dâ'i'nin muhtemelen son eseri olan *Tezkiretü'l-Evliyâ*, aynı zamanda yazarın sanatkârane üslûbunu da yansıtmaktadır. Ahmed-i Dâ'i'nin *Tezkiretü'l-Evliyâ* çevirisinin bilinen tek nüshası Süleymaniye Kütüphanesi Serez Kısmı, No. 1800'de kayıtlıdır. (Kut,1989, 56-58)

1.4. Tezkiretü'l-Evliyâ'nın Budapeşte Nüshası

Üzerinde çalıştığımız çeviri Macar Bilimler Akademisi Kütüphanesi Török F. 3345'te kayıtlıdır. Bu yüzden "Budapeşte Nüshası" olarak bilinir. Bu nüshanın, Türk diline çevrilen *Tezkiretü'l-Evliyâ* yazmaları arasında en eski tarihli olduğunu, 1966 yılında yapılan *XI. Türk Dil Kurultayı*'nda L. Rasonyi "Ferîdüddin Attar Tezkeret'ül-Evliyasının Budapeşte Yazması" adlı bildiriyle ispatlamıştır. Eserin istinsah tarihi 741 (M 1340-1341) dir. XIV. yüzyıla ait bu nüsha, çevireni belli olmayan *Tezkeret'ül-Evliya* çevirilerinden en eskisidir.

Macar Türkolog G. Hazai, 2008 yılında Budapeşte Nüshası'nı okuyarak iki cilt hâlinde yayımlamıştır. Birinci cildinde eseri çeviri yazı ile günümüz Türkçesine aktarmıştır. İkinci cildinde ise eserin tıpkıbasımına yer vermiştir. Hazai'nin, ölümünden sonra 2019 yılında Türkiye Bilimler Akademisi tarafından *Ferîdüddin Attâr'ın Tezkiretü'l-Evliyâ'sının Eski Anadolu Türkçesi Tercümesi (inceleme-metin-tıpkıbasım)* adı ile tek cilt, 834 sayfa olarak tekrar basılmıştır.

XIV. yüzyıla ait bu nüshada çevirene ait secili giriş yoktur. G. Hazai, secili giriş içeren Nuruosmaniye 2299 nüshasını da metin karşılaştırmalarında kullanmıştır. Eser 334 varaktır. İlk varakta 11, diğer varaklarda 15 satır bulunmaktadır. Nüsha, güzel ve titizlikle

harekelenmiş nesih yazısı ile yazılmıştır.

Eserin ilk varağında fihrist bulunmaktadır. Metin son derece özenli yazılmış olmasına rağmen fihrist aceleyle getirilmiş ve özensiz bir şekilde yazılmıştır. Fihrist, muhtemelen başka biri tarafından daha sonraki bir dönemde yazılmış olmalıdır. Örneğin Mansur Ammar'ın adı atlanmış, sonradan ikinci sayfanın sol üst köşesine eklenmiştir. İlk sayfanın sağ köşesine de sonradan adlar ilave edilmiştir. Bu nüshada anlatılan evliyaların adları sırasıyla şunlardır:

Ebū Muḥammed Ca'fer-i Şādık, Üveys-i Kāranī, Ḥasan-ı Başrī, Mālik bin Dīnār, Muḥammed-i Vāsī', Ḥabīb-i 'Acemī, Ebū Ḥāzım-ı Medenī, 'Atabetü'l-Ġulām, Rābi'a-ı 'Adevīye, Fuzeyl Bin 'İyāz, İbrāhīm Edhem, Bişr-i Ḥāfī, Zā'n-Nūn-ı Mısrī, Bāyezīd-i Beşāmī, 'Abdi'llāh-ı Mübārek, Süfyān-ı Şevrī, Ebū 'Alī Şaķīķ, Ebū Ḥanīfe-i Kūfī, İmām-ı Şāfi'ī, İmām-ı Aḥmed-i Ḥanbel, Dāvud-ı Tāyī, Ḥāriş-i Muḥāsibī, Ebū Süleymān-ı Dārānī, Muḥammed Bin Semmāk, Muḥammed İbn-i Eslemi't-Tūsī, Aḥmed-i Ḥarab, Ḥātem-i Aşam, Sehl Bin 'Abdi'llāh-i Testerī, Ma'rūf-ı Kerḫī, Serīr-i Saķatī, Feth-i Mavşalī, Aḥmed Ḥavārī, Aḥmed-i Ḥazrevīye, Ebū Turāb Naḥşebī, Yaḥyā Bin Ma'ād, Şucā'-ı Kirmānī, Yūsuf-ı Hüseyin, Ebū Ḥafş-ı Ḥaddād, Ḥamdūn-ı Kaşşār, Maşūr-ı 'Ammār, Aḥmed İbni'l-'āşımı'l-Anṭāki, 'Abdu'llāh Ḥasan-ı Canaķ, Cüneyd-i Bağdādī, Ebū 'Oşmān-ı Mekkī, Bū Sa'īd-i Ḥarrāz, Ebū'l-Ḥasan-ı Nūrī, Ebū 'Oşmān Ḥirī, Muḥammed-i Rūveym, 'Abdu'llāh İbni'l-Celā, İbn-i 'Aṭā, İbrāhīm-i İbn-i Dāvud-ı Raķķī, Yūsuf-ı Esbāt, İşḫāķ-ı Nehrcūrī, Mecnūn-ı Semnūn, Ebū Muḥammedü'l-Mürta'iş, Ebū 'Abdu'llāh Fazl, Ebū'l-Ḥasan Būşnegī, Ḥakīm-i Tirmidī, Ebū Bekr-i Varrāķ, 'Abdi'llāh-ı Menāzil, Şeyḫ 'Alī İsfahānī, Ḥayr-ı Nessāc, Ebū Ḥamza-ı Ḥorāsānī, Aḥmed-i Mesrūķ, 'Abdu'llāh Aḥmed-i Mağribī, Ebū 'Alī Cürcānī, Şeyḫ Ebū Bekr-i Kettānī, Muḥammed-i Ḥafīf, Ebū Muḥammed-i Cerīrī, Maşūr Ḥallāc.

2. BÖLÜM

2. METİN

Bismi'l-lâhî'r-raḥmāni'r-raḥîm

1b (1) şükür ve şenâ ol ḥālîka kim yoğiken bizi var eyledi ve ĩmân ve ma'rifet (2) ve 'ilm-i edeb rûzî kıldı ve kendü vaḥdânîyyetini biz kullarına bildürdi (3) ve daḥı kendü görklü dîzârına va' de kıldı kim göstere ve daḥı buyurdi kim (4) her kim şâlih 'amel kıla ben aña uçmaḡ vèrem ve maḡâmını firdevs içinde kılam (5) ve kendü luḡfum ve 'azâmetüm aña ḡonşı olam bir günde kendü keremümden yètmîş (6) kez aña nazâr kılam dèdi ve çok selâm ve esenlik ve şalavât ve taḥiyyât (7) anuñ üzerine kim ḥulâşa-i mevcûdâtudur ve şefî'-i ümmet-i 'aşî ve refîḡ-i (8) ümmet-i muḡî' dür bir çırâḡ-ı zemîn ü âsumân ve maḡbûl-ı yezdândur ve maḡbûb-ı (9) raḡîm-ü raḡmândur ve faḡr-i cümle-i enbiyâdur ve nûr-ı 'âlemiyândur kim (10) anuñ adı muḡammed muştafâdur şallâ'llâhü 'aleyhi ve's-sellem ve andan şoñra (11) anuñ yârânlarına kim dîn tamâmı bunlardur ve peyḡamberümüzüñ yardımcılardur

2a (1) dünyâda ve âḡiretde ve daḥı anuñ ehl-i beytine olsun kim ümmü'l-mü'minîn ve'l -mü'minât (2) dur ve daḥı cümle-i enbiyâ ve evliyâ ve 'ulemâ ervâḡına raḡmet-i ilâhî nâzil olsun (3) ve vâşıl olsun ve ervâḡları biz miskînlerden ḡoşnûd olsun ammâ (4) ba' dü bu kitâbı taşnîf èden merḡûm maḡfûr şıḡatü's-selef baḡiyyetü'l (5) -ḡalef ferîdüddîn ḡ'oca 'aḡḡâr ḡaddesa'llâhü sırrahu'l-'azîz böyle buyurur kim (6) ḡur'ândan şoñra ve muḡammed-i muştafâ ḡadîşlerinden şoñra ḡiç söz yoḡdur meşâyiḡ sözinden (7) yèḡrek ve laḡifraḡ ve şîrînrek kim bularuñ sözi ḡâl dilidür ḡâl (8) 'ayândur beyân ḡâcet degüldür ve 'ilm-i ledünnîdür kesbî degüldür eddebenî rabbîdendür (9) 'allemenî ebîden degül ve bu evliyâlar kim bu kitâb içinde yâz kıldı peyḡamberler (10) vereşesidür 'aleyhimü's-selâmü ve bunlar bir nicesi âdem şıfatlu ve bir nicesi ibrahîm (11) şıfatlu ve bir nicesi mûsâ şıfatlu ve bir nicesi 'îsâ şıfatlu ve bir nicesi muḡammed-i muştafâ (12) şıfatludur 'aleyhimü's-selâmü ve bu kitâb düzilmeginüñ sebebi olıdı kim (13) bir nice dostlar ve ḡardaşlar raḡbet ve heves eylediler kim bu evliyâ sözlerinden (14) nesne ḡuyalar ve bunlaruñ ḡâllerinden vâḡıf olalar pes bu kitâbı cem' (15) eyledüm ve muḡtaşâr kıldum eger bunlaruñ sözlerini birkezden şerḡ ètseyidüm.

2b (1) söz muṭavvel olurdu ve her kim dilerse kim bu meşāyih sırrından nesne (2) tuya şerhü'l-kulüb kitâbına ve keşfü'l-esrâr kitâbına ve ma'rifetü'n-nefsi ve'r-rab (3) bu üç kitâba müṭâla'a kılsa hîç söz aña gizli kalmaya ve eger ben za'îf (4) kul daḡı ol kitâblar sözlerin bunda şerh eyleseyidüm şad-hezârân hezâr kağıd (5) yétmezdi ammâ sözi mücez ve muhtaşar eylemek sünnettür ve isnâdı daḡı (6) bıraḡdum ve söz varıdı kim bir kitâb içinde bir şeyḡden naḡl olupdururdu (7) ve daḡı bir kitâb içinde anuñ ḡilâfınca idi ḡaliyâ gücüm yétdigünce ihtiyâḡ (8) kıldum daḡı şerh eylemedügümün sebebi olıdı kim bunlaruñ sözleri içine (9) kendözümü derc eylemege lâyık görmedüm ve hem edeb daḡı degülidi ve hem benüm (10) gibi kişinün sözini bunlaruñ sözine ḡatmak ḡoş gelmezidi meger birkaç yerde (11) söz azıdı bir şemme işâret kıldum tâ nâ-maḡrem kişilerün ḡayâlleri def' ola (12) daḡı sebep olıdı kim her kim söz şerh eylemek isterse yégrek oldur (13) kim evliyâlar sözin şerh eyleye daḡı şerh eylemedügümün sebebi olıdı kim (14) bu meşāyihlerün bir nicesi ma'rifet ehlidür ve bir nicesi muḡabbet ehlidür ve bir nicesi (15) mu'âmelet ehlidür ve bir nicesi tevḡid ehlidür ve bir nicesi şifatsuzdur şaf

3a (1) eylemegine yaramaz eger bunları bir bir şerh étseyidüm yavlaḡ söz muṭavvel olurdu (2) ve eger peyḡamber ḡazretini ve şaḡâbeleri zıkr étseyidüm bir kitâb daḡı eylemek (3) ḡâcet olurdu ve ben za'îf kul ol ḡavmün sözlerini néce şerh (4) édeydüm kim bunları ḡaḡ te'âlâ kendü kelâmı içinde öḡübdür ve aḡbâr (5) içinde peyḡamber ḡazreti öḡüpdurur ve 'âlem içinde bunlaruñ mertebesinden (6) uluraḡ mertebe yoḡdur enbiyâ ve şaḡâbe ve ehl-i beyt-i resûl bunlar üç (7) bölükdür inşâ'allâḡ bunlaruñçün daḡı bir kitâb eyleyeven tâ ben miskîn (8) ve bî-çâre 'aḡḡardan yâdigâr ola ve daḡı bu kitâb düzildüḡinün sebebi olıdı (9) bir nice dostlar ve ḡardaşlar ben za'îf ḡuldan iltimâs kıldılar kim (10) evliyâlar sözlerinden işidüp fâ'ide dutalar daḡı bir sebep olıdı kim (11) ben miskîn ve bî-çâre ḡuldan yâdigâr ḡala ve her kim bu kitâbı okıya (12) aña bu evliyâlar sırrından nesne keşf' ola ve ben za'îfi bir fâtiḡadan (13) yâd kıla tâ ol fâtiḡa berekâtında baña daḡı topraḡ içinde fetḡ-i raḡmet ola (14) nêtekim yaḡyâ-yı 'ammâr hirîde imâmıdı ve üstâzı anuñ şeyḡ 'abdu'llâḡ-ı (15) enşâr idi ḡaçan kim ol dünyâdan naḡl eyledi anı düşde gördiler ve şordılar

3b (1) tanḡrı te'âlâ senünle n'eyledi ol eyitdi tanḡrım baña ḡiṡâb kıldı ve eyitdi (2) yâ yaḡyâ benüm senünle ḡatı şarp işlerüm varıdı velîkin bir ḡün bir meclis (3) içinde beni añarıduñ ve bir velî benüm velîlerümden andan geḡeridi beni (4) öḡdügünü ol velî işitdi vaḡtı ḡoş oldı ve saña du'â kıldı (5) ol velînün du'âsı berekâtında seni benüm dostlarumdan kıldum ve saña (6) raḡmet eyledüm ve eger ne göreyidün kim saña neler kılayıdum ve daḡı

bir sebep (7) olıdı kim şeyh bũ ‘alĩ daqqāk’a sordılar ve eyitdiler hĩç erenler sözlerin işitmekde (8) işidene aşşı fāyide var mıdur kim işidürüz ol söz ile ‘amel étmezüz eyitdi (9) erenler sözün işitmekde iki dürlü fā’ide vardur evvel oldur kim eger (10) t̄alib olursa ol söz anı kavĩ himmet ve istedigüni bulur ikinci (11) fā’ide oldur kim işidenüñ göñlini rüşen eyler ve şeytān vesvesesi (12) ve ħariş dünyā sevmekligi anuñ içinden çıkar ve eyüyi yavuzı (13) bilür ve eger kör degülse ol ħoz görür nêtekim şeyh buyurur *velā tazin* (14) *elħalğa bi-mĩzānike ve zin nefseke bi-mĩzāni’l-murāķibĩne li-ta’leme fazlehüm ve iflāseke* (15) eydür ħalkı kendü terāzuñıla dartmağıl ammā kendözüñi ħalk terāzūsıyıla

4a (1) dartğıl t̄a bilesin bunlaruñ fazlını ve senüñ eksükligüñi dağı cüneyde (2) sordılar eyitdiler mürĩde meşāyihler sözün işitmekde ne fā’ide ola dēdiler (3) eyitdi bunlaruñ sözleri bir çeridür ħaķ çerilerinden şeytān çerisi (4) ġalib olursa ol çeriyi şır ve andan meded bulur ve göñli dölenür (5) karar dutar nêtekim ħaķ te’ālā ħur’ān içinde buyurur ve *küllen neķuşsu ‘aleyke* (6) *min enbā’i-rusüli mā nüşebbitü bihi fü’ādeke* ya’nĩ yā muħammed biz geçmiş peygamberler (7) sözlerin saña anuñcün eydürüz kim t̄a anlaruñ söziyile senüñ göñlüñ (8) dölene dağı oldur kim peygamber faħr-ı muħammed-i muştafa şöyle buyurur (9) kim *‘inde zikri’s-şālihĩne tenzilü’r-raħmetü* ya’nĩ eydür şālihler sözleri añıldığı (10) yēde raħmet yağar dağı bir sebep olıdı kim bu veliler ervāħlarından (11) bu ġünāhlu ħul rüzigārına meded ērişe ve ecelden öñdin devlet (12) ve ‘ināyet gölgesi ine dağı bir sebep olıdı kim ħur’āndan ve ħadĩşden (13) şoñra bunlaruñ sözleri yēgregi idi ve bunlaruñ sözleri heb ħur’āna (14) ve ħadĩşe muvāfıķdur ve ben ħul dağı diledüm kim bu ulular sözlerine (15) şürü’ kılam egerçi ki bunlardan degülven bārĩ bunlara kendözümü

4b (1) beñzetmiş olavan kim *men teşebbehe bi-ķavmin fe-hüve minhüm* ve dağı bir sebep olıdı (2) kim ħur’ān ve ħadĩş ma’nĩlerin bilmeklige luğat ve naħv ve şarf gerek t̄a nesne (3) añlaya ve bu meşāyih sözleri ħur’ān ve ħadĩş şerħĩdür t̄a dükeli ħāş u ām andan (4) fā’ide dutalar gerçi kim meşāyih sözleri ‘arab dilince idi ħ’oca ‘atťar (5) raħmetü’llāhi ‘aleyhi pārsĩ dilince eyledi ve ben za’if ħoz türkiceye getürdüm (6) t̄a dükeli mü’minler bundan behre-mend olup ħazz alalar ve ola kim bir nice (7) ħardaşlaruñ pārsĩ dilin bilmege ħudreti olmaya ve bu türkce kitābı oķıyan (8) ħişi ben za’if ħaķĩr yazuķ deñzinde ġarķ olmış miskĩni du’ādan unıtmaya (9) ve bāşed ki anuñ du’āsı ħabül ola ħaķ te’ālā anuñ du’āsı berekātında (10) baña raħmet kıla dağı bir sebep dağı olıdı kim eger bir ħişi bir sözi ħāl (11) ħilāfinca söylerse anuñ ħanına ħaşd ēdersin ve yıllar ol söz senüñ içüñden (12) çıķmaz eşer ēder ve bu kitāb kim ħaķ sözlerdür işidicek senüñ göñlüñde (13) eşer étmeye mi

belî ede nêtekim h̄oca imâm-ı kebîr ‘abdu’r-rahmâna şordılar bir kişi (14) kim qur’ân okır ve ma’ nîsin bilmez kim ne demekdür anuñ hîç eşeri var mıdur (15) pes ol ulu şöyle buyurdı kim bir kişi kim ot içer ve bilmez kim ol içdügi

5a (1) ot ne nesnedür velîkin eşer eder ‘illetin giderür fâ’ide eder pes be-ṭarîḳ-i evlâ¹ (2) qur’ân kim haḳ kelâmıdur ‘aceb okıyana eşer êtmeye mi belikim hezârân hezâr (3) dürlü fâ’ideler ede nêtekim buyurur *ḥayru’l-kelâmu’l-lâhü fe-innehü şâfi’un muşâffa’un* (4) *şâhidün muşaddaḳun* dèyüpdurur ḥâşşa kim ma’ nîsin bile ne demekdür ve anuñla ‘amel (5) eyleye ve gözinden yazuḳ yaşın döke haḳḳa kim yaşınuñ degme bir ḳatresine (6) haḳ te‘âlâ biñ benüm gibi ‘âşîyi bağışlaya kendü fażlıyla daḳı sebep olıdı (7) kim ben bî-çäre ḳul kendü gönlüme meşâyiḳ sözinden artuḳ söz ḳoymazıdum (8) ve dilümile daḳı meşâyiḳ sözlerinden artuḳ söz söylemezdim meger kim zarûret olaydı (9) pes meşâyiḳ sözlerin vażife edindüm olakim bu mâ’ide içinde hem kâse (10) olaven ya’ nî bir çanaḳdan bile şunaven nêtekim şeyḫ ‘alî şâh buyurur kim benüm (11) dünyâda iki ârzüm vardur evvel oldur kim meşâyiḳ sözlerinden bir söz (12) işidem ve yâḥuz bunlardan birisin görem ve daḳı buyurdı kim ben bir ümmî (13) kişiven yazmaḳ ve okımaḳ bilmezven baña bir kişi gerekdür meşâyiḳ sözlerin (14) ben eydem ol işide ve yâḥuz ol eyide ben işidem ve eger uçmaḳda daḳı (15) meşâyiḳ sözinden artuḳ söz söylenürse ‘alîye uçmaḳ gerekmez daḳı bir sebep

5b (1) olıdı kim ebü yūsuf-ı hemedânîye sordılar eger bu erenler dünyâ niḳâbın yüzlerine dutarlarsa (2) ‘aceb biz miskînler n’êdevüz dèdiler ol ulu şöyle buyurdı her gün evliyâ (3) sözlerinden sekiz kâğıd okıyalar şöyledür kim anları görürler pes ḡaflet (4) ehline ulular sözün söylemek ‘ayn-ı farzdur daḳı bir sebep olıdı kim ben (5) miskîn kiçiden bu ṭâ’ifeye muḥibbidüm ve bunlaruñ sevgüsü benüm cānum içinde (6) bitüpdururdı ve bunlaruñ sözlerin işidicek cānum sevinürdi ve bu (7) ümîzi de ümîzlenürdüm kim *el-mer’u yuḥseru me’a men eḥabbe* ya’ nî er (8) sevdügiyle ḳopar kendü ṭâḳatum ḳadarınca ve gücüm yètdügince bunlaruñ sözleriyle (9) gönüm pāsını şayḳalladum ḳorḳum oldur ki şimdiki zamân içinde (10) müdde’iler baş ḳaldurupdur ve gönül ehli ḳızıl kibrit gibi ‘azîz olupdur (11) nêtekim cüneyd-i şiblîye dèdi *izâ vecedte men yuvâfiḳuke ‘alâ kelimetü’l-ḥaḳḳı* (12) *fe-temessek bi-zeylihi* ya’ nî ḳaçan kim bir kişi bulasın kim ol senüñle muvâfaḳat (13) eyleye haḳ gelecı üzerine anuñ etegine yapışḳıl berk dutḳıl daḳı bir sebep (14) oldur kim ben za’îf ḳul gördüm kim âḫir şerdür âdemîlerüñ eyüregi ol (15) velîleri unıtdılar hîç añmazlar pes bu kitâbı taşnîf eyledüm adın tezkiretü’l-

¹ bi-üariü-i evlâ

6a (1) evliyā ƙodum kim dūnyā ehli ve āhîret ehlini unıtmayalar ve bucaƙlarda oturup (2) haƙƙıla mu‘āmele eyleyenleri isteyeler ve bulara raĝbet ēdeler tā bunlaruñ devleti (3) eŝerinuñ yēli bunlara daĝı dege ve daĝı bir sebep oldur kim bu kitābı (4) düzmekde birƙaç dürlü fā‘ide vardur evvel oldur kim dūnyāyı ādemīleruñ gōñline (5) ŝovıdur ikinci oldur kim āhîrete ādemīleri raĝbet ētdürür üçüncü haƙ (6) dostlıĝını ādemüñ gōñlinde belürdür dördüncü oldur kim āhîret azıĝını çok (7) ētdürür pes bunuñ gibi sözleri cem‘ eylemek cümle-i vācibātdandur eyitmege (8) yarar kim dükeli ‘ālem içre bundan yēgrek kitāb yoƙdur zīrā ƙur‘ān ve aĝbār (9) ŝerħidür ve dükeli sözleruñ örünzüsıdür ve eyitmege yarar kim bu kitāb muĝanneŝ (10) leri er eyler ve erenleri arslan eyler ilāhā pāziŝāhā perverdigāra ‘izzüñ ve celālüñ (11) haƙƙıyçün ve peygamberler ve evliyā ve ‘ulemā ve ervāhı haƙƙıyçün ben za‘īf (12) ve ‘āciz ve günāhlu ƙuluñı daĝı bu ƙavümden bī-naŝıb ƙılmaĝıl ve ol (13) hāŝ nazaruñdan kim bunlara ruzı ƙıldıñ beni daĝı maĝrüm ƙılmaĝıl ve bu kitābı (14) günāhlarumuza kefarete eylegil ve soñ nefesde İmānumuzı ŝeytān mekrinden (15) sen beklegil āmīn yā rabbe‘l-‘ālemīn andan gērü haƙ ‘ināyetiyle bu evliyā

6b (1) zıkrine āĝāz ƙılalum *bi-‘avni‘l-lāhi ve ĥusne tevfiƙihi el-evvelü minhüm* (2) ol muŝtafā milletinüñ sultānı ve ol peygamber ĥüccetinüñ bürhānı ol (3) ‘āmil-i ŝiddiƙ ol ‘ālim-i taĝƙıƙ ol velīler gōñlinüñ yēmiŝi ol (4) peygamberler cigerinüñ küşesi ol ‘alīy-i murtażā nāƙıdı ol peygamber-i muŝtafā (5) vāriŝi ol ‘ārif-i ‘āŝıƙ ebū muĝammed ca‘fer-i ŝādıƙ rażiya‘llāhu ‘anhü biz (6) eyitdügidi kim eger peygamberleri ve ŝahābeleri ve ehl-i beyti añarsavuz ayru (7) bir kitāb gerek ve bū ca‘fer-i ŝādıƙ peygamberuñ ehl-i beytindendür ammā teberrükiçün (8) evvel peygamber aŝlından baŝladuƙ kim ehl-i beytde tarıƙat sözlerin ol (9) dēmiŝdür ve hem rivāyet daĝı andan çokdur anuñ sözlerinden birƙaç kelime (10) getürelüm bunlar ƙamusı birdür çünkim anı zıkr ēdesin ŝöyle- (11) dūr kim ƙamusını zıkr ēdersin ve eger anuñ zıkrini ēdersem dilüm anuñ (12) vaŝında ‘āciz ola beyān ƙılmaya ve ‘ibādetüme sıĝmaya ve rāst daĝı gelmeye (13) cümle-i ‘ulüm ve iŝārāt ve tarıƙat ve haƙıƙat ve ma‘rifet içinde kāmīl (14) ve tamāmıdı ve dükeli velīleruñ ulusı ve serçemesi olıdı ve cümle (15) -sinüñ i‘timādı tekyesi añadur ve muƙlaƙ pıŝ-ƙademdür ve dükeli ve tangrı

7a (1) kiŝilerinüñ ŝeyħidür ve mü‘minleruñ imāmıdur ve hem zevƙ ehline muƙaddemdür (2) ve ‘ıŝƙ ehline pıŝ-revdür ‘ibādet ehlinüñ muƙaddemidür ve zühd ehlinüñ (3) mükerremidür ve haƙāyık ‘ilmi içinde muŝannıfdür ve tefsīr içinde (4) müfessirdür ve ben ‘aceblerem kim ol kişi kim ehl-i beytile ve ehl-i sünnet (5) ve cemā‘at arasında fark

eder ve yaramaz hayali gönline birağur haliya (6) ben bu kadar bilürven her kim muhammed-i muştafaya imanı vardır ve (7) anuñ ehl-i beytine ve oğlanlarına ikrarı yokdur pes muhammede dağı yokdur (8) muhammed andan bizardur imām-ı şafi'î ražiya'llāhu 'anhü ehl-i beyti sevdügiyçün (9) aña rāf'ı[z] dediler ve zindāna iletdiler ve bu ma'nı için şir demişdür (10) filcümle çün] haqıkat bilürsin kim dünyānuñ ve ahiretün pāzişāhı (11) muhammed-i [muş]tafadur anuñ yārānlarını ve vezirlerini anuñ yerinde dutasın (12) ve şahābe[lerini] ve dağı ehl-i beyti anuñ maqāmında bilesin tā senün imānuñ (13) dürüst [ola] ve sünnilerden olasın ebū hanıfeye ražiya'llāhu 'anhü şordılar (14) peygamber yā[rānları]nda ve ehl-i beytinde kanşısı artuğdur eyitdi kocalarda şiddik (15) ve fārūğ [ve yig]itlerde 'oşmān ve 'alī ve hatunlarda 'āyişe ve kızlarda fātıma

7b (1) nağldür kim manşür ikinci halife idi bir gece vezirine buyurdi cā'fer-i (2) şadığı getir öldüreyim dedi vezir çok cehd eyledi ve eyitdi şol kişi (3) kim bir bucağda oturmuşdur ve 'uzlet ihtiyar kılmışdur ve kendözin dünyādan (4) çeküp 'ibadete meşgüldür halifeye ziyānı yokdur anı getirüp öldürmek (5) içinde ne fā'ide vardır dedi halife vezir sözün işitmedi cā'fer-i (6) şadığı getürmege kullar vėrbidi ve hāşekilerine ısmarladı kaçan ol gelicek (7) ben təcımı başumdan götürem şolok sā'at başını kesün dedi çünki (8) şadığı getürdiler manşür anı gördiği sā'at tahtından aşığa indi (9) ve karşı vardı şadığıñ elin aldı nehālisi üstine geçürdi ve kendözi (10) karşına dizin çöküp edebile oturdi ve bu duran hāşekiler ve vezir (11) -ler hep 'aceblediler pes şadık eyitdi bende ne hācetün vardır kim (12) beni okıduñ ve ben çalabum tātına meşgöl olupdururvan kerem eylegil (13) ayruğ beni üşendürmegil dedi şolok sā'at halife destür vėrdi (14) yüz dürlü ağırlamağları ve hil'atleriyle gėrü gönderdi ve ol gidicek halifeyi (15) ditremek dutdi ve 'ağlı şaşdı yere düşdi 'ağlısuz yatdı ve üç

8a (1) güne degin başın kaldurmadı ve üç günlük namāzı kaldı ve kaçan kim yine (2) 'ağlı geldi vezir aña şordı saña ne geldi kim bu hāle düşdüñ (3) manşür eyitdi kaçan kim şadık kapudan girdi bir ejdehā gördüm key (4) bile girdi bir dudağı şuffe üstinde ve bir dudağı şuffe altında idi (5) baña hamle kıldı ve eyitdi şadığı üşendürmegil yoksa seni bu oturduğıñ (6) şuffeyile bile yudarın dedi ve ben ol ejdehā korğusından n'ėtdüğüñ (7) bilmedüm ve yanına vardum 'özür diledüm ve 'ağlum gitdi nağldür kim (8) bir gün dāvud-ı tayı anuñ katına geldi ve eyitdi ey tangrı resūlinün (9) oğlı baña bir öğüt vėrgil kim gönlüm yavlağ kararadı dedi şadık (10) eyitdi yā ebā Süleymān sen bu zamānumuzuñ zāhidisin saña öğüt vėrmek (11) hācet degüldür dedi pes dāvud eyitdi ey iki gözüm çırāğı ve ey (12)

peygamber hazretinün ciger-küşesi cümle halâyık üzerine senün haqqıñ (13) vardır kim ögüt vèresin ve dükeline vâcibdür kim senün ögütün (14) duta şâdık eydür yâ ebâ süleymân ben korçarvan kim kıyâmet güninde (15) dedem baña eyide neçün benüm sünnetlerümi halka ödemedün kim bu iş nesebile

8b (1) degüldür belkim eyü mu'âmele gerekdür kim haq te'âlâ hazretine (2) lâyıq ola pes dâvud ağladı eyitdi ey bâr-ı huẓâyâ ol kim peygamber (3) sülâlesidür ve anası fâtıma-ı betüldür ol böyle hayrân olıcaq dâvud (4) ne ve anuñ mu'âmelesi haqqıla ne ola dâdi naql kim ca'fer-i şâdık (5) bir gün kendü kavümleriyile otururdu eyitdi yâ haşımrum gelün (6) biribirimizle bey'at edelüm ve 'ahd ve kavil berk edelüm kanımız kim kıyâmet (7) güninde kurtılursa gerü kalanumuza şefâ'at kılsun eyitdiler kim yâ (8) tanrınuñ resûlinün oğlu saña dağı şefâ'at kılmak ne hâcetdür (9) kim senün dedeñ dükeli halka şefâ'at kılıcıdur pes şâdık eyitdi (10) ey kardeşler ben bu 'amelile utanırım kim kıyâmet güninde dedem yüzine (11) bakam dâdi ve dağı naql kim şâdık bir müddet halvete girdi (12) ve hiç taşra çıkmadı şufyân-ı şevrî kapuya geldi ve eyitdi ey (13) sultân-ı vilâyet ve ey çirâğ-ı millet müsülmânlar senün mübârek nefesünden (14) mahrûm oldılar 'uzleti neçün ihtiyâr eyledün şâdık cevâb vârdi (15) ve eyitdi rûzigâr böyle taķazâ eder dâdi ve bu sözi okıdı

9a (1) *fesade'z-zamânü ve-tegayyere'l-ıhvânü* ya' nî zamâne yavuz oldı ve kavümler dağı (2) ayruksıdı her kim uşluyısa halka qarışmaya dâdi ve naqldür kim şâdık (3) gördiler kim ağır bahâlu ton geyürdi eyitdiler ey tanrınuñ resûli oğlu (4) *leyse hâzâ min ehli beytike* ya' nî bu geyesi senün aşluñ geyesisi degül (5) -dür bu geleciyi dâyen kişinün elin dutdı koynına şokdı gördi kim ol (6) kaftanuñ altında bir iri palâs geyürdi ve eyitdi *hâzâ li'l-haqqı ve-* (7) *hâzâ li'l-halkı* ya' nî üstindeki halk içündür ve altındağı haqq içündür naqldür (8) kim bir kişi şâdıka eyitdi kim dükeli nesne sende vardır ve zühdün (9) var keremün var ve zâhirün aru ve bâtinuñ ma'mûr ve muhammed-i muşafâ (10) hânedânınuñ gözi çirâğısın ammâ yavlaq tekebbürsin dâdi pes cevâb (11) vârdi ben tekebbür degülven velâkin kibrimün kibriyası vardır çün (12) ben kibrimi götürdüm anuñ kibriyası geldi benüm kibrum yêrine oturdu (13) kişi kendü kibriyasına kibr etmek olmaz naqldür kim bir gün ebû (14) hanîfeden rağiyallahu 'anhü şâdık su'âl eyledi ve eyitdi 'âkil kimdür (15) ebû hanîfe eyitdi 'âkil oldur kim fark eyleye hayrile şerri şâdık

9b (1) eyitdi bunı yılkılar dağı bilür yem vâreni ve uranı fark eder pes ebû hanîfe (2) eyitdi 'âkil senün katuñda kimdür şâdık eyitdi oldur kim temyîz êde (3) iki hayr arasında ve iki şer arasında iki hayrdan yêgregin ihtiyâr êde ve iki (4) şerden dağı yêgregin ihtiyâr êde

dédi naıldür kim bir kişinüñ bir hemyân (5) mālī yavu vardı şādīka yapışdı kim sen alduñ dēyü ve bilmedi kim bu (6) şādīkdur şādīk eyitdi nēceyidi eyitdi kim biñ kızıldur pes şādīk (7) anuñ elin aldı evine getürdi biñ kızıl aña vērdi ve ol kişi şoñra (8) hemyānī gērü buldı şādīk katına geldi biñ kızılı vērmege şādīk (9) gērü almadı ve eyitdi anı kim biz vėrevüz gērü almayavuz dēdi ve dağı (10) naıldür kim bir gün şādīk yaluñuz giderdi allāh allāh allāh dērdi (11) ve bir sūhte kişi anuñ ardınca giderdi ol dağı anuñ muvāfaqatına (12) allāh allāh dērdi pes şādīk eyitdi allāh gėyesim yoğdur dēdi der-hāl (13) bir bođ ton hāzır oldu ca'fer boğı şeşdi olođ sā'at gėydi (14) ol sūhte kişi şādīk katına geldi eyitdi ēy h'oca ben dağı allāh (15) dēmekde saña muvāfaqat ēderdüm yeñi tonları sen gėydüñ eskiñi baña vēr dēdi

10a (1) şādīka bu söz yavlağ hoş geldi eski tonların dervīşe vērdi ve dağı (2) naıldür kim bir kişi şādīk katına geldi ve eyitdi kim tangrıyı baña göster (3) gėreyim dēdi şādīk eyitdi iştmedüñ mi mūsā gibi kişi bu hevesi eyledi (4) *aña len-terānī* dēdiler ya'nī görmeyesin dēmekdür ol kişi eyitdi bu millet (5) ağmed milletidür şāyed ki gėrem göster dēdi şādīk buyurdı ol kişi dicle (6) ırmağına bırağdılar ol kişi şu içinde çağırur yā resül oğlı feryād dēr şādīk (7) eydür yā şu aşığa batur dēr ve ol kişi nēce kim şādīka çağırdı şādīk eyitdi (8) yā şu aşığa batur dēdi bu kez ol kişi yavlağ buñaldı ve ümīzin halkdan (9) kesdi hālīka yalvardı ve eyitdi ēy çalabum meded sendendür feryād dēdi (10) buğur şādīk buyurdı ol kişi şudan çıkardılar burnından ve kulağından su (11) ağdı ve kaçan kim kendözine geldi şādīk eydür tangrıyı gördüñ mi ol kişi eydür (12) nēce kim feryād senden diledüm qarşuma hicāb olurdı ve çünkim yüzümi (13) aña dutdum bir derece gördüm göñlüm içine açıldı ol dereceden bağdum (14) anı kim isterdüm gördüm illā zarūret olmayınca ele girmedi *emmen yucībū'l-* (15) *muğtarra izā de'āhu* ya'nī kimdür tangrıdan artuğ buñalmışlara meded ēren

10b (1) eger tangrıya yalvarursa pes şādīk eyitdi kim şādīkı görünce şıddīk (2) degüldüñ imdi ol derceyi sağlagil dēdi ve dağı şādīk eyitdi (3) her kim eydürse kim tangrı nēcedür göre ve ne nesnedür ve neye beñzer (4) ve nenüñ üzerinedür ol kāfirdür ve dağı eyitdi kim muđī' kul 'ucbıla (5) ve kendözün görmekile 'āşīdür ve 'āşī kul 'özrile muđī' dür naıldür (6) eyitdi muđī'e 'ibādet tevbesüz toğru gelmez kim tangrı tevbeyi muğaddem (7) dutupdur 'ibādetden nētekim kūr'an içinde yāz kılur *et-tāyibüne el-'ābidüne* (8) ve dağı eyitdi kim bēş kişi şöhetünden sađınuñ bir yalancı kişiden ikinci (9) ağmağ kişiden kim saña uşşu şata ol hođ ziyāndur ve dağı bağıl (10) kişiden kim senüñ devletüñi gidere ve dağı yavuz göñüllü kişiden kim (11) hācet vağtinde seni hacıl eyleye ve dağı fāsīk kişiden kim

seni (12) bir loğmaya şata ve dağı tangrınıñ dünyāda hem uçmağı vardur ve şamusı (13) vardur uçmağı sağlıkdur ve ‘āfiyetdür şamusı belādur ve dağı eyitdi eger (14) düşmen şöḫbeti ziyān édermisse velīlere édeydi ve fir‘avn şöḫbeti asyeye (15) ziyān édeydi ve dağı velī şöḫbetinüñ eger düşmene aşşısı varmışsa

11a (1) nūḫ ve lūṭ ‘avratınıñ olayıdı ve şādıkuñ sözleri çokdur teberrükiçün (2) birkaç kelime getürdük ve ḫatm kılduk *ve’l-āḫar* ol tābi‘īn kıblesi ve ol (3) erba‘īn ulusı ol gizlü güneş aydını ol hem-nefes-i raḫmānī ol (4) süheyl-i yemenī üveys ḫaranī raḫmetu’llāhi ‘aleyhi peygamberümüz ḫazreti şallā’l-lāhü (5) ‘aleyhi ve sellem buyurdı üveysi’l-ḫaranī içün *ḫayru’t-tābi‘ine bi-iḫsānin ve ‘aḫfin* (6) imdi ol kişinüñ kim ögücisi raḫmeten li’l-‘ālemīn ola ya‘nī muḫammed-i muştafā (7) ola ve nefesi anuñ rabbi’l-‘ālemīn nefesi ola ḫankı dile rāst gele kim (8) anı medḫ eyleye ve degme-gez ol ḫōca-ı enbiyā muḫammed-i muştafā ‘aleyhi (9) afdalu’s-selāmü mübārek yüzini yemenden yaña dutaradı ve eydüridi kim (10) *inni lā-ecidü nefse’r-raḫmāni min kıbeli’l-yemeni* ya‘nī yemenden yañadın baña tangrı nefesi (11) -nüñ eşeri demekdür ve dağı ḫōcā-ı enbiyā buyurur ḫaḫ te‘ālā yarın (12) kıyāmet güninde yétmiş biñ firişte yarada dükelisinüñ şüreti üveys şüretinde (13) ola tā üveys arasında uçmağa gire hiç kimse anı bilmeye zīrā dünyā (14) sarāyında dağı ḫaḫ ḫubbesi altında gizlü ‘ibādet kılırdı ve kendüsini (15) ḫalkdan gizlerdi ve āḫiretde dağı anı kimse bilmez nêtekim çalab buyurur

11b (1) *evliyā’ī taḫte kıyābi lā-ya’rifühüm ḡayrī* ya‘nī benüm velīlerüm benüm ḫubbelerüm (2) altında gizlüdür benden artuk kimsene bunları bilmez ve ḫaberde şöyle (3) gelmişdür kim yarın peygamber ‘aleyhisselāmü kıyāmet güninde mübārek başın (4) dopraḫdan ḫaldurıcaḫ şöyle kim bir nesne ister gibi éve éve dört yaña (5) isteye andan ḫiṭāb gele kim yā ḫabībüm ne istersin peygamber ‘aleyhisselāmü (6) eyide veysi isterven yine ḫiṭāb gelekim hiç rence girme nêtekim dünyede (7) görmedüñ bunda dağı görmezsin deye peygamber eyide ilāhī bes üveys (8) ḫandadır ḫaḫ te‘ālā eyide *fī maḫ‘adi şıdkın ‘inde melikin muḫtedirin* ya‘nī (9) üveys ḫādir pāzişāḫ ḫatında şıdk maḫāmındadır dēr peygamber eyide (10) ilāhī ol beni görmeyiser midür ḫaḫ te‘ālā eyide ol kim beni görür seni görmegi (11) n’éder deye yā muḫammed seni gören bizümçün görür kişi kim sensüz bizi (12) görür seni görmek aña ḫācet degüldür seni görmek bizzüz ne fā’idedür (13) veyā bizi görmek sensüz ne ziyāndur ve hem peygamber buyurupdur kim (14) benüm ümmetümde bir er vardur kıyāmet güninde rābī‘a ve muzar ḫabīlesi yılķısınıñ (15) kılı sağışınca günāhlu kişilere şefā‘at édecekdür ve eydürler kim

12a (1) ‘arab içinde bu iki kabîle bigi tavarlu yokdur pes şahâbeler eyitdiler yâ resûl’ (2) allâhi ol ne kişidür eyitdi ‘*abdun min ‘ibâdi’l-lâhi* ya‘nî bir kıldur tangrı te‘âlâ (3) kıllarından eyitdiler dükelümüz kıllaruz adı nedür eyitdi adı üveys-i kıaranîdür (4) eyitdiler kıandadur eyitdi yemen ilinde kıaran köyinde olur eyitdiler seni gördi mi (5) eyitdi gördi velîkin zâhir görmedi eyitdiler bes ol nece ‘âşıkıdur kim (6) peygamber tapusına gelmege evmedi eyitdi iki sebebden birisi hâl galebesinden (7) ikinci şerî‘at ‘azametinden ya‘nî anasını kıoyup gelmedi şerî‘a emrin dutdı (8) kim anası bir gözsüz idi kıarıcuğıdı üveys deve güderidi ve hâkıkın anasına (9) ve hem kendü nafağa ederdı şahâbeler eyitdiler bizler anı göremiyüz eyitdi (10) ebû bekr görmeye ammâ ‘ömer ve ‘alî göreler peygamber eyitdi ol bir kişidür (11) gevdesi kıllu ve sağ eli ayasında bir aklı kıadar beñ vardur aklı ve ol nür (12) -dandur pes peygamber eyitdi anı görüñ ve benden selâm degürüñ ve eyidüñ benüm (13) ümmetüme du‘â kılsun ve dahı peygamber eydür *eħabbü’l-‘ibâdi ilâ’l-lâhi* (14) *el-‘etkıyâ’u el-‘ahfiyâ’u* ya‘nî tangrınuñ sevgülü kılları gizlü tã‘at edenlerdür ve dahı (15) nakıldür kim hıoca-ı enbiyâ ölüm döşegine düşicek eyitdiler kim yâ resûl‘allâhi

12b (1) mürakka‘ı kime vèrelüm eyitdi veyse vèrüñ ve çün peygamber hâzreti dünyeden (2) nakl eyledi ‘ömer ve ‘alî rażiya’llâhü ‘anhümâ kûfe şehrine vardılar ‘ömer hııbe (3) içinde eyitdi ey necd kıavmi dükelüñüz örütürüñüz cümlesi örütürdılar (4) eyitdi kıarn köyinden hıç bunda kışı var mıdur eyitdiler belî vardur pes bir kışı (5) vèrbidiler ‘ömer kııyına geldi eyitdi hıç veys adlu kıaran köyinde bir kışı (6) var mıdur anı bilür misin eyitdi yâ emîre’l-mü‘minîn anı ne şorarsın (7) ol bir delü ve aklı ve yoısul kişidür deve güder hâkıa kıarışmaz dedı ‘ömer (8) eyitdi ben dahı anı isterven ol kışı kıandadur dedı eyitdiler ‘arana deresinde (9) deve güder aklı eve gelicek âdeme kıarışmaz vîrâneler içine girür (10) tã‘âm yeemez hıç şâz vü ğam bilmez âdemiler gülicek ol ağılar ve âdemiler (11) ağılayıcağı ol güler dedı ‘ömer eyitdi ben dahı anı isterven dedı pes (12) ‘ömer ve ‘alî rażiya’llâhü ‘anhümâ vardılar anı buldılar gördiler kim namâza meşğül (13) -dur ve hâkı te‘âlâ bir firişte vèrbimiş develeri güder namâzdan fâriğ (14) olınca durdılar ve çünkim namâzdan fâriğ oldı ‘ömer ilerü vardı selâm (15) vèrdi ol cevâb eyitdi fârük eyitdi aduñ nedür eyitdi üveys ‘abdu’llâh

13a (1) ‘ömer eyitdi *küllünâ ‘abıdu’l-lâh* ya‘nî dükelümüz tangrı kıulıvuz hâş aduñ nedür eydür (2) üveysdür ‘ömer eyitdi sağ elüñ bize göster gösterdi ve ol aklı beñ (3) kim nürdandur ‘ömer gördi eyitdi peygamber saña selâm kııldı ümmetlerüme (4) du‘â kılsun dedı veys eyitdi *ente evlâ beddu‘â* ya‘nî sen yeğreksin (5) du‘â kıılmağı ‘ömer eyitdi ben

hod du‘ā kıılırvan ammā peygamber size vaşiyet (6) kııldı kim ümmetlerine du‘ā kıılasın pes veys eyitdi ki görgil yā ‘ömer ayruğa (7) buyurmuş ola ‘ömer eyitdi sizi nişān vèrdi dèdi ve hem mürakka‘ın uş (8) saña vèrbidi gèygil ümmetlerine du‘ā kıılğıl dèdi veys mürakka‘ı aldı (9) ve bunların kıyından ırağ gitdi ve mürakka‘ı aşığa kıodı ve yüzün toprağa vurdı (10) ve eyitdi bār-ı huzāvendā bu mürakka‘ı gèymezven tā muhammed ümmetini küllisin tamām (11) bağışlamayınca zīrā senün hābībün muhammed-i muşafā şallā’llāhu ‘aleyhi ve sellem (12) fārūkı ve murtażāyı baña vèrbidi ve ben za‘īf kıulıñı şeff‘ dutundı (13) pes hıtab-ı ‘izzet geldi kim buncasın saña bağışladım mürakka‘ı gèygil (14) dèdi eyitdi yok tā dükelisın baña bağışlamayınca gèymezven uşbu resme (15) yüzün toprağa kıoyup allāhıla münacāt èderidi ve hıtab işidürdi

13b (1) pes şāhābeler gördiler kim veys eglendi ilerü vardılar tā göreler kim veys (2) ne işdedür ve çün yakın vardılar veys bunlara eyitdi āh èvdünüz neçün (3) geldünüz eger gelmesedünüz mürakka‘ı gèyecek degüldüm tā muhammed ümmetini bir kezden (4) yarlıgamayınca illā şabr eylemedünüz ‘ömer çünkim veysi gördi bir kilim gèyür (5) ve başı kıaba ve ayağı yalın ve ‘ömer yine bağıdı ol kilim altında on sekiz biñ (6) ‘ālem gördi ‘ömer kendü hālifeliğindan bèzdi ve eyitdi kim ola kim (7) benüm hālifeliğümü bir etmege şatun ala dèdi üveys eyitdi ol nesne (8) kim ‘aqlı² yokdur anı kim ala dèdi birağ kime gerekse ala bunda (9) şatu bāzār nè’ster pes ‘ömer hālifeliğın terk eylemek istedi şāhābe (10) feryād kııldılar ve eyitdiler bir sā‘at ‘adl eyledüğün müsülmānlara yètmış biñ yıl (11) tāt kıılmağdan yègrekdür dèdiler pes üveys mürakka‘ı gèydi ve eyitdi kim (12) rābī‘a ve mużar kıabilesinün yılkıısı kıılı sağışınca hāğ te‘ālā muhammed ümmetinden (13) yarlığadı bu mürakka‘ hürmetinden ve eger sorsalar kim ‘ömerden veys (14) artuğ mıdur cevāb budur kim artuğ degül ammā veys tecrīdidi dünyālıkdan (15) fāriğdi ve ‘ömerde dükeli nesne varıdı hāğ te‘ālā kıyında dünyāyı

14a (1) dünyāyı terk èdenile ètmeyen ber-ā-ber degüldür peygamber hāzreti kıarıcuğlar (2) kıapusına gelüridi beni du‘ādan unıtmañ dèridi pes ‘ömer yine üveyse şordı (3) yā üveys peygamberi neçün görmege gelmedün eyitdi sizler peygamberi (4) gördünüz mi eyitdiler gördük veys eyitdi meger cūbbesin gördünüz ola (5) imdi eger sizler anı gördünüzse eyidün peygamberün kıaşı açuğ mıdı ve (6) -yāhuz çatuğ mıdı bunlar cevāb vèrmediler ve nişānın dèyümediler kim (7) peygamberün heybeti kıatı idi ve kimse nişānın vèrmezidi pes veys eyitdi (8) kimseneñüz sizlerden peygamberi sever midünüz eyitdiler

² èaúdi yazılmış.

severüz eyitdi dişlerü (9) -ñüzi gösterüñ dişlerin gösterdiler büsbütünidi veys eyitdi eger (10) siz peygamberi severmissedüñüz muvāfaqat édedüñüz kâfirler savaşında (11) anuñ mübârek dişin sıdılar siz dağı dişüñüz sıyaduñuz dostlık şartı (12) budur dēdi veys kendü dişin açdı ağızında bir bütün diş yoğıdı (13) ucdan uca sınımış pes veys eyitdi ben anı şūret gözince (14) görmedüm velīkin muvāfaqat eyledüm kim muvāfaqat eylemek dīnden (15) -dür dēdi ‘ömer ve ‘alī çünkim veysüñ dostlığın ve sevgüsün gördiler

14b (1) eyitdiler éy dirīgā bizler dostlık édemedük dēdiler ve ağlaşdılar bes fārūḵ (2) eyitdi yā üveys baña du‘ā kılgıl üveys eyitdi İmān içinde meyl olmaz (3) biz her gün du‘ā kılıruz ve du‘āmuz içinde eydürüz *allāhümma-ğfir li-cemī‘i’l-mü’minīne* (4) *ve’l-mü’mināti* ya‘nī éy çalabum yarlıgağıl dükeli mü’min erleri ve mü’mine ‘avratları (5) eger siz İmānuñuz sine selāmet iltürseñüz du‘ā hoş sizi bula ve eger (6) iltmezseñüz du‘ā size ne fāyide éde dēdi pes yine fārūḵ eyitdi yā (7) tangrınıñ hāş kulu baña bir ögüt dēdi veys eyitdi yā ‘ömer tangrıyı (8) bilür misin eyitdi bilürven imdi eger tangrıdan ayruğın bilmeyesin saña (9) yēgrekdür ömer eyitdi ögidi artur yine veys eyitdi tangrı seni bilür mi (10) eyitdi bilür imdi tangrıdan artuḵ kişi seni bilmezse dağı yēgrekdür (11) yine ‘ömer eyitdi bunda durğıl varayım saña nesne getüreyim pes üveys (12) elin koynına sokdı iki aḵça çıkardı ve eyitdi yā ‘ömer uşbu aḵçayı (13) deve güdmekden kızandım eger sen pāyendān olursañ kim bu iki aḵçayı yēyince (14) diri olam varasın dağı nesne getüresin dēdi pes bir zamān bile (15) oldılar veys eyitdi kademrence kılduñuz imden gerü dönüñ maḵāmuñuza geldüñüz

15a (1) varuñ kim kıyāmet yaqın geldi yarağıñuzda oluñ ve ben dağı kendü yarağım (2) eylemege giderven dēdi bunlar gerü döndiler buğur üveys қaran köyinde (3) bilindi ve hürmeti ve ‘izzeti artdı eyle olsa ol qavm arasından kaçdı (4) kūfeye vardı ayruḵ kimsene anı görmedi meger herem ibn-i ḥayyān herem (5) eydür üveysüñ şefā‘ati derecesin ve mertebesin gördüm anuñ arzūsı (6) üzerime gālib oldı anı isteyü kūfe şehrine vardım ve gördüm üveysi kim (7) furāt ırmağı kıyında āb-dest alurdı ve anuñ vaşfin işitdümidi göricek (8) bildüm karşı vardım selām vėrdüm cevābım vėrdi diledüm kim elin dutam (9) öpem vėrmedi ve ben eyitdüm yā üveys *rahīmeḵal-lāhu ve-ğafara leke* nētesin (10) ve nēce geçersin dēdüm ve beni ağlamak dutdı anuñ sevgüsinden ve hem anuñ za‘īf (11) -lığından kim tā‘at kılmakdan beñzi şaru ve teni aruḵ olub dururdı (12) ve hem üveys dağı ağladı ve eyitdi ḥayyāke yā herem ibn-i ḥayyān sen dağı (13) nētesin bu dünyā zaḥmetlerinden bes herem eyitdi yā üveys beni gördüğüñ yoğıdı (14) benüm adımı ve atam adını nēte bildüñ dēdi üveys eyitdi *nebbānī’l-‘alīmü’l-* (15) *ḥabīru* ya‘nī baña seni ol kişi bildürdi kim hīç

nesne anuñ 'ilminden

15b (1) taşra degüldür yine veys eyitdi mü 'minlerüñ cānları birbirin bilürler (2) dēdi pes herem eyitdi hīç peygāmbēri gördüñ mi eyitdi baş göziyile görmedüm (3) ammā görenlerden işitdüm dēdi ve ben eyitdüm yā üveys bir hadīş rivāyet kılgıl (4) işideyin eyitdi ben dilemezven kim muḥaddiṣ olam veyā müzekkir veyā müftī olam (5) benüm ayruḫsı işüm vardur bu nesnelere meşgūl olımazvan dēdi pes (6) ben eyitdüm bir āyet[-i] ḫur'ān oḫıgıl dēdüm e'üzü bi'l-lāhi dēdi ve ağladı ve eyitdi (7) ḫaḫ te'ālā buyurur *ve-mā ḫalaḫnā's-semavāti ve'l-'arza* tā şuña degin kim (8) *fe-innehü hüve'l-'azīzü'r-raḫīmü* oḫıdı bir kez āh ētdi ve eyitdi ēy ḫayyān oḫlı (9) seni bunda kim getürdi ben eyitdüm geldüm kim senüñle eş olavan (10) ve senüñ şoḫbetüñde diñleneven dēdi üveys eyitdi tangrıyla eş olan (11) ayruḫla eş olmaḫı n'ēder zīnhār üns dutarsañ tangrıyla dutḫıl kim (12) diñlenmek anuñ şoḫbetindedür ben eyitdüm baña ögüt vēr eydür ḫaçan kim (13) yatasın ölümi yastuḫüñ altında ḫoḫıl ve ḫaçan kim durasın ölümi gözüñ (14) ḫarşusından gidermegil ve daḫı yazuḫ uvaḫlıḫına baḫmaḫıl kim 'āsī (15) olursın ve eger yazuḫı ḫōr dutarsañ tangrıyı ḫōrlamış olasın

16a (1) dēdi herem çün bu sözi işitdi ve eyitdi *üffin li-hāzā'l-ḫalbi ḫad* (2) *ḫāleḫehā's-şekkü fe-lā yenfe'uhā'l-mev'izatü* ya' nī tufi gelsün bu benüm göñlüme kim (3) şek ḫarışupdur ögüt aşşı ētmez yine herem eyitdi ögid arturḫıl eyitdi (4) uşbu saña ögüt yētmez mi kim ādem kim atañıdı ve ḫavvā kim anañıdı ve Nūḫ (5) ve ibrahīme'l-ḫalīl ve mūsā ve dāvud ve muḫammed-i muştafā kim 'ālem anuñ dostlıḫına (6) yaratdı bunlar heb öldiler dēdi ve ben daḫı ve sen daḫı ölürüz dēdi (7) daḫı eyitdi vāḫ 'ömer āḫ vāḫ 'ömer āḫ dēdi ve ben eyitdüm raḫimeka'l-lāhü 'ömer daḫı (8) öldü mi dēdüm eyitdi çalabum bugün 'ömer ölümün baña bildürdi dēdi kim (9) ol benüm ḫarındaşum ve dostumidi dēdi ve şalavāt vērdi ve du'ā ḫıldı (10) ve daḫı eyitdi yā herem öḫüdüm saña oldur kim ḫur'ān ḫükmini ilerü (11) dutasın ve şalāḫ ehli yolından ḫıḫmayasın ve bir sā'at ölümü unıtmayasın (12) ve kendü ḫavümleriñe ögüt vērmegi dirīḫ ētmeyesin ve bir ḫarış toḫru yoldan (13) ḫıḫmayasın yoksa bī-dīn olursın ve ḫamu 'azābına giriftār olasın. (14) ve birḫaç du'ā ḫıldı ve eyitdi yā herem ayruḫ ne sen beni görecekşin ve ne ben (15) seni görecekşin imdi sen beni du'ādan unıtmaḫıl ve ben daḫı seni du'ādan

16b (1) unıtmayavan dēdi ol añaru gitdi ardınca baḫaḫaldum vardı bir dereye girdi (2) ayruḫ ḫaberin bilimedüm dēdi naḫldür kim rebī' eydür ben daḫı heves eyledüm kim (3) varam üveysi görem vardum üveysi gördüm érte namāzın ḫılurdı ve çün (4) namāzdan fāriḫ

oldı bu kez tesbîhe meşgûl oldı ben eyitdüm teşvîş (5) vèrmeyeyin tesbîhin tamâm êdiecek selâm vèrem dèdüm ol hoz hîç dört yaña (6) bakmadı öyle namâzin kıldı el-kışşa üç güne degin durdum hergiz namâzdan fâriğ (7) olmadı dördünci gèce kulağ urdum birez ımızgandı oloğ sâ'at yine (8) durugeldi yèmedi içmedi haqqıla münâcât êderdi ve eydür idi ilâhî (9) saña sığınurvan çok uyır gözden ve çok yèr qarından ve çünkim (10) bu sözleri işitdüm ben eyitdüm bu baña öğüt yèter teşvîş vèrmeyeyin (11) dèdüm gitdüm ve eydürler üveys 'ömri içinde bir gèce yatup uyumadı ve gèce (12) olıcağ eydüridi *hâzâ leyletü'l-kıyâmi* ya' nî bu gèce ol gècedür kim bir rek'at (13) içinde érteyedegin örüduram ve birisi gèce gelicek eydüridi *hâzâ leyletü'l* (14) -*rukû'î* ya' nî bu gèce ol gècedür érteyedegin rükû' içinde olam (15) ve dağı yine bir gèce gelicek eydüridi *hâzâ leyletü's-sücûd* ya' nî bu gèce

17a (1) ol gècedür kim érteyedegin başımı secdeden qaldurmayam ve aña şordılar kim (2) sen za'îf kişisin nèce érteyedegin örütürürsün veyâ rükû'ı ve sücûdı (3) érteye çıkarursın eyitdi ben bunu anuñçün êderem kim tâ'atımı firiştelere (4) tâ'atına beñzededüm ola mı dèrem dèdi ve eyitdiler aña kim namâz içinde (5) huşû' nedür eyitdi huşû' oldur kim eger namâz içindeyiken sünñüyle (6) ursalar öte yanına geçerse haberi olmaya dèdi ve eydür her kim üç (7) nesneyi severse şeytân anı tèzcek azdura hoş yèmek ve hoş gèymek (8) ve baylarla oturmağ bir gün veyse eyitdiler senüñ yöreñde bir kişi vardur (9) otuz yıldur kim sinin qazmışdur ve anuñ üzerine oturmuşdur érte gèce ağlar (10) ve qarar dutmaz üveys eyitdi beni ol kişiye iledüñ bir göreyim nèce kişidür ve (11) çünkim üveys ol kişi kıyına vardı gördi kim aruqlamış ve gözleri (12) çukura düşmüş oloğ sâ'at eyitdi yâ fulân *şegâleke'l-qabrü 'ani'l-lâhi* ya' nî (13) seni bu sin meşgûl eylemiş tangrı qullığından otuz yılkı 'ömrüñi telef geçürmiş (14) -sin ve ol sini ve kefeni büt êdinmişsin dèdi ve çün ol kişi bu sözleri (15) işidiecek aña bir dürlü nesne keşf oldı na'ra urdı ol sine düşdi

17b (1) cân vèrdi imdi eger sin ve kefen âdeme hicâb olursa ayruğ nesnelere (2) hicâbı ne qadar ola bir kıyâs eylegil nağldür kim üveys üç gün düni (3) günü hîç nesne yèmedi dördüncü gün durdı yola girdi gideridi gördi kim yolda (4) bir kızıl altun düşmüş yatur almadı ve eyitdi âdemîlerden düşmüş ola dèdi ve (5) birez ilerü vardı yerden ot dèrdi kim nefsin kör eyleye gördi kim bir (6) koyun bir girdeyi ağızına dutmuş gelür getürdi üveys öñine qodı pes (7) üveys eyitdi yâ koyuncuğ bu girdeyi ayruğ kişiden almış olasın koyun çalab (8) kudretinden dile geldi ve eyitdi yâ tangrınuñ hâş qulı ben dağı ol kişinüñ (9) qulıvan kim sen anuñ qulısın bu girde senüñ rızquñdur rezzâquñ vèrdi (10) dèdi dağı koyun gâ'ib oldı ebû'l-qâsım gurgânî raḥmetu'llâhi (11) 'aleyhi anuñ zikri olıdı kim dâ'imâ üveys

üveys üveys dèridi velîlerüñ (12) kıadrin yine velîler bilür ve dağı üveys sözidür kim eydüpdür *men 'arefe'l-lāha lā yuĥfā* (13) 'aleyhi say'un ya'nî her kim tangrıyı bildi aña hiç nesne gizlü kıalmaz ve dağı bir (14) ma'nî budur kim her kim tangrıyı bildi bildi kim ayruķ tangrı yokđur aña (15) kıullık eder ve dağı bir ma'nî budur kim her kim aşlı bildi fer'i dağı bildi

18a (1) ve aşl gözile fer'e baķar ve dağı bir ma'nî budur kim tangrıyı yine tangrıyla (2) bile kim 'araftu rabbî bi-rabbî pes her kim tangrıyı tangrıyla bildi dükeli (3) nesneyi bildi ve dağı üveys sözidür *es-selāmetü fi'l-vaĥdeti* ya'nî selāmetlık (4) yaluñuzlık içindedür ve yaluñuz oldur kim vaĥdet içinde ferd ola ve dağı (5) vaĥdet oldur kim anuñ göñli içinde tangrıdan artuķ hiç nesne olmaya (6) yoĥsa kendüsi yaluñuz olup göñli yine dünyā endîşesinde olursa aña (7) vaĥdet demezler ve dağı üveys sözidür kim *'aleyke bi-kalbike* ya'nî senüñ (8) üzerüñe olsun göñülile olmaķ ya'nî göñülile olmaķ oldur kim göñlinden (9) tangrıdan artuķ nesneleri taşra bırağa ve ayruķ nesne anuñ göñlinde yer (10) edinmeye ve dağı eyitmişdür kim *taletü'l-vaĥdete fe-vecedtühü fi't-tevāzu'i ve-taletü'r-riyāsete fe-vecedtühü fi'n-naşîhati 'ala'l-ĥalki* (12) *ve-taletü'l-faĥra fe-vecedtühü fi'l-fikhi ve-taletü'r-rāĥate fe-vecedtühü fi'z-zühdi ve-taletü's-şerefe fe-vecedtühü* (13) *fi'l-kanā'ati* bu sözlerüñ ma'nîsi ma'lümdür naķldür kim üveysüñ kıonşıları (14) üveysi delü sanurlardı bir gün aña dediler kim senüñçün bir ev yapalum (15) dediler eyti baña ev gerekmez üveys oruc dutaridi ve kendözin ĥurmā

18b (1) pürçükin dèreridi ve gece de satarıdı anuñla nesne alurđı orucın (2) açardı ve eger nesne artarsa şadaķa vèrürdi ve çöpliklerden (3) eskiceler dèrsürüridi geyesi edinürdi ve her maĥalleye kim varuridi oğlan (4) -cuķlar üveysi taşıla atarlardı ve eydüridi benüm incigim incedür (5) uvaķ taş atuñ kim incigimi sımayasız ve kıan aķmasun kim namāzdan (6) kıalmayam baña namāz ĥuşşasıdur ayak ĥuşşası degüldür āĥir 'ömrinde kim (7) saķalı ağardıydı emîri'l-mü'minîn 'aliyile ĥazāya vardı savaş şafında (8) düşdi şehid oldu rażiya'llāhu 'anhü ve'l-āĥar (9) ol perverde-i nübüvvet ol ĥükerde-i fütüvvet ol ka'be-i 'amel ü 'ilm ol (10) kıible-i vera'u ĥilm ol velîler şadı ol ĥasan-ı başrı raĥmetu'llāhi 'aleyhi (11) anuñ ĥünerleri yavlaķ çoķđur ve 'ilm ü 'amel içinde nażîri yokđur (12) ve ol ümm-i seleme kıaravaşından doğmışıdı ve her vaķt kim ümm-i seleme anuñ (13) anasına iş buyururđı ĥasan ağlardı ve ümm-i seleme göĥsin ĥasan ağzına (14) kıor idi ĥasan emeridi südi gelüridi ümm-i seleme peyĥamberümüz ĥatunıydı ve bu (15) derece ve mertebe kim ĥaķ te'ālā ĥasana vèrmişıdı cümlesi ol süd

19a (bkz. 29a) (1) bereketindenidi ve dağı ğasan oğlanıdı bir gün peygamber bardağından su idi (2) mm-i seleme evinde peygamber eyitdi bu bardağum iindegi suyu kim idi ddi (3) ğasan idi ddiler peygamber eyitdi mbrek nefesinden ğasan ne adar kim (4) Şu idise kllsi ‘ilm olsun ddi ve dağı eydürler kim bir gün (5) peygamber mm-i seleme evine vardı gördi kim mm-i seleme ğasanı dizine almış buğur (6) peygamber kendü dizine aldı ve du‘ ıldı ne kim ğasan buldı ol du‘ (7) bereketinden buldı ve dağı eydürler kim ğasan toğıcağ ‘mere getürdiler ‘Ömer (8) eyitdi *semmhu ğasanen fe-inneh ğasan’l-vechi* ya‘n buña ğasan ad vrn ve (9) anuñn kim yüzi dağı görklüdür bes mm-i seleme ğasanı bslemege boyun (10) dutdı ve emzrrdi sdi gelürdi ve yavlağ severidi ve du‘ ılurdı (11) ve eydüridi *allhmme-c‘alh immen yağted bihi* ya‘n y alabum ğasanı imm (12) ılđıl Őoñra ğoz imm oldu ve ‘ilm iinde aña rc‘ derlerdi evvel (13) ol güher-furŐlıđ derdi ve rmda gezerdi ve ayŐer-i rm begleriyile (14) mu‘mele derdi bir gün ğasan ayŐer-i rm vezri atına vardı (15) vezr eyitdi y ğasan biz bir işe giderz sen dağı bile gelür misin ddi

19b (bkz. 29 B) (1) eyitdi gelrin ddi pes bir at vrdiler bindi vezrle eŐdiler ve nkim yazıya (2) ığdılar ğasan bağdı bir dır gördi rm dbcdan yazının iinde dutmıŐ (3) -lar tnbları³ ebrıŐmden ve mğları ızıl altundan nkim vezr ol dır (4) riŐdi ok siphler geldiler cümlesi silhlar gyp ve ol dırı (5) yrendiler ve yine gitdiler ve anlardan Őoñra birđađ nrn prler geldiler ve ol (6) dırı yrendiler ve h  nesne dmediler gr gitdiler ve andan Őoñra ok (7) aravaŐlar ay yüzlüler her birisi elinde tağaklarıla cevhirler ve ıymet taŐlar (8) dutarlar geldiler ol dır (9) girdiler ve gr ığdılar gitdiler ğasan vezre Şordı (9) ve eyitdi ben ‘acebe aldum bu ağvl ne resmedr ve ne zyedr vezr (10) eyitdi ayŐer-i rmuñ bir görklü oğlı varıdı kim dükeli hner iinde rste (11) -idi ve erlik iinde mişli yoğıdı n-gh Şayru oldu ve ğakmler ne (12) adar kim mu‘lece tdiler dermn bulmadılar ve ‘ciz aldılar ‘kıbet öldi ve (13) anı dır iinde defn eylediler yılda bir kez ziyrete gelürler evvel siphler (14) gelürler ve dırı yrenrler ve eydürler y melik-zde Őaña bu ğl kim geldi (15) eger savaŐıla olurmıŐsa bizler dükelümüz baŐumuz oynardığ seni urtarardığ

20a (bkz. 30a) (1) amm n‘delm bu ğl Őaña bir kişiden gelmişdür kim aña h  dermn ve re yoğdur (2) böyle drler giderler ve andan Őoñra yazclar ve debrler gelürler ve eydürler (3) y Őhzde bu iş kim Őaña geldi h  ilm ve tedbr ve yazuyıla re (4)

³ anbları yazılmış.

olmaz ve cümle ‘âlimler ve hâkîmler ve bilgeler anuñ kıyında ‘âcizdür yoksa (5) tedbîrler êdedük ve sözler dêyedük seni kırtaraduk dêrler dağı giderler ve (6) andan Őoñra kıocalar ve zâhidler gelürler ve eydürler êy pâzişâhzâde bu hâl (7) saña tangrıdan geldi ve bizüm Şefâ‘ atumuz işitmez eger Şefâ‘ atumuz iŐitseyidi (8) biz cümlemüz Şefâ‘ at ve zârîlık kıladuk seni kırtaraduk ve ammâ n’êdelüm Şefâ‘ atumuz (9) aşŞı êtmez dêrler giderler ve ol ay yüzlü görklü kıaravaŐlar kim ellerinde (10) Őabađlarıla kıızıl altun ve cevâhir dutarlar anlar dağı eydürler êy Őehzâde eger (11) bu hâl kim saña geldi görkile veyâ mâlıla olurmissa dükelimüz cânumuzı (12) fidâ kılayıduğ ve seni kırtarayıduğ ammâ n’êdelüm bu iş saña bir kışiden gelmiş (13) -dür kim aña mâl ve cemâl aşŞı êtmez böyle dêrler giderler ve andan Őoñra (14) kıayşer ulu vezîrlerle gelürler ve eydür êy gözüm çırağı ve êy göñlüm (15) yemiŐi ve êy ciger-küşem oğul benüm elümde ne varısa heb senüñdür üşte

20b (bkz. 30 B) (1) getürdüm ve ‘âlimler ve pîrler ve bilgeleri Şeff‘ getürdüm ve mâl ve cevâhir ve (2) görklüler getürdüm eger bu dükeliŐiyile iş bitseyidi ve dağı ne dürlü çâre (3) varısa êdeydüm ammâ n’êdeyim kim bu hâl saña bir kışiden geldi kim anuñ (4) mâla ve cevâhire hâceti yokdur ve çeriden kıorķusı yokdur imdi selâm (5) olsun saña gelesi yıladeğin dêr ve gider ve bu sözler hâsana yavlağ (6) eşer êtdi ve hâli ayruķıdı Şoloğ sâ‘ at tevbe tedbîrin kııldı ve andan (7) durdı başra Şehrine geldi ve and içdi kim gülmeye dünyâda ve kendü nefŐini (8) Şöyle mücâhede[ye] ve riyâzete ve Őâ‘ at kıılmağa ve kıorķuya bırağdı kim ol (9) zamân içinde nazîri yoğıdı ve riyâzeti bir hâdde êriŐdürdi kim aşlâ yêtmiŐ (10) yıl içinde bir gün Őahâreti Őımadı meğer Őahârete varurken ve ‘uzlet içinde (11) Şöyle oldu kim aşlâ halka nazâr eylemezdi ve halkdan küllî munķaŐı‘ olup (12) -dururdu lâ-cerem dükelinüñ ulusı oldu ve anuñ ‘âzameti Őuña êrdi (13) -idi kim bir gün bir kışi mecma‘ içinde örüdürdü ve eyitdi hâsan (14) bizüm ulumuz neyçün oldu anda bir ulu hâzîridi cevâb vêrdi eyitdi (15) anuñçün kim cümle hâlâyık aña ‘ilm içinde muĥtâcdur ve ol dünyâdan fâriğdür

21a (bkz. 31a) (1) ve anuñ bir arpa kıadarı halka iĥtiyâcı yokdur ululuğı ve fağlı bizden anuñçün (2) -dür ve hâsan haftada bir kez va‘ z eydürdü ve degmegez menbere çıķup (3) va‘ z eyidicek râbi‘ ayı kıarŐusına görmeyince va‘ z eyitmezdi meğer bir gün bir niçe (4) ulular ve begler hâsanuñ va‘ zın iŐitmeklige heves eylediler hâsana (5) ilhâh eylediler kim va‘ z eyide râbi‘ a hâzîr degüldü eyitmedi ulular (6) eyitdiler eger bir kıarı ‘avrat gelmezse n’ola dêdiler hâsan eyitdi ol loķmayı ki (7) fîliçün düzdüñ kıarınca ağzına nête sığa ve hergez kim va‘ z içinde germ (8) olurdu râbi‘ aya nazâr kıılurdu ve êy kilîm geýen ĥatun *hâzâ min cemreti* (9) *ķalbike* ya‘ nî bu senüñ göñlüñ issiligindendür dêrdü ve hâsana bir kıŐi (10)

şordı kim bunca halāyık kim senūñ meclisūñde dērneşürler bunları (11) görüp şād olur mısın dēdi eyitdi biz ‘avām dērildüğine şāz olmazuz (12) velīkin bir gönül ehli derdlü sūhte göricek şāz oluruz ve dağı (13) şordılar kim müsülmānlık nedür ve müsülmān kimdür cevāb vērdi eyitdi (14) müsülmānlığıñ şartı kitāb içindedür ve ammā müsülmān toprak altındadır (15) şordılar dīn aşlı nedür eyitdi vera‘ dur eyitdiler ne nesnedür ki vera‘ı

21b (bkz. 31b) (1) bātil eyler eyitdi tama‘ eyitdiler cennāt-ı ‘adn ne nesnedür eyitdi bir köşk (2) –dür uçmak içinde kızıl altundan ve girmeye aña meger peygamberler ve şiddīklar (3) veyā şehīdler veyā ‘ādil sulṭānlar ve şordılar aña kim ṭabīb kendüsi (4) sayru olsa ayruqları nece mu‘ālece éder sen kendözünü mu‘ālece eylegil (5) andan ayruqları eyitdi siz benüm ‘ilmümi işidüñ kim size aşşı éder ve benüm ‘amelüm (6) size ziyān étmez ve eyitdiler yā şeyḫ bizüm gönülümüz uyuyupdur uyarşañ n’ola (7) kim sözüñ hīç eşer étmez eyitdi kāşkī sizüñ gönülünüz uyur olayıdı (8) uyur kişi tēz uyanur illā sizüñ gönülünüz ölüpdür neçekim depredür (9) –ven hīç hareket eylemez ve dağı şordılar aña kim yā şeyḫ bizi ḳatı ḳorḳıdursın (10) dēdiler eyitdi eger bugün ḳorḳarsañuz yarın emīn olasız dēdi (11) vāy ol kişinüñ hāline kim bunda ḳorḳmaya ve eyitdiler aña kim (12) bir nēceler gelürler senūñ meclisūñde söz öğrenürler ve ol sözile saña (13) i‘tirāz éderler ve senūñ ‘aybuñ gözedürler dēdiler eyitdi ḫaḳ te‘ālā kendü (14) ‘azametiyle ḫalk dilinden ḳurtılmadı baña ḫoz ne işmār dēdi ve (15) dağı aña eyitdiler yā ḫasan ḫalkı va‘zile ḳorḳıdursın illā sen kendözünü

22a (bkz. 32a) (1) ögütlemesin evvel kendü nefsuñi ögütte andan ayruqları cevāb vērdi kim (2) bu söz bizüm gönülümüzü bezer tā emr-i ma‘rūf édevüz ve nehy-i münker ḳılavuz (3) ve ḫasan-ı başrīnūñ bir mürīdi varıdı ḳur’ān ünün işidicek na‘ra (4) ururdı düşerdi bir gün ḫasan aña eyitdi bunu kim édersin (5) étmeyübilür misin eyitdi geñümile degüldür eyitdi eger geñsüz éderseñ (6) raḫmāñdür ve eger çağırmayubilürseñ ki çağırasın şeyṭāñdür dēdi (7) yūsuf ḫaccāc bir ādem öldürici ve zālīm begidi eyitdi varayın ḫasanı (8) ḳorḳudayın ve anı şınayayın dēdi megerkim ḫasan va‘z eydürdi ḳapudan (9) ḫaccāc çok kişilerle girüp geldi ve eyitdi kim ḳanı ol ḫasan (10) benüm anuñla işüm vardur dēdi ḫasan hergiz andan ḳorḳmadı ve (11) üşenmedi va‘zını tamām eyledi indi ve ḫaccāc eyitdi eger dünyāda (12) er isterseñüz kim göresiz ḫasanı görüñ dēdi ḫasana i‘tikādı (13) oldı ve ḳaçan kim ḫasan ḫaccāc ölüm döşegine düşdi ḫālet-i nez‘inde eydürdi (14) huzāvendā ḫasan-ı başrīnūñ yüzi şuyı ḫaḳḳıyıçün sen raḫmet eylegil (15) dērdi geldiler bu sözi ḫasana dēdiler eyitdi ol kişi ‘ayyārlığıla āḫiret

22b (bkz. 32B) (1) dağı bulısar dēdi nağldür kim ‘aliye bir gün eyitdiler degme olur olmaz kişi (2) menbere çıkar peygamberden yalan rivāyet ēder halkı azdurur dēdiler ‘alī rađi (3) -yallāhu ‘anhü başraya geldi ve vā‘ izleri hep yığdı ve eyitdi bu menber (4) peygamber yeridür degme kişi ‘ālim olmayınca çıkmasun dēdi ve ḥasan meclisine (5) geldi ve anuñ va‘zın diñledi gördi ki ḥasan ‘ālimdür anı yığmadı ve eyitdi (6) öğüt vèrmecliğe bu yigit lāyıkdur dēdi ve gitdi nağldür kim (7) bir yıl başra şehri kızlık oldu ve gökden hiç bir yıla degin yağmur yağmadı (8) pes dükeli şehir kavmi iki yüz biñ ḥalāyık cümle cem‘ oldılar ve menber (9) kodılar ḥasan menbere çıkdı va‘z eyledi ve du‘ā kıldı ve eyitdi diler misiz kim (10) yağmur yağa eyitdiler belī anuñçün geldük dēdiler ḥasanı başra şehriden kovuñ (11) gitsün dēdi ḥasan gibi kişi şöyle dēyicek vāy bize ve ḥasan tangrıdan (12) şunuñ gibi korıardı şanasız kim cellād ileyinde dururdu ‘ömri içinde (13) hergiz anı güler gördükleri yoğdı bir gün bir kişi bu ḥadīsi okıdı kim (14) *āḥaru men yaḥrucü mine’n-nāri raculün yuḳālü lehü hannād* ya‘nī şoñ kişi kim şamudan (15) çıkıa hannād adlu olasıdur ḥasan bu ḥadīsi işidicek zārīlīkla ağladı

23a (bkz. 33A) (1) ve eyitdi kāşkī ol hannād ben oladum dēdi ve aña eyitdiler yā ḥasan (2) bu dirlik kim senüñ vardur neçün bu geleceyi dērsin dēdiler eyitdi korıarvan (3) kim ‘ilmsüz bir iş ētmiş olavan veyāḥuz bir kadem taşra yolumdan (4) çıkmış olavan ve çalab dergāhına lāyık olmayam ve çalabum baña eyide kim (5) yā ḥasan gitgil kim bizüm dergāhumuza lāyık degülsin dēye dēdi nağl (6) –dur kim bir gün ḥasan şavmı‘ası tamı üstinde namāz kılırdı ve bir (7) kişi şavmı‘a kapisinde otururidi ḥasan şol kadar ağladı kim gözi (8) yaşı ağdı kim ol şavmı‘a kapisinde oturan kiřinüñ üstine döküldi (9) ol kişi eyitdi ‘aceb bu ne sudur murdār mıdur tonumu yuyayın mı dēdi (10) kim namāzdan yığar dēdi yukarıdan ḥasan eyitdi yuğıl kim ‘āşī (11) kiřinüñ gözi yaşıdur dēdi ve dağı ḥasan bir gün bir cenāzeye vardı (12) namāzın kıldı ve çünkim anı sine kodılar ve toprağıla örttiler ḥasan ol (13) sin üstinde şol kadar ağladı kim ol sin yaş oldu ve eyitdi (14) ēy müsülmānlar *e-ḳabrü evvelü menzilin min menāzili’l-āḥirati ve-āḥiru menziletin min menāzili’d-dünyā* (15) ya‘nī sin āḥiret menzilinüñ evvelidür ve dünyā menzilinüñ āḥiridür demekdür

23b (bkz. 33B) (1) çünki dükelümüz şoñ ucu uşbu sine girecegüz dünyāda neçün gülevüz (2) dēdi ve ol andağı cemā‘at bir kezden ağlaşdılar nağldür kim meger ḥasan (3) oğlanlık ḥālinde bir yazuğ eyleyüpdururdu hergez ki yeñi göñlek geyürdi (4) ol yazuğı yaķasında yazardı ve degme kez kim ol yazuyı görürdi (5) şol kadar ağlardı kim ol yazu ışlanurdu ve bozılurdu bir gün (6) ‘abdü’l-‘azīz ḥasana biti yazdı ve eyitdi kim yā ḥasan baña

bir ögüt (7) vérgil kim anuñla ögütlenem ve ‘amel edem pes hasan biti ardında yazdı kim (8) yā mü’minler begi eger tangrı senüñ kıyuñdayısa neden qorqarsın (9) ve eger senüñle degülse kime ümiz dutarsın dēdi ve bir gün yine (10) ol hasana biti yazdı kim yā hasan ölümü saña geldi dut ol biti (11) hasana gelmezden öñdin cevāb yazdı kim ben dünyāyı hergiz olmamış (12) gibi dutarın ve āhireti hemışeyidi gibi dutarın dēdi ve bir gün (13) hasan bū sa‘īd-i cübeyriye ögüt vērürdi eyitdi kim üç nesneyi (14) işlemegil evvel begler arasına girmegil ikinci ‘avratlarıyla hıç şöhet eylemegil (15) eger rābi‘a-ı ‘adeviye dağı olursa ve üçünci kulağıñı çalgulara ve çeng ü

24a (bkz. 34A) (1) çeğāneye vérmegil velilerden dağı olursañ ki āfetden hālī olmayasın (2) mālīk bin dīnār eydür bir gün hasana şordum kim dünyā içinde şarb (3) nesne ne ola eyitdi gönül ölmekdür ve gönül neden ölür dēdüm (4) eyitdi dünyā sevmekden naıldür kim ‘abdu’llāh ibn-i mübārek eydür bir gün érte namāzın (5) kıлмаğa hasan mescidine vardum gördüm kim qapısı bağıludur illā hasan (6) içinde du‘ā kıılır ve çok kavümler āmīn dērler bir zamān şabr étdüm qapu (7) açıldı yaluñuz mescidden hasan çııdı ve ben mütehayyir qaldum pes hasana (8) şordum haq dīzārın göresiñiçün toğrusın dēgil dēdüm eyitdi kimseneye (9) dēmegil her āzīne günü şabāh periler gelürler ve benden du‘ā kıılırlar isterler ve ben (10) du‘ā kıılırvan ve bunlar āmīn dērler naıldür kim bir gün hasan du‘ā (11) kıılırdı ve habīb-i ‘acemī āmīn dērdi ve elin getürürdi ve eydüridi kim (12) icābet olduğın görürem dēridi bir dīn ulusu böyle dērdi kim (13) biz birkaç kişiyidük hasana yoldaş olduq hacca varduq yolda şuşaduq (14) ve bir kıuyı üstine varduq illā қоға yoqdur kim su çıkaravuz biz (15) eyitdük kim susuz qalduq hasan eyitdi kim ben namāza şürü‘ kıılayın

24b (bkz. 34B) (1) siz şu içüñ dēdi pes hasan namāza durdı su daşdı kıuyı üstine (2) geldi biz su içdük aramızda bir kişi bir bardaq şu oğurlayın aldı idi su (3) kıurıdı hasan namāz kııldı ve eyitdi kim siz tangrıya inanmazsız dēdi (4) ebū ‘amrū kıur’ān şeyhiyidi ve andan kıur’ān oqırlardı bir oğlan görklü (5) yüzlü girüp geldi ve ebū ‘amr kıatında kıur’ān oqıdı ebū ‘amrū ol oğlanı (6) göricek iblīs vesvese eyledi ve çün ādemiler gitdi oğlanı gitmege (7) kıomadı ve tama‘ étdi kim oğlanı öpe henüz dağı yakın varmadı idi oqıduğı (8) kıur’ānı hep unıtdı bir elif gönlinde qalmadı pes ebū ‘amrū étdüğü (9) işine peşimān oldu ve içine od düşdi guşşalu durdı hasan kıatına (10) vardı hālīn añlatdı hasan eyitdi hacc vaqıtidür durğıl hacca varğıl ve (11) çün hacdan fāriğ olasın mescid-i hayfaya varğıl mihrābda bir kıoca (12) göresin oturur illā zīnhār şabr eylegil namāzından fāriğ olıcaq eyitgil (13) saña du‘ā kııla ve çün ebū ‘amrū ve hacc kııldı mescid-i hayfa[ya] vardı gördi kim (14) bir kıoca

gördi kim oturur ve çok kavm yöresinde oturur ve ben bir (15) bucağda oturdum bir zamandan sonra gördüm kim bir kişi geldi aq

25a (bkz. 35A) (1) tonlu görklü yüzlü dükeli halk aña örütürdilar ve hürmet eylediler ve qarşu (2) varup selām kıldılar ve bir zamān oturdılar ve çok gelecti étdiler ve namāz (3) vaqti oldı namāz kıldılar ve çün namāzdan fāriğ oldılar ol aq tonlu (4) kiři durdı gitdi ve cemā'at dağı tağıldı ve ol pīr mihrābda oturu (5) -qaldı vardum selām vèrdüm ve eyitdüm kim allāh allāh baña feryād érgil (6) ve hikāyetümi eyitdüm guşşalandı ve gözi ucuyıla göge bağdı ve henüz (7) başın indürmedi idi yine cümle qur'an baña ma' lüm oldı ve cānum (8) sevindi ve ol pīrūñ eline ve ayağına düşdüm ve baña eyitdi beni saña kim (9) kulavuzladı ve ben eyitdüm h'oca hasan-ı başrī bunı işitdi tebessüm (10) eyledi ve eyitdi kim ol beni rüsvāy eyledi ben dağı anı rüsvāy édeyin (11) dèdi ve ol benüm perdemi yırtdı ben dağı anuñ perdesin yırtayın dèdi ve (12) eyitdi ol aq tonlu kiři kim mescide geldi ol hasan-ı başrīdür (13) dèdi her gün öyle namāzın başra şehrinde kıılır andan bunda gelür bizümle (14) gelecti éder ve ikindü namāzın bizümle kıılır yine varur aqşam namāzın başra (15) şehrinde kıılır imdi her kimüñ kim hasan-ı başrī gibi imāmı vardur anuñ

25b (bkz. 35B) (1) bizüm du'āmuza ne ihtiyācı vardur naqldür kim hasan zamānında bir kişinüñ (2) atı ziyāna vardıydı ol kiři miskīn ve fūrū-mānde qaldı ve mütehayyir oldı (3) pes durdı hasan qatına vardı ve kendü hālını dèdi hasan ol erden (4) ol yètmış atı şatun aldı dört yüz aqçaya ve ol kiři aqçayı aldı (5) gitdi ol gece ol kiři düşinde gördi kim uçmaq içinde bāğ ve bāğçeler (6) içinde ol atı kim yitürmişidi dört at olmuş sordı bu atlar kimüñdür (7) eyitdiler kim senüñidi şimdi hasanuñdur dèdiler ve çünkim ol kiři (8) uyqudan uyandı yügürdi hasan qapusına vardı ve çağırdı yā imām ben (9) peşimān oldum atı satmazın dèdi hasan eyitdi gitgil ol düşi (10) kim sen bu gece gördüñ ben geçen gece gördümidi ol kiři yavlaq guşşalu (11) oldı gitdi ve ol gece hasan düş gördi uçmaq içinde çok (12) köşkler ve sarāylar gördi şordı bu kimüñdür eyitdiler bu ol kişinüñdür (13) kim şatu bāzār éde yine peşimān olursa aqçasın yine vère vèrdüğün (14) yine ala dèdi naqldür kim hasanuñ bir gevür qonşısı varıdı şem'un (15) adlu yètmış yıl hasana qonşıydı ve ol gevür ölüm döşegine düşdi

26a (bkz. 36A) (1) bir kişi hasana eyitdi éy 'azīz vaqtidür kim qonşılıq haqqın yerine getüresin (2) ve ol qonşuñ gevürü şorasın dèdi pes hasan içeri girdi anuñ (3) kıyında oturdı gördi kim od ve dütün içinde yatur oda dapıcıydı (4) hasan eyitdi tangrıdan qorqğıl kim yā şem'un 'ömrüñi oda tapmaqda (5) geçürdüñ ve tangrıyı incitdüñ imdi gel odı terk

eyle İmān getir dedi (6) kim çalab saña rahmet kıla dedi gevür cevâb vèrdi beni üç nesne (7) İmān getürmekden yıgar dedi evvel oldur kim siz dünyâyı sırsız satarsız (8) yine dünin günin anı istersiz ve ikinci eydürsiz kim ölüm haqdur yarağın ètmezsiz (9) üçünci oldur kim yarın çalab dīzārın görürüz dèrsiz bugün anuñ (10) rızāsı hilāfinca iş işlersiz dedi hasan eyitdi bu sözlerden müsülmānlık (11) koqusı gelür dedi mü'minler eger bu nesneyi ètmezse bārī tangrınuñ birligine (12) ikrār ederler senüñ gibi degüllerdür kim 'ömrüñi oda tapmağda geçürdüñ (13) od saña vefā edecek degüldür yétmiş yıldur kim oda yalvarursın seni (14) esirgemez göyündürür ammā benüm tangrım dilerse oduñ zehresi olmaya kim (15) bir kılıcı göyündüre dedi gevür eyitdi od seni göyündürmez mi dedi eyitdi

26b (bkz. 36 B) (1) tangrım buyurursa göyündürmez dedi pes hasan elin oda soğdı (2) hīç göyünmedi gevür bu hālī gördi mütehayyir oldı ve eyitdi yā hasan eger (3) pāyendān olursañ kim haq te'ālā beni uçmağa givüre bunuñ üzerine (4) baña bir biti vèrgil İmān getüreyin dedi pes hasan biti yazdı (5) gevür eline vèrdi gevür eyitdi yā hasan nedür dèyeyin eyitdi eyitgil (6) eşhedü en lā ilāhe illāllahu vaḥdehü lā şerīke lehü ve enne muḥammeden 'abduhu (7) ve resūluhu gevür İmān getürdi ve cān teslīm kıldı ve çok kavümler (8) anuñ namāzın kıldılar ve haqkına kodılar hasan ol gece hīç uyımadı (9) ve èrteye degin namāz kıldı ve zārılık ètdi ve ètdüğü işine peşimān (10) oldı ve eyitdi ne işdi kim ben işledüm ve çalab hazretinde (11) küstāhlık eyledüm ve ben kendözümü kırtardum mı kim ayruqlara biti (12) vèrürdüm dedi ve kıtı korğdı ve zārılık birle ağladı nā-gāh uyğuya (13) vardı düşünde gördi kim şem'ün başına bir tāk geymiş ve yüzi nūrlanmış (14) ve dürlü dürlü uçmağ hüllelerin geymiş uçmağ bāğçeleri içinde cevlan (15) kırup gezerdi hasan eyitdi yā şem'ün nètesin eyitdi ne şorarsın

27a (bkz. 37A) (1) uş göredurursın çalabum baña rahmet eyledi ve uçmağına givürdi (2) imdi sen pāyendānlıqdan çıkğıl vèrdüğüñ bitiyi gèrü algıl dedi (3) ve çün hasan uyğudan uyandı bitiyi avcında buldı ve eyitdi bār-ı huḫāyā (4) senüñ işüñ 'illetile degüldür illā fazl ve keremile dedi nağldür (5) kim hasan bir gün dicle ırmağına āb-dest almağa vardı bir kara yüzlü (6) kişi gördi kim bir 'avratıla oturur ve öninde bir kırābe kıomış içeridi hasanuñ (7) öğinden geçdi kim eger bu kara süci içmese benden yègidi dedi ve (8) hasanuñ 'ādeti olıdı kim hīç kimseneyi kendüden alu görmezdi bu (9) fikr içindeyiken hasan nā-gāh iki kişi şuya ğarğ ol kara segirtti (10) ol iki kişiyi iki ayağıyla şudan çıkardı ve çağırdı yā hasan (11) sen benden yègiseñ ben iki kişiyi kırtardum sen dağı bir kişi kırtarğıl (12) dedi yā hasan bu 'avrat benüm anamdur ve bu önümüzde duran sudur ben (13) seni sınıarıdum

göreyim gözlü misin yâ gözsüz misin dëdüm pes hasan vardı (14) ol kıaranuñ eline ve ayağına düşdi ve ‘özr diledi ve eyitdi nêtekim bu iki (15) kişiyi şudan kıurtarduñ beni dağı yavuz gümandan kıurtarduñ dëdi ve hasan

27b (bkz.37 B) (1) tevbe kııldı kim ayruķ hıç maħlûķdan kendözini yëg görmeye tâ ħaddı bir gün (2) bir uyuz it geçeridi eyitdi ilâhı beni bu ite bağışlağıl kim bu it benden (3) yüz derece yëgrekdür dëdi bir kişi bu geleciyi işitdi meger hasan eydür ola (4) kim eger ben tamuya girürsem bu it benden yëgrekdür kim bu tamuya (5) girmez dëdi naķldür kim hasan bir gün dört kişinüñ sözinden ‘acâyibe (6) kıaldı birisi oğlanıdı birisi esrügidi ve biri muħanneşidi ve birisi (7) ‘avrat idi hasan eydür bir gün yolda giderdüm etegüm dërşürdüm bir (8) muħanneş eydür éy ħoca benüm ħâlüm dağı bellü olmadı sen etegüñi (9) dërşürme kim iş ayruķdur ve işi tangrı bilür ancak ve dağı bir (10) esrügi gördüm kim dört yaña düşeridi ve ayağı üstine durmazidi ben (11) eyitdüm ayağıñı berk baş kim düşmeyesin dëdüm eyitdi eger ben düşerisem (12) gëyese kıaftanum balçık ola bir kesek şabunıla arınur geri duram illâ vây (13) saña eger sen düşerseñ ayruķ durmayasın dëdi ayaklarıñı sen berk (14) basğıl kim benüm işüm seheldür dëdi ve bu söz baña yavlaķ eşer eyledi (15) yine bir gün bir oğlan elinde çırağ dutardı ben eyitdüm bu aydınlığı

28a (bkz. 38a) (1) kıandan getürdüñ ve ol elindeki çırağı söyündürdi ve eyitdi sen eyit (2) kim bu aydınlık kıancarı gitdi tâ ben dağı eyidem kim bunı kıandan getürdüm (3) ve dağı bir ‘avratı gördüm kim yüzü açuķ başı açuķ kıaķımış (4) gideridi ve ‘azım görklü idi ve erinden şikâyet éderidi ben eyitdüm (5) kim yüzüñi ört cevâb vërdi kim ben bir maħlûķ dostlığından kendözümü (6) unıdup yürirven eger sen ört yüzüñi dëmeseñ bāzāra degin şöyle açuķ (7) gideridüm sen kim ħâlık dostıyam dërsin benüm yüzüm açuķlığın nête (8) bilürsin naķldür kim hasan her vaķt kim menberde kendü yārānlarından (9) bir kişi ve iki ve üç kişi görse eydüridi *helümme nenşüru'n-nūra* ya‘nı (10) gelüñ size nür saçayın dëridi ve bir gün yārānlarına eyitdi *mā-eşbeheküm* (11) *bi-aşĥābi rasūli'l-lāhi* ya‘nı sizler peygamber yārānlarına beñzersiz⁴ dükelisi bu sözden (12) sevindiler hasan eyitdi saķaluñuz ve yüzüñüz beñzer ayruķ nesneñüz (13) beñzemez eger siz ol şaĥābeleri göreydüñüz dükelisi size delü bigi gözükeydi (14) ve eger bular sizi göreleridi birüñüzi müsülmān dutmayalardı kim bunlar (15) varduğı yola sizler varımsız kim bunlar muķaddemleridi ve bunlar toğru

28b (bkz. 38 B) (1) yola giderleridi kıuş bigi ve yıldırım bigi ve bizler ħayvān bigi kendü nefsumüz (2) meşğüllüğüne kıalupdururuz naķldür kim bir gün hasan kıatına bir a‘rābı

⁴ beñzersin yazılmış.

(3) geldi şabrdan şu 'âl eyledi hasan eyitdi şabr iki dürlüdür birisi belāya (4) şabr étmekdür ve birisi nesne dilemege şabr étmekdür a' rābī eyitdi *mā ra 'eytü* (5) *ezhedü minke* ya' nī ben senden zāhidıraq ve şabrluraq görmedüm dēdi ve (6) hasan sözidür kim eyitdi ere ' ilm nāfi' gerek nāfi' ' amel ve ihlāş (7) bile ve qanā' at gerek tamām şabr bile ve dağı eyitdi koyun ādemīlerden (8) bilgerekdür bir çopan çağırmağıla otlamaqdan nefsini yıgar çopan dilegince (9) olur ve ādem tangrı te' ālā sözüyle kendü nefsi dileginden yıglınmaz ve eyitti (10) her kim bir kişiy süci içmege kığıra anı yēgrek severven kim dünyā istemege (11) kığıra ve eyitti uçmaq ebedligi bu birkaç günlük ' amelile degüldür illā (12) eyü niyyetiledür ve eyitdi fikr bir gözgidür yazuğı müzdi gösterür ve (13) eyitdi kimüñ kim sözi hikmetden degüldür bellü āfetdendür ve eyitdi (14) her kimüñ kim fikri yoqdur dek durduğı gāfletdendür ve her nazar kim (15) ' ibretten degüldür pes lehv ü zelletdür ve tevrīt içinde yazılmışdur

29a (bkz. 19a) (1) her kim qanā' at éderse ' azīz ola ve halka hāceti olmaya ve her kim (2) halkdan ' uzlet éderse selāmet ola ve her kim nefsin sırsa āzād ola (3) ve her kim hāsedı terk éderse diñlene sordılar hasana kim vera' nedür cevāb (4) vērdi kim vera' içinde üç maqām vardur evvel oldur kim kul (5) haqdan artuq söz söylemeye ikinci kendü endāmını harāmdan yıga üçüncü kul (6) anda ola kim haq rızası andadur bir zerre vera' yēgrek yüz yıl vera' suz (7) orucdan ve namāzdan ve cümle ' ameller yēgreği fikirdür ve dağı vera' dur ve (8) dağı eydür üç kişiy mesāvī eylemek kayurmaz evvel zālim beglere ikinci (9) nefesine uyanlara üçüncü fāsıqlara miskīn ādem oğlanı dünyāda üç nesneye (10) toymaz evvel māl dērşürmege ikinci uzun sağışlara gelesi yıl böyle (11) édem ve şöyle édem dēr érer mi bilmez üçüncü ' ömre toymaz bolsadı dünyādan (12) hīç gitmeyedi illā nā- çār gitmek gerek bir kişi cān dartardı biregü (13) eyitdi bu miskīn zahmet çeker geñzligile ölse kırtıldı cān (14) darta eyitdi neçün eyle dērsin benüm dünyāda henüz çok dürlü (15) işlerüm vardur dēdi ve dağı eydür kırtıldı ol kişi kim yüki yèyni ola

29b (bkz. 19b) (1) ve helāk olısar ol kişi kim yüki ağırdur ve eydür tangrı yarlıgar ol (2) kişiyi kim dünyānuñ anuñ qatında qaderi yoqdur ve zīrek mü'min oldur kim (3) bu harāb dünyede āhıreti ma' mūr éde ve ahmaq oldur kim dünyā ' imāret (4) eyleye āhıretin harāb eyleye tangrı sevmeklik nişanı dünyāyı terk (5) étmekdür her kim altını ve gümüşi ' azīz dutarsa haq anı hōr (6) eyleye ve her namāz kim huzūrıla olmaya ' uqūbete yaqın ola eyitdiler (7) huşū' nedür eyitdi huşū' korqudur eyitdiler yā şeyh bir kişi vardur kim (8) altı yıl oldı kim cemā' ate gelmez ve halka qarışmaz hasan anuñ qatına (9) vardı eyitdi yā fulān namāza neyçün gelmezsiz ve halka neyçün qarılmazsız (10) eyitdi yā şeyh beni ma' zūr

dutğıl kim ben meşğūlvān eyitdi neye meşğūl (11) –sın eyitdi hīç nefsanī işler benden gelmez ne benden nefse rāhat degir (12) ve ne nefsdēn baña zahmet degir anuñ şükriñe meşğūl oldum otururın (13) dēdi ḥasan eyitdi sen benden yēgmişsin hemīşe böyle olğıl dēdi (14) ve ḥasan şordılar kim yā şeyḥ hīç senüñ gönüñ hoş olup şād olduğūñ (15) var mıdur eyitdi bir ṭam üstinde otururıdum bir ‘avrat eriyile savaşurdı

30a (bkz. 20a) (1) ve eydüridi éy er senüñ dükeli güçlerüñ götürdüm ve elli yıldan berü senüñ (2) evüñde ac ve eger ṭoḫ zahmetüñe ḳatlandum ve senüñ aduñı ve nāmusuñı bekledüm (3) ve senden kimseneye gile eylemedüm güçlerüñi anuñçün götürürdüm kim beni ḳoyup (4) ayruḳ ‘avrat sevmeyesin imdi çünkim benüm üstüme ayruḳ ‘avrat götürdüñ (5) bu işüñe ḳatlanmazvan dēdi ḥasan eydür bu söz baña yavlaḳ hoş geldi ve vaḳtüm (6) hoş oldu şāz oldum ve bu sözüñ naḫīrini ḳur’ān içinde istedüm bu āyetde (7) buldum kim *inne’l-lāhe lā-yağfiru en yüşrake bihi ve-yağfiru mā dūne zelike li-men yeşā’ü* (8) ḥaḳ te‘ālā eydür ḳullarumuñ dükeli yazuḳların ‘afv éderin ve ‘aybların yüzlerine (9) vurmasun mādemki beni bir bile ve benden ḡayrı ayruḡı ihtiyār eylemeye ve ḳaçan kim (10) beni ḳoya ayruḡa ṭapa ve baña şirk getüre ayruḳ ḳulumuñ ol gücine ḳatlanmazın (11) yarlıḡamızın dēr bir gün ḥasana şordılar kim nētesin ve ḥālūñ nētedür (12) eyitdi bir kişi kim deñiz içinde ola ve gemisi sına ve kendözi bir taḫta üstinde (13) ḳala anuñ ḥālī n’ola eyitdiler ḳatı ḥāldür eyitdi benüm ḥālüm anuñ bigidür (14) dēdi imdi şunuñ gibi kişi eyle dēr vāy bize ve daḫı eydürler kim (15) bir gün bayram günüyidi ḥaḳı gördi kim gülerler ve oynardı eyitdi ‘aceblerem ol

30b (bkz. 20b) (1) kişi kim güle ve ḥālī ma‘lūm degül naḳldür kim bir kişi bir gün sinlede (2) etmek yèridi eyitdi ol kişi münāfiḳdur eyitdiler neçün anuñçün kim (3) bu dükeli ölümler anuñ ileyindedür bunları görüp ‘ibret almaz pes ol (4) kişinüñ gönüñ ölüpdür āḫireti unıdupdur münāfiḳlıḳ nişānıdur naḳl (5) -dur kim münācāt içinde eydüridi ilāhī baña ni‘met vérdüñ şükriñ (6) yèrine getürmedüm ve belā vérdüñ şabr édemedüm ve bu dükeliyle beni arturmaduñ (7) ilāhī senden keremden artuḳ ne ola ve çün aña ölüm ḥālī geldi (8) tebessüm eyledi güldi ve ol ḥāle deḡin kimsene anuñ güldüḡin gördüḡi (9) yoḡıdı ve eydüridi ḳanḳı günāḥ ḳanḳı günāḥ ve cān teslīm eyledi ve anı (10) bir kişi düşde gördi kim şordı yā şeyḥ dünyede güldüḡüñ yoḡıdı ölüm ḥālinde (11) güldüḡüñ sebebi neyidi ve daḫı eydürdüñ ḳanḳı günāḥ ḳanḳı günāḥ bu sözüñ (12) daḫı sebebi neyidi şeyḥ eyitdi ol ḥalde bir ün işitdüm eydür *yā melekü’* (13) *l-mevti şeddid ‘aleyhi fe-ḳad baḳıya ‘aleyhi zenbun* ya‘nī ḳatı dut anı kim yazuḳ (14) anda ḳalupdur bu gelecı baña hoş geldi güldüḡüm olıdı ve ben eyitdüm (15)

kankı yazuğdur ve ol gece kim şeyh dünyadan gitdi bir ulu anı düşünde

31a (bkz. 21a) (1) gördi kim burāka binmiş ve t̄ac başına urmuş ve eydürleridi kim tangrı (2) ḥasandan ḥoşnūz oldı ve tangrısına erişdi dēdi raḥmetu'llāhi 'aleyhi (3) ve'l-āḥar ol mütemekkin-i hidāyet ol mütevekkil-i vilāyet ol pīšvā-yı rāstīn (4) ol muḫtedā-yı rāḥibīn ol maḥrem-i esrār ol muḫaddem-i ebrār ol sālīk-i (5) ṭayyār mālīk bin dīnār raḥmetu'llāhi 'aleyhi mālīk-i dīnāruñ yāri idi evvel (6) atası ḫullıgında idi ve anuñ kerāmetleri meşhūrdur ve riyāzeti mezkūr (7) –dur anuñ atası adıdur gerçi kim oğlıydı illā iki cihāndan āzādıdı (8) ve bir niceler eydürler kim bir gün mālīk gemiye bindi şu ortasına (9) varıcaḫ gemici ḫaḫ diledi mālīk eyitdi aḫcam yoḫdur ol ḫadar urdılar (10) kim uşşı gitdi ve çünkim uşşı geldi yine dilediler ve eyitdiler eger (11) gemi ḫaḫḫımı vērmezseñ ayaḡuñdan aluruz seni bu deñize bıraḡuruz dēdiler (12) pes mālīk balıḫlara işāret eyledi her birisi sudan başın çıkardı (13) aḡzından da birer kıızıl altun dutarlaridi mālīk elin şundu iki kıızıl (14) aldı gemiciye vērdi ve çünkim gemici ol ḫālī gördi mālīkūñ ayaḡına düşdi (15) ve mālīk bu kez gemiden çıkıdı şu üstince gitdi bu sebebden aña mālīki

31b (bkz. 21b) (1) dīnār dēdiler ve anuñ tevbesi sebebi olıdı kim 'azīm görklüyidi ve dünyā (2) severidi ve çok mālī varıdı ve dimişḫ şehrindeidi ve dimişḫ (3) mescidin mu'āviye eyledi yidi ve anuñ vaḫfı çoḡıdı mālīk ṭama' eyledi kim (4) ol mescidūñ velīligini aña vèreler pes vardı bir bucaḫda seccāde bıraḫdı (5) ve bir yıl tamām 'ibādet eyledi ol ümīde kim velīligi ala her kim anı (6) göre yidi namāz içinde bulurdi ve eydürleridi kim bu münāfıḫdur gece gece (7) 'işret éderdi ve bir gece içmege meşḡulıdı yārānları uyumuşıdı ve (8) mūm yanarıdı ve ol ḫopuz çalarıdı ve ol çalduḡı ḫopuzdan ün (9) gelüridi yā mālīk *mā leke illā tatūba* ya' nī ne geldi saña kim tevbe (10) eylemezsın ve çün anı işitdi içine ḫorḫu düşdi tevbe eyledi ve durdı (11) mescide girdi ve göñli içinde eyitdi kim bir yıldur kim riyāyıla 'ibādet (12) eyledüm andan gerü ihlāşıla tangrıya 'ibādet édeyin dēdi ve eger tevliyet (13) vèrürlerse almayayın dēdi ve bu niyyeti eyledi tangrısına ṭoḡru oldı ve ol (14) gece ihlāşıla namāza meşḡul oldı yarındaşı ulular geldiler mescide (15) girdiler ve eyitdiler bu mescid dīvārları heb ḫarāb oldı buña bir eyü

32a (bkz. 22a) (1) kişi mütevellī gerek dēdiler pes ittifaḫ eylediler kim mālīk ibn-i dīnāra mütevellīlik (2) vèreler durdılar mālīk ḫatına vardılar gördiler kim namāza meşḡulıdı şabr (3) eylediler kim fāriḡ oldı eyitdiler kim bizler dūkelümüz şefā' ata geldük (4) kim sen tevliyet ḫabūl ḫılasın dēdiler mālīk eyitdi ilāhī bir yıldur kim (5) saña 'ibādet ḫılurıdum riyāyiçün hīç kimse baña baḫmazıdı bu kez kim ben (6) kendözimi saña vèrdüm ve

i' tikkādumı dürüst eyledüm kim bu işi eyleyeven (7) yigirmi kişi vërbirsın kim bu işi benüm boynuma saralar senüñ ' izzetüñ haqqıyıçün (8) eylemeyeven dëdi ve durugeldi mescidden çıkdı ve yüzün haqqıya dutdı ve (9) mücâhede ve riyâzet kabûl êtdi lâ-cerem şöyle mu' teber oldı naıldür kim (10) bir mâldâr kişi başra şehrinde öldi ve mâlı çok kaldı ve anuñ bir (11) görklü kıızı kaldı ve ol kız durdı şâbit-i bennân katına geldi ve eyitdi (12) êy h̃oca dilerven kim mâlik-i dīnâra ' avrat olavan dëdi ve baña (13) tã' at ögrede dëdi pes şâbit bu sözi mâlike dëdi mâlik cevâb (14) vërdi ben dünyâyı üç talâk boşadum ' avrat hoş dünyâdur hiç ola mı (15) kim üç talâk boşadugımı yine alam dëdi naıldür kim bir gün

32b (bkz. 22b) (1) mâlik bir dīvâr gölgesinde yaturidi bir yılan gelip nergis budığıyla anı üşelerdi (2) naıldür kim mâlik bunca yılıdı kim gâzâ ârzūsın êderdi (3) pes ittifağ düşdi kim gâzâya vardı savaş günü olıcak mâliki ısıtma (4) dutdı şöyle kim çadırdan çıkamadı ve katı özi göyündi ve eyitdi eger (5) benüm tangrı kıyında menziletüm varmışsa bugün beni ısıtma dutmayadı ve gâzavât (6) êdeydüm dëdi ve uykuya vardı ve düşinde aña dëdiler eger sen bugün gâzâya (7) varsaduñ yesîr olurduñ ve doñuz etin yërdüñ kâfir olurduñ illâ bu ısıtma (8) saña çalabdan ' inâyet oldı dëdiler uykusından uyandı çok şükr (9) eyledi naıldür kim mâlik bir gün bir dehrîyile çekişdi baħş eyledi (10) dehrî eyitdi ben haqvan mâlik eyitdi ben haqvan ittifağ eylediler kim (11) ellerin birbirine saralar oda soğalar kanxısı kim göyne ol bâıl ola (12) ellerin oda soğdılar hiç birisi göyünmedi od kaçdı pes eyitdiler ikisi (13) daħı haqdur mâlik perîşân oldı evine geldi ve yüzün yere kodı münâcât (14) êtdi ve eyitdi yëtmiş yildur kim ĩmâna kadem urdum bir dehrîyile ber-â-ber oldum (15) dëdi ağladı âvâz işitdi yâ mâlik ol senüñle kanda ber-â-ber olacağdur

33a (bkz. 23a) (1) illâ anuñ eli senüñ elüñe doğundığıyçün od göyündürmedi dëdi imdi ' azîz (2) bir dehrîñüñ eli mâlik eline doğundığıyçün od göyündürmedi sen kim muħammed-i (3) muştafâ etegine yapışduñ ve anuñ ümmetisin eger tamu odı seni göyündürmese (4) hiç ' aceb degüldür naıldür kim mâlik şayru oldı şöyle kim ölüm (5) haddine yëtdi yine hoşırağ oldı illâ gönli bir nesne diledi kimesnesi (6) yogıdı kim bâzâra vërbıye idi durdı bâzâra kendü vardı meger kim (7) bâzâr içinden bir ulu beg geçeridi kulları halkı şavul dëyüp kovardı (8) mâlik za' ĩf olupdururdu savulumadı bir kul mâliki kamcıyla yağrını ortasında (9) urdı mâlik eyitdi *kaṭa' a' l-İlâhü yedeyke ya' nî* elüñi tangrı kessün dëdi (10) yarındası gün ol kul suçlu oldı elin keddiler naıldür kim bir (11) yigit vardı yavlağ fesâd ehliydi ve mâlik anuñ konşısıydı anuñ işinden (12) incinürdi illâ şabr êderdi nesne dëmezdi bir gün anuñ elinden mâlike (13) şikâyete geldiler mâlik durdı anuñ katına vardı tã

emr-i ma' rûf eyleye (14) ol yigit yavlağ cebbârıdı ve tekebbürıdı eyitdi kim sultân kişiven kimüñ (15) zehresi vardur kim beni bu işden yığa dèdi mālîk eyitdi sultāna eydürüz dèdi

33b (bkz. 23b) (1) ol eyitdi sultān benüm tarafum kıomaz dèdi ne kim ben édersem sultān rāzı (2) -dur dèdi mālîk eyitdi eger sultāna dèmege yaramazsa raħmāna dèyevüz (3) dèdi ol yigit eyitdi anuñ bir adı kerımdür dèdi mālîk ser-gerdān (4) kıaldı çıkıdı gitdi ve bir gün anuñ fesādından yine şikāyete geldiler (5) mālîk durdı vardı kim anı edebleye yolda gideriken bir ün işitdi kim (6) yā mālîk elüñi bizüm dostumuzdan dart dèyü mālîk ' acāyibe kıaldı ve ol (7) yigit kıatına girdi yigit kıakıdı yine neye geldüñ dèdi mālîk eydür yā yigit (8) bu kez ayruksı işiçün geldüm yolda işitdüğini yigide dèdi yigit bu sözi işidicek (9) tevbe eyledi ve fesād işden döndi ve yüzün hağğa dutdı mālîk eydür (10) bir zamāndan soñra anı mekkede gördüm ki aruqlamış ve riyāzete meşğül olmış (11) ve cān dudagına gelmiş eydürdi kim dost dost dost nağldür (12) kim mālîk bir ev kırıye dutdı idi ve anuñ kıarşusunda bir cühüduñ sarāyı (13) varıdı ve bū mālîk evinüñ kıblesi ol cühüd sarāyına kıarşu idi ol (14) cühüd bildi bir delük kıazdı kim mālîküñ miħrābına çıkıardı ve ol (15) delüğe ħarāblık eylerıdı mālîk bunu bildi illā şabr éderdi hıç kimsesine

34a (bkz. 24a) (1) dèmezdi bir gün ol cühüd mālîk kıatına geldi ve eyitdi yā şeyħ hıç (2) miħrābuña necāset kıoqusı gelür mi dèdi eyitdi gelür illā şabr éderven (3) dèdi ve eyitdi hıç kıa kıır mısın eyitdi kıa kımazvan bu āyeti okıdı kim (4) *ve'l-kāzimîne'l-ğayza ve'l-āfıne* ya' nı her kim kıa kıduğın yudarsa ve ādemīlerüñ (5) suçın geçürürse tangrı andan ħoşnüd olur dèdi cühüd bunu işidicek (6) der-ħāl müsülmān oldı nağldür kim mālîk bir gün namāz içindeyiken (7) göñli et ārzüladı ol gün şabr eyledi yarındası yine nefsi tağazā (8) eyledi durdı başcı dükānına vardı bir iki paça aldı yeñine kıoydı (9) ve başcı ' acebe kıaldı bir şāgirdni_ardınca vèrbıdı görgil n'èder dèdi (10) bir zamāndan soñra şāgird gèrü geldi ve eyitdi çünkim bundan (11) paça aldı bir ħalvete vardı paçayı kııardı ve bir iki kez yiyledi (12) pes eyitdi èy nefs bundan artuğ saña nesne vèrmezın dèdi (13) ol paçayı dervīşe vèrdi ve eyitdi èy za' ĩf ten bu zaħmeti (14) kim bu zaħmeti kim ben saña éderven şanma kim düşmenlık éderven belkim (15) saña dostlık éderven eger bunda zaħmet çekerseñ anda rāħata èresın dèdi

34b (bkz. 24b) (1) nağldür kim kıır kı yıl başra şehrinde idi ħurmā yeñmedi di meger bir gün (2) nefsi yaş ħurmā ārzüladı şeyħ ne kıadar kim cehd⁵ eyledi ki nefsin yığa ārzüsü (3) dağı artdı nefs elinden ' āciz oldı uyķu içinde aña dèdiler yaş ħurmā (4) yeñmek gerek nefs

⁵ cehdi yazılmış.

tağazâsından kurtulmak gerek pes nefis fırsat buldı ve (5) feryâd eyledi mâlik eyitdi êy nefis dilersin ki yaş hürmâ yêyesin bir hafta (6) oruc dut ve gâce dağı nesne yême ve êrteyedegin namâza meşgûl ol dèdi (7) nefis aña râzî oldu ve çün bir hafta oruc dutdı ve gâce êrteyedegin tâ' ata (8) meşgûl oldu bu kez hürmâ şatun aldı ve bir mescid içine girdi kim yêye (9) bir oğlan çağırdı kim cühûduñ mescid içinde ne işi vardır êy baba bir (10) cühûd yaş hürmâ aldı mescide girdi kim yêye dèdi oloğ sâ' at oğlan ve (11) atası mescide geldiler kim göreler cühûd mıdur veyâ degül midür şeyhi gördiler (12) utandılar mâlik eyitdi bu ne sözdür ki bu oğlan dèdi oğlan atası eyitdi yâ (13) şeyh ma' zür dut kim bizüm maħallemüzde cühûdlar vardır gündüzün yerler ve biz (14) oruc dutaruz bu oğlan eyle sandı kim her kim gündüz yêrse cühûddur bu sözi (15) 'afv tutasın kim tıfl oğlandur mâliküñ içine od düşdi ve bildi kim

35a (bkz. 25a) (1) bu söz oğlan sözi degüldür hâl dilidür eyitdi ilâhî hürmâyı henüz yemedin adımı (2) cühûz eyledüñ eger yêrsem kâfir adın urasın dèdi hürmâyı dervîşe vèrdi (3) ve 'ahd eyledi kim ayruğ ölince hürmâ yêmeye nağldür kim bir gün başra şehrine (4) od düşdi mâlik 'aşâsın ve na' lının aldı ve bir depe üstine çıktı temâşâ (5) éderdi ve şehr kavmi kimi segirdür kimi tavarın kaçurur kimisi oğlın kızın (6) kaçururidi pes mâlik eyitdi *nacâ'-muħaffifüne ve heleke'l-muħaqqılüne* ya' nî (7) yêyni yüklüler kurtıldı ve ağır yüklüler helâk oldu kıyâmet gibi dağı (8) böyle olacağdur nağldür kim mâlik bir gün sayruyı şora vardı (9) gördi kim cân darter ne kadar kim cehd eyledi îmân 'arza kıldı ve şehâdet (10) telkîn eyledi illâ şayru eydüridi kim on on beş dèrdi pes ol (11) şayru eyitdi yâ şeyh ne kadar kim cehd éderin kim îmân getürem önümde (12) bir tağ vardır oddan ol od baña hamle éder beni îmân getürmege (13) komaz dèdi şeyh anuñ pîşesinden şordı eyitdiler kim mâlin ribâyâ (14) vèrürdi dèdiler ve kilesin eksük dutardı dèdiler nağldür kim ca' fer (15) ibn süleymân eydür ben bir kez mâlikile ka' beye vardum çün mâlik

35b (bkz. 25b) (1) lebbeyk allâhümme lebbeyk dèridi ve uşşı giderdi düşerdi ve çünki kendözine (2) geldi sordum yâ şeyh nedür kim uşsuñ gider düşersin eyitdi çünkim lebbeyk (3) dèrin kôrkarın kim cevâb işideven lâ-lebbeyk lâ-lebbeyk nağldür kim (4) kaçan kim iyyâke na' bûdü ve iyyâke nesta' in dèrdi kôrqusından uşşı giderdi (5) düşerdi şordılar kim sebep nedür ki uşsuñ gider eyitdi saña tıparuz (6) dèrüz nefsumüze tıparuz saña sığınuruz dèrüz ayruğlar kâpusına varuruz (7) şükr ve şikâyet éderüz dèdi nağldür kim mâlik gecelerde hergiz uyumazdı (8) bir kişi aña eyitdi kim birazcuk uyusañ n'ola eyitdi kôrkarvan añsuzda (9) devlet gele beni uyur bula dèdi ve eyitdiler aña kim nêtesin eyitdi

tangrı (10) ni‘metin yerven şeytân buyruğın dutarvan dèdi ve eyitdi eger bir kiři (11) mescid kapusından çağırsa kim yavuz kiři sizde kimdür çıksun dèse (12) hıç kimsene benden evvel çıkmayadı dèdi bir gün bir ‘avrat mâlike (13) eyitdi kim yâ mūrâ’î mâlik eyitdi yigirmi yıldur kim beni hıç kimsene (14) adumıla kığırmadıdı zihî kim benüm adumı bildüñ dèdi ve eyitdi kim (15) beni halk öğdüğinden söğdüğün yèg severin dèdi eyitdiler neçün anuñçün

36a (bkz. 26a) (1) kim ögmek göñli sevindürür anı baña gerekmez sögmek göñli sindurur (2) anı baña gerek dèdi ve eydür ol qardaşlardan ve yârânlardan kaçğil kim (3) saña dîn içinde fâ’idesi olmaya ve eydür bu zamân halkı bazar aşına beñzer (4) koqusı gökcek illâ dadı eksük ve eydür saşınıñ dünyâdan kim cümle (5) ‘âlemlerüñ göñlini kapmışdur ve eydür her kim haqqıla münâcât êtmegi sevmeye (6) halkıla söylemekde bilüsi artuğ ola göñli ola ve ‘ömri zâyi‘ ola (7) ve eydür benüm katumda ‘ameller yègregi oldur kim ‘amellerin araya ve yazuqların (8) añadura ve haq te‘âlâ vahy kıldı mūsâ peygambere ve eyitdi yâ mūsâ demürden (9) bir na‘lın édingil ve bir ‘aşâ édingil ve yeryüzinde yürigil ve benüm hikmetlerüm (10) görgil ve ni‘metlerüm görgil ve ‘ibret dutğil na‘linuñ yıpranınca ‘aşañ (11) sınınca ve mâlik eydür tevrît içinde yazılıpdur kim haq te‘âlâ kullarına (12) eydür müştâk oldum ben size siz baña müştâk olmazsız ve eydür muhammed (13) ümmetine iki nesne vèrdi kim hıç kimseneye vèrmedi ne cebrâ’île ve ne (14) mîkâ’île ve ne qalan firıştelere evvel oldur kim tangrı te‘âlâ eydür *üzkurünî* (15) *ezkürküm* ya‘nî anuñ beni tâ ben dağı sizi añayın dèr ikinci oldur kim.

36b (bkz. 26b) (1) çalab eydür *ud‘ünî estecib leküm* ya‘nî dileñ benden kim diledüğüñüzi véreyin dèr (2) ve eydür tevrît içinde eyitmişdür kim éy benüm şiddiklarum tena‘‘um édüñ (3) ve zevk eyleñ dünyede benüm zikrümile kim benüm zikrüm dünyede ulu ni‘metdür (4) ve âhiretde kırtılmağdur ve eydür dünyâyı seven ‘âlimlerüñ göñüllerinden benüm (5) zikrüm zevkini giderem dèr ve mâlik sözidür her kim nefsin yènerse dīvler (6) andan kaçar dèr ve şeytân andan fâriğ olur ve bir kişi andan öğüt istedi (7) eyitdi çalab emrinden taşra olmağil ve saña vèrdüğüne qanâ‘at eylegil ve şükr (8) kılgıl ve kaçan kim mâlik dünyâdan gitdi bir ulu düşünde gördi eyitdi çalab (9) senüñle n’eydi eyitdi çok yazuqlarıla haqqı gördüm ammâ eyü gümânum kim (10) varıdı haq haqqına cümle yazuqlarumı gèrü yoydı ve baña rahmet eyledi (11) ve dağı bir dîn ulusu düşünde gördi kim kıyâmet kıpmış ve münâdîler kığırdurlar (12) kim muhammed-i vâsi‘i ve mâlik-i dînârı getürüñ uçmağa givürüñ dèyü bağdum (13) kim görem qanqısı ilk uçmağa girür mâlik ilkin

girdi ben eyitdüm muḥammed-i vāsi‘ (14) ‘ālimraḳıdı öñdin neçün girmede eyitdiler muḥammedüñ dünyede iki gönleği varıdı (15) ve mālİKüñ bir gönleği varıdı bir gönleklüyle iki gönleklü ber-ā-ber

37a (bkz. 27a) (1) degüldür dēdiler raḫmetu’llāhü ‘aleyhi ve’l-āḫar ol zāhidler muḫaddemi (2) ol ‘ābidler ulusu ol ‘ārif-i kāmil ol ‘ālim-i ‘āmil ol zāhid-i ḳāni‘ muḥammed-i vāsi‘ (3) raḫmetu’llāhü ‘aleyhi peygamber şāḫābelerine çok ḳullıḳ ēdüp dururdı (4) ve müteḳaddim meşāyihlerle şoḫbet eyleyüpdururdı ve şerī‘at ve ṫarīḳat ve ma‘rifet (5) ve ḫaḳīḳat içinde nazīri yoğıdı ve riyāzet içinde firişte şıfatıdı (6) ve eydürirdi her kim ḳanā‘at ēderse ḫalkdan bī-niyāz ola ve münācātı (7) içinde çalaba yalvarurdı ilāhī beni hemīşe ac ve yalın dutğıl dēridi ve eydürirdi (8) ne baḫtludur ol kişi kim gece ac yata ve érte döşeginden ac dura ve ol (9) ḫāle rāzı ola ve bir kişi andan ögüt istedi eyitdi dilersin ki dünyāda (10) bay olasın ve kimseneye muḫtācuñ olmaya ḳanā‘at eylegil ve şabr eylegil (11) ve dilersin ki ‘azīz olasın ve dükeli ḫalk seni seve ḫalkdan ṫama‘uñ (12) kesgil her kim böyle olursa āḫiret sulṫanı dēdi muḥammed-i vāsi‘üñ (13) bir oğlı varıdı atası ḳıyına geldi nāzlanurdı oğlına eyitdi ēy oğul anañı (14) iki yüz aḳçaya şatun aldum ve atañ ḫoz benven benden yaramaz kişi yoḳdur (15) sen kime nāzlanursın dēdi ve bir kişi aña şordı kim nētesin eyitdi nēte olayın

37b (bkz. 27 b) (1) kim ‘ömrüm eksilür ve yazuğum artar ve daḫı ol ḫaḳīḳat içinde ḳıl yararđı (2) ve eydürirdi *mā ra’eytü şey’en illā ve-ra’eytü’l-lāhe fīhi* ya‘nī her neyi kim görürsem tangrıyı (3) anuñ içinde görürven dēridi ve aña şordılar ḫaḳı bilür misin ḫiç dınmadı (4) ve başın aşığa bıraḳdı cevāb vēr dēdiler eyitdi her kim ḫaḳı bildi sözi (5) ḳısa oldı ve başuñ aşığa neçün bıraḳduñ dēdiler eyitdi her kim dīzār (6) görmek ister andan yere baḳmaya ve andan artuḳ ḫiç kimseneyi iḫtiyār (7) eylemeye ve şıddīḳlar maḳāmına er ol vaḳt ērer kim ümīz dutduğı nesne(8) -den ḳorḳa ve ḳorḳusu ve ümīzi ber-ā-ber ola ve anuñ sözidür kim eydürdi (9) kiçi yazuğı ḫör dutmañ eyitdiler nēte eydür anuñçün kim od ilk çaçmaḳdan (10) çıkıcaḳ azacuḳ çıkar varduğınca büyür bir şehri yaḳar ve anuñ sözi dā‘im (11) buyıdı kim eydürirdi *rabbī sebbit ḳademiyye ‘alā’s-şirāṫi’l-müstaḳīmi* ya‘nī ēy çalabum (12) ayaḳlarımı dölendürgil toğru yola ve ṫayındurmağıl toğru yoldan dērdi raḫmetu’llāhi ‘aleyh (13) ve’l-āḫar ol velī-yi ḳubbe-i ḡayret ol şāfī-yi perde-i vaḫdet ol (14) şāḫīb-i yaḳīn-ı bī-gümān ol ḫalvet nişīn-i bī-nişān ol faḳīr-i ‘ademī (15) ḫabīb-i ‘acemī raḫmetu’llāhi ‘aleyhi şāḫīb şıdḳ ve himmetidi ve anuñ kerāmeti

38a (bkz. 28a) (1) ve riyâzeti tamâmıdı ve anuñ evvel hâlinde mâlı çoğıdı ve mâlın ribâyâ vèrürdi (2) ve başra şehrinde otururdu ve her gün borclularına varurdu ve taķazâ êderdi (3) eger aķça assısından vèrürlerse alurdu ve eger vèrmezlerse ayak derin (4) alurdu ve anuñ nafaķası bunuñ gibiyidi ve bir gün bir borclusu evine vardı (5) evinde bulmadı ‘avratından ayak derin diledi ‘avrat eyitdi erüm evde (6) yoķdur ve bende nesne yoķdur kim saña vèrem evümde bir koyın boynı var (7) eger dilerseñ vèreyim dèdi eyitdi getür berü ol boynı aldı evine getürdi (8) ve eyitdi bu aşsıdandır aş urğıl yèyelüm dèdi ‘avrat eyitdi etmek (9) daħı yoķdur ve odun ve havıc daħı yoķdur vardı borclularından etmek (10) ve odun getürdi ve ‘avrat aşı bişürdi ve çanağa koydu ve bir (11) dervîş kapuya geldi *şey’en li’l-lâhi* dèdi ve dervîşe karşı kapusın yapıdı (12) ve ol dervîş maħrûm gèrü döndi ‘avrat diledi kim aş gèrü çanağa kıoya (13) gördi kim çölmek içi kıana dönmüş ‘avrat erine geldi beñzi sararmış (14) ħabîb elini dutdı ve çölmekdeki kıanı gösterdi ve eyitdi senüñ ribâñ (15) şomlığundan gör neye uğraduķ dèdi ħabîb çünkim bu hâli gördi cânına

38b (bkz. 28 b) (1) od düşdi ve ol od ayruķ söyünmedi ‘avratına eyitdi yâ ‘avrat (2) ben ayruķ hâle geldüm ve tevbe kııldum dèdi yarındası durugeldi mu‘âmele (3) –lerin istedi ve yolda oğlancuķlara uğradı ve ol oğlancuķlar birbirine eydüridi (4) ħabîb-i ribâħor gelür savuluñ kim anuñ şomlığı ve ayağı tozu bize (5) degmesün dèrleridi ve biz daħı anuñ gibi bed-baħt olmayalum dèrleridi (6) ve bu söz ħabîbüñ yüreginde dağ oldu durdu ħasan-ı başrı kıyına geldi (7) ve anuñ elin dutdı tevbe-i naşûh eyledi ve tangrısına döndi ve ħasan meclisinden (8) gèrü evine giderdi yolda bir borclusına uğradı ve ol borclusu ħabîbi (9) göricek kaçmağa kaçd eyledi ħabîb eyitdi neye kaçarsın şimdiye degin sen (10) benden kaçarduñ imden gèrü ben senden kaçarsın dèdi ve andan dönicek yine (11) ol oğlancuķlara uğradı ve ol oğlancuķlar ħabîbi göricek eyitdiler savuluñ kim (12) ħabîb-i tâ’ib gezer tâ kim bizüm tozumuz anuñ üstine oturmasun kim (13) tangrıya ‘aşî olmayalum dèdiler ħabîb eyitdi ilâhî ve seyyidî ve mevlâyı (14) bir kez kim senüñle barışdum adımı eyülerden çıkarduñ dèdi pes şârda (15) kığırttı kime kim ħabîbden nesne almak gerekise gelsün dèdi ve ol

39a (1) çok mâlı küllî üleşdürdi ve müflis kıaldı ve sonra gelene ‘avratı çarın (2) vèrdi ve bir kışi yine aña kendü gönlegin vèrdi ve kendü yalnızık kıaldı (3) ve furât kırañında bir şavmı‘a yapıdı ve ol şavmı‘aya girdi ‘ibâdet êtdi (4) ve düni günü ħasandan ‘ilm öğrendi ve kıur’ân öğrenürdi aña degin hîç nesne (5) bilmezidi ħabîb-i ‘acemî anuñçün dèdiler ve çünkim ħabîb müflis oldu (6) ‘avratı andan nafaķa istedi ve eksük gerek istedi

habīb çıktđı (7) şavmı'aya vardı tã'ata meşğul oldu ve çün gece oldu yine (8) 'avratı katına geldi 'avrat şordı kanda işleridüñ kim nesne (9) getürmedüñ dediti habīb eyitdi ol kişi kim ben anuñ işin (10) işlerin cömerd kişidür anuñ kereminden utandum kim nesne dileyeven (11) degme bir on günde bir işmār edem haķuñ vèrem dediti kendüsi (12) her gün ol şavmı'aya varurdi tã'ata meşğul olurdi ve çünki (13) on gün tamām oldu ve öyle vaķti geldi ve namāz kıldı ve göñli (14) içinde endişe eyledi bu gece 'aceb 'avratuma nedür dèyem dediti ve (15) göñli dar oldu der-hāl haķ te'ālā kudreti ħazīnesinden yağ u bal

39b (1) ve ħavīc ve yüzilmiş koyun birkaç ħammāllar götürmiş ve bir aķ yüzli aķ (2) gèyesilü kişi ileyince geldi ve habīb ħapusın kaķdı 'avrat karşı (3) geldi ve ol yigit eyitdi bu dükelisini ol kişi vèrbidi kim senüñ erüñ (4) anuñ işin işler imdi erüñ eve gelicek eyitgil aña kim sen işüñi (5) arturğıl kim biz daķı 'aķamuzı arturalum dègil bu sözi dediti gitdi (6) ve çün gece oldu habīb evine geldi ve utanu kızaru ħapuyı açdı (7) ve etmek aş koķusu evden çıkardı pes 'avratı karşı çıktđı ve habībe (8) yeldendi ve kılınc eyledi şöyle kim hergiz anuñ bigi kılınc eyledügi yoğıdı (9) ve eyitdi èy er ol kişi kim sen anuñ işin işlersin yavlaķ eyü (10) kişimiş kim bu gökcek yüzli yigidile dürlü dürlü ni'metler ve bir çıkın (11) aķça vèrbidi ve eyitdi habīb gelicek eyitgil kim bu vèrdüklerümüzi ħabul (12) eylesün eger ol işin arturursa biz daķı 'aķamuzı arturavuz dediti (13) habīb bu sözi işidicek zevķe düşdi ve eyitdi on gün çalabama (14) ħullıķ ètdüm bu luħfları ètdi ve eger daķı artuķ ħullıķ èdersem 'aceb (15) ède dediti bu kez yüzün be-küllī tangrıya dutdı ve dünyādan yüz dönderdi

40a (1) ve 'ibādete meşğul oldu ve dīn ulusu oldu ve du'āsı müstecāb oldu (2) ve du'āsı sınanmışıdı tã ħaddī kim bir gün bir 'avrat geldi ve şeyħüñ eline (3) ve ayağına düşdi ve çok ağladı ve eyitdi bir oğlum varıdı gā'ib oldu (4) ve benüm anuñ firāķından tãķatum taķ oldu imdi sen haķ 'ışķına du'ā (5) kılgıl kim benüm oğlum yine gele dediti şeyħ eyitdi hīç aķçañ var mıdur eyitdi (6) iki aķçam var dediti al berü dediti aķçayı aldı dervīşe vèrdi ve du'ā (7) kıldı var sen işüñe git oğluñ saña gele dediti 'avrat henüz evine gelmedi (8) oğlını gördi kim anasına karşı geldi 'avrat şāz oldu ve sevinü sevinü oğlın (9) aldı şeyħ katına geldi ve eyitdi oğlum budur dediti şeyħ oğlana şordı ħandayıduñ (10) dediti eyitdi bugün ben kirmān şehrinde idüm üstāzum beni bāzāra vèrbidi (11) -idi kim et alam eti elüme aldum eve giderdüm nā-gāh bir yel ħopdı (12) ve bir ün işitdüm kim yā yel oğlanı götür evlerine bıraķ habīb du'āsı (13) berekātında ve ol iki aķça şadaķa berekātında naķldür kim başrada (14) şeyħi buğday günü görürleridi ve 'arefe günü 'arafatda görürlerdi ve bir (15) yıl başrada kızlıķ oldu şeyħ vèresiye çok ta'ām aldı ve dervīşlere

40b (1) vèrdi ve bir kīse dikdi atında odı ve ũnkim taazāya gelũrlerdi (2) elin kīseye soardı ne adar kim dilerse aa ııururdi ve borcına (3) vèrũrdi ve anuñ başrada yol ũstinde evi varıdı ve bir kũrki varıdı (4) yay ve ı anı gèyũrdi bir gũn āb-dest almaa vardı dı kũrkin yol (5) ũstinde bıradı gitdi asan-ı barĩ geldi gũrdi kim abĩbũñ kũrki (6) yatur eyitdi abĩb bu adar bilmez mi kim kũrki yol ũstinde bırama gerekmez (7) kim alurlar dèdi kũrki bekledi abĩb gelince abĩb geldi selām (8) vèrdi ve eyitdi yā mũsũlmānlar imāmı neyũn durursın asan eyitdi èy (9) abĩb bilmez misin kim kũrki bunda oma gerekmez zāyi⁶ olur kime inanduñ (10) oduñ gitdũñ abĩb eyitdi ol kiiye inandum kim seni kũrkimi beklemege (11) vèrbidi dèdi naldũr kim bir gũn asan abĩb ıyına vardı iki (12) arpa urasını birez tuzıla asan elinde odı asan yèmege baladı (13) apuya bir sāyil geldi abĩb ol iki urayı asan õninden aldı dervīe (14) vèrdi asan ũyle aldı asan eyitdi èy abĩb sen eyũ kiisin (15) eger birez ⁶ ilm oımı mısāñ kim onuk elinden alduñ sāyile vèrdũñ

41a (1) bir nicesin sā⁷ ile vèrmek geregidi abĩb cevāb vèrmedi bir sā⁷ atden (2) soñra bir ul geldi ve bir āne baı ũstinde gũtũrmı ve āne (3) iinde alvā ve etmek ve bès yũz aa abĩb ileyinde odı ve abĩb (4) aa dervīlere ũledũrdi ve ānı asan õninde odı ve asan (5) yèridi pes abĩb eyitdi yā ũstāz sen eyũ kiisin eger birez (6) yaĩnũñ varmıssa daı yègidi kim yaĩnsũz ⁶ ilm ie gelmez dèdi (7) bir gũn asan abĩb mescidine geldi abĩb aam namāzına asan (8) iāmet getũrdi ve ũn namāza durdı el-amdũli⁷llāhi dèyũmedi el-amdũ dèdi (9) asan eyitdi abĩb ardında namāz dũrũst degũldũr dèdi abĩbe (10) uymadı ve baına⁶ namāz ıldı asan ol gèce yatdı dũinde tangrı (11) te⁶ālā aña ıāb eyledi ve eyitdi èy asan benũm onũzlıımı bulduñudı (12) yine yavı ıldıñ dèdi asan eyitdi bār-ı uzāyā senũñ rızāñı ben nèce (13) yavı ıldum eyitdi eger abĩb ardınca namāz ılsaduñ benũm rızāmı (14) bulmı olurduñ ve dũkeli namāzlar kim ⁶ õmrũñ iinde ıldıñ abĩb (15) ardınca ıldıũñ namāz bereketinde mabũl olacaıdı ammā seni lafz egrisi

41b (1) niyyet oruluından gerũ odı dil orusıyıla gũnũl orusı arasında (2) o fark vardur dèdi naldũr kim bir gũn accāc gisileri asanı isterdi (3) asan avmı⁶ aya girdi gizlendi abĩbe ordılar kim asanı gũrdũñ mi eyitdi (4) gũrdũm kim ubu avmı⁶ aya girdi pes ol kiiler avmı⁶ aya girdiler istediler (5) bulmadılar asan eydũridi yèdi kez ellerin baña yoadılar gũrmediler ve (6) asan eydũridi pes gerũ ıdılar abĩbe eyitdiler èy ey nèceũn

⁶ baına yazılmı.

yalan (7) söylersin bize güler misin dèdiler ne kim haccâc hasana èdecegidi revâdur kim (8) saña ède dèdiler habîb eyitdi ol benüm kıyumda uşbu şavmı'aya girdi (9) eger siz görmedüñüzse benüm ne suçum vardur ol 'avānlar yine içerü (10) girdiler istediler bulmadılar çıkdılar gitdiler ve çünkim hasan çıkdı habîbe (11) eyitdi üstâzlık haqqı böyle mi geregidi kim beni 'avānlara çaqduñ dèdi (12) habîb eyitdi èy üstâd togru söylemek berekâtında kırtıldıñ yohsa (13) 'avān aralarında giriftâr olurduñ dèdi hasan eyitdi n'eyledüñ kim (14) bunlar beni görmediler eyitdi toquz kez âyetü'l-kürsî ve amenne'r-resûl ve kul (15) hüve'allâhü ehad okıdum hasanı saña ismarladum dèdüm èy çalabum sen saklağıl

42a (1) dèdüm naqldür kim hasan-ı başrî bir gün bir yere giderdi dicle ırmağı (2) kırañına geldi gemi bulımadı kim geçe pes habîb geldi şordı kim yâ üstâd (3) bunda n'eylersin eyitdi bir yere gitsem gerek illâ gemi yokdur dèdi kim geçem (4) pes habîb eyitdi èy üstâd ne var eger 'ilmüñ çoğısa hasedi (5) gönülünden gider ve dünyâdan yègren ve belâları ganîmet dut ve dükeli işi (6) haqdan gör kaçan kim böyle ola ayağıñı şuya ur geç dèdi pes habîb (7) ayağın dicle ırmağına urdı geçdi hasan ağladı ve 'aqlı gitdi düşdi (8) çünkim 'aqlı geldi aña dèdiler kim yâ imâm saña ne geldi eyitdi habîb (9) benüm şagirdümdür beni melâmet eyledi ve şu üstinden geçdi gitdi ben (10) kaldum dèdi ve eger yarın şırâţ köprisinde dağı dükeli halk geçüp (11) giderlerse ve ben kalursam n'èdem dèdi pes habîbe şordı bu mertebeyi neyle (12) bulduñ dèdi eyitdi èy üstâz ben gönül ağardurvan sen kâğıd qarardursın (13) dèdi pes hasan eyitdi '*ilmî mā yenfe'unî ve-yenfe'unî ğayri* ya'nî benüm 'ilmümden (14) ayruqlara fâyide degir baña fâ'ide degmez dèdi naqldür kim bir gün aḫmed-i (15) ḫanbel ve şâfi'î otururlardı habîb bir bucaqdan çıkağeldi aḫmed eyitdi

42b (1) eyitdi ben buña bir su'âl èdeyin dèdi şâfi'î eyitdi bu kavme su'âl ètmek (2) gerekmez dèdi aḫmed eyitdi çäre degüldür su'âl èdeyin göreyin dèdi (3) pes aḫmed eyitdi ne dèrsin ol kişiye kim bês vaqt namâzdan birisin (4) fevt eyledi illâ bilmez kim kanķı vaqtdür habîb eyitdi *hāzā kalb ğāfilün* (5) '*ani'l-lāh fe'l-yüdebbihü* ya'nî bu bir kişi gönüldür kim tanrıdan ğāfildür (6) edeblemek gerek bu cevâb içinde müteḫayyir kaldılar pes şâfi'î eyitdi ben (7) saña dèmedüm midi kim bu kavme su'âl eylemek gerekmez ve bir gün habîb (8) evinde karañuyıdı igne yavu vardı oloķ sâ'at ev içi aydın oldu (9) igneyi buldılar ve eydürler kim habîb evinde bir qaravaş dutardı otuz (10) yıl içinde yüzün tamâm görmeyüpdururıdı bir gün bir qaravaş taşra (11) ḫâcete çıkarıdı habîb kapuda dururıdı ne 'avratsın dèyü (12) şordı qaravaş eyitdi otuz yıldur senüñ evüñdeven beni nète (13)

bilmezsin dēdi ḥabīb eyitdi otuz yıldur ben tangrımdan artuḡ (14) kimsene yüzine baḡduḡum yoḡdur seni nēte bileyin dēdi ve rivāyet (15) eylerler kim bir kūşede otururdi ve eydürirdi her kim senüñle ḥoş

43a (1) degül hergiz ḥoş olmasun ve her kimüñ kim gözi senüñle rüşen (2) degül hergiz rüşen olmasun ve her kimüñ senüñle ünsi yoḡ hergiz (3) işi olmasun ve bir gün aña eyitdiler kim sen bazirgānlıḡı terk eyledüñ (4) eyitdi kim pāyendānum berkdür ve eyitdiler kim tangrınuñ rızāsı ḡanda eyitdi (5) ol gönüilde kim münāfıklıḡ tozı olmaya naḡldür kim ḡaçan kim ḡurʻān oḡıyalardı (6) ol ḡadar aḡlardı kim ʻaḡlı giderdi eyitdiler aña kim sen ʻacemī kişisin (7) ve ḡurʻān maʻnīsın bilmezsin bu aḡladuḡuñ nedendür cevāb vērdi kim *lisānī* (8) ʻacemiyyün ve-ḡalbi ʻarabiyyün yaʻnī gerḡi kim dilüm ʻacemīdür ve gönülüm ʻarabīdür bir (9) dervīş eydür ben şeyḡi gördüm ulu mertebe ıssı olmış gönülümnden geḡdi kim (10) bu bir ʻacemī kişidür bu mertebe buña ḡandan geldi ola dēdüm hātifden (11) āvāz işitdüm kim ḥabīb ʻacemīyise ne var illā ḥabībümüzdür yaʻnī dostumuzdur (12) ve bir gün bir ḡanluyı öldürmege iltürleridi şeyḡe uğradı şeyḡ aña gözi (13) ucıyıla baḡdı ve çünkim anı depelediler ol gece gördiler kim uçmaḡ içinde (14) mürḡizārlar içinde seyrān ēderdi ḡulleler ḡeyüp aña dēdiler yā falān (15) dünyede sen bir ādem öldürücü zālīm kişiydüñ bu mertebeyi neden bulduñ eyitdi

43b (1) şol vaḡtın kim beni öldürmege iltürleridi ḥabīb baña uğradı ve gözi (2) ucıyıla baḡdı bu dükeli mertebeyi ol bir nazardan buldum dēdi ve'l-āḡar (3) ol muḡliş-i müttakī ol muḡtedā-yı muḡtedī ol şemʻ-i sābıḡān ol şubḡ-ı (4) şādıḡān ol faḡır-i ḡanī ebū ḡāzım-ı medenī rażıya'llāhu ʻanhü mücāhede (5) ve müşāhede ve riyāzet içinde bī-mişlidi ve nice şeyḡlerüñ pīş (6) –reviyidi ve ʻömer ve ʻoşmān-ı mekkī anuñ ḡaḡḡına mübālaḡa eylerleridi ve (7) anuñ sözi cümle gönüllerde maḡbūlıdı ve cümle müşkillerüñ kilīdi idi (8) ve anuñ sözleri çoḡdur illā biz iḡtişār eyledük ve birḡaç kelime teberrükiçün (9) getürdük kim ol tābiʻin ulusıydı ve peyḡamber şaḡābelerinden (10) çoḡ kişi görmişidi anes ibn-i mālīk ve ebū hureyre ve hüşşām ibn-i ʻabdu'l (11) –melik bunlaruñla şoḡbet eyleyüpdururdi naḡldür kim bir gün ebū ḡāzımdan (12) şordılar kim ol nedür kim biz anuñla necāt bulavuz eyitdi aḡḡayı (13) ḡelālden ḡazanḡıl ve ḡelāl yere ḡarc eylegil ve ol kişi kim ḡamudan (14) ḡaça ve uçmaḡ isteye eyitdi tangrınuñ rızāsı içinde olsun ve daḡı (15) ol eyitmişdür kim saḡınuñ bu dünyādan kim firʻavn ve nemrūd ve şeddād ortaḡıdır

44a (1) ve bu dünyāda hīç şād olacaḡ nesne yoḡdur ve eydür bu dünyā bir eski kārīvān sarādur (2) aḡşam kārīvān ḡonar érte olıcaḡ yine göḡer gider ve daḡı ḡāzım sözidür

(3) benüm katumda ‘âkil oldur kim dünyâda anuñ eline dünyelik girürse sevinmeye (4) ve eger elinden dünyâlık çıkarsa yérinmeye ve dañı anuñ sözidür kim (5) ‘âkil oldur kim iki nesnede hiç zahmet çekmeye evvel ol nesne kim (6) aña gelecekdür aña gelür istemek hâcet degül ve ol nesne kim aña gelecek (7) degüldür yüz biñ cehd éderse ol aña gelmez bir kişi aña şordı kim (8) senüñ mâluñ nedür eyitdi benüm mâlum haq rızâsıdur ve halkdan bî-niyâz (9) olmaqdur ve bir gün ebû hâzım bir qaşşâb kıyından geçdi ve ol qaşşâbuñ semiz (10) eti varıdı eyitdi uşbu etden algıl hâzım aqçam yokdur dèdi qaşşâb (11) eyitdi algıl aqçasına küyem dèdi ve şabr édem dèdi hâzım eyitdi ben (12) nefşüme şabr édem andan yégrekdür ki sen baña şabr édesin dèdi (13) bir kişi hacca varmağ isteridi illâ bir qaricuğ anası varıdı anı koyup gidemezdi (14) eyitdi ebû hâzıma varayın ne dèrse anı dutayın dèdi pes durdı ebû hâzıma (15) vardı ve uyur buldı uyanınca şabr eyledi ve çünkim uyandı eyitdi

44b (1) ben uşbu sâ‘at düşümde peygamberi gördüm kim saña selâm kıldı ve eyitdi (2) kim ana haqqını saklamak saña yégrekdür hac étmekden dèdi imdi varğıl (3) anuñ rızâsın istegil kim tangrı rızâsı andadur rahmetu’llâhi ‘aleyhi ve’l-âhar (4) ol sūhte-i cemâl ol şūrize-i vişâl ol bañr-ı vefâ ol kân-ı şafâ (5) ol h̄oca-ı eyyâm ‘atabetü’l-gulâm rahmetu’llâhi ‘aleyhi dükeli gönül ehlinüñ maqbūlıdı (6) ve anuñ ‘aceb verzişi varıdı ve dükeli dillerde ögülmüşidi ve hasan-ı başrınüñ (7) şâgirdiyidi bir gün hasan-ı başrıyle deñiz kırañında âb-dest alurlarıdı ‘atabe (8) şu üstinde revân oldı hasan ‘acebe kaldı ve eyitdi yâ ‘atabe bu mertebeyi (9) neyile bulduñ eyitdi sen otuz yıldur kim anı işlersin kim ol buyurur (10) ve ben otuz yıldur kim anı işlerin kim ol diler dèdi ve anuñ tevbesinüñ (11) sebebi olıdı kim evveli hâlinde zinâ işlerdi meger bir gün bir görklü ‘avrat (12) başın dereceden çıkarup taşra baqarıdı ‘atabenüñ gözi ol ‘avratuñ (13) gözine tuş oldı megerkim ol ‘avrat kara gözlüyidi gönül aña kapıldı (14) pes bir kişi vèrbidi kim ol ‘avratı ele getüre ve murâdına dege ol ‘avrat (15) mestüreyidi ‘atabe kişisine cevâb vèrdi kim ‘atabe benden ne diler dèdi

45a (1) eyitdi anuñ gözi senüñ gözüne tuş gelmişdür senüñ gözün qaralığı aña (2) eşer eylemiş dèdi pes ‘avrat gözün çıkardı bir tabağa koydı ‘atabeye vèrbidi (3) ve eyitdi gözümü sevdüñ al gözümü saña olsun dèdi ve çünkim ‘atabe (4) ol hâli gördi ihlâsile tevbe eyledi ve durdı hasan tapusına geldi ve (5) anuñ kıyında olurdı ve kendü elimile arpa ekerdi yèridi ve günde bir arpa (6) kurşasın yèridi ve ‘ibâdete meşğül olurdı ve eydüridi kirâmen kâtibinden (7) utanurvan haftada bir kez şu dökerdi nağldür kim bir gün ‘atabeyi gördiler (8) kim bir yèrde oturmuş dere garğ olmuş ve teninden su gibi der aqarıdı eyitdiler (9) bu ne hâldür eyitdi evvel hâlümde evüme konuğlar geldiyidi konşı dīvârından (10) bir kesek

aldumıdı kim konuqlara gerek oldu idi Őimdi her vaqt kim anı (11) aňarvan hacäletden der dökerven gerçi ki ‘özrin ve helälliğın dilerin ve bunca (12) kez dilemişven dëdi naqldür kim bir gün ‘abdü’l-vâhid-i zeyd kıyında birkaç ulular (13) otururlardı söz çıkdı birisi eyitdi ‘aceb bunda hıç kiři ola mı kim tangrıya (14) meşğüldür halka meşğül degüldür ‘abdü’l-vâhid-i zeyd eyitdi Őabr êdüň (15) ancılayın kiři Őimdi gele dëdi Őoloğ sâ‘at ‘atabe çıkağeldi sordılar kim

45b (1) ne yerden geldüň eyitdi bazar içinden geldüm bazarıda kimi gördüň dëdiler (2) eyitdi kimsene görmedüm dëdi naqldür kim ‘atabetü’l-gulâm hem yëyesi yemezdi (3) anası eydüridi kim eger yaluňuz yemezseň yoldaşlar bulayım bile yëyesi (4) yëgil dëridi ‘atabe eydüridi kim ben bir kiřiyle yoldaş oldum kim yëyesi (5) yemekden münezzehdür aña karşı ben utanmadın nece yëyeyin dëridi naql (6) -dür kim hergiz bir gece uyumadı ve eydüridi eger sen baňa ‘azâb êderseň (7) ben seni severin ve eger ‘afv êderseň hem severven ben ‘ayıblu kul her (8) ne hâldeyisem senüňven eski ‘ayıblu issinüň dërdi naqldür kim ‘atabe (9) bir gece seyrinde bir hürî gördi ol hürî eyitdi yâ ‘atabe ben saňa ‘aşıqvan (10) sağıngıl kim beni koyup ayruğa ‘avrat istemegil tâ ben saňa harâm olmayayım (11) dëdi ‘atabe eyitdi ben dünyâyı üç talâğ boşadum kiři üç talâğ (12) boşaduğın nece ala dëdi naqldür kim bir gün bir kiři ‘atabetü’l-gulâm (13) kıyına geldi ve eyitdi yâ ‘atabe baňa kerâmet göstergil dëdi ‘atabe eyitdi (14) ne dilersin yaş hurmâ dilerin dëdi kış günleriydi vardı bir zenbîl yaş (15) hurmâ getürdi öninde kodı naqldür kim muhammed-i semmâk ve zâ’n-nün-ı mıŐrî

46a (1) râbi‘a-i katına geldiler nâ-gâh ‘atabe dağı girüp geldi ve bir yëni göñlek gëyürdi (2) muhammed-i semmâk eyitdi yëni göñlek gëyüp ne hoş salını yürürsin dëdi (3) ‘atabe eyitdi benüm adum gulâmdur kul kiři cebbârlığ êder mi dëdi düşdi cân (4) vërdi ve anı bir ulu düşinde gördi kim yüzünüň bir yanı kabkara olmuş eyitdi (5) ne sebebden böyle olduň dëdi eyitdi bir gün üstâzum kıyına vardum (6) -ıdı bir güzel oğlan geldi yidi bir kez baqđumıdı hağ te‘âlâ beni uçmağa (7) buyurđı yolumda tamu varıdı bir yılan çıkağeldi kendözün üstüme (8) birağdı ve bir yanımı göyündürdi ve eyitdi *nefhaten bi-nażretin* ya‘nî bir kez (9) baqmağa bir kez urmağdur eger artuğ bağsan ben dağı artuğ urısardum (10) ve’l-âhar ol muhaddere-i hâş ol mestüre-i ihlâş ol sühte-i (11) ‘ıŐğ ve iŐtiyâğ ol Őifte-i kurb ve ihtirâğ ol Őâniye-i meryem-i Őaffiye (12) râbi‘a-ı ‘adevîye rahmetu’llâhi ‘aleyhâ eger eydürlerise kim râbi‘ayı (13) erenler Őaffında neye zıkr eyledüň cevâb vërevüz kim peyğamber buyurur (14) *inna’l-lâhe lâ yenzuru ilâ Őuveriküm ve-lâkin yenzuru ilâ*

kulübiküm ya' nî tangrı sizüñ şüretlerüñüze (15) baqmaz belkim göñlüñüze bakar ve çünkim
' avrat tangrı yolında erdür aña

46b (1) ' avrat demek revâ degüldür ' araşat günü olıcağ evvel erenler şaffında duran
(2) meryem olasıdur ve kaçan kim rābi' a hasan meclisinde hāzır olmayıcağ va' zı (3) terk
éderdi bir nesneyi kim hağ te' ālā qabul éde érkeklik dişilik tefāvüt (4) degüldür nêtekim
nübüvvet ' ayn-ı ' izzetdür beglik ve ululıq ve kiçilik anda (5) tefāvüt dutmaz pes velilik dağı
eyledür hāşşa rābi' a kendü zamānında (6) hağ te' ālā mu' āmelesi içinde ve ma' rifet içinde
nazıri yoğıdı ve dükeli (7) veliler göñlinde maqbūlıdı nağldür kim ol gece ki rābi' a doğdı
(8) atası evinde dünyālıkdan hıç nesne yoğıdı ve anuñ atası yavlağ dervīşidi (9) rābi' aya
dürtmege evinde yağ yoğıdı ve bir kesek bēz pāresi bulunmadı (10) kim rābi' aya şaralardı
ve anuñ üç kıızı varıdı dördünci rābi' ayıdı (11) anuñçün rābi' a dediler pes ' avrat eyitdi kim
fulān qonşıya varğıl (12) biraz yağ dilegil kim çırāğ yanduravan illā anuñ eri ' ahd eylemişdi
kim (13) hıç kimseneden nesne dilemeye pes qapudan çıqdı ve ol qonşınuñ qapusına (14)
vardı ve elin qapuya yoğadı gérü geldi qapuyı açmadılar dedı pes ' avrat (15) ağladı ve
ğuşşalu yatdı ve uyudı peygamber hazretini düşünde gördi aña

47a (1) eyitdi guşşa yemegil kim bu doğurduğıñ kıız seyyidedür yetmiş biñ kişiye
(2) benüm ümmetlerümden şefā' at édecekdür ve eyitdi yarın erüñe degil ' İsayı (3) nādān
qatına varsun kim başra begidür kāğıda yazsun ve eyitsün kim (4) şol nişānıla kim her gece
peygambere yüz kez şalavāt getürdüñ geçen āzīne (5) gècesi şalavāt getürmedüñ imdi anuñ
kefāreti bu bitiyi vëren kişiye kim (6) rābi' a atasıdur dört yüz dīnār vērün ve çünkim ' avrat
düşinden (7) uyandı bu düşü erine dedı eri bu haberi bitiyeye yazdı vardı başra begine (8) bitiy
oğdı ağladı ve kendüsi durdı ol bitiy getüren qatına geldi ol (9) benüm kıyıma gelmek gerek
demedi ve eyitdi peygamberümüz hazreti benden saña (10) dört yüz dīnār buyurdı imdi uş
ben saña peygamber hürmetine on (11) biñ dīnār vērürin dedı on biñ kıızılı rābi' a atasına
vérđi (12) ve çoğ ' özürler diledi ve eyitdi dağı her ne hācetüñ olursa baña (13) bildürgil
dedı pes rābi' a atası on biñ kıızılı aldı evine geldi (14) ve eksük geregin tamām eyledi pes
rābi' a ulaldı ve atası anası yetime (15) qaldı ve qalan kıız qardaşları tağıldı ve meger başra
şehri qatı kıızlıq

47b (1) oldı bir zālim rābi' ayı altı aqçaya satdı ve rābi' ayı alan kişi rābi' aya (2) iş
buyurdı ve ol işe varurken düşdi bir eli sındı yüzün yere (3) qodı eyitdi bār-ı huzayā
ğarībem ve atam anam yoğdur ve ben yesir oldum (4) bu dükeline guşşam yoğdur illā
senüñ rızāñ isterven ve dilegüm oldur kim (5) sen senden hoşnūd olasın pes bir ün işitdi kim

yā rābi‘ a (6) seni bir mertebeye  rg rem kim g kdegi firifsteler heb saňa k seyeler d di (7) rābi‘ a  nkim bu  vāzi işitdi gönli d lendi durdu h ocası evine (8) geldi ve g nd zin oruc dutardı h ocasına  ulluđ  derdi ve gece  rteye deg (9) namāza meşg l olurdu bir gece h ocası uykuğan uyandı  ulağına (10)  n geldi ev derecesinden bağdı rābi‘ ayı gördi kim başın secdeye (11) urmış ve hađđıla münācāt  ılır ve eydür kim ilāh  saňa ma‘ l mdur (12) kim ben k ll  gönlümi saňa v rmişven illā n’ deyim kim sen beni mağl ka görümlü (13) eyledün ve eger iř benüm el mdemisse bir s ‘ at senün  ulluđuđdan h al  (14) olmayayıdum d ridi ve bir zenc rs z  and l anuđ üstinde yanardı ve ev içi (15) rüşen olup dururidi h oca  nkim bu h ali gördi  orđdı kendü

48a (1) y rine geldi ve fikre batdı ve  nkim  rte oldu rābi‘ ayı  ıgırdı ve ođladı (2) ve  zād eyledi ve rābi‘ a eyitdi imdi baňa dest r v rgil d di dest r (3) v rdi  nkim andan gitdi bir řavm ‘ aya girdi ‘ ibādeteye meřg l oldu (4) ve bir zamāndan řoňra hac  rzs n  ıldı ve anuđ bir eřegi varıdı ol (5) eřege seccādesin ve azıđın y kletdi yüzin hađđka dutdı beriyye içine girdi (6) ve revān oldu gitdi giderken eřec gi öldi ve anuđ yoldařları (7) eyitdiler senün y k ni g t riv rel m d diler eyitdi ben size inanup gelmed m (8) d di siz iř n ze gid n d di pes yoldařları  odılar gitdiler rābi‘ a (9) anda yaluňuz çaldı ve yüzin secdeye birađdı ve eyitdi ilāh  pāziřahlar (10) böyle  tmez olur beni kendü ev ne  ıgırd n yolda eřec gimi öldürdün ve (11) beni yazıda  oduň bu sözi henüz tamām d mey pdururdu eřegi (12)  lmiřiken durugeldi ve rābi‘ a y kin y kletdi ve birkaç gün gitdi pes (13) yine hađđıla münācāt eyledi eyitdi ilāh  senün ‘ iřkuň benüm gönlümi (14) dutdı ayruk gidemezven ol řař ev ni bunda get rseň n’ola d di (15) pes hađ te‘  lā aňa hiřāb eyledi ve eyitdi yā rābi‘ a on sekiz biň ‘  lem n

48b (1)  anına gir rsin d di pes rābi‘ a biraz ilerü vardı gördi kim (2) ka‘ beyi aňa çarřu gelür eyitdi baňa ka‘ ben n issini gerekdür ben bu (3) evi n’ derin d di peygamber hađreti buyurur *men teđarrabe ila’l-lāhi řibran teđarrabe* (4) *l-lāh  ileyhi zira‘an* ya‘ n  her kim tangrıya bir  arıř ilerü varursa hađ te‘  lā (5) aňa bir arřun ilerü varur d r meger ibrāh m-i edhem rađmetu’llāhi ‘ aleyhi (6) ka‘ beye sefer  d pdururdu on dört yıldı kim beriyye s keridi ve degme (7) bir adımına iki rek‘ at namāz  ılırdu ve  nkim ka‘ beye  rdi gördi kim ka‘ be (8) anda yok bir kez āh eyledi ve eyitdi ‘ aceb bu ne h ald r megerkim gözümde (9) h alel vardur d di pes h atıfden bir  n iřitdi kim yā ibrāh m senün (10) gözünde h alel yokdur ammā bizüm bir  aravařumuz vardur bize yüz dutdı gelürdi (11) biz ka‘ bem zi aňa çarřu v rbid k d di pes ibrāh m g yretlendi (12) ve eyitdi ‘ aceb bu ne dürlü

‘avrat ola kim anuñ mertebesi ve nāzı çalab (13) dergāhına böyle geçe dēdi pes gērü yūgürdi rābi‘ ayı gördi kim gelür ve ka‘be (14) yērine vardı ibrahīm çünkim rābi‘ ayı gördi ve eyitdi yā rābi‘ a bu ne (15) şūrdur kim cihāna bıraķduñ dēdi ben on dōrt yıldur kim bunca dürlü

49a (1) meşakķatile ve her bir adımuma iki rek‘at namāz kıldum ka‘be ‘ışķına geldüm (2) ka‘be hoş saña karşı vardı dēdi rābi‘ a eyitdi yā ibrahīm sen (3) namāz eyledüñ ve ben niyāz eyledüm dēdi rābi‘ a çün hacın tamām eyledi (4) gērü döndi başra şehrine vardı ‘ibādete meşgūl oldu ve bir yıl üstine (5) geçdi yine ka‘be seferin ārzūladı ve eyitdi eger bıldır hac baña karşı (6) geldiyise bu yıl ben hacca karşı varayın dēdi ve çünkim yola girdi şeyh-i (7) bū ‘alī-yi tirmidī eydür rābi‘ a beriyyeye giricek yēdi yıl tamām yānī üzerine (8) yuvalandı tā ‘arafāt tağına yētişdi pes hātifden āvāz işitdi kim (9) yā müdde‘īye bu ne resmdür kim sen bizi istersin eger dilerseñ kim (10) bir tecellī ēdevüz tā sen durduğūñ yērde eriyessin dēdi rābi‘ a eyitdi (11) hūdāvendā ben eksüklü qaravaşuñ ol mertebesi yokdur kim tecellāya (12) katlana senüñ tecellāña tağlar katlanmadı pāre pāre oldu baña hoş ne (13) maħal ola ammā faķrdan bir noķta dilerven dēdi nidā geldi yā rābi‘ a ulu (14) nesne diledüñ faķr bizüm qahrumuzuñ eşeridür kim erenler yolında qomışuz (15) sen henüz yētmış hiçāb geçeñ gerekdür tā faķr maķāmına ēresin dēr

49b (1) şimdi saña degmez kim faķr sözin añasın velīkin bir yuķaru baķğıl dēdi (2) rābi‘ a başın qaldurdu yuķaru baķdı qandan bir deñiz gördi kim havā yüzinde (3) mu‘allaķ durur eyitdi bu deñiz ‘aşıqlarumuzuñ gözleri yaşıdur kim bizüm vişālümüzi (4) isteyü geldileridi dūkelisi ilk menzil içinde batdılar hiç nişānları daħı (5) belürmez oldu bizüm hażretümüzde yoķlıķ maķāmına ērmeyince var olmaz dēdi pes (6) rābi‘ a eyitdi bār-ı hużāyā ol erenler devletinden bir şemmesin ben za‘īfe (7) qaravaşuña göster dēdi bunu dēyicek fi‘l-hāl ‘avratlar ‘özrin gördi ve (8) hātifden āvāz işitdi kim yēdi yıl yanıyla ka‘beye varanuñ maķāmı (9) budur dēdi pes rābi‘ a ser-gerdān u hayrān oldu eyitdi pāzişāhā (10) ben öñdin senüñ evüñe i‘tibār eylemedüm illā seni diledüm bu kez evüñe girmeye (11) daħı lāyık olmadum dēdi döndi başraya vardı bir şavmı‘aya girdi (12) ‘ibādete meşgūl oldu naķldür kim bir gün iki dīn ulusu rābi‘ aya (13) ziyārete geldiler ikisi daħı acıdı birbirine dēdi kim bize ta‘ām yēdürsüñ (14) kim bunuñ ta‘āmı helāldür dēdiler rābi‘ anuñ bir fūtası varıdı iki girdeye (15) dutıya qodı kim bunlaruñ öñine getüre pes qapuya bir dervīş geldi

50a (1) allāh dēdi rābi‘ a iki girdeyi daħı dervīşe vērdi bunlar melūl oldılar (2) illā hiç nesne dēmediler bir sā‘atden şoñra bir qaravaş geldi bir yıgın (3) etmek getürdi ve

eyitdi kim bu etmegi hatunum vèrbidi dèdi rābi‘a (4) etmegi şaydı gördi kim on sekizdür
karavaşa eyitdi şaķıngıl kim (5) etmek bu kadar degüldür yigirmi etmek olsa gerekdür
karavaş hod (6) etmegüñ ikisin gizledi idi çıkardı rābi‘a öñinde kodı bu iki kişi ‘acāyibe (7)
kaldılar pes eyitdiler kim yā rābi‘a bu ne sırdur kim biz senüñ etmegüñ yèmege (8) geldüñ
idi öñümüze koduğüñ etmegi getürdüñ sâ’ile vèrdüñ ve hem ol (9) karavaş getürdigi
etmeklerden eksügin bildüñ rābi‘a eydür çünkim siz (10) ikiñüz geldüñüz karuñuz
acıduğını bildüm iki girdeyi getürdüm öñüñüze kodum (11) kapuya sâ’il geldi ben eyitdüm
bu iki girdeyile bunlaruñ karını toymaya (12) çalab tangrı eydür birine on vèrem dèr iki
etmegi sâ’ile vèrdüm haķ (13) te‘ālā yigirmi etmek vèrbidi illā karavaş on sekiz getürdi ben
eyitdüm (14) birine on sekiz gerek dèdüm karavaş ikisin yine vèrdi naķldür kim (15) rābi‘a
bir gün şavmı‘a içinde hasta oldu ve uykuya vardı bir

50b (1) oğrı girdi çarın aldı kim gide çıka yol bulmadı çarı aşığa bıraķdı (2) yol
gözükdi çarı yine aldı yol yine bulmadı çarı yine kodı el-kışşa (3) bunca kez çarı aldı yine
kodı pes ev bucağından bir ün işitdi kim (4) éy er zaħmete girme rābi‘a bunca yıldur kim
kendözin baña ismarlayupdur iblīsüñ (5) zehresi yokdur kim anuñ yöresine yörene eger ol
dostumuz uyursa (6) biz dost uyanuķuz dèdi oğrı bunu işidicek işine tevbe (7) eyledi naķldür
kim bir gün rābi‘a hādimi iç yağın toğrardı kim (8) aş bişüre çok zamānıdı kim aş aşlın
görmedileridi soğan hācet (9) oldu hādım eyitdi kōñşudan dileyeyin dèdi rābi‘a eyitdi ben
‘ahd (10) eylemişven kim ayruķdan hıç nesne dilemeyeven bu söz içindeyiken havādan (11)
bir kuş geldi bir deste soğan arıdılmış çömleге bıraķdı rābi‘a (12) eyitdi mekirdeñ İmin
degülven soğanıla yağı bıraķdı etmegin kuru ile (13) yèdi naķldür kim bir gün rābi‘a ağlayu
yola girdi ve tağa giderdi (14) ve çok geyikler ve tağ cānavarları yöresine üşüpdururlardı ve
rābi‘a aya (15) nazar éderleridi ve elin ayağın yalarları nā-gāh hasan-ı başrı çıkageldi

51a (1) ve rābi‘ayı gördi kim geyiklerle oturur geyikler hasanı göricek ürkdiler
kaçdılar (2) rābi‘a yaluñuz kaldı hasan melül oldu eyitdi yā rābi‘a bunlar benden neçün (3)
kaçarlar ve senüñle eş olurlar rābi‘a eyitdi sen bugün ne yèdüñ eyitdi iç (4) yağın yèdümidi
eyitdi bunlaruñ içleri yağın yemişsin nece kaçmasunlar (5) dèdi naķldür kim bir gün rābi‘a
hasan evi kıyından geçeridi hasan dereceden (6) başın çıkarup ağlarıdı hasanuñ gözi yaşı
rābi‘a aya dokundu sandı kim (7) yağmur şuyıdır ve çün bildi kim hasan gözi yaşıdır yüzün
hasana eyledi (8) ve eyitdi éy üstād bu ağlamak ra‘nālıķdan ve nefş galebesindendür gözüñ
yaşını (9) içüñde saķlağıl kim halk görmesün ve riyādan emīn olasın dèdi hasana (10) bu
söz katı geldi ammā dek durdı nesne dèmedi bir gün rābi‘ayı gördi kim (11) şu kıyında

dururıdı ḥasan kıyına vardı ve seccādesini su üstinde bıraḳdı (12) ve eyitdi ʿy rābiʿ a gel iki rekʿ at namāz kılalum dēdi rābiʿ a seccādesini (13) havāya bıraḳdı kim üstine bindi eyitdi ʿy ḥasan ol sen ʿtdüḡüñi (14) bir balıḳ daḡı ʿder ve bu ben ʿtdüḡimi bir siñek daḡı ʿder iş bu ikisinde degül (15) –dür işe meşḡöl olmaḡ gerek dēdi naḳldür kim ḥasan eydür bir gün

51b (1) rābiʿ a kıyındayıdum ḥaḳıḳat ve ṯarīḳat ve maʿ rifetden söz söyledük ikimüz daḡı göñli (2) ʿ ışḡdan şöyle ṯoldı kim ne ben kendözümü bilürdüm kim erven ve ne ol (3) kendözini bilürdi kim ʿ avratdur ve çün meclisden ṯurduḡ kendözümü (4) müflis gördüm ve rābiʿ ayı muḥlīş gördüm naḳldür kim bir gece ḥasan birkaç (5) yārānlarla rābiʿ a kıyına vardılar rābiʿ anuñ evinde çırāḡı yoḡıdı bunlar çırāḡ (6) istediler rābiʿ a barmaḡına dükürdi ol gece ʿrteyedegin barmaḡı yanarıdı ve bunlar (7) şöḡbete meşḡölıdı eger bir kişi şorarsa kim barmaḡdan nece aydınlıḡ çıḳa (8) cevāb eydevüz kim mūsā eli bigi eger eydürse kim ol peyḡamberidi cevāb (9) eydevüz kim her kim peyḡamberlere mutābaʿ at ʿde anuñ peyḡamberlik eşerinden naşibi ola (10) nētekim peyḡamber buyurur *men yarudda zāniḳan mineʿl-ḥarāmi ilā şāḡhibihi feḳad nāle* (11) *dereceten mineʿn-nübüvveti* yaʿ nī her kim bir dāḡ ḥarāmdan yine issine vērürse peyḡamberlik (12) derecesinden bir dereceye ʿrişe dēr rābiʿ a dirliḡi ḡoz maʿ lūmdur (13) kim bir gün rābiʿ a ḥasana üç nesne vėrbidi bir mūm ve bir igne ve bir kıll (14) yaʿ nī mūm gibi olḡıl ʿ ālemi mūnevver eylegil ve igne bigi yalnızcaḡ olḡıl hemişe işde (15) olḡıl ve kıll bigi ince olḡıl maʿ nīlerde ve riyāzet çekgil kıll bigi olunca

52a (1) naḳldür kim bir gün ḥasan rābiʿ aya eyitdi hīç raḡbet ʿder misin kim saña (2) nikāḡ ʿdevüz eyitdi nikāḡ vüçüd üzerine dürüstdür bende vüçüd yoḡdur (3) yoḡ nesneye nikāḡ nēte ʿdersin dēdi eyitdi bu yoḡlıḡı neden bulduñ (4) eyitdi kendözümü yavu kıllmaḡdan buldum dēdi bes ḥasan eyitdi anı nēte (5) bilürsin eyitdi nētesüz ve nēteliksüz bilürven dēdi naḳldür kim bir (6) gün ḥasan rābiʿ a şavmıʿ asına vardı ve eyitdi kim yā rābiʿ a (7) şol ʿ ilmden kim saña maḡlūḡ öğretmedi belkim ḡālīḡ senüñ göñlüñe (8) bıraḳdı ol ʿ ilmden baña daḡı bir ḡarf öğretgil dēdi rābiʿ a eyitdi (9) birkaç kelāve iblik egirdüm idi kim satam ve kūt ʿdinem ḡālīyā iki (10) aḳçaya satdum birisin bir elüme aldum birisin bir elüme aldum ḳorḳdum kim (11) biribiri üstine ḳoyam çift ola tā beni yoldan çıḳara dörd aḳçayı biribiri (12) üstine ḳoyan bu ʿ ilmden öğrenmez dēdi naḳldür kim bir gün rābiʿ aya (13) eyitdiler kim neçün evlenmezsin eyitdi üç nesne size şorayım eger (14) bilürseñüz siz dēdüḡüñüz dutam evvel oldur kim ölüm vaḳtinde ĩmānumı selāmet (15) sine iltem mi veyā iltemeyem mi eyitdiler bilmezüz ikinci yarın kıyāmet gününde

52b (1) bitimi sađumdan mı Őunalar veyā Őolumdan mı Őunalar eyitdiler bilmezüz ve dađı yarın (2) ĥalk iki bölük olduđında kim bir bölüđini Őamuya süreler ve bir bölüđini uçmađa (3) süreler nêtekim çalab tangrı buyurur *feriķun fi'l-cennet ve-feriķun fi's-sa'iri* ben ķankı (4) bölüđde⁷ olavan eyitdiler bilemezüz eyitdi imdi ol kiŐiye kim geçe gündüz (5) bu ķayđu ola gelinlik ķayđusı nêce ola dêdi ve aña eyitdiler ķandan (6) gelürsin eyitdi ol cihāndan ve eyitdiler ķanca gidersin ol cihāna (7) giderven ve eyitdiler bu dünyede n'eylersin eyitdi peŐimān yêrven eyitdiler (8) nête anuñĉün kim fānīdür bāķī degüldür eyitdiler ĥaķķı sever misin eyitdi (9) belī Őeyĥānı dūŐmen dutar mısın eyitdi yok eyitdiler neĉün anuñĉün kim (10) rahmān sevgüsü iĉümde Őöyle Őolupdur kim Őeyĥān dūŐmenliđi sıđmaz rābi'a (11) eydür bir gün peygamberi dūŐümde gördüm eyitdi yā rābi'a beni sever misin eyitdüm (12) yā resūl'allāhi seni kim sevmeye velīkin ĥaķ sevgüsü beni Őöyle ķablayupdur kim (13) hīĉ dostlık ve dūŐmenlik ķalmayupdur naķldür kim hemīŐe rābi'a ađlardı (14) eyitdiler bunca nête ađlarsın eyitdi tangrıyla üns dutupdururvan ayrılıķdan (15) ķorķarvan olmaya kim ölüm vaķtinde nidā gele kim seni baña gerekmez dêye

53a (1) eyitdiler ķuldan tangrı te'ālā ne vaķtin ĥoŐnüz ola eyitdi Şol vaķtin kim (2) vêrdüđine Şükr eyleye ve belāsına Şabr êde ve ĥayrı Şerri tangrıdan bile ve aña (3) eyitdiler yazuğı ne nesne giderür eyitdi tevbe ve peŐimānlık illā tevbe oldur kim (4) ayruķ tevbesinden dōnmeye ve tevbe oldur kim ĥaķdan gele tevfiķile ve eydür (5) her kim ķapu ķaķarsa têz ola kim aña ķapuyı aĉalar bir gün rābi'a bir kişi gördi (6) kim vāy ķayđudan dêridi rābi'a eyitdi eyle dêmegil vāy ķayđusuzlıkdan (7) dêgil naķldür kim rābi'a bir kişiyi gördi kim reg-bendile başını bağlamış eyitdi (8) neĉün bađladuñ eyitdi başum ağrır eyitdi ķaç yaŐuñdasın eyitdi (9) otuz yaŐumdavan eyitdi otuz yılıdı kim sađıduñ hīĉ Şükr reg-bendin (10) baŐuña bađlamaduñ Şimdi kim birķaç gün sayru olduñ Őikāyet reg-bendin (11) baŐuña bađlayuķoduñ dostlık böyle mi gerekdür dêdi ve bir gün on dōrt (12) aķça vêrdi bir kişiye kilim satun al dêyü ol kişi eyitdi ne dürlü (13) alayın ķara mı veyā kıızıl yā yeşil mi aķ mı dêdi eyitdi kilim henüz gêyilmedin (14) rengi ĉıķdı dêdi aķĉayı gêrü vêr dêdi aķĉayı aldı dicle ırmağına (15) biraķdı bir gün ilk yaz günleri idi rābi'a ķarañu eve girdi başın

53b (1) aşağa biraķdı rābi' anuñ bir 'avrat ĥizmetķarı varıdı ol 'avrat eyitdi (2) yā seyyide ŐaŐra ĉıķ kim tangrınuñ Şun'ın göresin rābi'a eyitdi iĉerü (3) gir kim Őāni' i göresin ve bu Őözi dêdi *Őeđalenī müŐāhedetü's-Őāni'i 'an* (4) *mütāla'ati's-Şun'i* ya'nī Őāni' müŐāhedesi beni meşğül eyleyüpdür Şun'ına baķmaķdan (5) bir gün birķaç kişi anuñ ķatına

⁷ bilüğde yazılmış.

vardılar gördiler kim dişile bir nesne toğrarıdı (6) eyitdiler yâ seyyide bıçağ neçün götürmezsın eyitdi bıçağ kesicidür ben dağı (7) kesilmekten qorqarın ne evde ve ne kendözümde bıçağ dutarın dèdi ve (8) nağldür kim rābi' a dünin ve günin oruc dutdı ve hıç nesne yèmedi (9) ve uyumadı acılığ hadden geçdi bir kişi bir çanağ aş getürdi kıyında (10) qodı rābi' a aş aldı eve girdi ev qarañu idi vardı kim çırāğ yandura gèrü (11) gelince çetük aş dökmiş gèrü vardı kim su getüre orucın aç a su (12) getürince çırāğı söyünmiş bu kez durdı kim şu içe qarañuyıdı düşdi (13) boduç sındı şu döküldi bu kez rābi' a bir kez āh ètdi ve eyitdi senüñ (14) elüñden yine saña feryād èderin dèdi uşbu ne işlerdür ki baña (15) èdersin dèdi hātifden āvāz işitdi kim yā rābi' a feryād eyleme eger

54a (1) dilersenñ dünyā mālını hep saña vèreyin illā benüm sevgümi göñlüñden (2) çıkar dünyā ni' metiyile benüm sevgüm bir yèrde sıgmaz dèdi rābi' a çün (3) bu hıtabı gördi bir kezden göñlini dünyādan götürdi ve otuz yıl şunuñ (4) bigi ' ibādet eyledi kim namāza durmağdan incikleri şişüpdururıdı (5) ve eydürler kim rābi' a dā'im zārılıqla iñleridi eyitdiler kim èy āhiret hatunı (6) görürüz kim zāhir hastalıguñ yoğdur neçün böyle iñilersin eyitdi benüm (7) zāhir hastalıgum yoğısa bātınümde bir derd vardur kim hıç tabīb ol derde (8) mu' ālece èdemez ve benüm derdümüñ dermānı dost vişālidür dèdi ve (9) bir gün birkaç kişiler rābi' ayı görmege vardılar ve rābi' a bunlaruñ birisine şordı (10) sen tangrıya neçün taparsın eyitdi yèdi tabaqa şamusı vardur qorqarın kim (11) beni şamusına bırağ dèdi ve dağı eyitdi ' azābından qorqarın dèdi pes (12) rābi' a eyitdi tangrıdan şamudan qorqup veya uçmağına şama' èdüp (13) şapmağ gerekmez dèdi eyitdiler eger sen şama' ètmezsın neye taparsın dèdiler eyitdi (14) eger şamu ve uçmağ olmasa tangrıya şa'at gerekmez midi tangrıya şama' suz (15) kullıq eylemek hāşlar işidür dèdi nağldür kim bir gün bir ulu anuñ kıyına

54b (1) geldi ve anı sınağaçiçün söze çekdi ve eyitdi yā rābi' a ne bunca ululanursın (2) āhir ' avratsın hergiz ' avrata peygamberlik gelmedi ve dükeli fazilet erenlere (3) gelmişdür ve peygamberlik tācını erenler başına urupdururlar ve kerāmet (4) kuşasını erenler beline kuşadupdururlar dèdi rābi' a eyitdi bu dèdüklerüñ (5) hep vardur ammā menlik da' vīsini hergiz ' avrat eylemedi ve *ve-enā rabbükümü'l* (6) *-a'lā* da' vīsini erden gelmedi ve hıç ' avrat muğanneşlik adın dağınmadı muğanneşlik (7) ve benlik hep erdedür dèdi nağldür kim rābi' a bir gün qatı şayru oldu (8) ve aña şordılar kim ne hāldür eyitdi nazartü'l-cennete *eddebeni rabbī* ya' nı uçmağ (9) bağdumıdı çalabum beni edebledi dèdi ' abdü'l-vāhid ve süfyān rābi' ayı (10) şormağ a vardılaridi süfyān eyitdi yā rābi' a qatı şasta

olmuşsun (11) bir du‘ā kılsañ haq te‘ālā bu hastalığı senden giderse cevāb vèrdi kim (12) yā süfyān sen bilmez misin kim bu renci baña tangrı vèrdi eyitdi belī imdi (13) çünkü ol vèrdi gèrū ol ala şikāyet nèce édeyin dèdi yine süfyān (14) eyitdi yā hātun-ı āhîret göñlüñ hîç nesne diler mi eyitdi yā süfyān sen (15) ‘ālim kişisin velīkin cāhilāne gelecti édersin ben on iki yıldur kim hūrmā

55a (1) ārzū éderin sen bilürsin kim başra hūrmā üstine durur henüz yemedüm ben kulvan (2) kul kişinüñ ārzūyla ne işi vardur eger bir nesneyi ben dilesem hūzāvendüm dilemez (3) dèse ben ne cevāb véreyin pes imdi anı étmek gerekdür kim ol dileye dèdi (4) pes süfyān eyitdi çünkü senüñ işüñde söylemege yaramazımış bārī benüm (5) işümde söylegil dèdi rābi‘a eyitdi sen eyü kişiyidüñ eger dünyāyı sevmez miseñ (6) dünyānuñ nesini sevdüm dèdi eyitdi hadīş rivāyet édersin ve anuñla faħrlanursın (7) ve ululanursın bu nesnelere heb dünyā sevmekdür dèdi pes süfyān ağladı (8) ve eyitdi hūzāvendā ben miskīnden rāzı olgıl dèdi rābi‘a eyitdi (9) utanmaz mısın bir kişi rızāsın dilersin kim ol senden rāzı degüldür dèdi (10) naqldür kim bir gün mālîk-i dīnār rābi‘a kıyına vardı ve gördi kim (11) bir eski haşırî döşenmiş ve bir kerpüçü yastuq édinmiş ve bir sınıq bardağdan (12) āb-dest alurıdı özi göyündi ve eyitdi benüm bilişlerüm vardur baylardur (13) eger dilerseñ varayın saña örti döşek getüreyin dèdi pes rābi‘a (14) eyitdi yā mālîk beni yaradan benüm hālūmi bilür mi veyāhūz bilmez mi eyitdi (15) bilür imdi çünkü ol eyle diler biz dağı eyle dilerüz kim ol diler

55b (1) naqldür kim bir gün hasan ve şaķīķ ve mālîk üçi bile rābi‘ayı sormağa vardılar (2) ve rābi‘a şayruyıdı hasan rābi‘ayı göricek eyitdi *leyse bi-şādīķın fī da‘vāhū* (3) *men lem yaşbir ‘alā żarbi mevlāhū* togru degüldür ol kişi da‘vīsi içinde eger (4) katlanmazısa mevlāsı żarbına rābi‘a eyitdi bu sözden kibr қоқusu gelür dèdi (5) pes şaķīķ eyitdi *leyse bi-şādīķın fī da‘vāhū men lem yeşkür ‘alā żarbi mevlāhū* (6) *lehū* togru degüldür kendü da‘vīsi içinde ol kişi kim efendisi urduğına (7) şükr eylemeye rābi‘a dek durdı pes mālîk eyitdi *leyse bi-şādīķın fī* (8) *da‘vāhū men lem yetelezzez ‘alā żarbi mevlāhū* ya‘nī togru degüldür kendü da‘vīsi (9) içinde ol kişi kim lezzet bulmaya mevlāsı żarbından rābi‘a eyitdi dağı (10) yègrek gerek dèdi eyitdiler bu kez sen eyit rābi‘a eyitdi *leyse bi-şādīķın* (11) *fī da‘vāhū men lem yense’z-żarba* ya‘nī kendü da‘vīsi (12) içinde gerçek degüldür ol kişi kim żarbi unıtmaz mevlāsını müşāhede (13) édedururken dèdi rābi‘a eydür mısır ‘avratları yūsuf bigi maħlūķı (14) gördükleriçün kendülerin unıtdılar ellerin togradılar eger hālîķ müşāhedesine (15) érdüğünde hayrān olup kendözün unıdursa ‘aceb degüldür

naıldür kim

56a (1) bir gün başra ulularından rābi‘a kıyına bir kişi geldi ve dünyāyı yavlağ ħörladı (2) rābi‘a eyitdi sen dünyāyı yavlağ seversin dēdi eger sevmeyedüñ bunca (3) añmayaduñ dēdi ħumāşı şıyan kişi alıcı olur eger sen dünyādan fāriğmissedüñ (4) dünyānuñ eyüsine yavuzına dümükmeyedüñ *men eħabbe şey`en ekşeru zıkrahu* her kim (5) bir nesneyi sevse anı çok añar dēdi bir kişi eydür bir gün ikindü vaqtinde (6) rābi‘a kıyına vardum diledi ki benümçün nesne bişüre bir kesek eti çölmege (7) bırağdı ve şu kıyadı ve ayruğ çölmek kıyına varmadı ve söze başladuğ ma‘nīye (8) taldı ve aħşam ērişdi namāz kılduğ ve namāzdan şoñra rābi‘a çölmek (9) kıyına vardı ben dağı bile vardum gördüm kim çölmek tangrı kudretinden kıynar (10) hıç altında odun ve od yoğıdı çömlegi aşığa indürdi yēdük anuñ (11) lezzeti gibi ‘ömrüm içinde aş yēdügüm yoğıdı pes rābi‘a eyitdi her kim (12) şıdķıla çalabısı kullıgına meşğül ola lā-cerem anuñçün bunuñ gibi aş (13) bişürürler dēdi süfyān eydür bir gün rābi‘a kıyına vardum gördüm (14) kim miħrāba girmiş namāza meşğül olmış ben dağı bir bucağda namāza meşğül (15) oldum çün şabāħ oldu ben eyitdüm yā rābi‘a gel berü şükr ēdelüm kim

56b (1) ħağ te‘ālā bize tevfiķi vērdi kim ērteye degin namāz kılduğ rābi‘a eyitdi şükrümüz (2) ol olsun kim bugün oruc dutalum ve dā‘im rābi‘a münācātı içinde eydüridi (3) kim ilāhī eger ben saña tāmudan kırkup taparısam beni tāmuya kıyıl (4) ve eger uçmağ ümīziyiçün tapersam uçmağı baña ħarām eylegil ve eger (5) saña senden ötrü tapersam dīzāruñı baña ruzī kılgıl dēridi ve dağı (6) eydüridi kim ilāhī ne kim dünyāda baña vēreceksin düşmenlere vērgil ve āħiretde (7) ne kim vēreceksin dostlara vērgil ve eger yarın beni tāmuya kıyacağısañ (8) feryād ēdem senden saña kim dost dostu böyle mi ēder olur pes hātifden (9) āvāz geldi kim yā rābi‘a *lā tezannī binā zanne’s-sū’i* ya‘nī bize yavuz gümān (10) iltmegil kim yarın sen benüm kıynılığumda olasın dīdārum göresin aramızdan (11) ħicāb götrile sen baña söyleyesin ve ben saña söyleyeven ortamuzda hıç (12) vāsıta olmaya pes rābi‘a ħātırı bu ħitābı işitmekden muṭma’ın (13) oldu ve eyitdi ħuzāvendā pāzişāhā perverdigārā benüm işüm ve ārzüm (14) dünyā sarāyında senüñ zıkrüñdür āħiretde senüñ liķāñdur ben za‘ıfden (15) budur kim ħālüm eyitdüm bāķī sen ne kim dilerseñ anı kılgıl ve çünkim

57a (1) aña ölüm vaķtı geldi başı ucında ādemīler oturlaradı eyitdi duruñ (2) çıkuñ ve beni ħalvet eyleñ kim çalabumuñ ēlçileri gelürler dēdi pes (3) cümlesi taşra çıkdılar ve āvāz işitdiler kim yā *eyyetühe’n-nefsü’l-muṭma’innetü* (4) *irci’i ilā rabbiki rāziyeten*

merziyyeten fe-dhulī fī ‘ibādī ve-dhulī cennetī(5) pes bir zamān geçdi hīç āvāz gelmez oldı girdiler gördiler ol aru cānın (6) ḥaḳa ıṣmarlamış ve öldüğinden şoñra anı bir ulu düşde gördi kim ve şordı (7) kim münkir ve nekīr senden ne şordı eyitdi çünkim ol iki firişte (8) geldiler *men rabbūke* dēdiler ben eyitdüm gēri dönüñ ḥaḳdan şoruñ ve eydüñ kim (9) ēy çalabum şimdiye degin ben seni bilemedüm ise bundan böyle kaçan bilem kim (10) kişiler vėrbirisin *men rabbūke* dēdiler raḥimeha allāhü te‘ālā ve’l-āḥar (11) ol tā’ibler muḳaddemi ol kerem ve iḥsān kānī ol ‘irfān ve vera‘ (12) deñizi ol kim eyleyüpdür dünyādan i‘rāz ol ḳuṭb-ı vaḳt füzeyl (13) bin ‘ıyāz raḥmetu’llāhi ‘aleyhi ṭarīḳat ‘ayyārı ve aḳrān iḥtiyārı idi (14) riyāzet ve kerāmet içinde yüce mertebelü idi ve tevāzu‘ ve alçaḳlık içinde (15) mişli yoḳıdı ve ol ilk ḥālinde merv yazusunda çādır dutup ve palās

57b (1) gėyüp ve gēce ṭāḳiye başına urup ve boynına tesbīḥ daḳup dünin günin namāz (2) kılrıdı ve bu dükeliyile ḥarāmīler başıyıldı ve anuñ çok yoldaşları varıdı (3) kārṵān ururlarıdı füzeyle getürürleridi ve füzeyl ḳumāşı bunlara ḳismet (4) eylerleridi ve hergiz namāzdan ve cemā‘atden ḥālī degüldi bu ḳanḳı yoldaşı (5) kim namāz kılmayadı ḳıyından ḳovarıdı bir gün meger ağır kārṵān (6) gelüridi yārānları kārṵānı gözetdiler vardılar busuya⁸ girdiler kim yağma ēdeler (7) meger kim kārṵān içinde bir ḳişinüñ on biñ ḳızıl altını varıdı (8) altını aldı kārṵān içinden çıḳdı varayın bu altını gizleyeyin ḳalan (9) ḳumāşum alurlarsa bu baña ḳala dēdi el-ḳışsa ol ḳişi giderken füzeyl (10) çādırına uğradı gördi kim bir zāhid ḳişi oturur tesbīḥ oḳıyudurur (11) anı göricek şād oldı ve ol altını çıḳardı aña sımarladı ve eyitdi (12) kim ḥarāmīler kārṵānumuz urdılar bu senüñ ḳatuñda emānet olsun (13) dēdi füzeyl eyitdi altunuñı şol bucaḳda ḳoḳıl gelesin alasin dēdi (14) vardı bucaḳda ḳodı ve gitdi vardı gördi kim heb kārṵān urılmış ve cümle (15) ḳumāşı gitmiş ve cümle yoldaşlarınıñ elleri baḳlu idi dükelisinüñ ellerin

58a (1) şeşdi ve gėrü ḳalanın dērşürdiler gitdiler ol ḳişi döndi füzeyle geldi (2) kim altunun ala gördi kim ḥarāmīler ulusı buyımış ḳumāş üleşdürü (3) –durur göñlinde geçdi kim altını kendü elümile ḥarāmīye vėrdüm dēdi (4) füzeyl anı göricek çağırdı eyitdi altunuñ almaḳa mı geldüñ dēdi (5) eyitdi evet imdi var ḳoduḳuñ yėrden gėrü al dēdi vardı aldı (6) sevinü sevinü gitdi yoldaşları eyitdi biz kārṵān ḳavminde naḳd (7) bulmaduḳ altını neye vėrürsin dēdiler eyitdi bu ḳişi beni eyü ḳişi dēyüp (8) vėrdi ve hem emānet ḳodı emānete ḥıyānet yoḳdur inşā’allāh bunuñ (9) berekātında ḥaḳ te‘ālā baña daḳı tevbe rüzī ḳıla dēdi bir gün kārṵānı (10) urdılar ve ṭa‘ām yėmege oturdılar kārṵān ḳavminüñ birisi

⁸ bisya yazılmış.

bunlara (11) şordı kim sizün uluñuz kimdür eyitdiler bizüm ulumuz bile degüldür şol (12) yaña bir ağac vardur anuñ dibinde şu vardur anda namāz kıılır dēdiler (13) eyitdi namāz vaḳti degüldür eyitdiler taḳavvū[‘] namāz kıılır eyitdi sizünle etmek (14) yēmez mi eyitdiler oruc dutar eyitdi ramazān ayı degüldür eyitdiler taḳavvū[‘] (15) orucın dutar eyitdi ne ‘aceb kııyına vardı gördi kim ḥuṣū[‘] ıla namāz

58b (1) kıılır şabr eyledi fāriğ olunca ve selām vērdi eyitdi *az-ẓiddāni lā tectemi‘āni* (2) ya‘nī oruc ve namāz ve ḥarāmīlık bir yēre sığmaz fūzeyl eyitdi ḳur‘ān bilür misin (3) ḥaḳ te‘ālā buyurur *ve-āḥarūna-‘arafū bi-zunūbihim ḥaleṭū ‘amelēn ṣāliḥan* ol kişi (4) cevāb vērmedi ‘acebe ḳaldı naḳldür kim fūzeylün şunuñ bigi himmeti ve (5) mürüvveti varıdı kim vaşfa sığmaz ḳanḳı ḳāfile içinde ‘avrat olayıdı (6) aña yörenmezidi ve borclularuñ ve kem ser-māyelerün ṭavarların almazıdı ve (7) hemīşe anuñ meyli şalāḥiyyeteyidi ve ol evvel ḥālinde bir ‘avrata ‘āşıḳıdı (8) ne kim ele getürürse ol ‘avrata vērürdi naḳldür kim bir gün fūzeyl (9) busuya girüp kārḳvān yolın önerdi kārḳvān yaḳın geldi ve (10) kārḳvān ḥalḳından bir kişi bu āyeti oḳıdı kim *elem ye ‘ni li-lleẓine āmenū* (11) *en taḥṣe‘a ḳulūbühüm li-zikr’l-lāhi ve-mā nezele* ya‘nī vaḳti geldi kim ḡaflet uyḳusından (12) göñlüñüz uyarasız dēr fūzeyl eydür şanasın kim bu āyet bir oḳıdı kim (13) yüregüme ṭoḳundi veyāḥuz bu āyeti fūzeyl ḥaḳḳına geldi kim yā fūzeyl neḳeyedegin (14) yol urasın ve müsülmānları incidesin vaḳt oldu kim bize dönesin (15) pes yüregine od düşdi başın secdeye ḳodı ve iḥlāşıla tevbe ḳıldı

59a (1) ve kārḳvān ḳavmi geldiler bir yēre dērildiler bir nicesi eydür gelün gidelüm (2) ve bir nicesi eydür fūzeyl uş öñümüzdedür ḳanca gidersiz dērler fūzeyl (3) çünkim bu sözi işitdi eyitdi yā kārḳvān ḳavümleri size beşāret (4) olsun kim fūzeyl ḥarāmīlığa tevbe eyledi dēdi kārḳvān ḳavmi sevindiler (5) geḳdiler gitdiler pes fūzeyl dā‘im ağlardı ve gezeridi ve ḳavmi kendözine (6) ḥoşnūz eylerdi tā ḥaddī bāverd şehri içinde cühūd ḳalması kim (7) ol ḥelālīlık dilemedi pes cühūdlar eyitdiler yā fūzeyl diler misin kim saña (8) étdüḡüñi ḥelāl édevüz şol depe ki ḳarşuda vardur varḡıl anı yērinden (9) ḳoparḡıl dēdiler fūzeyl vardı ol depeyi ḳazarıdı ve pāre pāre ḳoparurdu (10) ve çünkim ḳazmaḳdan ‘āciz ḳaldı ḥaḳ te‘ālā kendü kereminden şehir vaḳtinde (11) bir yēl vērvidi ol depeyi zerre zerre eyledi şöyle kim hīç eşeri ḳalması (12) cühūdlar anı gördiler müteḥayyir oldılar ve yine cühūdlar eyitdiler biz and içüp (13) dururuz tā bize māl vērmeince ḥelāl étmezüz dēdiler meḡer cühūdlar bir ḥaṣīr (14) altına ḳum döküpdururlarıdı fūzeyle eyitdiler uşbu ḥaṣīr altında (15) altın vardur elün şoḳ çıkār bize vēr bizüm andumuz sinsun dēdiler

59b (1) füzeyl tangrı adın diline getürdi ve elin haşır altına soğdı bir avuc kızıl (2) altun çıkaru getürdi cühūdlara şundi cühūdlar anı göricek eyitdiler (3) yā füzeyl diler misin kim saña helāl edevüz bize ĩmān ‘arza kııl dēdiler (4) dūkelisi füzeyl öñinde ĩmān getürdiler ve eyitdiler yā füzeyl biz tevrīt içinde okıyup (5) dururduğ her kimüñ kim tevbesi kabūl ola elin toprağa vurursa altun ola (6) biz hoş seni hālağ düşürmegiçün haşır altına kum dökdügidi çünkim (7) şunduñ altun oldı imdi senüñ tevbeñ kabūl oldı ve dñüñ hağ (8) dñdür dēdiler nağldür kim füzeyl bir kişiyeye eyitdi kim benüm ellerüm bağlağıl (9) ve boynuma ip dağğıl ve beni sultān katına iletgil kim baña hadd ursun (10) kim had vācib olupdur çünkim ol kişi anı eli bağlu sultāna ilettdi (11) sultān anı göricek bildi kim tangrıya dönmiş ve şalāhiyyeti nişānları (12) yüzinde belürmiş sultān buyurdı anı yüz biñ hürmet ve ‘izzetile evine (13) ilettdiler ve çünkim evi kapusına vardı ‘avratı feryād eyledi şandı (14) kim hāramılığda zağm yemiş füzeyl eyitdi yā ‘avrat gerçeksın katı zağm (15) yēdüm illā zağmum katıdur yüregüme doğundı dēdi pes içerü girdi

60a (1) ve eyitdi yā ‘avrat ben hacca giderven eger dilerseñ saña talāğ vēreyin (2) ‘avrat eyitdi sen kadayısañ ve ben dağı andayın dēdi pes mekkeye gitdiler (3) hağ te‘ālā yolu bunlara geñez eyledi ve çünkim mekkeye erişdiler anda (4) mücāvır oldılar ve ‘ibādete meşğül oldılar ve bir zamān dağı ebū hanīfe (5) şöhetinde oldılar ve anuñ mertebesi ve kadri yavlağ yüceldi nağl (6) –dur kim bir gün harūnu’r-reşīd bir hāšekīsine eyitdi kim bu gece beni bir (7) kişiyeye ilet kim baña nesne göstere ki göñlüm yavlağ melūldür dēdi (8) pes ol hāšekī hālīfeyi aldı süfyān katına geldi kapu kağdılar süfyān (9) eyitdi kimdür eyitdiler hālīfedür eyitdi neçün kadem-rence kılduñuz işāret (10) étseñüz ben hoş varurdum dēdi pes harūn hāšekīsine eyitdi ben (11) istedüğüm kişi bu degüldür dēdi bu dağı bizcileyin bir kişiyemiş dēdi (12) pes süfyān eyitdi siz istedüğünüz kişi füzeyldür anuñ katına varuñ (13) pes durdılar füzeyl kapusına vardılar gördüler kim ol bu āyeti okırdı kim (14) *em hasibe’ilezīne-cterāhū’s-seyyi’eti en nec’alehüm kellezīne āmenū ve-‘amilū’s-şālīhāti* (15) āyet ma‘nisi oldur kim tangrı te‘ālā eydür şöyle mi şanurlar şol çok yazuğ

60b (1) işleyenler ben bunları yazuğ işlemeyenlerle ber-ā-ber dutam hālīfe çün bu āyeti (2) işitdi bu baña yēter dēdi pes kapu kağdılar füzeyl eyitdi kimdür eyitdiler (3) hālīfedür eyitdi hālīfenüñ bunda ne işi vardur dēdi hāšekī eyitdi (4) hālīfeye muṭī‘ olmak gerekdür dēdi eyitdi teşvīş vērmeñ eyitdiler destūruñıla (5) içerü girelüm mi eyitdi destūr yoğdur eger hūkmile girürseñüz girüñ dēdi (6) harūn içerü girdü füzeyl çırāğı söyündürdi tā hālīfenüñ yüzün görmeyeyim (7) dēyü harūn füzeyl elin dutdı füzeyl eyitdi *mā elyenü*

hazā'l-keffü (8) *lev necā mine'n-nāri* ya' nī ne yumşacuk eldür bu eger oddan kurtılursa bunu (9) dēdi daḡı namāza durdı harūn kendü ḡālinden döndi çok ağladı (10) ve şeyḡ çün namāzdan fāriḡ oldu bu sözi dēdi *el-imāratü yevme'l-ḡiyāmeti'n* (11) *-nedāmetü* ya' nī beglik ḡiyāmet güninde peşīmanlıkdur harūn eyitdi (12) artur fūzeyl eyitdi 'abdü'l-'azīz ḡalīfelīḡa oturdıydı sālīm 'abdi'llāh (13) oḡlını ve recā ḡayāt oḡlını ve muḡammed oḡlını ḡıḡırdı ve eyitdi kim ben (14) uş mübtelā oldum bu belāya tedbīr nedür baña ēdivērūñ gerçi kim ayruḡlar (15) bu begligi ni' met bilürler ve ben miḡnet bilürven dēdi bir ulu eyitdi eger

61a (1) dilersin kim yarın ḡiyāmet güninde 'azābdan emīn olasın müsülmānlar ḡocalarını (2) kendü atañ gibi dutḡıl ve yigitlerini ḡardaşuñ gibi dutḡıl ve oḡlanlarını kendü (3) oḡluñ gibi dutḡıl ve bunlaruñla bir dirlik eylegil nētekim kendü oḡluñ ve ḡızuñ (4) ve atañ ve anañıla ēdersin dēdi benüm ḡorḡum oldur kim senüñ (5) gökcek yüzüñ oda göyne ve 'azāb içinde giriftār olasın ḡaḡdan (6) ḡorḡḡıl ve ḡaḡ cevābını ḡāzır dutḡıl ve ra'īyetleri çalab saña ısmarladı (7) yine senden şoracaḡdur tā ḡaddī eger bir ḡarıcuḡ evinde yaraḡsuz yatarsa (8) yarın senüñ yaḡañı dutup çalab ḡazretinde senüñle çekişecekdür harūn (9) çün bu sözleri {işitdi} şol ḡadar ağladı kim 'aḡlı zā'il oldu pes (10) ol ḡāsekī harūna eyitdi yēter imdi dur gidelüm fūzeyl eyitdi (11) yā hāmān sen ve daḡı senüñ gibi ḡişilerdür kim ḡalīfe'ī helāk ēderler pes (12) ḡalīfe ḡāsekīsine eyitdi beni fir'avn yērine ve seni hāmān yērine dutdı (13) dēdi pes harūn biñ ḡızıl ḡıḡardı fūzeyl öñine ḡodı ve eyitdi bu (14) atamdan ḡalmış ḡelāl aḡçadur ḡabūl ét şeyḡ eyitdi yā harūn saña (15) hīç öḡüdüm aşşı étmedi yine benüm ḡıyumda ḡulm eylemeḡe başlarsın ve ḡulmı

61b (1) kendözüñe pīşe ēdinmişsin ḡalīfe eyitdi ne ḡulm eyledüm eydür ben (2) saña necāt dilerven sen beni belāya ḡoyarsın bu ḡulm degül midür ben (3) saña eydürven issine vērgil sen 'ayruḡa vēürsün altını fūzeyl (4) aldı taşra bıraḡdı ḡalīfe durdı ḡıḡdı ve eyitdi (5) ya' nī bu ḡişi āḡiret sulḡānıdır dēdi naḡldür kim (6) fūzeylüñ dört yaşar oḡlancuḡı varıdı elinde dutardı göḡsine basdı (7) ve aḡızcuḡın yüzine ḡodı ve eyitdi yā baba beni sever misin eyitdi (8) severven ve tangrıyı daḡı sever misin eyitdi severven eyitdi (9) bir ḡöñülde iki sevgülü nece olur ve şeyḡ bildi kim söz ḡaḡ ḡayretindendür (10) oḡlan sözi degüldür tevbe eyledi ve oḡlan sevgüsün ḡöñülden ḡıḡardı (11) ve yüz ḡaḡḡa dutdı naḡldür kim bir gün fūzeyl 'arafāt taḡında (12) dururdu ve zārılık ve ağlamak birle eyitdi 'aceb bu dükeli ḡaḡḡ kim bunda (13) dirilipdür dükelisi bir kezden bir ḡişi ḡıyına varsa ve her birisi buçuḡar aḡça dilese (14) 'acebā ne dēyeyidi bireḡü eydür eger cömerdisi nevmīz göndürmeyedi dēdi (15) fūzeyle bu söz yavlaḡ ḡoş geldi ve eyitdi imdi benüm çalabum cömerdlerüñ

62a (1) cömerdidür bu dükeli halk kim bunda gelipdür her birinüñ bir dürlü hâceti vardur (2) çalabum her birinüñ hâcetin bilür ve dükelin yarlıgar ve maḥrûm göndürmez dèdi ve (3) naḳldür kim ‘arafâtda bir kişi aña Şordı kim bu halk hâlin nète görürsin (4) eyitdi dükeli yarlıganurdı eger ben bile degülmissen ve eyitdiler hıç korḳulu kişi (5) görmezüz eyitdi eger korḳulumissaduñuz korḳulular sizden gizlü olmayadı (6) dèdi derdlü kiřinüñ derdini yine derdlü bilür dèdi ve eyitdiler sen ne (7) dèrsin ol kişi haḳḳına kim lebbeyk dèmege korḳa lâ lebbeyk dèyeler dèyü eyitdi (8) kendözin böyle bilmek dükelisinden yègrekdür dèdi eyitdiler dīn aşlı nedür (9) eyitdi ‘aḳl ‘aḳla aşlı nedür eyitdi ḥilm ḥilm aşlı nedür eyitdi şabr (10) ve daḫı eydür her kim ululuk isteye kendözin ḥör eylesün dèdi ve bir kişi (11) andan ögüt istedi eyitdi ayak olḡıl baş olmaḡıl bu ögüt saña yèter dèdi (12) bir gün biş-i ḥâfī andan Şordı zühd mi yègrekdür veyâ rızâ mı eyitdi (13) rızâ yègrekdür eyitti nète eyitdi anuñçün kim bir kişi rāzı olıcaḳ ayruḳ (14) menzilet istemez naḳldür kim bir gece süfyân-ı řevrī anuñ ḳatına vardı (15) érteye degin ḳur’ân ve ḥadīř ve aḫbâr ve meşâyih sözlerin söyleşdiler ve çünkim

62b (1) érte oldı süfyân eyitdi ne ḳutlu ve mübârek geceyidi bu gece kim érteye dek (2) vaḳtümüzi ḥoř geçürdük dèdi řeyḫ cevâb vèrdi ve eyitdi ne yaramaz (3) geceyidi bu gece süfyân eyitdi nète anuñçün kim sen endīře éderdüñ kim (4) ‘aceb ne söz dèyem kim buña ḥoř gele ikimüz daḫı bu endīřelerile haḳdan (5) gèrü ḳalduḳidi yaluñuz ol iş yaluñuzluḳdadur naḳldür kim bir gün bir kişi (6) füzeyl ḳatına geldi ve füzeyl aña eyitdi kim neye geldüñ eyitdi geldüm (7) kim senüñ řoḫbetüñde diñlenem ve eş olam dèdi řeyḫ eyitdi vallâhi (8) yaluñuzluḳ baña yègregidi andan kim sen geleyidüñ anuñçün kim sen (9) benüm dilegümce olmaḳ istersin ve ben daḫı senüñ dilegüñle olmaḳ isterin (10) ortada tanḡrı dilegi gelür ve ben minnet dutaram ol kişiye kim ben (11) şayru olam şoragelmeye ve gece olıcaḳ sevinürven kim halk dükelisi yatur (12) ve ben ḥalvet ḳalurvan ve her kim bu ben dèdügümden ḳaçarsa lâ-cerem halka (13) ḳarıřa ve selâmetluḳdan ıraḳ ola ve her kim haḳdan korḳa halkdan (14) secile ḥâlîḳa döne ve tanḡrı te‘âlâ ḳanḳı ḳulın kim seve anı âḫiret endīře (15) sine biraġa ve ḳanḳı ḳulın kim sevmeye anı dünyâ endīřesine biraġa ve her nesnenüñ

63a (1) zekâtı vardur ‘aḳl zekâtı endīřesinde âḫiret olmaḳdur ve eydür beş (2) nesne bed-baḫtluḳ nişânıdur göñül ḳatılıġı ve göz yařarmadıġı ve ḥayâsuzluḳ (3) ve dünyâya raġbet eylemek ve uzun endīře eylemek dünyâyiçün ve eydür (4) ḳaçan kim ḳuluñ göñli korḳulu ola işe yaramaz söz diline gelmeye ve ol (5) korḳu şehvet odını söyündüre ve dünyâ

sevgüsini içinden çıkara ve her kim (6) tangrıdan kırka dükeli nesne andan kırka ve her kim tangrıdan kırkmaya (7) hıç kimsene andan kırkmaya ve kuluñ tangrıdan kırkduğı tangrıyı bildüğü (8) kadarıncadur dünyâda âhıreti dağı rağbeti kadarınca bula ve şeyh eydür eger (9) bu dünyâyı hep bir kezden baña vèrseler ve eytseler kim hisâbsuz helâldür ben (10) anı şöyle dutayıdum kim siz murdâr dutarsız ve eydür dükeli yavuzluğu (11) dèrsürdiler ve bir eve koydılar ve anuñ kilidini dünyâ sevmeklikde kodılar (12) ve dükeli eyüligi dürdiler bir eve koydılar ve anuñ kilidini dünyâyı yègrenmek (13) kodılar ve eydür dünyâya girişmek geñezdür ve illâ gèri çıkmak sarpdur ve eydür (14) bu dünyâ bir bîmâr-hâneye beñzer ve halk anuñ içinde delülere beñzer delüleri (15) zencire dartmayınca ussı gelmez ve eydür hıç kimseneye dünyâ vèrmediler illâ âhıretinden

63b (1) yüz ol kadar kesdiler imdi her kim bu işe râzı ise dünyâlık dèrsün (2) ve ol eydür yumşak tona ve tatlu yéyesiye dadanmağıl yarın tondan ve yéyesinden (3) dad bulacak degülsin ve eydür hemİşe alçak gönüllü olğıl kim tangrı (4) te'âlâ alçak gönülleri sever ve haç te'âlâ dükeli tağlara vahy kıldı ve (5) eyitdi kim ben sizlerden birüñüz üstinde bir peygamberile gelecte edecekven dèdi (6) pes dükeli tekebbürlik eyledi illâ tūr-ı sînâ alçaklık eyledi lâ-cerem anuñ (7) üstinde haç te'âlâ mūsâ peygamberile gelecte eyledi ve her kim kendözini kıymetlü (8) duta anuñ tevâzu'dan naşibi olmaya ve eydür üç nesne şimdiki (9) az bulına evvel oldur kim bir 'âlim kim 'ilmi içinde 'ameli ola az bulunur (10) ikinci ihlâşla 'amel az bulunur üçüncü 'aybsuz kişi az bulunur ve eydür (11) her kim bir müsülmânı diliyle severin dèye ve gönliyle sevmeye anuñ müsülmânlık (12) içinde naşibi olmaya ve eydür her kim {bir eyü 'ameli terk ederse halk gönlinde} bir eyü 'amel işlerse halk beni (13) görsün dèyü ol dağı riyâdur ve bu ikisin terk eylerse ihlâşdur ve eydür (14) tevekkül oldur ki tangrıdan artuğ kişiyeye ümiz dutmaya ve kırkmaya ve eger(15)bir kişi saña sorsa kim tangrıyı sever misin epsem olğıl eger sevmezem

64a (1) dèrüseñ kâfir olursın ve eger severem dèrseñ tangrıya lâyıç 'amelün olmaz{sa} (2) yine sevmemek gibidür ve eydür uşlu kişiyile savaş eylemek yègrekdür ki (3) aħmak kişiyile halvâ yèyeler her kim cānavarlara la'net ederse ol (4) cānavar eydür la'net aña kim tangrıya tangrıya 'âşidür ve eydür eger baña (5) hayr gelse senüñ du'ân müstecâb oldı ben ol du'âyı müsülmânlar (6) sulţânına vèrem ve kendözümeye vèrmeyem eyitdiler neçün anuñçün kim (7) eger yaluñuz baña olursa benüm şalâħım içündür ve eger sulţâna (8) vèrürsem dükeli müsülmânlar şalâħıyıçün olur zîrâ sulţân tangrı gölge{sidür} (9) halkuñ diñlendüğü ve diñlenmedüğü sulţân ucındandur ve eydür üç (10) nesnedür kim gönli

öldürür çok yemek ve çok uyumak ve çok söylemek (11) meger *kur'an* ya *hadis* .... ola ve eydür iki nesne eblehlikdür bir 'acayib görmedin (12) gülmek ve dağı şormadın haber vermek ve bir gün bir kişi andan öğüt (13) diledi eyitdi *e-erbabün müteferriķüne hayrun ami'l-lāhü'-vāhidü'l-ķahhāru* bir gün (14) kendü oğlını gördi kim altun dartaardı kim bir kişiye vère ve altun naķşındağı (15) kircügezleri arıdurdı eyitdi *ēy oğul bu saña yüz hacdan ve 'umreden*

64b (1) yegrekdür dēdi ve münacātı içinde eydürdi *ilāhā pāzişāhā sen rahmet* (2) eylegil baña kim 'alimsin ve benüm hālūmi bilürsin ve 'azāb eylemegil baña (3) kim kādirsin ve benüm za'ifliğūmi bilürsin naķldür kim otuz yıl oldı idi (4) hergiz geldügi yoğıdı meger şol vaķtin kim oğlı öldi anda tebessüm (5) eyledi eyitdiler ya şeyh şimdiye degin güldüğüñ yoğıdı bu ne vaķtdür kim (6) gülersin eyitdiler şimdi bildüm kim çalabum benden hoşnūz oldı (7) oğlum öldi bir kişiden kim çalab tangrı hoşnūd olursa güldügi (8) 'aceb midür dēdi ve eydüridi kim peygamberlerden kōrkum yok zīrā bunlar (9) dağı sırāt geçerken ve kıyāmet aḥvālinde ve sin karañulıģında tamu (10) kōrkusunda benüm ile ber-ā-ber dururlar ve dūkelisi nefsi nefsi dēyüp her birisi (11) başı kayusu olacaķdur ve firiştelere dağı günilemezven zīrā bunlarda (12) nefis yok ve ādem derdi yok velākin anı günilerven kim anasından (13) toğmadı ve bu yalancı dünyāya gelmedi naķldür kim çünkim anuñ eceli geldi (14) iki kıızı vardı 'avratına vaşiyet eyledi ben öliceķ bu iki kıızı alğıl (15) ve ķubeys tağına iletil ve yüzüñi gökden yaña dutğıl ve eyitgil kim *ēy*

65a (1) *ēy bār-ı ḥuzāyā fūzeyl baña vaşiyet eyledi kim ve eyitdi nečekim ben diri* (2) oldum bu emāneti götürürdüm ve çünkim beni dünyādan giderdüñ emānetüñi (3) gērü saña ismarlarvan dēgil ve çünkim fūzeyli defn eylediler 'avrat bu vaşiyeti (4) dutdı ve ķubeys tağına vardı ve iki kızın bile iletdi ve fūzeyl ne kim (5) dēdiyise yérine getürdi megerkim yemen pāzişāhı iki oğlıyla geçerdı ve ol (6) 'avratı ve kızları gördi ve aḥvāli nēte idi bildi pes ol beg (7) eyitdi uşbu iki oğluma kızlaruñi vērürseñ birin birisine ve birin dağı (8) birisine kābīn ēdelüm dēdi 'avrat rāzı oldı şoloķ sā'at ol (9) iki kıızı iki oğlına kābīn eyledi aldı yemene gitdi ve'l-āḥar (10) ol sultān-ı dünyā ve dīn ol sīmurğ-ı kāf-ı yaķīn ol genc-i 'ālem-i (11) 'uzleti ol gencīne-i sarāy-ı devlet ol pāzişāh-ı eķālīm-ı a'zam (12) ol perverde-i be-luḥfu kerem ibrahīm-i edhem rahmetu'llāhi 'aleyhi müte'ayyin (13) ve şiddiķ-ı zamānıdı ve rüzigār ehlinüñ ḥücceti idi ve mu'āmelet ve ḥaķāyık (14) içinde tamām ḥazzı vardı ve dūkelinüñ maķbūlıyıdı ve çok meşāyihler (15) yüzün görüpdururdı ve imām ebū ḥanīfeyile şoḥbet ēdüpdururdı ve

65b (1) ve cüneyd anuñ haqqında dèyüpdür kim ibrahîm mefâtiñü'l 'ulümdür ya' nî 'ilm kilîdi (2) –dür bir gün ibrahîm ebû hanîfe qatına vardı ebû hanîfenüñ yârânları (3) aña hûr gözile baqđılar ebû hanîfe eyitdi seyyidünâ ibrahîm dèdi yârânları (4) eyitdi bu seyyidligi neyile buldı eyitdi dâ'im haqıla meşgûl olduğıyla (5) buldı dèdi ve biz kendözümüze meşgûluz ve ol evvel hâlinde belh şehrinüñ (6) pâzişâhıydı ve anuñ pâzişâhlığınıñ tañtanası şol kadarıdı kim kırk (7) altun qalkın ardınca ve kırk altun biledegin ileyince dutarlarıdı (8) ve bir gece sarâyında yaturıdı dün bucuğında nâ-gâh tam üstinde (9) ayak ünin işitdi çağırđı kimsin kim uşbu vaqtin benüm sarâyum (10) üstinde gezersin dèdi ol eyitdi deve yitürdüm deve isterven dèdi (11) eyitdi êy câhil deveyi tam üstinde mi istersin dèdi cevâb vèrdi (12) kim êy gâfil tangrıyı atlas döşekler içinde mi isterler dèdi (13) ibrahîm bu sözi işitdi cânına od düşdi ve êrtedeyegin oturdı (14) ve uyqusı uçdı ve çünkim êrte oldu tahta bindi ve gönli guşşalu (15) ve endişelü oturdı ulular ve begler ve erkân-ı devlet geldiler her birisi

66a (1) yêrlü yêrinde oturdılar ve kullar şaf bağlayup durdılar nâ-gâh bir heybetlü kişi qapudan (2) girüp geldi şöyle kim hiç kimsene aña dèyümedi kim sen ne kişisin (3) ve ne yêrden gelürsin dükelinüñ dili dutıldı ve ol kişi geldi taht (4) kıyına degin ibrahîm eyitdi ne dilersin eydür kârvânsarâdur qonarın (5) -dêr ibrahîm eydür bu sarây benümdür sen delü misin kim geldüñ kârvân (6) sarâydur dêrsin eyitdi senden ilerü kimüñdi eyitdi atamuñıdı (7) atañdan öñdin kimüñdi eyitdi dedemüñdi dedeñden öñdin kimüñdi (8) eyitdi fulânuñ ve andan ilerü fulânuñ pes bunlar qanca gitdiler eyitdi (9) öldiler imdi kârvânsarây degül midür kim birisi gelür birisi gider dèdi (10) ve gözükmez oldu ol hûz hûzırdı 'aleyhisselâmu ibrahîm bu hâli (11) göricek hâli ayruqsıdı ve qarârı qalmadı ve derdi artdı 'aceb bu ne (12) hâldür dèdi ve buyurđı kim tîz at eyerleñ kim şikâra giderem bugün (13) baña nesne êrişüpdür avda gönüm açılardı ola mı dèdi pes (14) at bindi ve yüzün şahrâya dutdı serâsîme olup gitdi ve şöyle (15) hayrân oldu kim hiç n'eyledügin bilmezidi ve ol şahrâ içinde gezerken

66b (1) nâ-gâh çerisinden ayru düşdi yaluñuz gideridi bir ün işitdi kim (2) eydür *intebah* ya' nî uyan dêr işitmeze urdı ve yine atın sürdi (3) yine ün işitdi kim *intebah* diñlemedi atın sürdi üçünci kez ün (4) işitdi kim eydür *intibah qable en-tüntebih* ya' nî uyan ölümden öñdin bu kez (5) bunu işidecek bir kezden dünyâdan elin yudı ve atın ilerü sürdi (6) nâ-gâh bir geyik öñine çıkageldi ve qaşd eyledi kim geyigi qova pes (7) geyik söze geldi ve eyitdi yâ ibrahîm *bi-hazâ huliqte am bi-hazâ ümirte* ya' nî (8) seni av avlamağıçün mi

yaratdılar veyāhuz av işine mi buyurdılar hîç ayruķ işüñ (9) yok mıdur dèdi bu kez ibrahîm fikre batdı ey ‘aceb bu ne hâldür dèdi (10) geyik andan yüz döndürdi işine gitdi bu kez eyer üzeñüsinden ün (11) işitdi yavlaķ ķorķdı ve ditremek dutdı bu kez yaķasından ün (12) işitdi ve hâli ayruķsıdı ve keşfi artdı ve gözine firişte gözükdü (13) ve ağlamağa başladı şol kadar ağladı kim cümle gèyesileri ve atı ışlandı (14) ve naşüh tevbesin ķıldı ve bir yaña yüz dutdı giderken yolu (15) bir çopana uğradı ol çopan bir keçe taķye ve keygi gèyerdi ve pāzişāhuñ

67a (1) ķulıyıldı kendünüñ ol pāzişāhāne ũonların çıkardı çopana vèrdi (2) ve çopan taķyesini başına gèydi ve keygiyi daķı egnine bıraķdı ve ķoyunları (3) hep çopana baķışladı ve ibrahîmüñ hâline firiştelere nazẓāre ķılurlardı (4) ve eydürlerdi zihî salġānat ve pāzişāhlıķ kim ibrahîme yüz dutdı kim dünyā (5) ũonların çıkardı āġiret ũonların gèydi dèdiler pes ibrahîm ol aradan gitdi (6) merv şehrine èrişdi ve anda bir köpri vardur bir kiři gezeriken köpriden (7) aşığa düşdi ibrahîm anı gördi çağırdı *allāhümme ħfiẓhü* dèdi ol (8) kiři havāda mu‘allaķ durdı suya düşmedi vardılar çıkardılar ve andaķı (9) ħalāyık ibrahîm işine ħayrān ķaldılar ‘aceb bu ne kişidür dèrleridi andan (10) gitdi nîşābūra geldi bir ħalvet yer isteridi kim tā‘ata meşġul (11) olaydı vardı bir maġāraya girdi toķuz yıl tamām anda tā‘at eyledi ve ol (12) maġāra meşġurdur şimdi daķı aña ibrahîm maġārası dèrler pencşembe (13) ġünü çıkardı ve bir yük odun dèreridi ve şabāġ vaķtinde nîşābūr (14) şehrine varurdu ve anı satarıdı ve anuñ bahāsına etmek alurdu yarısını (15) dervîşlere üleşdürüridi ve yarısını bir haftaya deġin nafaķa èdinürdi

67b (1) ve her cum‘a ġün cum‘a namāzına ġelüridi odunu şatardı ġerü varurdu (2) ‘ibādete meşġul olurdu naķldür kim bir ġün ķatı sovuķ oldu zemherîr (3) ġünleriyidi ġusl vācib oldu pes buzı deldi ġusl eyledi ve èrteyedegin (4) namāz ķılurdu illā sovuķ ķatı ķoydı şöyle kim helāķlık ķorķusı oldu (5) öġinden geçdi kim birez od varmissa dèdi ve bir eski kürki varıdı (6) egnine bıraķdı teni ķızdı gözi uyķuya vardı çünkim uyandı gördi kim (7) ġün toġmuş işine peşimān oldu baķdı gördi kim kürki içinde bir (8) ejdehā yatur her bir gözi bir üskere bigi ķanın dönmiş ibrahîm bildi kim (9) bu dūkelisi od istedüġindendür ve sıcaķ kürke ġirüp uyuduġındandur ağlamağa (10) başladı ve ol ejdehā ibrahîm öninde yüzün yere sürdi ve ġāyib (11) oldu naķldür kim çünkim ādemîler ibrahîmüñ hâlerinden ħaberdār (12) oldılar şeyġ bū sa‘îd ol maġāraya ibrahîmi ġörmege vardı ibrahîm (13) ġoz beni kimsene bilmesün dèyü şöhret ķorķusından maġāradan çıkdı (14) yüzün berîye dapa ũutdı gitdiyidi şeyġ bū sa‘îd çünkim maġāraya (15) èrdi gördi kim ibrahîm ġitmiş ve maġāra içi toġtolu müşk ķoġusı ve ‘anber

68a (1) ve gülâb ousu olmuş şeyh b sa' d eyitdi sbhn'allh eger bu maara (2) olu mşkmişe byle oku ıkmayadı dedi ill tangrınu hşları eşeri (3) bu maaraya simiş dedi ve ibrahm anda bulmaduına yavla zi (4) gyndi ve te'essf⁹ yedi pes ibrahm beriyye iinde giderken (5) bir kişiye uradı kim tangrınu ism-i a' zmın oırdı ibrahm daı ism-i (6) a' zm ğrendi ve ibrahm nkim ism-i a' zmı oırdı hzr (7) 'aleyhisselm ibrahm kıyına gelp selm verdi grişdi eyitdi y İbrahm, (8) ol kişi kim saa ism-i a' zmı ğretti benm ardaşımıdı dedi ve aralarında (9) ok drl szler sylendi ibrahmn evvel şeyhi hzardur ve hzr aa (10) ok drl naşihatler verdi ve gyib oldu ibrahm nkim beriyye (11) iinde giderken zti'l-' ırqa yetişdi grdi kim yetmiş muraqa^c-puş derviş (12) cmlesi cn vermişler ve burunlarından ulalarından an aardı ibrahm bunlaru (13) kıyına vardı grdi kim birisi henz kımıldar cn dartaş sordı kim ey (14) yigit bu ne hldr eyitdi ey edhem olı 'aleyke bi'l-m  ve'l-mihrbi ya' n senn (15) zerne olsun kim dnyada suyla mihrbdan artuın abl tmeyesin eger

68b (1) eger yakın gelrsen rencr olursın ve eger iraq gidersen mehcr (2) olursın saıngl kim ksthlı tmeyesin bu yolda hcları kfirler (3) gibi ırarlar ve hclarla gz ederler bilgil kim bizler bir yolu şfileridk (4) tangrıya tevekkl kıldu ve ayaumuzu beriyyeye basdu ve birbirimizle avlı (5) berkitdu ve ahdı eyledk kim tangrıdan artu dilmize sz getrmeyevz (6) ve tangrıdan artu gnlmzden endişe germeyevz ve nkim iħrm (7) geecek yere erişdu hzr peygamberi grdk bize selm verdi ve selmumuz (8) aldı biz şz oldu ve eyitdu nkim bunu gibi kişi bize arşu geldi (9) işmz tamm oldu ve murdumuza rdk dedk der-hl bir n işitdu (10) kim beni oduuz ayrua meşgl olduuz imdi ben sizn canuuzı ıkmayınca (11) ve anuuzı dkmeyince ben siznle şulh eylemezin ve barışık tmezin dedi uşbu (12) yigitleri kim grrsın dkelisi cn verdiler bunlaru cnı puşteyimiş (13) cn verdiler benm cnum henz hmırımış dedi ibrahm himmet dut (14) kim ben daı yoldaşlarumdan ger almayam dedi cn verdi pes (15) ibrahm bunları gricek keşfi artdı ve gzn adı ve on drt

69a (1) ve on drt yıl beriyye skdi ve dkeli yolu  at ve ' ibadetile gerdi (2) ve nkim mekkeye erişdi mekke mcvirleri işitdiler kim edhem olı (3) ibrahm gelr dkelisi arşu ıkdılar megerkim ibrahm kfilenn nince (4) giderdi t kimsene bilmesn dy hdimler hrem prlerinden nidin (5) erişdiler t ibrahm ne drl kişidr grelm dy geldiler ibrahme uradılar (6) sordılar kim edhem olı ibrahm bunda kimdr ibrahm eyitdi

⁹ تأسف yazılmış.

nesin sorarsız (7) ol bir zındîkî dēdi hādimplere bu söz hoş gelmedi ve ibrahîme bir (8) sîlî urdılar harem pîrleri aña qarşu gelürler kim anuñ mübârek yüzün (9) göreler sen aña ne geleceür kim dērsin çünkim ibrahîm harem pîrleriyle (10) görışdi mekkeyi ziyâret eyledi ve bir zamân anda mücâvir oldu dürger (11) -lik ēderdi ve kendözine nafağa ēderdi naqlıdür kim ol vaktin ki (12) belh şehrinden gitdi ibrahîmüñ bir emer oğlanuğu qaldı çünkim büyüdi anasına (13) şordı kim benüm atam n'oldı hikâyetin baña eydivergil dēdi (14) anası eyitdi senüñ atañ bir ulu pâzişâhıdı ava gitdiyidi avda (15) yavuvardı¹⁰ ayruq haberin bilmedük dēdi pes ol oğlan belh şehrinde

69b (1) kığırdı kimüñ kim hac arzûsı varısa gelsün gidelüm dēdi dört biñ (2) kişi cem' oldu ve dükeline binüt ve nafağa vērdi ve hâcca gönildi şol (3) ümîze kim atası dîzârın göre ve çünkim ka' beye ērişdi gördi kim harem (4) içinde muraqqa'-puş dervîşler oturlardı bunlara sordı ibrahîm-i edhemi (5) bilür misiz dēdi eyitdiler kim bizüm yârümüzdür odun dērmeğe varupdurur (6) fulân yerde odun dērer dēdiler oğlan durdı atasına vardı gördi kim baḥḥâ yazısında (7) baş açuq yalın ayak arqasına bir yük odun götürmiş gelür atasın göricek (8) ağladı ammâ hiç nesne dēmedi ibrahîm odını bāzâra getürdi *men* (9) *yeşteri 't-tîba bi't-tîbi ya' nî* helâli helâle kim şatun alur dēridi bir (10) etmekci kığırdı etmek vērdi ve odunun şatun aldı şeyh etmegi aldı (11) yârânları kıyına geldi ve ol oğlan anası kıyına vardı anasına (12) atası haberin vērdi anası daḥı hâcda bileydi ve odun götürdüğünü (13) dēdi ve eyitdi kendözümü atama bildürmedüm qaça dēyü qorqıdum dēdi (14) pes ibrahîm yârânları kıyında oturdı ve bunlara ısmarladı bugün (15) bunda 'avratlar ve oğlanlar vardır olmasun kim baqasız dēdi.

70a (1) yarındası çün hâcılar tavâf eylediler ve ibrahîm daḥı yârânlarıyla tavâf (2) eylerdi ve oğlı geldi ibrahîm qarşu tururdu ibrahîm aña ıssı (3) ıssı baqardı yârânları 'acâyibe qaldılar ve eyitdiler sen bize öğüt vērürdüñidi (4) kim oğlan yüzine bakmayavuz sen bu görklü oğlan yüzine neçün baqarsın (5) dēdiler ibrahîm eyitdi ben Belh şehrinden gitdügümde bir süd emer oğlanuğum (6) varıdı bu oğlan oldur dēdi yarındası ibrahîm yârânlarından bir dervîş (7) belh şehriniñ kâfilesine vardı gördi kim bir çadır dutılmış dîbâcdan ol (8) çadır içinde bir taht urılmış ve ol tahtuñ üstinde bir hûb şüretlü (9) oğlan oturur ve öninde muşhaf durur ve qur'an okır ve ağlar dervîş (10) yakın vardı şordı kim sen niredensen ve kimüñ oğlın eyitdi ben belh (11) pâzişâhınıñ oğlıvan atam ben süd emerken bizi qomış gitmiş ve pâzişâh (12) -lığını terk ēdüp tangrısın isteyü gitmiş atamuñ adı ibrahîm-i edhemdür dēdi (13) ve zârılık birle ağladı pes ol dervîş oğlanuñ elin aldı ve anası (14) daḥı durdılar bile ibrahîm kıyına geldiler ibrahîm yârânlarıyla rûkn-i yemenî (15)

¹⁰ yeyüvardı yazılmış.

içinde otururlardı ve çünkim ‘avrat erini gördi katlanımadı feryād

70b (1) eyledi ve eyitdi kim atañ budur dēdi oğlan dañı ilerü yürüdi yürüdi (2) atasına selām vērđi ve elin öpdı ve ibrahīm selāmın aldı ve oğlını (3) çoçdı ve eyitdi kur’an oқıduñ mı eyitdi oқıdum ve ‘ilm öğrendüñ mi eyitdi (4) öğrendüm el-ğamdüli’llāh dēdi bu kez ibrahīm gitmege kaşđ eyledi oğlan etegine (5) yapışdı ağlar ve ‘avratı zārī kıılır ve anda duran kavümleri fiğān (6) éderler ağlaşurlardı pes ibrahīm yüzün gökden yaña dönderdi (7) ve eyitdi *rabbī eđiğñi ve-ğallişñi* ya‘nī éy çalabum feryāduma ériş ve beni kıurtar (8) dēr der-ğāl oğlan atasını çoçmışiken cān vērđi yārānları müteğayyir (9) oldılar ve ‘acebe kıaldılar ve eyitdiler yā ibrahīm bu ne ħāldür eyitdi oğlumı (10) çoçduğum sā‘at bir ün işitdüm kim eydür yā ibrahīm *tedde‘ī meğabbetüne ve-tuğıbbu* (11) *ma‘anā ğayranā* ya‘nī bizüm sevgümüz da‘vısın édersin üstümüze bir (12) dañı severisin dēdi eger oğluñ severseñ bizi ço dēdi bu āvāzı (13) işitdüğüm sā‘at eyitdüm éy çalabum eger bu oğlanı benümle kıorsañ ben (14) senüñ muğabbetüñden ğerü kıalırın dēdüm yā benüm cānum alğıl veyā bu oğlan (15) cānın alğıl dēdüm oğlan ħaqqında du‘ām kıabül oldı ve cānın aldı

71a (1) ve eger bir kışı bu işi ‘acebler olursa cevāb vėrevüz kim ibrahīmden oğlan (2) kıurbān eylemek ‘aceb değüldür nağldür kim ibrahīm eydür çoğ ğeceler (3) furşat isteridüm kim ka‘beyi ħalvet bulam ve ħācet dileyem ħalvet bulımazıdum (4) meger bir ğeçe ħalvet buldum ħācet diledüm ve eyitdüm ilāhī baña ‘işmet rüzī (5) kıılığıl nidā işitdüm kim işitdüm kim yā ibrahīm bir nesne diledüñ kim ben anı (6) ħıç kımseneye vėrmedüm ve eger ‘işmet vėrürsem benüm ğaffārılığum nēce biline (7) ve eger ‘işmet vėrürsem ħıç kımsene ğünāh étmeyeler ve rağimlığum bilinmeye (8) dēdi pes eyitdüm *allāhümme’ğfir lī* ya‘nī éy çalabum yarlığagıl bunı cevāb (9) işitdüm kim yā ibrahīm yaluñuz sen kendözüñi istersin kıalan kıullarımı bile (10) añmazsın benüm rağmetüm çoğdur eger dükeli mü‘minleri bile dilesēñ rağmetümden (11) ne eksile dēdi bu kez ibrahīm kendü eksükligin bildi eyitdi éy (12) ğizlüyi ve āşıkārāyı bilen tangrı benüm ħācetüm sen bilürsin ne ħācet (13) dēmek benüm eksüklüğüme bağmağıl sen ‘ināyet eylegil ilāhī ilāhī beni yazuğ (14) ħōrlığından çıkargıl rağmetüñ ‘azizliğine érürgil ve dañı eydür kim *ilāhī ve-mevlāya* (15) *ev men kāne ‘arafeke şümme lā ya‘rifüke fe-keyfe ħālü men lā ya‘rifüke* ya‘nī vāy ol

71b (1) kışı ħāline kim seni bilmişiken bilmez ola vāy ol kışı ħāline kim seni ħıç (2) bilmeye anuñ ħāli nēce ola pes bu sözi dēyüdururken bir ün işitdüm (3) kim eydür *kün ‘abden ve-stariğ* ya‘nī kıul olı bilgil kim diñlenesin nağldür (4) kim bir ğün ibrahīmden şordılar kim saña ne ğeldi kim şunuñ ğibi pāzişāhlığı (5) terk eyledüñ ibrahīm eydür bir ğün

taht üstinde oturdum ve elümde bir gözgü (6) dururıdı ve ol gözğüye baqđum kendü menzilümü sin gördüm ve ol sine baqđum (7) qarañuyıdı kendözüme baqđum aydınlık yok ve ol sin içinde yaluñuzlıkıdı (8) kendözüme baqđum hıç yoldaşum yok ve ol sin içinde uzun sefer gördüm (9) kendözüme baqđum hıç azuğum yok ve ol sin içinde qāzī gördüm kim (10) ‘ādildür ve bende hıç hücçet yok göñlüme pāzişāhlık serd oldı terk (11) eyledüm ve dağı ibrāhīme şordılar kim ħorāsāndan neçün gitdüñ eyitdi (12) anda beni dükeli ħalk bilürleridi andan kaçdum bilinmez yere geldüm ve dağı (13) anda baña eydürleridi kim ‘avrat neçün almazsın dēdiler ben eyitdüm (14) hıç ‘avratı er alur mı kim anı ac ve yalın duta eyitdiler yok ben eyitdüm (15) ben kendözümü üç talāk boşayupdururvan ‘avrat nece alayın dēdüm

72a (1) bu sözi bir dervīş işidürdi eyitdi yā ibrāhīm her kim ‘avrat aldı deñize (2) düşdi ve çünkim oğlan oldı ġarq oldı naqldür kim ibrāhīm bir (3) dervīşi gördi kim iñileridi ibrāhīm eyitdi dervīşligi rāyigān alduñ (4) kıymetin bilmezsin anuñçün iñilersin dēdi dervīş eyitdi ya‘nī dervīşlik (5) dağı satun mı olur ibrāhīm eydür ben dervīşligi belğ pāzişāhlığına (6) şatun aldum henüz rāyigāndur dēdi naqldür kim şeyğ sözidür her kim (7) üç yerde göñlin ħāzır dutmaya aña raħmet qapusı açılmaya evvel (8) qur‘ān oqınurken ikinci zıkr eylerken üçüncü namāz kıılırken ve‘ārif kişinüñ (9) nişānı oldur kim dek durduğı fikr ola ve baqduğı ‘ibret ola ve yürüdüğü (10) tā‘at içün ola ve kıyāmet güninde ağır ‘amel oldur kim dünyāda (11) anı işlemek saña ağır gele ve eydür ādem oğlanı perdeyi göñülden gidermeyince (12) aña devlet qapusı açılmaya evvel oldur kim eger bu dünyāyı ucdan (13) uca aña vērürlerse dilegi aña sevinmeye eger sevinürse ħarīşdür ħarīş (14) dilekden maħrūmdur ikinci oldur kim eger bu dünyāyı aña hep vērürlerise (15) ġerü alurlarisa yerinmeye ve qayğulanmaya üçüncü oldur kim her kim anı ögerse

72b (1) şāz olmaya ve her kim sögerse yerinmeye ve qaçan kim ādem oğlanınıñ göñlinden (2) bu nesne çıqa ol vaqt perde götrile ħaqqā lāyık ola ve bir şeyğ mürīdine (3) öğüt vērürdi eyitdi dilersin ki velīler mertebesine erişesin dünyāya (4) ve āħirete rağbet eylemegil ve göñlüni bir kezden ħaqqā vērgil ve tangrıdan (5) artuqdan fāriğ olğıl ve ħelāl loqma yēgil velīler mertebesine kişi namāz (6) ve oruc ve ħaccıla erişmez illā boğazından aşığa geçen nesne ħelāl olursa (7) ol vaqtin olur bir gün ibrāhīme eyitdiler kim fulān yerde bir yigit vardur (8) kim yavlaq riyāzet ve vecd ıssıdur dēdiler eyitdi beni aña iledüñ (9) göreyin dēdi durdı anuñ qatına vardı ol yigit eyitdi üç gün (10) anuñ kıyında oldı gördi kim bu yigit dēdüklerinden dağı artuqdur ġece gündüz (11) bir sā‘at ‘ibādetden ħālī degüldür ve

yemekden içmekden fâriğ olmuş (12) ibrahîm anı göricek keşke benüm işüm dağı bunuñ işi gibi (13) olayıdı dèdi pes ibrahîm eyitdi yâ yigit gel berü ikimüz dağı (14) ihtiyâţ edelüm arayalum görelüm senüñ işüñe şeytân yol yol bulmuş mıdur (15) veyâ bulmayup mıdur pes tefahhuş eylediler gördiler kim bu yigit loğmasında harâm

73a (1) varımış pes ibrahîm eyitdi ben saña üç gün konuğ oldum sen dağı baña (2) kırk gün konuğ ol dèdi yigit eyitdi fermân senüñdür pes ibrahîm (3) ol yigidi aldı kendü maķâmına getürdi ve kırk gün kendü yèdügi loğmadan (4) yèdürdi ibrahîm loğmasını kendü eli emeginden yèridi pes çünkim ol (5) yigit ibrahîm ta'âmından yèdi evvelki hâli degşürildi bir zerre kalmadı ve şevki (6) ve 'ışkı ve uykusuzlığı hep gitdi ve kuşlığa degin uyğudan baş kaldurmaz (7) oldı pes ol yigit ibrahîme eyitdi sen baña ne eyledüñ kim beni bu hâle (8) bırakduñ ve bu ne loğmayıdı kim baña yèdürdüñ dèdi ibrahîm eyitdi senüñ (9) öñdin yèdüğüñ loğma helâl degüldi ve bu dürişmeklik kim sende varıdı (10) dükeli şeytân işiyileyidi ve çünkim helâl loğma karnuña girdi anı kim (11) şeytân saña gösterürdi göstermez oldı ve işinüñ aşlı belürdi imdi (12) haķıķat bilgil kim helâl loğma yémeyince kul tangrıya erişmez naķldür (13) bir gün şaķıķ-i belhî ibrahîmi gördi kim be-cid éve éve giderdi şaķıķ eyitdi (14) kimden kaçarsın eyitdi bu tağdan şol tağa ve bu şardan şol (15) şara kendözümü şeytândan kaçururvan ve kendözümü saķlarvan tâ meger

73b (1) anuñ mekrinden emîn olam ve imânumı sin kapusına degin selâmet ileği (2) -bilem ola mı dèrin dèdi naķldür kim ibrahîm günlerinde varurđi (3) ot biçerdi ve gece getirürdi şatardı ve etmek alurđi dervişlere (4) üleşdürürdi ve erteyedegin namâz kılurđi ve hîç uyku uyumazdı eyitdiler (5) senüñ gözünüñe uyku neçün yörenmez eyitdi anuñçün kim gözlerüm ağlamağdan diñmez (6) ağlağan göz içine uyku nece sıgar dèdi ve eydürler kim ibrahîm kaçan kim (7) namâzdan fâriğ olurđi ellerin yüzine ururđi eyitdiler neçün eyle edersin (8) eyitdi qorqarvan kim kılduğum namâzı yine yüzüme uralar dèridi ve (9) naķldür kim bir gece hîç nesne bulımadı¹¹ kim orucın açaydı (10) eyitdi ey çalabum eger her gece böyle ederseñ ben dağı vażifemden ayru (11) dört yüz rek'at namâz kılam dèdi ol gece eline nesne girmedi yarındası (12) gece yine girmedi tâ yèdi geceye degin gündüz oruc dutdı bu kez yavlağ (13) za'if oldı söyle kim namâzda durıamaz oldı eyitdi ey çalabum namâzdan (14) kalmayasınca rızq vèürseñ revâdur dèdi der-hâl kapuya bir yigit (15) geldi ve eyitdi kim yéyesi yémege hâcetüñ var mı dèdi eyitdi vardur

¹¹ bilümedi yazılmış.

74a (1) ibrahîmi evine iletirdi ve çünkim ol yigit ibrahîmüñ yüzine baqdı na'ra (2) vurdu ağladı ve eyitdi ben senüñ satun alınmış âzâdsuz kuluñvan ne kim (3) varisa heb senüñ durur dedü ibrahîm eyitdi eger benüm kulumısañ (4) âzâd olğıl dedü ve birkaç loğma ta'âm yedi ve gönli korkdı ve 'ahd (5) eyledi kim ayruğ kimseden nesne dilemeye nağldür kim bir kez üç (6) kişiyile yoldaş oldıydı bir gece bir ħarâb mescidde kındılar kim kâpusı (7) yoğıdı yavlağ sovuğıdı ve ol kişiler yatdılar uyudılar kendözi kâpuya (8) durdu ve namâz kıldı ve çünkim şabâh oldı eyitdiler sen neyiçün yatup (9) uyumaduñ eyitdi kâpuya durdum kim size yel zahmet vèrmesüñ dedüm (10) ve sovuğ koymasun dedüm ol kişiler anuñ işine 'acebe kındılar nağldür (11) kim 'abdu'llâh ibn-i mübârek eydür ibrahîmüñ bir vaqtin azığı dükendi yidi (12) kırk güne degin orucın balçığıla sıdı sehl bin ibrahîm eydür bir gün (13) ibrahîmile sefere vardumıdı ve yolda şayru oldum necügezi varisa (14) heb baña yedürdi ve gönüm bir nesne diledi eşegin şatmış anı baña getüri- (15) vèrdi ve çünkim hoş oldum şordum eşegüñ kanı dedüm satdum dedü

74b (1) ben eyitdüm yâ neye bineven dedüm üç menzil beni boynına götürdi 'atâ-yı sülemî (2) eydür bir kez ibrahîmüñ nafağası dükendi on beş günde bir ħurmâ (3) yeridi sordum yâ ibrahîm mekkede ħurmâ çokdur neçün yemezsin dedüm eyitdi (4) kırk yıldur kim mekkeye gelürven giderven ħurmâsın yedüğüm yoğdur dedü (5) ben eyitdüm neçün eyitdi mekke yerlerini bir nice kişiler şatun almışımı (6) şübheden korkarın dedü ve ibrahîm zezem kuyusından hîç şu içmezdi (7) eyitdiler yâ ibrahîm neçün içmezsin eyitdi anuñçün içmezven kim koğası (8) ve ipi sultân aqçasıyla alınmışdur dedü nağldür kim her gün (9) ırğatlığla varurdu ve ne kim eline girürse etmek şatun alurdu ve yârânlarına (10) nafağa ederdi megerkim bir gün ibrahîm gecirek geldi yârânları eyitdiler (11) biz yeyesi yeyelüm ve yatalum dediler tâ ayruğ gec gelmeye dediler pes ta'âm (12) yediler yatdılar ve çünkim ibrahîm geldi anları uyur buldı şandı kim (13) nesne yemedin yatdılar ot yağdı ve yeyesi bişürdi ve eyitdi yarın (14) oruc dutarlar ac buñalmasunlar dedü ve çünkim yârânları uyandılar (15) gördiler kim sağalın yere bırakmış od urar ve dütünden gözleri yaşarmış eyitdiler

75a (1) n'eylersin eyitdi gördüm ki siz uyumışsınız ben eyitdüm bunlar ac yatdı dedüm (2) uş nesne bişürdüm kim yeyesiz pes yârânları ħacîl oldılar biz anuñ ħağkına (3) n'eylerüz ol bizüm ħağkumuza n'eyler dediler ibrahîm her kimüñle kim yoldaş olsa (4) üç şart ederdi eydüridi kullıq benden ve beş vaqt bañ vèrmek (5) benden ve ne kim fütüh ele girürse sizüñ olsun deridi nağldür kim (6) bir kişi ibrahîm şöhetinde bir zamân oldı ve

eyitdi yā ibrahīm her ne dürlü (7) ‘ayb kim bende vardur baña dēgil ibrahīm eyitdi ben senüñ ‘aybuñ gözedici degülven (8) evvel ben saña dostlık göziyile baqđum ne kim sende görürsem cümlesin hoş (9) gördüm naqđdür kim ‘ayāl-mend kişi geçeridi ve hıç nesne ele getürmedükdi (10) kim oğlancuğlarına iledeydi ve kendözi dağı acıdı ve qatı qayđu içinde (11) –yidi kim oğlancuğlaruma ne dēyem dēridi ki elüm boşla varurvan pes ol (12) kişi ibrahīmi gördi kim şöyle bir yerde fāriđ oturur eydür yā ibrahīm revā mıdur (13) kim ben şöyle eksüklü ve bī-nevālıq içinde olam oğlancuğlarum ac ve baña (14) muntazır ve sen şöyle qayđusuz olasın ibrahīm eyitdi ne kim ben eyledüğüm (15) haclar ve hayrlar müzdi heb saña olsun ve senüñ uşbu hālünü baña

75b (1) vēr dēdi naqđdür kim mi‘ şam bir gün ibrahīme şordı kim dünyāda n’eyledüñ (2) eyitdi dünyā ehline dünyāyı vērđük ve āhireti dağı āhiret isteyenlere qoduğ (3) ve biz dün ve biz dünyā içinde haq zıkrini ve āhiretde haq dīzārını iřtiyār eyledük (4) dēdi ve dağı bir kişi ibrahīme şordı kim senüñ pīřeñ nedür eyitdi qullıq (5) eylemekdür eyitdi yā ibrahīm saña gey cığan dērler eyitdi cığanlığumdandır kim (6) belđ pāziřahlıđını terk eyledüm naqđdür kim bir gün cerrāh dükkānına vardı (7) bıyığın kesdürürdi bir mürīdi anda geldi eyitdi hıç dünyelikden nesneñ var mı (8) dēdi bir hemyān altun qıqardı öninde qodı ibrahīm cerrāha vērđi cerrāh (9) götürdi bir dervīře vērđi ibrahīm eyitdi altundur cerrāh eyitdi bilürven (10) ēy cığan altunuñ senüñ qıyuñda qıymeti vardur dēdi *el-đaniyyu đaniyyu’l-đalbi* (11) *lā đaniyyu’l-māli* ya‘ nī baylıq göñül baylığıdır māl baylığı degüldür şeyh (12) hacīl oldı naqđdür kim bir gün şeyhe şordılar kim sen qul mısın veyā degül misin (13) şeyhi ditremek dutdı ve düşdi uşşı gitdi ve çünkim yine kendözine (14) geldi bu āyeti oqıdı *in küllü men fi’s-semāvāti ve’l-arđı ille ātī’r-rađmāni* sordılar (15) neyçün cevāb vērmezsin dēdiler eyitdi qorqđum eğer qulvan dērsem

76a (1) qullıq şartın isterlere n’ēdem dēdüm ve eğer qul degülven dērsem (2) olmaz pes epsem oldum dēdi ve yine şordılar rüzigāruñ nēte geçürürsin (3) eyitdi dört binidüm vardur qıyumda durur qaçan kim baña ni‘ met vēre şükr (4) merkebine binerven qarşu varurvan ve çünkim ma‘ şiyet gele tevbe (5) merkebine binerven qarşu varurvan ve çünkim muşıbet gele şabr merkebine (6) binerven qarşu varurvan ve çünkim řā‘at gele iřlāř merkebine binerven (7) qarşu varurvan naqđdür kim bir gün bir bölük tangrınuñ hāřları oturlardı (8) ibrahīm geldi kim bunlaruñla şoşbet eyleye yol vērmediler var içüne (9) git dēdiler kim henüz sende beglik qoqusı vardur dēdiler imdi (10) řunuñ bigi dirlik kim ibrahīm dirilürdi aña şöyle dēdiler vāy bize ve andan (11) bizüm dirliğümüze naqđdür kim

ibrāhīmden şordılar bu ādemīlerūñ gönñül (12) –leri neçün maħcūbdur cevāb vērđi anuñçün kim tangrı sevmedüğüni bunlar severler (13) ve bu dünyā kim fānīdür meşğūl olurlar ve āhīret kim bākīdür añmazlar (14) dēđi naķldür kim bir kiři ibrāhīmden öğüt istedi eyitdi tangrıyla olğıl (15) ve ħalkā ħarışmağıl ve dünyayā aldanmağıl dēđi ve bir kiři dağı öğüt istedi

76b (1) bağluyı açğıl ve açılmışı yapğıl ve ol kiři eyitdi bu sözi añlayumadum (2) eyitdi bağlu keseñi açğıl ve üleşdürğil ve açılmış ağızı yapğıl¹² ya‘nī fāyidesüz (3) söz söylemegil dēđi bir kiři yine öğüt istedi eyitdi elūñi açğıl (4) ve dilūñi dutğıl ve uyanuķlık ħapusını açğıl ve uyķu ħapusını bağlağıl tã‘at (5) ħapusını açğıl ma‘şiyet ħapusını bağlağıl ve ecel ħapusını açğıl ve ħaflet (6) ħapusını bağlağıl naķldür kim ibrāhīm bir gün otururđı bir kiři anuñ (7) ħatına vardı ve eyitdi yā şeyĥ kendü vaķtūmi yavu ħıldum baña birħaç öğüt vēr (8) dēđi kim anı ħulağumda küpe ēdinem ve anuñla ‘amel ēdem dēđi ibrāhīm eyitdi (9) eger ma‘şiyet ēderseñ bārī tangrınuñ rızķın yēmegil eyitdi dünyāda (10) ne kim varsa hep anuñdur ye ne yēyeyin dēđi eyitdi ħaķ rızķın yēyesin (11) aña ‘āşī olasın revā mıdur dēđi ikinci eger ma‘şiyet ēderseñ bārī (12) anuñ şehrinde durmağıl gitğil dēđi eyitdi bu söz evvelki sözden dağı müşkildür (13) dükeli ‘ālem anuñdur yā ħanca gideyin şeyĥ eyitdi çünkim (14) anuñ rızķın yērsin ve anuñ mülkinde oturursın ve sözün dutmamaķ revā mı ola (15) dēđi üçünci çünkim yazuķ işlersin bārī gizlengil kim seni görmeye

77a (1) eyitdi tangrı te‘ālā gizlüyi ve āşikārāyı bilür andan nēce gizlenem dēđi (2) eyitdi çünkim tangrı seni göredurur ol göredururken günāh işlemek revā mı (3) ola dēđi dördünci eger saña melekū‘l-mevt gelürse kim cānuñ ala birħaç (4) yıl mūhlet dileğil kim tevbe ēdesin eyitdi melekū‘l-mevt kimseye mūhlet (5) vērmez ben nēce dileyeyin eyitdi çün bilürsin kim mūhlet vērmezler ve (6) amān vērmezler ol gelmedin neçün tevbe eylemezsin bēşinci çünkim saña (7) münker ve nekīr gele ve senden sora bunlara cevāb vērmegil eyitdi cevāb (8) almayınca gitmezler n’ēdeyim eyitdi çünkim ol firiştelereñ heybetin bilürsin (9) ve seni odıla dögeceklerin bilürsin bunlaruñ ħıyına yarağıla neçün varmazsın (10) altıncı eger yarın ħıyāmet güninde seni ŧamuya sürerlerse varmazın dēğil (11) eyitdi varmazın dērsem ħorlar mı dēđi imdi çünkim bilürsin ŧamu (12) vardur tevbe eyleseñ ŧamuya girmeseñ ve uçmağā girseñe dēđi pes ol (13) kiři bu sözleri işidicek tevbe eyledi ve tangrınuñ ħāşlarından oldı (14) naķldür kim bir gün şeyĥe şordılar kim sebeb nedür kim du‘ā ħıluruz ħabūl (15) olmaz eyitdi anuñçün kim ħaķķı bilürsüz ve buyruğın dutmazsız ve

---

¹² payaıl yazılmış.

peygamberi

77b (1) bilürsüz sünnetin yérine getürmezsiz Qur'ân okırsız illâ Qur'ânıla 'amel kılmazsız (2) ve haq ni' metlerin yersiz şükr étmezsiz ve bilürsüz kim uçmak vardur istemezsiz (3) ve tamu vardur korkmazsız ve bilürsüz kim ölüm vardur yarağın étmezsiz ve anañuzı (4) ve qardaşlarıñuzı kendü elüñüzile sine qoyarsız 'ibret dutmazsız eyitdi çünkim (5) bu dedüklerimizden korkmazsız du' añuz nece müstecâb olsun dedi naqldür kim (6) bir gün şeyhe şordılar kim bir kişi kim ac ola ve nesne elinde yok ola n'eyesün (7) eyitdi bir gün şabr eyesün eger bir günde eline nesne girmezse n'eyesün (8) eyitdi iki gün şabr eyesün ve eger iki gün ve üç ve dört gün tâ bir (9) aya degin eline nesne girmezse n'eyesün eyitdi diyet öldürene ola dedi ve bir (10) gün şeyhe dediler kim et kız oldu eyitdi biz ucuz eyleyevüz ya' nî (11) yemeyevüz naqldür kim ibrahîm bir gün hammâma vardı eskice geyesi geyürdi (12) hammâmcı pul diledi pulı yoğıdı eyitdi pulum yokdur puluñ yoğısa hammâma (13) girme var git dedi bu geleceyi işidicek vecd dutdı 'aqlı gitdi çünkim (14) yine kendözine geldi sordılar ne hâldür eyitdi boş elile şeytân evine (15) girmege qomazlar rahmân evine boş elile nece qoyalar dedi

78a (1) ibrahîm eydür bâdiye içinde qaldumıdı tangrıya tevekkül eyledümidi üç gün elüme (2) nesne girmedi kim orucum açam iblîs ilerü geldi eyitdi sulţanlığı ve ni' metleri (3) terk eyledüñ bu kez ac hacca mı gidersin bārî yarağıla gidse idüñ kim bu zağmeti (4) çekmedüñ dedi ibrahîm eydür çünkim bu sözi işitdüm yoğuşa qarşu (5) segirdüm ve eyitdüm ilâhî düşmeni dosta havâle mi kılırsın dedüm pes (6) hâtifden bir ün işitdüm eydür yâ ibrahîm diler misin kim senden qaça (7) qoynuñdağı gizledüğüñi çıkarğıl dedi pes elüm qoynuma soğdumidi ve (8) unıdup dört dâng gümişi küfe şehrinde qoynuma soğdumıdı qalmışımış şoloğ (9) sâ'at çıkardum yabana bırağdum iblîs bu kez benden qaçdı ve gâyibden ta'âm (10) elüme girdi nefsum kör eyledüm naqldür kim ibrahîm eydür bir kez (11) katı acıdum bir bâğa uğradum issi eyitdi gir üzüm ye dedi pes elümi bir salğuma (12) uzatdum elümi gèri urdılar yine şundum yine qomadılar kırk kez şundum (13) kırk kez qomadılar kırk bir kez oldu bu kez qodılar üzümü aldum yèdüm ve bir (14) ün işitdüm eydür bildüñ mi kim neçün seni qomazlarıdı eyitdüm yok eyitdi (15) ol kırk altun qalkın kim senüñ arduñca götürürleridi ol qalkınlar

78b (1) degme kez şunduğıñca seni yığardı dedi naqldür kim ibrahîm eydür (2) bir vaqtin bir kişiniñ bağın dutdumıdı beklemege issi geldi baña eyitdi (3) kim bir tabaq nâr getir vardum bir tabaq nâr getürdüm birisin kesdi ekşiyidi (4) eyitdi bu ekşidür var bir

tabağ datlu nār getür vardum getürdüm yine heb (5) ekşiyidi baña melül oldu bunca vaqtindür kim bāğ beklersin ekşisin (6) ve datlusın bilmezsın dēdi ben eyitdüm beni bāğ beklemege dutduñ nār yēmege (7) dutmaduñ kim ben anuñ ekşisin yā datlusın bilem dēdüm eyitdi sübhān'allāhi (8) bu zāhidligi kim sen ēdersin meger sen ibrahīm-i edhemsın dēdi eyle dēyicek (9) bāğı qodum ayruq varmadum naqldür kim ibrahīm eydür bir gün cebrāyili düşümde (10) gördüm kim gökden inerdi ve elinde devāt ve qalem dutardı ben eyitdüm (11) ne yazarsın eyitdi velīler adların yazarvan dēdi eyitdüm beni dağı bile yazğıl (12) dēdüm eyitdi sen bunlardan degülsın seni nēce yazayın dēdi eyitdüm eger bulardan (13) degülsem ne var illā buları severin dēdüm bir sâ' at endīşe kıldı ve (14) eyitdi tangrıdan baña fermān geldi kim ilkin senüñ aduñı yazam dēdi naqldür (15) kim ibrahīm eyitdi bir kez beytü'l-mağdis mescidinde kendözümü haşıra şardum

79a (1) hādimler beni qovmasunlar dēdüm zīrā gēce olıcağ hıç kişi mescid içinde qomazlarıdı (2) kim yata ve çünkim dünüñ yarısı geçdi gördüm kim mescid qapusu açıldı ve bir pīr (3) içerü girdi 'abā gēyürdi mihrāba geçdi iki rek' at namāz kıldı ve kırq (4) kişi ol pīrile bile geldiler pīr arqasın mihrāba eyledi bu kırq kişinüñ birisi (5) eyitdi bu gēce bunda bir kişi yatupdur kim bizden degüldür dēdi pīr bu (6) sözi işidicek gülümsindi eyitdi edhem oğlıdur kim kırq gündür kılduğı (7) namāzınuñ çeşnisini bulamaz dēdi ve hem ol pīr dēdikleyin idi çünkim bu (8) sözi işitdüm qatlanmadum haşırdan çıqdum ol pīr kıyına vardum selām (9) vērüdüm ve eyitdüm ki toğru haber vērürsın ol tangrı haqqıyıçün kim seni (10) ve hem beni yaratdı ne sebedendür kim benüm tã' atumuñ zevkı gidüpdür (11) eyitdi fulān gün hürmā satun alduñdı bir hürmā yēre düşdi sunduñ (12) alduñ kendü hürmāña qatduñ benümdür sanduñ ol hürmā senüñ degülidi (13) ve ol hürmāyı yēdüñ üç yüz ferseng yol mertebēnden ırāq düşdüñ (14) tã' at zevkın bulmaduğıñ anuñ sebebendendür dēdi ibrahīm eydür durugeldüm (15) hürmā şatan kişi kıyına vardum helālлік diledüm dükkāndār bu sözi işidicek

79b (1) na' ra urdı dükkānın yağmalatdı abdāllardan oldu naqldür kim bir gün (2) ibrahīm yazı yüzinde gezeridi bir çeri eri aña uğradı eyitdi ne kişisin eyitdi (3) qulvan eyitdi avadanlık qandadur ibrahīm gūristāndan yaña işāret eyledi ol (4) çeri eri qağıdı beni masharaya mı dutarsın dēdi şeyhi birqac başına (5) urdı başından qan revān oldu ağıdı boynına ip dağıdı çeke çeke (6) getürürdi ve hālk aña qarşu vardı ve eyitdi bu ibrahīm oğlı edhemdür (7) neçün bunu urursın dēdiler eyle dēyicek ol kişi ibrahīmüñ ayacağına düşdi (8) ibrahīm anuñ suçın bağışladı ve ol kişi eyitdi yā şeyh ma' zūr dutğıl baña (9) eyitdüñ kim bir

kul kişiven dēdūñ şeyḫ eyitdi kimdür kim kul degüldür dēdi (10) ve ol kişi eyitdi neçün sinleye işāret eyledūñ ‘imāret andadur dēdūñ (11) anuñçün kim sinle her gün ‘imāret olur şherden her gün eksilür ol (12) kişi eyitdi ben seni dögeridüm sen du‘ā kıldurduñ sebeb neyidi eyitdi sen beni (13) dögeridūñ ben eydürdüm ey çalabum benüm ucumdan buña ‘azāb eylemegil raḥmet (14) eylegil dēridüm dēdi ol kişi oloḫ sā‘at tevbe eyledi naḫldür kim (15) ibrahīm bir gün bir esrüge uğradı gördi kim kıusmuş ağız içi heb bulaşmış

80a (1) ibrahīm şu getürdi anuñ ağızın yudı ve eyitdi çalabum adın bu ağızıla dēmiş (2) ola dēdi anı şöyle ḥürmetsüz kıomaḫ revā degüldür dēdi çünkim ol (3) esrük kendözine geldi eyitdiler kim ibrahīm senūñ ağızıñı şuyıla yudı (4) dēdiler ol kişi şoloḫ sā‘at tevbe eyledi pes ibrahīm hātifden bir āvāz işitdi (5) yā ibrahīm sen bizümçün bir ağız yuduñ biz daḫı senūñçün anuñ göñlin (6) yuduḫ dēdi naḫldür kim şeyḫ-i şūrī eydür ibrahīmle bir gün beytü’l-maḫdisdeyiduḫ (7) öyle vaḫtinde bir nār ağacı dibinde kıonduḫ ve birḫac rek‘at namāz kılduḫ (8) nā-gāh ol ağacdān ün geldi yā edhem oḫlı baña ḥürmet eylegil benüm (9) nārımdān yēgil dēdi ibrahīm başın aşığa eyledi üç kez bu (10) ol ağacdān ün geldi pes şeyḫ-i şūrī eyitdi yā ibrahīm işidür misin (11) eyitdi işitdüm pes ibrahīm sundı iki nār aldı birisin yēdi ve birin baña (12) vērdi ekşi nārımuş ve hem ol ağac kıısayıdı çün ibrahīm elin ol ağaca (13) şındı yüksek oldı ve nārı tatlı oldı ve yılda iki kez nār vērür (14) oldı ol ağaca şimdi rümmānū’l-‘ābidīn dērler naḫldür kim ibrahīm (15) bir gün bir uluyıla bir taḫ başında otururdu ve ol ulu eyitdi yā ibrahīm

80b (1) kişi kemāle ne vaḫt ērer dēdi eyitdi kemāle ol vaḫt ērir kim (2) eger taḫa yūri dēse yūriye dēdi der-ḫāl ol taḫa yūridi (3) ibrahīm eyitdi yā taḫa ben saña yūri dēmedüm biz ikimüz birbirimizile (4) gelecı ēderüz dēdi naḫldür kim ebū zehā eydür ibrahīmle gemi (5) içinde idüm nā-gāh bir kıatı yēl çıḫdı cihānı kıarañulıḫ oldı (6) ben eyitdüm gemi ğarḫ olur dēdüm kıorḫdum hātifden bir āvāz (7) işitdüm kim eydür ne kıorḫarsın ibrahīm biledür dēdi şoloḫ sā‘at (8) yēl durdu kıarañulıḫ oldı naḫldür kim bir gün ibrahīm gemiye binmek (9) isteridi gemici eyitdi her bir kışiden bir altun alurın andān (10) geçürin dēdi ibrahīm iki rek‘at namāz kııldı ve eyitdi ey çalabum (11) benüm aḫçam yoḫdur gemici benden aḫça ister dēdi şoloḫ sā‘at (12) kıyında bir kıum depecük varıdı hep bir kezden altun oldı naḫldür (13) kim bir gün dicle ırmağı kıyında oturup ḫırḫasın yamardı ignesi (14) suya düşdi bir kışi anı göredururdu eyitdi yā ibrahīm pāzişāh (15) -lıḫı kıoduñ geldūñ ḫırḫa yamarsın dēdi ne iş başardūñ dēdi

81a (1) ibrahîm şuya işâret eyledi kim ignemi têt getürüñ dèdi deñiz (2) içinde ne kadar kim cânavarcuqlar varıdı her birisi bir altun bir (3) altun igne ağzına dutup başların şudan taşra çıkardılar eyitdi (4) benüm ignem bular ignem degüldür varuñ benüm ignem getürüñ dèdi bir (5) za'îfçe balıcağ sudan başın çıkardı ibrahîmüñ ignesin sunu (6) -vèrdi ibrahîm ol kişiye eyitdi ol öñdüñki pâzişâhlık yèg midür (7) veyâ bu yèg midür dèdi ve ol kişi dèdügine peşimân oldı naql (8) –dür kim bir gün bir kıuyuya èrişdi namâz vaqti gelüpdururdu kıovayı (9) şuya indürdi kim şu çıkara kıova toptolu altun çıkdı yine dökdi (10) eyitdi èy çalabum baña hazîneñ mi 'arz èdersin baña şu gerekdür kim (11) âb-dest alam dèdi bu kez sarkıtdı şu çıkdı âb-dest aldı namâz (12) kııldı naqldür kim bir gün ibrahîm çok cemâ'atile hacca gideridi (13) ol kıavmüñ azığı dükendi ol kıavim eyitdiler azıgumuz dükendi 'aceb (14) n'èdelüm dèdiler ibrahîm eyitdi neçün tangrıya inanmazsız dèdi muğaylân (15) ağaçlarına baquñ dèdi baqdılar gördiler kim ol muğaylân ağaçları bir kezden

81b (1) altun olmışıdı naqldür kim bir gün ibrahîm bir bölük dervîşlerle giderdi (2) bir odunlu yere èrişdiler ibrahîm eyitdi bu gèce bunda olalum dèdi od (3) yaqdılar birer kesek kıuru etmek yèdiler ibrahîm namâza meşğül oldı dervîşlerüñ (4) birisi eyitdi eger etümüz olsa bu od içinde bişürürdük dèdi ibrahîm (5) namâzdan fâriğ oldı tangrı size et vèrbiye dèdi yine namâza durdı (6) şoloğ sâ'at bir güürldü çıkdı gördiler kim bir arslan bir geyigi yırtmış (7) kıana bulaşdurmuş elinden boşandurmuş geldi bu dervîşler kıyında (8) düşdi birisi durugeldi geyigi boğuzladı şeyh namâzdan fâriğ oldı (9) eyitdi hağ te'âlâ size helâl et vèrbidi yèñ ve şükr eyleñ dèdi (10) naqldür kim çünkim ibrahîmüñ vefâtı yakın geldi hâtifden bir âvâz (11) işitdiler kim *elâ inne emâna'l-lâhi kıad mâte* ya' nî yeryüzinüñ emânı öldi (12) dünyâdan gitdi halk bu üni işitdiler mütehayyir oldılar 'aceb bu ne ola dèdiler (13) pes haber işitdiler kim ibrahîm dünyâdan naql eylemiş ibrahîmüñ meşhedi (14) belürsüzdür bir niceler eydürler kim bağdâddadur ve bir niceler şâmdadur (15) dèrler ve bir niceler eydürler kim ol tangrınuñ hâşşıyıdı vardı hağkıa ulaşdı

82a (1) dèrler *va'l-lâhu a'lemü ve'l-âhar* ol mübâriz-i meydân-ı mücâhede ve ol (2) mücâhid-i evvân-ı müşâhede ol 'âmil-i kârgâh-ı hidâyet ol kâmil-i bâri-gâh-ı 'inâyet (3) ol mâlik-i memâlik-i şâfî beşr-i hâfî rahmetu'llâhi 'aleyhi 'azîm mücâhedesı (4) varıdı ve anuñ işi yavlağ uluyıdı ve kıavmüñ müşârün-ileyhisıyidi ve (5) füzeyl şöbetin bulmışıdı ve uşul-ı dîn ve fûrû' içinde nazîri yoğıdı (6) merv şehrinde toğdı ve bağdâd şehrinde olurdu anuñ tevbesinüñ (7) sebebi olıdı kim bir gün esrük giderdi yolda bir pâre kâğıd buldı (8) ve ol kâğıd içinde yazılupdururdu bismillâhirrahmanirrahîm (9) anı götürdi öpdı başına kıodı ve

müşk ve ‘anber ve gökcek hoşluklara (10) sardı bir aru yerde timârladı ol gece bir düş gördi aña (11) eydürleridi yâ bişr *ṭayyebte ismī fe-bi-‘izzetī ve-celālī la-uṭayyibenne ismeke* (12) *fi’d-dünyā ve’l-âhireti* ya’ nî eydür yâ büşr sen benüm gökcek hoşluğa sarduñ (13) ve ağırlandıñ benüm ‘izzetüm ve ululıgüm haqqıyıçün ben dañı senüñ aduñı iki (14) cihānda hoş hoşluklu ve hürmetlü kılam dedı büşr çünkim uyğudan (15) uyandı tevbe eyledi ve şunuñ bigi şıdıklı tevbe eyledi kim naşüh

82b (1) tevbesi gibi ve zâhidlik yolın dutdı ve haq ‘ışkından şunuñ gibi hayrân (2) oldu kim ayağına başmaq geymedi anuñçün aña hâfî dediler hâfî demek (3) yalın ayak yürimege dârlar ve aña şordılar neçün başmaq geymezsin eyitdi (4) yer benüm döşegümdür dedi tanğrınıñ döşegine ayakkağıyla çıkmak edeb (5) degüldür dedi ve bişr şol mertebeye yetişdi kim kanda baksa (6) tanğrınıñ nûrın görürdi ve hıç yer bulmazdı kim anda hâcetine otura (7) veyâ tüküre *bel bi nûrī’l-lâhī yenzuru* ya’ nî ne yere baksa tanğrınıñ nûrıyla (8) bakardı lâ-cerem nûr görürdi ol kişi kim anuñ gözinde nûr olmaya (9) ol bakarsa ne göre her kimüñ kim gözine tanğrı nûrı taldı (10) tanğrıdan artuğ nesneye görmeye ve ayağın dañı yere komaya nêtekim peygamber (11) hazreti şa’be cenâzesiyile giderdi ayakları barmağı üstinde giderdi (12) ve eydüridi qorqarvan kim ayağımı firışteler üzerine basam dâridi (13) zîrâ anuñ cenâzesine çok firışteler gelüpdururdu nağldür (14) kim imâm aħmed-i ħanbel bişr katına çok gelürdi ve yavlağ severidi (15) ve aña katı i’ tıkadı varıdı tâ ħaddî şâgirdleri eydüridi ey imâm

83a (1) bu sen ‘âlim kişisin ve ol bir delü yalın ayak yürir anuñ katına nece bir (2) varursın dediler imâm eyitdi gêrçeksiz ben dükeli ‘ilmi anda yêgrek bilürven (3) illâ tanğrıyı ol benden yêgrek bilür dedi ve imâm dâ’im anuñ katına varurdu (4) ve eydüridi kim yâ bişr *ħaddesenī mina’l-lâhi* ya’ nî baña tanğrıdan ħaber (5) vêrgil dâridi nağldür kim bir gün kendü bişr evine girmek isterdi (6) bir ayağın ev içine başdı bir ayağı daşra dururdu êrteyedegin şöyle hayrân (7) kaldı şabâħ vaqtinde kızqardaşı aña şordı kim neye dururduñ eyitdi (8) bağdâd şehrinde bişr adlu âdem çokdur kimi cühüd kimi tersâ ve kimi naşrânî (9) ve ben müsülmân bunlar n’eylediler ve ben ne eyledüm bu fikr içindeyidüm dedi (10) nağldür kim bilâl-i ħavvâş eydür bir gün benî isrâ’il kavmi arasında gideridüm (11) bir kişi dañı benümle bile giderdi benüm gönlüme ilhâm oldu kim bu bile gitdügüm (12) kişi ħızırdur ben eyitdüm şol tanğrı haqqıyıçün kim ikimüzi yaratdı sen (13) kimsin baña toğru eyit dedüm eyitdi ben ħızırvan dedi ben eyitdüm (14) imâm-ı şâfi’î haqqında ne dârsin dedüm eyitdi qutublardandır imâm-ı ħanbel (15) haqqında ne dârsin eyitdi şiddiklardandır

bişr-i hâfî hakkında ne dersin

83b (1) eyitdi anuñla tangrı arasına girmezven dèdi ebū ‘ abdu’ llâhi eydür zâ’n-nün ı (2) gördüm ‘ ibâdet birle sehli gördüm işâret birle ve bişri gördüm vişâl birle (3) baña eyitdiler kim kınkısına meylüñ vardur eyitdüm kim bişre nakldür kim (4) bişre eyitdiler kim bağıdâd harâma kıarışdı belkim artuğı harâmdur sen kıandan (5) yêyesin dèdiler eyitdi ümîzüm hağıdan oldur kim harâm loğma boğazumdan (6) aşğa geçürmeye ve bireğü aña şordı kim bu mertebeye neyle êrdüñ eyitdi (7) az yemegile ve az söylemegile ve az uyumağıla illâ luğf ve zevkı acılığda (8) buldum dèdi bireğü bişre şordı ne nesne kıatık êdinelüm dèdi eyitdi (9) sağılığı kıatık êdinüñ kim andan kıatlı kıatık yokdur dèdi nakldür kim (10) kırık yıl tamâm biryân ârzûladı nefsine vèrmedi ve bunca zamân bağıla (11) ârzûladı nefsine vèrmedi ve ol arğıdan şu içmedi ola kim begler (12) buyruğıla kıazılmış ola dèridi ve bir ulu kışi eydür bir gün bişr kıyına vardum (13) kıatı sovuğıdı gördüm gèyesisin çıkarmış ditrer ben eyitdüm âdemiler bunuñ (14) gibi şovuk günde gèyesisin gèyür sen neye çıkarsın dèdüm eyitdi bugün (15) birkaç yohsul gördüm sovuğıdan ditrerdi benüm mâlum yokdur kim anlara gèyesi alıvèrem

84a (1) ben dağı gèyesim çıkardum anlara muvâfağat eyledüm dèdi ve bir kışi aña (2) şordı kim bu mertebeye neyle êrişdüñ eyitdi kendü hâlümü tangrıdan artuğ (3) kışiye dèmedüm dükeli ‘ ömrüm içinde dèdi ve eyitdiler kim sulğanı neçün (4) kırkıtmazsın zulum eyler dèdiler eyitdi ben çalabum adını anuñ kıatında revâ (5) görmezın dèdi ağımed ibn-i ibrahîm eydür bir gün bişr baña eyitdi (6) varğıl ma‘ rûfa dèğil çünkim namâz kıılam seni görmege gelem vardum bu sözi (7) ma‘ rûfa dèdüm muntazır oldı öyleyi kııldığ gelmedi ikindüyi ağışamı (8) kııldığ ve yatsuyı dağı kııldığ gelmedi ben eyitdüm bişr hilâf êdecek (9) kışi degüldür tâ hoğz nète düşdi ola dèdüm mescid kıapusından gitmedüm (10) durdum çünkim dün yarısı oldı gördüm bişr dicle ırmağına girdi (11) ayakları yere batmadı nètekim bir kışi yer üstinde yürür gibi geldi geçdi (12) ve ma‘ rûfıla bulışdı çün geleci eylediler êrteye yakın gèrü gitdi ve ben (13) segirdüm vardum ayakların öpdüm dicle ırmağı kıyına degin bile vardum (14) yine dicleye girdi geçdi ve baña ısmarladı benüm hâlümü kimseneye dème (15) dèdi nèce kim {bişr dèridi} ol sırrı kimseneye dèmedüm nakldür kim bir gün bir bölük

84b (1) şüfler bişr kıyına geldiler ve bişr tangrı hoşnuzlığından nesne söyleridi (2) bir şüfî eyitdi yâ bişr işitdüm kim sen hağıdan nesne kıabül êtmezimiş (3) –sin ve aduñ sağınurımışsın imdi eger sen gèrçek dünyâdan yüz (4) döndürdüñise hağık vèrdüğün alğıl

kim halk arasında hürmetün kalmaya (5) ve halk gözinden düşesin ve ne kim halkdan alasin dervişlere (6) vergil ve sen tevekkül eşiginde oturgıl ve kuvvetüni gaybdan algıl dedi (7) ol söz bişre katı geldi eyitdi sözüñ cevâbın işit dedi bilgil kim (8) fakr üç dürlüdür evvel kısmı oldur kim fakır hergiz halkdan nesne (9) dilemeye ve eger vürürlerise dahı almaya bu kavm rûhânilerdendir¹³ kim (10) haqdan artuq hiç kimseneye muhtâc olmayalar ve haqdan dileyeler ve her ne kim (11) gönüllerden geçerse çalab anlara vürür ve hâcetlerin revâ eder ikinci (12) kısmı oldur kim nesne dilemeyeler vürürlerise alalar ve bunlara evsağ (13) dârler bunlar tevekkül ehlidür üçüncü kısmı oldur kim şabr ederler ve eger (14) nefsleri nesne tağazâ ederse vürmezler nefse kağr ederler ve ârzuların (15) def ederler şabrıla şüfî çünkim bu sözleri işitdi ve eyitdi râzı

85a (1) oldum kim tangrı senden râzı olsun dedi nağldür kim ‘âlî cürcânî (2) bir gün bişr kıyına geldi ve eyitdi baña öğüt vür eyitdi dilersin kim (3) âfetlerden emîn olasin fakrıla diril ve şabrı pîşe edin ve ârzüyı (4) düşmen dut ve şehvete muhâlefet eyle ve evüñi lağd bigi halvet dut (5) dilersin kim lağddan koyıçağ âsûze olasin nağldür kim bir gün bir bölük (6) kavm bişr kıyına geldi ve eyitdiler kim biz hacca niyyet eyledük eger sen dahı (7) bizümle bile giderseñ yoldaş olalum dediler bişr eyitdi illâ sizünle (8) üç şart ederven evvel şart budur kim azıq hiç götürmeyevüz ve eger (9) vürürlerise almayavuz eyitdiler nesne götürmeyevüz ammâ nesne fütûh olursa (10) redd etmeyevüz dediler bişr eyitdi siz tevekkül ehli degülsiz sizünle yoldaş (11) olmazvan dedi nağldür kim bir gün bişr evine girdi gördi kim (12) bir kişi oturur eyitdi sen ne kişisin kim benüm evüme destürsuz (13) girdün eyitdi ben senün kardeşün hızırvan dedi eyitdi baña du‘â (14) kılğıl eyitdi hağ te‘âlâ saña tã‘at kılmağı geñez eylesün dedi ve (15) nağldür bir kişi bişr katına geldi ve eyitdi kim biñ ağçam vardur

85b (1) hacca varsam gereğidi dedi şeyğ eyitdi temâşaya mı gidersin dedi eger müzd (2) isterseñ ol ağçayı on borcluya vergil veyâ on yetime vergil (3) böyle ederseñ yüz hacdan yegrekdür dedi ol kişi eyitdi haccı yegrek (4) görürven dedi bişr eyitdi meğr helâlden degüldür yine fâ‘idesüz (5) yere hağc edersin dedi nağldür kim bir gün bişr sinleler kıyından geçerdı (6) sinlelerden gağbe işitdi ve birbirile çekişürler temen bir nesne üleşürler (7) gibi eyitdi ilâhâ bu ne hâldür baña bildürgil dedi hâtifden âvâz işitdi (8) kim varğıl sen kendözün şorgıl pes bişr vardı bunlara sordı (9) eyitdiler tangrı kişilerinden bir kişi bizüm kıyımızdan geçdi üç kez *ğul hüva’l-lâhü* (10) *eğad* oğıdı şimdi üç gündür henüz anuñ

¹³ revóAnilerdendir yazılmış.

müzdün üleşimezvüz her (11) birimüze bir kâf tağınca müzd degdi dèdi naıldür kim biş eydür (12) bir gün peygamberi düşümde gördüm baña eyitdi éy biş sen bilür misin kim (13) tangrı seni neçün üründü kıldı ve ümmetlerüm içinde ulu kıldı eyitdüm (14) bilmezven eyitdi anuñçün kim benüm sünnetlerüme mutâba‘at kılduñ ve şâlihlere (15) mutâba‘at kılduñ qarındaşlara naşîhat vèrdüñ ve benüm şahâbelerümi ve ehl-i beytimi

86a (1) sevdüñ dèdi naıldür kim biş eydür bir gece ‘alîyi düşümde gördüm ve eyitdüm (2) yâ emîre’l-mü‘minîn baña ögüt vèrgil eyitdi ne görklüdür baylar eger (3) tevâzu‘ları olsa ve mâlların haq yolına harc eylese ve dağı ne (4) görklüdür yoqsullık eger şabrıla şükri olsa naıldür kim bir gün (5) biş yârânlarına eyitdi sefer édüñ kim şu aqıcaq yègrekdür ve eger (6) şu durursa müteğayyir olur ve eydür her kim dilerse kim dünyâda ‘azîz (7) ola ve âhiretde ulu ola üç nesneden saınsun evvel maıhııkdan nesne (8) dilemesün ikinci kimsenüñ ardınca gaybet söylemesün üçüncü komadığı (9) yerden götürmesün ve eydür hergiz tã‘at zevkin bulmaya ol (10) kişı kim kendüyile şehvet arasında dıvâr çekmeyince ve eydür üç (11) nesneyi çalab iñen sever evvel azacuk mâldan cömerdlik eylemegi (12) ikinci korıduğı kişı kıyında togru söylemek ve halvet yerde tangrıdan (13) korımak ve eydür perhîzkârlık oldur kim şübetlerden çıkasın (14) ve kendü nefsüñ şümârın dünyâda saıken hisâb eylesin ve zâhidlik (15) bir pâzişâhdur kim anuñ tahtı hâlî gönüldür ve her kim haqkıla mu‘âmele

86b (1) togru eyleye haık içinde kaçır ve halvet sever ve eydür ölümden ol kişı (2) korır kim anuñ gönlinde şek ola ve mü‘min oldur kim ölümden korımaya zîrâ (3) ölüm haıka ulaşmaıkdur mü‘min haıka ulaşmaıkdan kaçmaya ve eydür eger (4) tã‘at kılmazsañ bârî ma‘şiyet kıлмаğıl ve eydür eger söyleyüp yazuğa (5) girürseñ dek durğıl müzde girgil bir kişı tevekkeltü ‘ala’l-lâhi dèdi (6) biş eyitdi haıka yalan söyleme dèdi eger haıdan tevekkülün varmıssa (7) haıdan gelene râzı olayıduñ dèdi ve eydür eger senün dünyâ durduğınca (8) ‘ömrün olsa ve dükeli ‘ömrünü secede geçürseñ henüz anuñ şükri yerine (9) getürmedüñ naıldür kim bişre ölüm vaıti geldi hâlî ayruıksıdı ve çabalarıdı (10) eyitdiler meger sen dünyâ dirligin seversin dèdiler eyitdi yoı çalabumuñ (11) hazretine giderin anuñ heybetinden korıarın dèdi ve cânı çıka yürürken (12) kapusına bir yalıncaı yoısul geldi çıkardı gönlegin aña vèrdi ‘abâ (13) içinde cân vèrdi naıldür kim biş dirliginde bağıdâd şehri içinde (14) ılıı terslemeıdı anuñçün kim biş yalın ayak yürürdi bir gün bir kişı (15) bazar içinde gideridi atı tersledi atından indi feryâd eyledi ve eyitdiler

87a (1) saña ne geldi kim feryād edersin eyitdi bişr-i hāfi dünyādan gitdi (2) dēdi eyitdiler nēte bilürsin eyitdi atım tersledi dēdi nēçekim ol (3) diriyidi bu atım bağıdād şehri içinde veyā ırımalarda ters bırakmadı (4) şimdi bildüm kim ol tangrı hāşı dünyādan gitdi dēdi şordılar (5) hem ol sâ‘atde naql eylemiş ve dünyādan gidicek bir velī anı düşünde (6) gördi ve sordı kim tangrı te‘ālā senüñle ne kıldı eyitdi haq te‘ālā (7) baña ‘itāb eyledi ve eyitdi kim dünyāda benden bunca neye qorqarduñ dēdi (8) ve dağı eyitdi *emā ‘alimte enne’l-kereme şifati* bilmez midüñ kim kerem benüm şifatumdur (9) ve dağı bir velī anı düşünde gördi ve sordı çalab senüñle ne kıldı (10) eyitdi çalabum beni yarlıgadı ve baña rahmet eyledi ve uçmağına givürdi (11) ve eyitdi yē anı kim dünyāda bizümçün yēmedüñ ve iç anı kim dünyāda (12) bizümçün içmedüñ ve dağı bir kişi anı düşünde gördi ve sordı çalab senüñle (13) ne işledi eyitdi haq te‘ālā uçmağıñ yarısını baña mübāh eyledi (14) ve eyitdi yā bişr ol gün kim senüñ cānuñ aldum yeryüzinde senden (15) sevgülürek qulum yoğıdı dēdi naqldür kim bir gün imām aḥmed-i

87b (1) ḥanbel kıyına bir ‘avrat geldi ve eyitdi ēy müsülmānlar imāmı gēce ṭam üstinde (2) otururvan ḥalīfe kişileri meş‘aleyile geçerler ol meş‘ale aydıñına iplik (3) egirürven revā mıdur dēdi imām eyitdi evvel sen ne ‘avratsın kim (4) bunuñ gibi su’āl edersin eydivergil andan sözüñe cevāb vērem dēdi (5) ‘avrat eyitdi ben bişr-i hāfinüñ kızkardaşivan dēdi imām anı işidecek (6) zār zār ağladı bunuñ gibi taqvā bişr ḥānedānından artuq yērden gelmeye dēdi (7) ve eyitdi ol ışığa qarşu egirdüğüñ revā degüldür dēdi zīnhār (8) sağıngıl kim senüñ aru aşluñ ayruksımaya ve qaradaşuña iktidā eylegil kim (9) sen dağı anuñ bigi olasın dēdi vallāhu a‘lem ve’l-āḥar ol (10) pīşvā-yı ehl-i melāmet ol şem‘-i cem‘-i kıyāmet ol burhān-ı mevhibet ol (11) sultān-ı ma‘rifet ve ol ma‘den-i hidāyet ve ol ḥüccetü el-faqrü faḥrī ol (12) kuṭb-ı vaqt za’n-nün-ı mışrı rahmetu’llāhi ‘aleyhi ṭarīkat ulularındanıdı ve (13) esrār ve tevḥīd içinde nazīri yoğıdı ve anuñ riyāzeti ve kerāmeti (14) tamāmına degüpdururıdı ve mışr kıavminüñ eyregi aña zındīk dērleridi (15) ve bir niceleri anuñ işinde müteḥayyiridi ve nēce kim dēridi mışr ehli aña

88a (1) münkiridi zīrā kendözin anlara yaramaz gösterürdi velīlerüñ bir (2) nişānı oldur kim ḥalkā kendözin yaramaz göstereler lā-cerem ḥalk (3) içinde red olan haq kıyında qabūl olur ve ölineye degin kimsene anuñ (4) sırrın bilmedi ve anuñ tevbesinüñ sebebi olıdı kim bir gün aña ḥaber (5) vērdiler kim fulān yērde bir ‘ābid vardur dēdiler anı görmege qaşd eyledi (6) zā’n-nün eydür vardum ol ‘ābidi gördüm kendözin bir ağaca sara (7) -qomış ve eydür kim ēy ten baña geñez olğıl kim ṭā‘at kılam yoksa seni (8) şöyle ‘azāb

içinde dutarın dèridi ve çünkim bu sözi işitdüm (9) ağladum ol ‘ābid eyitdi ağlayan kimdür dèdi ilerü vardum selām (10) kıldum ve sordum bu ne hāldür dèdüm eydür bu ten baña muṭī‘ olmaz ben (11) hālīka çekerin ol halka çekinür zā’n-nūn eydür ben şandum kim (12) müsülmānlar kanın dökdüñ veyā bir çatı kebāyir yazuk işledüñ ben eyitdüm (13) çatı zāhidimişsin eyitdi benden zāhidırağ görmek isterseñ şol (14) tağ başına çık kim göresin dèdi durdum ol tağa vardum bir yigit (15) gördüm kim şavmı‘ a kapusunda oturur bir ayağın içerü basmış ve bir ayağın

88b (1) kesmiş taşra bırakmış ve kurd kuş ol kesük ayağın yerleridi ve kendözi (2) karşısına durup bakaradı ilerü yüridüm selām vèrdüm ‘aleyk aldı sordum (3) bu ne hāldür dèdüm eyitdi bir ‘avrat bundan geçdiydi gönüm aña düşdi (4) ve nefsum taķazā eyledi durdum bir ayağum şavmı‘ adan taşra basdum kim (5) anuñ ardına düşem hātifden bir ün işitdüm kim eydür utanmaz mısın otuz (6) yıl tã‘ at kılduğundan sonra ‘avrat ardına düşersin ve zinā kıлмаğa kaçd (7) edersin dèdi bu ayağum kim taşra basdumıdı kesdüm bıraktım ve ben bu (8) ayağumıla bunda otururvan bilmezven kim çalabum baña ne kıla dèdi ve eger (9) dilersin kim tanrınuñ hāş kulın göresin bu tağnuñ başına çıkğıl (10) dèdi durdum ol tağnuñ başına varmağa tağ inen yüksekmiş ve yol (11) şarpımış varımadum bir kişiye uğradum ol zāhid aḥvālin şordum eyitdi (12) şol mağāra içinde bir velī vardur tã‘ ata meşğüldür dèdi bir gün bir (13) kişi anı görmege vardıydı anuñla çekişdi eyitdi bunda durduğnuñ (14) sebebi oldur kim halk içinde senüñ hürmetüñ artuk ola ve saña dünyelik (15) vèreler dèdi ol ‘ābid bu sözi işidecek and içdi kim ayruķ yeyesi

89a (268 A’dan sonra konmuş.) (1) yémeye şimdi anuñ yöresinde arular uçar ağzında bal koyarlar gıdāsı oldur (2) ayruķ anuñ hāli nedür bilmezven dèdi zā’n-nūn çünkim bu hālleri gördi (3) içine derd düşdi ve hāli ayruķsıdı ve tanrısına tevekkül eyledi (4) ve i‘tikādıla tevbe eyledi gèrü döndi gördi kim bir kuşcuğaz iki gözleri görmez (5) bir ağac budağında oturur zā’n-nūn öginde eyitdi bu bīçāre (6) kuşcuğaz ne içer ve ne yer dèdi pes ol kuşcuğaz uçdı ağacdan aşāğa (7) indi burnıyıla yeri kazdı bir altun üsküre çıkdı içi toptolu sısam (8) vardı ve ol sısamdan yèdi ve yine burnıyıla yeri kazdı bir gümüş (9) üsküre çıkdı içi toptolu gül sevindi ol şudan içdi üsküreler (10) belürsüz oldı zā’n-nūn çünkim ol hāleti gördi bir kezden dünyāyı (11) terk eyledi ve tanrıya tevekkül kıldı ve mışırdan birkaç menzil gitdi ve gèce (12) bir vīrāneye erişdi ve birçac dervīşler daḥı anda érdi ol gèce anda (13) yatdılar zā’n-nūn bir küb buldı içi tolu kızıl altun ve cevāhiridi ve ol (14) küb üstinde bir tahta aşılıydı ve ol tahtada tanrı adı yazılıydı (15) bu dervīşler mālı gördiler üleşdiler

zā'n-nūn eyitdi ey yārānlar altunı

89b 268 yanında (1) size aluñ şol tahtayı baña vèrũn dèdi tahtayı aldı ol gün gèceye degin (2) ol tahtayı öperdi başına qorıdı ve ol gèce yine anda yatdılar gèce dũşinde (3) gördi kim aña dèdiler yā zā'n-nūn yārānlaruñ altun ve cevāhir üleşmege (4) meşgũl oldılar sen benüm adumı 'azīz dutduñ öpdũn bunca kez başuña qoduñ (5) imdi ben dağı seni 'azīz kılam ve dünyede ve āhiretde 'azīz olasin dèdi ve (6) zā'n-nūn uyandı göñli içi küllī nūr tolpudururdu durdı yine mışır (7) şehrine geldi naqldür kim bir gün zā'n-nūn gideridi bir şuya uğradı āb-dest (8) almağa meşgũl oldu ve zā'n-nūn eydür ol su kenārında bir köşk gördüm (9) dèr ol köşke baqđum nā-gāh gözüm bir görklü qaravaşa duş geldi ben eyitdüm (10) ey qaravaş kimũnsin qaravaş eyitdi çünkim seni iraqdan gördüm delü (11) sandum ve çünkim yakınırağ geldũn seni 'ālim şandum ve çünkim dağı yakın (12) geldũn seni 'ārif şandum dèdi ben eyitdüm nète eyitdi eger delü degülmissen (13) āb-destsüz yürimeyedũn ve eger 'ālim missin nā-maħrem yüzine baqmayaduñ ve (14) eger 'ārifmissen haqdan artuğa gözũn dũşmeyedi dèdi bu sözleri dèyicek (15) gāyib oldu benüm içüme od dũşdi bildüm kim ol ādemī degülidi belkim

90a (1) benüm edebsüzligümü başuma qağdı durdum ol aradan deñiz kenārına geldüm gördüm (2) kim bir bölük bāzircānlar gemiye girürleridi ben dağı bile bindüm gitdük birqac (3) gündən soñra bāzircānuñ bir cevheri yavı vardı gemi halkın bir bir ister (4) –leridi dükelisi ittifaq eylediler kim zā'n-nūn aldı dèyü pes zā'n-nūnı dutdılar (5) çoq dürlü hõrlıq ètdiler ve zā'n-nūn hıç dınmadı bu kez qatı incitdiler (6) zā'n-nūn deñize baqdı ve dükeli deñiz cānavarları başların şudan taşra (7) çıkardılar her birisi ağızında bir cevher dutardı zā'n-nūn şundı birisin aldı (8) bāzircāna vèrdi gemi halkı çünkim ol kerāmeti gördiler ayağına dũşdiler (9) ve 'özür dilediler bu sebebden ötrü aña zā'n-nūn dèdiler zā'n-nūn dèmek (10) balıqlar issi dèmekdür ve anuñ kerāmetleri meşhürdur ve anuñ bir kızqardaşı (11) varıdı qardaşı şoħbetinde 'azīm 'ārif olduıdı bir gün şeyh bu āyeti oqıdı kim (12) *ve-enzelnā 'aleykümü't- menne ve's-selvā* kızqardaşı bu āyeti işidicek örüdurdu (13) elin du'āya qaldurdu ve eyitdi benī isrā'il qavmine menn ve selvā yağdurduñ (14) muħammedilere yağdurmaz mısın dèdi senũn 'izzetũn haqkıyçün oturmamam tā yağdurmayınca (15) dèdi der-hāl bacadan aşığa yağmağa başladı şeyh baqmadı taşra çıqdı

90b (1) ve yazıya dũşdi ve belüsüz oldu naqldür kim zā'n-nūn eydür bir gün şām (2) tağlarında gezeridüm bir bölük mübtelā qavüm gördüm kimi gözsüz kimi elsüz ve ayaqsuz (3) bir yere dèrilmişler dururlar ben eyitdüm bunda neye durursız eyitdiler bunda (4) bir

mağāra vardur ve anuñ içinde bir ‘ābid vardur yılda bir kez çıkar ve mübtelā (5) kavümlere du‘ā kıılır dükelisi sağ olur nefesi berekātında ve gērü mağāraya (6) girür ve bir yıla degin ayruķ çıkamaz ve zā’n-nūn eydür çünkim bu sözi (7) işitdüm benüm şabrum kalmadı diledüm kim ol yigidi görem muntazır oldum bir (8) sâ‘atden şöıra gördüm kim ol yigit mağāradan çıkdı beñzi şaru (9) ve teni aruķ ve gözleri çuķura düşmiş bir kez gözi kuyruğıyla ol mübtelālara (10) nazār eyledi yüzün göge dutdı bir kezden hep sağ oldılar durdı kim (11) yine mağāraya gire segirdüm etegine yapışdum döndi yüzüme bakdı ben (12) eyitdüm tangrıçün āşikāre reñclere kefarete eyledüñ benüm gizlü rencüme (13) daħı mu‘ālece eyle dedüm eyitdi yā zā’n-nūn elüñi etegümden gider (14) çalabum seni görür kim benüm etegüm dutduñ anı kōduñ seni kōduñ seni baña (15) kōr ve beni daħı saña kōr ikimüz daħı helāk oluruz bunı dedı gāyib

91a (1) oldı naķldür kim bir gün zā’n-nūn kıyına yārānları geldiler gördiler kim (2) oturmuş ağlar eyitdiler kim neçün ağlarsın sebep nedür eyitdi bu gece (3) tangrıyı düşümde nēteliksüz gördüm baña eyitdi yā zā’n-nūn halkı yaratdum (4) on bölük oldılar dünyāyı bunlara ‘arza kıldum tokuz bölügi dünyāyı isteyü (5) –gitdiler bir bölügi kaldı ve ol bir bölük daħı on bölük oldı uçmağı (6) bunlara ‘arza kıldum tokuz bölügi uçmağa girdi bir bölügi kaldı ve anlar daħı (7) on bölük oldı tamuyı bunlara ‘arza kıldum tokuz bölügi tamudan kōrkdılar (8) beliñlediler tağıldılar bir bölük kaldı ve bu bir bölük ne dünyāya aldandılar ve ne (9) uçmağa aldandılar ve ne tamudan beliñlediler ve ben eyitdüm ēy kullarum ne (10) dilersiz cümlesi eyitdiler kim *ente ta‘lemü mā nurīdü* ya‘nī sen bilürsin bizüm (11) dilegümüz nedür imdi ben kōrkarvan kim kanķı bölükden olam anuñçün (12) ağlarvan dedı naķldür kim bir gün zā’n-nūn kıyına bir oğlan geldi (13) ve eyitdi kim benüm yüz biñ aķçam vardur atamdan mīrāş kalıpdur dilerven (14) kim heb dervīşlere üleşdürem şeyh eyitdi bāliđ olduñ mı eyitdi (15) henüz olmadum eyitdi revā degüldür bāliđ olunca şabr ēt dedı oğlan bāliđ

91b (1) olunca şabr ētdi yine geldi şeyh elinde tevbe eyledi ve mālın dervīşlere (2) üleşdürdi ve dervīşler mālı heb yēdiler yine ac oturdılar ol oğlan (3) ēy dirīgā eger yüz biñ direm altunum daħı varmıssa anı daħı üleşdüredüm (4) dedı şeyh bu sözi işitdi bildi kim henüz ođlanuñ göñlinden dünyā çıkmadı (5) –dur eline üç aķça vērdi fulān ‘atğara varğil ve bu üç aķçayı vērgil (6) fulān otı alğil gelgil dedı oğlan vardı ol otı getürdi (7) şeyh eyitdi hāvāna kōyğil döggil ve birez yağ katğil yoğurğil ve hamīr (8) bigi eylegil ve anı üç boncuķ eylegil ve igneyile delgil ve benüm (9) katuma getürgil oğlan şeyh buyurduğın tamām

eyledi üç boncuğ gibi eyledi (10) ve deldi şeyh eline vèrdi şeyh ol boncuqları aldı eliyile sığadı (11) der-hâl üç kıymetlü yâķūtlar oldı kim anuñ bigi kimsene gördüğü (12) yoğıdı yâķūtları oğlan eline vèrdi eyitdi bāzāra çıkar şat dèdi (13) çünkim oğlan yâķūtları cevher-fürūşa gösterdi her birisine yüz (14) biñ altun kıymet eyledi oğlan yâķūtları aldı yine şeyhe götürdi her (15) birine yüz biñ altun vèrdiler satalum mı dèdi şeyh yâķūtları aldı yine

92a (1) hāvāna koydı döğdi yabana savurdı ve eyitdi ey oğlan bu dervişleruñ (2) rızķın vèren tangrıdur sen bunlaruñ kaydın yème dèdi pes oğlan çün (3) –kim bu kerāmetleri gördi bir kezden dünyā endişesin çıkardı ve hāşlardan oldı (4) naķldür kim şeyh eydür otuz yıldur kim halk da‘vet èderven (5) bir kişi geldi kıyumda oturdı ol gece baña konuğ oldı sultān (6) –oğlı ol gece çırāğıla mescid kapusından geçeridi ve ben bu sözi dèridüm kim (7) miskīn ādem oğlanı za‘yıfdur tangrıyla kavī olur sultān oğlı bu (8) sözi işitdi içerü girdi ve eyitdi bu ne sözdür kim dèrsin eyitdüm (9) ādem oğlanı za‘ıfdür tangrıyla kavī olur sultān oğlı yine çıkdı ve bu (10) konuğ olan yigidüñ rengi döndi düşdi yarındası sultān oğlı yine geldi (11) ve eyitdi kim tangrıdan yaña yol nedür ben eyitdüm yol ikidür birisi ulu (12) yoldur ve birisi kişi yoldur kınkısın dilersin eger kişi yolu terk eylerse (13) dünyāyı terk eylesün ve yazuqları terk eylesün ve eger ulu yolu (14) dilerse tangrıdan artuğın hep bir kezden gönünden çıkarsun ol sultān (15) oğlı eyitdi vallāhi ulu yolu istersin dèdi çıkdı gitdi yarındası

92b (1) yine geldi ‘abā ton geymiş ve şeyhüñ elin dutdı ve tevbe eyledi ve ol konuğ (2) dağı tevbe eyledi ikisi dağı dünyāyı terk eylediler abdāllardan oldılar aħmed bin (3) ibrahīm eydür bir gün zā’n-nūn kıyına vardum ve dükeli yārānları hāzırıldı (4) cemādāt tağı üstinde oturup biribiriyle bahş ederleridi zā’n-nūn (5) eyitdi eger bu tağ tangrıyı severse harekete gele dèdi der-hāl ol (6) tağ yukaru kalkdı bir kiři anı gördi düşdi cān vèrdi ol tağ (7) başında gömeķodılar naķldür kim bir kiři zā’n-nūn kıyına geldi borcum (8) vardur nesnem yokdur kim ödeyem dèdi zā’n-nūn bir taş götürdi (9) ol kişiye vèrdi bāzāra iletđi gördi kim zümürüd olmuş satdı (10) borcın ödedi naķldür kim bir yigit şūfilere münkiridi bir gün (11) yüzüğüni zā’n-nūn çıkardı ol yigide vèrdi var etmekciye bir altuna (12) dutıķo etmek al dèdi yigit yüzüğü etmekciye iletđi bir aķçaya dağı (13) almadı yine zā’n-nūn kıyına geldi bir aķçaya dağı almadılar dèdi bu kez cevher (14) -fürūşa ilet dèdi cevher-fürūş anı biñ kızıla diledi yine yüzüğü zā’n-nūna (15) getürdi biñ kızıla diledi dèdi zā’n-nūn eyitdi yā yigit etmekci yüzüğü

93a (1) ne kıadar bilürse sen dağı şūfileri ol kıadar bilürsin dèdiler yigit tevbe (2)

eyledi şūflere mu‘tekid oldu naḳldür kim on yıl zā’n-nūn ekşi (3) aş ārzūlarıdı ve anı nefesine vèrmezdi bir gün bayram oldu nefsi (4) eyitdi n’ola baña bayramlık birez ekşi aş yèdüresin dèdi şeyḫ eyitdi (5) eger dilerseñ ki saña ben bayramlık vèrem bu gèce benümle muvāfaḳat eylegil (6) kim iki rek‘at namāz içinde yèdi muşḫaf ḳur‘ānı ḫatm eyleyem tamām dèdi nefsi (7) aña rāzı oldu ol gèce iki rek‘at namāz içinde ḳur‘ānı ḫatm eyledi (8) yarındası bir kişi bir çanaḳ ekşi aş getürdi şeyḫüñ öñinde ḳodı şeyḫ (9) bir loḳma götürdi kim aḡzına ḳoya yine bıraḳdı barmaḡın sildi namāza durdı (10) bu kişi şabr eyledi namāzdan fāriḡ olıcak sordı yā şeyḫ neçün yèmedüñ dèdi (11) eyitdi ol aşı göricek nefsum eyitdi ol {on} yıllık murādumı buldum dèdi (12) ben eyitdüm tanrı ḫaḳḳıyçün murāduñ saña vèrmeyem dèdüm bunlar bu geleciyi (13) tamām ètmedin bir kişi içèrü girdi bir çömlek ekşi aş getürdi şeyḫüñ (14) öñinde ḳodı ve eyitdi kim peyḡamber ḫazreti saña selām degürür ve (15) eydür kim bugün bir sâ‘at nefsile barışık eyle ve birḳaç loḳma yègil dèdi

93b (1) şeyḫ eydür peyḡamberi ne vaḳt gördüñ eydür bu gèce peyḡamberi düşümde (2) gördüm eyitdi eger dilersin kim yarın ben saña şefā‘at èdem şol (3) oḡlancuḳlarıña bayramlık bişürdüğüñ ekşi aşı götürgil zā’n-nūna iletgil (4) ve eyitgil kim muḫammed saña selām èder ve eydür kim bir nefes nefsile şulḫ eylesün (5) ve birḳaç loḳma yèsün dèdi şeyḫ çünkim bu sözi işitdi aḡladı ve eyitdi (6) *āmennā ve-aṭa‘nā bi-mā ḳāle rasū’l-lāhi* dèdi ve ol aşdan birḳaç loḳma yèdi (7) naḳldür kim mısır ḳavmi zā’n-nūna zındıḳdur dèrleridi ve bu ṭanuḳlıḡı vèrürleridi (8) cümlesi ittifaḳ eylediler ve pāzişāha dèdiler nāyib zā’n-nūnı dutdı ayaḡına (9) demür urdı zindāna ilette ve kırḳ gün zindān içinde ḳaldı bişr-i (10) ḫāfñüñ ḳızḳardaşı her gün iplik bahāsından aña bir ḳurşa etmek iledürdi (11) ol gün kim şeyḫi çıḳardılar ol kırḳ ḳurşa dükelisi dururdu bişrüñ ḳız (12) –ḳardaşı ol ḳurşaları gördi ḳayḡulu oldu eyitdi yā zā’n-nūn bu (13) ḳurşalar iplik bahāsındandır neçün yèmedüñ eyitdi anuñçün kim zindāncı (14) bu etmege elin yoḳadı dèdi pes zā’n-nūnı ḫalīfeye ilettiler ve söyletdiler aña (15) dèdüḳleri hep bühtānımış ve ḫalīfe zā’n-nūna ‘aḏīm ḫürmet eyledi ve eyitdi

94a (1) ve eyitdi ma‘zür dutḡıl dèdi ve şeyḫ eyitdi yā ḫalīfe ben cömerdliḡi (2) bir saḳḳādan öḡrendüm ve müsülmānlıḡı bir ḳarı ‘avratdan öḡrendüm dèdi ḫalīfe (3) eyitdi beni dutup saña getürürleridi çünkim senüñ sarāyuñ gördüm ḫācib (4) –lerüñ ve çavuşlarıñ gördüm ve senüñ heybetüñ gördüm bir ḳarı baña eydür ḳorḳmaḡıl (5) bunlar daḡı senüñ gibi ādemlerdür ve tanrı senüñledür dèdi anuñ sözün işitdüm (6) yaḳñınüm daḡı arttı ve yine bir saḳḳāya uğradum bir ḳızıl vèrdüm elümden almadı (7) eyitdi sen bir miskīn dutsaḳ kişisin altunuñ saña olsun dèdi (8) baña şu içürdi dèdi naḳldür kim aḫmed-i selemī eydür bir gün

vaqtüm (9) yavlaq faķır oldıyıldı yola gitsem gerekidi ħalīfe kıyına vardum (10) gördüm kim bir altun legen ħomıřlar ve ħullar ayağın durmuş eline řu (11) ħoyarlar ve ħalīfe elin yurdu ġeri çıķdum zā'n-nūna uğradum zā'n-nūn (12) baña heybetile baķdı begler ħapusında n'eylerdüñ dēdi çıķardı baña (13) bir direm vērdi ol bir diremi belġ şehrine degin nafaķa ēdindüm naķldür (14) kim zā'n-nūnuñ bir mürīdi varıdı kırķ ħille çıķardıyıldı ve kırķ kez (15) ħac eyledi ve kırķ yıl uyumadı bir ġün durdı řeyġ kıyına geldi ve eyitdi

94b (1) yā řeyġ kırķ yıldur kim ġücüm yētdüġince dūriřdüm ve ' ibādet eyledüm illā baña (2) dost ħiġ nażar eylemez ve baña nesne keřf olmadı dēdi imdi bizüm (3) derdümüzüñ ħakīmi sensin ve ħālümüzü sen bilürsin eyit baña ne kılayım dēdi (4) zā'n-nūn eyitdi varġıl bu ġece toynca uyuġıl ve ħarnuñ toyrūġıl ola kim (5) dost saña nażar ēde dēdi ol mürīd ol ġece toynca yēyesi yēdi ve (6) ērteye degin yatdı uyudı ' ibādet eylemedi ol ġece peyġamberi dūřinde (7) gördi kim eydür dost saña selām kıılır ve eydür kim er degül ol (8) kiři kim bizüm dergāhumuzdan tēz uşana er oldur kim işinde řābit (9) ola ve daġı eydür kim kırķ yıl baña tā'at eyledüñ ħabül eyledüm ve her ne (10) dūrlü ħācetüñ varısa revā kıılam illā eyitdi kim varġıl benüm selāmumu (11) ol müdde'īye ol yol urucıya degürġil kim neġün benüm ' ařıķlarumu (12) benüm dergāhumdan şovidur eger ben anı ħalk iġinde ařıķāre ve rüsvāy (13) eylemeyem anuñ tanġrı olmayam dēdi mürīd ħünkim uyķusından uyandı durdı (14) zā'n-nūn kıyına geldi ve tanġrıñ saña selām kıılır dēdi ve gördüġün bir bir (15) řeyġe ' arza kııldı řeyġ řāzılıġından yatdı yuvalandı ve řeyġüñ vaķtı ħoř

95a (1) oldı ve eger sorarlarısa kim řeyġ bigi kiři mürīdine namāz kıılma ve ērteye degin (2) yat uyu dēye nēce revā ola dērse cevāb şöyle vēresin kim mürşid (3) ħakīm bigidür şayruya ne keřāret ve ne ot vērmek gerek ve nēce mu'ālece (4) ēderse řifā bulur anı heb ħakīm bilür imdi řeyġe daġı ma'lūm oldı (5) kim ol mürīdüñ keşfi ve artmaķlıġı anda olıardı anuñġün eyle buyurdı (6) naķldür kim zā'n-nūn eydür bir a'rabīyi gördüm ' arafāt taġında řavāf (7) kıılırdı teni za'īf ve beñzi şararmış ben eyitdüm sen dost mısın eyitdi (8) belī dost saña yaķın mıdur veyāġuz irāķ mıdur eyitdi yaķındur (9) ben eyitdüm dost senüñle muvāfiķ mıdur veyāġuz degül midür eyitdi (10) muvāfiķdur eyitdüm pes neġün bu zārīlık iġindesin dēdüm eyitdi ēy (11) baġtāl sen bu sözi iřitdügüñ yok mıdur kim belālaruñ ħatıraġı dūnyā iġinde (12) tanġrı dostlarına ēder dūnyāda diñlenmek muġāldür meġer tanġrı dostları (13) āġiretde diñlene dēdi naķldür kim zā'n-nūn eydür bir ġün bir ' avratı (14) gördüm kim dostlık da'vīsin kıılırdı aña şordum kim ġāyet-i maġabbet (15) nedür eyitdi ēy baġtāl dostlıġuñ ġāyeti olur mı dēdi ve bir ġün řeyġ

95b (1) şayru oldı dostları şorageldiler ve ol ‘avrat daħı şorageldi (2) ve eyitdi ey şeyh kayırmaz renc yine saña kendü dostuñdan geldi dèdi iki kez (3) ol ‘avrat şeyhi hacil eyledi naħldür kim şeyh eydür bir gün şahrāya çıkdum (4) kış günleriyidi şahrā içi qar yağupdururdu bir gevür qarısını gördüm kim (5) etegine taru taldurmuş ve şahrā içine saçardı eyitdüm kim ne saçarsın (6) eyitdi taru saçarın kim kuşcuğazlar yeye ve tangrı baña rahmet kıla ben eyitdüm (7) ol dāne ki yad elinden ola anı tangrı kabül ede mi dèdüm eyitdi eger (8) kabül etmezise emegüm daħı yavu varmaya dèdi şeyh eyitdi bu gelecı (9) baña tamāmdur dèdi gerü döndi zā’n-nūn eydür ol yıl hacca vardum (10) ol gevür qarısını gördüm tavāf eder ve tangrıyla bilişmiş ve ‘aşık ve hayrān (11) olmuş çünkim ol daħı beni gördi eyitdi ey zā’n-nūn tangrım benüm (12) bir avuc tarımı kabül eyledi ve baña imān bağışladı ve beni kendü evine (13) kığırdı ve baña hidāyet bağışladı dèdi zā’n-nūn fikre geldi hātifden (14) ün işitdi kim ey zā’n-nūn kığırduğumuzı ‘illetile kığırmazuz ve sürdügümüzü (15) ‘illetile sürmezüz sen fāriğ ol kim *iş fa‘ālī limā yurīdükedür* dèdi senüñ

96a (1) ‘aħluñ kıyāsınca degüldür dèdi naħldür kim her vaħt kim şeyh namāza duraydı (2) eydürdi kim bār-ı huzāvendā kanķı ayağıla qarşuña durayın ve kanķı gözile (3) senden yaña bakayın ve kanķı dilile ve kanķı luğatıla senüñ görklü aduñı añayın (4) ilāhī ser-māyesüzlikden ser-māye edindüm senüñ yüce dergāhuña (5) geldüm çünkim iş zarūret hāline erdi ve su başdan aşdı udı (6) aradan götürdüm ve çok yazuğlarıla ve kara yüzile senüñ dergāhuña geldüm (7) bu gelecileri dèridi ve namāza tekbīr bağlarıdı ve münācātı içinde (8) eydürdi kim *allāhümme tu‘azzibni bi-żulli’l-ħicābi* ya‘nī bār-ı huzāyā beni hōrlık (9) ħicābıyla kınamağıl ve ma‘rifet ehline yolu maħcūb eylemegil dèridi ve şeyh sözlerinden (10) -dür kim öğüt vèrürdi eydür ħikmet ol ma‘adede qarār dutmaz kim ta‘āmdan (11) talmış ola ve baħtludur ol kişi kim anuñ gönli içi tama‘dan arı ola (12) ve baħtludur ol kişi kim günāhların aña ve bundayken ħisābın duta ve eydür (13) ten sağığı az yemekdendür ve cān sağığı az yazuğdandır ve tangrınuñ ħışm (14) ‘alāmeti kul üzerine oldur kim tangrı korķusun unıda ve mü‘minlerüñ (15) fesādı altı nesnedür evvel niyyet za‘ifliğidur āħiret işlerinde

96b (1) ikinci nefesinden¹⁴ alu qalmaq üçüncü ölümü yakın ola endişesi uzun ola¹⁵ (2) dördüncü ħalk rızāsını isteye ħalık rızāsın qoya beşinci resül sünnetlerin (3) koyup bid‘at ve hevāya uya altıncı yazuğları hōr duta ve daħı (4) eydür dostlığı bir kişiyile eylegil kim ħiç ayruksımaya senüñ ayruksımağıñıla (5) ve daħı eger dilerseñ ki şöħbet ehli olasın şöyle

¹⁴ nefesinden yazılmış.

¹⁵ uzun ala yazılmış.

déril yārānlaruñıla (6) nêtekim ebū bekir dèrildi resūlile ve dađı tangrıyı sevmegüñ nişānı oldur (7) kim peygāmbere uya ĥalk içinde ve hem fi' l içinde ve ĥakimlerüñ cāhili (8) oldur kim esrūklere esrūkligi vađtinde mu' ālece eyleye ya' nī bir kiři kim (9) dūnyā esrūgidür aña söz ve ögüt fāyide étmez megerkim esrūlūginden ayıla (10) ol vađtin söz eşer éder ve ĥak te' ālā kiřiyi ' azizliğile ' aziz eylemez belki (11) ĥōrlıgıla ' aziz eyler ve ' ākil kiři oldur kim fercini ve gözini şehvetden (12) bekleye ve eydür kim ĥālıkıla üns dutan ĥalkıla üns dutmaz ve ĥalkıla (13) üns dutan ĥālıkıla üns dutmaz ve eydür ĥulı ĥālıka ériřdüren řıđđdur (14) ve ĥalvetdür her kim ĥalvet içinde tangrısın isterse bula ve her (15) nesnenüñ āfeti vardur maĥabbet āfeti oldur kim ĥak zikrinden gāfil ola ve

97a (1) ve ' ārif oldur kim anda ĥak nişānı ola ve her laĥza ĥorĥusı arta ve yağını (2) arta ve ' ārif edebi dükeli edeblerden artuğ olsa gerekdür ve eydür kim ma' rifet (3) üç dürlüdür evvel tevĥid bilmekdür ve bu mü' minlerüñdür ikinci ĥüccet (4) ve beyān bilmekdür ve bu ' ālimlerüñdür üçünci vaĥdānīyyet şıfatın bilmekdür (5) bu velilerüñdür ve şeyĥe şordılar kim ' ārif kimdür eyitdi ' ārif oldur kim (6) ' ilmsüz ve ' aynsuz ve müşāhedesüz ve şıfatsız ve keşfsüz bile ve ĥak (7) te' ālā ' ārifler şıfatın peygāmbere ĥazretine bildürüpdür ve eyidüpdür kim ĥaçan kim (8) ben bir ĥulumı dost dutam ol gördüğünü benüm gözümile görür ve dutduğünü benüm elümile (9) dutar ve işitdiğünü benüm ĥulağumıla işidür ve eydür kim zāhidler āĥiret pāziřāhidur (10) ve ' ārifler zāhidler pāziřāhidur ve ĥak muĥabbetinüñ nişānı oldur kim ĥakdan (11) gèrü ĥoyan nesneleri terk éde ve eydür kim sökel olan gönül nişānı dört (12) nesnedür evvel oldur kim ĥılduđı tã' atuñ ĥalāvetin bilmez ikinci tangrı ĥorĥusını (13) gönlinde olmaz üçünci ' ibret göziyle nesneye bağmaz dördüncü işitdiğü nesneyi (14) fehm eylemez ve eydür ĥul ĥakka ériřdüğüñüñ nişānı oldur kim nefsi dilegine (15) muĥālefet éder ve çalab dilegin gözedür ve gèrçek ĥullık oldur kim dükeli ĥâlde

97b (1) ĥakka ĥul ola ve tevbe dağı iki dürlüdür ' avām tevbesi yazuğdandır ve ĥavāř (2) tevbesi gāfletendür ve her bir endāmuñ tevbesi vardur gönül tevbesi oldur kim (3) niyyet eyleye kim ayruğ şer iş işlemeye ve göz tevbesi ĥarāma bağmağdan yığlınmağ (4) –dur ve el tevbesi ĥarāmı dutmağdan yığlınmağdur ve ayağ tevbesi ĥarāma yaramaz işe (5) varmamadı ve ĥulađ tevbesi bātil sözi işitmekdür ve ĥarın tevbesi (6) ĥelāl yémekdür ve ferc tevbesi zināyı terk eylemekdür ve eydür tangrıyı (7) zikr eylemek benüm cānumdur ve ĥayā benüm libāsumdur ve eydür tađvā oldur kim (8) zāhirin ma' şiyete bulaşdurmaya ve bātınıñı şekden aru duta ve řādiđ (9) oldur kim anuñ dili ĥakka lāyık söz

söyleye ve şıdķ tangrı kılıcıdur (10) vecd bir sırdur kim anuñ yeri gönüldür ve semâ´
hağdan gelür eger (11) tağa uğrarsa anı harekete getürür her kim semâ´ı hağdan bile hağķa
yol (12) bula ve her kim semâ´ı nefside işide zındıķdur ve tevekkül dükeli nesneyi (13)
koyup tangrıya meşgöl olmağdur ve gümāndan kesilmekdür ve bir niceler (14) eydürler
tevekkül elin götürmekdür tedbır eylemekden ve hıletinden ve (15) kuvvetinden ve üns
oldur kim aña vahşet gözüke dünyā içinde ne kim

98a (1) varısa tangrıdan artuğı ve dağı eydürler kim üns nişānı oldur kim hālıķıla (2)
üns duta ve kendü nefside vahşet duta ve ibādetüñ miftāhı fikirdür (3) ve kabül olduğı nişānı
hevāya muhālefet eylemekdür ve nefse muhālefet (4) eylemekdür arzuları terk eylemekdür
ve her kim tenile fikre müdāvemet (5) éderse cānıla gayb ´ālemin göre ve rızā şād olmağdur
aclığıla ve üç (6) nesne ihlāş nişānıdır ....oldur kim medh ve zem anuñ kıyında ber-ā-ber
(7) ola oldur kim ´ameli unıda ve günāhların aña tangrıdan (8) artuğın gönünden taşra
bırağa ve yaķın nişānı dağı üçdür .... neye (9) bakarsa hağķıla baķa ....dükeli nesnede
hağķa rücū´ éde ... tangrıdan (10) artuğ kimseneden nesne ummaya ve bir niceler eydür
yaķın da´vet eylemekdür endişe (11) kısaltmağıla ve endişe kısaltmağ da´vet eylemekdür
zühde ve zühd (12) da´vet eylemekdür hikmete ve hikmet bakmağdur ´āķibete ve şabr
yaķınüñ (13) yemişidür ve her kim hağķıla üns dutdı fir´avn döşeginde sākin oldı (14) her
kim dükeli nesneden hağ naşibini aldı hiç nesnede kayurmaya ve hergiz (15) kişı mürīd
olmaya tā şeyh fermānına muṭı´ olmaya nêtekim kıl kıl olmaz

98b (1) tā tangrı emrine muṭı´ olmayınca ve şāgird dağı üstāz emrine muṭı´
olmayınca (2) üstāz olmaya nêtekim tangrı hoşnūz olmayınca kıl naşib ve dīzār issi (3)
olmaya ve qorğudan dağı emīn olmaya nêtekim peygamber buyurur *men ´allemeke ħirfan*
(4) *şayyareke ´abden* ve her kim hağķı gözede qorğudan emīn ola ve her kim qorķa (5)
tangrıya kaçsun ve her kim tangrıya kaçā necāt bula ve her kim qanā´at (6) éde zamāne
ehlinden rāhat bula ve ulu ve ´azīz ola ve her kim hağķa tevekkül (7) éde dükeli nesnede
muhkem ola ve her kim hağķı hağķıkatile aña anı añduğı (8) sā´at dükeli nesneyi unıda ve
zā´n-nūna şordılar kim tangrıyı bulduñ (9) eyitdi hağķı gerü hağķıla buldum ve eyitdiler
hağķa ne dersin eyitdi dükeli (10) hağķ vahşetdür ve hağķı zıkr eylemek vahşet ehli kıyında
ğaybetdür (11) ve şordılar mufavvaż kaçān ola eyitdi ol vaķtin kim nevmīz ola tangrıdan
(12) artuğından ve eyitdiler şoħbet kimüñle édelüm eyitdi anuñla kim hiç mülki (13) ve
esbābı yoğdur eyle olsa hiç hāde münkir olmaya ve şordılar kıl (14) uçmağa ne vaķt lāyık
ola üç nesneyile evvel azığın düzmegile ve kendü (15) nefsinı bundayken ħisāblamagile ve

ölümüne muntazır olmağıla ve sordılar kim

99a (1) havf nedür eyitdi oldur kim havf anı emîn eyleye dükeli qorqulardan (2) ve sordılar kim tevekkül nişanı nedür eyitdi halkdan tama'ı kesmek ve sordılar (3) kim 'uzlet nedür eyitdi nefsinden 'uzlet eylemek ve sordılar kim dünyā nedür (4) eyitdi her nesne kim seni meşgûl eyleye ve eyitdiler kimünle şöhet edelüm (5) anuñla kim ben ve sen arada olmaya ve eyitdiler kim bize ögüt vër eyitdi (6) tangrıyla yâr olğıl nefsünüzle ağıyar oluñ ve hıç kimsene hõr dutmağıl (7) eger kâfir dağı olursa ve anuñ 'âkıbetine bağığıl mümkündür kim ma'rifeti (8) senden alalar aña vèreler bir kişı şeyhden ögüt istedi eyitdi bātınuñı (9) haqqa ısmarla zâhirüñi halka vèrgil bir kişı yine ögüt istedi (10) eyitdi şekki ihtiyâr eylemegil yaqın üzerine ve kendü nefsünden (11) hoşnûd olma eger belâ gelürse taħammül eyle şabrıla ve mülâzım (12) olğıl tangrı dergâhına ve bir kişı dağı ögüt istedi eyitdi geçen (13) nesneyi añmağıl ve gelesi nesneyi endişe eylemegil hâzırıla hoş geçgil (14) sordılar kim şüfîler kimdür eyitdi oldur kim haqkı güzîn (15) eyleye dükeli nesneden ve haq dağı anı güzîn eyleye dükeli halkdan

99b (1) dağı sordılar 'ârifün evvel derecesi nedür eyitdi evvel taħayyür andan faqr (2) andan vişâl ve sordılar 'ârif 'ameli nedür eyitdi dükeli yerde toğru söylemek (3) naqldür kim ol vaqt kim ölüm döşegine düşdi sordılar ârzün nedür (4) eyitdi ârzüm oldur kim ölümden öñdin anı bilem andan ölem dèdi (5) ve bu beyti eyitdi *el-havfü amrazanî ve's-şevkü aħrakanî ve'l-ħubbü amātanî va'l-lâhü ahyānî* (6) sökelligi hâlinde yūsuf-ı hüseyn anı sorageldi ve eyitdi kim baña (7) vaşıyyet eylegil ve eyitdi bir kişıyle şöhet eyle kim andan selâmet bulasın (8) ve anuñ şöheti seni hayra çeke ve bir kişı dağı ögüt diledi eyitdi beni (9) meşgûl eylemeñ ammâ emāneti issine ışmarlayayın dèdi bu geleciyi dèdi (10) ol aru cānın haqqa ışmarladı ve ol gece kim dünyādan gitdi (11) yétmiş kişı tangrı kişilerinden anı düşde gördiler kim peygamber aña qarşu (12) geldi ve eydüridi tangrı dostı gelür gelün istiķbâl edelüm dèridi (13) ve cānı çıkıcak gördiler ki mübârek alnında yeşil yazıyla ve bu geleci yazılıp (14) –dururıdı *ħazā ħabību'l-lâhi katılun fı ħubbi'l-lâhi* ya'nî bu tangrı dostıdır (15) tangrı sevgüsü içinde öldi ve çünkim anuñ cenâzesini götürdiler

100a (1) gün 'azım ıssıyıldı kuşlar geldiler qanatların gerdiler anuñ cenâzesine (2) gölge oldılar anuñ cenâzesini iledürken namâz vaqti erişdi (3) mü'ezzin bañladı çünkim şehâdet kelimesine êrdi cenâzeden barmağın (4) çıkardı qaldurdi ve dükeli halk anı gördiler feryâd ve fiğân eylediler ve diridür (5) dèdiler cenâzesin aşığa qodılar ne qadar kim cehd eylediler barmağın yumabilmediler (6) ol kişiler kim aña münkirdi tevbe eylediler ve

çünkü sine kodılar üstinden (7) nūr eksük olmadı ol hod dükeli nūr olupdururdu rahmetu'llāhi (8) 'aleyhi rahmeten vāsī'aten ve'l-āhar ol sulṭānū'l-'ārifīn (9) ol burhān'ul-muḥakkiḳīne ol ḥalīfe-i ilāhī ol velī-yi nā-mütenāhī ol (10) ḳuṭb-ı ḥaḳīḳī ol bāyezīd-i beṣṭāmī rahmetu'llāhi 'aleyhi ekber-i meṣāyih ve a'zam-ı (11) evliyāyıldı ve ḳuṭb-ı 'ālem ve güzīze-i benī ādemidi ve anuñ riyāzetleri ve (12) kerāmetleri ve kelimātları endāzeden geçüpdururdu ve esrār-ı ḥaḳāyık (13) ve daḳāyık içine bīnazīridi ve dā'im ḳurb ve vuṣlat maḳāmındaydı (14) ve üns ve maḥabbet içinde ğarḳıdı hemīşe teni mücāhede ve cānı müṣāhede (15) içindeyidi ve ḥadīṣ içinde 'ālī rivāyetleri vardı ve hīç kimse andan

100b (1) ilerü ṭarīḳat içinde söz söylemedi ve anuñ mertebesi ve kemāli ḥalḳdan gizlü degüldi (2) cüneyd anuñ ḥaḳḳında eyidüpdür bāyezīd bizüm içümüzde cebrā'īl bigidür ve (3) daḳı eyitdiler ṭarīḳat meydānında tevḥīd segirden kim ola bāyezīd ola (4) dediler ve delīl bu söze oldur kim bāyezīd eyitdi iki yüz yıl ṭarīḳat (5) meydānında segirdeler henüz tevḥīd ṭopın ḳapmayalar dedı ve şeyḫ bū sa'īd-i (6) bū'l-ḥayr eydür on sekiz biñ 'ālemi cümle bāyezīd görürven velīkin bāyezīd (7) arada degüldür ya'nī bāyezīd küllī ḥaḳ içinde maḥv olupdur ve bāyezīdüñ (8) dedesi kāfiridi ve atası ululardanıdı ve bāyezīdüñ anası eydür bāyezīd (9) benüm ḳarnumda yaturken ne vaḳtin kim şübhelü ṭa'am yeyeyidüm ḳarnum içinde (10) ayağıyla beni deperidi ve dōlenmezidi tā ol loḳmayı biraḳmayınca ve bu söz (11) ğerçekligine delīl oldur kim şeyḫe sordılar ṭarīḳat içinde ne gerek (12) eyitdi ol devlet kim anasından bile ṭoğa eger bile ṭoğmazsa ne gerek (13) eyitdi bilge göñül eger ol daḳı olmazsa eyitdi görür göz ve eger (14) olmazsa eyitdi işidür ḳulaḳ ve eger ol daḳı olmazsa sağ ten ve eger (15) sağ ten olmazsa eyitdi müfācāt ölümi ve bāyezīd ḳaçan kim anasından

101a (1) ṭoğdı ve büyüdi anı atası mektebe vėrdi ve çünkü loḳmān sūresine (2) erişdi ve bu āyeti okıdı *eṣ-ṣūkrü lī ve-levlā rabbeke* ya'nī beni ḥoṣnūd eyle ve (3) atañı anañı daḳı ḥoṣnūz eyle ve üstāzından bu āyetüñ tefsīrin işitdi (4) içine od düşdi ve üstāzından destūr diledi ve anası ḳıyına vardı (5) anası eyitdi yā ṭayfūr neye geldüñ eyitdi bugün üstāzumdan bir āyet işitdüm (6) kim tangrı te'ālā buyurur baña ḳullıḳ eyle ve ataña anaña ḳullıḳ eyle dēr imdi (7) ben iki eve nēce ḳullıḳ ēdeyin bu āyet baña yavlaḳ eşer eyledi yā beni tangrıdan (8) dilegil saña ḳullıḳ ēdeyim yā beni ḳoñ tangrıya meṣğül olayın dedı anası (9) eyitdi ben kendü ḥaḳḳımı saña bağıṣladım sen varğıl tangrıya ḳullıḳ eylegil (10) dedı pes bāyezīd beṣṭām şehriden ḳıḳdı şām iline düşdi gezeridi (11) ve riyāzet ve uyḳusuzluḳ çekeridi ve yüz on üç şeyḫe erişdi ḳullıḳ (12) eyledi ve ol şeyḫlerüñ birisi ca'fer-

i şādıkıdı bir gün şādık kıyında oturdı (13) şādık eyitdi yā bāyezīd şol kitābı tākdan indür dēdi bāyezīd eyitdi (14) kankı tākdan şādık eydür bunca zamāndur kim bundasın henüz tākı (15) görmedüñ mi dēr eydür yā şeyh ben senüñ katuña teferrüce gelmedüm kim başum kalduram

101b (1) dört yaña nesne gözedem dēdi şeyhe bu söz yavlağ hoş geldi eyitdi yā bāyezīd (2) senüñ işüñ tamām oldı var yine bestāma git dēdi nağldür kim (3) bir gün bāyezīde eyitdiler kim fulān yerde bir ulu kişi vardur bāyezīd anı görmege (4) vardı ve çünkim aña yakın vardı ol kişi ağzındağı tükrügin kıbledin (5) yaña bırağdı bāyezīd çünkim ol kişi gördi eger bu ulumıssa şerī' at (6) hılāfınca iş işleyemedi dēdi gērü döndi nağldür kim bāyezīd (7) on iki yılda ka' beye vardı ve her bir adımı kim adardı seccāde bırağup (8) iki rek' at namāz kılırdı ve eydüridi kim dünyā pāzişāhlarına gitmezven (9) kim segirdem varam ve çün ka' beye erişdi ol yıl ka' beye girmedi (10) edeb görmedi gērü döndi ihrām yerine geldi ihrām geydi ikiledin vardı (11) ka' beyi ziyāret kıldı ve çünkim gērü döndi gelürken yolda bir şehre girdi (12) ve şherden gērü çıkıcağ ol şehr kavmi bir kezden bāyezīdüñ ardına düşdi (13) bāyezīd gērü bağdı eyitdi yā kavm benden n'istersiz eyitdi senüñle şöhet (14) eylemek isterüz şeyh yine hağğa niyāz eyledi ilāhī bu hağkı benden def' (15) eyle dēdi ve kendözünü bunlara serd gösterdi ve eyitdi *innenī enā'l-lāhū*

102a (1) *lā ilāhe illā enā fe-'budnī* çünkim ol kavm bu sözi işitdiler bu kişi delüyimiş (2) dēdiler gērü döndiler ve şeyh bu sözi hāl diliyle söyledi anlar küfr söyler (3) sandılar gērü döndiler gitdiler pes şeyh giderken bir kuru ādem başın gördi (4) ve ol başda yazılıyadı kim *şümmün būkmün 'ümyün fe-hüm lā yentikūne* şeyh anı göricek (5) na' ra urdı ve ol başı aldı öpdi başına kōdı ve eyitdi şūfī (6) başına beñzer ki hağ yolında mağv olmışdur ne kulağı vardur kim hıtabı *lem-yezelī* (7) işide ve ne gözi vardur kim *lā-yezālī* cemālini göre ve ne dili vardur kim hağ şenāsını (8) söyleye ve ne 'ağlı vardur kim bir zerre ma' rifet bile anuñçün bu āyet anuñ (9) üstinde yazılıpudur dēdi nağldür kim zā'n-nūn bir mürīdini şeyh kıyına (10) vėrbidi ve eyitdi varğıl aña dēgil kim dün dulpı uyursın rāhata meşğul (11) olursın kāfile geçdi nece eresin dēgil mürīd çünkim bu sözi dēdi (12) şeyh cevāb vėrdi varğıl zā'n-nūna dēgil ol kişi kim gece uyuya érte (13) olıcağ kendözün kāfilenüñ önindeki menzilde göre anuñ uyuduğı kayırmaz (14) dēgil mürīd çünkim bu sözi zā'n-nūna degürdi ağladı ve eyitdi aña (15) kütlu olsun ol erişdügi menzil biz ol menzile érmedük dēdi ve nağldür

102b (1) kim bāyezīdūñ bir devesi varıdı kendü zevādesini ve yoldaşları zevādesini (2) ol deveye yükledürdi bir kişi eyitdi bu bī-çāre devenūñ yüki ağırduur baña (3) zulm éderler dēdi bāyezīd bu sözi işitdi eyitdi éy yigit yüki götürēn (4) deve midür yoksa ayruķ nesne midür bir deveye baķ dēdi ol yigit deveye (5) baķdı gördi yüki bir firişte götürür ve yük deveden bir ķarış yukaru durur (6) devenūñ yükden ferāgatı var ol yigit anı gördi dileridi kim bāyezīdūñ (7) aĥvālin ĥalkā dēye ve bāyezīdi melāmet éde bāyezīd eyitdi gördüģüñ (8) söyleme dēdi ve bāyezīd çün ka‘beyi ziyāret eyledi ve bu çok ķavmile (9) gērü döndi bestāma geldi şehre ĥaber oldı kim bāyezīd gelür (10) cümle bestām ķavmi bāyezīde ķarşu vardılar bāyezīd çün gördi kim ol (11) çok ķavüm anı görmege gelürler bularuñla meşģül olsa geregidi ve ĥaķ (12) zikrinden gērü ķalsa geregidi bunlar bāyezīde yakın geliçek ķoynından (13) bir pāre etmek çıkardı yēmege başladı ramazān günüyidi ĥalk anı gördi (14) bu kişi delü olmiş dēdiler münkir oldılar ķodılar gitdiler kendü yoldaşlarına (15) eyitdi gördüñüz mi kim ĥarfile bunları kendözüme münkir eyledüm ferāgat

103a (1) oldum dēdi anda gēceye degin şabr eyledi gēce olıcaķ kendü anasına vardı (2) ķapudan ķulaķ urdı göreyin ne işdedür dēdi anası āb-dest alurdı (3) ve eydürdi ilāhī benüm ġarībüm bāyezīdümü ĥoş dutģıl ve meşāyihler gönlini andan (4) rāzī eylegil ve aĥvālini ĥoş eylegil ve kerāmet rüzī ķılıģıl bāyezīd (5) çünkim bu sözleri işitdi ağladı ve ķapuyı ķaķdı eydür kimsin eyitdi (6) senüñ ġarībūñdür anası bildi ağlayu ķarşu çıkdı ve eyitdi éy gözüm çırāģı (7) tayfūr gözlerüm senüñ firāķuñdan görmez oldı ve bēlüm iki büküldi dēdi pes (8) bāyezīdi gözlerinde öpdü bāyezīd eydür bu ķadar mertebe kim ĥaķ te‘ālā ben ķulına (9) rüzī ķıldı dükelinin şol bir gēcede anam du‘āsından buldum kim bir gün (10) ķatı sovuķıdı anam benden su diledi vardum ırmaķdan buz deldüm su getürdüm (11) geldim gördüm kim anam uyurıdı ve ben suyu dutdum durdum şöyle kim (12) ellerüm doñdı anam uyandı gördi kim ben henüz bardaģı dutarvan aldı (13) içdi ve baña du‘ā ķıldı ve anuñ du‘ası bereketinde anı kim isterdüm buldum (14) dēdi naķldür kim bāyezīd çün mekkeden gelüridi hemedān şehrine uğradı (15) ve andan ‘uşfūr çiçegi toĥmın aldı ve çünkim bestāma vardı gördi kim

103b (1) ol ‘uşfūr toĥmında bir ķarınca ķalmış şeyĥ çünkim ķarincayı gördi eyitdi (2) bu miskīni yerinden āvāre eyledüm andan durugeldi ķarincayı yine hemedāna (3) getürdi alduģı yerde ķodı kim *et-ta‘zīm li-‘amri’l-lāhi ve’s-şefākatü ‘alā ĥalkı’l-lāhi* (4) şeyĥ eydür on iki yıl kendü nefsumūñ demürçiligin étdüm nefsumi dutdum (5) riyāzet küresine urdum ve mücāhede odın yandurdum ve mezemmet (6) örsi üstine ķodum ve

melâmet çeküciyile dögdüm nefsumden bir gözgü eyledüm (7) bês yıl ol gözгүйile tâ‘ata ve ‘ibâdete cilâ urdum pes bir gün ol (8) ol gözгүйe baqđum kendözümü gurūrda gördüm bês yıl yine cehd eyledüm (9) tâ meger bu zünnâr kesile ve İmân tâze ola yine nefs gözгүйsine baqđum (10) kendözümü dükelinden za‘îf ve günâhkâr gördüm çalabuma êrişdüm dâdi (11) naqlđür kim kaçan kim bâyezîd mescid kapusına gelse bir zamân dururđı (12) ve aqlardı sordılar kim ne hâldür eyitdi kendözümü hayz görmiş ‘avrat (13) meşâbetinde dutarvan qorqarvan kim mescide giricek mescidi bulaşduram dâridi (14) naqlđür kim bir kez bâyezîd hacca niyyet eyledi ve birkaç menzil gitdi (15) bu kez yine gêrû döndi eyitdiler yâ şeyh sen ‘ahd sıduğıñ yoğıdı

104a (1) bu kez saña ne geldi kim ‘ahduñı sırsın eyitdi çünkim yola girdüm (2) bir qara zengî gördüm ki bir qara kılıc dutar baña eydür kim *terakta’l-lâhe bi-biştâme* (3) *ve-kaşadta’l-beyte’l-harâme* ya‘nî eydür tangrıyı bestâmda qoduñ ve sen ka‘beye mi (4) kaşd êdersin gêrû dön yoğsa uşbu kılıcıla başuñı keserven dâdi anuñçün (5) döndüm dâdi naqlđür kim bâyezîd bir gün hacca niyyet eyledi birkaç menzil (6) gitdi bir kişi aña yolda eyitdi qanca gidersin eyitdi hacca giderven (7) eyitdi zevâdeñ ne qadardur eyitdi iki yüz dirhem eyitdi getür ol iki (8) yüz diremi baña vêr kim oqlancuqlarum ac oturlar çıqardı aqçayı aña vârdi (9) kendözi gêrû döndi naqlđür kim çünkim bâyezîdüñ vecdi ve hâli (10) artdı ve anuñ sözlere ‘âm qavüm qursağına sıgmazdı ve küfr söyler (11) şanurlardı yêdi kez bâyezîdi bestâm şehrinden qovdılar çıqardılar bâyezîd (12) eydüridi kim beni neçün qovarsız eydürleridi kim yavuz kişisin bâyezîd eydür (13) –idi zihî şehir kim anuñ yavuzı bâyezîd ola dârdi naqlđür kim bir gün (14) hâneqâh şamında dururđı tangrıyı zıkr eyleridi gördiler kim işemiş (15) sordılar kim ne hâldür eyitdi bu iki sebebdendür dâdi bir ol kim

104b (1) bir gece êrteyedegin baqtâl qaldum beni suçladılar ikinci ol kim çalabum ‘azameti gölgesini (2) üstüme bırağıdı anuñ heybetinden ‘aqlum perâkende oldu eger gönlüm hâzırımıssa (3) bu hâl vâqi‘ olmazdı dâdi naqlđür kim pîr ‘ömer eydür kaçan kim bâyezîd (4) ‘ibâdet kılmaga hâlvete girmek istese hâlvete girürdi ve dükeli delükleri (5) dutardı sordılar neçün böyle êdersin eydürdi kim qorqarvan kim qalebe (6) işidem fikrüm benden tağıla ve maqşüdum hâşıl olmaya dâridi ve ‘İsâ bestâmî (7) eydür üç yıl şeyh şoşbetinde bile idüm bir gün üni çıqduğıñ işitmedüm (8) ve hemîşe ‘âdeti olıdı kim başını dizine ururđı ve çünkim (9) başını qaldururđı bir kez âh êderdi gêrû hâline varurđı şeyh sünbekî (10) eydür bir kez bâyezîd hâlvete girdi ve fikre taldı nâ-gâh ağızına bu söz (11) yörendi kim *subhânî mâ a‘zame şânî* ve çünkim yine kendözüne geldi mürîd (12) –leri eyitdiler dilüñe bu

söz geldi dediler şeyh eyitdi tangrı size haşm (13) olsun eger benüm dilümden dağı bunuñ gibi söz gelürse beni päre päre étmezseñüz (14) her birisinüñ eline birer iti bıçağ vèrdi eger böyle dèrsem beni uruñ dèdi (15) pes bāyezīd yine fikre taldı bu sözi yine dèdi mürīdleri bıçaqları tartdılar

105a (1) halvete girdiler kim ev içi toptolu bāyezīd olmuş ve anlar bıçağla ururlardı (2) şanasın bıçaqları şuya doqınur veyā bir yumşaq nesneye doqınurıdı bıçaqları kesmez (3) ve zaḥm étmezidi ve bir sâ' atden soñra ol şüretler uşacuk şüretler oldı (4) ve tağıldı belüsüz oldı bāyezīd bucağdan çıkageldi yüzi ayuñ (5) on dördine beñzer nūr balkır mürīdler étüklerinden haber vèrür idi (6) bāyezīd diñleridi eger bir kişi sorarsa kim ādem bir hāle iken nèce kiçi (7) olur veyā büyük olur cevāb vèrevüz kim evvel ādem peygamber uçmağdan (8) çıkduğında başı göge érerdi şunuñ bigi uzunıdı cebrā'ıl haq emriyle (9) geldi başını sığadı tā kararına indi çünkim ulu kiçi oldı ve kiçi ulu (10) oldı imkānı vardır kim bāyezīd hāli dağı eyle ola nètekim (11) tıfl anası karnındayken iki batmandur yigit olıcağ iki yüz batman olur (12) dağı nètekim cebrā'ıl şol ' azametele kim anuñ vardır kim meryeme küccük (13) ādem şüretinde gözükdü ammā kişi aḥvāle érmeyince bu işi şerḥ édemez (14) ve hem fāyidesi dağı yoğdur nağldür kim bāyezīd bir gün elinde bir kıızıl alma (15) dutardı diline bu yürüdi kim ne laṭif almadur dèdi hātifden ün işitdi

105b (1) yā bāyezīd utanmaz mısın kim benüm adımı yemiş dağasın dèdi bāyezīd (2) and içdi kim nèce kim diri olam bestām yemişin yemeyem nağldür kim (3) bāyezīdüñ bir gün öginden geçdi kim bu zamānenüñ ulusıvan dèyü pes yañıldığın (4) bildi peşimān oldı durdı ḥorāsān yolın dutdı birkaç menzil gitdi (5) ve bir yerde oturup and içdi kim bu aradan durmayam tā baña haq te'ālā (6) gayb ' āleminden bir kişi vèrbüyüp beni baña bildüre ve yol sora dèdi (7) birkaç gün anda qaldı bir gün gördi kim bir kişi gelür deveye binmiş bir gözi yoğ (8) yaqın geldi bir kez ḥışmıla bāyezīde bağıdı ve eyitdi şimdi bir gözüm dağı (9) açam ve bāyezīdi ve bestām şehrin ve kavmin bir kezden garq eyleyem dèdi (10) bāyezīdüñ ol heybetden ' aqlı gitdi ve çünkim ' aqlı geldi bāyezīd eyitdi (11) estagfirullāh eyitdi sen ol fikri kim eyledüñ ben on yıllık yol keddüm (12) uş saña geldüm yā bāyezīd göñlüñ saqın kim vesvese yörenmeye dèdi (13) gāyib oldı nağldür kim bāyezīd kırk yıl mücāviridi namāz kılduğı (14) ton ayrıyıldı ve āb-dest tonı ayrıyıldı bu kırk yıl içinde arqasın (15) tekye üzerine qomadı ve eydürüdi kırk yıl ādemīler yèdügin yemedüm ve göñül

106a (1) gözcisiydüm kim hağdan artuğ hıç nesne göñlüme yörenmeye ve hıç nesneye (2) meyli olmaya eger bir şemme göñül içinde hağdan artuğ nesne olursa ol (3)

şirkdür dèridi ve her vaktin kim çalab adın alup diline getüre idi (4) üç kez ağzın yurıdı andan añardı naıldür kim bāyezīdüñ (5) kemāli bir maḳāma érdi kim ne kim ḥāṭırından geçerse hem şol sâ‘at (6) ḳatında ḥāzır¹⁶ bulunurđı ve çünkim tangrıyı añardı çalab heybetinden ḳan (7) işerdi naıldür kim bir gün bir bölük cemā‘at bāyezīd ḳıyına geldiler bāyezīd (8) başın ḥırḳasına iltüpdururđı ve çünkim başın ḳaldurđı ve eyitdi (9) érteden berü bir çürimiş dāne isterven kim size vèreven çünkim buldum (10) sizden bir ḳişi bulumadum kim ol dāneyi götüribile naıldür kim şeyḫ (11) ebū turāb-ı naḥşebīnün bir mürīdi varıdı yavlaḳ kerāmet issiyidi ebū (12) turāb ol mürīde eyitdi varḡıl bāyezīdi görgil dèdi ol mürīd (13) ki bāyezīd tangrısını günde yüz kez görür bāyezīdi görüp ne dèr dèdi ebū turāb (14) eyitdi sen tangrıyı kendü ḥālünce görürsin ve çünkim tangrıyı bāyezīd (15) ḳıyında göresin bāyezīd ḳadarınca göresin dèdi görmek içinde tefāvüt

106b (1) çoḳdur dèdi bu söz mürīde eşer eyledi eyitdi gel bile gidelüm dèdi (2) ikisi daḫı durdılar bestāma geldiler bāyezīd evde degüldi bīşeye varupdururđı (3) bunlar daḫı bīşeye vardılar bāyezīd çünkim bīşeden çıḳdı bir desti (4) su elinde ve bir eski kürk gèyürdi bāyezīdüñ gözi çünkim ol mürīde doḳundı (5) ol mürīdüñ gözi bāyezīde doḳundı mürīd düşdi cān ısmarladı ebū turāb (6) eyitdi yā bāyezīd sizün bir naḳaruñuz ölüm getürdi dèdi bāyezīd eyitdi bu yigite (7) henüz keşf ḥāşıl olmadugıdı çünkim bize erişdi keşf bir kezden buña (8) açıldı ḳatlanumadı cān uyandı dèdi nètekim mışr ‘avratları yūsuf cemāline (9) ḳatlanumadılar ellerin toḡradılar naıldür kim yaḫyā bin ma‘ād bir gün şeyḫe (10) biti yazdı ve eyitdi ne dèrsin ol ḳişi ḥaḳḳına kim bir ḳadeḫ şarāb içdi ezel (11) ve ebed esrügi oldu bāyezīd cevāb yazdı kim bunda bir ḳişi vardur kim ezel (12) ve ebed deñizin bir kezden içer ve esrimez ve eydür *hel min mezīddür* ol ḳişiye (13) siz ne buyurursız dèdi yaḫyā bin ma‘ād yine cevāb yazdı ve eyitdi (14) benümle senün arañda çoḳ sırlar vardur ol sırları uçmaḳ içinde tūbī (15) ağacı dibinde söyleşevüz dèdi ve bir ḳurşa bitiyile bile vèrbidi ve eyitdi

107a (1) şeyḫ bunu yèsün dèdi bāyezīd yine cevāb vèrdi kim ol sır kim aramızdadur (2) şimdi anı kimseye dèmegil uçmaḳda dèyesin illā bilmiş ol kim ḳurşayı yèmedüm (3) anuñçün kim ḳankı şuyıla yoḡurduñ ve anuñ toḡminuñ aşlı ḳandandur bildürmedün (4) dèdi yaḫyā bin ma‘āz çünkim bu sözleri işitdi şeyḫe yavlaḳ müştāḳ (5) oldu kim göre andan durugeldi bāyezīdi görmege ‘azm eyledi yatsu (6) namāzında şeyḫe erişdi gördi kim şeyḫ namāza şürū‘ eylemiş bir bucaḳda oturdı (7) hıç teşvīş vèrmedi şeyḫ érteyedegin bir barmaḡı üstinde namāz ḳıldı (8) ve iki rek‘at namāzıla érteyi diri dutdı yaḫyā bin ma‘ād

¹⁶ óÀôir yazılmış.

anuñ ‘ibâdetine ‘acebe (9) kaldı ve bāyezīd çünkim namāzdan fāriğ oldı yaḥyā ilerü vardı selām (10) kıldı yaḥyā mübtedī idi bāyezīd müntehī idi yaḥyā eyitdi yā bāyezīd (11) bu gēceki fütūḥdan baña daḥı naşīb vèrgil dēdi bāyezīd eyitdi (12) yā yaḥyā eger âdem atamuzuñ şafvetin ve cebrâ’îlūñ ḳudsın ve ibrâhîmūñ dostlığın (13) ve mūsānuñ şevḳin ve muḥammed-i muştafānuñ maḥabbetin heb saña vèrürlerse (14) rāzı olmağıl daḥı yeğegin dilegil kim çalab dergāhında daḥı artuḳ (15) nesneler vardur her bir ḳula kendü himmeti ḳadarınca vèrürler zīnhār sen

107b (1) himmetüñi ulu dutğıl kim çalab dergāhı iñen ulu dergāhdur ve eger sen az nesneye (2) rāzı olasın ol maḳāmda ḳalasıñ dēdi naḳldür kim aḥmed-i ḥarb (3) bāyezīde bir ḥaşır vèrbidi kim bunda namāz ḳılasın dēdi bāyezīd cevāb (4) vèrdi ve eyitdi ben yèr ü gök ehlinüñ ṭā‘atların dèrşürdüm dükelisin (5) yastuğum altında ḳodum anı dā’im yastanurvan dēdi naḳldür kim za’n (6) -nūn bir gün bāyezīde bir seccāde vèrbidi şeyḫ seccādeyi yine vèrbidi ve eyitdi (7) baña muşallā ḥācet degüldür dēdi baña mesned vèrbigil dēdi bu kez zā’n-nūn (8) bir mesned vèrbidi mesnedi daḥı yine vèrbidi ve eyitdi benüm tenüm sūñügile deri (9) ḳalıpdur revā degül ki anı tekyeye ḳoyam dēdi anuñ kim tekyegāhı ḥaḳ luṭfi (10) ola ol maḥlūḳ tekyesin n’èder dēdi naḳldür kim bāyezīd eydür bir gēce (11) baña iḥtilām vāḳi‘ oldı ḳatı sovuḳıdı ve çünkim uyandum nefsum kāhellik (12) eyledi ve eyitdi şabr ḳılğıl kim gün doğa andan ḡusl eylesesin dēdi (13) gördüm kim eger nefsüme uyarsam namāzum ḳazāya ḳalır durugeldüm buzı deldüm (14) ḡusl eyledüm namāz ḳıldum ve başumı ḥırḳaya çekdüm ḥırḳa içinde yétmiş kez (15) uşşum giderdi ve gelüridi naḳldür kim bāyezīdüñ ‘ādeti olıdı kim

108a (1) gēce dā’im sinleler gezerdi bir gēce gezerken ulular oğlanlarından bir yigit (2) ḳopuz çalardı geldi bāyezīde uğradı bāyezīd lā ḥavle dēdi yigit ḳopuzın bāyezīd (3) başına vurdı şeyḫüñ başı yarıldı ve hem ḳopuz daḥı şındı ve ol (4) yigit esrügidi bilmedi kim bāyezīddür bāyezīd evine geldi oturdı érte olıcaḳ (5) mürīdlerinden birisin ḳığırdı ve bir sīnī ḥalvā düzdi ve birḳaç aḳça yağlığa (6) bağladı ve eyitdi varğıl bu aḳçayı ve ḥalvāyı ol yigide vèrgil ve eyitgil (7) bu gēce zaḥmete girdüñ ve ḳopuzı başuma urduñ imdi elüñüz ağırdı ola (8) imdi bu aḳçaya ḳopuzuñ düzdürgil ve bu ḥalvāyı yègil tā ḳopuzuñ şıñduğı (9) ḳayḡu gide dēdi yigit çünkim bāyezīdidügin bildi yavlaḳ utandı duru (10) –geldi şeyḫ ṭapusına geldi ve ‘özr diledi ve tevbe eyledi ve anuñ bilesinde (11) çok yigitler tevbe eylediler bir ḥoş ḥulḳ berekātında naḳldür kim bir gün (12) bāyezīd mürīdleriyle ırımadan geçerdı yolları bir ṭar yère uğradı ve ḳarşudan (13) bir it gelüridi bāyezīd yoldan savuldı yolu

ol ite tekellüf eyledi (14) it geldi geçdi meger bir mürîdi bāyezîdüñ bu işe münkir oldı ve eyitdi (15) itden haq te'ālā ādem oğlanların mükerrerrem yaratdı bāyezîd hoş sultān el- 'ārifîndür

108b (1) bugün bunca halk arasında ve mürîdler ve 'āşıklar bile iken yolın bir ite İşār (2) eyledi bu ne hāldür dēdi bāyezîd ol yigide eyitdi ēy 'āşıq çünkim (3) ol it qarşudan geldi hāl diliyile baña eyitdi ēy bāyezîd benden ne (4) eksüklik geldi kim itlik derisini baña gēyürdiler ve senden ne artuklık (5) geldi kim sultānū'l-'ārifinlik hil'atin saña gēyürdiler dēdi çünkim bu endīşe (6) benüm sırruma yörendi yolu aña tekellüf eyledüm dēdi naqldür kim bir gün (7) bāyezîd ırımadan¹⁷ geçerdı yine bir ite uğradı it baña degmesün dēyü gēyesisin (8) kaldurdı it eyitdi ēy bāyezîd eger tüyüm¹⁸ kurıyısıa hıç halel saña (9) degmez ve eger yaşısam bir bardak şuyıla senüñle benüm aramda şulh olur sen (10) taşuñı arıtmak istersin ammā içüñi yēdi deñiz şuyı arıtmaya dēdi ve (11) bāyezîd eyitdi sen zāhir arısuzsın ve ben bātını arısuzvan gel ikimüz bile (12) qarışalum ola kim cem'ıyyet bereketinde ikimüz dağı bile arı olavuz ve murdārılığumuz (13) gide dēdi it eyitdi yā bāyezîd sen benümle bir olumazsın zīrā ben redd-i (14) halkvan ve sen qabūl-ı haqsın her kim beni görürse hıç dēr ve taş urur (15) ve her kim seni görürse selāmu 'aleyküm dēr hürmet ēder ben bugün bulduğum

109a (1) sünügi yarına qomazvan ve senüñ şimdi evüñde bir küb buğdayuñ vardur dēdi (2) bāyezîd çünkim itden bu sözleri işitdi ağıladı ve eyitdi ilāhī ben bir it (3) yoldaşlığına lāyık degülven hālİK yoldaşlığına nece lāyık olam dēdi ağıladı (4) ve it sözleri aña yavlaq eşer eyledi ve tāt'atlarından nevmīz oldı eyitdi (5) bārī varayın bir zünnār şatun alayın kuşanayın dēdi durdı bāzāra çıkdı (6) gördi bir gevür elinde bir zünnār dutar eyitdi neye satarsın eyitdi biñ kızıla (7) satarın eksüğe vērmezın dēdi bāyezîdüñ gönli hoş oldı bildi kim (8) haqkuñ 'ināyeti anuñla biledür naqldür kim bestām şehrinde bir zāhid varıdı (9) dükeli bestām uluları kıyında meşhūrıdı ve şāhib qabūlıdı ve bāyezîd (10) şöhetinden hıç eksük olmazdı ve dā'im bāyezîd sözlerin diñleridi bir gün (11) ol zāhid bāyezîde eyitdi otuz yıldur kim yıl on iki ay oruc dutarın (12) ve namāz kılurın ve gēceleri diri dutarın illā bu 'ilm kim sen eydürsin (13) hıç baña eşer eylemez ve baña nesne keşf olmaz bāyezîd eyitdi eger üç (14) -yüz yıl kendözin oruc ve gēce namāz kılursañ saña nesne keşf olmaz dēdi (15) zāhid eyitdi neçün anuñçün kim nefsuñ saña perde olupdur seni qomaz dileğüñe

¹⁷ ıramadan şeklinde yazılmış.

¹⁸ tüsüm yazılmış.

109b (1) erişmege dèdi zâhid eyitdi anuñ dermânı nedür dèdi şeyh eydür uşbu (2) sâ' at durugelgil vargıl saçuñı saşaluñı yülitgil ve bu gèyesiler kim (3) gèyürsin çıkargıl ve bir kilîmi bëlûñe bağlagıl ve bir tobraya qoz doldurgıl boynuña (4) asgıl ve bāzāra girgil ve saña oğlan uşaq üşeler ve oğlancuqlara eyitgil (5) her kim benüm boynuma bir sîlî urursa bir qoz vèreyim dègil her kim iki kez (6) ura iki qoz vèrem dègil bu resme dükeli şehri gezgil ve seni bilenler (7) qatına vargıl ki seni göreler gülüşeler senüñ ' ilācuñ budur dèdi ol (8) kişi çünküm bunu işitdi eyitdi *lā ilāhe illā'l-lāh muḥammedün resūlu'l-lāhi* dèdi (9) şeyh eyitdi bu kelimeyi bir kâfir dèrse müsülmân olur sen dèdüñ müşrik (10) olduñ dèdi zâhid eyitdi nète anuñçün kim kendözünü ulu dutarsın (11) ve bu kelimeyi sen nefsüñ ululamağıçün eyitdüñ tangrıyı ululamağıçün eyitmedüñ (12) dèdi andan ol zâhid eyitdi ben bu işi edemezsin gücüm yètmez dèdi (13) naqldür kim şaqıq-i belhîñüñ bir şāgirdi varıdı ḥacca heves eyledi (14) şaqıq eyitdi bestāma uğrayup gitgil kim bāyezîdi göresin dèdi çünküm (15) bestāma uğradı şeyh kıyına vardı şeyh eyitdi senüñ üstāzuñ kimdür

110a (1) dèdi eyitdi şaqıqdür şaqıq neye meşgüldür eyitdi ḥalkdan fāriğ olmışdur (2) ve ḥaqqā tevekkül kılup oturmuşdur ve eydür kim eger gök demür olursa (3) ve yèr baqır olursa ve gökden yağmur yağmayup yèrden nebāt bitmezise ve cümle (4) ḥalk benüm 'ayālum olursa ben kendü tevekkülümde dönmeyeven dèr bāyezîd (5) çünküm bu sözi işitdi eyitdi bu ulu da' vîdür ve küfr sözdür dèdi (6) ve eyitdi qaçan kim üstāzuñı göresin eyitgil aña kim tangrı senüñ cinsüñ (7) degüldür kim sen anı şınayasın saşingıl kim tangrıya iki dèmeyesin ve ol (8) il ve şehir senüñ ucuñdan aşāga geçmeye dèdi ol mürîd bu sözi işitdi (9) ḥacca varmadı gèrü döndi üstāzı kıyına geldi şaqıq eyitdi ne tēz (10) döndüñ eyitdi sen baña bāyezîde uğrayup gec dèdüñidi uğradum ben böyle dèdüm (11) ol baña böyle böyle dèdi ve ben ol sebebden gèrü döndüm kim saña ḥaber (12) vèrem şaqıq zîrekidi ol sözüñ 'aybını añladı şaqıq eydür ol saña (13) bu sözi dèyicek sen dèmek geregidüñ kim ol benüm üstāzum eyleyise (14) sen nècesin imdi dur gèrü var eyit ol eyledür sen nècesin dègil (15) şāgird yine bāyezîde geldi bāyezîd eyitdi ne tēz geldüñ eyitdi üstāzum

110b (1) gèrü vèrbidi kim bu sözi bāyezîde eyit ḥal ètsün şeyh eyitdi bu dağı (2) bilmezligindendür eger ben dèrsem sen bilmezsin şāgird eydür ben ırağdan (3) geldüm çünküm ben ol sırrı añlaymazvan bārî bitiyeye yazgıl ilteyim emegüm (4) zāyi' olmasun dèdi bāyezîd buyurdi yazuñ *bismi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥîmi* (5) yazdılar şāgird eline vèrdiler aldı gitdi ya'nî hîç nesne degül bāyezîd (6) çünküm bir kişi mevşuf olmaya anı nèce vaşf eyleyeler bāyezîd bir zerre (7) degül neye èrdi kim aña nesne şoralara nècesidür dèyeler ḥalîk

şifatin nêce (8) vaşf eyleye tevekküli veyâ ihlâsı veyâ şabrı var dêmege yaramaz bu dükeli (9) maḥlûḳ şıfatıdır şâgird belḥe êrdi şaḳîḳ şayru olupdururdu ve eceli (10) gelipdururdu dam üstinde gözci ḳoyupdururdu kim bâyezîdden ne cevâb (11) işide ölmedin bâyezîd sözin işidedüm ola mı dêrdi şaḳîḳ çünkim bitiyi (12) okıdı İmân tâze ḳıldı ve eyitdi *eşhedü en lâ ilâhe illâ'l-lâhü ve enne muḥammeden* (13) *resûlu'l-lâhi* dèdi cân vèrdi naḳldür kim aḥmed-i ḥazrevîye ulu (14) meşâyihlerdenidi biñ deginmiş mürîdlerile bâyezîd ḳıyına geldi ve ol mürîdler (15) şunuñ bigiyidi her birisi su üstinde yürirdi ve havâda uçarlaradı aḥmed-i

111a (1) ḥazrevîye eyitdi sizlerde ol ḳuvvet yoḳdur kim şeyḥüñ yüzine baḳasız siz (2) taşra duruñ ve ben gireyin şeyḥi ziyâret êdeyin dèdi mürîdler eyitdi bizi (3) daḫı bile ilet dèdiler mürîdleri ‘aşâların şeyḥ dihlîzinde bir ev varıdı aña (4) beytü’l-‘aşâ dèrleridi aña ḳoydılar ev toptolu ‘aşâ oldı ve bir mürîd ḳapu (5) üzerinde durdı ve ben şeyḥ ḫapusına lâyıḳ degülven dèdi ‘aşâları bekleyeyin (6) dèdi çünkim dükelişi içerü girdiler bâyezîd eyitdi ol sizüñ uluñuz (7) kim maḳşûd daḫı oldur kim anı daḫı bile getürüñ dèdi vardılar anı (8) daḫı getürdiler çünkim bâyezîdi ziyâret ḳıldılar bâyezîd eyitdi yâ aḥmed nêceye degin (9) olısar bu ‘âlemi gezmek bir yèrde otursañ dèdi aḥmed eyitdi su ḳaçan kim (10) bir yèrde dura müteḡayyir olur dèdi bâyezîd eyitdi yâ aḥmed *kün baḫran lâ tetaḡayyar* (11) ya‘nî deñiz olḡıl kim müteḡayyir olmayasın bâyezîd deriñ sözlere başladı (12) aḥmed fehm êdemezdi eyitdi yâ bâyezîd aşaḡaraḳ gelgil şeyḥ aşaḡaraḳ (13) geldi andan sözlerin fehm eyledi bâyezîd çünkim sözden fâriḡ oldı (14) aḥmed eyitdi yâ bâyezîd şeyḫâni gördüm kim bir bucaḳda asmışsın bâyezîd (15) eyitdi şeyḫân bizümle ḳavl eylediyidi kim beştâm yöresine yörenmeye ḳavlın

111b (1) sıdı bir ḳişiye vesvese vèrdi imdi pâzişâhlaruñ ‘âdeti oldur kim (2) oḡrıyı asalar dèdi ve bâyezîde sordılar kim yâ bâyezîd senüñ ḳıyuñda bir dürlü (3) maḥlûḳ görürüz âdemîlere beñzemez bunlar kimlerdür eyitdi bunlar firiştelerdür gelürler (4) ‘ilmden nesne sorarlar ve ben bunlara cevâb vèrürven naḳldür kim bir gün (5) çok firişteler gökden indiler ve bâyezîde geldiler ve eyitdiler kim yâ bâyezîd dur (6) yuḳaru tangrıya zıkr êdelüm dèdiler bâyezîd eyitdi benüm ol dilüm yoḳdur kim (7) anı zıkr êdebilem dèdi eyitdiler ya sen ne vaḳt tangrıyı zıkr êdersin (8) eyitdi ol vaḳtin kim uçmaḳ ehli uçmaḡa gire ve ḫamu ehli ḫamuya gire (9) ve ḳıyâmet geçe ve dükeli iş tamâm ola andan zıkr êderven dèdi naḳldür (10) kim bâyezîd bir geçe tâ‘at zevḳin bulumadı eyitdi görüñ bu evde ne vardur (11) aradılar gördiler kim bir salḳım üzüm dururdu eyitdi ol üzümü giderüñ bu (12) benüm evüm baḳḳâl dükkânı degüldür dèdi çün üzümü giderdiler tâ‘at (13) zevḳin buldı naḳldür kim

bāyezīdün bir kāfir kōnşusu varıdı ve oğlanuğı (14) varıdı ağlarıdı ırağları yoğıdı bāyezīd anı işitdi kendü ırağın (15) ol kāfir evine iletđi ol oğlan dıńsuz oldı bunlar eyitdiler kim

112a (1) řeyh ırađı geldi bizüm evümüze girdi hayf ola kim biz arańulıķda alavuz (2) dediler müsülmān oldılar naķldür kim bāyezīd zamānında bir kāfir varıdı (3) ańa eyitdiler kim gel müsülmān ol eyitdi eger müsülmānlık buyısa (4) kim bāyezīd eder benüm ańa řāķatum yoķdur ve eger buyısa kim siz (5) edersiz benüm hođ ańa rađbetüm yoķdur naķldür kim bāyezīd bir gün (6) mescidde otururđı mürīdlerine eyitdi duruń arřu varuń kim tangrı (7) dostlarından bir dost gelür pes řehr apusına vardılar gördiler kim (8) ibrahīm-i herbūđı bir eřeđe binmiř gelür mürīdleri aldılar řeyh ıyına (9) geldiler řeyhi ziyāret eyledi bāyezīd eyitdi yā ibrahīm uřbu sā' at (10) haķdan bańa nidā geldi kim ibrahīm gelür durđıl arřu varuń ve anı bańa (11) řefī' getürgil dedi ibrahīm eyitdi yā bāyezīd eger řefā' at-ı evvelīn ve (12) āhirīni sańa vērürlerise henüz az ola dedi bāyezīde anuń sözleri (13) 'aceb geldi öñine sofra getürdiler meger sofra içinde hoř řa'ām varıdı (14) ibrahīm eyitdi řeyh mi dēyeler ol kiřiye kim anuń bunuń gibi yēyesisi ola (15) dedi řeyh iřitdi cevāb vērmedi ünkim řa'ām yēdiler bāyezīd ibrahīmün

112b (1) elin dutdı bir bucađa iletđi ve elin dīvāra urdı ol dīvārdan (2) bir derece açıldı ibrahīm bir deńiz gördi kim nihāyeti yoķ bāyezīd eyitdi (3) yā ibrahīm gel bu deńize řalalum güherler ıķaralum ibrahīm orķdı (4) benüm bu ķuvvetüm yoķdur dedi bāyezīd eyitdi ol arpa epmegin kim (5) řahrdan alduń un eyledün etmek biřürdüń ve řađarcuđa ķoyduń (6) arpayı yılķılar yemediler zīrā kim murdārıdı ve hem eyleyidi kim řeyh (7) dedi ibrahīm tevbe eyledi ve istiđfār ķıldı naķldür kim bir gün (8) bir kiři geldi ve eyitdi yā bāyezīd řabaristānda bir kiři öldüyidi ulu (9) –lardanıdı ben seni anuń cenāzesine varduđuń gördüm hıđr elin (10) senün boynuńa ķodıydı ve sen elün anuń boynına ķoduńıdı ünkim (11) cenāze namāzın ķıldıń seni gördüm havāda uçarduń řeyh eyitdi (12) gereksin dedi naķldür kim bir gün řeyh ķatına geldiler ve eyitdiler (13) yā řeyh ķađtlık oldı du'ā ķılđıl kim yađmur yađa dediler řeyh bir laħza (14) bařın hırķaya dartdı ve bařın yine ķaldurđı ve eyitdi duruń oluķları (15) düzüń kim yađmur gelür dedi der-hāl yađmur eriřdi birķac gün

113a (1) mütevātir yağdı naķldür kim řeyh bir gün ayağın yere urdı bir mürīd (2) dağı ayağın yere urdı ün ayağın ekdi mürīde dağı dedi (3) sen dağı ayađuń ek neekim durişdi ayağın yerden ķurtarımadı (4) olunca şöyle ķaldı ol mürīd şöyle řanurđı kim velīler ayağı ķalan (5) halk ayağı gibidür naķldür kim bāyezīd bir gün başın hırķaya (6) eküpdururđı bir dāniřmend geldi şeyhi ayağıyla basdı ve eyitdi (7) bunu bunca ne ulu

dutarsın dēdi ol dānişmend evine varduğı (8) sâ'at ayağına ırud dūşdi ve ol renc oğına mīrāş ırıldı ve nađl (9) –dur kim bir mūnkir ırak yērden geldi bāyezīde mes'e ele sordı ve eyitdi (10) kim bu baña mūşkil ĥal ēdivērgil dēdi şeyĥ bağdı bu kişide (11) inkār ve imtiĥān görđi bāyezīd eyitdi varđıl fulān mađārada (12) bir serdāb vardur ve anda bizüm bir dostumuz bu mes'eleyi anda sorgıl (13) dēdi ol kişi mađāraya vardı ve serdāba indi nesne görmedi bu kez (14) gey bağdı görđi kim mađāra dibinde bir ırara nesne yatur ikiledin bağdı (15) görđi kim bir ejdehā iki gözleri ıranın dōnmiş ve ağzından od sağılır

113b (1) ırorkusından gerü ıraçdı ve bir başmağı serdāba dūşdi zehresi¹⁹ yoğıdı (2) kim dōnüp alayıdı şōyle yalın ayađ şeyĥe geldi ve eline ayağına (3) dūşdi tevbe eyledi nağldür kim ırurrābīnūñ inkārı varıdı (4) şeyĥe mūnkiridi zīrā şeyĥden 'acāyib işler görürđi ol bī-çārenūñ (5) ĥavşalasına sığmazıdı anuñ inkārı şeyĥe ma'lūm oldı (6) bir gün ırurrābī bāyezīd kıyına geldi imtiĥānıla mes'e ele buyurđı ol sâ'at (7) ki sordı dūşdi ussı gitdi üç gün bī-ĥoz yatdı dōrdüncü (8) gün ussı geldi bāyezīd eyitdi ne görđüñ eyitdi saña sorduğum (9) vađt bir ejdehā ağzın açdı beni yutdı ben ejdehā ırursağında (10) yaturıdum ol ejdehā baña eydür bāyezīde ayrığ mūnkir ola mısın (11) dērdi ben eydürdüm ayrığ ētmeyem dērdüm pes tevbe eyledi nağldür kim (12) şeyĥ bū sa'īd-i mūncüvānı bāyezīd ıratına geldi ve diledi kim imtiĥān eyleye (13) bāyezīdüñ bir mūrīdi varıdı çopanıdı ıroyun güderdi eyitdi yā bū sa'īd (14) ol çopana varđıl dēdi bū sa'īd durdı çopan kıyına geldi görđi kim (15) bir yērde namāz kıılır ve ıroyunlar otlar ve ırurdlar yöresinde yörenür çopan

114a (1) çün namāzdan fāriđ oldı eyitdi ne dilersin eyitdi ıssı etmek ve üzüm (2) dilerven fi'l-ĥāl dağarcuğından ıssı etmek çırardı ve elinde bir ađac varıdı (3) iki pāre eyledi bir pāresin kendü öñine dikdi ve bir pāresin bū sa'īd (4) öñine dikdi kendü öñine dikdüğinden ađ üzüm bitdi ve bū sa'īd (5) öñine dikdüği ağacdan ırara üzüm bitdi bū sa'īd eyitdi senüñ (6) ađacuñdan ađ üzüm bitdi ve benüm ağacumdan ırara üzüm bitdi neçün böyle (7) oldı dēdi çopan eyitdi anuñçün kim benüm gönłümde şek yoğdur (8) lā-cerem ađ bitdi ve senüñ gönłünde inkār ve imtiĥān vardur anuñçün (9) ırara bitdi dēdi yarın dağı her bir kişi kendü ĥāline lāyık olasıdur (10) dēdi bū sa'īde çopan bir kilīmi vērđi ve bunı gey sağlağıl yitürmegil (11) dēdi sa'īd ĥacca 'arafāt tağında kilīmi bir yērde ırodı (12) gerü dōndi kilīmi bulımadı eyitdi kilīmi oğurladılar dēdi gerü bestāma geldi (13) kilīmi çopan kıyında buldı nağldür kim bir gün bāyezīde şordılar (14) kim senüñ şeyĥüñ kimdür şeyĥ eyitdi bir ırarı 'avratdur eyitdiler nēte (15) şeyĥ eyitdi bir gün vecd baña gālib oldı şāĥrāda

¹⁹ zehlesi yazılmış.

giderdüm bir qarı ‘avrata

114b (1) uğradum bir tağarcuğ un götürürdi eyitdi bu tağarcuğumı götürivergil (2) dēdi ben ḥod eyle olupdururdum kim kendözümü götürimezdüm bir arslana (3) işāret eyledüm ol tağarcuğı götürivērdi ve ben dilerdüm kim (4) bu qarı beni bilmeye ben eyitdüm yā qarıcuğ şehre varıcağ kimi gördüm dēyesin (5) eyitdi bir zālimi ve bir ra‘nāyı gördüm dēyem eyitdüm nēte qarı eyitdi bu (6) arslanı tangrı yük götürmeğiçün mi yaratdı eyitdi yoğ eyitdi çünkim (7) tangrı anı yük götürmeğiçün yaratmadı ya neçün yük yükledürsin pes sen (8) zālīm degül misin dēdi bāyezīd eyitdi gērçeksın qarı eyitdi dağı dilersin (9) kim şehir kavmi senün arslan dutup yük urduğı göreler ve saña (10) şāhib kerāmet dēyeler bu iş dağı ra‘nālīğ degül midür bāyezīd eyitdi beli (11) ra‘nālīğdur pes bāyezīd ağladı ve tevbe kıldı kerāmeti qabūl ētmezdi (12) tā tangrıdan taşdığ olmayınca ve kaçan kim bāyezīde kerāmet görinse pes bir ağ (13) nūr görinürdi yeşil yazuyıla yazılurdu *lā ilāhe illā’l-lāhū muḥammedün resūlu’l-lāhi* (14) *nūḥun naciyyu’l-lāhi ibrahīmu ḥalīlu’l-lāhi mūsā kelīmu’l-lāhi* beş tanuğla kerāmeti qabūl (15) ēderdi soñra ḥod hīç tanuğ muḥtāc olmazdı nağldür kim bir gün

115a (1) şağīğ-i belḥī ve bū turāb-ı naşşabī bāyezīd qatına geldiler ve şeyḡ bunlaruñ eline (2) ta‘ām getürdi ve mürīdlerden birisi ḥizmete turup tapu ēderdi şeyḡ (3) bū turāb eyitdi otursan dağı bizümle yēyesi yē mürīd eyitdi orucvan (4) bū turāb eyitdi gelgil bizümle yēyesi yēgil bir aylīğ oruc müzdin (5) alğil eyitdi orucvan şağīğ eyitdi bir yıllīğ müzd alğil mürīd eyitdi (6) ben orucvan bāyezīd eyitdi çoñ anı kim ol merdüddur bir müddet (7) geçmedin ol mürīd oğrılığ eyledi dutdılar elin kesdiler nağldür kim (8) bir gün bāyezīd mescide geldi ve ‘aşasını bir yerde dikdi kendü namāz kılurdu (9) ‘aşası düşdi bir pīr geldi ol ‘aşaya doğundı sürcdi düşdi (10) ve çün bāyezīd namāzdan fāriğ oldı durdu ol pīr evine vardı ḥelāl (11) –līğ diledi saña zaḥmet oldı dēdi nağldür kim bir gün bir kişi geldi (12) şeyḡe ḥayādan mes’ele şordı şeyḡ cevāb eyitdi ol soran kişi oloğ (13) sā‘at eridi şu oldı bir mürīdi içeri girdi şeyḡ kıyında ḥavz bigi (14) şu gördi eyitdi bu ne sudur bāyezīd eyitdi bir kişi geldi baña ḥayādan (15) su’āl eyledi ve ben aña küstāḡ küstāḡ cevāb vērdüm udlu kişiyimiş

115b (1) utandığından şu oldı eridi dēdi ve bir niceler eyitdiler ol soran (2) cinnīlerdenidi nağldür kim şeyḡ eydür bir gün dicle ırmağı benümçün (3) daşdı ben eyitdüm

ben buña gırre²⁰ olmazvan baña ol yègrekdür kim (4) bir sırrı benden gizlemeye baña kerâmet gerekmez kerem gerek dèdi naıldür (5) kim bir gün şeyhüñ öginden geçdi kim tangrım benüm yèmegümi ve dilümi benden giders (6) dèdi pes yine eyitdi bu dilek nèce revâ ola dèdi ol geçe peygamberi (7) düşünde gördi ve eyitdi yâ bâyezîd ben bu dilegi dilemedüm sen nèce dilersin (8) dèdi naıldür kim bir gün bir imâm imâmlık eylerdi bâyezîd dağı geldi (9) imâma uydı imâmuñ göñline rızq teşvîşi düşdiydi ve çün namâzdan (10) fâriğ oldı gördi kim bâyezîd dağı andayıdı imâm durdı bâyezîd (11) kıyına geldi ve eyitdi dilerven kim bilem sen ne kişisin bâyezîd eyitdi (12) katlan tâ ben senüñ ardunda kılduğum namâzı kazâ edeyin andan bilesin dèdi (13) imâm eyitdi neçün anuñçün kim ol imâm kim rezzâkı bilmeye anuñ ardında (14) namâz kılmak dürüst degüldür dèdi imâm bildi kim namâz içindeyiken göñlinden (15) rızq teşvîşi geçdiydi bâyezîdüñ ayağına düşdi naıldür kim bir gün bir kişi

116a (1) namâz kılırdı bâyezîd anı göredururdu ol kişi namâzın ‘ucbıla kılırdı çünkim (2) namâzdan fâriğ oldı bâyezîd eyitdi eger sen sanursañ kim bu kılduğun (3) namâz kabûl olur bil kim kabûl degül eyitdi nète bâyezîd eyitdi eger (4) namâz kılmazsañ kâfir olursın ve eger namâz kılırsañ bir zerre göñlünde (5) namâzuña tekye kılmak olursa müşrik olursın dèdi naıldür kim bir gün (6) bâyezîd eyitdi ben dilerven kim kıyâmet günü tēz gele tâ ben çadırımı tamu (7) kapusunda dikeven tamu odı beni göre söyne dèdi ve ben rāhata ve rahmete (8) sebep olam naıldür kim eydür bir gün bâyezîde demişler yâ bâyezîd bu söz (9) gerçek midür kim sen mürîdlerüñe dèrimişsin kim çankı mürîd kim kıyâmet (10) güninde tamu kapusına varup ve şol kulları kim tamuya koymak isteyeler (11) anuñ yerine kendü tamuya varup ol kişiyi uçmağa vèrbimezse ol benüm mürîdüm (12) degül demişsin şeyh cevâb vèrdi kim belî böyledür ve hem şimdi dağı eyle (13) dèrven çankı mürîdüm kim tamu kapusunda durup yazuqluya şefâ‘at eylemezse (14) ve kendü tamuya girüp anı uçmağa vèrbimezse ol mürîdümden ben bîzârvan (15) dèdi naıldür kim bir kişi eyitdi yâ bâyezîd bu mertebe kim senüñ vardur

116b (1) halkı neçün da‘vet eylemezsin cevâb vèrdi ve eyitdi ol kişi kim haq bağlamış (2) ola ben anı nèce şeşebilem naıldür kim bir gün hañîb bu âyeti okıdı kim (3) *ve-mâ kaderü’l-lâhe haqqâ kadrihi* şeyh çünkim bu âyeti işitdi gözlerinden çan revân (4) oldı ve şol kadar kendüsini yère döğdi kim ‘aqlı gitdi ve çünkim yine ‘aqlına (5) geldi eyitdi hužâvendâ çünkim bu âyet varıdı bu yalancı müdde‘îyi neye getürürdüñ (6) kim senüñ

²⁰ àarrÀ yazılmış.

ma'rifetüñ da'vîsini eyleye dâdi na'kdür kim bir mürid şeyh (7) sözün söylerdi ba'kdı gördi kim bāyezīdi ditremek dutdı mürid eyitdi yâ şeyh (8) bu ne hāldür ve ne hîkmetdür ve neçün seni ditremek dutdı şeyh (9) eyitdi otuz yıl gerek kim şıdık yolın varasın ve guşşa dizi üstinde (10) oturasın ve mezbele toprağın yüzüne dürtesin andan gerek kim erenler sözün (11) söyleyesin dâdi bir iki gün tahta ardında durduğıñ için ne oldum (12) şanursın dâdi na'kdür kim bir gün müsülmānlık çerisi za'îf oldu (13) az kalmadı kim sınığa der-hāl āvāz işitdiler kim bāyezīd allāh dēyüp havā (14) yüzinde na'ra urdı ve kāfırlar ol na'ra işitdiler der-hāl sınıkdılar ve islām (15) çerisi nuşret buldı na'kdür kim bir gün bāyezīd katına bir kişi geldi şeyh

117a (1) aña şordı kim kandan gelürsin eydür kim haq hazretinden gelürven şeyh eyitdi (2) ben dağı şimdi hazretten geldümididi dâdi ol kişi eyitdi ya ben seni (3) anda görmedüm dâdi bāyezīd eyitdi gercaksin ben perde içindeyidüm sen (4) taşra idüñ taşradağılar içerügileri görmez olur dâdi na'kdür kim (5) bāyezīd eyitdi her kim kur'an okımaya müsülmānlar cenāzesine varmasun (6) ve sayruyı şormasun ve yetimleri görmesün her kim bunu böyle bilmezse (7) bilgil kim müdde'îdür ve eydürler kim bāyezīd cenāzeye hāzır olmazdı ve şayru (8) şormazdı eyitdiler ilerügiler cenāzeye hāzır olurlardı ve şayru şorarlardı (9) şeyh eyitdi bunlar 'aql birle ederlerdi benüm 'aqlum yoqdur dâdi bāyezīd dā'im (10) beşām kurrālarından şikāyet ederdi kākī benüm gözlerüm bunları görmeyedi (11) dâdi na'kdür kim bir gün bir kişi geldi bāyezīde eyitdi gönlüñi şāf (12) dut kim senüñle söz söyleyeyin dâdi bāyezīd eyitdi ben otuz yıldur kim (13) haqdan şāfī gönül dilerven henüz bulmazvan bir sâ'at içinde senüñçün (14) şāfī gönül kanda bulayın dâdi sen şanursın kim haq yolu güneşden rüşendür (15) ve ben bunca yıldur kim yüz biñ ictihādıla ārzü ederven kim igne yurdusı

117b (1) kadanı yol bulmadum henüz dâdi ve bāyezīdüñ 'ādeti olıdı kim belāyı (2) severdi kaçan kim belā gelmese eydüridi kim ilāhī gerü ol vėrbidüğüñ belāyı (3) vėrbi kim etmege katıķı edineyin dēridi na'kdür kim bir gün bāyezīd tã'ata (4) ve 'ibādete meşgūlıdı çalab dergāhından gönline ilhām oldu kim yâ bāyezīd (5) bizüm hāzīnelerümüz tölupdur kabūl olmuş tã'atdan ve hizmetden imdi eger (6) bizi dilerseñ bize bir nesne getürgil kim ol bizüm hāzīnemüzde olmaya (7) bāyezīd eyitdi bār-ı huzāvendā ol ne nesnedür kim senüñ hāzīneñde (8) olmaya çalab *celle ve 'alā* eyitdi ol kim benüm kıyumda sevgūlüdür ol (9) miskīnlik ve müflislik ve bī-çārelidür dâdi na'kdür kim bāyezīd (10) eydür bir gün şahrāya çıkdumıdı 'ışık yağmuru yağardı ve yeryüzi heb (11) yaş olupdururdi her kim yürürse ayağı

gülrâra batardı nâ-gâh (12) yürürken benüm ayağum dağı ‘ışk gülrârına batdı ve çalabumdan ‘inâyet erişdi (13) ben eyitdüm namâzumdan ten arurmakdan artuğ nesne görmedüm bu fażl bu ‘inâyet (14) kim oldı benüm tâ‘atumdan degüldür belkim çalabum ‘inâyetidür dedüm imdi (15) haķıķat bilgil kim nîk-bahtlık oldur kim nâ-gâh yürürken ayağı gence

118a (1) bata dër naķldür kim bir gün bir kiři şeyh şapusına geldi dört yaña gözedürdi (2) şeyh eyitdi kimi istersin kim bunda haķdan artuğ kimsene yoķdur dedi (3) ve bir gün yine bir kiři geldi şeyh sordı kimi istersin eyitdi bāyezīdi isterven (4) şeyh eyitdi ben dağı otuz yıldur kim bāyezīdi isterven bulumuzvan dedi (5) bu meger zā’n-nūn-ı mısrīye degdi eyitdi şarındaşum bāyezīdi ve cemā‘atini (6) çalabum yarlıgasun kim haķ yolında yavuvarmışlardur dedi naķldür kim (7) bir gün bāyezīde eyitdiler řol mücāhedeler kim gördüñ bize dağı eydivergil (8) dediler bāyezīd eyitdi ger ben gördüğüm mücāhedeleri dersen işitmege üşenesiz (9) ammā bir kemter mücāhedeyi dēyeyin dedi bir gün nefşüme bir iş buyurdum tosunlık (10) eyledi қақıdum bir yıl tamām řu vērmedüm dedi naķldür kim bāyezīd çalab (11) ‘ışķına řunuñ bigi ğarķ olupdururdi kim meger bāyezīdüñ bir mürīdi (12) varıdı yigirmi yıl varıdı kim şapusından ayrılmazdı ve her gün ol (13) mürīdi kığırurdi sorardı kim ey oğul aduñ nedür bir gün ol mürīd (14) eyitdi kim yā şeyh küççükden senüñ kıyuñda büyüdüm her vaķt baña eydürsin (15) kim aduñ nedür ne ‘aceb işdür bu dedi bāyezīd cevāb vērdi ve eyitdi

118b (1) ey oğul benüm içüme bir ad giribdür kim қalan adları hep şaşra bırağupdur (2) dedi naķldür kim bir gün bāyezīde şordılar kim bu mertebeye neden degindüñ (3) ve neyile erişdüñ eyitdi bir gece oğlanlık hālinde bestāmandan çıқdum ay (4) aydıñıdı ve halk dükeli uyumışlarıdı nâ-gâh bir hażret gördüm kim (5) on sekiz biñ ‘ālem anuñ қatında bir zerre degülidi baña vecd ve hālet (6) hāşıl oldı eyitdüm huzāvendā bu dergāh kim bunuñ bigi ‘azametlü dergāhdur (7) neçün şöyle hālīdür dedüm hātifden āvāz vērdi kim bu dergāhuñ hālī (8) –lığı andan ötrü degüldür kim kimsene gelmeye belkim andan ötrüdür kim degmeyi (9) biz dilemezüz kim degme bir yüzi yunmaz bu dergāha lāyık ola pes қаşd eyledüm (10) kim dükeli halkı dileyeven kim anuñ bigi dergāhda dükeli ‘ālemüñ halkı bir (11) zerre degül illā hātıruma geldi kim řefā‘ati maķāmı muḥammed-i muřāfānuñ (12) –dur edeb bekledüm pes hıřāb işitdüm kim yā bāyezīd sen edeb bekledüñise (13) biz dağı senüñ aduñı ve mertebeñi yüceldevüz tā kıyāmete degin sultānū’l-‘ārifin (14) dēyeler naķldür kim bir gün ebū naşr-ı tüsterī kıyında hikāyet eylediler kim (15) bāyezīd bir gün eyitdi ve böyle

dédi kim ben bir gün geregidi kim çalab dergâhından

119a (1) dileyem tâ halk-ı evvelîn ü âhirîn benüm dilegümile hep yarlıgana illâ utandum kim (2) bu kadar hâcetile anuñ bigi ulu dergâha varam ve şefâ'at maqâmı kim maqâm-ı (3) maħmûddur kendü taşarrufuma getürem dedü ebû naşr çünkim bu sözi işitdi (4) ve eyitdi *bi-hâzâ'l-himme nâle mâ nâle* ya' nî bāyezīd neye kim êrdise bu himmetile (5) êrdi dedü nağldür kim bāyezīd eyitdi dükeli ' ömrüm içinde bir kez namāz (6) kıldum kim hażrete lāyık gördüm dedü bir gece aħşamdan êrteyedegin dört (7) rek' at namāz kıldum hergez kim namāz kıldurdum eydürdüm kim benden daħı yeğrek (8) geregidi ve çün ol dört rek' at namāzı kıldum êrte yakın oldu bu kez (9) vitri kıldum ve eyitdüm ilāhī senüñ namāza ihtiyācuñ yoğdur ve senüñ bī- (10) namāzlaruñ çoğdur bāyezīdi daħı bularuñ birisin dutğıl dedüm nağldür (11) kim bāyezīd eydür kırk yıl çalab dergâhına zārīlık kıldum ve gücüm yétdücce (12) ' ibâdet eyledüm kırk yıldan soñra bir gece qarşumdan perdeyi götürdiler yine yalvardum (13) ve zārīlık kıldum yol vèrũñ dèyü pes hitāb işitdüm kim senüñ elũñdegi (14) bardağũ ve ol egnũñdegi eski kürküñ saña yol vèrmez kim bize gelesin dèr (15) bardağı ve kürki birağ kim yol göstereler dedü pes bāyezīd kürki ve bardağı

119b (1) birağdı nidā geldi yā bāyezīd var bu yalancı müdde' ilere eyit kim bāyezīd kırk (2) yıl mücāhede çekdüğinden soñra bardağın ve kürkin birağmayınca yol vèrmediler (3) siz bunca ' alāyık ve ' avāyık içindeyiken nece yol bulasız dègil (4) nağldür kim bir kişi êrteyedegin diñleridi kim ' aceb bāyezīd hağkıla ne (5) söyler bāyezīd bir kez eyitdi kim { allāh bu kızlık andan çopdı ol kişi eyitdi kim } yā bāyezīd bu ne hāldür eyitdi (6) nidā geldi kim sen kimsin kim bizüm sözüümüz söylersin nağldür kim bir gece (7) iki barmağı üstine êrteyedegin namāz kıldı ve bir hādimi varıdı ol hāli (8) müşāhede kıldı kim bāyezīdüñ gözlerinden kan yaş tamardı ve ol mürīd (9) ' acebe qalmışıdı çünkim êrte oldu mürīd eyitdi geceki baħşāyişden (10) bize daħı nevāle²¹ var mı dedü bāyezīd eydür bu gece ' arşa vardumıdı gördüm (11) ' arşı kim ac qurd qarnı toğ dudağı depsermiş ben eyitdüm ey ' arş (12) çalabumı senden nişān vèrürler ve eydürler *er-raħmānu 'alā'l-'arşı iste vā* getür kim (13) neñ var dedüm eyitdi yā bāyezīd benüm ne kadar mertebem vardur kim çalab bende (14) ola baña daħı bāyezīd gönlinedür dediler dedü ve çalab tangrı sınığ (15) gönüllerdedür dèrler anā ' *inde şükretü'l-ğulūbu zī qādir* çalab kim gökdegiler

120a (1) yèrdegilerden ister ve yèrdegiler ve gökdegilerden ister yigitler qocalardan (2) qocalar daħı yigitlerden şorarlar bāyezīd eydür çünkim qurb maqāmına êrdüm (3)

²¹ nüv'ale yazılmış.

eyitdiler kim dile ne dilersin ben eyitdüm haqqı dilerin dëdüm hitâb geldi kim (4) nêçe kim bāyezīdüñ vücūdı bāķīdür bu dilek êrişmege muhâldür *da‘ nefseke* (5) *ve-te‘āla* ya‘ nī kendözünü yok eyle andan bize gel dëdi eyitdüm ilāhī (6) bunuñ gibi hāzretten nevālesüz²² dönmezven küstāhlık edemezven eyitdiler (7) kim eyit eyitdüm kim cümle halka şefā‘ at edesin eyitdi gëri baķ (8) gëri baķdum gördüm kim cümlesinüñ şefā‘ atcısı varıdı kim ol muhammed-i (9) muştafādur pes eyitdüm iblīse rahmet eylegil eyitdiler küstāh varduñ (10) ol oddan yaradıldı yine oda giriser sen anı cehd eyle kim kendözün (11) kırtılasın kim oda tākātuñ yoķdur naķldür kim kaçan kim bir kiři (12) bāyezīdden du‘ā dilese eydürirdi bār-ı huzāvendā senüñ halkuñdur hālīķ (13) sensin baķ arada ben kimciven sen hoķ dükeli ‘ālemüñ sırrın bilürsin ben (14) arada ne fużüllük²³ edeyin dërdi bir gün bir kiři bāyezīde geldi eyitdi (15) baña bir nesne öğretgil kim benim kırtılmaķlıgum ola eyitdi ‘ilm-i ledünnīden

120b (1) ol kadar öğren kim ‘amel edebileşin çalab buyruğundan çıķmağıl her hâlde (2) haqqı hāzır görgil dëdi naķldür kim bir gün bāyezīd gideridi bir yigit (3) ardınca gideridi ve ayağın bāyezīdüñ ayağı üzerine basardı bāyezīd gërü (4) döndi eyitdi n’eylersin eyitdi ben daħı sen varduğun yolca varmaķ (5) isterin dëdi bāyezīd eyitdi bu düzene varmağıla menzile êrişmezsin dëdi (6) yigit eyitdi şol eski kürkden bir pāre baña vër kim anuñ bereketi baña daħı (7) degsün dëdi bāyezīd eyitdi eger bāyezīdüñ derisini daħı gëyürseñ saña (8) ışşısı yoķdur tā bāyezīd işledüğün işlemeyince naķldür kim bāyezīd bir gün geçerdi (9) bir kiři gördi kim şūrīze olmuş vecd hāletinde eydürirdi kim ey çalabum bir (10) baña baķğıl dëridi bāyezīd gayretlendi eyitdi iñen eyü başuñ vardur ve (11) yüzüñ vardur kim ol saña baķa dëdi ol kiři eyitdi yā bāyezīd ben daħı (12) anuñ nazārın anuñçün isterin kim yüzüm gözüm görklü ede dëdi bāyezīde bu söz (13) hoş geldi naķldür kim bir gün bāyezīd haķīķat sözlerin söyleridi (14) ve kendü dudagın emerdi eyitdiler kim n’eylersin eyitdi hem şerbetven ve hem (15) sākīven ve hem içerven dëdi naķldür kim bāyezīd bir gün halvet içinde

121a (1) semā‘ ederdı bir leğen anda yaturdı bir kez na‘ra urdı ve barmağın legene (2) yoķadı leğen zerre zerre oldu ve bir gün bir beyt işitdi vecd dutdı şol (3) kadar kendözün döğdi kim endāmları şişdi ve yine sındı henüz haberi (4) yoğıdı naķldür kim bāyezīd eydür yëtmiş biñ zünnār bëlümden kesdüm ve bir zünnār (5) kıaldı ne kadar kim cehd êtdüm ki anı kesem kesemedüm bu kez zārī kıldum (6) çalab dergāhından kıuvvet diledüm kim anı daħı

²²nüvālesüz yazılmış.

²³fuöüllük yazılmış.

kesem hı̄ṭāb işı̄tdüm kim (7) eydür yā bāyezīd dükeli zünnārları sen şeşdüñ bu bir zünnāri şeşmek senüñ (8) işüñ degüldür eyıtdüm ilāhī anuñ şeşilmekligi neyledür hı̄ṭāb erişdi kim (9) benüm tevfīkümile şeşilür dēdi naḳldür kim bāyezīd eydür bir gün kendözümü (10) dergāha ‘arza ḳıldum ve eyıtdüm *ilāhī keyfe’l-vüşülü ileyke* ya‘nī senüñ dergāhuña (11) neyle erişilür dēdüm nidā işı̄tdüm kim ēy bestām oḒlı *ṭallıḳ nefseke* (12) *ṭalāṭan ṭumma ḳul al-llāhü* ya‘nī ilk nefsüñi üç ṭalāḳ boşa andan bizi söyle dēdi (13) bāyezīd sözleridür eydür eger sekiz ḳapusını baña açalar ve dünyāyı ve āhıreti (14) baña etmeklige vērseler henüz bir āh ḳılduḒuma degmez kim seher vaḳtinde ḳalabumıla (15) içüm ṭola ve eydür kim eger yarın ḳıyāmet güninde uçmaḳ içinde ḳalabum

121b (1) cemālini baña göstermeye ol ḳadar nevhā ve zārī ḳılam yēdi ḳat yēr ehli (2) ve yēdi ṭamu dükelisi benüm nevhāmdan ve zārımdan kendü ‘azābların unıdalar (3) ve eydür bir gün kendü ‘acizliḒümü ve eksüklüḒümü tanrı evine iletüm ve ṭavāf (4) ḳıldum çünkim ḫaḳḳı buldum bu kez ev beni ṭavāf ḳılurdi ve eydür otuz (5) yıl tamāmet göñlümi istedüm bulumadum ve çünkim sehergāh oldı nidā işı̄tdüm (6) kim yā bāyezīd bizden artuḳ nesne mi istersin dēdi göñülile ne iş biter kim (7) bizi ḳorsın göñülü istersin ve eydür eger beni dükeli ḫaḳḳ yērine göyündüreler (8) ve ben şabr ēdem anuñ maḫabbeti şükrin henüz yērine getürmedük olam ve ‘ārifüñ (9) kemter mertebesi oldur kim ḫaḳ şıfatı anda ola ve eydür ma‘şiyetden tevbe (10) bir gerek ve ṭā‘atdan biñ gerek ya‘nī ‘ucb yazuḳdan beterdür ve eydür ‘ārifüñ (11) kemāli oldur kim maḫabbet içinde göyne ve eydür tanrınuñ ḳulları vardur kim (12) eger uçmaḒı cümle zıynetile bunlara ‘arz ēdeler uçmaḒdan şöyle ḳaçalar kim ṭamu (13) ehli ṭamudan ḳaçar bigi ‘ābid-i ḫaḳıḳat ve ‘āmil-i şādıḳ oldur kim cehd (14) ḳılıcıyla cümle dilekleri başın kese ve tevḫıdüñ ilk menzili oldur kim (15) ne kim dērse ‘ilmile dēye ve ne kim işı̄dürse ‘ilmile işı̄de ve bir gün bāyezīde

122a (1) sordılar kim uçmaḒı kendü ḳullarına kendü rızāsıyla vērür mi cevāb vērdi kim (2) çün rızāsını ḳulına vēre ol ḳul uçmaḒı n’ēder ve eydür bir zerre ma‘rifet (3) ḫalāveti ḳişinüñ göñlinde yēgrekdür biñ köşkdan firdevs-i a‘lā içinde (4) ve eydür cümle ḫaḳḳuñ tevbesi yazuḳdandır bāyezīd tevbesi *lā ilāhe il-lā’l-lāhü* (5) –den artuḒın demekdendir eger fenā ḳa‘idesine ērebilürsenüz bu (6) sözlere ēresiz ve eger ne bu dükeli zühd ve şalāḫ yēldür kim sizi gēri (7) vērür ve ērürmez ve andan beter yazuḳ size ne ola kim bir müsülmān ḳardaşı (8) ḫürmetsüz ēdersiz ve ḫōr dutarsız ve eydür dünyā dünyā ehline (9) gurūrdur gurūr içinde ve āhıret āhıret ehline sürūrdur sürūr içinde (10) ve ḫaḳ dostlıḒı maḫabbet ehline nūrdur nūr içinde ve ma‘rifet ehlinüñ (11) ‘ibādeti nefslerüñ

pāsıdur ve eydür ‘ārif çün epsem ola anuñ (12) dilegi oldur kim ma‘rifetden artuğ söz söylemeye ve ‘ārif çünkim gözin (13) yuma dilegi ol olur kim gözin açıcak haqdan artuğ nesneye bakmaya ve (14) ‘ārif çünkim başın dizine koyu dilegi ol olur kim isrāfīl şūrı çalmayınca (15) başın kaldurmaya ve eydür gönüle bingil atlu olğıl ve tenile yaya olğıl

122b (1) ve eydür haq bilmek nişanı haqdan kaçmaqdur ve her kim haqqı bildi iki sarāya (2) dağı baş indürmez ve eydür haq ‘ışkınuñ seyli geldi çöri çöpi heb (3) götürdi ve eşerin dağı komadı tā yigāne qalsun dēyü zīrā haq yigānedür (4) yarın cānlar haqqa ziyārete vara gērü dönicek şūretleri bunlara ‘arza (5) kılalalar her kim şūreti ihtiyār eğerse ayruğ haq ziyāretine yol bulmaya (6) ve eydür kıla andan yēgrek yoqdur kim kendözin yoğ bile ne zūhd (7) ve ne ‘ilm ve ne ‘amel çün bu dükelisinsüz ola lā-cerem dükelisini bula (8) kim bu kışşaya elem gerek kalem gerekmez ve eydür aḥbārı işitmek ol (9) kişiye yaraşur kim ‘ilmden ma‘lūma eşişe ve haberden haberi ala ammā ol (10) kişi kim ‘ilmi riyā ve ra‘nālīgiçün oqıya günden güne ırāq düşe (11) ve haqdan mehcūr ola ve eydür dünyānuñ ne kaderi vardur kim kişi (12) anuñ terkinu ulu iş şana ve maḥāldur kim haqqı bilen haqqı sevmeye ve haq (13) ma‘rifeti haq dostlığınsuz hīç zevki yoqdur görmez misiz kim ırmaqlar (14) aqarken çağlar ve çün deñize eđer epsem olur girmekden çıkmaktan yā (15) artmaktan eksilmekden deñize ne ziyān olur ve eydür tangrınuñ kulları

123a (1) vardur eger bir sā‘at haqdan gērü qalalar ayruğ haqqa tā‘at ețmeyeler zīrā (2) çün haqdan gērü qalurlarsa yoğ olurlar yoğ nesneden tā‘at nece gele (3) ve eydür kemter nesne ‘ārifüñ oldur kim çün mülkden ve mālndan ve esbābdan (4) bīzār ola ve iki cihānı dağı aña vērürlerise nazār eylemeye ve ‘ārif şevābı (5) haqdan haqdur ve eydür ‘ārif ma‘rūfı göre ve ‘ālim kendü ‘ilmiyile otura (6) ‘ālim eyide ben n’ēdeyin ‘ārif eyide ya ol n’eylesün ve eydür haq sevdügi (7) nişān üç nesneyile bellü olur evvel şehāveti deñize beñzeye ikinci (8) şefkati güneşe beñzeye üçüncü tevāzu‘ı yēre beñzeye ve eydür ḥāciler ev (9) tavāf eylemegile beḳā isterler maḥabbet ehli gönül tavāf eylemegile liḳā (10) isterler ve eger üstād şāgirdde bir iş buyura şāgird göre kim ḳapuda (11) bang namāz vērürler kendüsine eydür ilkin namāz kılam andan üstād yumışına (12) varam ammā şeyḫ eydür bir pīr ele getir kim anuñ yolına varmağ yēgrek ola (13) kendü yoluña varmağdan ve eydür eyü kişi şöḥbeti yēgrekdür eyü işden (14) yavuz kişi şöḥbeti yēgrekdür yavuz işden ve dükeli işi mücāhede içinde işlemek (15) gerek andan tangrı fazlın görmek gerek ne kendü işin ve her kimüñ kim

123b (1) haqqı bilmekliğı oldı ḥāceti olmaya anuñ su‘āle ve her kim ki bilmedi ‘ārif (2) sözün dağı bilmedi ve ‘ārif oldur kim hīç nesne anuñ meşrebini bulandurmaya (3) ve her

küdûret kim aña şâfî ola ve her gün biñ kişi bu yola (4) gele gece olıcağ cümlesi İmândan çıkalar ve ele getürmeyeler ve her kim hevâyı (5) terk étدی hağğa degdi ve her kim hağğa yakın oldı yêr ve yêrde ne varısa (6) heb anuñ oldı hağğ dükeli yêrde vardur ve hağğa dükeli nesne hâşıldur (7) ve her kim hağğa ‘arîfdür câhildür ve her kim hağğa câhildür ‘arîfdür (8) ve her kim tangrıyı bildi şamuya ‘azâb oldı ve her kim hağğı bilmedi (9) şamu aña belâ ve ‘azâb oldı ve her kim hağğı bildi ol uçmağa (10) şevâb oldı ve uçmağ aña vebâl oldı ve ‘arîf nifâkı yêgrekdür (11) câhil ihlâşından ve eydür ol kim rivâyet ederler kim ibrahîm ve mûsâ ve (12) ‘îsâ bunlar eydürlerdi kim bizi muğammed ümmetinden eylegil siz gümân iltürsüz ola (13) kim bu geleciyi riyâdan dediler hâşâ belkim bunlar bu ümmet içinde erenler görmüşler (14) –dür kim ayakları tahta’l-şarayda ve başları ‘arşda ve a’lâ-yı ‘illiyînden geçüpdurur (15) ve bunlar arada güm olmuşlardur ve velîler hağğı derece-i tefâvüt içinde dört

124a (1) addandur ve her bölük bularuñ kıyâmı bir adıladur adlardan nêtekim hağğ eydür (2) *hüve’l-evvelü ve’l-âhîru ve’z-zâhiru ve’l-bâtinu* ve her kimüñ hağğı zâhir ola ve tâhir ola (3) ‘acâyiblere nigerân ola ve her kimüñ kim adlardan hağğı bâtından ola anuñ (4) nigerânı envâra ve esrâra ola ve her kimüñ kim hağğı evvelâ ola bu adlardan (5) anuñ işi sebkat içinde varmışdur ve anuñ kim âhir ola işi bağlu (6) ola müstağbele anı kim diler anuñla ola ve her bir kişinuñ keşfi kendü (7) kadarıncadur ve eydür dükeli devletler size dege zînhâr yöresine (8) yörenmeñ ve eger dükeli devletsüzlik sizüñ yoluñuza gele zînhâr nevmîz (9) olmañuz kim hağğ işi *kün fe yekün* içindedür ve eydür her kim (10) kendözine bağa ve tâ’atını hâliş göre ol âdem hisâbında degüldür (11) ve her kim kendü göñlinde şehvet çokıken öle lâ-cerem anı la’net kefenine (12) saralar ve nedâmet yerinde defn eyleyeler ve her kim kendü nefsin öldüre (13) şehvetden yığlınmağıla lâ-cerem rahmet kefenine saralar ve selâmet yerinde (14) defn eyleyeler ve hağğa êrmediler illâ hürmet saklamağlığıla ve yoldan (15) düşmeye kimsene illâ hizmet terk eylemeklige ve her kim bu sözlere

124b (1) talebile êrmeye vêr ammâ gerü taleb eyleyicilerden artuğ kimsene bulmaya ve mürîd (2) kaçan kim na’ra ura feryâd eyleye ırmağ ola ve kaçan kim hâmuş ola (3) deryâ-yı bî-pâyân olur ve şöyle göstergil kim varsın ve şöyle olğıl (4) kim dersin eydür ‘ilm ‘özürdür ve ma’rifet mekrdür ve müşâhede hicâb (5) –dur pes istedigüñi bulırsın ve göñül kabz olduğı nefis başı (6) olduğındandur ve göñül başı olduğı nefis kabz olduğındandur ve nefis (7) bir şıfatdur kim hergiz olmaya bâtıldan artuğ ve hayât ‘ilmdendür (8) ve râhat

ma'rifetdedür ve rızık zikredür ve şevk 'aşıklarun dârü'l- (9) mülkidür ve ol dârü'l-mülk içinde bir taht komışlardur firâk siyâsetden (10) ve bir kılıc hicrân hevlerinden dartmışdur ve bir nergis budagını recâ eline (11) vemişdür ve degme nefesde biñ başı ol kılıc birle keserler ve yêtmiş (12) biñ yıldur kim ol nergis bitmişdurur henüz hîç emel eli aña (13) êrmemişdür ve ma'rifet oldur kim bulasın bu halâyıkuñ hareketi ve sükûneti (14) hağdandur ve eydür tevekkül dirilmekdür anuñıla kim rûzın (15) getürmekdür ve yarın endîşesini bırakmağdur ve zikr sağış

125a (1) çoklığı ile degüldür lîkin huzûr birle ğafletsüzlükdur ve maħabbet oldur (2) kim kendü çokluğunu az göre ve hağdan gelen azı çok göre ve (3) dünyâyı ve âhireti sevmeye ve acılık bir bulıtdur kim rahmet yağmurından (4) artuğ nesne yağdurmaz ve şomırağ haşlet toklıkdur kim acılık añmaya (5) ve halâyık ırağırağ hağdan oldur kim işâret çok êde ve (6) hağğa yakınrağı oldur kim hağk yükin çok götürü ve hulkı hoş ola (7) ve her kim hağkı hağkıla bile diri ola ve her kim hağkı kendöziyile bile (8) fânî ola ve 'ârif gönüli çırağı bigidür kândîl içinde arı sırçadan (9) kim anuñ şu'lesi cümle melekûtı rüşen êder ve aña cümle karañulıkdan (10) ne ğuşsa var ve hağkuñ helâklığı iki nesnedendür birisi hağka (11) hürmet êtmemekdendür ve birisi hağğa minnet êtmemekdendür farîza (12) mevlâ şöhetidür ve sünnet dünyâdan elin dartmağdur nağldür bir kez (13) bir mürîde eyitdi ben sefere giderven baña öğüt vërgil şeyh eyitdi (14) saña üç öğüt vëürven evvel çünkim bed hüyıla kişiyile şöhet êdesin (15) anuñ çirkin hûsını senüñ gökcek hüyuna geçürgil kim anuñ 'aybı

125b (1) belürmeye ve dağı çün bir kişi saña eylük êde evvel hağğa şükr êdgil (2) andan ol kişiye kim hağ anı saña şefkatlu eyledi ve dağı çün belâ (3) saña yüz duta râzı olğıl bâyezîde sordılar kim kul rızâsınuñ (4) kemâli hağdan nedür eydür eger hağ te'âlâ kulların a'lâ-yı 'illiyîne êrürse (5) ve beni esfelü's-şâfilîne iletse ben râzırağ olam ol kıldan kim (6) a'lâ-yı 'illiyîne êrişdi ve kişi çün kendü 'aybını bile hağdan töhmetini götürü (7) andan hağ te'âlâ anı kendü himmeti kâdarınca kendözine yakın getüre bâyezîde (8) bir gün dëdiler kim sen bize zühd ve 'ibâdet buyurursın ve sen çok (9) zühd êtmezsin dëdiler eyitdi zühdi ve 'ibâdeti hoğ benden yazmışlardur (10) sordılar kim hağğa yol nêcedür eyitdi sen yoldan çıkmagıl hağğa êresin (11) ve eyitdiler kim yâ şeyh biz pîrlerden çok sözler işitmişüz hîç senüñ (12) sözüñden ulurağ yoğdur eyitdi anuñçün kim mu'amelesi şâfidür ve ben (13) minnet deñizinden dërven ve anlar imtiħân êderler bir kişi öğüt diledi (14) şeyh eyitdi güne bağ çünkim güne bağdı eyitdi bunu bilür misin kim (15) kim yaratdı eyitdi bilürven eyitdi

beni yaradan seni kıanda kim varursañ

126a (1) görür andan kırkıgıl dèdi şeyh eydür âdemîler illeri gezerler ve ararlar (2) ve illeri isterler illâ ol kim maķşûddur muķîmdür müsâfir kişi muķîmi (3) seferde istemek muhâldür ve şöhet ol kişiyle ètgil kim eger sen (4) şayru olursañ ol senüñ yüküñi götürü ve eger sen günâh èderseñ ol (5) tevbe eyleye eydür benüm namâza ferâgatüm olmaz kim kıılam ve ben melekût yöresinde (6) gezerven ve kıanda kim düşmiş varısa elin dutarvan ve ‘ârifüñ ulu nişanı (7) oldur kim senüñle ta‘âm yeye ve senüñ hâluña baķa ve senden satun ala (8) ve gèrü saña sata ve göñli hâzâyir-i kıudsdan ola gece üns yastuğında baş (9) kıoya ve dağı ‘ârif oldur kim düşinde hâkıdan artuķ nesne görmeye (10) ve andan artuķ kişiye muvâfaķat eylemeye ve kendü sırrını andan artuķ kişiye (11) dèmeye ve eydür bir yerde olğıl kim anda emr ve nehy olmaya zîrâ bu ikisi (12) dağı halk içindedür vahdet hâzretinde bunlar olmaz ve kişi kıaçan kim (13) fânî ola hâķ nazarında bâķî ola bâyezîde eyitdiler kim sehl-i testerî (14) ma‘rifet içinde söz eydür şeyh eyitdi sehel deñiz kıırañına varmışdur (15) ve şu kıırañına düşmişdür ve sordılar ol kişi kim deñizde ğarķ olmışdur anuñ

126b (1) hâli nece olur eyitdi ol arada kim halk gördügidür iki cihâñi gezerse (2) ve gök bisâñını düerse henüz dilsüz ola ve eydür dervîşlik (3) oldur kim kişi göñli bucağında ayağını gence batura aña âhîret rüsvâyılıķdur (4) dèrler güher genci kim aña genc-i maħabbet dèrler her kim ol güheri buldı dervîş (5) oldu bir gün sordılar neyle bulduñ anı kim bulduñ cevâb vèrdi kim (6) dünyâ esbâbını cem‘ eyledüm kıanâ‘ at zencîriyile bağladum řıdķ mancanığına kıodum (7) ve nevmîzlik deñizine atdum dèdi ve benüm ‘ömrüm dağı dört yıldur zîrâ (8) yetmiş yıldur kim dünyâ hiçâbındavan ve dört yıldur kim anı görürven (9) aħmed-i hâzrevîye eydür yâ bâyezîd tevbe nihâyetine èrmezven şeyh eyitdi (10) tevbe nihâyeti ‘izzetdür ve ‘izzet hâķ şıfatıdır maħlûķ anı nece ele getüre ve (11) namâz dağı ulařmaķdur ve ulařmaķ olmaya illâ dürişmegile ve sordılar yol (12) tangrıya necedür eyitdi kıaçan kim yoldan ğâ‘ib olasın hâķķa ulaşasın (13) ve eyitdiler kim neçün bunca aclık medħini èdersin eyitdi eger fir‘avn (14) ac olsaydı *ene rabbikümü’l-a‘lâ* dèsedî²⁴ veya kibr eylemeyi ve mütekebbir (15) hergiz ma‘rifet yiyisin tuymaya ve mütekebbir nişanı oldur kim eger bir nefes kendözini

127a (1) görürse cihân içinde kendü nefesinden hâbîřıraķ pelîzıraķ bulunmaya şeyh (2) eydür çöb dağı şu üstinde yürir ve kıuş dağı havâda uçar ve câzû (3) dağı kıanda dilerse varur bunlaruñ i‘tibârı yok pes erenler işi oldur (4) kim göñlini hiç hâkıdan artuğa dutmaya

²⁴ dèseyedi yazılmış.

ve on altı yıl haq mihrābındayıdum (5) hāyız hisābındayıdum ve dünyeye üç talāk vërdüm haq hazretinde yigāne (6) oldum ve eyitdüm kim ey bār-ı huzāvendā senden artuq kimsenem yoq ve (7) çünkim sen varsın dükelişi vardur ve çün haq benüm du‘ām şıdķını (8) bildi ilk fazl ki benümle kıldı nefsi dikenini yolundan arıtdı ve her kim anuñ (9) emrini bekledi hil‘at buldı ve anuñla meşgūl oldu ve ben andan (10) artuq andan nesne ayruq dilemedüm ve ol kadar añdum anı kim cümle (11) halk dağı añdılar tā haddī kim benüm añağum anuñ añağı oldu (12) ve baña bildürdi ve oqıdı ve beni yoq eyledi ve bir kez dağı oqıdı buğur (13) beni diri kıldı ve dağı ben hoż yük bağladum ve çün beni bulmayavan (14) bayvan ve çünkim kendözüme geleven dervişven ve ben şanurdum kim (15) ben anı severven ol hoż beni severimiş evvelden ve her kişi ‘ameli deñizine

127b (1) ğarķ olmuşdur ve ben haq deñizine ğarķ olmuşvan ve ayruqlar kendü riyāzetini (2) görmişdür ve ben haq ‘ināyetini görmişven ve ādemiler ‘ilmi ölüden dutmuşlar (3) –dur ve ben diriden dutmuşvan kim hergiz aña ölmek yoqdur ve dükelişi haqķıla söyler (4) ve ben haqdan söylerven ve nefsi haqķa kığırdum eslemedi ve çünkim nefsi qodum (5) haqķa tenhā vardum ve bir gece gönlümi göge ilettiler firışteler ğerü getürdiler (6) eyitdüm kim baña ne getürdüñ eyitdi maħabbet ve rızā kim pāzişāh dağı bu ikidür (7) ve çün haqķı kendü ‘ilmümile bildüm ve eyitdüm eger anuñ kifāyeti saña yétmezse (8) hıç kişi kifāyeti saña yétmez kim endāmı qullığına götürem ben hergiz kim (9) bir endāmum kāhellik édeyidi dağı bir endāmumıla meşgūl olurum kim bāyezīd (10) oldum ve hıç ğafletten qatıraķ ‘azāb görmedüm ve tamu odı ādemilere étmeye kim (11) ğaflet baña éder ve otuz yıldur kim ben namāz kılvurvan nefsum henüz kāfirdür (12) ve ‘avratlar işi bizüm işümüzden yégrekdür bunlar ayda bir ğusl éderler arıszlıqdan (13) ve biz ‘ömrümüz içinde bir kez dağı étmezüz arılığumuzıçün ve kıyāmet ğüninde (14) eydürlerise baña kim nişe étmedüñ yégrekdür baña kim eydeler nişe étdüñ ya‘nī ma‘nīsi (15) oldur kim éderven anda men menlik ola men menlik şirkdür ve şirk

128a (1) yazuqdan beterdür meger ol tã‘at kim anda men menlik olmaya ve halkuñ esrārına (2) haq muṭṭali‘dür kime kim baķarsa küfrin²⁵ görür meger bāyezīd sırrı kim kendüden (3) tolvucaraķ görür ve ey nece yaķındur bize ol kim bizden ıraķdur nece kişiler kim (4) bize yaķındur bizden ıraķdur ve düşde gördüm kim haqdan dilerdüm artuqlığı tevḥīdden (5) ve çün uyandum eyitdüm kim yā rabbi artuq dilerven tevḥīdi ve haqķı (6) düşde gördüm sordum kim saña yol necesidür eyitdi kim kendözünü (7) terk ét baña ériş ve

²⁵ küfün şeklinde yazılmış.

h a  ba a düşümde eyitdi kim y  b yez d ne dilersin (8) eyitdüm anı dilerven kim sen dilersin h a  eyitdi kim ben sa a ve sen ba a (9) halk Şanurlar kim ben dağı bulardan birisiven ve eger benüm Őifatımı halk  ayb (10)   aleminde bilelerdi hel k olurlardı ve h a lar medh Ő olalardı (11) ve benüm bigi kişi dery ya be zer kim ne dibi var ne ucu var ne kıra ı (12) var ve bir kişi b yez de Şordı kim   arş nedür cev b v rdi kim   arş (13) benven ve k rs  benven ve levh benven ve  alem benven ve ol kişi kim cebr 'il (14) gönüllüdür benven ve m k 'il ve isr fil ve  azr 'il gönüllü benven ve y diler (15) ve kırklar dağı benven ve ibr h m ve m s  ve  is  ve muh ammed gönüllü benven ol kişi epsem

128b (1) oldu andan b yez d eyitdi bel  her kim h a  içinde mahv ola ve h a ı at içinde (2) ne kim varısa dükeli h a dur eger ol kişi  lmezse h a  nürıla d kelini kendü (3) göre mi'rac Őeyh n mi'racın dağı eydel m sözi hatm  del m (4) b yez d eydür kim yak n gözile h a a ba dum andan Őo ra kim beni istign  (5) derecesine y t rdi cümle mevc d tdan kendü n riyila münevver kıldı ve esr r (6) ve   ac yib g zini aŐik re eyledi ve kendü   azameti benüm gözüme gözükdi ve ben (7) h a dan kendözüme ba dum ve kendü Őifatımdan te'emmül eyledüm benüm n rum h a  n r  (8) kıyında z lmetidi benüm  udret m h a   udreti kıyında   acizidi ve benüm   azamet m (9) h a    azameti kıyında   ayn-ı h a aretidi ve benüm   izzetüm h a    izzeti kıyında mahz-ı (10) mezelletidi ve h a  kıyında cümle Őaf yidi ve benüm  atımda cümle k d retidi (11) ba dum varlıgımı anu  n riyila gördüm ve kendü   izzet mi ve   azamet mi²⁶ anu    izzetinden (12) ve   azametinden gördüm ve bildüm kim her nesne kim  td m anu   udretiyle  td m (13)  al bımı g rmekligi inŐ f göziyile andan buldum ve h a ı at ba dum cümle  ullıgımı (14) h a dan gördüm bende görmedüm ve ben Şanurdum kim Őaparvan eyitdüm b r-ı huzavend  (15) bu nedür cev b v rdi kim ol ne benven ne ayrı  ya' n  m b Őir-i ef'  l sensin

129a (1) ve mu addir ve m yessir ben t  tevfi k yüz göstermeyince senden t 'at v c da (2) gelmez ve beni kend ligiyile yok eyledi ve kendü be al gıyila f n  kıldı (3) ve   aziz kıldı ve kendü v c dını ve benüm v c dımı ba a gösterdi (4) l -cerem h a  beni arturdi h a dan h a a ba dum h a kı h a ı at gördüm ve anda (5) ma  m eylend m ve anda eglend m ve di lend m ve d riŐmek  ulağını burdum (6) ve dili iki  adem dardum ve   ilm-i kesb yi  odum nefis-i emm ren n za metin (7) götürdüm aradan  lets z bir zaman  ar r dutdum ve   n tevfi k eliyile (8) vuŐ l yolından gitdüm h a dan ba a çok çok ba ŐiŐler geldi   ilm-i ezeli (9) v rdi ve kendü lu fından ağzumda dil v rdi ve kendü lu fından bir göz

²⁶  azamet mi Şeklinde yazılmış.

(10) yarattı baña vèrdi cümle mevcûdâtı gördüm haqqıla ve çün luţf diliyle münâcât (11) eyledüm ve haqq ‘ilminden ‘ilm ele getürdüm ve nûriyla aña baqđum baña eyitdi (12) ‘y dükelisüz dükelisiyile ve âletsüz âletile eyitdüm ‘y bâr-ı huzâyâ ben bunuñla (13) mağrûr olmazvan ve kendözümle andan müstagnî olmazvan sen baña (14) bensüz olmağ yègrekdür andan ki ben bensüz veyâ sensüz baña olavan (15) ve senüñle saña söyleyeven yègrekdür kim kendü nefsum sensüz günü senüñ

129b (1) yoluñda götüreven buyurdi kim imdi şerî‘ atı bekleğil ve emr ü nehy (2) yolundan çıkmagıl kim sa‘yuñ benüm kıatında meşkûr ola eyitdüm kim ol (3) ol arada ten murâdı vardur ve benüm gönüm yağıñdır sen eger şükr ‘edesin (4) kendözünnden ‘edesin yok yok yoldansın eger mezemmet ‘edesin (5) sen hoş ‘aybdan ve noqsândan münezzehsin sordı kim kimden öğrendüñ (6) beni şoran kişi şorduğı kişiden yègrek bilür kim hem murâd u hem müriğ (7) ve hem mucâb u hem mucîbdür çün benüm şafâlıgımı gördi ve benüm gönümdegi (8) haqq rızâlıgını işitdi hoşnûzlık hil‘atini baña gèydürdi ve beni münevver (9) kıldı ve nefz zulumâtından ve beşeriyet küdüretinden beni kırtardı bildüm kim (10) ben anuñla görürven ve anuñ fazlından şâzılık döşegini gönüm içinde döşedüm (11) haqq baña eyitdi kim ‘etgil ne kim dilersin ben eyitdüm kim yâ rabbi seni dilerven (12) kim fazlıdan fâzılırağsın ve keremden ulurağsın ve senden saña kâni‘ (13) oldum çün sen benümle olasın fazl u kerem menşürünü yazdum kendözümünden (14) gèrü kıomagıl beni ve ne kim senden artuğdur anı ilerü getürmegil bir zamân (15) baña cevâb vèrmedi pes kerâmet tâcını benüm başumda kıodı ve baña eyitdi kim

130a (1) haqq dèrsin ve haqqıkat istersin andan kim haqq gördüñ ve haqq (2) işitdüñ eyitdüm eger gördüm ise senüñle gördüm ve eger işitdüm ise haqqıla (3) işitdüm ilk kez sen begendüñ andan ben begendüm ve saña çok şenâ (4) eyledüm lâ-cerem kibriyâlığdan baña kıanat vèrdüñ kim senüñ meydânuñda (5) uçdum ve ‘acâyib şun‘alaruñı gördüm ve çün benüm za‘ıflıgımı bildi (6) ve niyâzumu işitdi beni kendü kıuvvetiyile kıavî eyledi ve kendü görkiyile beni (7) bezedi ve tevğid kıapusını baña açdı ve çün gördi kim benüm şıfatum (8) anuñ şıfatı erimişdür ve kendü hâzretinden baña ad vèrmişdür kendü (9) luţfından baña teşriğ vèrdi ve ikiligi aradan götürdi ve eyitdi (10) rızân benüm rızâmdur ve benligüñi saña dutmayalar pes baña ğayret (11) zağmını dadurdı ve beni gèrü diri kıldı gèrü imtiğân bardağından şâfi (12) çıkdum pes eyitdi *li-meni’l-mülkü* eyitdüm senüñ *li-meni’l-hükümü* eyitdüm senüñ (13) *li-meni’l-iğtiyâru* eyitdüm senüñ söz dağı hemânıdı kim bidâyet hâlinde işitdiler (14) –idi kim baña gèrü göster de eger sebğ-i rağmet degülmissedi herğiz (15) haqq

diñlenmeyedi ve eger kudret-i maħabbet degülmissedi dütüni havāya çıkayadı

130b (1) qahhārlik nazarı ve cebbārlik vāsıtasıyla baña baqdı daħı benden eşer görmedi (2) mescid kapusı gibi kendözümü cümle derelere bırakdum ve ğayret ayağını (3) dükeli depelerde yürütdüm ve taleb atını her şahrāda segirdüm andan yegrek av (4) dutmadum ve ‘acizlikden yegrek nesne bulmadum ve hāmūşlıktan aydınırağ (5) cırāğ bulmadum ve söylememekden yegrek söz bulmadum ve süküt sarāyınıñ (6) sākini oldum ve şadırlık şudrasını ğeydüm kim işüm ğāyetine (7) erişdi zāhirüm ve bātınım ħalk i‘ānetinden hālī oldı ve hem girdi benüm (8) zulmānī gönümden şazılıktan kapu açdı tecrīdden ve tevħīdden baña (9) dil vėrdi lā-cerem şimdi benüm dilüm şamedīyyetdendür ve gönüm rabbānīyyetden (10) –dür ve gözüm yezdānīyyetdendür anuñ medediyile söylerven ve anuñ kuvvetiyile (11) baqarvan ve çün anuñıla diriven lā-cerem hergiz ölmeyeven ve çün bu (12) mağāma degdüm ve erişdüm benüm işāretüm ezeldür ve dilüm tevħīddür ve cānum (13) tecrīddür kendözümden söylemezven kim muħaddis olavan veyā kendözüm (14) söylemezven kim mükerrir olavan dilümi ol döndürür aña kim diler ve ben (15) arada tercümānvan söyleyici oldur ħaķıķat içinde ben degülven pes tangrı

131a (1) beni ulu eyledi ve qatında dururdum baña eyitdi ħalk dilerler kim seni göreler (2) ben eyitdüm kim ben dilemezven kim buları göreven eger sen dilerseñ beni ħalk (3) üzerine çıkarasın ben senüñ emrüne ħilāf eylemezven beni senüñ vaħdānīyyetüñ birle (4) bezegil ħalk beni göreler senüñ şun‘uñ ve kudretüñi göreler ve beni göricek (5) şāni‘yi görmiş olalar ben arada olmayavan ve bu murādı baña vėrdiler ve kerāmet (6) tācını başumda qodılar ve beşeriyet mağāmından çıkardılar pes buyurdı benüm ħalkum (7) qatına var dėyü bir qadem ħazretten taşra qodum ve daħı bir qademde ayakdan düşdüm (8) nidā işitdüm kim benüm dostumı ğerü getürüñ dėyü kim ol bensüz olmaz ve (9) benden artuğ kişiye yol bilmez ve çün vaħdānīyyete erişdüm kim ilk laħza (10) ki baqđum tevħīdden baqđum bunca yıl fehm deresinde yügürdüm bir kuş oldum (11) kim gözüm yigānelikdenidi qanadum hemişelikdenidi ħaķkuñ bī-çünligi (12) içinde uçdum çün maħlūqātdan ğā’ib oldum eyitdüm kim hālīka (13) erişdüm pes rubūbīyyet deresinden baş qaldurdum bir çanak şerbet içdüm (14) kim hergiz kıyāmetedegin anuñ zikri susuzlığında toymadum pes otuz (15) biñ yıl vaħdānīyyet içinde uçdum ve otuz biñ yıl ulūhīyet içinde

131b (1) uçdum altmış biñ yıl oldı ve otuz biñ yıl daħı ferdānīyyet içinde uçdum (2) andan kendü derimden çıkđum bāyezīdi gördüm ve ne kim gördüm dükelisi (3) benidüm pes dört biñ bādiye geçdüm nihāyete degdüm çün baqđum kendözümü (4) enbiyā

derecesinüñ bidâyetinde gördüm pes andan uçdum ol bî-nihâyet (5) içinde eyitdüm kim benden yukaru kimsene çıkmaduk ola ve benden yukaru (6) maḳâm daḫı mümkün olmaya çün baḳdum kendü sırrımı bir peygamber ayasında (7) gördüm pes ma'lûm oldu kim evliyânüñ ḫâli nihâyeti enbiyânüñ aḫvâli (8) bidâyetidür ve enbiyâ nihâyetine ḫoz nihâyet ve ḡâyet yokdur pes cānum (9) cümle melekûtdan geçdi uçmaḡı ve ṭamuyı gördi ḫiç nesneye iltifât (10) kılmadı ve her nesne kim ilerü geldi aña ṭâḳatı ḳalması ve ḫiç peygamber (11) cānına erişmedüm kim aña selâm vermedüm ve çünkim bizüm peygamber cānına (12) erişdüm ve anda biñ deryâ gördüm oddan²⁷ ḫiç nihâyeti yok ve biñ biñ ḫicâb (13) gördüm nürdan eger bir ḳadem ursayıdum ilk deryâyâ göyneyidüm ve kendözümü (14) yele vëreyidüm heybetden ve dehşetden şöyle medhüş oldum kim ḫiç ḳalmadum nece kim (15) diledüm kim muḫammed-i muṣṭafâ çadırınıñ ṭınâb-ı²⁸ mıḫını görem dëyü zehrem olmadı

132a (1) bu dükeliyile ḫaḳḳa erişdüm illâ zehrem yokdur ki muḫammede erişem ya'nî her kişi kendü (2) ḳadarıyla ḫaḳḳa erişür kim ḫaḳ dükeliyile biledür ammâ muḫammed-i muṣṭafâ dükeliyile ilerü (3) ḫâş şadrdadur tā *lâ ilâhe illâ'l-lâhü* deresini geçmeyince muḫammed resûl'allâh deresine (4) degmez ve ḫaḳḳat içinde ikisi daḫı birdür nêtekim ebû turâb mürîdi ḫaḳḳı görürdi (5) ammâ bâyezîdi görmege ṭâḳatı yêtmedi pes bâyezîd eyitdi ilâhî ne kim gördüm (6) cümlesi benidüm ve benligümle baña yol yokdur ve baña kendözümünden geçmek yokdur (7) pes baña ne gerek fermân geldi kim yâ bâyezîd senüñ ḫalâşuñ senden (8) muḫammedi sevmek içinde ve bize mutâba'at eylemekdedür gözüñi anuñ ḳademi ṭopraḡıyla (9) sürmelegil ve anuñ sünnetine mutâba'at ḳılḡıl ve anuñ içinde şâbit-ḳadem (10) olḡıl ve 'aceb dutarvan ben ol kişilerden kim ol kişinüñ kim bunca nübüvvet-i (11) 'azameti ol ve söz söyleye kim lâf ura ve ma'nîsini bilmeye nêtekim şeyḫe eyitdiler (12) yarın ḳıyâmet gününde ḫalâyıḳ cümlesi muḫammed 'alemi dibinde olasıdur bâyezîd (13) eyitdi ḫaḳḳuñ ḫaḳḳı kim benüm 'alemüm muḫammed 'aleminden artuḳdur kim cümle ḫalâyıḳ ve (14) peygamberler benüm 'alemüm altında olalar ya'nî bu sözüñ ma'nîsi budur kim benüm bigi ne (15) yërde var ve ne gökde var benüm şıfatım ḡayb içinde ḡâyibdür anuñla kim ḡayb

132b (1) perdesi sarâyındadır andan söylemek cehl-i maḫzıdur ve ser-tâ-ser dükelişi ḡaybdur (2) çün kişi kim böyle ola bu kişi nece bu ola belkim bu kişinüñ dili ḫaḳdan (3) ola ve söyleyici daḫı ḫaḳ ola kim *küntü lehü nuṭḳan ve-bî yentiḳu* lâ-cerem ḫaḳ daḫı (4)

²⁷ otdan yazılmış.

²⁸ uanAb yazılmış.

bāyezīd diliyle söyleye ve ol söz kim bāyezīd eyitdi *livā'ī a'zamu min livā'ī muḥammedin* (5) ya'nī benüm 'alemüm ulurağdur muḥammed 'aleminden dēdügi ḥaḫ 'alemi uludur muḥammed 'aleminden (6) dēmekdür nētekim bunı revā dutarsın ağacdan *innī ena'llāhū* gözüke bunı (7) revā dutasın kim ḥaḫ 'alemi muḥammed 'aleminden uluyıduğın ve çün *subḥānī* (8) *mā a'zame ṣānī* bāyezīd nihādı ağacından çıkmak revādur bu söz daḫı revādur *va'l-lāhū* (9) *a'lamü münācāt* ve şeyḫ münācāt içinde eydüridi kim ḥuzāvendā (10) nēçe nēçe senüñle benüm aramızda benlik ve senlik ola ilāhī ilāhī benüm benligümi (11) aradan götür kim benüm benligüm saña ola kim ben hiç olavan ve nēçekim senüñleven (12) dükeliyleven ve nēçekim kendözümleven dükelinden eksükven ilāhī beni saña (13) dervīş erişdürgil ilāhī baña zāhidlik ve 'ālimlik gerekmez eger beni nesne (14) issi éderseñ esrāruñ şemmesini rūzī eylegil ve dostlar derecesine (15) érürgil ve ben gèrū saña giderven ve senden saña éerveren ilāhī ne görklüdür

133a (1) senüñ ef'ālüñ ve ilhāmuñ gönüller içinde ve ne rüşendür ve şirīndür (2) fehmuñ senüñ ğayblar içinde ve ne 'azīm ol ḥāl kim ḥalk anı keşf eylemeye (3) ve dil anı vaşf édemeye ve bu kışşa kında dükēnür ilāhī 'aceb degül ol kim (4) ben seni sevem zīrā kim 'āciz ve za'īf ve muḥtāc kulvan ve 'aceb oldur kim (5) senüñ bigi pāzişāh benüm bigi bī-çāreyi ve za'īfi sever ilāhī bu dükelisiyile (6) kim kırkarvan böyle şāzvan ve eger İmin olursam 'aceb nēcesi şād olavan (7) ve eydürler kim bāyezīd ḥaḫ kıatında yétmiş kez kırbet buldı hergez kim gèrū gelirdi (8) zünnār bağlardı ve gèrū keserdi ve çün āḫir-i 'ömri erişdi miḥrāba (9) girdi zünnār bağladı ve kürkin devüre ğeydi ve kürk taқыesini devürdi ve (10) eyitdi ilāhī 'ömrüm içinde étdüğüm riyāzetlerümi ve namāzlarımı 'arza étmezven (11) veyā kıur'ān ḥatme eyledüğümü şaymazvan ve evkıātımı ve münācātımı ve kırbetümi dēmezven (12) ve sen 'ālim ve āġāhsın kim söyledüğüm tefāḫur bābından degül veyā i'timādum (13) aña degül belkim kendü 'aczumı añarvan ve senüñ fazluñı şerḫ éderven (14) kim bu ḫil'ati sen vèrmişsin kim kendözümde bu fazlu ve keremleri (15) görürven ve illā ḥoz dükelisi hīçdür ve yoġa sayılmışdur ve ben bir miskīn ve bed-baḫt

133b (1) ve cāhil ve yétmiş yıllık ğevür ve sac saḫal zālāletde āġartmışvan ve yabanda (2) 'ömrümi telef ğeçürmişven imdi bu dükeli 'aybıla saña dönerven ve zünnārumı keserven (3) ve islām dīnine girürven ve şehādet kelimesini getürürven ve öñdin ne kim işledümise (4) cümlesin hebā'ı menşüre şaydum imdi ilāhī 'afv ḫaḫtımın sen vérgil ve ma'şiyet (5) tozını benden sen silgil naḫldür kim bāyezīd evvel ḥālinde allāh (6) allāh çok eydüridi ve çünkim cān nez'ine érđi hemān eydüridi kim (7) besdür ve eydüridi her vaḫt

seni huzûrıla añardum imdi uş cān (8) vērürven senüñ tã'atundan gāfilven ilāhī ben gāfil oldumisa sen hāzırsın (9) dēdi ve ol aru cānın haqqā ismarladı ve ol gēce kim dünyeden naql (10) eyledi ebū mūsā anda hāzır degüldi ve eyitdi ben ol gēce bir düş (11) gördüm kim 'arşı başum üstinde götürürdüm ve giderdüm çün uyandum (12) 'acāyibe kaldum ve ben eyitdüm varayım bu sözümi şeyhe şorayım dēdüm geldüm (13) gördüm hoz şeyh vefāt bulmuşıdı ve çevre eṭrāfdan halk çok gelmişdi (14) ve ebū mūsā eydür çünkim şeyhüñ cenāzesin götürdiler ve ben daḥı diledüm (15) kim cenāzenüñ bir küşesine yapışam elüme girmede ve halk çok yapışup

134a (1) -dururlardı bu kez gördüm kim çäre bulumadum cenāzenüñ altına girdüm (2) cenāzeyi başuma götürdüm giderken nā-gāh şeyh baña āvāz vērđi kim yā ebū (3) mūsā gördüğüñ düş ta'bīri budur kim düşünde gördüñüdi ki 'arşı götürürdüñ (4) ol benven dēdi bir müşid şeyhi düşde gördi eyitdi yā şeyh münkirde (5) ve nekīrden nece geçdüñ dēdi eyitdi münkir ve nekīr geldiler baña su'āl eylediler (6) kim tangrıñ kimdür ben eyitdüm varuñ tangrıya soruñ ve eydüñ bāyezīd (7) senüñ neñdür dēñ ne kim ol dērse oldur dēdüm ve gernī ol dēmeyince (8) kim bāyezīd benüm kulumdur ben biñ kez tangrım oldur dēdügümün (9) fā'idesi yok ve bir ulu daḥı bāyezīdi düşde gördi ve sordı kim (10) tangrıñ senüñle ne kıldı ve eyitdi kim çalabum baña eyitdi yā bāyezīd (11) baña getürdüñ eyitdüm kim yā rabbi nesne getürmedüm ve şirk daḥı getürmedüm (12) baña eyitdi kim süd içdüğüñ gēce şirk degül midi dēdi şeyh eydür (13) bir gēce süd içdümidide ve çarnum ağrıdıydı nā-gāh dilüme yüridi kim kāşkī (14) süd yemeyedüm eger süd yemesem çarnum ağrımazdı dēdüm haq te'ālā anı baña (15) 'itāb eyledi kim çarnuñ ağrıduğın benden dutmaduñ südden dutduñ

134b (1) ..... kim ol vaqt kim bāyezīdi haqqına çodılar 'alī anası kim hıızrevīye (2) 'avratıydı şeyhüñ türbesine ziyārete geldi çün ziyāret ētdi eyitdi (3) bilür misiz kim bāyezīd ne kişiyidi eyitdiler sen yēgrek bilürsin ol 'avrat (4) eyitdi kim bir gün ka'bede tavāf kılırdum bir sāt at fikre vardum ve (5) uyudum gördüm kim beni göge çıkardılar ve 'arş altını gördüm ve anda (6) bir yazı varıdı uzunı ve ini gözükmezidi ve ol yazı içi cümle (7) gül ve reyḥānıdı ve degme yaprakda yazılmışıdı kim (ARAPAÇA) ve (8) pīr 'ömer eydür bāyezīdi gördüm düşümde ve eyitdüm kim baña öğüt vēr eyitdi (9) kim ādemīler bir dıbsüz deñizdür ve bularuñ sırrı gemidür cehd eylegil kim (10) ol gemide oturasın ve miskīn teni deñizden kırtarasın dēdi ve daḥı (11) düşde gördiler şordılar kim taşavvuf nedür eyitdi māsivā allāhı terk ēdüp (12) māsivā allāhı maḥabbeti dizinde oturmaçdur şeyh bū sa'īd

şeyhüñ ziyâretine (13) geldi ve ziyâret kıldı gèrü döndi ve eyitdi bu bir hâzretdür her kim (14) nesne yitürse bu hâzretde bula dèdi rahmetu'llâhi 'aleyhi ve'l-âhar (15) ol zeyn-i zamân ol rûkn-i emân ol ma' den-i şerî' at ve tarîkat ol

135a (1) zü'l-cihâdeyn be-hâkîkat ol tâc-ı târek 'abdu'llâh-ı mübârek rahmetu'llâhi 'aleyhi (2) aña şâhenşâh-ı 'ulemâ dêrleridi 'ilm ve şecâ' at içinde ve hûner ve sehvâvet içinde (3) nazîri yogıdı ve tarîkat ulularındanıdı ve dükeli hâli eyüyidi ve meşâyihler (4) çok görmişidi ve dükelisiyile bir olmışıdı ve dükeli kavmüñ maqbûlıyıdı (5) ve anuñ taşnîfleri meşhûrdur ve kerâmetleri mezkûrdur bir gün süfyân-ı şevrî (6) 'abdu'llâha uğradı ve eyitdi *yâ raculu'l-şarķi ve'l-ğarbi* hoş geldüñ dèdi (7) füzeyl daħı anda otururdu eyitdi kim *ni' me raculi'l-maşriķi ve'l-mağribi ve-mâ beynehümâ* (8) ya' nî gel ey maşriķ ve mağrib kavminüñ yegregi dèdi füzeyl bigi kişi (9) anı ögicek aña ayruķ ne dèyeler ve anuñ ilk tevbesi olıdı kim bir qaravaşa (10) 'aşık olmışıdı ve qararı gitmişidi bir gece kış günü katı şovukıdı (11) durugeldi ve bir kişi daħı bile aldı ma' şūkası evine vardı ve bir dīvârı (12) altında durdı tā ma' şūkasını göre ve ma' şūkası daħı dīvâr üstine çıkdı (13) birbirine qarşu durmuşlarıdı érte oldı mü'ezzın bang vèrdi 'abdu'llâh (14) sanurdu kim yatsu namâzıdur çünkim gün toğmağa başladı bildi kim 'ışka (15) ğarķ olupdur ve ma' şūkası eyitdi ey mübârek oğlı utanmaz mısın kim bir gece

135b (1) érteyedegin kendü nefsüñden ötrü ayak üstine durursın eger imâma uymış (2) olayıduñ imâm namâz içinde kır'ânı uzadayıdı melûl olurduñ tangrıya qarşu (3) hod durmazsın ve kendü nefsüñden ötrü şöyle olursın kim érte olduĝın (4) bilmezsin dèdi 'abdi'llâh çün bu sözi işitdi içine bir katı derd düşdi (5) der-hâl tevbe eyledi ve 'ilme meşĝül oldı ve 'ilm ve kır'ân berekâtında bir mertebeye (6) érdi kim bir gün anası evinde uyurdu anası geldi gördi kim bir yılan bir nergis (7) budaĝın aĝzına dutmuş 'abdu'llâh kıyında dururdu ve siñegin üşelerdi ve andan (8) soñra merv şehrinde gitdi baĝdâda geldi bir meşâyihlerle şöhet eyledi (9) gèrü merve geldi merv kavmi cümlesi aña yüz dutdı ve andan hicâza geldi (10) ve mücâvir oldı bir yıl hac éderdi ve bir yıl ĝazâ éderdi ve bir yıl ticâret (11) éderdi ve aşşı kim éderdi yârânlarına üleşdürürdi ve dervîşleri (12) kıĝırurdu ve ħurmâ alurdu ileyine dökerdi ve eydüridi her kim artuķ (13) yeye aķça vèrem dèridi ve ħurmâ çekirdegin şayardı kankısı kim artuķ yèridi (14) aña aķça vèrürdi naķldür kim bir gün bir bed-hû kişiyile yoldaş oldı ve (15) çün andan ayrıldı 'abdu'llâh eydür ol miskîn benüm kıyumdan gitdi ol

136a (1) çirkin h̄ūsı bile gitdi naḳldür kim bir gün deveyile beriyyede giderdi birkaç (2) dervīşlere uğradı ‘abdu’llāh eyitdi bizi ḥod kıḡırdılar varuruz zīrā (3) mālumuz vardur siz dervīşlersiz n’eyleyü varursız dervīşler eyitdiler eger (4) sizi evine kıḡırdısa bizi kendözine kıḡırur dēdi ḳonuḳlayıcı cōmerd olıcaḳ (5) bayı yoḥsulı bile ḳonuḳlar dēdi ve daḫı ‘abdu’llāh eyitdi biz baylardan borca (6) nesne dilerler dēdi dervīşler eyitdi ol sizden diledüklerin bizümçün (7) dilerler dēdi nētekim ḳur’ānda buyurur *innemā’s-ṣadaḳātü li’l-fuḳarā’i ve’l-mesākīni* (8) ‘abdu’llāh utandı ḥacīl oldı dınmadı ve zāhidlik içinde şol ḥaddeyidi (9) kim bir gün bir yerde ḳondıyıldı atın şalıvērdi kendözi namāza durdı ve ol (10) at ağır bahālu atıdı vardı ekine girdi ekine girdüḡiçün ol atı anda (11) ḳodı gitdi ve bir gün şām ilinde bir kişiden bir ḳalem dilediyidi gērü issini (12) vērmege unıtdı aldı merve geldi anda ḳalemi aḅdı mervden durdı (13) yine şāma geldi ol ḳalemi issine vērdi naḳldür kim bir gün ‘abdu’llāh (14) geçerdı bir gözsüze eyitdiler kim uş ‘abdu’llāh gelür nesne dile dēdiler (15) ve çünkim geldi geçe ol gözsüz eyitdi *ḳıf yā ‘abda’llāhi* ya‘nı dur yā ‘abdu’llāhi

136b (1) ‘abdu’llāh durdı sandı kim şadaḳa diler eyitdi du‘ā ḳıl kim tangrı benüm (2) gözümü yine vère başın göge tıtdı ‘abdu’llāh ve du‘ā ḳıldı der-ḥāl ḫaḳ te‘ālā (3) aña gözlerin gērü vērdi naḳldür kim bir gün meger yazıya çıḳdı kici (4) bayram günleriyidi ve ḫacca varmadüḡiyiçün özi göynerdi eyitdi çünkim varmadum (5) ḫacīlar ētdüḡi ‘amelleri bunda yērine getüreyin dēdi pes ol şahrā içinde (6) gezerdi ve ḫacīlar bigi ṭavāf ēderdi ḫadīşde gelıpdurur her kim (7) ḫacīlara mutāba‘at eyleye ḫaḳ te‘ālā aña ḫacīlar şevābın rüzī ḳılır (8) dēdi pes ‘abdu’llāh ol şahrā içinde gezerken bir ḳarı iki bükülmüş elinde ‘aşā (9) ‘abdu’llāh ḳıyına geldi ve eyitdi yā ‘abdu’llāhi meger sen ḫac ārzūlarsın ve ḫacīlara (10) öykinürsin dēdi imdi beni senüñçün vērbidiler kim seni alam ‘arafāta varam (11) ‘abdu’llāh eydür ḫıç dınmadum bu kez ḫac vaḳtine üç dōrt gün ḳalmışdı eyitdüm (12) beni mervden ka‘beye nēce iltesin eyitdi yā ‘abdu’llāhi ol kişi bir gēcede (13) muḫammed-i muşṭafāyı *ḳāb ḳavseyni ev ednā* maḳāmına ērürdi bizi daḫı (14) ērüre dēdi ve daḫı eyitdi şol kişi kim ērte sünnetini sincārda ḳıldı (15) ve farīza’yı ceyḫün kenārında ḳıldı ve gün ṭoḡınca merve yētişdi anuñla

137a (1) yoldaş olmaḡa yarar dēdi gel gidelüm dēdi ‘abdu’llāh eydür yola girdük (2) ve niçe sarp şulardan geçdük kim degme kişi andan geçmezdi ve ḳanḳı şuya (3) kim ērerdük eydürdi kim gözün yum gözüm yumazdum kendözümü sunuñ (4) ol yanında bulurdum beni ‘arafāta ērürdi ve çünkim ḫac ḳılduḳ ve namāz eyledük (5) ol ‘avrat baña eydür gelgil benüm bir oḡlum vardur bunca zamāndur kim (6) riyāzet çeker ve ‘ibādet ḳılır

ve bir tağ yaruğında oturur anı görelüm (7) dèdi bile vardum bir yigit gördüm ki za'îf ve şararmış ve teni aruk olmuş (8) ve çünkim anasını gördi eline ayağına düşdi ve ayağın öpdi ve eyitdi (9) seni baña tangrı vèrbidi kim benüm ecelüm gelüpdür ölürven baña kefen (10) yarağlağıl dèdi pes 'avrat eyitdi yâ 'abdu'llâhi bu oğlum ölür bunuñ bunda (11) sinin kızalum ve defn èdelüm dèdi pes ol yigit öldi sinin kızduğ(12)anda defn eyledük bu kez 'avrat baña eyitdi ben bundan gitmezven oğlum (13) sinin beklerven dèdi ve eyitdi gelesi yıl gelürseñ beni dağı ölmüş bulasın (14) dèdi illâ beni du'adan unıtmağıl dèdi nağldür kim bir kez 'abdu'llâhi (15) hac kııurdı hacdan fâriğ oldı ve yatdı uyğuya vardı düşinde gördi kim

137b (1) iki fırişte gelürler biribirine şorarlar ki bu yıl ne kadar âdem gelmiş ola birisi eydür (2) üç yüz biñ âdem gelmiş ola dèdi ol birisi eyitdi 'aceb bunlaruñ kaçınıuñ (3) hacı kabûl olmuş ola birisi eyitdi hiç kimsesinuñ hacı kabûl olmadı dèdi (4) 'abdu'llâh eydür düşüm içinde yine ben eyitdüm ya bunca âdemiler ki ırak (5) yerlerden geldiler rencleri zâyî' mi oldı dèdüm eyitdiler dimişğ içinde bir (6) başmağcı vardur aña 'alîy ibni'l-muvaffağ dèrler ol bu yıl hacca gelmedi illâ anuñ (7) hacın kabûl ètdiler ve bu dükeli halkı aña bağışladılar 'abdu'llâh eydür çünkim uyandum (8) ben eyitdüm hiç bundan yègrek olmaya kim varam ol eri görem dèdi ol (9) aradan durdum dimişğ şehrine geldüm ve sora sora ol eri buldum ve aduñ nedür (10) dèdüm eyitdi adum 'alîy ibni l muvaffağdur dèdi ve pîşeñ nedür dèdüm eyitdi eskiciven (11) dèdi ben eyitdüm benüm senüñle gelecim vardur ve ben 'abdu'llâh ibn-i mübârekven düşüm (12) içinde böyle gördüm baña böyle dèdiler ve çünkim bu sözi işitdi na'ra urdı (13) düşdi uşşı gitdi ve çün 'ağlı geldi ben eyitdüm baña haber vèrgil kim bu ne hâldür (14) eyitdi yâ 'abdu'llâhi üç yıldı kim hac ârzularıdum ve her gün bir aqça gèrü bırağurdum (15) tâ üç yüz elli aqça cem' oldı bu yıl qaşd eyledüm kim varam hac èdem gèrü ben

138a (1) eyitdüm bèş yüz aqça tamâm olsun dèdüm bèş yüz aqça tamâm oldı ve benüm (2) 'avratum yüklüyidi kónşı evinde et bişürürlerimiş kókusını işitmiş baña eyitdi (3) eger şol kónşı evinde bişen aşdan birez baña getürmezseñ oğlanum düşer (4) dèdi bir çanağ aldum durdum kónşı evine vardum hikâyeti dèdüm eyitdi benüm çok (5) oğlancuğklarum vardur ve elümde nesne yokdur kim bunlara nafağa èdem ve bir hafta (6) oldı kim nesne yèmedilerdi gözüm karasından durdum fulân harâbe içinde (7) bir ölmüş eşek buldum ve anuñ etinden kesdüm çömlege koydum işte (8) kaynayan oldur dèdi bize helâldür saña harâmdur nece vèreyin dèdi ve (9) ağladı anı göricek özüm göyüñdi bèş yüz

ağçayı aña vèrdüm bu yıl benüm (10) haccum bu olsun dèdüm ‘abdu’llāh eyitdi *el-melekü fi’r-ru’yā kaşada*’ (11) *l-meleke fi’l-ḥükmi ve’l-każā* kim ‘abdu’llāhuñ bir kulu vardı mükāteb eylemişidi (12) kim her gün bir ağça vérececek oldıydı bir gün bir kişi geldi ‘abdu’llāha eyitdi (13) senüñ kuluñ her gèce sin açar ādemlerüñ kefenin şoyar dèdi ‘abdu’llāh yavlağ (14) melül oldı gèce olıcağ kulumı gözetdi ardınca vardı ve kul bir sini (15) açdı içine girdi ve ‘abdu’llāh anı gördi kendözinden vardı bir zamān geçdi

138b (1) geçdi kul çıkmadı ‘abdu’llāh ilerü vardı gördi kim bir geñ sindür ol (2) sin içinde bir mihrāb vardır ol kul bir palās geymiş ve boynına demürden bir (3) tavğ geçürmiş ve yüzün secdeye kōmiş ağlar ‘abdu’llāh anı gördi ağladı ve ditredi (4) gèrü döndi evine vardı namāza meşgül oldı ve namāzdan soñra gèrü (5) geldi gördi kim kul henüz namāz kılur ve çün érte yakın oldı ve ol kul (6) eyitdi ilāhī érte dağı yakın oldı ol mecāzī ḥuzāvendüm benden nesne (7) dileyiser müflisler ser-māyesi sensin ve benüm hācetümi sen bilürsin dèdi (8) der-ḥāl havā yüzünden bir nūr çıkdı ol nūr içinden bir kızıl altun geldi kuluñ (9) ayasına düşdi ‘abdu’llāh anı gördi tākātı kalmadı ilerü vardı kulumı (10) kōcdı ve yüzünde öpdı ve çünkim kul ḥocasını gördi kaygulu oldı ve başın (11) kaldırdı eyitdi ilāhī benüm perdem yırtduñ ve benüm rāzumı āşikāre eyledüñ ayruğ (12) benüm dünyede rāhatum kalmadı ‘izzetüñ ve celālüñ ḥaqqıçün benüm cānum algıl dèdi der-ḥāl (13) kul cān vèrdi ‘abdu’llāh müteḥayyir oldı vardı dostlarına ḥaber eyledi ve kulumı (14) kendü eliyile yudı ve namāzın kıldı ve gèrü ol sin içinde palāsıyla defn (15) eyledi ‘abdu’llāh ol gèce düş gördi kim ibrahīm peygamber ve muḥammed-i muşafā birer

139a (1) burāka binmişler geldiler ve eyitdiler yā ‘abdu’llāhi ol tangrı velīsini neçün palāsıla (2) defn eyledüñ dèdiler naḫldür kim ‘abdu’llāh bir gün gideridi gördi kim bir ‘alevī (3) oğlan yolda esrük yaturdı ol oğlan eyitdi yā ‘abdu’llāhi ben peygamber aşlı (4) olam sen gulāmça olasın baña neçün ḥürmet eylemezsin ‘abdu’llāh eyitdi (5) senüñ aşluñ buyurduğın ben işlerin ve sen işlemezsin anuñçün ḥürmet (6) eylemezven dèdi ‘abdu’llāh ol gèce düşde gördi kim peygamber aña eydür benüm (7) oğlanlaruma neçün nükte édersin dèdi ‘abdu’llāh uyandı vardı kim ol (8) ‘alevī oğlanı bula ve ‘özr dileye ol oğlan dağı ol gèce düşinde görmüş (9) kim peygamber aña eyitmiş neçün ‘abdu’llāha katı söylersin yoluñca yüriseñ (10) ol saña eyle mi dèyedi demiş ‘alevī oğlan düşinden uyanmış ol dağı (11) ‘abdu’llāhı istermiş kim gönlin ele getüre ‘abdu’llāh ḥoz anı isteridi kim gönlin (12) ele getüre ikisi biribirine uğradılar ḥikāyetlerin biribirine dèdiler şafālaşdılar (13) naḫldür kim sehl ibn-i ‘abdi’llāh hemişe ‘abdi’llāh-ı mübāreküñ dersine (14) gelürdi bir gün eyitdi

yā ‘abdu’llāhi ben senüñ ayruḡ dersüñe gelmezven dēdi ‘abdu’llāh (15) eyitdi neçün gelmezsin eyitdi senüñ qaravaşlaruñ šamuñ üstine çıḡdılar ve ben

139b (1) geçeridüm beni ḡıḡırdılar yā sehl gelgil dēdiler sen bunları neçün edeblemezsin (2) dēdi ve durdı gitdi ‘abdu’llāh eyitdi ēy yārānlar duruñ varalum sehlüñ (3) namāzın ḡılalum kim benüm qaravaşlarum yoḡdur bunı ḡıḡıranlar ḡūrīlerdür bugün (4) ölür dēdi hem şoloḡ sā‘at öldi vardılar namāzın ḡıldılar naḡldür (5) kim bir gün ‘abdu’llāhdan şordılar kim dünyede ne ‘acāyib gördüñ eyitdi bir gün (6) giderdüm bir keşşi gördüm iñen za‘īf olmuş ve tangrı ḡorḡusından aruḡlamış (7) iki bükülmüş sordum kim ḡaḡḡa yol nedür dēdüm eyitdi ḡaḡḡı bilür misin eyitdüm (8) eyitdi eger ḡaḡḡı bilürseñ ol seni yoldan çıḡmaḡa ḡomaz dēdi anuñ sözi baña (9) eşer ētdi çoḡ fā‘ide buldum dēdi naḡldür kim ‘abdu’llāh eydür bir gün (10) ḡazāya vardum idi rüm şehrinde bir şehre vardum bir kişiyi dutmışlar dürlü (11) belāyı aña ēderler ve ol bī-çāre yavlaḡ miskīn olmuşidi ol kişinüñ (12) ḡıyına vardum ve sordum suçun nedür dēdüm kim bu belāyı saña ēderler dēdüm eyitdi (13) bizüm milletümüzde ‘ādet şöyledür kim dükeli nesneden arınmayınca büti diline (14) getürmez imdi ben terāzū dutarken büti añdum ve dilüme getürdüm bu ‘itābı baña (15) anuñçün ēderler dēdi ben eyitdüm bizüm şerī‘atumuzda şöyledür kim her kim

140a (1) tangrıyı bilürse diliyle anı dēyümez *men ‘arefe rabbehü kelle lisānehü* ve naḡldür kim bir gün (2) ‘abdu’llāhi ḡazāya vardıydı bir kāfirile uğraşdı ve çoḡ dürişdiler birbirile ḡatı (3) ceng eylediler öyle namāzı vaḡti geldi ‘abdu’llāh eyitdi baña bir sā‘at mühlet (4) vērgil kim namāz ḡılayım andan gelem yine ceng eyleyem dēdi kāfir aña mühlet (5) vērdi ‘abdu’llāhi namāzın ḡıldı ve yine geldi bu kez savaşdılar kāfir eyitdi (6) benüm daḡı namāzum vaḡti geldi sen daḡı baña mühlet vērgil dēdi ‘abdu’llāh (7) aña mühlet vērdi yüzün büti üstine ḡodı isti‘ānet dilerdi ‘abdu’llāh (8) öginde eyitdi fırsat buldum bu ḡāfiliken bunuñ başın keseyim dēdi ḡaşd (9) eyledi üstine vardı kim işin bitüre hātifden bir ün işitdi kim yā ‘abdu’llāh (10) *evfü bi-‘ahdi’l-lāhi inne’l-‘ahde kāne mes’ūlen* ya‘nī ḡavluñuza duruñ kim ḡıyāmet (11) güninde sorılısardur ‘abdu’llāh aḡladı ḡılıcı yine ḡınına ḡatdı kāfir işinden fāriḡ (12) oldı gördi kim ‘abdu’llāh üstinde durmuş aḡlar kāfir eydür neçün aḡlarsın (13) eyitdi seni öldürmege ḡaşd eyledümidi çalabum baña eyitdi ol kāfirliḡiyile (14) sözinden dönmedi sen müsülmānlıḡuñla sözüñden neçün dönersin dēdi senden ötürü (15) baña ‘itāb eyledi dēdi kāfir bu sözi işidicek eyitdi ḡayf ola kim anuñ bigi

140b (1) cömerd tangrıyı ḡoyam büte dapam dēdi İmān getürdi ḡaşlardan oldı müsülmānlar (2) çerisine geldi naḡldür kim bir gün ‘abdu’llāh ḡicāza giderdi eydür bir

gökcek (3) şüretlü yigit gördüm giderdi çünkim ka' beye vardum anı dağı anda gördüm (4) ayruğ görmedüm ve çünkim ka' beden çıkıdum gördüm ol yigidi beñzi şararmış (5) ve üstine çok kavm üşmiş ve ben dağı anda erişdüm şordum ey yigit bu ne haldür (6) eyitdi ben kâfiridüm diledüm kim müsülmânlar arasına qarışam ve ka' be cemâlini görem (7) hâtifden bir ün işitdüm kim eydür *tedhulu beyte'l-ħabîbi ve-fî ħalbike mu'ādâtü'* (8) *l-ħabîbi* ya' nî eydür dost evine giresin ve göñlüñde düşmenlik ola revâ mıdur (9) dâdi barmağın götürdi ĩmân 'arza kıldı nağldür kim 'abdu'llâh bir gün (10) nişâbüra vardı bazar içinde gezerken bir ħulcuğaz gördi kim yalnızcağ ditrer (11) 'abdu'llâh eyitdi neçün ħ'ocaña dâmezsin kim saña gâyesi edivere ħulcuğaz (12) eyitdi ol beni göredurur ne dâmek ħâcetdür dâdi 'abdu'llâhuñ vağti (13) ħoş oldu ve na' ra urdı tarîğatı bu ħulcuğazdan öğrenmek gerek dâdi ve (14) nağldür kim bir gün 'abdu'llâha muşîbet erişdi ħalk aña ta' ziyete geldiler (15) ve bir kâfir dağı ta' ziyete geldi ve ol gâvur eyitdi 'âğil oldur kim muşîbet

141a (1) ericek ilk gün anı ede kim üç gündün soñra eder dâdi 'abdu'llâh eyitdi bu (2) sözi yazuñ kim anda çok ħikmet vardur dâdi 'abdu'llâh şeyğ sözleridür (3) 'abdu'llâhdan sordılar kim ħanğı ħaşlet eyüdür âdemde eyitdi 'ağl-ı vâfir eger (4) olmazsa ħüsn-i edeb eger olmazsa ħâmüşlik eger olmazsa bir şefğatlı (5) ħardaşıla danışıp işleye ve eger ol dağı olmazsa merk-i müfâcât ve her- (6) kimde kim edeb yoğdur ol sünnetden mağrûm olur ve her kim sünneti beklemzse (7) farîzadan mağrûm oldu ve her kim farîzayı beklemzse ma' rifetden mağrûm (8) oldu ve her kim ma' rifetden mağrûm oldu tevħîdden mağrûm oldu ve her kim (9) tevħîdden mağrûm oldu kâfir oldu ve 'abdu'llâh eydür biz az edebe (10) muğtâcırağuz çok 'ilmden ve edeb bizüm ħatumuzda nefsi bilmekdür ve eydür (11) bir ağçayı issine vârmek yâğrekdür yüz biñ ağça şadağa vârmekden (12) ve tevekkül ol degüldür kim sen kendözünnden göresin belkim tevekkül oldur kim ħağ tevekküli (13) senden göre ve çalab ħatında sevgülü oldur kim âdemî kendü eli kesbin yâye (14) ve ölürse kefen dağı andan ede ve ol kişinüñ kim 'ayalı ve oğlı kıızı ola (15) ve bunları şalâğda ve râğatda duta ve geçe örte basura üşimesünler dâyü ol 'ameli

141b (1) anuñ ħazâ ħılmağdan yâğrekdür ve her kimüñ kim ħağ ħatında ħadri var gerek kim (2) kendü nefsi kıyında ħadri olmaya ve her kimüñ kim ħağ ħatında ħürmeti var (3) gerek kim ħalk ħatında ħürmeti olduğın istemeye ve baylara tekebbürlik eylemek (4) ve dervîşlere tevâzu' eylemek müzddür ve ümîd aşlı oldur kim ħavfdan ħopa (5) ve ħavf aşlı oldur kim şıdğdan ħopa ve ümîdde kim ħavf olmaya tâz ola kim (6) gerü emîn ola ve sâkin ola nağldür kim bir gün 'abdu'llâh kıyına bir yigit (7) geldi ve ayağına düşdi zârîlık kıldı

kim çatı yazuk işledüm eyitmege yaramaz dèdi (8) ‘abdu’llāh eyitdi eyit görelüm dèdi eyitdi anamıla zinā eylemişven ‘abdu’llāh eyitdi (9) ben kōrkdum şandum ğaybet söyledün ve mesāvī ètdün dèdi naıldür kim (10) bir kişi ‘abdu’llāhdan öğüt istedi eyitdi haqqı saķıngıl ol kişi eydür nece (11) saķınmaķ gerek eyitdi şöyle kōrķgıl kim temen anı göredurur gibi eger sen anı görmezisen (12) ol seni göredurur naıldür kim ‘abdu’llāh ölüm döşegine yatdı ve ne kim (13) mālī varıdı bir kezden üleşdürdi bir mürīdi başı ucında otururdu eyitdi (14) yā şeyh dünyeden gözüni yumarsın üç kız ‘ayāllaruñ vardur bunlara nesne kōmaduñ (15) dèdi eyitdi şalāh ehlinüñ işini ol düzedür dèdi kim *ve-hüve yetevellā’ş-şāliħine*

142a (1) ve ‘abdu’llāh hergiz güldügi yoğıdı cānı çıkarken güldi ve eyitdi *li-mişli* (2) *hāzā fe’l-ya‘meli’l-‘āmilüne* dèdi cān ısmarladı naıldür kim süfyān-ı şevrīyi (3) düşde gördiler kim çalab senüñle ne eyledi eyitdi çalabum baña raħmet eyledi (4) ve ‘abdu’llāh hāli nētedür dēdiler eydür günde iki kez haķ hażretine varur raħmetu’ (5) llāhi ‘aleyhi ve’l-āħar ol tāc-ı dīn ü devlet ve ān şem‘-i zühd-i (6) hidāyet ān ‘ulemārā şeyh ü pāzişāh ve ān kudemārā hācib-i dergāh ān kūtūb-ı (7) harekāt-ı devrī süfyān-ı şevrī raħmetu’llāhi ‘aleyhi ulular ulusıyıdı (8) ve aña mü’minler begi dērleridi hergiz ħalīfelığı kabūl ètmedi muķtedā idi (9) ve ‘ulūm-ı zāhir ü bāṭın içinde nazīri yoğıdı ve vera‘ ve taķvā içinde (10) ğāyete degmişidi ve anuñ edebi ve tevāzu‘ ı bī-ħadd ve bī- kıyāsıdı ve ulu (11) meşāyiħler yüzün görmişidi naıldür kim süfyānuñ anası eydür (12) bir gün tam üstinde otururdum kōnşum bir pāre turşı vērdi aldum ağzuma bıraķdum (13) süfyān karnum içinde ayağıla beni deperidi ya‘nī helālліğın dile dēridi ve (14) naıldür kim bir gün mescide sol ayağın basup girdi ün işitdi kim (15) yā şevr sağ ayağuñ basup neçün girmezsin dèdi āvāzı işitdügi sâ‘ at

142b (1) ‘aķlı gitdi ve çünkim ‘aķlı geldi kendü eliyile saķalına yapışdı birkaç (2) kaķaz urdı kendözine ve eyitdi edebsüzligüñden ötrü aduñı sığır kōdılar (3) dèdi şevr sığıra dērler ve bir niceler eydürler kim ayağın ekin içine (4) başdıdı āvāz geldi kim yā şevr dèdi imdi kaķan kim kula haķdan ‘ināyet (5) èrişe anuñ ayağın ve dükeli endāmların yaramaz işden saķlar anuñ zāhirine (6) bu şıfat olıcaķ bāṭını ħoz ne ola ve süfyān yēgirmi yēdi yıl ‘ale’d-devām (7) ğēce uyumadı naıldür kim süfyān-ı şevrī eydüridi kim éy yārānlar (8) ħadīş kim peyğamberden işitdünüz anuñ zekātın çıkaruñ dēridi eyitdiler (9) kim ħadīşüñ zekātı nedür eyitdi oldur kim işidiler ve anuñla ‘amel (10) eyleyeler dēridi ve süfyān eydür peyğamber hażretinden ne kaķadar kim ħadīş işitdümise (11) gücüm yētdüğince ‘amel eyledüm dērdi naıldür kim bir gün ħalīfe namāz (12) kılurdu ve saķalın oynardı süfyān

eyitdi bu namāz degüldür yarın kıyāmet (13) güninde bu namāzuñı yüzüñe ururlar dēdi
ḥalīfe eyitdi yā süfyān inen (14) daḡı degül dēdi ve ḥalīfe ol sözi öginde dutdı ve ḥalīfe
sefere niyyet (15) niyyet eyledi ve buyurdı süfyānı yitürüñ dēdi kim baña qatı küstāḡlık ēder
dēdi

143a (1) ve ol gün kim süfyānı yitürmek istediler süfyān meşāyiḡlerden bir şeyḡüñ
dizinde (2) yaturdı ve ayaḡında anuñ ‘ unayna otururđı ve çünkim ḥalīfe kişileri geldiler (3)
ve eyitdiler süfyānı uyaruñ kim bizüm anuñla sözüñüz var dēdiler süfyān ḡoz (4)
uyanḡıdı durugeldi sordı kim aḡvāl nedür ḡikāyeti eydivērdiler gözlerinden (5) yaş revān
oldı ve başın qaldurđı ve eyitdi bār-ı ḡuzāvendā ḡalīfeyi (6) saña qodum dēdi bu söz
aḡzından çıqduḡı sâ‘at ḡalīfe taḡt üstinde oturđı (7) ve qulları ayaḡın dururđı nā-gāḡ bir
ḡūfān qopdı ve ḡalīfeyi ve dükeli qavmin (8) bir kezden yutdı ve ol iki pīr kim süfyān
kıyında dururlardı eyitdiler kim (9) du‘ā böyle tēz müstecāb olduḡın biz gördüḡümüz
yoqdur süfyān eyitdi evet biz yüzümüz (10) şuyını bu dergāhdan giderdüḡümüz yoḡıdı dēdi
ve ol ḡalīfe kim andan soñra (11) taḡta oturđı süfyāna yavlaq mu‘tekididi bir gün süfyān
sayru oldı (12) ḡalīfenüñ bir ḡabībi varıdı tersāyıdı illā yavlaq üstāzıdı süfyāna vērbidi (13)
ve ol ḡakīm çünkim süfyānuñ qārūresini gördi eyitdi bu kişinüñ (14) tangrı qorqusından
cigeri pāre pāre olupdurur dēdi ve ol ḡakīm eyitdi (15) ol dīnde bunuñ gibi kişi ola ol bāḡıl
olmaya dēdi zünnārın kesdi

143b (1) ĩmān ‘arza kıldı ve ḡalīfe eyitdi biz şandux kim ḡakīmi şayruya vērbidük
(2) illā şayruyu ḡakīme vērbimişüz dēdi naḡldür kim süfyān yigitlik ḡālinde (3) iki
bükülüpdururđı ve za‘īf ve aruq olmışıdı eyitdiler ēy müsülmānlar imāmı (4) henüz saña
za‘f ve qocalıq ḡālī gelmedi ve senüñ ve yaşdaşlaruñ henüz (5) iki bükülmedi dēdiler süfyān
eyitdi benüm bir üstāzum varıdı yavlaq ulu (6) kişiyidi ve ben andan ‘ilm oqırdum ve
çünkim anuñ ölümi geldi ben başı (7) üzerinde otururdum nā-gāḡ gözün açdı baña baqdı
eyitdi kim ēy süfyān görür misin (8) kim baña ne ēderler elli yıldur kim ḡalka yol
gösterürven ve ḡalkı toḡru (9) yola kıḡırurvan imdi uşbu vaḡtin baña eydürler kim seni baña
gerekmez dērler (10) dēdi neçekim ĩmān telqīn eyledüm getürmedi dünyeden ĩmānsuz gitdi
(11) imdi kişi kim şunu şöyle göre nece iki bükülmesün dēdi naḡldür (12) kim bir gün bir
kişi süfyāna iki bedre altun getürdiyidi ve eyitdi sen bilürsin (13) kim benüm atam ḡelāl-
ḡōrıdı bu altun baña andan mīrāş qaldı dēdi (14) bunu benden qabül ét dēdi ol kişi çünkim
gitdi süfyān altını kendü (15) oḡlıyla anuñ ardınca vēribidi ve eyitdi ben anuñ atasıyla
dostlıḡı tangrıçün

144a (1) eyledümidî dēdi süfyān oğlı aqçayı vērđi gērü geldi atasına eyitdi ēy ata senüñ (2) gönlüñ meger taşdandır dēdi görürsin kim ‘ayāl-mendven elümde nesne (3) yokdur hīç esirgemezsın dēdi süfyān eyitdi ēy ođul sen dilersin (4) kim beni belāya koyasın illā baña çıkmaz dēdi naqldür kim bir gün (5) bir kiři süfyāna hediye getürdiyidi qabül etmedi ve ol kiři eyitdi ben senden (6) hadīs oqımadum kim dēyesin nesne oqıduğıyçün getürdi süfyān eyitdi senüñ (7) qardaşuñ benden hadīs oqıyupdur qorqarvan kim senüñ mālũndan ötrü aña (8) meylüm ola dēdi naqldür kim süfyān bir kişiyle giderdi gördi kim bir (9) h̄oca qapusına perde aşmış bu yoldaş olan kiři ol perdeye baqdı (10) qaldı süfyān eyitdi ēy yoldaş neye baqarsın bunlar hoż isrāf (11) ēderler tangrı isrāf ēdenleri sevmez sen dağı aña baqarsañ yazuqda ortak (12) olursın dēdi naqldür kim süfyānuñ bir qonşısı vardı öldi süfyān (13) anuñ namāzına vardı yolda işitdi kim eydürleridi ne bahtulu ol kiři kim (14) süfyān bigi kiři anuñ namāzın kıla dēdi eyitdi eger bilsedüm kim bu geleciyi baña (15) dēyeceklerin gelmezidüm dēdi naqldür ki süfyānuñ ‘ādeti olıdı kim

144b (1) āzīne gün mescide gelürdi ve maqşüre içinde otururđı bir gün sulţān mālından (2) maqşüre içinde ‘ūd dütüzdilerdi ayruq ol maqşüre içine girmedî ve (3) naqldür kim süfyān bir gün tonını egri gēydiydi eyitdiler kim tonuñ toğrı gēy (4) eyitti ben tonı haqqıçün gēydüm halkıçün ayruksı eylemezven dēdi naqldür (5) kim bir gün yigit eyitdi yā süfyān bu yıl hacca varımadum hac benden fevt oldı (6) dēdi bir kez ol yigit āh eyledi süfyān eyitdi ben dört kez hac eylemişven (7) anuñ müzdin saña vēreyin ve sen bu āh eyledüğüñ müzdin baña vēr dēdi (8) ol yigit olsun vērđüm dēdi süfyān ol gēce düş gördi düşinde (9) eyitdiler kim aşsı sen eyledüñ dēdiler eger ol bir āhuñ müzdin tartalardı ‘arafāt (10) tağında tavāf eyleyenler müzdlерinden artuq geleyidi dēdiler naqldür kim (11) süfyān bir gün ılı suya vardıydı gördi kim bir görklü oğlan geldi eyitdi (12) bu oğlanı çıkaruñ kim her bir ‘avratıla bir dīv vardır ve her bir oğlanıla on sekiz (13) dīv vardır kim oğlanı bezer ādemīleri azdurmağıçün naqldür kim süfyān (14) etmek yēridi bir kendü ısırurđı ve bir ite vērürdi eyitdiler neçün ‘avrat (15) ve ođlanlaruñla yēmezsin ve ite vērürsin dēdiler eyitdi eger ite etmek vērürsem

145a (1) ērteyedeğın uyumaz ve beni saqlar yörenür eger ‘avrata ve oğlana vērürsem beni (2) tā‘atdan yıgar dēdi bir gün eyitdi ta‘āmuñ eyüsi yavuzı dudaqdan (3) boğuza varıncadır çünkim boğuzdan aşığa geçe ber-ā-ber olur imdi yatlu (4) işe şabr ēderseñüz ol dağı eyüyle ber-ā-ber olur ve süfyān dervīşleri (5) ve miskīnleri yavlaq severidi ve dā’im şöbete miskīnleriyle idi naqldür (6) kim bir kez süfyān mekkeye giderdi

ve bir yigit dağı bileyidi süfyān (7) dā'im ağlardı ol yigit eyitdi yazuđlaruñdan qorđup mı ağlarsın eyitdi yazuğklarum (8) dağı qorđdur illā Şimdi ađladuđum²⁹ oldur kim İmānumı sin içine (9) –degin selāmet iltem mi veyā iltmeyem mi andan qorđup ağlarvan dēdi ve dağı (10) eyitdi ağlamak on bōlōkdür doğuz bōlōgi riyādur bir bōlōgi hađđıqıñdür ve eger (11) yılda bir qatre hađđıqıñ gözlerinden yaş getürürse aña yēter dēdi ve dağı (12) eydür her kim bir eyü 'amel iŐlese hağ te'ālā anı eylük dīvānına (13) yazar ve eger ol kişi Őoñra hađđ içinde fağr getürürse ve ben Őunuñ (14) bigi 'amel işledüm dērse ol 'ameli eylük dīvānından yuyarlar riyā dīvānına (15) yazarlar ve dağı eydür dervīŐler kim baylar yöresine yörene işi riyādur

145b (1) ve eger begler qapusına vara oğrıdur bir kiŐi sordı kim zāhidlik nedür (2) eyitdi zāhidlik palāsın geymek ve arpa etmegin yēmek degüldür ammā zāhid (3) aña dēyeler kim göñlini dünyeye vērmeye dēdi ve eydür yüz günāh (4) kim qulıla hađ arasında ola ve bir günāh andan yavuzdur kim qulıla qul (5) arasında ola ve dağı eyitdi kim *hāzā zamānu's-sukūti ve-luzūmi'l-buyūti* ya' nī (6) bu zamān ol zamāndur kim epsem olup bir bucağa gire otura dēdi (7) bir kiŐi eyitdi bucağa girüp oturursavuz kesbi n'ēdelüm dēdi eyitdi (8) tangrıdan qorđğıl kim qorđulu kiŐinüñ kesbe hāceti olmaz dēdi ve dağı (9) eyitdi ādemīye Őimdiki zamānda bir bucağa girüp oturmağdan yēgregi yoğdur kim (10) hađđa qarıŐmaya zīrā ilerigi ulular kerāhīyyet görürleridi kim barmağıla (11) göstermelü olalar ol yerden qağarlardı ve belüsüz olmağı severleridi (12) ve eydür sultānlaruñ yēgregi oldur kim anuñ oturması ve durması 'ālim (13) –lerile ola dēdi ve 'ālimlerüñ yaramazı oldur kim anuñ oturması durması (14) beglerle ola ilk 'ibādet sükūtdur andan taleb-i 'ilmdür andan 'amedür (15) dēdi ve eydür eger yazuđuñ yiyisi varmıssa hīđ kimsene bizüm kıyumuzda

146a (1) oturmaya ve eydür hađđıñ 'azīzraqı bēŐdür evvel Őol 'ālim kim (2) zūhdi ola ve Őol fađđıh kim 'ameli ola ve Őol bay kim alçaq göñüllü ola (3) ve Őol yođsul kim Őabrı ola ve Őol 'avrat kim hayāsı ola ve her kim (4) namāzı huŐū' ıla kılmaya qabül olmaya ve her kim harāmdan Őadaqa vēre (5) ve hayr ēde Őöyledür kim murdār yerden qanıla veyā bevlile nesne yudı (6) ve bir kiŐi Őordı kim rızā nedür eyit hađ qaderleduđını qabül ēde ve Őükr ēde ve yađın (7) oldur kim ne kim hađđdan gelür yine hađđdan bile ve her kimi kim dost ēdine (8) hergiz dūŐmen dutmaya ve her kimi kim dūŐmen ēdine hergiz dost ēdinmeye (9) eger sen *ni'ma'r-racul* dēdüklerine sevinürseñ ve *biyse'r-racul* dēdüklerine (10) yerinürseñ bilgil kim *bi'se'r-racul* sensin ve bir kiŐi sordı kim peyđamber eyitdi (11) tangrı dūŐmen dutar ol evi

²⁹ Metinde aaladaaum yazılmış.

kim anda et çok y yeler bunuñ ma‘nisi (12) nedür d di eyitdi ol et yilkı eti degül  dem etid r d di eyitdi (13)  dem eti nece yerler eyitdi bir kiřinüñ ġaybetin ve mes visin söylemek (14) anuñ etin y mek bigidür d di ve eydür şimdiki zam n kavmi birkaç kişi bir (15) yere d ril p otursalar bir kişi bunlara  aġırsa kim sizlerden her kim bilürse kim

146b (1) bugün aġşama  rer durugel rse kimsene durmaya bu ‘aceb degül eger  aġırsalar (2) sizlerden her kim  hret yaraġın d z pd r durugels n kimsene duru (3) - gelmeye d di ve eydür dört ġaşlet k firlilik getürür evvel bir kişiyi görmedin (4) ġaybetin eylemek każ dur każ yı görmemek k firlikd r ikinci m s lm nlar m lına (5) ġased eylemek tangrı v rd ğini rev  g rmemekd r her kim tangrı v rd ğini rev  (6) görmezse k fird r  c nci ġar m m l d rş rmek kıyamet ġis bına inanmamaġdandır (7) her kim kıyamete inanmazsa k fird r dördünci ġaġ rahmetine  m z dutmamaġdur (8) her kim yazuġum çokdur d y p ġaġ rahmetinden  m zin keserse k fird r (9) .....-dur kim s fy n ölümden çatı  orġardı ve hergez kim  l min añardı bir (10) kaç gün ġabers z yaturdı ve  nkim ‘aġlı yine geleyidi eydüridi *el-ġud m * (11) ‘*al ’l-l hi şed d n* ya‘n  tangrı kıyına varmaġ şarbdur geñez degüldür ve daġı (12) eydüridi kim *ista‘idde li’l-mevti ġable nuz lihi* ya‘n  yaraġlı olġıl  l me (13) kim gelüp seni yaraġsuz bulmasın ve  aġan kim řaġirdleri uġmaġ sözin (14) söyleselerdi başın  aldururdu ve eydürdi ‘aceb uġmaġı benüm gibi kişiye (15) v reler mi d ridi ve naġldür kim başra şehrinde çatı şayru oldu ve başra

147a (1) kavmi dilerlerdi kim s fy na ġal felik v relerdi istediler gördiler kim şayru (2) olmuş ġarnı geġerdi günde altmış kez  b-dest y nilerdi z r  her vaġtin kim (3) ġarnı geġerdi  b-dest alurdu ‘ mrinde  b-dests z y rid gi yoġıdı ve (4) naġldür kim ‘abdu’ll h-ı bihter  eydür s fy n nez‘ ġ line düşecek {baña eyitdi kim} beni (5) gökcek yaturuñ d di  nkim gökcek yaturdum durdum taşra  ıġdum kim (6) ġalka ġaber  dem gerü geldüm gördüm kim dükeli ġalk hep s fy n (7) kıyına d rilmişler ben eyitdüm size kim ġaber eyledi eyitdiler kim ol kavm (8) eyitdiler biz dükelümüz d ş m zde gördük kim s fy n cen zesine ġ zır oluñ (9) d diler anuñġ n geldük d diler naġldür kim s fy n nez‘ ġ linde  oynından (10) bir k se altun  ıġardı ve bunu řadaġa eyleñ d di eyitdiler  y s bġan’all h (11) sen altunı  ab l  tmezid ñ ya bu nedür d diler eyitdi bu altun benüm d n m ñ (12) p sb nidur d di şeyt n benüm iş me bundan ötrü zafer bulmazıdı her (13) vaġt kim baña vesvese v r rdi ve eydüridi kim ne y yesin ve ne geysesin (14) ben eyd rid m şu altun ve hergez kim eyide idi kim saña kefen gerek eyd rid m (15) uş altun ve nefsum daġı her ne kim dilese eyd rid m

uş altun böyle

147b (1) d y  d y  İm n getürdi c n v rdi ol gece kim öldi  n işitdiler (2) kim *m te'l-vera' u m te'l-vera' u* pes bir ulu anı düşinde gördi ve eyitdi (3) y  s fy n k r kara nuluğına nece  atlanursın dedi eyitdi ha  te' l  benüm (4) g rumu uçmak  emenlerinden bir  emen kılıv rdi ve ba a ra met eyledi dedi (5) bir ulu anı yine düşinde gördi kim uçmak b g celeri içinde bu ağa dan (6) şol ağaca uçardı sordı kim bu mertebeyi neden buldu  eyitdi vera' dan (7) vera' dan na ld r kim s fy n içen şef atlı idi bir gün b z r içinden (8) geçerdi gördi kim bir bülbül kafeş içinde  terdi ve sı ardı ve y rin (9) isterdi s fy nu  gönli a a bağlandı d 'im ol  uşuğaz  arşusına (10) varurdu hayr n olup otururdu ve anu   nin işidürdi ve çünkim (11) s fy n d ny dan gitdi ve cen zesin götürdiler ha  ağlaşurdu ol (12) b lb lc k kend zin götürürdi cen zeye ururdu ve z r lık  d p  terdi (13) ve ha  a a ba up ağlardı ve   n s fy nı defn eylediler ol b lb lc k (14) sininden gitmezdi bir gün gördiler kim sin üstinde  lmif yatur anı dağı (15) sin toprağında defn eylediler ve'l- har ol mütevekkil-i esr r

148a (1)  n mutaşırrıf-ı esr r  n r kn-i mu terem  n veli-yi mu teşem  n k yid-i (2) ehl-i şar k eb  'al  şa  k ra metu'll hi 'aleyhi yig ne-i r zig r dı şey -i (3) va tidi ve dükeli 'ömrin tevekk lde ge  r pdururdu ve dükeli 'ilm içinde (4) k milidi ve çok taşnifler eyleyüpdururdu ve h tem-i aşammu   st zıydı (5) ve ibrah m-i edhem anu  şar katın dutardı ve çok meşayihler yüzin (6) g r pdururdu ve eydüridi kim bi  yedi yüz  st da ş girdlik (7) eyledüm ve kır k deve yüki kit b okıdum ill  tanrının yolın dört nesne (8) içinde buldum birisi rız i  n em n olma  ikinci her bir işde i l ş (9)  c nci şeyt nıla düşmen olma  dördünci ölümi g ze³⁰ getürmek ve yarağın (10) eylemek ve anu  tevbesi sebebi oldu kim ol h oca piseridi b zırg nlyđa (11)  ı updururdi ve k firist n iline varıpdururdu bir gün teferrüce (12)  ı dı ve b t-h ne  ninden geçerdi gördi kim bir k fir ha a  apar ve z r lık kılur (13) ve sa ın sa alın yolar şa  k eyitdi sen  bir tanrın vardur kim (14) anu  hiç zev li yoğdur sen bu b t l nesneye neye  aparsın dedi ol (15) k fir cev b v rdi ve eyitdi eger eylemisedi kim sen d rsin sa a rız ku 

148b (1) kendü şehr nde v reyidi ve seni ilden ile gezd rmeyedi dedi şa  ke (2) bu söz yavla  eşer  tdi ve yine bir k fire uğradı ve ol k fir eyitdi ne (3) işdesin eyitdi b zırg nlik  derven dedi ve ol k fir eyitdi şol (4) rız  kim sa a  aderlenmişd r degecekd r bunca  lden  le gez p ne za met (5)  ekersin dedi şa  k çünkim bu sözi işitdi d ny 

³⁰ göre yazılmış.

gözinden çıktı (6) durdu yine belğ şehrine geldi ve yārānları heb kıyına dēridi ve şaķīķ (7) iñen cömerd yigididi ve dā'im yigitlerle otururdu ve bunlara dürlü dürlü (8) ni' metler bişürürdi yēdürürdi ve belğ şehrinde bir beg varıdı aña 'alīy (9) ibn-i 'īsā dērleridi ol begüñ bir iti varıdı yavlaķ severdi megerkim (10) ol it yavu vardı eyitdiler şaķīķ kōnşıları ol iti gizlediler dēdiler (11) bir kişi geldi şaķīķ kōnşusını dutdı dögerdi ve iti tēz vēr dērdi (12) ol kişi kaçdı şaķīķ evine girdi beni kurtar dēdi ol gün şaķīķ durdı (13) bege vardı ve eyitdi bu kişiye üşendürmeñ it benüm katumdadur üç günden (14) şoñra iti size vērem dēdi ol kişiye kurtardı durdı evine geldi (15) yavlaķ ğuşşalu oturdu kim neçün mühlet aldum dēdi ve çünkim üç gün geçdi

149a (1) bir kiři itüñ boynına ip daķmış kōpudan iğerü givürdi şaķīķ anı gördi (2) yavlaķ sevindi iti aldı bege ilette vērde ve kurtıldı bu kez dünyeden (3) küllī yüz döndürdi ve tevekkül tangrıya kıldı ve bir gün şeherden çıktı (4) gideridi ve şehrde yavlaķ kızlık olupdururdu şöyle kim ādemiler biribiri (5) etin yerleridi ve dükeli halk miskīn olmışlarıdı şaķīķ bir kul oğanı (6) gördi kim ferāgat şāzumān gezerdi şaķīķ eyitdi ēy ođan neye (7) şāzumān gezersin kim bu dükeli halk kızlıktan ötrü kayđulu olupdur (8) dēdi ođan eyitdi baña ne ğuşşa kim benüm hōcam anbāri toptolu (9) arpa ve buğdaydur dēdi şaķīķ bu sözi işitdi ve eyitdi bir ođan kim (10) hōcasınıñ anbārında buğday olduğuyiçün böyle şāz-māndur baña ne geldi (11) senüñ bigi pāzişāhum vardur mālīkū'l-mülksin kayđu yēven dēdi dünyeden (12) bir kezden rücū' eyledi ve naşūh tevbesin kıldı ve ayruķ rızkiçün (13) ğuşşa yēmedi ve tevekkül içinde kemāline degdi ve hemīşe eydüridi kim ben bir (14) kulcuğaz şāgirdiven ne kim buldum ol kulcuğazdan buldum dēridi naķldür (15) kim şaķīķ bir gün va'z eydürdi āvāze düşdi kim kāfir çerisi geldi dēyü

149b (1) şaķīķ taşra segirtti kāfir çerisin sıdı gerü geldi mūrīdi şeyhe bir deste (2) gül getürdiyidi şaķīķ aldı güli yiylendi bir kiři eyitdi imām kiři gül mi yiylenir (3) olur dēdi eyitdi münāfiķ gül yiylemegi görür kāfir çerisin şıduğın görmez dēdi (4) naķldür kim şaķīķ bir gün semerķand şehrinde va'z eydürdi ve eydürdi kim (5) ēy kavm eger ölüyiseñüz sinleye varuñ ve eger şayruyisañuz bīmār-hāneye varuñ (6) ve eger ođanısañuz mekteb-hāneye varuñ ve eger kulısañuz kullık şartın yerine (7) getürüñ dēridi bir kiři eyitdi ēy şaķīķ halk 'ayblarlar müsülmānlar (8) emegin yer dērler imdi gel ben saña kendü mālumdan cere vēreyin yēgil (9) şaķīķ eyitdi eger senüñ beş 'aybuñ yoğımışsa sen dēdüğüñ dutayıdum (10) ol kiři eyitdi ol beş 'ayb nedür dēdi eyitdi evvel ol kim senüñ (11) hāzīneñ eksilür ikinci ol kim şāyed mālūñı oğrı ala üçüncü (12) ol kim şāyed kim peşimān olasın dördüncü ol kim

eger bende bir ‘ayb (13) göresin şayed kim ceremi kesesin beşinci ol kim sen ölürseñ ben (14) yaraqsuz çalurvan benüm bir çalabum var kim cümle ‘ayblardan berīdür (15) anı koyup saña nêce boyun vèreyin dèdi naçldür kim

150a (1) şaķīķ hacca giderdi baġdāda uğradı ve harūnu’r-reşīd şaķīķi kıġırdı (2) ve çünkim şaķīķ ħalīfe kıyına girdi ħalīfe eyitdi şaķīķ-i zāhid (3) dèdükleri sen misin dèdi eyitdi benven şaķīķ illā zāhid degülven ħalīfe (4) eyitdi baña öġüt vèrgil dèdi şaķīķ eyitdi ħaķ te‘ālā seni ebū bekr-i (5) şıddīķ yèrine ķodı senden şıddīķlık ister nètekim andan istedi ve daġı (6) seni ‘ömer yèrine oturtdı senden fark ister nètekim andan istedi ve daġı (7) seni ‘oşmān yèrine oturtdı senden ħayā isteyiser nètekim andan istedi (8) ħalīfe eyitdi artur yā şaķīķ eyitdi tanġrının bir sarāyı vardur aña (9) tamu dèrler ve seni anuñ ķapucısın kıldı ve saña üç nesne vèrdi (10) kim bu üç nesneyile ħalkı tamudan yıġasın evvel kılıc ikinci ķamcı (11) üçünci beytü’l-māl her kim ħaķsuz yère ādem öldüre sen daġı bu kılıcıla (12) anı öldürgil ve her kim ħaķ emrine muţī‘ olmazsa sen anı bu ķamcıyla (13) urġıl ve her ħācetlü kişi kim saña gele beytü’l- māl mālın andan dirīġ (14) dutmaġıl dèdi ħalīfe eyitdi kim artur şaķīķ eyitdi eger bir yazı içinde (15) kim anda hīç şu olmaya sen ķatı şuşasañ ol demde bir içim şovuk

150b (1) şuyı neye şatun alayıduñ eyitdi neye kim dèrse alayıdum içeyidüm dèdi eger (2) satmazlarısa n’èdeyidüñ dèdi eyitdi pāzişāhlıġumuñ yarusın vèreyidüm dèdi (3) eger aña daġı vèrmezlerse eyitdi memleketümün dükelsin vèredüm eyitdi pes (4) bu memleketile ne faġr èdersin kim dükeli memleketün bir içim şuya degmezimiş (5) dèdi ħalīfe bu sözden kendözinden gitdi ve çok ağladı ve şaķīķe ķatı ħürmet (6) ve ‘izzet eyledi göndürdi ve şaķīķ ol aradan ħicāza vardı ve ibrahīm-i (7) edheme uğradı eyitdi yā edhem oġlı dirliġi nêce dirilürsin ibrahīm eyitdi (8) eger nesne elüme girürse şükr èderven ve eger nesne elüme girmezse (9) şabr èderven dèdi şaķīķ eyitdi bizüm belġ itleri daġı bu sen ètdüġüni (10) èderler eger nesne vèrürlerise yèrler ve eger nesne vèrmezlerise gezerler (11) ac dèdi ibrahīm eyitdi ya sen nète èdersin eyitdi benüm elüme (12) nesne girürse İşār èderin ve eger girmezse şükr èderven ibrahīm duru- (13) geldi başında öpdı üstādum sensin dèdi naçldür kim bir gün şaķīķ (14) ħicāzdan gelürdi baġdāda geldi ve anda va‘z eyitdi ve anuñ artuķ sözi (15) heb tevekkül bābındanıdı va‘z arasında eyitdi kim beriyye içinde giderdüm dört

151a (1) dāng gümüşüm varıdı ayruķ hīç nesnem yoġıdı tanġrıya tevekkül eyledüm giderdüm (2) dèdi aşaġadan bir yigit durugeldi ve eyitdi yā şaķīķ sen tevekkül ehliyem (3)

dêrsin ol dört dāng gümüşi koyunuña koyduğunda tevekküli unıtduñ mıdı (4) ve haqdan i' timāduñ giderduñ midı dēdi şaķıķ bu sözi işıtdı gerçek (5) eydürsin dēdi menberden indi naķldür kim bir gün bir kıoca geldi (6) şaķıķa eyıtdı kim yā şeyh çok yazuķ işledüm dilerven ki tevbe ēdem (7) dēdi şaķıķ eyıtdı kim ne gēc geldüñ kıoca eyıtdı gēc degüldür tēz (8) geldüm zīrā ben işıtdüm kim her kim ölümünden ilerü gelürse tēz gelmiş (9) ola dēdi şaķıķ eyıtdı hoş geldüñ ve eyü dēdüñ dēdi şaķıķ (10) eyıtdı ben düşümde gördüm kim baña eyıtdiler her kim rızķıçün tangrısına (11) i' timād kııla anuñ rızķı geñ ola ve hıulķı eyü ola ve namāz içinde (12) vesveseden ĩmin ola ve eydür her kim muşĭbet içinde ceza' ēde (13) ve şabr eylemeye şöyle kim süñü alup tangrısıyla savaş ēder bigidür ve eydür (14) tã' at aşlı havfdur ve recā aşlı maħabbetdür havf nişanı harāmı terk eylemekdür (15) ve recā nişanı dā'im tã' at ve maħabbet ve şavķdur ve eydür ' ibādet on baħşdur

151b (1) tokuz baħşı halkdan kaçmaķdur ve eydür ādem helāklıgı üç nesnedendür yazuķ (2) işler tevbe ümĭzine ve tevbe ētmez dirlik ümĭzine ve tevbe eylemedin kıalır rahmet (3) ümĭzine pes bunuñ gibi kışı ne vaķtin tevbe ēde ve eydür tã' at ehli (4) öliceκ diridür ve ma' şiyet ehli diriyiken ölüdür ve üç nesne yoķsullarıla (5) biledür evvel ferāgat ikinci hisāb yēyniligi üçüncü nefis rāhatı ve üç (6) nesne daħı baylarıla biledür meşakķat ve göñül meşgüllıgı ve hisāb (7) katılıgı ve eydür benüm konuķdan yeğrek dostum yoķdur anuñçün kim anuñ (8) rızķı ve dükeli harcı ve müzdi tangrıdandır ben arada degülven ve her (9) kim varluyiken yoķlu ola ve ol kışı yoķluđı hoş görmeye (10) yine varlı olsam dēye ol kışı ne dünyede rāhat göre ve ne āħiretde (11) ve her kim varluyiken yoķlu ola ve yoķluluđı varlıκdan yeğrek göre ve şükr (12) ēde ol kışı āħiret pāzişāhı ola ve tangrı hāşlarınuñ nişanı ol (13) -dur kim dünyeligüñ ne geldüğine sevine ve ne gitdüğine yērine ve ol kışı kim haķķa (14) i' timād ēdüpdür anuñ nişanı oldur kim eger dünyeliginden nesne gide anı (15) ganĭmet bile ve şaķıķe sordılar kim ' āķil kimdür ve zĭrek kimdür ve bay kimdür

152a (1) ve yoħsul kimdür ve baħĭl kimdür ve cevāb vērđi ve eyıtdı ' āķil oldur kim (2) dünyāyı sevmeye ve zĭrek oldur kim dünyāya aldanmaya ve bay oldur kim tangrı (3) vērđüğine rāzı ola ve dervĭş oldur kim anuñ göñli bay ola (4) ve dünyā artmaķlıđın dilemeye ve baħĭl oldur kim tangrı vērđüđi ni' meti tangrı (5) kıullarından dirĭđ duta hātem-i aşam eydür şaķıķ ' ömrinüñ āħirine (6) degiceκ ben eyıtdüm baña bir öğüt vērgil kim kıurtılmaķlıgım andan olsun (7) dēdüm eyıtdı dilüñi beklegil hergiz söylemegil dēdi rahmetu'llāhi ' aleyhi (8) ve'l-āħar ol çırag-ı şer' ve millet ol şem'-i dĭn ve (9) devlet ol nu' mān-ı haķāyık ve daķāyık-ı hadāyık-ı dĭn ve ol ' ummān-ı (10) cevāhir-i yaķĭn ol ' ārif-i

‘ālim-i şūfī ve ol imām-ı cihān ebū ḥanīfe-i (11) kūfī raḥmetu’llāhi ‘aleyhi ol kişinūñ şıfatı kim dükeli diller (12) içinde ögilmüş ola ve cümle millet içinde kabūl olmuş ola ve firiştelere içinde (13) maḥbūb ve sevgülü ola anuñ vaşfin ben nēte édibilem ve anuñ riyāzetinūñ (14) ve mücāhedesinūñ ve müşāhedesinūñ ve ḥalvetlerinūñ nihāyeti yoḫdur ve uşūl-ı tarīkat (15) ve fūrūğ-ı şerī‘ at içinde yüce mertebeye érüpdururdu ve çok meşāyiḫler görmişidi

152b (1) ve şādıkıla şoḫbet édüpdururdu ve anuñ ‘ilm içinde üstāzı füzeylidi ve (2) ibrahīm-i edhem ve bişr-i ḥāfī ve dāvud-ı t̄ayī bunlar anuñ yārānlarıydı (3) naḫdūr kim bir gün peygamber ravzasına geldi ve eyitdi kim *es-selāmu* (4) ‘*aleyküm yā seyyide’l-mürselīn* āvāz işitdi kim *ve ‘leyke’s-selāmü yā imāme’l-müslimīn* (5) ve ilkin ol ‘uzlete heves eyledi ve ḥalvete girdi ve ḥalkdan seçildi ve ‘abā (6) gēydi bir gēce düşünde gördi kim peygamberūñ sininden sūñüklerin dērşürdi (7) ve ol sūñükleri birbirinden seçerdi bu heybetden uyanugeldi ibn-i (8) sīrīn şāgirdlerinden bu düşün ta‘bīrin şordı eyitdiler ‘ilm ve ‘amel (9) içinde ve peygamberūñ sūñnetlerin beklemek içinde ulu mertebeye éresin (10) dēdiler ve yine bir kez daḫı peygamberi düşünde gördi ve peygamber aña (11) eyitdi yā ebā ḥanīfe seni benüm ümmetlerüm şalāḫiyetleriçün vėrbidiler (12) imdi ‘uzlet étmegil āşikāre yürigil dēdi naḫdūr kim bir kez (13) ḥalīfe dērnek eyledi ve dükeli ‘ālimleri ve uluları kığırdı ḫullarına (14) köyler ve milkler vėrmek isterdi ve şa‘bīyi daḫı oḫıdılar şa‘bī ebū ḥanīfenūñ (15) üstāzıydı ve ḫatı pīr olmuşıdı pes ḥalīfe buyurdu milkler bitisin

153a (1) yazdılar ve bitileri bir ḫullıḫçıya vėrdiler ḫāzīye getürdi ḫullıḫçı eyitdi yā ḫāzī (2) ḥalīfe sizi ḫanuḫ dutar ḫanuḫlıḫıñı bu bitide yazḫıl dēdi ḫāzī aldı (3) ḫanuḫlıḫın yazdı ve dükeli ‘ālimler hep ḫanuḫlıḫların ol bitide yazdılar bu kez (4) bitileri ebū ḥanīfeye iletdiler ve ḥalīfe perde ardından baḫaradı ve ḫullıḫçı (5) eyitdi yā ebā ḥanīfe ḥalīfe seni ḫanuḫ dutar ḫanuḫlıḫıñ bu bitilerde yazḫıl (6) dēdi ebū ḥanīfe eydür ḥalīfe ḫandadır eyitdi perde ardındadır ebū (7) ḥanīfe eyitdi ḥalīfe bunda gelsün veyā ben anda varayın tā ḫanuḫlıḫ (8) dūrüst ola dēdi ḫizmetkār giñendi ve eyitdi dükeli ‘ālimler ve ulular (9) yazdılar sen fuzūllıḫ mı édersin dēdi ḥalīfe çekişdüklerin işitdi (10) şa‘bīye şordı kim ḫanuḫlıḫda görmek şart mıdur dēdi eyitdi şartdur dēdi (11) ḥalīfe eyitdi yā sen beni görmedin neçün yazduñ dēdi eyitdi ben bilürdüm ki (12) sen iḫrār édüpdururduñ ve hem seni ḫāzır ḫılmaḫa edeb dutdum dēdi (13) ḥalīfe eyitdi bu ḫaḫdan ıraḫımış dēdi ebū ḥanīfe ḫāzīlīga lāyıḫdur (14) dēdi naḫdūr kim manşūr baḫdāduñ ḫalīfesiyidi endīşe ḫıldı (15) kim ḫāzīlīga bir kişiyeye vėre kim ol ḫāzīlīga toḫru süre ve kimseneye meyli

153b (1) olmaya vezīrlerle ḫanışdı ve dükelisi ittifaḫ étdiler kim baḫdād içinde (2)

dört kişi vardur ol dört kişiden artuğ kimse kâzılığa lâyığ (3) degüldür ĥalıfe eyitdi ol dört kişi kimdür eyitdiler birisi ebü ĥanıfe (4) ve birisi süfyân ve birisi meş'ar ve birisi şerikdür dediler pes ĥalıfe (5) buyurdi varuñ bu dört kişiyi getürüñ kâzılığ vèrelüm dedi pes (6) bu dört kişiyi buldılar aldılar ĥalıfeye getürdiler yolda gelürken ebü (7) ĥanıfe ve süfyân tanışdılar n'èdevüz kim biz bu kâzılığdan ĥurtılavuz dediler (8) ebü ĥanıfe eyitdi ben bir ĥıle edem kim kâzılığdan ĥurtılam süfyân (9) kaçsun ve meş'ar kendözin delü eylesün ve kâzılığı şerike vèrsünler (10) dedi pes süfyân kaçdı gemiye girdi ve eyitdi beni öldürmek isterler (11) gizleñ dedi ve hem yalan degül gerçeği zıra peygamber eyitdi *men cu'ila* (12) *kâziyen fe-kaç züniĥa bi-ğayri sikkinin* ya' nî her kim kâzi olursa bıçaqsuz (13) boğazlandı demekdür gemici anı gizledi üçü manşür kıyına vardılar evvel (14) ebü ĥanıfeye eyitdiler kâzi olđıl ebü ĥanıfe eyitdi ben kâzılığa yaramazvan (15) 'arab benüm kâzılığuma râzı olmayalar dedi ve çün bunu dedi ĥurtıldı bu kez

154a (1) meş'arı ilerü getürdiler meş'ar gördüği sâ'at yürüdi ĥalıfenüñ elin dutdı (2) ve eyitdi nêtesin ĥoş mısın develerüñ nêtedür ve ođlanlaruñ gey midür dedi (3) manşür eyitdi çıkaruñ bunu kim delü olmuş dedi bu kez şeriki ilerü (4) getürdiler kâzılığı şerike vèrelüm dediler şerik eyitdi ben sevdâvî (5) oldum dimâğumda ĥalel vardur 'aqlum tamâm degüldür dedi ĥalıfe (6) eyitdi ĥakimler saña mu'âlece eylesünler kim 'aqluñ yèrine gele dedi pes (7) kâzılığı şerike vèrdiler ebü ĥanıfe ayrığ şerike söz söylemedi ve (8) nağldür kim bir gün ebü ĥanıfe ders eydürdi oğlancuğlar toğ oynarlardı (9) toğ geldi ebü ĥanıfenüñ meclisi içine düşdi ĥıç bir oğlan kıyamadı kim (10) vara toğı ala utandılar kim varalar ĥalk içinden toğ alalar aralarından (11) bir oğlan eyitdi ben gireyim toğı alayım dedi pes girdi ebü ĥanıfenüñ (12) ileyinden toğı aldı çığdı ebü ĥanıfe eyitdi bu oğlan ĥarâm-zâdedür dedi (13) eyitdiler ey müsülmânlar imâmı nête bildüñ dediler eyitdi eger ĥarâm-zâde degülmisse (14) ĥayâsı olayıdı kalan oğlancuğlar bigi dedi pes sordılar ve tefahĥuş eylediler (15) ol oğlan göbeli çığdı nağldür kim ebü ĥanıfenüñ bir kişide alımı varıdı

154b (1) ve ol kiřinüñ maĥallesinde ebü ĥanıfenüñ bir şâgirdi varıdı dünyâdan gitdiyidi (2) ebü ĥanıfe anuñ namâzına vardıyıdı gün ıssıyıdı ebü ĥanıfe ol alımlınuñ (3) dıvârı gölgesinde oturmadı ve eyitdi *küllü ĥarzin cerre menfe'aten fe-hüve riban* (4) dedi eger ben anuñ evinüñ dıvârı gölgesinde dağı oturursam ribâdur (5) ĥarâmdur dedi nağldür kim bir gün bir kişi geldi ve eyitdi baña (6) kalem yonıvèrgil kim beglik biti vardur yazarvan dedi ebü ĥanıfe (7) yonıvèrmedi ve eyitdi zülme yardım eyleyümezven dedi ve ĥorĥarvan (8) şol ĥavümlerden olam kim *ve-lâ terkenü ilâ'l-lezîne zalamü fe-temessekümü*

(9) kim ebū ḥanīfe her gēce üç yüz rek' at namāz kılırdı bir gün ebū ḥanīfe yoldan (10) geçerdi bir ' avrat eyitdi uşbu geçen kişi her gēce bēş yüz rek' at namāz (11) kılır dēdi pes ebū ḥanīfe eyitdi bir ' avratı yalan eylemeyim dēdi ol (12) gēce bēş yüz rek' at namāz kıldı bir kez yine geçerdi bir oğlan eyitdi (13) uşbu geçen kişi her gēce biñ rek' at namāz kılır dēdi pes ebū ḥanīfe ol (14) gēce biñ rek' at namāz kıldı ve andan şoñra her gēce biñ rek' at namāz (15) kılırdı ve bir şāgirdi bir gün ebū ḥanīfeye eyitdi ḥalk eydürler kim

155a (1) ebū ḥanīfe her gēce uyumaz dērler pes ebū ḥanīfe eyitdi ayruḵ gēce uyumayam dēdi (2) eyitdiler neçün anuñçün kim ḥalk yalan olmasun dēdi andan şoñra otuz (3) yıl erte namāzın yatsu āb-destile kılırdı ve anuñ iki dizi deve dizine (4) dönüpdururdu çok namāz kıлмақdan naḵldür kim bir kez ebū ḥanīfe (5) bir bay kişiyeye tevāzu' eylediyidi ḳatı peşīmān oldu anuñ kefāreti olsun (6) dēyü biñ kez ḳur'ānı ḥatm eyledi ve ḳaçan kim bir mes'ele müşkil olayıdı (7) kırḳ kez ḳur'ānı ḥatm eylerdi ve ol mes'ele aña keşf olurdu naḵldür (8) kim ebū ḥanīfenüñ bir şāgirdi varıdı aña muḥammed biñ el ḥasan dērleridi ve (9) yavlaḵ görklüyidi bir kez ebū ḥanīfe ders eydürken anuñ yüzine baḳdı (10) andan gēri ayruḵ anuñ yüzine baḳmadı saḳalı gelmeyince ve ḳaçan kim aña (11) ders eydürdi perde ardından eydürdi tā gözüm aña doḳınmasun dērdi (12) dāvud-ı ḫāyī eydür yigirmi yıl ebū ḥanīfeye şāgirdlik eyledüm bir gün anuñ (13) ayaḡın uzatduḡın görmedüm dēdi bir gün ḥalvet içinde eyitdüm yā imāme'l- (14) müslimīn ḥalvet içinde bir gün ayaḡuñuz küsüldüp rāḫatlasañuz n'eder dēdüm (15) eyitdi *hıfzu'l-edebi fī-ḥaḳḳı'l-rabbi evlā* ya' nī edebi ḥaḳḳa saḳlamaḵ yēgrekdür dēdi

155b (1) naḵldür kim bir gün geçerdi bir oğlan gördi kim balçıḡa batmış ebū ḥanīfe (2) eyitdi ēy oğlan saḳın kim düşmeyesin oğlan eyitdi yā müsülmānlar (3) imāmı ben düşdüḡüm ḳayırmaz eger ben düşersem yaluñuz düşerven sen (4) saḳıñıl kim eger düşerseñ dükeli müsülmānlar bile düşerler dēdi ebū (5) ḥanīfe ol oğlanuñ zīrekligin gördi ḫaḫladı ve eydüridi bu geleciyi (6) baña bu oğlan dēmez ḫāl dilidür dēdi naḵldür kim bir bay kişi varıdı (7) ' oşmānı sevmezdi tā ḫaddī kim eydürdi ' oşmān cūhūddur dērdi (8) ebū ḥanīfe işitdi ve ol ḫ'ocayı ḳıḡırdı ve eyitdi ḳızıñı gerek kim (9) fulān cūhūda kābīn eyleyem dēdi ḫ'oca eyitdi müsülmān ḳızın cūhūda (10) kābīn eylemegi nece revā görürsin dēdi ebū ḥanīfe eyitdi yā sen muḥammed-i (11) muştafā ḳızın nece revā revā görürsin kim cūhūda vēreler dēdi ol (12) kişi añladı der-ḫāl tevbe kıldı sūnnī oldu naḵldür kim bir gün (13) ebū ḥanīfe ılı suya girdiyidi bir kişi gördi kim fūtasuz otururdu (14) ebū ḥanīfe anı gördi gözün yumdı ve ol kişi eyitdi kim yā imām (15) gözün nūrın ḳaçandan berü aldılar dēdi ebū ḥanīfe eyitdi şol

vağtden

156a (1) berü kim senüñ perdeñi ve hayāñı aldılar dēdi ve eydürler kim ol kişi (2) dehrīyidi ebü hanīfe eydür her kim dehrīyile münāzara eyleye kāfir ola dēdi (3) ve dağı eydüridi kim ben bağıl kiřinüñ şanuqlığın geçürmezven dēridi zīrā (4) bağıl cehd eyler kim kendü haqqından artuğ ala nağldür kim bir kez bir (5) meşid yaparlardı teberrük bābından ebü hanīfeden dağı nesne dilediler şatı (6) güç geldi hāliyā çıkardı bir kıızıl vērdi řāğirdlerinden bir řāğird (7) eyitdi řeğāvet içinde senüñ bigi yoğdur bu şadar altundan ötrü incindüñ (8) dēdi eyitdi benüm incindüğüm altundan ötrü degüldür ben bellü bilürven kim (9) benüm mālumda harām yoğdur ve helāl māl şuya ve şoprağa harc olmaz dēdi (10) ben anuñçün incindüm dēdi birçac günden řoñra altunı gērü getürdiler ve eyitdiler (11) meşid tamām oldu bu artdı dēdiler ebü hanīfe sevindi altunı aldı (12) bir dervīře vērdi nağldür kim bir gün ebü hanīfe ırımadan geçeridi (13) şarşudan bir öküz geldi ebü hanīfe yoldan sapdı eyitdiler yā imām (14) bu perhīz nedendür eyitdi benüm ‘aqlum var anuñ boynuzı var dēdi nağldür kim (15) bir kez ırmağ kıyında oturup bir zerre necāseti gēyesisinden yurđı eyitdiler

156b (1) imām siz buyurduñuz kim necāset dirhem şadarı olmayınca namāzı yığmaz imdi (2) bu şadar necāseti neçün yursın dēdiler eyitdi kim ol fetvādur bu tađvādur (3) ve eydürler kim dāvud-ı řayī muđtedāyıldı ebü hanīfeye eyitdi kim n’ēdeyim baña (4) ne öğüt vērürsin dēdi eyitdi senüñ üzerüñe olsun kim her işi (5) ‘ilmile işleyesin dēdi ve her işi kim ‘ilmsüz ola şol gevdeye beñzer (6) kim cānsuz ola nağldür kim halīfe bir gece düş gördi kim (7) melekü’l-mevte sorardı kim benüm ‘ömrümden şac yıl şalıpdur melekü’l-mevt (8) beş barmağıyıla iřāret eyledi ve çünkim halīfe uyandı řayđulu oldu (9) ‘aceb ol beş barmağın gösterdüği ne demekdür dēdi çok kişiye şordı (10) hiç kimsene bilmediler pes ebü hanīfeyi kığırdı ve sordı ebü hanīfe (11) eyitdi ol beş barmağın şaldurduğı oldur kim ya’ nī beş nesneyi tanrıdan (12) artuğ kimse bilmez dēdügidür halīfe eyitdi ol beş ne nesnedür (13) eyitdi evvel kıyāmet ne vağt şopar ikinci yağmur ne vağtin yağar üçünci (14) ana şarındağı oğlan erkek midür diři midür dördünci ādem ođlunuñ başına (15) ne gelecekdür beşinci ādem oğlanı ne vağt öldüğin ölecekdür bu beş nesneyi tanrıdan

157a (1) artuğ kimsene bilmez dēdi nētekim çur’ān içinde buyurđı *inna’l-lāhe ‘indehü ‘ilmü’* (2) *s-sā‘ati ve-yünezzilü’l-ğayşe ve-ya‘lemü mā fi’l-‘erhāmi ve-mā tedrī nefsün* (3) *māzā teksibü ğaden ve-mā tedrī nefsün bi-‘eyyi arızın temütü innā’l-lāhe ‘alīmun* (4) şeyğ ebü ‘alī eydür ben mekkedeyidüm bir gece düşde gördüm kim peyğamber geldi (5) ka‘beye girdi ve bir yigiti çoçdı öpdü ve ben sordum kim bu ne kişidür (6) kim sen bunu

böyle ‘azîz dutarsın dëdüm eyitdi bu ebû hanîfedür dëdi (7) naqldür kim ebû hanîfe eydür bir gëce düşümde gördüm kim kıyâmet (8) koptıydı ve peygamber ‘aleyhisselâm havz-ı kevser kıyında dururdu ve bir pîr (9) yüzün peygamber yüzine urmuşıdı ve ebû bekr ve ‘ömer ve ‘oşmân ve ‘alî (10) karşına durmuşıdı ve nûfel su üleşdürüridi ilerü vardum (11) ben dağı su diledüm eyitdi peygamberden destür dileyeyim eger vër dërse (12) vërem dëdi çünkim destür diledi peygamber kendü mübârek eliyile baña (13) havz-ı kevserden şu vërdi aldum içdüm ve sordum bu ne pîrdür dür (14) dëdüm eyitdi ibrahîm peygamberdür dëdi naqldür yahyâ ibn ma‘âz eydür bir gëce (15) peygamberi düşümde gördüm ve eyitdüm *min men aţlubüke kâle min ‘ilmi ebî hanîfe*

157b (1) ve dağı peygamber hazreti ebû hanîfeye sirâcü ümmetî dëyüpdür imdi ol kişün (2) kim ögücisi peygamber ola biz anı ne kadar vaşf édebilevüz velîkin teberrükiçün (3) anuñ menâkıbından bir şemme getürdük anbârdan bir avuc çâşnî yéter rahmetu’ (4) llahi ‘aleyhi ve’l-âhar ol sultân-ı şerî‘at ve tarîkat ve ol (5) bürhân-ı haķîkat ve ma‘rifet ve ol müftî-yi esrâr-ı ilâhî ve ol mühdî-yi envâr-ı (6) nâ-mütenâhî ve ol ibn ‘amm-ı nebî imâm-ı şâfi‘î rahmetu’llâhi ‘aleyhi anı şerh eylemek (7) hâcet degüldür kim dükeli ‘âlem tolodur anuñ gönli nûrından ve hem (8) dîn dağı anuñ hânedânından kopturdur ve anuñ fezâyili ve şemâyili ve menâkıbı (9) bî-had ve bî-kıyâsdur ve anuñ mu‘âmelesi ve riyâzeti hâdden taşradur ve anuñ (10) vaşfın ben nece dëyem kim nübüvvet ağacınuñ bir budığıdur ve risâlet ağacı (11) yemişidür ve firâset içinde yigânedür ve mürüvvet ve fütüvvet içinde bî-nazîrdür (12) ve anuñ cömerdliği ‘âlem içinde meşhûrdur a‘lem-ı vaķt ve efzâl-ı ‘ahdıdı (13) hüccet-i e‘imme ve hâdî-yi ‘ulemâyıdı ve hem mürşid-i fuķarâ ve kurre-i aşhâbıdı ve hem (14) hulâşa-ı kureyşidi ve riyâzet ve kerâmet içinde şol kadarıdı kim eger (15) yazarsavuz bu kitâb içine sığmaya ve imâm-ı şâfi‘î on üç yıl harem içinde

158a (1) oturmuşıdı ve âvâzıla eydürüdi kim *sel mâ şî’tüm* ya‘nî soruñ baña (2) ne kim dilersenüz dëridi ve on beş yaşında fetvâ vërdi aħmed-i ħanbel (3) kim cihânüñ imâmıydı ve üç biñ hadîş ezberindeydi bu dükeliyile (4) imâm-ı şâfi‘îye geldi şâgird oldı ve gâşiyesin götürürdi ve bir niceler (5) eydürleridi kim aħmed-i ħanbel aķ saķalıyla geldi bir oğlana şâgird oldı (6) dërleridi aħmed-i ħanbel eydürüdi biz ne kim ezber étdügise anuñ ma‘nîsini (7) şâfi‘îden ögrendük dëridi ve hem aħmed-i ħanbel eydür fiķ ħapusu ħalk (8) üzerine bağlıydı haķ te‘âlâ şâfi‘îyi vërbidi kim ol ħapuyı açâ dëdi ve (9) aħmed-i ħanbel eydür şâfi‘î dört ‘ilm içinde feylesöfidü fiķ ve ‘ilm-i (10) ma‘ânî ve ihtilâf ve luğat içinde ve hem peygamber hazreti buyurupdur kim (11) degme yüzyılda bir kişi çıķa kim

benüm dīnūmi yēñileye ve tāze kıla dēdi (12) evvelki yüzyıl içinde ‘ömer ibn-i ‘abdü’l-‘azīz çıkdı ikinci yüzyıl içinde (13) şāfi‘īydi mezenī eydür eger şāfi‘ī ‘aqlını қalan ҳalāyık ‘aqlıyıla dartsalar (14) şāfi‘ī ‘aqlı artuқ geleydi dēdi ve bilāl-i ҳavvāş eydür ben ҳazır peygamberden (15) şordum şāfi‘ī ҳaққına ne dērsin dēdüm eyitdi қuṭblardandur dēdi ve şāfi‘ī

158b (1) oğlanlığı ҳālinde hergiz dūgüne ve dērnege varduğı yogıdı ve dā’im bir bucaқda oturup (2) fikre meşgūlıdı ve çok zamān selīm-i rā‘ī şoḥbetinde olurdı ve dūkeli (3) ҳalāyıkdan taşavvuf içinde sābıқıdı ve ‘abdu’llāh-ı enşārī eydür ben şāfi‘ī (4) mezhebinden degūlven ve ammā şāfi‘īyi yavlaқ severven dēridi naқldür kim imām-ı (5) şāfi‘ī eydür bir gece peygamberi dūşümde gördüm ve baña eyitdi kim sen kimsin (6) ben eyitdüm senüñ bölügüñdenven dēdüm ilerü gel dēdi aғzuñ ac dēdi ilerü (7) vardum aғzum acdum aғzuma tükürdi şöylekim aғzum içi тоptolu oldu (8) ve eyitdi var imdi kim saña tamāmdur dēdi ve hem şolok sā‘at ‘alīyi (9) gördüm kim bir barmağuma bir yüzük geçürdi ve eyitdi peygamber ‘ilmi ve benüm ‘ilmüm (10) saña қutlu olsun dēdi naқldür şāfi‘ī altı yaşındaydı (11) ve anuñ anası hāşimeyidi yavlaқ zāhideyidi her kim emānet қomaқ (12) isterse anuñ қıyında қordı bir gün iki kişi geldiler ve cāmedān тон (13) getürdiler emānet қodılar ve eyitdiler ikimüz bile gelmeyince vērmeğil dēdiler (14) soñra şāfi‘īnüñ anası ol şartı unıtdı ol iki kişinüñ birisi geldi (15) emāneti aña vērди aldı gitdi birқac gündен soñra birisi dağı geldi

159a (1) emāneti istedi ‘avrat eyitdi yoldaşuñ aldı dēdi emānet issi қāzīye (2) varalum dēdi pes қāzīye vardılar қāzī ‘avratı zindāna buyurdı şāfi‘ī (3) oğlanıdı mektebden geldi anasını bulmadı pes hikāyeti bildi zindāna (4) vardı gördi kim anası aғlar sordı kim ne aḥvāldür anası hikāyeti (5) eydivērди şāfi‘ī eyitdi bu қadar nesneyiçün neye aғlarsın dēdi қanı (6) emānet issi dēdi emānet issi hāzırıdı eyitdi uş emānet issi benven (7) dēdi şāfi‘ī eyitdi şartuñuz şöyle idi kim ikiñüz gelmeyince emāneti (8) vērmedeydi eyitdi eyledür dēdi imdi biz şartumuzu yērine getürelüm sen (9) var yoldaşuñı getür emāneti vērelüm dēdi emānet issi ser-gerdān oldu (10) қāzī bu zīrekligi işitdi ҳayrān қaldı anasın aldı şāfi‘ī eve (11) geldi ve şāfi‘ī mālīk ibn-i dīnār қıyına vardı ve andan ‘ilm oқırdı (12) mālīk yētmiş yaşındaıdı ve şāfi‘ī henüz tıflıdı üstāzı қapusında (13) otururdı ve қақан kim bir müşkil mes’ele dūşeydi şāfi‘ī aya sorarlardı (14) şāfi‘ī cevāb eydürıdı ve eydürıdı kim üstāzuma

dağı eyidüñ³¹ görüñ (15) ol dağı n'eder çünkim üstāzına dağı dērleridi üstāzı eydürdi

159b (1) haq şāfi'ī dēdügindedür dēridi ve üstāzı anuñla faḥırlanurdı idi (2) naqldür kim bir gün ḥalīfe 'avratıyıla otururdı 'avratınuñ adı zübeyda ḥatunıdı (3) zübeyda ḥatun eyitdi yā ḥalīfe sen ṭamulıq mısın veyā uçmaqlıq mısın (4) dēdi ḥalīfe eyitdi sen benden üç ṭalāq boş olgıl eger ben uçmaqlıq (5) degülisem dēdi bu kez 'avrat eyitdi ben senden boş oldum dēdi (6) ḥalīfe cānına od düşdi zübeyda ḥatunı ḳatı severidi buyurdı (7) baḡdād şehrinde ne kim 'ulemālar ve e'immeler varıdı hep ḥalīfe sarāyına (8) ḥāzır oldılar bu mes'eleyi sordılar hıç kimesne cevāb vērmedi dükeli (9) 'āciz ḳaldı bir haftaya degin bu iş şöyle ḳaldı yēdinci gün olıcaḳ (10) bir oḡlan geldi ve ḥalīfeye eyitdi kim bu mes'elenüñ cevābın ben vērem dēdi (11) ḥalḳ dükeli 'acebe ḳaldılar eyitdiler bunca 'ālimler ve ulular cevāb vērmediler (12) bu oḡlan ḳanda cevāb vère dēdiler şāfi'ī derdine çāre isteridi eyitdi (13) ḳıḡıruñ ol oḡlanı ḳıḡırdılar geldi ḥalīfe eyitdi cevāb vēr oḡlan eyitdi (14) sen baña mı muḥtācsın veyā ben saña mı muḥtācvan ḥalīfe eyitdi 'ilm (15) içinde ben içinde saña muḥtācvan dēdi oḡlan eyitdi eger sen baña

160a (1) muḥtācısañ taḥtuñı baña vēr sen aşaḡa otur dēdi ḥalḳ bu sözi işitdiler (2) ḡırıv eylediler ḥalīfe buyurdı oḡlanı taḥt üstine geçürdiler ḥalīfe yanında (3) oturdı ḥalīfe eyitdi imdi cevāb vērgil dēdi ḥalīfeye eyitdi (4) ben dağı saña bir nesne şorayım cevāb vērgil dēdi hıç sen ma'şiyete (5) ḳaşd eyleyüp yine tanḡrı ḳorḳusından ol ma'şiyeti terk eyledüğüñ var mıdur (6) dēdi ḥalīfe eyitdi bir kez yigitligümde bir 'avratıla baş hoş eyledümidi (7) ḥalvetde buldum tanḡrı ḳorḳusu içüme düşdi 'avratı yine salıvērüdüm (8) –idi dēdi şāfi'ī eyitdi ḡerçek misin dēdi ḥalīfe eyitdi vallāhi böyle (9) –dür vallāhi böyledür dēdi şāfi'ī eyitdi imdi ben ḥükm eyledüm kim (10) senüñ 'avratıñ boş degüldür ve hem sen uçmaqlıḳsın dēdi (11) ol 'ālimler heb feryād eylediler sen bu mes'eleyi ne delīl birle eydürsin (12) dēdiler şāfi'ī eyitdi uşbu āyet ḥükmiyile ēydürven kim *fe-emma men ḥāfe* (13) *maḳāme rabbihi ve-nehā'n-nefse 'ani'l-hevā el-āyete ya'nī* her kim tanḡrıdan ḳorḳup (14) nefsinı hevādan yıḡarsa anuñ yēri uçmaḳdur dēr imdi ḥalīfe uçmaqlıḳdur (15) zübeyda ḥatun boş degüldür dēdi andaḡı ulular ve 'ālimler hep

160b (1) yüzlerini şāfi'īnüñ ayaḡına sürdiler bu ṭfliken böyledür yigitliginde ve (2) ḳocalıḡında ne ola dēdiler pes ḥalīfe şāfi'īyi yavlaḳ hoş dutdı andan (3) soñra mertebesi ulaldı ve ḥalīfe on biñ ḳızıl vērdi bāzāra varınca heb (4) dervīşlere üleşdürdi naqldür kim meşāyihlerden birisi peyḡamberi (5) düşinde gördi ve eyitdi yā resül'allāhi tanḡrınuñ

³¹ eyüdüñ yazılmış.

yeryüzünde evliyaları ve kuşbları (6) vardır dèrler imdi anlar kimlerdür dèdi peygamber eyitdi bunların birisi (7) muhammed ibn-i idrīs-i şāfi'îdür dèdi kim ol yeryüzinün kuşblarındandır dèdi (8) şāfi'î bunca kez yayan hacca varupdururdu ve 'ömri içinde bir lokma (9) harām yèdügi yokıdı ve bir kez çeri kavümleri kıyına vardıydı peşimān (10) oldu kırk gèce ertevedegin namāz kıldı hergiz yère oturmadı tā anuñ (11) kefareti olsun dèdi naıldür kim şāfi'î bir kez ders eydürdi (12) kırk kez durugeldi yine oturdu eyitdiler sebab nedür eyitdi bir 'alevî (13) oğlanı oğlanlarıyla oynar hergez kim geçer gözüm aña doxinur aña hürmet (14) ederin dèrdi her kim peygamber aşlın görüp aña ikrām eylemeye anuñ (15) peygamberden naşibi olmaya naıldür kim yigitligi hālinde mekkede mücāvır

161a (1) oldu ve yavlağ dervīşidi ve bir kez anı gördiler kim harem içinde otururdu (2) ay aydıñına kitābına mü'tāla'a kıldı eyitdiler kim ka'be içinde mūm yanar neçün (3) varup mūm kıyında oturup mūma karşı mü'tāla'a kılmazsın dèdiler eyitdi (4) ol mūm ka'beyiçün yanar ben anuñ aydıñına kitābuma nece mü'tāla'a kılayın dèrdi (5) naıldür kim bir kez mekke mücāvirlere māl getürdiler üleşdürdileridi (6) şāfi'îye dağı vèrdiler eyitdi bu māl kimlere üleşdürün dèdiler eyitdi (7) müttakīlere aqçayı gèru vèrdi eyitdi ben müttakī degülven dèdi naıldür kim (8) bir kez şan'ādan mekkeye geldi on biñ kızıl bile getürdiydi kim bir köyi (9) şatun alaydı ka'be kıyında çadır kurdu oturdu ve aqçayı öñine dökdi (10) gelen yohsula bir avuc vèürdi öyle olunca elinde bir aqça kalmadı heb (11) üleşdürdi örüdürdü etegin silkti bir aqça kalmadıydı naıldür (12) kim her yıl rūmdan hārūnu'r-reşide hārāc gelürdi bir yıl gelmedi eyitdiler (13) kim bizüm dağı 'ālimlerümüz vardır müsūlmānlar 'ālimleri gelsünler bizüm 'ālimlerle (14) bahş eylesünler eger sizün 'ālimlerünüz bizüm 'ālimleri yeñerlerse māl (15) vèrbiyevüz dèdiler ve eger bizüm 'ālimlerümüz yeñerse sizden biz hārāc isterüz

161b (1) dèdiler dört yüz ruhbān geldi kim bahş edeler pes hālīfe şāfi'îyi kığırdı (2) ve eyitdi yā imāme'l-müsümīn rūm ilinden ruhbānlar geldi kim sizünle bahş edeler (3) imdi ne yèrde otursuz kim bahş edesiz şāfi'î eyitdi dicle ırmağı (4) kıyında oturalum dèdi pes hālīfe buyurdu dicle kıyında yarağ eylediler ve dükeli (5) bağıdād kavmi anda hāzır oldılar ve dükeli 'ālimler ve imāmlar dèrildiler ve (6) hālīfe dağı geldi oturdu ve şāfi'î dağı bir 'abā geydi geldi seccādesin (7) şu üstine döşedi geçdi şu üstine oturdu ve eyitdi kim ki bahş (8) ederse gelsün dèdi ol dört yüz ruhbān geldiler gördiler kim şāfi'î (9) su üstinde oturmuş anı göricek bir kezden imān getürdiler ve müsūlmān oldılar (10) ve rūm melikine haber vardı ki ruhbānlar heb müsūlmān oldılar dèdiler eyitdi (11) şükür ki ol su üstine oturan kişi bunda

gelmedi yoksa bundağılar da (12) heb müsülmân olurlardı dēdi nağldür kim şāfi‘î kūr’ānı ezber (13) bilmezdi ve ḥalīfeye imāmlik ēderdi şāfi‘înün düşmenleri ḥalīfeye eyitdiler (14) kim şāfi‘î kūr’ānı ezber bilmez dēdiler şāfi‘î anı işitdi ramažānuñ evvelinde idi (15) her gün bir sipāre kūr’ānı ezberlerdi gelürdi ḥalīfeye imāmlik ēderdi

162a (1) bayram günü olunca yēdi muşḥafı tamām ezberledi ve düşmenleri kōr oldılar (2) nağldür kim imām-ı aḥmed-i ḥanbel kıyında her kim bir vaqt namāzı terk ēderse (3) kaşdıla kāfir olur şāfi‘î eyitdi ol kişi kim bir vaqt terk ēderse (4) kāfir olur yine nece müsülmân olur dēdi ḥanbel eyitdi namāz kıla dēdi (5) şāfi‘î eyitdi kāfir nece namāz kılar dēdi aḥmed ḥacīl oldı anuñ (6) sözləri çoğdur bu arada yazmağa yaramaz nağldür kim bir gün şāfi‘î vaktini (7) yavu kıldı şehre düşdi evden eve isterdi ne mescid ḳodı ne medrese (8) ve ne ḥāneḳāh ve ne kārvānsarāy ne ḥarābāt ḳodı hep istedi (9) bulımadı meger bir yerden geçerdi bir şūfī eydür vaḳtı saḳın kim vaḳt (10) ‘azīzdür degme vaḳtin ele girmez dēdi şāfi‘î eyitdi vaḳtümü gērü buldum (11) ve şāfi‘î eyitdi dükeli ‘ālemün ‘ilmin oḳıdum illā şūfīler ‘ilmi benüm ‘ilmümden (12) artuḳ geldi dēdi nağldür kim bir gēce şāfi‘î düş gördi kim ādem (13) peygamber ölmüş ve ḥalḳ anuñ cenāzesin kılırlardı çünkim şāfi‘î uyandı (14) bu düşi mu‘abbire şordı mu‘abbir eyitdi ādemden murād ‘ilmdür dēdi nētekim (15) kūr’ān içinde buyurur *ve-‘alleme ādeme’l-‘esmā’e küllehā* bir ulu ‘ālim dünyeden

162b (1) gider dēdi şāfi‘î anı kendözine yordı üç gün geçmedin şāfi‘î vefāt (2) buldı nağldür kim şāfi‘î vaşıyyet eyledi kim beni fulān kişi yusun (3) dēyü ol kişiyi kığırdılar geldi şāfi‘înün yētmiş biñ kızıl borcu varımış (4) hep ödedi eyitdi benüm yumagum budur dēdi ve anuñ vaşıyyetinden daḳı (5) murādı budur dēdi rebī‘ bin süleymān eydür ben şāfi‘îyi düşümde gördüm (6) ve sordum kim tangrıñ senünle n’eyledi dēdüm eyitdi ḥaḳ te‘ālā beni altun (7) taḫta geçürdi ve dürr ü cevāhir üstüme saçu saçdı ve eyitdi her kim seni (8) severse ben anı kıyāmet güninde yarlıgayavan ve ḳonşı ēdineven dēdi raḥmetu’llāhi (9) ‘aleyhi ve’l-āḫar ān nişān-ı ‘ināyet ve ān deryā-yı (10) bī-nihāyet ān şāḫib-i tīg-i zamāne ve ān şāḫib-i vera‘-ı yigāne ān (11) sünnī-yi āḫir ve evvel imām-ı aḥmed-i ḥanbel rażiya’llāhü ‘anhü şeyḫ-i sünnet ve cemā‘ atidi (12) ve imām-ı dīn ü devletidi ve anuñ vera‘ ve taḳvā ve riyāzet ve kerāmet içinde (13) ‘aceb ḥālī varıdı ve du‘āsı müstecābidi ve dükeli millet anı severleridi (14) ve mübārek dutarlarıdı ve anuñ zühdi ve inşāfı gāyetindeidi ve çoḳ (15) meşāyiḫler yüzün görmüşidi zā’n-nūn-ı mışrı ve bişr-i ḥāfī ve ma‘rūf-ı

163a (1) kerḫī ve serīr-i saḳaḫī ile şoḫbet ēdüpdururdu ve bişr-i ḥāfī eydür (2) aḥmedün bir dürlü ḥālī vardur kim benüm yoḳdur ḫelālī kim ister kendü (3) ‘ayālīyüçün

ister ve ben kendözümüçün isterven ve hemîşe aḥmede (4) mu‘tezilî ve müşebbihîdür dërleridi ve ta‘na ururlaridi ol ḥoz anuñ (5) gibi nesnelerden aruyıdı naḳldür kim bir kez baḡdâd şehrinde bu (6) ehl-i i‘tizâl gâlib oldu aḥmed-i ḥanbelî gücile dutdılar ḥalîfe öñine iletdiler (7) ve eyitdiler kim ḳur‘ân yaradılmışdur dè dèdiler ve çünkim ḥalîfe sarāyı (8) ḳapusına geldi bir çavuş dururdu ve eyitdi êy imâm gey saḳıngıl ve ḳorḳmaḡıl (9) ve ḥaḳḳı koyup bâtil söylemegil ben gez oḡurlıḳ êtdümidi baña biñ ağac (10) urdılar iḳrâr eylemedüm ben ḥoz ḥaḳsuz yèrdeyidüm sen ḥaḳdasın (11) ne ḳorḳarsın dèdi aḥmed eydür ben anuñ sözün işitdüm baña yavlaḳ (12) ḳuvvet oldu ve çünkim içeri girdi yavlaḳ ḳocalmışıdı ve za‘îf olmuşıdı (13) iki elin ardına baḡladılar ve bir ḳamcı urdılar ḳur‘ân maḥlûḳdur dègil dèdiler aḥmedüñ (14) iç tonı şeşildi idi iki el çıktı geldi aḥmedüñ iç tonın baḡladı (15) çünkim ol kerâmeti gördiler aḥmedi salıvèrdiler ve çünkim anlaruñ ḳıyından

163b (1) eyitdiler seni uranlar ḥaḳḳına ne dèrsin dèdiler eyitdi nedür dèyeyin tangrı ḥaḳda (2) –dur dèdi naḳldür kim bir yigidüñ anası kötürüm oldıydı anası eyitdi (3) dilersin kim ben senden ḥoşnûd olam varḡıl imâm aḥmede eyitgil benümçün (4) du‘â ḳılsun tâ ben ḥoş olam dèdi yigit durdu aḥmed ḳapusına geldi ve (5) ḳapuyı ḳaḳdı aḥmed eydür kimdür yigit eydür ḥâcet-mendven aḥmed eyitdi (6) ḥâcetüñ tangrı bitüre dèdi ḳapuyı açmadı durdu namâza meşḡül (7) oldu ol yigit ḳapuda durdu bir ‘avrat eyitdi ol şimdi ḳapusın (8) açmaz namâza meşḡüldür var git dèdi ol yigit durdu anası ḳatına (9) geldi anası aña ḳarşu geldi kötürümligi gitmişidi naḳldür kim bir gün (10) aḥmed bir ırmaḳ kenârında âb-dest alurdu bir kişi daḡı aḥmedüñ yuḳaru yanında (11) âb-dest alurdu çünkim ol kişi aḥmedi gördi eyitdi bunuñ bigi kişinüñ (12) yuḳaru yanında âb-dest almaḳ edeb degüldür dèdi ol aradan durdu (13) aḥmedüñ aşaḡa yanına geçdi ve çünkim ol kişi öldi düşde gördiler (14) sordılar aña kim tangrı senüñle n’eyledi eyitdi şol bir kez ḥürmet kim imâm (15) aḥmede eyledümidi ḥaḳ te‘âlâ baña anuñ sebebiyle raḥmet eyledi yarlıḡadı

164a (1) dèdi naḳldür kim aḥmed eydür bir kez ḥacca giderdüm beriyye içinde giderken yol (2) azdum nâ-gâh bir ‘arabı gördüm kim bir yèrde otururdu ben eyitdüm varayın (3) buña yol sorayın dèdüm çünkim ol a‘râbî ḳıyına vardum kim yol soram (4) bir pâre etmek çıkardum ol ‘araba sunıvèrdüm etmegi aldı ve eyitdi kim êy (5) aḥmed ka‘beye gidersin ka‘be issi vèrdüḡi rızḳa râzı degül misin kim (6) etmek götürürsün dèdi lâ-cerem yolu anuñçün azarsın dèdi aḥmed (7) eydür içüme³² ḡayret odı düşdi ve fikre düşdüm baña eydür ki yâ aḥmed (8) ne fikre düşersin tangrınüñ her bir bucaḳda ḳulları vardur kim eger

³² uçmaâa yazılmış.

(9) tağa nazār kıla bir kezden altun ola dēdi aḥmed eydür çünkim baḫdum (10) gördüm kim tağlar hep kızıl altun olmışıdı ben ol heybet içinde (11) ḫaldum hātifden āvāz geldi kim yā aḥmed ol gördüğüñ bir ḫaldur kim eger (12) dilerse anuñçün yeri gök edem ve gögi yer edem anı saña gösterdüm (13) ayruḫ görecek degülsin dēdi çünkim ikiledin baḫdum a‘ rābī gözükmez (14) oldı naḫldür kim hemīşe aḥmed baḡdād şehrinde otururdu ve baḡdād (15) etmeginden yemezdi ve eydüridi kim ‘ ömer ḫalīfelığı zamānında bu yeri ḡāzīlere

164b (1) vaḫf eyleyüpdurur dērdi ve mavşil şehriden un getürdürdi ve anı yērdi (2) ve anuñ bir oğlu varıdı isfahān şehrinde bir yıl ḫāzī oldıyıdı illā şunuñ (3) bigi zāhididi kim gece érteyedeğin namāz kılurdu ve gündüz oruc dutardı (4) ve evinüñ ḫapusunda bir maḫkeme yapupdururdu ḫapu eylemedi eger kimsene gelürse (5) beni ḫāzır bulsun dērdi bunuñ bigi ḫāzī kim olıdı bir gün aḥmed (6) evinde ḫamīr gereklü oldı ḫamīri şāliḫ evinden aldılar etmek eylediler (7) ve çünkim bir etmek aḥmed öñine ḫodılar kim yēye etmegi eline aldı ve burnına (8) iletdi ḫoḫdı eyitdi bu etmekte şübhet vardur göñlüm ḫabül étmez kim (9) yēyem dēdi ev ḫavmine sordı bu etmek ḫandandur dēdi eyitdiler etmek bizümdür (10) ammā ḫamīrin senüñ oğluñ şāliḫ evinden aldıḫ dēdiler eyle dēyicek etmegi (11) yēmedi ve eyitdi benüm oğlum bir yıl ḫāzīlık eyleyüpdür dēdi anuñ ḫamīri (12) benüm boḡazuma yaramaz dēdi eyitdiler kim bes bu etmegi n’edelüm eyitdi dervīşlere (13) vērüñ ve eyidüñ ḫamīri şāliḫ evindendür gerekse alsun gerekmezse ḫosun (14) dēdi bir ay etmek evde yatdı hīç dervīş gelmedi pes etmekleri (15) deñize bıraḫdılar aḥmed eyitdi etmekleri nētdüñüz eyitdiler deñize bıraḫduḫ aḥmed

165a (1) ayruḫ balıḫ etin yēmedi ve ol zāhidlik içinde şunuñ bigi idi kim (2) eger bir şöḫbet içinde bir kişinüñ yancuğında bir direm gümiş olursa ol (3) meclisde oturmağı revā görmezdi naḫldür kim her gün mekkeye varurdu (4) ve süfyāndan ḫadīş semā‘ éderdi bir gün meger ḫonın yumaḡa vērđi idi (5) derse varmadı süfyān bir kişi vērbidi kim gel ḫadīş oḫı dēdi (6) geldi gördi kim ḫapusu baḡluyıdı eyitdi seni süfyān ḫıḡırur dēdi eyitdi yalıncaḫvan (7) varımazvan dēdi ol anı ḫıḡırmaḡa varan kişi bayıdı eyitdi yā aḥmed (8) saña on biñ kızıl vēreyim anı kendözüñe ḫarc eylegil dēdi eyitdi (9) almazvan öñdin eyitdi ‘āriyet ḫon getüreyim gēy dēdi eyitdi gēyemezven dēdi (10) ol kişi eyitdi seni bile almayınca gitmezven dēdi aḥmed eyitdi müsülmanlara (11) kitāb yazdum andan birḫac aḫça vērdiler var anuñla bāzārdan ḫaftan al (12) gēyeyin varayın dēdi ol kişi eyitdi yā imām ben dilerven kim benüm aḫçamdan (13) gēyesi édesin gēyesin dēdi ḫabül étmedi naḫldür kim bir gün aḥmed (14) ḫıyına bir şāḡird geldi kim ‘ ilm oḫıya aḥmed aña bir odacuḫ vērđi ve bir (15)

bardağ şu dağı kıyında qodı yarındası gëru geldi gördi ki ol bardağdağı

165b (1) şu henüz durur şordı kim ol şu neçün durur t̄alib ‘ilm eydür ya n’etmek gereğidi (2) eyitdi āb-dest alup namāz kılamak gereğidi pes ‘ilmi neye öğrenürsin dëdi (3) nağldür kim aḥmedüñ bir kez evinüñ dīvārı yıkıldı idi balçık eyledi kim (4) dīvārın yapadı şāgirdlerinden birisi meger qonşı dīvārından bir kesek (5) toprak aldı bu balçığa kıatdı aḥmed anı gördi eyitdi sen müsülmānlar dīvārından (6) toprak alduñ sen baña şāgirdlige yaramazsın dëdi kıyından qovdı ayruq (7) balçık eyledi dīvārın düzdi nağldür kim bir kez aḥmed ārzü eyledi kim (8) ‘abdu’llāh-ı mübāreki göre ve anuñ firāqından göynerdi bir gün meger ‘abdi’llāh anda (9) erişdi aḥmedüñ oğlı varıdı atasına eyitdi kim uş ‘abdu’llāh geldi dëdi (10) hīç cevāb vërmedi oğlı eyitdi bunca zamānıdı kim anı ārzūlarıduñ şimdi (11) kim geldi neçün görmezsin dëdi eyitdi bunca zamānıdı kim anı ārzūlardum (12) imdi qorqarvan kim yüzün göricek anuñla üns dutam ve ol benden ayrılıcaq (13) firāqına kıatlanmayam zaḥmetüm arta t̄a‘ atdan qalam dëdi yëgrek oldur kim anı yarın (14) görevüz dëdi nağldür kim ḥanbel sözleridür bir gün aḥmede sordılar kim (15) tevekkül nedür eyitdi kim *es-şikatü bi’l-lāhi te‘ālā* ya‘ nī tangrıyı bilmekdür ve bilmek içinde

166a (1) gey berk durmağdur dëdi ve eyitdiler rızā nedür eyitdi *teslīmü’l-umūru ilā’* (2) *l-lāhi te‘ālā* ya‘ nī kendünüñ işlerin ḥaqqā ismarlaya ve ḥaqqdan ne kim gelürse (3) ḥayr ve şer rāzı ola ve şükr ède ve eyitdiler kim maḥabbet nedür eyitdi bunu bişr-i ḥāfiye (4) soruñ kim ben buña cevāb vërimezven ol diridür andan utanurvan ve (5) eyitdiler kim zühd nedür eyitdi zühd üç dürlüdür evvel ḥelālı terk ètmekdür (6) bu ‘avām zühdidür ikinci dağı çoğın terk eylemekdür bu ḥāşlar zühdidür (7) üçünci şol nesneleri terk eylemekdür kim seni tangrıdan yığa bu ‘ārifler (8) zühdidür ve eyitdiler kim yā aḥmed uşbu şūfiler ḥaqqında ne dërsin kim (9) ḥāneqāhlarda oturupdururlar ‘imleri yoqdur ve himmetleri qarınların toymağdur (10) ancaq eyitdi çün anlaruñ adı şūfidür benüm anlaruñla sözüüm yoqdur dëdi (11) eyitdiler raqş ururlar eyitdi bulardan elüñüz dartuñ tangrıyla oluñ dëdi (12) ve anuñ sözleri iñen ‘ālīdür ve meşrebi iñen şāfidür ve çünkim ol (13) nez‘ ḥāline düşdi eliyile işāret èderdi ağızına dili deprenürdi oğlı (14) kıulaq dutdı göreyin nedür dër dëdi eydüridi kim *lā ba‘dü lā ba‘dü* ya‘ nī (15) henüz degül henüz degül oğlı eyitdi yā baba ne ḥāldür eyitdi ḥaḥar vaqtidür

166b (1) cevāb vaqti degüldür baña du‘āyıla meded eyle kim iblīs qarşuma geldi (2) başına tobraq saçar ve eydür kim İmānuñı benüm elümden kıurtarduñ dër ben (3) eydürven kim henüz bir nefes kim qalupdur ḥaḥardadur dëdüm ve senden emīn (4) degülven dëridüm

ve çünkim cān ışmarladı cenāzesin götürdiler havā (5) yüzinde kuşlar gelüridi kendülerin ol cenāzeye ururlardı ve kırk (6) biñ cühūd ve tersā ol gün müsülmān oldılar ve zünnārların kesdiler (7) na‘ ra ururlardı ve eydürleridi *lā ilāhe illa’l-lāhü muḥammedün resūli’l-lāhi* dērleridi (8) ve aḥmedüñ iki du‘āsi varıdı dā’im eydüridi kim ilāhī kime kim İmān (9) vērmedüñise İmān rüzī kılgıl ve kime kim İmān vērüdün gērü almağıl (10) dēridi bir du‘āsi dirliğinde qabūl oldı ve bir du‘āsi öldüğünde qabūl (11) oldı muḥammed ibn-i cerīme eydür bir gece aḥmedi düşümde gördüm be-cid (12) giderdi ben eyitdüm yā aḥmed bu ne gitmekdür eyitdi uçmağa kığırdılar aña giderin (13) kim çalabumıla gelecti edem dēdi ben eyitdüm kim tangrı te‘ālā senüñle ne (14) eyledi eyitdi kim çalabum beni yarlığadı ve başuma tāc urdı ve ayağuma (15) altun na‘ lın gēydürdi ve eyitdi kim yā aḥmed bu anuñçündür kim qur’ān

167a (1) maḥlūq dēmedüñ dēdi ve’l-āḥar ān řem‘ -i dāniř ve ān (2) çerāğ-ı āferīniř ān ‘ālim-i řarīkat ān ‘ālim be-ḥaḳīkat ān merd-i ḥüzāyī dāvud-ı (3) řāyī rażiya’llāhü ‘anhü velīlerüñ ulularındanıdı ve seyyidü’l-ḳavim idi (4) ve taşavvuf ve vera‘ içinde kemālidı ve dükeli ‘ulūm içinde tamāmıdı ve vera‘ (5) içinde ḥāřřa kim fiḳḥ içinde yigānedi yigirmi yıl ebū ḥanīfeye řāğirdi (6) oldı ve füzeyli ve edhemi görmişidi ve ḥabīb-i rā‘ī anuñ řeyḥiyidi ve (7) oğlanlığı ḥālinde daḥı anuñ içi qorquluyıdı ve hīç ḥalka qarışmazdı (8) ve anuñ tevbesinüñ sebebi buyıdı kim bir gün geçeridi bir kiři bu beyti okıdı (9) kim *ed-dünyā dārun mümerrun ve’l-āḥiretü dārun müsteḳarrun* bu sözüñ ma‘ nīsi (10) aña yavlaq eřer eyledi ve qararı qalmadı müteḥayyir oldı ve durdı ebū ḥanīfe (11) dersine geldi ebū ḥanīfe anı bayağı ḥālinde görmedi ve sordı saña (12) ne oldı dēdi eyitdi gözümden çıqdı ve baña bilmezven kim ne geldi kim (13) hīç yolumu görmez oldum göñlüm qarār dutmaz oldı ve sepaqum daḥı okıyumaz (14) oldum dēdi ebū ḥanīfe eyitdi imdi ḥalka qarışmağıl ve ḥalvet iḥtiyār (15) eylegil dēdi pes dāvud-ı řāyī bir eve girdi řā‘ at kılırdı pes

167b (1) pes ebū ḥanīfe eyitdi yā dāvudu derse daḥı gelgil ve e’imme içinde oturgıl (2) ve bilmedüğüñ mes’eleyi işitgil illā kimseyile baḥř eylemegil dēdi pes (3) dāvud-ı řāyī ebū ḥanīfe dersine ḥāzır olurdı ve ‘ilm diñleridi bir gün (4) durdı ḥabīb rā‘ī kıyına vardı ve aña çok küřāyiř oldı pes (5) dükeli kitābların aşağa qodı ‘uzlet iḥtiyār eyledi ve ümīzin ḥalkdan (6) kesdi ḥālīqa ümīz dutdı ve aña atasından yigirmi kızıl mīrāř (7) degdiyidi yigirmi yıl anı kendü nefsine nafaqa eyledi naḳldür kim (8) bir gün ebū bekr-i ‘abbās dāvud ḥücre sine vardı gördi kim dāvud bir kesek (9) etmek eline dutmiş ağılardı ebū bekr eydür ben eyitdüm *mā leke yā dāvud* ya‘ nī (10) saña n’oldı yā dāvud kim ağılarsın eyitdi uřbu

etmegi elüme aldum kim (11) yèyem helâl mıdur veyâ harâm mıdur bilmezven dèridi ve bir gün bir kişi dāvud (12) kıyına vardum dèr gördüm kim bir bardak şuyı güneşe kıomiş ben eyitdüm (13) yâ dāvud neçün güneşden götürmezsin dèdüm eyitdi ben bu bardakı güneş yoğıken (14) kıodumıdı şimdi nefşümden ötrü güneşden gidermege tangrıdan utanurvan dèdi (15) ve dāvuduñ atasından kıalmış evleri çoğıdı bir eve girürdi ve yıkıılınca

168a (1) ol evden çıkmazdı ol yıkıılacak bir ayruķ eve girürdi ve hıç damları (2) tımârlamazdı bir gün eyitdiler yâ dāvud evlerüñi neçün ‘imâret eylemezsin kıorsın (3) şöyle tımârsuzlığından yıkıılır dèdiler eyitdi hıç yıkıılmaz ev dünyede var mıdur dèdi (4) ben tangrımla ‘ahd eyledüm kim ‘imâret ev içinde oturmayam dèdi (5) naķldür kim dāvuduñ hep evleri yıkııldı kendözi ve bir dihlîz içinde (6) kıaldı ol gece kim dāvud öldi dihlîz dağı yıkııldı ve dağı bir (7) gün bir kişi anuñ kıyına geldi ve eyitdi kim yâ dāvud uşbu evüñ dügeri (8) üzülmiş bu evüñ içinde oturmak muhâtaradur dèdi eyitdi yigirmi yıldur kim (9) ben bu ev içindeven anı gördüğüm yokdur dèdi ve dāvuda bir gün eyitdiler (10) neçün âdemîlere kıarışmazsın eyitdi eger âdemîlerüñ kıçileriyle otursam (11) ben tã‘atdan kıaluram ve eger ulularıyla otursam benüm ‘aybumı baña (12) dèyüvèrmezler ben hâlık şoşbetin terk èdüp halkıla nece oturayın (13) dèdi naķldür kim dāvud bir kez tam üstinde ay aydıñında göge (14) bakardı nâ-gâh uşşı gitdi kıonşı tamına düşdi kıonşı yalıncaķ segirtti (15) oğrı sandı tam üstine çıkıdı gördi kim dāvud bî-ħod olup yatur

168b (1) çünkim ‘aklı geldi sordı kim seni bunda kim getürdi eyitdi ħaberüm yok (2) dèdi bu kez dāvud segirtti kim gide kıonşı etegine yapışdı ve eyitdi (3) kıanca gitmek istersin eyitdi şol yârânlar beni kııgırurlar baña küyerler kim (4) gidevüz dèridi naķldür kim bir gün anası dāvud kıyına vardı(5)gördi kim güneşde oturmuş ve derlemiş eyitdi yâ oğul oruc dutarsın ıssı (6) geçer gölgeye varğıl dèdi uşbu güneşde oturdum imdi kendü maşlahatumçün (7) gölgeye varmağa tangrıdan utanurvan dèdi naķldür kim dāvud dâ‘im (8) kıayğuluyıdı ve hıç kimsene anuñ güldüğün gördüğü yoğıdı bir gün bir dostı (9) geldi gördi kim dāvud güleridi eyitdi yâ dāvud sen hıç güldüğün yoğıdı bugün (10) saña ne geldi gülersin dèdi eyitdi *seķāni’l-bāriħate şerbeta ünsihi fe-ce‘altü’* (11) *l-yevme ‘iden ya‘nî* eydür geçen gece çalabum baña ünsi şerbetinden içürdi bugün (12) bayram eyledüm şazılıkıdan dèdi naķldür kim bir gün etmek yeridi ve bir (13) tersâ geçerdi bir kesek etmek yèdüğınden ol tersâya dağı sundı tersâ (14) aldı yèdi ol gece vardı ‘avratıyla yatdı ol bir loķma berekâtında anuñ ‘avratı (15) ma‘rûf-ı kerħî bigi kışıye yüklü oldu naķldür kim ebû rebî‘-i vâsiħî

169a (1) eydür bir gün dāvud-ı t̄ayī kıyına vardum ve baña ögüt vèrgil dèdüm eyitdi (2) dünyeden oruc dutğıl ölümü bayram bilgil ve halkdan kaçğıl bir kişi arslandan (3) kaçar bigi dèdi ve dünyede ol kadar alğıl kim saña sığınacak kadarı (4) ola ve âhiretten dağı şol kadar dilegil kim saña maḳām ola dèdi (5) ve dağı bir kişi geldi ögüt işitdi eyitdi dünyeye vidā^ʿ eylegil (6) âhirete tekbīr getürgil ya^{ʿnī} ikisinden dağı geçgil dèr ve ölümüne (7) muntazır olğıl dèdi naḳldür kim fūzeyl dükeli ʿömri içinde dāvuduñ (8) yüzini iki kez gördi idi anuñla faḫrlanurdı ma^{ʿrūf}-ı kerḫī eydür (9) dünyāda dāvud-ı t̄ayī bigi hīç kimsene görmedüm kim ḥōr duta (10) dünyāyı ve dükeli dünyā ve dünyede ne kim varısa dāvud-ı t̄ayī kıyında bir (11) soğana degmezidi naḳldür kim cüneyd eydür bir gün cerrāḫ dāvuddan (12) kan aldı çıkardı bir kızıl vèrdi eyitdiler kim isrāf eyledüñ eyitdi (13) her kimüñ kim mürüvveti yoḳdur ʿibādeti dağı yoḳdur dèdi bir gün bir kişi (14) geldi dāvuda çok baḳdı dāvud eyitdi nètekim çok söylemek yazuḳdur çok (15) baḳmaḳ dağı eyle yazuḳdur dèdi naḳldür kim ebū yūsufı muḫammed arasında

169b (1) ne vaḳtın kim mes^ʿelede iḫtilāf düşeyidi dāvudı ḫakem édinürleridi aralarında (2) ol ḫükm éderdi ve dāvud-ı t̄ayī imām-ı muḫammedi ḳatı severdi eydürdi (3) kim ululıḳdan ʿilm oḳımağa geldi ve ebū yūsuf yoḳlıḳdan ʿilm oḳımağa geldi (4) dèridi naḳldür kim bir gün ḫalīfe ebū yūsufa eyitdi kim bugün (5) dilerven kim beni dāvud-ı t̄ayī ḳatına iltesin dèdi pes ikisi dağı durdılar (6) dāvud ḳapusına vardılar gördiler kim ḳapusu baḳludur ḳapu ḳaḳdılar dāvuduñ (7) anası ḳapuya geldi gördi kim biri ḫalīfe ve birisi ḳāzīdür dāvuda ḫaber (8) eyledi dāvud eyitdi ḳapuyı açma kim bu iki zālīmüñ yüzün görmeyeven (9) dèdi anası göḳsin çıkardı bundan emdüğüñ sūt ḫaḳḳıyçün ḳo (10) girsünler kim utanurvan dèdi pes dāvud ağladı ve eyitdi ilāḫī (11) sen eydürsin kim ana ḫaḳḳın saḳlañ kim benüm ḫoşnūdlıḳum ana (12) ḫoşnūdlıḳındadır dèrsin yoḳsa ben bunlara ḳapu açmazıdum dèdi (13) çünkim anası ḳapuyı açdı içerü girdiler ḫalīfe bir kīse altun dāvud (14) öñine ḳodı dāvud eyitdi benüm buña ḫacetüm yoḳdur dèdi ḳabūl (15) eylemedi ve eyitdi baña atamdan mīrāş ḳaldı yigirmi kızıl anı bir baḳḳāla

170a (1) vèrdüm günde ḳūtum andan édinürven ve ben tanrıdan ḫacet diledüm kim ol (2) kızıl dükenicek benüm cānum ala ve ben bilürven kim çalabum benüm du^ʿāmı ḳabūl (3) édecekdür dèdi pes altını yine aldılar gitdiler taşra çıkıcak ebū yūsuf (4) ol baḳḳālı kığırdı ve eyitdi dāvuduñ senüñ kıyuñda ḳac aḳçası ḳaldı dèdi (5) eyitdi on aḳçası ḳalıpdurur dèdi ebū yūsuf günde bir bucuḳ dāng şümār (6) eyledi ve işmārın dutdı bir gün ebū yūsuf arḳasın miḫrāba vèrüp (7) otururdu eyitdi kim bugün dāvud-ı t̄ayī ölүpdurur dèdi

vardılar dünyāsın (8) degşürmiş pes anasına sordılar kim hıç şayru oldu mıdı eyitdi bu gēce (9) ertevedegin namāz kıldı ve çünkim vitr namāzın kıldı secdeye vardı secdedeyiken (10) cān vērđi dēdi ve dāvud dirliginde vaşiyet eyleyüpdururđı kim beni meşhedler içinde (11) komañ yaluñuz koñ dēdi zīrā dirliginde halkdan vaşşīyidi öliceck (12) dañı halkdan vaşşī oldı ve eydür ol gēce kim dünyeden gitdi gökden (13) ün işitdiler kim ēy yēr ehli dāvud haqqa kavışdı ve haq te‘ālā andan (14) rāzı oldı ve bir ulu anı düşünde gördi kim havā yüzinde uçardı ve eydüridi kim (15) elhamdüllillāhi zindāndan kurtıldum dēridi rahmetu’llāhi ‘aleyhi

170b (1) ve’l-āhar ān seyyid-i evliyā ān kudve-i etkıyā ān muhteşim-i mu‘teberān (2) ān muhterem-i müftehirān ān zül meāsiri ve’l-menākıbi şeyh-i ‘ālim hāriş-i muhāsibī (3) rahmetu’llāhi ‘aleyhi meşāyiñüñ ‘ālimlerindenidi ve ‘ilm-i zāhir ve bātin içinde (4) ve mu‘āmelāt ve işāret içinde maqbūlü’l-kavlıdı dükeli evliyā aña rücū‘ (5) éderdi ve çok taşnīfler kılpdururđı ve sehvāvet ve mürüvvet içinde (6) ‘ālī-himmetidi ve firāset ve zīrekklik içinde bī-nażīridi ve ol zamānenüñ (7) şeyhü’l-meşāyiñiyidi ve mücāhede ve müşāhede içinde gāyetine deginüpdururđı (8) ve ‘abdu’llāh-ı hafif eydür ululardan bēş kişiyē iktidā édüñ dēr evvel (9) hāriş-i muhāsibī birisi cüneyd-i bağdādī ve birisi ibn-i ‘atţār ve birisi ebū ‘oşmān-ı (10) mekkī raziyallāhu ‘anhüm zīrā bunlar ‘ilm-i tarīkat ve haqıkat ve şerī‘at (11) içinde tamāmıdı nağldür kim hārişe atasından otuz biñ kızıl (12) degmişidi eyitdi bu mālī beytü’l-māla sulţānuñ olsun dēdi (13) eyitdiler kim neçün eyitdi anuñçün kim peygamber eyitdi *el-ğaderiyyü mecūsī* (14) *hezihī’l-ümmeti* ya‘nī kadeşiler muhammed ümmetinüñ mecūsīlerindendür dēdi imdi (15) benüm atam kadeşiyidi atam kāfir ve ben müsülmān müsülmān kāfirden mīrās

171a (1) yēmez dēdi nağldür kim hāriş kaçan kim şübhelü ta‘āma elin şunayıdı (2) elinüñ siñirleri büzilirdi ol ta‘āma şunamazıdı andan bilürdi kim (3) ta‘āmda şübhe vardur cüneyd eydür hāriş bir gün kıyıma geldi gördüm kim (4) aclık eşeri varıdı düğünden gelmiş aş varıdı neçekim cehd eyledi kim şunayıdı (5) eli kendözine fermān olmadı eyitdi ēy el cüneyd ta‘ām şübhelü midür (6) kim fermān olmazsın dēdi aldı bir loğma ağzına koydı neçekim cehd (7) eyledi yudamadı cüneyd eyitdi yā hāriş bu ta‘ām benüm degüldür düğinden (8) vērbidiler dēdi pes ta‘āmdan ayruş şunmadı nağldür kim hāriş eydür (9) otuz yıldur kim benüm kulağum benüm sözüm işitmez benüm sırrımı haqdan (10) artuğ kimsene bilmez dēdi hāriş-i muhāsibī anuñçün dēdiler kim kendü (11) nefsini dem-be-dem işmār éderdi ve eydürdi kim kaçan kim namāz kılam hisāb (12) éderven görürven eger bātıl kılmış

olursam g r  ikiledin kılurdum h riş (13) sözleridür eydür tangrıya l yık kişiler gerek kim on iki haşleti (14) sağlaya evvel oldur kim ne yalan yöre ve ne g rcek yöre and içmeye (15) ikinci yalandan sağına  c nci va' desine h l f eylemeye dördünci h i 

171b (1) mağl ka la' net oğımaya b şinci h i  kimseye yavuz du'  kılmaya altıncı eger (2) zulm görürse tağamm l  de y dinci yazuğlardan yığlına sekizinci h i  kimseyi (3) kendözinden y g görmeye doğuzuncı kimsenün h t r n yığmaya onıncı (4) m r di incitmeye on birinci kağ  gelürse şabr u şükr  de on ikinci (5) tangrının far zaların y rine getüre şabr d mek bel  oğının niş nıdır (6) rız   r m-ı  demd r mec z yi ağk m içinde dağı fıkr d mek hağkıla (7) ka' m olmağdur  ns d mek hağkdan vağşet dutmağdur vağşet (8) d mek hağkdan ka mağdur ve eger hağk içinde dağı olursa hağ zikriyle (9) olursa yalu uzdur ve şadığ d mek oldur kim h i  kayurmaya (10)  na rağbet  tmed gi n ve her kim dilerse kim uçmağ ehli ola şoğbet (11) ş liğ dervişleriyle eylesün ve dağı eydür *k n il'-'l hi ve-ill  fe-l  tek n* (12) ya'ni eydür eger olursa n tangrı n olđil ve ill  tangrı n olmasa n (13) h i  olmağıl bu  nen gökcek sözdür bilene nağldür kim  n h riş (14) dünyeden gitdi bir a cası bulunmadı atasından  na m r ş deg pdururdu (15) kağ l  tmedi dünyeden şöyle mücerred gitdi rağmetu'll hi 'aleyhi

172a (1) ve'l- har  n mücerred-i bütün u z hir  n m s fir-i g yib   h z r  n (2) der vera' ve ma'rifet k mil ve  n der-i 'ilm   'amel ' mil  n dery -yı (3) d n y  eb  s leym n-ı d r n  rağmetu'll hi 'aleyhi yig ne-i vağtidi ve lağif-i 'aşırdı (4) ve anu  luğfi ve h l k g yetinde idi ve  na reyh nu'l-kul b d rleridi (5) ve riy zet ve kaça'at ve aclık içinde meşh r dı ve h i  kişi bu  mmetden (6) anu  şabrın  demezdi ve anu  ulu sözleri ve ' li iş retleri varıdı (7) ve d r n   na anu  n d diler kim d r n k yindenidi nağldür kim s leym n (8) eydür bir gece mescid içinde nam z kılurdum kağı sovuğıdı bir elüm içerü (9) dutdum ve birisi taşra idi beni uyku aldı düşümde ba a eyitdiler ya s leym n (10) taşra  ıkarduğuğ el naşibi y grekd r içerü dutduğuğ elden d di (11)  nkim uyandum ayruğ tevbe eyledüm elümi koynuma soğmayavan nağldür (12) kim s leym n bir gece arıpdururıdum beni uyku aldı düşümde gördüm ki (13) bir h r  geldi ba a eyitdi neye yatarsın meger beni sa a gerekmez ola d di (14) b ş yüz yıldıur kim beni uçmağ içinde senden ötrü bezerler d di  nkim (15) uyandum kağı z r lık kıldıur ağladum ve  b-dest aldum ol gece  rteye degin nam z

172b (1) kıldıur ve güneş toğınca yine beni uyku aldı düşümde gördüm kim ol h r  yine (2) geldi ill  bu kez ilerü giden dağı görklü olmuş ben eyitdüm g rk n artmuş (3)

dédüm bu gökcekligi neden bulduñ dédüm eyitdi geçen gece sen çoğ ağladuñdı (4) senüñ gözün yaşın aldılar benüm yüzüme dürttiler bu kamu gökcekligüm (5) andandur dèdi naıldür kim süleymān eydür benüm ‘ādetüm olıdı kim etmegi (6) duzıla yéridüm bir gün duz içinde bir sīsam varımış etmegile bile yemişven (7) bir yıl tamām kılduğum tã‘atuñ zevkin bulmadum dèdi ‘aceb sen bunca ārzūlar (8) ve nefis dileklerin kim vērürsin yarın hālūñ nēte ola naıldür kim (9) süleymān bir gün hacdayıdı ve halk hep lebbeyk dērleridi süleymān lebbeyk (10) dēmedi düşdi uşşı gitdi ve çünkim ‘aqlı geldi eyitdiler yā süleymān (11) neçün lebbeyk dēmezsin eyitdi kōrkdum añsuzda lebbeyk dēyem cevāb işidem (12) kim lā lebbeyk dēye dèdi ve süleymān eydür bir gün mekkede bir kişi gördüm kim (13) hīç yēyesi yēmez illā zemzem şuyından içer ayruğ nesne yēmez ben eyitdüm eger (14) bu zemzem şuyı dükenürse ne içesin dédüm durugeldi başumda beni bir kez (15) öpdü ve eyitdi tangrı yarlıgasun kim baña yol gösterdüñ dèdi ben bunca

173a (1) yıldan berü zemzem şuyına daparımışvan dèdi süleymān sözleridür eydür her nesnenüñ (2) pāsı var gönül pāsı çok yēmekden ve eydür her kim çok yēyesi (3) yēye altı nesne aña gele evvel kılduğı namāzuñ dadın bulmaya ikinci nesne (4) ezber edemeye ve unıtgan ola üçüncü şefkati az ola zīrā kendözi tokdur ve (5) dükeli ‘ālemi tok şanur dördüncü tã‘at kıлмаğa kāhel ola bēşinci şehveti (6) gālīb ola altıncı müsülmānlar mescide varıcağ ol mezbeleye hācete vara ve (7) eydür ādem oğlanı çok yēyicek şehveti ac olur nesne ister ve kaçan kim (8) ādem oğlanı ac ola şehveti tok olur nesne istemez ve eydür açlık āhıret (9) kapusın açar ve toklık dünyā kapusın açar ve eydür eger senüñ bir hācetüñ (10) ola nesne yēmegil ol hācetüñ bitmeyince zīrā çok yēmek ‘aqlı giderür ‘aqlı (11) gidicek hācet dağı bitmez ve eydür senüñ üzerüne olsun ac olmağ (12) kim açlık nefsi kahr eder ve bağı yufka eder ve eydür açlık gönli nūrlandırur (13) ve toklık gönüli kararur ve eydür ādem oğlanınuñ gönünden vesvese çıkmaz tā (14) dünyā dileklerin gönünden çıkarmayınca ve eydür kaçan kim kul sevdüğine şabr (15) etmeye sevmedüğine nēce şabr ede ve eydür şādık oldur kim şıdkı dilinde duta

173b (1) ve şabrı gönlinde duta ve eydür rızā oldur kim uçmağ isteye ve tamudan kaç (2) ve eydür tevāzu‘ oldur kim anuñ zātında hīç kibr ve ‘ucb olmaya ve eydür (3) kul tangrısını bilmeye tā kendü nefisini bilmeyince ve dünyādan yüz döndermeyince ve zühd (4) oldur kim her nesne kim seni tangrıdan yığa anı terk edesin ve zühd (5) nişanı oldur kim karnuñ ac ve tenüñ yalnız ve gönlüñ hoş ola (6) ve eydür yazuğlar başı dünyā sevmekdür ve tã‘at görki karnın boşlığıdur (7) ve eydür taşavvuf oldur kim ne kim saña gele hağ bilesin

ve sen dā'im (8) haqqıla olasın ve eydür dünyā endīşesi āhīret hicābıdır ve āhīret (9) endīşesi dünyā hicābıdır ve eydür ğayretten 'ilm artar ve zikirten maḥabbet (10) artar ve fikirten ḥavf artar ve eydür çok ağlamağı ḥū' edinūn ve fikre (11) be-cid oluñ ve eydür her kim tangrıyı bildi ol dünyeden fāriğ oldı (12) ve kullığa meşgūl oldı ve geçmiş yazuqların añup ağladı ve eydür uçmağ (13) içinde yazılar vardır kul kaçan kim tā'ata meşgūl ola ol yazı (14) içinde kuliçün dürlü dürlü ağaclar dikerler ve be-cid işlerler ve kaçan kim ol tā'atdan (15) dura anlar dağı dururlar ve eydürler ol durdı biz dağı dururuz ve kaçan kim

174a (1) kul yine tā'ata başlaya anlar dağı yine işe başlayalar ve eydür her kim gündüzün (2) eylük eyleye gece anuñ 'ivazın bula ve her kim gece eylük eylese gündüz (3) anuñ 'ivazın bula ve eydür her kim şıdkıla şehvetden elin darta hağ te'ālā (4) şehvet vesvesesin anuñ gönünden gidere ve eydür her nesne kim seni tangrıdan (5) kor ol şomdur eydür bir āh kim yoḥsul gönünden gelür şol vaqtin kim (6) arzısı ola ol aña 'āciz yègrekdür baylaruñ tā'at kılduqlarından (7) ve eyitdi cömerdliğıñ yègregi oldur kim ḥacete muvāfiğ ola eydür eger (8) ğāfiller bilselerdi kim bulardan ne fevt olur ödleri sıdadı ve eydür (9) ve eydür 'ārifūñ gönli gözi açılacaq ğafleti gözi açılır dēdi ve eydür (10) mü'min oldur kim zıkr anuñ ğıdāsı ola ve üns anuñ rāḥatı ola ve kur'an (11) anuñ bizā'atı ola gece anuñ bāzārı ola ve 'ibādet anuñ kesbi ola (12) ve dünyā anuñ āhīreti ekinligi ola ve kıyāmet anuñ ḥirmen-ğāhı ola ve müzd (13) anuñ ḥāşılı ola ve eydür her kimūñ kim gönünde dünyā sevgüsü karar duta (14) āhīret sevgüsü andan kaçar eydür uçmağıñ kabīni dünyāya talāk vermekdür (15) ve eydür her kim dünyāyı terk eyledi gönli münevver oldı eydür dünyā tangrınıñ kıyında

174b (1) bir siñek kanadınca yoğdur anuñ üstinde sen ne kadar eglenesin ve eydür her(2)- kim tangrıya ulaşmağ isterse nefsinin depelesin dēr ve eydür kim hağ te'ālā (3) buyurur ey benüm kullarım eger siz dünyede benden utanursañuz āhīretde ben dağı sizūñ (4) 'ayıblaruñuzı yüzüñüze urmayam ve günāhlaruñuzı maḥv eyleyem dēr ve ḥisāblaruñuzı (5) geñez eyleyem dēr aḥmed-i ḥavārī eydür süleymān-ı dārānī bir gün bir ağ (6) gönlek geyüpdururdu ve eydür idi kim ey kākī benüm gönüm dağı bu gönlek (7) bigi aqmıssa dērdi nağldür kim çün süleymān-ı dārānī dünyādan nağl (8) eyledi bir ulu anı düşünde gördi kim ve sordı kim çalabuñ senūñle ne kıldı eyitdi (9) raḥmet eyledi velīkin ḥalk içinde şöhetümden ötrü 'itāb eyledi zīrā (10) süleymān zamānesi içinde barmağıla göstermelü idi raḥmetu'llāhi 'aleyhi (11) ve'l-āḥar ān vā'iz-i aqrān ān ḥāfız-i iḥvān ān zāhid-i (12) mütemekkin ve ān 'ābid-i mütedeyyin ān kuṭb-ı eflāk muḥammed bin semmāk rażiya'llāhu

(13) ‘anhü imāmü’l-mü’minîn idi ve vâ‘ izü’l-müslimînididi ma‘rûf-ı kerhînüñ (14) keşfi anuñ sözlerinden oldu idi ve harûnu’r-reşîd aña yavlağ mu‘ tekididi (15) ve ‘azîm hürmet éderdi ve aña geldügince karşı yürürdi tevâzu‘ éderdi

175a (1) muḥammed eydürüdi éy emîri’l-mü’minîn tevâzu‘ şerîflerüñ şerefidür dèridi (2) ve tevâzu‘ oldur kim kişi kendözin hiç kimseden yègrek görmeye ve eyitdi (3) kibr bir ipdür âdemüñ boynında eger dilersin kim kırtulasın ol ipi (4) boynuñdan şeş nağldür kim aḥmed-i ḥavārî eydür bir gün ibn-i semmāk (5) şayru oldu ve anuñ kārûresin alduğ bir cühüd ṭabîb varıdı aña (6) iletdük yolda giderken bir görklü yüzlü kişiye uğraduğ gökcek gèyesiler (7) gèymişidi bize eyitdi kim kıncaru gidersiz eyitdük fulân ṭabîbe dilerüz kim (8) ibn-i semmāk bevlini ‘arza kılavuz eyitdi éy sübhân’allâh tangrı dostına (9) tangrı düşmeninden isti‘ ânet dilersiz ne revâdur gèrü dönüñ varuñ ibn-i semmâka (10) eydüñ elini ağrı yeri üstine kıosun ve bu âyeti okısun kim *ve-bi’l-ḥaqqi* (11) *enzelnâhu ve-bi’l-ḥaqqi nezele* pes gèrü döndiler ibn-i semmâka bu ḥaberi dèdiler bu (12) âyeti okıdı şîfâ buldı ve eyitdi ol hıızır peygamberidi dèdi nağldür kim (13) bir gün muḥammede dèdiler kim bize va‘z eyle eyitdi şimdiki zamânda ‘amel eyleyiciler (14) azdur vâ‘ iz dağı azdur ve dağı eyitdi vâ‘ iz oldur kim ilkin kendü nefesine (15) öğüt vère andan ayruqlara öğüt vère ve eger kendözi öğüt işidürse ayruqlara

175b (1) dağı anuñ öğüdi eşer éder nağldür kim süleymân ‘ arabıdı bir gün bir kişi aña (2) eyitdi neçün evlenmezsin ve başgöz olmazsın dèdi eyitdi benüm içümdeki (3) şeytân yétmez mi kim bir şeytân dağı al dèrsiz iki şeytânıla ben nèce dirileyin (4) dèdi nağldür kim çünkim anuñ eceli geldi eyitdi ilâhî sen (5) bilürsin kim ol vaqtin kim ben günâh éderidüm illâ ṭâ‘ at ehlin severidüm (6) imdi ol sevdiğimi günâhlaruma kefarete eylegil ve baña rahmet eylegil dèridi (7) çünkim dünyâdan gitdi bir kişi anı düşünde gördi kim ve sordı kim çalap senüñle (8) ne kıldı ve eyitdi rahmet eyledi ve günâhlarum yüzüme urmadı dèdi (9) rahmetu’llâhi ‘aleyhi ve’l-âḥar ân kıṭb-ı dîn ü devlet (10) ve ân şem‘-i cem‘-i sünnet ân aşl-ı muṭahhar ve ân rûh-ı münevver ân zât-ı (11) kıudsî muḥammed ibn-i eslemi’ṭ-ṭusî rahmetu’llâhi ‘aleyhi cihân içinde (12) yigâne yidi ve kıṭb-ı zamâne idi ve rûzigârüñ muḳtedâsı idi ve aña (13) tangrı resûlinüñ dili dèrleridi ve ḥorâsân içinde ittifâk eylediler (14) kim andan yègrek kimsene sünnete mutâba‘at eylemiş çıkmadı nağldür kim (15) bir gün ol va‘z eyledi anuñ nefesi yavlağ mübârekidi ve sözleri anuñ

176a (1) yavlağ eşer éderdi ol gün beş yüz kişi toğru yola geldi ve tevbe kıldı (2) nağldür kim anı bir vaqtin kıtdılar zindâna kıoydılar ve eyitdiler kıur’ân maḥlûḳdur (3) dègil

yoħsa ‘ömrini zindān içinde geurürüz dediler pes bir yıl zindān içinde (4) aldı her cum‘a gün olıcağ āb-dest alurdu ve ğusl eylerdi zindān (5) apusına gelüridi kim āzīne mescidine vara zindāncı ğeri yığardı ğerü (6) dönerdi yüzün dergāha dutardı eger beni ılıcıla pāre pāre ederlerse (7) daħı ur‘ān maħlūkdur demeyem deridi nağldür kim ünkim muħammed-i (8) tūsīyi zindāndan salıverdiler ‘abdu’llāh-ı zāhir nīšābūra beg oldu (9) dükeli Őehir avmi ‘abdu’llāha selāma vardılar hīç kimsene almadı kim selāma (10) varmadı ‘abdu’llāh eyitdi hīç kimse aldı mı kim selāma gelmedi eyitdiler (11) iki kiři gelmedi eyitdi kimdür eyitdiler aħmed-i ħarb ve muħammed ibn-i selme (12) eyitdi bunlar neün gelmedi eyitdiler bunlar sulṫānlar selāmına gelmezler zīrā (13) bunlar ‘ulemā-ı rabbānīdür dediler ‘abdu’llāh eyitdi ünkim bunlar bizüm selāmumuza (14) gelmediler biz duralum bunlaruñ selāmına varalum dedi ‘abdu’llāh durdu (15) aħmed-i ħarb ıyına vardı aħmed-i ħarb anı ğoricek iltifāt eylemedi

176b (1) ve başın aşağa bırağdı ‘abdu’llāh selām verdi aħmed-i ħarb ‘aleykesselām (2) dedi aħmed eyitdi yā ‘abdu’llāh ben işidürdüm kim sen bir ğorıklü Őüretlü (3) kişisin hem eyleyimişsin imdi zīnhār dūriřgil ol ğökcek Őüretüñi (4) yazuğ ılmağıla irkin eylemegil dedi andan durdu muħammed-i eslem ıyına (5) vardı muħammed apusın açmadı pes ‘abdu’llāh ğerü döndi řabr etti (6) tā āzīne gün oldu muħammed-i eslem cum‘a namāzına ıkıydıdı ‘abdu’llāh (7) anı ğördi atından indi yüz yere odı ve ‘abdu’llāh eyitdi ey alabum (8) ben ħalğ içinde yavuz ulvan muħammed-i eslem eyü uldur muħammed beni dūřmen (9) dutar ben anı dost dutarvan imdi benüm yavuzluğumu anuñ eyüligine (10) bağışlağil dedi muħammede bu söz yavlağ ħoř geldi nağldür kim muħammed-i (11) eslem andan gitdi tūs Őehrine vardı ve anda anuñ bir mescidi varıdı (12) her ne dūrlü renclü ğözsüz elsüz ve ayağsuz kim anda varayıdı muħammed (13) du‘āsı bereketinde řifā bulurlardı muħammed anda yavlağ meřhūr oldu (14) nağldür kim muħammedüñ evi içinde bir ırmağ gibi su ağardı illā evinden (15) taşra ıkımazdı ve ħalğ anı ‘acāyibleridi ve eydüridi kim bu su erenlerüñdür

177a (1) derdi anuñün tařra ıkımaz derdi nağldür kim ululardan bir ulu (2) eydür bir gün ben řām iklīminde bir cem‘ iyyet içinde otururdum nā-gāh ğördüm (3) Őeyṫān havā yüzünden ařağa dūřdi ben eyitdüm ey la‘īn ne ħāldür eyitdi (4) uřbu sā‘at muħammed ibn-i eslem āb-dest aldı ve bir kez allāh dedi ağırdı (5) ben anuñ orğusından uřşum gitdi ařağa dūřdüm dedi nağldür kim (6) muħammed ibn-i eslem hemīře borca alurdu dervīřlere yédürürdi (7) bir gün bir cūhūd geldi sende ħağğum vardur ver dedi muħammed eyitdi (8)

gec şol haşîr altında altun vardur algıl dēdi ol hoz ol gün (9) kalem yonmışıdı ve kalemden düşeni haşîr altına bırakmışıdı cühūd geçdi (10) haşîri kaldurdı gördi kim kalem uvağı altun olmuş ‘acebe kaldı ve eyitdi (11) şol dīn içinde kim bunuñ gibi kişi ola ol dīn bātıl olmaya dēdi (12) barmağın götürdi muḥammed öñinde ĩmān getürdi aru müsŭlmān oldı ve dükeli (13) kavmi ve kabīlesi bir kezden müsŭlmān oldılar ve eyitdiler biz tevrīt içinde (14) şöyle oqıduq kim her dīn kim haq dīndür ol dīn içinde kişiler ola kim (15) kalemı yonalar kalemlerinden düşen kıızıl altun ola imdi bu dīn haq dīndür

177b (1) dēdiler ĩmān getürdiler naqldür kim bir gün ebū ‘alī-yi fārmidī nīşābūr şehrinde (2) va‘z eydürdi ve imāmü’l-ḥaremeyn dağı bileydi bir kişi durugeldi su’āl (3) eyledi ve eyitdi *el-‘ulemā’ü verasetü’l-enbiyā’i* bu sözi peygamber kimüñçün dēdi (4) dēdi eyitdi bu sözi ne va‘z eydeniçün dēdi ve ne işideniçün dēdi (5) ya‘nī ol ne benven ne imāmü’l-ḥaremeyndür ol bir kişidür kim bu qapudan taşra (6) yatur dēdi ya‘nī muḥammed-i eslem sinine işāret eyledi ol vaqtin ol (7) dünyeden gidüpdururdi naqldür kim muḥammed-i eslem nīşābūr şehrinde şayru (8) oldı bir kişi düşünde gördi kim muḥammed eydürdi kim elḥamdŭllillāhi şayrulıqdan (9) qurtıldum dēridi ol kişi durdı muḥammed evine geldi kim bu düşi aña eydivere (10) muḥammed hoz ol gece dünyeden gidüpdururdi ve’l-āḥar (11) ol metīn-i maqām-ı mŭknet ol emīn-i imām-ı sŭnnet ān zāhid-i zŭhhād ān (12) ‘ābid-i ‘ubbād-ı şarq ve ğarb aḥmed-i ḥarab raḥmetu’llāhi ‘aleyhi anuñ fazīleti (13) iñen çoqdur ve zŭhd ve vera‘ ve ‘ibādet içinde mişli yoğıdı ve anuñ (14) ululığı şol ḥadde idi kim yaḥyā bin ma‘ād rażiyallāhu ‘anhü ölüirken vaşıyyet (15) eyledi ve eyitdi benüm başımı aḥmed-i ḥarbuñ ayağınuñ ucında qoñ inşā’llāhu

178a (1) çalabum beni anuñ yüzi suyına bağışlaya dēdi ve aḥmed zāhidlik içinde (2) şol ḥaddeydi kim bir kez anası bir kuşcuğaz bişürdi getürdi ve eyitdi ey (3) oğul bu kuşcuğazı ben kendü evümde bēsledüm ḥelāldür yēgil dēdi aḥmed (4) eyitdi bu kuşcuğaz bir gün qonşı ḥamına vardıydı birqac dāne yēdiyidi ol (5) qonşı çeri erenlerinlerindenidi ol kuş benüm boğazumdan geçmez dēdi naqldür kim (6) nīşābūr içinde iki aḥmed varıdı birisi aḥmed-i ḥarbidi ve birisi dağı (7) aḥmed-i bāzırgān dērleridi aḥmed-i ḥarb tangrı zıkrine şunuñ bigi meşğŭlıdı (8) kim bir sâ‘at dudağı kımıldadığı diñmezidi tā ḥaddī bıyığın kesmege (9) dağı eli degmezdi ve degme kez kim anuñ bıyığın keserleridi birqac yerde (10) zaḥm olurdı zīrā dudağın kımıldadurdi zıkr eydürdi bir sâ‘at (11) dek durmazdı kim bıyığın keselerdi ve aḥmed-i bāzırgān dağı dünyā (12) sevgüsine şunuñ bigi meşğŭlıdı kim bir gün māl işmārın ēderdi bir (13) kişi geldi idi yēyesi diledi getürdiler kıyına ta‘āmı qodılar anuñ

hısābdan (14) eli degmedi kim ol ta'āmdan kişi bile yēyeyidi ol kişi durdı (15) gitdi aḥşam oldu henūz işmārdan başın ḳaldurmazdı bir kez yine

178b (1) işmār ēderdi ḳarnum acdı yēyesi getürūñ dēdi yēyesi getürdiler işmārdan (2) eli degmedi kim yēyeyidi bu kez uyḳusu dutdı yatdı uyudı ḥerīf (3) -leri ol yēyesiye yēdiler anuñ dudaḡına daḡı dūrtdiler çünkim uyandı su (4) diledi aḡzın yudı yēyesiden yēdüm şandı dūnyā sevgūsine şöyle meşḡul (5) olmışdı kim ḳarnı açduḡın ve yēyesi yēdüḡin yēmedüḡin bilmezidi ve (6) naḳldür kim aḥmed-i ḥarb tangrı sevgūsine şunuñ bigi meşḡıldıkim (7) bir gün bir kişi aña nāme yazdı cevābın isteridi bir sā'at ta'ātdan fāriḡ (8) olmadı kim aña cevāb vēreyidi ol nāme yazan aña küsdi³³ bizi (9) begenmezsın kim cevāb vēresin dēdi eyitdi ma'zūr dutḡıl beni ḳoḡıl tangrıya (10) meşḡul olḡıl dēdi naḳldür kim aḥmed-i ḥarbuñ evinde bir yetīm (11) oḡlancuḳ dururdu aḥmed aña tevekkül öḡredürdi ve eydüridi kim ḳaçan kim (12) ḳarnuñ acsa kimseneden nesne dilemegil şol ḳarañu bucaḡa varḡıl iki (13) rek'at namāz ḳılḡıl ve eyitḡıl ēy çalabum beni kimseye muḥtāc eylemegil oturḡıl dēdi (14) bu kez oḡlancuḳ ol ḳarañu bucaḡa varurdu şeyḡ buyurduḡın işlerdi ne kim dilerse (15) ḥāzır gelürdi bir gün geldiler gördiler kim ol oḡlancuḳ bucaḡda oturmuş dürlü

179a (1) ni'metler varıdı anı yēridi sordılar kim bunı ḳanda bulduñ eyitdi bunı baña ol kişi (2) vērdi kim dükeli 'ālemūñ rızḳın ol vērür dēdi pes bildiler kim ol oḡlancuḳ (3) naşīb issi olmuş aḥmed du'āsı berekātında naḳldür kim aḥmed yaḡyā bin (4) ma'āz mūrīdiyidi yaḡyānuñ bir būsitāni varıdı bir gün yaḡyā bustāndan nesne (5) yēdi aḥmed eyitdi neçün yērsin yaḡyā eyitdi benümdür aḥmed eyitdi būsitān (6) bir dün ve bir gün vaḳf şuyıla şuvarıldı dēdi yaḡyā tevbe eyledi kim (7) ayruḳ andan yēmeye naḳldür kim anuñ bir şavmı'ası varıdı dā'im anuñ (8) içinde namāz ḳılurdu bir gece anda namāz ḳıldı bu kez ḳatı yaḡmur yaḡdı (9) göñlinden geçdi kim eger yaḡmur diñseyidi eve giderdüm dēyü hātifden (10) bir āvāz işitdi kim göñlüñ evünde ḳoduñ sen bunda göñülsüz n'eylersin (11) dēdi aḥmed secdeye vardı istiḡfār ḳıldı naḳldür kim bir gün nişābūr (12) uluları aḥmed ḳıyına geldiler kim şoḡbet ēderlerdi aḥmedūñ bir oḡlı süci içüp esrük (13) olup ḥarāb gelüridi ve elinde çeşte dutup çalardı geldi ḳapudan geçdi (14) atasından ve bu ululardan eymenmedi bu ulular müteḡayyir oldılar aḥmed eyitdi siz neçün (15) melül olduñuz dēdi eyitdiler bu senüñ oḡluñdan ötrü melül olduḡ kim hıç

179b (1) senden utanmadı dēdiler aḥmed eyitdi ol ma'zürdur dēdi andan ötrü kim (2) bir gece ḳonşıdan yēyesi getürdiler yēdük ol gece anuñ anasıyla şoḡbet eyledük (3) –

³³ küsü küsdi yazılmış.

idi bu ođlan ol gece dūđı idi ve beni dađı ol gece Őunuđ bigi (4) uyku dutdı kim hemġegi vađıfem fevt oldu dēdi ĩunkim ērte oldu (5) sorduđ ol ađ dūđun ađıymıđ beg evinden vērbimiđler nađldūr kim (6) ađmedūđ behrām adlu bir gevūr řonđısı varıdı ve ol gevūr mālını ortadına (7) vērdiyidi kim bāzırgānlık ēde yolda mālını hep řarāmī almıđ ol gevūr (8) bunu ġiđti řayđulu oldu ađmed dađı ġiđti yārānlarına eyitdi (9) duruđ varalum ol řonđıyı soralum ve ōđtleyelūm gevūrise ne var řonđıdır (10) dēdi pes durdılar gevūr evine vardılar ĩunkim Őeyđi gōrdi řarđu (11) ĩıđdı aldı bunları evine girdi Őeyđ eyitdi yā řonđı mālūđ alınmıđ (12) tangrı yine vēre řāđıruđ melūl dutmađıl dēdi gevūr eyitdi evet mālum (13) alındı illā ũ ġũkrūm vardur dēdi evvel oldur kim gevūrısem ne var (14) dīnūm yērince durur māl ĥoz el kiridūr gelūr gider ikinci oldur kim (15) mālumuđ yarısı durur benūm řācetūme yēter ũcūnci oldur kim māl benūmidi

180a (1) ayruđlardan borca almadumıdı dēdi Őeyđe bu Őzler yavlađ ĥođ geldi ve (2) yārānlarına eyitdi yazuđ bu Őzleri kim bundan mūsūlmānlık yiyisi gelūr dēdi (3) ve dađı Őeyđ gōrdi kim ol gāvur bir ulu od yađmıđıdı ve aña řaparidi (4) Őeyđ eyitdi bu oda neĩun řaparsın dēdi eyitdi anuđĩun kim yarın beni gōyūndürmeye (5) ve baña vefāı dege ve beni tangrıya ēriđdüre dēdi Őeyđ eyitdi yā řonđı evvel (6) gōkcek Őzler dēdūđıdı Őimdi yañıldıđ dēdi oduđ vefāı (7) yođdur kim sen andan vefā umarsın ve hem ēnen za‘ ġif nesnedūr bir zerre (8) suyıla Őyner bir nesne kim uđbunuđ gibi za‘ ġif ola seni řavılıđa (9) nece ēriđdüre dēdi Őeyđ eydūr sen eydürsın kim od baña vefā eyleye (10) dērmissın imdi gel sen dađı ve ben dađı elūmūz oda sođalum gōrelūm řanđımuđuđ elin (11) gōyūndürür dēdi gāvur eyitdi ilk sen sođđıl dēdi Őeyđ elin oda sođdı (12) řanasın kim gül ũ reyđān dutardı gāvur anı gōrdi elin oda sođmadı zīrā (13) bilürdi kim od aña vefā eylemez eyitdi yā mūsūlmānlar ulusı saña ũ ĩ mes‘ele (14) Őorayım eger cevāb vērürseñ ġmān getürem dēdi Őeyđ eyitdi Őor eyitdi (15) řađ te‘ ālā bu řađlı neĩun yaratdı ve ĩun yaratdı neyĩun rızđın vērürdi

180b (1) ve ĩun rızđın vērdi neyĩun öldürür ve ĩunkim öldürür neyĩun dirildūr dēdi (2) Őeyđ eyitdi anuđĩun yaratdı kim anuđ birligin bileler ve rızđ vērdi tā anuđ (3) rezzāđlıđın bileler ve öldürür tā řahhārlıđın bileler ve gerū dirildūr tā bāđılıđın (4) bileler dēdi gevūr ĩun bu Őzi ġiđti barmađın gōtürdi ġmān (5) getürdi Őeyđ na‘ ra urdı uđđı gitdi ve ĩun ‘ ađlı yine geldi (6) behrām sordı kim yā Őeyđ neden uđđuđ gitdi eyitdi sen mūsūlmān olduđuđ (7) sā‘ at baña řıđāb ēriđdi kim behrām yētmıđ yıllık kāfiridi bu dem (8) mūsūlmān oldu ve sen yētmıđ yıllık mūsūlmānsın ‘ āđıbet ne olacađın bilür misin (9) dēdi nađldūr kim ađmed yētmıđ yađındaydı bir gece bađın yađđuđa (10) veyā arđasın tekyeye řoduđı yođdı

eyitdiler ey aḥmed bir gece rāḥat olsañ (11) n'ola dēdiler eyitdi uçmağı üstümde bezerler ve tamuyı altumda yandururlar (12) ve ben bilmezven kim bu iki evden ḳankısına varam baña bu iki arasında (13) ne uyku gele dēdi naḳldür kim aḥmed dā'im eydüridi eger ben bilseyidüm (14) kim kimsene beni düşmen dutar veyā benüm mesāvīm ve ḡaybetüm söyler ben aña nesne (15) vērbiyedüm çün benümçün dürişür benüm aḳçam yéyeyidi dēr naḳldür kim

181a (1) bir kiři geldi andan ögüt diledi eyitdi tangrıdan ḳorḳ tā dükeli nesne (2) senden ḳorḳa ve tangrıdan utanğıl tā dükeli nesne senden utana ve dünyeden (3) saḳın tā seni aldayup belāya bırakmasun ve tangrıya ḳullıḳ eyle kim seni ḳullıḡıcün (4) yaradupdur dēdi raḥmetu'llāhi 'aleyhi ve'l-āḥar ān zāhid-i (5) zamāne ān 'ābid-i yigāne ān mu'riiz-i dünyā ān muḳbil-i uḫrā ān ḥākim-i kerem (6) ḥātem-i aşam raḥmetu'llāhi 'aleyhi belḡ meşāyihlerindenidi ve ḥorāsānda büyümişidi (7) ve şaḳīḳ-i belḡ mürīdiyidi ve ḥüzrevīnün şeyḫiyidi ve zühd ve vera' ve riyāzet (8) içinde bī-meşelidi ve eyitmege yarar kim dükeli 'ömri içinde bir nefes yoldan (9) ayaḡın taşra basmadı ve bir ḳadem iḫlāssuz ve murāḳabatsuz olmadı tā ḥaddī (10) kim cüneyd bigi kiři aña eyitmişdür kim *şıddıḳu zamānine ḥātemi aşam* ya'nī bizüm (11) zamānumuzuñ şıddıḳı ḥātem-i aşamdur dēr ve anuñ taşnīfleri vardur daḳāyık-ı mekr-i nefis (12) içinde ve anuñ sözleri mu'teberdür ve maḳbūldür şöyle kim bir gün mürīdlerine (13) eyitdi eger size şorarlarsa kim ḥātimden ne ögrendüñüz ne cevāb vėsesiz eyitdiler (14) 'ilm ögrendük dēyevüz eger 'ilm bilmezdi dērlerse nedür dēyesiz eyitdiler ḫikmet ögrendük (15) dēyevüz eger ḫikmet bilmezidi dērlerse nedür dēyesiz ayruḳ dınmadılar ḥātem eyitdi

181b (1) iki nesne ögrendük dēyesiz evvel ol kim elindeğine ḫursend olmaḳ (2) ikinci ḫalkdan ümīzin kesmek naḳldür kim bir gün mürīdlerine eyitdi kim (3) ben sizüñle bunca zamāndur kim renc iledürven ḫiç naşīb issi olduñuz mı (4) dēdi birisi eyitdi fulān ḳoḡ ḡazā eyledi eyitdi ol ḡazīdür baña (5) lāyık kişi gerek eyitdiler fulān ḳoḡ māl üleşdüdi dēdiler eyitdi ol cömerddür (6) baña lāyık kişi gerek eyitdiler fulān ḳoḡ ḫac ḳılupdur eyitdi ol ḫācīdur (7) baña lāyık kişi gerek eyitdiler saña lāyık kişi bilmezüz beyān ḳıl dēdiler eyitdi (8) baña lāyık kişi oldur kim tangrıdan artuḡdan ḳorḳmaya ve ayruḡa ümīz dutmaya (9) dēdi naḳldür kim anuñ keremi bu ḫaddeyidi kim bir gün anuñ ḳıyına bir ḳarı (10) 'avrat geldi kim nesne şora nā-gāḫ bu ḳarı şorarken yēl uçkundı (11) ḳazā eyledi ḥātem eyitdi ḳatıraḳ söyle kim ḳulaḡum saḡırdur arḡun gelecı (12) işitmez dēdi tā ol ḳarı ḫacil olmasun dēyü bu kez ḳatı söyledi tā cevāb (13) vėrdi andan şoñra ol ḳarı on bēş yıl diri oldı ḫātim ol

(14) on b ş yılı kend zin sağır his bında  odı t  ol  arı i id p kimseneye (15) d mes n d y   unkim  arı öldi andan geri  ey  ar una cev b v r r oldu

182a (1) a a a amm bu sebebden ötrü d diler na ld r kim bir gün bel   hrinde va z (2) eylerlerdi eyitdi il h  her kim bu meclis içinde g n hludur sen yarlıgağı (3) d di ol meclis içinde bir sin açıcı vardı çok sinler a mı dı (4) ve kefenler soymı dı  unkim geçe oldu yine   detince sin açmağa (5) vardı bir sin n  oprağın giderdi kim açaydı sin içinden (6)  v z geldi kim utanmaz mısın kim d n h tem meclisinde sen yarlıgandu n (7) bugün yine geldün yazu   azanursın d di ol ki i geldi bu haberi h time (8) d di ve tevbe eyledi sa id ibn-i mu ammed-i'r-r z  eydür çok yıl (9) h time  agirdlik eyledüm hergiz bir gün görmedüm kim ol  akıyadı (10) meger bir gün b z ra geldük gördük kim bir kişi anu n  agirdini dutmı  (11)  ekeridi ve eydüridi kim bunca zam ndur kim sen benüm  oynumu aldu n (12) y d n ve bah sını v rmed n d r t z benüm ha  kumu ba a v r d r  ey  eydür (13)  y cömerd mühlet v r d r eydür ben mühlet bilmezven a cam v r d r  ey  (14) ne e kim d di a  ı  ılmadı bu kez  ey   akıdı nam zlağusın götürdi yöre (15) bıra dı b z r içi hep altun oldu eyitdi sen uşbu altundan ha  ku nı al

182b (1) ill  artu  alma d di kim el n  urır d di ol ki i  undi ha  ından artu  aldı (2) der-h l elleri  urıdı na ld r kim bir gün bir kişi h timi da vete  ığırttı (3) h tim eyitdi da vete varmazın d di ol ki i be-cid oldu  omadı h tem (4) eyitdi eger ben varıca  sen   içi i lerse  varurın ve eger i lemezs n (5) varmazın d di ol ki i eyitdi i leyem  ey  eyitdi ben  anda dilersem (6) anda oturam ve ne kim dilersem y yem ve ne kim ben d rsem sen anı dutasın d di (7) ol ki i olsun d di pes  unkim geldiler  ey  yu aru geçmedi ba ma  (8)  ıkardu ları y rde oturdu eyitdiler bu y r senün y r n degüldür  ey  eyitdi (9)  avil eylemi ven ne y rde gerekse oturam d di ve  unkim y yesi geldi  ey  (10) y ninden arpa etmegi çıkarıdı y rde eyitdiler y   ey  ne un bizüm y yes m z (11) y mezsin d diler eyitdi  avulluvan ne kim ben dilersem anı y yem d di ve  unkim (12) y yesi y ndi  ey  eyitdi bir sac ayak getür ve oda bıra  t   ıb zıl (13) olsun d di eyle eylediler getürdiler bir yük üstinde  odılar h tem duru (14) -geldi ve ayağın ol  ız mı  sac ayak üstinde  odı ve geçdi ve bu da vet (15)  avmine eyitdi ben arpa etmegin y d m  ır t basdum  urtuldum imdi sizler dağı

183a (1) dutu  kim bu  ır t k prisid r gel n ayağu uz basu n ge u n d di eyitdiler (2) y   ey  bizüm a a  uvvet m z yoğdur d diler h tem eyitdi pes y rın ne e t katu uz (3) ola kim ne kim bu dünyede  td n z ve ni metler kim y rsiz heb cev bın v receksiz (4)

dédi nêtekim qur'ân içinde yâd kıılır *sümme letüs 'elünne yevme 'izin ani 'n-na'îm* naıldür (5) kim bir gün bir kişi hâtem kıyına geldi ve eyitdi kim mâlum çokdur dilerven (6) kim benüm mâlumdan nesne alasın harc êdesin dèdi eyitdi ben rızkıımı (7) dükeli 'âleme rızkı vèriciden dilerven dèdi pes ol er eyitdi pes şimdi (8) sen neden yèrsin hâtem eyitdi tangrı hîrmen-gâhından yèrven dèdi (9) ol er eyitdi müsülmânlar kıazandüğında yèr misin dèdi hâtem eyitdi êy kâşkî (10) sende müsülmânlardanmıssañ dèdi ol er eyitdi hücçet çok getürürsin dèdi (11) hâtem eyitdi yarın kıyâmet güninde tangrı te'âlâ kıullarında hücçet isteyecekdür (12) dèdi ol er eydür bu dükeli sözdür hâtem eydür tangrı te'âlâ gökden (13) bize söz vèrbiyüpdür ve dağı senüñ anañ ataña sözile helâl oldı (14) dèdi ol er eyitdi sizüñ rûzuñuz gökden mi iner dèdi hâtem eyitdi (15) dükeli 'âlemüñ rızkıları gökden iner dèdi nêtekim qur'ânda buyurur *ve-fi's-semâ 'i*

183b (1) *rızkuküm ve-mâ tû'adün* ol er eydür meger sizüñ rızkıñuz hâneqâh (2) derecesinden iner ola dèdi hâtem eyitdi toğuz ay anam kıarnında yatdum dereceden mi (3) gelürdi dèdi ol er eydür meger rızkı senüñ gelür ağızuña girür (4) ola dèdi hâtem eyitdi gerçek eydürsin iki yıl bèsikde yatdum rızkıım (5) benüm ağızuma girürdi dèdi ol er eyitdi havâ yüzine çık gör rızkıñ saña (6) gelür mi gelmez mi dèdi hâtem eyitdi kıuş bigi olam dèdi eydür şu dibine (7) in eydür balıqlar bigi olam dèr ol er ayruq dınmadı tevbe eyledi eyitdi (8) yâ şeyh senüñle küstâhlık eyledüm baña öğüt vèr dèdi eyitdi tama' uñ halkdan (9) kes tâ bahıllığı senden keseler dèdi ve dağı eyitdi sen bâtımuñı haqqıla toğru (10) eyle tâ tangrı te'âlâ zâhirüñi halk arasında görklü eyleye dèdi ve dağı (11) eyitdi ne yèrde kim olursañ haqqı kıullık eyle tâ haq saña kıullık eyleye (12) dèdi naıldür kim bir gün hâtem aħmed-i hanbel kıyına vardı ve eyitdi rızkı (13) ister misin eyitdi isterven eyitdi gerek olduğı sâ' at mı istersin veyâ dağı (14) şöñrarak mı istersin dèdi aħmed birez fikre taldı eger eydürse kim vaqt (15) içinde isterven hâtem eydiser kim ol hoğ hâzırımış hâzır nesneyi neye

184a (1) istersin dèr ve eger vaqtden şöñra isterven dèrse hâtem eydiser ki ol (2) rızkı ki senden geçdi anı neye istersin dèyiser aħmed-i hanbel eydür sen (3) cevâbın eydivèrgil dèr hâtem eydür rızkı istemek bize ne farzdur (4) ve ne vâcib ve ne sünnetdür pes neye isteyem ol nesneyi kim bu üçinden (5) olmaya ve dağı neye isteyem ol nesneyi kim ol beni ister ola zîrâ (6) rızkı issini ister ecelinden dağı kıatırak nêtekim peygamber buyurdı *er-rızkı* (7) *eşeddü taleben li'l-'abdi min ecelihi* naıldür kim bir gün iblîs '*aleyhilla'ne* (8) hâtim kıyına geldi ve eyitdi yâ hâtim ne yèrsin eyitdi ölüm şerbetin ne gèyürsin (9) eyitdi kefen gèyürven eyitdi oturacak evüñ var mıdur eyitdi baña ev sin (10) yèter iblîs gördi hâtimi

azdurmağa yaramaz kodı işine gitdi naql (11) –dur kim hâtimüñ ‘avratı dağı yavlağ şâlihâyıdı deginmişlerdenidi bir gün hâtim (12) gazāya gitmek isteridi ‘avratına eyitdi ben dört aylık sefere giderven bu (13) dört ayda nafağa benden ne kadar nesne dilersin dēdi ‘avrat eyitdi ne kadar (14) kim diri olursam ol kadar koğıl dēdi hâtem eyitdi dirildüğüñ öldüğüñ (15) benüm elümde degüldür tangrı elindedür dēdi ‘avrat eyitdi benüm rızqum

184b (1) dağı senüñ elünde degül dēdi hâtem yavlağ begendi ve du‘ā kıldı çünkim (2) hâtem gazāya vardı kâfirile uğraşdı bir kâfir hâtemi aqtardı aşığa basdı (3) ve bıçağın isterdi boğazlaya nā-gāh hâtim gördi kim ‘avratı eline oğ yay (4) almış bu kâfiri oğıla urdı depeledi naqldür kim bir kişi sefere (5) gideridi hâtimden ögüt istedi hâtem eyitdi eger yār isterseñ tangrı (6) saña yār yēter ve eger yoldaş isterseñ kirāmen kâtibin saña yoldaş yēter (7) ve eş isterseñ kur‘ān saña eş yēter ve eger ögüt isterseñ ölüm (8) saña ögüt yēter ve eger eş isterseñ tã‘at saña ögüt yēter dēdi ve eger (9) uşbu ögütler saña tamām degülse tamu saña ögüt yēter dēdi naqldür (10) kim bir gün hâmid-i leffāf hâtim kıyına geldi ve eyitdi selāmetlık nedür ve ‘āfiyet (11) nedür hâtim eyitdi selāmetlık oldur kim yarın şırāt köprüsinden geçesin (12) ve ‘āfiyet oldur kim uçmağa giresin dēdi hâtime eyitdiler kim (13) fulān kişi çok māl dērsürdi eyitdi dirlik bile dērsürdü mi dēdi eyitdiler (14) yok eyitdi pes ne işe gelür dēdi bir gün bir çok sözlü kişi hâtime geldi (15) ve eyitdi hiç hâcetüñ var mıdur dēdi eyitdi vardur ne hâcetüñ vardur dēdi

185a (1) hâtem eyitdi benüm hâcetüm oldur kim ne sen beni göresin ve ne ben seni görem (2) dēdi naqldür kim bir gün bir kişi geldi hâtime eyitdi kim baña namāz kılmak (3) ögret dēdi hâtem eyitdi evvel āb-dest algıl taşuñı şuyıla arıtğıl ve içüñi (4) tevbeyile arıtğıl ve andan şoñra mescide varğıl ka‘beyi iki қаşuñ arasında (5) koğıl uçmağı sağ yanuñda bilgil ve tamuyı sol yanuñda bilgil ve şırāt (6) köprisın ayağıñ altında bilgil ve cān alıcı öñünde bilgil ve andan göñlüñi (7) tangrıya vèrgil tangrıyı hâzır bilgil ve ‘azametile tekbır bağlağıl ve korquyıla (8) örüdurğıl ve heybetile kur‘ān oğıl ve tazarru‘ıla rükū‘ eylegil ve tevāzu‘ıla (9) secde kılgıl zārılığıla taḥıyyāta oturğıl ve şüktrile selām vèrgil in (10) – şā‘allāhu te‘ālā kabūl ola dēdi hâtem sözidür eydür tangrı te‘ālā (11) üç nesneyi üç nesnenüñ ardında gizledi evvel ihlāşı ḥalkdan ümīz (12) kesmek ardında gizledi tã‘at ḥalāvetini dünyāyı sevmemek ardında (13) gizledi tevekküli tangrıya i‘timād kılmak ardında gizledi ve dağı eydür eger (14) bizüm zamānumuzuñ ‘ālimlerinüñ ve zāhidlerinüñ tekebbürligin terāzūya dartsalarıdı (15) begler tekebbürliginden artuğ geleyidi dēdi ve dağı eydür dünyā içinde gökcek

185b (1) yerlere ğirre³⁴ olmağıl kim uçmağdan gökcek olmaya ve dağı ‘amel çoklığına (2) ğirre olmağıl kim bel‘ām-ı bā‘ūr ‘amelinden çok olmaya kim ol şoñ nefesde (3) dünyeden İmānsuz gitdi ve dağı eydür hıç kimse hağğa lāyık olmaya tā dört (4) dürlü ölüm dadın dadmayınca evvel mevtü’l-ebyağ ol acılığdur ikinci (5) mevtü’l-esved ol güç götürmekdür üçüncü mevtü’l-ağmer ol nefsin öldürüp (6) ‘amel kıılmağdur ve mevtü’l-aşfer ol yıprağ gēyesi gēymekdür ve eyitdi her kim (7) érte ve gece yēdi āyet qur‘ān oğımazsa ol kendözin selāmet dutmaya (8) ve dağı eydür göñül bēğ dürlüdür bir göñül ölüdür birisi şayrudur (9) birisi ğāfildür ve birisi uyanuğdur ve birisi sağdur ‘ārif kişi bunlaruñ (10) islü issini bilür dēdi ve dağı çün ‘amel eylesesin tangrı anı göre (11) –durur gibi bilgil ve çün söz söyleyesin tangrı anı işidür bigi bilgil (12) ve eydür şehvet üç kıısmdur biri yēmekdür biri söylemekdür ve biri (13) bağmağdur yēmek içinde tangrıya i‘timāduñı berk eyle ve söylemek içinde toğrulığı (14) sağla ve bağmağ içinde ‘ibret bekle ve eydür dört yerde nesneden gey (15) sağın ‘amel içinde riyādan ve almağ içinde tama‘dan vērnek içinde minnetden

186a (1) ve dērşürmek içinde bağıllığdan ve münāfiğ kişileruñ nişānı oldur kim (2) ne kim dünyādan alur hırşıla alur ve ne kim men‘ ēderse şekkile men‘ ēder (3) ve ne kim şadağa vērürse riyāyıla vērür ve mü‘min nişānı oldur kim (4) ne kim vērürse hağğičün vērür ve dükeli işi tangrıçün ēder ve eydür ğāzıllığ (5) dağı üç dürlüdür biri nefsiyile uğraşmağdur tā sıyınca ve biri dağı şeytānıla (6) uğraşmağdur tā kör eyleyince ve biri dağı kāfirile uğraşmağdur tā ölince (7) veyā öldürince ve eydür zāhidliğıuñ evveli tangrıya i‘timād kıılmağdur ortası (8) şabrdur āhiri ihlāşdur ve eyitdi dükeli nesnenüñ bezegi vardur (9) ‘ibādetüñ bezegi havfdur ve havf bezegi endişeyi kışa eylemekdür (10) ve eydür eger dilerseñ kim tangrınuñ dostı olasın rāzı olğıl her ne kim (11) ol ēderse ve eydür ēvmek şeytān işidür illā bēğ yerde şeytān (12) işi degüldür evvel qonuğa ta‘ām yēdürmekde ikinci ölüye kefen (13) sarmağda üçüncü kıızı eve vērnekde dördüncü tevbe eylemekde ölüm (14) erişmedin bēşinci namāğ kıılmağda vağt geçmedin nağldür kim bir gün hātime (15) nesne vērbediler qabül ētdi eyitdiler sen kimseden nesne qabül ētmezidüñ

186b (1) şimdi nēte qabül ētdüñ eyitdi qabül eylemek içine bağdum benüm hōrlığum gördüm (2) ve anuñ ‘azizliğın gördüm gerü vērimek içine bağdum benüm ‘azizliğum anuñ (3) hōrlığın gördüm pes anuñ hōrlığın benüm ‘azizliğum üstine ihtiyār eyledüm (4) qabül eyledüm ve hem vērbiyen kişiyi i‘timād varıdı kim hāramdan degüli (5) dēdi nağldür kim

³⁴ àarra yazılmış.

çün hâtim bağdâda geldi hâlîfeye haber eylediler kim (6) horâsân zâhidi geldi anı okı dâdiler çünkim hâtimi okıdılar hâlîfe (7) kâtına girdi ve eyitdi *es-selâm* ‘aleyke yâ zâhid dâdi hâlîfe eyitdi ben nêce (8) zâhid olam kim bir il heb benüm fermânum altındadır eyitdi sen zâhid (9) degül misin kim azacuk nesneye kânâ‘ at eyledüñ hâlîfe eyitdi nêce hâtim (10) eyitdi *kul metâ‘u‘d-dünyâ kalîlün* ya‘nî bu dünyânun metâ‘ı azdur sen az (11) nesneye kânâ‘ at eyledüñ dâdi rahmetu’llâhi ‘aleyhi ve‘l-âhar (12) ân seyyâh-ı deryâ-yı tarîkat ve ân gavvâş-ı dürhâ-yı haqîkat ân şeref-i (13) ekâbir ân meşreb-i havâtır ân mehdî-yi râh-ı rehberî sehl bin (14) ‘abdi’llâh-i testerî rahmetu’llâhi ‘aleyhi taşavvuf ehlinün muhteşemiyidi (15) ve zamân içinde mu‘teberidi ve sultân-ı tarîkat ve bürhân-ı haqîkatı idi

187a (1) ve anuñ ‘ilmi ve ‘ameli meşhûrı ve dükeli halk aña rücû‘ êderdi ve meşâyihlerün (2) ‘âlimidi ve riyâzet ve kerâmet içinde kâmilidi ve mu‘âmelet ve işâret (3) içinde bî-nazîridi ve haqâyık ve daqâyık içinde ber-â-beri yoğıdı (4) ve ol zamânun ‘âlimleri anuñ haqqında eydürleridi kim *ceme‘a beyne’s-şerî‘ati* (5) ve ‘l-haqîkatı ya‘nî sehlî şerî‘atıla haqîkat arasın cem‘ eyleyüpdurur dârleridi (6) ve anuñ şeyhi zâ‘n-nün-ı mısrîyidi ve sehl ibn-i ‘abdi’llâh eydüridi henüz (7) benüm ögümdedür kim haq te‘âlâ benüm cânuma ezel ‘âleminde eyitdi kim *e-lestü* (8) *bi-rabbiküm* ve ben belî cevâbın vârdümidi ve dağı sehl eydür ben üç (9) yaşumdayken dün namâzın kılurdum tayım muhammed ibn-i sevvâr beni görürdi (10) ağlardı bir gün ben eyitdüm yâ tayı baña ayruksı hâl vâki‘ olur (11) gönlüm karar dutmaz n’êdeyüm dâdüm tayım baña eyitdi yâ sehlüm bu sırrı (12) kimseye dâmegil kim oğlanlık hâlinde bu hâl degmeye müyesser olduğı yokdur (13) dâdi ve baña ögüt vârdü ve eydüridi kim dâ‘im tangrıyla olğıl ve gece (14) uykuñdan uyanıcağ eyitgil *allâhü ma‘î allâhü nâzîrî allâhü şâhidî* (15) bu gelecileri dâridüm baña yavlağ zevk hâşıl olurdi dâdi pes andan

187b (1) şoñra beni mektebe vârdiler vârbidiler korğarıdum kim fikrüm perâkende ola dârdüm (2) ve üstâzumıla şart eyledümidi kim beni kendü vaqtüme kıya pes yâdi yaşumda (3) yâdi muşhâfi hatm eyledüm ve yıl on iki ay oruc dutarıdum ve orucumu (4) arpa etmegiyile açarıdum ve çünkim on iki yaşuma degdüm baña bir mes‘ele (5) vâki‘ oldı anı hîç kimse hâl êdemezdi pes destûr diledüm başra şehrine (6) geldüm ve başra şehrinün ‘âlimlerine ol mes‘eleyi şordum hîç kimsene cevâb (7) vârdedi pes ‘âbidler kıyına vardum habîb bin hamza dârleridi mes‘eleme (8) cevâb vârdi bir zamân anuñ kıyında oldum ve çok fâyide buldum (9) pes andan gitdüm testere geldüm ve kendü kıtümü ol kadar götürdüm kim (10) bir aqça vârdüm birez arpa aldum ve anı kendü elümile ekdüm bir yıl (11) anı öyün

edinürdüm pes bu kez kütümü şuña yetürdüm kim üç günde (12) bir kırşa yeridüm andan soñra yigirmi bês günde bir kırşa yerdim andan soñra (13) yetmiş günde bir kırşa yer oldum ve gün olurıdı kim dört gecede bir (14) bāzām için yerdüm dedı ve andan soñra sehlün atasından kalmış (15) çok mālı varıdı bir gün halkı dèrdi ve dükeli mālını hep ortaya

188a (1) getürdi naqdını heb miskīnlere üleşdürdi ve borcluların dağı kığırdı (2) bitilerini heb yırttı ne kim benüm sizde vardur heb size helāl olsun (3) dedı ve kendözi hicāza niyyet eyledi ve yolda giderken eydürıdı kim ey (4) nefis müflis oldum olmasun kim benden ayruķ nesne dileyessin dèrdi (5) eger dilersen bulacaķ degülsin dèrdi pes nefis anuñla şart eyledi kim (6) ayruķ nesne dilemeye çünkim kufe şehrine erişdi nefis bunda senden (7) nesne dileyiserin dedı baña etmegile balıķ alıvèrgil dedı ayruķ mekkeye (8) – degin seni incitmeyem dedı pes şeyh şehre girdi gördi kim bir at degirmeni (9) un öğidürıdı şeyh eyitdi bu ata günde ne vèürsüz eyitdiler günde (10) iki direm şeyh eyitdi bugün atı salıvèrüh beni bu at yerine bağlañ baña (11) günde bir direm vèrüh dedı ol atı şeşdiler şeyhi anuñ yerine bağladılar geceyedegin (12) çegzindi gece olıcaķ bir direm vèrdiler aldı anı etmegile balıģa vèrdi (13) ve ileyine kōdı kim yeve ve eyitdi ey nefis hergez kim sen benden nesne dileyessin (14) ben saña yıllık işin buyurasıvan kim gönlüh dileğine eresin dedı pes (15) nefsin kör eyledi ve andan soñra durdı ka‘beye vardı ve çok meşâyih

188b (1) yüzün gördi ve hac şartların yerine getürdi yine tester şehrine geldi ve zā'n-nūnı (2) anda buldı göynüğün aña dedı ve zā'n-nūn andan yine mışra gitdi sehl anda (3) kaldı dört ay barmağın sardı ve ayağı üstine durdı ve yere oturmadı pes (4) bir derviş sehle sordı kim neye barmağın saraķoduñ eyitdi agrır dedı ve ol (5) derviş andan durdı mışra vardı zā'n-nūn kıyına girdi gördi kim (6) ol dağı barmağın saraķomış sordı kim barmağın neye sarduñ eyitdi fulān (7) vaķtten berü agrır dedı derviş işmār etdi gördi kim bunuñ barmağı agrıyacaķ (8) sehel dağı barmağın saraķomışımış ya'nı üstāzına muvāfaķat eylemişmiş (9) bir gün testerde otururken ayakların kōsültdi ve arķasını dīvāra urdı (10) eyitdiler yā sehel sen böyle etdüğüñ yoğıdı bugün saña ne geldi dedı eyitdi (11) benüm üstāzum şimdiye degin diriydi şimdi dünyeden gitdi ve nece kim (12) üstāz diri ola şāgirdde degmez kim ayağın kōselde ve küstāhlıķ (13) eyleye dedı ve çünkim bu sözi işitdiler 'acāyibe kaldılar ve ol günüñ tārīhin (14) yazdılar ve tefahħuş eylediler gördiler kim sehel dedügi gün zā'n-nūn dünyeden (15) gitmişimiş naķldür kim sehel her vaķtin kim semā' işideyidi vecde düşerdi

189a (1) ve yigirmi beş güne degin şöyle hayrân kalurıdı ve su ve ta‘âm anuñ bağından (2) geçmezdi ve kış ola gönlek geymezdi ve burçaq burçaq derleridi (3) ve hıç kimseneye cevâb vèrmezidi gözlerin göge dikerdi şöyle mest (4) olupdururdu naqldür kim sehel bir gün mescidde otururıdı nâ-gâh bir (5) gögercin havâ yüzinden şeyh öñine düşdi şeyh eyitdi kim şâh şucâ‘ -ı kirmânî (6) öldi dèdi ol günün târîhin yazdılar tefahhuş eylediler şeyh dèdügi oldı (7) naqldür kim sehl eydür bir gün hiçâz beriyyesinde giderdüm bir ‘avrat gördüm (8) yavlaq za‘îfe ve ‘âcize ‘aşâsın tayanmış gelüridi esirgedüm ben eyitdüm meger (9) bu ‘avrat kâfileden qalmış dèdüm buña nesne vèrmek gerek dèdüm sundum qoynumdan (10) aqça çıkardum bu ‘avrata vèrdüm ‘avrat eyitdi ben dağı saña nesne vèreyim (11) dèdi sundı havâ yüzinden bir çepel kıızıl altun aldı ve sehle vèrdi eyitdi (12) sen aqçayı koynuñdan çıkarduñ ben gâybden vèreyim dèdi gâ’ib oldı ve ben (13) anuñ hasretinden qaldum çünkim ka‘beye vardum gördüm kim ol ‘avrat bir yerde (14) yatmış ka‘be anı tavâf eylerdi ben eyitdüm tur yukaru kim vaqt ‘azîzdür dèdüm (15) eyitdi her kim qademin götüre ka‘be cemâlin görmeğiçün lâ-cerem ka‘be cemâlin göre

189b (1) ve her kim qadem kendüliginden götüre lâ-cerem ka‘be anı tavâf eyleye dèdi (2) sehl sözleridür eydür haqqa lâyıq olan kişi gerek kim altı nesneyi (3) işleye evvel kur‘ân hükmin duta ikinci resül sünnetine mutâba‘at eyleye (4) üçünci helâl yeye harâmı terk ède dördüncü yavuz işlerden ırâq ola beşinci (5) haqları ödeye ve eydür nîk-bahtlık nişanı üçdür evvel resüle iktidâ (6) eylemek hulkında ve fi‘linde ikinci qarnına harâm koymaya üçüncü her ‘amelde (7) ihlâş hâşıl ède ve eydür mübtedîye evvel tevbe gerek tevbe oldur kim (8) yavuz işlerden geçe ve ètdügi yazuqlara peşîmân ola ve dünyâ sevgüsün (9) ve nefis ârzûların gönlinden çıkara ve çirkin hûların eyüye degşüre ve eydür (10) tevbe müyesser olmaya ol kişiye kim diñsuz olmaya ve diñsuz olmaya âdem (11) tâ halvete girmeyince ve halvete girmeye tâ helâl yemeyince ve helâl yemek (12) hâşıl olmaya tâ haq haqqını ödemeyince ve ol dağı hâşıl olmaya tâ endâmını (13) saklamayınca ve bu dükelisi hâşıl olmaya tâ haqdan ‘inâyet olmayınca (14) ve eydür ulu kerâmet oldur kim âdemi çirkin çirkin hûların eyü hûya (15) degşüre ve eydür beş nesne âdemün güheridür evvel şol yoğsul kim

190a (1) kendözin bay göster de ikinci şol ac kim toklık göster de üçüncü şol (2) guşşalu kişi kim şâzılık göstere dördüncü şol kişi kim düşmene dostlık (3) göstere beşinci şol kişi kim dün namâzın kıla ve gündüzün oruc duta (4) kuvvet göstere ve eydür iki yüzlü kişi şıdık qokusın bulmaya ve eydür (5) her helâl ma‘şiyet ehline harâmdur ve eydür sünnet

meşeli dünyede uçmak meşeli (6) gibidür ‘uqbāda her kim uçmağa girdi k̄or̄kudan em̄in oldı ve her kim (7) s̄ünnete girdi ol dağı k̄or̄kudan em̄in oldı ve eydür her kim s̄ünnete ta‘na (8) ura şöyledür tevekküle ta‘na urur ve her kim tevekküle ta‘na urdı (9) tevekkül ehlinüñ kesbinden maħrūm ƙaldı ve eydür cümle āfetlerüñ aşlı şabır (10) az olmağdur ve eydür tangrınüñ ‘aťaları çoğdur yēgrek ‘aťası oldur kim (11) kendü zikrini senüñ göñlüñe bırağa ve hađđı unıtmağdan ƙatı āfet yoğdur (12) ve eydür hađ te‘ālā göñüldeñ ‘azīzrađ nesne yaratmadı ve ma‘rifetdeñ ‘azīzrađ (13) dağı nesne yoğdur pes ma‘rifeti göñüle vērde zīrā ‘azīzi‘azīze vērde (14) ve yardımcılarıñ yēgreği oldur ve mürşidlerüñ yēgreği resüldür ve azıđlarıñ (15) yēgreği tađvādur ve her gün hađ te‘ālā ƙullarına üç nidā ƙılır evvel eydür

190b (1) éy ƙulum henüz inşāfa gelmez misin kim ben añarvan seni sen beni añmazsın (2) ikinci eydür ben seni kendü dergāhuma oğırvan sen beni ƙorsın ayruğlar (3) dergāhına ƙaçarsın dēr üçüncü eydür yā ƙulum ben seni belālardan ƙurtarurvan (4) sen varursın kendözüñi belāya ƙoyarsın dēr ve hađ te‘ālā eydür ben (5) hağı anuñçün yaratdum kim rāzın baña söyleye ve eger rāzın söylemezse bārī (6) baña bađa ve eger bağmazsa bārī benüm sözüm işide ve eger işitmezse bārī (7) benüm dergāhumdan ƙaçmaya ve eger benüm dergāhuma gelmezse bārī bendeñ (8) hağet dileye ve eydür ādemüñ göñli hergiz diri olmaya tā nefsi ölmeye (9) ve her kim kendü nefesine hağim degüldür h̄or olur ve şūfī oldur (10) tangrıdan artuğdan şāfī ola ve hağıdan munkatı‘ ola ve altun anuñ (11) ƙıyında ber-ā-ber ola ve tevekkül hađ ƙıyında oldur kim ölü yuyıcı ƙıyında (12) ölü bigi olasin ve senüñ hıç dilegüñ olmaya hađ seni ƙanca dilerse (13) döndüre ve senüñ hıç tedbīrüñ ve hađetüñ olmaya ve eydür tevekkül ehline (14) hađ te‘ālā üç nesne vērür evvel keşf-i ğayb ikinci müşāhede üçüncü (15) ƙurb-ı hađ ve eydür dükeli nesnenüñ yüzi ve ƙafası vardur illā tevekkül

191a (1) bir kezden yüzdür ma‘nisi budur kim zühd ve tađvā dünyeden ƙaçmađdur ve mücāhede (2) ve muđālefet-i nefsdür ve hađf ve recādur ve rızā-yı ƙazādur ve şükr-i ni‘met (3) –dür ammā tevekkül hađđadur dükelisi yüzdür ƙalan endāmları yoğdur ve her kim (4) hađđı sevdi ol diridür ve hađā hağfdan içerürekdür zīrā hađā (5) hađlarıñdur ve hađf ‘avāmlarıñdur ve eydür hađf erdür ve recā ‘avrat (6) –dür ikisinden doğan imāndur eydür her kim mütekebbir ola hađf ve recā anuñ (7) içinde ƙarār dutmaya ve eydür fütüvvet s̄ünnete mutāba‘at eylemekdür vera‘ dünyāyı (8) terk eylemekdür ve nefsi öldürmekdür ve nefsüñ üç şıfatı vardur yā (9) kāfirdür veyā münāfiđdur veyā mürāyidür vera‘ zühdüñ evvelidür ve zühd tevekkül (10) evvelidür ve tevekkül ‘ārifüñ evvel derecesidür ve ma‘rifet

kanā‘atun evvelidür (11) ve kanā‘at şehveti terk eylemekdür ve şehveti terk eylemek rızā evvelidür (12) ve nefse ihlāşdan kıtırak nesne yokdur zīrā ihlāşdan nefsun hiç naşibi (13) yokdur ve ihlāş oldur kim netekim dīni haqdan dutarsın ihlāş dağı (14) anuñ bigidür ve eydür günde bir kez yemek şiddiklar işidür ve günde iki (15) kez yemek mü‘minler işidür ve günde üç kez yemek ‘alef hōrlıkdur ve eydür

191b (1) ‘avrata şabr eylemek eved şabr eylemekden kıtırakdur ve eyü hū oldur kim sen (2) güç götüresin ve güç götürmek oldur kim biregü saña zulm eyleye tangrıdan rahmet (3) dileyessin ve andan kendözünne rahmet dileyessin bir gün sehl eyitdi kim saña arslan (4) – lar gerek eyitdi itler dağı gelür ve eyitdi her kim cānavardan kırkmasza benümile (5) şöbet eylesün nakldür kim şeyh sebebinden çok kişiler yola geldi idi ve çünkim (6) şeyhün ölümü geldi ölüm döşeginde yaturıdı bir ulu anuñ başı ucında (7) otururdu ol ulu eyitdi yā şeyh senden şöıra menbere kim ağa ve söz kim (8) söyleye ve senün yeründe kim otura dedı ol şehirde bir gevür varıdı (9) adı şāzıdildi şeyh gözlerin açdı ve eyitdi benden şöıra minbere (10) şāzıdıl ağa dedı ve gözlerin yumdı halk eyitdi şeyhün ‘aklı gitmiş bunca (11) mürıdlerin kodı bir gāvurı kendü yerine naşb eyler dediler şeyh gözün (12) yine açdı ve eyitdi vaqtüm ‘azızdür gavga eylemeñ varuñ şāzıdili benüm (13) kıyıma kığıruñ dedı vardılar şāddili kığırdılar geldi şeyh eyitdi yā şāzıdıl (14) benüm üç günümden şöıra minbere ağgıl va‘z eylegil dedı ve cān vėrdi (15) üçünci günde ikindü namāzında şāzıdıl minbere ağdı ve halk dükelişi ‘acāyibe

192a (1) kalupurdılar şāzıdılün başında serāguc ve belinde zunnār varıdı çünkim minbere (2) ağdı ve eyitdi yā sehl mürıdleri şeyhünüz beni size yalavac³⁵ verıbıdı ve (3) baña eyitdi idi kim yā şāddil henüz vaqti olmadı mı kim zunnār kesesin (4) imdi uş üzdüm dedı zunnārı belinden çıkardı ve serāgucı başından çıkardı (5) ikisin dağı yabana atdı ve barmağın götürdi İmān getürdi ve andan (6) şöıra eyitdi yā cemā‘at şeyh baña eyitdi idi kim sen zunnārı zāhırden kesgil (7) ve her kim beni dilerse kim āhiretde beni göre ve şefā‘at bula ol dağı bātın (8) zunnārın kessün dedı halk çünkim bu sözi işıtdiler bir kezden figān eylediler (9) ve çünkim şeyhün cenāzesin götürdiler ve halk bir kezden rıkkat eylerıdı (10) bir cühūd evinde otururken galebe ünün işıtdi segırtıdı taşra çıkdı (11) ve şeyhün cenāzesin gördi feryād kıldı ve eyitdi ey kavmler eger (12) ben gördüğüm sizler göreydünüz kim gökden ne fırişteler inüpdür kendözünüzı (13) unıdadunuz dedı barmağın götürdi İmān getürdi ebū talha eydür ol (14) vaqt kim şeyh anasından toğdı orucıdı ya‘nı üç güne degin

³⁵ yalavac yazılmış.

süt (15) emmedi öldüğünden dağı orucıdı haq hazretine şöyle oruc ağzın gitdi

192b (1) naıldür kim bir kez bir gāvur geçerdı şeyh eyitdi bu gāvurda müslümānlık sırrı (2) vardur dēdi çünkim şeyh öldi bir mürīd şeyhūñ türbesinde otururdu ol (3) gāvur yine geçdi mürīdūñ öginden geçdi kim şeyh buña eyitdiidi kim bunda (4) müsülmānlık nişānı vardur ‘aceb düşdi kim bu müsülmān olmadı dēdi mürīd (5) segirtti ol gāvur kıyına vardı şeyh sözün aña dēdi gāvur eyitdi kim (6) gel şeyhūñ sinine varalum sin içinden baña müsülmān ol dēsün olayım (7) dēdi ikisi dağı şeyhūñ sinine geldiler sin içinden şeyh eydür yā fulān (8) tamu ehlinden uçmağ ehli yēgdür dēdi gevür çünkim bu sözi işitdi eyitdi (9) *ilāhe illā’l-lāhū muḥammedūn resūlu’l-lāhi* dēdi tamudan kırtıldı rahmetu’llāhi ‘aleyhi (10) ve’l-āḥar ol hemdem-i nesīm-i vişāl ān maḥrem-i ḥarem-i (11) celāl ān muḳtedā-yı şadr-ı tarīkat ān rehnümā-yı rāh-ı ḥaḳīkat ān ‘ārif-i (12) esrār-ı ilāhī ma’rūf-ı kerḫī rahmetu’llāhi ‘aleyhi muḳaddem-i tavāyifidi ve ma’den-i ḥaḳāyık (13) ve leṭāyifidi ve zamāne ulularınıñ seyyidi idi ve ‘ariflerūñ ser-veriyidi eger (14) ol ‘ārif olmayaydı aña ma’rūf dēmeyelerdi ve anuñ kerāmetleri (15) āşikāreyidi riyāzet ve taḳvā içinde mānendi yoğıdı ve üns ve şevḳ

193a (1) içinde gāyetidi ammā kendözi tersā beçeyidi atası anası anı kendü dīnlerince (2) mektebe vērdiler çünkim üstāzı eyitdi *şālīsü selāsetü* dēgil dēdi (3) ma’rūf eyitdi *lebbeyk hüva’l-lāhū’l-vāhidü’l-ḳahhāru* üstādı ḳaḳıdı dögdı (4) üstāzı ne ḳadar ki dūrişdi ol geleciyi dēdürimedi bu kez ma’rūf ḳaçdı gitdi (5) atası anası eyitdi ḳāşḳī ma’rūf gērü geleyidi ne dīnde olursa olsun (6) biz dağı ol dīne girürdük dēdiler ma’rūf vardı ebū ‘alī-yi rızā elinde (7) müsülmān oldı durdı evlerine geldi atası anası eyitdiler ne dīndesin (8) eyitdi muḥammed-i muştafā dīnindeven dēdi bular dağı müsülmān oldılar andan (9) soñradan ma’rūf dāvud-ı ṭāyī kıyına vardı çok riyāzet darddı ve (10) irşād ḥāşıl eyledi şıdk içinde şol ḳadar dūrişdi kim müşārūn-ileyhi (11) oldı naıldür kim muḥammed-i manşūr-ı ṭūsī eydür bir gün bağıdād şehrindeydüm (12) ma’rūfı gördüm kim yüzi ḳadar sıyrılmışdı ben eyitdüm dün uşbu nişān (13) sende yoğıdı bugün neden oldı dēdüm eyitdi nē dersin şorup anı şorgıl (14) kim senūñ işüñe gele dēdi eyitdüm ma’būduñ ḥaḳḳıyçün eyit dēdüm eyitdi bugün érte (15) namāzın kıldum andan vardum ka’beyi ṭavāf eyledüm andan zemzem kıyusına geldüm kim

193b (1) su içem ayağum ṭayındı düşdüm yüzüm sıyrıldı dēdi bu nişān oldur dēdi (2) naıldür ma’rūf bir gün dicle ırmağı kıyına geldi kim āb-dest ala namāzlağusun (3) ve muşhafın mescid içinde unıtdı ḳodı gitdi idi bir ‘avrat geldi namāzlağuyı (4) ve muşhafı aldı ma’rūf ardınca iledürdi ma’rūf gördi kim muşhafıla namāzlağı (5) kendünüñdür eyitdi

 y ana h c o ır o lancu u n var mıdur eyitdi imdi ol nam zla uyı (6) sa na ve mu hafı ba na d di   avrat ikisin dağı anda  odı gitdi ma  r f (7) ardına d  di nam zla um ardına d  di al d rdi ol   avrat g yib oldu (8) na ld r kim bir gün bir bölük yigitler dicle ırma ı kıyında fes d i  (9) i lerlerdi ma  r f geldi bunlara uğradı bu yigitler eyitdiler y   eyh du    kıl (10) t  biz uşbu  uya  ar  olalum t  bizüm  oml  umuz  alk a degmesün d diler (11) ma  r f elin  aldurdu ve eyitdi il h  n tekim işbu yigitlere bu dünyede hoş (12) dirlik v rd n  h retde dağı hoş dirlik v rgil d di ve bu yigitler (13) bu sözi bu sözi ta la dılar eyitdiler y   eyh biz bu sırra  ri med k kim d d n eyitdi (14) eger size tangrı te   l  ol cih nda dağı ho lık ve dirlik v rmek isterse (15) bunda size tevbe r z  kıla d di yigitler  n bu sözi i itdiler  al uların

194a (1) sıdılar ve çamların d kdiler ve  eyh n aya ına d  diler ve elin dutdılar tevbe eylediler ol (2) cih nda dağı hoş dirliğile sata dılar na ld r kim ser r-i sa a ı eydür (3) bayram güni ma  r f-ı ker  yi gördüm d ri mi   urm  d rerdi ben eyitdüm y  ma  r f (4) bu  urm yı n edersin d d m eyitdi bugün bir o lancu ı gördüm kim a larıdı (5) ben eyitdüm  y oğlan ne n a larsın eyitdi ben yet mven atam anam yoğdur (6) o lanlar  on g y rler benüm yo  ve bunların  ozları var benüm yo  d r imdi bu  urm yı (7) anu n d rerven kim varam ol o lancu a  oz alıv rem d r t  sevine a lamaya d di (8) ser r eyitdi ben ol içi tam m eyledüm o lancu a  on eyledüm ve  oz dağı (9) alıv rd m sen f ri  ol d d m der-h l h tifden bir  v z i itd k kim iki z n (10) m zdi ber- -berd r d diler Z r  ikisi dağı vel ileridi na ld r kim bir gün ma  r f (11)  ane  ah içinde otururdu bir m s fir geldi  ibleyi a layumadı  ibles z yöre (12) nam z  ıldı  n nam z va ti geldi ma  r f durugeldi y ranlarıyla nam z (13)  ıldılar ol derv    ac l oldu eyitdi ba na ne n  ibleyi d med n z d di (14) ma  r f eyitdi  ayırmaz ne yöre kim ba arsa  tangrı andadur d di derv  n (15) gönli hoş oldu na ld r kim ma  r fu  bir  ayısı varıdı  ehr n n yibidi

194b (1) bir gün geçerdi ma  r fı gördi kim etmek y r bir lo ma kendü (2) y r ve bir lo ma ite v r r  ayısı eydür utanmaz mısın kim itile etmek (3) y rsin d di eyitdi gerçeksın kim ben dağı utand  mdan ötrü y rven d di (4) pes ma  r f ba ın  aldurdu hav da bir  u  gördi  ı ırdı geldi ma  r fu  (5) ileyinde ba cu azın y ni arasında gizledi  ayısı eydür bu ne  u dur kim (6) ba ın gizler d r ve yüzin göstermez d r ma  r f eydür ben tangrıdan utanurvan (7) benden bu utanur her kim tangrıdan utana dükeli    lem andan utanur d r  ayısı (8)  ac l oldu gitdi na ld r kim bir gün bevl eyledi ve teyemmüm aldı (9) eyitdiler u  dicle ırma ı ya ınca dur ne n teyemmüm  dersin d diler eyitdi (10) a na degin varınca diri

olduğum bilür misiz dèdi nağldür kim bir gün (11) şevk aña gâlib oldu öñinde bir direk yaturdı ol diregi eline (12) aldı şol kadar silkdi kim direk päre päre oldu ma' rûf (13) sözleridür eydür cömerdlik nişanı üçdür evvel vefâdur hilâfsuz (14) ikinci ' aţâdur su' âlsüz üçüncü şefkatdür minnetsüz ve eydür ğaflet nişanı (15) oldur kim haq te' âlâ anı bir nesneye meşgûl eyleye kim hîç işine yaramaya

195a (1) ve eydür evliyâ nişanı üçdür evvel endîşesi hep tangrı ola ve dağı işi (2) işleyecek tangrıçün işleye ve dağı dölendügi ve qararı haqkıla ola ve haqquñ (3) ' inâyeti nişanı kıl üzerine oldur kim ' ameli kapusın aç ve fâyidesüz söz (4) kapusını yapa ve eydür ' amelsüz uçmak istemek muhâldür ve tangrı emrine muţî' (5) olmadın rahmet ummak cehldür nağldür kim ma' rûf bir gün hoş ta' âmlar (6) yèridi eyitdiler kim bu hoş ta' âmı neye yèrsin eydür kim ben konuqvan konuq ne (7) vèrürlerse anı yèr olur dèdi bir kişi andan ögüt diledi eyitdi hâcetüñ bir (8) kişiden dilegil kim hâcetüñi bitürmek elinden gele ve dağı eyitdi şol kişi kim (9) andan saña renc ve kayğu ve belâ gele haqîkat bilgil kim şâzılık ve râhat dağı (10) andan gelür dèdi serîr-i saqaţî eydür bir gün ma' rûf baña eyitdi kaçan kim (11) tangrıdan hâcet dileyessin eyitgil ilâhî ma' rûf-ı kerhî haqkıçün benüm hâcetüm (12) revâ eylegil dègil tâ hâcetüñ revâ ola dèdi ve ma' rûfuñ mu' âmelesi (13) haq katında şöyle idi kim öldüğinden soñra bağıdâd kavmi anuñ toprağına (14) müstecâbü'd-da' ve ve tiryâq-ı mücerreb dèrleridi ve her ne hâcet ki şeyhüñ (15) toprağından dileyelerdi maqbûl olurdu çünkim ma' rûf öldi anuñ ğâyet-i

195b (1) luţfindan hulğından ve aru dirliğinden kim halkıla dèrilüpdururdu cühûdlar (2) ve tersâlar ve müsülmânlar çekişdiler kim her bir millet eyitdi kim bu bizdendür dèdiler (3) pes bir mürid eyitdi siz çekişmeñ ben şeyhümden şöyle işitdüm kim eyitdi idi (4) benüm cenâzem kanğı millet kıyında durursa andanvan dèdi idi pes islâm (5) kavmi ilerü yüridiler cenâze bunlaruñ kıyında durdı ve yukaru kalğdı ve hem (6) sinin dağı anda kazdılar defn eylediler nağldür kim ma' rûf bir gün (7) orucıdı müridleriyle giderdi ikindü vaqtinde gördiler kim bir saqa şu gezdürürdi (8) eydüridi tangrı yarlıgasun ol kişiye kim benüm suyumdan içe dèridi (9) pes ma' rûf aldı ol şudan içdi müridleri eyitdiler neçün orucuñ (10) sıduñ eyitdi saqa du' âsına rağbet eyledüm dèdi çünkim dünyeden geçdi (11) düşde gördiler kim sordılar kim tangrı senüñle ne kıldı eyitdi beni saqa du' âsıyla (12) yarlıgadı dèdi serîr-i saqaţî eydür ma' rûfi düşümde gördüm kim ' arş (13) altında vâlih ve hayrân olup dururidi haqdan hitâb oldu kim ma' rûf (14) bizüm ' işkumuzdan hayrân olupdur bizi görmeyince uşşı geliser degüldür dèridi (15) rahmetu'llâhi ' aleyhi ve'l-âhar ol nefis küşte-i mücâhede ol dil

196a (1) -zinde-i müşâhede ân sâlik-i hazret-i melekût ân şahid-i ‘izzet-i ceberût ân (2) nokta-ı lâ-yenkaṭi serîr-i saḳaṭî raḥmetu’llâhi ‘aleyhi imâm-ı ehl-i taṣavvufı ve dükeli ‘ulûm (3) içinde kâmilidi ve derd ve şevḳ deñiziyidi ve ‘ilmûñ ve şebâtuñ taḡıyidi ve baḡdâd (4) şehrinde evvel ḥaḳâyıḳ ve ma‘rifet söyleyen olıdı ve ḥabîb-i dâ‘îyi görmişidi (5) ve cüneydüñ tayısıyidi ve çok meşâyiḫler görmişidi ve ‘ırâḳ meşâyiḫleri anuñ (6) mürîdidi ve ol ma‘rûf-ı kerḫî mürîdi idi ve evvel ol baḡdâd şehrinde (7) dükkânı varıdı ḥurde-fürüşlik éderdi ve ol dâ‘im dükkânına perde asardı (8) ve namâza meşḡul olurdı ve her gün biñ rek‘at namâz kılırdı bir gün bir kişi lekâm (9) taḡından aña ziyârete geldi ve perdeyi kaldırdı ve selâm vèrdi ve eyitdi (10) lekâm taḡında fulân pîr saña selâm degürür dèdi serîr eyitdi ol şeherden (11) neçün gitdi er oldur kim ḳanda olursa ḥaḳḳa meşḡul ola bâzâr dèmeye (12) ve ḥalk arası dèmeye bir laḫza ḥaḳdan ḥâlî olmaya dèdi naḳldür kim serîr (13) on aḳçada bucuḳ aḳça aşı alurıdı artuḳ almazdı bir kez altmış aḳçaya (14) bâzâm aldıyıdı soñra kız oldu dellâl geldi eyitdi bâzâmuñı doḳsan (15) kızıla satayın dèdi eyitdi ben tangrıyla ‘ahd eylemişven kim on aḳçada bucuḳ aḳça

196b (1) alam ‘ahdı nece şıyayın dèdi dellâl eyitdi ben daḫı revâ görmezven kim senüñ (2) davaruñı eksüğe vèrem dèdi bir gün baḡdâd şehrine od düşdi serîr dükkânı (3) yanmadı eyitdi ben daḫı ḳonşılaruma muvâfaḳat édeyin dèdi dükkânın hep yoḳsul (4) –lara üleşdürdi taṣavvuf şüretin gèydi dünyâdan fâriḡ oldu serîr eydür (5) bir gün dükkânımda otururdum ma‘rûf bir yetîm oḡlancuḳ getürdi buña gèyesi édivèr (6) dèdi gèyesi édivèrdüm baña eyitdi dünyâyı senüñ gönlüñe serd eylesün (7) dèdi ve saña bu gönül şuḡlından ferâḡatlık vèrsün dèdi ben andan gèrü (8) dünyâdan fâriḡ oldum ma‘rûf du‘âsı bereketinde dèdi ve anuñ ‘ibâdeti (9) ve riyâzeti dükeli ‘âlem içinde meşhûrdur tâ ḥaddî cüneyd eyitdi ben serîrden (10) ṭa‘ata meşḡulıraḳ kişi görmedüm dèdi yèdi yıl tamâm pehlûsın yère ḳomadı (11) ve gèce uyumadı ve eydüridi kim nefsbenden kırḳ yıl tamâm keşürile bal diledi (12) vèrmedüm dèridi ve eydüridi kim günde birḳac kez gözgüye baḳarvan görürven (13) kim günâḫ şomlıḡından yüzüm ḳara oldu mı olmadı mı dèyü naḳldür kim cüneyd (14) eydür bir gün serîr ḳatına vardum gördüm kim aḡlardı ben eyitdüm neçün aḡlarsın (15) eydür bu gèce bir oḡlan geldi ben eyitdüm bu bardaḳı yuḳaru ḳoḡıl tâ suyı

197a (1) sovsun dèdüm kim içem gèce düşümde bir ḫürî gördüm geldi ben eyitdüm sen kimüñsin (2) dèdüm eyitdi ben anuñçünvan kim suyı yuḳaru ḳoyup sovitmaz ve sovuḳ su içmez (3) dèdi ben çünkim uyandum bardaḳı yère urdum uş yatur dèdi naḳldür kim cüneyd (4) eydür bir gèce durdum mescide vardum bir kişi gördüm kim mescid ḳapusunda dururidi (5) ḳorḳdum eyitdi yâ cüneyd benden mi ḳorḳarsın dèdi ben eyitdüm belî eyitdi

tangrıyı (6) bilürseñ neçün andan qorqmazsın ben eyitdüm sen kimsin eyitdi ben iblīsven (7) dēdi cüneyd eyitdi ben nēce qorqmayam ol kişiden kim tangrıdan qorqmaya ve dağı (8) cüneyd eydür iblīse eyitdüm kim hīç uşbu fuqarā qavmine el urur mısın eydür (9) yoq eyitdüm neçün eyitdi anuñçün kim ben buları dünyâyıla dutarsam āhirete (10) qaçarlar ve āhiretile dutarsam tangrıya qaçarlar ayruq bulara el degürmezın dēdi (11) ben eyitdüm yā iblīs eylese sen hīç faqr ehline dış qoyuramazımsın dēdüm (12) eyitdi meger bir vaqtin dış qoyururvan dēdi ben eyitdüm ne vaqtin eydür şol vaqtin (13) kim semā´ edeler gelürven görürven kim bir nicesi haqqıçün semā´ eder anda işüm (14) yoq ve bir nicesi halkıçün semā´ eder aña ol vaqtin fırsat bulurvan dēdi biz (15) bu gelecı içındeıyiken serīr mescid içındeımiş içıerüden çağırdı ve eyitdi

197b (1) fuqarā qavminde bunuñ işı yoqdur yalan söyler bu tangrı düşmeni dēdi cüneyd (2) eydür gün serīrile gıderdük bir bölük muħanneşlere uğraduq benüm gönlümden geçdı (3) kim bunlar haqqa lāyıq iş ne işleyeler dēdüm serīr eyitdi hergız kimseneyı kendözünnden (4) alu görmegıl dēdi naqldür kim bir kez semā´ arasına gırdı meger ol (5) semā´ haqqa lāyıq degüldı bir ün işıtdı kim eydürırdı *eci`tenā bi`l-haqqı* (6) *em ente mine`l-lā`ibīne* aşığa oturdı istıgfār eyledi naqldür kim (7) bir gün bir dervīş serīre geldi serīr anuñ öñıne ta´ām getürdıydı (8) serīr eyitdi kaç gündür kim yēyesi yēmedün eyitdi bēş gündür kim yēyesi yēmedüm (9) –ıdı dēdi serīr eyitdi bu senün açlıguñ baħıllıqıdandır dēdi dervīş (10) –lıkden degül dēdi tonlaruñ var aç yürürsın dēdi naqldür kim (11) serīr dıledi kim evlıyālardan bırsın göre pes ittifāq düşdı kim bir tağ (12) başında bir velī gördı kim oturur kıyına vardı *es-selāmü`aleyke* dēdi ve *aleyke`* (13) *s-selāmü* dēdi eyitdi ne kişısın eyitdi ol eyitdi ne işlersın eyitdi (14) ol eyitdüm ne yērsın eyitdi ol eyitdüm bu sözden senün murāduñ tangrı mıdur (15) dēdi eyitdi ne´am çün bunu işıtdı na´ra urdı cān vėrdı

198a (1) naqldür kim cüneyd eydür bir gün serī baña sordı kim maħabbet nedür ben eyitdüm (2) murāqabatdur ve bir niceler eydürler kim işāretdür ve dağı çok dürlü eydürler (3) dēdüm serīr kendü derısını tıtdı çekdı bir pāresın qopardı eyitdi (4) anuñ maħabbeti şartın biz yērine nēce getürıblevüz dēdi bī-hüş oldı (5) düşdı yüzi ay bigı oldı naqldür kim bir kışı otuz yılıdı kim (6) bir ayağı üzerine durup mücāhede dartardı eyıtdıler kim bu mertebeyı neyle bulduñ (7) eyitdi serīr-i saqaṭı du´asıyla buldum eyıtdıler nēte oldıydı eyitdi bir gün (8) anuñ qapusına vardum ve qapusını qaçdum meger ol ħalvet içınde imiş (9) dilemezımiş kim kimsene aña zaħmet vėre çağırdı kim ne kişısın eyitdüm kim (10) āşınāvan eyitdi āşınāmıssañ aña meşgöl oladuñ dēdi ve eyitdi ħuzāvendā bunu (11) kendüsıne meşgöl

eyle dēdi ol vaqtiden berū iſūm buña ēriſdi dēdi (12) naſldūr kim bir gūn serī va‘ z eydūridi ḥalīfe ḥāšekīlerinden (13) bir ḥāšekī dūrlū dūrlū ṭonlar gēyūp ḳullarıla geçerdi eyitdi gelūñ varalum (14) ſol kiſi ne ſöyler iſidelūm dēdi çūnkim ol ḥāšekī ēriſdi serīrūñ (15) diline bu yūridi kim ‘ālem içinde ādem oĝlanından za‘ īf kimse olmaya

198b (1) bu dūkeli za‘ īfligile tangriya ‘āſī olur dēdi ol ḥāšekī bu ſözi iſidicek (2) eyle dut kim bir oĝıdı anuñ cānına ṭoĝındı ſol ḳadar aĝladı kim (3) bī-hūſ oldı pes aĝlayu durdı evine vardı ol geçe hīç ṭa‘ām (4) yēmedi ve ſöz ſöylemedi yarındası yine yayan durdı meclise geldi göñli ĝuſſalu (5) ve beñzi ſararmıſ çūn meclis tamām oldı yine evine vardı yarındası yine (6) dervīſāne ṭonlar gēymiſ ve ol dūnyā ṭonların çıĝarmıſ çūnkim meclis (7) āḫirine degdi durdı serīr ileyine geldi ve eyitdi ol senūñ ſözlerūñ (8) benūm cānuma kār eyledi ve dūnyā benūm gözūmden çıĝdı imdi dilerven ḥalḳdan (9) ‘uzlet eyleyem dēdi serīr elinde tevbe eyledi ve andan durdı yūzin ſaḫrāya (10) dōndūrdi gitdi çūnkim birḳac gūn geçdi bir gūn bir ḳarı yūzi yırtılmıſ serī (11) ḳıyına geldi ve eyitdi ēy müsūlmānlar imāmı benūm bir oĝlancūĝum varıdı tāze (12) yigitti bir gūn senūñ meclisūñe gelmiſ senūñ meclisūñden çıĝıcaĝ aĝlayu (13) ve inleyū geldi imdi andan berū birḳac gūndūr kim ĝāyib oldı ve bilmezven (14) kim ḳandadur benūm tedbīrūm eyle dēdi ol ḳadar zārılık ḳıldı kim serī (15) esirgedi eyitdi göñlūñ ḥoſ ṭut kim ſimdi bunda gele göresin dēdi bir demden

199a (1) ſoñra gördiler kim aḫmed-i ḥāšekī ḳapuya geldi serīr gördi kim beñzi sararmıſ (2) gözleri çuḳura dūſmiſ anasına ḥaber eylediler geldi oĝlınūñ ſtine dūſdi (3) neçekim cehd eyledi kim evine ilede varmadı yūzin ſaḫrāya dutdı gitdi (4) bir yıl yine ĝāyib oldı bir geçe serīr evinde otururdu bir kiſi geldi ḳapu ḳaĝdı (5) eydūr kim beni aḫmed vērbidi ve eyitdi kim ben dūnyeden ſefer ēderin ſeyḫ baña (6) gelsūn dēdi ſeyḫ durugeldi ĝūristāna vardı aḫmedi gördi kim bir ĝūr (7) -ḥāne içinde yūzin ṭopraĝa urmiſ ve cān ḥulḳumına gelmiſ ve dilin depredūr (8) ve eydūr kim *li-miſli ḥāzā fe’l-ya‘meli’l-‘āmilūne* dēdi serīri gördüĝi sā‘at (9) cān ısmarladı serīr aĝladı dōndi ĝerū ſehre vardı kim ḥalḳa ḥaber (10) ēde tā defn ēdeler ḥalḳı gördi kim ſeherden çıĝmıſ ḳarſu gelūrleridi (11) serī eyitdi kim ḳanca gidersin eyitdiler kim dūn geçe gökden ſn iſitdūk (12) eydūridi kim herki velī namāzın ḳılmaĝ isterse ĝūristāna gelsūn dēdi imdi (13) bizler anuñ namāzın ḳılmaĝa varuruz dēdiler pes dūkeli ſehir ḳavmi bir kezden vardılar (14) aḫmedūñ namāzın ḳılup defn eylediler maḳſūd bu ḫikāyetden oldur kim serīrūñ nazarı (15) ſöyle idi kime kim nazar ētse velīlerden olurdu naſldūr kim serīr

199b (1) eyitdi otuz yıldur kim bir kez el-ḥamdüli'l-lâhi dëdüm otuz yıldan berü istigfâr (2) ederven kim ol şükri neyçün eyledüm sordılar kim nête eyitdi bir kez baġdâd (3) şehrine od düşdi dükeli dükkânlar yandı benüm dükkânım yanmadı geldiler baña (4) dëdiler kim senüñ dükkânıñ yanmadı kalan dükkânlar heb yandı dëdiler ben (5) eyitdüm el-ḥamdüli'l-lâhi imdi kendözümü kalan müsülmânlardan yeġ dutdum temen (6) anlaruñ ziyânına hoşnüd oldum gibi şükr eyledüm henüz ol od otuz (7) yıldan berü benüm içümden çıkmadı dëdi ve daġı eyitdi irâk oluñ (8) güci yêter ḳonşılardan ve aşsıcı bâzârcılardan ve 'âlim beglerden ve eydür her (9) –kim dilerse kim anuñ dîni selâmet ola ve kendözi ĩmin ola ḥalkdan (10) 'uzlet eylesün kim bu zamân 'uzlet zamânıdur dëdi ve eyitdi her (11) yazuḳ kim şehvetden ḥâşıl ola ümîzdür kim ol yarlıġanur ve her yazuḳ (12) kim kibirdendür ümîz dutmaġa yaramaz kim ol yarlıġana zîrâ âdem atamuzuñ (13) günâhı şehvetdenidi yarlıġandı iblîsüñ günâhı kibirdenidi yarlıġanmadı (14) ve eyitdi her kim kendü nefsin öġütlemeye ḳuvveti yêterse ayruḳları daġı (15) edebleyü bile ve eyitdi gönül üç kısmdur biri oldur kim hîç nesne anı

200a (1) yêrinden ıramaz ol taġa beñzer ve birisi daġı ağaca beñzer kim bitüpdür yêl (2) esicek depremez birisi ağac yapraġına beñzer kim yêl ḳancarudan eserse añaru (3) döner ve eydür ḥayâ ve üns gönül ḳapusına gelürler ve eger zühdi ve vera'ı (4) anda bulurlarısa içêrü girürler ve eger bulmazlarısa gêrü dönerler ve eydür (5) beş nesne gönül içinde ḳarâr dutmaz eger gönül içinde kendülerinden (6) artuḳ nesne bulurlarsa ḥavf ve recâ ve ḥayâ ve üns ve maḥabbet ve eyitdi (7) 'ârif oldur kim anuñ yêdüġi şayru yêdüġi gibi ola ve uyḳusu ḳuyruġı örü (8) soḳmış kişi uyḳusu gibi ola ve dirliġi ġarḳ olmış kişi dirliġi gibi ola (9) ve ḥaḳ te'âlâ eydür êy ḳulum ḳaçan kim sen beni çok añasın ben saña müştâḳ (10) olurvan dër ve eydür şüfî kişi güneş şıfatlıdur kim dükeli 'âleme toḳınur (11) ve eydür yêr bir şekildür kim dükeli mevcüdâtuñ yükin götürür 'ârif daġı (12) eyle gerek ve eyitdi zühd 'âlâmeti acılıġa ḳatlanmaḳdur ve setri örtüldüġine (13) ve yatacaḳ yêr bulduġına şükr eylemekdür ve eydür her kim ḥalka ḳarışmaġı (14) seve şıdḳı azındandur ve eydür görklü ḥulḳ oldur kim ḥalkı incitmeye ve (15) ḥalk anı incitdüġünü götüre ve eydür günâhı terk eylemek üç nesneden ötrüdür

200b (1) evvel ḫamu ḳorḳusından ikinci uçmaḳ raġbetinden üçünci tangrıdan utanmaḳdan ve eydür (2) ḳul ḳurtılmaya tâ dîni şehvet üzerine iḫtiyâr eylemeyince ve helâk olmaya tâ (3) şehvetini dîni üzerine iḫtiyâr eylemeyince naḳldür kim şeyḫ bir gün şabrdan söz (4) söyleyüdururdu bir ḳuyruġı örü şeyḫi birḳac yêrde soḳdı ol ḳuyruġı (5) –örüyi

kendözinden giderimezdi eyitdi şabrđan söyleyüdururdum tangrıdan utandum (6) kim kıuyruğı örüyı giderem dēdi ve münācātı içinde eydürıdi ilāhı seni (7) ne dilile zıkr ēdeyin eger *fe-zkurūni* demeseydūñ ben hıç zıkr eylemeyeyidüm ya' nı (8) sen dile sıgmazsın dēr ve cüneyd eydürdi serı eydürıdi kim ben (9) dilemezven kim bađdād şehrınde ölem eyıtdüm neçün eyitdi anuñçün kim añsuzda (10) yēr beni taşra bırağa ve ĥalka rüsvāy olam dēridi cüneyd eydür serır (11) sayruyıdı görmege vardum ve müzevvecesını kıaldurdum ve ürdüm eyitdi kıo kim (12) od yēlden kıatı olur dēdi eyıtdüm nētesin eyitdi ' *abden memlūken lā* (13) *yakıdıru 'alā şey'in* eyıtdüm vaşıyyet eyle eyitdi ĥak şoĥbetin kıoyup ĥalk şoĥbetine (14) meşğül olma dēdi ve cān ısmarladı raĥmetu'llāhi ' aleyhi ve'l-āĥar (15) ān ' ālim-i fer' ve aşl ve ān ĥakim-i vaşl ve faşl ān sūtūze-i ricāl ān rübūze-i

201a (1) zül celāl ān be-ĥakıķat velı fetĥ-i mavşalı raĥmetu'llāhi ' aleyhi meşāyih ulularındanıdı (2) ve şāĥib-i himmetıdi ve ' ālı mertebe issiyıdi ve vera' ve mücāhede içinde ber-ā-beri (3) yoğıdı ve ĥalkdan ' uzlet eyleyüpdururdu ve ĥalk anı bildügin dilemezdi bir bölük (4) kilıdleri yanına daķardı tā gören bāzırgān şansun dēyü kendözın belürsüz (5) eylerıdi ululardan bir uluya şordılar kim fetĥ-i mavşılınūñ ' ilmi var mıdı (6) dēyü eyitdi ol ' ilm tamāmdur ki dünyāya şulaķa urupdururdu dēdi (7) naķldür kim ' abdu'llāh-ı celāl eydür bir gün serı saķatı kıyında idüm çünkim (8) dünüñ yarısı geçdi serı durugeldi na' lın gēydi kim gıde ben eyıtdüm (9) kıanca gidersin eyitdi fetĥ-i muşılı kıyına giderven dēdi çünkim taşra çıķdı (10) bađdād şehrınūñ ' asesleri serıyı dutdılar zındāna ilettiler çün érte oldu (11) anı buyurdılar kim döğelerıdi bir kışı eline ađac aldı ve elin kıaldurdu kim ura eli (12) havāda kıaldı aşığa inmedi eyıtdiler kim neçün urmazsın eyitdi pır kıarşumda (13) durur ve eydür kim urma elüm aşığa inmez uram dēr bağdılar gördiler kim (14) ol pır fetĥ-i mavşılıyıdi pes serıyı salıvėrdiler naķldür kim bir gün fetĥden (15) şıdķ şordılar elin demürce ocağına soķdı bir päre kıızmış demür çıķardı

201b (1) kıbķızıl ol demüri elinde dutdı ve eyitdi şıdķ budur dēdi naķldür kim (2) fetĥ eydür bir gün emıri'l-mü'minın ' alıyı düşümde gördüm eyıtdüm kim baña öğüt vėr (3) eyitdi eger baysañ dervışlere tevāzu' eyle ve eger yoķsılısañ baylara tekebbürlik (4) kim müzddür naķldür kim fetĥ eydür bir gün yārānlarıla mescid içinde otururdum (5) bir yigit içerü girdi ve eyitdi yā fetĥ sen bilür misin kim ĥarīb kışiler ĥakķuñ (6) –dur eyıtdüm eved ĥarıbler ĥakķuñdur eyitdi imdi yarın fulān maĥalleye gelgil (7) kim ben anda ölürven sen beni yuyasın ĥakķuma kıoyasın dēdi çıķdı gıtdi (8) yarındası durdum ol dēdüđi maĥalleye vardum gördüm kim ol yigit cān ısmarlarmış (9) kendü elümile yudum ve namāzın kııldum

defn eyledüm durdum kim gidem ol yigit (10) sin içinden eydür *lev kâne lî menziletin*
'inde'l-lâhi nü' avvizüke 'alâ hâzâ (11) ya' nî eydür eger benüm tangrı kıyında menziletüm
olursa bunuñ 'ivaızın saña edem dër (12) naıldür kim feth-i muşilînüñ bês uvacuk
oğlancuqları varıdı bêsî (13) dağı bir kilim serinürleridi yaturlarıdı ve kendözi ağıardı ve
eydüridi (14) kim kırkarvan kim bu benüm ağıladıgum riyâ mıdur veyâ ihlâş mıdur dëridi
ve (15) naıldür kim bir kez feth düşdi bir dırnağı çıktı kan revân oldı

202a (1) ve feth güleridi eyitdiler yâ feth neye gülersin eydür benüm güldüğüm
şükür yêrine geçer (2) ve eger yüzüm burtarsam şikâyet bigi olur müzdi olmazdı naıldür
kim (3) bir gün bir kişi feth nesne getürdi eyitdi dilemedin gelen nesneyi gëru döndüricek
(4) hağğa vërdüğün red eylemiş gibi olur dëdi şundı bir aqçasın aldı (5) kalanın gëru vërdi
naıldür kim feth eyitdi otuz abdâlıla şöhet eyledüm (6) dükelişi baña dëdiler kim halka
karışmağıl ve oğlanıla şöhet eylemegil ve ta'âmıdan (7) şol kadar yëgil kim acılığdan
ölmeyesin ve dağı eyitdi ey yârânlar sayrunuñ (8) ta'âmın ve şuyın keserlerise ölür mi dëdi
eyitdiler ölür feth eyitdi gërçek (9) söyledüñüz her kim gönünden 'ilmi ve hikmeti ve
meşâyih sözlerin keserse ol (10) gönül dağı ölür dëdi ve dağı eyitdi ma'rifet ehli oldur kim
söz (11) söylerse tangrıya söyleye ve çün 'amel eyleye tangrıya eyleye ve çün nesne (12)
isteye tangrıdan isteye her kim dükeli işde tangrıyı ihtiyâr eyleye lâ-cerem hağ (13) dostlığı
anuñ gönünde berkiye ve her kim tangrıyı seve tangrıdan artuk nesneyi (14) hağ anuñ
gönünden çıkara ve çünkim feth dünyeden gitdi bir ulu anı düşünde (15) gördi ve şordı kim
tangrıñ senüñle ne kıldı eydür tangrı baña sordı ve eyitdi

202b (1) neçün bunca çok ağılarıduñ eyitdüm günâhlarum odından eyitdi yâ feth ben
ol (2) firîşteye buyurdumıdı kim senüñ yazuklarıñ yazaydı her dem kim senüñ ağıladıgıñ
(3) görürdüm yazma dëridüm dëdi rahmetu'llâhi 'aleyhi ve'l-âhar ân şeyh-i (4) kebîr ân
imâm-ı haţir ân zeyn-i zamân ân rükn-i cihân ân velî-yi kubbey-i (5) tevârî kuţb-ı vaqt ahmed
havârî rahmetu'llâhi 'aleyhi yigâne-i vaqtidi ve (6) dükeli 'ulüm içinde 'âlimidi ve tarikat
içinde 'âlî sözleri varıdı ve hağâyık (7) ve dağâyık içinde mu'teberidi ve rivâyet ve ahâdis
içinde muhtedâyıdı (8) ve zamânesi ehli dükeli işde aña rücû' ederlerdi ve şâm
ulularındanıdı ve (9) cümle dillerde maħmūd idi ve dükeli gönüllerde maħbûbıdı ve
süleymân-ı dârânî (10) mürîdiyidi cüneyd anuñ hağğına eyidüpdür kim ahmed şâm
reyhâmidur dëridi (11) ve süfyânıla çok şöhet edüpdururdi ve ol evvel hâlinde 'ilm
oğımağa (12) meşgülıdı çok dürişdi tâ 'ilmi kemâline erürdi andan sonra bir gün kitâbların
(13) hep dërşürdi deñize bırağıdı ve eyitdi şimdiye degin 'ilme meşgülıdum andan (14) gëru

‘amele meşgûl olayın dēdi şimdiye degin kıala meşgûludum inden gēri (15) hāle meşgûl olayın dēridi naķldür kim süleymān-ı dārānī aḥmedüñ şeyḥiyidi

203a (1) kıavl eyleyüpdururdi kim aḥmed hergiz şeyḥi sözine muḥālefet eylemeye bir gün süleymān (2) sözlere tıalupdururidi aḥmed eyitdi tennūrı yandurmuşlar ne buyurursuz dēdi (3) şeyḥ cevāb vērmedi aḥmed bu sözi üç kez eyitdi bu kez süleymān eyitdi var (4) anda otur dēdi aḥmed vardı kıızmış tennūra girdi oturdi bir demden (5) şöıra şeyḥ kendü hāline geldi aḥmedi varuñ görüñ kim ol benümle kıavl (6) eyleyüpdür kim sözüme muḥālefet eylemeye şimdi ol tennūra girüpdür dēdi (7) vardılar gördiler kim aḥmed kıızmış tennūr içine girmiş oturur bir kıılı göyünmedük (8) naķldür kim aḥmed bir gece düşünde gördi kim bir görklü yüzlü hūrī geldi (9) kıyında oturdi aḥmed eyitdi ne görklü yüzüñ var hūrī eyitdi dün gece sen (10) çalab kıorķusından ađladuñıdı ol yaşı aldılar benüm yüzüme dürttiler şöyle (11) görklü oldum dēdi aḥmed ḥavārī sözleridür eydür her kim yazuķlarına (12) diliyile tevbe eyleye ve gönliyle peşimān olmaya ol tevbe degüldür dēr ve eydür (13) tevbe oldur kim tangrıdan gele yoksa tevbeye kıarşı varmaķ ol kıadar degüldür (14) dēr her kim tevbe eyleye tã‘at kıopa tã‘atdan zāhidlik kıopa zāhidlikden (15) şıdķ kıopa şıdķdan tevekkül kıopa tevekkülden tevḥīd kıopa tevḥīdden ma‘rifet kıopa

203b (1) ma‘rifetden ḥavf ve recā kıopa kıaçan bu ḥaşletler ḥāşıl ola ḥaķķa lāyık ola (2) ve eydür her kim ‘āķil ola tangrıya ‘ārif ola ve tangrıdan kıorķar ola ve eydür (3) recā ḥavf ehlinüñ kıütıdur ve eydür her kim gönül dilegiyle dünyāya nazar (4) kııla ḥaķ te‘ālā zühd nūrın anuñ gönlinde gidere ve eydür bu dünyā bir mezbele (5) bigidür ve itler dērildiği her kim aña meşgûl ola andan kemter ola ve eydür (6) ere ğafletden yavuzıraķ nesne yokdur peyğambere ölüm güc geldi tangrı zıkrinden (7) kesilevüz dēyü ve eydür tangrıyı sevmek tangrınuñ tã‘atın sevmekdür ve eydür (8) ḥiç delil yokdur tangrıyı bilmege tangrıdan artuķ zırā tangrıyı yine tangrıyla bildiler (9) her kim ḥaķķ beni sevsünler dēyü tã‘at eyleye tangrıya şirk getürmek (10) bigidür ve her kim tangrı beni sevsün dēyü tã‘at kııla dilemez kim anuñ tã‘atını (11) kimsene göre raḥmetu’llāhi ‘aleyhi ve’l-āḥar ān sālīk-i rāh ve (12) ān pāsüpān-ı dergāh ān mutaşarrıf-ı tarıķat ān mütevekkil-i ḥaķıķat ān şāḥib-i (13) fetvā-yı seciye aḥmed-i ḥazreviye raḥmetu’llāhi ‘aleyhi ḥorasān meşāyiḥlerinüñ (14) mu‘teberidi tarıķat ve ḥaķıķat içinde kāmilidi ma‘rifet ve tevḥīd içinde (15) ‘āmilidi ve dükeli tıayife gönlinde maḥbūb ve maķbūlıdı ve şāḥib-i taşānıfidi

204a (1) ve anuñ biñ mürīdi varıdı cümlesi havā yüzinde uçarlardı ve seccādelerin su (2) üstine bırağup tã‘at kıılurlardı evvel ol ḥātīm-i aşamm mürīdiyidi ve ebū (3) turābıla çok

şoĥbet eylemişidi ve ebū ĥafşı görmişidi bir gün ebū ĥafşa şordılar (4) kim bu t̥ayifede kimi gördüñ eyitdi aĥmed-i ĥazrevīyeden yüce himmetlürek (5) ve şādıkrak görmedüm dēdi eger aĥmed olmayaydı fütüvvet ve mürüvvet olmayadı (6) ve aĥmedüñ gēyesisi ispāhīler gēyesi gibiyidi ve fāţıma kim anuñ ‘avratıydı (7) belĥ pāzīşāhı kıızıydı bir gün ol kız tevbe eyledi aĥmede kişi vėrbidi (8) beni al dēdi aĥmed qabūl eylemedi bu kez kız yine ĥaber vėrbidi ve eyitdi (9) ēy aĥmed ben seni yola kığırıcı şanurdum sen ĥoz yol urucıyımışsın dēdi (10) bu kez bu söz aĥmede kıoydı kızuñ atasına kişi vėrbidi fāţımayı ĥelā (11) –llıĥa diledi atası kızın düzdı kıoşdı teberrük resmince aĥmede vėrbidi çünkim (12) aĥmed kıyına geldi aĥmede dīn içinde yardımcı oldu ve dünyā işin terk eyledi (13) ve ‘ibādete yavlaĥ meşĥūl oldu bir gün aĥmed bāyezīd-i bestāmīye ziyārete vardı (14) fāţıma daĥı bile vardı çünkim bāyezīd şoĥbetine erişdiler fāţıma niĥābın yüzinden (15) giderdi bāyezīdile küstāĥāne geleciler eyledi aĥmed müteĥayyir oldu eyitdi ēy fāţıma

204b (1) bāyezīdile küstāĥlıĥ eylemek edeb degüldür dēdi fāţıma eyitdi sen baña (2) maĥrem-i taḥīf atsin bāyezīd baña maĥrem-i taḥīkatdur dēdi ben senden hevāya (3) ērerven ve bāyezīdden ĥaĥĥa ērerven dēdi bāyezīd benden bī-niyāz ve senüñ (4) baña ĥācetüñ var dēdi bir gün bāyezīdüñ gözi fāţımanuñ eline degdi (5) gördi kim kıınalanmışıdı bāyezīd eyitdi yā fāţıma elüñ neçün kıınaludur (6) dēdi fāţıma eyitdi yā bāyezīd şimdiye deĥin görmezidüñ senüñle küstāĥıdum (7) şimdi kim elüm kınasın gördüñ ayruĥ senüñle küstāĥlıĥ eylemezven dēdi (8) benüm küstāĥlıĥım sebebi senüñle anuñçünidi kim sen eyitdüñidi kim benüm kıyumda (9) ‘avratıla dīvār ber-ā-berdür dēdüñidi bāyezīd ĥacīl oldu andan şoñra (10) aĥmed ve fāţıma yine nişābūra geldiler yaĥyā ibn-i ma‘ād daĥı nişābūra (11) geldi belĥe giderdi aĥmed anı kıonuĥlamak istedi fāţımaya eyitdi (12) buña ne kıadar nesne gerek dēdi fāţıma eyitdi bunca sığır ve bunca kıoyun (13) ve bunca ĥavīc ve bu kıadar mūm ve yigirmi eşek gerek dēdi aĥmed eyitdi (14) eşegi n’ēdersin dēdi eyitdi anuñ gibi ulu kişi kıonuĥlayıcaĥ maĥalle itlerin (15) daĥı kıonuĥlamak gerek dēdi fütüvvet içinde fāţıma şunuñ bigiyidi bāyezīd

205a (1) eyitdi her kim dilerse kim ‘avrat ťonında er göre fāţımayı görsün dēdi (2) naĥldür kim bir velī eydür aĥmedi bir gün gördüm kim altun kıañlıya (3) binmiş havā üzerinde giderdi ve firiştelere ol altun kıañlıyı zencīr (4) –lerle çekerleridi eyitdüm yā aĥmed bu mertebeyile kıanca gidersin dēdüm (5) eyitdi fulān ‘azīz ziyāretine giderven dēdi ben eyitdüm bu mertebe kim (6) senüñ vardur ol saña ziyārete neçün gelmez dēdüm eyitdi ben bu mertebeyi (7) ziyārete varmaĥıla buldum eger ol baña geleyidi bu mertebe anuñ olaydı

(8) dēdi naḳldür kim bir kez bir dervīş aḫmede ḳonuk oldu ol (9) gēce yētmiş mūm yandurdu dervīş eyitdi eger ḫaḳḳıçün yandurursañ bir mūm (10) tamāmdur dēdi aḫmed eyitdi var ḳanḳısı kim ḫaḳḳıçün degüldür söyündür dēdi (11) dervīş ol gēce erte yedegin şuyıla ve toprağıla dürişdi birisin söyündürimedi (12) erte olıcaḳ aḫmed geldi nētdüñ dēdi eyitdi ‘acebe ḳaldum dēdi aḫmed (13) eyitdi durugel daḫı ‘acāyib göresin dēdi ikisi durugeldiler bir (14) kiliseye vardılar gördiler kim bir bölük ruhbānlar oturur aḫmed daḫı geçdi (15) oturdu ḫ̄ān getürdiler aḫmedüñ öñinde ḳodılar yēgil dēdiler eyitdi tangrı dostı

205b (1) tangrı düşmeninüñ ta‘āmın nēce yēsün dēdi ruhbānlar eyitdiler bize ĩmān ‘arza (2) ḳıl dēdiler şeyḫ öñinde dükelişi ĩmān getürdiler ve müsülmān oldılar ve bunlaruñ (3) yētmiş kişi ḫaşımları varıdı anları daḫı heb müsülmān oldılar aḫmed ol (4) gēce düşinde gördi kim ḫaḳ te‘ālā eydür yā aḫmed bizümçün sen yētmiş mūm (5) yandurduñ biz daḫı senüñçün yētmiş gönülde ĩmān nūrın yandurduḳ dēdi (6) aḫmed-i ḫazrevīye sözleridür eydür her kim dervīşlere ḫizmet eyleye ḫaḳ te‘ālā (7) aña üç dürlü baḫşāyış vère evvel şehāvet ikinci gökcek ḫulḳ üçünci (8) tevāzu‘ ve eydür her kim dilerse kim tangrı anuñla ola ol şiddiḳlarıyla şoḫbet (9) eylesün dēr nētekim ḳur‘ān içinde buyurur *ve-kūnū me‘a ‘ş-şādiḳīn* ve (10) eydür her kim şabr éde ve şabr étdügi üzerine şabr éde şiddiḳlar derecesin (11) bula ve eydür şabr belā odinuñ şuyıdur ve rızā ‘ārifler ḡdāsıdur (12) ve ma‘rifet oldur kim tangrıyı gönüñle sevesin ve dilüñle zıkr eylesin (13) ve ḫalkdan kesilesin ve eydür maḫabbet nişānı oldur kim kendözini dünyede ḡarīb (14) bile gerçi kim ḳavmi ve ḫaşımı çokdur ve eydür ādeme ḫiç ḡafletden ḳatı uyḳu (15) yoḳdur ve şehvetden ḳatı ḫicāb yoḳdur ve eger ḡaflet yoḳmıssaydı şehvet ārzüsü

206a (1) olmayaydı ve eydür tamām ḳullıḳ āzādlıḳdur ve bir kez aḫmed ḳıyında bu āyeti (2) oḳıdılar kim *fe-ḡırru ila ‘l-lāhi* eydür tangrıdan yaña ḳaçmaḳ farızadur dēdi ve çün (3) aḫmed dünyādan gitdi altmış biñ aḳça borcu ḳaldı kim almış dervīşlere (4) yēdürmişimiş nez‘ ḫālinde ḫaḳḳıla münācāt eyledi eyitdi ilāḫī çün beni (5) alursın borcum ödeyüp al dēdi ben borclularum ḳıyında dutı bigiven (6) dēdi şeyḫ nez‘ ḫālinde yaturken ḳapuya bir ḫ̄oca geldi aḫmedüñ borclu (7) –ların ḳıḡıruñ dēdi dükelişi geldiler borcın ödedi andan şeyḫ cān ışmarladı (8) raḫmetu’llāhi ‘aleyhi vel ‘āḫar ān mübāriz-i şaff-ı belā ān merd-i (9) meydān-ı ‘anā ān ferd-i eyvān-ı taḳvā ve ān muḫaḳḳıḳ-ı ḫaḳḳ ve nebī ebū turāb naḫşebī (10) raḫmetu’llāhi ‘aleyhi vilāyet bādiyesinüñ seyyāḫı ve faḳr deñizinüñ mellāḫıyıdı ve (11) meşāyihler ulularındanıdı ve ḫorāsān topraḡındanıdı ve mücāhede ve taḳvā içinde (12) ḫaḳḳ şābit eyleyüpdururıdı ve işārāt ve kelimāt içinde ‘ālī nefesidi (13) ve çok yıllar başını

yasduġa ve arġasın tekyeye omadı naldür kim harem (14) içinde bir kez başın secdeye kodı gözine uyku geldi bir bölük hüriler (15) geldiler kendülerin şeyhe ‘arza kıldılar eyitdiler kim bizi abül eyle şeyh eyitdi baña

206b (1) şimdi sizün ayunuz yokdur dedi hüriler eyitdiler ya şeyh neçün bizi abül (2) etmezsin uçmak hürileri bizüm başumuza aarlar abül olmadunuz deyeler (3) rızvân bunlara cevâb v Erdi ve eyitdi yarın şeyh uçmak içinde hulüd (4) tahtına otura ol vaqtin sizi abül ede dedi kim şeyhe ullık edesiz (5) naldür ibn-i celâ eydür üç yüz meşâyih yüzün gördüm ebü turâbdan ulura (6) görmedüm dedi ibn-i celâ eydür bir gün ebü turâbı mekkede gördüm beñzi görklüyidi (7) ben eyitdüm ta‘âm ne vaqtin yedüñidi eyitdi küfe şehrinde yedümidi dedi (8) .....kim açan kim bir mürîdinde yavuz iş görse mürîdine nesne demezdi (9) kendözi tevbe ederdi ve istiġfâr ederdi ve eydürdi kim ol dağı (10) bu belâya benüm ucumdan düşdi d Erdi der-hâl ha te‘âlâ ol mürîde (11) şalâhiyet rüzî kıldı naldür kim ebü turâb bir kez beriyye içinde (12) giderdi göñli ıssı etmek yumurda ârzüladı ittifa şöyle düşdi kim (13) yol azdı bir köye uğradı gördi kim ġalebe ederler çünkim şeyhi gördiler şeyhi (14) dutdılar bizüm umâřumuz oġurlanupdur sen alduñ dediler şeyhe işkence v Erdiler (15) iki yüz aġac urdılar aralarında bir kişi ebü turâbı gördi bildi ve eyitdi buña

207a (1) ebü turâb d Erler meşâyihler ulusıdur neçün bu edebsüzligi etdüñüz dedi ol (2) avüm peşmân oldu ‘özt dilediler ve te‘essüf³⁶ yerleridi ve ayaġına düşüp (3) sucların dilerleridi ebü turâb eyitdi ey avüm ben bunu bunca yıldur kim (4) ârzü ederdüm kim bunuñ gibi hořlıġa erişeydüm dedi ve ol kişi kim şeyhi (5) bildiydi evine ilette öñine ıssı etmegile yumurda getürdi şeyh bunu göricek (6) hâtifden bir âvâz işitti kim eydür ey ebü turâb *kül ba‘de* (7) *mi‘atey celdetin* ya‘nî eydür yegil diledüġüñi iki yüz aġac yedükden řoñra hergez (8) kim ârzü edersin iki yüz aġacı añlaġıl andan ârzü eylegil naldür (9) kim şeyh eydür bir gün hicâz beriyyesinde giderdüm d Er bir abara yüzlü âdem (10) gördüm bir münâreden dağı uzunıdı göñlüm andan ürkti ben eyitdüm (11) dîv misin ya perî misin dedüm eyitdi sen dağı müsülmân mısın ya kâfir misin (12) dedi ben eyitdüm müsülmânvan eyitdi müsülmânmissañ tangrıdan artu kişiden ormayaduñ (13) dedi ve ġâyib oldu naldür kim ebü turâb yârânlarıyla bir kez ka‘beye (14) giderleridi beriyye içinde yârânları eyitdi ya şeyh yavla şuşadu dediler (15) şeyh bir kez ayaġını yere adı bir büyük biñar ıdı yârânlar eyitdiler

³⁶ *تأسف* yazılmış.

207b (1) bir kab dağı olsa dediler şeyh elin şundi yêrden bir sırça maşraba aldı (2) bunlara vèrdi su içdiler maşrabayı ka' beye degin bile iletdiler ebū turāb (3) sözleridür eydür üç nesneyi seversiz üçü dağı sizūn degüldür evvel (4) cānı seversiz cān tangrınındur ikinci mālı seversiz māl vereşe (5) –nūndür üçünci dünyāyı seversiz soñ uci elūnūzden alurlar dèdi (6) ve eydür iki nesneyi istersiz ele girmez şāzılığı ve rāhatı bu ikisi uçmağda (7) ele girür ancak ve eydür on yèdi dereceye èrişmeyince hağğa èrişmeyesiz (8) ol on yèdinūn evveli tevekküldür tevekkül oldur kim gönlini hağğa bağlaya (9) eger nesne vèrürlerise şükr eyleye ve eger vèrmezlerise şabr eyleye ve eydür (10) uyanuğ gönül oldur kim anuñ içinde hağdan artuğ kimse olmaya (11) ve eydür fikrūnūzi sağınuñ kim dükeli nesne fikirden kopar ve eydür her kimūn (12) endişesi dürüst olursa kalan ef' ālleri dağı dürüst ola hağīkat (13) baylık oldur kim hācetsüz olasın kendü mişlūnden ve hağīkat yoksulluğ (14) oldur kim muhtāc olasın kendü mişlūne nağldür kim bir kişi şeyhe eyitdi (15) hiç hācetūn var mıdur eyitdi benüm hācetüm saña ve senūn mişlūne yoğdur ve dağı

208a (1) tangrıya dağı hācetüm yoğdur dèdi ol kişi eyitdi baña hoz hācetūn yoğdur (2) tangrıya dağı hācetūn yoğ mıdur dèdi eyitdi ben rızā mağāmındavan rāzı olan (3) kişiyè hācet ne işe gelür ve eydür fakr oldur kim anuñ kütü ol (4) ola kim bula ve tonı ol ola kim 'avretin örte ve evi ol ola kim (5) başın sığındura nağldür kim başra şehrinde oldı anuñ vefātı ol (6) ölicecek anuñ kıyında kimse yoğmış çok yıllardan soñra gördiler kim ebū turāb (7) şöyle yüzün kıbleye döndürmiş ve 'aşāşın tayanmış ve cān vèrmiş ve kurumış (8) ve bir elinden bardağın kōmamış ve hiç cānavar anuñ yöresine yörenmedük ve hem (9) hadiş içinde gelüpdür kim velīlerūn teni çürimez ve cānavarlar andan (10) kaçarlar ve bunlar ölmezler bir evden bir eve girürler rahmetu'llāhi 'aleyhi (11) ve'l-āğar ān çeşme-i ravza-ı rızā ān noğta-ı ka' be-i recā (12) ān nātiğ-i hağāyık ve ān vā' iz-i ħalāyık ān mürīd-i murād yağyā ibn (13) ma' ād raziya'llāhü 'anhü lañif-i rüzigārıdı ve 'aceb görklü ħulğı varıdı (14) ve 'ışğı ve şavğı gālibidi ve mağabbet ve tarīkatuñ ma' deni idi ve 'ālī-himmeti (15) varıdı ve dergāha küstāğıdı ve anuñ va' zı işidene koyardı ve aña

208b (1) yağyā-yı vā' iz dèrleridi ve 'ilm ve 'amel içinde kadem berkitmişidi ve hağāyığa (2) ve mücāhedeye ve müşāhedeye gönül vèrmişidi ve şāhib taşnīfidi ve sözleri (3) mevzūnıdı ve nefesi mübārek ve germidi ve meşāyih eyidüpdür kim hağ (4) kişisi hağ sözlü kişi isterlerse yağyā bin ma' āddur dèrleridi ve meşāyih (5) eydürler kim tangrınıñ iki yağyāsı vardur birisi peygamberdür ve birisi velīdür (6) yağyā peygamberlerūn güzīdesiyidi ve yağyā bin ma' ād dağı velīlerūn güzīdesidür (7) evvel kişi kim ħalīfelerden soñra menbere

ağdı olıdı naıldür kim yaıyâ (8) bir gün menbere çııdı dört yüz kişi anda hâzırıdı birez dört yaña baıdı (9) va' z eylemedi menberden gëru indi ve eyitdi ben menbere bir kişiden ötrü (10) çııdumıdı ol bunda yoııdur dëdi naıldür kim yaıyânuñ bir ıarındaşı (11) varıdı mekkeye vardı anda mücâvir oldu idi yaıyâya biti yazdı (12) ve eyitdi benüm üç dilegüm vardır ol üçi daıı hâşıl oldu bir dilegüm (13) daıı ıaldı imdi du' â kııl kim ol daıı hâşıl ola dëdi evvel (14) dilegüm olıdı kim hâreme gelem geldüm ikinci dilegüm olıdı kim tangrı (15) baña bir muvâfık hâdim véreyidi elüme girdi üçünci dilegüm oldur kim

209a (1) seni ölmedin görem inşâ'allâh ol daıı müyesser ola dëdi yaıyâ cevâb (2) yazdı kim hâremden artuı yërde tangrıyı bulmaıa yaramaz mı dëdi er oldur kim (3) ne yërde olursa tangrıyla ola gerekse mescidde olsun gerekse kilisede (4) olsun daıı dëdüñ kim bir muvâfık hizmetkâr elüme girdi maıdımlık (5) haı şıfatıdır hâdimlik ıul şıfatıdır imdi ıul kim haı şıfatın dileye (6) fir'avnlıııdır ve daıı eyitdüñ kim benüm ârzüm sensin eger senüñ tangrıdan (7) haberüñ varmıssa haıııla şöyle tolayıduñ kim hiı ıardaş sııacaı yër ıalmayadı (8) eger anı bulduñısa beni n'edersin dëdi naıldür kim bir kez yaıyâ bir (9) dostına nâme yazdı ve eyitdi kim bu dünye bir düşdür ve âıiret uyanmaılık (10) –dur her kim düşinde görse kim aılar ta' biri oldur kim şâd ola ve güle (11) dër imdi sen dünyâ uyıusında aılaııl tâ âıiret uyanuılııında gülesin (12) dëdi naıldür kim yaıyânuñ bir kıızı vardı anasına eyitdi kim baña fulân (13) nesne gerek anası eyitdi kim tangrıdan dile dëdi kıız eyitdi ben utanurvan (14) kim nefsümiçün tangrıdan nesne dileyem dëdi ne kim sen vérürseñ yine ol (15) vérdüııdır dëdi naıldür kim yaıyâ ıardaşıyla bir köy kıyından geçerdı

209b (1) ıardaşı eyitdi ne hoş köy bu dëdi yaıyâ eyitdi bundan yëgrek ol (2) kiřinüñ göñlidür kim bu köyden fâriıdır dëdi naıldür kim yaıyâyı (3) bir gün da' vete kııırdılar yaıyâ yëyesi az yëridi da' vet issi ilhâh ederdı (4) kim ye yaıyâ eyitdi 'aleyke takrıbe't-ta'âmi ve-'aleynâ tehziıbe'l-'ecsâm ya'nı (5) senden ta'âm getürmek bizden tenümüz aru dutmaı naıldür kim bir kez yaıyânuñ (6) öñinde bir müm yandurdılarıdı yeıl urdı söyündürdi yaıyâ anı gördi (7) aılamaıa başladı eyitdiler neçün aııarsın bu dem yine yanduralum dëdiler (8) eyitdi ben anuñçün aııamazvan İmân nûrları ve tevııid ııraıları kim göñül (9) –lerde yandurmışlardur eger anı söyündürürlerse biz n'edevüz dëridi aııardı (10) naıldür bir gün bir kişi anuñ kıyında eyitdi bu dünyâ melekü'l-mevtile bir hâbbeye (11) degmez dëdi yaıyâ eyitdi melekü'l-mevti olmasaydı bu dünyâ bir hâbbeye (12) degmezidi eyitdiler nête eyitdi melekü'l-mevt dostı dosta êrür (13) dëdi yaıyâ bin ma'âd sözlerıdır

eydür her kim ki haq kullıgını seve dükeli nesne (14) anı seve ve her kimüñ kim haqqıla gözi rüşen ola ve dükeli maħlūqāt (15) anı görmegile rüşen ola ve eydür sen ol qadar kim haqqı seversin halk

210a (1) daħı seni ol qadar sever ve ol qadar kim sen haqdan qorqarsın halk (2) daħı senden ol qadar qorqar ve her kim tangrıdan utana tā'at kılduğında (3) tangrı daħı utana andan 'azāb vaqıtında ve eydür kul hayası nedemdür (4) ve tangrı hayası keremdür ve her kim günāh édedururken tangrıdan qorqup ol (5) günāhı terk éderse uçmaq anuñ maqāmı ola ve eydür eyü 'amelden eyü gümān (6) qopar ve yavuz 'amelden yavuz gümān qopar ve eydür mağbūndur ol kişi (7) kim kendü rüzigārın yoq yere şarf eyleye ve daħı mağbūndur ol kişi (8) kim güci yéterken tā'at kılmaya ve eydür yaluñuzlık şadıqlar arzūsıdur (9) ve eydür üç haşlet evliyā şıfatıdur evvel her işde tangrıya i'timād (10) eylemek ikinci tangrıdan artuqdan bī-niyāz olmaq üçüncü qanā'at eylemek (11) ve eydür eger ölümü bir tabaqa qoyup bāzārda şatarlarıdı āhireti seven (12) ilk anı alayıldı ve eydür dünyā beglerine kulları ve bed-bahtlar taparlar ve āhıret (13) ehline nık-bahtlar ve ebrārlar taparlar ve eydür şālih kişi oldur kim anda (14) üç dürlü haşlet ola evvel oldur kim baylara naşihat göziyile baqa (15) hased gözüyile bakmaya ikinci yoqsullara şefkat gözüyile baqa kibr göziyile bakmaya

210b (1) üçüncü müsülmānlar 'ayāllarına ve 'avratına şıyānet göziyile baqa şehvet göziyile bakmaya (2) ve her kim tangrıyla bayısa hemışe baydur ve her kim kendüsiyile bayısa (3) hemışe yoqsuldur ve eyitdi sübhān'allāh kul günāh eyler utanmaz tangrı görür (4) utanur tangrı eydür ol günāh kim seni qorqulu eyleye yegrek severven ol (5) tā'atdan kim seni qorqusuz eyleye ve eydür her kim tangrıyı dost dutarsa (6) nefsin düşmen tuta eydür mü'minlik nişanı üçdür eger aşşısı degmezse (7) bārī ziyān daħı degürmeye ve eger sevindürmezise yerindürmeye ve eger (8) eyelük söylemezse bārī mesāvīsin söylemeye ve eydür eblehdür ol kişi kim (9) tamu 'amelin işleye uçmaq uma ve eydür bir günāh tevbe kılduğında şoñra (10) étmek yavuzdur yemiş günāhdan ki tevbeden öñdin éderdi eydür mü'min (11) günāhı qorquyıla ümīz arasında dilkü gibidür kim iki arsalan arasında ola (12) ve eydür otlar édiduruñ yazuqlar hastalığına ve eydür 'aceblerem ol kişiyi kim (13) yéyesinden perhīz éder hastalık qorqusından ve günāhlardan perhīz étmek tamu (14) qorqusından ve eydür tangrınuñ tamu yaratmaqda artuqdur ucmaq yaratduğında anuñçün (15) kim eger tamu qorqusı olmayaydı hıç kimse tā'at kılmayaydı

211a (1) eydür dünyā iştiğāl evidür ve āhıret qorqu evidür kul bu ikisinüñ arasında mütehayyir (2) –dür tamulık mı ola veyā uçmaqlık mı ola eydür bu dünyā evvelinden tā

āhîrine degin (3) āhîretüñ bir sâ'at ğuşşasına degmez pes eblehdür ol kişi kim dükeli 'ömrini (4) ğuşşa içinde geçüre eydür bu dünyâ şeytân dükkânıdır zînhâr ol dükkândan (5) nesne almañ kim yêter gêrü alur ve eydür dünyâ şeytân sücisidür her kim (6) ol süciden esriye āhîretde maħmûrlığı zahmetin çeke ve eydür dünyâ bir (7) bezenmiş gelincükdür ve anuñ eri nefsine uyandur ve eydür dünyâ dedükleri (8) ser-tâ-ser ğuşşa ve endîşedür ve āhîretde 'azâbdur ve eydür dünyâ (9) kazanmağ ħörlıkdur ve āhîret kazanmağ 'azîzlıkdur ebleh ola ol kişi kim (10) 'azîzlığı kıoya ħörlıķ isteye ve eydür 'ākıllerüñ dünyâ istedügi cāhillerüñ (11) dünyâyı terk êtdüğünden yêgrekdür dedi ve eydür êy dünyâ ehli sizüñ (12) sarâyılarınuz kayşerîdür ve köşklerüñüz ħüsrevîdür ve tekebbürligüñüz 'ādîdür (13) ve mâluñuz kıarünîdür ve sağıncuñuz³⁷ nemrüdî ve fir'avnîdür ortañuzda bir aħmedî (14) olsa n'ola ve eydür dünyâ isteyici ma'şiyet ħörlığı içindedür ve āhîret (15) isteyici tã'at 'azîzligindedür ve tangrıyı isteyici hemîşe revĥ ve râħat içindedür

211b (1) ve her kimüñ kim tevekküli eksükdür dîni eksükdür ve eydür her kim saña tekebbürlük (2) êder mâlıla sen dağlı aña tekebbürlük êtmek tevâzu' dur ve eydür mürîde üç nesne (3) gerek sığınacağ kıadarınca ev ve kifâyet kıadarınca dünyelik ve bir pîşe kim (4) andan yêye illâ anuñ evi ħalvet ve kifâyeti tevekkül ve pîşesi tã'at olsa (5) dağlı gerekdür ve eydür kıaçan kim firîştehler mürîdüñ çok yêdügin göreler (6) ağlaşurlar ve her kim çok yêye têt ola kim şehvet odına yana ve eydür (7) âdem oğlanı teninde biñ endâm vardur şerden ve ol endâmlar dükelişi şeytân (8) elindedür kıaçan kim âdemüñ kıarnı ac ola şeytân ol endâmları elinden (9) salıvêrür ve eydür aclıķ bir tã'âmdur kim tangrı ħâşları andan tıkdur (10) ve eydür aclıķ bir çerîdür kim şeytân çerîsin şır ve kıovar eydür (11) mürîde riyâzetdür ve tãyiblere tecrîbedür ve zâhidlere siyâsetdür ve 'âriflere (12) mekremetdür ve eydür tangrıya sığınurvan ol zâhidlerden kim baylar tã'âmıyıla (13) ma' deleri tılu ola ve eydür zâhid ve müştâķ ve vâşıl üç şayrudur (14) zâhid mu'âlecesi şabrdur müştâķ mu'âlecesi şükürdür vâşıl mu'âlecesi tevekküldür (15) ve eydür çün gördüñ kim er 'amelile işâret êder bil kim ol vâri' dür ve çün

212a (1) gördüñ kim er âyâtıla işâret êder bil kim anuñ tãrîķi abdâllar tãrîķîdür (2) ve çün gördüñ kim anuñ işâreti 'âlîdür bilkim anuñ tãrîķi maħabbet (3) tãrîķîdür ve çün gördüñ kim az zıķre meşğüldür bilkim ol 'ârifler (4) tãrîķîdür ve eydür erüñ gönli āhîrete üç yerde meyl êder mescidde ħalvetde (5) ğüristânda ve eydür mürîd kimüñle otura eydür bir kışiyile otura kim anı tangrı (6) zıķrinden yığmaya eydür mürîdüñ âfeti nedür eydür yavuz yoldaş

³⁷ sağıncuguz yazılmış.

eydür dīn (7) tama' ıla zāyi ' olur vera' ıla bākī kalur eydür bir hardal dānesince dostlık (8) yēgrekdür yētmiş yıllık ' ibādetden kim dostlıksuz ola eydür ' ameller (9) muhtāc üç haşlete ' ilm ve niyyet ve ihlāşa ve eydür ĩmān üç nesnedür (10) havfdur recādur maḥabbetdür havf günāhları terk eylemekdür recā ümīzile (11) ' ibādet kıılmaḥdur maḥabbet güç götürmekdür tā çalab rızāsı hāşıl ola ve (12) uçmağa lāyık ola ve eydür ' arif oldur kim hīç çalab zıkrinden artuḥ (13) nesneyi sevmeye ve eyitdi havf bir ağacdur kim anuñ yēmişi tazarru' dur (14) ve günāhlardan yıgılmaḥdur ve tālībleriñ yücerek menzili havfdur ve vāşıllarıñ (15) yücerek menzili hayādur ve eydür her nesnenüñ bezegi vardur ' ibādet bezegi havfdur

212b (1) ve havf nişānı oldur kim endīşesi kışa ola ve şevḫ nişānı oldur kim (2) endāmlarıñı şehvetden yıgasın ve eydür tā' at tangrı ḥazīnesidür anuñ kilīdi (3) du' ādur ve eydür tevḥīd nūrdur ve şirk nārdur tevḥīd nūri mü'minüñ yazuḡunu (4) göyündürür kül eyler eydür zūhd üç ḥarfdür zīdür hīdür dāldur (5) zī dūnyā zīnetin terk eylemekdür hī hevāyı terk eylemekdür ve dāl dūnyāyı (6) terk eylemekdür zāhid oldur kim dūnyāyı terk eylemege ḥarīş ola (7) taleb eylemekden ve eydür fevt olmaḥ ölümünden daḡı ḫatıdur ölüm ḫalkdan (8) kesilmekdür fevt ḫaḫdan kesilmekdür eydür her kim endīşe eylemedin (9) söz söyleye peşīmān ola her kim sözi endīşe ēdüp söyleye selāmet (10) ola ve eydür naşūḫ tevbesinüñ nişānı üçdür evvel az yēmekdür orucdan (11) ötrü az uyumaḥdur namāzdan ötrü az söylemekdür zıkrinden ötrü ve eydür (12) tangrınuñ ' afvı dükeli günāhları yuyar ḫoz anuñ rızāsı nēte ola anuñ (13) rızāsı ḫaḫḫa ulaşdurur ḫod anuñ maḥabbeti ne ola ve sordılar kim er tevekküle (14) neyle ērer eyitdi ol vaḫt ērer kim vekīlligin tangrıya vēre eyitdiler zūhd (15) içinde şābit-ḫadem kimdür eyitdi kimüñ kim yaḫīni artuḥ ola eyitdiler maḥabbet

213a (1) nişānı nedür eyitdi ol kim eylügile artmaya ve cefāyla eksilmeye bireḡü andan (2) öḡüt istedi eyitdi şabr ēt evvel ben kendü nefsümi öḡütleyeyin eger öḡüt (3) dutarsa saña daḡı öḡüt vērem dēdi eyitdiler bir bölük ḫavm senüñ ḡaybetüñ (4) söylerleridi eyitdi eger tangrı beni yarlıḡarısı anlarıñ sözünüñ baña hīç ziyānı yoḫdur (5) eger yarlıḡamazsa andan daḡı beterven kim bunlar söyler ve münācātı içinde (6) eydüridi ilāhī benüm ümīzüm saña yazuḫluyiken yēgrekdür andan kim yazuḫsuz (7) olam anuñçün kim yazuḫda ' afv ve kerem ümīzi vardur ve yazuḫsuzluḫda ḡırrelik³⁸ (8) vardur ilāhī senüñ luḫfuñdan ve keremüñdenidi kim mūsāyıla harūna eyitdüñ (9) kim fir' avna yumşak söyleñ dēdüñ kim *ol enā rabbükümü'l-a'lā* dēridi (10) imdi senüñ luḫfuñ ve keremüñ *subḫāne rabbiye'l-a'lā* dēyene ne ola dēridi (11) ilāhī benüm ümīzüm senüñ keremüñe ḫalupdur

³⁸ ḡarr'Alı yazılmış.

yoksa benüm yüzüm qaralığı çokdur (12) ilāhī dünyā içinde bir eski kilīmüm var anı dağı kim dilerse dirīğ étmeyeven (13) sen kim bunca biñ ‘ālem raḥmetüñle ʔoludur bu bīçāre yazuqlu ʔullardan raḥmetüñ (14) nēce dirīğ dutasın ḥāşā senüñ luṭfuñdan ve keremüñden bizi maḥrūm édesin (15) ilāhī sen déyüpdurursın kim bir eylüge on eylük vèrem imdi senüñ

213b (1) tevfiḳüñ birle ĩmāndan yègrek eylük yokdur ve senüñ dīzāruñdan dağı (2) ulu ‘aṭā yokdur ilāhī dīzāruñdan maḥrūm eylemegil ilāhī dünyāda baña ne vèürseñ (3) kāfirlere vèrgil ve āḥiretde dağı baña ne vèürseñ mü’minlere vèrgil baña (4) senüñ dünyāda zikrūñ āḥiretde dīzāruñ gerek ilāhī benüm ‘amelümden ötrü senden (5) ʔorḳarvan ve senüñ faẓluñdan ötrü saña ümīd dutarın imdi faẓluñı benden dirīğ vèresin (6) dutmağıl ve benüm yavuz ‘amelümden ötrü baña ‘itāb eylemegil kim ben ‘ayıbluvan eski (7) ‘ayıblu issinüñdür ilāhī senden ʔorḳarvan zīrā ʔulvan ve saña ümīd dutarvan (8) zīrā ḥuzāvendsin ilāhī eger yarınğı gün baña eydürlerse kim ne getürdüñ eydeven (9) kim ben dünyā zindānındayıdum ve dünyā yazuqlarında bulaşmışvan ḥacālet ve taḳşīrlıḳdan (10) artuḳ ne getürem naḳldür kim yaḥyānuñ şehr içinde yüz biñ direm borcı (11) varıdı kim heb dervīşlere ve şūfīlere yèdürüpdururdı ve alımluları taḳazā (12) éderleridi ve anuñ ol sebebden göñli meşgūlıdı bir gece peygamber ḥazretin düşde (13) gördi kim eyitdi éy yaḥyā sen göñlüñi ʔar dutmağıl durğıl ḥorāsāna varğıl (14) ol yüz biñ aḳça borcuñdan ötrü üç yüz biñ aḳça ʔoyupdururlar (15) dèdi ben eyitdüm yā resūl’allāhi ol ne kişidür eyitdi nètekim senüñ düşüñe girdüm

214a (1) sen anda varıcaḳ anuñ düşine dağı girem dèdi ʔünkim yaḥyā düşinden uyandı (2) durdı nīşābūr şehrine geldi ve menbere ʔıḳdı va‘z eyledi va‘zdan soñra (3) eyitdi éy nīşābūr ʔavmi ben bunda peygamber işāretiyle geldüm düşümde baña (4) eyitdi kim senüñ yüz biñ direm borcuñı bir kişi ödeyüvère dèdi ol ʔavümden (5) bir kişi ʔıḳdı eyitdi ben bèş yüz biñ direm vèreyim dèdi dağı bir kişi eyitdi (6) ben kırḳ biñ direm vèreyim dèdi yaḥyā eyitdi peygamber sözi ḥilāf olmaya (7) bir kişi vère dèdi idi anda borcı ödenmedi durdı hirā şehrine geldi menbere (8) ʔıḳdı va‘z eyledi va‘z arasında eyitdi borcum baña ḥicāb olur yoksa (9) dağı ḥoş va‘z édeydüm dèdi bir gece peygamberi düşümde gördüm baña eyitdi senüñ (10) borcuñı bir kişi ödeyüvère dèdi ʔünkim bu sözi dèdi hirā pāzişāhi (11) kızı anda ḥāzırıdı eyitdi yā yaḥyā ol gece kim peygamber senüñ düşüñe girdi (12) benüm düşüme dağı girdiyidi ben eyitdüm yā resūl’allāhi ben aña mı varayım dèdüm (13) eyitdi ol saña gele dèdi ve ben saña muntazırıdum kendü ḥelāl mālumdan senüñçün (14) üç yüz biñ direm gizledümidü getürdi yaḥyāya vèrdi ve eyitdi benüm senüñ (15) ʔıyüñda bir

hâcetüm vardır gerek kim ol hâcetümi revâ edesin dedi yahyâ

214b (1) eyitdi ne hâcetüñ vardır eyitdi dilerven kim üç güne dek va'z eyidesin dedi (2) yahyâ anda üç gün va'z eyledi evvelki gün on kişi cân vèrði ikinci (3) gün yigirmi bès kişi cân vèrði üçüncü gün kırk kişi cân vèrði dördüncü (4) gün yahyâ hirâ şehriden çıkıydı deve yükü māl bilesinde idi ve oğlu (5) dağı bilesinde idi oğlını şeytân yoldan çıkardı eyitdi atam bu māl iltür dağı (6) borclulara vèrür kalanın heb miskînlere üleşdürür dedi yahyâ çünkim telaṭtum (7) maḳāmına erişdi gece anda yatdı seher vaktinde namāz kıilup başın secdeye koyup (8) –dururdu oğlu bir taş götürdi atasınuñ başına urdı cânı çıkıdı (9) götürdiler anı nişābūra getürdiler mu'ammer gūristānında defn eylediler rahmetu' (10) llāhi 'aleyhi ve'l-āḫar ān tēz çeşm-i başiret ān şahbāz-ı tarīkat (11) ān şiddīk-ı ma'rifet ān muḫliş-i bī-şifat ān nūr-ı çirāğ-ı revḫānī şāh-ı (12) şucā'-ı kirmānī rahmetu'llāhi 'aleyhi 'ahd ulularındanıdı rūzigār (13) muḫteşimlerindenıdı ve tarīkat ve ḫaḳīkat 'ayyārlarındanıdı ve yavlaḳ zīrek (14) ve firāset issiyidi ve çok taşnıfleri varıdı ve pādişāhzāde idi (15) ve bir kitāb düzmişidi ol kitābuñ adını mir'ātu'l-ḫukemā ḳomışıdı ve çok

215a (1) meşāyihler yüzün görmüşidi ve yahyâ ibn ma'ād ve ebū turābıla şoḫbet eylemişidi (2) ve ol sipāhiler gèyesisin gèyerdi ḫırḳa gèyemezdi çünkim nişābūra geldi (3) ebū ḫafş gibi kişi 'azametile aña karşı vardı ve eyitdi *vecedtü fi'l-fenā* (4) *mā talebtü fi'l-ḫayā* ya'nī kaftan altında buldum gilim altında istedüğimi (5) dedi naḳldür kim şāh şucā' kırk yıl hergiz uyumadı uykusu gelecek (6) gözlerine duz koyardı tā gözlerinden kan revān olurıdı kırk yıldan (7) soñra bir kez uyudu ḫaḳ te'ālā ḫazretin düşünde gördi ve eyitdi bār-ı (8) ḫuzāvendā ben seni uykusuzlukta isterdüm uyku içinde buldum dedi (9) eyitdi ey şāh şucā' ol uykusuzluk bereketidür kim beni uyku içinde (10) gördüñ dedi andan soñra yatur uyur oldu idi tā ola kim yine ol (11) düşi görem dèyü anuñ gibi düş 'ālem uykusuzluğundan yègrekdür (12) kim şāh şucā'-ı kirmānīnuñ bir oğlu varıdı anuñ gögsinde yeşil yazuyıla (13) allāh yazılıpdururdu çünkim büyüdi yigit oldu yigitlik havāsı aña (14) gālib oldu temāşāya ve zevḳe meşḡül oldu ve rebāb çalmaḳ öğrendi (15) āvāzı görklüyidi rebāb çalardı ve ırlardı ve ağlarıdı bir gece ḫarābātndan

215b (1) çıkıdı ve ırlayu ve rebāb çalarıdı bir kişi aña eyitdi henüz tevbe vakti (2) olmadı mı dedi tanrıdan 'ināyet ersüpdururidi bu söz aña eşer eyledi (3) tonın yırtıdı ve rebābın sıdı ve ḡusl eyledi ve bir ev içine girdi (4) kırk gün yemedi ve içmedi kırk gündən soñra çileden çıkıdı atası eyitdi (5) ne kim baña kırk yıl içinde ḫāşıl oldıydı buña kırk günde ḫāşıl (6) oldu dedi naḳldür kim şeyḫüñ bir kıızı varıdı kirmān pāzişāhı (7) diledi şeyḫ eyitdi

baña üç gün mühlet vèrũñ andan cevāb vèrem (8) dèdi şeyh durugeldi mescidleri hāneqāhları gezerdi tā bir dervīş (9) bula kızın aña vère üçüncü gün bir yigit buldı kim mescid içinde namāz kıldı (10) şeyh şabr eyledi tā ol yigit namāzdan fāriğ oldı şeyh eyitdi èy oğul (11) hīç evũñ var mıdur eyitdi yok eyitdi hīç kız alur mısın dèdi eyitdi baña kim (12) kız vère kim dünyelikden üç aqçam vardur ancaq dèdi eyitdi üç aqçañı (13) birisin etmege vèr ve birisin ete vèr ve birisin havīca vèr dèdi şoloq (14) sâ' at kızın aña vèrdi hem ol gèce teslīm eyledi şeyh kızını çünkim (15) yigit kıyına girdi gördi kim bardaq üstinde bir pāre kıru etmek durur kız sordı kim

216a (1) bu ne etmekdür eyitdi gèceden qaldı idi dèdi kız eyitdi dün rızquñ vèren (2) tangrı bugün vèrmeye midi dèdi kim etmege yarına gizledũñ dèdi atam (3) baña eyitdi kim seni bir tevekkül ehline vèrem dèdi bir kişiyeye vèrmiş kim (4) rızkıçün tangrısına inanmazımış şāh şucā'-ı kirmānī sözleridür eydür 'ālimlerũñ (5) cāhiller üzerine fażlı vardur qaçan kim kendülerin görmeyeler kendözin görür (6) 'ālimũñ mertebesi kendözin görmez cāhilden kemterdür ve eydür vilāyet (7) ehlinũñ dağı dükeli nesneye vilāyeti vardur mādemki kendüsini görmeye (8) ve qaçan kim velī kendözin āşikāre eyleye vilāyet gider qalmaz ve eydür (9) faqr dağı bir sırdur haq sırlarından dervīş kıyında emānetdür ve qaçan kim (10) dervīş ol sırrı āşikāre ède hıyānet eylemiş olur faqr andan gider (11) ve eydür şıdık 'alāmeti dağı üçdür evvel oldur kim dünyānuñ kıymeti (12) anuñ kıyında toprak qadarınca olmaya ya'nī altını ve gümüşi toprak yerine duta (13) ikinci oldur kim halkũñ ögdüğü ve sögdüğü anuñ kıyında ber-ā-ber ola (14) ne ögdüklerine sevine ve ne sögdüklerine yerine üçüncü oldur kim şehveti içinden (15) çıkara ve açlığa hoşnūz ola ve şāz ola nètekim dünyā ehli toqlığa şāz dur

216b (1) ve havf 'alāmeti dağı oldur kim tangrı kıllığına taqşırılıq ètdüğinden qorqa (2) –durur ola ve recā nişānı oldur kim yazuqluvan dèyüp çalab rahmetinden ümīz (3) kesmeye ve şabr nişānı dağı üçdür evvel tangrınıñ qazāsına rāzı (4) ola ikinci hālından kimseneye şikāyet ètmeye üçüncü niyyetin togru duta ve (5) gökcek hulq oldur kim kendü zahmetini halkdan kese ve halk zahmetin götüre (6) ve eydür her kim gözini harāmdan saqına ve tenini şehvetden saqına ve bātının (7) ma'mūr duta haqqıla ol kişiyeye şeytān kār kılmaya naqldür kim bir kez (8) yārānlarına eyitdi yalan söylemeñ ve hıyānetlik eylemeñ ve gaybet söylemeñ bāqı (9) ne gerekse èdũñ dèdi bir kez aña sordılar kim nète geçersin eyitdi (10) ol kişinũñ kim qanadın kuş qanatları bigi kırmış olalar ve oda biryān (11) eylemiş olalar ne hācetdür kim anı soralar naqldür kim h'oca 'alī-yi (12) suturgānī şāh şucā'-ı

kirmānī türbesine geldi ziyāret eyledi ve etmek üleşdürdi (13) bu kez mescide girdi ve ileyine ta‘ām kodı ve eyitdi ilāhī bu ta‘āma bir konuk vërbi kim (14) bile yèye dèdi nā-gāh kapuya bir it geldi h̄oca ‘alī ite hīç dèdi kovdı (15) şāh şucā‘ türbesinden bir āvāz işitdi kim eydür èy h̄oca ‘alī tangrıdan konuk dilerdüñ

217a (1) konuk kapuya geldi neçün kovduñ dèdi ‘alī der-hāl durugeldi kapudan taşra çıqđı (2) çevre ol iti maħallelerde istedi bir bucaqda buldı gördi kim yatur ol yèdügi (3) aşı getürdi it önine kodı it ol aşı hīç nazār eylemedi h̄oca (4) ‘alī hacīl oldı tevbe eyledi kaftanların çıkardı inşāfa geçdi it (5) eyitdi èy h̄oca ‘alī eger şāh-ı şucā‘ hürmeti olmayadı görürdüñ ne işlere (6) uğrarduñ dèdi gāyib oldı rahmetu’llāhi ‘aleyhi ve’l-āḡar (7) ān mu‘tekif-i ḡazret-i dā’im ān hūccet-i velā yaḡafūna levmete lā’im ān āfitāb-ı (8) nihānī ān dürr-i zulmet-i āb-ı zindigānī ān şāh bāz-ı kevneyn kuṭb-ı vaḡt (9) yūsuf-ı ḡuseyn rahmetu’llāhi ‘aleyhi ulu meşāyihlerdenidi evliyālar muḡaddemiyidi (10) ve ‘ālimler mükerremiyidi ve cümle ‘ulūm içinde ārāste idi ve çok meşāyihler (11) yüzün görmişidi ve ebū turābıla şoḡbet édüpdururđı ve bū sa‘īd-i (12) ḡarrāz yārānlarındanıdı ve zā’n-nūn-ı mışrī mürīdidi ve çok yaşamışıdı (13) ve riyāzet ve mücāhede içinde gāyetidi ve anuñ ilk ḡālinde tevbesinüñ sebebi (14) olıdı kim bir gün ol ‘arab kabīlesine vardıyıdı ‘arab beginüñ kıızı anı gördi (15) ‘aşık oldı yavlaḡ şāḡib cemālidi bir gece kız fırsat buldı durdı yūsuf

217b (1) katına geldi yūsuf anı göricek ditredi tangrıdan ḡorḡdı durdı andan gitdi bir ayruḡ (2) kabīleye vardı bir gece başın dizine koyupdururđı uyku aldı düşünde (3) gördi kim bir ḡüb maḡām çevresi çayır ve çemen ve orta yèrde bir taḡt (4) kurılmış ve ol taḡtuñ üstinde bir pāzişāḡ oturmuşıdı ve yeşil ṡonlular ol taḡtuñ (5) yöresinde otururlarıdı yūsuf-ı ḡuseyn bunlaruñ kıyına vardı ve sordı kim siz (6) kimlersiz eyitdiler bu taḡt üstinde oturan yūsuf peyḡamberdür ve bu duranlar (7) firıştelerdür yūsuf-ı ḡuseyne giderler kim varalar anı ziyāret édeler dèdiler ben (8) eyitdüm ben kim olam kim baña ziyārete geleler dèdüm aḡladum yūsuf peyḡamber ‘aleyhi (9) taḡtından indi ve beni ḡavra ḡucdı ve elüm aldı taḡtına geçürdi ben eyitdüm èy (10) tangrı peyḡamberi ben kim olam kim benümle bu luṡfları édesin dèdüm eyitdi (11) şol sâ‘ at kim ol pāzişāḡ kıızı kendözün saña celve eyledi ve sen (12) tangrıdan ḡorḡduñ anı terk eyledüñ ḡaḡ te‘ālā baña eyitdi baḡ yā yūsuf sen (13) şol yūsufsın kim zelīḡā saña ḡaşd eyledi kim dilegin vèresin benden (14) ḡorḡduñ zelīḡāyı terk eyledüñ lā-cerem seni üründü peyḡamberlerden kıldum (15) yūsuf-ı ḡuseyn daḡı ‘arab pāzişāḡı kıızın terk eyledi ve anuñ rızāsın

218a (1) odı benüm rızâmı gözetdi imdi benüm ‘ izzetüm haıyıın ben daı anı üründü (2) velîlerden kıldum dèdi ve daı eyitdi her zamānuñ bir ubı olur bu (3) zamānuñ ubı zā’n-nūn-ı mırîdür anuñ ıyına varıl tangrı öyle buyurdu (4) dèdi yūsuf ın uyusından uyandı evi ve zevi gālib oldu (5) durdu mıra vardı kim andan ismü’l-a‘ am ögrene ünkü zā’n-nūn (6) mescidine érdi zā’n-nūnı gördi selām vèrdi zā’n-nūn selāmın aldı (7) gecdi bu bucada oturdu bir yıl anda durdu tā‘ at eyledi zehresi yoıdı (8) kim zā’n-nūna bir gelecti édeydi bir yıl geçdüginden oñra zā’n-nūn (9) eyitdi bu ne yigitdür dèdi eyitdiler rey ilîmindendür dèdiler bir yıl yine (10) oturdu ‘ ibādete megöl oldu bir yıldan oñra zā’n-nūn eyitdi bu (11) yigit bunda n’eyleyügeldi dèdi eyitdiler eye ziyārete geldi dèdiler bir yıl yine (12) geçdi bu kez zā’n-nūn eyitdi bu yigidüñ ne hāceti vardur dèdi yūsuf eyitdi (13) hācetüm ismü’l-a‘ amdur dèdiki baña ögredesin bir yıl yine geçdi hı cevāb (14) vèrmedi bir yıldan oñra anauñ üstün örtdi ve berk azın baladı (15) yūsuf eline vèrdi eyitdi nîl ırmaını geçgil bu anaı fulān eye vèrgil

218b (1) dèdi ve ol saña ne kim dèrse anı yād dutıl dèdi yūsuf anaı aldı nîl ırmaı (2) atına indi ana içinde nesne deprendi ‘ aceb nedür dèyü ana azın açdı (3) içinde bir sıan varmı ıdı açdı yūsuf müteayyir aldı gönlinde eyitdi (4) ‘ aceb yine zā’n-nūna mı varayın veyāuz eye mi varayın dèdi hāliyā zā’n-nūn (5) buyurduı yèredegin varayım dèdi nîl ırmaın geçdi ey apusına vardı selām (6) vèrdi boş anaı öninde odı ey anı gördi tebessüm eyledi eyitdi (7) meger sen zā’n-nūndan ismü’l-a‘ am istedüñ ol senüñ abrsuzluuñ gördi (8) sıanı saña vèrdi sen bir sıan salayumaduñ ismü’l-a‘ amı nèce salayasın (9) dèdügi olur yūsuf hacîl oldu gèrü zā’n-nūna geldi zā’n-nūn eyitdi (10) dün gece tangrıdan yèdi kez destür diledüm kim saña ismü’l-a‘ am ögredem henüz (11) vatı olmadı dèdi imdi durugelgil yine kendü vilāyetüñe varıl abr (12) eylegil destür olunca dèdi yūsuf eyitdi bārî baña ögüt vèrgil (13) dèdi zā’n-nūn eyitdi saña üç ögüt vèrürin birisi ulura birisi miyāne (14) birisi kii dèdi ammā ulu ögüt oldur kim ne kim yazduñ ve oıduñ hep yoyıl (15) ve gidergil kim hicābdan urtulasın dèdi eyitdi bunu édemeyeven dèdi miyāne

219a (1) vaıyyetüm oldur kim beni unıdasın kimseye benüm adum dèmeyesin ve eyitmeyesin (2) kim benüm eyüm u böyledür Zîrā kendözüñi ögmi olasın eyitdi (3) bunu daı édemeyem ve kii ögüdüm oldur haa naîhat vèresin ve haa (4) da‘ vet kılasın dèdi eyitdi inā‘allāh bunu édebilem dèdi durdu yine (5) rey ehrine geldi ve anuñ alı uluyıdı rey avmi küllî aña yüz dutdılar (6) o meclisler eylediler ve haa naîhat vèrürdi bir nèce

ķavm anuñla (7) müdde‘î oldılar ve meclisine kimse gelmez oldu bir gün geldi gördi kim meclisine (8) kimse gelmedük gerü dönmek eyledi bir ķarı eyitdi sen zā'n-nūnıla bu ķavlı mı (9) eyledüñidi kim gerü dönersin dēdi yusūf ķün bunu işitdi müteķayyir (10) oldu bu kez gerekse kimsene gelsün gerekse gelmesün haķķiķün naşīhat vērürdi (11) elli yıl bunuñ üzerine geçdi ibrahīm-i havvāş anuñ mürīdi oldu ve anuñ hāli (12) ķavī oldu ve ibrahīm-i havvāş anuñ şoķbeti bereketinde ‘ālī mertebeye érđi (13) ve şöyle oldu kim beriyyeyi azıksuz ve binitsüz geçerdı ibrahīm eydür bir geće (14) baña eyitdiler kim var yūsufa eyit kim sen sürükmişsin bu söz baña yavlaķ (15) ķatı geldi eger bir tađı baña yükledelerdi bu sözden baña tađı götürmek geñez

219b (1) geleyidi bir geće yine eyitdiler var yūsufa eyit kim sen sürülmişsin durugeldüm (2) ğusl eyledüm ve istiġfār kıldum üçünci geće ķatı heybetile dēdiler kim ya‘nī söz (3) dutmaz mısın var yūsufa eyit kim sen sürükmişsin eger dēmezseñ zaķm yērsin (4) dēdiler pes durugeldüm şeyhüñ mescidine geldüm kayġulu oldum kim bu sözi aña neće (5) dēyem dēyü gördüm şeyhi kim mihrāb içinde oturmuş ķünkim gözi baña doķındı (6) eyitdi hīç beyt bilür misin dēdi ben eyitdüm bilürven dēdüm bir beyti eyitdüm (7) aña hoş geldi bir ayağı üstine durugeldi ve gözlerinden ķan yaş revān (8) oldu pes yüzün benden yaña dutdı ve eyitdi yā ibrahīm érte benüm kıyumda (9) ķur‘ān oķıdılar gözümden bir ķatre yaş çıķmadı ve benüm hālüm ayruķsımadı (10) bu bir beyt kim sen eyitdün gözlerümden ķan yaş revān oldu dēdi (11) imdi ādemīler baña zındīķ dēdükleri gerçekemiş ve hem sen düşüñde (12) gördüġüñ dağı gerçektür ki baña sürükmiş dēdiler ibrahīm eydür ķün bu sözi (13) andan işitdüm müteķayyir ķaldum i‘tiķādum süst oldu durdum beriyyeye (14) çıķdum nā-gāh hıızır peyġambere uğradum eyitdi yā ibrahīm yūsuf gizlü zaķm (15) yēyüpdür velīkin anuñ maķāmı ‘illiyīndür dēdi ve dağı eyitdi haķ yolında şol

220a (1) ķadar durişmek gerek kim red dağı éderlerise senüñ maķāmuñ ‘illiyīnden (2) düşmeye dēdi ve dağı eyitdi her kim bu yılda pāzişāhlıķdan düşerse vezīr (3) –likden düşmeye dēdi naķldür kim ‘abdü'l-vāhid şatırıldı ve revende idi (4) atası anası dā'im anuñ ardınca yēlerleridi ve anı yavlaķ severleridi bir gün yūsuf (5) meclisine uğradı yūsuf bu sözi şerķ éderdi kim *de‘āhüm bi-luţfihı ke’ennehü* (6) *muhtācun ileyhim* ya‘nī tangrı te‘ālā ‘āşī ķulların toğru yola kıġırur temen anlara (7) muhtāc bigi ‘abdü'l-vāhid ķün bu sözi işitdi ķaftanların ve üsküfin (8) bıraķdı na‘ra urdı bir ġuristān dīvārından başı aşıġa asıldı üç (9) gün dūni gün anda aşılı ķaldı pes yūsufa düşüñde ma‘lūm eylediler kim (10) *edriki’ş-şābbe’t-tāyibe* ya‘nī ériş ol tevbe eyleyen yigide dēr yūsuf eydür uyandum (11) çevre

segirdüm ‘abdü’l-vâhidi buldum başını kaldurdum ve bağruma başdum gözin (12) açdı ve baña baqdı eyitdi üç gündür kim seni baña vérbirler şimdi gelürsin (13) dèdi ve cân ısmarladı naqldür kim nîşâbûr şehrinde bir bâzîrgân varıdı (14) bir görklü qaravaş aldıyıdı biñ kızıla ve anuñ bir borclusı varıdı ayruq şehre (15) qaçdı bâzîrgân anuñ ardınca varmaq isterdi ve éveridi nîşâbûr içinde

220b (1) hîç kimseneye inanmazdı kim qaravaşı anuñ kıyında qoyayıdı şeyh ebû ‘oşmân-ı hayra (2) geldi bu qaravaş senüñ kıyuñda dursun gerü gelince dèdi ebû ‘oşmân kabûl (3) eylemedi pes bâzîrgân yalvardı senüñ kavümlerüñ kıyında dursun dèdi (4) pes qaravaşı anuñ evine vérbidi kendüsi gitdi bir gün ebû ‘oşmânüñ gözi bî- (5) ihtiyâr ol qaravaşa duşageldi qaravaş gâyetde hûbıdı ebû ‘oşmânüñ (6) gönli elden çıqdı anuñ şeyhi ebû hafş-ı haddâdidi şeyhi kıyına vardı (7) çünkim şeyh anı gördi eyitdi rey şehrinde yûsuf-ı hüseyne var dèdi (8) der-hâl durdı ebû ‘oşmân rey şehrine vardı yûsufı sordı eyitdiler sen (9) hoş şûfî kişisin ve şalâh ehlinin n’édersin ol zındîkı ve ol (10) mülhidi kıyına varup dèdiler bunca ‘avratlar anuñ kıyına fesâda varup (11) –dur dèdiler aña varmağıl dèdiler ebû ‘oşmân çün bu sözi işitdi durdı (12) yine kendü şeyhine geldi haberin dèdi ebû hafş eyitdi yûsuf-ı hüseyni (13) görmek gereksin dèdi yine durdı rey şehrine geldi yûsuf evin sordı (14) yine ilerü giden beter cevâb vérdiler işitmedi durdı sora sora yûsuf (15) evine geldi gördi kim yér yér oturlar ve bir görklü oğlan kıyında oturmış piyâle

221a (1) ve bād[i]ye öñinde yatur ebû ‘oşmân-ı hayr çâresüz ilerü vardı selâm vérdi kıyında (2) oturdı yûsuf-ı hüseyne ma’ nîye taldı çok dürlü ‘âlî sözler dèdi ebû (3) ‘oşmân hayrân qaldı eyitdi ey şeyh bu ne hâldür ve ne şîvedür kim sen (4) dutmışsin eyitdi uşbu oturan oğlan benüm oğlum oğludur kim kur’ân öğredürven (5) bu bâdiye ve piyâle kim görürsin bardağum yoqdur bu iki kabı bunda qoravuz kim (6) gerekse şu içer dèdi ebû ‘oşmân eyitdi ey h̄oca bi’llâhi sen bunu nêçün (7) édersin eyitdi anuñçün éderven kim kimsene baña inanuban kıyumda görklü qaravaş (8) qomaya dèdi ebû ‘oşmân anuñ ayağına düşdi dilegi anda hâşıl oldı (9) naqldür kim yûsuf-ı hüseynüñ gözleri kıbkızıl qana dönerdi uyqusuzlıqdan (10) bir gün kızqardaşına şordılar kim anuñ ‘âdeti nêtedür dèdiler eyitdi yatsu namâzın (11) kılurdu érteyedegin bir ayağı üstinde durur ne rükû‘ eyley ve ne sücûd eyley (12) pes yûsufdan şordılar kim sen érteyedegin ayağıñ üstine dururmışsin bu (13) nêce ‘âdetdür dèdiler eyitdi çün farîza namâzın sizüñle kılurvan ve halvete girürven (14) kim dün namâzın kılam elüm bağlarvan érteyedegin şöyle dururvan bir nesne gelür (15) beni şöyle dutar durur çünkim érte namâzı vaqti gelür öderven dèdi

221b (1) naıldür kim yūsuf eydür şiddīklar nişanı ikidür gizlü tâ‘at eylemek (2) ve gizlü dostlık eylemek ve tangrı kıyında hīç maħabbetden yēgrek nesne yoķdur ve (3) eydür her kim tangrıyı dost dutar anuñ hōrlığı ħalk içinde artuķ (4) olur ve eydür tevĥīd oldur kim kendü gönlini sırr içinde şöyle bile kim (5) temen anuñ öñinde durur gibi ve eydür her kim tevĥīd deñizine düşe hergiz (6) susuzlığı ħanmaya zīrā ħaķ susuzlığıdır yine ħaķdan ħanar ve eydür ‘azīzraķ (7) nesne dünyede ihlāşdur ve eydür çok yazuķlarıyla ħaķķı görsem yēgrekdür (8) ve bir zerre riyāyıla ħaķ görmekten ve eydür gāyet-i kullıķ oldur kim (9) her ħâlde anuñ kulu olasın ve anı bilesin ve andan artuğın bilmeyesin (10) ve eydür ādemīlerüñ hōrırağı oldur kim tam‘adār ola nētekim ‘azīzırağı (11) ħanā‘at edendür ve ħünkim anuñ ölümü geldi eyitdi bār-ı ħuzāvendā sen (12) bilürsin kim senüñ ħalkuña gücüm yētdügince naşīhat eyledüm ħavlıla ve daħı (13) kendü nefsüme naşīhat eyledüm fi‘lile imdi benüm nefsüm günāhını ħalkuñ naşīhatına (14) bağışlağıl dēdi cān vērđi ve‘l-āħar ān kıdve-i ricāl (15) ān noķta-ı kemāl ān ‘ābid-i şādıķ ān zāhid-i ‘āşıķ ān sulţān-ı evtād

222a (1) ħuţb-ı vaķt ebū ħafş-ı ħaddād raħmetu’llāhi ‘aleyhi meşāyih pāzişāhlarındanı (2) ve ħaķ ħalīfesiyidi ve bu tayıfe içinde andan uluraķ yoķdur ve riyāzet (3) ve kerāmet ve fütüvvet ve mürüvvet içinde ‘acāyib kuvveti varıdı ve keşf (4) ve beyān içinde yigāne idi ve anuñ mu‘allimi ve mulaķķını vāsıtasuz tangrı idi ve (5) ebū ‘oşmān anuñ mürīdiyidi ve aħmed-i ħızrevīye ile çok şoĥbet edüpdururđı (6) ve ol evvel ħālinde bir ħaravaşa ‘āşıķ olupdururđı ve şabr-ı ħararı gidüp (7) -dururđı bir gün aña eyitdiler nīşābūr şehrinde bir cühūd vardur ve cāzūlık (8) bilür senüñ işüñi ol başarur dēdiler durđı cühūd kıyına geldi ve aħvāli (9) eydivērđi cühūd eyitdi kırķ gün namāz kıлмаğıl ve hīç tangrı adın öğüne getürmegil (10) ve gönlüñden ħayr niyyet endīşesin geċürmegil tā ben bir cāzūlık eyleyem ve senüñ (11) dilegüñ ħāşıl ola dēdi ebū ħafş eyle etdi kırķ günden şoñra gerü geldi (12) cühūd tılsım eyledi murādi ħāşıl olmadı yine cühūda geldi cühūd eyitdi (13) bu iş ħāşıl olsa gereğidi illā sen bu kırķ gün içinde bir tangrıya yarar (14) iş işleyüpdurursın yoķsa benüm cāzūlıgum ħaţā eyledügi yoķdur dēdi ebū (15) ħafş eyitdi hīç ben bilmezven kim bu kırķ gün içinde ħayırlı iş işledüm

222b (1) illā bir gün yolca gideridüm yol üstinde bir taş yaturıdı ayağumıla ol taş (2) yoldan ırdum kimsenüñ ayağına doķınmasun dēdüm cühūd eyitdi zī-keremlü tangrı (3) kim senüñ varımış ben seni şeyţān işine ħulavuzların ol seni raħmān işine (4) ħulavuzlar dēdi ebū ħafş ħünkim bu sözi işitdi cānına od düşdi (5) hīç ħaravaş ‘ışķ kayusı ħalmadı cühūd elinde tevbe eyledi döndi dükkānına geldi (6) demürcüligine meşğul oldı ve her gün bir kızıl

ķazanurdu yoķsullar ve tūl (7) ‘avratlarla ve her ķanda kim bir yetim ve oksüz gōreydi varurdu evlerinūn ķapusunda (8) aķķa ķorıdı gideridi anlaruñ ħaberi olmazıdı ve kendōzi yatsudan Őoñra (9) dervīze ēderdi ve orucın anuñla sırdı ve ķeŐmede tere tūre yurlarıdı ol (10) varurdu ol tere uvağın dērsūrūrdu anı etmegine ķatıķ eylerdi ve (11) ķoķ rūzigār bōyle geķdi bir gūn bir gōzsüz bāzār iķinden geķerdi bu āyeti (12) oķıdı kim *ve-bedā lehūm seyyi ’ātū mā ’amilū ve-ħāķa bihim mā kānū bihi yestehzi ’ūne* (13) gōñli buña meŐgūl oldu ve bir derd anuñ iķine dūŐdı bī-ħoz oldu (14) ve ķısac yērine elin oda soķdı ve bir pāre ķızımıŐ demūr ķıķardı ve ōrs (15) ūstine ķodı ve Őāgirdleri anı gōrdiler kim elinde ķızımıŐ demūr var

223a (1) Őāgirdler ol demūri dōgdiler tamām eylediler bu kez eyitdiler kim tamām oldu (2) ebū ħafŐ ħayrānlığında yine uŐŐına geldi gōrdi kim demūr tamām olmuŐ ve hem Őāgirdi (3) –leri daħı ķağrıŐurlar kim ēy ūstād tamām oldu ebū ħafŐ tamāmliķ gelecisin (4) iŐidicek Őevķ gālīb oldu dūkkānın yağmaya vērdi ve eyitdi ben nece kez diledūm (5) kim bu iŐi terk ēdem ēdemedūmidi ve iŐden el dartmadum tā iŐ elin benden (6) dartmayınca dēdi pes yūzin ħaķķa dōndi ve riyāzet ve ‘ibādet ķılmağa meŐgūl (7) oldu ve ħalk iķinden Őeķildi ve ‘uzlet tārıķasın dutdı naķldūr kim anuñ (8) ķonŐılığında ħadīŐ oķırlarıdı ebū ħafŐa dēdiler kim neķūn gelūp ħadīŐ (9) diñlemezsın eyitdi ben otuz yıldır kim bir ħadīŐ iŐitdūm anuñ henūz (10) ‘amelin iŐlemedūm daħı iŐidūp n’ēdeyin dēdi eyitdiler ol nece ħadīŐdūr (11) eyitdi peyğamber ‘aleyhisselām eyitdi *ħūsnū islāmi’l-mer’i terkū mā lā ya’nihi* (12) ya’ nī eydūr erūñ mūsūlmānlığı gōr ki oldur kim terk eyleye fā’idesüz (13) nesneleri naķldūr kim her vaķtin ebū ħafŐa ħıŐm gelse ol Őōzi (14) ķorıdı eyū Őōzler Őōyleridi ve ķūn ħıŐmı sākın olayıdı yine Őōzine (15) geleyidi naķldūr kim bir kez ebū ħafŐ yārānlarıyla teferrūce tağa ķıķdılar

223b (1) ve anda Őōz dūŐdı vaķti ħoŐ oldu ōğinden geķdi kim eger Őimdi bir (2) ķoyun olsa bu yārānlara biryān eylesem yēdūrsem dēdi der-ħāl bir (3) geyicek tağdan indi geldi baŐını ebū ħafŐ dizine ķodı Őeyħ geyigi eliyile (4) urdı ve hayķırdı geyik ķaçdı gitdi mūrīdler eyitdiler bu ne ħāldūr eyitdi (5) Őimdicek benūm gōñlūmden geķdi kim eger bir ķoyun olsa bu yārānlara (6) yēdūrsem dēdūmidi bu geyicek ħāzır geldi bildūm kim murād tamām oldu mūrīdler (7) eyitdiler ħaķdan diledūñ vērbidi neiķūn yine ķovduñ dēdiler eyitdi siz bilūr misiz (8) kim murād tamām eylemek ķapudan taŐra ķomaķdur eger ħaķ te’ālā fir’avnuñ (9) eylūğın dilermisse anuñ murādı iķūn nīl ırmağın revān eyleyemedi ve daħı (10) ne kim murādı varısa dūnyede vērmeyedi dēdi naķldūr kim ebū ħafŐ bir (11) gūn

geçerdi biregü ağlayu ve zārī kılu ilerü geldi ve şeyh eyitdi saña ne (12) geldi kim böyle göynersin eyitdi bir eşegim varıdı yavu vardı hıç andan (13) artuğ dünyede nesnem yoğıdı dēdi ebū hafş bir ayağın yere urdı (14) ve eyitdi senüñ ‘izzetüñ ve ‘azametüñ haqqıyçün yerden ayağımı götürmeyem tā bunuñ (15) eşegi aña gelmeyince dēdi der-hāl ol eşek çıkageldi naıldür kim ebū ‘oşmān

224a (1) eydür bir gün şeyhile evde otururduğ bir dostı añduğ eyitdük kim kâşkī ol (2) dağı bilemisse dēdük ebū hafş eyitdi eger kâğıd olsa ruğ‘a yazarduk dēdi (3) ben eyitdüm bunda kâğıd vardur dēdüm eyitdi ol kâğıd issi bāzāra çıktı (4) eger varup anda ölürse bu kâğıd mīrāş-höreeye degir dēdi biz ol (5) kâğıda nece yazalum dēdi naıldür kim ebū ‘oşmān eydür bir gün şeyhe eyitdüm (6) benüm gönüm şöyle diler kim meclis eyleyem halka va‘z eyidem dēdüm eyitdi bu (7) söz üzerine ne getürdüñ dēdi ben eyitdüm halka şefkat getürdüm dēdüm eyitdi (8) senüñ şefkatuñ halk üzerine ne kadar ola ben eyitdüm eger hağ te‘ālā beni bu (9) müsülmanlardan ötrü tamuya koyarsa ve ‘azāb eğerse revā dutarvan dēdüm (10) eyitdi hağīkat şöyle midür eyitdüm şöyledür eyitdi çünkim müsülmanlara öğüt (11) vèrmek istersin evvel kendü nefsuñe öğüt vèrgil andan müsülmanlara öğüt (12) vèrgil olmasun kim halk senüñ va‘zuña dèrildügi seni gırre³⁹ eyleye dēdi (13) halk senüñ zāhirüñe bağar ve hağ bātinuña bağar dēdi ve baña va‘z eylemege destür (14) vèrdi pes meclis eyledüm ve menbere çıkdum ebū hafş dağı anda hāzır geldi (15) ve bir bucağda penhān oturdı ve çünkim va‘zı tamām eyledüm bir sâ’il durugeldi

224b (1) bir gönlek diledi ben gönlegüm çıkardum menber üstinden ol sâ’ile (2) atıvèrdüm ebū hafş bucağdan çıkageldi eyitdi *éy kezzān inzil* (3) *mine’l-menberi ya’ nī éy* yalancı in aşığa menberden dēdi ben eyitdüm ne yalan (4) söyledüm eyitdi sen dēdüñidi kim benüm şefkatum halka artuğdur kendözümnden (5) imdi sen şadağa vèrdüñ sâbıqlar müzdin kendözüñe eyledüñ şabr eylemedüñ (6) kim ol müzdi bir ayruğ müsülman alurdi pes sen yalancısın menber (7) yalancılar yeri degül dēdi naıldür kim bir gün bāzār içinde gideridi (8) bir kişi anuñ ileyine geldi anı göricek düşdi uşşı gitdi ve çünkim (9) gèrü kendüye geldi sordılar kim ne hāldür eyitdi ol eri gördüm (10) fağr gèyesisin gèyüpdururdi ben fağr gèyesisin gèyüpdururdum korğdum (11) kim anuñ gèyesisin çıkaralar baña gèyüreler ve benüm gèyesim çıkaralar aña (12) gèyüreler dēdi naıldür kim bir gün ebū hafş eyitdi otuz yıldı kim (13) tangrı te‘ālā benüm gözgümidı şimdi ben tangrı gözğüsü oldum dēdi naıldür (14) kim bir gün ebū hafş hacca giderdi şeyh ümmīyidi ‘ arab dilin bilmezidi

³⁹ aarra yazılmış.

mürîdler (15) birbirine söyleşdiler kim ‘ayb ola kim ħorāsānuñ şeyĥi ‘arab dilin bilmeye

225a (1) ve tercümāna muĥtāc ola dēdiler çünkim baġdād şehrine yakın geldiler cüneyd (2) mürîdlerine buyurdı kim ebū ĥafş-ı ĥaddād gelür karşı varuñ dēdi mürîdleri (3) karşı vardılar ebū ĥafşı ziyāret kıldılar ebū ĥafş bularuñla feşāĥat (4) birle ‘arabca söyledi ebū ĥafşuñ mürîdleri ‘acebe kıldılar ve çünkim baġdāda (5) girdi cüneydile ziyāretleşdi ve baġdāduñ uluları hep dērildiler bir kişi aradan (6) durdı fütüvvetden su’āl eyledi ebū ĥafş cüneyde işāret eyledi kim (7) sen cevāb vēr cüneyd oldur kim varlıġuñı İşār edesin ve dile gelmeyesin (8) eyitmeyesin kim ben eyledüm ebū ĥafş eyitdi kim fütüvvet oldur kim inşāf (9) vēresin ve sen inşāf işitmeyesin dēdi cüneyd yavlaġ begendi ve eyitdi (10) ebū ĥafşuñ fazlı vardur ādem üzerine ve anuñ zürriyeti üzerine dēdi (11) kim ebū ĥafş mürîdlerine ‘azīm heybet ve edeb eyleridi şöylekim (12) dükeli el baġlayup ayaġın dururlardı ve kimsesinüñ zehresi yoġıdı kim (13) anuñ kıatında söz söyleyelerdi veyā anuñ yüzine yüzine toġru baġalardı ebū ĥafş (14) sulţānlar resmince oturmuşıdı bir gün cüneyd eyitdi *eddebe aşĥābeke edebe* (15) ‘*s-selāfīni* ya’ nī sen mürîdlerüñi edeblemişsin sulţānlar edebi gibi

225b (1) ebū ĥafş eyitdi henūz sen nāmenüñ ‘unvānın gördüñ nāmenüñ ‘unvānından (2) bilmege yarar kim nāme içinde ne vardur dēdi naġldür kim bir gün ebū ĥafş (3) cüneyde eyitdi kim bir cömlek zīrbā ve birez ĥalvā buyur kim eyleyeler dēdi cüneydüñ (4) bir cömerd mürîdi varıdı nesne ĥācet olsa aña işāret ederdi (5) cüneyd ana işāret eyledi ol vardı ol buyurdukların düzdi bir ĥammāla (6) götürdi ĥammāl gelürken kıapuda birez diñlendi çünkim ebū ĥafş kıyına (7) girdi cüneyd eyitdi buyurduġuñuz tamām oldu ne buyurursız dēdi ebū ĥafş (8) eyitdi ol ĥammāla eyidüñ bu aşı ve ĥalvāyı yine götürsün ol diñlendügi (9) kıapuya iltesün ve ol ev issine işmarlasun dēdi ĥammāl aşı götürdi (10) bir mürîdile ol kıapuya varıdı kim ĥammāl anda birez diñlendiyidi mürîd (11) kıapuyı kıaġdı içerüden bir aġ saġallu pīr çıġdı eydür eger zīrvā ve (12) ĥalvā getürdüñise kıapuyı açarvan dēr mürîd ‘acebe kıaldı pīrden şordı kim (13) ne ĥāldür eyitdi dün gece bu benüm ĥātırundan geçdiyidi ben eyitdüm kime varup (14) yüz suyun dökeyim dēdüm tangrım vēre dēdüm işidevērdi dēdi naġldür (15) kim ebū ĥafşuñ bir mürîdi varıdı yavlaġ edebli idi ve her ne söz kim söylerdi

226a (1) edebile söylerdi nece kim cüneyd aña baġdı anuñ edebin ve dirliġin begendi ve ebū ĥafşa (2) eyitdi bu mürîdüñ ĥaġķa lāyıkdur dēdi ve ebū ĥafş eyitdi bu yigit on yēdi (3) yıldur kim bizüm kıyımızdadur ve on yēdi biñ naġd altını varıdı hep (4) bizüm yolumuzda ĥarc eyledi ve on yēdi biñ altun yine borc edindi (5) anı daġı heb yēdürdi henūz zehresi yoġdur kim bize bir söz sora dēdi (6) naġldür kim ebū ĥafş baġdāddan çıġdı yüz

beriyeye dutdı giderken (7) ebū turāb-ı naḥşebīye uğradı gördi kim bir ḥavz kenārında oturur eyitdi bunda n'eylersin (8) ebū turāb eyitdi suşadum illā 'ilmile yaḳīn arasında ḳalıpdururam eger 'ilm (9) ḡālib olursa şudan içem ve eger yaḳīn ḡālib olursa gidem dēdi (10) andan geçdi beriyeyi geçdi mekkeye eşişdi bir bölük miskīnlere (11) ve dervīşlere uğradı diledi kim bunların ḥaḳḳında in'ām eyleye vecdi (12) dutdı ve na'ra urdı birkaç taş eline aldı eyitdi ilāhī senūñ 'izzetūñ (13) ve 'azametūñ ḥaḳḳıyçün senden nesne isterem kim uşbu miskīnlere vërem ve eger (14) vërmezsen uşbu elümdeki taşla mescid ḳandīllerin heb sırvan dēdi fī (15) –İḥāl bir bāzırgān bir kīse altun getürdi şeyḫūñ öñinde ḳodı şeyḫ aldı

226b (1) ol dervīşlere üleşdürdi ve çünkim ebū ḥafş ḥaccı tamām eyledi gerü döndi (2) yine baḡdāda geldi bu kez şeyḫ şıblīye ḳonuḳ oldu ve şıblī aña yavlaḳ ḥürmet (3) ve 'izzet eyledi ve her gün dürlü dürlü ta'āmlar ve ḥalvālar bişürdi ebū ḥafş (4) eyitdi yā şıblī sizūñ ṭarīḳañuzda tekellüf eylemek yoḳdur dēdi ḳonuḡı şöyle dutmaḳ (5) gerek kim ne geldüḡi ağır gele ve ne gitdüḡi belüre dēdi ve çünkim şıblī (6) ebū ḥafşı göndürdi ittifāḳ düşdi kim şeyḫ şıblī daḡı nīşābūra geldi ebū (7) ḥafş aña ḳonuḳluk eyledi şıblīnūñ bilesinde kırḳ mürīdi varıdı ebū ḥafş (8) kırḳ bir mūm yandurdu ve dürlü dürlü ta'āmlar bişürdi şıblī eyitdi yā ebū (9) ḥafş sen baḡdādada baña dēdüñidi kim tekellüf gerekmez bu ne tekellüfdür dēdi (10) ebū ḥafş eyitdi tekellüfise dur bu mūmları söyündür dēdi şıblī durugeldi (11) ne ḳadar kim dürişdi bir mūm söyündürdi ḳalanın söyündürimedi şeyḫ şıblī (12) 'acebe ḳaldı ebū ḥafş eyitdi siz baña ḳonuḳ geldüñüz ḳonuḡı tangrı vërbir ben daḡı (13) sizūñ her birüñüzüçün bir mūm yandurdum ḥaḳḳıçün ve bir mūm daḡı benümçün yandurdum (14) sen durduñ ol ḥaḳḳıçün yanan mūmları söyündürimedüñ ve ol bir mūm kim (15) senüñçün yandurdumıdı anı söyündürdüñ pes bundan ma'lūmdur kim ḥaḳḳa yandurduḡı

227a (1) çırāḡı kimse urup söyündürimez dēdi sen baḡdād şehrinde ne kim étdüñise (2) benümçün étdüñidi lā-cerem tekellüf oldu ve ben ne kim étdümise tangrıçün étdüm (3) tekellüf étdüm degül dēdi 'abdü'l-vāḥid sözleridür eydür her kim kendü ef'ālini (4) ve aḥvālını ḳur'ān ve ḥadīş terāzūsıyıla dartmaya münāfiḳ ola eyitdiler dünyāyı (5) neyiçün düşmen dutarsın eyitdi anuñçün kim her sā'at ādemi günāha ḳoyar ve tangrıdan (6) irāḳ eyler eyitdiler tevbe daḡı dünyededür eyitdi ölüm daḡı dünyededür eyitdiler (7) ḳullıḳ nedür eyitdi mülāzım olmaḳ ne kim saña buyurdılarınca sordılar kim dervīş (8) –lik nedür eyitdi dervīşlik oldur kim kendözini ḥaḳ ḥazretinde 'āciz (9) ve bī-çāre bile ve anuñ emrine muṭī' ola ve eyitdiler dostlık nişānı nedür (10) eyitdi dostlık nişānı oldur kim ol öliceḳ āḫiret dostları şāz (11) ola ya'nī dünyeden tecrīd gide eyitdiler kim velī kimdür eyitdi velī oldur

kim (12) anı tangrıdan artuğ hıç kimsene bilmeye ve kendü dağı hağ bildügin istemeye eyitdiler (13) ‘ākıl kimdür eyitdi oldur kim kendü nefşinden ħalāşlık isteye eyitdiler buğl nedür (14) eyitdi buğl oldur kim İşarı terk eyleye ve ħatı bağıllık oldur kim biregü biregüye (15) eylük étdügin istemeye eyitdiler kim cömerd kimdür eyitdi cömerd oldur kim bir müsülmān

227b (1) ħardaş naşībini kendü naşībinden muğaddem duta dünyede ve hem āĥiretde ve eyitdiler (2) kerem nedür eyitdi kerem oldur kim dünyāyı dünyā ehline ħoya ve kendü ħađđā (3) yüz tuta ve eydür her kim kendözine ĥoşnüd ola tēz ola kim helāk ola (4) ve eydür ĥavf bir ħırāğdur gönül içinde ĥayrı ve şerri ol ħırāğıla bilmege (5) yarar ve eydür hıç kimsene fağır içinde dürüst olmaya tā almağdan vėrmegi yėg (6) sevmeye eydür her kim vėre almaya ol erdür ve her kim dükeli ĥâlde fazlı (7) ĥađdan bile ol kişi helāk olmaya ve eydür yėgrek nesne ‘amel ehline ol (8) –dur kim murāĥabatını sağlaya ve eydür her kim şevĥ şerbetinden bir cür‘a içe (9) likā vağtine degin eylemeye ve eydür ĥāl mufārađat olmaya ‘ilmile ve muĥārenet (10) olmaya ħabūlile ve eydür her kim dilerse kim anuñ göñli mütevāzı‘ ola (11) şālihler şoĥbetinde olsun eydür tenler rüşenlığı ĥizmetiledür ve cânlar (12) rüşenlığı istikāmet iledür eyitdi taĥvā ĥelāl-ı maĥzđur ve taşavvuf cümle edebe (13) –dür ve eydür her ‘amel kim ĥađđā lāyık ola anı senden alurlar ve saña anı unıtdururlar (14) nağldür kim bir kişi andan ögüt istedi eyitdi yā aĥı sen bir ħapuya mülāzım (15) olđıl kim dükeli ħapular saña açıla ve sen bir seyyide mülāzım olđıl kim cümle

228a (1) sādātlar ve ulular saña boyun vėreler bir ulu eydür yigirmi iki yıl ebū ĥafşıla (2) bile idüm ve hergiz görmedüm kim ġaflet ve küstāĥlıĥıla tangrıyı zıkr eyledüñ (3) illā hergiz kim tangrıyı zıkr éderdi ĥuzūrıla ve ‘azametile zıkr éderdi (4) ve ħaçan kim zıkr éderdi der-ĥāl müteġayyir olurdı ve bī-hüş olurdı düşerdi (5) ve ĥaĥĥ çevresine üşerdi süllemī vaşıyyet eylemişidi kim benüm başımı öliceĥ (6) ebū ĥafş ayağında ħoñ dēdi idi raĥmetu’llāhi ‘aleyhi ve’l-āĥar (7) ān yigāne-i ħıyāmet ān nişāne-i melāmet ān pīr erbāb-ı zevĥ ān şeyĥ-i aşĥāb-ı (8) şevĥ ān mevzūn-ı ebrār ĥamdūn-ı ħaşşār raĥmetu’llāhi ‘aleyhi velīler ulularındanidi (9) ve vera‘ ve taĥvā içinde mevşūfıdı ve fıĥĥ ve ĥadış içinde ‘ālī mertebesi (10) varıdı ve ‘azīm şāĥib-nazarıdı ve mücāhedesi ve mu‘āmelesi ġāyetıdı ve (11) anuñ sözleri yavlaĥ mü’eşşirıdı ve süfyān-ı şevrī mezhebi dönüpdururıdı ve ebū (12) turāb mürıdı idi ve ‘abdu’llāh-ı mübārek pīrıdı ve kendözi nā-melāmetlıđı ħabūl (13) édüpdururıdı ve melāmetlık mezhebi nişābūr içinde ol ħoyupdururđı⁴⁰ (14) ve ħarīĥat içinde müctehid

⁴⁰ kopupdururđı yazılmış.

idi ve şāhib cem^ç ve mezhebidi⁴¹ ve bir nēce kavūm bu tā'ifeden (15) aña mutāba^çat eyleyüp dururidi ve anlara qaşşarīler dērleridi ve taqvā içinde

228b (1) şol gāyetde idi kim nīşābūr içinde anuñ bir dostı varıdı nez^ç hālinde (2) anuñ başı ucında otururdu ve çünkim dünyādan gitdi ürdu çırāğı söyündürdi (3) eyitdiler yā şeyh bunuñ gibi vaqt içinde çırāğı neçün söyündürdüñ dēdiler (4) eyitdi şimdiye degin kendünüñüdi şimdiden mīrāş-hōrelerüñdür dēdi anuñ (5) aydıñında oturmaq revā degüldür dēdi naqldür kim bir gün nīşābūr (6) içinde giderdi nūh-ı cōmerde uğradı kim anuñ cōmerdliğı meşhūrdu (7) ve nīşābūruñ ^ç ayyārları anuñ hükmi altındaydı çünkim aña uğradı eyitdi (8) yā nūh cōmerdlik ne nesnedür eyitdi benüm cōmerdliğümü mı şorarsın yā (9) hoş senüñ cōmerdliğüñü mı eyitdi ikisin bile şorarvan eyitdi benüm cōmerdliğüm (10) oldur kim kaftanlarum çıkaram muraqqa^ç gēyem ve şerī^ç at yolın dutam şūfī (11) olam ve halk udından ol ton içinde ma^ç şiyetden saşınam ve senüñ cōmerd (12) –liğüñ oldur kim muraqqa^çı çıkarasın tā halk saña aldanmaya zīrā benüm cōmerdliğüm (13) şerī^ç atdur zāhir üzerine ve senüñ cōmerdliğüñ tarīkatdur bātin üzerine (14) dēdi naqldür kim çün aħmedüñ işi ulu oldu ve sözləri ^ç ālem içinde (15) münteşir oldu nīşābūr uluları geldiler ve eyitdiler kim sen menbere çıkşañ

229a (1) gerek ve halka va^ç z eyleseñ gerek kim senüñ sözlereñ halka eşer ēder ve yavuz (2) işlerden yığlınur dēdiler eyitdi baña söz söylemek revā degüldür eyitdiler neçün eyitdi (3) anuñçün kim benüm göñlüm dünyāya ve manşib istemege meşğul oldu böyle (4) olıcaş sözüm fāyide eylemez ve göñüllere eşer eylemez evvel söz gerek kim kendü (5) göñline eşer eyleye andan ayruş göñüllere eşer eyleye çünkim söz ne (6) kendüye eşer ēder ve ne ayruğa eşer ēder anı söylemek ^ç ilmi hōr dutmaşdur (7) ve şerī^ç atı maşharaya dutmaşdur ve söz söylemek ol kişiyeye müsellemdür kim eger (8) ol söylemezse dīn fesāda gide ve eger söylese dīn şalāha gele zīrā (9) vā^ç iz oldur kim sözi islām kuvveti için söyleye ve haş rızāsı için (10) söyleye biz kendü nefşümüz için söylerüz ve dünyā maşlahatı için söylerin dēdi (11) ħamdün-ı qaşşār sözlridür eydür haş ^ç ilmi yēgrekdür halk ^ç ilminden ya^ç nī ħalvetde (12) ħaqqıla mu^ç āmele eylemek yēgrekdür halk içinde mu^ç āmele eylemekden eydür (13) her kim muħaqqıķ ola kendü hālinden ħaber vērmez ve eydür hīç kimsenüñ sırrın (14) fāş eylemegil vācib oldur kim anuñ sırrı senüñ içüñde gizlü ola (15) ve eydür her kim dilerse kim gizlü ola hīç kimsenüñ sırrın āşikāre eylesesün

⁴¹ meōhibidi yazılmış.

229b (1) ve eydür her kim bir haşletde haq rızāsın bula zīnhār andan ayrılmasun (2) ve eyitdi ben size iki nesne ögüt vērürven ‘ālimler şöhetinden hālī (3) olmañ cāhiller şöhetinden ıraq oluñ eydür her kim kendü nefsinı yėgrek (4) göre anuñ kibri fir‘avndan artuq ola ve eydür esrugi göricek anı melāmet (5) eyleme şāyedki sen dağı ol işe mübtelā olasın ve eydür melāmet gönül üzerinde (6) selāmetdür ve eydür ben cömerdliqden artuq eyü hū bilmezven ve bağıllıqdan (7) artuq yavuz hū bilmezven ve eydür her kim kendözini bir nesnenüñ issi bile (8) ol bağıldür ve eydür dervīş hālī tevāzu‘ içindedür ve çün dervīş (9) kendü fağırlıgına tekebbürlik eyleye cümle baylardan anuñ kibri artuq ola ve eydür (10) tangrı kişisi oldur kim melāmet oqınuñ nişānı ola ve sordılar kim tevāzu‘ (11) nedür eydür tevāzu‘ oldur kim hıç kimseyi kendözüne muhtāc bilmeyesin (12) ve eydür her kim tevāzu‘ ı terk eyledi cümle hayrātı terk eyledi ve eydür (13) *el-kıyāsetü tūrişü’l-‘ucbe* ya‘nī zīreklik kendözün görmeklik getürür anuñçün (14) –dür kim çok meşāyihler zīreklere bu yolda yol vırmezleridi ve ıraq dutarlarıdı (15) ve eydür nētekim cümle renclerüñ başı çok yemekdür ve dīn āfeti dağı hem

230a (1) çok yemekdür ve eydür her kimi kim dünyā talebi meşğul eylemişdür āhıretde (2) hūr olısdur ve eydür her kim dünyāyı hūr dutarsa dünyā kavmi anuñ (3) gözine ulu gözükme ve eydür kul oldur kim tangrıya tapı ve kendüye tapduqların (4) sevmeye sordılar kim tevekkül nedür eyitdi tevekkül oldur kim eger biñ direm borcuñ (5) olsa ve bir direm olmasa anı ödemekde tangrıdan ümīz kesme yesin ve dağı eydür (6) tevekkül haqqa yüz dutmağdur ve halqdan ümīzin kesmekdür ve eydür eger kendü (7) işüni tangrıya koyıbilirseñ andan yėgrekdür kim hılete ve tedbire meşğul (8) olasın ve eydür her kim muşibete katlanmaya tangrıyla savaş eylemiş ola (9) ve eydür iblīsüñ ve dağı anuñ çerisinüñ gönülleri üç nesnede şād olur (10) evvel ādem oğlanı biribirin depeleyecek ikinci küfr söyleyecek üçüncü yoqsullıqdan (11) qorqıcaq ‘abdu’llāh ibn-i mübārek eydür qaçan kim hamdün-ı qaşşār şayru oldı (12) eyitdiler kim bu oğlanlaruña vaşıyyet eyle eyitdi benüm qorqum oğlanlaruma bay olalar (13) dēyü artuğdur yoğsul olmağdan nez‘ hālinde ‘abdu’llāh ibn-i mübāreke eyitdi kim benüm (14) üstüme ‘avrat gelmesün ve sinümi dağı ‘avrat kıyında eylemeñ dēdi rağmetu’llāhi ‘aleyhi (15) ve’l-āğar ān sābıq-ı rāh-ı ma‘nī ān nağıd-ı nağd-ı taqvā ān nekīn-i hātem-i

230b (1) hidāyet ān emīn-i ‘ālem-i vilāyet ān meşhūr-ı esrār manşūr-ı ‘ammār rağmetu’llāhi ‘aleyhi (2) meşāyih hükemāsındanıdı ve bu tāife sādātlarındanıdı ve va‘z içinde ‘ālī (3) ve mü’essir sözleri varıdı şöyle kim hıç vā‘izlerde anuñ sözleri bigi yoğıdı

(4) ve anuñ beyānı şāfīyidi ve cümle-i ‘ulūm içinde kāmilidi ve mu‘āmele ve ma‘rifet (5) içinde kāmilidi ve ħorāsān ve ‘ırāq içinde meşhūrıdı ve kendözi merv (6) şehrinde idi ve anuñ tevbesinüñ sebebi olıdı kim bir gün giderdi gördi (7) kim yolda bir pāre kāğıd yaturıdı ol kāğıd içinde *bismi’l-lāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm* (8) yazılıp dururdu çünkü anı götürdi dört yaña bağıdı bir aru yer bulmadı (9) kim anı kıya idi pes ol tangrı adın yutdı ve ol gēce düşünde gördi kim (10) eydür nētekim sen bizüm adumuza ħürmet eyledüñ ve ‘azīz dutduñ biz dağı dünyāda (11) ve āḫiretde seni ‘azīz kılavuz ‘ilm ü ħikmet kıpusını senüñ üzerüñe açavuz (12) bir müddet riyāzet çekdi ve andan soñra va‘z eydüridi naḳldür kim bir gün (13) bir ħoca fesāda meşgūlıdı bir kıulınıñ eline dört aḳça vērde bāzāra (14) vėrbidi kim var bize çerez getür dēdi ol kıul aḳçayı aldı manşūr-ı (15) ‘ammār va‘z eydüridi aña uğradı ve anda durdı ve eyitdi kim efendim meclisinden

231a (1) bunuñ meclisi yėgrekdür dēdi manşūr eyitdi her kim dörd aḳça vėrürse (2) ben aña dörd du‘ā kılam dēdi kim dilegi ħaḳ kıatında kıabūl ola dēdi kıul (3) eyitdi ħiç andan yėgrek yokdur kim ben bu dörd aḳçayı vėrem ol dörd (4) du‘āyı alam dēdi pes kıul ol dörd aḳçayı vėrdi ol dörd du‘āyı benümçün (5) kılıvėr dēdi manşūr eyitdi nēce du‘ā dilersin kıul eyitdi evvel anı dilerem (6) kim ħaḳ te‘ālā baña āzādlık rūzī kıla ikinci ol kim ħaḳ te‘ālā efendime (7) tevbe rūzī kıla üçünci bu dörd aḳçanuñ ‘ivazın vėre dördünci baña (8) ve saña ve dağı bu meclis kıavmine ħaḳ te‘ālā raḥmet eyleye dēdi manşūr (9) du‘ā kıldı kıul gėrū vardı efendisi eyitdi neyiçün gėc geldüñ kıanı ne getürdüñ (10) kıul eyitdi ol dörd aḳçayı vėrdüm dörd du‘ā satun aldum eyitdi nēte kıul (11) eyitdi şöyle şöyle aḫvālin bildürdi ħoca eyitdi imdi tangrı kıanuḳ (12) olsun kim ben seni āzād eyledüm ve ben dağı tevbe eyledüm ve saña ol dörd (13) aḳça yerine dörd yüz direm vėrdüm illā soñrağı benüm elümde degül tangrı (14) elindedür dēdi ħoca ol gēce bir düş gördi kim ħaḳ te‘ālā sen kıullığüñla (15) elüñden geleni işledüñ ben pāzişāhlığümla elümde geleni nēte işlemeyem dēdi

231b (1) ve eyitdi evvel senüñ kıuluñı ve manşūrı ne kim anuñ meclisinde ħāzır cemā‘at varıdı (2) heb yarlıgadam ve raḥmet eyledüm dēdi naḳldür kim manşūr bir gün meclis (3) eylerdi biregü aşığadın bir ruḳ‘a sundı ve ol ruḳ‘a içinde yazılıp dururdu (4) kim *ve-ğayru taḳıyyin ye ‘muru’n-nāse bi’t-tuḳā tabībün yudāvi’n-nāse ve-ħüve merīzun* ya‘nī (5) eydür kim müttakī degül kışı kim ħalkı taḳvāya buyura şol ħakīme beñzer kim (6) kendü şayrudur ayruḳlara mu‘ālece eyler andan manşūr eyitdi éy er (7) *‘amal bi ‘ilmi ve-in kıaşarte fı ‘amelī yenfe‘uke ‘ilmi ve-lā yeżurruke taḳşīri* ma‘nisi budur kim (8) eydür éy er benüm ‘ilmümile ‘amel eyle kim benüm ‘ilmüm saña aşışı éder ve benüm ‘amelüm (9)

içinde takşırılığum saña ziyân eylemez ve nağldür kim manşür eydür bir gece (10) taşra çıkdumıdı bir ev çapısına êrdüm işitdüm kim biregü münâcât eyler (11) eydür huzâvendâ bu günâhlar kim benden şâdır oldu andan ötrü degüldür (12) kim senüñ emrüñe hilâf eyledüm belkim benüm kendü nefsumdenidi benüm (13) yolumu şeytân urdı bu günâha bırağdı ilâhî eger benüm elüm dutmazsan kim (14) duta ve eger sen benüm suçumdan geçmezsen kim geçe dër manşür eydür çünkim (15) bu sözi işitdüm âvâzıla oğıdum kim *ve-ğüdüh'e'n-näsü ve'l-ğicâretü 'aleyhâ*

232a (1) yarındası ol ev çapısına gèrü vardum gördüm kim ağlaşurlaridi ve bir (2) cenâze çıkarıdı eyitdüm bu ne cenâzedür bir çarı ' avrat eyitdi kim dün (3) gece uşbu oğlum tangrısıyla münâcât kılurdı bir kişi çapumuza geldi hîç (4) bilmedük kim ne kişiyidi bir âyet çur'ân oğıdı oğlum anuñ âvâzın işitdüğü (5) sâ'at cân vèrdi manşür kendözine eyitdi kim anı ben öldürmişven (6) nağldür kim bir gün harûnu'r-reşîd manşûra su'âl eyledi ve eyitdi (7) âdemîlerüñ ' âlimrağı kimdür dağı câhilarağı kimdür dèdi manşür cevâb (8) vèrdi ve eyitdi âdemîlerüñ ' âlimi oldur kim çorçulu ve tangrıya muñi' (9) ola ve câhili oldur kim çorçusuz ve tangrıya ' âşî ola manşür sözleridür (10) eydür hağ te'âlâ ' ârifler gönlini zikri mağâmın eyledi ve zâhidler gönlini (11) tevekkül mağâmın eyledi ve dervişler gönlini çanâ'at mağâmın eyledi ve dünyâ (12) ehli gönlini çama' mağâmın eyledi ve eydür erenler üç bölükdür bir oldur kim (13) kendüsiyile ' ârifdür ve bir dağı tangrıyla ' ârifdür ammâ ol kim kendüsiyile (14) ' ârifdür anuñ işi mücâhede ve riyâzetdür ve ol kim hağçıla ' ârifdür (15) anuñ işi ' ibâdet ve hağ rızâsın istemekdür ve eydür ' ârifler hikmet sözlerin

232b (1) taşdığ diliyle söylerler ve zâhidler tafşîl diliyle söyler ve ' âbidler tevfiğ diliyle (2) söyler ve eydür ne bağtludur ol kişi kim êrte dura anuñ ârzüsü dervişlik (3) ola ve pîşesi ' ibâdet ola ve himmeti âhiret ola ve fikri ölüm ola ve ümîzi (4) tevbe ola ve çalab rahmeti ola ve eydür hağça lâyığ kullaruñ gönülleri rûhânî- (5) şıfat⁴² olur ve çaçan kim ol gönüle şek yol bulsa çaldı hiçâbda ve eydür (6) kullar libâsınuñ yègreği tağvâdur ve ' ârifler gönlinüñ yègreği tevâzu' lığdur (7) ve eydür her kim hağ zikrine meşğül oldu hağ zikrinden gèrü çaldı ve (8) eydür nefis selâmetliğı hevâsına muğâlefet eylemek içindedür ve nefis belâsı hevâsına (9) uymağ içindedür her kim hağdan gelen muşîbete çatlanmaya ve gönlin dar (10) duta tèz ola kim anuñ dînine muşîbet êrişe ve eydür dünyâ ârzüsünü (11) terk eyle tâ râhat bulasın ve dilüñ sağla ' özr dilemekden emîn olasın (12) ve her kim ma' şiyet işlerken şâd ola hisâb vağtinde çayğulu ola nağl (13) -dür kim manşür-ı ' ammâr hiçâza gideriken

⁴² revóÀni-âifat yazılmış.

beriyeye içinde kâfile konupdururiken (14) vefât eyledi ebû'l-ḥasan anı düşünde gördi ve sordı kim tanrı senüñle ne (15) kıldı eyitdi çünkim ḥaḳ ḥazretine vardum eyitdi manşür-ı 'ammâr sen misin dâdi

233a (1) eyitdüm belî benven ve daḥı eyitdi kim senmisin kim ḥalkı zühde ve tâ'ata da'vet (2) ederdüñ eyitdüm belî ve ben eyitdüm ilâhî dünyâ içinde hîç meclis kalmadı kim anda (3) senüñ zikrünüñ eyitmedüm ve saña şenâ kılmadum ve senüñ resûlüñe şalavât verbimedüm (4) pes ḥaḳ te'âlâ gérçeksın dâdi ve bir firişteye buyurdı kim firiştelere arasında (5) bir nürdan kürsî koñ manşür-ı 'ammâr nêtekim dünyede âdem oğlanlarına benüm şenâmı eydür (6) –idi firiştelere arasında daḥı şenâmı eyitsün dâdi rahmetu'llâhi 'aleyhi (7) ve'l-âḥar ân imâm-ı şâḥib şadr ve ân hümâm-ı 'âlî kadr ân mübâriz-i (8) cidd ü cehd ân mücâhid-i ehl-i 'ahd ân ma'den-i pâkî aḥmed ibni'l-'âşımı'l (9) -l antâkî rahmetu'llâhi 'aleyhi meşâyihlerünüñ pîş-ı kademiyyidi ve evliyâlarunuñ ulusıyyidi (10) ve cümle 'ulüm içinde ârâste idi ve anuñ mücâhedeşi ve riyâzeti tamâmıdı (11) ve çok yaşamışıdı ve çok meşâyihler ve şâḥabeler yüzün görmüşidi ve ḥâriş-i (12) muḥâsibî mürîdlerindenidi ve bişr-i ḥâfî ve serîr-i şaḳâḳıyyi görmüşidi ve füzeyl (13) ibn-i 'iyâza êrmişidi ve ebû süleymân-ı dârânî aña cäsüsü'l-ḳulüb dâdi (14) ve anuñ kelimâtu laḳîf ve işârâtı bedî' idi bir gün bir kişi aña eyitdi kim (15) sen müştâḳ mısın eyitdi yok eyitdi neçün eyitdi müştâḳlık gâyibe olur

233b (1) çünkim gâyib ḥâzırdur aña nêce müştâḳ ola dâdi aḥmed-i 'âşım sözleridür (2) bir gün bir kişi aña eyitdi kim ma'rifet nedür eyitdi ma'rifet üç kıssıdır evvel (3) işbât-ı vaḥdânıyyetdür ikinci tanrıdan artuḳdan kesilmekdür üçüncü anı bir (4) bilmekdür ve kendözin yok bilmekdür dâdi sordılar kim ma'rifet 'alâmeti nedür (5) eyitdi ma'rifet 'alâmeti oldur kim 'ibâdeti çok ola ve fikri dâ'im ola (6) ve ḥalvet seve ve galebe içinden kaçma ve ḥâmüş ola ve çünkim aña baḳalar ol (7) baḳmaya ve çünkim aña muşîbet êrişe ḳayḡulu olmaya ve hîç kimseneden ḳorḳmaya (8) ve kimseye ümîd dutmaya ve daḥı sordılar kim ḥavf 'alâmeti nedür ve recâ 'alâmeti (9) nedür eyitdi ḥavf 'alâmeti kaçmaḳdır ve recâ 'alâmeti istemekdür her kim (10) recâ issi ola ve ḫaleb eylemeye ol yalancıdır ve her kim ḥavf issi ola ve kaçmaya (11) ol daḥı yalancıdır ve eydür şâḥib recâ oldur kim tanrıdan ümîzin (12) kesmeye 'aceb baña rahmet ola mı olmaya mı dâmeye ve eydür tîz helâk ola (13) ol kişi kim ḥalkdan ḳorḳa ve kendü nefsine emîn ola kim ḥaḳ baña 'azâb (14) eylemeye dâye nêtekim yûnus 'aleyhisselâm ol gümânı iletirdi lâ-cerem çok (15) 'uḳûbete uğradı ve eydür zînhâr şıdḳ ehliyile oturuñ kim bular gönüller

234a (1) cāsūsıdur ve bular gönülleri şekden yur ve pāk éder ve haqqa lāyık éder (2) kim sizün haberünüz olmaz ve recā nişānı oldur kim ayluk gelicek şükr (3) ilhāmını anuñ gönline véreler dünyāda ni‘metiçün ve āhiretde raḥmetiçün ve eydür (4) zühd nişānı oldur kim dört dürlü nesne anda ola evvel i‘timādı her ḥāl (5) içinde tangrıya ola ikinci ḥalkdan bızār ola ve iḥlāş haqqa ola ve üçüncü (6) güç götürücü ola ve dördüncü zāhirini ve bātımına ḥarāmdan saqına ve eydür kul (7) kendözin bilmedügi ḥavfi azındandur ve daḡı ḥayā azındandur dēdi ve eydür (8) her kim tangrıyı bildi qorqulu oldı ve her kim tangrıyı bilmedi qorqusuz (9) oldı her kim dilerse kim anuñ gönli şalāḥa gele dilin saqlasun eydür (10) fā’idelü faqr oldur kim sen aña ḥoşnūd ve rāzi olasın ve eydür fā’idelü (11) iḥlāş oldur kim senün içünden riyāyı ve hırşı ve hevāyı taşra bıraḡa ve (12) eydür fā’idelü tevāzu‘ oldur kim kibri ve qaqımaḡı gidere ve ziyānluraq (13) ma‘şiyet oldur kim tā‘at kılasın cehl üzerine ve eydür her kim azacuq yazuḡı (14) ḥōr tuta tēz ola kim çok yazuḡa şataş ve eydür tangrınuñ ḥaşları (15) ḡavvāşlar oldılar ve fikret zıkrine ḡaldılar ve ma‘rifet cevāhirin çıkardılar ve ‘avām

234b (1) ḡaflet yazısında ser-gerdān ve gümrāḥ olup gezerler ve eydür cāhiller imāmı ‘ālim (2) –ler ve ‘ālimler imāmı haq ‘ināyetidür ve eydür yaqın bir nürdur kim haq te‘ālā (3) anı sevdük kullarınıñ gönline véür ve ol nürıla āhiret işlerin (4) müḡala‘a éder ve ol nürıla cümle ḡicāblar kim anuñla āhiret arasında (5) –dur heb gezer haqqa érişür sordılar kim iḥlāş nedür eyitdi iḥlāş oldur kim (6) çün şālih ‘amel édesin dilemeyesin kim seni ol ‘amel sebebinden ulu (7) dutalar ve sen tangrıdan artuqdan hıç nesne ummayasın böyle olıcaq (8) iḥlāş olur ve eyitdi ‘ameli şöyle eyle kim yeryüzinde kimsene yoq dut senden (9) artuq ve gökyüzinde hıçkimse yoq andan artuq ve eyitdi bu birqaç gün kim (10) ‘ömrün qalmışdur anı ḡanīmet dutḡıl ve şalāḡıyyetile geçürgil tā gezen ‘ömrün içindeki (11) yazuqlaruñ yarlıḡana ve eydür yazuqdan qararmış gönüllerün aḡarması bēş dürlü (12) nesneyiledür evvel şalāḡ ehliyile oturmaq ikinci qur’an okımaq üçüncü (13) qarını boş dutmaq dördüncü namāz kılamak bēşinci seḡer vaqtinde zārīlıq kılamak (14) ve eydür ‘adl eylemek iki kısmdur birisi senünle ḡalk arasında ve daḡı birisi (15) senünle haq arasında eydür ‘adl eylemek istiḡāmet yolıdur ve zulm eylemek

235a (1) nedāmet yolıdur naḡldür kim bir gün otuz iki mürīdile bile yeyesini yemege oturdı (2) ol gece şofrada etmek az bulındı kendü eliyile etmegi pāre pāre eyledi mürīd (3) –ler öñinde qodı ve buyurdı çırāḡı götürdiler mürīdleri yēdiler toydılar ve çırāḡı (4) yine götürdiler etmekden hıç bir pāre eksük degülidi raḡmetu’llāhi ‘aleyhi (5) ve’l-āḡar ān

ğavvâş-ı deryâ-yı dîn ân baħr-ı dürr-i yakın ân (6) kûtb-ı müknet ân rükn-i sünnet ân imâm-ı ehl-i sebağ şeyh-i vaqt ‘abdu’llâh ħasan-ı canağ (7) raħmetu’llâhi ‘aleyhi zâhidlik içinde ğâyetidi ve ‘ibâdet içinde âyetidi ve vera‘ (8) ve tevekkül ehlindenidi ve ħelâl yemek içinde meşhûridi ve yûsuf-ı esbât (9) içinde ..... edüpdururıdı ve anuñ aşlı kûfe şehrinde idi ve sevrî (10) mezhebin dutupdururıdı fıkħ ve ħadîs içinde anuñ sözleri mü’eşsiridi (11) fetħ-i muşilî eydür ben anuñla şöħbet çok eyledüm anuñ mu‘âmelesi ve riyâzeti ve (12) ħalveti bigi hîç kimsenede görmedüm dedü nağldür kim eydür âdemde dört (13) nesne vardur gözdür ve dildür ve gönüldür ve şehvetdür gözin sağlaya (14) ħarâma bağmaya ve dilini sağlaya yalan söylemekden ve ğaybet eylemekden ve müsülmânlar (15) âzarlamağdan⁴³ ve gönlini sağlaya kibrden ve yavuz endîşe kılmağdan ve şehvetin sağlaya

235b (1) ħarâm yere dökmekden ve eydür ħağ te‘âlâ âdemüñ gönlini zıkr ve fikr mağâmın yaratdı (2) kağan kim nefsile şöħbet ede şehvet mağâmı olur ve ol şehveti arıtmaya (3) illâ ħavf ve şevk ve tevbe eydür her kim dilerse kim kendü dirliğı içinde (4) diri ola nefsin öldürsin eydür ‘âkil şol kişi oldur kim anuñ (5) ğuşşası âħiret ola ve ümîzi raħmet ve işi tâ‘at ola fâyidelü ħavf (6) oldur kim seni günâhdan yığa ve fâyidelü ümîd oldur kim seni murâduña érüre (7) ve eydür günâh âdemüñ gönlini öldürür ve ‘ibâdet geri dirildür ve eydür (8) günâhâmîz tâ‘atuñ ħalâveti olmaya ve fâyidelü ğuşşa oldur kim âħiret içün (9) ola ve fâyidesüz ğuşşa oldur kim dünyâyıçün ola ve eydür fâ‘idelü (10) recâ oldur kim ħağğa ulaşdura ve eydür recâ üç dürlü birisi oldur kim (11) eylük ede ve ümîz duta kim ħağ katında ħabûl ola ve birisi dağı oldur kim (12) ümîzi şöyle duta kim uçmağ ehlinden ola ve birisi oldur kim ümîzin şöyle (13) berkide kim ħağ te‘âlâ anı dîzârından maħrûm eylemeye ve eydür ihlâş ‘amel (14) içinde ‘amelden yegrekdür ve eydür her kimüñ kim şıdķı ola ħağ te‘âlâ ğayb (15) ‘âleminden aña ħapu aça ve murâdına érîşe raħmetu’llâhi ‘aleyhi ve’l-âħar

236a (1) ân şeyh-i ‘ale’l-iğlâķi ân kûtb bâ-istiħkâķ ân menba‘-ı esrâr ân merci‘-i ebrâr (2) ân sebağbürde be-üstâdî cüneyd-i bağdâdî raħmetu’llâhi ‘aleyhi ‘âlem (3) meşâyihlerinüñ şeyhiyidi ve dünyâ e‘immelerinüñ imâmıydı ve cümle ‘ulûm içinde (4) kâmilidi ve uşûl ve fûrû‘ içinde müftî idi ve mu‘âmele ve riyâzet ve kerâmât (5) içinde ‘âlî mağâmı varıdı evvel ħâlinden ve âħir ħâline degin pesendide⁴⁴ idi (6) ve mağbûlıdı ve dükeli gönüller içinde mağbûb ve mağbûlı idi ve cümle ħalâyıķ (7) anı severidiler ve anuñ imâmlığına müttefikidi ve anuñ sözleri tarîķat içinde (8) ħüccetdür ve hîç kimsene aña

⁴³ Äzarlamağdan şeklinde yazılmış.

⁴⁴ püsendide yazılmış.

bahâne bulmadı ve zāhiri ve bātını ārāste (9) –idi ve taşavvuf içinde k̄uṭbıdı ve baġdād ehli aña seyyidü'l-ṭāyife d̄erleridi (10) ve lisānū'l-kavm okırlardı ve a'badū'l-meşāyih ve ṭāvusu'l-ulemā ve sultānu'l-muḥakkiḳine (11) d̄erleridi ṭarīkat içinde ġāyet ve ḥaḳīkat içinde bī-nihāyetidi ve zūhd (12) ve taḳvā içinde bī-mānendidi ve şevrī mezhebinde idi ve ṭarīkat içinde (13) şol kadar cehd eyleyüpdururdu kim baġdād meşāyihleri cümlesi cüneydī idi ve (14) anuñ mezhebin dutarlarıdı ve ṭarīkat içinde anuñ ṭarīki ma' rūfdur ve mezhebler (15) içinde anuñ mezhebi meşhūrdur ve ol zamān anuñ içinden dükeli meşāyihler aña

236b (1) rücū' ederleridi ve anuñ çok taşnīfleri varıdı ve şunuñ bigi (2) dirlik ve arulık kim anuñ varıdı şoñ ucı düşmenler aña zındıḳdur (3) d̄ediler ve anuñ cānına ḳaşd eylediler ammā diş ḳoyurımadılar kör oldılar (4) ve çok meşāyihler ve ulular yüzün görüpdururdu ve ḥāriş-i muḥāsibī ile (5) şoḫbet edüpdururdu ve serīr-i saḳaṭīnūñ yeğenyidi ve hem anuñ mürīdiyidi (6) bir gün bir ulu serīr-i saḳaṭīye sordı kim hīç mürīd şeyhinden yeğrek olur mı (7) d̄edi eyitdi belī olur d̄edi cüneyd benüm mürīdümdür illā anuñ mu'āmelesi (8) benden artuḳdur d̄edi zīrā cüneydüñ derd ü şevḳ içinde ve ma'rifet ve (9) keşf ve 'ışḳ içinde yüce mertebesi varıdı ve mücāhede ve müşāhede içinde (10) nişānıdı sehl-i tüsterī şol kadar 'azametile cüneyde k̄uṭb-ı 'aşrdur d̄erdi (11) ve cüneyd oġlanlığı ḥālinde daḫı pür-derd ve edeblü ve taleblüyidi ve firāseti (12) ve tefekkürü varıdı ve 'aceb t̄ez fehmi varıdı naḳldür kim cüneyd (13) mekteb-ḥāneden evlerine geldi atasını gördi kim ağlarıdı cüneyd eyitdi kim yā baba (14) neyiçün ağlarsın d̄edi eyitdi éy oġul bugün mālumuñ zekātın çıkardum senüñ (15) ṭayıña v̄erbidüm ḳabūl étmedi anuñçün ağlaram kim kendü 'ömrümi māl d̄evşürmekde

237a (1) geçürdüm ol ḫoz hīç dosta yaramazımış cüneyd eyitdi getür baña (2) v̄er ben iledeyim d̄edi pes aḳçayı cüneyde v̄erdi cüneyd aldı serīr ḳapusına (3) geldi ḳapusın ḳaḳdı serī eydür kimdür eydür cüneydven luṭf eyle (4) bu farīzayı atam boynından sākıt eyle ve ḳabūl eyle d̄edi serī eydür (5) ḳabūl eylemezven d̄edi cüneyd eyitdi ol tangrı ḥaḳḳıyıçün kim saña faẓl eyledi ve atama (6) 'adl eyledi al d̄edi serī eyitdi baña faẓl eyledügi nedür ve ataña 'adl eyledügi (7) nedür cüneyd eyitdi saña faẓl eyledügi oldur kim saña dervişlik v̄erdi (8) eger dilersen zekātı ḳabūl édersin veyā étmezsin ve atama 'adl eyledügi (9) oldur kim eger dilerse ve dilemezse zekātını çıkarsa gerekdür ve müstahakḳına degürse (10) gerek bu söz serīye yavlaḳ ḫoş geldi ve eyitdi andan ilerü kim zekātı ḳabūl édem (11) seni ḳabūl éderven geldi ḳapuyı açdı ol zekātı ḳabūl éttdi ve cüneyde du'ā (12) ḳıldı ve göñli içinde yer eyledi cüneyd ol vaḳtın yēdi yaşında idi (13) ṭayısı aldı anı ḥacca

iletirdi harem içinde dört yüz pîr arasında şükür (14) mes'alesi düşdi idi her birisi bir dürlü şerh eyledileridi serî cüneyde (15) bağıdı eyitdi ey oğul sen dağı söyle dedü cüneyd bir sâ'at başını aşğa

237b (1) bırağıdı ve fikre taldı ve başın kaldırdı ve eyitdi şükür oldur kim şol ni' met (2) kim hağ te'ālā vèrdi ol ni' metile gèrū tangrıya 'āşī olmayasın ve anuñ (3) ni' metini ma'şiyete ser-māye ètmeyesın dedü çün cüneyd bu cevābı vèrdi (4) ol dört yüz pîrlere bir kezden eyitdiler kim *ağsente yā kurrate 'ayni'l-'abdi ta'nī* dediler (5) ve dükelişi ittifağ eylediler kim bundan yègrek cevāb olmaya dediler pes serî (6) yine cüneyde du'ā kıldı ve eyitdi tèz ola kim tangrı kıyında senüñ mertebèñ (7) 'ālī ola ve naşīb issi olasın dedü pes serî eyitdi bu sözi kanda (8) bulduñ dedü eyitdi senüñ şöhetüñde buldum dedü pes hiçāzdan döndiler (9) yine bağıdāda geldiler cüneyd bir dükkānda oturdu sırça satardı her gün (10) dükkānına perde aşardı içerü girürdi dört yüz rek'at namāz kılırdı bir (11) zamān böyle eyledi andan şöñra dükkānı terk eyledi bir halvete girdi gönül (12) pāsbanlığın èderdi ve 'ibret ve murāqabat seccādesin döşedi idi ve 'ibādete (13) meşğül oldıydı ve hağdan artuğ anuñ hātırından hiç nesne geçmezidi kırk (14) yıl tamām bu şiveyile tã'at eyledi oturdu nağl kim cüneyd otuz yıl (15) tamām {yatsu namāzın kılırdı èrteye degin} ayağı üzerine dururdu allāh allāh dèridi çünkim èrte olurdu

238a (1) èrte namāzın kılırdı ol āb-destile ve çün kırk yıl tamām oldu bir gün hātırından (2) geçdi kim işüm tamām oldu ve mağşūdum hāşıl oldu olamı dedü (3) der-hāl hātifden āvāz işitdi kim yā cüneyd vağt oldu kim zünnāruñ kuşanasın (4) dedü cüneyd çün bunı işitdi feryādı göge çığıdı ve eyitdi bār-ı hużāyā (5) cüneydden ne günāh şadır oldu kim dedü yine nidā işitdi kim bundan (6) beter ne günāh istersin kim tamāmlığ istersin dedü pes cüneyd āh eyledi (7) ve başın secdeye bırağıdı ve üç gün gece gündüz başın secdeden kaldırmadı (8) ve bu sözi eyitdi kim *men lem yekün li'l-vişāli ehlen fe-küllü ihsānihi zünüb* (9) ve andan şöñra cüneyde düşmenler belürdi ve hağk aña dil uzatdılar ve anuñ (10) hikāyetin halīfeye dediler kim hağk anuñ fitnesine aldandılar ve hep hağkı (11) kendözine uydurdu dediler halīfe eyitdi anı hüccetsüz def eylemege yaramaz dedü (12) halīfenüñ bir görklü karavaşı varıdı halīfe anı üç biñ altuna satun (13) –alupdururdu ve anuñ cemāli hiç ādemide yoğıdı ve halīfe anuñ (14) 'āşıkıydı pes halīfe ol karavaşı bezedi ve dürlü dürlü geyesiler geýürdi (15) ve cevāhirler ve koğularıyla ārāste eyledi ve eyitdi varğıl fulān yerde durğıl

238b (1) cüneyd saña gelicek yüzüni acgıl ve kendözünü aña göstergil ve cevâhirlerünü ve geyesiñi (2) heb aña ‘ arza kılgıl ve eyitgil kim kimsenem yoqdur ve mälum çoqdur ve ben (3) gönümü bu cihân işinden götürdüm imdi dilerven kim beni kabül edesin ve ben (4) dağı senün şohbetünde olam ve tã‘ ata meşgül olam kim gönüm bu dünyâ (5) ehliyle karar dutmaz degil ve beni hizmetkârlığa kabül eylegil degil dedi ve çünkim (6) karavaş gitdi halife bir hadimi ardınca verbidı ve eyitdi vargil bir yerde gizlengil (7) bunlar biribiriyle ne söyleşürler işitgil dedi çünkim karavaş cüneyde vardı (8) selâm verdi ve oturdı ve yüzün açdı cüneyd nã-gâh bî-ihtiyâr ol (9) karavaşa bağıdı fi’l-hâl yüzün aşığa eyledi ve ol karavaş dilin açdı (10) ne kim halife aña deyüpdururdı ve ta‘ lîm eyleyüpdururdı cümlesin söyledi (11) ve zârılık eyledi cüneyd başın aşığa bırakıpdururdı nã-gâh başın kaldırdı (12) bir kez âh eyledi ve bu karavaşa urdı fi’l-hâl karavaş cân verdi ol hadim (13) çün anı gördi geldi halifeye haber verdi halifenün cânına od düşdi (14) ve işine peşimân oldu ve eyitdi her kim haq erenleriyle anı ede kim etmek gerekmez (15) lâ-cerem anı göre kim görmek görmek gerekmez gönüyle tanışdı ve eyitdi anuñ

239a (1) bigi kişiyi bunda kığırmağa yaramaz vâcib oldur kim ben duram anuñ kıyına varam (2) dedi halife durdı yayan cüneyd kıyına vardı ve eyitdi yâ cüneyd bizüm hareketümüz (3) sizün mübârek hâtıruñuza hoş gelmedi ma‘ zür dutgil dedi erenler ehli (4) kerem olur dedi pes cüneyd eyitdi saña emîri’l-mü’minîn derler senün (5) şefkatuñ dükeli mü’minler üzerine aduña göre gerekdür sen benüm kırk yıllık (6) tã‘ atımı ‘ ibâdetümü yele vermek istersin dedi şefkatuñ bu resme midür (7) yarın ne cevâb veresin dedi ben hod bu arada kimven etmeyesidün etmeyesilerdi (8) dedi halife cüneydden çoq ‘ özür diledi ve hacil oldu andan sonra (9) cüneydün mertebesi yüceldi ve bu kışsa ‘ âlem içinde münteşir oldu (10) cüneyd eydür ben şöyle niyyet eyledümidi kim der hiç söz söylemedüm ammâ (11) otuz abdâla uğradum dükelisi ağız birikdurdiler ve baña eyitdiler kim bizler senden (12) bunu dilerüz kim sen söz söyleyesin ve halkı haqka da‘vet eyleyesin ve eydür (13) iki yüz meşâyihe hizmet eyledüm yedi kişi bulardan iktidâya yarardı dedi (14) ve eyitdi biz taşavvufi râyigân bulmadıq belkim açlık ve uykusuzluk ve dünyeden (15) kesilmek ve sevdüğümüzden kesilmekle bulduq dedi ve dağı eyitdi bu bizüm yolumuzu

239b (1) ol kişi varıbile kim tangrı kelâmını sağı eline duta ve peygamber hadîşini (2) sol eline duta bu iki çırâğ şu‘ lesiyile yol vara tã şübhât âfetine uğramaya (3) ve bid‘at karañulığına düşmeye dağı eyitdi bizüm üstâzumuz belâ dartmaq içinde ve (4) qahr yutmaq içinde ‘ âlîdür raşıya’llâhü ‘ anhü ve eger anuñ cenglerinden ve müdde’î (5) –lerile

uğraşduğundan hikâyet ederlerdi hiç kimsenün anı işitmege tākātı (6) olmayaydı dēdi cüneyd eyitdi bir gün müdde'iler 'ālīye şordılar kim (7) tangrıyı neyle bildün cevāb vērdi kim tangrıyı bildüm yine anuñ bildürdügiyle (8) ol kendözin baña bildürdi ve ben dağı anı bildüm nētesüz ve nēteliksüz ve hīç (9) kimsene aña beñzemez ve hīç fehm anuñ kudretine érmez fehmler ve 'ağıllar anuñ (10) 'azameti ve heybeti içinde mütehayyir ve ser-gerdāndur ve ol hiç kimseneden doğmadı (11) ve kimsene dağı andan doğmadı *lem yelid ve-lem yūled ve-lem yekün lehü küfüven* (12) *eħadün* dūr ve dağı eyitdi ben rūzigārumı şöyle geçürdüm kim yēr gök ehli benümçün (13) ağlaşurlardı şoñra şöyle oldum kim ben bunlaruñiçün ağlardum ve şimdi şöyle (14) oldum kim ben ne bulardanıdum ve ne kendözümdeidüm ve dağı eyitdi eger biñ yıl (15) diri olsam 'amelümden bir zerre kesmeyeyidüm ve eydür on yıl gönül kapusunda

240a (1) durdum pāsbānlık eyledüm ve anı sağıladum ve on yıl dağı gönül beni sağıladı yigirmi (2) yıl oldı ne benüm andan ħaberüm var ne anuñ benden ħaberi var ve eydür ħağ te'ālā (3) otuz yıl cüneyd diliyle ħalkā söyledi ve cüneyd arada degüldi ve ħalkuñ ħaberi (4) yoğıdı ve eyitdi ħavf beni munğabız eyler ve recā beni münbasit eyler hergez (5) kim munğabız olam ħavf anda benden baña ton olur ve hergez kim münbasit (6) olam recāyla beni baña gērü vērürler ve eydür otuz yıl namāzumı każā (7) kıldum ve altmış yıl evvel tekbir benden fevt oldı eger namāz içinde dünyā (8) endişesi gelse ol namāzı gērü każā eyleridüm ve eger namāz içinde āħiret (9) ve uçmağ endişesi gelse secde-i sehv eylerdüm nağıldür kim cüneyd dā'im (10) oruc dutardı kaçan kim yārānları gelse orucın sırdı eydüridi kim (11) muvāfağat eylemek müzdi oruc müzdinden artuğdur dēridi nağıldür kim cüneydile (12) ebū bekr-i kettānī arasında biñ mes'ele olmışıdı ve çün ebū bekr öldi vaşıyyet (13) eyledi kim ol mes'eleleri benümle bile koñ dēyü cüneyd eyitdi hem ben dağı şöyle (14) dilerdüm kim ol mes'eleler ħalk içine düşmeyeyidi nağıldür kim cüneyd (15) murağğa' gēymezidi dānişmendler ve 'ulemā tonın gēyürdi bir gün aña eyitdiler kim

240b (1) ey pīr-i tarīğat ne ola eger sen dağı bu yārānlardan ötrü murağğa' gēyesin dēdiler (2) cüneyd eyitdi eger bilseyidüm kim murağğa' gēymegile ħāşıl olur iş odıla (3) demürden murağğa' edineydüm gēyeyidüm velākin her sā'at benüm gönlüme şöyle ilhām (4) olur kim *leyse'l-i'tibār bi'l-ħırğa ve-inneme'l-i'tibār bi'l-ħırğati* ya'nı eydür ħırğaya (5) ve murağğa' a çalab kıyında i'tibār yoğdur belkim i'tibār gönül şevğine ve derdine (6) –dür bir günüñ kim içinde allāh derdi olmaya gerekse ol kişi murağğa' gēysün (7) gerekse ħırğa gēysün fā'idesi yoğdur nağıldür kim cüneyd sözleri yavlağ (8) mü'essiridi gönüllere eşer

éderdi serîr-i saķaķı eyitdi éy iki gözüm çırāđı sen (9) imden gèrû minbere çıkısañ gerek ve halka pend naşîhat vèrseñ gerekdür (10) dèdi cüneyd eyitdi éy tayı sen benüm şeyhüm müşsidümsin edeb degüldür (11) kim ben sizüñ huzûruñuzda söz söyleyem dèdi pes cüneyd ol gece muħammed-i (12) muştafâ hâzretini ‘aleyhisselâm düşünde gördi ve mübârek lafzından şöyle (13) buyurdı kim yâ cüneyd sen benüm ümmetlerüme naşîhat vèrmege lâyıķsın dèdi (14) imdi ben saña destür vèrdüm va‘z eylegil dèdi çünkim uyandı durdı (15) serî kıyına vardı kim düşün eytdivère serî eydür éy kızkardaşum

241a (1) oğlı benüm sözümile ve gèrû kıalan meşâyih söziyile va‘z eylemedüñ imdi muħammed-i muştafâ (2) buyruğıyıla bārî va‘z eylegil dèdi cüneyd eyitdi éy tayı sen benüm peygamberi (3) düşünde gördüğümü ve baña va‘z eylemege destür vèrdüğünü nète bildüñ dèdi (4) serî eyitdi sen peygamberi gördüğün gece ben tangrıyı düşünde gördüm eyitdi (5) yâ serî kızkardaşuñ oğlı cüneyd senüñ sözüñ ve kıalan meşâyihler sözlerin (6) işitmedi kim kıallaruma naşîhat vère pes peygamberi cüneyde vèrbidüm kim (7) va‘z éde dèdi bu kez cüneyd tangrı te‘âlâ emriyile ve peygamber işâretiyile menbere (8) çıkđı ve eyitdi eger kırk kişiden artuķ gelürse yine inerven dèdi pes (9) kırk kişi ululardan ve meşâyihlerden hâzır oldılar cüneyd va‘z eyledi (10) ve ma‘niler deñizine taldı kırk kişiden sekiz kişi cân vèrdi anlaruñ (11) cenâzesin götürdiler yigirmi ikisi biħud oldu evlerine götürüp iletdiler ve on (12) kişi evin barķın terk eyledi tağlara düşdi naķldür kim bir gün cüneyd (13) cum‘a mescidinde va‘z eylerdi bir tersâ oğlanı inkâr gèyesinin gèydi (14) geldi müsülmânlarla bile içèrû girdi hiç kimse anı bilmedi kim ol tersâdur (15) eyitdi yâ şeyh tangrı resüli hâdişidür kim eyitdi *itteķû firâsete’l-mü’min fe-innehü nazara*

241b (1) *bi-nürî’l-lâh* ya‘nî saķınuñ mü’min firâsetinden kim ol tangrı nürıyıla (2) baķar dèr bunuñ ma‘nîsin şerh édivèr dèdi cüneyd bir sâ‘at başın aşağa (3) bıraķdı ve fikir deñizine taldı pes başın kıaldurdu cevâb vèrdi kim peygamber (4) bu hâdişi anuñçün dèdi kim sen müsülmân olasın ve zünnâr kesesin dèdi (5) tersâ çünkim ol firâseti gördi barmağın götürdi ve eyitdi *eşhedü en lâ ilâhe illâ’l-lâhü vaħdehü lâ-şerîke lehü* (6) *ve-eşhedü enne muħammeden ‘abduhü ve resülihü* anda duran hâzır cemâ‘at (7) ‘acebe kıaldılar cüneyd anı bildüğine hayrân kıaldılar pes cüneyd birķac kez va‘z (8) eyledi yine terk eyledi ne kıadar kim ceħd eylediler ayruķ eyitmedi bir ĥalvete (9) girdi taşra çıkmadı ‘ibâdet eyleridi pes bunuñ üzerine iki yıl geçdi bir gün (10) kimsene dınmadın yine menbere çıkđı ve söze başladı eyitdiler ‘aceb nète oldu (11) dèdiler cüneyd eyitdi ben hâdiş içinde şöyle buldum kim âħir zamân vaķtinde (12) âdemîlerüñ yavuzrağı ol ola kim anlara söz söyleye dèdi imdi

ben kendözümü (13) halkuñ yavuzrağın bildüm ve hem peygamber hadîsine hilâf eylemedüm pes va‘z (14) eyledi naıldür kim bir gün cüneyde şordılar bu mertebeye neyle êrdüñ eyitdi (15) bu mertebeye kırk yıl tayımuñ eşigin yastanmağıla êrdüm dèdi naıldür kim

242a (1) cüneyd eydür bir gün gönlümi yavu kıldum eyitdüm bār-ı huzāvendā gönlümi baña gèrū vèr (2) nidā işitdüm kim yā cüneyd biz senüñ gönlüñi anuñçün kapduk kim tā sen (3) yaluñuz kalasın ve bizden artuğı gönlüñe koymayasın naıldür kim cüneyd eydür (4) bir gün hacca giderdüm bir şūfî gördüm kim bir muğaylān ağacı dibinde otururdu (5) ben eyitdüm kim neye uğraduñ eydür hālüm varıdı uşbu aracukda yavı kıldum (6) dèdi cüneyd eydür ben hicāza vardum gèrū geldüm anı gördüm kim yine ol (7) ağac dibinde otururdu ben eyitdüm ey yār bu arayı nèceye degin beklersin (8) eydür hālümü bunda yitürdüm bundan gitmezven ölince veyā bulunca dèdi naıldür (9) kim bir gün şiblî eyitdi eger haq te‘ālā beni yarın kıyāmet güninde muhayyer eyleser (10) tamuyla uçmak arasında uçmağı koyam tamuı ihtiyār eyleyem dèdi eyitdiler (11) neçün eyitdi anuñçün kim uçmak benüm dilegümdür ve tamu haq dilegidür her kim (12) kendü dileğini haq dilegi üzerine ihtiyār êderse muhannaşdur dèdi pes bu (13) sırrı cüneyde dèdiler eyitdi şiblî oğlanlık eyler eger beni muhayyer eyleseler ben (14) ikisin dağı ihtiyār eylemeyeyidüm ve eydeyidüm kim kuluñ ne ihtiyārı vardur (15) her kıanda kim vèbirlerise anda varam ve her kıanda kim dilerse anda olam dèdi ve benüm

242b (1) ihtiyārum haq dilegidür dèdi naıldür kim bir gün cüneyd tür-ı sīnā tağında vecd (2) hālinde dururdu ve mürīdleri yöresinde raşş ururlardı ol hāl içindeyiken (3) nā-gāh bir keşş çıkageldi ve eyitdi ol tangrı haqqıyıçün kim sizlere bu hālî vèrdi (4) baña cevāb vèrũñ dèdi bular zevke meşğulıdı hıç iltifāt eylemediler ve çünkim (5) semā‘ sâkin oldı oturdılar mürīdler cüneyde eyitdiler kim şimdi bir keşş geldi (6) ve çağırdı ve and vèrdi kim baña cevāb vèrũñ dèyü biz semā‘ dan ferāğatumuz (7) olmadı kim cevāb vèrevüz yine gitdi dèdiler pes şeyh durugeldi mürīdleriyle (8) keşşe geldiler keşş şavmı‘ adan indi karşı geldi cüneyd eyitdi ol (9) ne cevābdı kim sen bizden isterdũñ keşş eyitdi bu ne mezhebdir ve ne (10) tarīkdür kim siz raşş urursız ve semā‘ êdersiz bu hāl hāşlar tarīki midür (11) veyā ‘āmī tarīki midür kim biz dağı bilelüm dèdi cüneyd eyitdi bu şive tangrınuñ veyā hāşları şivesi midür kim ihtiyārsuz gelür dèdi keşş çünkim (12) bu sözi işitdi barmağın götürdi ve eyitdi *eşhedü en lā ilāhe illā’l-lāhü ve-* (13) *eşhedü enne muhammeden resūlu’l-lāh* dèdi ve eyitdi yā cüneyd ben incīl içinde şöyle okıdum (14) kim āhir zamān vaktinde bir peygamber

dünyāya gele ve anuñ adı muḥammed-i (15) muṣṭafā ola ve anuñ ümmetlerinde ḥāşlar ola kim dünyede bir ḥırka bir loḳma

243a (1) ḳabūl édeler ve ḳalanına iltifāt eylemeyeler ve bunlar tangrı ‘ışkıyla ṭolalar ve ihtiyār (2) -suz ḥarekete geleler dèdi imdi ben bildüm kim ol ḳavümler sizlersiz dèdi (3) naḳldür kim bir vaḳtin bir kişi cüneyde geldi ve eyitdi yā şeyḥ bir dem kendözünü (4) ḥāzır dutḡıl kim saña nesne şorsam gerek dèdi cüneyd eyitdi éy cüvānmerd sen (5) benden bir nesne istersin kim ben daḥı dā’im anı isterven bulumazvan dèdi (6) ve ben kırk yıldur kim tangrımıla ḥāzır olmaḳ isterin bulumazvam dèdi saña nèce (7) ḥāzır olayım dèdi naḳldür kim rüveym eydür bir gün beriyye içinde gider{idüm} (8) bir ḳarı ‘avratı gördüm kim kemer ḳuşanmış elinde ‘aşā dutardı baña eyitdi çünkim(9) baḡdāda varasın cüneyde eyitgil kim utanmaz mısın kim anuñ sözini ḥalka söyler{sin} (10) dègil ve ben çünkim baḡdāda geldüm bu sözi cüneyde dèdüm cüneyd eyitdi ma‘āz (11) –allāhi ḥāşā benden kim anuñ sözün ḥalka dèyem dèdi ammā anuñ ḥalkı sözün (12) anuñ ileyinde dèrven ammā andan söz söylemege yaramaz dèdi naḳldür kim ulular (13) –dan bir ulu peyḡamber ḥāzretin düşünde gördi ve cüneyd daḥı peyḡamber ḳıyında (14) otururdu bir kişi bir fetvā getürdi peyḡamber eline şundi peyḡamber fetvāyı (15) cüneyde şundi ve eyitdi bu fetvāyı sen vèrgil dèdi fetvā getüren

243b (1) eyitdi yā resūl’allāhi siz ḥāzırsız cüneyde neçün vèürsüz dèdi peyḡamber eyitdi (2) her bir peyḡamberüñ kendü ümmeti içinde bir i’timādlu kişisi olur benüm i’timādum (3) cüneydedür dèdi naḳldür kim cüneyd bir gün ḥasta oldu idi eyitdi kim (4) *allāhümme işfīnī* ya‘nī éy çalabum baña saḡlık vèr dèdi der-ḥāl hātifden (5) āvāz işitdi kim éy cüneyd ḳulıla tangrı arasında senüñ ne işüñ vardur (6) dèdi seni aña kim buyurdılar meşḡul ol ve ol nesneyile kim seni mübtelā (7) ḳıldılar şabr eylegil dèdi senüñ ayruḳ nesnede ne işüñ vardur dèdi ve (8) naḳldür kim cüneydüñ bir gün ayaḡı aḡrıdı idi fātīḥa oḳıdı ayaḡına urdu (9) der-ḥāl hātifden āvāz érdu kim yā cüneyd utanmaz mısın kim bizüm adumuzı sen (10) kendü maşlahatuña şarf édersin dèdi naḳldür kim cüneyd bir gün bir dervīşe (11) vardı gördi kim dervīş inleridi cüneyd eyitdi neden inilersin dervīş (12) söylemez oldu eyitdi bu şabrı tā nèceye degin édesin dervīş feryād ḳıldı (13) naḳldür kim cüneydüñ bir kez gözi aḡrıdı ṭabīb geldi ve eyitdi gözüne şu (14) degürmegil dèdi cüneyd eyitdi āb-desti n’èdeyim dèdi ṭabīb eyitdi eger (15) gözün saña gerekse ‘ilāc budur dèdi ol ṭabīb tersāyıdı çün ṭabīb

244a (1) gitdi cüneyd āb-dest aldı namāz kıldı ve başın aşığa qodı uyquya vardı (2) ve çünkim uyandı gözi oñulmuşıdı hātifden āvāz işitdi kim cüneyd bizümüçün (3) gözin terk eyledi eger ol geleciyi étdüğü vaqt cümle tamulıqları bizden (4) dileseydi icābet bulacağıdı dedı tabīb geldi gördi kim cüneydüñ gözi sağ (5) olmuş eyitdi n'eyledüñ hāli eyidivérdi tabīb cüneyd elin dutdı ĩmān (6) 'arza kıldı ve eyitdi yā cüneyd bu 'ilāc hālīkuñdur halkuñ degüldür ve göz (7) benüm ağrımış senüñ degül ve ben degül nağldür kim bir gün (8) bir ulu cüneyd kıyına geldi gördi kim cüneyd hışmıla oturmuş ve dağı iblīsı gördi kim (9) cüneydüñ oñinden qaçardı ol ulu eyitdi yā cüneyd biz şöyle şanuruz kim (10) iblīs qaçıyan kişiye gelür yoldaş olur bu 'acebdür kim siz qaçımışsız iblīs (11) sizden qaçar dedı cüneyd eyitdi biz kendü nefsumüze qaçırız lā-cerem iblīs bizden (12) qaçar ayruqlar kendü nefsin saklamağıçün qaçır lā-cerem iblīs anuñ yāri ve dostı (13) olur dost dostdan qaçar mı olur dedı nağldür kim cüneyd eydür bir gün (14) ārzü eyledüm kim iblīsı görem mescid qaçasında dururdum gördüm kim bir pır geldi (15) çünkim anuñ nā-mübārek yüzün gördüm göñlüme vahşet düşdi eyitdüm ne pırsın

244b (1) eyitdi senüñ ārzuñvan dedı eyitdüm éy mel'ün ne nesne seni ādeme secde (2) eylemekden men' eyledi eyitdi yā cüneyd sen hıç tangrıdan secde eyler misin dedı dedı (3) cüneyd bu sözden mütehayyir oldı der-hāl hātifden āvāz işitdi kim (4) iblīs eyit eger kulmıssañ haq buyruğın sıya miduñ degil dedı cüneyd aña bu (5) cevābı vėrdi iblīs feryād eyledi yā cüneyd beni yađduñ dedı gāyib oldı (6) nağldür kim cüneyd bir gece bir mürīdile giderdi bir it ürdi cüneyd (7) lebbeyk lebbeyk dedı mürīd eyitdi yā řeyh bu ne hāldür cüneyd eyitdi itüñ (8) kuvvetin ve ürdüğün çalab qahrından gördüm ve anuñ āvāzı anuñ qudretinden (9) işitdüm ve iti aradan çıkardum lā-cerem lebbeyk dēyü tangrı qahrına cevāb vėrdüm dedı (10) nağldür kim bir gün řiblī eyitdi *lā havle ve-lā kuvvete illā bi'l-lāhi'l-'aliyyi'* (11) *I-'azīmi* cüneyd eyitdi bu sözi göñül darlığından dėrler olur her kim göñül (12) darlığın elden qodı qažālarına rāzı oldı nağldür kim bir gün cüneyde (13) dėdiler kim řeyh bū sa'īd-i cerrāz ölüm vaqtinde çok cān darddı dėdiler (14) cüneyd eyitdi ol cān dartmadı eger anuñ cānı şevkile çıkıdısa dedı (15) nağldür kim cüneyd bir gün zārī kılup ağlardı řiblī şordı kim éy üstād

245a (1) bu ne hāldür cüneyd eyitdi eger ol bir ādem yudıcı ejdehāmissaidi evvel (2) kimse kim kendözini bir loqma eyleyüp anuñ ağzına atayıdı ben olayıdum dedı (3) nağldür kim cüneyd eydür bir gece düşümde gördüm kim söz söyleyü çalab hāzretine (4) varurdum çalab eyitdi yā cüneyd ne söyledüñ eyitdüm ilāhī ne söyleyedüm senden (5) artuq dilümde

zıkrüm sensin ve gönlümde fikrüm sensin dedüm çalab (6) eyitdi *şadaқта yâ cüneyd* dedi naıldür kim şiblî bir gün bir meclis içinde (7) allâh allâh dèridi cüneyd eyitdi ey şiblî eger hağ gâybise gâybî zıkr (8) eylemek gaybetdür ve eger hâzırısı anuñ müşâhedesinde adın eyitmek terk-i (9) edebdür dedi naıldür kim cüneyd kaçan kim tevhiidden söz söyleye idi (10) degme bir kez tevhiidden bir dürlü 'ibâretile söylerdi ve degme kişi anı fehm eylemezdi (11) bir kişi durugeldi eyitdi yâ şeyh senüñ sözüñi fehm eyleyümezven dedi (12) cüneyd eyitdi diler misin kim fehm edesin yétmiş yıllık tã' atuñı ayağuß (13) altına ço eyitdi kodum illâ érmezven dedi eyitdi başußdağı kibri (14) ayağuß altına ço eyitdi kodum bu kez cüneyd söz söyledi añlar mısın dedi (15) añlaram dedi naıldür kim bir gün bir kişi meclis içinde durugeldi

245b (1) ve eyitdi yâ cüneyd vahtleruß yègreği kankıdur dedi cüneyd eyitdi vahtleruß yègreği (2) oldur kim tangrı senüñ göñlüñ içinde ola ve bir kişi eyitdi baña du'â (3) kılğıl eyitdi hağ te'âlâ seni şüff eylesün ve fağih ve bir gün bir kişi (4) cüneyde beş yüz altun getürdi ileyinde kodı cüneyd eyitdi bunu kim (5) getürdüñ gerü dağı var mıdur eyitdi bākışini gerekdür cüneyd eyitdi götür (6) kim gerekmez almazvan benden yègrek sensin ve benüm hiç altunum yokdur baña altun (7) dağı gerekmez dedi naıldür kim bir gün cüneyd cum'a namāzın kıldı ve (8) mescidden çıkdı çok kavüm gördi kim galebe eylerler ve mescidden çıkarlar ve (9) giderler cüneyd eyitdi bu kavüm hoz uçmak ehlidür illâ şöbet ehli ayruğ (10) olur naıldür kim bir gün bir kişi cum'a mescidinde durugeldi nesne tevağku' (11) eyledi cüneyd anda hâzırıldı cüneydüñ öginden geçdi kim bu derviş sağ (12) ve esen yigitdür ve kuvveti var kazanup neyçün yemez ve kendözin şöyle hür (13) eder dedi cüneyd ol gece düş gördi kim bir kişi bir tabağ üsti örtülü (14) getürür cüneydüñ öñinde kor çünkim cüneyd ol tabağuß örtüsün götürdi (15) gördi kim ol mescidde tevağku' eden derviş ölmüş bişürmişler cüneyde

246a (1) eydürler bu eti yègil dèrler cüneyd eyitdi bu murdarı yemezven eyitdiler dün mescid (2) içinde nète yèrdüñ dediler cüneyd eydür bildüm kim gaybet eylemişven ol (3) heybetden uyğudan uyandum durugeldüm tahâret aldum iki rek' at namāz (4) kıldum ve taşra çıkdum ol dervîşi istedüm gördüm kim ol dervîş dicle (5) kırañında oturmuş tere türe yumışlarımı ol tere uvağın dèrer ve yer çünkim (6) yakın vardum başın kaldurdi eydür ey cüneyd mesciddeki endişeden tevbe (7) eyledüñ mi cüneyd eyitdi tevbe eyledüm eydür imdi varğıl ayruğ ol endişeyi (8) eylemegil çünkim tevbe eyledüñ ve *ve-hüve'l-lezî yağbelü't-tevbete* andan gerü fariğ (9) olğıl dedi naıldür kim cüneyd eydür ben mürüvveti ve ihlâş bir

baş (10) yüliciden öğrendüm eydür bir vaktin ben mekkeye vardum hâciler başların yülirleridi (11) bir kişi gördüm bir h̃ocanuñ başın yüliridi ben dağı kıyına vardum ve eyitdüm (12) kim tangrı ‘ışkına benüm dağı başımı yülivêrgil dëdüm der-hâl iki gözi (13) yaş tolageldi h̃ocaya eyitdi sen dur git çünkim tangrıçün dëdi dükêlinden (14) öñdin anı dutmaq gerek dëdi h̃ocanuñ henüz başınuñ yarısı yülinmeyüp (15) –dururdi beni öñine getürdi ve evvel başumda bir kez öpdı ve ‘izzetile başımı

246b (1) yülidi ve andan şoñra bir kâğıd içine aqça kıymış getürdi baña vërdi ve (2) eyitdi bunı hâcetüñe sürgil dëdi ve ben anuñ i‘tikâdın ‘acebledüm eger (3) benüm elüme dağı fütüh girürse buña vërem dëdüm durdum gitdüm pes baña başra (4) şehrinden biñ altun vërbidiler altını aldum durdum ol kişi kıyına vardum (5) altını öñinde kıodum eydür bu ne altundur ben eyitdüm şol başum yülidüğüñde (6) niyyet eyledümidi kim eger benüm elüme nesne girürse ben anı saña vërem dëdümidi (7) baña eydür ey cömerd utanmaz mısın baña eyitdüñidi kim tangrı ‘ışkına başımı (8) yülü ben dağı tangrı ‘ışkına başuñı yülidüm şimdi sen baña nesne vëürsın (9) anuñ ‘ivazı olur ben tangrıçün işledüğümiçün eger dünyānuñ mâln heb (10) vëürlerse almazın dëdi naqldür kim cüneyd eydür seher vaktinde bir kez (11) namâz kııurdum nêçekim cehd eyledüm nefsum baña muñi‘ olmadı ve göñlüm yavlaq peräkende (12) oldı diledüm kim duram taşra çıkam taşra çıkıdum gördüm kıapuda bir yigit (13) kilime sarlanmış durur baña eydür şimdiye degin saña muntazırıdum kim kııkasın (14) dëdi ben eyitdüm sen midüñ kim beni bî-karâr eyledüñ ve göñlümi peräkende (15) eyledüñ eyitdi belî benidüm dëdi ne hâcetüñ vardur dëdüm eyitdi bir su ’älüm

247a (1) vardur dëdi ben eyitdüm ne su ’aldür eydür hiç nefis kendü derdine dermân (2) eyler mi veyâ eylemez mi dëdi ben eyitdüm eyler eydür nête eyitdüm kıaçan kim nefis kendü (3) dileğine muhâlefet eyleye dermân eylemiş olur dëdüm yigit çünkim bu sözi (4) işitdi kendü yakasından aşğa baqdı ve eyitdi ey nefis-i şom sen bu cevâbı (5) nêce kez benden işidürsın kıabül eylemezsin imdi cüneydden dağı işid dëdi (6) ayruq durmadı gitdi hiç bilümedüm kıancarudan geldi kıancaru gitdi naql (7) -dür kim cüneyd şol kıadar ağılarıdı kim gözleri şişerdi görmez olurdı ve (8) bêli iki bükülürdi ve eydüridi kim senüñ ‘izzüñ ve celâlüñ kıaqqıyicün eger benümle (9) tangrı arasında oddan deñiz olsa ol deñize kendözümü bırağam geçmek (10) ardınca olam benüm iştiyâkıum çalabama ol kıadardur dëdi naqldür kim ‘alîy (11) ibn-i sehl bir gün cüneyde bitı yazdı kim uyku ğafletdür ve muhib oldur kim uykıuya (12) kendözün vërmeye ve eger uykıuya meşğül olursa maqqşūdından kıalur dëdi (13) nêtekim kıaqq te‘âlâ dâvud peyğambere vahy eyledi ve eyitdi yalan söyler ol kişi kim (14)

benüm muḥabbetüm da‘ vīsin éder géce yatur uyur dēdi cüneyd cevāb yazdı ve (15) eyitdi bizüm uyanuqlıgumuz bizüm mu‘ āmelemüzdür ḥaḫ yolında ve bizüm uyķumuz ḥaḫ elinde

247b (1) –dür ve bizüm elümüzde degüldür ḥaḫ emridür pes her nesne kim bizüm iḥtiyārumuzsuz (2) ḥaḫdan bize gelür andan yēgrek ola mı kim bizüm iḥtiyārumuz ola nētekim meṣāyihler (3) eydürler *en-nevmü hibetün mina’l-lāhi te‘ālā ‘ale’l-muḥibbīne* eydür uyķu ‘ aṭādur ḥaḫdan dostlara (4) ve hem peyğamber buyurur ‘aleyhisselām *nevmü’l-‘ālimi ḥayrun min ‘ibādeti’l-cāhili* ya‘ nī ‘ālim (5) kişilerün uyķusu cāhillerün ‘ibādetinden yēgrekdür naḫldür kim cüneydüñ bir (6) mürīdi varıdı ve çok mālı varıdı ve cümlesin cüneyd yolında ḥarc (7) eyledi hemān atasından ḫalmıṣ evleri ḫaldı bir gün eyitdi yā şeyḫ uşbu evleri (8) n’ēdeyin dēdi şeyḫ eyitdi var sat bahāsın getür dēdi mürīd vardı satdı (9) bahāsın getürdi cüneyd eyitdi var dicle ırmağına bıraḫ tā kim ululıḡa (10) éresin dēdi mürīd vardı aḫçayı dicleye bıraḫdı gērü geldi cüneyd bu kez (11) mürīdi ayruḫ kıyına getürmedi ḫodı var sen daḫı git dēdi mürīd (12) ne vaḫtin kim cüneyde gelürdi cüneyd ḫovardı az zamān içinde mertebeye (13) érđi ululardan oldı naḫldür kim bir gün bir yigit cüneyd meclisine geldi (14) tevbe eyledi ve her nesi kim varıdı heb dervīşlere yağma buyurdı ve ne kim (15) borcu varıdı ödedi illā biñ kızıl dutaḫodı biñ kızılı getürdi

248a (1) cüneyd öñinde ḫodı cüneyd eyitdi var bu altını dicle ırmağına bıraḫ yigit (2) altını aldı dicle ırmağı kıyına geldi bir yerde oturdı altını öñine (3) dökdi bir bir suya dökdi bir kezden şuya atmadı çünkim altını biñ (4) def‘ada suya bıraḫdı durdı kendözi ḫāneḫāha geldi oturdı cüneydüñ (5) gözi aña doḫundı cüneyd na‘ra urdı çağırdı ve eyitdi olmasun kim (6) senün göñlüñden geçe kim biñ altını biñ kez şuya bıraḫdum eger (7) geçerse sen işmār eylemege geldün işmār bāzārda yaraşur dur yine bāzāra (8) var dēdi naḫldür kim cüneyd mürīdlerinden bir mürīdüñ öginden geçdi kim (9) ben kemāl derecesine érđüm imden gērü baña ḫalvet ve tenhelik yēgrekdür (10) dēdi mürīdler içinden çıḫdı bir kūşeye girdi oturdı ve her seḫer vaḫtinde (11) uyķuya varurđi düşinde ḫoş aḫar şular çemenler ve ḫüb şüretlü (12) ‘avratlar ve gökcek şüretlü ‘avratlar ve gökcek ta‘āmlar görürdi (13) ol ḫoz şeyṭanıdı bu kez ‘ucb ve kendüsin görmek anuñ (14) içine müstevlī oldı tā ḫaddī mürīdleri göricek eydürdi kim (15) her seḫer vaḫtinde beni uçmağā iledürler ve baña ḫūrīleri ve ni‘metleri

248b (1) ‘arza ḫılurlaridi anuñ ḫālıķı cüneyde dēdiler cüneyd mürīdlerin aldı (2) anuñ ḫalvet ḫānesine vardı gördi kim kibr ü gurūr anuñ dimāğına (3) eşer eylemiş ḫiç ḫaḫḫa lāyık işi yok cüneyd eyitdi çünkim bu géce seni (4) uçmağā iledeler anda varıcaḫ üç kez *lā*

ḥavle ve-lā kuvvete illā bi'l-lāhi'l-‘aliyyi'l-‘azīmi (5) değil dedi çünkü şehir vakti oldu yine müridi ol maḳāma iletdiler (6) anuñ göñlünde cüneyde münkirlik vardı cüneydi sinayayım dedi üç (7) –kez bu kelimeyi dedi ol gördükleri hep gitdi kendözini mezbele (8) içinde ve necāsetler içinde gördi çünkü uykudan uyandı kendü ḥaṫasını (9) bildi tevbe eyledi durdu yine cüneyd kıyına geldi ḥizmete meşgūl (10) oldu maḳṣūd bu sözden oldur kim müride mürişid gerek olur (11) naḳldür kim bir gün cüneyd sözlere ṫalıpdururdu bir mürid na‘ra urdu ḫatı (12) çağırdu cüneyd anı ol işden men‘ eyledi edebledi ve eyitdi eger (13) bu kez daḫı çağırursañ seni mehcūr eylerven dedi pes cüneyd yine (14) söze başladı ol yigit kendüsini sakladı bu kez ḫālī gālib oldu cān (15) vèrdi vardılar gördiler kim ḫırḫası içinde yètmış gül olmuştu

249a (1) naḳldür kim bir kez edebsüzlik bir müridden vücūda geldi ol (2) mürid vardı bir mescid bucağına girdi oturdu şeyḫden kaçdı cüneyd geldi (3) bir kez ḫaşın çatup aña naḫar ḫıldı ol müridi cüneyd heybetinden düşdi (4) elin yère ṫoḫundu yarıldı ḫan revān oldu yère ṫamdı her bir ḫaṫre (5) ḫan kim yère ṫamaridi allāḫ yazılırdı cüneyd eyitdi ya‘nī sen celve mi edersin (6) ve tangrıdan ḫaḫar mısın dedi mürid bu söze ḫatlanımadı cān ısmarlardı (7) anı kendü eliyile defn eyledi bir mürid anı düşünde gördi işüñ neye érdu (8) dedi eyitdi vāy baña idi eger şeyḫüm beni kendü eliyile defn (9) eylemeyeidi dedi naḫl kim şeyḫ cüneydüñ başra içinde bir müridi (10) vardı ḫalvet içinde otururdu bir gün bir günāḫ andan şādır oldu hem (11) ol dem gözgüye baḫdı gördi kim yüzi ḫabḫara olmuş ol mürid müteḫayyir oldu (12) yavlaḫ ḫacīl oldu üç güne degin yüzün kimseneye göstermedi ve çünkü üç (13) gün tamām oldu pāre pāre aḫlıḫ anuñ yüzine düşdi tā dördünc gün yine (14) aḫ oldu nā-gāḫ bir ḫişi geldi ḫapu ḫaḫdı eyitdi kimsin eyitdi şeyḫ cüneydden (15) nāme getürdüm çünkü nāmeyi oḫıdı nāmeyi içinde cüneyd şöyle yazmış kim

249b (1) ḫalab ḫazretinde neḫün edebile oturamazsın uş şimdi üç gündür kim (2) gece gündüz senüñ yüzüñ ḫaralığından ötrü ḫalab dergāhına yalvarurvan tā senüñ (3) yüzüñ ḫarası aḫlıḫa döndü demiş naḳldür kim cüneydüñ bir müridi vardı (4) yavlaḫ edeblü ve ḫayāluydu bir gün ol müride nükte eylediler utandı yavlaḫ (5) ḫacīl oldu eyitdi ayruḫ ben şeyḫ yüzine baḫamazvan dedi udından kaçdı gitdi (6) ammā ol dedükleri siz aña bühtanıdı cüneyd bildi kim ol müridüñ suḫı (7) yoḫdur udından gitdi cüneyd bir gün müridleriyle bāzār içinden geçerdü (8) şeyḫüñ gözi ol ḫaçan müride ṫoḫundu ve anuñ gözi daḫı cüneyde doḫundu (9) mürid udından yine kaçdı kim cüneyd anı görmeye cüneyd müridlerine eyitdi (10) siz gidüñ beni yaluñuz ḫoñ tā ben ḫaçan ḫuşı aḫa bıraḫadum ola mı dedi (11) müridler

girdiler şeyh anuñ ardına düşdi mürîd gèrü döndi baqdı gördi (12) kim şeyh gelür dağı
katırağ gideridi cüneyd eyitdi ilâhî şol kaçan oğlanuñ (13) suçu yoqdur udından kaçar ilâhî
ol hayâyı kim ol götürür anuñ yüzi (14) suyını anuñ öñine perde eylegil tâ geçemesün ben
aña erişeyin yine senüñ (15) tâ' atuña getüreyin dèdi mürîd kaçarken gördi kim öñinde bir
dîvâr çekilmiş

250a (1) geçecek yol yoq gèrü döndi baqdı gördi kim cüneyd be-cid gelür bu kez (2)
çâresüz oldı yüzün dîvâra eyledi durdı cüneyd êrdi anı gözinde (3) öpdî nevâht eyledi aldı
hânekağa getürdi az zamân içinde ol (4) mürîd yüce mertebeye êrdi hayâsı bereketinde
naqldür kim bir gün cüneyd mürîd (5) –leriyle beriyye içinde giderdi gün yavlağ ıssıydı bu
mürîdinüñ yaqası yırtılup (6) omuzı çıqıpdururidi güneş anuñ omuzın göyündürdi tâ kim
omuzı (7) yarıldı kan aqdı ol mürîd bir kez eyitdi eyitdi kim güneş ıssı oldı (8) dèyü şeyh
aña katı heybetile baqdı ve eyitdi git kim sen haqqa lâyıq degül (9) –sin dèdi anı kıyından
mehcür eyledi naqldür kim şeyhüñ bir mürîdi varıdı (10) şeyh anı dükeli mürîdlerinden
yègrek severidi ve nazarı anuñ üzerine artuqıdı (11) tâ haddî kalan mürîdleri anı günileridi
şeyhe dèdiler bizlerden anı yègrek seversin (12) dèyü cüneyd eydüridi anuñ edebi
cümleñüzden artuqdur dèridi imdi gelüñ anı (13) sınıyalum siz dağı görüñ dèdi cüneyd
hizmetkâra buyurdi yigirmi kuş (14) getürdiler her birisine bir kuş vèrdi ve ol mürîde dağı
bir kuş vèrdi (15) ve eyitdi her biriñüz bir yère varuñ kim kimsene sizi görmeye bu kuşları

250b (1) anda boğazlañ gèri getürüñ dèdi her birisi birer kuş aldılar vardılar bir
halvet (2) yèrde boğazladılar gèri getürdiler ve eyitdiler kim ben fulân yèrde boğazladum
dağı (3) birisi eyitdi ben dağı fulân yèrde boğazladum pes ol mürîd dağı geldi (4) kuşu
boğazlamaduğ dirice getürdi cüneyd eyitdi neçün boğazlamaduñ eyitdi siz (5)
buyurduñuzidi kim kuşu bir yèrde boğazla kim anda hiç kimsene görmeye imdi (6) ne yère
kim vardum kim boğazlayam ol hâzırıdı hiç tangrıdan hâlî yèr (7) bulmadum kim bu kuşu
boğazlayam dèdi ne yère kim vardum tangrıyı anda (8) hâzır buldum pes boğazlamadum
diri getürdüm dèdi cüneyd eyitdi gördüñüz mi (9) kim nece fehmi vardur ve nece firâseti
vardur dèdi pes cümle mürîdler anda (10) istigfâr eylediler anuñ zîrekligine ikrâr getürdiler
naqldür kim cüneydüñ (11) sekiz üründü mürîdi varıdı her ne kim cüneydüñ öginden
geçerdi dèmedin anlar (12) anı yèrine getürürleridi bir gün bu sekiz mürîdlerüñ öginden
geçdi kim bizler dağı (13) gazâyâ varsavuz gazâ édsevüz dèdiler yarındaşı cüneyd
hizmetkâra buyurdi kim (14) başmağ dönder gazâyâ gidelüm dèdi pes bu mürîdleri aldı
kâfirile uğraşmağa qaşd (15) eyledi çünkim savaş yèrine vardılar şaf bağlandı müsülmânlar

bahādurları

251a (1) silāhların gèyüp kâfire savaş bağladılar bu sekiz mürîdün birisi vardı şehîd (2) oldu birisi dağı vardı ol dağı düşdi el-kışşa sekizi dağı bir kezden (3) şehîd oldılar cüneyd bağdı havā yüzinde toğuz nürdan şubbeler gördi kim bu (4) mürîdlerüñ cānların ol şubbelere iledürleridi sekiz mürîdüñ cānın sekiz (5) şubbeye ilettiler bir şubbe çaldı cüneyd eyitdi doğuzuncı şubbe benümdür dèdi dilerdi (6) kim meydāna gire bir kâfir yigidi eyitdi yā cüneyd ol doğuzuncı şubbe benümdür (7) sen yine bađdāda varđıl dèdi geldi cüneyd elinde İmān getürdi meydāna (8) girdi şehîd oldu cüneyd bağdı gördi kim anuñ cānın dağı ol şubbeye (9) ilettiler doğuzı bile uçmağa girdiler nağldür kim bir vağtın bir seyyid hiçāza (10) řařd eyledi çünkim bađdāda uğradı eyitdi varayım cüneydi ziyāret kılayım (11) dèdi çünkim cüneyd kıyına geldi ziyāretleřdiler cüneyd eyitdi *es-seyyidü min eyne* ya‘nı (12) seyyid ne yèrdendür eyitdi gīlān şehrindendür kimüñ oğlanlarındandır eyitdi emīri’ (13) l-mü‘minīn ‘alī oğlanlarındandır andan cüneyd eyitdi *inne ebāke kāne yazribu bi’s-sayfeyni* (14) *tāraten me‘a’l-küffāri ve-tāraten me‘a’ş-şeytāni ve-hüve’n-nefsü ve’s-seyyid bi-eyyihe yazribu* (15) ya‘nı senüñ atañ iki kılıc ururdu gāh kâfirile ve gāh nefsiyle seyyid iki kılıcdan

251b (1) řanķısın urur seyyid bu sözi işitdi kendözin yığamadı ağlayu durugeldi (2) ve iki dizi üstine oturdu ve eyitdi yā cüneyd ben atam yolın varımazın dèdi ve (3) –līkin baña öğüt vèr dèdi cüneyd eyitdi senüñ gönlüñ řađķkuñ řāř (4) şaremidür imdi sen gücüñ yètdügince nā-mağremi řađķkuñ řāř şaremine yol (5) vèrmegil dèdi seyyid eyitdi kim tamāmdur cüneydüñ sözleri iñen ‘ālīdür (6) ve anuñ sözlerinden bir şemme beyān kılalum inřā‘allāhu te‘ālā şeyĥ cüneyd (7) sözleridür rağmetu’llāhi cüneyd eyitdi fütüvvet řāmdadır ve feřāĥat ‘ırāđda (8) –dur ve řıđķ řorāsāndadır dèdi eydür yol urıcılar çoğdur ve bu (9) yolda üç dürlü duzağ şurupdururlar evvel mekr duzağı ikinci řahr (10) üçüncü luşfdur bunlarıñ nihāyeti yoğdur ve eydür şulıla tangrı arasında dört (11) deñiz vardur çul anı geçmeyince tangrıya èrmez birisi dünyādur anuñ gemisi (12) zühddür ve ikinci řađķdur anuñ gemisi ırāđ olmağdur ve üçüncü iblīsdür (13) anuñ gemisi anı düşmen bilüp andan gey sağınmağdur ve dördüncü nefsdür (14) anuñ gemisi anuñ dilegin vèrmemekdür ve eydür nefsüñ hevāsıyıla ve şeytānuñ (15) vesvesesi arasında fark oldur kim nefs bir nesneyi dileye sen anı men‘

252a (1) eylegil ve şeytān vesvese eyler kim nefs dilegin vèrgil dèr sen aña (2) muĥālefet eyle kim şurtılasın ve eydür bu nefs yavuz buyrucıdur ve hevāya uyıcı (3) –dur

ve dükeli yavuzlıklara ulaşıdırıcıdur er oldur kim anı öldüre (4) ve eydür dostlar gönli tangrının sırrı yeredür ve tangrı te‘ālā kendü sırrını (5) ol gönülde kımaz kim anda dünyā dostlığı ola ve eydür tangrıdan gāfil (6) olmağı oddan dağı kıatıdur ve eydür āzādlığa ėrmeysin eger kıullığdan sende (7) nesne kıalmış olursa ve eydür her kim nefsinı bildi kıullığ aña geñez oldu (8) ve eydür her kimün kim ri‘āyeti eyü ola anuñ vilāyeti dā‘im ola her kim (9) mu‘āmeleyi işāret hılāfinca ėde ol müdde‘ıdür ve yalancıdur eydür her kim (10) müşāhedeşüz allāh dēye ol yalancıdur eyitdi her kim tangrıyı bildi hergiz (11) řāz olmaya viřāl vağtine degin eydür her kim dilerse kim anuñ dīni selāmet (12) ola ve teni āsūze ola ve gönli ‘ināyetlü ola ol hılkdan ‘uzlet eylesün (13) ve ‘ākil oldur kim yaluñuzlığı seve eydür her kimün kim ‘ilmi yağıne ėrmedi ise (14) yağını anuñ hıvfıla ve hıvfı ‘ameliledür ve ‘amel vera‘ıladur ve vera‘ ihlāřıla (15) ve ihlāř müşāhede iledür herkimde kim bu hışletler olmadı ol hıllıklardandır

252b (1) ve eydür her kimün kim dirliğı hıkkıla ola anuñ ölümi nağl eylemekdür mecāzı (2) dirlikden hıkkıkat dirliğe ve her kimün kim dirliğı nefsiile ola anuñ (3) ölümi cānı gidicek olur ve eydür her gözün kim görmeğliği ‘ibretile (4) olmaya anuñ görmezliği yėgrekdür görürliginden ve her dil kim tangrının (5) zıkrine meşgöl olmaya anuñ söylemezliği yėgrekdür söyledüğinden ve her (6) kıulağ kim hıkk işitmeğe muntazır olmaya anuñ sağırlığı yėgrekdür işitdüğinden (7) ve her ten kim tangrı kıullığına meşgöl olmaya anuñ ölmekliği yėgrekdür (8) dirliğinden ve eydür her kim elini ‘amele ura kıademi berk ola ve eydür olmaya (9) kim mürıd nesne öğrene meğer ol kıadar kim namāzda gereğlü ola fātiha ve kıul (10) –hüvallahü ehad kıankı mürıd kim nesne yaza ve oğıya andan nesne gelmeye (11) ve eydür dünyā mürıd gönline şabrdan dağı acıdur ve çün ma‘rifet bularuñ (12) gönline ėre baldan dağı şatludur ve eydür ‘amellerün yėgređi oldur ki (13) nefsinı sağlaya ve çün nefsinı sağladı dīnini sağladı ve eydür gönül (14) dörddür bir gönül oldur kim hıkkdan ola kıulı da‘vet eyleye uyanmağlığı (15) ve bir gönül oldur kim firıştelerdendür kıulı da‘vet eyler řā‘ata

253a (1) ve bir gönül nefsdendür kıulı da‘vet eyler dünyāya ve ārıyıřine ve zevkıne (2) ve tena‘‘umına ve bir gönül řeytāndandır kıulı da‘vet eyler buğl ve hısed (3) ve ‘adāvete eydür belā ‘āriflerün çırāđıdur ve mürıdlerün uyanuğlığıdır (4) ve ‘ākillereün helāklıđıdır eydür himmet tangrı işāretidür ve irādet (5) fireşteler işāretidür ve minnet řeytān işāretidür ve şehvet nefsi (6) işāretidür ve hevā küfr işāretidür ve eydür řāhib himmete hıkk te‘ālā her (7) –giz ‘azāb eylemeye eğerçi kim andan günāh dağı gelürse ve eydür her

kimün kim (8) himmeti var anuñ gözi açuğdur ve eydür hiç bir şahş bir şahşa nisbet dutmaz (9) hiç bir ‘amel bir ‘amele beñzemez ve eydür hiç dervîş oldur kim yêr bigi ola cümle (10) pelîdleri anuñ üstine dökeler ve cümle eylükleri andan göreler ve eydür şūfî (11) oldur kim şāfî ola tangrıdan artuğdan ve eydür her kim güzîze oldı (12) nefsdan güzîze oldı tangrıdan artuğdan ve eydür şūfî oldur kim anuñ gönli (13) ibrahîm gönli bigi selâmet ola dünyâ dostlığından ve dağı anuñ teslîmliğı (14) ismâ‘îl teslîmliğı bigi ola ve guşşası dâvud guşşası gibi ola ve şabrı (15) eyyüb şabrı bigi ola ve fağrı ‘îsâ fağrı bigi ola ve şevki muhammed şevki bigi ola

253b (1) ve eydür taşavvuf bir şıfatdur kim ullaaruñ iğâmeti anuñ içindedür sordılar kim (2) hağ şıfatı mıdur veyâ hağ şıfatı mıdur eyitdi hağ şıfatıdur ammâ resim hağ (3) şıfatıdur ve eydür taşavvuf ol olur kim seni hağ te‘âlâ sendan öldüre (4) ve kendüsiyle yine dirilde ve eydür taşavvuf zikirdür ve vağdetdür dağı (5) bir kişi şordı kim taşavvuf nedir eyitdi senün üzerüne olsun anuñ zâhirin (6) dutmağ ve zâtından ve bātınından şormağ kim ‘ağluñuza sığmaz dēdi ve eyitdi (7) şūfîler vardur kim bularuñ beğası hağğıladur kimsene bilmez illâ ol bilür (8) bir gün cüneyd mürîdleri arasında otururdu nâ-gâh bir şaru beñizlü yigit (9) geldi cüneyde birez bağıdı yine tēzcek gitdi cüneyd anuñ ardınca (10) bir mürîd vêrbidi eyitdi var ol yigide şor kim şūfîlik ne nesnedür (11) mürîd vardı sordı ol yigit eyitdi var cüneyde dēğil kim *kün bilâ* (12) *vaşfin hattâ tecide mâ lâ vaşfe lehü ya‘ nî bî-vaşf olğil bî-vaşfi bulasın dēr* (13) cüneyd çünkim bu sözi işitdi durdu segirtti kim ol yigidi bula bulmadı (14) eyitdi kim *ey dirîğâ* ol bir ulu kuşımış biz anuñ qadri bilimedük dēdi (15) cüneyd nece gün ol söz heybetinden hağrân olupdururdu ve eyitdi

254a (1) ‘arîfün yêtmiş mağâmı vardur ol yêtmişün birisi oldur kim hergiz bu cihân (2) murâdın dilemeye ve eydür ‘arîf oldur kim hağ te‘âlâ anuñ sırrından söz söyleye (3) kendüsi hāmüş ola ve eydür ‘arîf hağğı görür her bir nefes içinde ve ‘arîf (4) oldur kim pāk ola her bir kirden ve yiyiden ve eydür ‘arîf bir derecededür (5) kim hağğıla anuñ arasında hicâb yoğdur ve eydür ma‘rifet iki kısmıdur bir (6) ma‘rifet ta‘arrufdur ve bir ma‘rifet ta‘rîfdür ta‘arruf oldur kim kendözini (7) aña biliş eyler ve ta‘rîf oldur kim kendözini bildürür ve eydür ma‘rifet (8) tangrı emânetidür kul gönlinde ve eydür mağabbete êrmege meger kim anuñ cānı şücâ‘ {ola} (9) anuñ yolında cān vêrmekde ve eydür üns ehli halvet içinde nesne (10) söyleyeler kim ‘ām hağğı anı küfr şana ve eydür müşâhede gağğadur ve vecd (11) helâkdur eydür vecd diri qılıcıdur ve müşâhede öldüricidür ve eydür (12) çün rikqat fevt ola hergiz anı bulmağa yaramaz ve hiç nesne rikqatden ‘azîzraq (13) yoğdur ve

eger biñ yıl bir şādık yüz haqqā dutarsa ve andan soñra bir sâ'at (14) haqqdan i' rāz ederse ol kim ol bir sâ'at içinde andan fevt oldı (15) andan artuq ola kim ol biñ yıl içinde hāşıl oldı idi ve dañı bir ma' nī

254b (1) oldur kim şöyle hasretlik olur kim ol bir laħza zāyi' olmağı ol biñ (2) yıl içindegi ġanīmetden artuqdur ve dañı bir ma' nī oldur kim bu bir laħza haqqdan (3) i' rāz eylemek biñ yıllık tā'atı bir sâ'at içindegi edebsüzlige degmez ve eydür (4) hīç tangrı velīlerine vaqtleri içinde nefslerin saklamaqdan katırağ yoqdur (5) ve eyitdi şükr oldur kim kendü nefsüñi ni' met ehli bilmeyesin ve eydür zühd (6) eli boş olmağdur memleketden ve gönli ġālī olmağdur dünyā şuğlından (7) ve eydür şıdğ oldur kim toğru söyleyesin şol yerde kim eger (8) anı söylerseñ saña ziyān dege ve eydür şādık dervīş oldur kim su'āl (9) eylemeye ve mu'āraza dañı eylemeye eger kimsene aña mu'āraza eyleser ol (10) ġāmūş ola ve eydür şādıklık artar ve eksilmez ve eydür ġāyet şabr tevekküldür (11) nêtekim ġur'ān içinde buyurur *ellezīne şabarū ve- 'alā rabbihim yetevkelūn* ve eydür şabr (12) nefsi yığmağdur tangrıyla rücū' eylemedin ve eydür şabr yutmağdur acı (13) –ları yüzün turş eylemedin ve eydür yaqīn oldur kim rızğa 'azm eylemeyesin (14) ve rızқиçün kim ġuşşa yémeyesin ve ol kim saña muqadder olmışdur (15) saña degecekdür ve eydür fütüvvet oldur kim dervīşlerden 'arlanmayasın

255a (1) ve baylara mu'āraza eylemeyesin cömerdlik oldur kim elüñden geleni dirīğ (2) etmeyesin ve ġulğ dördür seġāvet ve ülfet ve naşīhat ve şefkat (3) ve eydür fāsıqlar şöġbeti kim eyü ġūlu ola baña sevgülüdür şol 'ālimler (4) şöġbetinden kim yavuz ġūlu ola ve eydür ġāl bir nesnedür kim gönüle gelür (5) illā bāķī qalmaz ve eydür rızā ihtiyāri def' eylemekdür ve eydür rızā ol (6) –dur kim belāyı ġanīmet göresin ve eydür faqr ġālī olmağdur gönül dileklerinden (7) ve eydür ġavf oldur kim ġarāmları içüñden çıkarasın ve emelleri terk (8) eyleyesin ve 'aşāyla 'abāyı ihtiyār eyleyesin ve eydür tevbenüñ üç ma' nīsi (9) vardur evvel nedāmet ikinci kendözin arı eyleye müslümānlar mazleme (10) –lerinden üçüncü ayruğ varmaya yavuz işlere ve eydür semā' muhtācdur üç (11) nesneye zamāna ve mekāna ve ihvāna cüneyde şordılar kim bu ne ġāldür (12) kim ādem sākin olup dururken çünkim semā' işidür ihtiyārsuz (13) ġarekete gelür eyitdi ġağ sübhānehū ve te'ālā elest vaqtinde ādem oğlanları (14) cānlarına ġiṡāb eyledi ve cānlar ol vaqtin ol ġiṡābdan lezzet (15) bulupdururlardı bu 'ālemde dañı çünkim semā' işidürler ol zevğ

255b (1) hāşıl olur ġareket eylemler bir gün bir ulu kişi geldi cüneyde şordı (2) kim taşavvuf ne demekdür ve ol neyle hāşıl olur cevāb şöyle vėrdi kim (3) taşavvuf demek

gönlünü şâfî eylemekdür halk murâfağatından dağı ayrılmakdur (4) halk tabî'atından ve kendüsünü öldürmekdür beşeriyet şıfatından ve ırak olmakdur (5) nefis dileklerinden ve rûhânî-şıfata⁴⁵ gelmekdür keşâfetden ve derecesi yüce olmakdur (6) hağ 'ilmiyle ve naşîhat eylemekdür cümle ümmete ve vefâyı beklemekdür ve mutâba'at (7) eylemekdür peygamber şerî'atına ve dağı oldur şûfî kim hağğıla kâ'im ola (8) ve eydür cümle zıstlerüñ zısti oldur kim şûfî ola ve bağîl ola zîrâ (9) taşavvuf hağ şıfatıdır hağ şıfatında buğl olmasa gerek sordılar kim tevğîd nedür (10) eydür *el-'ubûru 'ani'l-'ubûdiyyeti ilâ'r-rubûbiyyeti ya'nî* 'ubûdiyyetden rubûbiyyete geçmekdür (11) eyitdiler kim bu söz müşkildür beyân edivergil eyitdi kul şıfatı ħorlığdur (12) ve 'âcizlûğdür ve za'iflûğdur ve hağ şıfatı cümle 'azîzlığdur ve kudretdür (13) her kim bu şıfatda ola muvağğid olur ve yine şordılar kim tevğîd nedür (14) eydür yakınlığdur eyitdiler beyân eyle kim necedür eydür hağğıkâat uşbu (15) hağğıñ ħarekâtı sekenâtı tanrı te'âlâ fi'lidür kimsene aña ortak yok

256a (1) çünkim bunu böyle bilesin tevğîd şartını yerine getüresin eyitdiler fenâ nedür (2) ve beğâ nedür eyitdi beğâ hağğıñdur ve fenâ kuluñdur eyitdiler tecrîd nedür eyitdi tecrîd (3) oldur kim zâhiri anuñ mücerred ola a'râzdan ve bâtını dağı mücerred ola ħarâzdan (4) sordılar kim mağabbet nedür eyitdi mağbûb şıfatı muğib gönlünde şunuñ gibi otura kim (5) söyledügin andan söyleye ve işitdügin anuñla işide nêtekim peygamber eydür *izâ* (6) *ağbabtehü künte lehü* ve eyitdiler kim tefekkür nedür eyitdi tefekkür dört kısmdur bir tefekkür (7) tanrınuñ âyetlerinedür bundan ma'rifet doğar ikinci tefekkür ni'metlerinedür bundan (8) mağabbet doğar üçüncü tefekkür hağğıñ va'delerine ve 'azâblarınadır bundan ħavf toğar (9) ve dördüncü fikr hağğıñ rağmetine ve uçmağınadır bu fikirden ictihâd ve tâ'at (10) toğar sordılar kim kul 'ubûdiyyet hağğını ne vağt yerine getürür eydür şol vağtin kim (11) dükeli nesnelere hağ mülkin bile ve hağğıkâat bile dükeli mağlûkâtuñ varacağ yeri (12) ve merca'ı tanrı te'âlâdur nêtekim ħur'an içinde buyurdi *fe-şubğâne'illezî bi-yediğî* (13) *melekütü külli şey'in ve-ileyhi* ve dağı sordılar kim murâğabat nedür eyitdi murâğabat oldur (14) kim gözedüduurasın ve ħâfil oturmayasın kim tanrıdan saña ne gelür (15) nêtekim bir kişi bir pâzişahuñ ħışmından ħorğarısına ħiç yatmaz ve diñlenmez ve ol ħorğu

256b (1) anı uyıtmaz nêtekim tanrı te'âlâ ħur'anda eydür *fe-rtakib* ya'nî gözedüdur demekdür (2) sordılar kim şıdğ nedür şadığ nedür eyitdi şıdğ oldur kim dâ'im anuñ (3) şıdğı eksük olmaya ağvâl içinde ve ef'âl içinde ve şıdğ şadığıñ fi'lidür (4) sordılar kim iğlâş nedür eyitdi iğlâş senüñ fenâliğüñdur ve hağğıñ beğâliğıdır (5) ve dağı iğlâş oldur

⁴⁵ revó'Ani-âifata yazılmış.

kim tangrı mu'āmelesinden halkı çıkarasın ve sordılar kim 'uzlet (6) nedür eyitdi 'uzlet iki kıyımdur birisi halkdan ve birisi nefsdan ammā nefsdan (7) ayrı 'uzletün yêgregidür ve sordılar dostlığı kimünle eyleyelüm eyitdi şol (8) kişiyile kim eyelük eyleye senün haqqıña ve anı ayruķ añmaya ve eger sen (9) eyelük êderseñ ol anı gèri ödeye ve sordılar kim ağlamakdan yêgrek nedür eyitdi (10) ağlamakdan yêgrek ağlamakdur ağlamak üzerine ya' nī tangrı korkusından bir kez ağlamışiken (11) gèrü ağlaya ol iñen sevgülüdür haķ hażretinde ve sordılar kim tangrıya yol (12) nêcedür eyitdi *eṭ-turuķu ilā'l-lāhi bi-'adedi enfāsi'l-halāyiki* ya' nī tangrıdan yaña yol ādem (13) oğlanlarınıñ nefesleri sağışından daħı artuķdur dèdi illā dükelisinden yêgredi dünyāyı (14) terk eylemekdür dèdi ve daħı bir kişi sordı kim tangrıdan yaña yol nedür eyitdi (15) var dünyāyı terk èt ve nefsüne muhālefet eyle tā bilesin dèdi ve sordılar kim

257a (1) tevāzu' nedür eyitdi iñilemegi yuķaru dutmaķ ve pehlüyü aşığa bırakmaķdur dèdi ve sordılar (2) kim kullaruñ hicābı kaçdur haķķa èrmekden men' èder eyitdi üçdür birisi nefsdür (3) ve birisi halkdur ve birisi dünyādur bu 'āmlaruñdur ve hāşlar hicābı daħı üçdür (4) evvel tā' atın görmek ikinci şevābın görmek üçünci kerāmetin görmek sordılar kim (5) mü'min gönliyle münāfiķ gönlinün arasında fark nedür eyitdi mü'min gönli dōlenüpdür (6) ve münāfiķ gönli bir hālden bir hāle dōnedurur bir hāl içinde durmaz dèdi naķldür (7) kim bir gün cüneydi gördiler kim eydüridi èy çalabum beni gözsüz eylegil eyitdiler yā (8) cüneyd ne ma'nīsi vardur kim böyle dèrsin eyitdi kimsene kim haķķı görmeye ben (9) dilemezven kim ol kişiyi göreven dèdi çünkim ölümü yakın geldi hem şöyle oldu (10) naķldür kim çün cüneydün vefātı yakın geldi eyitdi kim sofrā koñ ve hān (11) dōküñ tā ben yārānlar ta'ām yerken cān vèreyin dèdi pes çünkim nez' hāliline (12) düşdi eyitdi kim baña āb-dest alduruñ çünkim āb-desti aldurdılar barmaķları (13) arasına şu dōkmedük eydür taħlīli yerine getürün çünkim yerine getürdiler pes der (14) -hāl secdeye düşdi ve ağladı eyitdiler èy sulṭān-ı tarīķat bunca 'ibādet (15) ve ictihād kim sen ilerü vèbidün ol tamām degül midür kim bu hāl içinde secde

257b (1) eylesin dèdiler eyitdi hīç vaķt içinde sūcūda cüneyd bu vaķtden muhtācıraķ degülidi (2) dèdi naķldür kim harīrī eydür cüneyd ol hālde ķur'ān başladı ben eyitdüm (3) yā ma'den-i haķīķat ķur'ān mı oķırsın eyitdi bu hāl içinde ķur'āndan yêgrek ne ola kim (4) bir yanumda melekü'l-mevt durur ve bir yanumda şırāt köprüsi ve 'adl kāzīsi önümde (5) ve baña iki yol gösterür bilmezven kim ķanķı yola iledürler pes baķara sūresinden (6) yètmış āyet oķıdı ve hālī ayruķsıdı bir kez dèrdile allāh dèdi ve tesbīh

oğırnağa (7) başladı ve barmağıyla tesbīh okıduğın ‘aql⁴⁶ dutardı ve beş barmağının yumdı ve eyitdi (8) *bismi’l-lāhi’r-raħmāni’r-raħīm* ve iki gözün berk yumdı ol arı ve muğaddes cānını (9) ĥazrete ısmarladı nağldür kim çün yuyucu anı yurıdı diledi kim cüneydüñ (10) gözlerin açaydı kim su girsün dēyü ne ĥadar kim ceħd eyledi kim (11) açaydı pes hātıfden bir āvāz işitdi kim hāy dart elüñi dart cüneydüñ (12) gözlerinden kim ol gözün anuñ için yumdı kim bizüm dīzārumuz görmeyince (13) açmaz pes yuyucu bu kez barmağların açmağa ĥaşd eyledi ne ĥadar kim dürişdi (14) açamadı yine āvāz işitdi kim dart elüñi ol barmağların bizüm adumuzıla (15) yumdı biz acmayınca açmaz dēdi çünkim yudılar cenāzesin getürdiler giderleridi

258a (1) nā-gāh bir ağ gögercin havā yüzinden indi ve cenāze kenārına ĥonđı mürīdleri (2) ne ĥadar kim yeñleriyle anı üşeleridi uçmazıdı tā ol ĥuşcuğaz ĥudret (3) diliyle söyledi ve eyitdi beni üřendürmeñ kim ben çengālumu bunda (4) anuñçün urdum kim ben dağı anuñ himmetinden bī-nařīb olmayavan ve eger (5) sizüñ ĥavğāñuz degülmissedi idi bir ağ yeñ geleceğidi bunuñ cenāzesin (6) havāya iledeceğidi dēdi çünkim cüneydi defn eylediler bir velī anı (7) düşünde görđi ve şordı kim münkire ve nekīre nece cevāb vērdüñ eyitdi çünkim (8) ol firışteler ‘izzet ĥazretinden benüm kıyuma geldiler ve eyitdiler *men rabbüken* (9) ben geldüm ve eyitdüm ben bir kez cevāb vērdüm dēdüm eyitdiler ne vağtın (10) cevāb vērdüñ ben eyitdüm şol vağtın kim benüm çalabum benüm cānumı yaratduğı (11) vağtın benüm cānuma ĥıtab eyledi ve eyitdi *e-leştü bi-rabbiküm* ol vağtın (12) belī dēdümidi şimdi siz geldüñüz tangrıñ kimdür dērsiz ol kişiye kim (13) sulñān sormış ola ĥulı ikiledin sorar mı olur dēdüm bārī yine (14) sulñān söziyile size vēreyim dēdüm ve eyitdüm *ellezī ĥalaĥa’s-semavāti ve’l-arza* ya‘ nī (15) benüm tangrıñ oldur kim yeñi ve gögi yaratdı ve dağı eyitdüm kim *ellezī ĥalaĥanı*

258b (1) *fe-hüve yeħdīni* ya‘ nī benüm tangrıñ oldur kim beni yaratdı ve baña hidāyet vērdi (2) ve dağı eyitdüm *ve-llezī yümītüñi şümme yüħyīni* ya‘ nī benüm tangrıñ oldur kim beni öldürđi (3) yine dirildecekdür çün bu sözleri işitdiler henüz bu mağabbet esrükliginden (4) ayılmadığ dēdiler durdılar gitdiler ve dağı bir velī cüneydi düşünde görđi (5) ve eyitdi yā cüneyd tangrıñ senüñle ne mu‘āmele ĥıldı eyitdi çalabum beni (6) yarlığadı ve baña raħmet eyledi ve baña eyitdi yā cüneyd uçmağa girür misin (7) ben eyitdüm yok ne ne gerek dēdi ben eyitdüm seni gücile buldum ĥo beni (8) ĥarřuña ĥayrān olayın durayım dēdüm eyitdi ben senüñven sen benümsin (9) şimdiye degin sen ben dēdügümi dutarıduñ

⁴⁶ ĥakd yazılmış.

andan gèrũ ben sen dèdũgũni (10) dutarvan dèdi naǵldũr kim bir gũn Őiblĩ cũneydũn tũrbesi ũstinde dururdı (11) bir kişi geldi bir mes'ele Şordı Őiblĩ eyitdi ulularũn Őlũmi ħali (12) ve dirliği ħali ber-ā-ber olur ben utanurvan kim cũneydũn tũrbesi ħatında (13) saña cevāb vèrem dèdi raĥmetu'llāhi 'aleyhi ve'l-āĥar ān Őeyĥ-i (14) Őũyũĥ-ı ħarĩħat ān aş-l-ı uŐũl-ı ħaħĩħat ān Őeyĥ-i 'ālem ān ħırāĐ-ı ħarem (15) ān insān-ı melekĩ 'ōmer bũ 'oŐmān-ı mekkĩ raĥmetu'llāhi 'aleyhi ħarĩħat ulularındanıdı

259a (1) ve bu ŧayifenũn sādātlarındanıdı ve cũmle ulular aña iħtidā eylemişleridi ve (2) anũn sözleri dũkeli meŐāyilĥ iħinde maĥbũlıdı ve riyāzete ve zũhd ũ (3) perĥĩzkārlıĐa manŐũbıdı ve ħaħāyıkā ve leħāyife mevŐũfıdı ve iħtidā (4) cũneyde ħılmıŐıdı ve baĐdādda ancaĥ bũ sa'ĩd-i ħarrāzı gŐrmiŐıdi ve ħoĥ (5) yıllar ka'benũn ħaremi iħinde mu'tekif olmiŐıdı naǵldũr kim bir gũn (6) ħallāc-ı manŐũrı gördi kim nesne yazardı sordı kim ne yazarsın eyitdi (7) ħur'āna mu'āraza ēderven dèdi 'ōmere yavlaĥ ħatı geldi yavuz du'ā ħıldı (8) ber-ĥũrdār olmağıl dèdi ve ħıyından ħovdı eydũrler kim ne belā kim manŐũrı (9) ħallāca geldi anũn du'āsından buldı dèrler naǵldũr kim 'ōmer bir gũn gencnāme (10) tercũmesin birkāĐıda yazup seccādesi altına ħoyupdururdı ve kendözi (11) āb-deste vardıyıdı ĥũseyin-i manŐũr geldi ol kāĐıdı aldı ve aña ma'lũm (12) oldı geldi ol kāĐıdı istemedin eyitdi ĥũseyin gelmiş ol kāĐıdı oğurlamış (13) eyitdi tēz ola kim anũn ellerin keseler ve ayağların keseler ve anı asa (14) -ħoyalar ve oda yanduralar ve kũlin yele savuralar dèdi pes hem ol dèdũĐi (15) oldı ve ol gencnāme iħinde bu yazılupdururdı kim ol vaĥtin cān

259b (1) ādem gevdesine ħaĥ emriyle girdi ħaĥ te'ālā cũmle firiştelere buyurdı kim (2) ādeme secde ħılalar pes dũkelisi yũzlerin secdeye urdılar ādeme Őeyħān (3) secde eylemedi ve eyitdi göreyim cān ādemũn ħālībına nece girũr ve anũn (4) sırrın bileyim dèdi bir niceler eydũrler iblĩs oĥıyupdururdı kim firişte (5) -lerden birisi la'net olacaĥdur göreyim ħanĥısı la'net olur dèdi la'net olan(6 ĥod kendŐzũyimiŐ bir niceler eydũrler iblĩs eyitdi ādemũn sırrın bileyim ve cān (7) anũn başından mı girũr veyā ağzından mı girũr veyā ħulaĐından mı girũr göreyim (8) dèdi anũnħũndũr kim ādemũn sırrın iblĩsden ĥiĥ kimsene bilmez ve ādemũn (9) ŧamarlarında ħan nece yũrirse iblĩs daĥı ādemũn iħinde ŞÖyle yũrir (10) ve ħũn la'net oldı sũrũkdi pes feryād u fiĐān eyledi ħanı benũm ħullıĐum (11) ve 'ibādetũm dèdi ve yerde ve gökde bir ħarıŐ yer ħalmayupdurur kim ben anda (12) saña 'ibādet ħılmadum ve başum anda ħomadum dèdi ħũnkim beni ādem Őcinden (13) la'net eyledũn *fe-enĥirni ilā yevmi yũb'aŐũne* dèdi ya'nĩ beni ħıyāmet ħopınca Őldũrmegil (14) tā ben daĥı Őcũmi ādem oğlanlarından alayım ve bunları yoldan ħıħarayım ve gũnāh (15) -lu

kılayın tā benümile şamuya bile gireler dēdi pes haķ te‘ālā eyitdi *fe-inneke mine*’

260a (1) *I-munzerīne ilā yevmi’l-vaķti’l-ma’lūmi* ya‘nī seni muntazır eyledüm ve kıyāmete degin olmayasın (2) dēdi ve ol gencnāme kim ‘ömer-i bū ‘oşmān yazmışıdı buyıdı ve daķı ‘ömer (3) maķabbet kitābında yazmışıdı kim haķ te‘ālā cānları ķalıblardan yēdi biñ yıl (4) ilerüden yaradupdururdi ve haķ te‘ālā ādem ođlanlarınıñ cānlarına günde (5) üç yüz altmış kez raķmet nazārın bırağurdi maķabbet sözlerin cānlara işitdürürdi (6) ve üç yüz altmış üns laķıflerin gōñüllerine ķoyardı ve üç yüz altmış kez (7) keşf ve tecellī nūrın cānlar üzerine nişār kılırdı pes çüñkim ķālīb ‘ālemine (8) getürdi sırrı cān içinde zindāna ķoydı ve cānı gōñül içinde maķbūs (9) eyledi ve andan ‘aķlı bularuñ arasında merkeb eyledi ve andan peyđamber vėrbidi (10) ve fermān vėrdi ve benüm buyruğum dutuñ dēdi her kim benüm buyruğum dutarsa (11) gōñli maķabbete ulaşı⁴⁷ ve cānı ķurbete ėre ve sırrı vuşlatile ķarār duta lā-cerem (12) benüm uçmağuma gire ve dīzāruma lāyık ola dēdi naķldür kim ‘ömer bū ‘oşmān (13) bir kez ĥaremden cüneyde ve cerīriye ve şıblīye nāme yazdı ve eyitdi ‘azīzler (14) sizler ‘ırāķ pīrlersiz şöyle bilesiz kim her kime kim ka‘be cemāli gerekse (15) aña dēyesiz kim *lem tekūnū bālīgīhi illā bi-şekķi’l-enfüs* ve her kime ķurb gerekise

260b (1) aña dēyesiz kim *lem tekūnū bālīgīhi illā bi-şekķi’l-enfüsi’l-ķulūbi* ve her kime kim bir vişāl gerekse aña dēyesiz (2) kim *lem tekūnū bālīgīhi illā bi-şekķi’l-rūĥi* kim bir kez yine beriyye içinden nāme (3) yazdı kim bu nāmeyi ‘ömer-i bū ‘oşmān-ı mekkīden ve ĥicāz pīrllerinden sizlere kim ‘ırāķ (4) ‘azīzlersiz şöyle bilesiz kim bu yolda iki biñ tađ vardur oddan ve daķı (5) iki biñ deñiz vardur helāk eyleyici zīnhār saķınıñ kim od ayađuñuzu (6) göyündürmesün ve ol deñizlerde ĥarķ olmayasız ve çüñkim nāme cüneyde degdi (7) cüneyd bađdād pīrlerin dėrşürdi ve nāmeyi bunlaruñ kıyında oķıdı andan (8) cüneyd ve ĥarīrī ve şıblī eyitdiler gelüñ görelüm anuñ bu tağlar dēdüğinden murādı (9) nedür ve bu oddan murādı nedür cüneyd eyitdi anuñ bu tađ dēdüđi erenlerdür (10) er oldur kim tangrı yolında tađ gibi dura ve berk ola ve yerinden (11) ırılmaya ve od dēdüđi oldur kim haķ ‘ışķından yaña ve yoķ ola ve iki biñ (12) dēdüđi oldur kim er iki biñ kez yoķ olmayınca ve yine var olmayınca ol (13) ‘izzet dergāhına ėrişmez ve deñiz dēdüđi bizüm nefşümüzdür kim ķarşumuza ĥicāb (14) olmışdur ve eger ol nefş deñizine muĥālefet gemisi olmazsa ĥarķ oluruz (15) dēdi naķldür kim bir kez ‘ömer isfahān şehrine geldi ve anda bir ĥōca

⁴⁷ ulasa yazılmış.

261a (1) varıdı anuñ bir oğlı varıdı atı asta olupdururdu bu gece gündüz zamet (2) ekerdi ve evlerinde yaturdı bir gün ol oğlanı görmege vardı ve oğlan (3)  nkim Őeyı gördi eyitdi y  Őey avv la buyur kim bir beyt eylesün iŐideyim (4) d di pes Őey buyurdu avv l bu beyti eyitdi kim *m l  merizt  fe-lem tu'ıdn * (5) *ead n mink m ve-yemrizu 'indek m fe-a' d * yigit  nkim bu beyti işitdi (6) durugeldi oturdu astalığı gitdi sağ oldu atası anı Őeye (7) iŐmarladı ve ululardan oldu ' mer bin 'oŐm n-ı mekk  sözleridür eydür (8) tangrınuñ udretlerin fikr eylegil amm  z tına fikr eylemek k frd r d di ve (9) ve eyitdi m Ő hede urbetd r maŐr fdur 'ilm 'l-ya n üzerine ve eydür m Ő hede (10) ya n artulıgındandır ve eydür ya n evveli a kat  hirid r eydür Őobet (11) rız  iinded r ve rız  maabbet iinded r ve eydür Ő f  oldur kim vatler n (12) yeğleriyle meŐg l ola ve eyitdi Şabr oldur kim ul tangrısıyla ola bel  bile (13) r hat anuñ atında ber- -ber ola rametu'll hi 'aleyhi ve'l- har  n (14) pute-i cih n-ı uds  n s hte-i ma m-ı  ns  n ıdve-i  rim-i ar kat  n (15) ara-ı ulz m-i a kat  n mu'azzam-ı ' lem-i i'z z  n ub-ı vat b  sa' d-i arr z

261b (1) rametu'll hi 'aleyhi meŐ yihler n Őeyiyidi ve veliler n muaddemiyyidi ve vera' ve (2) riy zet iinde  yetidi ve ker mete maŐ s dive a yık ve da yık (3) iinde ıl yararadı ve dükeli f n n iinde  r steyidi ve m r dleri irŐ d (4) eylemek iinde niŐ nıdı ve aa lis nu't-taşavvuf d rlerdi ve bu laabı aa (5) anuñ n d diler kim bu ayife iinde hi kimse a kat sözlerini andan (6) yeğrek bilmezidi ve ol dört yüz p re kit b taŐn f eyleyüpdururdu (7) ve tecr dlik ve init ' iinde m nendi yoğıdı ve bağd d toprağındanidi (8) ve z 'n-n n-ı mıŐr yi görmişidi ve bişr-i  f  ve seriyi saat  ile Őobet (9) eyleyüpdururdu ve o avm aa itid   d pdururidi ve ol avme (10) arr ziler d rleridi ve bir nice (11) ve bir nice geleciler kim ol kit b iinde g t r pdururidi aa fehm eyley medi (12) -ler ve ol s zler n birisi buyıdı kim *inne 'abden iz  reca'a ve- ta'allaa* (13) *bi'l-l hi ve-sekene f  urbi'l-l hi ad nesıye nefseh  ve-m  sev 'l-l hi fe-lev ulte leh  min* (14) *eyne ente ve-eyŐ t r d  lem yek n leh  cev ben ayru'l-l hi* ya' n  eydür ul aan kim (15) tangrıya d ne ve tangrı emrine yapıŐa ve tangrı yaınlığında otura ve kend zin

262a (1) unıda ve daı tangrıdan artuğın unıda ve eger aa sorarlarsa kim sen andan gelir{sin} (2) ve ne dilersin ve anuñ hi cev bı olmaya tangrıdan artu ve eydür aan kim (3) ul bu Şıfatlu ola ve nefsin  ld rmiŐ ola söylerse anuñ sözi ola (4) ve iŐid rse hem öyle ola z r  kim kendözi aradan ıupdur ve mav olupdur (5) z r  eydür bilmezven kim ben kimven ve ne eylerven ve andanvan ve andanvan ve benüm (6) adum yo imdi eger bu

resme kavme eydürlerise kim sen ne dilersin eyide (7) allāh ve ne eylersin eyide allāh ve sen neyi bilürsin eyide allāh ve dükeli endāmları (8) daḥı eyide allāh zīrā anuñ cümle endāmları allāhıla ʔolupdur ve allāhsuz (9) ʔalmayupdurur bu çok kez şınanmış kim ʔul gāyet ʔurba erişecek allāhdan artuʔ (10) nesne dēyümez ve dükeli ‘āķillerüñ ‘aķlı bu işde ḥayrān olmışdur bū sa‘īd-i (11) ḥarrāz eydür çok yıllar şūfīlerle şoḥbet eyledüm hergiz benümle bularuñ (12) arasında ḥilāf olmadı ve eydür eger beni muḥayyer eyleseler ırāķlıgla (13) yakınlıķ arasında ben ırāķlıgı iḥtiyār eyleye idüm anuñçün kim benüm yakınlıgā (14) ʔāķatum yoķdur nētekim loķmān eyitdi beni muḥayyer eylediler ḥikmet ile nübüvvet (15) arasında ve ben ḥikmeti iḥtiyār eyledüm zīrā benüm nübüvvetē ʔāķatum yoķıdı

262b (1) naķldür kim bū sa‘īd eydür bir gece düşümde gördüm kim gökden iki firişte (2) inerler ve baña eydürler kim şıdķ nedür ben eyitdüm *el-vefā‘u bi-l‘uhudī* ikisi daḥı (3) *şadaķte* dēdi ve gēri göge gitdiler naķldür kim bū sa‘īd eyitdi bir gece peygamber (4) ḥazretin düşümde gördüm baña eyitdi kim beni severmisin eyitdüm yā resūl allāhi (5) beni ma‘zūr dutgıl anuñ dostlıgı beni şöyle ʔablayupdur kim kimsenüñ dostlıgına (6) mecālüm yoķdur dēdüm eyitdi *rahīmeke’l-lāh* her kim tangrıyı severse ol (7) –dur dēdi naķldür kim bū sa‘īd eydür bir kez iblīsi düşümde gördüm ve ‘aşāmı (8) götürdüm kim uram ḥātifden āvāz geldi kim ol senüñ ‘aşāndan ʔorķmaz (9) belkim ol nūrdan ʔorķar kim senüñ gönlüñdedür pes eyitdüm kim berü (10) gel eydür senüñ ʔıyuña varup n’ēdeyin dēr kim sen terk eyledüñ ol iki nesneyi (11) kim ben anuñıla ādemīleri azıdurdum eyitdüm ol nedür eydür nefsile dūnyādur (12) dēdi ve beni ʔodı gitdi bu kez döndi gērü baķdı eydür yā bū sa‘īd benüm (13) bir gey duzağum vardur ādem oğlanların azdurmağā andan yēgrek duzağum (14) yoķdur dēdi eyitdüm ol nedür eyitdi saķalsuz oğlanlarıyla oturmaķ dēdi (15) naķldür kim bū sa‘īdüñ iki oğlı varıdı birisi dūnyāya bulaşmadın⁴⁸

263a (1) öldi idi bir gece ol oğlanı düşünde gördi eyitdi ēy oğul tangrı senüñle (2) n’eyledi eyitdi beni yarlıgadı ve kendü ʔoñşılığında ʔodı dēdi eyitdi ēy oğul baña (3) ögüt vērgil eyitdi ēy bir ögüt vēreydüm illā yērine getürmeyesin eyitdüm (4) eyit ol nedür eyitdi kendözünle tangrı arasında bir gönlek daḥı ʔomağıl (5) dēdi naķldür kim andan şoñra otuz yıl diri oldu ayruķ gönlek (6) gēymedi ve eydür bir kez benüm ḥaḥıruma şöyle yōrendi kim tangrıdan nesne dileyem (7) der-ḥāl ḥātifden āvāz vērdi kim tangrıdan artuʔ ayruķ nesneyi diler misin (8) dēdi naķldür kim bū sa‘īd eydür bir gün beriyye içinde giderdüm yavlaķ acıķdum (9) nefsum taķazā eyledi ve eydür tangrıdan benümçün nesne dile kim yēyem dēr

⁴⁸ bulamşadın yazılmış.

ben (10) eyitdüm ilâhî senden tevekkül ehli ta'âmın dilerven dëdüm kim andan yëgrek ta'âm (11) olmaya çün nefis bunu işitdi nevmîz oldı ve eyitdi çün ta'âm (12) dilemedüñ bārî şabr dilegil dëdi der-hâl hâtifden âvâz işitdüm kim eydür bu (13) gelecti nefsdan inen bedî'ü ğarîbdür dëridi naıldür kim bû sa'îd eydür (14) bir kez beriyye içinde giderdüm azıksuz ve yoldaşsuz susuzluk baña yavlağ eşer (15) eyledi qarşuma bağıdum bir yakın yerde hoş menzil gördüm anı göricek şâz

263b (1) oldum kim ya'nî ol araya erişicek su bulam içem dëyü yine ağıdum kim ya'nî (2) ben ansuz diñlenecek yer buldum şâd oldum dëyü şâd olduğuma peşimân oldum (3) bu kez and içdüm kim ben ol menzilgâha varmayam meger beni gücile götüreler (4) ilteler pes tevekkül eyledüm bir muğaylân ağacı dibine vardum bir çaluyı⁴⁹ (5) üstüme bırağıdum yatdum bir sâ'atden sonra ün işitdüm kim ol menzilgâhda (6) kâfile konmuşmuş bir kişi çağırur kim fulân yerde kâfileden bir kişi yorıldı (7) kaldı dëyü fi'l-hâl emîr-i hâc bir kaç kişiye buyurdı geldiler beni gerekse gerekmez (8) –se göturdiler ol menzile ilettiler dëdi naıldür kim bû sa'îd eydür bir gün (9) yine beriyye içinde giderdüm açlık yavlağ eşer eyledi helâklık yüz (10) dutdı hâtifden âvâz işitdüm kim eydür yâ bû sa'îd cânuña sebep edin (11) ve çäre iste yoğsa helâk olursın ben eyitdüm ilâhî senden artuğ çârem (12) ve sebepüm yoğdur gerekse öldür gerekse dirilt dëdüm fi'l-hâl kuvvet benim (13) içümde belürdi ve karnum şunuñ bigi toydı kim şanasın dürlü dürlü ta'âmlar yëdüm (14) ve şovuk şular içdüm naıldür kim bû sa'îd eydür bir kez deñiz kenârında bir yigit (15) gördüm kim oturur ve murağğaç gëymiş illâ yanına bir demür divît aşakomış ögümden geçdi

264a (1) kim bu yigitüñ libâsı şâlihler libâsı illâ zâlimler âletin götürür dëdüm ilerü vardum (2) selâm vërdüm ve eyitdüm yâ yigit tangrıdan yaña yol kaçdur dëdüm eydür ikidür (3) birisi hâşlaruñdur ve birisi dağı 'âmlaruñdur ammâ hâşlar yolından sen (4) ırağsın dëdi ben eyitdüm nête eydür anuñçün kim sen divît zulm âletin (5) şanursın dër kim *inne ba'ze'z-zanni şümme* bû sa'îdüñ sözleridür rahmetu'llâhi (6) 'aleyhi eydür hağ te'âlâ gönülleri kendüye mağâmiçün yaratdı 'aceblerem ol kişiyi (7) kim tangrı mağâmına ayruğ kişileri givüre dër ve eydür kaçan kim hağ te'âlâ (8) dileye kim bir kulı dost edine evvel zikr kapusın ol kul üzerine açar (9) ve kaçan kim zikirden lezzet bula bu kez qurb kapusını anuñ üzerine açar ve çünkim (10) qurbet bula bu kez ol kulını ferdânîyyet sarâyına getürür ve 'azametini ve celâletini (11) aña keşf eyler ve çünkim keşf hâşıl olur anuñ gözi tangrınuñ

⁴⁹ çaluyıyı yazılmış.

ferdānīyyetine (12) ve ƣudretine  rişur bu kez vuřlat⁵⁰ maƣ mına degir işi tam mına degir dedi ve eydür (13) her kim g m n ilede kim cehdl kla⁵¹ haƣ a  rişe kend zini bir rence bırağur kim (14) anuç hiç nih yeti yoğdur ve her kim g m n iled rse kim cehdl ksuz haƣ a  rişe kendüyi (15) bir yere bırağur kim anuç hiç g yeyi yoğdur ve eydür çul hağ  abzası ve hağ m lkinded r

264b (1) her vağt kim  ulıla hağ arasında m ş hede h şıl ola hergiz  uluğ sırrı ve vehim (2) içinde nesne  almaz tangrıdan artuğ ve eydür vağt ‘azizd r andan ‘azizrağ (3) nesne var şanup ağa meşg l olmağıl ve eydür andan ‘azizrağ nesne olmaya (4) kim çul m ziyle m ştağbel arasına meşg l ola ya‘n  vağti sağlaya demekdür (5) ve eydür her kim firaset birle bağa hağ n riyle bağmış olur zira anuç (6) ‘ilmi hağdan olur ayruğ ağa sehv ve gaflet olmaz eydür  y nece feş hat (7) ve bel gat işleri vardur kim tangrı  orkusundan h m ş olmuşlardur ve eydür (8) her kimün kim gönlinde ol  ar r dutdı v cib oldur kim iki cih na (9) dağı ansuz bağmaya ve ansuz nesne söylemeye ve işitmeye ve eydür hağişat  urb (10) oldur kim gönlün p k ola dükeli nesnelerden ve  r m  uta anuğla ve eydür (11) her b tın kim anuç z hiri anuç hil finca ola ol b tıl olur ve (12) eydür zikr  c vech üzerinedür birisi oldur kim dili eydür gönli andan (13) g fild r ol ‘adetd r kim  gren pd r ve birisi dağı oldur kim dili eydür (14) ve gönli dağı h zirdur ol şev b istemekdür ve birisi dağı oldur kim (15) g nliyile zikr eyler ill  dili depremez anuç  adrin kimsene bilmez ill  tangrı bilür

265a (1) tevhiğ oldur kim dükeli nesneleri gönlinden  ıķara ve kendözi yaluğuz (2)  ala bu kez yaluğuzlukıla yaluğuzı isteye ve eydür ‘ilm oldur kim sen anı ‘amele (3) getüresin ol seni işe getüre ve sordılar kim taşavvuf nedür eyitdi taşavvuf (4) ma‘nisi ‘arab luğatında s z lmekd r ol dağı dükeli şehv tlardan ve k d r tdan (5) sözile h liş ola tangrıdan artuğ gönlinde ve içinde ve  aşında hiç nesne (6)  almaya  ağan kim bu şıfatlu ola ağa ş fi d yeler dedi ve ‘arif n (7) ağlamağından sordılar eyitdi ‘arif gerek kim yol içinde ve m c hede ve ictih d (8) içinde ola ol vağtin ağladuğı fir k sebebendend r zira henüz  aleb iğinded r (9)  unkim vuşlat maƣ mına  rişdi ve viş l  a‘mını daddı ağlamağ andan (10) z ’il olur ve tevekk lden şordılar eydür tevekkül i‘tim d eylemekdür haƣ a (11) ve dağı eyitdi tevekkül ıztır bdur b -s k n ve s k ndur b -ıztır b (12) eyitdiler bu sözi bey n eyley v rgil eyitdi ya‘n  tevekkül ehli bulmamağ içinde (13) şöyle gerekdür kim anuç hergiz s k nı ve  ar rı olmaya ve  unkim (14) viş le  rişdi şöyle s k n ve  r m duta kim hergiz hareket eylemeye rağmet (15) –ull hi ‘aleyhi ve’l- har  n mecz b-ı vağdet  n

⁵⁰ vaslet yazılmış.

⁵¹ cehdl l la yazılmış.

meslûb-ı 'izzet

265b (1) ân kıble-i envâr ân nokta-ı esrâr ân hîştên küşte-i ez derd-i dūrî (2) ebû'l-
hasan-ı nūrî rahmetu'llâhi 'aleyhi 'ahd içinde yigâne idi ve vaqt içinde (3) kûtbıdı ve
taşavvuf ehlinüñ zarıfiydi ve maħabbet ehlinüñ şerıfiydi ve (4) anuñ mu'âmelesi
begelinmişidi ve işâretleri 'âlîydi ve anuñ nazarı şahîhidi (5) ve firâseti şâdıķ ve şevķi
kâmil ve 'ışķı bî-nihâyetidi ve dükeli meşâyiħler (6) anuñ muqaddemliğına müttefikidi aña
emîrû'l-ķulûb ve kamerû's-şûfiyye dërleridi (7) serî saķatî mürîdiydi ve aħmed-i ħarrâzıla
şoħbet eyleyüpdururdu ve tarîķat (8) içinde müctehididi ve şevrî mezhebi işleri aña iķtidâ
eylemişleridi ve meşâyiħlerüñ (9) 'ulemâlarındanidi ve ol taşavvufi faķr üzerine ğâlib eyledi
idi ve aña nūrî (10) dëyü ad ķoduķlarınıñ sebebi buyıdı kim ķarañu dün içinde söz
söyleyicek (11) aĝzından nūr çıkardı şöylekim ķarañu ev içi aydın olurdu ve daķı (12) andan
ötrü nūrî dëdiler kim anuñ mescidi şahrâda bir şavmı'ası varıdı (13) anda 'ibâdet eyleridi ol
şavmı'a içinden dünle nūr balkıyup çıkardı (14) şöylekim illerden ve şerlerden ol nūrî
görmege teferrüce gelürleridi ve daķı (15) andan ötrü nūrî dëdiler kim firâset nürıyla bâtin
esrârlarından ħaber

266a (1) vërürdi ve daķı andan ötrü kim nūrî dëdiler kendözi daķı görklü ve (2) aķ
saķallu ve aķ beñizlü nürânî kişiyidi ve bû aħmed eydür ben (3) hîç kimsene görmedüm
kim ħasan-ı nūrî gibi tã'at kılıcı ola dëdi eyitdiler (4) cüneydden daķı artuķ mıdı tã'at
içinde dëdiler eyitdi cüneyd ħâli (5) ayruĝıdı ve anuñ ħâli ayruĝıdı dëdi zîrâ her bir velînüñ
bir dürlü mu'âmelesi (6) olur anları tangrıdan artuķ kimsene bilmez naķldür kim ħasan-ı
nūrî (7) eydür nice yıllar mücâhede eyledüm ve kendözümü zindâna bıraķdum ve ħalkdan
(8) yüz döndürdüm ve riyâzet çekdüm hîç yol baña açılmadı ve keşf ħâşıl (9) olmadı pes
kendü kendözüme eyitdüm bir nesne eylemek gerek kim nefis anda (10) maķħûr ola ve iş
ħâşıl ola dëdüm pes ben eyitdüm ey nefis-i şom sensin (11) kim beni murâdumdan ĝerü
ķorsın ve sen bunca yıllar murâduñı sorarsın (12) ve yërsin ve içersin ve ĝeyersin ve 'işret
eylersin ve şehvet sorarsın (13) imdi gel sen bu eve gir tã seni şol yavuz oĝrılar gibi bende
bıraĝayım ve (14) zindân çekdüreyim eger diri ķalursañ ħod devlet senüñ ve eger ölürseñ
(15) bârî ħaķ yolında ölesin pes kırķ yıl böyle eyledüm naķldür kim

266b (1) ħasan-ı nūrî bir ĝün bir mürîdin ĝördi kim namâz kılrken saķalın sıĝardı
eyitdi (2) *irfâ' yedeyke 'an liħyeti'l-ħaķķi* ya' nî elüñi tangrı saķalından ĝider dëdi bu sözi
(3) ħalîfeye ve 'ulemâ cem' oldılar ve fetvâ vërdiler kim ol bu sözile kâfir (4) oldu dëyü ve
anı depelemege ħükm eylediler pes ħasan-ı nürîyi ħalîfe ķatına (5) ħâzır eylediler ve sordılar

kim bu sözi sen dedüñ mi eyitdi belî dedüm eyitdi (6) bu söz küfürdür neçün dedüñ eyitdi ol kimüñ kılıdır eyitdi tangrı kılıdır (7) saşal kimüñ olur dedi pes halife dek durdı ve eyitdi el-ğamdüli'llâhi haş te'âlâ (8) bizi bunuñ kanından saşladı dedi naşldür kim hasan-ı nürî bir gün (9) gönüm baña uymadı ve hâlümünden hiç zevk ve şafa bulımadum ve melâlet beni (10) kabladi pes tangrıdan diledüm ve eyitdüm ilâhî benüm hâlümü benüm üzerüme dâ'im (11) eylegil dedüm hâtifden âvâz işitdüm kim eydür ey ebü'l-hasan dâ'im hâla (12) katlanumayasın dedi naşldür kim bir gün cüneyd nürî katına geldi gördi kim (13) hâli yavlaş gâlib olmuş ve beñzi şararmış ve béli bükülmüş tãkatı taş (14) olmuş ve başın aşağa bırakmış oturur cüneyd eydür çünkim anuñ kıyına vardum (15) baş şaldurdı bir kez yüzüme başdı anuñ heybetinden şayındum düşdüm bu kez

267a (1) eydür yâ cüneyd benüm şuşam şatı olmuşdur ve tãkatum taş olmuşdur otuz yıl (2) –dur kim çün anuñ heybeti benüm içümde belüre benligümden güm olurvan (3) ve be-küllî maşv olurvan dedi pes cüneyd kendü yârânlarına başdı ve eyitdi eger (4) dirlik öğrenürseñüz bundan öğrenüñ görüñ kim haş 'azametinden nece müteşayyir (5) ve maşv olupdurur dedi naşldür kim bir kez birkaç kişi cüneyde geldiler ve (6) eyitdiler kim hasan-ı nürî çok geçelerdür kim bir kerpüş üzerine döner allâh allâh (7) der hiç şu içmez ve ta'am yemez ve hiç yatmaz uyımaz ve namâzları vaştile kıılır dediler (8) bir bölük şavüm cüneyd şatında hâzırıldı eyitdiler pes ol ayıkdur ve fenâ 'âlemine (9) girmeyüpdür dediler anuñçün kim namâzı vaştiyile kıılır dükeli edebleri yerine getirür (10) bes bu teklif fenâ degül dediler ve fenâ hâline giren hiç nesneden şaberi olmasa (11) gerekdür dediler cüneyd eyitdi böyle degüldür kim siz dersiz vecd islerin haş (12) te'âlâ saşlar andan kim haş hizmetinden maşrüm şalalar yerine getirür dedi pes (13) cüneyd durdı nürî kıyına geldi eyitdi ey 'aşık eger bilürseñ kim şurüş (14) eylemek haşka ulaşmağa fâ'ide eder biz daşı edelüm dedi ve eger bilürseñ kim (15) rızâ yegdür biz daşı sen ne derseñ anda olalum dedi pes nürî yine

267b (1) şurüşa geldi ve hâli döndi şol şadar raşş urdı kim şan derledi cüneyd müteşayyir oldu (2) naşldür kim şiblî bir gün va'z eylerdi nürî geldi meclis kıırañında (3) durdı ve eyitdi *es-selâmü 'aleyke yâ ebâ bekr-i şiblî eyitdi 'aleyke's-selâmü* (4) *yâ emîre'l-kulûbi* pes nürî eyitdi yâ şiblî haş te'âlâ râzı olmaz ol (5) 'âlimden kim 'amel eylemeye eger sen 'amel eyleyiciyisen bir bucağa gir 'amele meşğül (6) ol dedi daşı gitdi pes nürîñün sözi aña kâr etti menberden (7) indi vardı bir şalvete girdi tamâm dört ay evden çıkmadı ve halk (8) derildiler anı gerü taşra çışardılar nürî bu şaberi bildi durdı yine (9) şiblî kıyına vardı eyitdi yâ şiblî sen halkdan gizlendüñ lâ-cerem seni (10) menbere çışardılar ve ben

halka naşihat lâ-cerem baña inkâr eylediler ve (11) beni mezbeleğe bıraktılar şiblî eyitdi ey emîrî'l-kulüb sen nece naşihat (12) eyledün ve ben nece gizlendüm bu sırrı beyân eyle eydür ben naşihat eyledüğüm (13) oldur kim⁵² tangrı halkını tangrıya kodum ve sen tangrı⁵³ halkıyla (14) tangrı arasında hicâb olduñ dedi naıldür kim bir gün nürîyi gördiler (15) kim bir kişiyile otururdu ve ikisi dağı zârî kıluğ ağılardı çün

268a (1) ol kişi gitdi nürî yârânlarına eyitdi hîç bildünüz mi kim ol giden (2) ne kişiyidi eyitdiler yok eyitdi ol iblîsidi 'ibâdet kıluğ ve rahmet (3) çeküp soñra sürükdüğüne efsûs yer dedi ve ağılar dedi ve ben dağı (4) bile ağılaram dedi naıldür kim ca' fer eydür bir gün nürî halvet (5) içinde münâcât ederdi ve ben diñleridüm ve benden anuñ haberi yoğıdı (6) diñledüm eydüridi ilâhî şol tamuya müstaşik olan kullaruñı sen yaratduñ (7) imdi bunları yarın tamuya koyacağsın ve 'azâb edeceksin ilâhî bunlaruñçün (8) beni tamuya koyğıl ve bunlara edecek 'azâbı baña eylegil deridi ve çünkim (9) anuñ bu sözün işitdüm mütehayyir oldum ve ol gece düşümde gördüm bir (10) pîr geldi baña eydür yâ ca' fer varğıl nürîye eyitgil kim biz seni şol (11) şefkatuñ bereketinde ululığa erişdürdük değıl dedi çün uyğumdan (12) uyandum geldüm nürîye bu sözi dedüm na' ra urdu vecd hâletine (13) düşdi naıldür kim bir gece ka' beyi tavâf eylemege niyyet eyledüm (14) ve çalabdan diledüm kim ka' beyi tavâf eyleyem ve halvet bulam pes yağmur (15) yağdı halk evlü evine girdi ka' beyi halvet buldum ve tavâf eyledüm

268b (1) ve hergez kim yörendüm bu du'âyı okırdum *allâhümme-rzûknî hâlen ve-şifaten* (2) *lâ yetegayyeru minhü* ya' nî ey çalabum baña bir hâl ve bir şifat rûzî kılgıl kim (3) ol hâlde dâ'im durayım ve ol şifattan ayruksımayayın ve çün ben bu (4) sözi dedüm ve bir kez ka' beyi yörendüm hâtifden âvâz işitdüm kim eydür yâ (5) ebû'l-ğasan benümle ber-â-berlik mı istersin der ve benüm şifatumı dutmağ mı istersin (6) der bu sen diledüğüñi kimseneye vermedüm der bir hâlde ve bir şifat içinde (7) benven dedi naıldür kim şiblî eydür bir gün nürî kıyına vardumıdı (8) gördüm kim murâkabatıla oturmış şöyle gözedür ve şöyle hâzır durur kim ayağı (9) altında çöp deprenmez ben eyitdüm yâ nürî bu murâkabatı kimden öğrendün (10) eyitdi çetükden öğrendüm dedi eydür er oldur kim hağ te'âlâ yolında (11) şol sıçan öñer çetük bigi ola ve sıçan delügi karşusunda çetük (12) nece hâzır durup gezdürse tangrısın isteyen kişi dağı şöyle gözetmek (13) gerek dedi naıldür kim kâdisiyye şehrinüñ kavmleri bir gece ün (14) işitdiler kim fulân dere içinde bir velî hağ velîlerinden arslan arasında çalupdur (15) varuñ anı buluñ derdi kâdisiyye kavmi erteyedegin

⁵² küm yazılmış.

⁵³ tangrıyı tangrı şeklinde yazılmış.

uyumadılar çünkim şabâh

269a (bkz. 260a) (1) oldı ol dereye vardılar ebū'l-ḥasan-ı nūrīyi gördiler kim arslanlar içinde (2) oturmuş namâz kılırdı ve arslanlar anuñ yöresine ḥalka olupdururlardı (3) temen anı beklerler gibi çünkim bu kavüm erişdi arslanlar bu kavme ḥamle (4) kıldılar kim yırtalar nūrī bir kez yēñiyile işâret eyledi arslanlar bîşeye⁵⁴ (5) girdiler bu kez nūrī kıyına vardılar eytdiler bu ne ḥâldür eyitdi çünkim (6) bu şehre yakın geldüm çok zamânıdı kim nesne yemedümidı ben eyitdüm bu (7) şehirde ḥurmâyıla etmek var ola dēdüm pes yine peşimân oldum ve kendü (8) kendözüme eyitdüm kim henüz nefis ârzüsımı edersin dēdüm bu dereye geldüm (9) kim arslanlar beni yırtalar bunlar ḥod beni yırtmadılar dēdi naḳldür (10) kim nūrī eydür bir gün uyķuya varmışvan bir oğrı gelmiş ve benüm tonum (11) oğurlamış çünkim durugeldüm kim tonum gēyem bulumadum bir sâ' atden soñra bir oğrıyı (12) gördüm kim tonumı getürdi önümde ḳodı elleri ḳurumış baña yalvardı (13) tevbe eyledi ben eyitdüm ilâhī çünkim bu benüm tonumı gēri getürdi ve hem tevbe (14) eyledi sen daḫı bunuñ ellerin gērü vēr dēdüm ve du'â kıldum der-ḥâl anuñ (15) elleri dürüst oldı naḳldür kim bir gün nūrīden sordılar kim tanğrıñ

269b (1) senüñle nēyler eyitdi beni saḳlar ve benüm gēyesimi daḫı saḳlar dēdi bu sözi soran (2) bir müdde'î kişiyidi eyitdi ben bunu sınayayın dēdi bir gün nūrī ḥammâma girdi (3) kim ḡusl eyleye ol kişi geldi nūrīnün gēyesisin aldı gitdi nūrī (4) çıķdı gēyesisin bulumadı ol kişi kim gēyesiyi aldıydı giderken (5) ayağı taşa doḳundı düşdi başı yarıldı ḳan yüzinden revân oldı (6) pes istiğfâr eyledi gērü döndi gēyesiyi nūrī öninde ḳodı ben kengel (7) edeyim dēdümidi illâ erenlerle küstâhlıķ eylemek gerekmezmiş dēdi ayruḳ (8) müdde'îlik eylemedi naḳldür kim bir gün baḡdâd şehrine od düşdi ve dükeli (9) evler ve dükkânlar yandı iki ḥoça oğlanları od arasında ḳaldı az ḳaldı kim (10) od erişe bunları helâk kıla atası anası feryâd ederidi çâre bulmazdı (11) nūrī geckerken ol oğlanları ol ḥâlde gördi der-ḥâl vardı ikisin (12) daḫı çıķardı şanasın kim od anuñ gülistānyıdı pes oğlanlarıñ atası (13) anası bir kīse altını nūrī öninde ḳodı eyitdi götürüñ bu altını yoḫsa (14) ayruḳ oddan oğlan çıķarmaz olurın dēdi naḳldür kim bir gün nūrī (15) giderdi gördi kim bir yoḫsuluñ eşegi ölmüş yükni bırakmış ol yoḫsul

270a (bkz. 271a) (1) aḡlarıdı nūrī eşegi bir kez depdi eyitdi dur yukaru ne yaticak yēridür dēdi (2) eşek durugeldi ol miskīn yoḫsul sevindi yükin yükletdi işine gitdi (3) naḳldür kim nūrī bir kez sayru oldı cüneyd anı sormaḡa vardı ve (4) birez gül ve birez

⁵⁴ pişeye yazılmış.

yemiş dutavardı andan sonra cüneyd şayru oldu (5) nūrī mürīdleriyle anı şormağa vardı birez kıyında oturdu ve çünkim (6) gitdi yārānlarına eyitdi anuñ şayrulığından her biriñüz birez götürüñ dedi çünkim (7) gitdiler cüneyd sağ oldu durugeldi oturdu yarındası cüneyde uğradı eyitdi (8) ey yār böyle eyle eyle eyleme dedi naıldür kim nūrī eydür bir kez (9) bir za'if kocayı gördüm kim oğurlık eylemiş ve anı kamacıyla dögerleridi ve ol (10) inilemezdi katlanurdu nūrī anuñ şabrın gördi yavlağ hoş geldi (11) çün anı zindāna iletdiler nūrī anuñ ardınca vardı ve aña sordı kim (12) bu za'iflik ve pirligile bu ağaca ve bu 'azāba nece katlanursın dedüm eyitdi (13) ey oğlum belāya ve kazāya himmet gerekdür kim şabr eyleye dedi ben (14) eyitdüm ey pır şabr senüñ kıyuñda nenüñ gibidür dedüm eyitdi şabr benüm (15) kıyumda şöyledür kim belā içinde giderken şöyle duta kim belādan taşradur

270b (bkz. 271 B) (1) ve ol belāyı rāhat yerine geçüre dedi ebū'l-ḥasan-ı nūrī sözleridür (2) sordılar kim ma'rifete ulaşmağa yol nedür eyitdi yedi deñizi her yedisin (3) daḥı 'ibret eyleyesin ve andan halkı evvelini ve āhirini bir loğma eyleyesin (4) yudasın dedi sordılar kim 'ubūdiyyet nedür rubūbīyyete müşāhede eylemekdür (5) sordılar kim tangrıya delīl nedür eyitdi tangrıya delīl yine tangrıdur (6) sordılar kim 'aql nedür eyitdi 'aql 'ācizdür ve 'āciz delālet eylemez illā (7) kendü mişli 'ācize ve sordılar kim müsülmānlık nedür eyitdi müsülmānlık yolu bağludur (8) anuñ kilīdi peygamber sünnetlerine mutāba'at eylemekdür sordılar kim şūfī kimdür (9) eyitdi şūfīler bir kavmdür bunlaruñ cānları beşeriyet küdürātından şāfī (10) ola ve nefis āfetinden hālī ola ve daḥı şūfī oldur kim hıç nesne (11) anı bağlamaya ne mālīk ola ve ne memlūk ola ve daḥı bir kişi eydür taşavvuf (12) ne resmdür cevāb vardi kim taşavvuf ne rüsumdur ve ne 'ulūmdur (13) velīkin taşavvuf bir ḥulḳdur tangrı ḥulḳlarından netekim buyurur *teḥallaḳū bi-aḥlāḳı'l-lāhi* (14) ya'nī şūfī oldur kim ḥulḳlana tangrı ḥulḳıyıyla ve daḥı (15) eydür taşavvuf āzādılıkdur ve cömerdlikdür ve tekellüfi terk eylemekdür ve daḥı

271a (bkz. 272a) (1) eydür taşavvuf nefsüñ cümle naşīblerin terk eylemekdür ḥaḳ naşībıyçün ve daḥı (2) eyitdi taşavvuf dünyānuñ düşmenliğidur ve āhıretüñ dostlığıdur ve eyitdi 'ālī (3) maḳāmı ḥaḳāyıḳuñ oldur kim cümle-i 'avāyıḳdan ve 'alāyıḳdan inḳıṭā' eyleye (4) ve eyitdi bizüm zamānumuz içinde iki nesneden 'azızıraḳ yoḳdur bir 'ālim kim 'ilmile (5) 'amel eyleye ve bir daḥı 'ārif kim sözi ḥaḳāyıḳdan söyleye ve eydür her kim (6) nesneleri tangrıyıla bile anuñ rücū'ı cümle nesnelerde tangrıyıla ola ve eydür (7) tevekkül oldur kim fānī ola senüñ tedbīrüñ anuñ taḳdīri içinde (8) ve rāzı olası tangrıya kim senüñ cümle işüñe vekīldür ve eydür bir şıfatıla (9) ḳarār dutmaḳ mürīdüñ maḥrūmlığındandır ve

eyitdi ne bahtlıdur ol kim (10) dükeli ‘ömrin qorqıyıla geçürdise ve eydür eger mekr olmayaydı evliyānuñ dirligi (11) eyü olmayaydı eydür her kim tangrıdan qorqar tangrıya kaçar ve eydür ma‘şiyet (12) hālī degüldür hizlāndan ve tā‘at hālī degüldür mekirde ve eydür himmet (13) issinüñ ma‘şiyeti tā‘atdur ve şehvet issinüñ tā‘atı ma‘şiyetdür ve eydür (14) şöhet yégrekdür ‘uzletden hıç kimsene yaqıne érmeye meger gönül zikri (15) müdāvetiyile ve münācāt çoqlıyıla ve kat‘-ı ‘alāyıkıla ve eydür her nesnenüñ

271b (bkz. 272 B) (1) ‘uqūbeti vardur ‘ārif ‘uqūbeti haq zıkrinden gēri qalmaqdur raḥmetu’llāhi (2) ‘aleyhi raḥmeten vasi‘atan ve’l-āḥar ān ḥāzır-ı eṣrār-ı ṭarīkat ān (3) nazır-i envār-ı haqıkat ān edeb yāfte-i ‘ubūdiyyet ān ciger sūḥte-i (4) cezbe-i rubūbiyyet ān sebaqbürde der merdī ü pırī kuṭb-ı vaqt ebū (5) ‘oṣmān ḥırī raḥmetu’llāhi ‘aleyhi bu tā‘ifenüñ güzīdelerindenidi ve şūfılerüñ mu‘teber (6) –lerindenidi ve yüce qadri ve ‘ālī himmeti varıdı ve dükeli aşḥābuñ maqbūlıyıldı (7) ve envā‘-ı kerāmet ve riyāzet içinde meşhūrıdı ve anuñ va‘zı mü‘eṣsir ve kelime (8) –leri mu‘teberidi ve anuñ dirligine kimsene bahāne bulmayupdururdu ve dükeli (9) ulular ittifaq eyleyüpdururlar kim tangrı ḥāşlarında üç kişi vardur kim (10) bunlaruñ dördüncüsü yoqdur ol üç kişinüñ birisi nişābūr içinde ebū (11) ‘oṣmāndur ve baqdād içinde cüneyddür ve şām içinde ebū ‘abdi’llāhi celāldür (12) ve ‘abdu’llāh ibn-i muḥammedi’r-rāzī eydür cüneydi ve rüveymi ve yūsufu’l-ḥüseynī (13) ve muḥammed-i fazlı ve ebū ‘alī-yi cürcāniyi ve daḡı bunlardan artuq çok meşāyiḡ (14) gördüm ‘oṣmān-ı ḥırīden yégrek haq yolını bekler görmedüm dedı ve ‘oṣmān-ı (15) ḥırī tufūliyet ḥālinde dā’im eydürdi kim gönülüm haqıkat taleb éder ve

272a (bkz. 273a) (1) ve gönülüm qarār dutmaz dērdi naqlıdür kim ‘oṣmān debīristāna varurdu ve anuñ (2) ardınca dōrt kul yürürdi bir rümī ve birisi türkī ve birisi kişmīrī (3) ve birisi ḥabeşī ve altun divīt götürürlerdi bir gün giderken kār vānsarāya (4) uğradı bir yağır eşek gördi kim za‘īf olmuş ve arqası yağırından qan (5) aqardı ve ol eşek qaşınmaq isteridi ammā ağızı arqasına érmēzdi ‘oṣmān (6) ol eşegi gördi esirgedi qullarına eyitdi sizler benüm nem olursız (7) eyitdiler biz senüñ qullarınuz ne buyurursañ anı dutaruz dediler eyitdi imdi (8) beni severseñüz bu eşegi dutuñ arqasını yuñ dedi pes qullar eşegi (9) yudılar ve yağırın tımārladılar ve ‘oṣmān başından buşusını şeşdi ol eşegi (10) şardı ve gökcek tımārladılar pes ol eşek dile geldi eyitdi nētekim (11) beni ḡoş dutduñ evliyālar seni ḡoş dutsun dedi çünkim ‘oṣmān eşekden (12) bu sözi işitdi na‘ra urdı bī-ḡod oldı düşdi üç gün bī-ḡod yatdı (13) çünkim kendözine geldi ṭurugeldi aḡlayu yaḡyā bin ma‘ād kıyına geldi atasından (14) anasından kesildi yaḡyā kıyından gitmedi ve anuñ şöhetinde çok naşīhatler (15) ve

fā'ideler hâşıl eyledi ve riyâzete ve tã'ate meşğul oldu bu kez

272b (bkz. 273 B) (1) şah şucâ'yı ârzü eyledi yaħyâ destür vërmezidi ve eydüridi henüz (2) sen sefer eylemege lâyıķ degülsin dëridi bu kez çok yalvardı ve zârî (3) kıldı pes yaħyâ aña destür vërdi tã şah kıyına vardı ve neçe (4) müddet anuñ şöhetinde qaldı ve çok fâideler dutdı bu kez şah şucâ'-ı (5) kirmânî nîşâbüra geldi kim ebü hâfş-ı haddâdı ziyâret kıla idi (6) 'oşmân daħı bilesinde geldi çünkim ebü hâfş kıyına geldiler şöhet eylediler (7) ebü hâfş 'oşmâna du'â kıldı bu yigitde ululıķ nişânı vardur dëdi (8) çünkim şah gëru kirmâna gitdi ebü hâfş 'oşmânı şahdan diledi (9) kim bu yigit benüm kıyumda bir zamân dursun dëdi çünkim anuñ şöhetinde (10) qaldı ebü hâfş aña nazâr eyledi neye kim êrdise anuñ şöheti bereketinde (11) êrdi naķldür kim 'oşmân eydür ben evvel yigitlik hâlinde yaħyâ bin ma'âd (12) kıyındayıdum bir gün baña melül oldu beni kıyından qovdı eyitdi var (13) git ayruķ benüm kıyumda durma dëdi ben anuñ nefesin şımadum durdum (14) taşra çıķdum ev ardında bir sâ'at durdum yine qarşusına vardum elüm (15) qavşurdum durdum bu kez anuñ qarşusına bir evcügez eyledüm ve anuñ qarşulıģında

273a (bkz. 274a) (1) bir derece qodum ol evde tã'at kılırudum ve ol dereceden başumı çıkarurdum (2) yaħyâ yüzini görürdüm yine tã'ata meşğul olurdum çünkim beni bu hâlde (3) gördi bu kez yine kıyına kığırdı ve beni hoş dutdı ve kızın baña vërdi (4) naķldür kim 'oşmân-ı hayrî yavlaķ mütevâzi' ve selîm nefis ve güç götürücü (5) -idi bir gün bir münkir kişi anı oķıdı ve eyitdi gel eve gidelüm tã'am (6) yëyelüm dëdi ve çünkim evi qapusına vardı eyitdi boğazuñdan ötrü it (7) bigi baña uyduñ geldüñ evde nesne yoķdur var yine işüñe git dëdi (8) 'oşmân gëru döndi birqac adım gitdi ol münkiri yine kığırdı gel kim (9) evde nesne varımış yëyesin dëdi 'oşmân yine vardı eyitdi it qovıcaķ (10) gider olur sen gitmezsın dëdi evde nesne yoķdur gëru var (11) işüñe git dëdi vardı gitdi yine kığırdı yine vardı naķl içinde şöyle (12) -dür kim otuz kez anı kığırdı yine vardı hergez kığırup qoduģında (13) bir dürlü hõrlıķ aña éderdi 'oşmân anuñ hõrlıģın qabül éderdi (14) göñli melül olmazdı otuzbirincide ol münkir anuñ şıdķın tãñladı (15) ve eyitdi otuzgez seni kığırdum ve hõrlıģıla gëru qovdum sen hıç müteğayyir

273b (bkz. 274 B) (1) olmaduñ dëdi 'oşmân étdüģümü bir it daħı éder ammâ erenler işi ayruķ (2) olur dëdi pes ol münkir anuñ elin dutdı tevbe eyledi anuñ mürîdi (3) oldu naķldür kim 'oşmân bir gün yârânlarıyla ırımadan geçerdi meger (4) bir tamdan anuñ üstine süpründü dökdiler yârânları qaķıdılar ol süpründü (5) dökene sögmek istediler 'oşmân eyitdi fâriğ oluñ şükr eylemek gerek (6) kim bugün kül dökdilerse yarın gül dökeler

dédi naıldür kim cüneyd (7) eydür evvel ben ‘oşmān maħallesinde tevbe eyledüm ve ne kim baña keşf oldısa (8) anuñ şöhetinde oldı dedı ve her vaqt kim benüm gönlüme nefsanı ve şeytānı (9) fikr düşse aña ‘arz kılırdum ve baña ögüt vèürdi ve baña irşād ederdi (10) cüneyd eydür bir kez fesād ehliyle oturdumıdı ve gönlüm ma‘şiyete meyl (11) eyledi yidi ve anuñ şöhetinden gitdümıdı anı göricek utanurdum andan kaçardum (12) tā bir kez baña uğradı eydür èy oğul kendü düşmenlerüñile oturmağıl (13) ve fesād ehlinde ırağ olğıl ve eger sen ma‘şiyet eylemege meyl ederseñ (14) baña gelgil tā ben seni cānıla saklayayın tā düşmen saña zafer bulmasun (15) dèridi cüneyd eydür çünkim bũ ‘oşmān bu sözi dedı gönlüm qarār dutdı

274a (bkz. 275a) (1) ve tevbe naşūh eyledüm dedı naıldür kim bir gün bir yigit esrük giderdi (2) şeyhi gördi utandı rebābını etegi altında gizledi şeyh benüm hālümü görmesün (3) dedı ‘oşmān anı gördi himmet ve şefkat nazārın aña bırağdı kıyına vardı (4) ol yigidi aldı hānekāha getürdi şefkat nazārın eyledi saçın yüldi (5) ve hırka gèydürdi ve eyitdi ilāhı zāhirin ben düzdüm bātınım sen düz (6) dedı der-hāl ol yigidüñ göñline hidāyet vèrdi erenler nişanı (7) anuñ simāsında belürdi ikindü namāzında ebũ ‘oşmān-ı mağribı geldi ol (8) yigidüñ üstine bağdı eyitdi yā ‘oşmān-ı hayrī ayruklar yıllarda dürişüp (9) ve riyāzet ve hālvat ve zahmet çeküp bulduğunu bu yigit senüñ himmetüñ (10) bereketinde bir sâ‘at içinde bulmuş dedı henüz ol yigidüñ ma‘desinden (11) süci kokuşu gitmeyüpdururdu tā bilesin kim erenler nazārı şol iti (12) kılıc bigi olur naıldür kim bir kez bir kişi aña geldi ve eyitdi kim yā şeyh (13) dilümle tangrıyı zikri ederven ammā gönlüm baña uymaz ‘oşmān eyitdi şükr (14) eyle kim endāmlaruñdan birisi tangrıya uymuş kalanı dağı muñ‘ola dedı (15) ve çünkim senüñ bir cüzüñe yol vèrdiler kalanına dağı yol vèreler dedı

274b (bkz. 275 B) (1) eyitdi himmet dut ‘oşmān eyitdi göñlüñden kibri gider dedı kim hiç ādeme (2) kendözin görmekten yavuz hiçāb yoğdur dedı naıldür kim bir gün bir kişi geldi (3) ‘oşmāna şordı ne dèrsin ol kişi hağğına kim ādemiler qarşusına el bağlayup (4) hizmetinde dururlarsa göñli hoş olur ve eger durmazlarsa göñli hoş (5) olmaz dedı ‘oşmān eyitdi anuñ gibi kişi öldügi vağtinde gerekse cühüd (6) ölümün olsun gerekse tersā ölümün olsun dedı bũ ‘oşmān-ı mekkī (7) sözleridür eydür er kemāl dereceye èrmeye anuñ kıyında dört nesne (8) ber-ā-ber olmaya men‘ ve ‘atā ‘izz ve züll ve eydür yeryüzinde ‘azizrağ nesne (9) üçdür bir ‘ālim kim ‘ameli ola ve bir mürid kim tama‘ı olmaya ve bir şüfı kim (10) hağ şıfatlu ola ve eydür ‘ākil oldur kim ebsem ola ve ‘ilmden ve tangrıdan (11) artuğın terk ède ve eydür zāhir sünnetine muhālefet eylemek bātınuñ riyāsı nişanı (12) –dur

ve eydür her kimi kim tangrı ma‘ rifetile ‘azîz eyledi ma‘ şiyetile h̄ör eylemeye (13) ve eydür gönül şalâhiyyeti dört nesne içindedür evvel faqr içinde ikinci (14) istigfâr içinde üçüncü havf içinde dördüncü tevâzu‘ içinde ve eydür (15) her kimüñ kim endîşesi cümle nesnelere içinde tangrı olmaya ol endîşede

275a (bkz. 276a) (1) ber-hürdârlık olmaya ve eydür zühd oldur kim dünyâdan elin darta ve kimüñ (2) elinde kim dünyelik olursa anı ögine getürmeye ve eydür guşşa mü’minüñ (3) şaykalıdur eger dünyâyiçün olmazsa eydür havf anuñ ‘adlindendür recâ (4) anuñ fazlındandır ve eydür hâşlar havfi geçmişdür ve ‘âm havfi gelesiye (5) –dür ve eydür tangrıdan korkmak seni tangrıya érürür ve ‘ucb seni tangrıdan ırak (6) eyler ve eydür ‘âmlar şükri ta‘âm ve libâs üzerinedür ve hâşlar şükri (7) ta‘âmdan ve libâsdan kesilmek üzerinedür eydür tevâzu‘ aşlı üç nesne (8) –dür eydür evvel kendü ‘âcizliğin bile ikinci kendü muhtâclığın bile ve (9) üçüncü kendü günâhların bile ve eydür tevekkül i‘timâd eylemekdür hakka (10) ve eydür yakîn oldur kim yarıngı endîşeyi terk eyleye ve eydür şevk (11) maḥabbet şemeresidür ve eydür her kim tangrıyı dost duta tangrı liķâsı (12) müştâklığı anuñ gönülinden çıkmaya eydür gerçek maḥabbet oldur kim maḥbûbdan (13) artuğın gönülden taşra bırağasın ve eydür her kim ğaflet vahşetin dadmadısa (14) üns ḥalâvetine bulmaya ve eydür zühd ḥarâm nesnelere içinde farîzadur ve (15) mübâḥ nesnelere içinde fazîletdür ve ḥelâl nesnelere içinde fazîletdür

275b (bkz. 276) (1) ve eydür sa‘âdet nişanı oldur kim tangrıya muḥî‘ olasın ve korkasın ve şekâvet (2) nişanı oldur kim günâh edesin korkmayasın ve eydür şabr eyle ta‘at (3) kılmak üzerene tâ kırtılasın ve dahı şabr eyle ma‘şiyet kılmamak üzerene tâ kırtılasın (4) ve eydür dervîş oldur kim baylarıla şöḥbet eyleye tekebbürlikile ve yoksullarıla (5) şöḥbet eyleye tevâzu‘lıkıla ve eydür ‘azîz oluñ tangrı ‘izzetiyle kim hergiz (6) h̄ör olmayasız ve eydür dünyâdan şâd olmaḥ tangrıdan şâd olmağı giderür (7) ve eydür tangrıdan artuğdan korkmak tangrıdan korkmağı giderür ve eydür (8) mü’min oldur kim tangrıdan artuğdan korkmaya ve ayruğa ümîd dutmaya ve ḥak (9) rızâsını nefis rızâsı üzerene ihtiyâr eyleye ve eydür tangrı korkusu seni (10) tangrıya érürür ve nefis dilegi tangrıdan munķatı‘ eyler ve eydür ḥalk saña (11) ‘izzet eyledüğü ve h̄ör dutduğı bir şayrulukdur kim anuñ hîç dermânı (12) yokdur ve eydür tangrıdan ırak olmaḥlık sebebi üç nesnedür evvel dünyâya (13) ḥama‘ eylemek ikinci ḥalk ağırladüğüne şâz olmaḥ üçüncü nefisine uymak (14) eydür edeb beklemek baylarıñ bezegidür ve dervîşlerüñ i‘timâdidür (15) ve eydür ḥak te‘âlâ kendözine vâcib eyleyüpdurur şol kulinı yarlıgamaḥlığı

276a (bkz. 277a) (1) kim çok namâz ve tâ'at kıla ve anı azacuk bile ve eydür ihlâş oldur kim (2) nefsün anda hiç hazzı olmaya ve dağı eydür ihlâş şıdk-ı niyyetdür tangrıyla (3) ve dağı ihlâş namâz içinde ve şadağa içinde halk görmegi unıtmağdur ve (4) hâlık görmegini añmağdur nağldür kim çünkim aña ölüm geldi (5) oğlı yağasın yırttı 'oşmân anı tuydı eyitdi zâhirde sünnete hilâf eylemek (6) bâtın münâfıklığındandır dâdi nêtekim peygamber 'aleyhisselâmu buyurur kim *küllü inâ'in* (7) *yeteressehu bimâ fîhi* ya' nî kabda ne varısa ol sızar demekdür tamâm huzûrıla (8) cân teslîm eyledi rahmetu'llâhi 'aleyhi velâhîr ân sefîne-i (9) baħr-ı diyânet ve ân sekîne-i ehl-i emânet ân bedrağa-ı muğâmât ân âyîne-i (10) kerâmât ân âfitâb-ı felek-i rızâ 'abdu'llâh ibni'l-celâ rahmetu'llâhi 'aleyhi (11) meşâyihlerün 'ulemâlarındanı ve şâm ulularındanı ve evliyâlar gönlinde (12) maħbûb ve mağbûlıdı ve anuñ 'âlî kelimeleri ve bedî' işaretleri varıdı (13) ve hağâyık ve dağâyık ve ma'ârif ve letâyif ve ma'ânî içinde kıl yarardı (14) ebû turâbı ve zâ'n-nûnı görmişidi ve cüneyd ve nûriyle şöhet eylemişdi (15) ve ebû 'ömer-i dimişki eydür andan işitdüm kim eydüridi ben oğlanlığum hâlinde

276b (bkz. 277 B) (1) atama anama eyitdüm kim beni üşendürmeñ ve beni hağ işine koñ dâdüm eyitdiler (2) koğuk pes buñları koğum gitdüm ve çalab rızasın isteridüm bir zamândan soñra (3) gèrü geldüm bir gece atamuñ kapusın kağdum çatı yağmur yağardı atam (4) eyitdi kim kimsin eyitdüm senüñ oğluñ 'abdu'llâh eyitdi benüm bir oğlum varıdı (5) anı hağ yolına bağışladum dâdi anı kim bağışladum gèrü açmazın dâdi ve baña (6) kapu açmadı nağldür kim 'abdu'llâhi eydür bir gece bir gün bir kör oğlanı (7) gördüm 'azîm şâhib cemâl ve görklüyidi anuñ müşâhedesine müteħayyir kaldum (8) gördüm kim cüneyd geldi ben eyitdüm ey üstâd bunuñ gibi şüret dağı tamu (9) odına göyniser mi dâdüm eyitdi ey oğul bu sen dâdüğüñ 'ibret nazarı (10) degüldür nefz duzağıdur ve şeytân mekridür eger 'ubüdiyyet göziyle bağarmıssañ (11) cevâb vèredüm dâdi ve illâ tîz ola kim seni bu sebebden edebleyeler ve saña (12) yol soralar dâdi ve gitdi der-hâl oğıduğum kur'anı unıtdum ögümde bir âyet-i (13) kur'an kalmadı bu kez bunca zamânlar zârılık kıldum ve tevbe eyledüm tâ hağ te'âlâ (14) yine baña fağl eyledi ve kur'an yine gönlüme geldi ol vağtden berü zehrem⁵⁵ (15) yoğdur kim nâ-mağrem yüzine bağam veyâ mevcûdâtdan kimseye iltifât eyleyem

277a (bkz. 278a) (1) dâdi nağldür kim bir gün 'abdi'llâhdan fağr bâbından su'âl eylediler ne kaçar (2) kim ceħd eyledi söz hâtırına gelmedi kim cevâb vère idi pes durugeldi

⁵⁵ zehlem yazılmış.

(3) taşra çıktı bir zamandan sonra yine geldi eyitdiler neçün cevâb vèremedüñ (4) eyitdi bilemde dört dāng-ı gümüñ varıdı fakr sözün söylemege baña destür (5) vèrmediler ve ağzum içinde dilümi dutdılar bu kez tırdum taşra çıktım ve ol (6) dört dāng gümüñi dervîşe vèrdüm andan fakrdan söz söyleyübildüm (7) dèdi naıldür kim ‘abdu’llāh eydür bir kez beriyye geçdüm ka‘beyi ziyâret (8) kıldum ve hac şartların yèrine getürdüm bu kez şayru oldum peygamber türbesine geldüm (9) ve eyitdüm yâ resül’allāhi saña konuğ geldüm dèdüm ve yatdum uyudum ve (10) düşümde peygamber hâzretini gördüm kim geldi mübârek elleriyile başımı sığadı (11) ve baña bir girde vèrdi girdesin yarısın düşüm içinde yèdüm çünkim uyandum (12) girdenüñ yarısı elümde idi ve hastalığum dağı gitdi vücudum şafâ (13) buldı ‘abdu’llāh sözleridür ‘abdu’llāhdan sordılar kim er fakra (14) neyle lâyığ olur eyitdi şol vaqtin lâyığ olur kim vücūdında (15) kendüden artuğ nesne kıomaya belkim kendözin dağı hağ yolında fidâ kıla dèdi

277b (bkz. 278 B) (1) çünkim kendözin yok eyleye fakr var olur eyitdiler tâyibüñ tevbesi ne (2) vaqtin kabül olur eyitdi şol vaqtin kim yanınıñ firîştesi yigirmi (3) gün nesne yazmaya dèdi eyitdiler kim zâhid kimdür eyitdi zâhid oldur kim (4) halkuñ öğdüğü ve söğdüğü anuñ kıyında ber-â-ber ola dèdi sordılar kim (5) ‘âbid kimdür eyitdi ‘âbid oldur kim farîzaları vaqtüñ evvelinde kıla dèdi (6) eyitdiler kim muvaḥḥid kimdür eyitdi muvaḥḥid oldur kim tangrısın birleye ve her ne kim (7) aña gelürse ḥayırdan ve şerden tangrıdan bile sordılar kim ‘ârif kimdür (8) eyitdi ‘ârif oldur kim dünyâya zevâl göziyile bağa ve ḥör göre kim tèzcek (9) geñezligile andan geçebile dèdi ve eydür her kim taḳvâyıla dirilmeye (10) fakr loğması aña ḥarâmdur ve eydür fakîr ve şüfî oldur kim mücerred ola (11) esbâbdan ve eydür tevâzu‘ ‘izzet şükridür ve şabr muşîbet şükridür ve (12) eydür her kim kendü nefsiyile mertebeye ère andan tèt düşe ve eydür senüñ (13) rızka cehd eyledüğüñ seni hağdan ırâğ eyler ve halka muḥtâc eyler raḥmetu’ (14) llāhi ‘aleyhi ve’l-âḥar ān şun‘ ı perde-i şinâḥt ve ān velî-yi kıbbe-i (15) nūvaḥt ān veted-i bî-zelek ān kıṭb-ı bî-bedel ān āfîtab-ı bî-ğaym imām-ı ‘ahd

278a (bkz. 270a) (1) muḥammed-i rüveyim raḥmetu’llāhi ‘aleyhi meşâyihlerüñ öğilmişiyidi ve anuñ ululığına (2) ve velîliğine cümle ulular müttefik olmışıdı ve cüneydüñ sevdük yâri idi (3) ve fıkḥ içinde ve kıur‘ân tefsîrinde yigâneidi ve hağâyık ve dağâyık ve meşâyih (4) ‘ilmi içinde nişâne idi ve şâḥib himmet ve firâsetidi ve tecrîdliğı ilerü (5) dutupdururdı ve çok mücâhede ve riyâzet çeküpdururdı ve tarîkat (6) ve semâ‘ içinde çok kıtâblar ve maḳâlâtlar taşnîf eylemişidi ve çok tevekkül (7) üzerine seferler èdüpdururdı

nağldür kim rüveyim eydür bir gün bağıdād (8) içinde yürirdüm yavlağ susadum bir sarāy kapusına geldüm su diledüm kim (9) içem bir oğlançuğ eydür şūfiyi gör kim gündüzün şu içer dēdi eyle dut (10) kim bu oğlançuğın sözi bir oğıdı kim benüm yüregüme toğındı ben hoğ (11) bildüm kim ol oğlançuğı eyle söyleden kimdür pes tangrıdan tevfiğ istedüm (12) andan soñra gündüz ta‘āmın yemedüm ve ayrığ benüm göñlüme ta‘ām arzūsü gelmedi (13) dēdi nağldür kim bir gün bir kişi anuñ kıyına geldi ve eyitdi kim hālūñ (14) nedür ve nēte geçersin eyitdi nēte ola ol kişinūñ hāli kim anuñ dīni (15) nefis havāsıyla qarışmış ola ve dünyā sevgüsü anuñ içinde bulaşmış ola

278b (bkz. 270b) (1) ol kişi eyitdi kim yā şeyğ evvel nesne kim hağ te‘ālā kulları üzerine farīza eyleyüpdür (2) ol ne nesnedür eyitdi ol ma‘rifetdür dēdi nētekim kur‘ān içinde buyurdı (3) *ve-mā ḥalaktü’l-cinne ve’l-inse illā li-ya‘budūnī* ya‘nī hağ te‘ālā eydür ben cinnīleri ve (4) ādemīleri anuñçün yaratdum kim beni bileler ve baña kullığ ēdeler dēdi *li-ya‘budūnī* (5) dēdüğinden murādı ma‘rifetdür muḥammed-i rüveyim sözleri sordılar kim tevekkül (6) –ile nēce sefer ēdeler eyitdi konacağ yer ve yatacağ yer endīşesi göñlinden geçmeye (7) ve çünkim yola gönile azığ gibi ve yēyesi aşlından bile nesne götürmeye ve sordılar (8) kim tevḥīd nedür eyitdi varlığ eşerin terk eylemekdür ve tecrīdi ilerü (9) eylemekdür ve eydür her nesnenūñ gözgüsü var dēdi ‘ārif gözgüsü hağ tecellāsıdur (10) ve eydür hağāyıkuñ tamāmrağı oldur kim ‘ilme muğārin ola ve eydür (11) kul hağğa yakın olmaz dükeli göñül dileklerinden kim nefsanī ola ırağ (12) olmayınca ve eydür üns oldur kim tangrıdan artuğdan vaḥşet belüre (13) ve kendözünnden dağı vaḥşī olasin ve eydür üns göñül şāzılığıdur (14) zıkr ḥalāvetiyile ve eydür üns ḥalvet dutmağdur tangrıdan artuğdan ve sordılar kim (15) dervīş kimdür eyitdi dervīş oldur kim kendü sırrın sağlaya baylardan

279a (1) ve rāzı ola kendü hāliline ve farīzaları yerine getüre ve eydür şabr şikāyeti terk (2) eylemekdür ve eydür şehvet gizlidür ‘amel vağtinde zāhir olur ve eydür (3) zühd dünyāyı hağır dutmağdur ve anuñ eşerin göñülden çıkarmağdur ve eydür (4) gerçek çorqu oldur kim tangrıdan artuğdan çorqmaya ve eydür rızā ḥükme (5) çarşu varmağdur göñül dilegiyile ve eydür iḥlāş ‘amele nağar kılmamağdur ve dağı (6) iḥlāş oldur kim kıldığı namāzuñ iki cihānda ‘ivazın istemeye ve (7) nağldür kim cānı çıkadururken güleridi ve çünkim cānı çıkıdı şöyle (8) güler gibi yaturıdı taḥīb anı diri şanurıdı çünkim elin nefesine urdı (9) ol hoğ hağğa ulaşmışıdı raḥmetu’llāhi ‘aleyhi ve’l-āḥar (10) ān kuṭb-ı ‘ālem-i rūḥānī ān ma‘den-i ḥikmet-i rabbānī ān sākin-i ka‘be-i (11) sübhānī ān güher-i baḥr-ı vefā imām-ı meşāyiğ ibn-i ‘atā raḥmetu’llāhi ‘aleyhi hağığat (12) ehlinūñ sulṭānıydı ve tevḥīd

ehlinüñ bürhânıydı ve ‘ilm ve fünün içinde (13) nişâmıdı uşul ve fūrū‘ ‘ilminüñ müftîsiydi ve ol keşf kim aña tefsîr (14) ve hadîş ‘ilmi içinde olupdururdu hîç kimseye olmayupdururdu ve anuñ (15) beyânı ve ‘ilmi kâmilidi ve dükeli akrân içinde muhterem ve mükerreremi ve bû sa‘îd-i

279b (1) harrâz andan artuğ kimsenüñ taşavvufın qabûl étmezidi ve ol cüneyd müridlerinüñ (2) ulusıydı naqldür kim bir gün bir bölük kişiler aña ziyârete vardılardı (3) gördiler kim şavmı‘ ası içi toptolu şu olmuş şanasın kim içine seyl (4) girmiş eyitdiler bu ne hâldür eyitdi dün gece baña bir hâl vâkı‘ oldı (5) hacâletden gözümden yaş revân oldı ayruğ diñmedi dâdi sordılar kim (6) sebep nedür eyitdi oğlanlıgum hâlinde bir öksüzce oğlan elinden bir gügercin (7) aldumıdı ol iş gönlüme düşer qorqarın ol öksüze biñ direm (8) gümüñ vârdüm ve helâllığın diledüm henüz gönlüm qarâr dutmaz dâdi ve (9) naqldür kim bir gün andan şordılar kim günde ne qadar qur‘ân oqırsın eyitdi (10) bundan öñdin iki günde bir kez hatme éderdüm şimdi gaflete érdi dört (11) günde bir hatm éderin dâdi naqldür kim ibn-i ‘atânuñ on oğlı (12) varıdı ‘azîm görk ve cemâl işleriyidi bir gün atalarıyla bile giderlerdi (13) harâmîye uğradılar harâmîler dutalar ol oğlanları bir bir gözlerin bağladılar (14) bir bir boyunların urdılar kılıcıla her birisin kim öldürürleridi ibn-i ‘atâ yüzün (15) göge dutardı şükür senden gelen qazâya dârdi ve güleridi tâ doquz oğlanı

280a (1) bu resme depelediler birisi qaldı anuñ dağı gözün bağladılar kim öldüreler oğlan (2) eyitdi zihî ata kim sensin dâdi bizi qarşuña bir bir qırdılar bir gece eylemezsin (3) belkim gülersin dâdi ibn-i ‘atâ eyitdi éy baba cânı bu işi işleyene söz (4) söylemege yaramaz ol hoş göredurur ve işidedurur dâdi éden oldur (5) güci yéter kim sizi saqlaya ve öldürmeye dâdi ben arada kimciven kim anuñ (6) işinüñ arasına girem söz söyleyem dâdi harâmî çün bu sözi işitdi (7) ol oğlanı şeşdi salıvârdi ve eyitdi éy pîr bu sözi evvelden deseñ (8) hîç bir oğluñ ölmezdi dâdi ibn-i ‘atâ eyitdi ol şöyle yazıldı böyle (9) olacağıdı dâdi ibn-i ‘atâ sözleridür eydür ‘amellerüñ yêgri (10) oldur kim anı işlemiş olalar ve ‘ilminüñ dağı yêgri oldur kim (11) anı söylemiş olalar ve her nesneyi kim işlemiş olalar sen dağı anı işlegil (12) ve her nesne kim söylemiş olalar sen dağı anı söylegil ve eydür erenler (13) dileklerin evvel ‘ilm meydânında isterler andan hikmet meydânında isterler (14) andan tevhiğ meydânında isterler dâdi eydür oldur kim söz söylese (15) tanrıdan söyleye ve işâret eylese tanrıdan eyleye dâdi eydür her ‘ilmüñ

280b (1) beyânı vardur ve her beyânüñ zübânı vardur ve her zübânüñ bir dürlü ‘ibâreti (2) vardur ve her bir ‘ibâretüñ tarîkı vardur ve her kim kim bunları fark eylemeye

(3) aña söz söylemek degmez dēdi ve eydür her kim kendözin sünnet edebiyile (4) ārāste duta anuñ göñlini haq te‘ālā münevver kıla ve eydür ef‘aller içinde (5) ve aqvāller içinde ve ahlāklar içinde hīç muvāfaqatdan yüksek maqām yoqdur (6) dēdi ve eydür gāfletleruñ ulusu oldur kim kul gāfil ola tangrıdan ve anuñ emrinden (7) ve eydür kullıkdur maqhūr ve ‘ilmdür maqđür ve her kim bu ikiden taşra (8) çıķarsa ma‘zürdur ve eydür tā‘atlar yēgregi haqkı diñlemekdür ve vaqtlar (9) dā‘im gözlemekdür ve eydür eger kimsene yigirmi yıl nifāķ şivesine qadem (10) basarsa ve eger bir sā‘atcuq bir müsülmān qardaşı menfa‘atıçün qadem gērü götirse (11) altmış yıl tā‘at eylemekden yēgrekdür ve eyitdi ‘āķilleruñ yēgregi ol (12) –dur kim tevfiķe muvāfiķ ola ve tā‘atlaruñ yavuzraqı oldur kim (13) andan ‘ucb kopa ve yazuqlaruñ yēgregi oldur kim anuñ ardınca tevbe gele (14) ve eydür bātin haq nazargāhdur ve zāhir halk nazargāhdur haq nazargāhı pāk (15) olmağa lāyıkdur halk nazargāhından her kimuñ kim evvel medhali himmet

281a (1) ola tangrıya ērişe ve her kimuñ kim evvel medhali tā‘ata ola āhırete ērişe (2) ve her kimuñ kim evvel medhali irādete ola dünyāya ērişe ve bu dünyā dēdükleri (3) bir neceye ‘izzet ve müfāharetdür ve bir neceye nefis ne şehvetdür ve bir neceye (4) ‘ilmile müfāharetdür ve eydür göñülleruñ şehveti vardur ve nefsuñ şehveti (5) vardur ve cānlaruñ şehveti vardur ve dükeli şehvetleri uçmaq içinde cem‘ (6) eyleyeler göñül şehveti haq müşāhedesi ola ve cān şehveti qurb-ı (7) haq ola ve nefis şehveti uçmaq ve hūr u kuşur ola ve eydür mü‘minler (8) gızāsı zıkr ve tā‘atdur ve münāfiķlar gıdāsı yemek içmekdür ve eydür (9) her kimuñ kim göñli içinde āhıret endişesi olmaya lā-cerem şeytān (10) anı meşgūl eyleye dünyā endişelerine ölince āhıret endişesi anuñ (11) içine girmeye ve anı añmağa eli degmeye ve eydür tangrıya yakınlıq evvel (12) tevfiķiledür andan kul cehdliğıyladur ve eydür her kim şāliħler edebin (13) bulmuş ola anuñ bisātı kerāmet bisātı ola her kim enbiyālar edebin (14) bulmuş ola anuñ bisātı qurb bisātı ola ve her kim edebden maħrūm qaldı (15) cümle hayırlardan maħrūm qaldı ve eydür hāşlaruñ ednā mertebesi ‘avāmuñ

281b (1) a‘lā mertebesidür ve eydür ‘ālī-himmet oldur kim hīç ‘avāriz anı bātıll eylemeye (2) ve eydür himmetleruñ yēgregi oldur kim dünyāyiçün olmaya āhıretiçün ola (3) ve eydür maħabbetler dirliqi kullığıladur ve müştāklar dirliqi şükriledür ve ‘arifler (4) dirliqi zıkriledür ve muvaħhidler dirliqi göñüliledür ve cāhiller dirliqi (5) nefis murādıyladur ve şāhib himmetler dirliqi nefsdan kesilmegiledür ve eydür (6) ‘ilm dördür ‘ilm-i ma‘rifetdür ‘ilm-i ‘ibādetdür ‘ilm-i ‘ubūdiyyetdür ve eydür (7) maħabbet ‘itāb üzerine

dâ'im olmağdur ve eydür çün muhîb mülkiyet da'vîsin (8) eyler maḥabbetden düşer ve eydür vecd inkiṭâ' aḥvâlidür ve eydür ḳurb nişanı (9) ḥicâb götrilmekdür gönüllerile tangrı arasında ve eydür tevekkül dükeli (10) işini tangrıya ḳomağdur kendü aradan çıḳmağdur ve eydür ma'rifetüñ üç (11) vechi vardur heybet ve ḥayâ ve üns ve eydür taḳvânuñ zâhiri vardur (12) ve bâḫını vardur zâhiri tangrı buyruğların dutmağdur ve bâḫını ihlâş-ı niyyetdür (13) ve eydür taşavvuf ḥaḳḳa münḳâd olmağdur ya'nî ḳancaru çekerlerise ol yaña (14) yêdile ve sordılar kim taşavvuf evveli nedür ve âḫiri nedür eyitdi evveli ma'rifetdür (15) ve âḫiri tevḥîddür ve sordılar kim şevḳ nedür eyitdi gönül göyinmekdür

282a (1) ve ciger pâre pâre olmağdur ve sordılar kim şevḳ yêgrek midür veyâ maḥabbet eyitdi (2) maḥabbet yêgrekdür zîrâ şevḳ maḥabbetden ḳopar ve eydür âdem peygamber uçmağ (3) içinde 'âşî olduğında cümle nesnelere âdemiçün ağladılar ammâ altun ve gümüş (4) ağlamadı ḥaḳ te'âlâ altunıla gümüşe eyitdi siz neyiçün ağlamazsız eyitdi biz saña (5) 'âşî olaniçün ağlamazuz dediler pes ḥaḳ te'âlâ eyitdi benüm 'izzetüm ve 'azametüm (6) ḥaḳḳıyiçün ben sizi 'azîz eyleyem ve dükeli nesnenüñ ḳıymetini sizüñle âşikârâ (7) eyleyem ve âdem oğlanların size ḥizmetkâr eyleyem nağldür kim bir gün ibn-i 'atâ (8) yârânlarına eyitdi âdem ne nesneyile yüce mertebeye êrer kimisi eyitdi tâ'atıla (9) kimisi eyitdi mücâhede ve riyâzetele kimisi eyitdi şadaḳa ve ihşânıla ibn-i 'atâ (10) eyitdi âdem yüce mertebeye eyü ḥüyila êrer nağldür kim ibn-i 'atâ bir gün yârân (11) –ları arasında ayağların kösültdi idi ve eyitdi anuñçün kim birlik ola tekellüf (12) ara yerden gide dedi ve edeb terk eylemek edeb ehli arasında edebdür dedi (13) netekim peygamber 'aleyhisselâm bir gün yârânları arasında mübârek ayağların (14) kösültdiyidi illâ çünkim 'oşmân geldi gêrü dêrdi nağldür kim ibn-i 'atâyı (15) zendekaya mensûb eylediler ve ḥalîfeye dediler 'âlî bin 'isâ vezîridi

282b (1) anı oğdı ve çok cefâ eyledi ve ibn-i 'atâ aña ḥaḳ sözler söylerdi (2) vezîr ḳaḳıdı buyurdi anı şol ḳadar urdılar kim ölüm ḥaddine êrdi (3) *ve ibn-i 'atâ eydüridi kim ḳata'a'l-lâhü yedeyke ve-ricleyke* ya'nî çalabum senüñ elüñi (4) ayağüñi kessün pes vezîr bu kez ḳatı ḳaḳıdı ibn-i 'atâyâ ḳatı 'azâb (5) eyledi ḳatlanumadı şehîd oldı raḫmetu'llâhi 'aleyhi ve andan soñra (6) çok zamân gecmedi ḥalîfe vezîri dutdı elin ayağın kesdiler (7) helâk oldı pes meşâyihler ibn-i 'atâyâ ta'na ḳıldılar velîler yavuz du'â (8) ḳılmasa gerek dediler ammâ bir niceler eyitdiler anuñ 'özri vardur zîrâ vezîr (9) zâlimdi müsülmânlar maşlahatıçün yavuz du'â eyledise ḳayırmaz dediler ḥaḳîḳat (10) ehilleri ḥod eyitdiler ibn-i 'atâ vezîre eyü du'â ḳıldı kim vezîri şehîd (11) eylediler tâ dükeli yazuğları gitdi allâh

h azretine aru ve p ak olup vardı (12) b oyle olucağ yavuz du a olmaz dediler rahmetu'll ahi
'aleyhi ve'l- ahar (13)  n kıble-i etkiy a  n kıdve-i aşıfıy a  n der d am-ı m urg-i s abık ve  n der
(14) Ő am Ő ub ı-ı Ő adık ve  n f n i-i  od b ak ı ve  n merd-i m ttek ı ibrah m-i ibn-i (15) d avud-
ı rak k ı rahmetu'll ahi 'aleyhi meŐ ayihler n 'ulem alarından idi ve bu t a 'ifen n

283a (1)  udem alarından idi ve mu' teber ve mu teremidi ve ker m t ve riy z t
issiyidi (2) ve Ő am toprağından idi ve cüneyd ve ibn-i cel  y r nlarından idi ve çok yaşamış
(3) p ridi nağldür kim bir dervıŐ bir dere içinde giderdi n -g h bir arslan (4) a na  amle
eyledi  n geldi kim yırt  idi ol dervıŐ rak k   ır asından (5) bir p re tonına dik p dururdu
arslan anu n  ır ası p resin gördi geldi (6) ol  ır ayı yaladı  uyruğın buladı gerü döndi ve
anu n sözidür kim eydür (7) tanrının  udretleri  Őik red r ve  dem iler n gözleri a uğdur
ill  g flet (8) görmege  omaz dedi ve eydür  ağ dostluğının niŐ nı t a' atı i tiy r (9)
eylemekdür ve anu n res line mut ba'at eylemekdür ve eydür  dem iler n (10) za' ifrağı
oldur kim Ő hvet anu n üzerine  av i ola ve nefsi elinde (11) '  ciz çala pes a na nefis eşegi
deyeler ve  dem iler n  av rağı oldur kim (12) nefsi üzerine g lib ola ve nefsin öldüre pes
a na firışteler de y gd r (13) deyeler ve eyitdi er oldur kim anu n himmeti  hirete ola ve
 alab rız sın (14) yerine getürmek ardınca ola ve eydür bu d ny  Őedd d ve nemr d ve
fir' avnu n (15) artuğıdur artuğı yemez ill  itler ve eydür tevekkül oldur kim g n lını
d lend re

283b (1) rız i n tanrı  oz p yend n olupdur anu n rız n a na degürür amm  (2)
 ulu n gönüli d lenmez eydür tanrı  aderleduğı rız  sa na za met  ekmedin (3) gelür dek
sen emekd r çekersin eydür dervıŐler gönüli tevekkülile (4) d len r ve baylar gönüli m l u
mülke tekye eylemegile d len r dedi ve eydür (5) her kim tanrıdan ' azizlik bulmuş ola
d ny  ' azizliğı anu n gözine   r ve (6)  a r gözüke eydür depd r sa na iki nesne d ny 
içinde eger yerine (7) get r rsen evvel dervıŐ Ő hbeti ikinci vel   urmeti rahmetu'll ahi
'aleyhi (8) ve'l- ahar  n m c hid-i merd n  n m b riz-i meyd n  n  od (9) -kerde-i tağv  ve
 n perverde-i ma' n   n m eddib-i esv t y suf-ı (10) esb t rahmetu'll ahi 'aleyhi z hidler n
ve '  bidler n güzide issi idi ve (11) t bi' in içinde anu n zühdi ve mu'  melesi gibi kimsede
yoğıdı ve anu n (12) riy zeti ve  alav tı ve  ali  al dan penh nıdı ve d ny dan be-k ll 
kesilüp (13) -dururdu ve anu n sözleri Ő f i idi ve çok meŐ ayihler yüzin görmişidi (14) nağldür
kim y tmıŐ bi n y sufi kıızıl altun a na atasından m r Ő degdi (15) bir a ğcasın  ab l  ab l
eylemedi ve  urm  yaprağın zenb l  r rdi satardı

284a (1) etmek alurdu yérdi naǵldür kim esbât eydür kırk yıldur kim yeñi göñlek (2) geymedüm dèdi ve anuñ bir köhne ǵırķası varıdı anı geyürdi ve altında (3) göñlegi yoǵıdı ve ol ǵırķa anuñ tenin yérdi ve ol aña rāzı ve hoşnūz (4) -idi naǵldür kim bir gün yūsuf-ı esbât ǵuzayfeye nāme yazdı ve eyitdi (5) kim ‘aleyke bi-taǵvā’l-lāhi ve-tā’atıhi ya’ nī senüñ üzerüñe olsun kim (6) dünyādan saǵınasın ve tangrıya muṭı’ olasın ve daǵı nāme içinde yazdı kim (7) her kimüñ kim göñlinde altun ve gümüş ve dünyā sevgüsü artuǵıraǵdur (8) āǵıret sevgüsinden ‘acebdür eger ol İmānın sini ǵapusına selāmet (9) iltebilirse dèdi ve daǵı nāme içinde yazdı kim her kim ǵur’ān ve ‘ilm (10) oǵıya ve anuñ buyruǵın dutmaya şol eşege beñzer kim kitāb yükledürler (11) ve ol bilmez kim arǵasındaǵı kitāb mıdur yoǵsa odun mıdur ve daǵı yazdı (12) her kim ǵur’ān oǵıya ve andan zevķ bulmaya ol sıǵırdur veyā saǵucı (13) –dur ve şeyḡ şıblı eydür raḡmetu’llāhi ‘aleyhi bir gün yūsuf-ı esbātdan (14) sordılar kim tevāzu’ uñ ve alǵaǵlıǵuñ ḡaddi nedür eyitdi çünkim tañlacaǵ evüñden (15) taşra ǵıǵasın kime kim uǵrarsan kendözüñden yègrek bilesin dèdi

284b (1) ve daǵı tevāzu’ ḡaddi oldur kim her kim saña söz söylerse anı ǵabūl (2) eyleyesin her kim senden aşāǵaraǵısa sen anı kendözüñden ulu bilesin (3) ve sen yumşak olasın mūm gibi ve yèdilesin deve bigi ve her kim saña sögerse (4) sen anı ögmek yerine geçüresin ve her işde tangrıya rücu’ eyleyesin ve her ne kim (5) saña èrişe ḡayırdan şerden şükr eyleyesin ve eydür şehveti göñülde (6) maḡv eylemez illā ḡavf eydür ‘ārif oldur kim artmaǵlıǵı tangrıdan bile (7) ve eksilmekligi ve taǵşırılıǵı kendüden bile ve daǵı ‘ārif oldur kim anuñ (8) göñli ḡaǵķıla ārām eyleye ve munḡatı’ ola ḡalkdan ve eydür şıdķ nişānı (9) oldur kim anuñ göñli dilile ve ǵavlı fi’lile ber-ā-ber ola ve daǵı (10) ‘ārif oldur kim āǵıreti dünyā üzerine iḡtiyār eyleye ve nefsine ǵahr (11) eyleye ve ḡaǵ sevgüsün göñlinde berk eyleye ve dünyā sevgüsün terk (12) eyleye ve eydür tevekkülüñ on ‘alāmeti vardur evvel dōlenmek ḡaǵ zımānına (13) ve daǵı berk durmaǵ kendü vaǵtine ve teslīm olmaǵ ǵalab emrine ve alǵaǵ (14) olmaǵ ḡalkdan ve göñlini ta’alluǵ dutmaǵ kāfila nūn arasında ve ǵademi ǵullıǵa (15) urmaǵdur {ve rubūbiyyetden taşra ǵıǵmamam ve fir’ [avnlıǵı] ve benligi terk eyleye} ve ḡalkdan nevmiz olmaǵdur ve dünyā ta’alluǵlarından kesilmekdür

285a (1) ve muşıbet ve belāya şükr èdüp ǵatlanmaǵdur ve eydür ünsüñ daǵı bēş nişānı (2) vardur evvel ḡalkdan seǵilüp ḡalvete girmek ve uzun saǵıncı ǵışā eylemek ve (3) zıkirde zevķ ve lezzet bulmaǵ ve ḡaǵ yolu mücāhedesün rāḡat bilmek (4) ve tā’at ipine berk yapışmaǵ ve ḡayānuñ daǵı dört nişānı vardur (5) sözi vezn eylemekdür söylemekden öñdin ve daǵı ıraǵ olmaǵdur (6) ol nesnelere kim şoñra andan ötrü utana ve ‘özr dileye

dağı dilini (7) ve gözünü ve kulağını sakınmağdur ve fercini sakınmağdur ve dağı eydür (8) kişi kendü hâlin beklemek namâzı farîza bilmekten dağı farîzadur (9) dâdi raḥmetu'llâhi 'aleyhi ve'l-âḥar ân müşerref-i raḥam-ı faẓîlet (10) ân muḥarreb-i ḥarem-i vesîlet ân münevver hâl ân mu'atṭar vişâl ân müşâhid-i (11) maḳâmât-ı meşhûri ebû ya'kûb işhâk-ı nehrcürî raḥmetu'llâhi (12) 'aleyhi velîler tâ'ifesinüñ ulularındanıdı ve edebe ve ḥürmete maḥşûsıdı (13) ve gâyet şavḳ-ı gâlib ve şûrîze idi ve mücâhedesi ve riyâzeti ve kerâmeti (14) kâmilidi ve sözlerin dükeli meşâyihler begenürleridi ve eydürleridi kim (15) pîrlerde andan nûrânî pîr olmayayıdı dâderidi ve 'ömer-i mekkîyi ve cüneydi

285b (1) görmüşidi ve mekke içinde mücâviridi ve hem mekkede vefât buldı naḳldür kim (2) işhâk bir sâ'at tâ'atdan ve 'ibâdetden hâli olmazıdı ve dâ'im ictihâd ve (3) dürişmek içinde idi hergiz diñlemezidi mütevâtir gece gündüz namâzdan taşra (4) kimse anı görmezidi ve dâ'im kaygulu ve ağlamak ve zârî kılmak içinde idi (5) ve dâ'im ḥaḳka münâcât eylerdi bir kez meger bir dem namâzdan fâriğ olmuşıdı (6) naḳldür kim bir gün bir kişi geldi işhâka eyitdi kim gönlüm yavlaḳ katı oldu (7) hiç kılduğum tâ'at zevḳin bulmazın fulân şeyḫe vardum baña oruc tut (8) dâdi dutdum zâ'il olmadı ve dağı fulân 'âlim kıyında vardum şadaḳa ve (9) iḥsân kıl dâdi kıldum hem yine zâ'il olmadı bu kez size geldüm siz dağı (10) ne işâret buyursız dâdi pes nehrcürî eyitdi bu varduğun kişiler (11) saña taḳşîrlük eylemişler dâdi eyitdi şol vaḳtin kim dükeli ḥalâyıḳ yatalar (12) uykuya meşgûl olalar sen durugelgil ve aru âb-dest algıl ve iki rek'at (13) namâz kılgıl ve her rek'atda bir fâtiḫa oḳıgıl ve fâtiḫadan soñra bu âyeti oḳıgıl (14) kim *sümme ḳasat ḳulubühüm min ba'di zelike fehiye ke'l-ḥicâreti ev eşeddü ḳasveten* ve andan (15) soñra eyitgil kim ḥuzâvendâ kendü işümde müteḫayyir oldum benüm elümi dut kim

286a (1) senden artuḳ elümi dutıcı bulımadum dâdi pes kişi vardı işhâk buyurduğın işledi (2) ḥaḳ te'âlâ aña küşâyış ve tâ'at ḳapusın açıvârdı ve göñülü içi nûr (3) tıldı ve yumşandı ve ḳatılığ zâ'il oldu naḳldür kim biregü andan (4) sordı kim namâz kılvırvan ammâ namâzumdan ḥalâvet bulmazvan işhâk eyitdi çünkim (5) sen göñlüñ dileğini ayruḳ yârde dutasın lâ-cerem namâzuñ bulmayasın (6) eger dilersin kim namâz dadın bulasın namâza durıcaḳ cehd eylegil kim göñlüñ (7) içinden dünyâ endişelerin taşra bırağasın ve göñlüñi tangrı ḳorḳusıyla doldurasın (8) çünkim böyle edesin namâz dadın bulasın dâdi naḳldür kim işhâk eydür (9) bir kez bir dervîşi gördüm kim yüzünñ bir yanı ḳabḳara zaḫm olmuş ve ol dervîş (10) eydüridi kim *allâhümme e'üzü bike minke* ya'nî sığınurvan saña senden ben eyitdüm (11) yâ dervîş bu ne dürlü du'âdur ve uşbu yüzündeki ne zaḫmdur

dédüm eyitdi (12) bir gün nā-gāh bir nazar bir ‘avrata kıldum ol bir kez anuñ yüzine bakduğumıçün havā (13) yüzinden bir şabānçe geldi yüzüme dokundu ve ün işitdüm kim *nazraten bi-laşmatin* (14) ya‘nī bir kez bakmağa bir kapazdur eger arturayıduñ bir dağı şapānce arturayduğ (15) dedü işhāk-ı nehcūrī sözleridür eydür dünyāda yazılarını ayağıla geçmege

286b (1) yarar ammā āhiret yazıların ‘amelsüz ve azıksuz geçmege yaramaz dedü ve eydür (2) bu dünyā bir dıbsüz deñizdür anuñ kenāresi āhiretdür ev oldur bu (3) deñizi tařvā gemisiyile geçe dedü eydür her kimüñ kim toşluğı ta‘āmıla (4) ola hemīşe acdur ve dağı eydür her kimüñ kim baylığı mālıla ola hemīşe (5) yoşsuldur her kimüñ kim baylığı kanā‘atıla ola hemīşe baydur ve (6) eydür her kim hācetini hālıđdan isteye hemīşe mařrūm ola ve her kim (7) yardımı hāđdan istemeye hemīşe mařzūl ola ve eydür degme kez zā’ıl olmaz (8) ol ni‘met kim küfr söyleyesin ve eydür tařvā aşı az yemekdür ve az (9) söylemekdür ve az uyumağdur ve şehveti terk eylemekdür ve eydür kul şohbeti (10) fenā içinde beřādur ya‘nī kul çünkim kendüden fānī ola bākī olduğıdur nētekim (11) peygamber ‘aleyhisselām kendüden fānī oldu hāıķıla bākī olupdurur (12) –idi lā-cerem tangrı anı adıyla oıımadı kulüm dēyü oııdı nētekim buyurdı (13) *fe-evhā ilā ‘abdihi mā evhā* ve eydür her kim kullıķ içinde fenāyı (14) isti‘māl eylemeye lā-cerem beřālıķ bulmaya ve eydür tangrı hāřları üç (15) yerde sevinür bir hālıđdan ıraķ olmağıla ikinci tangrıya yaķın olmağıla

287a (1) üçüncü řā‘ata řavī olmağıla eydür tangrıya lāyık olmağıuñ üç nişanı vardur (2) bir ol kim hemīşe řā‘at içinde ola ikinci ol kim dünyādan ve dünyā (3) ehlinden ıraķ ola üçüncü hālıđdan ümīzin kese ve eydür işlerüñ (4) yeğregi ol ola kim ‘ılme ulaşa ve eydür ‘arıf kişi hāıķa üç (5) nesneyile ulaşur ‘ilmile ‘amelile andan hālvetile ve eydür kim (6) ervāh müřāhedesi tařķııđdür ve gönüller müřāhedesi ta‘rīfdür bir gün (7) işhāđdan şordılar kim ‘arıfüñ hıç nesneye özi göyner mi dēyü (8) eyitdi göyner eyitdiler ne nesneye eyitdi bir nefes hāđdan ayru olduğına ve eydür (9) tevekkül ehli oldur kim kendü zaşmetini hālıđdan kese ve hıç kimseneye (10) řikāyet eylemeye ve eydür tevekkül ehli oldur kim ibrahīm-i hālīl gibi ola (11) zīrā bir kez cebrā’ıl aña eyitdi hıç hācetüñ var mıdur eyitdi benüm hācetüm (12) saña yoşdur dedü ve eyitdi tevekkül ehlinüñ vaştleri vardur eger (13) ol vaştler içinde bunları oda şoyarlarsa göyündürmeye ve oııla kılıcıla (14) ururlarsa zaşımlu olmaya ve eydür incitmeñ tevekkül ehlini kim bunları (15) her neyile kim incidürseñüz dirlikleri anuñladur ve andan şordılar kim

287b (1) şıdk nedür eyitdi şıdk oldur kim haqqıla muvâfaqat êdesin sırr içinde ve (2) dağı âşikârâ içinde ve andan sordılar kim haq yolu nêtedür eyitdi câhil (3) -lerden yıgılasın ve ‘ulemâyıla şöhet eylesin ve dâ’im zıkr üzerine olasın (4) andan şordılar kim taşavvuf nedür eyitdi *tilke ümmetün kad halet* ya‘nî şol (5) ümmetdür kim dükeli nesnelerden hâlî oldı raĥmetu’llâhi ‘aleyhi (6) ve’l-âhar ân bî-hod-i heme hûb ân bî-‘aql-u heme lûb (7) ân pervâne-i şem‘-i cemâl ân şifte-i şubĥ-ı vişâl ân sâkin-i mużtarib ve (8) ân maĥbûb-ı muĥîb ân şeyĥ-i mevzûn mecnûn-ı semnûn raĥmetu’llâhi ‘aleyhi kendü (9) vaĥtinde yigâne idi ve maĥbûl-ı ehl-i zamâne idi ve meşâyihlerüñ derd- (10) –lûsiyidi⁵⁶ ve anuñ ‘acâyib rumûzları ve işâretleri vardı ve maĥabbet içinde (11) nişânıdı ve cümle ulular anuñ ululığına ikrâr eyleyüpdururlarıdı ve anuñ (12) maĥabbeti iñen ġâlibidi ve aña semnûnü’l-mecnûn dêrleridi ammâ ol kendözine (13) semnûnü’l-kezzâb dêrleridi ve serî şöhetine êdüpdururidi ve cüneyd (14) yârânlarındanıdı ve ol maĥabbeti taĥdîm dutupdururıdı ma‘rifetden ve kalan (15) meşâyih ma‘rifeti maĥabbetden muĥaddem dutarlar ammâ semnûn eydür maĥabbet haq

288a (1) yolnuñ aşıl bünyâdıdır dêr naĥldür kim semnûn çünkim hiçâz seferinden (2) yine şehre geldi eyitdiler yâ semnûn dilerüz kim bize va‘z eydiveresiz kim senüñ (3) va‘zuñı işidevüz dêdiler semnûn çünkim menbere çıkdı va‘z eyledi işiden (4) –lerde bir derdlü kişi bulamadı kim anuñ va‘zın añlayayıdı pes yüzün mescidüñ (5) ħandîllerine dutdı ve maĥabbet sözlerin ol ħandîllere söyledi der-hâl ol (6) ħandîller raĥşa geldiler kimisi su oldı aĥdı kimisi pâre pâre oldı (7) döküldi naĥldür kim semnûn bir ġün mest olup maĥabbet sözlerin (8) söylerdi nâ-gâh bir ħuşcuġaz havâ yüzünden indi geldi semnûnuñ başına ħondı (9) bir zamân durdı andan omuzına ħondı andan ucdı ħarşusına ħondı (10) bir zamân semnûna ħarşu ħayrân olupdururıdı pes ħaynacuġların yere urdı (11) ditredi cân vêrdi naĥldür kim semnûn yigitlik hâlinde şöyle (12) ergen yürürdi ħocalığı vaĥtinde sünnet yêrine gelsün dèyü bir ‘avrat (13) aldı ve andan bir ħızcuġazı oldı idi meġer semnûn bir ġün ol ħızcuġaza (14) maĥabbeti düşdi ol ġeçe düşinde ġördi kim ħıyâmet ħopmuş ve ‘alemler dikerlerdi (15) pes semnûn ilerü vardı ol ‘alemler dikenlere sordı kim bu ‘alemler kimüñdür

288b (1) eyitdiler bu ‘alemler tanġrınıñ muĥîb ħullarınıñdur kim tanġrıdan artuĥ hiç kimsene (2) dünyede sevmediler semnûn çünkim bu sözi işitdi kendözün ol ‘alemler (3) dibine ol ħavm arasına iletmek istedi ħomadılar ġit gelme kim bu ‘alemler (4) tanġrınıñ muĥîb ħullarınıñdur sen muĥîblerden degülsin dêdiler semnûn feryâd (5) eyledi ve eyitdi

⁵⁶ derdilûsiyidi yazılmış.

baña semnūnū'l-muḥīb dērler beni neçün qovarsız dēdi (6) eyitdiler semnūn sen dūne degin muḥīblerdenidūñ çūnkim gōnlūñi ol (7) kızcugaza vėrdūñ muḥībler bōliginden seni çıqardılar dēdiler semnūn (8) çūnkim uyqusından uyandı eyitdi ilāhī eger bu kızcugağaz benüm maḥabbetüm (9) yolını keserse anı yolundan gider dēdi semnūn bu sözi henūz tamām (10) eyitmedi idi der-ḥāl bir ğalebe qopdı semnūn eyitdi ne ğalebedür eyitdiler (11) kızcugañuz damdan dūşdi öldi dēdiler naqldür kim semnūn dā'im (12) ḥareket ve şūrīzelik ve rakş ururdu ve bī-ḥod olurdu dūşerdi (13) bir gün münācāt içinde eyitdi ilāhī baña bir şevk ve bir ḥāl vērgil (14) kim şūrīzelıgum daqı artsun ve ḥareketüm ve derdüm daḥı ziyāde (15) olsun ol gece ḥaḳ te'ālā anuñ içine bir şevk ve bir vecd vērdi

289a (1) illā hergiz ḥareket eylemedi ve hemīšekileyin şūrīzelik eylemedi ve söz (2) söyleyümedi dili dutuldu çūnkim érte oldu qonşıları eyitdiler yā (3) semnūn bu gece saña ne geldi kim érteyedeğın senūñ zārılığa ve iñlemege (4) meşgūl olduñ ve senūñ āhuñdan uyumaduk dēdiler ol ḥoz ol (5) gece ḥāmūş olupdururdu ve hıç evden çıkmayıpdururdu imdi (6) eger bir kişi su'al ēderse kim ya qonşıları işitdūği ün ne yerden (7) çıkdı eydevüz kim anuñ cānı şıfat-ı şūrete geldi ve işidenler (8) qulağına ün erişdi ve hem ḥaḳ te'ālā aña bildürdi kim ḥāmūşlık (9) bātın ḥāmūşlığıdur ve hem epsem olmaḳ yėgrekdür çağırıp feryād (10) eylemekden naqldür kim bū muḥammed-i ma'āribī eydür semnūnıla bir vaqtin (11) bağdād içinde ḥāneqāhda otururduk bir ḥoca kırk biñ akçe getürdi (12) dervīşlere üleşdürdi bir iki kişiyi hıç nesne vērmediler semnūn eyitdi (13) gel bir ḥalvete varalum bu aqçadan ötrü her bir aqça yerine bir rek'at (14) namāz kılalum dēdi varduk bir ḥalvete girdük kırk biñ rek'at namāz (15) kılduk naqldür kim ğulām-ı ḥalīl şūflerden bir şūfiydi ammā ḥalīfe

289b (1) ammā ḥalīfe kıyına varurdu ve anuñ gōñli dilegince söz söylerdi ve dīnin dūnyāsına (2) satıpdururdu ve dā'im ḥalīfe öñinde meşāyih ğaybetin söylerdi murādı (3) olıdı kim kimse bu tā'ıfeye rağbet eylemeye ve kendūñün ḥürmeti artuk (4) ola pes çūnkim semnūn bağdād içinde belürdi ve anuñ āvāzesi münteşir (5) oldu ğulām-ı ḥalīl anı çok incitdi ve aña iftirā eylerdi ve anuñ ḥaḳqına (6) fāḥiş sözler söylerdi murādı olıdı kim anı qal' eyleyeyidi ve ḥalk (7) içinde rağbetsüz olayıdı meger bir gün bir 'avrat semnūnı gördi semnūn şūret (8) içinde yavlaḳ ḥūbıdı 'avratuñ gōñli aña qapıldı kendözin semnūna 'arza (9) kıldı semnūn aña yol vērmedi pes ol 'avrat durdı şeyḫ cūneyd kıyına (10) vardı semnūnı baña ciftlendürgil dēdi cūneyd yol vērmedi bu kez (11) durdı ğulām-ı ḥalīl qatına vardı semnūn benümle zinā kıldı dēdi ğulām-ı ḥalīl (12) şād oldu durdı ḥalīfe kıyına vardı birine

on katdı semnūn zinā (13) kıldı dēdi ta ḥalīfeyi şöyle eyledi kim anı öldürel pes yarındası semnūnı (14) ḥalīfe kıyına ḥāzır eylediler kim anı öldürel cellādı kığırdılar kim semnūnuñ (15) boynın ura idi ḥalīfe dilerdi kim öldür dēye dili dutuldu söyleyümedi

290a (1) pes ḥalīfe ol gēce düş gördi düşünde aña eytdiler kim senūñ mülkünüñ zevāli (2) semnūn cānı içindedür anı öldürdüğüñ sâ‘at mülküñ elden (3) çıkar dēdiler pes ḥalīfe çünkim uyandı i‘tikādı semnūn ḥaqqında iñen gālib (4) oldu ve aña bühtān eyledüklerin bellü bildi semnūnı yüz biñ i‘zāz u ikrām (5) eyleyüp yine göndürdi gulām-ı ḥalīle ḥaḳ te‘ālā cüzām rencin vērdi tā (6) ḥalḳ arasında çıktı bī-çāre oldu semnūn-ı mecnūn sözleri andan sordılar (7) kim maḥabbet nedür eyitdi maḥabbet oldur kim maḥbūbın çok añar ola nētekim (8) ḥaḳ te‘ālā buyurur *üzkütu’l-lāhe zikren keşīran* ya‘nī eydür ēy mü‘minler tangrıñuzu (9) çok añañ dēr ve hem peygamber ḥazreti daḡı buyurur *men eḥabbe şey‘en eksiṛ zikrahü* (10) ya‘nī her kim bir nesneyi severse anı çok añar olur dēr ve yine peygamber bir (11) ḥadīşde buyurur kim *el-mer‘u tabi‘a men eḥabbe* ya‘nī er kendü sevdügiyle kıpar dēr (12) ve daḡı eydür muḥīb oldur kim dünyāda āḫiretde sevdügi tangrı ola ve semnūna (13) sordılar kim maḥabbeti neçün belāya kışdılar eyitdi anuñçün kim her bir süflā (14) kışı maḥabbet da‘vīsın eylemeye çünkim belāyı göre hezīmet ola ve bir kışı (15) aña taşavvufdan şordı eyitdi taşavvuf oldur kim hīç nesne anuñ mülki

290b (1) olmaya ve ol daḡı hīç nesne mülki olmaya raḫmetu’llāhi ‘aleyhi (2) ve’l-āḫar ān becān-ı sābıḳ-ı ma‘nī ān beten laḫıḳ-i ma‘nī ān mürebbī-yi (3) perveriş ebū muḥammedü’l-mürta‘ iş raḫmetu’llāhi ‘aleyhi meşāyiḡ ulularındandı ve (4) taşavvuf ehli mu‘teberlerindenidi ve ulular maḳbūllarındandı ve tā‘ife meşḫūr (5) -larındandı ve riyāzete ve mücāhedeye mensūbıdı ve niçe seferler tecrīdligile eyleyüp (6) -dururdu ve nīşābūr iḡtiyārlandı ve ebū ḥafş-ı ḥaddādi görmışidi ve ebū (7) ‘oşmān-ı ḡayrī ve cüneydile şoḫbet eylemişidi ve ol şunīzīye içinde otururdu (8) ve baḡdād şehrinde vefāt eyledi naḳldür kim mürta‘ iş eyitdi on (9) –üç ḥac tevekkülile eyledüm çün baḳdum ḳamusı nefis hevāsıyımış eytdiler nēte (10) eyitdi anuñçün kim bunlardan şoñra anam baña eyitdi kim var bir señek su (11) getür dēdi ol baña kıtırak geldi ol on ḥacdan pes bildüm kim (12) anlar heb şehvete dapmaḳımış naḳldür kim bir dervīş eydür bir gün ben baḡdād (13) şehrindeyidüm göñlümde geçdi kim mürta‘ iş baña on bēş aḳça vērse (14) bir na‘lın şatun alsam dēdüm ve kıalanın azıḳ alsam beriyyeye gırsam yoldaşlarumdan (15) kıalmasam dēdüm bir sâ‘atden şoñra gördüm kim bireḡü kıpu kıaḳdı mürta‘ işimiş

291a (1) on b ş aka ıkarđı el me v rdi yoldaşlaruğdan alma d di nağld r kim (2) bir gün m rta' iş bağd d mağalleleri iinde gezerdi yavlağ Őuřadı bir sar y (3) apusına vardı su diledi bir ız bir bardağ su anuç eline v rdi m rta' iş (4) n -g h anuç cem line bağdı gönli apıldı ol sar yuğ apusında oturdu (5) gitmedi ol sar y issi bir bay h oca idi sar ydan taşra ıkdı (6) m rta' iş eyitdi  y h oca gönül bir şerbet şuya ızdur bağa bu sen ğ (7) ev ğden bir iim şu v rdiler g n lumi aldılar h oca eyitdi ol benüm ızum (8) –dur sağa v rd m d di pes m rta' iş gönlin isteyü ier  girdi h oca (9) ızın m rta' işe k b n ıldı ve m rta' iş hırđayı ıkarđı ve dürlü dürlü (10) onlar g ydi ve amm ma v rbidi  nkim amm mdan yine geldi ol gece (11) alvete girdi ızıla  nkim alvete girdi m rta' iş nam za meşg l oldu (12)  nkim nam zdan f riğ oldu h tifden  v z işitdi kim eydür y  (13) m rta' iş sen şal hiyyet onunu z hir ğden ıkarđuđ biz dağı  şin lik (14) onun b t nuğdan ıkaruruz d di m rta' iş  nkim bunu işitdi fery d (15) eyledi ız orđusundan taşra adı apuya geldiler eydür z nh r benüm hırđamı

291b (1) bağa t z get r ğ yoğsa hel k oldum d r hırđasını gerü v rdiler g ydi (2) ol g yeg lik onların ıkarđı yine issine v rdi ıza al k v rdi işine (3) gitdi nağldür kim m rta' işe eyitdiler kim ful n kişi hav  yüzinde uar eyitdi (4) eger nefsi hev sına muğalefet eylerse hav da ucuğundan y grekd r d di (5) nağldür kim ramaz nuğ  hir onında cum' a mescidinde i' tik fa girdi idi (6) bir gün ıkdı gitdi eyitdiler i' tik fa oturan mescidden ıkmasa gereğidi bu ne n (7) ıkdı d diler ağa sordılar kim ne n eyitdi ben vağşiven vağşi uş g lebe (8) iinde ne adar ar r duta d di veliler ğ bir nişanı budur kim g lebe iinde (9) ar r dutmazlar alvet severler nağldür eydür her kim ğ kim g m nı şoyle (10) ola kim anuç ' ameli anı oddan urtarur ve umağa avışdurur ol (11) g m n ' acebdür eger anı amuya ulaşdurmaya ve eydür her kim ğ kim i' tim dı (12) tanrı fağlına ola ağ te'  l  anı umağuğ nih yetine  rg re n tekim tanrı te'  l  (13) buyurur *kul fağli'l-l hi* ve ağa sordılar kim ir det nedür eyitdi ir det oldur kim (14) kendü nefs ği nefis dileğinden yığasın ve ağ mur dın yerine g t resin ve eydür (15) gönül  r m eylemek d ny  esb blarıla i' tim dı munđatı' eyles tanrıdan sordılar kim ulı ne

292a (1) nesne tanrıya dost eyles eyitdi tanrı düşmen dutduğu nesneleri düşmen dutmağıla (2) ol d ny dur ve şeyt ndur ve nefsdür ve eydür her kim ağ te'  l  m ş hedesini (3) gözgü  dine l -cerem cümle k yin tı gönül göziyile göre ve hi nesne ağa gizli almaya (4) ve eyitdi dükeli mu'  mele iki nesneyile dürüst olur şabrıla ve iğl şıla ve eydür (5) taşavvuf oldur kim g yib eyles issini d mekden ve işitmekden ve taşavvuf (6) anı

ulaşdurur tangrıya kendü arada degüldür ve dağı eydür taşavvuf hüsn-i hulğdur (7) nağldür kim ölüm vaqtinde andan yārānları öğüt dilediler eyitdi varuñ öğüdi (8) bir kişiden dileñ kim ol size benden yègrek ola ve beni şunlardan saymañ (9) kim ben kimseneden yègrek olam dèdi ve cānın haqqa ısmarladı raḥmetu'llāhi 'aleyhi (10) ve'l-āḥar ān müte'ayyin be-işāret ve haqāyık ve ān mütemekkin (11) be-kerāmet ve daqāyık ān maq̄būl-ı tavā'if ān maḥşūş-ı letāyif ān zū muqarrān-ı (12) 'ışık ve 'aql ebū 'abdu'llāh faẓl raḥmetu'llāhi 'aleyhi ḥorāsān ehli meşāyihlerinüñ (13) ulularındanıdı ve dükeli ulular kıyında maq̄būl ve öğülmışidi ve riyāzet ve vera' (14) içinde bī-naẓīridi ve fütüvvet ve mürüvvet içinde mānendi yoğıdı ve aḥmed-i (15) ḥazrevīye mürīdlerindenıdı ve tirmidīyi görmışidi ve bū 'oşmān-ı ḥayrīnūñ anuñ

292b (1) haq̄qında i'timādı yavlaq berkidi bir kez bū 'oşmān aña nāme yazdı kim şekāvet (2) 'alāmeti nedür faẓl cevāb yazdı kim şekāvet 'alāmeti üç nesnedür evvel (3) oldur kim 'ilm oqıya 'amelden maḥrūm qala ikinci oldur kim 'amel kıla ihlāş (4) olmaya üçünci şālihler şoḥbetinden ayrıla nā-cinsile şoḥbet eyleye nağldür (5) kim bū 'oşmān ḥayrī eydürıdı kim muḥammed-i faẓl belḥ erenlerinüñ simsārıdır eger (6) benüm gücüm yèteyidi qardaşum faẓl şoḥbetinden bir sâ'at ayru olmayayıdum tā benüm (7) sırrum anuñ vücüdıla şāfī olayıdı dèrdi nağldür kim bir kez muḥammed-i (8) faẓldan su'al eylediler kim selāmetlık maq̄amı neyle ḥāşıl ola cevāb (9) şöyle vèrdi kim er gerek kim 'ilmü'l-yaq̄n içinde dura tā ol aña (10) 'ayān ola andan soñra aña 'ilmü'l-yaq̄n vèreler çünkim 'ilme'l-yaq̄n (11) ḥāşıl ola anuñla 'aynü'l-yaq̄n müṭāla'a eyleye tā selāmetlık maq̄amı aña (12) ḥāşıl ola dèdi bu birkaç söz 'abdu'llāh-ı faẓl sözleridür eydür (13) taşavvuf oldur kim şāfī ola cümle nefis belālarından eydür çünkim mürīd (14) ḥatırı küşesiyile dünyāya baqa sen andan ḥayr ummağıl kim ol ṭarīqat (15) mürtedlerindendür eydür müsülmānlık dört nesneyile erden iraq olur

293a (1) evvel ol kim bilür illā 'amel eylemez ikinci ol kim 'amel eyler illā bilmez üçüncü (2) ol kim bilmez sorup öğrenmez dördüncü ol kim ādemīleri öğrenmekden yığar ve eydür (3) 'ilm üç ḥarfdür 'ayn ve lām ve mīm 'ayn 'ilmdür ve lām 'ameldür ve mīm (4) ihlāşdur 'ilmile 'amel içinde eydür ma'rifet ehlinüñ yègreği oldur kim müctehid (5) ola şerī'at erkānlarında ve saklayıcı ola sünneti ve mutāba'atı ve eydür maḥabbet İşārdur (6) ve anuñ dört ma'nisi vardır evvel zikri dā'im olmağ ve anuñla şāz olmağ ikinci (7) haq̄kı üns dutmağ üçüncü dünyā işlerinden be-küllī kesilmek imdi her kim maḥabbet (8) da'vīsın eyleye gerek kim bu ḥaşletler anda mevcūd ola ve kaçan kim çün (9) bu dört ḥaşleti ḥāşıl

ède gerek kim dört mu'âmele içinden çıkmaya evvel (10) maḥabbet ikinci işbât üçüncü ḥayā dördüncü ta'zīm ve eydür zāhidler īṣārī bī- (11) niyāzlık vaḳtindedür ve cömerdlik īṣārī ḥācet vaḳtinde olur ve eydür (12) zāhidlik dünyāyı terk eylemekdür eger édemezseñ nafaḳa eylemekdür eger anı (13) daḫı édemezseñ dünyāyı ḥōr tut dēdi raḥmetu'llāhi 'aleyhi (14) ve'l-āḫar ān ṣādīḳ-ı kārđize ān muḥliṣ-i bārkeṣīze ān (15) tēz firāset ān saḫt riyāzet ān muvaḫḫid-i yek rengī ebū'l-ḥasan būṣnegī

293b (1) raḥmetu'llāhi 'aleyhi ḥorāsān cömerdlerindenidi ve zamāne muḫteṣimlerindenidi ve (2) tarīḳat 'ilmi içinde 'ālimidi ve tecrīdlik içinde ṣābit-ḳademidi ebū 'oṣmān (3) ve ibn-i 'aḫāyī görmişidi ve ol kendü şehrinde gitdi 'ırāḳa vardı çok (4) ulular yüzün gördi çünkim yine ḥorāsāna geldi müdde'iler aña zındīḳdur dēdiler (5) bu kez ululuḡı kendü şehrinde olumadı andan gitdi nīṣābūra geldi ve anda (6) anuñ adı 'ālem ḫoldı ve 'ömrin anda geçürdi naḳldür kim bir gün bir yoḡsul (7) eṣegin yavu ḳıldı idi eyitdi kim bu şehirde tangrīnuñ ḥāṣı kim vardur eyitdiler (8) kim ebū'l-ḥasan-ı pūṣengī vardur dēdiler ol yoḡsul yavlaḳ 'āḳil kiṣiyidi geldi (9) ebū'l-ḥasanı buldı ve anuñ etegine yapışdı ve eyitdi benüm eṣegüm sen oḡurladuñ (10) dēdi eyitdi 'ey yigit ben senüñ eṣegüñ oḡurlamadum ve seni daḫı ṣimdi (11) gördüm dēdi eyitdi yoḡ eṣegüm sendedür vēr dēdi şeyḫ elin du'āya (12) ḳaldurdi eyitdi ilāhī bunuñ eṣegin buña gērü vēr dēdi beni bunuñ elinden (13) al dēdi der-ḫāl bir kiṣi çağırdı kim eṣek kimüñdür gelsün dēdi yoḡsul (14) vardı eṣegin aldı andan ṣoñra ol yoḡsul eyitdi yā şeyḫ bilürdüm kim sen (15) benüm eṣegüm oḡurlamaduñ illā benüm ḡarazum olıdı kim sen bir nefes urasın

294 A1) benüm ḥācetüm revā ola dēdi naḳldür kim ebū'l-ḥasan bir gün giderdi bir türk (2) anı eñsere urdı geçdi gitdi ol türke dēdiler kim ol urduḡuñ kiṣi tangrīnuñ (3) velīlerindenür neçün urduñ dēdiler türk peṣmān oldu geldi 'özü dilerdi (4) şeyḫ eyitdi sen kendü işüñe var fāriḡ ol ben anı senden dutmazın ol baña (5) kendü yolumdan geldi dēdi naḳldür kim şeyḫ bir gün āb-dest alduḡı yērde (6) dururdi göñlinden geçdi kim göñlegini bir dervīṣe vère ḫādimine çağırdı kim tēz (7) gel bu göñlegi çıkar fulān dervīṣe ilet dēdi ḫādim eyitdi yā şeyḫ ṣabr (8) étmedüñ mi kim bu aradan gidesin andan çıkarasın eyitdi ḳorḳdum kim şeyḫān gele (9) benüm yolum ura bu endīṣeyi benüm göñlümde çıkarı nētekim peyḡamber eydür ḫayr (10) işi ilerü dutuñ dēyüpdür dēdi naḳldür kim bir gün bir kiṣi aña sordı kim nētesin (11) eyitdi diṣlerüm heb eṣindi tangrīnuñ ni' metlerin yemekden ve dilüm daḫı işinden (12) ḳaldı tangrıdan çok ṣikāyet eylemekden dēdi bunuñ gibi kiṣinüñ ḫālın ne (13) sorarsın dēdi ve bu birḳac kelime ebū'l-ḥasan sözleridür andan sordılar (14) kim

mürüvvet nedür eyitdi mürüvvet oldur kim elüñ dartsın şol nesnelere (15) kim senüñ üzerüñe ħarāmdur tā kim mürüvvet eylemiş olasın dēdi ve andan sordılar

294b (1) kim taşavvuf nedür eyitdi bu zamāne içinde taşavvufuñ adı ħalıpdur ħaħīkatı (2) belürmez ilerügi zamānda taşavvufuñ ħaħīkatı ad degülidi dēdi (3) ve andan sordılar kim fütüvvet nedür eyitdi dostlığı eylemekdür eylük üzerine (4) ve kendü dilegin koyup ayruklar dilegin yerine getürmekdür ve sordılar kim (5) tevĥīd nedür eyitdi tevĥīd oldur kim bilesin tanrınuñ zātı ħalan (6) zātlar mānendler degüldür ve ol mevşūfdur görklü şifatarıla ve eyitdiler (7) kim tevbe nedür eyitdi tevbe oldur kim günāhlaruñı añasın anı ben neçün işledüm (8) –idi dēyüp ħorkasın ve ayruħ anuñ yöresine yörenmeyesin ve sordılar kim ihlāş (9) nedür eyitdi ihlāş oldur kim kirāmen kātībīn anı yazmaya ve şeytān anı (10) bozmaya ve hīç kimsene anı görmeye ve gördügin daĥı hergiz istemeyesin naħldür (11) ve eydür her kim kendözün ħör dutdı ħaħ te‘ālā anı ‘azīz eyleye ve her kim (12) kendözünü ‘azīz duta tanrı anı ħör eyleye naħldür kim bir kişi andan du‘ā (13) diledi eyitdi ħaħ te‘ālā seni yine senüñ şerrüñden beklesün dēdi ve çünkim (14) ol vefāt buldı bir dervīş dā’im anuñ türbesine varurdu ve tanrıdan dünve (15) –lik dilerdi bir gece ebū’l-ħasanı düşünde gördi kim eydür yā dervīş ol dilegüñi

295a (1) ayruħ benüm türbeme gelüp dilemegil anı varġıl ħıocalardan dilegil dēdi (2) raĥmetu’llāhi ‘aleyhi ve’l-āħar ān ħakīm-i sünnet ān ‘azīm-i (3) millet ān müctehid-i evliyā ān münferid-i aşfiyā ān maħrem-i ħarem-i izidī ħakīm-i (4) tirmidī raĥmetu’llāhi ‘aleyhi meşāyih muħteşimleridenidi ve velīler muħteremleridenidi (5) ve dükeli dillerde ögilmişidi ve dükeli gönüllerde begenilmişidi⁵⁷ ve ħur‘ān ma‘nī (6) –leri içinde nişāne idi ve aħbār ve aħādīs içinde yigāne idi ve ħaħāyık (7) ve daħāyık ve ma‘ānī içinde u‘cūbe idi ve ħulħ ve kerem ve ħilm ve ħayā (8) içinde ārāste idi ve dükeli ħalka şefħatlu ve emānetlü idi ve anuñ riyāzetleri (9) ve kerāmetleri çoħıdı ve ‘ilm ve fūnūn içinde kāmilidi tirmidīler dērleridi (10) ve anuñ mezhebi ħāşdur ve şāħib-i himmet ve ħuvvetidi ve ‘ālim-i rabbānī idi (11) ve ħikmet ve firāset içinde ħıl yarardı ve aña ħakīmü’l-evliyā dērleridi ebū (12) turāb ve ħazrevīye ve ibnü’l-celā bunlaruñıla çoħ şoĥbet eyleyüpdururdu (13) ve yaħyā ibni’l-ma‘āzıla söz söyleyüpdururdu ve anuñ taşnīfleri dükelisi (14) meşhūr ve mezkūrdur ve tirmid içinde kimsene bulunmazidi kim anuñ sözlerin (15) fehm eyleye idi naħldür kim ol evvel oġlanlığı ħālinde iki tālīb-i ‘ilmile

⁵⁷ begenleşmişidi yazılmış.

295b (1) avl eyledi idi kim varalar bile ilm oıyalar unkim sefere azm eylediler anuñ bir (2) arıcu anası varıdı aygulu oldu ve eyitdi y cānum oğlı beni kime oyup (3) gidersin ve ben senden ayru alursam lürin benüm senden artu kimsenem (4) yodur ben sensüz atlanmazın dēdi ağladı pes akīm-i tirmidī anasın (5) ol zārılıda gördi ol iki ālib-i ilm eyitdi ben anam rızāsın oyumuzın⁵⁸ (6) dēdi seferi terk eyledi pes ol iki ālib-i ilm alebine gitdiler şeyh (7) unkim birac gün gecdi durdı sinlelere vardı ve zārı ıldı ağladı (8) ve eyitdi ol iki yoldaşum vardılar ilm meşgöl oldılar bunlar tēz ola kim (9) ālimler olalar ve ben cāhil alam dēdi bu sebebden özi göynüp ağlarıdı (10) nā-gāh bir nūrānī pīr anuñ ıyına geldi ve eyitdi y ođul neun böyle (11) aygulu oturup ağlarsın dēdi akīm-i tirmidī eyitdi benüm iki ālib-i (12) ilm yoldaşlarum varıdı avl ētdüđidi kim varadu bile ilm öğrendük bunlar (13) gitdiler ben anam rızāsın oyumadum cāhil aldugumiun ağlarvan dēdi (14) pes ol pīr eyitdi y ođul diler misin kim ben saña gelem her gün seba (15) eydiverem tā sen ol iki ālib ilm yoldaşlaruñdan ilm iinde yeğrek olasın

296a (1) dēdi dilerven dēdüm pes ol pīr benümile bir yer va‘de eyledi her gün ol aracuğa (2) gelürdi baña seba eydiverürdi üç yıl tamām baña envā‘-ı ulümdan ders eyitdi (3) andan soñra bildüm kim ol ızır peygamberimiş bu devleti dükelin anam rızāsıyıla (4) buldum dēdi naldür kim ebū bekir varrā eydür rametu’llāhi aleyhi ben arındaşum (5) muammed-i akīmden şöyle işıtdüm kim ol eyitdi her yıkşenbe gün ızır peygamber (6) aleyhisselāmü gelir ikimiz bir arada otururuz ve vāı‘ alarumuzı birbirimize (7) şorişuruz dēdi naldür kim ebū bekir varrā eydür rametu’llāhi aleyhi (8) bir gün muammed-i akīm baña eyitdi bugün seni bir yere iltürin benümle gelir misin dēdi (9) ben eyitdüm fermān senüñdür dēdüm pes benüm öñüme düşdi gitdük ve o (10) düşvār yazılardan geçdük ve dereler ve depeler geçdük nā-gāh bir aba ađac dibine (11) erişdük ve bir hoş eşme ve evresi mürgizārıdı ve ol ađacuñ dibinde (12) bir altun taht omışlar ve bir görklü şüretlü kişi ol taht üstinde otururdu (13) ve a gēyesiler gēyürdi ve unkim anuñ ıyına vardu selām vėrdük (14) örüdüdü muammedi dağı yanına geçürdi ve o dürlü geciler söyleşdiler (15) ve ben anlaruñ sözün hı fehm ēdemezidüm bir sā‘atden soñra her bir yañadın

296b (1) ādemler geldi ve dērilü dizilü kırık kişi oldılar ol taht üstinde oturan (2) kişi gökden yaña işāret eyledi gökden ā‘ām indi yėdiler o dürlü (3) sözler söyleşdiler pes

⁵⁸ úayumuzun yazılmış.

hakīm-i tirmidī destūr diledi yine döndük gitdük (4) baña eyitdi bugün sa‘īdlerden olduñ dedī bir sâ‘at içinde yine tirmide (5) erişdük muḥammed eydür bu varduğumuz yer tirmidden bir aylık yoldur dedī ben (6) eyitdüm ol varduğumuz yer ne maḳāmdur ve ol taht üstinde oturan ne (7) kişidür eyitdi ol varduğumuz yer benī isrā‘il köyiyidi ve ol er ḳuṭbıdı (8) ve ol gelenler kırklar dedükleri erenleridi dedī naḳldür kim hakīm-i tirmidī (9) eydür çok zamānlar nefsile dürişdüm ve cehd eyledüm kim anı tā‘ata getürem (10) ve ṭoğru yola getürem başarımadum ve kendözümde nevmīz oldum eyitdüm ḥuzāvendā (11) bu nefsi sen ṭamuya ḳoymağıçün yaratmışsın ben ṭamulığı nece götüreyin dedüm (12) ve bunu nece besleyeyin dedüm pes durugeldüm ceyḥūn ırmağı kıyına geldüm (13) ve bir dosta eyitdüm kim gel benüm elümi ayağımı bağla dedüm pes benüm (14) elümi ayağımı berk bağladı ve gitdi ve ben yanum üzerine yuvalandum su kıyına (15) geldüm ve kendözümü şuya bıraḳdum tā kim ḡarḳ olayım ve nefsi belāsından ḳurtulayım

297a (1) dedüm pes şu beni götürdi ve ḳudretde elüm ve ayağım şeşildi bir mevc (2) beni götürdi bir kenāreye ḳıḳardı ve ol sâ‘at içinde benüm sırruma keşf ḥāşıl (3) oldu baḳdum gördüm anı ki baña gereklüyidi ve ol sâ‘at bereketinde (4) diri oldum nefsum sākin oldu naḳldür kim ebū bekir varrāḳ eydür (5) bir gün şeyḫ kendü taşnīflerinde baña birkaç cüzv kâğıd vērdi ve eyitdi (6) varḡıl bu kâğıdları şuya bıraḳḡıl dedī pes durugeldüm ceyḥūn kıyısına (7) geldüm kim cüzvleri şuya bıraḡam göñlüm varmadı kâğıdları evde ḳodum (8) vardum eyitdüm kim bıraḳdum eyitdi ne gördüñ ben eyitdüm hīç nesne görmedüm (9) dedüm eyitdi bıraḳmaduḡsın var bıraḳ dedī bu kez durugeldüm gitdüm müşkil (10) iki oldu evvel eyitdi kim şuya bıraḳ bu kez eyitdi kim ne gördüñ pes geldüm (11) cüzleri şuya bıraḳdum bıraḳduḡum sâ‘at şu iki bölük oldu bir şanduk (12) geldi aḡzı açılmış bu cüzleri kendü içine aldı aḡzı şandukıñ (13) yine berkindi ve şu yine birbirine ḳavışdı ve bunu gördüm müteḥayyir ḳaldum (14) ḡerü döndüm şeyḫe geldüm eydür bıraḳduñ mı bıraḳdum dedüm ne gördüñ (15) dedī ḥālī ‘arza ḳıldum ben eyitdüm yā şeyḫ tanḡrı ‘izzeti ḥaḳḳıyıçün

297b (1) bu sırrı baña eydivērgil dedüm eyitdi bir kitāb taşnīf eyledüm meşāyih ‘ilmi (2) içinde kim anuñ ḥaḳīḳatı keşfi cümle ‘uḳūllara müşkil ve degme kişī anı fehm (3) eyleyümezdi ḳarındaşum ḥızır peyḡamber ‘aleyhisselām anı benden dileyüpdururdu (4) imdi ol şanduk ḥızruñdur balıklar anı ḥızır peyḡamber buyruḡıyla getürdilerdi (5) pes ḥaḳ te‘ālā ol şuya buyurdu kim iki yarıla ve şandukı ḥızra degüre naḳl (6) –dur kim hakīm-i tirmidī dükeli taşnīflerin şuya bıraḳdı idi ḥızır peyḡamber (7) ‘aleyhisselām getürdi yine vērdi ve eyitdi şuya bıraḳmaḡıl ve buña meşḡül (8) olḡıl kim müsülmanlar fā‘idesi içündür

ve ben kim hıızırvan dünyede bir (9) nesne taşnıf eylemedüm kim anı oқыıalar ve hıızır taşnıfidür dèyeler dèdiler dèdi (10) naqldür kim dükeli ‘ömri içinde hakīm-i tirmidī (11) biñ bir kez haq te‘ālā hazretin düşünde gördi idi naqldür kim anuñ zamānında (12) bir zāhid varıdı dā’im hakīm-i tirmidī ile mu‘āraza ederdi ve anuñla ber-ā-berlik (13) çekişürdi ve üşendürürdi ammā ol zāhidüñ dünyeligi çokıdı ve şeyhüñ (14) dükeli dünyā içinde bir gömeltesi varıdı kim gece anuñ içinde sākin olurdı (15) çünkim şeyh hicāz seferinden gerü geldi gördi kim gömeltesi içinde bir itcügez

298a (1) enüklemiş ve anı ev edinmiş gönli varmadı kim iti andan kova seksen gez ol (2) evi yörendi kim it kendü dilegiyle gitsün dèyü it hoız koymayınca enük (3) –lerin koyup gitmez olur şeyh vardı bir kıaya dibinde ev edindi ol iti andan (4) çıkarmadı pes ol gece zāhid düşünde gördi kim peygamber hazreti aña (5) eydür sen bir kişiyile ber-ā-berlik çekişürsin kim ol bir iticün seksen kez (6) evi yörendi ve ol iti evinden çıkarmadı kendözi çıkıdı ayruq yere (7) vardı senüñ kim bunca dünyeligüñ ve hān ü mānuñ vardur tangrı sen anuñla (8) ber-ā-ber misin kim dünyede anuñla ber-ā-berlik edersin dèdi eger sa‘ādet-i ebedī (9) isterseñ vargıl anuñ hizmeti kuşağın belüñe bağlağıl dèdi zāhid çünkim (10) uyandı vardı bāķī ‘ömrin anuñ hizmetinde geçürdi naqldür kim (11) şeyhüñ ‘ayāllarına şordılar kim şeyh hıç kaķır mıdı eyitdiler şeyh bize kaķımazdı (12) ammā biz şeyhe kaķırduq ve çünkim bizden aña āzārlık⁵⁹ degeyidi ol gün (13) bizi daķı yègrek dutardı ve ağlardı ilāhī ben seni āzārladum⁶⁰ ola kim (14) bunlar beni āzārlar⁶¹ dèridi ve eydüridi ilāhī ben tevbe eyledüm bunları yine (15) şalāhata getür dèridi naqldür kim şeyh bir müddet oldu idi dilerdi kim

298b (1) hıızırı göre ammā göremezdi şeyhüñ oğlınuñ bir kıaraca kıaravaşı varıdı kendü (2) oğlanınuñ bèzlerin yumışıdı ve legen tolu bevl ü necāset şöyle koyupdururdu şeyhüñ (3) bir aq tonı varıdı sünneticün anı gèyerdi āzīne gün mescide varurdu (4) ol kıaravaş ol legendegi necāseti şeyhüñ tonına dökdi gèyesisi heb (5) necāsete bulaşdı şeyh aña hıç nesne dèmedi şoloq sā‘at peygamberi (6) gördi ‘aleyhisselām naqldür kim bir gün bir kişi aña sordı kim dünyāda edebden (7) yègrek nesne olmaya senüñ ne kıadar edebüñ ola dèdi şeyh eyitdi ben (8) kıırq yıldur kim kendü ‘ayāllarum içinde daķı burnum sümkümedüm dèdi bir (9) kişi bu haberi işitdi varayın şeyhi şınayayın dèdi durdı şeyhi görmege (10) geldi gördi kim şeyh mescid içinde namāza meşgülıdı şabr ètdi namāzdan fāriğ (11) olunca çünkim şeyh taşra çıkıdı ol kişi şeyhüñ ardına düşdi tākim (12) şeyhüñ

⁵⁹ Āzarlıú şeklinde yazılmış.

⁶⁰ Āzarladum şeklinde yazılmış.

⁶¹ Āzarlar şeklinde yazılmış.

evine vara şeyhden fā'ide duta yolda bu kişinüñ gönünden geçdi (13) kim 'aceb ol baña dedükleri söz gerçek midür veya yalan mıdur bilsem (14) dedi çünkim bu endîşe bunüñ gönünden geçdi şeyhe anuñ endîşesi (15) ma'lûm oldu şeyh döndi ol kişiye karşı burnı sümügin sümkürdi

299a (1) ol kişi 'acebledi kim benüm ögümden geçdügin bildi kendözin baña benüm endîšemüñ (2) hilâfınca gösterdi kim tâ ben andan nefret dutam velîler böyle olur dedi (3) yine bir endîşe eyledi eyitdi eger bu gerçek velîlerdenise ol baña (4) deyen kişi gerçek midü veyâhuz yalan mı söyledi anı dağı baña bildüre dedi (5) bu endîşeyi henüz gönünde tamâm eylemeyüpdururdu şeyh döndi gerü bağıdı (6) ve eyitdi ey oğul anı saña deyen gerçek dedi illâ sen bizi şınamağı (7) elden koğıl tangrıya meşğül olğıl dedi nağldür kim hakîm-i tirmidî yavlağ (8) şahib cemâlidü yigitligi vaqtinde meger bir 'avrat aña 'âşık oldu bir gün (9) ol 'avrat kendözin bezedi ve durdı koşdı şeyh kıyına geldi şeyh anı (10) gördü kaçdı bir dîvâr üstüne çıktı aşığa segirdi 'avrat ardına düşdi (11) benüm hâcetüm ver benüm kanuma girme dedi el-kışsa 'avratdan kurtıldı gitdi (12) çünkim pîrligi hâline erdi bir kez gönünden geçdi kim kâşkî ben ol 'avratuñ (13) dilegin vereydüm yine tevbe eyleyeyidüm dedi çünkim bu endîşe hâtırından (14) geçdi anuñ şonınca endîşe kıldı kim bunca mücâhededen şonra ve (15) pîrligüm vaqtinde ne bu endîşe vaqtiyidi kim eyledüm eylemedüğüm günâha

299b (1) peşimân yerven anı neyçün eylemedüm deyi özüm göyner 'aceb benüm hâlüme ne geldi (2) kim bu endîşeyi ben eyledüm dedi yavlağ kaygulu oldu tâ haddî bu endîşe (3) anuñ derünına eşer eyledi bu kez şayru oldu yatdı ol gece peygamber hazretin (4) düşünde gördü kim eydür ey muhammed kaygu yeyüp hasta olma ol kim senüñ hâtırından (5) geçdi sen korğarsın kim ben günden güne varduğumca yavuz oldum imdi (6) endîşeyi hâtırından çıkarğıl kim ol bir şeytânî vesvese idi (7) geldi yine gitdi saña andan ziyân yok belkim fā'ide çok kim bir endîşe (8) ucından bunca tangrı korğusu senüñ içüne düşdi dedi muhammed çünkim (9) uyandı vücüdü sapasağ olupdururdu durugeldi üç gün gece gündüz (10) oruc tutdı yine hâline erişdi nağldür kim muhammed eydür bir kez (11) katı şayru oldumıdı evrâdlarum ve vazîfelerüm benden fevt oldu (12) özüm göyündü ben eyitdüm ey dirîğâ bu şayruluk beni hayrdan ve tã'atdan (13) gerü kodı dedüm fi'l-hâl hâtifden âvâz işitdüm kim eydür neçün eyle dersin (14) bu şayruluk müzdi ol vazîfelerüñ ve evrâdlaruñ müzdince yok mıdur kim (15) eyle dersin dedi işleden ve işletmeyen dağı bizüz senüñ bu ortada

300a (1) neñ vardur dèdi söyledüğüme peşimân oldum istiğfâr kıldum nağdür kim (2) muḥammed-i ḥakīm eydür er kaçan kim çok tâ‘atlar ve ‘ibâdetler kıla ve riyâzet (3) ve mücâhedeler çeke gerek kim ol vaqtin şeytân mekrinden emîn olmaya zîrâ (4) şeytânunḥı qatı ḥîletleri ve mekirleri anuñ bigi kişileri ile artuğdur zîrâ qorqar (5) kim ol kişi ḥaqqā lāyık ola iblisün dilemedügi ḥod oldur iblisün vesvese (6) –si anuñ gibi kişiden eksük olmaz ‘alī ḥakīm uşbu ḥikâyeti naql eyleyüpdür (7) çünkim ḥavvânunḥı ve âdem peygamberünḥı du‘âsı qabûl oldı ve ḥavvâyıla bulışdılar (8) bir gün âdem ḥavvâ kıyında degüldi iblis ‘aleyhi’-la‘ne ḥavvâ kıyına geldi ve kendü (9) oğlanuğın ḥavvâ kıyında qodı ve eyitdi uşbu oğlanuğ bunda dursun uş (10) geldüm dèdi gèrü gelicek alam gidem dèdi ve ol oğlanuğun adı ḥannâsıdı (11) aña sımarladı gitdi âdem ‘aleyhisselâm gèrü geldi gördi kim ḥavvâ kıyında bir (12) oğlanuğ oturur bu ne oğlanuğdur dèdi sordı ḥavvâ eyitdi uşbu dem bunı (13) baña bir kişi geldi ısmarladı uş geldüm dèdi gitdi âdem bildi kim ol iblis (14) –dür kim anuñ şerrinden uçmaqdan sürükdi ḥavvâya yavlağ qağıdı (15) neçün sen bu oğlanı qabûl ètdün dèdi gâyet qağıduğundan ol oğlanuğı öldürdi

300b (1) ve pâre pâre eyledi her bir pâresin bir ağaca aşaqodı ve yine işine gitdi (2) iblis gèrü geldi oğlanımı n’ètdün dèdi ḥavvâ eyitdi âdem geldi anı pâre pâre (3) eyledi inanmazsañ işte pâreleri şol ağaclarda asılupdurur gör dèdi (4) iblis ḥannâs dèdi kığırdı ol pâreler biribirine ulaşdı dirildi yine (5) bayağılayım oldı atası kıyına geldi oturdı iblis yine ḥavvâya eyitdi bu kez (6) daḥı bu oğlanuğı saqla uş tüzcek gèrü gelem alam dèdi ḥavvâ âdemden (7) qorqarın qabûl ètmez dèdi pes iblis çok zârîlık kıldı yalvardı (8) ḥavvâ esirgedi qabûl ètdi iblis gitdi âdem yine geldi gördi kim ol (9) oğlanuğ ḥavvâ kıyında cörütmiş oturur âdem öñdinden bu kez qatı qağıdı ḥavvâya (10) çok dürlü ilendi incindi yine sen anuñ şerrine düşersin dèdi bu kez âdem (11) od yağdı ol oğlanuğı oda yağdı külin iki bölük eyledi bir bölügin (12) deñize şavurdı ve bir bölügin yabanlara şavurdı vardı yine işine gitdi (13) iblis yine geldi qanı oğlanuğum dèdi ḥavvâ eyitdi oğlanuğunı âdem geldi (14) baña qatı qağıdı dutdı anı oda yağdı külinün yarısın deñize savurdı (15) ve yarısın yabanlara savurdı dèdi iblis yine ḥannâs dèdi kığırdı der-ḥâl

301a (1) yine anuñ küli bir yere dèrildi bayağılayım dèrildi atası yanına geldi oturdı (2) bu kez iblis eyitdi yâ ḥavvâ tangrıya bağ bu kez daḥı qabûl èt ayruğ (3) seni üşendürmeyem alam gidem dèdi çok yalvardı ḥavvâ eyitdi ben (4) anı ayruğ qabûl ètmezsin âdem bu kez gelür beni helâk eyler dèdi iblis yine (5) yalvardı çok dürlü mekr ve ḥîle eyledi ‘avrat söze uyağan olur (6) söyleyen iblis olıcağ nece uymaya ḥâliyâ iblis dürlü andlar içdi

(7) havvā oğlanı yine qabūl  tdi ibl s gitdi  dem geldi yine gördi kim (8) hann s havv  yanın almış oturur nefsi qatı qaķıdı şöylekim n'edesin bilimedi (9) eydürler kim  dem havv  anamuzı anda birqaç urdı ve eyitdi tangrı bilür (10) kim yine bunda bize bu tangrı d şmenin n ucından ne geliserd r d di (11) ibl s n sözin dutarsa n benüm sözüm dutmazsın d di er   avratın d gd gi (12) ve datsuzluķ olduğı andan qalıpdur d rler bu kez  dem qaķıduđı bel sından (13) hann sı götürdi qaçaya urdı çekdi p re p re qol bud eyledi   mleđe (14) koydı qalye eyledi yarısın kendü y di yarısın havv ya y d rdi qodı (15) işine gitdi  nkim ibl s yine geldi eyitdi qanı oğlanum d di havv  qaķıdı

301b (1) ne sen ve ne senün oğlanu n d di s gd  senün ucu ndan ađac y d m d di (2) oğlanu n senün bu kez bir yöre vardı kim ayruķ görecek degülsin d di ibl s (3) eyitdi n' td n z eyitdi qalye eyledük ikim z⁶² oturduķ y d k d di ibl s eyitdi benüm (4) dağı maķř dum olıdı kim siz anı eyle eyleyed n z d di şimdiye degin sa a (5) yalvarduğum hep olıdı ol sizün g g s n ze gireyidi  nkim i n n ze (6) girdi benüm maķř dum h şıl oldu d di řol vesvese ve yavuz (7) hay ller ve yaramaz endişeler kim  dem n gönline gelür heb anı ol (8) hann s  der n tekim haķ s bh neh  ve te' l  qur'an içinde buyurdu *y vesvis  fı şud ri*' (9) *n-n si mine'l-cinneti ve'n-n si* haķim-i tirmid  sözleridür (10) her kimün kim nefsan  şıfatlardan anu n z tında bir şıfat qılmış ola ol (11) řol m k teb olmuş qula be zer kim eger bir direm anda qalursa  z d olmaz ve (12) ol bir direm n quludur amm  ol kiři kim k ll  nefsan  şıfatları kendözinden (13) iraq eylemiş ola ve hiç nesne qalmamış ola  z d olur ve qačan kim böyle olıcaķ (14) haķ te' l  ol kişiyi kend zine cezb eyler ve nefsi qullıķlarından  z d eyler (15) ve anı o arur ve hid yet v r r ve anı qalan haķdan üründü eyler n tekim haķ te' l 

302a (1) qur'an içinde buyurur *yectebi ileyhi men yeř '  ve-yehdi ileyhi men yunib * ve eydür ictib  ehli (2) oldur kim haķqıla in bet bula ve qačan kim qul in bet bulıcaķ mecz b-ı (3) haķ olur ve peyđamberlik menziline  rer bir nicesin n menzili peyđamberlik menzilin n (4) yarısıdır ve dağı bir nicesin n ş lsid r ve bir nicesin n rub' ıdır ve bir nicesin n ş lşi ş lşi (5) ve bir nicesin n rub'ından vey  ş lşinden vey  nişfindan artuķ ve eksük olur amm  (6) tam mına  rmez bunu böyle bilmek gerek ve qačan kim vel  bu mertebeye üre a a (7) h tem 'l-evliy  d rler ve eydür dükeli ş liş m 'minlerdi (8) nübüvvet nişanı vardır n tekim peyđamber buyurur *men qara'e'l-qur ne iştil ceti'n-nübüvveti* (9) *beyne ceb neyhi* ma'nisi budur kim her kim qur'an oķıya ve buyruğın duta

⁶² ikimüz yazılmış.

peygamber (10) –lik nişanı anuñ iki kaşınıñ arasında deprenür dèdi ve dağı peygamber bir (11) yerde buyurur doğru düş peygamberligüñ bir cüzvidür ve dağı bir yerde buyurur (12) toğru düş peygamberligüñ kırk bahşından bir bahşıdur ve dağı bir yerde buyurur (13) her kim bir dāng harāmı yine issine degüre nübüvvet derecesine èrişe dèr (14) ve andan şordılar kim taqvā nedür ve cömerdlik nedür eyitdi taqvā oldur kim (15) yarın kıyāmet güninde hıç kimse senüñ etegüñe yapışmaya ve cömerdlik ol

302b (1) –dur kim sen hıç kimsenüñ etegine yapışmayasın ve sordılar kim taħşuşu‘ nedür eyitdi (2) hāşı‘ oldur kim kendü şehveti odını söyündüre ve ta‘zīm envārını (3) gönline getüre böyle olıcağ şehveti ölmüş olur ve gönli dirilmiş olur ve eydür (4) ādemilerüñ ‘azīzi oldur kim nefsi anı hūr eylemedük ola ve eydür (5) ādemilerüñ āzādı oldur kim tama‘ anı hūr eylemedük ola ve eydür h‘oca (6) oldur kim şeytān anı esīr ma‘şiyet eylemedük ola ve eydür her kim haķīkat (7) sırrına girişe hergiz ma‘şiyet ehline inkārı kalmaya ve eydür her kim (8) mevlāyı bile dükeli me‘unet anuñ üzerine geñez ola eydür her kişi korķduđından (9) kaçır tangrıdan korķan yine tangrıya kaçır kim korķduđından emīn ola ve eydür (10) haşletlerüñ yavuzrağı ere kibrdür ve eydür yüz ac arsalan bir sürü (11) koyun içinde ol kadar helāklık eylemez kim bir şeytān bir sā‘at içinde (12) eyler ve yüz şeytān ol kadar helāklık eylemez kim bir nefsi bir sā‘at (13) içinde eyleye ve eydür dört nesne ènen sevgülüdür haķ katında ol kılıc (14) urmağ kāfir çerisinde ikinci ‘ilm oķımağ ‘ālimler kapusunda üçüncü sefer (15) eylemek acılığa ka‘be yolında dördüncü münācāt eylemek haķķıla gönül huzūrında

303a (1) ve eydür gercek cömerd oldur kim müsāfir ve muķīm anuñ kıyında ber-ā-ber ola (2) ve sordılar kim maħabbet nedür eydür maħabbetüñ haķīkatı dā‘im üns dutmağdur haķ (3) zikriyile ve eydürler kim gönülün nihāyeti yoğdur bu söz rāst degüldür zīrā (4) her bir gönülün èrecek yeri ma‘lūmdur çün anda èrer anda durur ammā (5) ma‘nī oldur kim yoluñ nihāyeti yoğdur ve eydür ismü‘l-a‘zāmı hergiz (6) mütecellī olmadı illā meger peygamberlere raħmetu’llāhi ‘aleyhi ve‘l-āħar (7) ān hazāne-i ‘ilm ü hikmet ān yigāne-i ‘ālem-i ‘işmet ān şeref-i ‘ubbād (8) ān kefen-i zühhād ān mücerred-i āfāğ ebū bekr varrāğ raħmetu’llāhi ‘aleyhi (9) zāhidler ulularındanıdı ve meşāyiğ güzīdelerindenıdı ve vera‘ ve taqvā içinde (10) tamāmıdı ve tecrīd ve tefrīd içinde ‘aceb kemāli varıdı ve mu‘āmele ve edeb (11) içinde bī-nazīridi anuñ edebi ve erkānı bigi hıç meşāyiğlerde yoğıdı (12) tā haddī aña mü‘eddebü‘l-evliyā dèrleridi ve küşte-i nefsi ve mübārek nefesidi (13) ve belğ şehrinde olurdı ve hazrevīye yārānlarındanıdı ve riyāzet ve edeb içinde (14) taşnīfleri

varıdı naǵldür kim dükeli ‘ömri içinde hıızr peygamberi (15) arzularıdı ‘aleyhisselâmü her gün şabâh bir sipâre ǵur’ân oǵırdı

303b (1) ve güristâna varurdı ve tazarru‘ ve zârî ǵılurdı bir gün çünkim ǵapudan ayagın (2) taşra ǵodı bir nürânî pîr geldi ve selâm vèrdi ve eyitdi diler misin kim (3) bugün bile şöhet eyleyevüz eyitdi dilerven pes anuñla bile söyleşü güristânlara vardılar (4) ve çok dürlü biribirile söz söyleşdiler ve şöhet eylediler bu kez pîr durugeldi kim (5) gide eyitdi yâ ebâ bekr bugün seni bir sipâre ǵur’ân oǵımaǵdan gèrü ǵodum (6) ben şol arzûladuǵuñ hıızırvan bir sâ‘at haǵǵıla şöhet eylemek yègrek (7) –dür biñ yıl hıızrıla oturmaǵdan dèdi imdi hıızır bigi kişinüñ şöheti âdemi (8) tangrıdan yıǵıcaǵ gèrü ǵalan kişilerüñ şöheti nète ola ǵıyâs eylegil (9) –dür kim ebû bekrüñ bir oǵlı varıdı mu‘allime vèrdi idi bir gün oǵlan ditreyü (10) eve geldi beñzi sararmış eydür saña ne geldi oǵlı eydür èy baba bugün (11) üstâzum baña bir âyet ǵur’ân eydivèrdi ve anuñ ma‘nîsin işitdüm (12) ǵorǵdum ve bu hâle geldüm eyitdi èy cânım oǵul ol ǵankı âyetdür eyitdi (13) *yevmen yec‘alü’l-vildâne şîben es-semâ’ü münfeţirun bihi kâne va‘dühü mef’ûlen* (14) pes oǵlan bu âyetüñ ma‘nîsi heybetinden şayru oldı öldi ve atası anuñ (15) sinine varıdı ve ağladı ve eyitdi kim èy ebû bekr senüñ oǵlanuñ bir âyeti işitdi

304a (1) tangrıdan ǵorǵusından cân vèrdi sen kim ǵur’ânı bunca kez hatm eyledüñ ve ‘ömrüñ (2) âhirine degiser hıç tangrıdan ǵorǵmazsın meger senüñ göñlüñ ǵara taşdandur (3) kim hıç göñlüñe nesne eşer eylemez naǵldür kim bir kişi aña ziyârete geldi (4) çün gèrü döndi eyitdi kim baña oǵüt vèr dèdi eyitdi iki cihân şerri (5) mâl çoǵlıǵındadır ve iki cihân ǵayrı tangrı vèrdüǵine ǵanâ‘at eylemekde (6) –dür varǵıl bu oǵüdümü dutǵıl kim necât bulasın dèdi naǵldür kim (7) ebû bekr eydür mekke yolında bir kez giderdüm bir ǵarı ‘avrata uǵradum kim (8) yayan hacca giderdi eyitdi èy yigit ne yigitsin ben eyitdüm ǵarîb kişiven (9) eyitdi hicâza gidersin tangrı göñüldedür tangrı senüñle olıcaǵ sen ǵarîb mi (10) olursın meger haǵ ünsinden şikâyet èdersin dèdi ebû bekr eyitdi (11) çünkim bu sözi ol ‘avratdan işitdüm müteḥayyir oldum tǵatam ǵalmadı (12) kim adımum adam anuñ ardınca gidem ol be-cid gitdi ben ayruǵ aña (13) èremedüm dèdi naǵldür kim ebû bekr eydür bir kez baña bir ǵapu açıldı (14) ve hâtifden âvâz işitdüm kim eydür yâ ebâ bekr dile bizden ne dilersin (15) ben eyitdüm ḥuzâvendâ ol ǵavümler kim peygamberleridi çok ǵavǵâ çekdiler

304b (1) ve çerilere pîş-rev oldılar ve zaḥmetler çekdiler ilâhî ben dilerven kim beni (2) miskînlık maǵâmına ǵoyasın ve bî-çârelik ve ḥörlük vèresin kim benüm (3) belâ çekmeǵe tǵatam yoǵdur ebû bekr varrâǵ sözleridür eydür âdemîler (4) üç kısımdur

beglerdür ve ‘âlimler ve fuqarâlardur beglerdür azıcağ halkuñ (5) dirligi azar ve kaçan kim ‘âlimler azıcağ halkuñ dîni azar ve kaçan kim (6) fuqarâ azar halkuñ hulķı azar ve eydür her kim şehvetine uyarsa (7) ğalebesi artuğ olur ve her kimüñ kim ğalebesi artuğ ola göñli kararur ve (8) her kimüñ kim göñli kara ola halkıla düşmen olur ve göñli ölür (9) tamuya müstaħağ olur ve bir kiři andan öğüt istedi eyitdi bir taş (10) götür ve iki ayağunuñ ur sı ve bir bıcağ al dilünü kes dēdi ve daħı (11) eydür her kimüñ dili sırrı gelectiye gele ve himmeti kulağı işide gerek kim (12) anuñ zāhir dili güng ola ve şūret-i kulağı sağır ola imdi bu oturmağıla (13) olur ve oturmağ dil saklamağıla olur ve ayak sımağıla olur ve eydür (14) hağ te‘ālā ādemden altı nesne ister ol altınuñ ikisi göñüldedür (15) tangrı emrin ta‘zīmlemek ve halka şefkat eylemek ve dilden daħı iki nesne

305a (1) ister bir tangrınuñ birligine ikrār eylemek ve halka yumşaq söylemek ve kalan (2) endāmlardan daħı iki nesne ister bir şabr eylemek ve hilm ve alçaqlıķ eylemek (3) ve eydür her kim kendü nefesine ‘āşığ ola kibr ve hōrlıķ ve ħased (4) anuñ üzerine ‘āşığ olur ve her kim şehvet üzerine rāzı ola (5) göñli üzerine nevmīzlıķ ağacını dikdi ve eydür eger tama‘a eyitseler kim (6) atañ kimdür eyde idi qaderlenmiş rızqa şek dutmağdur ve eydür dört (7) qatı düşmen vardur ve anuñ dört yardımını vardur ol dört qatı düşmen (8) evvel şeytān ikinci nefis üçünci dünyā sevgüsü dördünci halka qarışmağ (9) imdi şeytānı qatı düşmen bilmek gerek nefse muħālefet eylemek gerek dünyeden (10) saqınmağ gerek ve halkdan ‘uzlet eylemek gerek kim qurtıla yoğsa helāk (11) olur ve eydür çünkim hağ te‘ālā suyu yaratdı dükeli renglerden anuñ (12) rengin eyledi ve dükeli dadlardan aña dad vērdi bu ma‘nīdendür kim (13) hīç kimsene sunuñ rengin bilmez kim nece rengdür ve dadın daħı hīç (14) dada beñzetmege yaramaz pes mūcib-i ħayātdur ve dükeli nesnelereñ dirligi (15) anuñladur nētekim hağ sübhānehū ve te‘ālā qur‘ān içinde buyurdı

305b (1) *el-mā’i külle şey’in ħayyin* eydür dervīşlik dünyāda bir pāzīşāhlıķdur kim hīç (2) kimseden ħarāc istemez ve āħiretde cebbār-ı ‘ālem ħisāb istemez eydür her (3) kim érte durugele lehv ve la‘b ve lağv ve ğaybet ve fuħş sözlere meşğūl (4) ola bilgil kim ol gece ħarām loğma yemişdür ve her kim érte durugele (5) namāza ve tehlīle ve tesbīħe ve istiğfāra ve qur‘ān oğımağ meşğūl ola bil (6) kim ol gece helāl loğma yeyüpdurur ve eydür her kim tangrı kullığından (7) qaça vācibdür anuñla anı ēdeler kim qaçmış kula ēdeler ve eydür şıdğ oldur (8) kim senüñle nefis arasında ħicāb ola ve sordılar kim şıdğ nedür eyitdi (9) şıdğ bir nūrdur kim kul anuñla münevver olur kendü aħvāli içinde ve yağın (10) oldur kim seni müttaqīler derecesine ērgüre ve andan şordılar kim zūhd nedür (11) eyitdi zūhd

dört harfdür zī zīneti terk eylemekdür hī hevāyı (12) terk eylemekdür dāl dünyāyı terk eylemekdür ve eydür her kim tangrıyı (13) bildi tangrınıñ heybeti gönlinde ve zikri dilinde zāhir oldı ve eydür (14) ihtirāz eyle yavuz ahlāqdan nêtekim haramdan ihtirāz eylesin ve (15) naıldür kim çün aña vefāt êrdi bir ulu anı düşünde gördi

306a (1) kim beñzi şararmış ve kaygulu olmuş ve zārī kıllur ağılardı eyitdi şeyh (2) ne haldür kim böyle ğamgîn olduñ eyitdi nece kaygulu olmayayın kim güristān (3) içine benüm konuşılığuma on cenāze getürdiler kim içinde bir müsülmān yoıldur (4) dēdi rahmetu'llāhi 'aleyhi ve'l-āhar ān hedef-i tır-i melāmet ān şedef-i dür-i (5) kerāmet ān mücerred-i ricāl ān müşerref-i kemāl ān hazā'in-i fazā'il ān (6) 'abdi'llāh-ı menāzil rahmetu'llāhi 'aleyhi yigāne-i ruzigārıdı müteverri' ve mütevekkilidi (7) ve hem dünyādan ve halkdan i' rāz eyleyüpdururdu ve hamdün-ı kaşşār mürıdiyidi (8) ve 'ilm-i zāhir ve bāın içinde zū-fünūnıdı ve çok hadīs semā' eyleyüp (9) -dururdu ve anuñ vaıktinde andan mücerred ve andan aru dirliklü ve andan (10) mefred yoğıdı naıldür kim bir kiři andan bir mes'ele şordı 'abdu'llāh (11) cevāb vêrdi ol kiři eyitdi ikiledin eyit kim añlayumadum eyitdi (12) kākī öñdin dağı demeyedüm dēdi ve eydür her kim peygamber sünnetin (13) terk êderse bilgil kim ol farızayı dağı terk êder zırā sünnet (14) terk êden mübtedi' dür mübtedi' hod şamu iti olur ve eydür vaıktlerüñ (15) yêgregi oldur kim nefis senüñ üzerüne ğālib olmaya vaıktlerüñ şomrağı

306b (1) oldur kim sen nefsünden alu olasın ve eydür ben 'aceblerüm şol kiři (2) kim hayādan söz söyleye ve kendözi tangrıdan utanmaya eydür büte dapmaı (3) yêgrekdür kiři mālına dapmaıdan nêtekim ibrahīm 'aleyhisselām sözün çalab (4) haber vêrür *muhammed-i muştafāya ve-cnübni' ve-beniyye en na'büde'l-eşnāme* ya'nı ey çalabum (5) yığkıl beni ve dağı benüm oğlumı kızumı da büte dapmaıdan tefsirde büt dēdügi aıçaya (6) dapmaıdan demekdür ve sordılar faır nedür eyitdi dünyādan ve āhiretten kesilüp (7) tangrıyı istemekdür ve her kim geımiş vaıktleri fayidesüz yere yād kıla (8) hāzır vaıkt naıldini elden kıoya ve sordılar kim 'ubüdiyyet nedür eyitdi rücü' (9) eylemekdür tangrıya dükeli işlerde ve eydür tangrınıñ gerçek kıulı oldur kim (10) ol kendözine kıullıkcı istemeye kıaçan kim kıul kendözine hizmetkār isteye (11) kıullıı haddinden çıkıar ve edebi elden vêrür ve eydür haı sühānehū ve te'ālā (12) birıac haşleti kıur'an içinde yād kıılupdur illā dükelinisünñ hatmini istiğfār (13) birle kıılupdur nêtekim tangrı te'ālā kıur'an içinde yād kıılupdur *eş-şābirine* (14) *ve's-şādiğine ve'l-kānitine ve'l-münfikine* pes ma'lüm oldı kim istiğfardan yêgrek (15) maıām yoğımış tākım kıul baıa kendü taışırılığına cümle aıvāl ve

aḥvāl

307a (1) ve ef'āl içinde istiğfār eyleye ve eydür ıkanķı beg kim kendü nefsi gölgesini (2) kendünüñ üstinden götüre cümle ḥalk anuñ gölgesinde diñlene eydür her kim (3) bir nefes riyāsuz ve şirksüz ḥaķķıla mu'āmele eyleye ol nefes bereketinde (4) dükeli 'ömri eyleye gece naķldür kim bir kiři aña eyitdi kim senüñ imānuñ (5) dürüstdür ve 'aķıbetüñ ḥayrdur dēdi eyitdi bundan böyle baña dirlik gerekmez (6) dēdi düşdi cān vērdi ve anuñ türbesi niřābūrdadur ve toprağı (7) dükeli renclere kefaretdür raḥmetu'llāhi 'aleyhi ve'l-āḥar (8) ān ḥ'oca-ı dervīř ān ḥāzır-ı bī-ḥīř ān dānende-i 'uyüb-ı ḥīř (9) ān tā'at firistāze be-pīř ān ḥazāne-i ḥaķāyık ve ma'ānī şeyḥ 'alī (10) isfahānī raḥmetu'llāhi 'aleyhi ululuk içinde artuğıdı ve meřāyihler içinde (11) müte'ayyinidi ve ebū turāb ve şeyḥ cüneyd yārānlarındanıdı ve anuñ sözleri (12) ḥaķāyık içinde artuğıdı ve anuñ mu'āmeleti ve riyāzeti ve ḥalavātı kāmil (13) –dür naķldür kim 'ömer ve ebū 'ořmān raḥmetu'llāhi 'aleyhimā isfahāna (14) geldiler ve şeyḥ 'alī birle řoḥbet eylediler ve ebū 'ořmānuñ otuz biñ direm (15) borcu varıdı şeyḥ 'alī bir kezden ödedi ve anuñ sözidür kim eydür

307b (1) tā'at üzerine èrmek tevfiķ 'alāmetidür ve muḥālif işlerden gerü durmaķ (2) sa'adet 'alāmetidür eydür dünyā 'azizliğı mālıludur ve āḥiret 'azizliğı (3) a'mālıludur eydür her kim 'ilm ve edeb istemek ardınca olursa uçmaķ (4) daḥı anı istemek ardınca ola ve her kim ma'şiyet istemek ardınca (5) olursa ṭamu daḥı anı istemek ardınca ola ve eydür günāhdan ḫararmıř (6) gönüllere söz řol ḫadar eřer eder kim bir kiři elin güneş zerreleri içine (7) ṭuta şanur kim eli içi toṭoludur ve çünkim elin darta avcında (8) ḥiç nesne ḫalmaz eydür her kim 'ibādet ve 'amel ḫılmaķdan tangrıya yaķınlık (9) isterse anuñ ıraķlığı dereceden içerü giren ařl güneşden ne (10) ḫadarısa ol andan daḥı ıraķdur ve eydür ḫuzūr yeğrek yaķından (11) andan ötrüdüdür kim ḫuzūr gönül içinde mütevaṭṭin olur ve degme (12) –kez ḡaflet aña yol bulmaz ve yaķın ādemüñ gönline ḡāḥ gelür ḡāḥ (13) gider ve eydür 'aķiller tangrı ḫükmi içinde dirlik ederler ve zākirler (14) tangrı raḥmeti içinde dirlik ederler ve eydür baylığı diledüm 'ilm içinde (15) buldum ve faḫr diledüm faḫr içinde buldum ve 'āfiyet diledüm ḫāmüřlük

308a (1) içinde buldum ve rāḫat istedüm ḫalkdan nevmīz olmaķda buldum ve naķl (2) –dür kim şeyḥ ebū'l-ḫasan eyitdi bir gün şeyḥ 'alī ile giderdük nā-ḡāḥ (3) şeyḥ lebbeyk dēdi ařaḡa oturdı bu kez secdeye vardı gördüm kim (4) nizā' ḫāli yētiřdi ben eyitdüm lā ilāhe illā allāhu deḡil tebessüm eyledi (5) ve eyitdi benüm iřüm bitmiş eger tevḫīd kelimesin baña şimdi dēdürürseñ (6) anuñ 'azameti ḫaķķıyıçün kim benümle anuñ arasında 'izzet

hicâbından (7) nesne yokdur dèdi ve cān ısmarladı andan soñra şeyh ebū'l-ḥasan (8) bu hacâlet içre ƣalıpdururdu kim ben tangrı velīsine neme geregidi kim (9) tevḥīd kelimesin telƣın eyleyem *ve-aḥcelete ve-aḥcelete* dèridi ve te'essüf⁶³ (10) yèridi aƣlarıdı raḥmetu'llāhi 'aleyhi ve'l-āḥar ān müftī-yi (11) vilāyet ān muƣtedī-yi hidāyet ān ḥāris-i 'aƣl ve şer' ān 'ārif-i (12) aşl ve fer' ān pīr-i muḥtāc şeyḥ-i vaƣt ḥayr-ı nessāc raḥmetu'llāhi 'aleyhi (13) baƣdād meşāyihlerinüñ ögüşinüñ üstādı olıdı va'z ve feşāḥat ve 'ibāret (14) içinde mühezzeb ve yigāne idi ḥulƣı ve ḥilmi ğāyetidi vera'ı ve mücāhedesı (15) ve riyāzeti ve mu'āmelesinüñ hīç ḥaddi yoƣıdı ve anuñ nefesi ve geleceleri

308b (1) mü'eşşiridi göñüllerde ƣoyardı ve hīç gün olmayadı kim birƣac kişi anuñ (2) meclisine gelüp tevbe eyleme[ye]yidi veyāḥuz müsülmān olmayaydı şeyḥ şiblī (3) ve ibrahīm-i ḥavvāş anuñ meclisinde tevbe eyleyüpdururlardı ve cüneydüñ ḥāş (4) yārānlarındanıdı ve cüneydüñ i'timādı ve i'tiƣādı aña bergidi naƣldür (5) kim ol kendü vaḥānından gitdi şām éline vardı ve dilerdi kim ka'be (6) seferin éde bir gün bir zālim kişi aña uğradı ve eyitdi şöyle beñzer kim (7) sen ƣulsın işüñden ƣaçupdurursın eyitdi gerçeksın kim ben ƣulvan (8) imdi ben seni ƣıyümde dutarvan kim yine seni issüñe ısmarlayam ḥayr (9) eydür benüm daḥı ārzüm ve dileğüm oldur kim bir kişi beni duta issüme (10) ısmarlaya dèdi bu kez ol er eyitdi ḥāliyā bu dem sen benüm ƣulumsın (11) dèdi aldı evine ilette aña iş buyurdu işledürdi ve ol ne kim (12) dèrse aña muḥtāc idi vardı aña culhalıƣ öğretti neçe yıllar anuñ (13) işin işlerdi ol er eydürdi kim yā ḥayr eydürdi kim (14) lebbeyk ne buyursın bu kez ol er i'tiƣādına ve tā'atına baƣdı işine (15) peşimān oldı ve göñlinde eyitdi kim tangrınuñ velīsiyimiş eger benüm

309a (1) satun alınmış ƣulumısa daḥı böyle étmeyeyidi dèdi eyitdi yā ḥayr ƣoƣ (2) ḥayruñ degdi baña ḥelāl eyle andan gerü varƣıl kendü işüñe (3) meşğül olƣıl dèdi pes andan durugeldi ka'beye vardı ḥac (4) şerāyiḥlerin yèrine getürdi ve şol mertebeye érte kim cüneyd aña (5) eydürdi kim aduña göre dükeli ḥayrı ḥaƣ te'ālā saña vèrdi dèrdi (6) naƣldür kim ḥayr dā'im culhalıƣ éderdi ve işinden durıcaƣ dicle (7) kenārına varurdu 'ibādete meşğül olurdu bir gün bir ƣarınuñ bèzin (8) doƣıdıydı ƣarı eyitdi varayım aƣçasın getüreyim illā seni bunda bulımazsam (9) aƣçasın kime vèreyim dèdi eyitdi ilet dicle ırmaƣına bırak dèdi ƣarı (10) geldi ḥayrı bulamadı aƣçayı ilette dicleye bırakdı şeyḥ dicle ırmaƣı (11) ƣıyında dururdu balıƣlar ol aƣçayı getürdiler şeyḥe degürdiler ol zamāne (12) meşāyihleri bunu işitdiler bu ḥāli andan begenmediler eyitdiler kim er oldur (13) kim bunuñ gibi

⁶³ yazılmış.

oyunlara meşgûl olmaya d diler kim bu dükelisi hic bdur (14) na ld r kim hayr eydür bir gün evde otururdum h t ruma bu geldi (15) kim cüneyd Şimdi  apuda durur ola yine bu endişeyi h t rumdan  ı ardum

309b (1) durdum taşra  ı dum gördüm kim cüneyd taşra dururdu başa eyitdi (2) y  hayr evvel beni aŐdug n s 'at ne un gelmed n dedi Şimdi gelürsin (3) dedi na ld r kim hayr eydür bir gün mescid içinde otururidum bir derviŐi (4) gördüm kim beŐzi Şararmış ve  ayguya batmış  apuda otururidi ben eyitdüm (5) saŐa ne çatı h l ugradı kim böyle  aygulu olmıŐsin eydür Şimdiye degin (6) başa er d mege yarardı Şimdi ben muŐannesden daşı alu oldum eyitdüm ne (7) h ld r eyitdi m c hedeyi  odum r hat  ab l eyledüm dedi ba dum gördüm (8) kim bir altun  adar zek t a  asın bir kişiden  ab l  tmıŐimiŐ ol gün (9) ŐunuŐ gibi  ayguya ŐataŐmıŐ ve anuÇ sözleridür kim eydür *el- 'im n  'ury n n* (10) *ve-lib s h 't-ta v * ya' n  eydür İm n yalnızca dur ve anuÇ lib sı perh zker (11) -likd r ve daşı eydür havf tangrınuŐ kamcısıdur  ullar kim edebs zligi (12) h   dineler anuŐla edebler  dedi ve daşı eydür havf niŐ nı oldur kim (13)  un 'amel g yete  riŐe anuÇ işinden ta Őirlikden ve 'acdzan artu  (14) hiç nesne görmeye na ld r kim hayr yüz yigirmi yaş yaŐadı (15)  unkim vef t va tı geldi aŐŐam nam zıydı kim 'azr  'il aÇa  riŐdi

310a (1) hayr başın yasdu dan  aldurdu ve aÇa çağırdı kim y 'azr 'il tangrı buyruğın (2) y rine getür vey   o beni tangrı buyruğın y rine getüreyin dedi n tekim saŐa (3) eyitdi kim var hayruŐ c nın al ve başa daşı eyitdi kim var nam z va tı gelicek (4) nam z  ıl pes 'azr 'il aÇa mühlet verdi t   b-dest aldı nam z  ıldı (5) andan c nın ha  a iŐmarladı ve  ld ginden ŐoŐra bir ulu anı düşinde (6) gördi ve eyitdi tangrı senünle ne  ıldı eyitdi tangrıyla benüm arama girmeŐ (7) ve bundan ŐoruŐ kim n te  urtıldıŐ d ny  naŐsılıĐından ve ha   arasından d y  (8) raŐmetu'll hi 'aleyhi ve  hir  n Őerif-i a r n  n laŐif-i (9) ihv n  n mütemekkin-i taŐikat  n mütevekkil-i ha ı at  n ka' be-i m s lm n  eb  (10)  amza-ı hor s n  raŐmetu'll hi 'aleyhi ulu meŐ yihlerindenidi ve taŐikat içinde (11) g yete ve ha ı at içinde b -nih yetidi ma' n leri varıdı reff'  'l- adr (12) ve ' li-himmetidi ve fir set ve zek vet içinde  yetidi ve anuÇ riy zetleri (13) ve ker metleri meŐh rıdı ve tevekküli g yeteine deg r pdururdu ve anuÇ men kıbı (14) b -Ő m rdur ve ol sala adanıdı ve niŐ b r Şehrine gelipdururdu ve eb  (15) tur bıla Şoşbet eyleyüpdururdu na ld r kim eb   amza bir kez tevekkülile

310b (1) beriyyeye girdi ve kend zile bir a  a götürmedi ve ta'  m aşlından daşı hiç nesne (2) götürmedi ve 'ahd eyledi kim hiç kimseneden nesne dilemeye ve kimseneye iltifat

(3) eylemeye naıldür kim anuñ bir kızardaşı varıdı anı yavlağ severdi (4) çünkim ebū hamza ka‘beye gönildi gördi kim hıç nesne bile götürmedi bir (5) pāre gümüñ anuñ hırkasınuñ yağasına dikdi anuñ andan haberi yoğıdı (6) çünkim ayağın beriyyeye bağıdı nā-gāh hātıfden bir ün işıtdi kim eydür (7) yā hamza utanmazmıñsın kim ol tangrı gögi senüñ üstüñde direksüz (8) dutar kādır degül midür kim senüñ karnuñı acıkıdurmaya sen tecríd ve tevekkül (9) ehliven dērsin hırkañda gümüñ götürürsın dēdi ebū hamza çünkim (10) bunu işıtdi feryād eyledi kendözin aradı ol gümüñi kendüden (11) ırak eyledi birez ilerü vardı nā-gāh bir ağzı açuğ kıyu varımıñ (12) ol kıyuya düşdi ve aña hıç ziyān degmedi ve çünkim bir gün ve iki (13) gün gitdi nefsi tağazā eyledi ve içinden eyıtdi kim *velā tülkü* (14) *bi-eydiküm ile’t-tehliketi* ya‘nī kendü nefsuñnüzi tehlukeye kendü elüñüzile bırakmañ (15) bileñde aqçāñ ve bir kesek etmegüñ yoğdur ac olursın gerü dön

311a (1) dēdi ebū hamza eyıtdi ol kışı kim kıyu içinde helāk eylemedi kıyudan (2) tağra dağı sağlaya dēdi nefesine uymadı gitdi ve hağğa tevekkül eyledi (3) nā-gāh giderken yine bir kıyuya düşdi bir arslan geldi ve ip getürdi (4) ve ol kıyuya sarğıtdı elüñ bu ipe yapış kim seni yuğaru çekeyin dēdi (5) pes ol ipe yapışdı yuğaru çığıdı kırtıldı ve hātıfden bir āvāz işıtdi (6) çünkim sen bize tevekkül eyledüñ lā-cerem biz dağı seni bir kimseneyile kırtarduğ (7) kim ol cānlar helāk eyleyicidür dēdi arslan yüzin yere sürdi (8) ve kıyruğların buladı gitdi naıldür kim cüneyd bir gün iblīsı gördi kim (9) erenler boynına ayağların basardı ve başlarına çıkardı cüneyd eyıtdi yā mel‘ün (10) utanmaz mıñsın kim bu erenlere bu küstāhlığı ēdersin ve boyunlarına ayağüñ (11) başarsın dēdi iblīs eyıtdi bunlar erenler degüllerdür zīrā dünyā sevgüsü (12) henüz bunlaruñ gönüllerinde vardur dēdi eger gercek er isterseñ (13) var fulān kıya dibinde göresin dēdi cüneyd eydür durdum ol dēdügi (14) kıya dibine vardum gördüm kim hamza ‘ibādete meşğül olımıñ şabr ētdüm (15) namāzdan fāriğ olınca çünkim namāzdan fāriğ oldı eyıtdi yā cüneyd

311b (1) yalan söyler ol mel‘ün gercek erenleri iblīs göziyile göremez ve anuñ (2) yöresinden dağı geçemez dēdi naıldür kim hamza her yıl hiçāza giderdi (3) ve iğrām geýürdi ve iğrāmın hergiz çıkarmazdı şöyle yürürdi tā ol (4) iğrām bezi anuñ arğasında eskirdi yine iñilerdi vağtinde ve bu birğac (5) kelimeyi ebū hamza-ı ħorāsāñı sözlerindendür ve aña sordılar kim üns nedür (6) eydür üns oldur kim anuñ gönli tar ola ħalk arasında oturıcağ (7) ve şād ola ħalvete girüp oturıcağ ve aña sordılar kim ħarīb kimdür eyıtdi (8) ħarīb oldur kim ħavüm ve ħaşımları arasında ola ve ħağğı unıda (9) ve eydür her kim tangrıyı seve dükeli ħalk anı severler ve aña müştāğ olur (10) –lar andan şordılar kim

tevekkül nedür eyitdi tevekkül oldur kim érte (11) durugele gécesin añmaya ve géce olıcağ értesin añmaya bir kişi öğüt istedi (12) eyitdi azıqlan şol seferi çünkim ileyüñdedür ve çünkim ol dünyeden gitdi (13) nîşâbûr içinde ebû hafş-ı haddâd kıyında kodılar rahmetu'llâhi 'aleyhi (14) ve'l-âhar ân rükn-i rûzigâr ân kûtb-ı ebrâr ân ferîd-i dehr (15) ân vaĥîd-i 'aşr ân 'âşık-ı ma'şûk şeyĥ-i vaĥt aĥmed-i mesrûk rahmetu'llâhi

312a (1) 'aleyhi tûs ehlindenidi ve baĥdâd şehrinde olurdu ve dükeli ulular ittifaķıyla {ol tangrınıñ velîlerindenidi ve anuñ kûtbu'l-medârıla} (2) şöĥbeti varıdı ol ĥoz kûtbıdı ve andan sordılar kûtb kimdür (3) zâhir eylemedi ammâ işâret şöyle kıldı kim cüneyd kûtb-ı vaĥtdür zîrâ (4) cüneyd temkîn ehlinden kırk kişiye ĥizmet eyleyüpdururdu ve bulardan (5) fâ'ideler dutupdururdu ve aĥmed-i mesrûk daĥı cüneyd ber-â-beri kişiyidi (6) ve 'ulûm-ı zâhir ve bâtın içinde tamâmıdı ve mücâhede ve taĥvâ içinde mânendi (7) yoĥıdı ve ĥâriř-i muĥâsibî ve serî saĥatî şöĥbetin bulmışıdı naĥldür (8) kim aĥmed-i mesrûk eydür bir gün benüm ĥatuma bir pîr geldi ve gökcek (9) geleciler söyledi ve eydürdi kim her ne dürlü nesne kim sizüñ ĥâtıruñuza (10) gele baña eydüñ kim ben anı yerine getürem dêrdi aĥmed eydür benüm (11) ĥâtıruma bu yörendi kim bu cühüddur pes bu nesne kim benüm ĥâtıruma (12) geldi idi vardum cerîriye dêdüm cerîriye ĥatı geldi bunuñ gibi kişi (13) nête cühüd ola dêdi pes ben eyitdüm imdi gel ikimüz bile bu pîrden (14) soralum dêdi ben eyitdüm yâ pîr sen eyitdüñ her ne kim sizüñ ĥâtıruñuza (15) gele ben anı yerine getürem dêdüñ imdi benüm göñlüme bu geldi kim

312b (1) sen cühüdsın gel imdi İmân getir dêdüm pes ol pîr çünkim bu (2) sözi işitdi barmaĥın götürdi ve eyitdi *eşhedü en lâ ilâhe illâ'l-lâhü* (3) *ve-eşhedü enne muĥammeden resûlu'l-lâhi* andan şöñra eyitdi dükeli dînler üzerine naĥar (4) eyledüm ĥaĥ dîn müsülmân dîniyimiş dêdi ve bu birĥac kelimeyi aĥmed-i mesrûk (5) sözlerindendür eydür her kim tangrıdan artuĥ nesneyile şâz ola têz (6) ola kim anuñ řâzılıĥı ĥayĥuya mübeddel ola ve andan sordılar kim taĥvînüñ (7) ĥaddi nedür eyitdi göñlin dünyâ sevgüsine baĥlamaya ve gözi ĥuyruĥıyla (8) daĥı dönüp dünyâya baĥmaya ve eydür bâtıl işlere baĥmaĥ ĥaĥ ma'rifeti (9) göñülde giderür ve eydür her kim tangrıya dost ola kimse aña (10) düşmen olmaya ve eydür mü'min göñlinde ĥavf gerek kim recâdan (11) ĥâlib ola ve eydür ma'rifet aĥacını fikret suyıyla suvarmaĥ gerek (12) ve ĥaflet aĥacını bîzârlıĥ suyıyla savurmaĥ gerek ve tevbe aĥacını peřimânlıĥ (13) suyıyla suvarmaĥ gerek tâ ĥurtılmaĥ yemişini yeye ve uçmaĥa gire ve eydür (14) her kim inâbet derecesine êrmeyince ma'rifet ĥama'ın eyleye cehl (15) dōřeginde oturmış ola eydür her kim irâdet ve inâbet ĥalebin eyleye

313a (1) tevbe maķāmina ėrmedin muķāl-ı ‘aķl ola eydūr zūhd oldur kim ķacetūñi (2) tangrıdan artuķdan istemeyesin dēdi raķmetu’llāhi ‘aleyhi ve’l-āķar (3) ān şeyķ-i millet ān ķuķb-ı devlet ān zeyn-i aķķāb ān rūkn-i erbāb (4) ān Őubķ-ı maķrıķ-ı yeķribī ‘abdu’llāh aķmed-i maķribī raķmetu’llāhi ‘aleyhi (5) meķāyihlerūñ mūrŐidiyidi ve ķudemā ulularındanıdı ve evliyā ũstāzlarındanıdı (6) ve bu ķā’ifenūñ ekķerinūñ i’timādı ańayıdı ve ‘aceb vilāyeti varıdı ve mūrīd (7) terbiyet eylemek iķinde niŐānıdı ve dūkeli gōñũller iķinde maķbūb ve ulular (8) iķinde maķlūb ve mergūbıdı ve tecrīd ve tevekkũl iķinde kimse anuñ (9) bigi yoĝıdı ve ibrahīm-i Őeybānī ve ibrahīm-i ķavvāŐuñ pīriydi⁶⁴ ve anuñ (10) kelimeleri refī’ dūr ve kerāmetleri zāhirdūr ve anuñ ‘ōmri yũz ve (11) yigirmi yıla ėripdururidi ve her nesne kim ādemīlerūñ elleri ańa ėrmiŐ (12) olayıdı anı yemezidi yēdũgi semen tozıyıdı ve mūrīdleri ķanda kim (13) semen tozı bulayıdı ańa getũrũrleridi anı ũyũn ėdinũrdi ve dā’im (14) mūrīdleriyle sefer ėderidi ve hemīŐe iķrām tōnin ĝeyũrdi ve ķũnkim (15) ķaremden taŐra ķıķarıdı yine iķrām ĝeyũridi ve anuñ tōni herĝiz

313b (1) kir olmazdı ve saķı uzun olmazdı naķldūr kim aķmed-i maķribī eydūr (2) bir ķam atamdan mīrāŐ degdi idi anı satdum ben eyitdũm bunu ilteyim (3) ka’be mũcāvırlarına ũleŐdũreyin dēdũm ķũnkim beriyye iķine ĝirdũm ĝiderdũm (4) ve bu aķķayı bēlũmde baĝlu idi nā-gāh bir ķarāmī ‘arab yoluma arķırı ĝeldi (5) bańa neñ var dēdi ben eyitdũm elli altunum var eydūr bańa vēr eline (6) Őunu vērdũm aldı Őaydı ĝördi kim elli altundur pes altunı (7) bańa ĝerũ vērdi ve devesin ķōkerdi eydūr ĝel bu deveye bin ĝidelũm (8) dēr ben eyitdũm beni n’ēdersin eydūr senūñ Őıdķuńa ve tōĝrılıĝuńa (9) baķdum gōñlũm seni sevdi dēdi ben dilersem dilemezsem devesine (10) bindũrdi ka’beye bile varduķ ķā’ata ve riyāzete meŐĝũl oldu tangrınuñ (11) evliyālarından oldu naķldūr kim aķmed-i maķribī eydūr bir kez beriyye (12) iķinde ĝiderdũm bir tāze yigitĝe ũĝradum ĝördũm kim azıķsuz ve binitsũz (13) ĝider ben eyitdũm ėy cũvānmerd azıķsuz ve binitsũz ķanca ĝidersin eydūr (14) saĝdınuńa ve Őoldınuńa baķ andan baŐuñ ķaldur yuķaru baķ hīķ tangrıdan (15) artuķ nesne ĝörũr misin ben eyitdũm ne yēre baķarsam tangrı anda ķāzırdur

314a (1) eyitdi ol tangrı kim ne yēre baķarsañ ķāzır ola benũm rızķımı bańa ĝeĝũrmeye mi (2) dērsin dēdi naķldūr kim aķmedūñ dōrt oĝlı varıdı dōrdine daķı (3) pīŐe ũĝretiyidi eyitdiler yā şeyķ bu bīŐe bunlaruñ ne lāyıkıdur dēdũm kendũ (4) pīŐeñ neyķũn ũĝretmezsin dēdiler eyitdi anuñķũn kim benden Őońra kendũ (5) elleri emeklerin yēyeler benden Őońra varup ben fulān oĝlıyam dēyũp Őiddīķlar (6) ciĝerin yēmeyeler dēdi nētekim

⁶⁴ biridi yazılmış.

peygamber buyurur *kül min kaddi yemînike ve-‘araķı cebînike* (7) *ve-lâ te ’kül min dînike* ya‘ nî eydür yegil elüñ emeginden veyâ alnuñ derinden (8) deynüñden yemegil dediler ve bu birkaç gelecı şeyh aħmed-i mağribî sözlerinden (9) –dür eydür her kim ķullıķ da‘ vîsin êde anuñ göñlinde murâd ķalmıř ola (10) da‘ vîsi yalandur eydür ķullıķ şol kişiye dürüst ola kim kendü murâd (11) –ları fânî ola ve tangrısi murâdlarıyla bâķî ola ve eydür dervîřlerüñ (12) ħörırağı oldur kim bayları dünyâdan ötrü ‘azîz duta ve aña baña nesne (13) vërsün deyi tevâzu‘ eyleye ve eydür ħaķ vërdüğü rızķa ķâni‘ ve râzı (14) olan dervîşlere tangrınuñ emînleridür eydür ol dervîşler kim dünyâyı (15) terk êdüpdururlar ħaķķ üzerinden belâlar anlaruñ du‘ âsı berakâtında def‘ olur

314b (1) ve dünyâ bunlaruñ vücûdı berakâtında ķâ’îmdür eydür ben dünyeden inřâfluraķ (2) ħiç görmedüm çünkim sen aña ħizmet eylesesin ol dağı saña ħizmet (3) eyler ve çünkim sen anı terk êdesin ol dağı seni terk êder ve naķl (4) –dür kim anuñ vefâtı tûr-ı sînâ tağında oldu ve türbesi dağı anda (5) –dur raħmetu’llâhi ‘aleyhi ve’l-âħar ân zübde-i evliyâ (6) ve ‘umde-i aşfiyâ ân maķbûl-ı imâmet ân maħşûř-ı kerâmet ân şeyh-i (7) penhânî ebû ‘alî cürcânî raħmetu’llâhi ‘aleyhi ulu meşâyihlerdenidi ve tarîķat (8) cüvânmerdlerindenidi ve mücâhede içinde kâmilidi ve ‘ibâdet ve tã‘at (9) içinde ‘âmilidi ve çok taşnîf kılpdururdu ve riyâzet ve mu‘âmelet (10) içinde kâmilidi ve anuñ kelimeleri maķbûl ve mezkûridi ve ol ħakîm-i (11) tirmidî mürîdi idi ve anuñ sözidür kim eydür üç nesne tevĥîdüñ (12) libâsıdur ħavf ve recâ ve maħabbetdür ħavf artuķlığı ħaķķa lâyıķ (13) eyler recâ artuķlığı ümîzlerine êrgürür maħabbet artuķlığı ħaķķa ulaşdurur (14) ve eydür ħâyif oldur kim dünyeden ķaça ve râcî oldur kim istemekden (15) diñlenmeye ve muĥîb oldur kim maħbûbı diledüğü yerde yüriye ve eydür

315a (1) sa‘âdet ehli oldur kim farîzayı fevt eylemeye ve sünneti terk eylemeye ve bid‘at (2) işlerden ayruķ ola eydür bez-baĥtlıķ nişanı oldur kim geçmiş yazuķlarını (3) ħaķķ içinde âşikâre eyleye ve aña iķrâr eyleye ve eydür velî oldur kim (4) anuñ ħâli fânî ola ve ħaķ müşâhede bāķî ola ve çünkim böyle (5) olıcaķ ħaķ te‘âlâ anuñ işine mütevellî olur ve aña vilâyet bağışlar (6) ve anuñ kendüsiyile dilegi olmaz ve ħaķdan ayruğıla ķararı olmaz ve eydür (7) ‘ârif oldur kim be-küllî göñlini mevlîye bağlaya ve eydür her kim (8) ħaķ ķapusına mülâzemet eyleye ve ol mülâzemetden tangrı aña ķapu açā (9) ve eydür velî oldur kim řâĥib-i istiķâmet olmaķlığı seve ve řâĥib (10) -kerâmet olmaķlığı sevmeye zîrâ nefis kerâmet ister istiķâmet (11) istemez eydür rızâ ‘ubûdiyyet sarâyıdır ve şabr anuñ ķapısıdır ve (12) eydür buĥl üç ħarfdür bî belâdur ħı ħâ’indür lâmı levmdür imdi (13) baĥîl yarın

kendözi belâ içinde olacaqdur ve işi heb ziyân olacaqdur (14) ve tamuya müstaḥak olacaqdur dedî rahmetu'llâhi 'aleyhi rahmeten vâsi'aten (15) ve'l-âḥar ân şâḥib-i maḳâm-ı istiḳâmet ân 'âlî-himmet-i imâmet

315b (1) ân şem'-i 'âlem-i tevfiḳ ân rûkn-i ka'be-i taḥḳîḳ ân kıble-i rûḥânî (2) şeyḫ ebû bekr-i kettânî rahmetu'llâhi 'aleyhi milletüñ şeyḫiyidi ve zamânenüñ (3) pîriyidi vera' ve taḳvâ ve zühd içinde yigâne idi ve riyâzet ve mücâhede (4) ve mu'âmele içinde nişâne idi çok taşnîfler düzûpdururdu ve anuñ (5) firâseti ve zekâveti ve vilâyeti kemâl derecesine êrûpdururdu ve envâ'-ı (6) 'ulûm içinde zû-fünûmıdı ve cüneyd ve bû sa'îd-i ḥarrâzî ve nûrî (7) şoḥbetin bulmuşıdı ve aña ḥarem çırâğı dërleridi ve mekke mücâviriyidi ve ol (8) tâ vefâtı vaḳtine dek gece evvelinden tâ êrte namâzı vaḳtı olunca namâz (9) kılırdı ve namâz içinde yedi muşḥaf ḳur'ânı ḥatm eylerdi ve eydürler kim (10) ol ka'beyi tavâf kılırken on iki biñ kez ḳur'ânı ḥatm eyledi dërler (11) ve otuz yıl ka'bede oldu bu otuz yıl içinde aḥşam âb-destiyile (12) êrteye degin namâz kılırdı ve êrte yine ol âb-destile aḥşam namâzın (13) kılırdı ve otuz yıl tamâm uyumadıydı ve anuñ vücûdı firişte şıfat (14) olmuşıdı naḳldür kim ol evvel yigitligi ḥâlinde anasından destür (15) diledi ve ka'be seferine 'azm eyledi çünkim ayağın beriyyeye başdı aña

316a (1) iḥtilâm vâḳi' oldu ḡusl vâcib oldu öginde bu endîşe geçdi kim meger (2) anamuñ gönli baña melûldür ve aña ḥaḳḳınuñ şartların yerine getürmedüm ola dedî (3) pes beriyyeden gëru döndi anasına geldi gördi kim anası ḳapu öñinde oturmuş (4) ve muntazır olmuş eyitdi yâ ana gönllüñden baña destür vërmedüñ midi eyitdi (5) belî destür vërdüm ammâ 'ahd eyledüm kim sensüz bu ev içine baḳmayam (6) ve bu ḳapuda otururvan ve du'âya meşḡul olurvan dedî pes anasınun (7) elin ayağın öpdü yine destür diledi yüzün beriyyeye dutdı gitdi ve (8) naḳldür kim ebû bekr eydür bir gün beriyye içinde giderdüm gördüm kim bir (9) dervîş ölmüş yatur başı ucına vardum baḳdum gördüm kim güler ben eyitdüm (10) yâ dervîş sen ölüpdurursın neye gülersin eyitdi tangrınun muḥîbleri (11) böyle ölür dedî naḳldür kim ebû'l-ḥasan eydür bir vaḳt azıksuz ve binitsüz (12) beriyyeye girdüm beriyyeyi geçdüm bes bir ḥavz kenârına êrdüm oturdum ögümden bu (13) geçdi kim neyise beriyyeyi geçdüm ḳurtıldum dedüm nâ-gâḥ bir kişi saḡ yanumdan (14) çağırdı ve eyitdi *lâ-teḥaddiş nefseke bi'l-ebâtili* baḳdum gördüm çağırın ebû bekr-i (15) kettânîyimiş pes tevbe kıldum tangrıya döndüm dedî naḳldür kim ebû bekr

316b (1) eydür bir gün benüm ögümden geçdi kim *'alî kerreme'l-lâhü vechehü* ḥaḳḳına dëyüp (2) -dururlar kim *lâ fetâ illâ 'alî* ve hem fütüvvet ve mürüvvet andan

münteşir olupdur (3) dèrler fütüvvet böyle midür kim gerçi kim {mu‘āviye bâtil üzerine idi} fütüvvetde ve mürüvvete nèce sığardı kim (4) bunların arasında bunca savaş olayıdı ve kanlar döküleydi dèdüm (5) ögümden bu endişe geçdi ammā yine peřimān oldum benüm neme geregidi kim (6) bu endişeyi ögümden geçüreydüm dèdüm řafāyla merve arasında evcügez (7) yapurdurdum ol gece dūřümde gördüm peygamber ‘aleyhisselāmu dört yārānlarıyla (8) bile gelürler ve benümle görüşürler gördüm peygamber ‘aleyhisselāmu ebū bekre iřāret (9) eyledi bu kimdür dèdi ben eyitdüm ebū bekirdür ve ‘ömerden şordı ben (10) eyitdüm ‘ömerdür ve ‘ořmāndan şordı ben eyitdüm ‘ořmāndur çünkim ‘alīden (11) şordı ol endişe kim ögümden geçdi idi utandum hacīl oldum cevāb (12) vèrmedüm ve ‘alī dağı benümle küsilü bigi oldı ve baña bağmadı pes (13) peygamber beni ‘alīyle görüşdürdi ve ‘alī razıya’llāhü ‘anhü baña eyitdi gel kùbeys (14) şağına varalum ve ka‘beyi teferrüc kılalum dèdi durduğ kùbeys şağına varduğ (15) ka‘beyi teferrüc kılduğ çünkim uyumağdan uyandum kendözümü kùbeys şağında buldum

317a (1) ve ol ğubār benüm gönlümden çığdı diñlendüm nağldür kim ebū bekr eydür (2) bir gün bir kiři benümle şoğbet eyledi anuñ şoğbeti baña ağır geldi ve aña (3) nesne bağışladum řabūl eylemedi ve anı aldum eve getürdüm ve eyitdüm ayađuñı (4) benüm yüzüm üstine bas dèdüm eyitdi işleyümezem dèdi pes çok (5) yalvardum zārī kıldum ayađuñı yüzüm üstine bas dèdüm bu kez ayağın yüzüme (6) bağdı ve anuñ mağabbeti gönlümden yer eyledi ve şoğbeti ağırlığı gitdi bu kez (7) kendü helāl vechümden yigirmi dirhem varıdı iletdüm anuñ seccādesi altında (8) şodum gözi kuyruğıyla baña bağdı ve eyitdi ben uř üç gün yoğdur yètmıř (9) biñ kıızıl ve bunca mülk ve esbābları vèrdüm ve bu hāli satun aldum (10) sen dilersin beni yine dūnyā çirkine bulaşdurasın dèdi durugeldi seccāde{sin} (11) silkti gitdi ve ben hiç anuñ ‘azizliği bigi görmedüm ardınca segirtdüm (12) kim erişem ayruğ anı göremedüm nağldür kim ebū bekr eydür bir gün (13) bir pīr seccādesin egnine bırakmış benüm kıyuma geldi ve baña selām vèrdi (14) ve eyitdi yā řeyđ neçün ibrahīm mađāmına gelmezsin ve anda pīrlar ve ‘azizler (15) otururlar ve bir pīr gelmişdür şadış rivāyet eder ol pīrlar anı semā‘

317b (1) ederler ve cānları rāđat bulur dèdi ben eyitdüm ol pīr şadışi kimden (2) rivāyet eder dèdüm eyitdi ‘abdu’llāhdan ve ebū hureyreden ve ibn-i ‘abbāsdan (3) kim bular peygamberüñ mübārek lafzından işitmişler dèr ben eyitdüm ey pīr (4) her ne kim anda isnādıla şaber vèrürler ben anı bunda isnādsuz (5) işidürven dèdüm baña eydür bu eñen çok kuvvettür sen anı kimden (6) işidürsin eydüm *řaddeřenī şalbi ‘an rabbī ya‘nī* gönlüm

tangrıdan işidür (7) ve baña haber vèrür dèdüm ol pîr eydür bunuñ üzerine delîl var mıdur (8) dèdi ben eyitdüm delîl oldur kim sen hıızır peygãbersin dèdüm bu kez (9) hıızır eydür ben şanurdum kim dünyede ne kim tangrı velîsi varsa hep (10) bilürven illâ ebû bekr-i kettânî beni bildi ve ben anı bilümedüm dèdi pes (11) ma‘lüm oldı kim tangrınuñ çok velîleri vardur kim hıızır bilürler (12) hıızır buları bilmez ve dağı çok velîler vardur kim ne anları hıızır (13) bilür ne velî bilür tangrıdan artuğ anı hıç kimsene bilmez belkim (14) kendü kendözini dağı bilmez zîrâ tangrınuñ hãşıdur aña tangrıdan (15) artuğ kimsene muţtali‘ olmaz nağldür kim ebû bekr-i varrâğ bir gün namâz[a]

318a (1) durupdururdu bir oğrı geldi egninden ridâsın aldı gitdi çünkim ridâsın (2) bázara iletdi dellâla vèrdi kim şata iki eli kırıdı der-hâl ridâyı (3) dellâldan gèri aldı yine getürdi egnine gèyürdi ebû bekr çün (4) namâzdan fâriğ oldı oğrı anuñ eline ayağına düşdi ebû bekr eydür (5) kaźıyeñ nedür oğrı vâkı‘ ayı eydivèrdi ebû bekr eyitdi tangrınuñ ‘izzi (6) ve ‘azameti hağkıyıçün ne alduğun bilürin ve ne getürdüğün bilürin dèdi (7) pes ebû bekr du‘â kıldı ve eyitdi ilâhî bu alduğın gèrü vèrdi sen dağı (8) alduğun gèrü vèrgil dèdi fi‘l-hâl elleri gèrü dürüst oldı ve (9) nağldür kim ebû bekr eydür bir gece düşümde bir görklü şüretlü gökcek yigit (10) gördüm şöyle kim andan hüb şüret gördüğüm yoğıdı ben eyitdüm sen (11) kimsin eyitdi tağvâ dèdükleri benven ben eyitdüm senüñ duraguñ kãdadur (12) eyitdi ben kayğulu ve kãrklı gönüller içinde olurvan dèdi bu kez yine (13) bir kãra yüzlü çirkin şüretlü ‘avrat gördüm kim andan zış şüretlü (14) gördüğüm yoğıdı ben eyitdüm sen kimsin eyitdi ben gülmekven dèdi ben (15) eyitdüm senüñ mağãmuñ kãdadur ve ne yèrde olursın eyitdi ben gağlet

318b (1) ehli gönüllerinde ve şãzılığlı gönüllerde olurvan dèdi çünkim eyitdüm (2) niyyet eyledüm kim ayruğ diri olduğumca gülmeyeven dèdi nağldür (3) kim ebû bekr eydür bir gece peygãber hağretin düşümde gördüm ve andan çok (4) mes‘eleler şordum ve eyitdüm yâ resül‘allâhi baña bir du‘â öğret kim tâ hağ (5) te‘âlâ benüm gönlümi öldürmeye ve buyurdu kim her gün şabâh dört kez eyit kim (6) *yâ hayyu yâ kayyūmu lâ ilāhe illā ente ahyī kalbī bī-nūri ma‘rifetike ebeden* nağldür kim ebû bekr eydür (7) bir gün bir dervîş benüm kıyıma geldi ve eyitdi yâ ebâ bekr on günidi (8) kim hıç nesne elüme girmedi idi kim yèyeyidüm bu kez vardum birkaç (9) baylara şikâyet eyledüm ben eyitdüm sizün kãşılığunuzda olavan ben on (10) gündür kim yèyesi yèmedüm siz benüm hâlümü sormayasız dèdüm bunu dèdüm (11) durdum gitdüm bazar içinden geçerdüm gördüm kim bir ağça yatur ol ağçayı (12) götürdüm gördüm kim anda yazılmış tangrı senüñ açlığundan

āgāh degül midür (13) kim varursın baylara şikāyet édersin dēmiş ebū bekr eyitdi ol (14) aķçayı çıkardı baña gösterdi anı oķıdum ĥayrān ķaldum dēr ve bu (15) birķac kelime ebū bekr sözlerindendür buyurur eydür kim zāhid oldur kim

319a (1) eger hīç nesne eline girmezse daĥı gerek gönüli şāz ola ve rızķdan ötrü gönli (2) țar olmaya eger rızķdan ötrü gönlin țar dutarsa ve nesnem yokdur dēyüp (3) şikāyet éderse tangrıyla savaş eylemiş gibidür ve bir kiři andan ögüt istedi (4) eyitdi maĥlūkıla üns dutmaķ ‘uķūbetdür ve dünyā ehline yakın olmaķ ma‘şiyet (5) –dür ve her kim selāmetliķ dilerse ĥalkdan ‘uzlet eylesün ve eydür (6) tevbe dēmegün altı dürlü ma‘nisi vardur her kim bu altı dürlü nesneyi (7) yerine getürmezse tevbesi tevbe degüldür evvel geçmiş yazuķlara peřimān olmaķ (8) ikincisi niyyetin ve gönlin řunuñ üzerine baĥlaya kim eger beni öldürürse (9) daĥı beni anı işlemeyem üçünci ķalmıř farīzaların ödemek ardınca ola (10) dördünci ĥalkuñ ĥaķķı boynında ķalmıř olursa ödeye beşinci řālīhlerle řoĥbet (11) eyleye altıncı güci yētdükce fāsıķlardan ķaça ve eydür ‘ibādetün yētmıř ķapusu (12) vardur yētmıř birincisi ĥayādur ve eydür üç ĥařlet ‘ibādet eylemekden (13) yēgrekdür evvel ĥaflet uyķusından uyanmaķ ikinci nefis dilegin vėrmemek (14) üçünci çalab ķorķusından aĥlamaķ ve eydür şehvet dīv evidür her kim (15) dīv evine dutuldı dīve ķořıldı eydür dīn dīvarınuñ üç bucaĥı vardur

319b (1) birisi ĥaķdur birisi ‘azāb birisi řıdķdur ĥaķ endāmlar üzerine ve ‘adl (2) gönüllər üzerinedür ve řıdķ ‘aķl üzerinedür ve eydür ĥaķ te‘ālānuñ (3) bir yeli vardur seĥer vaķtinde eser ve ‘ařıķlarınuñ āhını ve nāliřini götürür (4) ‘arř altına çıkarur ve andan götürür çalab ĥazretine ulaşdurur naķldür (5) kim çünkim ebū bekr-i kettānīnuñ vefātı vaķti eşişdi aña eyitdi bir kiři (6) sen dünyede ne ‘amel işledün kim bu mertebeye eşişdün eyitdi ecelüm (7) gelmedükmissə eyitmezidüm dēdi eydür kırķ yıldur kim gönüm içinde bir țam (8) yapdum ve ol țamuñ ķapusunda oturdum hīç ırılmadum ve ol țama tangrıdan (9) artuĥı girmege ķomadum tā şimdiye deĥin ol țama hīç dünyā endīřesi (10) girmedi dēdi raĥmetu’llāhi ‘aleyhi ve’l-āĥar ān muķarreb-i (11) eĥadīyet ān muķaddes-i řamedīyyet ān berkeřīze-i dergāh ān ber-güzīde-i allāh (12) ān muĥaķķıķ-ı laťif ān ķuťb-ı vaķt ‘abdu’llāh-ı muĥammed-i ĥaffif raĥmetu’ (13) llāhi ‘aleyhi şeyĥü’l meřāyīĥidi ve ‘ulüm-ı zāhir ve bātın içinde muķtedāyıldı (14) ve țarīķat ehlinuñ ol zamān içinde rücū‘ı ve i‘timādı aňayıldı (15) ve her gün içinde meřāyīĥ ‘ilminden bir kitāb tařnīf eylerdi ve ol

320a (1) naźar kim ĥaķāyıķ ve daķāyıķ içinde anuñ varıldı ol zamān içinde hīç (2) kimsenüñ yoĥıdı ve kendüsi beg oĥlanlarındanıdı ve tecrīdlik içinde (3) çok seferler

eylemişidi ve rüveydi ve ibn ‘atâyı ve cüneydi ve manşūr (4) hāllacı görmişidi ve anuñ ‘ādeti buyıdı kim érte namāzın kılırdı (5) ve ulaşduru geceye degin iki biñ rek‘at namāz kılırdı ve anuñ bir balası (6) vardı yigirmi yıl tamām anı gèydi ve her dört yılda bir çille çıkarırdı (7) ayağı üzerine ol vaqtin dünyeden gitdi kırk çillesi vardı āhir (8) çillesinde dünyādan naql eyledi naqldür kim ‘abdu’llāh-ı hafif her gece yèdi (9) dāne üzüm ile orucın açardı ve eydüridi kim yüküm yèyni olsun (10) kim cānum dağı ve hisābum dağı yèyni ola bu sebebden ötrü aña ‘abdu’llāh-ı (11) hafif dèrleridi naqldür kim bir gece hādimi aña sekiz dāne üzüm vèrdi (12) şeyh anı bilmedin yèdi ol hālāvet kim her gece tã‘atından bulurdu ol (13) gece bulmadı bildi kim sebep nedür pes hādimi kığırdı ve hāli andan (14) sordı hādım eyitdi senüñ üstüne baqđum gördüm kim katı za‘īf olmuş (15) -sın bir üzüm artuq getürdümidi dèdi tākım birez kuvvetüñ artayıdı dèdi

320b (1) şeyh eyitdi sen baña dost degülimişsin belkim düşmenimişsin dèdi (2) kim benüm tã‘atumuñ yolın urduñ dèdi ol hādimi kıyından giderdi (3) ayruq hādım qodi naqldür kim ‘abdu’llāh-ı hafif eydür kırk yıldur kim (4) benüm halk içinde kabüliyyetüm oldu ve hāş ve ‘ām baña şol kadar (5) māl ve ni‘met getürdiler kim kıyāsı yokıdı ve ben dağı ol mālūñ söyle (6) haqqından geldüm ve söyle dirildüm kim baña zekāvet ve fitre hācet olmadı (7) naqldür kim ‘abdu’llāh-ı hafif eydür yigitligüm hālinde hicāza giderdüm (8) bağıdād şehrine geldüm ve cüneydi görmedin beriyeye girdüm bir ip ve bir qova (9) bile götürdüm yolda susuzluk baña gālib oldu bir kuyu gördüm (10) vardum kim su çıkaram gördüm kim bir geyicek başın ol kuyuya soqmış (11) su içer çünkim geyik gitdi baqđum gördüm kim kuyunuñ şuyı dibine (12) vardı ben bu hāli gördüm mütehayyir qaldum ve eyitdüm kim ‘abdu’llāh (13) mertebesinden bu geyik mertebesi artuğımış dèdüm der-hāl hātifden āvāz (14) işitdüm kim eydür geyik mertebesi anuñçün artuqdur kim anuñ i‘timādı (15) bize berkdür sencileyin ip ve qova götürmez dèdi bunu işitdüm ipi

321a (1) ve qovayı bırağıdum susuz yine gitdüm yine ün işitdüm kim eydür yā ‘abdu’llāhi (2) biz seni sınırduq bu kez dön su iç dèdi döndüm kim su içem gördüm (3) şu kuyunuñ üstine gelmiş su içdüm ve āb-dest aldum namāz kıldum ayruq (4) medīneye degin baña şu hācet olmadı ve āb-dest almaq dağı hācet (5) olmadı naqldür kim eydür çün ol seferi tamām eyledüm ve hac şerāyiñin (6) yerine getürdüm çünkim bağıdāda geldüm cüneyd baña qarşu geldi (7) henüz ben aña haber vèrmedin eydür yā qarındaşum ‘abdu’llāhi eger sen şol (8) vaqtin kim susuz kuyuyu qoduñ gitdüñ ün işitdüñ kim biz seni (9) sınırduq gerü dön su iç dèdi eyitseñ kim baña su gerekmez ol (10) su aqardı senüñ ayağıña gelürdi dèdi naqldür

kim ‘abdu’llāh (11) eydür bir kez giderdüm yavlağ acıkdum nefis baña katı tağazā eyledi (12) bir yigide uğradum benüm üstüme bağıdı acıkdugımı bildi beni aldı evine (13) iletdi gördüm kim keşkile et bişürmiş ileyüme getürdi (14) ammā et müteğayyir olmuş yiyimiş ben şerīdinden yèdüm ve andan göñlüm (15) varmadı kim yèyem pes ol yigit ol etden bir loğma kesdi baña

321b (1) ben eyitdüm semizinden yèyemezin dèdüm almadum bu kez ol loğmayı kodı bir loğma (2) qarısından kesdi vèrdi udumdan anı aldum zahmet ile anı (3) yèdüm ol er benüm ditsindüğüm bildi benden hacīl oldu ve ben dağı utandum (4) hacīl oldum andan gitdüm bir bölük cemā‘at-ı dervīşlerle sefer eyledük (5) kādisiyye şehrine giderdük yolda yavlağ acıkdı katı buñaldı söyle (6) -kim mağmaşa hāli oldu dervīşler bir it buldılar boğazladılar biryān (7) eylediler ve bir loğma baña dağı vèrdiler hātifden āvāz işitdüm kim eydür bu (8) anuñ ‘ivażıdır kim sen ol yigiti hacīl eyledüñ ve etin begenmedüñ kim yèyesin (9) şimdi it etin yègil dèdi bu kez tevbe eyledüm geldüm ol yigitden (10) ‘özr diledüm nağldür kim ‘abdu’llāh-ı hafif eydür bir kez baña haber (11) vèrdiler kim mışırda bir pīr ve bir yigit murākabatıla ve tevekkülile oturmuş (12) –lardur ve dünyādan yüz döndürmişlerdür pes ‘azm eyledüm durdum (13) anları görmege vardum gördüm ikisi dağı yüzlerin kıbleye eylemişler (14) şunuñ gibi hāzır dururlar kim gözlerin kıbleden sivişdürmezler (15) ve kimseye dönüp baqmazlar üç kez selām vèrdüm zikirten elleri

322a (1) degmedi kim selām cevābın vèrelerdi ben eyitdüm şol dapduğumuz tangrı hağkçıyüñ (2) baña bir kez baquñ göreyim dèdüm ol yigit başını qaldurdu bir kezcük gözi (3) kıyruğıyla benden yaña bağıdı ve eyitdi ey ‘abdu’llāh bu dünyā bir sā‘atdür (4) ol bir sā‘ati dağı senüñle mi geçürelüm dèdi ve bu dünyā eñen azacuğdur (5) azacuğdan çok naşīb almağ gerek dèdi ve yine başın aşığa bırağıdı (6) ve ben yırağdan gelipdururdum arıpdururdum ve hem dağı katı acıdum (7) bunları gördüğüm sā‘at acıgum ve arnuğum gitdi cānum rāhat oldu (8) nağldür kim ‘abdu’llāh eydür bir kez rūma vardumıdı ve şahrāya vardum (9) teferrüc eyledüm bir keşış getürdiler kim riyāzet çekmekden hilāl (10) bigi incelmış pes ol keşışı bir demür sac içine kıoydılar göyündürdiler (11) ve külini aldılar her kıanğı rence kim vèrürlerdi kefāret olurdu gözsüz (12) gözine sürme çekerse gözleri görüridi ve anuñ sebebinden elsüzler (13) ve aqsaklar şifa bulurlardı anı gördüm ‘acebe qaldum ve ögümden bu gecdi kim (14) bunlar bātıldur bu bātıllık içinde bu ne hāldür dèdüm hemān sā‘at (15) beni uyhu aldı peygamber hağretini düşümde gördüm ve eyitdüm yā resül’allāhi

322b (1) bu yadlar içinde bilişler nişānı ne hāldür dèdüm eyitdi yā ‘abdu’llāhi ol (2)

anlardağı şıdk eşeridür kâfir gönlinde şıdk şol iş işler müsülmân (3) gönlinde olıcağ nête ola dèdi nağldür kim eydür bir gece peygamberi (4) düşümde gördüm kim baña eyitdi yâ ‘abdu’llâhi her kim toğru yolu bilür (5) ola ve ol yolca gitmekden yığlına hağ te‘âlâ yarın aña bir ‘azâb kıla (6) kim hıç kimseye kılmaduğ ola nağldür kim peygamber hağreti ayaklarınıñ (7) iki barmağı üzerine namâz kılmıyış ‘abdu’llâh dağı bir gün iki barmağı üzerine (8) durup mihrâb içinde namâz kıldı evvel rek‘atı kıldı ikinci rek‘at içinde (9) - iken peygamber hağreti geldi ‘abdu’llâha mihrâb içinden gözükdi ve eyitdi yâ (10) ‘abdu’llâhi ayruğ böyle édüp namâz kılmıyış kim böyle kılmak mağşüş bañadur (11) ümmetlerüme degüldür bu sünneti ayruğ dutmağıl dèdi nağldür kim ‘abdu’llâh (12) kocaldıydı ve evlenmediydi bir gece hâdimine eyitdi kim var baña bir ‘avrat (13) bul kim kâbîn edeyin evleneyin dèdi hâdim eydür hıç ‘avrat bulamazın (14) kim ol saña lâyığ ola ammâ benüm bir kızcuğazum vardur eger dilerseñ (15) anı getüreyin kâbîn eyle dèdi şeyğ eyitdi var getür pes hâdim

323a (1) kızını şeyğ ‘ağd eyledi ve huğbe oğıdı doğuz ay geçicek şeyğüñ (2) bir oğlanuğı doğıd birkaç gün diri oldı yine öldi şeyğ eyitdi benüm (3) mağşüdum evlenmekden buyıdı kim bir oğlanuğum olayıdı eyitdiler yâ şeyğ (4) bu ne sırdur kim böyle dèrsin eyitdi şol gece kim ben evlenmek diledüm (5) ol gece düşümde gördüm kıyâmet koptı ve hağk şırat köprisinüñ kıyında (6) hayrân olupdururlardı nâ-gâh bir ma‘şüm oğlanuğ geldi atasınıñ elin (7) dutdı yel bigi şırat köprüsin geçürdi ve yine bir bölük uvacığ oğlanuğlar gördüm (8) çalab dergâhına karşı durup ağlaşurlardı ve atalarına şefâ‘at ederleridi (9) kim tamuya müstağakç olmışıgan uçmağ iledele pes hağ te‘âlâ ol ma‘şüm (10) oğlanuğlarıñ şefâ‘atın kabül eyledi ataların aldılar bile uçmağ koydılar (11) ben dağı ol hâli gördüm evlendüğüm ol sebebedenidi dèdi nağldür kim (12) bir gün bir müsâfir derviş ‘abdu’llâh zâviyesine gelürdi ‘abdu’llâh gördi kim (13) ol dervişüñ hırkası kara ve dülbendi kara ve ne kim gevdesinde varıdı dükelisi (14) kabğarayıdı ‘abdu’llâh bātını içinden ğayretlendi ve eyitdi yâ derviş neçün (15) kara ton ğeyürsin dèdi eyitdi tañrımı öldürdüm anuñçün kara ton ğeydüm

323b (1) dèdi ‘abdu’llâh bir zamân fikre vardı eyitdi imdi ben bu dervışı şınayayın (2) ğoreyin da‘vîsi ğerçek midür dèdi buyurdu ol dervışı süriyü süriyü (3) zâviye kâpusından tağra çıkardılar kōdılar derviş yine geldi oturdu yine buyurdu (4) çeke çeke yüz biñ hōrlığıla zâviye kâpusından çıkardılar kōdılar (5) yine geldi zâviyeye girdi oturdu yētmiş ğez bu düzene ol dervışı hōrlığıla (6) çıkardılar herğiz zâhiri ve bātını müteğayyir olmadı

yine geldi oturdu (7) bu kez şeyh durugeldi ol dervîşi gözlerinde öpdü eyitdi bu da'vîyi kim (8) sen kılursın gerçekimiş dedi imdi ol dervîş tangrım öldürdüm (9) dedügi nefsum öldürdüm dedügiyidi her kim nefesine taparsa şöyledür (10) kim nefsinı tangrı edinür aña tapar nêtekim haq te'âlâ kur'an içinde (11) buyurur *fe-ra'eyte meni't-tehaze ilâhehü* ve dağı şol dervîş kim nefsin öldürmeyince (12) kara geyürse ol aña hırka degüldür belkim it çulıdur dedi naıldür (13) kim bir gün iki şüfler 'abdi'llâh-ı hafîfi görmege geldileridi çünkim hâneqâh (14) kapusına geldiler şeyhi anda bulmadılar sordılar kim şeyh ne yere gitdi eyitdiler (15) sultân kıyına gitdi şüflerüñ şeyh haqqına i' tikkâdları fâsid oldu

324a (1) şeyh sultân kıyında ne işi vardur dedi ey hayf iraq yerden emek (2) çekdük geldük emegümüz zâyi' oldu dediler durdılar hâneqâhdan çıkdılar (3) vardılar bir derzî dükkânında oturdılar ol derzînüñ şındısı yavu vardı (4) ne kadar kim istediler bulamadılar şüfleri dutdılar sındıyı siz alduñuz (5) dediler bunlar ne kadar kim eyitdiler kim biz almaduk inanmadılar şüfleri sultân (6) kıyına getürdiler hâli dediler sultân buyurdu bunlaruñ elin kesüñ deyi (7) şeyh mühlet diledi ben bunları sorayım dedi şüfleri aldı halvete (8) girdi eyitdi siz dedüğüñüz gerçektür kim şeyh kişi sultân kıyında (9) ne işi vardur imdi benüm işüm sultân kıyında budur kim seni varam (10) dileyem ellerüñüz kesilmeye dedi ben sultân katına gelürsem⁶⁵ uşbunuñ gibi (11) işleriçün gelürven dedi ol iki şüfi şeyhüñ ayağına düşdiler (12) anuñ mürîdi oldılar şeyh vardı bunlaruñ sucı yoğdur deyi elden aldı tâ (13) bilesin her kim erenler etegine ta'na elin ura lâ-cerem elden çıka ve (14) naıldür kim 'abdu'llâh hâneqâhına bir müsâfir geldi hasta oldu (15) hâşâ karnı ağrırdı şeyh her gece ol müsâfiri bekleridi hergez kim

324b (1) karnı çekerdi legen dutıverürdi bir gece erteye degin elli kez legen (2) dutıverdi meger erteye yakın şeyhe uyku gâlib oldu müsâfir çağırdı (3) şeyh uyanmadı bu kez yine ikiledin çağırdı la'net saña gelsün dedi (4) şeyh legen hazır eyledi mürîdleri ol la'net saña gelsün dedügin işitdiler (5) melül oldılar yarındası şeyhe eyitdiler şol müsâfir saña la'net gelsün (6) dedi sen yine şabr eyledüñ dediler 'abdu'llâh eyitdi ben anuñ âvâzını (7) rahmet saña gelsün deyi işitdüm dedi ve bu birkaç kelime şeyh 'abdu'llâh-ı (8) hafîf sözlerindendir ebû aḥmed eydür bir gece baña şeytân vesvesesi (9) zaḥmet eyledi şeyhe hâlümü 'arza kıldum şeyh tebessüm eyledi eyitdi ol şüfi (10) –ler kim ben gördüm şeytân üzerine müsahharadı şimdiki zamân şüflerine (11) şeytân müsahhar oldu dedi ve andan sordılar kim şüfi kimdür eyitdi (12) şüfi oldur kim gönli şâfi ola ve geyesisi şüfi ola ve (13)

⁶⁵ gelürsüm yazılmış.

nefsine cefâ dadın dadura ve dünyâsın ardına bırağa ve âhîretin ögine getüre (14) ve andan şordılar kim taqvâ nedür eyitdi taqvâ oldur kim ırak olasız (15) ol nesnelerden kim seni tangrıdanıraq eyler ve andan sordılar kim

325a (1) vuşlat nedür eyitdi vuşlat oldur kim habîbden ayruğından kesilesin (2) tâ maħbûba ulaşasın ve andan şordılar kim kanâ'at nedür eydür kanâ'at (3) oldur kim sen elüñdegiye hoşnûd olasız ve ayruqlar elindegiye (4) taleb eylemeyesin nağldür kim çünkim anuñ vefâtı vaqti geldi (5) hâdimine eyitdi kim ben günâhkârvan ve 'aşîven ben öldüğümden (6) şöñra elümi gèrime bağla ve ayağuma bend ur ve boynuma zencîr dağ (7) ve beni yüzüm üstine süri dèdi çünkim şeyh dünyâsın degşürdi (8) hâdim elin uzatdı kim vaşiyetin yerine getüre hâtifden âvâz işitdi kim (9) hây elüñ andan çek biz 'azîz eyledüğümüzü sen nèce hõr eyleyübilürsin (10) dèdi rahmetu'llâhi 'aleyhi ve'l-âhar ân kıble-i vilâyet (11) ân ka'be-i hidâyet ân mütemekkin-i 'aşîk ân mütedeyyin-i şâdıq ân çeşm (12) ve iz başîri ebû muħammed-i cerîri rahmetu'llâhi 'aleyhi dükeli fenn içinde yigâne (13) –idi ve mağbûl-ı zamâne idi ve yârânlar arasında güzîze idi ve tarîkat (14) ve hağîkat içinde üstâzidi tâkim cüneyd anuñ hağğında eyitmişdür kim (15) bizüm zamânumuz mürîdlerinüñ velîsi oldur dèridi ve 'abdu'llâh-ı testerî şöğbetin

325b (1) bulmuşıdı ve anuñ edebi şöyle idi kim ne kadar kim 'ömri oldı halvet (2) yèrde dağı ayağın kösiltmedi hüsni edeb çalab hazretine yègrekdür (3) dèdi nağldür kim cerîri bir yıl ka'bede mücâvir oldı hergiz (4) söz söylemedi ve arğasın yère koyup yatmadı ve ayağın kösültmedi ebû bekr-i (5) kettânî eydür bu hâli sen nète édebilürsin dèdi eyitdi bâtın şıdğı (6) baña el vèrdi tâ zâhir dağı muvâfağat eyledi dèdi nağldür kim (7) cüneyd dünyâdan gidicek cerîri anuñ yerine naşb eylediler hâneğâh (8) içinde oturup dervîşlere kullıq éderdi cerîri eydür bir gün ikindü (9) namâzından şöñra bir yigit hâneğâh çapısından girdi kim yalın ayağ ve (10) sacı dağılmışıdı ve ol yigidüñ beñzi şaru ve teni za'îf olmuş âb-dest (11) aldı ve iki rek'at namâz kıldı başın yağasına dartdı tâ ağşam (12) namâzı oldı ve ağşam namâzın cemâ'atile kıldı başın yine yağasına (13) çekdi cerîri eydür ol gece yârânları da'vete okımışlarıdı (14) dervîşe eyitdüm da'vete giderüz sen dağı bizümle muvâfağat éder misin (15) dèdüm eydür benüm gönüm birez 'aşîde diler baña getürivèresin çanca

326a (1) gerekse git dèr ben éverdüm yârânlarla gitdüm dervîşüñ dilegin unitdum (2) da'vetden gèrü geldüm eve girdüm uyudum ol gece gördüm kim muħammed-i muştafâ (3) ve ibrahîme'l-halîl ve müsâ ve 'îsâ 'aleyhisselâmü ve dağı yüz biñ ve yigirmi (4) dört biñ peygamberler gelürler ben durugeldüm ilerü yüridüm kim bizüm (5) muħammed-i

muştafāya selām vèrem yüzün benden dönderdi ben eyitdüm yâ (6) resûllallāhi ben ne suc eyledüm kim yüzüni benden döndürürsin eyitdi (7) bir dervîş senden birez ‘aşîde diledi sen anuñ dilegin yèrine getürmedüñ (8) baĥîllik eyledüñ dèdi uyĥudan çünkim uyandum segirtdüm kim dervîşi (9) bulam dervîş ĥâneĥāh ĥapısından çıkmış giderdi ben eyitdüm yâ dervîş (10) birez şabr èt kim ârzüñi saña getürivèreyim dèdüm eydür ĥanda bulam (11) kim ben saña peygamberi ve daĥı yüzbiñ yigirmi dört biñ peygamberleri (12) şefâ‘atcı getürem andan ârzümü baña vèresin veyâ vèrmeyesin dèdi (13) ben segirtdüm kim èrişem ayruĥ bulumadum bir ĥulımış ucdı gitdi ve (14) naĥldür kim cerîrî eydür baĥdād içinde bir dervîş varıdı dâ’im (15) yaym ve ĥışm bir gönlekden artuĥ ĥeymezdi bir ĥün aña eyitdüm kim yâ dervîş

326b (1) neĥün ayruĥ ĥèyesi ĥèymezsin eydür ben öñdin dürlü dürlü tonlar ĥèyürdüm (2) bir ĥèce düşümde ĥördüm kim uçmaĥ içinde bir bölük dervîşler raĥmet (3) ĥĥānın yerleridi ve ben daĥı vardum kim bile yèyeyidüm beni ĥovdılar bu kez ben (4) eyitdüm beni neĥün ĥovarsız dèdüm eyitdiler senüñ iki gönlegüñ vardur bundan (5) iki gönleklü kişi yemez dèdiler çünkim uyandum ‘ahd eyledüm kim ayruĥ (6) iki gönlek ĥèymeyem ve bu birĥac gelecı anuñ sözlerindendür naĥldür kim (7) bir ĥün va‘z eyleridi bir dervîş durugeldi eydür gönlümi yavu ĥıldum (8) du‘ā ĥılĥıl kim tangrı gönlümi yine vèrsün cerîrî eyitdi ben daĥı ol (9) muşîbete giriftârvan dèdi eydür her kim ĥulaĥımı nefis gelecilerin diñlemege (10) duta şehvet zindānı içinde esîr ola ve ĥaĥ te‘âlā dükeli ĥayırları andan (11) kese ve andan şordılar kim şabr nedür eyitdi şabr oldur kim ol iki ĥāl (12) içinde yeksān ola ya‘nî içinde neceyise miĥnet içinde daĥı eyle ola (13) ve eydür her kim tekebbürlik eylese ĥaĥ te‘âlā anı {alĥaĥ eyleye ve her kim alĥaĥlık eyleyise yüksek eyleye} eydür her (14) – kim ĥanā‘at eyleyise ‘azîz ola ve her kim ĥama‘ èderse ĥör ola (15) raĥmetu’llāhi ‘aleyhi ve’l-âĥar ān şîr-i ner-i bişe-i taĥĥîĥ

327a (1) ān şücā‘-ı şadr-ı şadîĥ ān deryā-yı mevvāc manşür ĥallāc raĥmetu’llāhi ‘aleyhi (2) ĥâyetsüz ve iştiyāĥ içinde idi ve şürîza ve derdlüyidi ve şabrı ve (3) ĥarârı yoĥıdı ve ‘aşîĥ-ı şadîĥıdı ve cidd [ü] cehd içinde ve riyāzet ve kerāmet (4) içinde kemālîyet derecesine èrüpdururdu ve ‘ālî-himmet ve refî‘-ĥadridi (5) ĥaĥâyîĥ ve daĥâyîĥ içinde ve ma‘ānî ve ma‘ārif içinde mānendi yoĥıdı (6) ve söz içinde anuñ feşāĥatı ve belāĥatı bigi kimsenüñ yoĥıdı ve ‘azîm fikr (7) ve firāset ve nazār issiyidi ve çoĥ meşâyîĥler ve ulular anuñ işin begenmediler (8) münkir oldılar ve eyitdiler kim anuñ taşavvuf içinde ĥazẓı yoĥdur dèdiler ve bir nice (9) –ler müte’âĥĥirlerden anuñ işini muşaddaĥ dutarlarıdı

‘abdu’llâh-ı hafîf ve şiblî (10) ve ebû’l-kâsım ve bû sa‘îd-i bû’l-hayr ve ebû ‘alî-yi fârmedî ve ebû yûsuf-ı hemedânî (11) bunlar anuñ işini qabûl éderlerdi ve bir niceler anuñ haqqında mütevaqqıfdı (12) ne eyü ve ne yatlıdur dërleridi ve üstâd ebû’l-kâsım-ı tüsterî anuñ (13) haqqında eyidüpdür eger ol maqbûlîsa halk reddiyile merdûd olmaz (14) ve eger ol merdûdîsa halk qabûlîyla qabûl olmaz ve bir niceler anı câzûlîğa (15) nisbet eylediler ve bir nice küfre nisbet eylediler ve bir niceler hîlet ve mekr eyler

327b (1) dërleridi ve bir niceler aña muṭlaḡ mülhiddür dërleridi ammâ her kime kim (2) tevḥîd koḡusu érmişidi hergiz aña münkir olmadılar ve bunca töhmet kim (3) anuñ haqqında dëdiler küllîsi *ene’l-haqq* dëdügiyiçünidi imdi ben ‘aceblerven (4) ol kişiyi kim bir ağacdān *innî enâ allâhü* geldügin revâ dutar ve ağac arada yoḡdur dër (5) ve ḡüseyn-i ḡallâc vücûdî ağacdān *ene’l-haqq* gelecesini revâ dutmaz kim ḡüseyn (6) arada yoḡdur nétekim ḡaḡ te‘âlâ ‘ömer diliyile söz söyledi bu arada ne (7) mülhidüñ sözi vardur ve ne ḡalanınuñ sözi vardur ve bir niceler eydürler (8) ḡüseyn-i manşûr ayruḡdur ve ḡüseyn-i manşûr-ı ḡallâc ayruḡdur bunlaruñ (9) birisi mülhidi idi ve birisi câzûyıdı ammâ bu ḡüseyn-i manşûr-ı ḡallâc (10) kim aña töhmet eylediler fârs yazısındandır ‘abdu’llâh-ı hafîf eydüpdür kim (11) ḡüseyn-i manşûr ‘âlim-i rabbânîyidi ve şiblî eyitmişdür kim ben ve manşûr-ı ḡallâc (12) ikimüz birüz ammâ beni dîvânelîğa mensûb eylediler ben ḡurtıldum ve ḡüseyni kendü (13) ‘aḡlıyla helâk eylediler dëdi eger ḡüseyn yoldan ṭaşramıssa bu iki ulu (14) anuñ haqqında bu ṭanuḡlıḡı vërmeyelerdi zîrâ ol iki ṭanuḡ anuñ haqqında (15) tamâmdur kim ol dâ’im ‘ibâdet ve ṭâ’at içinde idi ve ma‘rifet ve tevḥîd

328a (1) ehliyidi ve şer‘ ve sünnet ve cemâ‘at mezhebinde idi ammâ bir nice meşâyihler (2) anı mehcür eyledügi dîn ve mezheb cihetinden ötrü degüldi belkim anuñ ser (3) –mestliḡi varıdı edebîsüzlige nisbet eyledileridi ve ol evvel sefere kim eyledi (4) ol sekiz yaşında idi tüstere geldi iki yıl ‘abdu’llâh-ı testerî kıyında (5) –idi ve tüsterden başraya geldi ve ‘oşmân-ı mekkîyile sekiz yıl şoḡbet eyledi (6) ve ya‘ḡûb-ı ‘aḡṭa’ aña kızın vërdi andan incindi durdı baḡdâda geldi (7) cüneyd aña sükût ve ḡalvet buyurdı bunca zamân baḡdâd içinde ḡalvetde (8) şabr eyledi ḡâmûş oldu ve andan ḡicâza ḡaşd eyledi bir yıl ka‘bede (9) mücâvir oldu ve andan yine baḡdâda geldi şūfîlerle cüneyd kıyında olurdı (10) bir gün cüneyde ḡatı imtiḡânıla mes’eleler şordı cüneyd incindi cevâb vërmedi (11) ve eyitdi tēz ola kim seni ağaca asalar ve etüñi şerḡa şerḡa édeler dëdi (12) ḡüseyn eyitdi ol gün kim beni ağaca asalar sen şûretüñ degşüresin (13) ayruḡ ḡëyesi ḡëyesin dëdi hem kitâb naḡlinde şöyledür kim ol vaḡtin (14) baḡdâd şehrinüñ ‘ulemâları anı öldürmege fetvâ yazarlarıdı

cüneyde dağı (15) yaz dediler cüneyd şūfīler tōnından çıkdı medreseye vardı ‘ulemā gēyesisin

328b (1) gēydi ve eyitdi *nahñü nahğkumü bi’z-zāhiri* ya‘nī biz anuñ zāhirine hükm ederüz (2) kim depelemelüdür ve bātınını tangrı bilür dedi pes çünkim hüseyñ cüneydden (3) cevāb işitmedi destūr dilemedin andan gitdi tüstere geldi ve bir yıl anda (4) oldu ve ‘azīm kabūliyyeti oldu ve hīç kimse sözün kabūl eylemezdi (5) ve begenmezdi pes aña ḥased eylediler ve ‘ömer ve ‘oşmān andan ötrü hūzistāna (6) biti yazdı ve anuñ aḥvālını ḥalkā kabīh gösterdi bu kez hüseyñ kağıdı (7) şūfīler tōnın çıkardı ḥalk tōnın gēydi ve illā anuñ kıyında tōn tefāvūt (8) degüldi pes bir zamān dünyā ehli şöḥbetine meşğül oldu ve bēş yıl belūsüz (9) oldu bu bēş yıl içinde bir nice vaqt ḥorāsānda ve bir nice vaqt (10) māverā’ün-nehrde olurdu ve andan aḥvāza geldi ve aḥvāz kavmine (11) ma‘rifet söyledi ve ḥāş ve ‘arīfīnde maqbūl oldu ve ḥalkuñ sırrından (12) ḥaber vērürdi tā aña ḥallācu’l-esrār dērleridi ve andan soñra yine (13) murağğa‘ gēydi ve ka‘be kaşdın eyledi ve ol seferde çok murağğa‘-pūşlar (14) bile gitdiler çünkim ka‘beye geldi ve başradan ehvāza vardı ve eyitdi (15) kāfiristāna varayın ḥalkı tangrıya okıyayın dedi pes hindūsitāna vardı

329a (1) ve andan yine māverā’ün-nehre geldi ve andan māçine vardı ve ḥalkı da‘vet (2) eylerdi ve bunlara dürlü dürlü şan‘atlar gösterürdi ve taşnīfler ederdi (3) çünkim yine geldi dört yañadın aña nāme yazarları māçin nāmesinde (4) anuñ adını ebū’l-mu‘īn yazmışlarıdı ve ḥorāsān nāmesinde ebū’l-mehr yazmışlarıdı (5) ve pārs nāmesinde ebū ‘abdi’llāh yazmışlarıdı ve hūzistān nāmesinde ḥallācu’ (6) esrār dērleridi ve bağıdād nāmesinde muḫtalim yazmışlarıdı ve başra (7) içinde aña muḥayyir dērleridi pes andan yine mekkeye geldi iki yıl anda (8) mücāvır oldu çünkim gerü geldi aḥvāli müteğayyir oldu ve dağı bir dürlü (9) renge geldi ve ḥalkı ma‘niyle da‘vet eyledi ve kimse anuñ ḥālın bilmezdi (10) kitāb nağlinde şöyledür kim hüseyñi elli pāre şeherden ḳodılar nağldür kim (11) bir kez panbuğ enbāri kıyından geçerci bir kez nağar eyledi ol panbuğ dāneleri (12) birbirinden ayırtlandı çünkim ḥalk anı gördiler müteḥayyir oldılar ḥallāc anuñçün (13) dediler nağldür kim hüseyñ dünin ve günin dört yüz rek‘at namāz kıldılar (14) kılırdı ve kendözine anı farīza eyleyüpdururdu aña eyitdiler bu mertebe (15) kim senüñ vardur bunca renc neçün çekersin eydür rāḥat isteyene rāḥat

329b (1) ḥarāmdur dērdi nağldür kim hüseyñ eyitdi elli yaşuma degin hīç kimsenüñ (2) mezḥebin dutmadum ve bu elli yaşum içindegi kılduğum namāzlar için her birisine (3) bir kez ḡusl eyledüm dedi nağldür bir kez bir kişi anuñ ḳatına geldi gördi (4) kim bir ‘ağreb

anuñ oyrusunda gezerdi elin sundı kim gidere eyitdi elüñ (5) dart kim ol şimdi iki yıldur kim bizümle eş olupdurur dèdi naql (6) kim hüseyñ bir kez dört yüz şūfiyile beriyyeye girdi yolda qarınları acdı (7) şūfiler eyitdi yā şeyh dilerüz kim bize bir bişmiş baş ve ıssı girde (8) yèdüresin dèdiler eyitdi oturuñ oturdılar elin hırkasına soqdı bir bişmiş (9) baş ve ıssı girdeye şarılmış çıkardı bularuñ öñinde qodı yèdiler (10) bu kez ruṭab dilediler eyitdi gelüñ beni ırğañ dèdi pes anı ırğadılar ruṭab (11) döküldi şöylekim toyınca yèdiler ve hüseyñ her kanqı ağaca arkasın⁶⁶ qosa (12) ol ağac hürmā vèrürdi naqldür kim bir kez bir bölük dervişlerle beriyye (13) içinde giderdi incir gerek dèdiler havāya elin şundu bir ṭabaq yaş (14) incir bularuñ öñinde qodı yarındası ḥalvā dilediler bir ṭabaq ıssı şekerī (15) ḥalvā bunlaruñ öñinde qodı eyitdiler bunuñ bigi ḥalvā baḡdād içinde bābü'l-eltāfda

330a (1) bişürürler eyitdi benüm kıyumda baḡdādıla beriyye birdür dèdi naqldür kim bir gün (2) beriyye içinde giderdi ibrahīm-i ḥavvās aña eyitdi kim yā hüseyñ ne işdesin (3) eyitdi tevekkül maḡāmın dürüst eylerven dèdi ibrahīm eyitdi dükeli ‘ömürüñi (4) qarnuñ ‘imāret eylemek içinde geçürdüñ tevḥīd içinde ne vaqtin fānī olursın (5) dèdi ya‘nī tevekkül yememek içinde fenā tevḥīd içindedür naqldür kim bir (6) gün andan sordılar kim ‘ārifüñ vaqti olur mı eyitdi eyitdi yok anuñcün kim vaqt şāhib (7) –vaqt şıfatıdur her kim kendü şıfatıyla ārām eyleye ol ‘ārif degüldür (8) ma‘nisi budur kim *lī ma‘a’l-lāhi vaqtün* ve sordılar kim tangrıya yol nedür eyitdi (9) iki qademdür dünyādan bir qadem götür ve bir qadem daḡı āhiretten götür tā tangrıya (10) èresin dèdi faqrđan şordı eyitdi faqr oldur kim müstaḡnī olasın (11) tangrıdan artuqđan ve nazır olasın tangrıya ve eyitdi kul çün ma‘rifet (12) maḡāmına erişe pes ḡayb aña vaḡy eyleye tā anuñ gönline ḡaqrđan artuq (13) hıç endişe yörenmeye ve eydür *ḡulḡu’l-‘azīm* dèdükleri oldur kim ḡalḡuñ (14) cefası anuñ gönline girmeye tā ḡālīḡa lāyīḡ ola ve eydür ihlāş (15) bir süzekdür kim ‘ameli anuñla süzerler şirk ve riyā bulanuḡlıḡlarından eydür

330b (1) söylegen dil ḡāmūş gönülleri helāk eyleyicidür eydür dünyāyı terk eylemek nefis (2) zühdidür ve āhireti terk eylemek gönül zühdidür ve kendözin terk eylemek cān (3) zühdidür naqldür kim hüseyne çok münkirler ve düşmenler zāhir oldı ve anuñ (4) ḡaqrđına dil uzatdılar ve anı küfre nisbet eylediler ve anuñ cānına qaşd eylediler (5) ve eyitdiler kim bu *enā el-ḡaqrđ* dèr bu söz küfürdür bunu depelemek gerek dèdiler anuñ (6) ḡālını ḡālīfeye dèdiler anı ḡālīfe kıḡırdı ve eyitdi *ene’l-ḡaqrđ* demegil (7) *ḡüve’l-ḡaqrđ* dègil dèdi hüseyñ eyitdi her ne kim siz dèrsiz oldur (8) dèdi pes ‘İsā ḡālīfenüñ vezīri anı zindāna ilette ve bir

⁶⁶ ırkasın yazılmış.

yıl tamām (9) zindānda aldı ammā aña hal gelürler giderleridi ve andan mes'eleler (10) şorarlardı bu kez vezİR buyurdu aña hıç kimsene gelmez oldu ve beş ay (11) anuñ kıyına [kim]{sene} gelmedi meger bir gez ibn-i 'atā ve bir kez 'abdu'llāh-ı haff (12) geldi ve bir gün ibn-i 'atā aña ādem vėrbidi ve eyitdi yā huseyn (13) bu söz kim dėdũñ 'özr dile tā zindāndan urtulasın dėdi eyitdi ben (14) ne dėdũm kim anuñ 'özrin dileyeyin dėdi ben halıı oyup hala (15) yalvarmazın dėdi ibn-i 'atā manşūr-ı hallācuñ bu sözün işitdi zārī

331a (1) ılıp aladı ve eyitdi biz huseynũñ on uluda bir ulusı degölüz (2) dėdi naldür kim ol gece kim huseyni zindāna getürdiler geldiler zindān (3) iinde bulumadılar ne adar kim zindānı aradılar bulunmadı bu kez ikinci gece (4) geldiler zindānı daı bulumadılar üçüncü gece geldiler huseyni zindānda (5) buldılar eyitdiler evvel gece seni istediler bulmadılar andayıduñ eyitdi evvel (6) gece hazrete vardumidi ikinci gece andayıduñ kim zindānı daı bulumadılar (7) dėdiler naldür kim huseyn girdüi zindān iinde üç yüz kişi varıdı (8) ve çünkim zindāna girdi ve eyitdi ey zindān ehli eger dilerseñüz sizi (9) āzād eyleyeyin ıuñ gidũñ bunlar eyitdi eger senũñ elũnden gelürmisse (10) kendözũñi āzād eyleyeyidũñ ve bu belādan urtıladıduñ dėdiler pes barmaıyıla bir kez (11) işāret eyledi ol bendlülerũñ bendleri heb şeşildi döküldi bunlar (12) eyitdiler imdi zindān apusu baludur biz nece ıalum pes yine işāret (13) eyledi āaclar belürdi varuñ kendözũñüzi şol āaclar iinde gizleñ (14) dėdi eyitdiler sen gelmez misin eyitdi benüm tangrıyıla sırrum vardur asılmayınca (15) olmaz pes bunlar hep yarındası geldiler gördiler kim zindān iinde

331b (1) bir kişi yoıdı ve zindān apusu baluyıdı eyitdiler zindān avmi anı eyitdi kim (2) āzād eyledũm gitdiler eyitdiler yā sen neçün gitmedũñ eyitdi hauñ benümile dilegi (3) vardur yėrine gelse gerekdür dėdi pes bu haberi halífeye dėdiler halífe (4) eyitdi anuñ fitne opar anı öldürũñ veyāhuz āacıla uruñ tā bu sözden (5) döne dėdi pes anı zindān iinden ıardılar üç yüz āac urdılar (6) ol āac uran faşīh dilile işidürdi yā her bir āac urduından kim (7) eydür ben ol āac uran erũñ uvvetin dañlarvan (8) kim şunuñ bigi ün işidürdi elin dartmazdı pes anı iletdiler kim asalar (9) nece yüz biñ ādem anuñ yöresine üşdilerdi ve ol iki gözlerini berk (10) yumdı ve eydüridi kim ha ha ha hergiz sözünden dönmedi (11) bir dervīş ol halde geldi ve sordı kim 'ış nedür eyitdi şabr et (12) kim üç güne degin kim göresin ya'nī evvel öldürdüklerin göresin ikinci (13) gün oda yaduların göresin üçüncü gün külin yele şavurduların göresin (14) dėdüi olurdu hādimi geldi ol halde ögüt diledi eyitdi nefsuñ (15) bir nesneye meşul eyle yosa ol seni bir nesneye meşul

eyler kim sen

332a (1) anı gördüğün yokdur ve anı alup giderleridi ve eli ayağı on üç yerde (2) kıtı bağlarla bağluıydı ve ol güleridi sordılar kim bu hâlde ne gülmek (3) vaktidür eyitdi anuñçün gülerven kim kıurbân yerine giderven dèdi ve na'ra urup (4) bu Ői'ri okıdı kim *nedĩmĩ ğayru mensũb ilā Őey'in mine'l-ħayfĩ* (5) *seķānĩ miŐle mā yeŐrib ka-fi'li'z-żayfi bi'z-żayfi fe-lemmā dārati'l-ka'sũ de'ānā li'z-żarb ve's-sayfi* (6) *kezā men yeŐribi'r-rāħa ma'a't-tutuni fi'z-żayfi* pes çünkim darağacına erişdürdiler ağac (7) altında bir nerdübān olur ki asılan kiŐi nerdübāna çıkar Őonra nerdübānı (8) ayağı altından giderürler aŐılı kıalır çünkim ol nerdübānı gördi nerdübānı (9) evvel öpdĩ andan ayağın baŐdı eyitdiler neçün öpersin eyitdi erenler (10) mi'racı aŐılmağdur dèdi pes baŐından dülbendin ve taylesānın giderdi (11) ve iki elin götürdi ve yüzün kıbleye döndürdi ve münacāta meŐğũl oldu (12) pes Őiblĩ anuñ karŐusına geldi ve çağırdı ve eyitdi *e-ve-lem nenheke 'ani'* (13) *l-'ālemĩne* ve dağı eyitdi yā ħallāc taŐavvuf nedür eydür kemter maķāmı budur (14) kim görürsin eydür a'la maķāmı nedür eydür saña anda varmağa yol (15) yokdur dèdi pes her bir kiŐi taŐıla atdılar Őiblĩ dağı Őer'e muvāfaķat eylemeğičün

332b (1) gülile atdı ħallāc āh eyledi eyitdiler bu kıamu ħalk taŐıla ururlar (2) āh eylemezsın Őiblĩ bir gülile urduğıyičün āh edersin ma'nĩ nedür eyitdi (3) taŐ atınlar bilmedin atırlar ma'zũrdur ammā Őiblĩ bilũp atar anuñçün āh (4) eyledũm dèdi pes elin kesdiler ħallāc güldi eyitdiler neye gülersin eyitdi (5) bu geñezdür Őıfat eli kesilmesün kim anuñla himmet üskũfını 'arŐ (6) altından sundum aldum baŐuma geýdũm dèdi bu kez ayağın kesdiler tebessũm (7) eylediler eyitdi bu ayağıla dünyā seferin eyledũmidĩ himmetũm ayağı durur uŐ (8) anuñla āħiret seferin ederin elũñüzden gelürse anı kesũñ dèdi pes (9) iki kesũk ellerin kıana bulaŐırdı dirseklerine degin ve kıanı aldı yüzine (10) dürtti eyitdiler bunı böyle neyičün edersin eyitdi çünkim kıan benden (11) gitdi bilürven yüzũm Őarardı siz Őanasız kim benũm yüzũm Őararduğı (12) kıorķudandır kıanı yüzũme dürttdũm tā size kıızıl gözũgem dèdi erenler (13) fũkeri yine kendũ kıanı olur dèdi eyitdiler dirseklerũni kıana neçün (14) bulaŐırdũñ eyitdi 'ıŐķ āb-destin aldum kim 'ıŐķ namāzınuñ iki rek'at namāzı (15) düşüst degũldür tā kim kıanıla āb-dest almayınca netekim 'ıŐķ fıķhı içinde buyurur

333a (1) *rak'ateyni Őalātũ'l-'ıŐķi lā yeŐiħħũ illā bi'd-demi* pes bu kez dilin kesmek istediler eyitdi bir (2) dem Őabr eyleñ kim birkaç miyān edeyin dèdi eyitdi ilāhā pāziŐāhā (3) perverdigārā bu kıavm bu zaħmet kim baña ederler senũñ Őer'ũñ ve buyruğũñ (4) yerine gelsün deýü ederler ilāhĩ bunlarũñ sucları yokdur bunları sen yarlığagıl (5) ve ümĩzlerine

sen  r rgil d rleridi ve eger benüm elümi ayağımı kesdilerse senün (6) rız n  n ve senün yolu nda keserler d di il h  bunları b -naş b ve (7) mağr m kılmağıl d ridi pes bu kez iki gözlerin  ıkarıdılar bir nicelerden g r v (8)  opdı ağlaşdılar ve iki  ulağların dağı kesdiler pes bu kez taş yağdurdılar (9) so  nefesinde bu  yeti okıdı kim *yesta cil  bihe l-lez ne l  y  min ne bihe* (10) *ve l-lez ne  men  m şfik ne minh  ve-ya lem ne ennehe l- ak ku* ağşam nam zı vağtinde (11)  az  köyinde ve rız  meyd nı yazısında  useyn c n v rdi ve anı p re (12) p re eylediler her bir end mından  v z işid rleridi kim  ak   ak   ak  *ene l- ak * pes (13) meyd n içinde p relerin  odılar gitdiler yarındaşı geldiler gördiler kim (14) meyd n içi *ene l- ak *  olmuş d riken bir y rden *ene l- ak *  ni  ıkarıdı (15) bu kez on y rden artuğ *ene l- ak *  v zı çıkarıdı z r  her p reden

333b (1) bir  n çıkarıdı eytdiler bunu  fitnessi dirliginden şimdi artuğ oldu (2) d diler p relerin d vşurdiler oda yağdılar k lin göge savurdılar k linden (3) dağı *en  ene l- ak *  v zı gelürdi ve k lin n birezin dicleye sağdılar dicle üstinde (4) dağı *en  ene l- ak *  v zı  oldı  aciz  aldılar  useyn dirliginde  adimine (5) işmarlamışdı benüm k l mi dicleye sağarlarsa dicle taşar ve bağd dı  ar b (6)  der d di idi  a an kim taşmağa başlaya  ır amı şuya çarşu dutđıl d di idi (7)   nkim anu  k lin şuya sağdılar dicle c şa geldi ve taşmağa başladı (8) ve *ene l- ak *  v zı su üsti heb  oldı bu kez  adim  ır ayı çarşu (9)  tdi t  su s kin oldu ve ol k l dağı  am ş oldu d rildi (10) bir yöre geldi ve ol küli aldılar defn eylediler ibn-i  abb s eydür r diy (11) –all h   anh  yarın  iy met  araşatı içinde  all cı zenc rile bağlayup getüreler (12) eger şeşil rse cümle  iy met  avmini biribirine ura d r nağd r kim (13) meş yiğlerden bir ulu eydür ol gece kim  all cı asdılar ben ol meyd n (14) içinde nam z kılurdum çünkim nam zdan f riğ oldum h tifden  v z işitdüm (15) kim eydürdi *a la n h   al  s rrin min esr rin  fe-efş  s rran  fe-h z *

334a (1) *cez   u men efş  sirra l-m l ki* ya n  eydür biz  all ca s rrumuzdan bir s r g sterd k ol (2) bizüm s rrumuzu f ş eyledi pes her kim sult nlar s rrını f ş eyleye (3) *cez sı* budur d ridi nağd r kim şibl  eydür bir gece  all c türbesine (4) vardum nam z kıldum nam zdan şo ra  ak kıla m n c t eyledüm il h  bu bir m  min (5) ve muvağhid ve  arif  ulıdı  aceb bu bel yı bu a ney n eylediler der- al (6) h tifden  v z işitdüm kim eydür y  şibl  anu n n eylediler kim bizüm (7) s rrumuzu bizden ayruğa söyledi her kim s r beklemeye *cez sı* budur d di (8) nağd r kim şibl  eydür bir gece  all cı düşümde gördüm ve eytd m kim (9)  ak te al  bu  ak kıla n eyledi kim sa a bunca  az b eylediler eytdi iki (10) b l ğine dağı rağmet eyledi ol kim benüm  al mi bilürdi ve ba a şefkat (11)  derdi

anlaruñ Őefkatinden ötrü raĥmet eyledi ve anlar kim benüm ĥälümi (12) bilmezlerdi ĥaĥ emri yêrine gelsün dëyü baña ‘azāb êderleridi bunlara daĥı (13) raĥmet eyledi ikisi daĥı ma‘zürdur dëdi naĥldür kim çünkim ĥallācı (14) aŐdılar iblīs ĥarŐusına geldi ve eyitdi bir *ene’l-ĥaĥĥ* sen dëdüñ (15) ve bir *ene’l-ĥayr* ben dëdüm saña raĥmet eylediler ve baña la‘net eylediler

334b (1) sebeb nedür dëdi ĥallāc eyitdi sebeb oldur kim sen benlik eyledüñ (2) ve ben benligi kendözümnden ırāĥ eyledüm dëdi (3) *bi‘avni’l-lāhi ve-zzi tevĥīĥi ve-Őallā’l-lāhü ‘alā muĥammedin* (4) *ve-aŐĥābihi ve-ālihi ecma‘īne’ĥ-ĥayyibīne’ĥ-tāhirīn* (5) *ve-selleme teslīmen keŐīran senete* 741

2. BÖLÜM

3. GRAMATİKAL, ÖZEL ADLAR, YER ADLARI DİZİNİ

3.1. Gramatikal Dizin

A

‘**abā:** -6- [A.] Abadan yapılmış bol ve geniş hırka veya cübbe.

‘a. 079a/03, 086b/12, 092b/01, 152b/05, 161b/06

‘a.+ yı 255a/08

a‘bad: -1- [A.] Çok ibadet eden.

a. (a.’l-meşāyih) 236a/10

abdāl: -5- [A.] Dünya ile ilgisini kesip Tanrı’ya bağlanmış olan derviş.

a.+ a 239a/11

a.+ ıla 202a/05

a.+ lar 212a/01

a.+ lardan 079b/01, 092b/02

āb-dest: -40- [F.] Dinin şart koştugu şekilde niyet ederek temizlenme.

ā. 105b/14, 147a/02, (ā. al-) 015a/07, 027a/05, 040b/04, 044b/07, 055a/12, 081a/11, 089b/07, 103a/02, 147a/03, 163b/10, 163b/11, 163b/12, 165b/02, 172a/15, 176a/04, 177a/04, 185a/03, 193b/02, 244a/01, 257a/12, 285b/12, 294a/05, 310a/04, 321a/03, 321a/04, 325b/10, 332b/15

ā.+ e 259a/11

ā.+ i 155a/03, 243b/14, 257a/12

ā.+ ile 238a/01, 315b/12

ā.+ in (ā. al-) 332b/14

ā.+ iyile 315b/11

ā.+ süz 089b/13, 147a/03

‘**ābid:** -12- [A.] İbadet eden, kulluk eden.

‘ā. 088a/05, 088a/09, 088b/15, 090b/04, 277b/05; (‘ā.-i ḥaḳīḳat) 121b/13

‘ā.+ i 088a/06

‘ā.+ ler 037a/02, 187b/07, 232b/01

‘ā.+ lerüñ 283b/10

ac/aç: -33- [T.] Yemek yeme isteği duyan.

a. 030a/02, 037a/07, 037a/08, 071b/14, 074b/14, 075a/01, 075a/13, 077b/06, 078a/03, 091b/02, 104a/08, 119b/11, 150b/11, 173b/05, 190a/01, 197b/10, 02b/10, 310b/15; (a. ol-) 126b/14, 173a/07, 173a/08, 173a/11, 211b/08

a.+ dı 178b/01, 329b/06

a.+ dur 286b/04

a.+ duğın 178b/05

a.+ ıdı 049b/13, 075a/10

a.+ ıdum 078a/11, 322a/06

a.+ ıduğını 050a/10

a.+ sa 178b/12

ac-/aç-: -65- [T.] Kapalı, örtülü, kilitli veya bağlı durumdan çıkarmak.

a.- 053b/11, 158a/08, 158b/06, 195a/03, 235b/15, 315a/08

a.- alar 053a/05, 121a/13

a.- am 078a/02, 105b/09

a.- amadı 257b/14

a.- ar 138a/13, 173a/09, 264a/08,

264a/09

a.- ardi 320a/09; (orucin a.) 018b/01

a.- arıdum 187b/04

a.- arvan 225b/12

a.- avuz 230b/11

a.- aydı 257b/11

a.- ayıdı 073b/09, 182a/05, 257b/10

a.- dı 014a/12, 039b/06, 068b/15,
113b/09, 130a/07, 130b/08, 138a/15,
143b/07, 169b/13, 191b/09, 191b/12,
218b/02, 220a/12, 237a/11, 238b/08,
238b/09

a.- dum 158b/07

a.- ğıl 076b/01, 076b/02, 076b/03,
076b/04, 076b/05, 238b/01

a.- ıcağ 122a/13

a.- ıvêrdi 286a/02

a.- ma 169b/08

a.- madı 163b/06, 176b/05, 276b/06

a.- madılar 046b/14

a.- mağa 182a/04, 257b/13

a.- mayınca 257b/15

a.- maz 163b/08, 257b/13, 257b/15

a.- mazıdum 169b/12

a.- mazın 276b/05

a.- mişıdı 182a/03

‘**acebâ:** -1- [A.] Merak, şüphe ve
tereddüt bildiren edat.

‘a. 061b/14

‘**acâyib:** -16- [A.] Garip, tuhaf, değişik.

‘a. 064a/11, 113b/04, 128b/06,
130a/05, 139b/05, 205a/13, 222a/03,
287b/10

‘a.+ e 027b/05, 050a/06; (‘a. ƙal-)
033b/06, 070a/03, 133b/12, 188b/13,
191b/15

‘a.+ lere 124a/03

‘**acâyible:** -1- [A. + T.] Garip, tuhaf
karşılmak.

‘a.- ridi 176b/15

‘**aceb:** -49- [A.] 1. Garip, tuhaf.

‘a. 005a/02, 005b/02, 023a/09, 033a/04,
039a/14, 039b/15, 044b/06, 045a/13,
048b/08, 048b/12, 055b/15, 058a/15,
061b/12, 062b/04, 066a/11, 066b/09,
067a/09, 071a/02, 081a/13, 081b/12,
118a/15, 119b/04, 132a/10, 133a/03,
133a/04, 133a/06, 137b/02, 146b/01,
146b/14, 156b/09, 162b/13, 172b/07,
192b/04, 208a/13, 218b/02, 218b/04,
233b/12, 236b/12, 241b/10, 298b/13,
299b/01, 303a/10, 313a/06, 334a/05; (‘a.
gel-) 112a/13

‘a.+ dür 244a/10, 284a/08, 291b/11

2. Hayret, şaşırma, acaba anlamında
ünlem.

‘a.+ midür 064b/08

‘**acebe:** -16- [A.] Şaşırma, acaba.

‘a. (‘a. ƙal- “hayrete düşmek, şaşırma”) 019b/09,
034a/09, 044b/08, 058b/04,
070b/09, 074a/10, 107a/08, 119b/09,
159b/11, 177a/10, 205a/12, 225a/04,
225b/12, 226b/12, 241b/07, 322a/13

‘**aceble -:** -10- [A. + T.] Garip, tuhaf
karşılmak.

‘a.- di 299a/01

‘a.- diler 007b/11

‘a.- düm 246b/02

‘a.- r 071a/01

‘a.- rem 007a/04, 030a/15, 210b/12,
264a/06

‘a.- rüm 306b/01

‘a.- rven 327b/03

‘**acemî** : -4- [A.] Arap ırkından

olmayan kimse.

‘a. 043a/06, 043a/10

‘a.+ dür 043a/08

‘a.+ yise 043a/11

acı: -2- [T.] Tadı ağızda yakıcı bir etki bırakan.

a.+ dur 252b/11

a.+ ları 254b/12

acıq-: -4- [T.] Açlık duymak.

a.- duğumı 321a/12

a.- duq 321b/05

a.- dum 263a/08, 321a/11

acıqdur-: -1- [T.] Aç kalmasına sebep olmak.

a.- maya 310b/08

‘**aciz:** -16- [A.] Güçsüz, zayıf kimse.

‘ä. 006a/12, 133a/04, 174a/06, 227a/08, 270b/06; (‘ä. qal-) 283a/11, 059a/10, 159b/09, 019b/12, 333b/04; (‘ä. ol-) 006b/12, 034b/03

‘ä.+ dür 020a/04, 270b/06

‘ä.+ e 270b/07

‘ä.+ idi 128b/08

‘**acize:** -1- [A.] Güçsüz kadın.

‘ä. 189a/08

‘**acizlik:** -4- [A. + T.] Aciz olma durumu, güçsüzlük.

‘ä.+ den 130b/04

‘ä.+ dür 255b/12

‘ä.+ in 275a/08

‘ä.+ ümi 121b/03

acılıq/ açılıq / acılıq: -23- [T.] Açlık durumu.

a. 053b/09, 125a/03, 125a/04, 126b/13, 171a/04, 172a/05, 173a/08, 173a/12, 211b/09, 211b/10, 239a/14, 263b/09

a.+ a 200a/12, 216a/15

a.+ da 083b/07

a.+ dan 202a/07

a.+ıdur 185b/04

a.+ ıla 098a/05, 302b/15

a.+ um 322a/07

a.+ uñ 197b/09

a.+ uñdan 318b/12

‘**acz:** -2- [A.] Güçsüz, zayıf kimse.

‘a.+ dan (‘a. artuq) 309b/13

‘a.+ umı 133a/13

açıl-: -16- [T.] Kapalı, örtülü durumdan çıkarılmak, açık hâle getirilmek.

a.- a 227b/15

a.- acaq 174a/09

a.- aydı 066a/13

a.- dı 010a/13, 024a/07, 079a/02, 106b/08, 112b/02, 304a/13

a.- madı 266a/08

a.- maya 072a/07, 072a/12

a.- mış 076b/02, 297a/12

a.- mışı 076b/01

a.- ur 174a/09

açuk: -8- [T.] Kapalı durumda olmayan, açılmış.

a. 028a/03, 028a/06, 069b/07, 310b/11

a.+ dur 253a/08, 283a/07

a.+ mıdı 014/05

açuklık : -1- [T.] Açık olma durumu, örtülü olmama.

a.+ ın 028a/07

ad:-69- [T.] İsim.

a. 118b/01, 130a/08, 265b/10; (a. vèr-) 019a/08; (a. degül idi) 294b/02

a.+ da 002a/08

a.+ dandur 124a/01

a.+ ı 001b/10, 012a/03, 033b/03,
070a/12, 089a/14, 159b/02, 166a/10,
191b/09, 242b/14,

293b/06, 294b/01, 300a/10

a.+ ıdur 031a/07

a.+ ıladur 124a/01

a.+ ımı 035a/01

a.+ ın 005b/15, 035a/02, 054b/06,
059b/01, 080a/01, 106a/03, 222a/09,
230b/09; (a. eyit-) 245a/08

a.+ ını 015a/14, 084a/04, 214b/15,
329a/04

a.+ ıyla 286b/12

a.+ lardan 124a/01, 124a/03, 124a/04

a.+ ları 118b/01

a.+ ların 078b/11

a.+ um 046a/03, 137b/10, 219a/01,
262a/06

a.+ umı 015a/14, 035b/14, 038b/14,
089b/04, 105b/01

a.+ umıla 035b/14

a.+ umuza 230b/10

a.+ umuzı 243b/09

a.+ umuzıla 257b/14

a.+ uñ 012b/15, 013a/01, 084b/03,
118a/13, 118a/15, 137b/09

a.+ uña 239a/05; (a. göre) 309a/05

a.+ uñı 030a/02, 078b/14, 082a/13,
096a/03, 118b/13, 142b/02

‘adāvet: -1- [A.] Düşmanlık, husumet.

‘a.+ e 253a/03

‘adem: -70- [A.] İnsan.

ā.022a/07, 028b/09, 029a/09, 043a/15,
064b/12, 072a/11, 072b/01, 083a/08,
092a/07, 092a/09, 102a/03, 105a/06,
105a/13, 107a/12, 108a/15, 124a/10,
137b/01, 137b/02, 146a/12, 146a/13,

150a/11, 151/b01, 156b/14, 156b/15,
173a/07, 173a/08, 173a/13, 211b/07,
225a/10, 230a/10, 233a/05, 245a/01,
255a/12, 255a/13, 260a/04, 262b/13,
282a/02, 282a/07, 282a/08, 282a/10,

ā.+ de 141a/03, 235a/12

ā.+ den 162a/14, 304b/14

ā.+ dūr (ārām-ı ā.) 171b/06

ā.+ e 017b/01, 205b/14, 274b/01; (ā.
qarış-) 012b/09

ā.+ i 189b/14, 227a/05, 303b/07

ā.+ idi (benī ā. “adem oğlu”) 100a/11

ā.+ ler 296b/01

ā.+ lerdür 094a/05

ā.+ lerüñ 138a/13

ā.+ üñ 006a/06, 175a/03, 189b/15,
190b/08, 211b/08, 235b/01,
235b/07301b/07, 307b/12

‘ademī: -44- [A.] İnsan, ademoğlu.

ā. 089b/15, 141a/13

ā.+ de 238a/13

ā.+ ler 012b/10, 024b/06, 057a/01,
067b/11, 083b/13, 105b/15, 126a/01,
127b/02, 134b/09, 137b/04, 149a/04,
219b/11, 274b/03, 304b/03

ā.+ lerden 017b/04, 028b/07

ā.+ lere 111b/03, 127b/10, 168a/10

ā.+ leri 006a/05, 144b/13, 262b/11,
278b/04, 293a/02

ā.+ lerüñ 005b/14, 006a/04, 034a/04,
076a/11, 168a/10, 221b/10, 232a/07,
232a/08, 241b/12, 283a/07, 283a/09,
283a/11, 302b/04, 302b/05, 313a/11

ā.+ ye 145b/09

‘ademī: -1- [A.] Yoklukla ilgili, yokluğa
ait.

‘a. 037b/15

‘**âdet:** -13- [A.] Alışkanlık, huy, tabiat.

‘â. 139b/13

‘â.+ dür 221a/13, 264b/13

‘â.+ i 027a/08, 104b/08, 107b/15, 111b/01, 117b/01, 144a/15, 221a/10, 320a/04

‘â.+ ince 182a/04

‘â.+ üm 172b/05

adım: -5- [T.] Yürüme hareketi, adım.

a. 273a/08

a.+ ı 101b/07

a.+ ina 048b/07

a.+ um 304a/12

a.+ uma 049a/01

‘**âdî:** -1- [A.] Kötü, aşağılık.

‘â.+ dür 211a/12

‘**âdil:** -2- [A.] Adaletli.

‘â. 021b/03

‘â.+ dür 071b/10

‘**adl:** -9- [A.] Adalet, doğruluk, tarafsızlık.

‘a. 257b/04, 319b/01; (‘a. eyle-) 013b/10, 234b/14, 234b/15, 237a/06, 237a/06, 237a/08

‘a.+ indendür 275a/03

adlu: -5- [T.] ... ad sahibi.

a. 012b/05, 022b/15, 025b/15, 083a/08, 179b/06

‘**adn:** -1- [A.] Cennet.

‘a. (cennât -ı ‘a.) 021b/01

âferîniş : -1- [F.] Yaratılmışlar, bütün mahluklar.

â. (çerâğ-ı â.) 167a/02

âfet: -11- [A.] Sakınılması gereken, tehlikeli şey, bela.

â. 190a/11

â.+ den 024a/01

â.+ dendür 028b/13

â.+ i 096b/15, 212a/06, 229b/15

â.+ inden 270b/10

â.+ ine 239b/02

â.+ lerden 085a/03

â.+ lerüñ 190a/09

‘**âfiyet:** -4- [A.] Sağlık, sıhhat.

‘â. 184b/10, 184b/12, 307b/15

‘â.+ dür 010b/13

‘**afv:** -6- [A.] Bağışlama.

‘a. 034b/15, 133b/04, 213a/07; (‘a. ét-) 030a/08, 045b/07

‘a.+ ı 212b/12

ağ-: -6- [T.] Çıkmak, yükselmek.

a.- a 191b/07, 191b/10

a.- dı 191b/15, 192a/02, 208b/07

a.- ğıl 191b/14

ağ-: -1- [T.] İplik, sicim veya tel gibi malzemedен kafes şeklinde örülmüş, tuzak.

a.+ a 249b/10

ağac /ağaç: -57- [T.] 1. Ağaç.

a. 058a/12, 080a/12, 089a/05, 114a/02, 163a/09, 200a/02, 242a/07, 296a/10, 301b/01, 327b/04, 329b/12, 332a/06

a.+ a 080a/12, 080a/14, 088a/06, 147b/06, 200a/01, 300b/01, 328a/11, 328a/12, 329b/11

a.+ dan 080a/08, 080a/10, 089a/06, 114a/05, 132b/06, 147b/05, 327b/04

a.+ dur 212a/13

a.+ ı 080a/07, 157b/10, 242a/04

a.+ ndan 132b/08, 327b/05

a.+ mı 305a/05, 312b/11, 312b/12

a.+ lar 173b/14, 331a/13

a.+ larda 300b/03
a.+ muñ 157b/10
a.+ larına 081a/14
a.+ umdan 114a/06
a.+ uñ 296a/11
a.+ uñdan 114a/06
2. Sopa, değnek.
a. 201a/11, 206b/15, 207a/07, 331b/05,
331b/06, 331b/07
a.+ a 270a/12
a.+ ı 207a/08
a.+ ıla 331b/04
āgāh: -2- [F.] Haberi olan, haberdar.
ā. 318b/12
ā.+ sını 133a/12
āğar-: -2- [T.] 1. (Saç, sakal, bıyık için)
Kırışmak, ak duruma gelmek.
a.- dıydı 018b/07
2. Tertemiz olup beyazlaşmak.
a.- ması 234b/11
āğart -: -2- [T.] 1. (Saç, sakal, bıyık
için) Kırışmak, ak duruma gelmek.
a.- mişvan 133b/01
2. Tertemiz olup beyazlaşmak.
a.- urvan 042a/12
āgāz: -1- [F.] Başlama.
ā. (ā. kııl-) 006b/01
āğır: -10- [T.] 1. Tartıda çok gelen,
taşınması güç olan.
a. 035a/07,
a.+ dur 029b/01, 102b/02
2. Kıymetli, değerli.
a. 009a/03, 057b/05, 136a/10,
3. Güç, zor.
a. 072a/10, 072a/11, 226b/05
4. Bunaltıcı, sıkıntı verici.
a. 317a/02

āğır-la-: -3- [T.] Hürmet ve itibar
göstermek.
a.- duğına 275b/13
a.- duñ 082a/13
a.- mağlarla 007b/14
āğır-lık: -1- [T.] Kasvet, sıkıntı, keder.
a.+ ı 317a/06
āğız: -46- [T.] 1. İnsan ve
hayvanlarda iki çene arasında bulunan,
besinlerin sindirilmeye başlandığı organ.
a. 080a/05; (a. birikdür- “söz birliği
yapmak”) 239a/11
a.+ cuğın 061b/07
a.+ ı 079b/15, 272a/05
a.+ ıla 080a/01
a.+ ın 080a/01, 106a/04, 113b/09,
178b/04, 192a/15
a.+ ına 017b/06, 018b/13, 021a/07,
081a/03, 093a/09, 104b/10, 135b/07,
166a/13, 171a/06, 245a/02
a.+ ında 014a/12, 089a/01, 090a/07
a.+ ındağı 101b/04
a.+ ından 031a/13, 113a/15, 143a/06,
265b/11
a.+ ından mı 259b/07
a.+ um 158b/07, 277a/05
a.+ uma 142a/12, 158b/07, 183b/05
a.+ umda 129a/09
a.+ uñ 158b/06
a.+ uña 183b/03
a.+ uñı 080a/03
2. Kapların, kesenin, içi boş şeylerin açık
tarafı.
a.+ ı 076b/02, 297a/12
a.+ ın 218a/14, 218b/02
3. Girilip çıkılacak yerlerin giriş çıkış
yeri, başlangıcı.

a.+ ı 310b/11

ağla-: -138- [T.] Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten gözyaşı dökmek.

a.- dı 008b/02, 015a/12, 022b/15, 023a/07, 023a/13, 026b/12, 032b/15, 040a/03, 042a/07, 046b/15, 047a/08, 055a/07, 060b/09, 061a/09, 066b/13, 069b/08, 070a/13, 074a/02, 087b/06, 093b/05, 102a/14, 103a/05, 109a/02, 109a/03, 114b/11, 138a/09, 138b/03, 140a/11, 150b/05, 169b/10, 173b/12, 198b/02, 199a/09, 257a/14, 295b/04, 295b/07

a.- dı 015b/06, 303b/15, 331a/01

a.- dılar 282a/03

a.- duğı 265a/08

a.- duğum 145a/08, 201b/14

a.- duğun 043a/07, 202b/02

a.- dum 088a/09, 172a/15, 217b/08

a.- duñıdı 172b/03, 203a/10

a.- ğıl 209a/11

a.- madı 282a/04

a.- mağa 066b/13, 067b/09, 209b/07

a.- mağı 173b/10

a.- mağından 265a/07

a.- mağ 015a/10, 051a/08, 061b/12, 145a/10, 265a/09, 256b/10, 285b/04, 319a/14

a.- mağdan 073b/05, 256b/09, 256b/10

a.- mağdur 256b/10

a.- maya 194a/07

a.- mazzsız 282a/04

a.- mazuz 282a/05

a.- mazvan 209b/08

a.- mışiken 256b/10

a.- r 012b/10, 017a/09, 070a/09, 070b/05, 091a/02, 138b/03, 140a/12, 159a/04, 209a/10, 268a/03

a.- ram 236b/15, 268a/04

a.- rdı 018b/13, 023b/05, 043a/06, 052b/13, 059a/05, 103b/12, 145a/07, 147b/13, 167b/09, 187a/10, 196b/14, 201b/13, 244b/15, 267b/15, 298a/13, 306a/01

a.- rdum 239b/13

a.- rdı 051a/06, 111b/14, 194a/04, 209b/09, 215a/15, 236b/13, 247a/07, 270a/01, 295b/09, 308a/10

a.- rduñ 202b/01

a.- rsın 052b/14, 091a/02, 140a/12, 145a/07, 159a/05, 167b/10, 194a/05, 196b/14, 209b/07, 236b/14, 295b/11

a.- rvan 091a/12, 145a/09, 295b/13

a.- ya 256b/11

a.- yan 088a/09

a.- yıcağ 012b/11

a.- yu 050b/13, 103a/06, 198b/03, 198b/12, 223b/11, 251b/01, 272a/13

ağlağan: -1- [T.] Çok ağlayan, vara yoğa ağlayan.

a. 073b/06

ağlaş-: -9- [T.] Birlikte ağlamak.

a.- dılar 014b/01, 023b/02, 333a/08

a.- urdı 147b/11

a.- urlar 211b/06

a.- urlar idi 232a/01

a.- urlar idi 070b/06, 239b/13, 323a/08

ağrı-: -12- [T.] Ağrılı olmak, insana ızdırıp ve acı vermek.

a.- dı 108a/07, 243b/13

a.- dı idi 243b/08

a.- dıydı 134a/13

a.- duğın 134a/15
a.- mazdı 134a/14
a.- mış 244a/07
a.- r 053a/08, 188b/04, 188b/07
a.- rdı 324a/15
a.- yacağ 188b/07
ağrı: -1- [T.] Vücutun herhangi bir yerinde derinden hissedilen sürekli acı ve ıztırap, sızı.
a. 175a/10
ađyār: -1- [A.] Dost olmayan, düşman.
a. (a. ol-) 099a/06
āh:-20- [T.] 1. Sesin tonuna göre pişmanlık, öfke, özlem, beğenme, sevgi vb. duygular anlatan ünlem.
ā. 013b/02, 016a/07
2. Feryat, inilti.
ā. 174a/05; (ā. ēt- “feryat etmek, inlemek”) 015b/08, 053b/13, 104b/09, 332b/02; (ā. eyle-) 048b/08, 144b/06, 144b/07, 238a/06, 238b/12, 332b/01, 332b/02, 332b/04; (ā. kı1-) 121a/14
ā.+ ını 319b/03
ā.+ uñ 144b/09
a.+ uñdan 289a/04
aħādīs: -2- [A.] Hadisler.
a. 202b/07, 295a/06
aħbār: -5- [A.] Haberler, sözler.
a. 003a/04, 006a/08, 062a/15, 295a/06
a.+ ı 122b/08
‘ahd: -17- [A.] 1. Yemin, ant.
‘a. 103b/15
‘a.+ uñı 104a/01
2. Söz verme, söz
‘a. 214b/12, 265b/02; (imām-ı ‘a.)

277b/15; (‘a. eyle-) 035a/03, 046b/12, 050b/09, 074a/04, 168a/04, 196a/15, 310b/02, 316a/05, 326b/05
‘a.+ ı 008b/06, 068b/05, 196b/01
aħī: -1- [A.] Ahiliğe, ahilik ocağına mensup olan kimse.
ā. 227b/14
āħir: -22- [A.] 1. Son.
ā. 018b/06, 054b/02, 124a/05, 236a/05, 291b/05; (ā. zamān “dünyanın son günleri, kıyametin kopmak üzere bulunduğu günler veya yıllar”) 241b/11, 242b/14
ā.+ i 186a/08, 281b/14, 281b/15
ā.+ idür 261a/10
ā.+ ine 152a/05, 198b/07; (ā. degin) 211a/02
ā.+ ini 270b/03
ā.+ ine 304a/02
2. Sonunda, akıbet, nihayet.
ā. 005b/14, 087b/09, 147b/15, 320a/07; (ā.-i ‘ömür) 133a/08
ā.+ idür 023a/15
āħiret: -95- [A.] Ölümden sonra gidilecek olan alem, öbür dünya.
ā. 006a/01, 006a/06, 022a/15, 023a/15, 037a/12, 054a/05, 061b/05, 062b/14, 063a/01, 067a/05, 075b/02, 076a/13, 096a/15, 097a/09, 122a/09, 126b/03, 146b/02, 151b/12, 173a/08, 173b/08, 174a/14, 209a/09, 209a/11, 210a/12, 211a/01, 211a/09, 211a/14, 227a/10, 232b/03, 234b/03, 234b/04, 235b/05, 235b/08, 240a/08, 281a/09, 281a/10, 284a/08, 286b/01, 307b/02, 332b/08
ā.+ de 002a/01, 011a/15, 036b/04, 056b/06, 056b/14, 075b/03, 086a/07,

089b/05, 095a/13, 151/b10, 174b/03,
192a/07, 193b/12, 211a/06, 211a/08,
213b/03, 213b/04, 227b/01, 230a/01,
230b/11, 234a/03, 290a/12, 305b/02

ā.+ den 169a/04, 306b/06, 330a/09

ā.+ dür 286b/02

ā.+ e 006a/05, 072b/04, 169a/06,
197a/09, 212a/04, 281a/01, 283a/13

ā.+ i 023b/12, 029b/03, 030b/04,
063a/08, 075b/02, 121a/13, 125a/03,
174a/12, 210a/11,

284b/10, 330b/02

ā.+ için 281b/02

ā.+ ile 197a/10

ā.+ in 029b/04, 324b/13

ā.+ inden 063a/15

ā.+ üñ 007a/10, 211a/03, 271a/02

âhirin: -2- [A.] Sonrakiler.

ā. 119a/01

ā.+ i 112a/12

ahkâm: -1- [A.] Hükümler, emirler.

a. 171b/06

ahlâk: -2- [A.] İnsandaki iyi veya
kötü huylar, tabiat.

a.+ dan 305b/14

a.+ lar 280b/05

ahmak: -4- [A.] Akli kıt, anlayışsız.

a. 010b/09, 012b/07, 029b/03,
064a/03

ahşam: -15- [T.] Günün sonu, akşam.

a. 012b/09, 025a/14, 041a/07, 044a/02,
056a/08, 309b/15, 315b/11, 315b/12,
325b/11, 325b/12, 333a/10; (a. ol-)
178a/15

a.+ a 146b/01

a.+ dan 119a/06

a.+ ı 084a/07

ahvâl: -18- [A.] 1. Durum, vaziyet,
hâl.

a. 019b/09, 143a/04, 306b/15

a.+ dür 159a/04

a.+ i 065a/06, 131b/07, 305b/09,
329a/08

a.+ idür 281b/08

a.+ in 088b/11, 102b/07, 231a/11

a.+ ini 103a/04, 227a/04, 328b/06

2. Hâller.

a.+ inde 064b/09

3. Hadiseler, olup bitenler.

a.+ e 105a/13

a.+ i 222a/08

akç-: -14- [T.] Sıvılar için
yukarıdan aşağıya doğru düşmek.

a.- ar 248a/11

a.- ardı 068a/12, 176b/14, 272a/05,
321a/10

a.- arıdı 045a/08

a.- arken 122b/14

a.- dı 010a/11, 023a/08, 079b/05,
250a/07, 288a/06

a.- ıcağ 086a/05

a.- masun 018b/05

akç-: -23- [T.] 1. Beyaz.

a. 012a/11, 013a/02, 024b/15, 025a/03,
025a/12, 039b/02, 114a/04, 114a/06,
114a/08, 114b/12, 158a/05, 174b/05,
225b/11, 249a/14, 258a/01, 258a/05,
266a/02, 296a/13, 298b/03

a.+ mı 053a/13

2. Temiz, dürüst.

a.+ mıssa 174b/07

akça: -108- [T.] Para.

a. 014b/12, 038a/03, 039b/11,
040a/13, 040b/02, 041a/03, 041a/04,

053a/12, 061b/13, 080b/11, 091b/05,
108a/05, 135b/13, 135b/14, 137b/14,
137b/15, 138a/01, 138a/12, 141a/11,
161a/10, 161a/11, 165a/11, 187b/10,
189a/10, 196a/13, 196a/15, 206a/03,
213b/14, 222b/08, 230b/13, 231a/01,
231a/13, 246b/01, 289a/11, 289a/13,
290b/13, 291a/01, 310b/01, 318b/11; (a.
kadar) 012a/11

a.+ da 196a/15

a.+ dan (a. ötrü) 289a/13

a.+ dur 061a/14

a.+ m 031a/09, 040a/06, 044a/10,
080b/11, 085a/15, 091a/13, 180b/15,
182a/13, 215b/12

a.+ mdan 165a/12

a.+ ñ 040a/05, 310b/15

a.+ ñi 215b/12

a.+ nuñ 231a/07

a.+ sı 170a/04, 170a/05, 171b/14

a.+ sın 025b/13, 202a/04, 283b/15,
309a/08, 309a/09, 309b/08

a.+ sina 044a/11

a.+ sıyla 074b/08

a.+ ya 025b/04, 037a/14, 047b/01,
052a/10, 092b/12, 092b/13, 108a/08,
196a/13, 306b/05

a.+ yı 014b/12, 014b/13, 025b/04,
040a/06, 043b/12, 052a/11, 053a/14,
085b/02, 091b/05, 104a/08, 108a/06,
138a/09, 141a/11, 144a/01, 161a/07,
161a/09, 189a/12, 230b/14, 31a/03,
231a/04, 231a/10, 237a/02, 247b/10,
309a/10, 309a/11, 313b/04, 318b/11,
318b/14

‘**aqd:** -1- [A.] Nikah kıyma.

‘a. (‘a. eyle-) 323a/01

‘**akıbet:** -5- [A.] 1. Son, nihayet.

‘ā. 019b/12, 180b/08

‘ā.+ e 098a/12

2. İnsanın başına gelebilecek hâl,
karşılaşılabilecek durum.

‘ā.+ ine 099a/07

‘ā.+ üñ 307a/05

‘**akıl / ‘akl:** -50- [A.] 1. Us.

‘a. 062a/09, 063a/01, 117a/09, 173a/10,
257b/07, 270b/06, 292a/12, 319b/02;
(‘a.-ı vāfir) 141a/03; (muḥāl-ı ‘a.)
313a/01

‘a.+ a 062a/09

‘a.+ ı 013b/08, 042a/07, 042a/08,
043a/06, 061a/09, 077b/13, 102a/08,
105b/10, 116b/04, 137b/13, 142b/01,
146b/10, 158a/14, 168b/01, 172b/10,
173a/10, 180b/05, 191b/10, 260a/09,
262a/10; (‘a. gel-) 008a/02; (‘a. şaş-)
007b/15

‘a.+ mı 158a/13

‘a.+ ıyıla 158a/13, 327b/13

‘a.+ lar 239b/09

‘a.+ suz 007b/15

‘a.+ um 104b/02, 117a/09, 154a/05,
156a/14; (‘a. git-) 008a/07

‘a.+ uñ 096a/01, 154a/06

‘a.+ uñuza 253b/06

2. Hafıza, hatır.

‘a.+ ma (‘a. gel-) 116b/04

‘**akıl:** -20- [A.] Akıllı kimse.

‘ā. 009a/14, 009a/15, 009b/02, 044a/03,
044a/05, 096b/11, 140b/15, 151b/15,
152a/01, 227a/13, 235b/04, 252a/13,
274b/10, 293b/08; (‘ā. ol-) 203b/02

‘ā.+ ler 307b/13

‘ā.+ lerüñ 211a/10, 253a/04, 262a/10,

280b/11	091b/10, 091b/14, 091b/15, 102a/05,
aklık: -2- [T.] Beyazlık.	103a/12, 103a/15, 110b/05, 136a/12,
a. 249a/13	149a/02, 149b/02, 153a/02, 154a/12,
a.+ a 249b/03	156a/11, 158b/15, 159a/01, 164a/04,
akrân: -3- [A.] Yaşıt, yaştaş.	164b/07, 165b/05, 168b/14, 171a/06,
a. 057a/13, 279a/15; (vâ'iz-i a.)	179b/11, 182b/01, 188a/12, 189a/11,
174b/11	193b/04, 194b/12, 195b/09, 201a/11,
akreb: -1- [A.] Akrep.	202a/04, 207b/01, 218b/01, 226a/12,
a. 329b/04	226a/15, 230b/14, 237a/02, 248a/02,
aksak: -1- [T.] Hafifçe topallayan,	259a/11, 293b/14, 313b/06, 332b/09
topal.	a.- dılar 155b/15, 156a/01, 250b/01
a.+ lar 322a/13	a.- duğı 103b/03; (âbdest a.) 294a/05
aktar: -1- [T.] Yere sermek,	a.- duğ 175a/05
yıkmak.	a.- dum 040a/11, 052a/10, 078a/13,
a.- dı 184b/02	138a/04, 142a/12, 157a/13, 167b/10,
akvâl: -3- [A.] Sözler, lakırdılar.	246b/04, 317a/03, 321b/02, 332b/06
a. 256b/03, 306b/15	a.- dumıdı 045a/10; (elinden a. "zorla bir
a.+ ler 280b/05	şeyi almak") 279b/07
al: -338- [T.] 1. Almak.	a.- duñ 040b/15, 079a/12, 112b/05
a. 040a/06, 045a/03, 058a/05,	a.- ğıl 027a/02, 084b/04, 084b/06,
165a/11, 175b/03, 182a/15, 193b/07,	169a/03, 177a/08; (âbdest a.) 185a/03,
237a/06, 304b/10	285b/12
a.- a 013b/08, 025b/14, 054b/13,	a.- ma 182b/01
058a/02, 096b/01, 154a/10, 156a/04	a.- madı 009b/09, 017b/04, 094a/06
a.- alar 084b/12, 099a/08, 154a/10	a.- madum 321b/01
a.- am 032a/15, 040a/11, 196b/01,	a.- mağa mı 058a/04
231a/04, 300a/10, 300b/06, 301a/01	a.- mağıl 166b/09
a.- asın 057b/13, 084b/05, 183a/06	a.- mağ 185b/15
a.- ayıdı 113b/02	a.- mağdan 227b/05
a.- ayım 154a/11	a.- mağ (âbdest a.) 163b/12, 321a/04
a.- dı 013a/08, 025b/04, 031a/14,	a.- mağ gerek 038b/15
034b/10, 035a/04, 038a/07, 040a/09,	a.- maya 084b/09, 227b/06
040a/15, 040b/13, 047a/13, 053a/14,	a.- mayavuz 009b/09, 085a/09
053b/10, 057b/08, 058a/05, 061b/04,	a.- mayayın 031b/13
069b/10, 080a/11, 089b/01, 090a/07,	a.- mayınca 165a/10
	a.- mazdı 196a/13
	a.- mazıdı 058b/06

a.- mazin 246b/0
a.- mazvan 165a/09, 245b/06
a.- miş 017b/07, 184b/04, 206a/03,
301a/01
a.- sun 164b/13
a.- uñ 089b/01
a.- up 106a/03, 151a/13, 332a/01
a.- ur 186a/02, 211a/05
a.- urdı 038a/03, 038a/04, 135b/12
a.- urın 080b/09
a.- urlar 207b/05, 227b/13
a.- urlarını (âbdest a.) 044b/07
a.- urlarına 072a/15
2. (Para karşılığında) Temin etmek,
satın almak.
a. 092b/12
a.- an 047b/01
a.- ayıdı 210a/12
a.- ayıdum 150b/01
a.- ayın 053a/13
a.- dı 034a/08, 034a/11
a.- dıydı 196a/14, 220a/14
a.- dum 187b/10
a.- ğıl 044a/10, 044a/11, 091b/06
a.- inmişdur 074b/08
a.- ıvêr- 083b/15, 188a/07, 194a/07,
194a/09
a.- madı 092b/13,
a.- madılar 092b/13
a.- mañ 211a/05
a.- sam 290b/14
a.- urdı 018b/01, 067a/14, 073b/03,
284a/01
3. Evlenmek.
a. 204a/08
a.- a 045b/12
a.- ayın 071b/15

a.- dı 072a/01, 288a/13
a.- mazsın 071b/13
a.- ur mı 071b/14
a.- ur mısın 215b/11
4. Allahın bir insanı ölüm yoluyla bu
dünyadan ayırması.
a. 206a/05
a.- ursın 206a/05
5. Kurtarmak.
a. 293b/13
6. Elde etmek, sahip olmak,
kazanmak.
a.- a 031b/05
a.- duñ 072a/03
a.- ğıl (müzd a. “sevap kazanmak”)
115a/05
a.- urdı (müzdi a.) 224b/06
7. Çalmak.
a.- a 149b/11
a.- dı 050b/01, 050b/02, 050b/03,
090a/04, 269b/03, 318a/01,
a.- dı idi 024b/02
a.- dıydı 269b/04
a.- duğın 318a/07
a.- duğın 318a/06, 318a/08
a.- duñ 009b/05, 165b/06, 182a/11,
206b/14
a.- duñuz 324a/04
a.- maduğ 324a/05
a.- miş 179b/07
a.- urlar 040b/07
a.- urlarsa 057b/09
8. Beraberinde götürmek veya getirmek.
a.- am 136b/10
a.- dı 060a/08, 065a/09, 073a/03,
135a/11, 159a/10, 237a/13, 248b/01,
250a/03, 250b/14, 274a/04, 308b/11,

321a/12, 324a/07
a.- dılar 112a/08, 153b/06, 164b/06,
170a/03, 172b/04, 203a/10, 322a/11,
323a/10, 333b/10
a.- duḡ 164b/10
a.- ğıl 064b/14
9. Yardımcı fiil görevinde.
a. (âbdest a.) 93b/02; (cânın a.) 310a/03;
cânın a. “öldürmek”) 077a/03, 170a/02;
(haberî a. “öğrenmek, bilgi edinmek”) 122b/09; (şatun a.) 013b/07, 126a/07
a.- am (âbdest a.) 081a/11
a.- alar (ḥaẓẓ a.) 004b/06
a.- ayıdı (şatun a.) 161a/09
a.- ayıduñ (şatun a.) 150b/01
a.- ayım (öcümi a.) 259b/14
a.- ayın (şatun a.) 053a/12, 109a/05
a.- dı (âbdest a.) 081a/11, 177a/04,
244a/01, 310a/04, 325b/10; (canın a.)
070b/15; (elden a. “kurtarmak”) 324a/12;
(gèri a.) 318a/03; (naşîbini a.) 098a/14;
(selâmumuz a.) 068b/08, 070b/02,
088b/02, 218a/06; (қан a. “damardan bir
miktar kan çekmek veya akıtmak”) 169a/12; (şatun a.) 025b/04, 034b/08,
069b/10; (teyemmüm a.) 194b/08; (uyḡu
a.) 172a/09, 172a/12, 172b/01, 217b/02;
(uyḡu a.) 322a/15
a.- dılar (göñlümi a. “hoşnud etmek,
etkilemek”) 291a/07
a.- dum (âbdest a.) 172a/15, 321a/03;
(âbdestin a.) 332b/14; (cānuñ a.)
087a/14; (mühlet a.) 148b/15; (şatun a.)
037a/14, 072a/06, 231a/10, 317a/09;
(taḥâret a.) 246a/03
a.- duñdı (satun a.) 079a/11
a.- ğıl (cānum a.) 070b/14, 070b/15,

138b/12
a.-ınmış (satun a.) 074a/02, 309a/01
a.- madumıdı (borca a.) 180a/01
a.- maḡa (âbdest a.) 027a/05, 040b/04,
089b/07
a.- maḡ gerek (naşîb a.
“nasiplenmek”) 322a/05
a.- mayınca (âbdest a.) 332b/15;
(cevâb a.) 077a/08
a.- maz (‘ibret a.) 030b/03
a.- mışımış (şatun a.) 074b/05
a.- sam (şatun a.) 290b/14
a.- uñ (âbdest a.) 257a/12
a.- up (âbdest a.) 165b/02
a.- updururdu (satun a.) 238a/12
a.- ur (şatun a.) 069b/09
a.- urdı (âbdest a.) 015a/07, 103a/02,
147a/03, 163b/10, 163b/11, 176a/04; a.-
urdı (borca a.) 177a/06; (şatun a.)
074b/09
a.- urıdı (aşşı a.) 196a/13; (âbdest a.)
055a/12
10. Tutmak.
a.- dı 007b/09, 009b/07, 070a/13,
217b/09
a.- uruz 031a/11
11. Oturtmak.
a.- dı 019a/06
a.- mış 019a/05
12. Bir şeyi içine almak.
a.- dı 297a/12
a‘lâ: -6- [A.] Daha yüksek, en
yüksek.
a. 281b/01, 332a/14; (firdevs-i a.)
122a/03; (a.-yı ‘illiyîn “gökyüzünün en
yüksek yeri, en üst makamı”) 123b/14,
125b/04, 125b/06

‘**alâmet:** -15- [A.] İşaret, belirti, nişan.

‘a.+ i 096a/14, 200a/12, 216a/11, 216b/01, 233b/04, 233b/05, 233b/08, 233b/09, 284b/12, 292b/02

‘a.+ idür 307b/01, 307b/02

‘**alâyık** : -3- [A.] İnsanı meşgul eden, Hakk’a erişmekten alıkoyan ilişkiler, bağlar.

‘a. 119b/03

‘a.+ den 271a/03

‘a.+ ıla 271a/15

alçak: -5- [T.] Mütevazı, yavaş, sakin.

a. 063b/03, 063b/04; (a. eyle-) 326b/13; (a. ol-) 284b/13; (a. gönüllü) 146a/02

alçaklık: -5- [T.] Mütevazılık.

a. 057a/14

a. (a. eyle-) 063b/06, 305a/02, 326b/13

a.+ uñ 284a/14

alda-: -1- [T.] Aldatmak, kandırmak.

a.- yup 181a/03

aldan-: -6- [T.] Kanmak.

a.- dılar 091a/08, 091a/09, 238a/10

a.- mağıl 076a/15

a.- maya 152a/02, 228b/12

aldur-: -2- [T.] Alma işini yaptırmak.

a.- dılar (âbdest a.) 257a/12

a.- uñ (âbdest a.) 257a/12

‘**ale’ d-devâm:** -1- [A.] Devamlı, sürekli.

‘a. 142b/06

‘**alef:** -1- [A.] Hayvan yemi.

‘a. 191a/15

‘**âlem:** -41- [A.] 1. Kainat, evren.

‘â. 003a/05, 013b/06, 016a/05, 076b/13, 100a/11, 118b/05, 157b/07, 157b/12,

194b/07, 196b/09, 198a/15, 213a/13, 215a/11, 228b/14, 236a/02, 239a/09, 293b/06; (‘â. içre) 006a/08; (cebbâr-ı ‘â.) 305b/02

‘â.+ e 183a/07, 200a/10

‘â.+ i 051b/14, 100b/06

‘â.+ lerüñ 036a/05

‘â.+ üñ 048a/15, 118b/10, 120a/13, 162a/11, 179a/02, 183a/15

2. Yeryüzü, dünya.

‘â.+ de 255a/15

‘â.+ i 111a/09, 173a/05

‘â.+ in 098a/05

‘â.+ inde 128a/10, 187a/07

‘â.+ inden 105b/06, 235b/15

‘â.+ ine 260a/07, 267a/08

‘**alem:** -16- [A.] Sancak, bayrak.

‘a.+ i 132a/12, 132b/05, 132b/07

‘a.+ inden 132b/05, 132b/07; (‘a. artuğ) 132a/13

‘a.+ ler 288a/14, 288a/15, 288b/01, 288b/02, 288b/03

‘a.+ üm 132a/13, 132a/14, 132b/05

‘**âlemyân:** -1- [A. + F.] İnsanlar, bütün dünya halkı.

‘â.+ dur (nur-ı ‘â.) 001b/09

âlet: -5- [A.] 1. Bir işi yapmak için kullanılan nesne, araç.

â.+ in 264a/01, 264a/04

2. İç organlardan bazıları için kullanılır.

â.+ ile 129a/12

â.+ süz 129a/07, 129a/12

‘**alevî:** -4- [A.] Aleviliği benimsemiş olan kimse.

‘a. 139a/02, 139a/08, 139a/10, 160b/12

alıcı: -1- [T.] Bir şeyi satın almaya istekli kimse, müşteri.

a. 056a/03

alım: -1- [T.] Alacak, hak.

a.+ ı 154a/15

alımlı / alımlu: -2- [T.] Alacaklı.

a.+ ları 213b/11

a.+ nuñ 154b/02

alın: -2- [T.] Yüzün, kaşlarla saçlar arasındaki bölümü.

a.+ nda 099b/13

a.+ uñ 314a/07

alın-: -1- [T.] Çalınmak.

a.- dı 179b/13

a.- miş 179b/11

‘âlf: -24- [A.] Yüksek olan, yüce, ulu.

‘â. 100a/15, 172a/06, 201a/02, 202b/06, 206a/12, 208a/14, 219a/12, 221a/02, 228a/09, 230b/02, 236a/05, 271a/02, 271b/06, 276a/12, 281b/01, 315a/15, 327a/04; (‘â. ol-) 237b/07

‘â.+ dür 166a/12, 212a/02, 239b/04, 251b/05

‘â.+ ye 239b/06

‘â.+ yidi 265b/04

‘âlf-himmet: -2- [A.] Himmeti yüce olan.

‘â. 310a/12

‘â.+ idi 170b/06

‘âlim: -63- [A.] İlim sahibi olan kimse.

‘â. 022b/04, 054b/15, 063b/09, 083a/01, 089b/11, 123a/05, 123a/06, 133a/12, 146a/01, 162a/15, 167a/02, 199b/08, 247b/04, 271a/04, 274b/09, 285b/08; (‘â.-i rabbānī) 295a/10, 327b/11; (‘â.-i taḥkīk) 006b/03

‘â.+ den 267b/05

‘â.+ dür 022b/05

‘â.+ i 232a/08

‘â.+ idi 187a/02, 202b/06, 293b/02

‘â.+ ler 020a/04, 020b/01, 153a/03, 153a/08, 159b/11, 160a/11, 160a/15, 161b/05, 217a/10, 229b/02, 234b/01, 234b/02, 255a/03, 295b/09, 302b/14, 304b/04, 304b/05

‘â.+ leri 152b/13, 161a/13, 161a/14, 187a/04

‘â.+ lerile 145b/12, 161a/13

‘â.+ lerindenidi 170b/03

‘â.+ lerine 187b/06

‘â.+ lerinüñ 185a/14

‘â.+ lerümüz 161a/13, 161a/15

‘â.+ lerüñ 036b/04, 145b/13, 216a/04

‘â.+ leründür 097a/04

‘â.+ lerüñüz 161a/14

‘â.+ missin 089b/13

‘â.+ rağı 232a/07

‘â.+ raqıdı 036b/14

‘â.+ sin 064b/02

‘â.+ üñ 216a/06

‘âlimlik: -1- [A. + T.] Âlim olma, bilginlik.

‘â. 132b/13

allâh: -39- [A.] Her şeyin yaratıcısı olan tek ve mutlak varlık, Tanrı.

a. 009b/10, 009b/12, 009b/14, 025a/05, 050a/01, 116b/13, 119b/05, 133b/05, 133b/06, 177a/04, 215a/13, 237b/15, 240b/06, 245a/07, 249a/05, 252a/10, 257b/06, 262a/07, 262a/08, 267a/06, 282b/11; (a. allâh) 245a/07; (bergüzide-i a.) 319b/11; (allâhu te‘âlâ) 057a/10

a.+ dan (a. artuk) 262a/09
a.+ ı 134b/11, 134b/12
a.+ ıla 013a/15, 262a/08
a.+ suz 262a/08
‘allemenī ebi: -1- [A.] “*Bana babam öğretti.*” anlamında Arapça bir cümle.
‘a.+ den 002a/08
alma: -2- [T.] Elma.
a. 105a/14
a.+ dur 105a/15
alt:-38- [T.] 1. Bir şeyin yere bakan yüzü, karşıtı üst.
a.+ ına 134a/01, 319b/04
a.+ ında 056a/10,
a.+ ında idi 008a/04
a.+ umda 180b/11
2. Bir nesnenin yere temas eden kısmı, taban.
a.+ ına 059a/14, 059b/01, 059b/06, 177a/09, 245a/13, 245a/14, 259a/10
a.+ ında 013b/05, 015b/13, 059a/14, 107b/05, 177a/08, 185a/06, 268b/09, 317a/07
a.+ ından 332a/08
3. İç, iç taraf.
a.+ ında 009a/06
a.+ ında 215a/04, 274a/02, 284a/02
a.+ ındağı 009a/07
4. Bir şeyin aşağısında bulunan boşluk veya yer.
a.+ ında 011a/14, 011b/02, 132a/14, 135a/12, 195b/13, 332a/07
a.+ ından 332b/06
a.+ ımı 134b/05
5. Hizmetinde, emrinde olma ifade eder.
a.+ ındadır 021a/14, 186b/08
a.+ ındaydı 228b/07

altı: -10- [T.] Altı sayısı.
a. 029b/08, 047b/01, 096a/15, 158b/10, 173a/03, 189b/02, 304b/14, 319a/06
a.+ nuñ 304b/14
altıncı: -5- [T.] Altı sayısının sıra sayı sıfatı.
a. 077a/10, 096b/03, 171b/01, 173a/06, 319a/11
altmış: -4- [T.] Altmış sayısı.
a. 147a/02, 196a/13, 240a/07, 280b/11
altmış biñ: -2- [T.] Altmış bin sayısı.
a. 131b/01, 206a/03
altın: -102- [T.] 1. Kıymetli taş, altın.
a. 065b/07, 078a/15, 080b/09, 081a/03, 081a/09, 081b/01, 089a/07, 094a/10, 164a/09, 164a/10, 166b/15, 205a/02, 205a/03, 272a/03, 282a/03, 284a/07, 296a/12
a.+ dan 019b/03, 021b/02
a.+ ı 029b/05, 216a/12
a.+ ıla 282a/04
2. Bu madenden yapılmış para.
a. 017b/04, 020a/10, 031a/13, 059a/15, 059b/02, 064a/14, 075b/08, 081a/02, 089a/13, 089b/03, 091b/14, 091b/15, 138b/08, 143b/12, 143b/13, 147a/10, 147a/11, 147a/14, 147a/15, 162b/06, 169b/13, 177a/08, 177a/15, 189a/11, 190b/10, 226a/04, 226a/15, 245b/04, 245b/06, 246b/04, 283b/14; (a. kadar) 309b/08; (a. ol-) 059b/05, 059b/07, 080b/12, 177a/10, 182a/15
a.+ a 092b/11, 238a/12
a.+ dan 182a/15; (a. ötrü) 156a/07, 156a/08
a.+ dur 075b/09, 246b/05, 313b/06

a.+ ı 057b/07, 057b/08, 057b/11,
058a/03, 058a/07, 061b/03, 089a/15,
143b/14,
147a/11, 156a/10, 156a/11, 170a/03,
226a/03, 246b/04, 246b/05, 248a/01,
248a/02, 248a/03, 248a/06, 269b/13,
313b/06

a.+ ın 058a/02

a.+ um 091b/03, 245b/06, 313b/05

a.+ uñ 058a/04, 075b/10, 094a/07

a.+ uñı 057b/13

alu: -5- [T.] 1. Aciz

a. (nefsinden a. kal- “aciz kalmak”)
096b/01; (nefsinden a. ol- “aciz olmak”)
306b/01

2. Aşağı, geri, değersiz.

a. 027a/08, 197b/04; (a. ol- “geri kalmak,
aşağı kalmak”) 309b/06

‘**ām:** -7- [A.] Herkese ait, umama
mahsus.

‘**ā.** 104a/10, 254a/10, 275a/04, 320b/04

‘**ā.**+ lar 275a/06

‘**ā.**+ laruñdur 257a/03, 264a/03

a‘māl: -1- [A.] Ameller, işler.

a.+ ıladur 307b/03

amān: -1- [A.] Yardım, fırsat.

a. (a. vēr- “göz açtırmamak, fırsat
vermemek”) 077a/06

‘**amel:** -96- [A.] 1. Bir maksatla yapılan
iş, eylem, fiil.

‘a.+ den 210a/05, 210a/06

‘a.+ ile 008b/10

‘a.+ in 210b/09

2. Dinî emirleri yerine getirmek için
yapılan iş, fiil, hareket.

‘a. 018b/11, 028b/06, 063b/10, 063b/12,
072a/10, 122b/07, 145a/12, 145a/14,

152b/08, 172a/02, 185b/01, 185b/15,
208b/01, 227b/07, 227b/13, 234b/06,
235b/13, 252a/14, 253a/09, 279a/02,
293a/04, 309b/13, 319b/06; (‘a. ét-)
003b/08, 023b/07, 076b/08, 120b/01,
234b/06; (‘a. eyle-) 005a/04, 142b/09,
142b/11, 175a/13, 185b/10, 202a/11,
231b/08, 267b/05, 267b/05, 271a/05,
293a/01, 293a/01; (ka‘be-i ‘a.)
018b/09; (‘a. kı1-) 001b/04, 077b/01,
185b/06, 292b/03, 307b/08

‘a.+ de 189b/06

‘a.+ den 235b/14, 292b/03

‘a.+ dür 145b/14, 293a/03

‘a.+ e 202b/14, 252b/08, 253a/09,
265a/02, 267b/05, 279a/05

‘a.+ i 063b/12, 098a/07, 099b/02,
127a/15, 141a/15, 145a/14, 146a/02,
187a/01, 195a/03, 234b/08, 274b/09,
291b/10, 330a/15; (‘a. ol-) 063b/09

‘a.+ ile 028b/11, 211b/15, 287a/05

‘a.+ iledür 252a/14

‘a.+ in 223a/10

‘a.+ inden 185b/02

‘a.+ ler 029a/07, 036a/07, 212a/08

‘a.+ leri 136b/05

‘a.+ lerin 036a/07

‘a.+ lerüñ 252b/12, 280a/09

‘a.+ süz 195a/04, 286b/01

‘a.+ üm 021b/05, 231b/08

‘a.+ ümden 239b/15; (‘a.+ ötrü) 213b/04,
213b/06

‘a.+ üñ (‘a. ol-) 064a/01

‘**āmī:** -1- [A.] Halka ait.

‘**ā.** 242b/11

‘**āmil:** -2- [A.] Amel eden, işleyen
kimse.

‘ā.+ idi 203b/15, 314b/09
āmīn: -4- [A.] Dualardan sonra,
“Allah kabul etsin, öyle olsun!”
anlamında kullanılan söz.

ā. 006a/15, 024a/06, 024a/10, 024a/11

‘amm: -1- [A.] Amca.

‘a. (‘a.-ı nebī) 157b/06

ammā: -76- [A.] Ancak, fakat, lakin
a. 002b/05, 003b/15, 006b/07, 009a/10,
012a/10, 013a/05, 013b/14, 015b/03,
020a/01, 020a/08, 020a/12, 020b/03,
021a/14, 026a/14, 036b/09, 041a/15,
048b/10, 049a/13, 051a/10, 054b/05,
069b/08, 085a/09, 099b/09, 105a/13,
108b/10, 118a/09, 122b/09, 123a/12,
124b/01, 132a/02, 132a/05, 145b/02,
158b/04, 164b/10, 191a/03, 193a/01,
218b/14, 232a/13, 236b/03, 239a/10,
243a/11, 243a/12, 249b/06, 253b/02,
256b/06, 261a/08, 264a/03, 272a/05,
273b/01, 274a/13, 282a/03, 282b/08,
283b/01, 286a/04, 286b/01, 287b/12,
287b/15, 289a/15, 289b/01, 297b/13,
298a/12, 298b/01, 301b/12, 302a/05,
303a/04, 312a/03, 316a/05, 316b/05,
321a/14, 322b/14, 327b/01, 327b/09,
327b/12, 328a/01, 330b/09, 332b/03

ammā-ba‘ dü: -1- [A.] Bundan
sonra.

a. 002a/03

añ-: -43- [T.] 1. Hatırlamak, akla
getirmek, یاد etmek.

a.- a 098b/07

a.- adura 036a/08

a.- ar 290a/10

a.- arđı 146b/09

a.- ardum 133b/07

a.- arvan 045a/11, 190b/01

a.- asın 294b/07

a.- ayın 036a/15

a.- dı 136a/12

a.- duguñ 309b/02

a.- dum 139b/14, 263b/01

a.- mağa 281a/11

a.- mağı 127a/11

a.- mağıl 099a/13

a.- mağum 127a/11

a.- mağdur 276a/04

a.- maya 125a/04, 256b/08, 311b/11

a.- mayaduñ 056a/03

a.- mazlar 005b/15, 076a/13

a.- mazesın 190b/01

a.- up 173b/12

2. Adını söylemek, zikretmek.

a.- ar 056a/05, 290a/07

a.- arđı 106a/04, 106a/06

a.- arıduñ 003b/03

a.- arsavuz 006b/06

a.- arvan 133a/13

a.- asın 049b/01, 200a/09

a.- ayın 096a/03

a.- dılar 127a/11

a.- dugı 098b/07

a.- dum 127a/10

a.- duğ 224a/01

a.- mazesın 071a/10

a.- uñ 290a/09

ana: -95- [T.] Anne.

a. 044b/02, 156b/14, 169b/11, 193b/05,
225b/05, 316a/04

a.+ m 047b/03, 103a/09, 103a/10,
103a/11, 103a/12, 183b/02, 194a/05,
290b/10, 295b/05, 295b/13, 296a/03

a.+ ma 276b/01

a.+ mdur 027a/12
a.+ mıla 141b/08
a.+ muñ 316a/02
a.+ muzı 301a/01
a.+ ñ 183a/13
a.+ ña 101a/06
a.+ ñı 037a/13, 101a/03
a.+ ñıdı 016a/04
a.+ ñıla 061a/04
a.+ ñuzu 077b/03
a.+ sı 008b/03, 012a/08, 044a/13,
045b/03, 047a/14, 069a/14, 069b/11,
069b/12, 070a/13, 100b/08, 101a/04,
101a/05, 101a/08, 103a/02, 103a/06,
105a/11, 134b/01, 135b/06, 142a/11,
158b/11, 158b/14, 159a/04, 163b/02,
163b/08, 163b/09, 168b/04, 169b/07,
169b/09, 169b/13, 178a/02, 193a/01,
193a/05, 193a/07, 209a/13, 220a/04,
269b/10, 269b/13, 295b/02, 316a/03
a.+ sın 159a/10, 295b/04
a.+ sına 012a/08, 018b/13, 040a/08,
069a/12, 069b/11, 103a/01, 170a/08,
199a/02, 209a/12, 316a/03
a.+ sından 064b/12, 100b/12,
100b/15, 192a/14, 272a/14, 315b/14
a.+ sını 012a/07, 137a/08, 159a/03
a.+ sınıñ 316a/06
a.+ sıyıla 179b/02
añaru: -2- [T.] Öte, ileriye doğru.
a. 016b/01, 200a/02
anbâr: -3- [F.] İçine erzak konan
binanın bu işe ayrılan bölümü.
a.+ dan 157b/03
a.+ ı 149a/08
a.+ ında 149a/10
anber: -2- [A.] Ada balığının

bağırsaklarında toplanan yumuşak,
yapışkan ve misk gibi kokan kül
renginde bir madde.

‘a. 067b/15, 082a/09

ancağ: -5- [T.] Sadece, yalnızca.

a. 027b/09, 166a/10, 207b/07, 215b/12,
259a/04

ancılayın: -1- [T.] Onun gibi.

a. 045a/15

and: -10- [T.] Söz, yemin.

a. (a. iç- “yemin etmek”) 020b/07,
059a/12, 088b/15, 105b/02, 105b/05,
171a/14, 263b/03; (a. vèr-) 242b/06

a.+ lar (a. iç-) 301a/01

a.+ umuz 059a/15

añıl-: -1- [T.] Zikredilmek,
bahsedilmek.

a.- duğı 004a/09

añıla-: -11- [T.] 1. Bir şeyin ne
olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl
erdirmek.

a.- dı 110a/12, 155b/12

a.- gıl 207a/08

a.- ram 245a/15

a.- r mısın 245a/14

a.- ya 004b/03

a.- yayıdı 288a/04

a.- yımazvan 110b/03

a.- yumadum 076b/01, 306a/11

2. Bilmek.

a.- yumadı 194a/11

añilat-: -1- [T.] (Birinin bir şeyi)
Anlamasını sağlamak, açıklamak.

a.- dı 024b/10

ansuz: -3- [T.] Onsuz, o olmadan.

a. 263b/02, 264b/09

añsuzda: -3- [T.] Ansızın, birdenbire.

a. 035b/08, 172b/11, 200b/09
ar-: -1- [T.] Yorulmak, yorgun
düşmek.

a.- ıpdururdum 322a/06
a.- ıpdururıdum 172a/12,
ara: -123- [T.] 1. İki şeyi
birbirinden ayıran uzaklık, mesafe.

a.+ dan 067a/05, 090a/01, 105b/05,
137b/09, 150b/06, 163b/12, 225a/05,
294a/08

a.+ ya 263b/01

2. Orta, oratada, ortalıkta.

a.+ cuğda 242a/05

a.+ da 100b/07, 120a/13, 120a/14,
123b/15, 327b/04, 327b/06; (bu a.
“burada”) 162a/06;

a.+ sina 257a/13

a.+ sında 185a/04, 302a/10, 316b/06

a.+ yı 242a/07

3. İki şey arasında bulunan, arada olan.

a. 282a/12

a.+ cuğa 296a/01

a.+ da 126b/01, 129b/03, 130b/15,
131a/05, 151b/08, 239a/07, 240a/03,
280a/05, 292a/06

a.+ dan 096a/06, 129a/07, 130a/09,
132b/11, 244b/09, 262a/04, 281b/10

a.+ ma 310a/06

a.+ mda 108b/09

a.+ muzda 132b/10

a.+ muzdan 056b/10

a.+ muzdadur 107a/01

a.+ ñda 106b/14

a.+ sın 187a/05

a.+ sina 083b/01, 264b/04, 280a/06

a.+ sında 007a/04, 009b/03, 041b/01,
086a/10, 145b/04, 145b/05, 150b/15,

210b/11, 211a/01, 226a/08, 234b/14,
234b/15, 242a/10, 243b/05, 247a/09,
251b/10, 251b/15, 254a/05, 257a/05,
262a/12, 262a/13, 262a/15, 263a/04,
264b/01, 267b/14, 281b/09, 305b/08,
308a/06, 316b/04, 169a/15, 180b/12

a.+ sındadır 234b/04

4. İç, bir insan topluluğunun içi.

a.+ da (a. ol-) 099a/05; (bir a. “birlikte”)
296a/06

a.+ larında 041b/13, 068a/08, 169b/01,
206b/15

a.+ larından 154a/10

a.+ muzda 024b/02

a.+ sı 196a/12

a.+ sina 023b/14, 140b/06, 197b/04,
288b/03

a.+ sında 011a/13, 083a/10, 084b/04,
108b/01, 183b/10, 194b/05, 214a/08,
233a/06, 237a/13, 240a/12, 253b/08,
260a/09, 268b/14, 269b/09, 282a/11,
282a/12, 282a/13, 284b/14, 311b/06,
311b/08, 325a/13, 233a/04

a.+ sından 015a/03, 290a/06, 310a/07

ara-: -6- [T.] 1. Birini veya bir şeyi
bulmaya çalışmak.

a.- dı 310b/10

a.- dılar 111b/11, 331a/03

a.- rlar 126a/01

2. Yoklamak.

a.- ya 036a/07

a.- yalum 072b/14

‘**arab:** -13- [A.] Arap yarım
adasından çıkıp yayılmış olan Sami bir
kavmin adı.

‘a. 004b/04, 012a/01, 153b/15, 217a/14,
217b/15, 224b/14, 224b/15, 265a/04,

313b/04

‘a.+ a 164a/04

‘a.+ ı 164a/02

‘a.+ ıdı 175b/01

‘**arabca:** -1- [A. + T.] Arap dili.

‘a. 225a/04

‘**arabî:** -1- [A.] Arapça.

‘a.+ dür 043a/08

a‘râbî: -5- [A.] Çölde yaşayan Arap.

a. 028b/02, 028b/04, 164a/03, 164a/13

a.+ yi 095a/06

ārām: -6- [F.] Rahat, huzur, sükun.

ā. (ā. dut-) 265a/14; (ā. eyle- “dinlenmek, huzur içinde olmak) 284b/08, 291b/15, 330a/07; (ā. tüt-) 264b/10; (ā.-ı ādem) 171b/06

‘**arāşāt:** -2- [A.] Mahşer yeri.

‘a. (‘a. günü) 046b/01

‘a.+ ı 333b/11

ārāste: -8- [F.] Süslü, süslenmiş, bezenmiş.

ā. (ā. dut-) 280b/04; (ā. eyle- “tertiple etmek.”) 238a/15

ā.+ idi 019b/10, 217a/10, 233a/10, 236a/08, 295a/08

ā.+ yidi 261b/03

ārāyiş: -1- [F.] Süs, zinet, bezek.

ā.+ ine 253a/01

a‘rāz: -1- [A.] Alametler, belirtiler, işaretler.

a.+ dan 256a/03

‘**arefe:** -1- [A.] Dinî bayramlardan bir önceki gün.

‘a. 040a/14

arı / aru: -21- [T.] 1. Temiz, pak, saf.

a. 009a/09, 057a/05, 082a/10, 087b/08, 099b/10, 133b/09, 177a/12, 195b/01,

209b/05, 230b/08, 125a/08, 257b/08, 282b/11, 285b/12, 306a/09; (a. eyle-) 255a/09; (a. ol-) 108b/12

2. Arınmış.

a. (a. dut-) 097b/08; (a. ol-) 096a/11

a.+ yıldı 163a/05

3. Arı.

a.+ lar 089a/01

arıdıl: -1- [T.] Temizlenmek.

a.- mış 050b/11

arılık: -1- [T.] Temizlik.

a.+ umuzıçün 127b/13

arın: -2- [T.] 1. Yıkayıp maddi kirlilerden temizlenmek.

a.- ur 027b/12

2. Saflığını, temizliğini bozan şeylerden sıyrılmak, saflaşmak, beri olmak.

a.- mayınca 139b/13

arıt: -7- [T.] 1. Temizlemek, kirliliğini gidermek.

a.- dı 127a/08

a.- ğıl 185a/03

a.- mağ 108b/10

a.- maya 108b/10

a.- urdı 064a/15

2. Manevi açıdan saf ve katışıksız duruma getirmek.

a.- ğıl 185a/04

a.- maya 235b/02

arısuz: -2- [T.] Kirli, pis, murdar.

a.+ sını 108b/11

a.+ van 108b/11

‘**arîf:** -69- [A.] Allah’ın sırları kendisine açılmış olan seçkin kul.

‘ā. 089b/12, 097a/01, 097a/02, 097a/05, 099b/02, 122a/12, 122a/14, 123a/04, 123a/05, 123a/06, 123b/01, 123b/02,

123b/10, 125a/08, 126a/09, 185b/09,
192b/14, 200a/07, 200a/11, 212a/12,
254a/02, 254a/03, 254a/04, 265a/07,
271a/05, 271b/01, 277b/07, 277b/08,
278b/09, 284b/06, 284b/07, 284b/10,
287a/04, 315a/07, 330a/07, 334a/05; (‘ā.
ol-) 203b/02

‘ā.+ çün 122a/11

‘ā.+ dür 123b/07, 232a/13, 232a/14

‘ā.+ ler 097a/07, 097a/10, 166a/07,
205b/11, 212a/03, 232a/10, 232a/15,
232b/06, 281b/03

‘ā.+ lere 211b/11

‘ā.+ lerüñ 192b/13, 253a/03

‘ā.+ missen 089b/14

‘ā.+ üñ 099b/01, 121b/08, 121b/10,
123a/03, 126a/06, 174a/09, 191a/10,
254a/01, 265a/06, 287a/07, 330a/06

‘**arife**: -1- [A.] Arif kelimesinin
müennes şekli.

‘a. (‘ā. ol-) 090a/11

‘**ariffin**: -5- [A.] Arifler, veliler.

‘ā. 100a/08, 118b/13; (sultānü’l-‘ā.)
108b/05

‘ā.+ de 328b/11

‘ā.+ dür 108a/15

‘**ariyet**: -1- [A.] Geçici olarak
başkasından alınan veya başkasına
verilen şey, ödünç.

‘ā. 165a/09

ark: -1- [T.] İçinden su akıtmak
için toprağı kazarak yapılan açık oluk,
arık.

a.+ dan 083b/11

arka: -14- [T.] Sırt.

a.+ sı 272a/04

a.+ sın 079a/04, 105b/14, 170a/06,

180b/10, 206a/13, 325b/04, 329b/11

a.+ sına 069b/07, 272a/05

a.+ sında 311b/04

a.+ sındağı 284a/11

a.+ sın 188b/09, 272a/08

arkırı: -1- [T.] Aykırı, karşı, ters.

a. (a. gel- “karşısına çıkmak, önüne
gerilmek”) 313b/04

arğun: -1- [T.] Aheste, yavaş, ağır,
sakin.

a. 181b/11

a.+ a 181b/15

‘**arlan** - : -1- [T.] Utanmak, sıkılmak.

‘ā.- mayasın 254b/15

arnuğ: -1- [T.] Yorgun, yorulmuş,
bitap.

a.+ um 322a/07

arpa: -12- [T.] Buğdaygillerden,
taneleri ekmek yapımında kullanılan bir
tahıl cinsi.

a. 040b/12, 045a/05, 112b/04, 145b/02,
149a/09, 182b/10, 182b/15, 187b/04,
187b/10; (a. kadar) 021a/01

a.+ yı 112b/06

arsalan / arslan: -19- [T.] Afrika ve Batı
Asya’da yaşayan, yırtıcı hayvan.

a. 081b/06, 114b/09, 210b/11, 268b/14,
283a/03, 283a/05, 302b/10, 311a/03,
311a/07; (a. eyle-) 006a/10

a.+ a 114b/02

a.+ dan 169a/02

a.+ ı 114b/06

a.+ lar 191b/03, 269a/02, 269a/03,
269a/04, 269a/09, 269a/10

arsuzluk: -1- [T.] Yüzsüzlük, utanmazlık.

a.+ dan 127b/12

‘**arş**: -12- [A.] İslam inancına göre

göğün en yüksek katı.

‘a. 119b/11, 128a/12, 134b/05,
195b/12, 319b/04, 332b/05

‘a.+ a 119b/10

‘a.+ da 123b/14

‘a.+ ı 119b/11, 133b/11, 134a/03

arşun: -1- [T.] Metrenin resmen
kabulünden önce kullanılan eski uzunluk
ölçüsü.

a. 048b/05

art-: -24- [T.] 1. Miktarca çoğalmak.

a.- a 097a/01, 097a/02, 165b/13

a.- ar 037b/01, 173b/09, 173b/10, 254b/10

a.- ayıdı 320a/15

a.- dı 015a/03, 034b/03, 066a/11,
066b/12, 068b/15, 094a/06, 104a/10

a.- mağdan 122b/15

a.- mağlıkı 095a/05, 284b/06

a.- maya 213a/01

a.- mış 172b/02

a.- sun 288b/14

2. Yükselmek.

a.- mağlığın 152a/04

3. Yeterince kullanıldıktan sonra fazla
gelip geriye kalmak.

a.- arsa 018b/02

a.- dı 156a/11

art: -51- [T.] 1. Arka taraf, arka.

a.+ ina 163a/13, 193b/07, 324b/13

a.+ inca 016b/01, 041a/13, 041a/15,
065b/07, 086a/08, 193b/04

a.+ ında 041a/09, 116b/11, 185a/11,
185a/12, 185a/13

a.+ ındadur 153a/06

a.+ ından 153a/04, 155a/11

a.+ uñca 078a/15

a.+ uñda 115b/12

2. Peş.

a.+ ina (a. düş- “arkasından gitmek,
izlemek”) 088b/05, 088b/06, 101b/12,
193b/07, 249b/11, 298b/11, 299a/10

a.+ inca 009b/11, 034a/09, 120b/03,
138a/14, 143b/15, 220a/04, 220a/15,
238b/06, 247a/10, 253b/09, 270a/11,
272a/02, 280b/13, 283a/14, 304a/12,
307b/03, 307b/04, 307b/05, 317a/11; (a.
ol- “hevesinde, sevdasında, peşinde,
azminde olmak”) 319a/09

a.+ ında 115b/13, 272b/14

3. Bir şeyin arka yüzü.

a.+ ında 023b/07

artuk: -163- [T.] 1. Başka, gayri.

a. 097a/02, 107a/14, 128a/05, 135b/12,
135b/13, 221b/03, 223b/13; (‘aczdan a.)
309b/13; (allâhdan a.) 262a/09; (andan
a.) 037b/06, 126a/10, 127a/09, 234b/09,
254a/15, 279b/01; (arurmakta a.)
17b/13; (bağlılıktan a.) 229b/06;
(bâtıldan a.) 124b/07; (benden a.)
011b/02, 131a/09; (bizden a.) 121b/06;
(bundan a.) 034a/12; (bunlardan a.)
271b/13; (cömerdlikden a.) 229b/06;
(göñlekden a.) 326a/15; (hağdan a.)
029a/05, 084b/10, 106a/01, 106a/02,
118a/02, 122a/13, 126a/09, 171a/10,
207b/10, 237b/13, 330a/12; (hağğından
a.) 156a/04; (hândânından a.) 087b/06;
(hâremden a.) 209a/02; (kendüden a.)
277a/15; (kendülerinden a.) 200a/06;
(keremden a.) 030b/07; (kişiden a.)
153b/02, 241a/08; (ma‘rifetden a.)
122a/12; (müzdlerinden a.) 144b/10; (a.
ol-) 289b/03; (senden a.) 127a/06,
234b/09, 245a/05, 263b/11, 286a/01,

295b/03 ; (sözinden a.) 005a/07,
005a/15; (sözlerinden a.) 005a/08;
(taşırılıktan a.) 213b/10; (taleb
eyleyicilerden a.) 124b/01; (tanrıdan a.)
010a/15, 014b/10, 018a/05, 018a/09,
063b/14, 068b/05, 068b/06, 082b/10,
084a/02, 098a/10, 156b/12, 157a/01,
202a/13, 203b/08, 207a/12, 227a/12,
262a/02, 263a/07, 264b/02, 265a/05,
266a/06, 288b/01, 312b/05, 313b/15,
317b/13, 317b/15; (tanrımdan a.)
042b/13; (yağmurundan a.) 125a/04;
(zıklarından a.) 212a/12
a. + a (hakdan a.) 089b/14, 127a/04
a.+ dan 072b/05, 275b/08; (tanrıdan a.)
181b/08, 190b/10, 210a/10, 233b/03,
234b/07, 253a/11, 253a/12, 275b/07,
278b/12, 278b/14, 279a/04, 313a/02,
330a/11
a.+ dur 300a/04
a.+ ı 242a/03, (tanrıdan a.) 098a/01,
319b/09
a.+ ın 221b/09, 274b/11, 275a/13;
(mihrâbdan a.) 068a/15; (tanrıdan a.)
092a/14, 098a/08, 262a/01; (tevbesi a.)
122a/05
a.+ ından (tanrıdan a.) 098b/12
2. Fazla, daha fazla.
a. 039b/14, 046a/09, 196a/13, 229b/04,
229b/09, 302a/05, 320a/15, 333a/15,
333b/01; (a. ol-) 036a/06, 088b/14,
182b/01, 212b/15, 304b/07, 304b/07;
(hakından a.) 182b/01;
(tekebbürlükünden a.) 185a/15
a.+ dur 224b/04, 256b/13
a.+ ıdı 250a/10
a.+ ırakdur 284a/07

3. Üstün.
a. 013b/14, 158a/14, (ilmümden a.)
162a/12
a.+ dur 007a/14, 072b/10, 210b/14,
230a/13, 250a/12, 320b/14; (benden a.)
236b/08; (ganîmetden a.) 254b/02;
(müzdinden a.) 240a/11; (senden a.)
129b/14; (aleminden a.) 132a/13
a.+ ıdı 307a/10, 307a/12
a.+ ımış 320b/13
a.+ mıdı 266a/04
a.+ mıdır 013b/14
4. Büyük bir kısım, çoğu.
a. 150b/14
a.+ ı 083b/04
5. İçildikten, yenildikten sonra geriye
kalan.
a.+ ı 283a/15
a.+ ıdur 283a/15
artıklık: -6- [T.] Fazilet, kemal, üstünlük.
a. 108b/04
a.+ ı 128a/04, 314b/12, 314b/13
a.+ ındandur 261a/10
artur-: -13- [T.] 1. Miktarını
çoğaltmak.
a. 014b/09, 060b/12, 150a/08, 150a/14
a.- alum 039b/05
a.- avuz 039b/12
a.- ayduğ 286a/14
a.- ayıduñ 286a/14
a.- ğıl 016a/03, 039b/05
a.- ursa 039b/12
2. Yükseltmek, üstün tutmak.
a.- dı 129a/04
a.- maduñ 030b/06
aruk: -4- [T.] Zayıf.
a. 090b/09; (a. ol- “zayıflamak”)

015a/11, 137a/07, 143b/03

arukla-: -3- [T.] Zayıflamak.

a.- mış 017a/11, 033b/10, 139b/06

aruluk: -1- [T.] Doğruluk, , züht, takva.

a. 236b/02

arur-: -1- [T.] Yormak.

a.- mağdan (a. artuk) 117b/13

arż: -3- [A.] 1. Sunma, gösterme.

‘a. (‘a. ét-) 081a/10, 121b/12;

2. Saygı ile anlatma, ifade etme.

‘a (‘a. kı1-) 273b/09

arża: -20- [A.] 1. Sunulmak, takdim edilmek.

‘a. (‘a. kı1-) 091a/04, 091a/06, 091a/07, 121a/10, 122b/04, 175a/08, 206a/15, 238b/02, 248b/01, 289b/08,

2. Saygı ile anlatma, ifade etme.

‘a. (‘a. ét-) 133a/10; (‘a. kı1-) 035a/09, 059b/03, 094b/15, 140b/09, 143b/01, 205b/01, 244a/06, 297a/15, 324b/09

arżü: -35- [F.] İstek, dilek.

ā. (ā. ét-“ istemek”) 055a/01, 117a/15, 207a/04, 207a/08, 207a/08; (ā. eyle-“istemek”) 165b/07, 244a/14, 272b/01

ā.+ lar 172b/07

ā.+ ları 098a/04

ā.+ ların 084b/14, 189b/09

ā.+ m 005a/11, 056b/13, 099b/04, 209a/06, 308b/09

ā.+ mı 326a/12

ā.+ ñ 099b/03

ā.+ ñı 326a/10

ā.+ sı 015a/05, 034b/02, 069b/01, 174a/06, 205b/15, 232b/02, 278a/12

ā.+ sıdur 210a/08

ā.+ sın 048a/04; (ā. ét-) 032b/02

ā.+ sın 232b/10

ā.+ sı mı 269a/08

ā.+ ñvan 244b/01

ā.+ yı 085a/03

ā.+ yıla 055a/02

arżüla-: -13- [F. + T.] Bir şeyi candan ve yürekten istemek, arzu etmek.

ā.- dı 034a/07, 034b/02, 049a/05, 083b/10, 083b/11, 206b/12

ā.- duğuñ 303b/06

ā.- rdum 165b/11

ā.- rıdı 093a/03, 303a/15

ā.- rıdum 137b/14

ā.- rıduñ 165b/10

ā.- rsın 136b/09

as-/ aş-: -14- [T.] 1. Bir şeyi yüksek bir yere iliştirip sarkıtmak.

a.- aqoyalar 263b/15, 300b/01

a.- ardı 196a/07, 237b/10

a.- ğıl 109b/04

a.- mış 144a/09

2. Bir kimseyi boğazına ip geçirip öldürmek, idam etmek.

a.- aqoyalar 259a/13

a.- alar 111b/02, 328a/11, 328a/12, 331b/08

a.- dılar 333b/13, 334a/14

a.- mışsın 111a/14

aşā: -17- [A.] 1. Uzun sopa, değnek.

‘a. 036a/09, 136b/08, 243a/08; (‘a. ol-) 111a/04

‘a.+ ı 262b/07

‘a.+ ñ 036a/10

‘a.+ ñdan 262b/08

‘a.+ sı 115a/09

‘a.+ sın 035a/04, 189a/08

‘a.+ şın 208a/07
‘a.+ sını 115a/08
‘a.+ ya 115a/09
2. Manevi ve maddi kudret timsali olarak elde taşınan değnek.
‘a. 111a/04
‘a.+ ları 111a/05
‘a.+ ların 111a/03
‘a.+ yıla 255a/08
‘ases: -1- [A.] Osmanlı Devleti’nde asayışı korumak için kol gezen gece devriyesi.
‘a.+ leri 201a/10
aşhâb: -1- [A.] Sahabe.
a.+ uñ 271b/06
asıl- / aşıl-: -5- [T.] 1. Yüksek bir yere iliştirilip sarkıtılmak, sallandırılmak.
a.- dı 220a/08
2. Boğazına ip geçirilerek ayakları yerden kesilip sallandırılarak öldürülmek.
a.- an 332a/07
a.- mağdur 332a/10
a.- mayınca 331a/14
a.- updurur 300b/03
aşıl / aşıl: -29- [A.] 1. Bir şeyin bizzat kendisi.
a. 018a/01, 288a/01, 307b/09
2. Temel, esas.
a.+ ı 017b/15, 021a/15, 062a/08, 062a/09, 139a/03, 141b/04, 141b/05, 151a/14, 190a/09, 275a/07, 286b/08
a.+ ın 050b/08
a.+ ından 278b/07, 310b/01
3. Gerçek, hakikat, doğru.
a.+ ı 073a/11
4. Soy, nesep
a.+ ı 107a/03, 219a/05, 235a/09,

a.+ ın 160b/14
a.+ ından 006b/08
a.+ uñ 009a/04, 139a/05
5. Bir şeyin ilk şekli, orijinal durumu.
a.+ uñ 087b/08
aşılı: -3- [T.] Bir yere asılarak sarkıtılmış olan, asılmış.
a. 220a/09, 332a/08
a.+ yıldı 089a/14
‘aşı: -15- [A.] Allah’ın emirlerine uymayan, günahkar, isyan eden.
‘â. 010b/05, 023a/10, 220a/06; (‘â. ol-) 015b/14, 038b/13, 076b/11, 198b/01, 232a/09, 237b/02, 282a/03, 282a/05
‘â.+ dür 010b/05, 064a/04
‘â.+ ven 325a/05
‘â.+ yi 005a/06
‘aşıde: -2- [A.] Un, et ve bamya ile yapılan bir Arap yemeği.
‘a. 325b/15, 326a/07
aşlâ: -2- [A.] Hiçbir zaman, hiçbir şekilde.
a. 020b/09, 020b/11
‘aşr: -2- [A.] Zaman, devir, çağ.
‘a.+ dur (kuṭb-ı ‘a.) 236b/10
‘a.+ ıdı (laṭif-i ‘a.) 172a/03
aşşı / assı: -15- [T.] 1. Fayda, yarar.
a. 003b/08; (a. ét-) 016a/03, 020a/09, 020a/13, 021b/05, 061a/15, 231b/08
a.+ sı 010b/15, 210b/06
2. Kâr, kazanç.
a. 135b/11, 144b/09, 196a/13; (a. kıl-) 182a/14
3. Faiz.
a.+ dandur 038a/08
a.+ sindan 038a/03
aşşıcı: -1- [T.] Faizden para kazanan.

a. 199b/08
āsumān: -1- [F.] Gök, gökyüzü, sema, felek.

ā. 001b/08
āsūze: -2- [F.] Sıkıntı ve üzüntülerden uzak, rahat, huzurlu.

ā. (ā. ol-) 085a/05, 252a/12
aş: -27- [T.] Yenilmek üzere pişirilmiş yiyecek, yemek.
a. 039b/07, 050b/08, 053b/09, 056a/11, 056a/12, 093a/03, 093a/04, 093a/08, 093a/13, 171a/04, 179b/05; (a. ur- “yemek hazırlamak”) 038a/08

a.+ a 217a/03
a.+ dan 093b/06, 138a/03
a.+ ı 038a/10, 038a/12, 053b/10, 053b/11, 093a/11, 093b/03, 217a/03, 225b/08, 225b/09

a.+ ina 036a/03
a.+ ıyımış 179b/05
aş-: -1- [T.] Engel teşkil eden bir durumu, bir zorluğa yenmek.

a.- dı 096a/05
aşağa: -46- [T.] 1. Bir şeyin yukarı kabul edilen kısmına göre altta kalan tarafı.

a. 010a/07, 010a/08, 037b/04, 037b/05, 050b/01, 053b/01, 056a/10, 072b/06, 083b/06, 089a/06, 090a/15, 145a/03, 163b/13, 167b/05, 176b/01, 201a/12, 201a/13, 237a/15, 238b/11, 241b/02, 244a/01, 247a/04, 257a/01, 266b/14, 299a/10, 308a/03, 322a/05; (a. eyle-) 080a/09, 238b/09

2. Bulunulan yere göre seviye bakımından daha alçakta olan, alt tarafa doğru.

a. 067a/07, 110a/08

a.+ dan 151a/02

a.+ dın 231b/03

3. Aşağıya, yere doğru.

a. 007b/08, 013a/09, 100a/05, 160a/01, 177a/03, 177a/05, 184b/02, 197b/06, 220a/08, 224b/03

4. Kötü, bayağı.

a.+ raķısa 284b/02

5. Seviye bakımından daha alçakta olan, daha kolay anlaşılan.

a.+ raķ 111a/12

‘āşık: -19- [A.] 1. Nefsini dünya nimetlerinin çekiciliğinden arındıran, bütün sevgisi Allah’a olan kimse.

‘ā. 095b/10, 108b/02, 267a/13; (‘ā.-ı şādık) 327a/03

‘ā.+ dur 012a/05

‘ā.+ ıydı 238a/14

‘ā.+ lar 108b/01

‘ā.+ larınuñ 319b/03

‘ā.+ larımı 094b/11

‘ā.+ larumuzuñ 049b/03

‘ā.+ laruñ 124b/08

2. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

(‘ā. ol-) 135a/10, 217a/15, 222a/06, 299a/08, 305a/03, 305a/04

‘ā.+ ıdı 058b/07

‘ā.+ van 045b/09

āşikārā / āşikāre: 15- [F.] Belli, açık, meydanda.

ā. 090b/12, 094b/12, 152b/12, 287b/02;

(ā. ét- “belli etmek, göstermek”)

216a/10; (ā. eyle-“belli etmek, belli

etmek”) 128b/06, 138b/11, 216a/08,

229a/15, 282a/06, 315a/03

ā.+ dūr 283a/07
ā.+ yı 071a/12, 077a/01
ā.+ yidi 192b/15
āşinā: -2- [F.] Bildik, tanıdık (kimse).
ā.+ mıssañ 198a/10
ā.+ van 198a/10
āşinālık: -1- [F. + T.] Yakınlık, dostluk.
ā. 291a/13
at-: -14- [T.] 1. Bir şeyi yere doğru
ilerletmek.
a.- am (adımum a. yürümek”)304a/12
2. Bir cismi bir yöne doğru fırlatmak.
a.- anlar 332b/03
a.- ar 332b/03
a.- ardı 101b/07
a.- arlar 332b/03
a.- arlardı 018b/04
a.- dı 192a/05, 332b/01
a.- dılar 332a/15
a.- dum 126b/07
a.- madı 248a/03
a.- uñ 018b/05
3. Koymak.
a.- ayıdı (ağzına a.) 245a/02
4. Bir şeyi yere doğru bırakmak.
a.- ıvırdüm 224b/02
at: -29- [T.] Binme, yük çekme ve
taşıma hizmetlerinde kullanılan hayvan.
a. 019b/01, 025b/06, 066a/12, 066a/14,
136a/10, 188a/08, 188a/10, 217a/15
a.+ a 188a/09
a.+ ı 025b/02, 025b/04, 025b/06,
025b/09, 066b/13, 086b/15, 136a/10,
188a/10, 188a/11
a.+ ıdı 136a/10
a.+ ım 087a/02, 087a/03
a.+ ın 066b/02, 066b/03, 066b/05,

136a/09
a.+ ından 086b/15, 176b/07
a.+ ını 130b/03
a.+ lar 025b/06
ata: -91- [T.] Baba.
a. 144a/01, 280a/02
a.+ ların 323a/10
a.+ larına 323a/08
a.+ larıyla 279b/12
a.+ m 015a/14, 047b/03, 069a/13,
070a/11, 143b/13, 170b/15, 194a/05,
214b/05, 216a/02,
237a/04, 251b/02, 276b/03
a.+ ma 069b/13, 237a/05, 237a/08,
276b/01
a.+ mdan 061a/14, 091a/13, 169b/15,
313b/02
a.+ muñ 070a/12, 276b/03
a.+ muñıdı 066a/06
a.+ muzuñ 107a/12, 199b/12
a.+ ñ 037a/14, 061a/04, 069a/14,
070b/01, 251a/15, 305a/06; (a. gibi)
061a/02
a.+ ña 101a/06, 183a/13, 237a/06
a.+ ñdan (a. öñdin) 066a/07
a.+ ñı 101a/03
a.+ ñıdı 016a/04
a.+ sı 031a/06, 031a/07, 034b/11,
034b/12, 037a/13, 046b/08, 047a/13,
047a/14, 069b/03, 069b/12, 100b/08,
101a/01, 193a/01, 193a/05, 193a/07,
204a/11, 215b/04, 220a/04, 261a/06,
269b/10, 269b/12, 300b/05, 301a/01,
303b/14
a.+ sıdur 047a/06
a.+ sın 069b/07
a.+ sına 047a/11, 069b/06, 070b/02,

144a/01, 165b/09, 204a/10
a.+ sından 167b/06, 167b/15, 170b/11,
171b/14, 179a/14, 187b/14, 247b/07,
272a/13, 283b/14

a.+ sını 070b/08, 236b/13

a.+ sınıñ 214b/08, 323a/06

a.+ sıyıla 143b/15

‘**aṭā**: -8- [A.] İhsan, bağış.

‘a. 213b/02, 274b/08

‘a.+ dur 194b/14, 247b/03

‘a.+ ları 190a/10

‘a.+ muzı 039b/05, 039b/12

‘a.+ sı 190a/10

aṭlas: -1- [A.] İpekten sık dokunmuş,
yüzü parlak, sertçe, tüysüz bir kumaş
çeşidi.

a. 065b/12

aṭlu: -1- [T.] Ata binmiş olan (kimse).

a. 122a/15

‘**aṭṭār**: -1- [A.] Aktar.

‘a.+ a 091b/05

av: -6- [T.] Karada, denizde ve havada
yabanî hayvanları yakalama, şikar.

a. 066b/08, 130b/03

a.+ a 069a/14

a.+ da 066a/13, 069a/14

avadanlık: -1- [F. + T.] Bayındır yer.

a. 079b/03

‘**avām**: -6- [A.] Halk, umum, herkes.

‘a. 021a/11, 097b/01, 166a/06, 234a/15

‘a.+ laruñdur 191a/05

‘a.+ uñ 281a/15

‘**avān**: -3- [A.] Yardımcı, arka çıkan.

‘a. 041b/13

‘a.+ lar 041b/09

‘a.+ lara 041b/11

āvāre: -1- [F.] Evsiz barksız kimse,

serseri.

ā. (ā. eyle-) 103b/02

‘**avārız**: -1- [A.] Engeller.

‘a. 281b/01

‘**avāyık**: -2- [A.] Engeller, engel olanlar.

‘a. 119b/03

‘a.+ den (cümle-i ‘a.) 271a/03

āvāz / āvāze: -61- [F.] 1. Ses, seda.

ā. 032b/15, 043a/11, 049a/08, 049b/08,

053b/15, 056b/09, 057a/03, 057a/05,

080a/04, 080b/06, 081b/10, 085b/07,

116b/13, 118b/07, 142b/04, 149a/15,

152b/04, 164a/11, 179a/10, 182a/06,

194a/09, 207a/06, 216b/15, 238a/03,

243b/05, 243b/09, 244a/02, 244b/03,

257b/11, 257b/14, 262b/08, 263a/12,

263b/10, 266b/11, 268b/04, 291a/12,

299b/13, 304a/14, 311a/05, 320b/13,

321b/07, 325a/08, 333a/12, 333b/14,

334a/06; (ā. vēr- “ses vermek, cevap

vermek”) 134a/02, 263a/07

ā.+ ı 047b/07, 070b/12, 142a/15,

215a/15, 244b/08, 333a/15, 333b/03,

333b/04, 333b/08

ā.+ ıla 158a/01, 231b/15

ā.+ ın 232a/04

ā.+ ını 324b/06

2. Şöhret, ün, nam.

ā.+ si 289b/04

avla: -1- [T.] Bir av hayvanını ölü
veya diri olarak ele geçirmek,
yakalamak.

a.- mağıçün mi 066b/08

‘**avrat**: -155- [A.] 1. Kadın.

‘a. 021a/06, 027a/12, 029b/15, 030a/04,

035b/12, 038a/05, 038a/08, 038a/10,

038a/12, 038a/13, 038b/01, 039a/08,

039b/02, 040a/02, 040a/07, 040a/08,
044b/11, 044b/13, 044b/14, 045a/02,
046a/15, 046b/01, 046b/11, 046b/14,
047a/06, 048b/12, 053b/01, 054b/06,
059b/14, 065a/08, 070a/15, 087b/01,
087b/05, 088b/03, 088b/06, 095b/01,
095b/03, 103b/12, 134b/03, 137a/05,
137a/10, 137a/12, 144b/14, 146a/03,
154b/10, 159a/01, 159b/05, 163b/07,
181b/10, 184a/13, 184a/15, 189a/07,
189a/09, 189a/10, 189a/13, 193b/03,
193b/06, 193b/07, 205a/01, 232a/02,
288a/12, 289b/07, 289b/09, 299a/08,
299a/09, 299a/10, 301a/01, 318a/13,
322b/12, 322b/13; (‘a. eyle-) 054b/05;
(‘a. ol-) 032a/12, 058b/05
‘a.+ a 054b/02, 058b/07, 058b/08,
114a/15, 145a/01, 189a/10, 191b/01,
286a/12, 304a/07
‘a.+ dan 094a/02, 299a/11, 304a/11
‘a.+ dur 051b/03, 114a/14, 191a/05
‘a.+ ı 028a/03, 044b/14, 065a/06,
071b/14, 095a/13, 154b/11, 159a/02,
160a/07, 168b/14, 243a/08
‘a.+ ıdı 027b/07
‘a.+ ıla 027a/06, 144b/12, 160a/06,
204b/09
‘a.+ ın 301a/01
‘a.+ lar 049b/07, 069b/15, 127b/12,
220b/10, 248a/12
‘a.+ ları 014b/04, 055b/13, 106b/08
‘a.+ larıla 023b/14, 222b/07
‘a.+ sın 042b/11, 054b/02, 087b/03
‘a.+ uñ 044b/12, 289b/08, 299a/12
2. Eş, zevce.
‘a. 032a/14, 045b/10, 060a/01, 060a/02,
065a/03, 071b/13, 071b/15, 072a/01,

230a/14
‘a.+ ı 039a/01, 039a/06, 039a/08,
039b/07, 059b/13, 070b/05, 184a/11,
184b/03,
‘a.+ ma 038b/01, 064b/14, 184a/12,
210b/01
‘a.+ ından 038a/05
‘a.+ muñ 011a/01, 159b/02
‘a.+ ıydı 134b/02, 204a/06
‘a.+ ıyla 159b/02, 168b/14
‘a.+ um 138a/02
‘a.+ uma 039a/14
‘a.+ uñ 160a/10
‘avret: -1- [A.] İnsanda örtülmesi
gereken yer.
‘a.+ in 208a/04
avuc / avuç: -6- [T.] Elin iç kısmı.
a. 059b/01, 095b/12, 157b/03, 161a/10
a.+ ında 027a/03, 307b/07
ay: -19- [T.] 1. Dünyamızın uydusu olan
gök cismi, kamer, mah.
a. 118b/03, 161a/02, 168a/13; (a. bigi)
198a/05; (a. yüzlü) 019b/07, 020a/09
a.+ uñ 105a/04
2. Yılın ayrıldığı on iki bölümden her
biri.
a. 109a/11, 164b/14, 183b/02, 187b/03,
188b/03, 267b/07, 323a/01, 330b/10
a.+ a (a. degin) 077b/09
a.+ da 127b/12, 184a/13
a.+ ı 058a/14
aya: -3- [T.] 1. Avuç içi.
a.+ sında 012a/11
2. Ayak tabanı.
a.+ sına 138b/09
a.+ sında 131b/06
ayak: -151- [T.] Vücutun, bacadan ayak

bileğiyle ayrılan, yürüme yi sağlayan kısmı, kadem.

a. 018b/06, 065b/09, 069b/07, 082b/03, 083a/01, 086b/14, 097b/04, 113b/02, 135b/01, 304b/13, 325b/09; (a. derin “hizmet ücreti, ayak kirası”) 038a/03, 038a/05; (a. ol-“sıradan insan olmak, halktan olmak”) 062a/11

a.+ dan (a. düş- “takatsiz kalmak, kuvvetten düşmek”) 131a/07

a.+ ı 013b/05, 027b/10, 038b/04, 083a/06, 113a/04, 117b/11, 117b/15, 120b/03, 188b/03, 198a/06, 219b/07, 221a/11, 237b/15, 243b/08, 268b/08, 269b/05, 320a/07, 332a/01, 332a/08, 332b/07; (a. gibi) 113a/05

a.+ ıla 096a/02, 142a/13, 286a/15, 332b/07

a.+ ın 042a/07, 050b/15, 082b/10, 083a/06, 088a/15, 088b/01, 094a/10, 113/a01, 113a/02, 113a/03, 120b/03, 137a/08, 142a/14, 142b/03, 142b/05, 155a/13, 181a/09, 182b/14, 188b/12, 223b/13, 225a/12, 282b/06, 303b/01, 310b/06, 315b/15, 316a/07, 317a/05, 325b/02, 325b/04, 332a/09, 332b/06; (a. dur- “ayakta durmak”) 143a/07

a.+ na 025a/08, 027a/14, 031a/14, 082b/02, 090a/08, 093b/08, 113a/08, 113b/02, 115b/15, 137a/08, 160b/01, 207a/02, 221a/08, 222b/02, 243b/08, 318a/04; (a. düş- “ayağına kapanmak, yalvarmak”) 040a/03, 079b/07, 141b/07, 194a/01, 324a/11

a.+ nda 143a/02, 228a/06

a.+ ını 126b/03, 130b/02, 207a/15

a.+ ını 177b/15

a.+ ıyla 027a/10, 100b/10, 113a/06

a.+ ları 082b/11, 084a/11, 123b/14

a.+ ların 084a/13, 188b/09, 259a/13, 282a/11, 282a/13, 311a/09

a.+ larını 322b/06

a.+ larımı 037b/12

a.+ laruñı 027b/13

a.+ suz 090b/02, 176b/12

a.+ um 088b/04, 088b/07, 117b/12, 193b/01, 297a/01

a.+ uma 166b/14, 325a/06

a.+ umı 082b/12, 223b/14, 296b/13, 296b/14, 333a/05

a.+ umıla 088b/08, 222b/01

a.+ umuzı 068b/04

a.+ uñ 113a/03, 142a/15, 185a/06, 221a/12, 245a/12, 245a/14, 311a/10

a.+ uña 321a/10

a.+ uñdan 031a/11

a.+ uñı 027b/11, 042a/06, 282b/04, 304b/10, 317a/03, 317a/05

a.+ uñuz 155a/14, 183a/01

a.+ uñuzı 260b/05

ayakkañı: -1- [T.] Pabuç, kundura.

a.+ yıla 082b/04

ayâl: -7- [A.] 1. Eş, zevce.

‘a.+ ı 141a/14

2. Aile reisinin geçimlerini sağlamak zorunda olduğu kimseler, çoluk çocuk.

‘a.+ ıyıçün 163a/03

‘a.+ larına 210b/01, 298a/11

‘a.+ larum 298b/08

‘a.+ laruñ 141b/14

‘a.+ um 110a/04

ayâl-mend: -2- [A.+ F.] Evli.

‘a. 075a/09

‘a. +ven 144a/02
‘**ayān:** -2- [A.] Açık, aşıkâr, gözle görülür, belli.
‘a. (‘a. ol-) 292b/10
‘a.+ dur 002a/08
āyāt: -1- [A.] Ayetler.
ā.+ ıla 212a/01
‘**ayb** / ‘**ayıb:** -17- [A.] 1. Utanılacak hâl ve davranış.
‘a. 149b/10, 149b/12; (‘a. ol-) 224b/15
‘a.+ ı 125a/15
‘a.+ ıla 133b/02
‘a.+ ını 110a/12
‘a.+ ların 030a/08
‘a.+ uñ 149b/09; (‘a. gözet-) 021b/13
2. Noksan, kusur, eksiklik.
‘a. 075a/07
‘a.+ dan 129b/05
‘a.+ ını 125b/06
‘a.+ lardan 149b/14
‘a.+ laruñuzı 174b/04
‘a.+ suz 063b/10
‘a.+ umı 168a/11
‘a.+ uñ 075a/07
‘**aybla-:** -1- [A. + T.] Kusurlu bularak kınamak.
‘a.- rlar 149b/07
aydın / **aydıñ:** -10- [T.] Işıklı, aydınlık, parlak.
a. (a. ol-) 042b/08, 265b/11
a.+ ı 011a/03
a.+ ıdı 118b/04
a.+ ına 087b/02, 161a/02, 161a/04
a.+ ında 168a/13, 228b/05
a.+ ırağ 130b/04
aydınlık: -4- [T.] Işık, ziya.

a. 028a/02, 051b/07, 071b/07
a.+ ı 027b/15
āyet: -39- [A.] Kur’an-ı Kerim’deki sureleri meydana getiren kelime veya cümlelerden her biri.
ā. 058b/12, 060a/15, 101a/05, 101a/07, 102a/08, 116b/05, 160a/12, 185b/07, 232a/04,
257b/06, 303b/11; (ā.-i kır’ān) 015b/06, 276b/12; (āyetü’l-k.) 041b/14
ā.+ de 030a/06
ā.+ dür 303b/12
ā.+ i 034a/03, 058b/10, 058b/13, 060a/13, 060b/01, 075b/14, 090a/11, 090a/12, 101a/02, 116b/02, 116b/03, 175a/10, 175a/12, 206a/01, 222b/11, 285b/13, 303b/15, 333a/09
ā.+ idi 235a/07
ā.+ lerinedür 256a/07
ā.+ uñ 101a/03, 303b/14
2. Kimsenin inkar edemeyeceği alâmet, işaret, nişan.
ā.+ idi 310a/12
‘**ayıblu:** -4- [A. + T.] Kusurlu, hatalı, eksik.
‘a. 045b/07, 045b/08, 213b/07
‘a.+ van 213b/06
ayık: -1- [T.] İnsanı kendinden geçiren durumların etkisi altında bulunmayan, akli başında.
a.+ dur 267a/08
ayıl- : -2- [T.] Baygınlıktan veya sarhoşluktan kurtulup kendine gelmek, ayıkmak.
a.- a 096b/09
a.- maduğ 258b/04
ayırtlan- : -1- [T.] Ayıklamak.

a.- dı 329a/12
aylık: -3- [T.] Belli bir aydan beri var olan.

a. 115a/04, 184a/12, 296b/05

‘ayn: -7- [A.] 1. Göz.

‘a.+ suz 097a/06

2. Bir şeyin aslı, kendisi, ta kendisi.

‘a. (‘a.-ı haqâret “hakirliğin ta kendisi”) 128b/09; (‘a.-ı farz “İslam dininde her müslüman tarafından bizzat yapılması gereken farz”) 005b/04; (‘a.-ı ‘izzet “izzetin ta kendisi”) 046b/04; (‘a.’l yakīn “görülerek elde edilen kesin bilgi”) 292b/11

3. Arap alfabesinin on sekizinci harfi.

‘a. 293a/03

ayrıl- : -6- [T.] Uzaklaşmak, onu geride bırakmak, ayrı düşmek.

a.- a 292b/04

a.- dı 135b/15

a.- ıcağ 165b/12

a.- mağdur 255b/03

a.- masun 229b/01

a.- mazdı 118a/12

ayru: -9- [T.] 1. Başka.

a. 006b/06, 073b/10, 256b/07

a.+ yıldı 105b/14

2. Uzak

a. 287a/08, 292b/06, 295b/03; (a. düş-) 066b/01

ayruk: -142- [T.] 1. Başka, gayri, diğer.

017b/01, 017b/07, 017b/14, 018a/09, 028a/12, 030a/04, 038b/01, 066b/08, 074a/05, 088b/15, 102b/04, 128b/15, 135a/09, 139a/14, 151a/01, 168a/01, 172b/13, 188a/04, 188a/06, 220a/14, 224b/06, 229a/05, 243b/07, 263a/05,

263a/07, 264a/07, 286a/05, 298a/06, 315a/02, 326b/01, 328a/13

a.+ a 013a/06, 030a/10, 045b/10, 061b/03, 068b/10, 181b/08, 229a/06, 275b/08, 334a/07

a.+ dan 050b/10

a.+ dur 027b/09

a.+ dur 327b/08

a.+ ı 030a/09

a.+ ıdı 266a/05

a.+ ıla 015b/11, 315a/06

a.+ ın (tangrıdan a.) 014b/08

a.+ ından 325a/01

a.+ lar 035b/06, 060b/14, 127b/01, 190b/02, 244a/12, 274a/08, 294b/04, 325a/03

a.+ lara 026b/11, 042a/14, 175a/15, 231b/06

a.+ lardan 180a/01

a.+ ları 021b/04, 199b/14; (andan a.) 021b/05, 022a/01

2. Artık, bundan sonra, bir daha.

a. 007b/13, 015a/04, 016a/14, 016b/02, 027b/01, 027b/13, 030a/10, 035a/03, 038b/02, 048a/14, 053a/04, 056a/07, 062a/13, 069a/15, 074b/11, 078b/09, 089a/02, 090b/06, 097b/03, 113b/10, 113b/11, 122b/05, 123a/01, 127a/10, 138b/11, 140b/04, 144b/02, 149a/12, 154a/07, 155a/01, 155a/10, 164a/13, 165a/01, 165b/06, 171a/08, 172a/11, 179a/07, 181a/15, 183b/07, 188a/07, 197a/10, 204b/07, 217b/01, 241b/08, 245b/10, 246a/07, 247a/06, 247b/11, 249b/05, 255a/10, 256b/08, 264b/06, 269b/07, 269b/14, 272b/13, 273b/01, 278a/12, 279b/05, 294b/08, 295a/01,

301a/01, 301b/02, 304a/12, 317a/12,
318b/02, 320b/03, 321a/03, 322b/10,
322b/11, 326a/13, 326b/05

ayruksı: 12- [T.] Başkalaşmak, başka türlü olmak, değişmek.

a.- dı 009a/02, 020b/06, 066a/11,
066b/12, 086b/09, 089a/03, 257b/06

a.- madı 219b/09

a.- mağuşla 096b/04

a.- maya 087b/08, 096b/04

a.- mayayın 268b/03

ayruksı: -4- [T.] Başka, başka türlü.

a. 015b/05, 033b/08, 187a/10; (a. eyle-) 144b/04

ayruluk: -1- [T.] Birbirinden uzak düşme durumu, firkat, firak.

a.+ dan 052b/14

‘ayyār: -3- [A.] Bir şehrin ileri gelenleri, eşraf.

‘a.+ ı 057a/13

‘a.+ ları 228b/07

‘a.+ larındanı 214b/13

‘ayyārılık: -1- [A. + T.] Hilekârlık.

‘a.+ ıla 022a/15

az: -45- [T.] Nicelik, nitelik, güç, süre, sayı bakımından eksik, çok karşıtı.

a. 063b/09, 063b/10, 083b/07, 096a/13, 107b/01, 112a/12, 116b/13, 125a/02, 141a/09, 173a/04, 186b/10, 190a/10, 209b/03, 212a/03, 212b/10, 212b/11, 235a/02, 247b/12, 250a/03, 269b/09, 286b/08, 286b/09

a.+ acuk 037b/10, 086a/11, 186b/09, 234a/13, 276a/01

a.+ acukdan 322a/05

a.+ acukdur 322a/04

a.+ dı 206b/13

a.+ dur 175a/14, 186b/10

a.+ ı 125a/02

a.+ ıdı 002b/11

a.+ indandur 200a/14, 234a/07

az-: -7- [T.] 1. Bozulmak, dalalet düşmek.

a.- ar 304b/05, 304b/06

a.- ıcağ 304b/04, 304b/05

2. Yolu kaybetmek, yolu şaşırmaq.

a.- dum 164a/02

a.- arsin 164a/06

‘azāb: -26- [A.] Sıkıntı, işkence, keder veya günahkarlara ölümden sonra verilecek ceza.

‘a. 061a/05, 088a/08, 127b/10, 210a/03, 224a/09, 319b/01; (‘a. ét-) 045b/06, 268a/07, 334a/12; (‘a. eyle-) 064b/02, 079b/13, 233b/13, 253a/07, 282b/04, 334a/09; (‘a. kıl-) 322b/05; (‘a. ol-) 123b/08, 123b/09

‘a.+ a 270a/12

‘a.+ dan 061a/01

‘a.+ dur 211a/08

‘a.+ ı 268a/08

‘a.+ ına 016a/13

‘a.+ ından 054a/11

‘a.+ ların 121b/02

‘a.+ larınadur 256a/08

āzād: -13- [F.] Serbest bırakma, serbestlik.

ā. 074a/04; (ā. eyle-) 048a/02, 231a/12, 301b/14, 331a/09, 331a/10, 331b/02; (ā. ol-) 029a/02, 074a/02, 301b/11, 301b/13

ā.+ ı 302b/05

ā.+ ıdı 031a/07

āzādlik : -4- [F. + T.] Hür olma,

özgürlük.

ā. 231a/06

ā.+ a 252a/06

ā.+ dur 206a/01, 270b/15

a'zam: -1- [A.] En büyük.

a.- ı 100a/10

azamet: -23- [A.] Büyüklük, yücelik.

‘a.+ i 020b/12, 104b/01, 128b/06,
128b/09, 239b/10, 308a/06, 318a/06

‘a.+ ile 105a/12, 185a/07, 215a/03,
228a/03, 236b/10

‘a.+ inden 012a/07, 128b/12, 267a/04

‘a.+ ini 264a/10

‘a.+ iyle 021b/14

‘a.+ üm 001b/05, 128b/08, 282a/05

‘a.+ ümi 128b/11

‘a.+ üñ 223b/14, 226a/13

azametlü: -1- [A. + T.] Büyük, ihtişamlı,
haşmetli, muhteşem.

‘a. 118b/06

azârla-: -3- [F. + T.] Hata ve kusurunu
söyleyerek çıkışmak, paylamak.

a.- dum 298a/13

a.- mağdan 235a/15

a.- r 298a/14

azârlık: -1- [F.+T.] Sitem, yakınma.

ā. 298a/12

azdur-: -5- [T.] Yoldan çıkarmak.

a.- a 017a/07

a.- mağa 184a/10, 262b/13

a.- mağıçün 144b/13

a.- ur 022b/02

azık / azuk: -17- [T.] Yiyecek, yol
yiyeceği, erzak.

a. 085a/08, 290b/14; (a. gibi)
278b/07

a.+ ı 074a/11, 081a/13

a.+ ın 048a/05, 098b/14

a.+ ını 006a/06

a.+ laruñ 190a/14

a.+ suz 219a/13, 263a/14, 286b/01,
313b/12, 313b/13, 316a/11

a.+ um 071b/09

a.+ umuz 081a/13

azıklan-: -1- [T.] Yolculuk için erzak
hazırlamak.

a.- 311b/12

azıt- : -1- [T.] Azdırmak, yolunu
şaşırtmak, yoldan çıkarmak.

a.- urdum 262b/11

azım: -15- [A.] 1. Manevi
bakımdan büyük, ulu, haşmetli.

‘a. 028a/04, 031b/01, 082a/03, 090a/11,
133a/02, 228a/10, 276b/07, 328b/04

2. Çok şiddetli, çok.

‘a. 093b/15, 100a/01, 174b/15, 225a/11,
279b/12, 327a/06

azîne: -6- [F.] Cuma günü

ā. 024a/09, 047a/04, 144b/01,
176a/05, 176b/06, 298b/03

aziz: -45- [A.] 1. Yüce, kıymetli,
değerli.

‘a. 033a/01, 157a/06; (‘a. dut-)
029b/05, 089b/04, 230b/10, 294b/12,
314a/12; (‘a. eyle-) 096b/10, 096b/11,
274b/12, 282a/06, 294b/11, 325a/09; (‘a.
kıl-) 089b/05, 129a/03, 230b/11; (‘a. ol)
005b/10, 029a/01, 037a/11, 086a/06,
089b/05, 098b/06, 275b/05, 326b/14

‘a.+ dür 162a/10, 189a/14, 191b/12,
264b/02

‘a.+ e 190a/13

‘a.+ ırağı 221b/10

‘a.+ ırağ 190a/12, 254a/12, 264b/03,

271a/04

‘a.+ i 190a/13, 302b/04

‘a.+ raq 221b/06, 264b/02, 274b/08

‘a.+ raqı 146a/01

2. Maddi ve manevi hayatı insanlığa örnek olabilecek keramet sahibi ermiş, veli.

‘a. 026a/01, , 205a/05

‘a.+ ler 260a/13, 317a/14

‘a.+ lerisiz 260b/04

‘azırlık/ ‘azırlık: -14- [A. + T.] Manevi yücelik, ululuk, ermişlik.

‘a. 283b/05

‘a.+ dur 211a/09, 255b/12

‘a.+ i 211a/10, 283b/05, 307b/02

‘a.+ i (‘a. bigi) 317a/11

‘a.+ ile 096b/10

‘a.+ in 186b/02

‘a.+ indedür 211a/15

‘a.+ ine 071a/14

‘a.+ üm 186b/02, 186b/03

‘azm: -5- [A.] Kararlı, niyetli, azimli.

‘a. (‘a. eyle- “niyet etmek”) 107a/05, 254b/13, 295b/01, 315b/15, 321b/12

B

bâb: -4- [A.] Husus, mesele, konu.

b.+ ndan 133a/12, 156a/05, 277a/01

b.+ ndanıdı 150b/15

baba: -6- [T.] Çocuk sahibi adam.

b. 034b/09, 061b/07, 166a/15, 236b/13, 280a/03, 303b/10

baca: -1- [F.] Gaz ve kokuların dışarıya atılmasını sağlayan, ocakta yukarıya doğru uzanan kısım.

b.+ dan 090a/15

bâdiye: -5- [A.] Çöl, sahra.

b. 078a/01, 131b/03, 221a/01, 221a/05

b.+ sinün 206a/10

bağ: -6- [F.] Yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer; üzüm yetiştirilen yer.

b. 025b/05, 078b/05, 078b/06

b.+ a 078a/11

b.+ ı 078b/09

b.+ ın 078b/02

bağ: -1- [T.] Bir şeyi başka bir şeye bağlamaya yarayan ip, sicim, tel gibi şeyler.

b.+ larıla 332a/02

bâğçe: -3- [F. + T.] Bahçe.

b.+ ler 025b/05

b.+ leri 026b/14, 147b/05

bağır: -3- [T.] Göğüs, sine.

b.+ ı 173a/12

b.+ ından 189a/01

b.+uma (b. baş- “kucaklamak”) 220a/11

bağışla: -18- [T.] 1. Bir şeyi karşılıksız olarak vermek, hibe etmek.

b.- dı 067a/03

b.- dum 101a/09, 276b/05, 317a/03

2. Vermek, ihsan etmek, bahşetmek.

b.- dı 095b/12, 095b/13

b.- dılar 137b/07

b.- r 315a/05

3. Affetmek.

b.- dı 079b/08

b.- dum 013a/13

b.- ğıl 027b/02, 176b/10, 221b/14

b.- mayınca 013a/11, 013a/14
b.- ya 005a/06, 178a/01
bağla-: -39- [T.] 1. İp, bağla bir şeyi bir yere, diğer bir şeye veya birbirine tutturmak.
b. 296b/13, 325a/06
b.- dı 108a/06, 296b/14
b.- dılar 163a/13, 188a/11
b.- ğıl 059b/08
b.- ñ 188a/10
b.- yup 333b/11
2. Kumaş, ip, sargı, kuşak gibi şeyleri uçlarını birbiri arasından geçirerek düğümlemek.
b.- dı 133a/09, 163a/14, 218a/14
b.- duñ 053a/08
b.- ğıl 109b/03
b.- maduñ 053a/10
b.- miş 053a/07
b.- rdi 133a/08
b.- yuğoduñ 053a/11
3. Başlamak.
b.- dılar 251a/01
4. Kapatmak.
b.- dılar 279b/13, 280a/01
b.- ğıl 076b/04, 076b/05, 076b/06, 298a/09
5. Bir şey ve diğer bir şeyle manevi bir bağla birleştirmek, birbirine yaklaştırmak.
b.- dum 126b/06, 127a/13
b.- maya 312b/07
b.- ya (göñlini b. “severek bağlanmak”) 207b/08, 315a/07, 319a/08
6. Okumak, söylemek.
b.- ğıl (tekbir b. “tekbir getirmek”) 185a/07

b.- r idi (tekbir b.) 096a/07
7. Alıkoymak, men etmek.
b.- maya 270b/11
b.- miş 116b/01
7. Elleri üst üste koyup kavuşturmak, birleştirmek.
b.- rvan (elüm b. “namazda ellerini göbeğinin üstüne kavuşturup durmak”) 221a/14
b.- yup (el b.) 225a/12, 274b/03
8. Meydana getirmek, oluşturmak.
b.- yup (şaf b. “sıralanmak, sıraya girmek”) 066a/01
bağlan-: -2- [T.] 1. (Bir kimseye veya şeye) Yakınlık duymak, ısınmak, sevgi beslemek.
b.- dı 147b/09
2. Meydana getirmek, oluşturmak.
b.- dı (şaf b.) 250b/15
bağlu: -14- [T.] 1. Kapalı.
b. 076b/02
b.+ dur 024a/05, 169b/06, 270b/07, 331a/12
b.+ yı 076b/01
b.+ yıldı 165a/06, 331b/01
2. İp veya başka bir araçla bir şeye, bir yere bağlanmış olan.
b. 059b/10, (b. ol-) 124a/05
b.+ idi 057b/15, 313b/04
b.+ yıldı 332a/02
3. Gerçekleşmesi bir şartın yerine gelmesiyle mümkün olabilen.
b.+ yıldı 158a/08
bahâ: -6- [F.] Değer, kıymet, fiyat.
b.+ sını 247b/08, 247b/09
b.+ sına 067a/14
b.+ sından 093b/10

b.+ sındandır 093b/13
b.+ sını 182a/12
bahâdur: -1- [F.] Usta savaşçı, cengaver, yiğit.
b.+ ları 250b/15
bahâlu: -2- [F. + T.] Fiyatı yüksek olan.
b. 009a/03, 136a/10
bahâne : -2- [T.] Kusur, noksan, eksik.
b. (b. bul- “kusur bulmak”) 236a/08, 271b/08
bahîl: -8- [A.] Eli sıkı kimse, cimri, pinti.
b. 010b/09, 152a/01, 152a/04, 156a/03, 156a/04, 315a/13; (b. ol-) 255b/08
b.+ dür 229b/08
bahîllik: -6- [A. + T.] Cimrilik, pintilik, hasislik.
b. 227a/14; (b. eyle-) 326a/08
b.+ dan 186a/01; (b. artuğ) 229b/06
b.+ dandır 197b/09
b.+ ı 183b/09
bahş: -8- [A.] Karşılıklı konuşma, sohbet.
b. (b. ét- “bir meseleden söz etmek”) 092b/04, 161b/01, 161b/02, 161b/03, 161b/07; (b. eyle-) 032b/09, 161a/14, 167b/02
bahş: -4- [T.] Kısım, cüz, parça.
b.+ dur 151a/15
b.+ ı 151b/1
b.+ ıdur 302a/12
b.+ ından 302a/12
bahşâyiş: -2- [F.] İhsan.
b. 205b/07
b.+ den 119b/09
bahşiş: -1- [F.] Armağan, ihsan.
b.+ ler 129a/08
bahtlı / bahtulu: -6- [F. + T.] Talihli,

kısmetli, şanslı.
b. 144a/13
b.+ dur 037a/08, 096a/11, 096a/12, 232b/02, 271a/09
bağ-: -187- [T.] 1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek.
b. 102b/04, 120a/07, 120a/13, 125b/14, 217b/12, 313b/14
b.- a 098a/09, 120b/11, 210a/14, 210a/15, 210b/01, 264b/05, 277b/08, 292b/14, 306b/15
b.- arsa 098a/09
b.- ağıldum 016b/01
b.- alar 233b/06
b.- alardı 225a/13
b.- am 276b/15; (yüzine b.) 008b/11
b.- amazvan (yüzine b. “utanç sebebiyle bir kimsenin karşısına çıkamamak”) 249b/05
b.- ar 018a/01, 241b/02
b.- ardi 082b/08
b.- ardi 070a/03, 088b/02, 153a/04
b.- arsa 082b/09, 128a/02
b.- arsam 313b/15
b.- arsañ 194a/14, 314a/01
b.- arsin 070a/04
b.- arvan 130b/11, 196b/12
b.- asız 069b/15, 111a/01
b.- ayın 096a/03
b.- di 013b/05, 019b/02, 025a/06, 043a/13, 043b/02, 047b/10, 049b/02, 067b/07, 074a/01, 090a/06, 090b/11, 094a/12, 101b/13, 102b/05, 105b/08, 113a/10, 113a/14, 125b/14, 130b/01, 143b/07, 144a/09, 155a/09, 169a/14, 208b/08, 220a/12, 226a/01, 230b/08, 237a/15, 238b/09, 247a/04, 249a/11,

250a/08, 251a/03, 253b/09, 262b/12,
266b/15, 267a/03, 291a/04, 299a/05,
317a/08, 322a/03

b.- dılar 065b/03, 081a/15

b.- duğum 042b/14

b.- duğumiçün 286a/12

b.- dum 010a/13, 036b/12, 071b/06,
071b/07, 071b/08, 071b/09, 089b/09,
128b/04, 128b/07, 128b/11, 128b/13,
129a/04, 129a/11, 131a/10, 131b/03,
131b/06, 164a/09, 164a/13, 186b/01,
186b/02, 263a/15, 313b/09, 320a/14

b.- dumıdı 054b/09, 046a/06

b.- ğıl 049b/01, 120b/10

b.- madı 016b/06, 090a/15, 155a/10,
316b/12

b.- mağa 046a/09, 286a/14

b.- mağ 169a/15, 185b/14

b.- mağdur 098a/12, 185b/13

b.- maya 037b/06, 122a/13, 210a/14,
210a/15, 210b/01, 233b/07, 235a/14,
264b/09

b.- mayaduñ 089b/13

b.- mayam 316a/05

b.- mayavuz 070a/04

b.- maz 097a/13

b.- mazıdı 032a/05

b.- mazlar 321b/15

b.- mış 264b/05

b.- sa 082b/05, 082b/07

b.- san 046a/09

b.- uñ 081a/15, 322a/02

b.- up 147b/13

2. Bir şeye gereken bakımı yapmak,
ihtimam göstermek, emek vermek.

b. 301a/01

b.- mağıl 015b/14

3. Yoklamak, incelemek.

b.- a 124a/10, 126a/07, 190b/06,

b.- maz 046a/15

b.- mazsa 190b/06

b.- ar 046a/15, 224a/13

b.- armıssañ 276b/10

b.- arsañ 144a/11

b.- arsin 144a/10

b.- dı 274a/08, 308b/14

b.- duğı 072a/09

b.- dum 075a/08, 103b/08, 103b/09

b.- ğıl 099a/07, 071a/13

4. Seyretmek.

b.- ardı 168a/14

b.- arıdı 044b/12

5. Anlamak.

b.- dı 116b/07, 249b/11, 250a/01,
251a/08, 321a/12

b.- dılar 201a/13

b.- dum 120a/08, 290b/09, 297a/03,
309b/07, 316a/09, 316a/14, 320b/11

6. İlgilenmek, meşgul olmak.

b.- mağ 312b/08

b.- mağdan 053b/04, 097b/03

b.- maya 312b/08

bağır: -1- [T.] Kırmızıya çalar renkte bir
maden.

b. (b. ol-) 110a/03

baki: -15- [A.] 1. Ebedî, ölümsüz.

b. 052b/08, 056b/15, 212a/07, 255a/05,
282b/14,; (b. ol-) 126a/13, 286b/10,
286b/11, 14a/11, 315a/04

b.+ dür 076a/13, 120a/04

2. Kalan kısım, geri kalan, başka.

b. 216b/08, 298a/10

b.+ sini 245b/05

bakılık: -1- [A. + T.] Ebediyet,

ölümsüzlük.

b.+ m 180b/03

bağkal: -3- [A.] 1. Perakende olarak çeşitli yiyecek ve temizlik maddeleri satan esnaf.

b.+ a 169b/15

b.+ ı 170a/04

2. Perakende olarak çeşitli yiyecek ve temizlik maddelerinin satıldığı dükkan.

b. 111b/12

bağla: -1- [A.] İri taneli, yeşil kabuğu ile pişirilip yenilen besleyici bitki.

b. 083b/10

bal: -4- [T.] Bal.

b. 039a/15, 089a/01, 196b/11

b.+ dan 252b/12

bala: -1- [T.] Elbise, kıyafet.

b.+ sı 320a/05

balçık: -6- [T.] Koyu kıvamda, özülü ve yapışkan çamur.

b.+ a 155b/01, 165b/05; (b. eyle-) 165b/03, 165b/07; (b. ol-) 027b/12

b.+ ıla 074a/12

balıcağ: -1- [T.] Küçük balık, balıkçağız.

b. 081a/05

balık: -9- [T.] Su içinde yaşayıp solungaçla nefes alan hayvan.

b. 051a/14, 165a/01, 188a/07

b.+ a 188a/12

b.+ lar 090a/10, 297b/04, 309a/11 (b. bigi) 183b/07

b.+ lara 031a/12

baliğ: -3- [A.] Büluğa eren, ergin.

b. (b. ol-) 091a/14, 091a/15

balıkı: -2- [T.] Parlamak, ışık saçmak.

b.- r 105a/05

b.- yup 265b/13

bang/ bañ: -3- [T.] Ezan.

b. 123a/11; (b. vèr- “ezan okumak”) 075a/04, 135a/13

bañla: -1- [T.] Ezan okumak.

b.- dı 100a/03

bardağ: -21- [T.] 1. Su kabı, testi.

b. 024b/02, 108b/09, 167b/12, 215b/15, 291a/03

b.+ ı 103a/12, 119a/15, 167b/13, 196b/15, 197a/03

b.+ m 119b/02, 208a/08

b.+ m dan 019a/01, 130a/11

b.+ um 019a/02, 221a/05

b.+ uñ 119a/14

2. Genellikle abdest almak için kullanılan kulplu, su kabı, ibrik.

b. 165a/15

b.+ dağı 165a/15

b.+ dan 055a/11

barış: -1- [T.] Dargınlıktan sonra anlaşma, uzlaşma, sulh.

b.- dum 038b/14

barışık: -2- [T.] Barışıklık, sulh.

b. (b. èt- “barış halinde olmak”) 068b/11; (b. eyle- “sulh, barış halinde olmak.”) 093a/15

bārī: -21- [F.] Hiç olmazsa.

b. 004a/15, 026a/11, 055a/04, 076b/09, 076b/11, 076b/15, 078a/03, 086b/04, 109a/05, 110b/03, 190b/05, 190b/06, 190b/07, 210b/07, 210b/08, 218b/12, 241a/02, 258a/13, 263a/12, 266a/15

barık: -1- [T.] Ev, aile.

b.+ m (evin b.) 241a/12

barmak: -38- [T.] Parmak.

b.+ dan 051b/07

b.+ ı 051b/06, 082b/11, 107a/07,
119b/07, 188b/07, 322b/07

b.+ ıla 145b/10, 174b/10

b.+ ın 093a/09, 100a/03, 100a/05,
121a/01, 140b/09, 156b/09, 156b/11,
177a/12, 180b/04, 188b/03, 188b/06,
188b/08, 192a/05, 192a/13, 241b/05,
242b/12, 312b/02

b.+ ına 051b/06

b.+ ının 257b/07

b.+ ıyla 156b/08, 257b/07, 331a/10

b.+ ları 257a/12

b.+ ların 257b/13, 257b/14

b.+ uma 158b/09

b.+ uñ 188b/04, 188b/06

bār-ı huzāvendā: -10- [A.] Her şeyin
sahibi olan Allah.

b. 013a/10, 096a/02, 117b/07, 120a/12,
127a/06, 128b/14, 143a/05, 215a/08,
221b/11, 242a/01

bār-ı huzāyā: -9- [A.] Her şeyin sahibi
olan Allah.

b. 008b/02, 027a/03, 041a/12,
047b/03, 049b/06, 065a/01, 096a/08,
129a/12, 238a/04

baş- /bas-: -28- [T.] 1. Ayağı, göğsü
zemine yahut herhangi bir yere koymak.

b. 027b/11, 317a/04, 317a/05

b.- am 082b/12

b.- ardı 120b/03, 311a/09

b.- arsa 280b/10

b.- arsin 311a/11

b.- dı (gögsine b. “kucaklamak”)
061b/06, 083a/06, 113a/06, 310b/06,
315b/15, 317a/06, 332a/09

b.- dıdı 142b/04

b.- duğ 068b/04

b.- dum 088b/04, 182b/15; (bağıruma

b. “kucaklamak”) 220a/11

b.- dumıdı 088b/07

b.- ğıl 027b/14

b.- madı 181a/09

b.- miş 088a/15

b.- uñ 183a/01

b.- up 142a/14, 142a/15

2. Bastırmak.

b.- dı (aşağı b. “altına alıp
bastırmak”) 184b/02

baş: -2- [A.] İnsanın Hak yolunda
Allah’ın lutfunu gönlünde hissetmekten
duyduğu ferahlık.

b. (b. ol-) 124b/05, 124b/06

basur-: -1- [T.] Bastırmak, kapatmak.

b.- a 141a/15

baş: -168- [T.] 1. Baş, kafa, ser.

b. 015b/02, 069b/07, 122b/02, 246a/09,
329b/07, 329b/09; (b. göz ol-
“evlenmek”) 175b/02; (b. hoş eyle-)
160a/06, (b. kal-) 005b/10, 073a/06,
131a/13, 266b/15; (b. koy- “canımı feda
etmeye hazır olmak, kendini adamak”)
126a/08

b.+ cuğazın 194b/05

b.+ da 102a/04

b.+ dan 096a/05

b.+ ı 013b/05, 028a/03, 041a/02,
102a/05, 105a/08, 108a/03, 124b/11,

143b/06, 220a/08, 269b/05, (b. ucında
“bir kimsenin bulunduğu yerin çok
yakını, yanı başı”) 057a/01, 141b/13,
191b/06, 228b/02, 316a/09

b.+ ın 008a/01, 011b/03, 025a/07,
031a/12, 037b/04, 044b/12, 047b/10,
049b/02, 051a/06, 053a/15, 058b/15,

080a/09, 081a/05, 102a/03, 106a/08,
112b/14, 113a/05, 121b/14, 122a/14,
122a/15, 136b/02, 138b/10, 140a/08,
143a/05, 146b/14, 176b/01, 178a/15,
180b/09, 194b/04, 194b/06, 206a/14,
208a/05, 214b/07, 217b/02, 237b/01,
238a/07, 238b/11, 241b/02, 241b/03,
244a/01, 246a/06, 246a/11, 266b/14,
310a/01, 320b/10, 322a/05, 325b/11,
325b/12
b.+ ına 026b/13, 031a/01, 041a/10,
054b/03, 057b/01, 067a/02, 079b/04,
082a/09, 089b/02, 102a/05, 102a/06,
108a/03, 156b/14, 166b/02, 214b/08,
288a/08
b.+ ında 150b/13, 192a/01
b.+ ından 079b/05, 192a/04, 272a/09,
332a/10
b.+ ından mı 259b/07
b.+ ını 007b/07, 053a/07, 104b/08,
104b/09, 105a/09, 206a/13, 220a/11,
223b/03, 237a/15, 322a/02
b.+ ınıñ 246a/14
b.+ ları 123b/14
b.+ ların 081a/03, 090a/06, 246a/10
b.+ larına 311a/09
b.+ um 053a/08, 101a/15, 133b/11,
246b/05, 259b/12
b.+ uma 108a/07, 134a/02, 166b/14,
332b/06; (b. kaç- “bir kimseyi, bir
kusurunu yüzüne vurarak üzme”) 090a/01
b.+ umda 129b/15, 131a/06, 172b/14,
246a/15
b.+ umdan 007b/07
b.+ umı 017a/01, 107b/14, 177b/15,
228a/05, 246a/12, 246a/15, 246b/07,

273a/01, 277a/10
b.+ umuz 019b/15
b.+ umuza (b. kaç-) 206b/02
b.+ uñ 037b/05, 120b/10, 313b/14
b.+ uña 053a/10, 053a/11, 089b/04
b.+ uñdağı 245a/13
b.+ uñı 104a/04, 246b/08
2. Önder, lider.
b. (b. ol-) 062a/11
b.+ ıydı 057b/02
3. Can, hayat.
b.+ ı 064b/11
4. Arazide dağ, tepe gibi yükselen
yerlerin en üst noktası, zirve.
b.+ ında (tağ b.) 080a/15, 092b/07,
197b/12
b.+ ına 088a/14, 088b/09, 088b/10
5. Önde gelen (husus), ilki.
b.+ ı 173b/06, 229b/15
başar-: -3- [T.] Bir işi istenilen
şekilde sonuçlandırmak, üstesinden
gelmek.
b.- duñ 080b/15
b.- imadum 296b/10
b.- ur 222a/08
başcı: -2- [T.] Kasap.
b. 034a/08, 034a/09
bāşed ki: -1- [F.] Ola ki.
b. 004b/09
başla-: -19- [T.] 1. Bir işi yapmak
üzere harekete geçmek, bir işe girişmek.
b.- dı 040b/12, 066b/13, 067b/10,
090a/15, 102b/13, 111a/11, 135a/14,
209b/07, 241b/10, 248b/14, 257b/07
b.- duğ 006b/08, 056a/07
b.- rsın 061a/15
b.- ya 174a/01, 333b/06

b.- yalar 174a/01
2. (Bir şey) Olur, yürür ve işler duruma gelmek, hareket haline geçmek.
b.- dı 257b/02, 333b/07
başmak: -5- [T.] Ayakkabı.
b. 082b/02, 082b/03, 182b/07, 250b/14
b.+ ı 113b/01
başmakçı: -1- [T.] Ayakkabıcı.
b. 137b/06
bat-: -9- [T.] 1. Bir sıvının veya bir maddenin içine gömülmek, girmek.
b.- a 118a/01
b.- madı 084a/11
b.- miş 155b/01
2. Dalmak.
b.- dı (fikre b.) 048a/01
b.- dı 066b/09, 117b/12
b.- miş (kayguya b. “endişeye boğulmak”)309b/04
3. Yok olmak.
b.- dılar 049b/04
4. (Sivri bir şey) Bir yere saplanmak, girmek.
b.- ardı 117b/11
bâtlı: -14- [A.] Doğru ve sahih olmayan, boş, temelsiz.
b. 097b/05, 148a/14, 163a/09, 312b/08, 316b/03; (b. eyle-) 021b/01, 281b/01; (b. kıl-) 171a/12; (b. ol-) 032b/11, 143a/15, 177a/11, 264b/11
b.+ dan (b. artuk) 124b/07
b.+ dur 322a/14
bâtlılık : -1- [T.] Temelsizlik, esassızlık.
b. 322a/14
bâtm: -36- [A.] İç, iç yüz, dâhil.
b. 142a/09, 170b/03, 192a/07, 228b/13,

264b/11, 265b/15, 276a/06, 280b/14, 289a/09, 306a/08, 312a/06, 319b/13, 325b/05
b.+ dan 124a/03
b.+ ı 108b/11, 142b/06, 236a/08, 256a/03, 281b/12, 323a/14, 323b/06
b.+ ın 216b/06, 274a/05
b.+ ına 234a/06
b.+ ından 253b/06
b.+ ını 097b/08, 328b/02
b.+ um 130b/07
b.+ umda 054a/07
b.+ uñ 009a/09, 274b/11
b.+ uña 224a/13
b.+ uñdan 291a/14
b.+ uñı 099a/08, 183b/09
batman: -2- [T.] Yerine veya ölçülen mala göre birimi değişen (ülkemizde 2 ile 8 okka arasında) eski bir ağırlık ölçüsü.
b. 105a/11
b.+ dur 105a/11
baştâl: -3- [A.] 1. İşsiz güçsüz, avare.
b. 104b/01
2. Fazla iri, iriliğinden dolayı hareketsiz, hantal (kimse).
b. 095a/11, 095a/15
batur-: -3- [T.] Bir sıvının içine daldırmak.
b. 010a/07, 010a/08
b.- a 126b/03
bay: -38- [T.] Zengin.
b. 146a/02, 151b/15, 152a/02, 155a/05, 155b/06, 190a/01, 291a/05; (b. ol-) 037a/10, 152a/03, 230a/12
b.+ dur 210b/02, 286b/05
b.+ ı 136a/05

b.+ ıdı 165a/07
b.+ ısa 210b/02
b.+ lar 086a/02, 145a/15, 211b/12,
283b/04
b.+ lara 141b/03, 201b/03, 210a/14,
255a/01, 318b/09, 318b/13
b.+ lardan 136a/05, 229b/09, 278b/15
b.+ lardur 055a/12
b.+ ları 314a/12
b.+ larıla 017a/08, 151/b6, 275b/04
b.+ laruñ 174a/06, 275b/14
b.+ sañ 201b/03
b.+ van 127a/14
bağatı: -1- [T.] Eskisi gibi.
b. 167a/11
bağatlayım: -2- [T.] Eskisi gibi.
b. 301a/01; (b. ol-) 300b/05
bağat: -7- [T.] Zenginlik.
b. 075b/11, 207b/13
b.+ ı 075b/11, 286b/04, 286b/05,
307b/14
b.+ ıdur 075b/11
bağat : -7- [T.] 1. Milletçe sevinç
içinde kutlanan, dinî bir anlam taşıyan
kutsal gün.
b. 030a/15, 093a/03, 136b/04,
162a/01, 194a/03
2. Büyük sevinç, sevinç vesilesi.
b. 169a/02; (b. eyle-) 168b/12
bağatlık: -3- [T.] Bayrama mahsus,
bağatda yapılanlar.
b. 093a/04, 093a/05, 093b/03
bağat: -3- [F.] Badem.
b. 187b/14, 196a/14
b.+ uñı 196a/14
bağat: -32- [F.] Çarşı, alış veriş yeri.
b. 033a/07, 036a/03, 045b/01,

086b/15, 140b/10, 147b/07, 182a/15,
196a/11, 222b/11, 224b/07, 249b/07,
318b/11
b.+ a 033a/06, 040a/10, 069b/08,
091b/12, 092b/09, 109a/05, 109b/04,
160b/03, 182a/10, 224a/03, 230b/13,
248a/07, 318a/02; (b. degin) 028a/06
b.+ da 045b/01, 210a/11, 248a/07
b.+ dan 165a/11
b.+ ı 174a/11
bağatçı: -1- [F. + T.] Pazarlarda mal
satan kimse.
b.+ lardan 199b/08
bağatçı: -8- [F.] Tüccar, tacir.
b. 201a/04, 220a/13, 220a/15, 220b/03,
226a/15
b.+ a 090a/08
b.+ lar 090a/02
b.+ uñ 090a/03
bağatçılık / **bağatçılık**: -4- [F. + T.]
Tüccarlık.
b. (b. ét-) 148b/03, 179b/07
b.+ a 148a/10
b.+ ı 043a/03
bağat: -7- [F. + A.] Ciddi, önemli.
b. 073a/13, 166b/11, 173b/14,
250a/01, 304a/12; (b. ol- “ciddi olmak”)
182b/03, 173b/11
bağat: -1- [F.] Yavru, çocuk.
b.+ yidi (tersâ b. “Hristiyan
çocuğu”)193a/01
bağat: -1- [F.] Kötü, fena, çirkin.
b. 125a/14
bağat-bağat: -3- [F.] bahtsız, talihsiz kimse.
b. 133a/15; (b. ol-) 038b/05
b.+ lar 210a/12
bağat-bağatlık: -1- [F. + T.] Bahtsızlık,

talihsizlik.

b. 063a/02

bed-ḥū: -1- [F.] Kötü huylu.

b. 135b/14

bedīf: -2- [A.] Benzeri ve örneği olmayan, görülmemiş, ender.

b. 263a/13, 276a/12

b.+ idi 233a/14

bedre: -1- [A.] Oğlak derisinden yapılmış para kesesi.

b. 143b/12

beg: -30- [T.] Bir beyliğin, küçük bir devletin başında bulunan kimse.

b. 033a/07, 065a/06, 148b/08, 179b/05, 307a/01, 320a/02; (b. ol-) 176a/08

b.+ e 148b/13, 149a/02

b.+ i 023b/08, 142a/08

b.+ idi 022a/07

b.+ idür 047a/03

b.+ ine 047a/07

b.+ inüñ 217a/14

b.+ ler 021a/04, 023b/14, 065b/15, 083b/11, 094a/12, 145b/01, 185a/15

b.+ lerden 199b/08

b.+ lerdür 304b/04

b.+ lere 029a/08

b.+ lerile 145b/14

b.+ lerine 210a/12

b.+ leriyle 019a/13

b.+ üñ 148b/09

begelin-: -1- [T.] Beğenilmek.

b.- mişidi 265b/04

begen-: -11- [T.] İyi ve güzel bulmak, hoşlanmak.

b.- di 184b/01, 225a/09, 226a/01

b.- düm 130a/03

b.- düñ 130a/03

b.- mediler 309a/12, 327a/07

b.- medüñ 321b/08

b.- mezdi 328b/05

b.- mezsın 178b/09

b.- ürleridi 285a/14

begenil-: -1- [T.] Beğenilmek.

b.- mişidi 295a/05

beglik: -5- [T.] Bey olma durumu.

b. 046b/04, 060b/11, 076a/09, 154b/06

b.+ i 060b/15

behre-mend: -1- [F.] Nasipenmiş.

b. (b. ol-) 004b/06

beḳā: -5- [A.] Ölümsüzlük, ebediyet, baki.

b. 123a/09, 256a/02

b.+ dur 286b/10

b.+ sı 253b/07

beḳālık : -3- [A. + T.] Ebedilik, bakilik.

b. 286b/14

b.+ ıdur 256b/04

b.+ ıyıla 129a/02

beḳle-: -28- [T.] 1. Korumak, esirgemek, gözetmek.

b.- düm 030a/02

b.- di 040b/07, 127a/09

b.- gil 006a/15, 129b/01, 152a/07

b.- mege 040b/10, 078b/02, 078b/06

b.- mek 152b/09, 285a/08

b.- mekdür 255b/06

b.- meye 334a/07

b.- mezse 141a/06, 141a/07

b.- r 271b/14

b.- r idi 324a/15

b.- rler (b. gibi) 269a/03

b.- rsin 078b/05, 242a/07

b.- rven 137a/13

b.- sün 294b/13

b.- ye 096b/12

b.- yeyin 111a/05

2. Ummak, ümit etmek.

b. 185b/14

b.- düñise 118b/12

b.- düm 118b/12

b.- mek 275b/14

be-küllî: -5- [F. + A.] Tamamıyla, tamamen.

b. 039b/15, 267a/03, 283b/12, 293a/07, 315a/07

bél: -10- [T.] İnsan vücudunun orta kısmında göğüsle karın arasında hafifçe darlaşmış olan yer.

b.+ i 247a/08, 266b/13

b.+ inde 192a/01

b.+ inden 192a/04

b.+ ine 054b/04

b.+ üm 103a/07

b.+ ümde 313b/04

b.+ üñe 109b/03, 298a/09

b.+ ümden 121a/04

belâ: -47- [A.] 1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam.

b. 304b/03

2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, afet, musibet, felaket.

b. 030b/06, 099a/11, 117b/02, 123b/09, 125b/02, 171b/05, 195a/09, 205b/11, 253a/03, 259a/08, 270a/15, 315a/13; (b.

bile) 261a/12; (b. dart-)239b/03

b.+ dan 270a/15, 331a/10

b.+ dur 010b/13, 315a/12

b.+ lar 314a/15

b.+ lardan 190b/03

b.+ ları 042a/05

b.+ larından 292b/13

b.+ laruñ 095a/11

b.+ sına 053a/02

b.+ sından 301a/01

b.+ ya 028b/03, 061b/02, 144a/04, 181a/03, 190b/04, 206b/10, 270a/13, 285a/01, 290a/13

b.+ yı 117b/01, 117b/02, 255a/06, 270b/01, 290a/14

3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

b.+ sı 232b/08

b.+ sından 296b/15

b.+ ya 060b/14,

b.+ yı 139b/11, 139b/12, 334a/05

belâgat: -2- [A.] Etkili, güzel ve yerinde söz söyleme yeteneği.

b. 264b/07

b.+ ı (b. bigi) 327a/06

belî: -18- [A.] Evet, hay hay, peki.

b. 012b/04, 022b/10, 052b/09, 054b/12, 095a/08, 114b/10, 116a/12, 128b/01, 187a/08, 197a/05, 233a/01, 233a/02, 246b/15, 258a/12, 266b/05, 316a/05; (b. ét-) 004b/13; (b. ol-) 236b/07

belîfle-: -2- [T.] Korku ile irkilmek.

b.- diler 091a/08, 091a/09

belikim: -24- [T.] Belki.

b. 005a/02, 008b/01, 034a/14, 046a/15, 052a/07, 083b/04, 089b/15, 117b/14, 118b/08, 123b/13, 132b/02, 133a/13, 141a/12, 231b/12, 239a/14, 240b/05, 262b/09, 277a/15, 280a/03, 299b/07, 317b/13, 320b/01, 323b/12,

328a/02	016b/04, 016b/10, 017a/03, 017b/08,
belki: -1- [A. + F.] Olabilir, muhtemelen.	019b/09, 023a/01, 023b/11, 024a/07,
b. 096b/10	024a/09, 024a/15, 024b/14, 025a/09,
bellü: -5- [T.] Açık, aşık, belli.	025a/10, 025a/11, 025b/08, 025b/10,
b. 027b/08, 028b/13, 156a/08,	026b/10, 026b/11, 027a/11, 027a/12,
290a/04; (b. ol-) 123a/07	027b/04, 027b/10, 027b/11, 027b/15,
belüsüz: -4- [T.] Belirsiz, meçhul.	028a/02, 028a/04, 028a/05, 028b/05,
b. 145b/11, 328b/08; (b. ol-) 090b/01,	029b/10, 030b/14, 032a/05, 032a/14,
105a/04	032b/10, 033b/01, 034a/14, 035a/15,
belür-: -13- [T.] Meydana çıkmak, zuhur	036a/12, 036a/15, 036b/13, 038b/02,
etmek, belli olmak.	038b/10, 039a/09, 040a/10, 041a/12,
b.- di 073a/11, 238a/09, 263b/13,	042a/09, 042a/11, 042a/12, 042b/01,
274a/07, 289b/04, 331a/13	042b/06, 042b/13, 043a/09, 044a/11,
b.- e 226b/05, 267a/02, 278b/12	044b/01, 044b/10, 045b/04, 045b/05,
b.- meye 125b/01	045b/07, 045b/09, 045b/10, 045b/11,
b.- mez 049b/05, 294b/02	046a/09, 047a/10, 047b/03, 047b/12,
b.- miş 059b/12	048a/07, 048b/02, 048b/15, 049a/03,
belürsüz: -3- [T.] Belirli olmayan,	049a/06, 049a/11, 049b/06, 049b/10,
belgisiz.	050a/11, 050a/13, 050b/09, 051a/14,
b. (b. eyle-) 201a/04, (b. ol-) 089a/10	051b/02, 052b/03, 053b/06, 054b/15,
b.+ dür 081b/14	055a/01, 055a/02, 055a/03, 055a/08,
belürt-: -1- [T.] Belli etmek, ortaya	056a/09, 056a/14, 056a/15, 056b/03,
çıkartmak.	056b/11, 056b/14, 057a/08, 057a/09,
b.- ür 006a/06	060a/01, 060a/02, 060a/10, 060b/01,
ben: -1608- [T.] Tekil birinci şahsı ifade	060b/13, 060b/15, 061b/01, 061b/02,
eden zamir, ben.	062a/04, 062b/09, 062b/10, 062b/12,
b. 001b/04, 002b/03, 003a/03,	063a/09, 063b/05, 064a/05, 064b/14,
003a/07, 003a/09, 003a/11, 003a/12,	065a/01, 068b/10, 068b/11, 068b/14,
004a/14, 004b/05, 004b/08, 005a/07,	070a/05, 070a/10, 070a/11, 070b/13,
005a/12, 005a/14, 005b/04, 005b/14,	071a/05, 071b/13, 071b/14, 071b/15,
006a/11, 007a/04, 007a/06, 007b/07,	072a/05, 073a/01, 073b/10, 074a/02,
007b/12, 008a/06, 008a/14, 008b/10,	074b/01, 074b/05, 075a/01, 075a/07,
009a/11, 009a/12, 009b/14, 012b/08,	075a/08, 075a/13, 075a/14, 077a/05,
012b/11, 013a/05, 013a/12, 014a/13,	078b/06, 078b/07, 078b/10, 079b/12,
015a/01, 015a/09, 015b/03, 015b/04,	079b/13, 080b/03, 080b/06, 082a/13,
015b/06, 015b/09, 015b/12, 016a/06,	083a/02, 083a/09, 083a/12, 083a/13,
016a/07, 016a/14, 016a/15, 016b/02,	083b/13, 084a/01, 084a/04, 084a/08,

084a/12, 085a/13, 087b/05, 088a/10, 152a/13, 153a/07, 153a/11, 153b/08,
088a/11, 088a/12, 088b/07, 089b/05, 153b/14, 154a/04, 154a/11, 154b/04,
089b/09, 089b/12, 090a/02, 090b/03, 155b/03, 156a/03, 156a/08, 156a/10,
090b/11, 091a/09, 091a/11, 092a/06, 157a/04, 157a/05, 157b/10, 158a/14,
092a/11, 093a/05, 093a/12, 093b/02, 158b/03, 158b/06, 159b/04, 159b/05,
094a/01, 094b/12, 095a/07, 095a/09, 159b/10, 159b/14, 159b/15, 160a/04,
095b/06, 097a/08, 099a/05, 101a/07, 160a/09, 161a/04, 161a/07, 162b/05,
101a/09, 101a/15, 103a/08, 103a/11, 162b/08, 163a/03, 163a/09, 163a/10,
103a/12, 105b/11, 107b/04, 108b/11, 163a/11, 163b/03, 163b/04, 164a/02,
108b/13, 108b/15, 109a/02, 109b/12, 164a/10, 165a/12, 166a/04, 166b/02,
110a/04, 110a/10, 110a/11, 110b/02, 166b/12, 166b/13, 167b/09, 167b/12,
110b/03, 111a/02, 111a/05, 111b/04, 167b/13, 168a/04, 168a/09, 168a/11,
112b/09, 113b/09, 113b/11, 114b/02, 168a/12, 169b/12, 170a/01, 170a/02,
114b/03, 114b/04, 115a/06, 115a/15, 170b/15, 172b/02, 172b/13, 172b/15,
115b/03, 115b/07, 115b/12, 116a/06, 174b/03, 175b/03, 175b/05, 176b/02,
116a/07, 116a/14, 116b/02, 117a/02, 176b/08, 176b/09, 177a/02, 177a/03,
117a/03, 117a/12, 117a/15, 117b/13, 177a/05, 178a/03, 180a/10, 180b/12,
118a/04, 118a/08, 118b/15, 119b/11, 180b/13, 180b/14, 181b/03, 182a/13,
120a/03, 120a/13, 120b/04, 120b/11, 182b/04, 182b/05, 182b/06, 182b/11,
121b/08, 123a/06, 125a/13, 125b/05, 182b/15, 183a/06, 184a/12, 185a/01,
125b/12, 126a/05, 127a/09, 127a/13, 186b/07, 187a/08, 187a/10, 188a/14,
127a/14, 127a/15, 127b/01, 127b/02, 189a/08, 189a/10, 189a/12, 189a/14,
127b/03, 127b/04, 127b/08, 127b/11, 190b/01, 190b/02, 190b/03, 190b/04,
128a/08, 128a/09, 128b/06, 128b/14, 192a/12, 193a/12, 194a/03, 194a/05,
129a/01, 129a/12, 129a/14, 129b/10, 194a/08, 194b/03, 194b/06, 195a/06,
129b/11, 130a/03, 130b/14, 130b/15, 195b/03, 196a/15, 196b/01, 196b/03,
131a/02, 131a/03, 131a/05, 132a/10, 196b/07, 196b/09, 196b/14, 196b/15,
132b/11, 132b/15, 133a/04, 133a/15, 197a/01, 197a/02, 197a/03, 197a/05,
133b/08, 133b/10, 133b/12, 133b/14, 197a/06, 197a/07, 197a/09, 197a/11,
134a/06, 134a/08, 137a/12, 137b/04, 197a/12, 198a/01, 199a/05, 199b/04,
137b/08, 137b/11, 137b/13, 137b/15, 200a/09, 200b/07, 200b/08, 201a/08,
139a/03, 139a/05, 139a/14, 139a/15, 201b/07, 202b/01, 204a/09, 204b/02,
139b/14, 139b/15, 140b/05, 140b/06, 205a/05, 205a/06, 206a/05, 206b/07,
141b/09, 143b/06, 143b/15, 144a/05, 207a/03, 207a/10, 207a/12, 208a/02,
144b/04, 144b/06, 145a/13, 147a/07, 208b/09, 209a/13, 209b/08, 213a/02,
147a/14, 149a/13, 149b/08, 149b/13, 213b/06, 213b/09, 213b/15, 214a/03,
151b/08, 151a/08, 151a/10, 152a/06, 214a/05, 214a/06, 214a/12, 214a/13,

215a/08, 217b/07, 217b/08, 217b/09, 298b/07, 299a/02, 299a/12, 299b/02,
 217b/10, 218a/01, 219b/06, 222a/10, 299b/05, 299b/12, 301a/01, 303b/06,
 222a/15, 222b/03, 223a/04, 223a/09, 304a/08, 304a/12, 304a/15, 304b/10,
 224a/03, 224a/07, 224a/08, 224b/01, 306b/01, 308a/04, 308a/08, 308b/07,
 224b/03, 224b/10, 224b/13, 225a/08, 308b/08, 309b/04, 309b/06, 312a/10,
 225b/13, 226b/12, 227a/02, 229b/02, 312a/13, 312a/14, 312a/15, 313b/02,
 229b/06, 231a/02, 231a/03, 231a/12, 313b/05, 313b/08, 313b/09, 313b/13,
 231a/15, 232a/05, 233a/02, 235a/11, 313b/15, 314a/05, 314b/01, 316a/09,
 237a/02, 238b/02, 238b/03, 239a/01, 316b/09, 316b/10, 317a/08, 317a/11,
 239a/07, 239a/10, 239b/08, 239b/12, 317b/01, 317b/03, 317b/04, 317b/08,
 239b/13, 239b/14, 240a/13, 240b/11, 317b/09, 317b/10, 318a/10, 318a/11,
 240b/14, 241a/04, 241b/11, 241b/12, 318a/12, 318a/14, 318a/15, 318b/09,
 242a/05, 242a/06, 242a/07, 242a/13, 320b/05, 320b/12, 321a/07, 321a/14,
 242b/13, 243a/02, 243a/05, 243a/06, 321b/01, 321b/03, 322a/01, 322a/06,
 243a/10, 244a/07, 245a/02, 246a/09, 323a/04, 323a/11, 323b/01, 324a/07,
 246a/10, 246a/11, 246b/02, 246b/05, 324a/10, 324b/06, 324b/10, 325a/05,
 246b/06, 246b/08, 246b/09, 246b/14, 326a/01, 326a/04, 326a/05, 326a/06,
 247a/01, 247a/02, 248a/09, 249b/05, 326a/09, 326a/11, 326a/13, 326b/01,
 249b/10, 249b/14, 250b/02, 250b/03, 326b/03, 326b/08, 327b/03, 327b/11,
 251b/02, 257a/08, 257a/11, 257b/02, 327b/12, 330b/13, 330b/14, 331b/07,
 258a/03, 258a/04, 258a/09, 258a/10, 333b/13, 334a/15, 334b/02
 258b/07, 258b/08, 258b/09, 258b/12, b.+ de 007b/11, 038a/06, 052a/02,
 259b/11, 259b/14, 262a/05, 262a/13, 071b/10, 075a/07, 119b/13, 128b/14,
 262a/15, 262b/02, 262b/11, 263a/09, 149b/12, 266a/13
 263b/02, 263b/03, 263b/11, 264a/04, b.+ den 012a/12, 024a/09, 027a/07,
 266a/02, 266a/10, 267b/10, 267b/12, 027a/11, 027b/02, 027b/04, 029b/11,
 268a/03, 268a/05, 268b/03, 268b/09, 029b/13, 030a/09, 035b/12, 036b/01,
 269a/06, 269a/13, 269b/02, 269b/06, 037a/14, 038b/10, 044b/15, 047a/09,
 270a/13, 272b/11, 272b/13, 273b/07, 051a/02, 064b/06, 075a/04, 075a/05,
 273b/14, 274a/05, 276a/15, 276b/08, 078a/09, 080b/11, 083a/03, 087a/07,
 278a/10, 278b/03, 280a/05, 282a/06, 088a/13, 101b/13, 101b/14, 103a/10,
 286a/10, 290b/12, 291b/07, 292a/09, 104b/06, 108b/03, 115b/04, 115b/05,
 293b/10, 294a/04, 294b/07, 295b/03, 119a/07, 125b/09, 130b/01, 131b/05,
 295b/04, 295b/05, 295b/09, 295b/13, 133b/05, 134a/15, 138b/06, 143b/14,
 295b/14, 296a/04, 296a/09, 296a/15, 144a/07, 144b/05, 159b/04, 165b/12,
 296b/05, 296b/11, 296b/14, 297a/08, 174b/03, 184a/13, 188a/13, 190b/07,
 297a/15, 297b/08, 298a/13, 298a/14, 194b/07, 196b/11, 204b/03, 213b/05,

217b/13, 223a/05, 231b/11, 240a/02,
240a/05, 240a/07, 243a/05, 243a/11,
245b/06, 247a/05, 268a/05, 292a/08,
297b/03, 299b/11, 321b/03, 326a/05,
326a/06, 332b/10; (b. artuğ) 011b/02,
131a/09, 236b/08; (b. ayruğ) 188a/04; (b.
šoňra) 191b/09, 314a/04, 314a/05; (b.
yaňa) 219b/08, 322a/03

b.+ den mi 197a/05

b.+ i 003b/03, 006a/13, 007b/12,
007b/13, 011b/10, 014a/02, 015a/10,
015a/13, 016a/14, 016a/15, 017a/10,
025a/08, 025a/10, 026a/06, 026b/03,
027a/15, 027b/02, 029b/10, 030a/03,
030a/09, 030a/10, 030b/06, 032b/05,
033a/15, 035a/12, 035b/09, 035b/13,
035b/15, 036a/15, 037a/07, 040a/10,
041b/11, 041b/14, 042a/09, 042b/12,
043b/01, 045b/10, 046a/06, 047b/12,
048a/10, 048a/11, 052a/11, 052b/11,
052b/12, 053b/04, 054a/11, 054b/09,
055a/14, 056b/03, 056b/07, 057a/02,
058a/07, 059b/09, 060a/06, 061a/12,
061b/02, 061b/07, 063b/12, 065a/02,
067b/13, 068b/10, 070b/07, 071a/13,
071b/12, 072b/08, 073a/07, 074b/01,
078b/06, 078b/11, 079a/01, 079a/10,
079b/04, 079b/12, 087a/10, 090b/15,
094a/03, 095b/11, 095b/12, 096a/08,
099b/08, 100b/10, 101a/02, 101a/07,
101a/08, 104a/12, 104b/01, 104b/13,
104b/14, 105b/06, 108b/14, 113b/09,
114b/04, 116a/07, 121b/04, 121b/07,
125b/05, 125b/15, 127a/12, 127a/13,
127a/15, 128b/04, 129a/02, 129a/04,
129b/06, 129b/08, 129b/09, 129b/14,
130a/06, 130a/11, 131a/01, 131a/02,

131a/03, 131a/04, 132b/12, 132b/13,
134b/05, 136b/10, 136b/12, 137a/04,
137a/13, 137a/14, 139b/01, 140b/12,
142a/13, 144a/04, 145a/01, 147a/04,
148b/12, 153a/11, 153b/10, 162b/02,
162b/06, 164b/05, 166b/14, 168b/03,
169b/05, 170a/10, 172a/09, 172a/12,
172a/13, 172a/14, 172b/01, 172b/14,
176a/06, 176b/08, 178a/01, 178b/09,
178b/13, 179b/03, 180a/04, 180a/05,
180b/14, 184a/05, 185a/01, 187a/09,
187b/01, 187b/02, 188a/10, 190b/01,
190b/02, 192a/02, 192a/07, 195b/11,
199a/05, 200a/09, 200b/10, 201b/07,
203b/09, 203b/10, 204a/08, 206a/04,
209a/08, 213a/04, 215a/09, 217b/09,
219a/01, 221a/15, 224a/08, 238b/03,
238b/05, 240a/01, 240a/04, 240a/06,
242a/09, 244b/05, 246a/15, 242a/13,
246b/14, 248a/15, 249a/08, 249b/10,
257a/07, 258a/03, 258b/02, 258b/05,
258b/07, 258b/1, 259b/12, 259b/13,
262a/12, 262a/14, 262b/04, 262b/05,
262b/12, 263a/02, 263b/03, 263b/07,
266a/11, 266b/09, 267b/11, 268a/08,
269a/09, 269b/01, 272a/08, 272a/11,
272b/12, 273a/02, 273a/03, 276b/01,
278b/04, 288b/05, 292a/08, 293b/12,
295b/02, 297a/01, 297a/02, 298a/14,
299b/12, 301a/01, 304b/01, 306b/05,
308b/09, 309b/02, 310a/02, 313b/08,
316b/13, 317a/10, 317b/10, 319a/08,
319a/09, 321a/12, 322a/15, 325a/07,
326b/03, 326b/04, 327b/12, 328a/12,
329b/10

b.+ idüm 131b/03, 132a/06, 246b/15

b.+ süz 129a/14, 131a/08

b.+ üm 003b/02, 003b/03, 003b/05, 128b/07, 128b/08, 128b/09, 128b/10,
005a/10, 005b/05, 008a/15, 009a/12, 129a/03, 129b/02, 129b/03, 129b/07,
011b/01, 011b/14, 012a/12, 013b/07, 129b/15, 130a/05, 130a/07, 130a/10,
015a/14, 015b/05, 016a/02, 016a/09, 130b/07, 130b/09, 130b/12, 131a/06,
018b/04, 020a/15, 021b/05, 022a/10, 131a/08, 132a/13, 132a/14, 132a/15,
025a/11, 026a/14, 027a/12, 027b/08, 132b/05, 132b/10, 132b/11, 134a/08,
027b/14, 028a/07, 029a/14, 030a/04, 135b/15, 136b/01, 137a/05, 137a/09,
030a/13, 032a/07, 032b/05, 033b/01, 137b/11, 138a/01, 138a/04, 138a/09,
035b/14, 036a/07, 036a/09, 036b/02, 138b/07, 138b/11, 138b/12, 139a/06,
036b/03, 036b/04, 040a/04, 040a/05, 139b/03, 140a/06, 143b/05, 143b/13,
041a/11, 041a/13, 041b/08, 041b/09, 147a/11, 147a/12, 147b/03, 148b/13,
042a/09, 042a/13, 044a/03, 044a/08, 149a/08, 149b/14, 150b/11, 151b/7,
046a/03, 047a/02, 047a/09, 047b/13, 152b/11, 153b/15, 156a/08, 156a/09,
048a/13, 054a/01, 054a/02, 054a/06, 156a/14, 156b/07, 158a/11, 158b/09,
054a/08, 055a/04, 055a/12, 055a/14, 162a/11, 162b/04, 163a/02, 164b/11,
056b/10, 056b/13, 059b/08, 061a/04, 164b/12, 165a/12, 166a/10, 166b/02,
061a/15, 061b/15, 062b/09, 064a/07, 168a/11, 169b/11, 169b/14, 170a/02,
064b/02, 064b/03, 064b/10, 065b/09, 170b/15, 171a/07, 171a/09, 172b/04,
068a/08, 068b/13, 069a/13, 070b/14, 172b/05, 174b/03, 174b/06, 175b/02,
071a/06, 071a/10, 071a/12, 071a/13, 176b/09, 177b/15, 178a/05, 179b/15,
072b/12, 074a/03, 079a/10, 079b/13, 180b/14, 180b/15, 182a/11, 182a/12,
080a/08, 080b/11, 081a/04, 082a/12, 183a/06, 183b/05, 184a/15, 185a/01,
082a/13, 082b/04, 083a/11, 083b/15, 186b/01, 186b/02, 186b/03, 186b/08,
084a/14, 085a/12, 085b/14, 085b/15, 187a/07, 188a/02, 188b/11, 190b/06,
087a/08, 089b/04, 089b/15, 090a/01, 190b/07, 191b/12, 191b/14, 194a/06,
090b/07, 090b/12, 090b/14, 091a/13, 195a/11, 195b/04, 195b/08, 197b/02,
091b/08, 094b/10, 094b/11, 094b/12, 198b/08, 198b/11, 198b/14, 199b/03,
095b/11, 097a/08, 097a/09, 097b/07, 199b/07, 201b/11, 201b/14, 202a/01,
100b/09, 103a/03, 104b/13, 105b/01, 203a/10, 204b/08, 206b/10, 207b/15,
107b/08, 108b/06, 108b/09, 109b/05, 208b/12, 209a/06, 213a/06, 213a/11,
110a/04, 110a/13, 111b/06, 111b/12, 213b/04, 213b/06, 214a/12, 214a/14,
112a/04, 112a/05, 112b/04, 114a/06, 218a/01, 219a/01, 219a/02, 219b/08,
114a/07, 115b/05, 116a/11, 117a/09, 219b/09, 221a/04, 221b/13, 222a/14,
117a/10, 117b/08, 117b/12, 117b/14, 223b/05, 224a/06, 224b/04, 224b/11,
118b/01, 119a/01, 119b/13, 120a/15, 224b/13, 225b/13, 228a/05, 228b/08,
121a/09, 121b/02, 126a/05, 126b/07, 228b/09, 228b/12, 229a/03, 230a/12,
127a/07, 127a/11, 128a/09, 128b/06, 230a/13, 231a/13, 231b/08, 231b/12,

231b/13, 231b/14, 233a/05, 236b/07,
239a/05, 240a/02, 240b/03, 240b/10,
240b/13, 241a/01, 241a/02, 242a/11,
242a/15, 243b/02, 244a/07, 245b/06,
246a/12, 246b/03, 246b/06, 247a/10,
247a/14, 258a/08, 258a/10, 258a/11,
258a/15, 258b/02, 258b/01, 259b/10,
260a/10, 260a/12, 262a/05, 262a/13,
262a/15, 262b/12, 263a/06, 263b/12,
266b/10, 267a/01, 267a/02, 268b/05,
269a/10, 269a/13, 269b/01, 270a/14,
272a/06, 272b/09, 272b/13, 273b/08,
274a/02, 276b/04, 278a/10, 278a/12,
282a/05, 285b/15, 287a/11, 288b/08,
291a/07, 291a/15, 292b/06, 293b/09,
293b/15, 294a/01, 294a/09, 295a/01,
295b/03, 295b/11, 296a/09, 296b/13,
297a/02, 299a/01, 299a/11, 299b/01,
301a/01, 301b/03, 301b/06, 304b/02,
306a/03, 306b/05, 308a/05, 308b/09,
308b/10, 308b/15, 310a/06, 312a/08,
312a/10, 312a/11, 312a/15, 314a/01,
316b/01, 316b/05, 317a/01, 317a/04,
317a/13, 318b/05, 318b/07, 318b/10,
320b/02, 320b/04, 321a/12, 321b/03,
322b/14, 323a/02, 324a/09, 325b/15,
330a/01, 331a/14, 332b/11, 333a/05,
333b/05, 334a/10, 334a/11; (b. bigi)
128a/11, 132a/14, 133a/05; (b. gibi)
002b/09, 005a/06, 146b/14
b.+ ümçün 056a/06, 115b/02, 163b/03,
180b/15, 226b/13, 227a/02, 231a/04,
239b/12, 263a/09
b.+ ümdür 066a/05, 079a/12, 179a/05,
251a/05, 251a/06
b.+ ümidi 179b/15
b.+ ümile 191b/04, 259b/15, 296a/01,

331b/02
b.+ ümle 070b/13, 083a/11, 093a/05,
106b/14, 108b/13, 127a/08, 129b/13,
203a/05, 217b/10, 240a/13, 247a/08,
262a/11, 268b/05, 289b/11, 296a/08,
308a/06, 316b/08, 316b/12, 317a/02
b.+ ümsin 258b/08
b.+ ven 037a/14, 128a/13, 128a/14,
128a/15, 128b/15, 134a/04, 150a/03,
159a/06, 177b/05, 233a/01, 268b/07,
318a/11
baña: -473- Yönelme durum eki almış
birinci tekil şahıs zamiri.
b. 003a/13, 003b/01, 004b/10, 005a/13,
008a/05, 008a/09, 008a/15, 009b/15,
010a/02, 011a/10, 013a/12, 013a/14,
014b/02, 014b/07, 015a/15, 015b/12,
016a/08, 016b/10, 018a/15, 018b/06,
021b/14, 023a/04, 023b/06, 025a/05,
025a/07, 025a/08, 026b/04, 027a/01,
027b/14, 029b/12, 030a/05, 030a/10,
030b/05, 030b/14, 032a/05, 032a/12,
035a/12, 036a/01, 036a/02, 036a/12,
036b/10, 041b/05, 042a/14, 043b/01,
044a/12, 045b/06, 045b/13, 047a/12,
048a/02, 048b/02, 049a/05, 049a/12,
050b/04, 052a/08, 052b/15, 053b/14,
054b/12, 056b/04, 056b/05, 056b/06,
056b/11, 057b/09, 058a/09, 059b/09,
060a/07, 060b/02, 060b/14, 062b/08,
063a/09, 064a/04, 064a/07, 064b/02,
065a/01, 066a/13, 069a/13, 071a/04,
071b/13, 073a/01, 073a/07, 073a/08,
074a/14, 075a/07, 075a/13, 075a/15,
076a/03, 076b/07, 078b/02, 078b/05,
078b/14, 079b/08, 080a/08, 080a/11,
081a/10, 083a/04, 083a/13, 083b/03,

084a/05, 084a/14, 085a/02, 085a/13, 169a/01, 169b/15, 172a/09, 172a/13,
085b/07, 085b/12, 086a/02, 087a/07, 172b/15, 175b/06, 179a/01, 180a/05,
087a/10, 087a/13, 088a/07, 088a/10, 180a/09, 180b/07, 180b/12, 181b/04,
088b/08, 089b/01, 090b/14, 091a/03, 181b/06, 181b/07, 181b/08, 182a/12,
092a/05, 093a/04, 094a/04, 094a/08, 183b/08, 184a/09, 185a/02, 187a/10,
094a/12, 094b/01, 094b/02, 094b/03, 187a/11, 187a/13, 187a/15, 187b/04,
094b/09, 095b/06, 095b/09, 095b/12, 188a/07, 188a/10, 190b/05, 190b/06,
095b/13, 099b/06, 101a/06, 101a/07, 192a/03, 192a/06, 192b/06, 193b/06,
102b/02, 103a/13, 104a/02, 104a/08, 194a/13, 195a/10, 196b/06, 198a/01,
105b/05, 105b/06, 107a/11, 107b/07, 199a/05, 199b/03, 201b/02, 202a/06,
107b/11, 108b/03, 108b/04, 108b/07, 202a/15, 204b/01, 204b/02, 204b/04,
109a/13, 110a/10, 110a/11, 112a/10, 205a/07, 206a/15, 208a/01, 208b/15,
113a/10, 113b/10, 114a/15, 115a/14, 209a/12, 213a/04, 213b/02, 213b/03,
115b/03, 115b/04, 118a/14, 118b/05, 213b/06, 213b/08, 214a/03, 214a/08,
119b/14, 120a/15, 120b/06, 120b/10, 214a/09, 215b/05, 215b/07, 215b/11,
121a/13, 121a/14, 121b/01, 125a/13, 216a/03, 217b/08, 217b/12, 218a/13,
127a/12, 127b/06, 127b/11, 127b/14, 218b/12, 219a/14, 219a/15, 219b/05,
128a/07, 128a/08, 129a/03, 129a/08, 219b/11, 219b/12, 220a/12, 221a/07,
129a/10, 129a/11, 129a/13, 129a/14, 224a/13, 224b/11, 226b/09, 226b/12,
129b/08, 129b/11, 129b/15, 130a/04, 229a/02, 231a/06, 231a/07, 233b/12,
130a/07, 130a/08, 130a/09, 130a/10, 233b/13, 237a/01, 237a/06, 239a/11,
130a/14, 130b/01, 130b/08, 131a/01, 239b/08, 240a/05, 240a/06, 241a/03,
131a/05, 132a/06, 132a/07, 132b/13, 242a/01, 242b/04, 242b/06, 243a/08,
134a/02, 134a/05, 134a/10, 134a/11, 243b/04, 245b/02, 245b/06, 246b/01,
134a/12, 134a/14, 134b/08, 137a/05, 246b/03, 246b/07, 246b/08, 246b/11,
137a/09, 137a/12, 137b/12, 137b/13, 246b/13, 248a/09, 248a/15, 251b/03,
138a/02, 138a/03, 139a/04, 139b/08, 255a/03, 257a/12, 257b/05, 258b/06,
139b/14, 140a/03, 140a/06, 140a/13, 258b/01, 262b/02, 262b/04, 263a/02,
140a/15, 142a/03, 142b/15, 143b/07, 263a/14, 266a/08, 266b/09, 267b/10,
143b/08, 143b/09, 143b/13, 144a/04, 268a/08, 268a/10, 268b/02, 269a/12,
144a/14, 144b/07, 147a/04, 147a/13, 272b/12, 273a/03, 273a/07, 273b/07,
147b/04, 149a/08, 149a/10, 150a/04, 273b/09, 273b/12, 273b/14, 274a/13,
151a/10, 152a/06, 154b/05, 155b/06, 276b/05, 276b/14, 277a/04, 277a/11,
156b/03, 157a/12, 158a/01, 158b/05, 278b/04, 279b/04, 285b/07, 288b/05,
159b/15, 160a/01, 163a/09, 163a/11, 288b/13, 289b/10, 290b/10, 290b/11,
163b/15, 164a/07, 165b/06, 166b/01, 290b/13, 291a/06, 291b/01, 294a/04,
167a/12, 168a/11, 168b/03, 168b/11, 296a/02, 296a/08, 296b/04, 297a/03,

297a/05, 297b/01, 298b/13, 299a/01,
299a/03, 299a/04, 300a/13, 300b/14,
303b/11, 304a/04, 304a/13, 307a/05,
308a/05, 309a/02, 309b/01, 309b/06,
310a/03, 312a/10, 313b/05, 313b/07,
314a/01, 314a/12, 316a/02, 316a/04,
316b/12, 316b/13, 317a/02, 317a/08,
317a/13, 317b/05, 317b/07, 318b/04,
318b/14, 320b/01, 320b/04, 320b/06,
320b/09, 321a/04, 321a/06, 321a/09,
321a/11, 321a/15, 321b/07, 321b/10,
322a/02, 322b/04, 322b/12, 324b/08,
325b/06, 325b/15, 326a/12, 333a/03,
334a/10, 334a/12, 334a/15

b. idi 249a/08

b. +dur 322b/10

b. +mı 159b/14

beñi: -2- [T.] Deri üzerindeki küçük
lekelere, kabartılara verilen isim, benek.

b. 012a/11, 013a/02

bend: -2- [F.] Bağ.

b. 325a/06

b.+ leri 331a/11

bendlü: -1- [F. + T.] Bağlı.

b.+ lerüñ 331a/11

benî: -4- [A.] Oğullar.

b. (b. âdem “Adem Oğulları”) 100a/11

b. (b. isrâ’îl “İsrâîl Oğulları”) 083a/10,
090a/13, 296b/07

beñiz: -13- [T.] Yüz, çehre.

b.+ i 015a/11, 038a/13, 090b/08,
095a/07, 140b/04, 198b/05, 199a/01,
206b/06, 266b/13, 303b/10, 306a/01,
309b/04, 325b/10

beñizlü : -2- [T.] Benzi bulunan,
benze sahip olan.

b. (şaru b.) 253b/08; (ağ b.) 266a/02

benlik: -10- [T.] 1. Kişiliği, insanın
öz varlığı.

b.+ i 284b/15, 334b/02

b.+ üm 132b/11

b.+ ümden 267a/02

b.+ ümi 132b/10

b.+ ümile 132a/06

b.+ üñi 130a/10

2. İnsanın maddi varlığını temsil eden
yönü, nefis.

b. 054b/07, 132b/10; (b. eyle-) 334b/01

beñze-: -24- [T.] 1. (İki kimse veya şey
arasında) Birbirine uygun ve ortak
 taraflar bulunmak.

b.- mez 028a/13, 111b/03, 239b/09,
253a/09

2. Ortak tarafları sebebiyle birbirini
hatırlatmak, andırmak.

b.- r 010b/03, 028a/12, 036a/03, 063a/14,
102a/06, 105a/05, 128a/11, 156b/05,
200a/01, 200a/02, 231b/05, 284a/10,
301b/11, 308b/06

b.- rsin 028a/11

b.- ye 123a/07, 123a/08

beñzet-: -3- [T.] Benzer duruma
getirmek.

b.- edüm 017a/04

b.- mege 305a/14

b.- miş 004b/01

ber-â-ber: -25- [F.] 1. Birlikte.

b. 032b/11, 064b/10, 098a/06, 145a/03,
145a/04; (b. ol-) 032b/14, 032b/15,
037b/08, 190b/11, 274b/08, 284b/09

b.+ misin 298a/08

2. Bir seviyede, bir ve eşit, aynı.

b. 014a/01, 037a/01, 060b/01, 216a/13,
258b/12, 261a/13, 277b/04, 303a/01

b.+ i 187a/03, 201a/02, 312a/05

b.+ dūr 194a/10, 204b/09

ber-ā-berlik: -4- [F. + T.] Eşitlik durumu.

b. (b. çekiş- “beraberlik iddiasında bulunmak”) 297b/12, 298a/05; (b. ét-) 298a/08

b.+ mı 268b/05

berekāt : -14- [A.] Bereketler.

b.+ ında 003a/13, 003b/05, 004b/09, 040a/13, 041b/12, 058a/09, 090b/05, 108a/11, 135b/05, 168b/14, 179a/03, 314a/15, 314b/01

bereket: -16- [A.] Allah’tan gelen hayrın bir nesnede görünmesi ve devam etmesi, artıp çoğalması, Tanrı ihsanı, nimet.

b.+ i 120b/06

b.+ idūr 215a/09

b.+ inde 041a/15, 103a/13, 108b/12, 176b/13, 196b/08, 219a/12, 250a/04, 268a/11, 272b/10, 274a/10, 297a/03, 307a/03

b.+ inden 019a/07

b.+ indenidi 019a/01

ber-ḥūrdār: -1- [F.] Mesut olma.

b. (b. ol-) 259a/08

ber-ḥūrdārlik: -1- [F. + T.] Mesut olma, berhudar olma.

b. (b. ol-) 275a/01

berī: -1- [A.] Arınmış, temizlenmiş olan.

b.+ dūr 149b/14

beriyye : 44- [A.] Çöl, sahra.

b. 048a/05, 048b/06, 067b/14, 068a/04, 068a/10, 069a/01, 150b/15, 164a/01, 206b/11, 207a/14, 232b/13, 243a/07, 250a/05, 260b/02, 263a/08, 263a/14, 263b/09, 277a/07, 313b/03, 313b/11,

316a/08, 329b/12, 330a/01, 330a/02

b.+ de 136a/01

b.+ den 316a/03

b.+ sinde 189a/07, 207a/09

b.+ ye 049a/07, 068b/04, 219b/13, 226a/06, 290b/14, 310b/01, 310b/06, 316a/07, 316a/12, 320b/08, 329b/06

b.+ yi 219a/13, 226a/10, 315b/15, 316a/12, 316a/13

berk: -18- [T.] Sağlam, kuvvetli.

b. 027b/11, 027b/13, 166a/01, 218a/14, 257b/08, 284b/13, 285a/04, 296b/14, 331b/09; (b. dut-) 1005b/13; (b. eyle-) 185b/13, 284b/11; (b. ol-) 252b/08, 260b/10

b.+ dūr 043a/04, 320b/15

b.+ idi 292b/01, 308b/04

berki-: -1- [T.] Sağlamlaşmak, pekişmek.

b.- ye 202a/13

berkin-: -1- [T.] Sağlamca kapanmak.

b.- di 297a/13

berkit-: -4- [T.] Sağlamlaştırmak.

b.- dük 068b/05

b.- e 235b/13

b.- elüm 008b/06

b.- mişidi 208b/01

berü: -16- [T.] 1. Bu tarafa, buraya, beriye.

b. 038a/07, 040a/06, 056a/15, 072b/13, 262b/09

2. Bir fiilin, bir hareketin, bir yerin, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından anlatan bir söz.

b. (andan b.) 198b/13; (erteden b.) 106a/09; (kaçandan b.) 155b/15;

(vaçtten b.) 155b/15, 188b/07, 198a/11, 276b/14; (yıldan b.) 030a/01, 173a/01, 199b/01, 199b/07

bes: -10- [F.] 1. Şu halde, öyleyse, imdi.

b. 011b/07, 012a/05, 014b/01, 015a/13, 019a/09, 052a/04, 164b/12, 267a/10, 316a/12

2. Yeter, yetişir.

b.+ dür 133b/07

bêsle -: -3- [T.] 1. Yedirip içirmek, doyurmak.

b.- mege 019a/09

b.- yeyin 296b/12

2. Yetiştirmek.

b. -düm 178a/03

bêş: -31- [T.] Beş sayısı.

b. 010b/08, 041a/03, 042b/03, 063a/01, 075a/04, 103b/07, 103b/08, 114b/14, 149b/09, 149b/10, 156b/08, 156b/09, 156b/11, 156b/11, 156b/12, 156b/15, 170b/08, 185b/08, 186a/11, 189b/15, 197b/08, 200a/05, 201b/12, 234b/11, 257b/07, 285a/01, 328b/08, 328b/09, 330b/10

b.+ dür 146a/01

b.+ i 201b/12

beşâret: -1- [A.] Müjde, iyi haber.

b. (b. ol- “müjde olmak”) 059a/03

beşeriyet: -4- [A.] İnsan olma durumu, insan olmanın gereği olan özellikler.

b. 129b/09, 131a/06, 255b/04, 270b/09

bêşik: -1- [T.] Bebeklerin içine yatırılıp uyutulduğu, ayaklı bir çeşit küçük sallanır karyola.

b.+ de 183b/04

bêşinci : -11- [T.] Beş sayısının sıra

sayısı.

b. 077a/06, 096b/02, 149b/13, 156b/15, 171b/01, 173a/05, 186a/14, 189b/04, 190a/03, 234b/13, 319a/10

bêş yüz: -8- [T.] Beş yüz sayısı.

b. 138a/01, 138a/01, 138a/09, 154b/10, 154b/12, 172a/14, 176a/01, 245b/04

bêş yüz biñ: -1- [T.] Beş yüz bin sayısı.

b. 214a/05

be-tarıf: -1- [F. + T.] Yol ile.

b. (b-i evlâ) 005a/01

beter: -6- [F.] Çok fena, çok kötü.

b. 122a/07, 220b/14, 238a/06

b.+ dür 121b/10, 128a/01

b.+ ven 213a/05

bevl: -4- [A.] İdrar, çiş.

b. 298b/02; (b. eyle-) 194b/08

b.+ ile 146a/05

b.+ ini 175a/08

beyân: -14- [A.] Açıklama, anlatma, söyleme, ifade.

b. 002a/08, 097a/04, 222a/04; (b. êt-) 255b/11, 255b/14, 265a/12; (b. eyle-) 267b/12; (b. kııl-) 006b/12, 181b/07, 251b/06

b.+ ı 230b/04, 279a/15, 280b/01

b.+ uñ 280b/01

bey'at: -1- [A.] Bir kimsenin hakimiyetini, tasdik edip ona tabi olmayı kabul etme.

b. (b. êt- “bir kimsenin hakimiyetini tanıyıp ona uymak”) 008b/06

beyt: -10- [A.] 1. Ev, mesken.

b. (b.'ül-‘aşâ) 111a/04

2. Divan edebiyatında nazım birimi olarak kabul edilen iki mısradan ibaret nazım parçası.

b. 121a/02, 219b/06, 219b/10, 261a/03
b.+ i 099b/05, 167a/08, 219b/06,
261a/04, 261a/05

beytü'l-mâl: -3- [A.] Devlet hazinesi.

b. 150a/11, 150a/13

b.+ a 170b/12

bêz-: -1- [T.] Bıkmak, usanmak.

b.- di 013b/06

bêz: -4- [T.] Kumaş parçası,
çaput.

b. 046b/09

b.+ i 311b/04

b.+ in 309a/07

b.+ lerin 298b/02

bez-bahtlık: -1- [F.] Bahtsızlık,
talihsizlik.

b. 315a/02

beze-: -8- [T.] Süslemek, tezyin
etmek, donatmak.

b.- di 130a/07, 238a/14, 299a/09

b.- gil 131a/04

b.- r 022a/02, 144b/13

b.- rler 172a/14, 180b/11

bezek: -6- [T.] Süs, ziynet.

b.+ i 186a/08, 186a/09, 212a/15

b.+ idür 275b/14

bezen-: -1- [T.] Süslenmek.

b.- miş 211a/07

bıçak: -11- [T.] Kesme aleti

b. 053b/06, 053b/07, 104b/14, 304b/10

b.+ ın 184b/03

b.+ la 105a/01

b.+ ları 104b/15, 105a/02

b.+ suz 153b/12

bıldır: -1- [T.] Geçen yıl.

b. 049a/05

bıñar: -1- [T.] Pınar, çeşme.

b. 207a/15

bırak-: -108- [T.] 1. (Eldeki bir şeyi)
Tutmaktan, almaktan vazgeçip tutmaz
olmak.

b. 013b/08, 119a/15

b.- a 200b/10

b.- dı 040b/05, 050b/01, 093a/09,
119b/01, 220a/08

b.- dum 321a/01

b.- duñ mı 297a/14

b.- mağ 040b/06

b.- mayınca 100b/10, 119b/02

2. Koymak.

b. 040a/12, 182b/12

b.- a 018a/09, 054a/11, 190a/11

b.- adum 249b/10

b.- ayım (bende b. “esir, tutsak olmak”)
266a/13

b.- dı 037b/04, 048a/09, 050b/11,
050b/12, 051a/11, 051a/13, 052a/08,
056a/07, 067a/02, 067b/06, 104b/02,
182a/15, 238a/07, 274a/03

b.- dum 142a/12, 263b/05, 266a/07,
297a/08

b.- madı 087a/03

b.- mağdur 257a/01

b.- miş 074b/15, 088b/01, 317a/13

b.- mişıdı 177a/09

b.- up 101b/07

b.- ur 264a/13, 264a/15

b.- urdı 260a/05

b.- urdum 137b/14

3. Atmak, salmak.

b. 247b/09, 248a/01, 297a/09, 297a/10,
309a/09

b.- a 062b/15, 098a/08, 234a/11, 324b/13

b.- am 247a/09, 297a/07

b.- asın 275a/13, 286a/07
b.- dı 020b/08, 031b/04, 046a/08,
053a/15, 053b/01, 061b/04, 101b/05,
176b/01, 202b/13, 231b/13, 237b/01,
241b/03, 247b/10, 248a/04, 309a/10,
322a/05

b.- dı idi 297b/06

b.- dılar 010a/06, 164b/15, 267b/11

b.- duğum 297a/11

b.- duğ 164b/15

b.- dum 078a/09, 088b/07, 130b/02,
248a/06, 296b/15, 297a/11, 297a/14

b.- duñ 037b/05, 048b/15, 073a/08

b.- ğıl 297a/06

b.- maduğsın 297a/09

b.- masun 181a/03

b.- mağıl 297b/07

b.- mañ 310b/14

b.- miş 266b/14, 269b/15

b.- updur 118b/01

b.- updururdu 238b/11

b.- ur 007a/05,

b.- uruz 031a/11

4. Bir alışkanlıktan veya bir işten
vazgeçmek, terk etmek.

b.- dum 002b/06

b.- mağdur 124b/15

bıyık: -4- [T.] Üst dudakla burun
arasında çıkan kıllar.

b.+ ın 075b/07, 178a/08, 178a/09,
178a/11

biç-: -1- [T.] (Ekin, ot vb.ni)
Kesmek.

b.- erdi 073b/03

bî-çâre: -11- [F.] Çaresiz, aciz, zavallı.

b. 003a/08, 003a/11, 005a/07, 089a/05,
102b/02, 139b/11, 213a/13, 227a/09; (b.

ol-) 290a/06

b.+ nüñ 113b/04

b.+ yi 133a/05

bî-çârelik / bî-çârelik: -2- [F. + T.]
Çaresizlik, zavallılık.

b. 304b/02

b.+ dür 117b/09

bî-çünlik: -1- [F.] Sebebsizlik.

b.+ i 131a/11

bid'at: -3- [A.] İslam dininde Hz.
Muhammed zamanında bulunmayıp
sonradan ortaya konan hüküm ve âdet.

b. 096b/03, 239b/03, 315a/01

bidâyet : -3- [A.] Başlangıç, başlama.

b. 130a/13

b.+ idür 131b/08

b.+ inde 131b/04

bî-dîn: -1- [F. + A.] İmansız, dinsiz.

b. (b. ol-) 016a/13

bigi: -97- [T.] Gibi edati.

b. (anuñ b.) 039b/08, 087b/09, 091b/11,
118b/10, 119a/02, 140a/15, 239a/01,
300a/04, 313a/09; (ay b.) 198a/05;
(balıklar b.) 183b/07; (belâgatı b.)
327a/06; (benüm b.) 128a/11, 132a/14,
133a/05; (bunuñ b.) 118b/06, 163b/11,
164b/05, 329b/15; (cüneyd b.) 181a/10;
(çetük b.) 268b/11; (delü b.) 028a/13;
(deve b.) 284b/03; (Müsâ eli b.)
051b/08; (erkânı b.) 303a/11; (fağrı b.)
253a/15; (füzeyl b.) 135a/08; (göñlek b.)
174b/07; (göñülü b.) 253a/13; (hâciler b.)
136b/06; (hâlveti b.) 235a/12; (hâmîr b.)
091b/08; (hāvz b.) 115a/13; (hâyvân b.)
028b/01; (hızır b.) 303b/07; (hilâl b.)
322a/10; (igne b.) 051b/14; (işidür b.)
185b/11; (it b.) 273a/07; (kabile b.)

012a/01; (kaçar b.) 121b/13; (қанатları b.) 216b/10; (küsülü b. ol-) 316b/12; (kıl b.) 051b/15; (kılıc b.) 274a/12; (kuş b.) 028b/01, 183b/06; (laḥd b.) 085a/04; (ma' ruf-ı kerhī b.) 168b/15; (muḥtāc b.) 220a/07; (oğlancuqlar b.) 154a/14; (ölü b.) 0b/12; (şabrı b.) 253a/15; (senüñ b.) 133a/05, 149a/11, 56a/07; (sözleri b.) 230b/03; (süfyān b.) 144a/14; (şevki b.) 253a/15; (şeyḥ b.) 095a/01; (şikāyet b.) 202a/02; (şunuñ b.) 054a/04, 058b/04, 076a/10, 082a/15, 105a/08, 118a/11, 145a/14, 164b/03, 178a/07, 178a/12, 178b/06, 179b/03, 236b/01, 263b/13, 331b/08; (teslīmliki b.) 253a/14; (üskere b.) 67b/08; (yēl b.) 323a/07; (yēr b.) 253a/09; (yıldırım b.) 028b/01; (Yūsuf b.) 055b/13; ('azizliki b.) 317a/11
b.+ dūr (anuñ b.) 030a/13, 191a/14; (cebrā'il b.) 100b/02; (çırağı b.) 125a/08; (getürmek b.) 203b/10; (ḥakīm b.) 095a/03; (mezbele b.) 203b/05; (savaş éter b.) 151a/13; (yemek b.) 146a/14
b.+ idi (şunuñb.) 165a/01
b.+ yidi (şunuñ b.) 110b/15, 204b/15

b.+ ven (dutu b.) 206a/05

bī-ḥad / bī-ḥadd: -2- [F. + A.] Hadsiz hudutsuz, pek çok.

b. 157b/09

b. 142a/10

bī-ḥod / bī-ḥoz: -8- [F.] Kendinde olmayan, bilinci yerinde olmayan.

b. 113b/07, 168a/15, 272a/12; (b. ol-) 222b/13, 241a/11, 272a/12, 288b/12

bī-hūş: -3- [F. + F.] Akli başında olmayan, kendinden geçmiş.

b. (b. ol-) 198a/04, 198b/03, 228a/04

bī-iztirāb: -1- [F. + A.] Azapsız, eziyetsiz.

b. 265a/11

bī-iḥtiyār: -2- [F. + A.] Elinde olmadan, istemeden.

b. 220b/05, 238b/08

bī-ḥarār: -1- [F. + A.] Kararsız, bir karar üzere durmayan.

b. (b. eyle-) 246b/14

bī-kıyās: -2- [F. + A.] Benzersiz.

b.+ dur 157b/09

b.+ ıdı 142a/10

bil-: -393- [T.] 1. Anlamak, idrak etmek.

b.- di 033b/14, 033b/15, 034b/15, 051a/07, 059b/11, 061b/09, 065a/06, 067b/08, 071a/11, 091b/04, 105b/04, 109a/07, 115b/14, 127a/08, 130a/05, 135a/14, 248b/09, 249b/06, 290a/04, 299a/01, 320a/13, 321a/12, 321b/03

b.- diler 179a/02

b.- düm 050a/10, 064b/06, 087a/04, 089b/15, 128b/12, 129b/09, 223b/06, 241b/13, 243a/02, 246a/02, 278a/11, 290b/11

b.- düñ 015a/14, 035b/14, 050a/09, 154a/13, 241a/03

b.- düñ mi 078a/14

b.- e 018a/02, 125a/07, 125b/06, 275a/08, 275a/09, 277b/07, 278b/07, 302b/08

b.- eler 180b/02, 180b/03, 180b/04

b.- elerdi 128a/10

b.- em 078b/07, 115b/11

b.- ene 171b/13

b.- esin 004a/01, 274a/11, 294b/05,

- 324a/13
b.- mediler 156b/10
b.- medin 320a/12, 332b/03
    b.- medüm 008a/07
b.- mege 203b/08, 227b/04
b.- mek 062a/08, 122b/01, 165b/15
b.- mez 097a/12, 284a/11
b.- mezdi 181a/14
b.- mezidi 066a/15, 178b/05
b.- mezlerdi 334a/12
b.- mez mi 055a/14
b.- mezsın 078b/06, 135b/04
b.- mezven 182a/13
b.- ümedüm 247a/06
b.- üp 332b/03
b.- ür 003b/13, 009b/01, 055a/15,
062a/06, 253b/07, 264b/15, 293a/01,
301a/01, 322b/04
b.- ürdi 051b/03, 171a/02, 180a/13,
334a/10
    b.- ürdüm 051b/02, 153a/11
b.- ürin 318a/06
b.- ürseñ 139b/08
b.- ürsin 064b/02, 064b/03, 071a/12,
094b/03
b.- ürven 332b/11
b.- ür mi 055a/14
2. Tanımak.
b.- di 017b/13, 017b/14, 017b/15,
018a/02, 018a/03, 037b/04, 103a/06,
108a/09, 122b/01, 123b/08, 123b/09,
173b/11, 206b/15, 234a/08, 252a/07,
252a/10, 300a/13, 305b/13, 317b/10
b.- diler 203b/08
b.- diydi 207a/05
b.- dügi (b. kadar) 063a/07
b.- dügin 201a/03, 227a/12
b.- düm 015a/08, 127b/07, 239b/07,
239b/08, 296a/03
b.- düñ 239b/07
    b.- düñüz mi 268a/01
b.- eler 278b/04
b.- em 057a/09, 099b/04
b.- emedüm ise 057a/09
b.- en 122b/12
b.- enler 109b/06
b.- esin 115b/12, 221b/09, 256b/15,
b.- eydi 069b/12
b.- eyin 042b/14
b.- medi 009b/05, 108a/04, 123b/08,
234a/08, 241a/14
b.- medügi 234a/07
b.- medük 232a/04
b.- mege 225b/02
b.- mekdür 141a/10, 165b/15
b.- mesün 067b/13, 069a/04
b.- meye 011a/13, 071b/02, 114b/04,
115b/13, 173b/03, 227a/12
b.- meyesin 014b/08, 221b/09
b.- meyince 173b/03
b.- mez 011a/15, 011b/02, 071b/01,
317b/12, 317b/13, 317b/14
b.- mezse 014b/10
b.- mezsın 042b/13, 110b/02
b.- mezüz 181b/07
b.- mişiken 071b/01
b.- ümedüm 317b/10
    b.- ür 014b/10, 083a/03, 129b/06,
185b/10, 317b/13
b.- ürler 015b/01, 317b/11
b.- ürleridi 071b/12
b.- ürse 140a/01
b.- ürseñ 197a/06
b.- ürsin 052a/05, 093a/01, 134b/03

b.- ürsiz 077a/15, 077b/01
b.- ürven 014b/08, , 052a/05, 317b/10
b.- ür mi 014b/09
b.- ür misin 012b/06, 014b/08, 037b/03,
139b/07
b.- ürmisiz 069b/05, 134b/03
3. Bir şey hakkında bilgisi olmak, o şeyi
öğrenmek.
b. 116a/03, 211b/15, 212a/01, 212a/02,
212a/03, 305b/05
b.- di 159a/03, 267b/08
b.- düğine 241b/07
b.- e 005a/04, 221b/04
b.- elüm 242b/11
b.- emezüz 052b/04
b.- en 071a/12
b.- eyidi 177b/02
b.- eyim 259b/04, 259b/06
b.- imedüm 016b/02
b.- medi 088a/04, 123b/01, 123b/02,
301a/01
b.- medüğüñ 167b/02
b.- medük 069a/15
b.- mege 004b/07
b.- mekdür 097a/03, 097a/04
b.- meklige 004b/02
b.- mekligi 123b/01
b.- meye 132a/11, 224b/15
b.- mez 004b/14, 004b/15, 012b/10,
029a/11, 042b/04, 131a/09, 156b/12,
157a/01, 161b/14, 171a/10, 253b/07,
259b/08, 266a/06, 293a/01, 293a/02,
305a/13
b.- mezdi 161b/13, 329a/09
b.- mezidi 039a/05, 181a/15, 224b/14,
261b/06
b.- mez mi 040b/06

b.- mez midüñ 087a/08
b.- mez misin 040b/09, 054b/12
b.- mezsın 043a/07
b.- mezüz 052a/15, 052b/01
b.- mezven 005a/13, 085b/14, 088b/08,
089a/02, 167a/12, 167b/11, 180b/12,
198b/13, 222a/15, 229b/06, 229b/07,
257b/05, 262a/05
b.- miş 107a/02
b.- sedüm 144a/14
b.- selerdi 174a/08
b.- sem 298b/13
b.- seyidüm 180b/13, 240b/02
b.- ür 027b/09, 062a/02, 077a/01,
095a/04, 222a/08, 328b/02
b.- ürdüm 293b/14
b.- ürse 093a/01, 146a/15
b.- ürseñ 267a/13, 267a/14
b.- ürseñüz 052a/14
b.- ürsin 007a/10, 028a/08, 055a/01,
077a/05, 077a/08, 077a/09, 077a/11,
087a/02, 091a/10, 120a/13, 138b/07,
143b/12, 175b/05, 221b/12, 262a/07
b.- ürsiz 077b/02, 077b/03
b.- ürven 007a/06, 075b/09, 083a/02,
125b/15, 156a/08, 170a/02, 219b/06
b.- ür misin 058b/02, 085b/12, 125b/14,
180b/08, 201b/05, 219b/06
b.- ür misiz 194b/10, 223b/07
4. Kabul etmek, addetmek, saymak.
b.- e 030a/09, 053a/02, 097b/11,
122b/06, 146a/07, 151b/15, 205b/14,
227a/09, 227b/07, 256a/11, 276a/01,
284b/06, 284b/07,
b.- esin 007a/12, 173b/07, 256a/01,
284a/15, 284b/02
b.- esiz 260a/14, 260b/04

b.- gil 068b/03, 071b/03, 073a/12,
084b/07, 117a/07, 117b/15, 146a/10,
169a/02, 185a/05, 185a/06, 185a/07,
185b/11, 195a/09, 305b/04, 306a/13

b.- mek 285a/03, 302a/06, 305a/09

b.- mekden 285a/08

b.- mekdür 233b/04

b.- mek gerek 302a/06, 305a/09

b.- meyesin 229b/11, 254b/05

b.- mezse 117a/06

b.- üp 251b/13

b.- ürlr 060b/15

b.- ürven 060b/15

5. Değerini anlamak, takdir etmek.

b.- imedük 253b/14

b.- mez 264b/15

b.- mezsın 072a/04

b.- ür 017b/12

bildür- : -16- [T.] 1. Açıklamak,
anlatmak, haber verme.

b.- di 001b/02, 015a/15, 016a/08,
127a/12, 231a/11, 239b/08, 289a/08

b.- e 105b/06, 299a/04

b.- gil 047a/13, 085b/07

b.- medün 107a/03

b.- üpdür 097a/07

b.- ür 254a/07

2. Tanıtmak.

b.- dügiyile 239b/07

b.- medüm 069b/13

bile: -89- [T.] 1. Birlikte, beraber.

b. 019a/15, 028b/06, 028b/07, 045b/03,
055b/01, 056a/09, 070a/14, 078b/11,
079a/04, 083a/11, 084a/13, 085a/07,
090a/02, 100b/12, 104b/07, 106b/01,
106b/15, 108b/01, 108b/12, 111a/03,
111a/07, 135a/11, 136a/05, 137a/07,

108b/11, 161a/08, 172b/06, 204a/14,
207b/02, 216b/14, 228a/02, 228b/09,
235a/01, 240a/13, 241a/14, 251a/09,
268a/04, 279b/12, 303b/03, 312a/13,
313b/10, 316b/08, 323a/10, 326b/03,
328b/14

b.+ dür 080b/07, 109a/08, 132a/02,
151/b05, 151/b06

b.+ idüm 104b/07, 228a/02

b.+ mde 277a/04

b.+ misse 224a/02

b.+ ñde 310b/15

b.+ sinde 108a/10, 214b/04, 214b/05,
226b/07, 272b/06

b.+ yidi 145a/06

2. Dahi, de.

b. 005a/10, 008a/04, 008a/06, 014b/14,
058a/11, 062a/04, 065a/04, 071a/09,
071a/10, 083a/11, 097a/06, 102a/08,
136a/01, 155b/04, 158b/13, 165a/10,
178a/14, 199b/15, 229b/07, 259b/15,
261a/12, 271a/06, 295b/01, 295b/12,
303b/03, 310b/04, 320b/09

3. İle.

b. 100b/12, 184b/13

biledigin: -1- [T.] Kalkan (?).

b. 065b/07

bilge: -4- [T.] Geniş ve derin bilgi
sahibi olan, bunu faydalı şekilde kullanan
(kimse).

b. 100b/13

b.+ ler 020a/04

b.+ leri 020b/01

b.+ rekdür 028b/08

bilin-: -4- [T.] 1. Tanınmak.

b.- di 015a/03

2. Anlaşılmak, gerçeğine erişilmek, idrak

edilmek.

b.- e 071a/06

b.- inmeye 071a/07

3. Hakkında bilgi sahibi olunmak,
öğrenilmiş bulunmak.

3. b.- mez 071b/12

bilış: -3- [T.] Bildik, tanıdık, dost,
aşına.

b. (b. eyle-) 254a/07

b.+ ler 322b/01

b.+ lerüm 055a/12

bilış-: -1- [T.] Tanışmak.

b.- miş 095b/10

bi'illâhi: -1- [A.] "*Allah için, Allah hakkı için*" anlamında bir yemin sözü.

b. 221a/06

bilmezlik: -1- [T.] Cehalet, cehl.

b.+ indendür 110b/02

bilü: -1- [T.] Bilgi, ilim irfan.

b.+ si 036a/06

bî-mânend: -1- [F.] Benzersiz, eşsiz.

b.+ idi 236a/12

bîmâr-hâne: -2- [F.] Akıl hastahanesi.

b.+ ye 063a/14, 149b/05

bî-meşel: -1- [F. + A.] Örneksiz,
benzersiz.

b.+ idi 181a/08

bî-mişl : -1- [F. + A.] Eşsiz,
benzersiz.

b.+ idi 043b/05

biñ: -43- [T.] Bin sayısı.

b. 005a/06, 009b/06, 009b/07, 009b/08,
061a/13, 085a/15, 092b/14, 092b/15,
109a/06, 110b/14, 121b/10, 122a/03,
123b/03, 124b/11, 131b/12, 134a/08,
154b/13, 154b/14, 155a/06, 163a/09,
196a/08, 204a/01, 211b/07, 213a/13,

220a/14, 230a/04, 239b/14, 240a/12,
246b/04, 247b/15, 248a/03, 248a/06,
248a/06, 254a/13, 254a/15, 254b/01,
254b/03, 279b/07, 303b/07

bin-: -19- [T.] 1. (Bir şeyin veya bir
hayvanın üzerine çıkıp) Ayakları
sarkıtarak oturmak.

b. 313b/07

b.- di 019b/01, 066a/14

b.- erven 076a/04, 076a/05, 076a/06

b.- even 074b/01

b.- gil 122a/15

b.- miş 031a/01, 105b/07, 112a/08,

b.- mişler 139a/01

2. Herhangi bir taşıta yolculuk yapmak
veya oturmak üzere girme.

b.- di 031a/08, 051a/13, 065b/14

b.- düm 090a/02

b.- mek 080b/08

b.- miş 205a/03

bî-namâz: -1- [F.] Namaz kılmayan
kimse, beynamaz.

b.+ laruñ 119a/09

bî-naşîb: -3- [F. + A.] Nasipsiz, talihsiz.

b. 333a/06, (b. kııl-) 006a/12, (b. ol-) 258a/04

bî-nazîr: -6- [F. + A.] Eşsiz, benzersiz.

b.+ dür 157b/11

b.+ idi 100a/13, 170b/06, 187a/03,
292a/14, 303a/11

biñ bir: -1- [T.] Bin bir sayısı.

b. 297b/11

bindür: -1- [T.] Bir hayvanın üzerine
çıkıp oturtmak, oturmasını sağlamak.

b.- di 313b/10

bî-nevâlık: -1- [F. + T.] Nasipsizlik.

b. 075a/13

bî-nihâyet: -5- [F. + A.] Sonsuz.	013b/04, 013b/07, 013b/10, 014a/12,
b. 131b/04	014b/07, 014b/14, 015b/03, 015b/06,
b.+ idi 236a/11, 265b/05, 310a/11	015b/08, 016a/11, 016a/12, 016b/01,
bînit / binüt: -6- [T.] Binecek hayvan.	016b/11, 016b/12, 016b/15, 017a/08,
b. 069b/02	017a/10, 017a/15, 017b/02, 017b/04,
b.+ süz 219a/13, 313b/12, 313b/13,	017b/05, 017b/06, 017b/13, 017b/15,
316a/11	018a/01, 018a/14, 019a/01, 019a/04,
b.+ üm 076a/03	019a/14, 019a/15, 019b/01, 019b/02,
bî-niyâz: -4- [F.] Muhtaç olmama,	019b/10, 019b/13, 020a/01, 020a/12,
muhtaçsızlık.	020b/03, 020b/09, 020b/10, 020b/13,
b. 044a/08, 204b/03; (b. ol-) 037a/06,	020b/14, 021a/01, 021a/02, 021a/03,
210a/10	021a/06, 021a/09, 021a/12, 021b/01,
bî-niyâzlık: -1- [F. + T.] Muhtaç olmama,	021b/12, 022a/03, 022a/04, 022a/07,
muhtaçsızlık durumu.	022b/01, 022b/07, 022b/13, 023a/03,
b. 293a/11	023a/06, 023a/11, 023b/02, 023b/03,
bîñ yedi yüz: -1- [T.] Bin yedi yüz sayısı.	023b/05, 023b/06, 023b/09, 023b/12,
b. 148a/06	024a/02, 024a/04, 024a/06, 024a/10,
bî-pâyân: -1- [F.] Sonsuz, nihayetsiz.	024a/12, 024a/14, 024b/02, 024b/04,
b. (deryâ-yı b. ol-) 124b/03	024b/08, 024b/11, 024b/14, 024b/15,
bir: -2716- [T.] Bir sayısı.	025a/02, 025b/01, 025b/14, 026a/01,
b. 001b/05, 001b/08, 002a/10, 002a/11,	026a/15, 026b/04, 026b/13, 027a/05,
002a/13, 002a/15, 002b/06, 002b/07,	027a/06, 027a/11, 027b/01, 027b/02,
002b/11, 002b/14, 002b/15, 003a/02,	027b/03, 027b/05, 027b/07, 027b/09,
003a/07, 003a/09, 003a/10, 003a/12,	027b/12, 027b/15, 028a/03, 028a/05,
003b/02, 003b/03, 003b/06, 004a/03,	028a/09, 028a/10, 028b/02, 028b/08,
004a/10, 004a/12, 004b/01, 004b/06,	028b/10, 028b/12, 029a/06, 029a/12,
004b/10, 004b/13, 004b/15, 005a/05,	029b/07, 029b/15, 030a/09, 030a/11,
005a/10, 005a/11, 005a/12, 005a/13,	030a/12, 030a/15, 030b/01, 030b/10,
005a/15, 005b/04, 005b/12, 005b/13,	030b/12, 030b/15, 031a/08, 031b/04,
006a/03, 006b/07, 007b/01, 007b/03,	031b/05, 031b/07, 031b/11, 031b/15,
008a/03, 008a/04, 008a/08, 008a/09,	032a/04, 032a/10, 032a/15, 032b/01,
008b/05, 008b/11, 009a/06, 009a/08,	032b/09, 032b/14, 033a/02, 033a/05,
009a/13, 009b/04, 009b/10, 009b/11,	033a/07, 033a/08, 033a/10, 033a/12,
009b/13, 010a/02, 010a/13, 010b/08,	033b/03, 033b/04, 033b/05, 033b/10,
010b/12, 011b/04, 011b/14, 012a/02,	033b/12, 033b/14, 034a/01, 034a/06,
012a/08, 012a/10, 012a/11, 012b/04,	034a/08, 034a/09, 034a/10, 034a/11,
012b/05, 012b/07, 012b/13, 013b/03,	034b/01, 034b/05, 034b/07, 034b/08,

034b/09, 035a/03, 035a/04, 035a/08, 054b/07, 055a/02, 055a/09, 055a/10,
035a/12, 035a/15, 035b/08, 035b/10, 055a/11, 055b/01, 056a/01, 056a/05,
035b/12, 036a/09, 036b/06, 036b/08, 056a/06, 056a/13, 056a/14, 057a/05,
036b/11, 036b/15, 037a/09, 037a/13, 057a/06, 057b/05, 057b/07, 057b/10,
037a/15, 037b/10, 038a/04, 038a/06, 058a/09, 058a/12, 058b/02, 058b/07,
038a/10, 038b/08, 038b/14, 039a/02, 058b/08, 058b/10, 058b/12, 059a/01,
039a/03, 039a/11, 039b/02, 039b/10, 059a/02, 059a/11, 059a/13, 059b/01,
040a/02, 040a/03, 040a/11, 040a/12, 059b/08, 060a/04, 060a/06, 060a/11,
040a/14, 040b/01, 040b/03, 040b/04, 060b/15, 061a/03, 061a/07, 061b/09,
040b/11, 040b/13, 041a/01, 041a/02, 061b/11, 061b/13, 062a/01, 062a/03,
041a/07, 041b/02, 042a/01, 042a/03, 062a/10, 062a/12, 062a/13, 062a/14,
042a/14, 042a/15, 042b/01, 042b/05, 062b/05, 063a/09, 063a/11, 063a/12,
042b/07, 042b/09, 042b/10, 042b/15, 063a/14, 063b/05, 063b/09, 063b/11,
043a/03, 043a/08, 043a/10, 043a/12, 063b/12, 063b/15, 064a/11, 064a/12,
043a/15, 043b/02, 043b/11, 044a/01, 064a/13, 064a/14, 064b/07, 065b/02,
044a/07, 044a/09, 044a/13, 044b/07, 065b/08, 066a/01, 066b/01, 066b/05,
044b/11, 044b/14, 045a/02, 045a/05, 066b/06, 066b/14, 066b/15, 067a/06,
045a/07, 045a/08, 045a/10, 045a/12, 067a/10, 067a/11, 067a/13, 067a/15,
045b/04, 045b/06, 045b/09, 045b/12, 067b/02, 067b/05, 067b/07, 067b/08,
045b/14, 046a/01, 046a/04, 046a/05, 068a/05, 068b/03, 068b/09, 069a/07,
046a/06, 046a/07, 046a/08, 046a/09, 069a/10, 069a/12, 069a/14, 069b/07,
046b/03, 046b/09, 047b/01, 047b/02, 069b/09, 070a/05, 070a/06, 070a/07,
047b/05, 047b/06, 047b/09, 047b/13, 070a/08, 070b/10, 070b/11, 071a/01,
047b/14, 048a/03, 048a/04, 048b/04, 071a/04, 071a/05, 071b/02, 071b/04,
048b/05, 048b/07, 048b/08, 048b/09, 071b/05, 072a/01, 072a/02, 072b/02,
048b/10, 049a/01, 049a/04, 049a/10, 072b/04, 072b/07, 072b/11, 073a/05,
049a/13, 049b/01, 049b/02, 049b/06, 073a/13, 073b/09, 073b/14, 074a/05,
049b/11, 049b/12, 049b/14, 049b/15, 074a/06, 074a/11, 074a/12, 074a/14,
050a/02, 050a/15, 050b/03, 050b/07, 074b/02, 074b/05, 074b/10, 075a/06,
050b/11, 050b/13, 051a/05, 051a/10, 075a/12, 075b/01, 075b/04, 075b/06,
051a/14, 051a/15, 051b/04, 051b/07, 075b/07, 075b/08, 075b/09, 075b/12,
051b/11, 051b/12, 051b/13, 052a/01, 076a/07, 076a/14, 076a/15, 076b/03,
052a/05, 052a/08, 052a/10, 052a/12, 076b/06, 077a/14, 077b/06, 077b/07,
052b/02, 052b/11, 053a/05, 053a/07, 077b/08, 077b/09, 077b/11, 078a/06,
053a/11, 053a/12, 053a/15, 053b/01, 078a/10, 078a/11, 078a/13, 078b/02,
053b/05, 053b/09, 053b/13, 054a/02, 078b/03, 078b/04, 078b/09, 078b/13,
054a/03, 054a/07, 054a/09, 054a/15, 078b/15, 079a/02, 079a/05, 079a/11,

079b/01, 079b/02, 079b/09, 079b/15, 101a/05, 101a/12, 101b/03, 101b/07,
080a/04, 080a/05, 080a/06, 080a/07, 101b/11, 101b/12, 102a/03, 102a/08,
080a/15, 080b/05, 080b/06, 080b/08, 102a/09, 102b/01, 102b/02, 102b/04,
080b/09, 080b/12, 080b/13, 080b/14, 102b/05, 102b/13, 103a/09, 103b/01,
081a/02, 081a/04, 081a/08, 081a/12, 103b/06, 103b/07, 103b/11, 103b/14,
081a/15, 081b/01, 081b/02, 081b/06, 104a/02, 104a/05, 104a/06, 104a/13,
081b/10, 081b/14, 081b/15, 082a/07, 104a/15, 104b/01, 104b/07, 104b/09,
082a/10, 083a/01, 083a/05, 083a/06, 104b/10, 105a/02, 105a/03, 105a/06,
083a/10, 083a/11, 083b/12, 084a/01, 105a/14, 105b/03, 105b/05, 105b/06,
084a/05, 084a/11, 084a/15, 084b/02, 105b/07, 105b/08, 105b/09, 106a/02,
085a/02, 085a/05, 085a/11, 085a/12, 106a/05, 106a/07, 106a/09, 106a/10,
085a/15, 085b/05, 085b/06, 085b/09, 106a/11, 106b/03, 106b/04, 106b/06,
085b/11, 085b/12, 086a/01, 086a/04, 106b/07, 106b/09, 106b/10, 106b/11,
086a/15, 086b/05, 086b/12, 086b/14, 106b/12, 106b/15, 107a/06, 107a/07,
087a/05, 087a/09, 087a/12, 087a/15, 107a/15, 107b/03, 107b/06, 107b/08,
087b/01, 087b/15, 088a/01, 088a/04, 107b/10, 108a/01, 108a/05, 108a/11,
088a/05, 088a/06, 088a/12, 088a/14, 108a/12, 108a/13, 108a/14, 108b/01,
088a/15, 088b/03, 088b/04, 088b/05, 108b/06, 108b/07, 108b/09, 108b/13,
088b/11, 088b/12, 089a/04, 089a/05, 109a/01, 109a/02, 109a/05, 109a/06,
089a/07, 089a/08, 089a/10, 089a/12, 109a/08, 109a/10, 109b/03, 109b/05,
089a/13, 089a/14, 089b/07, 089b/08, 109b/09, 109b/13, 110b/06, 111a/03,
089b/09, 090a/02, 090a/03, 090a/07, 111a/04, 111a/09, 111a/10, 111a/14,
090a/10, 090a/11, 090b/01, 090b/02, 111b/01, 111b/02, 111b/04, 111b/10,
090b/03, 090b/04, 090b/06, 090b/07, 111b/11, 111b/13, 112a/02, 112a/05,
090b/09, 090b/10, 091a/01, 091a/05, 112a/07, 112a/08, 112b/01, 112b/02,
091a/06, 091a/08, 091a/12, 092a/03, 112b/07, 112b/08, 112b/12, 112b/13,
092a/05, 092a/14, 092b/03, 092b/06, 113/a01, 113a/05, 113a/06, 113a/09,
092b/07, 092b/08, 092b/10, 092b/11, 113a/12, 113a/14, 113a/15, 113b/01,
092b/12, 092b/13, 093a/03, 093a/08, 113b/06, 113b/09, 113b/13, 113b/15,
093a/09, 093a/13, 093a/15, 093b/04, 114a/02, 114a/03, 114a/09, 114a/10,
093b/10, 094a/02, 094a/04, 094a/06, 114a/11, 114a/13, 114a/14, 114a/15,
094a/07, 094a/08, 094a/10, 094a/13, 114b/01, 114b/02, 114b/05, 114b/12,
094a/14, 094a/15, 095a/06, 095a/13, 114b/15, 115a/04, 115a/05, 115a/06,
095a/15, 095b/03, 095b/04, 095b/12, 115a/08, 115a/09, 115a/11, 115a/13,
096b/04, 096b/08, 097a/08, 097b/02, 115a/14, 115b/01, 115b/02, 115b/04,
097b/10, 097b/13, 098a/10, 099a/08, 115b/05, 115b/08, 115b/15, 116a/04,
099a/09, 099a/12, 099b/07, 099b/08, 116a/05, 116a/08, 116a/15, 116b/02,

116b/06, 116b/11, 116b/12, 116b/15, 141b/10, 141b/13, 142a/12, 142a/14,
117a/11, 117a/13, 117b/03, 117b/06, 142b/03, 142b/11, 143a/01, 143a/07,
117b/10, 118a/01, 118a/03, 118a/07, 143a/08, 143a/11, 143a/12, 143b/05,
118a/09, 118a/10, 118a/11, 118a/13, 143b/12, 144a/04, 144a/05, 144a/08,
118b/01, 118b/02, 118b/03, 118b/04, 144a/12, 144b/01, 144b/03, 144b/05,
118b/05, 118b/09, 118b/10, 118b/14, 144b/06, 144b/09, 144b/11, 144b/12,
118b/15, 119a/05, 119a/06, 119a/12, 144b/14, 145a/02, 145a/06, 145a/10,
119b/04, 119b/05, 119b/06, 119b/07, 145a/11, 145a/12, 145b/01, 145b/04,
120a/11, 120a/14, 120a/15, 120b/02, 145b/06, 145b/07, 145b/09, 146a/06,
120b/06, 120b/08, 120b/09, 120b/13, 146a/10, 146a/13, 146a/14, 146a/15,
120b/15, 121a/01, 121a/02, 121a/04, 146b/03, 146b/09, 147a/10, 147b/02,
121a/07, 121a/09, 121a/14, 121b/03, 147b/04, 147b/05, 147b/07, 147b/08,
121b/10, 121b/15, 122a/02, 122a/07, 147b/14, 148a/08, 148a/11, 148a/12,
123a/01, 123a/10, 123a/12, 124a/01, 148a/13, 148b/02, 148b/08, 148b/09,
124a/06, 124b/07, 124b/09, 124b/10, 148b/11, 149a/01, 149a/03, 149a/05,
125a/03, 125a/12, 125a/13, 125b/01, 149a/09, 149a/12, 149a/13, 149a/15,
125b/08, 125b/13, 126a/11, 126b/05, 149b/01, 149b/02, 149b/04, 149b/07,
126b/15, 127a/12, 127b/05, 127b/09, 149b/12, 149b/14, 150a/08, 150a/14,
127b/12, 127b/13, 128a/12, 129a/07, 150a/15, 150b/04, 150b/13, 151a/02,
129a/09, 129b/14, 131a/07, 131a/10, 151a/05, 152a/06, 152b/03, 152b/06,
131a/13, 131b/06, 131b/13, 133a/15, 152b/10, 152b/12, 153a/01, 153a/15,
133b/10, 133b/15, 134a/04, 134a/09, 153b/08, 154a/08, 154a/09, 154a/11,
134a/13, 134b/04, 134b/06, 134b/09, 154a/15, 154b/01, 154b/05, 154b/09,
004b/13, 135a/04, 135a/05, 135a/09, 154b/10, 154b/11, 154b/12, 154b/15,
135a/10, 135a/11, 135a/15, 135b/04, 155a/04, 155a/05, 155a/06, 155a/08,
135b/05, 135b/06, 005b/08, 135b/10, 155a/09, 155a/12, 155a/13, 155a/14,
135b/14, 136a/01, 136a/09, 136a/11, 155b/01, 155b/06, 155b/12, 155b/13,
136a/13, 136a/14, 136b/03, 136b/08, 156a/04, 156a/06, 156a/12, 156a/13,
006b/12, 137a/05, 137a/06, 137a/07, 156a/15, 156b/06, 157a/04, 157a/05,
137a/14, 137b/05, 137b/14, 138a/04, 157a/07, 157a/08, 157a/14, 157b/03,
138a/05, 138a/07, 138a/11, 138a/12, 157b/10, 158a/04, 158a/05, 158a/11,
138a/14, 138a/15, 138b/01, 138b/02, 158b/01, 158b/05, 158b/09, 158b/12,
138b/08, 139a/02, 139a/14, 139b/05, 159a/13, 159b/02, 159b/09, 159b/10,
139b/06, 139b/09, 139b/10, 140a/01, 160a/04, 160a/06, 160b/08, 160b/09,
140a/02, 140a/03, 140a/09, 140b/02, 160b/11, 160b/12, 161a/01, 161a/05,
140b/07, 140b/09, 140b/10, 140b/14, 161a/08, 161a/10, 161a/11, 161a/12,
140b/15, 141a/04, 141a/11, 141b/06, 161b/06, 161b/09, 161b/15, 162a/02,

162a/06, 162a/09, 162a/12, 162a/15, 184a/07, 184a/11, 184b/02, 184b/04,
 163a/02, 163a/05, 163a/08, 163a/13, 184b/10, 184b/14, 185a/02, 185b/08,
 163b/02, 163b/07, 163b/09, 163b/10, 186a/14, 186b/08, 187a/10, 187b/04,
 163b/14, 164a/01, 164a/02, 164a/04, 187b/08, 187b/10, 187b/13, 187b/15,
 164a/08, 164a/09, 164a/11, 164b/02, 188a/08, 188a/11, 188a/12, 188b/04,
 164b/04, 164b/05, 164b/07, 164b/11, 188b/09, 189a/04, 189a/07, 189a/11,
 164b/14, 165a/02, 165a/04, 165a/05, 189a/13, 191a/01, 191a/14, 191b/03,
 165a/13, 165a/14, 165b/03, 165b/04, 191b/06, 191b/08, 191b/11, 192a/08,
 165b/07, 165b/08, 165b/14, 166b/03, 192a/09, 192a/10, 192b/01, 192b/02,
 166b/10, 166b/11, 167a/08, 167a/15, 193a/11, 193b/02, 193b/03, 193b/08,
 167b/03, 167b/08, 167b/11, 167b/12, 194a/04, 194a/09, 194a/10, 194a/11,
 167b/15, 168a/01, 168a/02, 168a/05, 194a/15, 194b/01, 194b/02, 194b/04,
 168a/06, 168a/07, 168a/09, 168a/13, 194b/08, 194b/10, 194b/11, 194b/15,
 168b/04, 168b/08, 168b/12, 168b/13, 195a/05, 195a/07, 195a/10, 195b/02,
 168b/14, 169a/01, 169a/02, 169a/05, 195b/03, 195b/06, 195b/07, 196a/08,
 169a/10, 169a/11, 169a/12, 169a/13, 196a/12, 196a/13, 196b/02, 196b/05,
 169b/04, 169b/13, 169b/15, 170a/05, 196b/14, 196b/15, 197a/01, 197a/04,
 170a/06, 170a/14, 171a/03, 171a/06, 197a/12, 197a/13, 197a/14, 197b/02,
 171b/14, 172a/08, 172a/12, 172a/13, 197b/04, 197b/05, 197b/07, 197b/11,
 172b/06, 172b/07, 172b/09, 172b/12, 197b/12, 198a/01, 198a/02, 198a/03,
 172b/14, 173a/09, 174a/05, 174b/01, 198a/05, 198a/06, 198a/07, 198a/12,
 174b/05, 174b/08, 175a/03, 175a/04, 198a/13, 198b/02, 198b/10, 198b/11,
 175a/05, 175a/06, 175a/13, 175b/01, 198b/12, 198b/15, 199a/04, 199a/06,
 175b/03, 175b/07, 175b/15, 176a/02, 199a/13, 199b/01, 199b/02, 200a/11,
 176a/03, 176b/02, 176b/11, 176b/14, 200b/03, 200b/04, 201a/03, 201a/05,
 177a/01, 177a/02, 177a/04, 177a/07, 201a/07, 201a/11, 201a/14, 201a/15,
 177a/13, 177b/01, 177b/02, 177b/05, 201b/02, 201b/04, 201b/05, 201b/13,
 177b/08, 178a/02, 178a/04, 178a/08, 201b/15, 202a/03, 202a/04, 202a/14,
 178a/10, 178a/12, 178a/15, 178b/07, 202b/12, 203a/01, 203a/04, 203a/07,
 178b/10, 178b/15, 179a/04, 179a/06, 203a/08, 203b/04, 204a/03, 204a/07,
 179a/07, 179a/08, 179a/10, 179a/11, 204a/13, 204b/04, 205a/02, 205a/08,
 179a/12, 179b/02, 179b/06, 180a/03, 205a/09, 205a/13, 205a/14, 206a/01,
 180a/07, 180a/08, 180b/09, 180b/10, 206a/06, 206a/14, 206b/06, 206b/08,
 181a/01, 181a/08, 181a/09, 181a/12, 206b/11, 206b/13, 206b/15, 207a/06,
 181b/02, 181b/09, 182a/01, 182a/03, 207a/09, 207a/10, 207a/13, 207a/15,
 182a/05, 182a/09, 182a/10, 182b/02, 207b/01, 207b/14, 208a/08, 208a/10,
 182b/12, 182b/13, 183a/05, 183b/12, 208b/08, 208b/09, 208b/10, 208b/12,

208b/15, 209a/04, 209a/08, 209a/09, 231b/02, 231b/03, 231b/09, 231b/10,
209a/12, 209a/15, 209b/03, 209b/05, 232a/01, 232a/02, 232a/03, 232a/04,
209b/06, 209b/10, 209b/11, 210a/11, 232a/06, 232a/12, 232a/13, 233a/04,
210b/09, 211a/03, 211a/06, 211a/13, 233a/05, 233a/14, 233b/02, 233b/03,
211b/03, 211b/09, 211b/10, 212a/05, 234b/02, 235a/01, 235a/04, 236b/06,
212a/07, 212a/13, 213a/03, 213a/12, 237a/14, 237a/15, 237b/04, 237b/09,
213a/15, 213b/12, 214a/04, 214a/05, 237b/10, 237b/11, 238a/01, 238a/12,
214a/07, 214a/09, 214a/10, 214a/15, 238b/06, 238b/12, 239b/06, 239b/15,
214b/08, 214b/15, 215a/07, 215a/12, 240a/15, 240b/06, 241a/12, 241a/13,
215a/15, 215b/01, 215b/03, 215b/06, 241b/02, 241b/08, 241b/09, 241b/14,
215b/08, 215b/09, 215b/15, 216a/03, 242a/01, 242a/04, 242a/09, 242b/01,
216a/09, 216b/07, 216b/09, 216b/13, 242b/03, 242b/05, 242b/14, 242b/15,
216b/14, 216b/15, 217a/02, 217a/14, 243a/03, 243a/05, 243a/07, 243a/08,
217a/15, 217b/01, 217b/02, 217b/03, 243a/13, 243a/14, 243b/02, 243b/03,
217b/04, 218a/02, 218a/07, 218a/08, 243b/08, 243b/10, 243b/13, 244a/07,
218a/09, 218a/10, 218a/11, 218a/13, 244a/08, 244a/13, 244a/14, 244b/06,
218a/14, 218b/03, 218b/08, 219a/06, 244b/10, 244b/12, 244b/15, 245a/01,
219a/07, 219a/08, 219a/13, 219a/15, 245a/02, 245a/03, 245a/06, 245a/10,
219b/01, 219b/06, 219b/07, 219b/09, 245a/11, 245a/15, 245b/02, 245b/03,
219b/10, 220a/04, 220a/08, 220a/13, 245b/07, 245b/10, 245b/13, 246a/09,
220a/14, 220b/04, 220b/15, 221a/10, 246a/10, 246a/11, 246a/15, 246b/01,
221a/11, 221a/14, 221b/08, 222a/06, 246b/10, 246b/12, 246b/15, 247a/11,
222a/07, 222a/10, 222a/13, 222b/01, 247b/05, 247b/07, 247b/13, 248a/02,
222b/06, 222b/07, 222b/11, 222b/13, 248a/03, 248a/08, 248a/10, 248b/11,
222b/14, 223a/09, 223a/15, 223b/01, 249a/01, 249a/02, 249a/03, 249a/04,
223b/02, 223b/05, 223b/10, 223b/12, 249a/07, 249a/09, 249a/10, 249a/14,
223b/13, 224a/01, 224a/05, 224a/15, 249b/03, 249b/04, 249b/07, 249b/15,
224b/01, 224b/06, 224b/07, 224b/08, 250a/04, 250a/07, 250a/09, 250a/14,
224b/12, 224b/14, 225a/05, 225a/14, 250a/15, 250b/01, 250b/05, 250b/12,
225b/02, 225b/03, 225b/04, 225b/05, 251a/02, 251a/05, 251a/06, 251a/09,
225b/10, 225b/11, 225b/15, 226a/05, 251b/06, 251b/15, 252b/14, 252b/15,
226a/07, 226a/10, 226a/15, 226b/11, 253a/01, 253a/02, 253a/08, 253a/09,
226b/13, 226b/14, 227a/15, 227b/04, 253b/01, 253b/05, 253b/08, 253b/10,
227b/08, 227b/14, 227b/15, 228a/01, 253b/14, 254a/03, 254a/04, 254a/05,
228a/14, 228b/01, 228b/05, 229b/01, 254a/06, 254a/13, 254a/14, 254a/15,
229b/07, 230a/05, 230b/06, 230b/07, 254b/01, 254b/02, 254b/03, 255a/04,
230b/08, 230b/12, 230b/13, 231a/14, 255b/01, 256a/06, 256a/15, 256b/10,

256b/14, 257a/06, 257a/07, 257b/04,
257b/06, 257b/11, 258a/01, 258a/05,
258a/06, 258a/09, 258b/04, 258b/10,
258b/11, 259a/05, 259a/09, 259a/10,
259b/04, 259b/06, 259b/11, 260a/13,
260b/01, 260b/02, 260b/15, 261a/01,
261a/02, 261a/03, 261b/10, 261b/11,
262b/01, 262b/03, 262b/07, 262b/13,
263a/01, 263a/03, 263a/04, 263a/06,
263a/08, 263a/14, 263a/15, 263b/04,
263b/05, 263b/06, 263b/07, 263b/08,
263b/14, 263b/15, 264a/08, 264a/13,
264a/15, 265b/12, 266a/05, 266a/09,
266b/01, 266b/08, 266b/12, 266b/15,
267a/05, 267a/06, 267a/08, 267b/02,
267b/05, 267b/07, 267b/14, 267b/15,
268a/04, 268a/09, 268a/13, 268b/02,
268b/04, 268b/06, 268b/07, 268b/13,
268b/14, 269a/04, 269a/10, 269a/11,
269a/15, 269b/02, 269b/08, 269b/13,
269b/14, 269b/15, 270a/01, 270a/03,
270a/08, 270a/09, 270b/03, 270b/09,
270b/11, 270b/13, 271a/04, 271a/05,
271a/08, 272a/02, 272a/03, 272a/04,
272b/09, 272b/12, 272b/14, 272b/15,
273a/01, 273a/05, 273a/13, 273b/01,
273b/03, 273b/04, 273b/10, 273b/12,
274a/01, 274a/10, 274a/12, 274a/15,
274b/02, 274b/09, 275a/01, 275b/11,
276b/02, 276b/03, 276b/04, 276b/06,
276b/12, 277a/01, 277a/03, 277a/07,
277a/11, 278a/07, 278a/08, 278a/09,
278a/10, 278a/13, 279b/02, 279b/04,
279b/06, 279b/09, 279b/10, 279b/11,
279b/12, 280a/02, 280a/08, 280b/01,
280b/02, 280b/10, 281a/03, 282a/07,
282a/10, 282a/13, 282b/08, 283a/03,
283a/05, 283b/15, 284a/02, 284a/04,
284a/13, 285b/02, 285b/05, 285b/06,
285b/13, 286a/09, 286a/12, 286a/13,
286a/14, 286b/02, 286b/15, 287a/02,
287a/06, 287a/08, 287a/11, 288a/04,
288a/07, 288a/08, 288a/09, 288a/10,
288a/12, 288a/13, 288b/10, 288b/13,
288b/15, 289a/06, 289a/10, 289a/11,
289a/12, 289a/13, 289a/14, 289a/15,
289b/07, 290a/10, 290a/13, 290a/14,
290b/10, 290b/12, 290b/14, 290b/15,
291a/02, 291a/03, 291a/05, 291a/06,
291a/07, 291b/06, 291b/08, 292a/08,
292b/01, 292b/06, 292b/07, 293b/06,
293b/13, 293b/15, 294a/01, 294a/05,
294a/06, 294a/10, 294b/12, 294b/14,
294b/15, 295b/01, 295b/10, 296a/01,
296a/06, 296a/08, 296a/10, 296a/11,
296a/12, 296a/12, 296a/15, 296b/04,
296b/05, 296b/13, 297a/01, 297a/02,
297a/05, 297a/11, 297b/01, 297b/08,
297b/12, 297b/14, 297b/15, 298a/03,
298a/05, 298a/15, 298b/01, 298b/03,
298b/06, 298b/08, 299a/03, 299a/08,
299a/10, 299a/12, 299b/06, 299b/07,
299b/10, 300a/08, 300a/11, 300a/13,
300b/01, 300b/11, 300b/12, 301a/01,
301b/02, 301b/10, 301b/11, 301b/12,
302a/03, 302a/04, 302a/05, 302a/10,
302a/11, 302a/12, 302a/13, 302b/10,
302b/11, 302b/12, 303a/04, 303a/15,
303b/01, 303b/02, 303b/05, 303b/06,
303b/09, 303b/11, 303b/15, 304a/03,
304a/07, 304a/13, 304b/09, 304b/10,
305a/01, 305a/02, 305b/01, 305b/09,
305b/15, 306a/03, 306a/10, 307a/03,
307a/04, 307a/15, 307b/06, 308a/02,

308b/06, 308b/09, 309a/07, 309a/14,
309b/03, 309b/08, 310a/05, 310a/15,
310b/01, 310b/03, 310b/04, 310b/06,
310b/11, 310b/12, 310b/15, 311a/03,
311a/05, 311a/06, 311a/08, 311b/11,
312a/08, 313b/02, 313b/04, 313b/11,
313b/12, 316a/08, 316a/11, 316a/12,
316a/13, 316b/01, 317a/02, 317a/12,
317a/13, 317a/15, 317b/15, 318a/01,
318a/09, 318a/13, 318b/03, 318b/04,
318b/07, 318b/11, 319a/03, 319b/03,
319b/05, 319b/07, 319b/15, 320a/05,
320a/06, 320a/11, 320a/15, 320b/08,
320b/09, 320b/10, 321a/11, 321a/12,
321a/15, 321b/01, 321b/04, 321b/06,
321b/07, 321b/10, 321b/11, 322a/02,
322a/03, 322a/04, 322a/08, 322a/09,
322a/10, 322b/03, 322b/05, 322b/07,
322b/12, 322b/14, 323a/02, 323a/03,
323a/06, 323a/07, 323a/12, 323b/01,
323b/13, 324a/03, 324a/14, 324b/01,
324b/08, 325b/03, 325b/08, 325b/09,
326a/07, 326a/13, 326a/14, 326a/15,
326b/02, 326b/07, 327a/08, 327a/11,
327a/14, 327a/15, 327b/01, 327b/04,
327b/07, 328a/01, 328a/08, 328a/10,
328b/03, 328b/08, 328b/09, 329a/08,
329a/11, 329b/03, 329b/04, 329b/06,
329b/07, 329b/08, 329b/12, 329b/13,
329b/14, 330a/01, 330a/05, 330a/09,
330a/15, 330b/08, 330b/11, 330b/12,
331a/01, 331a/10, 331b/01, 331b/06,
331b/11, 331b/15, 332a/07, 332a/15,
332b/02, 333a/07, 333a/12, 333a/14,
333a/15, 333b/01, 333b/10, 333b/13,
334a/01, 334a/03, 334a/04, 334a/08,
334a/14, 334a/15; (bir b.) 003a/01,

090a/03, 094b/14, 248a/03, 279b/13,
279b/14, 280a/02

b.+ dür 006b/10, 132a/04, 330a/01

b.+ er 031a/13, 081b/03, 104b/14,
138b/15, 250b/01

b.+ i 027b/06, 169b/07, 185b/12,
186a/05, 186a/06, 199b/15

b.+ imüze 085b/11

b.+ in 065a/07, 080a/11

b.+ ine 050a/12, 050a/14, 289b/12

b.+ isi 012a/06, 027b/06, 028b/03,

028b/04, 032b/12, 058a/10, 066a/09,

079a/04, 081b/04, 092a/11, 092a/12,

101a/12, 115a/02, 125a/10, 125a/11,

137b/01, 137b/02, 137b/03, 148a/08,

153b/03, 153b/04, 158b/14, 158b/15,

160b/04, 160b/06, 165b/04, 169b/07,

170b/09, 172a/09, 178a/06, 185b/08,

185b/09, 200a/01, 200a/02, 208b/05,

218b/13, 218b/14, 234b/14, 235b/10,

235b/11, 235b/12, 250b/03, 251a/01,

251a/02, 251b/11, 254a/01, 256b/06,

257a/02, 257a/03, 259b/05, 261b/12,

262b/15, 264a/03, 264b/12, 264b/13,

264b/14, 271b/10, 272a/02, 272a/03,

274a/14, 280a/01, 319b/01, 327b/09

b.+ isin 005a/12, 042b/03, 052a/10,

078b/03, 080a/11, 090a/07, 108a/05,

119a/10, 197b/11, 205a/11, 215b/13

b.+ isine 054a/09, 065a/07, 065a/08

b.+ isiven 128a/09

b.+ üñüz 063b/05

b.+ üñüzi 028a/14

b.+ üñüziçün 226b/13

b.+ üz 327b/12

biraz: -3- [T.] Bir parça, azıcık.

b. 046b/12, 048b/01

b.+ cuk 035b/08
birbiri / biribiri: -27- [T.] İki veya daha fazla şey yahut kimsenin yerini tutar, biri öteki.

b. 052a/11, 149a/04

b.+ le 085b/06, 140a/02, 303b/04

b.+ müze 296a/06

b.+ müzile 068b/04, 080b/03

b.+ müzle 008b/06

b.+ n 015b/01, 230a/10

b.+ nden 152b/07, 329a/12

b.+ ne 032b/11, 038b/03, 049b/13, 135a/13, 137b/01, 139a/12, 224b/15, 297a/13, 300b/04, 333b/12

b.+ yile 238b/07

b.+ yle 092b/04

biregü: -13- [T.] Bir kimse, başkası.

b. 029a/12, 061b/14, 083b/06, 083b/08, 191b/02, 213a/01, 223b/11, 231b/03, 231b/10, 286a/03, 290b/15

b. + ye 227a/14

birez: -26- [T.] Biraz.

b. 016b/07, 017b/05, 040b/12, 040b/15, 041a/05, 067b/05, 091b/07, 093a/04, 138a/03, 183b/14, 187b/10, 208b/08, 225b/03, 225b/06, 225b/10, 253b/09, 270a/04, 270a/05, 270a/06, 310b/11, 320a/15, 325b/15, 326a/07, 326a/10

b.+ in 333b/03

bir: -5- [T.] Belgesiz zamir, birisi.

b.+ si 016b/13, 045a/13, 081b/08, 181b/04, 205b/03

birikdür-: -1- [T.] Birleştirmek.

b.- diler (ağız b. “söz birliği yapmak”) 239a/11

birkaç / birkaç: -68- [T.] Az sayıda, az.

b. 002b/10, 006a/04, 006b/09, 016a/14, 011a/02, 019b/05, 024a/13, 028b/11, 039b/01, 043b/08, 045a/12, 048a/12, 051b/04, 052a/09, 053a/10, 053b/05, 054a/09, 074a/04, 076b/07, 077a/03, 079b/04, 080a/07, 083b/15, 089a/11, 089a/12, 090a/02, 093a/15, 093b/05, 093b/06, 103b/14, 104a/05, 105b/04, 105b/07, 108a/05, 112b/15, 136a/01, 142b/01, 146a/14, 156a/10, 158b/15, 165a/11, 178a/04, 178a/09, 196b/12, 198b/10, 198b/13, 200b/04, 226a/12, 234b/09, 241b/07, 267a/05, 273a/08, 292b/12, 294a/13, 295b/07, 297a/05, 301a/01, 306b/12, 308b/01, 311b/04, 312b/04, 314a/08, 318b/08, 318b/15, 323a/02, 324b/07, 326b/06, 333a/02

bir kezden: -32- [T.] Birden, aniden, hep birden.

k.+ den 002a/15, 013b/03, 023b/02, 054a/03, 061b/13, 063a/09, 066b/05, 072b/04, 080b/12, 081a/15, 089a/10, 090b/10, 092a/03, 092a/14, 101b/12, 105b/09, 106b/07, 106b/12, 141b/13, 143a/08, 149a/12, 161b/09, 164a/09, 177a/13, 191a/01, 192a/08, 192a/09, 199a/13, 237b/04, 248a/03, 251a/02, 307a/15

birle: -16- [T.] İle.

b. 061b/12, 070a/13, 083b/02, 117a/09, 124b/11, 125a/01, 131a/03, 160a/11, 213b/01, 225a/04, 264b/05, 306b/13, 307a/14; (zārılık b.) 026b/12

birle-: -1- [T.] Birliğini kabul etmek, şirk koşmamak, tevhid.

b.- ye 277b/06

birlik: -4- [T.] 1. Bir olma hâli, vahdaniyet, ahadiyet.

b.+ in 180b/02

b.+ ine 026a/11, 305a/01

2. Birlik, beraberlik.

b. (b. ol-) 282a/11

biryân: -4- [F.] Kebap, büryan.

b. 083b/10; (b. eyle-) 216b/10, 223b/02, 321b/06

bisât: -5- [A.] Halı, kilim, keçe, minder gibi yere yayılan şey, yaygı.

b.+ ı 281a/13, 281a/14

b.+ ını 126b/02

bî-sükûn: -1- [F. + A.] Huzursuz, rahtsız.

b. 265a/11

biş-: -3- [T.] Pişmek.

b.- en 138a/03

b.- miş 329b/07, 329b/08

bîşe: -5- [F.] Orman, ağaçlık, koruluk.

b. 314a/03

b.+ den 106b/03

b.+ ye 106b/02, 106b/03, 269a/04

bî-şümâr: -1- [F.] Sayısız, pek çok.

b.+ dur 310a/14

bişür-: -17- [T.] Pişirmek.

b.- di 038a/10, 074b/13, 178a/02, 226b/03, 226b/08

b.- düğün 093b/03

b.- düm 075a/02

b.- düñ 112b/05

b.- e 050b/08, 056a/06

b.- miş 321a/13

b.- mişler 245b/15

b.- ürdi 148b/08

b.- ürdük 081b/04

b.- ürler 056a/13, 330a/01

b.- ürlerimiş 138a/02

bit-: -15- [T.] 1. Filizlenip topraktan dışarıya çıkmak, yeşermek, yetişmek.

b.- di 114a/04, 114a/05, 114a/06, 114a/08, 114a/09

b.- er 121b/06

b.- mezise 110a/03

b.- mişdurur 124b/12

b.- seyidi 020b/02

b.- üpdururdu 005b/06

b.- üpdür 200a/01

2. Sona ermek, tamamlanmak.

b.- meyince 173a/10

b.- mez 173a/11

b.- mişdurur 308a/05

biti: -29- [T.] 1. Mektup, yazılmış şey.

b. 023b/06, 023b/07, 023b/10, 106b/10, 208b/11, 247a/11, 328b/06

b.+ y 047a/08

b.+ ye 047a/07, 110b/03

b.+ yi 047a/05, 110b/11

b.+ yile 106b/15

2. Senet, belge.

b. 026b/04, 026b/11, 154b/06

b.+ de 153a/02, 153a/03

b.+ lerde 153a/05

b.+ leri 153a/01, 153a/04

b.+ lerini 188a/02

b.+ yi 027a/02, 027a/03

b.+ sin 152b/15

3. Amel defteri.

b.+ mi 052b/01

bitür-: -3- [T.] Sona erdirmek, tamamlamak, sonuçlandırmak.

b.- e 163b/06; (işin b. “öldürmek”)

140a/09
b.- mek 195a/08
bi-vaşf: -2- [F. + A.] Vasıfsız, niteliksiz.
b. 253b/12
b.+ ı 253b/12
biz: -272- [T.] Birinci çoğul şahıs zamiri.
b. 001b/02, 002a/03, 004a/06, 005b/02, 006b/05, 009b/09, 014b/03, 019a/15, 020a/08, 021a/11, 024a/13, 024a/14, 024b/02, 034b/13, 038b/05, 039b/05, 039b/12, 043b/08, 043b/12, 048b/11, 050a/07, 050b/06, 055a/15, 058a/06, 059a/12, 059b/04, 059b/06, 065b/05, 068b/08, 074b/11, 075a/02, 075b/03, 077b/10, 079a/05, 080a/05, 080b/03, 085a/06, 102a/15, 112a/01, 118b/09, 118b/13, 125b/11, 127b/13, 136a/05, 141a/09, 143a/09, 143b/01, 147a/08, 153b/07, 157b/02, 158a/06, 159a/08, 161a/15, 173b/15, 176a/14, 177a/13, 193a/06, 193b/10, 193b/13, 197a/14, 198a/04, 205b/05, 209b/09, 224a/04, 229a/10, 230b/10, 239a/14, 242a/02, 242b/06, 242b/11, 244a/09, 244a/11, 253b/14, 257b/15, 267a/14, 267a/15, 268a/10, 272a/07, 282a/04, 291a/13, 298a/12, 311a/06, 321a/02, 321a/08, 324a/05, 325a/09, 328b/01, 331a/01, 331a/12, 334a/01
b.+ cileyin 060a/11
b.+ den 021a/01, 128a/03, 128a/04, 209b/05, 242a/03, 242b/09, 244a/03, 244a/11, 298a/12, 304a/14, 334a/07; (b. artuğ) 121b/06
b.+ dendür 195b/02
b.+ e 013a/02, 022b/11, 030a/14, 038b/04, 041b/07, 048b/10, 049b/13, 056b/01, 056b/09, 058b/14, 059a/13, 059a/15, 059b/03, 068b/07, 068b/08, 070a/03, 076a/10, 099a/05, 106b/07, 117b/06, 118a/07, 119a/14, 119b/10, 120a/05, 125b/08, 128a/03, 128a/04, 132a/08, 138a/08, 175a/07, 175a/13, 183a/13, 184a/03, 205b/01, 226a/05, 230b/14, 247b/02, 288a/02, 298a/11, 301a/01, 311a/06, 320b/15, 329b/07
b.+ i 001b/01, 011b/11, 011b/13, 021b/09, 049a/09, 070a/11, 070b/12, 111a/02, 117b/06, 121a/12, 121b/07, 123b/12, 136a/02, 136a/04, 136b/13, 178b/08, 195b/14, 206a/15, 206b/01, 213a/14, 266b/08, 280a/02, 298a/13, 299a/06
b.+ ler 012a/09, 014b/01, 019b/15, 028b/01, 032a/03, 068b/03, 199a/13, 239a/11, 250b/12
b.+ lerden 250a/11
b.+ süz 011b/12
b.+ üm 020a/07, 020b/14, 021b/06, 022a/02, 023a/05, 025b/01, 033b/06, 034b/13, 038b/12, 048b/10, 049a/14, 049b/03, 049b/05, 058a/11, 059a/15, 069b/05, 070b/11, 075a/03, 076a/11, 085b/09, 091a/10, 094b/02, 094b/08, 100b/02, 112a/01, 113a/12, 117b/05, 117b/06, 119b/06, 127b/12, 131b/11, 139b/13, 139b/15, 141a/10, 143a/03, 145b/15, 150b/09, 161a/13, 161a/14, 161a/15, 176a/13, 181a/10, 182b/10, 183a/02, 185a/14, 193b/10, 195b/14, 206b/02, 206b/14, 226a/03, 226a/04, 230b/10, 239a/02, 239a/15, 239b/03, 243b/09, 247a/15, 247b/01, 247b/02,

257b/12, 257b/14, 260b/13, 271a/04,
325a/15, 326a/04, 334a/02, 334a/06

b.+ ümçün 011b/11, 080a/05,
087a/11, 087a/12, 136a/06, 205b/04

b.+ ümdür 164b/09

b.+ ümiçün 244a/02

b.+ ümle 025a/13, 025a/14, 085a/07,
111a/15, 115a/03, 115a/04, 325b/14,
329b/05

b.+ üz 299b/15

bizâ' at : -1- [A.] Sermaye.

b.+ ı 174a/11

bizâr: -4- [F.] Bıkış, usanmış,
bezmiş.

b. (b. ol-) 123a/04, 234a/05

b.+ dur 007a/08

b.+ van 116a/14

bizârlık: -1- [F. + T.] Bıkınlık,
bezginlik.

b. 312b/12

boğuç: -1- [T.] Emzikli su kabı,
çömlek.

b. 053b/13

boğ: -2- [T.] Bohça.

b. 009b/13

b.+ ı 009b/13

boğaz / boğuz: -7- [T.] 1. Ağızla gırtlak
arasındaki dar kısım.

b.+ a 145a/03

b.+ dan 145a/03

b.+ indan 072b/06

b.+ uma 164b/12

b.+ umdan 083b/05, 178a/05

2. Yeme içme isteği.

b.+ uñdan (b. ötrü) 273a/06

boğazla- / boğuzla-: -13- [T.] 1. Bir
hayvanın boğazını keserek öldürmek.

b. 250b/05

b.- dı 081b/08

b.- dılar 250b/02, 321b/06

b.- dum 250b/02, 250b/03

b.- maduğ 250b/04

b.- madum 250b/08

b.- maduñ 250b/04

b.- ñ 250b/01

b.- yam 250b/06, 250b/07

2. Bir insanı haince, hunharca öldürmek.

b.- ya 184b/03

boğazlan-: -1- [T.] Haince öldürülmek.

b.- dı 153b/13

bol-: -1- [T.] Olmak.

b.- sadı 029a/11

boncuğ: -3- [T.] Cam, plastik vb.
maddelerden yapılan ortası delik, renkli
küçük tane.

b. 091b/08; (b. gibi) 091b/09

b.+ ları 091b/10

borc: -20- [T.] Geri verilmek üzere
alınan veya ödenmesi taahhüt edilen para
yahut şey.

b. (b. edin-) 226a/04

b.+ a 136a/05, 177a/06, 180a/01

b.+ ı 162b/03, 206a/03, 213b/10,

214a/07, 247b/15, 307a/15

b.+ ın 092b/10, 206a/07

b.+ ina 040b/02

b.+ um 092b/07, 206a/05, 214a/08

b.+ uñ 230a/04

b.+ uñdan (b. ötrü) 213b/14

b.+ uñı 214a/04, 214a/10

borclu: -12- [T.] Borcu olan kimse.

b.+ lara 214b/06

b.+ ların 188a/01, 206a/06

b.+ larına 038a/02

b.+ larından 038a/09
b.+ larum 206a/05
b.+ laruñ 058b/06
b.+ sı 038a/04, 038b/08, 220a/14
b.+ sına 038b/08
b.+ ya 085b/02
boş: -10- [T.] 1. İçinde yahut
üzerinde bir şey veya kimse bulunmayan.
b. 077b/14, 077b/15, 218b/06, 234b/13
b.+ la 075a/11
2. Bir değer taşımayan, kof.
b. 160a/10, 160a/15
3. Tenha, yalnız, kimsesiz.
b. (b. ol- “boşanmış olmak”) 159b/04,
159b/05, 254b/06
boşa-: -6- [T.] Terk etmek.
b. 121a/12
b.- duğın 045b/12
b.- duğımı 032a/15
b.- dum 032a/14, 045b/11
b.- yupdururvan 071b/15
boşandur-: -1- [T.] Kaçırarak.
b.- miş (elinden b. “elinden
kaçırarak”) 081b/07
boşlık: -1- [T.] Boş olma durumu.
b.+ ıdur 173b/06
boynuz: -1- [T.] Hayvanların başındaki,
tırnak gibi bir maddeden, sert, sivri,
kıvrık çıkıntı.
b.+ ı 156a/14
boyun / boyun: -25- [T.] 1. Vücudun
omuzlarla baş arasında kalan ve başı
bedene bağlayan kısmı.
b. (b. dut- “azmetmek, üzerine almak”)
019a/09; (b. vèr- “itaat ve inkıyat etmek,
teslim olmak”) 149b/15, 228a/01
b.+ ı 038a/06, 038a/07

b.+ ın 289b/15
b.+ ına 057b/01, 074b/01, 079b/05,
112b/10, 138b/02, 149a/01, 311a/09
b.+ ında 175a/03
b.+ ların 279b/14
b.+ larına 311a/10
b.+ uma 059b/09, 109b/05, 325a/06
b.+ uña 109b/03, 112b/10
b.+ uñdan 175a/04
2. Üzeri, üzerine.
b.+ ında 319a/10
b.+ ından 237a/04
b.+ uma 032a/07
boz-: -1- [T.] Değiştirip
kötüleştirmek, kötü duruma getirmek.
b.- maya 294b/10
bozıl-: -1- [T.] Düzensizlik
kaybolmak.
b.- urdı 023b/05
bölük / bölük: -49- [T.] 1. Takım, cemaat,
grup.
b. 052b/02, 076a/07, 081b/01, 084a/15,
085a/05, 090a/02, 090b/02, 091a/05,
091a/08, 106a/07, 124a/01, 193b/08,
197b/02, 201a/03, 205a/14, 206a/14,
213a/03, 226a/10, 279b/02, 321b/04,
323a/07, 326b/02, 329b/12; (b. ol-)
091a/04, 091a/05, 091a/07, 297a/11
b.+ de 052b/04
b.+ den 091a/11
b.+ i 091a/04, 091a/05, 091a/06,
091a/07, 145a/10
b.+ in 300b/11, 300b/12
b.+ inden 288b/07
b.+ ine 334a/10
b.+ ini 052b/02
b.+ üñdenven 158b/06

2. Parça, kısım.

b. 267a/08; (b. eyle-) 300b/11

b.+ dür 003a/07, 145a/10, 232a/12

böyle: -74- [T.] Buna benzer, bu tarzda.

b. 002a/05, 008b/03, 008b/15, 020a/02, 020a/13, 024a/12, 035a/08, 037a/12, 046a/05, 048b/13, 054a/06, 057a/09, 062a/08, 068a/02, 073b/10, 085b/03, 104b/05, 104b/14, 110a/10, 117a/06, 118b/15, 132b/02, 133a/06, 137b/12, 143a/09, 147a/15, 149a/10, 157a/06, 188b/10, 222b/11, 223b/12, 229a/03, 234b/07, 237b/11, 256a/01, 257a/08, 266a/15, 267a/11, 270a/08, 280a/08, 282b/12, 295b/10, 301b/13, 302a/06, 302b/03, 306a/02, 307a/05, 309b/05, 315a/04, 316a/11, 322b/10, 323a/04, 332b/10; (b. ét-) 029a/10, 048a/10, 286a/08, 309a/01; (b. ol-) 029b/13, 042a/06, 114a/07, 299a/02; (böyle b.) 110a/11

b.+ dür 116a/12, 160a/08, 160a/09, 160b/01, 219a/02

b. +mi 041b/11, 053a/11, 056b/08

b. +midür 316b/03

bu:-1685- [T.] 1. İşaret sıfatı.

b. 002a/04, 002a/09, 002a/12, 002a/13, 002a/14, 002b/01, 002b/03, 002b/14, 003a/08, 003a/11, 003a/12, 004a/10, 004a/11, 004a/14, 004b/03, 004b/07, 004b/12, 005a/09, 005b/01, 005b/05, 005b/07, 005b/15, 006a/03, 006a/09, 006a/12, 006a/13, 006a/15, 007a/09, 007b/10, 008a/02, 008a/05, 008a/10, 008a/15, 008b/10, 008b/15, 009a/04, 009a/05, 009b/06, 010a/01,

010a/03, 010a/04, 010a/08, 012a/01, 013a/10, 013b/13, 014b/13, 015a/13, 015b/05, 016a/01, 016a/02, 016b/04, 016b/10, 016b/12, 016b/14, 016b/15, 017a/13, 017a/14, 017b/07, 017b/09, 018a/13, 018b/15, 019a/02, 019b/09, 019b/14, 020a/01, 020a/03, 020a/06, 020a/11, 020a/12, 020b/03, 020b/05, 021a/09, 021b/10, 022a/02, 022a/15, 022b/03, 022b/06, 022b/13, 022b/15, 023a/02, 025b/06, 025b/10, 026a/09, 026a/10, 026a/11, 026b/02, 027a/07, 027a/08, 027a/12, 027a/14, 027b/02, 027b/03, 027b/04, 027b/14, 027b/15, 028a/02, 028a/11, 029a/13, 029b/03, 030a/06, 030b/06, 030b/11, 030b/14, 031a/11, 031a/15, 031b/06, 031b/13, 031b/15, 032a/05, 032a/06, 032a/07, 032a/13, 032b/05, 032b/06, 032b/07, 033b/08, 034a/03, 034a/13, 034a/14, 034b/08, 034b/12, 034b/14, 035a/01, 036a/03, 038a/15, 038b/06, 039a/14, 039b/05, 039b/10, 039b/11, 039b/13, 039b/14, 039b/15, 040a/10, 042a/11, 042b/01, 042b/06, 042b/07, 043a/10, 043a/15, 043b/15, 044a/01, 044b/08, 047a/01, 047a/05, 047a/07, 047b/07, 047b/15, 048a/11, 048b/02, 049a/06, 049b/03, 049b/10, 050a/03, 050a/06, 050a/11, 050b/10, 051a/03, 051a/08, 051a/10, 052a/12, 052b/05, 052b/07, 053b/03, 053b/12, 053b/13, 054a/03, 054b/11, 054b/12, 055a/07, 055b/04, 055b/10, 056b/02, 056b/12, 057b/08, 058a/07, 058b/10, 058b/12, 058b/13, 059a/03, 060a/06, 060a/13, 060b/01, 060b/10, 060b/14, 060b/15, 061a/09,

061b/02, 061b/05, 061b/15, 062a/01, 105a/13, 105b/03, 105b/05, 106b/01,
062a/03, 062a/11, 062b/01, 062b/03, 107a/04, 107a/11, 107b/07, 108a/06,
062b/04, 063a/09, 063a/14, 063b/01, 108a/07, 108a/08, 108a/14, 108b/01,
064b/13, 065a/02, 065a/03, 065b/04, 108b/05, 108b/15, 109a/02, 109a/12,
065b/13, 066a/05, 066a/10, 066a/12, 109b/02, 109b/06, 109b/09, 109b/11,
066b/04, 066b/09, 066b/10, 066b/11, 109b/12, 110a/05, 110a/08, 110a/13,
068a/01, 068a/03, 068b/02, 069a/07, 110b/01, 110b/08, 111a/09, 111b/10,
069b/14, 070a/04, 070a/06, 070b/04, 112b/04, 113a/10, 113a/12, 113a/13,
070b/12, 070b/13, 070b/14, 071a/01, 114b/01, 114b/04, 114b/06, 114b/10,
071a/11, 071b/02, 072a/01, 072a/12, 115b/06, 115b/07, 116a/02, 116a/08,
072a/14, 072b/10, 072b/15, 073a/07, 116a/15, 116b/02, 116b/03, 116b/05,
073a/14, 073b/12, 075b/14, 076a/11, 117b/13, 118a/05, 118b/02, 118b/06,
076a/13, 076b/01, 076b/12, 077a/13, 118b/07, 118b/09, 119a/03, 119a/04,
077b/05, 077b/13, 078a/03, 078a/04, 119a/08, 119b/05, 119b/10, 120a/04,
078a/09, 078a/13, 078b/08, 079a/04, 120b/05, 120b/12, 121a/05, 121b/04,
079a/05, 079a/06, 079a/08, 079a/15, 122a/05, 122b/08, 123b/03, 123b/13,
080a/01, 080a/09, 081a/11, 081b/02, 124a/04, 124a/15, 124b/13, 130b/12,
081b/04, 081b/07, 081b/12, 083a/09, 131a/05, 132a/14, 132b/02, 132b/08,
083b/06, 083b/14, 084a/02, 084a/06, 133a/03, 133a/05, 133a/14, 133b/02,
084b/09, 084b/15, 087a/03, 088a/08, 133b/12, 134a/01, 134b/14, 135b/04,
088a/10, 088b/07, 088b/08, 088b/09, 136b/11, 137a/10, 137a/12, 137b/01,
088b/15, 089a/02, 089a/05, 089a/15, 137b/06, 137b/12, 137b/15, 138a/09,
089b/14, 090a/05, 090a/09, 090a/11, 139b/03, 139b/12, 139b/14, 140a/05,
090a/12, 090b/06, 091a/02, 091b/04, 140a/15, 140b/13, 141a/01, 142b/06,
091b/05, 092a/01, 092a/03, 092a/06, 142b/12, 142b/13, 143a/06, 143a/10,
092a/08, 092a/10, 092b/05, 092b/13, 143a/13, 143b/13, 144a/14, 144b/05,
093a/05, 093a/10, 093a/12, 093a/15, 144b/12, 145b/06, 146b/01, 147a/11,
093b/01, 093b/05, 093b/07, 093b/12, 147b/05, 147b/06, 148a/14, 148b/02,
093b/14, 094b/04, 095a/10, 095a/11, 148b/05, 148b/13, 149a/02, 149a/07,
095b/08, 096a/07, 099b/05, 099b/09, 149a/09, 150a/10, 150a/11, 150a/12,
099b/13, 099b/14, 100b/04, 100b/10, 150b/04, 150b/05, 151a/04, 152b/07,
101a/02, 101a/03, 101a/05, 101a/07, 152b/08, 153a/02, 153a/03, 153a/05,
101b/01, 101b/05, 101b/14, 102a/01, 153a/13, 153b/05, 153b/06, 153b/07,
102a/02, 102a/08, 102a/11, 102a/14, 153b/15, 154a/03, 154a/12, 155b/05,
102b/02, 102b/03, 102b/08, 102b/14, 155b/06, 156a/14, 157b/15, 158a/03,
103a/05, 103b/02, 103b/15, 104a/01, 159a/10, 159b/05, 159b/08, 159b/09,
104b/03, 104b/10, 104b/12, 104b/15, 159b/10, 159b/12, 160a/01, 160a/11,

160b/01, 161a/06, 162a/14, 164a/15, 222b/04, 222b/11, 223a/01, 223a/05,
164b/08, 164b/09, 164b/12, 165b/05, 223b/02, 223b/05, 223b/06, 224a/04,
166a/06, 167a/08, 167a/09, 167b/13, 224a/07, 224a/09, 225b/08, 226a/02,
168a/08, 168a/09, 168b/02, 168b/09, 226b/02, 226b/10, 228a/14, 229b/14,
168b/11, 169b/04, 169b/08, 170a/07, 230a/12, 230b/02, 231a/03, 231a/07,
170a/08, 170b/12, 171a/07, 172a/05, 231a/08, 231b/11, 231b/13, 231b/15,
172b/02, 172b/03, 172b/04, 172b/14, 234b/09, 236b/14, 237a/04, 237a/10,
174b/06, 175a/10, 175a/11, 175a/12, 237b/03, 237b/07, 237b/14, 238a/08,
176b/10, 176b/15, 177a/15, 177b/03, 238b/03, 238b/04, 238b/12, 239a/06,
177b/04, 177b/05, 177b/09, 178a/03, 239a/07, 239a/09, 239b/02, 240b/01,
178b/02, 178b/14, 179a/08, 179a/14, 241a/07, 241b/04, 241b/14, 241b/15,
179b/03, 180a/01, 180a/02, 180a/04, 242a/07, 242a/13, 242b/03, 242b/11,
180a/15, 180b/04, 180b/07, 180b/12, 242b/12, 243a/10, 243a/15, 243b/12,
181b/10, 181b/12, 182a/01, 182a/02, 244a/06, 244b/03, 244b/05, 244b/11,
182a/07, 182a/14, 182b/08, 182b/14, 245a/14, 245b/09, 245b/11, 246a/01,
183a/01, 183a/03, 184a/13, 184b/04, 247a/03, 247a/04, 247b/10, 248a/01,
186b/10, 187a/11, 187a/12, 187a/15, 248a/13, 248b/03, 248b/07, 248b/10,
187b/11, 188a/09, 188a/10, 188b/10, 248b/13, 248b/14, 249a/06, 250a/01,
188b/13, 189a/09, 189a/10, 189b/13, 250a/05, 250a/15, 250b/07, 250b/12,
192a/08, 192b/01, 192b/04, 192b/08, 250b/14, 251a/01, 251b/01, 251b/09,
193a/04, 193a/13, 193a/14, 193b/01, 252a/02, 252a/15, 253b/13, 254a/01,
193b/09, 193b/11, 193b/12, 193b/13, 255a/15, 255b/11, 255b/13, 256a/09,
193b/15, 194a/04, 194a/06, 195a/06, 257a/03, 257a/15, 257b/01, 257b/03,
196b/07, 196b/15, 197a/15, 197b/14, 257b/13, 258b/03, 259a/01, 259a/15,
198a/06, 198b/01, 199a/14, 199b/10, 260b/03, 260b/04, 260b/08, 260b/09,
203a/03, 203b/01, 203b/04, 204a/04, 261a/04, 261a/05, 261b/04, 261b/05,
204a/08, 204a/10, 205a/04, 205a/05, 262a/06, 262a/10, 262b/12, 263a/13,
205a/06, 205a/07, 206a/01, 206b/10, 263b/03, 264a/01, 264a/09, 264a/10,
207a/01, 209a/09, 209b/02, 209b/07, 264a/12, 265a/02, 265a/12, 266a/13,
209b/10, 209b/11, 211a/02, 211a/04, 266b/02, 266b/03, 266b/05, 266b/06,
213a/13, 214a/10, 214b/05, 215b/02, 266b/15, 267a/10, 267b/08, 267b/12,
216a/02, 216b/13, 217b/06, 217b/10, 268a/09, 268a/12, 268b/01, 268b/04,
218a/03, 218a/07, 218a/11, 218a/12, 268b/09, 269a/03, 269a/05, 269a/06,
218a/15, 219a/08, 219a/10, 219a/14, 269a/07, 269a/08, 269b/01, 269b/13,
219a/15, 219b/04, 219b/12, 220a/02, 270a/12, 271b/05, 272a/08, 272a/12,
220a/05, 220a/07, 220b/02, 220b/11, 272a/15, 272b/02, 272b/04, 272b/07,
221a/05, 222a/02, 222a/13, 222a/15, 272b/09, 272b/15, 273a/02, 273a/03,

273b/06, 273b/15, 274a/09, 276b/11,
276b/13, 277a/05, 277a/08, 278a/10,
280a/01, 280a/03, 280a/06, 280a/07,
281a/02, 282b/04, 282b/15, 283a/14,
285b/09, 285b/13, 286b/02, 286b/03,
288a/15, 288b/01, 288b/02, 288b/03,
288b/08, 288b/09, 289a/03, 289a/13,
289b/03, 289b/10, 292b/12, 293a/08,
293a/09, 293b/05, 293b/07, 294a/07,
294a/08, 294a/09, 294b/01, 295b/09,
296a/03, 296a/08, 296b/04, 296b/11,
297a/06, 297a/09, 297a/10, 297a/12,
297b/01, 298b/09, 298b/12, 298b/14,
299a/03, 299a/05, 299a/13, 299a/15,
299b/02, 299b/03, 299b/12, 299b/14,
299b/15, 300a/15, 300b/05, 300b/06,
300b/09, 300b/10, 301a/01, 301b/02,
302a/06, 303a/03, 303b/03, 303b/04,
303b/05, 303b/10, 303b/12, 303b/14,
304a/06, 304a/11, 305a/12, 308a/03,
308a/08, 308b/10, 308b/14, 309a/12,
309a/13, 309a/15, 311a/04, 311a/10,
312a/11, 312a/13, 312b/02, 313a/06,
313b/04, 313b/07, 314a/03, 315b/11,
316a/01, 316a/05, 316a/06, 316b/05,
316b/06, 317a/05, 317a/06, 317a/09,
317b/08, 318a/12, 318b/08, 318b/15,
319a/06, 319b/06, 320a/10, 320b/12,
320b/13, 321a/02, 321b/01, 321b/09,
322a/03, 322a/04, 322a/14, 322b/01,
322b/11, 323b/01, 323b/05, 323b/07,
324b/03, 324b/07, 325b/05, 326b/03,
326b/06, 327b/06, 327b/09, 327b/13,
327b/14, 328b/06, 328b/09, 329a/14,
329b/02, 329b/10, 330b/05, 330b/10,
330b/13, 330b/15, 331a/03, 331a/10,
331b/03, 331b/04, 332a/02, 332a/04,

332b/06, 332b/07, 333a/03, 333a/07,
333a/08, 333a/09, 333a/15, 333a/1,
333b/08, 334a/05, 334a/09

2. İşaret zamiri.

b. 016b/10, 020b/02, 023a/09,
025b/12, 028b/11, 030a/05, 030a/06,
030b/03, 033a/15,
034b/12, 038a/08, 039b/03, 042b/05,
043a/07, 043a/10, 043b/02, 045a/09,
047b/04, 048b/08, 048b/12, 048b/14,
049a/09, 050a/07, 051a/14, 052a/03,
054b/04, 057b/02, 057b/04, 057b/09,
057b/12, 060a/11, 060b/02, 060b/08,
061a/13, 061b/12, 062b/12, 063b/13,
064a/15, 064b/05, 064b/14, 066a/11,
066b/09, 067a/09, 067b/09, 068a/14,
070b/09, 072b/02, 073a/08, 073a/09,
078b/04, 079a/05, 079b/06, 081a/07,
081b/12, 083a/01, 085b/07, 088a/10,
088b/03, 091a/08, 092a/08, 097a/03,
097a/04, 097a/05, 103b/09, 104a/15,
105a/15, 105b/14, 108b/02, 110b/01,
111b/11, 112b/03, 113a/10, 115a/14,
116b/08, 118a/15, 119b/01, 119b/05,
121a/07, 122a/06, 122b/07, 126a/11,
127b/06, 128b/15, 132a/01, 132b/02,
134b/13, 137b/07, 137b/13, 138a/10,
140a/08, 140b/05, 144a/09, 144b/07,
146b/01, 147a/11, 150b/09, 156a/11,
156b/02, 156b/15, 157a/05, 157a/06,
157a/13, 162a/06, 163a/05, 166a/07,
166b/12, 166b/15, 171b/13, 178a/04,
179a/15, 181b/09, 183a/12, 184a/04,
194b/05, 194b/07, 195b/02, 197b/01,
197b/09, 198a/15, 198b/01, 201b/14,
207b/06, 209b/01, 211a/01, 216a/01,
217b/06, 218a/09, 219b/10, 221a/03,

221a/12, 223b/04, 225b/13, 226b/09,
232a/02, 239a/15, 242b/09, 242b/10,
244a/10, 244b/07, 245a/01, 246b/05,
251a/03, 251b/08, 254b/02, 255a/11,
261a/01, 262a/03, 262a/09, 265a/06,
268b/06, 269a/05, 269a/13, 276b/09,
279b/04, 280b/07, 285b/10, 286a/11,
291a/06, 291b/06, 294a/13, 296b/05,
300a/12, 301a/01, 304b/12, 309a/14,
311b/04, 312a/11, 312a/15, 312b/04,
314a/08, 316a/12, 316b/09, 317b/05,
318a/07, 321b/07, 322a/13, 322a/14,
323a/04, 330b/05, 332b/05, 334a/04; (b.
bile) 083a/11; (b. kadar) 007a/06,
040b/06, 050a/05, 103a/08, 119a/02,
156a/07, 156b/02, 159a/05, 204b/13
b.+ dur 013b/14, 014a/12, 017b/14,
017b/15, 018a/01, 040a/09, 049b/09,
056b/15, 070b/01, 085a/08, 109b/07,
132a/14, 134a/03, 162b/04, 162b/05,
191a/01, 201b/01, 231b/07, 243b/15,
291b/08, 302a/09, 324a/09, 330a/08,
332a/13, 334a/03, 334a/07
b.+ lar 028a/14, 081a/04, 193a/08,
233b/15, 234a/01, 242b/04, 317b/03
b.+ lara 006a/02, 197a/10
b.+ lardan 078b/13, 128a/09, 166a/11,
174a/08, 239a/13, 312a/04
b.+ lardanidum 239b/14
b.+ ları 078b/13, 131a/02, 197a/09,
317b/12
b.+ laruñ 002a/07, 119a/10, 124a/01,
134b/09, 252b/11, 253b/07, 260a/09,
262a/11, 329b/09, 329b/14
b.+ laruñla 102b/11, 225a/03
b.+ ña 019a/08, 031b/15, 042b/01,
043a/10, 062b/04, 079b/13, 106b/07,

115b/03, 164a/03, 166a/04, 169b/14,
189a/09, 192b/03, 196b/05, 198a/11,
204b/12, 206b/15, 215b/05, 222b/13,
246b/03, 293b/12, 297b/07, 334a/05
b.+ nca 021a/10, 032b/02, 045a/11,
048b/15, 050b/03, 050b/04, 052b/14,
054b/01, 056a/02, 078b/05, 083b/10,
087a/07, 089b/04, 101a/14, 108b/01,
113a/07, 117a/15, 119b/03, 126b/13,
131a/10, 132a/10, 137a/05, 137b/04,
148b/04, 159b/11, 160b/08, 165b/10,
165b/11, 172b/07, 172b/15, 181b/03,
182a/11, 191b/10, 202b/01, 204b/12,
204b/13, 207a/03, 213a/13, 220b/10,
257a/14, 266a/11, 276b/13, 298a/07,
299a/14, 299b/08, 304a/01, 316b/04,
317a/09, 327b/02, 328a/07, 329a/15,
334a/09
b.+ ncasın 013a/13
b.+ nda 002b/04, 011b/07, 012b/04,
013b/08, 014b/11, 015b/09, 021b/11,
025a/13, 034a/15, 040b/09, 042a/03,
045a/13, 048a/14, 060b/03, 061b/12,
062a/01, 069a/06, 069b/15, 079a/05,
081b/02, 088b/08, 088b/13, 090b/03,
106b/11, 107b/03, 118a/02, 136b/05,
137a/10, 153a/07, 161b/11, 168b/01,
179a/10, 188a/06, 192b/03, 193b/15,
198b/15, 208b/10, 214a/03, 218a/11,
221a/05, 224a/03, 226a/07, 239a/01,
242a/08, 258a/03, 300a/09, 301a/01,
309a/08, 317b/04
b.+ ndağılar 161b/11
b.+ ndan 004b/06, 006a/08, 034a/10,
057a/09, 088b/03, 137a/12, 137b/08,
169b/09, 180a/02, 209b/01, 226b/15,
237b/05, 238a/05, 242a/08, 256a/07,

256a/08, 267a/04, 307a/05, 310a/07,
326b/04; (b. artuğ) 034a/12; (b. öñdin)
279b/10; (b. ötrü) 147a/12

b.+ ndasın 101a/14

b.+ ndayken 096a/12, 098b/15

b.+ nı 009b/01, 017a/03, 022a/04,
025a/09, 028a/02, 033b/15, 034a/05,
049b/07, 050b/06, 060b/08, 066b/05,
071a/08, 079b/07, 090b/15, 107a/01,
109b/08, 113a/07, 114a/10, 117a/06,
125b/14, 132b/06, 139b/03, 143b/14,
147a/10, 153b/15, 154a/03, 157a/06,
166a/03, 179a/01, 179b/08, 197b/15,
198a/10, 207a/03, 207a/05, 218b/15,
219a/03, 219a/04, 219a/09, 221a/06,
238a/04, 239a/12, 245b/04, 246b/02,
256a/01, 263a/11, 269b/02, 291a/14,
296b/12, 297a/13, 300a/12, 302a/06,
309a/12, 310b/10, 313b/02, 318b/10,
320b/15, 330b/05, 332b/10

b.+ nlar 002a/10, 003a/06, 006b/10,
014a/06, 015a/02, 016a/06, 024a/10,
028a/14, 028a/15, 041b/14, 050a/01,
051a/02, 051b/05, 051b/06, 064b/08,
066a/08, 075a/01, 076a/12, 083a/09,
084b/13, 093a/12, 094a/05, 102b/12,
106b/03, 111b/03, 111b/15, 117a/09,
123b/12, 123b/13, 123b/15, 126a/12,
127b/12, 144a/10, 152b/02, 170b/10,
176a/12, 176a/13, 197b/03, 208a/10,
213a/05, 238b/07, 243a/01, 269a/09,
295b/08, 295b/12, 298a/14, 311a/11,
322a/14, 324a/05, 327a/11, 331a/09,
331a/11, 331a/15

b.+ nlara 004a/15, 006a/03, 006a/13,
013b/02, 057b/03, 058a/10, 060a/03,
069b/04, 069b/14, 077a/07, 084b/12,

085b/08, 091a/04, 091a/06, 091a/07,
101b/15, 111b/04, 121b/12, 122b/04,
138a/05, 141b/14, 146a/15, 148b/07,
169b/12, 193b/09, 206b/03, 207b/02,
268a/08, 329a/02, 334a/12

b.+ nlarda 064b/11

b.+ nlardan 004a/15, 005a/12, 078b/12;
(b. artuğ) 271b/13; (b. Őoñra) 290b/10

b.+ nlardur 001b/11

b.+ nları 003a/01, 003a/04, 011b/02,
021a/10, 030b/03, 060b/01, 068b/15,
102b/15, 117a/10, 139b/01, 141a/15,
179b/11, 259b/14, 268a/07, 269b/10,
280b/02, 287a/13, 287a/14, 298a/14,
322a/07, 324a/07, 333a/04, 333a/06

b.+ nları 276b/02

b.+ nlaruñ 002a/14, 002a/15, 002b/08,
002b/10, 003a/05, 004a/01, 004a/03,
004a/13, 005b/05, 005b/06, 005b/08,
006a/02, 013a/09, 049b/15, 050a/11,
051a/04, 054a/09, 068a/12, 068b/12,
077a/09, 092a/02, 115a/01, 127a/03,
137b/02, 160b/06, 176a/14, 185b/09,
194a/06, 195b/05, 205b/02, 217b/05,
226a/11, 251b/10, 260b/07, 270b/09,
271b/10, 311a/12, 314a/03, 314b/01,
316b/04, 324a/06, 324a/12, 327b/08,
329b/15, 333a/04

b.+ nlaruñçün 003a/07, 268a/07

b.+ nlaruñıla 295a/12

b.+ nlaruñiçün 239b/13

b.+ nlaruñıla 043b/11, 061a/03, 076a/08

b.+ nuñ 026b/03, 049b/14, 058a/08,
072b/12, 137a/10, 140a/08, 146a/11,
188b/07, 197b/01, 201b/11, 219a/11,
223b/14, 231a/01, 241b/02, 258a/05,
266b/08, 269a/14, 293b/12, 298b/14,

333b/01; (b. gibi) 006a/07, 038a/04, 056a/12, 068b/08, 083b/13, 087b/04, 087b/06, 104b/13, 112a/14, 118b/06, 120a/06, 143a/15, 151/b03, 163b/11, 164b/05, 177a/11, 207a/04, 228b/03, 241b/09, 276b/08, 294a/12, 309a/13, 312a/12, 317b/07, 329b/15

b.+ nuñla 129a/12

b.+ yıdı 037b/11, 167a/08, 260a/02, 261b/12, 265b/10, 320a/04, 323a/03

b.+ yımış 058a/02

b.+ yısa 112a/03, 112a/04

bucaq: -29- [T.] Köşe, kenar.

b.+ a 112b/01, 145b/06, 145b/07, 145b/09, 178b/12, 178b/14, 267b/05

b.+ da 007b/03, 024b/15, 031b/04, 056a/14, 057b/13, 057b/14, 107a/06, 111a/14, 158b/01, 164a/08, 178b/15, 217a/02, 218a/07, 224a/15

b.+ dan 042a/15, 105a/04, 224b/02

b.+ ı 319a/15

b.+ ına 249a/02

b.+ ında 126b/03

b.+ ından 050b/03

b.+ larda 006a/01

bucuk: -4- [T.] Yarım, yarı.

b. 170a/05, 196a/13, 196a/15

b.+ ında 065b/08

bucuğar: -1- [T.] Yarımşar.

b. 061b/13

bud: -1- [T.] Hayvanların, arka bacaklarının gövdeye bitişik olan dolgun, etli bölümü.

b. 301a/01

budaq: -5- [T.] Dal.

b.+ ıdur 157b/10

b.+ ın 135b/07

b.+ ında 089a/05

b.+ ını 124b/10

b.+ ıyla 032b/01

buğday : -4- [T.] Taneleri un ve ekmek yapımında kullanılan bitki.

b. 149a/10; (b. günü “aşure günü, muharremin on ikinci günü”) 040a/14

b.+ dur 149a/09

b.+ uñ 109a/01

buğur: -4- [T.] Bundan sonra, bu kez.

b. 010a/10, 015a/02, 019a/05, 127a/12

buğün: -35- [T.] İçinde bulunulan gün.

b. 016a/08, 021b/10, 026a/09, 032b/05, 032b/06, 040a/10, 051a/13, 056b/012, 093a/15, 101a/05, 08b/01, 108b/15, 146b/01, 182a/ 07, 188a/10, 188b/10, 193a/ 13, 193a/14, 194a/04, 216a/02, 236b/14, 273b/06, 303b/03, 303b/05

buğl: -5- [A.] Hasislik, pintilik.

b. 227a/13, 227a/14, 253a/02, 315a/12; (b. ol-) 255b/09

bul-: -243- [T.] 1. Bulmak.

b.- a 035b/09, 096b/14, 097b/12, 122b/07, 139a/08, 208a/04, 215b/09, 253b/13

b.- acaq degülsin 188a/05

b.- am 263b/01, 326a/09, 326a/10

b.- asın 005b/12, 124b/13, 253b/12

b.- dı 009b/08, 027a/03, 082a/07, 089a/13, 126b/04, 188b/02, 215b/09, 217a/02, 217a/15, 293b/09

b.- dılar 012b/12, 153b/06, 321b/06, 331a/05

b.- duğına 200a/13

b.- duğum 108b/15

b.- duġunı 274a/09
b.- dum 030a/07, 106a/09, 137b/09,
138a/07, 162a/10, 215a/04, 220a/11,
237b/08, 241b/11, 263b/02, 268a/15,
296a/04, 307b/15, 308a/01, 316b/15;
(ħāzır b.) 250b/08
b.- duñı 179a/01, 237b/08
b.- imadı 042a/02, 050b/02, 073b/09
b.- imadum 286a/01
b.- imazsam 309a/08
b.- ina 063b/09
b.- inca 242a/08
b.- madı 038a/05
b.- madılar 041b/05, 041b/10,
323b/14, 331a/05
b.- maduġına 068a/03
b.- maduġ 058a/07
b.- madum 130b/04, 130b/05,
250b/07
b.- mayavan 127a/13
b.- mazıdı 082b/06
b.- umadı 050b/01, 230b/08, 288a/04,
309a/10
b.- umadum 106a/10, 121b/05, 326a/13
b.- umazın 322b/13
2. Ulaşmak, kavuşmak, nail olmak.
b.- a 014b/05, 063a/08, 098b/06,
174a/02, 174a/03, 192a/07, 205b/11,
229b/01, 264a/09, 264a/10
b.- acaġ degülsin 063b/03
b.- asız 119b/03
b.- dı 019a/06, 019a/07, 065b/04,
065b/05, 111b/13
b.- duġ 239a/15
b.- dum 043b/02, 052a/04, 083b/08,
093a/11, 098b/09, 103a/09, 103a/13,
121b/04, 128b/13, 139b/09, 148a/08,

149a/14, 187b/08, 198a/07, 205a/07,
215a/08, 258b/07
b.- duñ 042a/12, 043a/15, 044b/09,
052a/03, 098b/08, 126b/05, 147b/06,
172b/03, 198a/06
b.- duñısa 209a/08
b.- duñudı 041a/11
b.- ıcaġ 302a/02
b.- imadum 266b/09
b.- ısar 022b/01
b.- ısarın 124b/05
b.- maduġuñ 079a/14
b.- maduġ 239a/14
b.- madum 117b/01, 172b/07
b.- maġa 209a/02, 254a/12
b.- maġ 285a/03
b.- mamaġ 265a/12
b.- maya 055b/09, 086a/09, 124b/01,
173a/03, 190a/04, 275a/14, 284a/12,
286b/14
b.- mayasın 286a/05
b.- mazlarısa 200a/04
b.- mazvan 117a/13, 286a/04
b.- mış 041a/14, 274a/10, 281a/13,
281a/14, 283b/05
b.- mışıdı 082a/05, 312a/07, 315b/07,
325b/01
b.- umadı 111b/10, 320a/13
b.- umaz 079a/07
b.- umazın 285b/07
b.- umazvam 243a/06
b.- umazvan 243a/05
b.- umuzvan 118a/04
b.- updururlardı 255a/15
b.- ur 003b/10, 004a/04
b.- urdı 031b/06, 320a/12
b.- urlarısa 200a/04

b.- urlarsa 200a/06
b.- urvan 197a/14
3. Görmek, bir halde bulmak.
b.- am 071a/03, 268a/14
b.- asın 137a/13
b.- dı 044a/15, 074b/12
b.- dum 071a/04
b.- imazıdum 071a/03
b.- masın 146b/13
b.- urdum 137a/04
4. Kaybettiği şeyi, bir kimseyi yeniden elde etmek.
b.- a 134b/14
b.- dı 009b/08, 114a/13
b.- dılar 042b/09
b.- dum 160a/07
b.- imadı 114a/12, 159a/03, 162a/09, 253b/13
b.- umadı 269b/04
b.- umadılar 324a/04, 331a/03, 331a/04, 331a/06
b.- umadum 269a/11
b.- uñ 268b/15
5. Sağlamak, tedarik etmek.
b. 322b/13
b.- ayıdı 313a/13
b.- ayım 045b/03
b.- ayın 117a/14
6. Hak ettiği şeyle karşılaşmak.
b.- dı 259a/09,
7. Genellikle yabancı sözcüklerle birleşik fiiller oluşturur.
b.- dı (şifâ b. “iyileşmek”) 175a/12; (vefât b. “ölmek”) 162b/02, 285b/01, 294b/14
b.- dum (fırsat b.) 140a/08,
b.- a (inâbet b. “Günahlarından ve her

şeyden yüz çevirip Allah’a kavuşma”) 302a/02; (necât b. “kurtulmak”) 098b/05
b.- acayıdı (icâbet b. “istenen şeyleri elde etmek”) 244a/04
b.- asın (dadın b.) 286a/06, 286a/08; (necât b.) 304a/06; (râhat b.) 232b/11; (selâmet b.) 099b/07
b.- avuz (necât b.) 043b/12
b.- dı (fırsat b.) 034b/04, 217a/15; (ķurbet b.) 133a/07; (nuşret b.) 116b/15, (şafâ b.) 277a/12; (hıl‘ at b.) 127a/09
b.- madı (bahâne b. “bir işi yapmak veya yapmamak için sözde sebep gösterme”) 236a/08
b.- madılar (dermân b.) 019b/12
b.- masun (zafer b. “kazanmak, yenmek”) 273b/14
b.- maya (yol b. “fırsat bulmak”) 122b/05
b.- mayup mıdur (yol b.) 072b/15
b.- mayupdururdu (bahâne b.) 271b/08
b.- maz (yol b.) 307b/12
b.- mazıdı (çâre b.) 269b/10; (zafer b.) 147a/12
b.- mışıdı (vefât b.) 133b/13
b.- mış mıdur (yol b.) 072b/14
b.- sa (yol b.) 232b/05
b.- sun (hâzır b.) 164b/05
b.- umadum (çâre b.) 134a/01
b.- ur (râhat b.) 317b/01; (şifâ b.) 095a/04
b.- urlardı (şifâ b.) 176b/13, 322a/13
bula-: -2- [T.] Sallamak.
b.- dı 283a/06, 311a/08
bulandır-: -1- [T.] Sağlığını bozmak.
b.- maya 123b/02
bulanıklık: -1- [T.] Bulanık olma durumu.

b.+ larından 330a/15
bulaş-: -5- [T.] 1. İstmeden bir işe karışmak, kötü bir işe girmiş bulunmak.
b.- mış 278a/15
b.- mışvan 213b/09
2. Bulunmak, bulaşmak.
b.- madın 262b/15
3. Kirlenmek.
b.- dı 298b/05
b.- mış 079b/15
bulaşdur-: -6- [T.] 1. Kirletmek.
b.- am 103b/13
b.- asın 317a/10
b.- dı 332b/09
b.- duñ 332b/14
2. Etkisi altında bırakarak bir kötülüğünün başkasına geçmesine sebep olmak.
b.- maya 097b/08
b.- mış 081b/07
bulın- / bulun-: -10- [T.] 1. (Kaybedilen bir şey) Tekrar elde edilmek.
b.- madı 046b/09
b.- madı 171b/14, 331a/03
2. Var olmak, mevcut olmak.
b.- dı 235a/02
b.- maya 127a/01
b.- maz idi 295a/14
b.- ur 063b/09, 063b/10
3. (Yalın haldeki isimlerden sonra) Olmak, etmek, yapmak.
b.- urdı (hâzır b.) 106a/06
bulış-: -2- [T.] Belli bir yerde bir araya gelmek, birbirini bulmak
b.- dı 084a/12
b.- dılar 300a/07
bulıt: -1- [T.] Bulut.

b.+ dur 125a/03
buñal-: -4- [T.] Çok sıkılmak, sıkıntı ve çaresizlikten şaşkın duruma gelmek, darlanmak.
b.- dı 010a/08
b.- duğ 321b/05
b.- masunlar 074b/14
b.- mışlara 010a/15
bur-: -1- [T.] Kıvırmak, bükmek.
b.- dum (kulağını b.) 129a/05
burāk: -2- [A.] Hz. Muhammed'in, miraca çıkması için emrine verilen semavi binek.
b.+ a 031a/01, 139a/01
burçağ: -2- [T.] Taneleri hayvan yemi olarak kullanılan yıllık bir yem bitkisi, bu bitkinin taneleri.
b. (burçağ b.) 189a/02
burt-: -1- [T.] Yüzünü buruşturmak, surat asmak.
b.- arsam 202a/02
burun: -7- [T.] Koklama organı.
b.+ ı 298b/15
b.+ ına 164b/07
b.+ ından 010a/10
b.+ ıyıla 089a/07, 089a/08
b.+ larından 068a/12
b.+ um 298b/08
būsītān / bustān: -3- [F.] Çiçek bahçesi, güzel kokulu çiçeklerle dolu yer, bostan.
b. 179a/05
b.+ ı 179a/04
b.+ dan 179a/04
busu: -2- [T.] Birine ansızın saldırmak üzere saklanıp beklenen yer.
b.+ ya 057b/06, 058b/09
buşu: -1- [F.] Kadınların veya

erkeklerin başlarına örttükleri baş örtüsü.

b.+ sını 272a/09

buyruk: -15- [T.] Emir, hüküm.

b.+ ıla 083b/12

b.+ ın 035b/10, 077a/15, 244b/04,
284a/10, 302a/09, 310a/01, 310a/02

b.+ ından 120b/01

b.+ ıyla 241a/02, 297b/04

b.+ ların 281b/12

b.+ um 260a/10

b.+ uñ 333a/03

buyur-: -124- [T.] 1. Bir şeyin yapılmasını kesin olarak bildirmek, emretmek.

b. 261a/03

b.- a 123a/10

b.- asıvan 188a/14

b.- dı 001b/03, 004b/15, 005a/12,
005b/02, 007b/01, 010a/05, 010a/10,
011a/05, 047b/02, 059b/12, 066a/12,
110b/04, 113b/06, 129b/01, 131a/06,
142b/15, 152b/15, 153b/05, 157a/01,
159b/06, 160a/02, 161b/04, 184a/06,
218a/03, 225a/02, 233a/04, 235a/03,
240b/13, 247b/14, 250a/13, 250b/13,
256a/12, 259b/01, 261a/04, 263b/07,
278b/02, 282b/02, 286b/12, 297b/05,
301b/08, 305a/15, 308b/11, 318b/05,
323b/02, 323b/03, 324a/06, 328a/07,
330b/10

b.- dılar 066b/08, 201a/11, 243b/06

b.- dılarına 227a/07

b.- duğı 218b/05

b.- duğın 091b/09, 139a/05, 178b/14,
286a/01

b.- duğunuz 225b/07

b.- duğların 225b/05

b.- dum 118a/09

b.- dumıdı 202b/02

b.- duñuz 156b/01

b.- duñuz idi 250b/05

b.- miş (b. ol-) 013a/07

b.- sını 308b/14

b.- sız 285b/10

b.- ucıdır 252a/02

b.- updur 011b/13, 158a/10

b.- ur 002a/05, 003b/13, 004a/05,
004a/08, 005a/03, 005a/10, 011a/11,
011a/15, 015b/07, 044b/09, 046a/13,
048b/03, 051b/10, 052b/03, 058b/03,
098b/03, 101a/06, 136a/07, 162a/15,
174b/03, 183a/15, 205b/09, 247b/04,
254b/11, 270b/13, 276a/06, 290a/08,
290a/09, 290a/11, 291b/13, 302a/01,
302a/08, 302a/11, 302a/12, 314a/06,
318b/15, 323b/11, 332b/15

b.- urdı (iş b.) 018b/13

b.- ursa 026b/01

b.- ursañ 272a/07

b.- ursın 125b/08

b.- ursız 106b/13, 225b/07

b.- ursuz 203a/02

2. (-e) Gelmek, gitmek, geçmek, girmek.

b.- dı 046a/07, 159a/02

3. (Saygılı ifâdede verilen, ikram edilen bir şeyi) Almak, kabul etmek, yemek vb.

b.- dı 047a/10

4. (Saygılı ifâdede) “Etmek, eylemek, yapmak” anlamında yardımcı fiil olarak kullanılır.

b.- dı (eyle b.) 095a/05

5. (-i) (Saygılı ifadede verilen, ikram

edilen bir şeyi) Almak, kabul etmek,
yemek vb.

b. 225b/03

b.- a 231b/05

buz: -4- [T.] Suyun donmuş hâli.

b. 103a/10, 332b/01

b.+ ı 067b/03, 107b/13

bühtân: -3- [A.] Bir kimseyi yapmadığı
bir şeyi yapmış olmakla itham etme,
iftira.

b. (b. eyle-) 290a/04

b.+ ıdı 249b/06

b.+ ımış 093b/15

bükül: -8- [T.] Eğilmek, yaşlanmak.

b.- di 103a/07

b.- miş 136b/08, 139b/07, 266b/13

b.- medi 143b/05

b.- mesün 143b/11

b.- üpdururdu 143b/03

b.- ürdi 247a/08

bülbül: -3- [F.] Çok güzel öten, sesinin
güzelliğiyle meşhur küçük kuş.

b. 147b/08

b.+ cük 147b/12, 147b/13

bünyād : -1- [F.] Esas, temel.

b.+ ıdur 288a/01

bürhân: -2- [A.] Kanıt, delil.

b.+ ı 006b/02

b.+ ıydı 279a/12

büsbütün: -1- [T.] Tam anlamıyla,
tamamen.

b.+ idi 014a/09

büt: -8- [F.] Put.

b. 306b/05; (b. edin-) 017a/14

b.+ e 140b/01, 306b/02, 306b/05

b.+ i 139b/13, 139b/14, 140a/07

büt-hâne: -1- [F.] Puthane, tapınak.

b. 148a/12

bütün: -1- [T.] Eksiksiz, tam.

b. 014a/12

büyi- / büyü: -6- [T.] 1. Yetişmek,
çocukluğunu geçirmek.

b.- di 069a/12, 101a/01, 215a/13

b.- düm 118a/14

b.- müşidi 181a/06

2. Çoğalmak, miktarca fazlalaşmak.

b.- r 037b/10

büyük: -2- [T.] İri, kocaman.

b. 105a/07, 207a/15

büzil: -1- [T.] Toplanarak daralmak,
kısalmak.

b.- irdi 171a/02

C

câhil: -18- [A.] 1. Okuyarak bilgisini
ilerletmemiş, tahsil görmemiş, bilgisiz
(kimse).

c. 295b/09, 295b/13

c.+ den 216a/06

c.+ i 096b/07, 232a/09

c.+ ler 216a/05, 229b/03, 234b/01,
281b/04

c.+ lerden 287b/02

c.+ lerüñ 211a/10, 247b/05

c.+ rağı 232a/07

2. Bilmeyen, habersiz (kimse).

c. 065b/11, 123b/11, 133b/01,

c.+ dür 123b/07

câhilâne: -1- [A. + F.] Cahil olana yakışır
şekilde, cahilce.

c. 054b/15

câmedân: -1- [F.] Kol ve yaka kenarları
sırmayla, ipekle işlenmiş, bir çeşit kısa
yelek.

c. 158b/12
cân: -138- [F.] 1. Can, ruh.
c. 026b/07, 029a/13, 030b/09, 033b/11, 035a/09, 046a/03, 096a/13, 106b/08, 133b/06, 199a/07, 207b/04, 259a/15, 259b/03, 259b/06, 260a/08, 276a/08, 281a/06, 330b/02; (c. dart- “can çekişmek”) 029a/12, 068a/13, 244b/13, 244b/14; (c. ısmarla- “ölmek”) 106b/05, 142a/02, 166b/04, 199a/09, 200b/14, 201b/08206a/07, 220a/13, 249a/06, 308a/07; (c. vër- “ölmek”) 017b/01, 068a/12, 068b/14, 68b/12, 068b/13, 070b/08, 086b/13, 092b/06, 110b/13, 133b/08, 138b/13, 147b/01, 170a/10, 91b/14, 197b/15, 208a/07, 214b/02, 214b/03, 221b/14, 232a/05, 238b/12, 241a/10, 248b/15, 254a/09, 257a/11, 288a/11, 304a/01, 307a/06, 333a/11
c.+ ı 068b/12, 086b/11, 099b/13, 100a/14, 207b/04, 244b/14, 252b/03, 254a/08, 260a/08, 260a/11, 280a/03, 289a/07, 290a/02; (c. çık- “ölmek”)142a/01, 214b/08, 279a/07
c.+ ıla 098a/05
c.+ ın 057a/05, 070b/15, 099b/10, 133b/09, 251a/04, 251a/08, 292a/09, 310a/05; (c. al-) 310a/03
c.+ ina 131b/11
c.+ ını 257b/08
c.+ lar 122b/04, 227b/11, 255a/14, 260a/07, 311a/07
c.+ lara 260a/05
c.+ larına 255a/14, 260a/04
c.+ ları 015b/01, 260a/03, 270b/09, 317b/01
c.+ ların 251a/04

c.+ laruñ 281a/05
c.+ um 025a/07, 068b/13, 070b/14, 130b/12, 131b/08, 138b/12, 170a/02, 320a/10,
c.+ uma 187a/07, 258a/11
c.+ umdur 097b/07
c.+ umı 258a/10
c.+ uñ 077a/03; (c. al-) 087a/14
c.+ uña 263b/10
c.+ uñuzı 068b/10
2. İsteyerek, yürekten bir işi yapmak.
c.+ ıla 273b/14
3. İç, yürek.
c.+ ına 038a/15, 065b/13, 159b/06, 198b/02, 222b/04, 238b/13
c.+ um 005b/05, 005b/06, 322a/07
c.+ uma 198b/08
4. Hayat, yaşam.
c.+ ina 236b/03, 330b/04
c.+ umuzı 020a/11
5. Sevgili, sevdiğim.
c.+ um 295b/02, 303b/12
cânsuz: -1- [F. + T.] Canını yitirmiş, ölmüş.
c. 156b/06
cânavar: -7- [F.] Vahşi, yırtıcı hayvan.
c. 064a/03, 208a/08
c.+ cuqlar 081a/02
c.+ dan 191b/04
c.+ lar 208a/09
c.+ lara 064a/03
c.+ ları 050b/14, 090a/06
cân alıcı: -1- [F. + T.] Azrail.
c. 185a/06
câsūs: -2- [T.] Başkalarına ait sırları belli bir maksatla araştırıp öğrenen ve haber veren kimse.

c. (c.u'l-ķulüb) 233a/13
c.+ ıdur 234a/01
cāzū: -2- [F.] Cadı.
c. 127a/02
c.+ yıdı 327b/09
cāzūlık: -4- [F. + T.] Cadılık.
c. 222a/07, (c. eyle-) 222a/10
c.+ a 327a/14
c.+ um 222a/14
cebbār: -2- [A.] Zor kullanan kimse,
zorba.
c. (c.-ı 'ālem) 305b/02
c.+ ıdı 033a/14
cebbārılık: -2- [A. + T.] Zorbalık.
c. 046a/03, 130b/01
cefā: -4- [A.] Eziyet, sıkıntı, eza,
cevr.
c. 324b/13; (c. eyle-) 282b/01
c.+ sı 330a/14
c.+ yıla 213a/01
cehd: -25- [A.] Çalışıp çabalama,
uğraşma.
c. 121b/13, 233a/08, 327a/03; (c. ét-) 035a/11, 044a/07, 121a/05; (c. eyle-) 007b/02, 034b/02, 035a/09, 100a/05, 103b/08, 120a/10, 134b/09, 156a/04, 171a/04, 171a/06, 199a/03, 236a/13, 241b/08, 246b/11, 257b/10, 277a/02, 277b/13, 286a/06, 296b/09
cehdlik: -3- [T.] Çalışıp çabalama durumu, çalışkanlık.
c.+ ıyladur 281a/12
c.+ la 264a/13
c.+ suz 264a/14
cehl: -4- [A.] Bilgisizlik, cahillik,
cehalet.
c. 234a/13, 312b/14; (c.-i maḥẓ)

132b/01
c.+ dür 195a/05
celāl: -5- [A.] Yücelik, büyüklük,
ululuk.
c. 201a/01
c.+ üñ 006a/10, 138b/12, 247a/08
celālet: -1- [A.] Yücelik, büyüklük,
ululuk.
c.+ ini 264a/10
cellād: -2- [A.] İdam hükmünü
yerine getirmekle görevli kimse.
c. 022b/12
c.+ ı 289b/14
celve: -2- [A.] Naz, işve.
c. (c. eyle-) 217b/11; (c. ét-) 249a/05
cem': -10- [A.] Toplama, toplanma,
bir araya gelme, getirilme.
c. 228a/14; (c. eyle-) 002a/15, 006a/07,
126b/06, 187a/05, 281a/05; (c. ol-) 022b/08, 069b/02, 137b/15, 266b/03
cemā'at: -14- [A.] Bir yere bir amaç için
toplanmış insan kalabalığı.
c. 023b/02, 025a/04, 106a/07, 192a/06,
231b/01, 241b/06, 328a/01; (c.-ı dervīşler) 321b/04
c.+ den 057b/04
c.+ e 029b/08
c.+ idi 162b/11
c.+ ile 081a/12, 325b/12
c.+ ini 118a/05
cemāl: -16- [A.] Güzellik.
c. 020a/13, 276b/07, 279b/12
c.+ i 238a/13, 260a/14
c.+ idi 217a/15, 299a/08
c.+ in 189a/15
c.+ ine 106b/08, 291a/04
c.+ ini 102a/07, 121b/01, 140b/06

cem'iyet: -2- [A. + A.] Topluluk, kalabalık.

c. 108b/12, 177a/02

cenāze: -34- [A.] Gömülmek üzere hazırlanmış ceset, ölü, mevta.

c. 112b/11, 195b/05, 232a/02, 258a/01, 306a/03

c.+ den 100a/03

c.+ dür 232a/02

c.+ m 195b/04

c.+ nüñ 133b/15, 134a/01

c.+ sin 100a/05, 133b/14, 147b/11, 162a/13, 166b/04, 192a/09, 192a/11, 241a/11, 257b/15, 258a/05

c.+ sine 082b/13, 100a/01, 112b/09, 117a/05, 147a/08

c.+ sini 099b/15, 100a/02

c.+ siyile 082b/11

c.+ ye 023a/11, 117a/07, 117a/08, 147b/12, 166b/05

c.+ yi 134a/02

ceng: -3- [F.] Savaş, harp, muharebe.

c. (c. eyle-) 140a/03, 140a/04

c.+ lerinden 239b/04

cennāt: -1- [A.] Cennetler, uçmaklar.

c. (c.-ı 'adn "cennet bahçeleri") 021b/01

cere: -2- [<Ar. *cerr*] Para, nafaka.

c. 149b/08

c.+ mi 149b/13

cerrāh: -5- [A.] 1. Osmanlı Devleti'nde alışlagelmiş saç kesme, tıraş etme vb. işlerinin yanı sıra küçük cerrahî operasyonları yapan kimse.

c. 075b/06, 075b/08, 075b/09, 169a/11

c.+ a 075b/08

ceşte: -1- [F.] Çöğür gibi altı kırıklı, yuvarlak, kolu kısa, perdeleri sık, eski bir çalgı.

c. 179a/13

cevāb: -122- [A.] Yanıt.

c. 012b/15, 013b/14, 023b/11, 035b/03, 042b/06, 051b/08, 071a/08, 077a/07, 095a/02, 106b/11, 106b/13, 110b/10, 115a/12, 159a/14, 166b/01, 172b/11, 180a/14, 209a/01, 220b/14, 247a/14, 255b/02, 292b/02, 292b/08, 328b/03; (c. ol-) 237b/05; (c. vèr-)

008b/14, 009a/10, 014a/06, 020b/14, 021a/13, 022a/01, 026a/06, 028a/05, 029a/03, 032a/13, 037b/04, 041a/01, 043a/07, 044b/15, 046a/13, 054b/11, 055a/03, 058b/04, 062b/02, 065b/11, 071a/01, 075b/15, 076a/12, 077a/07, 087b/04, 102a/12, 105a/07, 107a/01, 107b/04, 111b/04, 112a/15, 115a/15, 116a/12, 116b/01, 118a/15, 122a/01, 126b/05, 128a/12, 128b/15, 129b/15, 148a/15, 152a/01, 159b/08, 159b/11, 159b/12, 159b/13, 160a/03, 160a/04, 165b/10, 166a/04, 178b/08, 178b/09, 181a/13, 181b/12, 187b/08, 181b/15, 187b/06, 189a/03, 203a/03, 206b/03, 215b/07, 218a/13, 225a/07, 232a/07, 239a/07, 239b/07, 241b/03, 242b/04, 242b/06, 242b/07, 244b/09, 258a/07, 258a/09, 258a/10, 258b/13, 270b/12, 276b/11, 277a/03, 277a/02, 306a/11, 316b/12, 328a/10

c.+ dı 242b/09

c.+ ı 237b/03, 244b/05, 247a/04, 262a/02

c.+ in 084b/07, 159b/10, 178b/07,
183a/03, 184a/03, 187a/08, 322a/01

c.+ ını 061a/06

c.+ um 015a/08

cevāhir : -11- [A.] Cevherler.

c. 020a/10, 020b/01, 089b/03,
162b/07

c.+ e 020b/04

c.+ idi 089a/13

c.+ in 234a/15

c.+ ler 019b/07, 238a/15

c.+ lerüñi 238b/01

cevher: -5- [A.] Var olan bir şeyin özü.

c. 090a/07, 091b/13, 092b/13, 092b/14

c.+ i 090a/03

cevher-fürüş: -3- [A. + F.] Mücevher
satan kimse, kuyumcu.

f. 092b/14

f.+ a 091b/13, 092b/14

cevlān: -1- [A.] Gezme, gezinti.

c. (c. kıt-) 026b/14

ceza': -1- [A.] Sabırsızlık gösterme,
şikayet.

c. (c. et-) 151a/12

cezā: -2- [A.] Suç işleyen bir
kimseye suçunun derecesine göre verilen
acı karşılık.

c.+ sı 334a/03, 334a/07

cezb: -1- [A.] Kendine çekme.

c. (c. eyle-) 301b/14

cıġan: -2- [T.] Cimri.

c. 075b/05, 075b/10

cıġanlıġ: -1- [T.] Cimrilik.

c.+ umdandır 075b/05

cidd: -1- [A.] Gerçekten, hakikaten,
sahiden.

c. 327a/03

ciftlendür: -1- [T.] Evlenmek, eş olarak
almak.

c.- gil 289b/10

ciger: -5- [F.] Baġır, iç.

c. 271b/03, 282a/01

c.+ i 143a/14

c.+ in 314a/06

c.+ inüñ 006b/04

ciger-küşe: -2- [F.] Çok sevilen kimse,
ciġerpare.

c.+ m 020a/15

c.+ si 008a/12

cihān: -19- [F.] Dünya.

c. 127a/01, 175b/11, 238b/03, 254a/01,
304a/04, 304a/05

c.+ a 048b/15, 052b/06, 264b/08

c.+ da 082a/14, 193b/14, 194a/02,
279a/06

c.+ dan 031a/07, 052b/06

c.+ ı 080b/05, 123a/04, 126b/01

c.+ uñ 158a/03

cihet: -1- [A.] Yön, taraf.

c. (c. ötrü) 328a/02

cilā: -1- [A.] Bir şeyin üzerine
parlaklık vermek için sürülen madde.

c. (c. ur- "parlatmak") 103b/07

cinnī: -2- [A.] Dini inanışa göre
duyularla kavranamayan, insanlar gibi
irade ve anlama yeteneğine sahip, ilahi
emirlere uymakla yükümlü tutulan
yaratık.

c.+ lerdenedi 115b/02

c.+ leri 278b/03

cins: -1- [A.] Tür.

c.+ üñ 110a/06

cömerd : -15- [F.] Eli açık kimse,
kerim.

c. 039a/10, 136a/04, 140b/01,
148b/07, 182a/13, 225b/04, 227a/15,
246b/07, 303a/01

c.+ dür 181b/05

c.+ idür 062a/01

c.+ ise 061b/14

c.+ lerindenidi 293b/01

c.+ lerüñ 061b/15

cömerdlük: -19- [F. + T.] Eli açıklık.

c. 194b/13, 228b/08, 255a/01,
293a/11, 302a/14, 302a/15; (c. eyle-)
086a/11

c.+ dan (c. artuğ) 229b/06

c.+ dur 270b/15

c.+ ı 094a/01, 157b/12, 228b/06

c.+ um 228b/09, 228b/12

c.+ umı mı 228b/08

c.+ uñ 174a/07, 228b/11, 228b/13

c.+ uñu mı 228b/09

cörüt: -1- [T.] Çömmek.

c.- miş 300b/09

culhalık: -2- [T.] Dokumacılık.

c. 308b/12; (c. ét-) 309a/06

cum'a: -8- [A.] Haftanın altıncı günü.

c. 067b/01, 176a/04, 176b/06,
241a/13, 245b/07, 245b/10, 291b/05

cüş: -1- [F.] Coşma, coşkunluk.

c.+ a (c. gel-) 333b/07

cübbe: -1- [A.] Elbise üstüne giyilen,
bedeni uzun ve bol, yenleri geniş,
dügmesiz giyecek.

c.+ sin 014a/04

cühüd / cühüz: -41- [F.] Yahudi.

c. 033b/13, 033b/14, 034a/01,
034a/05, 034b/10, 059a/06, 083a/08,
166b/06, 175a/05, 177a/07, 177a/09,
192a/10, 222a/07, 222a/08, 222a/09,

222a/12, 222b/02, 222b/05, 274b/05; (c.
eyle-) 035a/02; (c. ol-) 312a/13

c.+ a 155b/09, 155b/11, 222a/12

c.+ dur 034b/14, 155b/07, 312a/11

c.+ lar 034b/13, 059a/07, 059a/12,
059a/13, 059b/02, 195b/01

c.+ lara 059b/02

c.+ mıdur 034b/11

c.+ sını 312b/01

c.+ uñ 033b/12, 034b/09

cümle: -97- [A.] 1. Bütün, hep, tüm.

c. 020a/04, 020b/15, 022b/08,
025a/07, 029a/07, 036a/04, 036b/10,
043b/07, 057b/14, 057b/15, 066b/13,
100b/06, 102b/10, 110a/03, 120a/07,
121b/12, 121b/14, 122a/04, 125a/09,
127a/10, 128b/05, 128b/10, 128b/13,
129a/10, 130b/02, 131b/09, 132a/13,
134b/06, 149b/14, 152a/12, 190a/09,
202b/09, 217a/10, 227b/12, 227b/15,
229b/09, 229b/12, 229b/15, 233a/10,
234b/04, 236a/03, 236a/06, 244a/03,
250b/09, 253a/09, 253a/10, 255b/06,
255b/08, 255b/12, 259a/01, 259b/01,
262a/08, 271a/01, 271a/06, 271a/08,
274b/15, 278a/02, 281a/15, 282a/03,
287b/11, 292a/03, 292b/13, 297b/02,
306b/15, 307a/02, 333b/12; (c.-i vâcibât)
006a/07; (c.-i 'avâyık) 271a/03; (c.-i
'ulüm) 006b/13, 230b/04; (c. ħalâyık)
008a/12

2. Herkes, hepsi, her şey.

c.+ müz 020a/08

c.+ ñüzden 250a/12

c.+ si 012b/03, 018b/15, 019b/04,
057a/03, 068a/12, 091a/10, 093b/08,
123b/04, 132a/06,

132a/12, 135b/09, 204a/01, 236a/13
c.+ sin 075a/08, 133b/04, 238b/10,
247b/06

c.+ sinüñ 006b/14, 120a/08

cür' a: -1- [A.] Yudum, bir yudum.

c. 227b/08

cüvânmerd: -3- [F.] Temiz, asil ve cömert yaratılışlı, mert, yiğit kimse.

c. 243a/04, 313b/13

c.+ lerindenidi 314b/08

cüz / cüzv: -6- [A.] Bir bütünü meydana getiren kısımlardan her biri, kısım, parça.

c. 297a/05

c.+ idür 302a/11

c.+ leri 297a/07, 297a/11, 297a/12

c.+ üñe 274a/15

cüzâm: -1- [A.] İnsan vücudunda yer yer lekeler veya çıbanlar ve yaralar şeklinde beliren, çok bulaşıcı, iyileşmesi güç bir deri hastalığı, miskin hastalığı, lepra.

c. 290a/05

Ç

çabala-: -1- [T.] Güç bir işi yapmak için çalışıp uğraşmak, gayret sarfetmek, didinmek.

ç.- rıdı 086b/09

çadır: -15- [T.] Barınmak maksadıyla kolayca sökülüp taşınabilir barınak.

ç. 019b/02, 019b/13, 057a/15,
070a/07, 070a/08, 161a/09

ç.+ a 019b/03, 019b/08

ç.+ dan 032b/04

ç.+ ı 019b/04, 019b/06, 019b/14

ç.+ ina 057b/10

ç.+ inuñ 131b/15

ç.+ umı 116a/06

çağır-: -31- [T.] 1. Bağırarak, haykırmak.

ç.- dı 027a/10, 034b/09, 058a/04,
065b/09, 067a/07, 177a/04, 197a/15,
198a/09, 242b/06, 248a/05, 248b/12,
293b/13, 294a/06, 310a/01, 316a/14,
324b/02, 324b/03, 332a/12

ç.- sa 035b/11, 146a/15

ç.- up 289a/09

ç.- ur 010a/06, 263b/06

ç.- ursañ 248b/13

2. Herhangi birinin bir yere gelmesini istemek, davet etmek.

ç.- an 316a/14

ç.- asın 022a/06

ç.- dı 010a/07, 025b/08

ç.- mağıla 028b/08

ç.- mayubilürseñ 022a/06

ç.- salar 146b/01

çağla-: -1- [T.] Su, köpürerek ve ses çıkararak coşkun bir biçimde akmak.

ç.- r 122b/14

çağırış-: -1- [T.] Hep birden bağırışmak.

ç.- urlar 223a/03

çak-: -1- [T.] İfşa etmek.

ç.- duñ 041b/11

çakmak: -1- [T.] Vurma, sürtme gibi yollarla çıkarılan kıvılcım veya alev aracılığıyla istenilen şeyi tutuşturmaya yarayan küçük alet.

ç.+ dan 037b/09

çal-: -8- [T.] Herhangi bir enstrümandan ses çıkarmasını sağlamak.

ç.- ardı 108a/02, 179a/13, 215a/15

ç.- arıdı 031b/08, 215b/01

ç.- duğı 031b/08

ç.- maķ 215a/14
ç.- mayınca 122a/14
çalab / çalap: -120- [T.] Tanrı,
Allah.
ç. 011a/15, 017b/07, 023a/04,
026a/06, 026a/09, 026b/10, 036b/01,
036b/07, 036b/08, 048b/12, 050a/12,
052b/03, 061a/06, 061a/08, 064b/07,
084b/11, 086a/11, 087a/09, 087a/12,
097a/15, 106a/03, 106a/06, 107a/14,
107b/01, 117b/04, 117b/08, 118a/10,
118b/15, 119a/11, 119b/13, 119b/14,
119b/15, 120b/01, 121a/06, 141a/13,
142a/03, 175b/07, 203a/10, 212a/11,
212a/12, 216b/02, 232b/04, 240b/05,
244b/08, 245a/03, 245a/04, 245a/05,
249b/01, 249b/02, 276b/02, 283a/13,
284b/13, 306b/03, 319a/14, 319b/04,
323a/08, 325b/02
ç.+ a 037a/07
ç.+ dan 032b/08, 268a/14
ç.+ ısı 056a/12
ç.+ um 007b/12, 010a/09, 014b/04,
016a/08, 019a/11, 023a/04, 027a/01,
037b/11, 041b/15, 054b/09, 057a/09,
061b/15, 062a/02, 064b/06, 070b/07,
070b/13, 071a/08, 073b/10, 073b/13,
079b/13, 080a/01, 080b/10, 081a/10,
084a/04, 087a/10, 088b/08, 090b/14,
104b/01, 117b/14, 118a/06, 120b/09,
121a/15, 134a/10, 140a/13, 142a/03,
149b/14, 166b/14, 168b/11, 170a/02,
176b/07, 178a/01, 178b/13, 243b/04,
257a/07, 258a/10, 258b/05, 268b/02,
282b/03, 306b/04
ç.+ uma 039b/13, 103b/10, 247a/10
ç.+ umdan 117b/12

ç.+ umı 119b/12
ç.+ umıla 121a/14, 166b/13
ç.+ umuñ 057a/02, 086b/10
ç.+ uñ 174b/08
çalgu: -2- [T.] Musiki aleti,
enstrüman.
ç.+ lara 023b/15
ç.+ ların 193b/15
çalu: -1- [T.] Ağaçtan küçük, cılız,
dalları çok sık ve çatalı, odunumsu bitki.
ç.+ yı 263b/04
çanaķ: -13- [T.] Pişirilmiş topraktan
yapılma yayvan kase.
ç. 053b/09, 093a/08, 131a/13,
138a/04, 218b/02
ç.+ a 038a/10, 038a/12
ç.+ dan 005a/10
ç.+ ı 218a/15, 218b/01, 218b/06
ç.+ uñ 218a/14
çar: -6- [T.] Baş örtüsü, çarşaf.
ç.+ ı 050b/01, 050b/02, 050b/03
ç.+ m 039a/01, 050b/01
çäre: -10- [F.] 1. İlaç, deva, tedbir.
ç. 020a/01; (ç. ol-) 019b/15, 020a/03
2. İstenen noktaya varmak, bir engeli
aşmak için tutulması gereken yol, çıkar
yol, çözüm.
ç. 020b/02, 042b/02, 134a/01, 159b/12,
263b/11; (ç. bul-) 269b/10
ç.+ m 263b/11
çāresüz: -2- [F. + T.] Başka çıkar yol
bulamayarak, ister istemez, mecburen.
ç. 221a/01; (ç. ol-) 250a/02
çāşnī / çeşni: -2- [F.] Çeşni, lezzet, tat.
ç. 157b/03
ç.+ sini 079a/07
çat-: -1- [T.] (Kaş için) Uçlarından

birbirine bitişmek.

ç.- up (kaşın ç. “kızmak, öfkelenmek”) 249a/03

çatuk: -1- [T.] (Kaş için) Uçlarından birbirine bitişmiş, çatılmış.

ç.+ mıdı 014a/06

çavuş: -2- [T.] Devlet teşkilatında askeri alanda çeşitli hizmetler yapan görevli.

ç. 163a/08

ç.+ laruñ 094a/04

çayır: -1- [T.] Otlak veya merada biten otların adı.

ç. 217b/03

çegâne : -1- [F.] Çengilerin raksederken kullandıkları, yarık ucuna pullar takılmış bir ağaçtan ibaret usul vurma aleti, çağana.

ç.+ ye 023b/15

çegzin-: -1- [T.] Dönmek, dolaşmak.

ç.- di 188a/12

çek-: -46- [T.] 1. Uzaklaştırmak, ayırmak, kaldırmak.

ç. 113a/03, 325a/09

ç.- di 113a/02, 325b/13

ç.- üp 007b/04

2. Asılmak.

ç.- di 198a/03, 301a/01

ç.- düm 107b/14

ç.- eridi 182a/11

ç.- erin 088a/11

ç.- eyin 311a/04

ç.- üpdururdu 113a/06

3. Yapmak, katlanmak, dayanmak.

ç.- di (söze çek- “sorguya çekmek”) 054b/01; (riyâzet ç. “perhiz yapmak”) 230b/12

ç.- diler (ğavğâ ç. “şiddetli tartışmaya,

kavgaya katlanmak”) 304a/15;

(zaḥmetler ç. “güçlülükle karşılaşmak, sıkıntıya katlanmak”) 304b/01

ç.- düginden (mücâhede ç. “mücadele etmek”) 119b/02

ç.- dük (emek ç. “bir işte çok çalışarak yorulmak”) 324a/02

ç.- düm (riyâzet ç.) 266a/08

ç.- e 211a/06, 300a/03

ç.- er (riyâzet ç.) 137a/06; (zaḥmet ç.) 029a/13

ç.- erdi (karnı ç.) 324b/01; (zaḥmet ç.) 261a/02

ç.- eridi 101a/11

ç.- erseñ (zaḥmet ç.) 034a/15

ç.- ersin 283b/03, 329a/15; (zaḥmet ç.) 148b/04

ç.- gil (riyâzet ç.) 051b/15

ç.- medin (zaḥmet ç.) 283b/02

ç.- medin (zaḥmet ç.) 283b/02

ç.- mege (belâ ç.) 304b/03

ç.- mekden (riyâzet ç.) 322a/09

ç.- meye (zaḥmet ç.) 044a/05

ç.- meyedüñ (zaḥmet ç.) 078a/04

ç.- meyince (dīvār ç. “uzak durmak”) 086a/10

ç.- üp (raḥmet ç.) 268a/03; (zaḥmet ç.) 274a/09

ç.- üpdururdu (zaḥmet ç.) 278a/05

4. (Bir hayvanı veya aracı) Bir yere sürmek, sürüp götürmek.

ç.- e (çeke ç.) 079b/05, 323b/04

ç.- erleridi 205a/04

5. Manen etkisi altına alıp sürüklemek, alıp götürmek.

ç.- e 099b/08

ç.- erlerise 281b/13

6. Sürmek.
ç.- erse (sürme ç. "sürme sürmek")
322a/12
çekdür-: -1- [T.] Eziyet çektirmek,
zorluğa maruz bırakmak.
ç.- eyim (266a/14)
çekil-: -1- [T.] (Duvar için) Bir şeye
engel teşkil edecek şekilde konulmak.
ç.- miş 249b/15
çekin-: -1- [T.] Arzulamak.
ç.- ür 088a/11
çekirdek: -1- [T.] Meyvelerde bulunan,
sayısı bir veya daha fazla olabilen, sert
kabuklu tohum.
ç.+ in 135b/13
çekiş-: -9- [T.] 1.Tartışmak.
ç.- di 032b/09, 088b/13
ç.- diler 195b/02
ç.- düklerin 153a/09
ç.- ecekdür 061a/08
ç.- meñ 195b/03
ç.- ürler 085b/06
2. Birbirine üstün gelmek için
karşılıklı mücadele etmek, didişmek.
ç.- ürdi (ber-â-berlik ç.) 297b/13
ç.- ürsin (ber-â-berlik ç. "beraberlik
iddiasında bulunmak") 298a/05
çeküc: -1- [T.] Madenleri dövme vb.
işlerde kullanılan saplı bir el aleti.
ç.+ iyile 103b/06
çemen: -4- [F.] Çimen, yeşillik yer.
ç. 147b/04, 217b/03
ç.+ ler 248a/11
ç.+ lerinden 147b/04
çeng: -1- [F.] Harba benzeyen bir
çeşit telli çalgı.
ç. 023b/15

çengâl: -1- [F.] Kuşların parmak
uçlarında bulunan keskin kıvrık tırnaklar,
pençe.
ç.+ umı 258a/03
çepel: -1- [T.] Küçük bir parça.
ç. 189a/11
çerez: -1- [F.] Yemekten
sayılmayan, aralarda yenen öteberi.
ç. 230b/14
çeri: -21- [T.] Asker.
ç. 079b/02, 079b/04, 160b/09, 178a/05
ç.+ den 020b/04
ç.+ dür 004a/03, 211b/10
ç.+ lere 304b/1
ç.+ lerinden 004a/03
ç.+ si 004a/03, 116b/12, 116b/15,
149a/15
ç.+ sin 149b/01, 149b/03, 211b/10
ç.+ sinde 302b/14
ç.+ sinden 066b/01
ç.+ sine 140b/02
ç.+ sinüñ 230a/09
ç.+ yi 004a/04
çeşm: -1- [F.] Göz.
ç. 325a/11
çeşme: -2- [F.] Herkesin
yararlanması için yapılan, borularla gelen
suyun bir oluktan aktığı, yalaklı su
hazinesi, pınar.
ç. 296a/11
ç.+ de 222b/09
çetük: -4- [T.] Kedi.
ç. 053b/11, 268b/11; (ç. bigi) 268b/11
ç.+ den 268b/10
çevre: -6- [T.] Yakın olan yerler,
etraf, civar
ç. 133b/13, 217a/02, 220a/11

ç.+ si 217b/03, 296a/11
ç.+ sine 228a/05
çık-: -219- [T.] 1. (Bulunduğu yerden) Dışarıya varmak, içeriden dışarıya doğru gitmek.
ç. 053b/02
ç.- a 022b/15; (câni ç. “yorulmak”) 086b/11
ç.- adururken (câni ç.) 279a/07
ç.- alum 331a/12
ç.- am 246b/12
ç.- amadı 032b/04
ç.- ar 090b/04,
ç.- ardı 031a/12, 067a/13
ç.- arıdı 042b/11, 232a/02, 313a/15
ç.- arken (câni ç.) 142a/01
ç.- arlar 245b/08
ç.- arsa 280b/08; (elinden ç.) 044a/04
ç.- asın 284a/15
ç.- dı 024a/07, 032a/08, 033b/04, 039a/06, 041b/10, 046b/13, 057b/08, 061b/04, 067b/13, 081b/06, 090a/15, 090b/08, 092a/09, 092a/15, 101a/10, 106b/03, 149a/03, 154a/15, 192a/10, 201a/09, 201b/07, 215b/01, 217a/01, 218b/03, 226a/06, 245b/08, 248a/10, 269b/04, 277a/03, 291a/05, 291b/06, 291b/07, 298a/06, 298b/11, 317a/01, 328a/15; (câni ç. “ölmek”) 214b/08, 279a/07; (karşu ç. “bir düşünceye katılmamak, cephe almak”) 039b/07, 103a/06, 179b/11; (söz ç. “ortalıkta bir söylenti dolaşmak”) 045a/13; (çileden ç. “çile süresini bitirmek”) 215b/04; (gönli elden ç. “aşık olmak”) 220b/06
ç.- dılar 019b/08, 041b/06, 041b/10, 057a/03, 324a/02; (karşu ç.) 069a/03

ç.- dışa (câni ç.) 244b/14
ç.- dıydı 214b/04
ç.- dum (şâfi ç.) 130a/12
ç.- duğı (söz ağzından ç. “söz söylemek”) 143a/06
ç.- duğında 105a/08
ç.- dum 079a/08, 094a/11, 095b/03, 118b/03, 131b/02, 140b/04, 147a/05, 219b/14, 246a/04, 246b/12, 272b/14, 277a/05, 309b/01
ç.- dumıdı 117b/10, 231b/10
ç.- ğıl 027a/02
ç.- ıcağ 101b/12, 170a/03, 198b/12; (câni ç.) 099b/13
ç.- mağ 063a/13, 132b/08, 284b/15
ç.- mağdan 122b/14
ç.- masa 291b/06
ç.- mayadı 035b/12
ç.- mayupdururdu 289a/05
ç.- madı 008b/12, 138b/01, 175b/14, 241b/09, 267b/07
ç.- maz 090b/06, 144a/04, 177a/01
ç.- mazdı 168a/01, 176b/15
ç.- miş 199a/10, 326a/09; (ç. ol-) 023a/04
ç.- uñ 057a/02, 331a/09
ç.- up 148a/11
2. Yukarı doğru gitmek, yüksekteki bir yere erişmek, tırmanmak.
ç. 088a/14, 183b/05
ç.- ar 022b/02, 332a/07
ç.- ardı 311a/09
ç.- ar idi 033b/14
ç.- dı 022b/09, 035a/04, 135a/12, 168a/15, 208b/08, 214a/02, 214a/08, 241a/08, 241b/10, 288a/03, 299a/10, 311a/05
ç.- dılar 139a/15, 223a/15

ç.- dum 224a/14
ç.- dumıdı 208b/10
ç.- ğıl 088b/09
ç.- maduķ 131b/05
ç.- maķ 082b/04
ç.- masun 022b/04
ç.- sañ 228b/15, 240b/09
ç.- up 021a/02
3. Ortaya çıkmak, görünür olmak.
ç.- a 022b/15, 050b/01, 051b/07, 158a/11
ç.- ageldi 042a/15, 045a/15, 046a/07,
050b/15, 066b/06, 105a/04, 223b/15,
224b/02, 242b/03
ç.- asın 246b/13
ç.- dı 080b/05, 158a/12, 163a/14,
214a/05, 225b/11
ç.- sun 035b/11
4. Uzaklaşmak, kurtulmak, aklından
silme, inancından vazgeçmek.
ç.- a 072b/02; (elden ç. “kaybedilmek”)
324a/13
ç.- alar (îmāndan ç.) 123b/04
ç.- ar 003b/12, 306b/11
ç.- asın (şübhelerden ç.) 086a/13
ç.- dı (gözinden ç. “rağbet görmemek,
gönlü dünyadan soğumak”) 148b/05,
167a/12, 198b/08
ç.- madı (içümden ç.) 199b/07
ç.- maduķdur 091b/04
ç.- mağa (yoldan ç.) 139b/08
ç.- mağıl (yoldan ç.) 125b/10, 129b/02
ç.- maķdur (aradan ç.) 281b/10
ç.- maya (gönlinden ç.) 275a/12, 293a/09
ç.- mayasın (yoldan ç. “doğru yoldan
sapmak, ayrılmak”) 016a/11, 016a/12
ç.- maz (gönlinden vesvese ç.) 173a/13;
(içüñden ç. “unutmamak”) 004b/11

ç.- updur (aradan ç.) 262a/04
5. Etrafa yayılmak, dağılmak.
ç.- ar 037b/10
ç.- ardı 265b/11, 265b/13
ç.- ayıdı 130a/15
ç.- dı 138b/08
ç.- ıcaķ 037b/10
ç.- mayaydı 068a/02
6. (Ses için) Duyulur hale gelmek.
ç.- ardı 333a/14, 333b/01
ç.- ar idi 333a/15
ç.- dı (feryādı göge ç. “sesi her yerde
duyulmak”) 238a/04, 289a/07
ç.- duğın 104b/07
7. (Üstüne) Binmek.
ç.- dı 031a/15,
8. Solmak, rengi atmak.
ç.- dı 053a/14
9. (Hazine veya su vb. için) Bulmak.
ç.- dı 081a/09, 081a/11, 089a/07,
089a/09, 207a/15
10. Gitmek.
ç.- dı 109a/05, 136b/03, 224a/03;
(teferrüce ç. “ferahlamak için gezmeye
gitmek”) 148a/12
ç.- dılar 019b/02
ç.- dıydı 176b/06
ç.- updurur idi 148a/11
11. Niteliğinin sonradan ortaya çıkması,
anlaşılması.
ç.- dı 154a/12
12. (Bir hastalık için) Görülmeye
başlamak.
ç.- dı 290a/06
13. Emrinden, sözünden ayrılmak.
ç.- mağıl 120b/01
14. Akmak.

ç.- madı 219b/09
15. (Tırnak veya kemikler için) Yerinden ayrılmak.

ç.- tı (dırnağı ç.) 201b/15

ç.- updurur idi (omuzı ç.) 250a/06

çıkart- -124- [T.] 1. (Bulunduğu yerden) Dışarı çıkmasını sağlamak.

ç. 059a/15,

ç.- a 081a/09; (yoldan ç. “doğru yoldan ayırmak”) 052a/11

ç.- alum 112b/03

ç.- am 320b/10

ç.- asın 131a/03, 256b/05

ç.- avuz 024a/14

ç.- ayın (yoldan ç.) 259b/14

ç.- dı 014b/12, 027a/10, 034a/11, 039b/07, 045a/02, 050a/06, 057b/11, 061a/13, 061b/10, 075b/08, 081a/05, 094a/12, 100a/04, 102b/13, 104a/08, 114a/02, 147a/10, 156a/06, 169b/09, 169a/12, 182b/10, 201a/15, 222b/14, 291a/01, 297a/02, 318b/14, 329b/09;

(yoldan ç.) 214b/05

ç.- dılar 067a/08, 081a/03, 090a/07, 093b/11, 131a/06, 234a/15, 267b/08, 331b/05, 333a/07

ç.- duğuñ 172a/10

ç.- dum 078a/09, 164a/04, 189a/10

ç.- duñ 189a/12

ç.- madı 298a/04, 298a/06

ç.- mayınca (cānuñuzı ç. “öldürmek”) 068b/10

ç.- u 059b/02

ç.- up 044b/12, 051a/06

ç.- urdum 273a/01

ç.- urdı 040b/02

2. Bir yerden çıkmak zorunda bırakmak,

çıkılmaya mecbur etmek, ihraç etmek, atmak.

ç. 054a/02, 091b/12; (elden ç. “ bir şeyin sahipliğini başkasına geçirmek, yitirmek”) 290a/02

ç.- a 063a/05, 189b/09, 202a/14, 216a/15, 265a/01, 294a/09

ç.- asın 255a/07

ç.- dı 092a/03

ç.- dılar 104a/11, 288b/07, 323b/03, 323b/04, 323b/06

ç.- dum 244b/09, 309a/15

ç.- duñ 038b/14

ç.- ğıl 071a/14, 078a/07, 299b/06

ç.- mağdur 279a/03

ç.- mayınca 173a/14

ç.- sun 092a/14

ç.- uñ 144b/12, 154a/03

3. Giysi, ayakkabı vb.ni vücuttan ayırmak, soymak.

ç. 294a/07

ç.- alar 224b/11

ç.- am 228b/10

ç.- asın 228b/12, 294a/08

ç.- dı 067a/01, 067a/05, 086b/12, 092b/11, 192a/04, , 217a/04, 291a/09, 291b/02, 328b/07

ç.- duğları 182b/08

ç.- dum 084a/01, 224b/01

ç.- duñ 291a/13

ç.- ğıl 109b/03

ç.- mazdı 311b/03

ç.- miş 083b/13, 198b/06

ç.- ursın 083b/14

ç.- uruz 291a/14

4. Kurtarmak.

ç.- dı 269b/12

ç.- dılar 010a/10
ç.- maz 269b/14
5. Yüksek bir yere, gökyüzüne yükseltmek, götürmek.
ç.- dılar 134b/05, 267b/10
ç.- ur 319b/04
6. Yapmak, çekmek.
ç.- dıydı (çille ç. “çilenin sona ermesini beklemek”) 094a/14
ç.- urdı (çille ç.) 320a/06
7. Hesaplamak, hesabını yapmak.
ç.- dum (mālumuñ zekātın ç. “zekatını hesaplatmak”) 236b/14
ç.- sa (zekātını ç.) 237a/09
ç.- uñ 142b/08
8. Devam ettirmek, sürdürmek.
ç.- ursın 017a/03
çıkın: -1- [T.] İçine öteberi, para vb. şeyler konup uçlarından düğümlenmiş ufak bez bohça, çıkı.
ç. 039b/10
çırâğ: -32- [F.] Yağ kandili ve genellikle mum, meşale gibi ışık veren şey.
ç. 027b/15, 046b/12, 051b/05, 053b/10, 130b/05, 239b/02; (ç.-ı millet) 008b/13
ç.+ dur 227b/04
ç.+ ı 008a/11, 020a/14, 028a/01, 051b/05, 053b/12, 060b/06, 103a/06, 112a/01, 227a/01, 228b/02, 228b/03, 235a/03, 240b/08, 315b/07; (ç. bigi) 125a/08
ç.+ ıdur 253a/03
ç.+ ıla 092a/06, 227b/04
ç.+ ın 111b/14
ç.+ ısın 009a/10
ç.+ ları 111b/14, 209b/08

çift: -1- [F.] İki tane.
ç. (ç. ol-) 052a/11
çile / çille: -5- [F.] Bir dervişin, maneviyâtı ile baş başa kalmak için şeyhinin izniyle inzivaya çekilip dünya nimetlerinden el çektiği ve kendisini ibadete verdiği kırk günlük devre.
ç. 094a/14; (ç. çıkar-) 320a/06
ç.+ den 215b/04
ç.+ si 320a/07
ç.+ sinde 320a/08
çirkin: -8- [F.] 1. Fena, kötü.
ç. 125a/15, 136a/01, 189b/09, 189b/14
ç.+ e 317a/10
2. Güzel ve cazip olmayan kimse.
ç. 176b/04, 318a/13
çoğ / çoğ: -213- [T.] Miktarı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan.
ç. 001b/06, 006a/07, 007b/02, 016b/09, 019b/04, 019b/06, 022a/09, 024a/06, 024b/14, 025a/02, 025b/11, 026b/07, 029a/14, 031b/02, 032a/10, 032b/08, 036b/09, 037a/03, 039a/01, 040a/03, 040a/15, 041b/02, 043b/10, 047a/12, 050b/08, 050b/14, 056a/05, 057b/02, 060a/15, 060b/09, 064a/10, 065a/14, 068a/09, 068a/10, 071a/02, 081a/12, 082b/13, 082b/14, 090a/05, 096a/06, 102b/08, 102b/11, 106b/14, 108a/11, 111b/05, 125a/02, 125a/05, 125a/06, 125b/08, 125b/11, 129a/08, 130a/03, 133b/06, 133b/13, 133b/15, 135a/04, 138a/04, 139b/09, 140a/02, 140b/05, 141a/02, 141a/10, 146a/11, 148a/04, 148a/05, 150b/05, 151a/06, 152a/15, 155a/04, 156b/09, 158b/02, 162b/14,

167b/04, 169a/14, 170b/05, 172b/03,
173a/02, 173a/07, 173a/10, 173b/10,
181b/04, 181b/05, 181b/06, 182a/03,
182a/08, 183a/10, 184b/13, 184b/14,
187b/08, 187b/15, 188a/15, 191b/05,
193a/09, 196a/05, 198a/02, 200a/09,
202b/01, 202b/11, 202b/12, 204a/03,
206a/13, 208a/06, 211b/05, 211b/06,
214b/14, 214b/15, 217a/10, 217a/12,
219a/06, 221a/02, 221b/07, 222a/05,
222b/11, 229b/14, 229b/15, 230a/01,
233a/11, 233b/05, 233b/14, 234a/14,
235a/11, 236b/01, 236b/04, 239a/08,
244b/13, 245b/08, 247b/06, 259a/04,
261b/09, 262a/09, 262a/11, 267a/06,
269a/06, 271b/13, 272a/14, 272b/02,
272b/04, 276a/01, 278a/05, 278a/06,
282b/01, 282b/06, 283a/02, 283b/13,
289b/05, 290a/07, 290a/09, 290a/10,
293b/03, 294a/12, 295a/12, 296a/09,
296a/14, 296b/02, 296b/09, 299b/07,
300a/02, 300b/07, 300b/10, 301a/01,
303b/04, 304a/15, 306a/08, 309a/01,
314b/09, 315b/04, 317a/04, 317b/05,
317b/11, 317b/12, 318b/03, 320a/03,
322a/05, 327a/07, 328b/13, 330b/03; (ç.
ol-) 185b/02
ç.+ dur 006b/09, 011a/01, 018b/11,
043b/08, 071a/10, 074b/03, 083a/08,
106b/01, 119a/10, 145a/08, 146b/08,
162a/06, 177b/13, 183a/05, 190a/10,
205b/14, 213a/11, 238b/02, 251b/08
ç.+ ıdı 031b/03, 038a/01, 167b/15,
295a/09, 297b/13
ç.+ iken 124a/11
ç.+ ın 166a/06
ç.+ ısa 042a/04

çokluk / çokluk: -5- [T.] Miktarı, derecesi
ve niteliği belli bir ölçünün üstünde
bulunma durumu, az olmama durumu.

ç.+ ı 125a/01

ç.+ ına 185b/01

ç.+ ını 125a/02

ç.+ ındadır 304a/05

ç.+ ıyla 271a/15

çök-: -1- [T.] Ayakları üstüne oturmak.

ç.- üp 007b/10

çöker-: -1- [T.] Çökertmek.

ç.- di 313b/07

çölmek / çömlük: -11- [T.] Süzölmüş
çamura istenen şekil verildikten sonra
pişirilmek suretiyle elde edilen tencere,
küçük küp vb. kaplara verilen isim.

ç. 038a/13, 056a/07, 056a/08, 056a/09,
093a/13, 225b/03

ç.+ deki 038a/14

ç.+ e 056a/06, 050b/11, 138a/07

ç.+ i 056a/10

çöp / çöb: -2- [T.] Çalı çırpı, çöp
parçaları, süprüntü halindeki gereksiz
öteberi

ç. 127a/02, 268b/09

ç. + i (çöri ç.) 122b/02

çöplük : -1- [T.] Çöplerin atıldığı yer.

ç. + lerden 018b/02

çör: -1- [T.] Çalı çırpı, çöp
parçaları, süprüntü halindeki gereksiz
öteberi.

ç.+ i (ç. çöpi) 122b/02

çukur: -3- [T.] Vücutta pek derin
olmayan girintili yer.

ç.+ a (gözleri ç. düş- “aşırı yorgunluktan
göz çevresi kararmak veya çökmek”)
017a/12, 090b/09, 199a/02

çul: -1- [A.] Hayvanların üzerine konan kıl, kenevir veya yünden yapılmış örtü.

ç.+ ıdur 323b/12

çopan: -14- [T.] Koyun, keçi, manda, sığır gibi evcil hayvan sürülerini güdüp otlatan kimse.

ç. 028b/08, 066b/15, 067a/02, 113b/14, 113b/15, 114a/07, 114a/10, 114a/13

ç.+ a 066b/15, 067a/01, 067a/03, 113b/14

ç.+ ıdı 113b/13

çün: -145- [F.] 1. Çünkü, mademki.

ç. 077a/05, 122a/02, 127b/07, 132b/07, 166a/10, 180a/15, 180b/01, 206a/04, 263a/11

2. Ne vakit ki, vakti ki, derken.

ç. 007a/10, 009a/11, 012b/01, 013b/02, 016a/01, 016b/03, 017a/14, 024b/06, 024b/11, 024b/13, 025a/03, 027a/03, 030b/07, 031b/10, 034b/07, 035a/15, 039a/07, 039b/06, 041a/08, 041b/10, 049a/03, 051a/07, 051b/03, 054a/02, 056a/15, 059a/10, 060b/01, 060b/10, 061a/09, 070a/01, 080a/12, 084a/12, 092a/02, 101b/09, 102b/08, 102b/10, 103a/14, 111b/12, 113a/02, 114a/01, 115a/10, 115b/09, 119a/08, 122b/07, 122b/14, 123a/02, 123a/03, 125b/01, 125b/02, 125b/06, 127a/07, 127a/13, 128a/05, 129a/07, 129a/10, 129b/07, 129b/13, 130a/05, 130a/07, 130b/11, 131a/09, 131a/12, 131b/03, 131b/06, 132b/02, 133a/08, 133b/11, 134b/02, 135b/04, 135b/15, 137b/13, 138b/05, 147b/13, 153b/15, 171b/13, 174b/07, 180b/04, 180b/05, 180b/15, 185b/10,

185b/11, 186b/05, 193b/15, 194a/12, 197b/15, 198b/05, 201a/10, 202a/11, 206a/02, 211b/15, 212a/02, 212a/03, 218a/04, 219a/09, 219b/12, 220a/07, 220b/11, 221a/13, 223a/14, 228b/14, 229b/08, 234b/06, 237b/03, 238a/01, 238a/04, 238b/13, 240a/12, 243b/15, 252b/11, 252b/13, 254a/12, 257a/10, 257b/09, 258b/03, 259b/10, 267a/02, 267b/15, 268a/11, 268b/03, 270a/11, 280a/06, 281b/07, 283a/04, 290b/09, 293a/08, 303a/04, 304a/04, 305b/15, 309b/13, 318a/03, 321a/05, 330a/11

çünki: -4- [F.] 1. Mademki.

ç. 023b/01

2. Ne vakit ki.

ç. 007b/07, 035b/01, 039a/12

çünkim: -428- [F. + T.] 1. Şundan dolayı ki, şu sebepten ki.

ç. 006b/10, 017a/11, 035b/02, 043a/13, 045a/03, 046a/15, 047b/15, 048a/03, 054b/13, 055a/15, 067b/06, 068b/08, 074a/15, 127b/04,

2. Ne vakit ki.

ç. 010a/12, 012b/14, 013b/04, 014a/15, 016b/09, 019b/01, 019b/03, 023a/12, 025b/07, 030a/04, 031a/10, 031a/14, 034a/10, 038a/15, 039a/05, 040b/01, 042a/08, 044a/15, 047a/06, 047b/07, 048a/01, 048b/07, 048b/14, 049a/06, 050a/09, 056b/15, 057a/07, 059a/03, 059b/06, 059b/10, 059b/13, 060a/03, 062a/15, 064b/13, 065a/02, 065a/03, 065b/14, 067b/11, 067b/14, 068a/06, 068a/10, 068b/06, 069a/02, 069a/09, 069a/12, 069b/03, 070a/15, 072a/02, 073a/04, 073a/10, 074a/01, 074a/08,

074b/12, 074b/14, 075b/13, 076a/04, 189a/13, 191b/05, 192a/01, 192a/08,
076a/05, 076a/06, 076b/13, 077b/13, 192a/09, 192b/02, 192b/08, 193a/02,
078a/04, 079a/02, 079a/07, 080a/02, 195a/15, 195b/10, 197a/03, 198a/14,
081b/10, 082a/14, 084a/06, 084a/10, 198b/06, 198b/10, 201a/07, 201a/09,
084b/15, 088a/08, 089a/02, 089a/10, 202a/14, 204a/11, 204a/14, 206b/13,
089b/10, 089b/11, 090a/08, 090b/06, 214a/01, 214a/10, 214b/06, 215a/02,
091b/13, 092a/03, 093b/05, 094a/03, 215a/13, 215b/14, 218a/05, 219b/05,
094b/13, 095b/11, 096a/05, 099b/15, 220b/07, 221a/15, 221b/11, 222b/04,
100a/03, 100a/06, 101a/01, 101b/04, 224a/10, 224a/15, 224b/08, 225a/01,
101b/05, 101b/11, 102a/01, 102a/11, 225a/04, 225b/06, 226b/01, 226b/05,
102a/14, 103a/05, 103a/15, 103b/01, 228b/02, 228b/07, 229a/05, 230b/08,
104a/01, 104a/09, 104b/08, 104b/11, 231b/14, 232b/15, 233b/01, 233b/06,
105a/09, 105b/10, 106a/06, 106a/08, 233b/07, 237b/15, 238b/05, 238b/07,
106a/09, 106a/14, 106b/03, 106b/04, 240b/14, 241b/05, 242b/04, 242b/11,
106b/07, 107a/04, 107a/09, 107b/11, 243a/08, 243a/10, 244a/02, 244a/15,
108a/09, 108b/02, 108b/05, 109a/02, 245b/14, 246a/05, 246a/08, 247a/03,
109b/08, 109b/14, 110a/05, 110b/11, 248a/03, 248b/03, 248b/05, 248b/08,
111a/06, 111a/08, 111a/13, 112a/15, 249a/12, 249a/15, 250b/15, 251a/10,
112b/10, 116a/01, 116b/03, 116b/04, 251a/11, 253b/13, 255a/12, 255a/15,
119a/03, 119b/09, 120a/02, 121b/04, 257a/09, 257a/11, 257a/12, 257a/13,
121b/05, 122a/12, 122a/14, 125a/14, 257b/15, 258a/06, 258a/07, 259b/12,
125b/14, 127a/07, 127a/14, 131b/11, 260a/07, 260b/06, 261a/03, 261a/05,
133b/06, 133b/14, 135a/14, 136a/15, 264a/09, 264a/11, 265a/09, 265a/13,
137a/04, 137a/08, 137b/07, 137b/12, 266b/14, 268a/08, 268b/15, 269a/03,
138b/10, 140b/03, 140b/04, 142b/01, 269a/05, 269a/11, 269a/13, 270a/05,
143a/02, 143a/13, 143b/06, 143b/14, 270a/06, 272a/11, 272a/13, 272b/06,
145a/03, 146b/10, 147a/05, 147b/10, 272b/08, 272b/09, 273a/02, 273a/06,
148b/05, 148b/15, 150a/02, 156b/08, 273b/15, 276a/04, 277a/11, 277b/01,
157a/12, 159a/15, 162a/13, 163a/07, 278b/07, 279a/07, 279a/08, 282a/14,
163a/12, 163a/15, 163b/11, 163b/13, 284a/14, 286a/04, 286a/08, 286b/10,
164a/03, 164a/09, 164a/13, 164b/07, 288a/01, 288a/03, 288b/02, 288b/08,
166a/12, 166b/04, 168b/01, 169b/13, 289a/02, 289b/04, 290a/03, 290a/14,
170a/09, 172a/11, 172a/14, 172b/10, 291a/10, 291a/11, 291a/12, 291a/14,
175b/04, 175b/07, 176a/07, 178b/03, 292b/10, 292b/13, 293b/04, 294b/13,
179b/04, 179b/10, 181b/15, 182a/04, 295b/01, 295b/07, 296a/13, 297b/15,
182b/07, 182b/09, 182b/11, 184b/01, 298a/09, 298a/12, 298b/11, 298b/14,
186b/06, 187b/04, 188a/06, 188b/13, 299a/12, 299a/13, 299b/08, 300a/07,

301a/01, 301b/05, 303b/01, 304a/11,
305a/11, 307b/07, 309b/15, 310b/04,
310b/06, 310b/09, 310b/09, 310b/12,
311a/06, 311a/15, 311b/12, 312b/01,
313a/14, 313a/14, 313b/03, 314b/02,
314b/03, 315a/04, 316b/10, 316b/10,
315b/15, 316b/15, 318a/01, 318b/01,
319b/05, 320b/11, 321a/06, 323b/13,
325a/04, 325a/07, 326a/08, 326b/05,
328b/02, 328b/14, 329a/03, 329a/08,
329a/12, 331a/08, 332a/06, 332a/08,
332b/10, 333b/07, 333b/14, 334a/13

3. Madem ki.

ç. 055a/04, 076b/15, 077a/02,
077a/06, 077a/08, 077a/11, 077b/04,
110b/03, 110b/06, 114b/06, 116b/05,
136b/04, 176a/13, 180b/01, 246a/13,
256a/01, 274a/15, 288b/06

çüri:- -2- [T.] Genellikle mikro organizmaların etkisiyle, kimyasal değişikliğe uğrayarak bozulup dağılmak.

ç.- mez 208a/09

ç.- miş 106a/09

D

da:- -3- [T.] Dahi, de.

d. 031a/13, 161b/11, 306b/05

dad: -11- [T.] Tat.

d. 063b/03, 305a/12

d.+ a 305a/14

d.+ ı 036a/04

d.+ ın 173a/03, 185b/04, 305a/13,
324b/13; (d. bul-) 286a/06, 286a/08

d.+ lardan 305a/12

dad:- -5- [T.] Tatmak.

d.- dı 265a/09

d.- madısa 275a/13

d.- mayınca 185b/04

d.- ura 324b/13

d.- urdı 130a/11

dadan:- -1- [T.] Bir şeyin tadını alıp her zaman yapmak, alışkanlık haline getirmek.

d.- mağıl 063b/02

dağ: -1- [T.] Dağ.

d. (d. ol- “dert olmak, kaygı olmak”) 038b/06

dağarcuk: -1- [T.] Meşin torba.

d.+ ından 114a/02

dağıl:- -1- [T.] Karışık duruma gelmek.

d.- mışdı 325b/10

dağı: -786- [T.] 1. Dahi, de, bile.

d. 002b/04, 002b/05, 002b/09, 003a/07,
003a/13, 004a/01, 004a/14, 005a/08,
005a/15, 006a/03, 006a/12, 006a/13,
006b/12, 007a/07, 008b/08, 009a/01,
009b/01, 009b/11, 009b/14, 011a/14,
011a/15, 011b/07, 012b/08, 012b/11,
014a/11, 015a/01, 015a/12, 016a/06,
016a/07, 016a/15, 016b/02, 017b/08,
017b/15, 019a/09, 019a/15, 020a/10,
022b/01, 023b/15, 024a/01, 025a/04,
025a/10, 025a/11, 027a/11, 027a/15,
027b/08, 028a/02, 030b/12, 032b/13,
034b/06, 035a/07, 036a/15, 038a/09,
038b/05, 039b/05, 039b/14, 042a/10,
046a/01, 046a/09, 046b/05, 049b/04,
049b/11, 049b/13, 050a/01, 051a/14,
051b/01, 052a/08, 053b/06, 055a/15,
056a/09, 056a/14, 058a/09, 060a/02,
060a/11, 061b/08, 062b/04, 062b/09,
063a/08, 063b/13, 064b/09, 064b/11,
065a/07, 067a/02, 068a/05, 068b/14,
069b/12, 070a/01, 070a/14, 070b/01,

070b/12, 072a/05, 072b/12, 072b/13, 161a/06, 161a/13, 161b/06, 162b/04,
073a/01, 073b/10, 075a/10, 075b/02, 163b/10, 165a/15, 166a/06, 167a/07,
076a/15, 076b/12, 078b/11, 080a/05, 167a/13, 167b/01, 168a/06, 168b/13,
082a/13, 082b/10, 083a/11, 084a/01, 169a/04, 169a/06, 169a/13, 169a/15,
084a/08, 084b/09, 085a/06, 087b/09, 169b/05, 170a/12, 171b/06, 171b/08,
089a/12, 089b/05, 090a/02, 090b/13, 173a/11, 173b/15, 174a/01, 174b/03,
090b/15, 091a/05, 091a/06, 091b/03, 174b/06, 175b/01, 175b/03, 176a/07,
092b/02, 092b/12, 092b/13, 093a/01, 177b/02, 178a/06, 178a/09, 178a/11,
094a/05, 094a/06, 095a/04, 095b/01, 178b/03, 179b/03, 179b/08, 182b/15,
095b/08, 095b/11, 097b/01, 098a/08, 184a/06, 184a/11, 184b/01, 186a/05,
098b/01, 098b/03, 099a/07, 099a/12, 186a/06, 188a/01, 188b/06, 188b/08,
099a/15, 099b/01, 099b/08, 100b/03, 189a/10, 189b/12, 190a/07, 191a/13,
100b/13, 100b/14, 101a/03, 104b/13, 191b/04, 192a/05, 192a/07, 192a/15,
105a/10, 105a/14, 105b/08, 106b/02, 192b/07, 193a/06, 193a/08, 193b/06,
106b/03, 107a/11, 107a/14, 107b/08, 193b/12, 193b/14, 194a/02, 194a/10,
108a/03, 108b/12, 110b/01, 111a/03, 194b/03, 195a/09, 195b/06, 196b/01,
111a/07, 111a/08, 113a/02, 113a/03, 196b/03, 199b/14, 200a/01, 200a/11,
114a/09, 114b/10, 115a/03, 115b/08, 201b/13, 202a/10, 204a/14, 204b/10,
115b/10, 116a/12, 117a/02, 117b/12, 204b/15, 205a/13, 205a/14, 205b/03,
118a/04, 118a/07, 118b/13, 119a/10, 205b/05, 206b/09, 207a/10, 207a/11,
119b/10, 119b/14, 120a/02, 120b/04, 207b/01, 207b/03, 207b/12, 208a/01,
120b/06, 120b/07, 120b/11, 121a/06, 208a/02, 208b/06, 208b/12, 208b/13,
122b/02, 122b/03, 123a/04, 123b/02, 209a/01, 210a/01, 210a/02, 210a/03,
126a/12, 126b/07, 126b/11, 127a/02, 210b/07, 211b/02, 211b/05, 213a/03,
127a/03, 127a/11, 127a/12, 127b/13, 213a/05, 213a/12, 213b/03, 214a/01,
128a/09, 128a/15, 128b/03, 130a/13, 214b/05, 216a/07, 216a/09, 216a/11,
131b/06, 132a/04, 132b/03, 132b/08, 216b/03, 217b/15, 218a/01, 219a/03,
133b/14, 134a/09, 134a/11, 135a/07, 219b/12, 220a/01, 223a/03, 224a/02,
135a/11, 135a/12, 136b/13, 137a/13, 224a/14, 226a/05, 226b/06, 226b/12,
138b/06, 139a/08, 139a/10, 140a/06, 226b/13, 227a/06, 227a/12, 229b/05,
140b/03, 140b/05, 140b/15, 141a/05, 229b/15, 230a/14, 230b/10, 231a/08,
141a/14, 142b/14, 144a/11, 145a/04, 231a/12, 232a/13, 233a/06, 233b/11,
145a/06, 145a/08, 147a/15, 147b/14, 235b/11, 236b/11, 237a/15, 238b/04,
150a/05, 150a/06, 150a/11, 150b/03, 239b/08, 239b/11, 240a/01, 240a/13,
150b/09, 151b/06, 152b/10, 152b/14, 240b/01, 242a/14, 242b/11, 243a/05,
154b/04, 156a/05, 157a/11, 157b/08, 243a/13, 245b/07, 246a/11, 246a/12,
158b/15, 159a/14, 159a/15, 160a/04, 246b/03, 246b/08, 247a/05, 247b/11,

248b/13, 249b/08, 250a/13, 250a/14,
250b/02, 250b/03, 250b/12, 251a/02,
251a/08, 253a/07, 254b/09, 255a/15,
255b/03, 257a/03, 258a/04, 259b/09,
259b/14, 262a/08, 262b/02, 263a/04,
264a/03, 264b/13, 264b/14, 265a/04,
266a/01, 267a/14, 267a/15, 267b/15,
268a/03, 268b/12, 269a/14, 269b/01,
269b/12, 270b/03, 271a/05, 272b/06,
273b/01, 274a/14, 276b/08, 277a/12,
277a/15, 278b/13, 280a/01, 280a/10,
280a/11, 280a/12, 285a/01, 285a/04,
285b/09, 286a/14, 290a/09, 290b/01,
291a/13, 293a/13, 293b/10, 294a/11,
294b/10, 296a/14, 298a/13, 298b/08,
299a/04, 300b/06, 301a/01, 301b/04,
304b/15, 305a/02, 305a/13, 306a/12,
306a/13, 307b/04, 307b/05, 307b/10,
308b/09, 309a/01, 309b/06, 310a/03,
310b/01, 311a/02, 311a/06, 311b/02,
312a/05, 312b/08, 314a/02, 314b/02,
314b/03, 314b/04, 316b/12, 317b/14,
318a/07, 319a/01, 319a/09, 320a/10,
320b/05, 321a/04, 321b/03, 321b/07,
321b/13, 322a/04, 322b/07, 323a/11,
325b/02, 325b/06, 325b/14, 326b/03,
326b/08, 326b/12, 328a/14, 330a/09,
331a/04, 331a/06, 332a/15, 333a/08,
333b/03, 333b/04, 333b/09, 334a/10,
334a/12, 334a/13

2. Bundan başka, aynı zamanda, hem de.

d. 001b/03, 002a/01, 002a/02, 002b/07,
002b/08, 002b/12, 002b/13, 003a/02,
003a/08, 003a/10, 003b/06, 004a/08,
004a/10, 004a/12, 004b/01, 004b/10,
005a/06, 005a/12, 005a/14, 005b/04,
005b/13, 006a/03, 007a/12, 008b/11,

009b/09, 010a/01, 010b/02, 010b/04,
010b/08, 010b/09, 010b/10, 010b/11,
010b/12, 010b/13, 010b/15, 011a/11,
012a/13, 012a/14, 015b/14, 016a/07,
016a/10, 016b/15, 017b/12, 017b/13,
018a/01, 018a/03, 018a/04, 018a/07,
018a/10, 019a/01, 019a/04, 019a/07,
021a/12, 021b/09, 021b/15, 023a/11,
027b/09, 028a/03, 028b/07, 029a/07,
029a/08, 029a/15, 030a/14, 030b/11,
036b/11, 037b/01, 043b/14, 044a/02,
044a/04, 047a/12, 052b/01, 054a/11,
056b/05, 062a/10, 064a/12, 071a/14,
071b/11, 071b/12, 087a/08, 087a/09,
087a/12, 094b/09, 096b/03, 096b/05,
096b/06, 098a/01, 114b/08, 125b/01,
125b/02, 126a/09, 127a/13, 127b/06,
130b/01, 131a/07, 134b/10, 136a/05,
136b/14, 145a/09, 145a/11, 145a/15,
145b/05, 145b/08, 146b/11, 156a/03,
157b/01, 169a/05, 171b/11, 175a/14,
180a/03, 180a/10, 183a/13, 183b/09,
183b/10, 184a/05, 185a/13, 185a/15,
185b/01, 185b/03, 185b/08, 185b/10,
187a/08, 195a/01, 195a/02, 195a/08,
197a/07, 198a/02, 199b/07, 202a/07,
207b/15, 209a/06, 210a/07, 214a/05,
214a/12, 218a/02, 219b/15, 220a/02,
221b/12, 223a/10, 223b/09, 230a/05,
230a/09, 232a/07, 233a/01, 233b/08,
234a/07, 234b/14, 239a/15, 239b/03,
239b/12, 239b/14, 244a/08, 253a/13,
253b/04, 254a/15, 254b/02, 255b/07,
256a/03, 256a/13, 256b/05, 256b/14,
258a/15, 258b/02, 258b/04, 260a/02,
260b/04, 262a/01, 264b/09, 265a/11,
265b/11, 265b/14, 270b/10, 270b/11,

270b/14, 270b/15, 271a/01, 271b/13,
274a/15, 275b/03, 276a/02, 276a/03,
279a/05, 284a/06, 284a/09, 284a/11,
284b/01, 284b/07, 284b/09, 284b/13,
285a/05, 285a/06, 285a/07, 285b/08,
286b/04, 287b/02, 290a/12, 292a/06,
302a/04, 302a/10, 302a/11, 302a/12,
304b/10, 306b/05, 309b/11, 309b/12,
323b/11, 326a/03, 326a/11, 329a/08,
332a/13

3. Daha ziyade, daha çok.

d. 006b/09, 034b/03

4. Daha (Sıfatların başında).

d. 009b/04, 014b/10, 024b/07, 039b/12,
041a/06, 055b/09, 060a/04, 072b/10,
086a/03, 089b/11, 107a/14, 119a/07,
172b/02, 183b/13, 212b/07, 213b/01,
214a/09, 249b/12, 252a/06, 252b/11,
252b/12, 256b/13, 266a/04, 285a/08,
288b/14, 322a/06

5. Başka, diğer.

d. 014b/14, 020b/02, 061a/11, 075b/04,
127b/09, 190a/13, 245b/05, 317b/12

7. Sonra, bundan sonra.

d. 017b/10, 020a/05, 060b/09, 105a/12,
131b/01, 209a/04, 267b/06

8. Hâlâ.

d. 067a/12

dâ'im: -49- [A.] Devamlı, sürekli,
fasılasız.

d. 037b/10, 054a/05, 056b/02, 059a/05,
065b/04, 083a/03, 100a/13, 107b/05,
108a/01, 109a/10, 117a/09, 145a/05,
145a/07, 147b/09, 148b/07, 151a/15,
158b/01, 166b/08, 168b/07, 173b/07,
179a/07, 180b/13, 187a/13, 196a/07,
220a/04, 240a/09, 243a/05, 256b/02,

266b/11, 268b/03, 271b/15, 280b/09,
285b/02, 285b/04, 285b/05, 287b/03,
288b/11, 289b/02, 294b/14, 297b/12,
303a/02, 309a/06, 313a/13, 326a/14,
327b/15; (d. eyle-) 266b/10; (d. ol-)
233b/05, 252a/08, 281b/07, 293a/06

dâ'imâ : -1- [A.] Her zaman, sürekli.

d. 017b/11

dağ-: -7- [T.] 1. Bir şeyi başka bir
şey üzerine iliştmek veya geçirmek,
asmak.

d. 325a/06

d.- ardı 201a/04

d.- dı 079b/05

d.- ğıl 059b/09

d.- mış 149a/01

d.- up 057b/01

2. (Ad ve lakap için) Koymak.

d.- asın 105b/01

dağâyık: -12- [A.] Anlaşılması güç olan
ve dikkat isteyen ince şeyler.

d. 100a/13, 187a/03, 202b/07, 261b/02,
276a/13, 292a/11, 278a/03, 295a/07,
320a/01, 327a/05; (d.-ı mekr-i nefis)
181a/11

dağı: -4- [T.] Dahi, de.

d. 194a/08, 216b/01, 288b/14,
299b/15

dağın-: -1- [T.] Belli bir niteliğe
bürünmek.

d.- madı 054b/06

dāl: -3- [A.] Arap alfabesinin
sekizinci harfi.

d. 212b/05, 305b/12

d.+ dur 212b/04

dam: -3- [T.] Yapıları dış etkilere
korumak amacıyla üzerlerine yapılan

çoğu kiremit kaplı bölüm.

d. 110b/10

d.+ dan 288b/11

d.+ ları 168a/01

dâne: -8- [F.] 1. Tohum, habbe.

d. 106a/09

d.+ leri 329a/11

d.+ since 212a/07

d.+ yi 106a/10

2. Adet, miktar, tane.

d. 320a/09, 320a/11

3. Kuş yemi.

d. 095b/07, 178a/04

dāng: -8- [F.] Dirhemin altıda biri.

d. 051b/11, 078a/08, 151a/01,
151a/03, 170a/05, 277a/06, 302a/13; (d.-i
gümiş) 277a/04

daniş-: -1- [T.] Fikir alış verişinde
bulunmak.

d.- ıp 141a/05

dānişmend: -3- [T.] Dinî konularda bilgi
sahibi.

d. 113a/06, 113a/07

d.+ ler 240a/15

dap-: -8- [T.] Tanrı olarak tanımak,
kulluk etmek.

d.- am 140b/01

d.- arımışvan 173a/01

d.- duğumuz 322a/01

d.- mağ 306b/02

d.- mağdan 306b/03, 306b/05, 306b/06

d.- mağımış 290b/12

dapa: -1- [T.] Yön, taraf.

d. 067b/14

dapıcı: -1- [T.] İnanan, kulluk eden.

d.+ ydı 026a/03

dar / țar: -8- [T.] 1. Ensiz, genişliği az.

ț. 108a/12, 213b/13, 319a/02; (ț. ol-)
311b/06, 319a/02

ț.+ ımı 095b/12

2. İçi sıkıntılı olmak.

d. 232b/09; (d. ol-) 039a/15

daragacı: -1- [F. + T.] İdam
mahkumlarının asıldığı sehpa.

d.+ na 332a/06

darlık: -2- [T.] İç sıkıntısı.

d.+ ın (göñül d. “ iç sıkıntısı”) 244b/12

d.+ ından (göñül d.) 244b/11

dart- / țart-: -36- [T.] 1. Çekmek.

d. 033b/06, 257b/11, 257b/14, 329b/05

d.- a 174a/03, 275a/01, 307b/07

ț.- alardı 144b/09

d.- an 029a/14 (cân d. “can çekişmek”)

d.- arıdı 064a/14; (cân d.) 029a/12

d.- ar 035a/09; (cân d.) 068a/13

d.- asın 294a/14

d.- dı 112b/14, 193a/09, 325b/11; (cân
d.) 244b/13

ț.- dılar 104b/15

d.- ğıl 004a/01

d.- mışdur 124b/10

d.- madı (cân d.) 244b/14

d.- madum 223a/05

d.- mağıl 003b/15

d.- mağ (belâ d.) 239b/03

d.- mağdur 125a/12

d.- maya 227a/04

d.- mayınca 223a/06

d.- mazdı 331b/08

d.- salar 158a/13

d.- salarını 185a/14

d.- uñ 166a/11

2. Bağlamak.

d.- mayınca 063a/15

3. Sürdürmek.

d.- ardı 198a/06

dârü'l-mülk: -2- [A.] Başkent.

d. 124b/09

d.+ idür 124b/08

daş-: -2- [T.] Bulunduğu yere sığmayarak dışarıya doğru akmak.

d.- dı 024b/01, 115b/03

datlu: -3- [T.] İçilebilir ve yenilebilir lezzette olan, ekşi olmayan.

d. 078b/04

d.+ sın 078b/06, 078b/07

datsuzluk: -1- [T.] Hoşa gitmeyen, cansıkıcı hâl.

d. (d. ol-) 301a/01

da' ve: -1- [T.] Bir meziyetin kendinde bulunduğunu ileri sürme.

d. (müstecâbü'd-d. "Cenabıhak katında duası makbul olan") 195a/14

davar / tavar: -2- [T.] 1. İnek, özellikle koyun ve keçi gibi hayvanların ortak adı.

ı.+ ın 035a/05

2. Mal, servet.

d.+ uñı 196b/02

da' vet: -22- [A.] 1. Çağırma, çağrı, insanları hak dine çağırma.

d. (d. ét-) 092a/04, 233a/02; (d. eyle-) 098a/10, 098a/11, 098a/12, 116b/01, 239a/12, 252b/14, 252b/15, 253a/01, 253a/02, 329a/01, 329a/09; (d. kı1-) 219a/04

2. Saygı ve sevgi gösterisi olarak verilen yemek, bunun için yapılan toplantı.

d. 182b/14, 209b/03

d.+ den 326a/02

d.+ e 182b/02, 182b/03, 209b/03,

325b/13, 325b/14

da' vî: -18- [A.] Doğruluğuna inanıp gerçekleşmesine uğraşılan görüş, ideal.

d.+ dür 110a/05

d.+ si 054b/06, 055b/03, 055b/06, 055b/08, 055b/11, 314a/10, 323b/02

d.+ sin 070b/11, 095a/14, 281b/07, 314a/09; (d. ét-) 247a/14; (d. eyle-) 290a/14, 293a/08

d.+ sini 054b/05; (d. eyle-) 116b/06

d.+ yi 323b/07

dê-: -2988- [T.] Söylemek.

d. 163a/07

d.- di 001b/06, 005b/11, 007b/02, 007b/05, 007b/07, 007b/13, 008a/06, 008a/09, 008a/11, 008b/04, 008b/11, 008b/15, 009a/02, 009a/10, 009b/04, 009b/09, 009b/12, 009b/15, 010a/03, 010a/05, 010a/08, 010a/09, 010b/02, 012b/07, 012b/08, 012b/11, 013a/04, 013a/07, 013a/08, 013a/14, 013b/07, 013b/08, 014a/12, 014a/15, 014b/06, 014b/07, 014b/14, 015a/02, 015a/14, 015b/02, 015b/03, 015b/05, 015b/06, 015b/10, 016a/01, 016a/06, 016a/07, 016a/08, 016a/09, 016b/01, 016b/02, 017a/04, 017a/06, 017a/14, 017b/04, 017b/10, 019a/02, 019a/04, 019a/15, 019b/01, 021a/11, 021b/10, 021b/14, 022a/06, 022a/08, 022a/10, 022a/12, 022b/01, 022b/04, 022b/06, 022b/11, 023a/01, 023a/05, 023a/09, 023a/10, 023a/11, 023b/02, 023b/09, 023b/12, 024b/01, 024b/03, 025a/11, 025a/13, 025b/03, 025b/09, 025b/14, 026a/02, 026a/05, 026a/06, 026a/07, 026a/10, 026a/11, 026a/15, 026b/01, 026b/04,

026b/12, 027a/02, 027a/04, 027a/07, 052a/12, 052b/05, 053a/11, 053a/13,
027a/12, 027a/15, 027b/03, 027b/05, 053a/14, 053b/03, 053b/07, 053b/14,
027b/13, 027b/14, 028b/05, 029a/15, 053b/15, 054a/02, 054a/08, 054a/11,
029b/13, 030a/05, 030a/14, 031a/02, 054a/13, 054a/15, 054b/04, 054b/07,
031b/12, 031b/13, 032a/08, 032a/12, 054b/09, 054b/13, 055a/03, 055a/05,
032a/13, 032a/15, 032b/06, 032b/15, 055a/06, 055a/07, 055a/08, 055a/09,
033a/01, 033a/09, 033a/15, 033b/01, 055a/13, 055b/04, 055b/10, 055b/13,
033b/02, 033b/03, 033b/07, 033b/08, 056a/02, 056a/03, 056a/05, 056a/13,
034a/02, 034a/03, 034a/05, 034a/09, 057a/02, 057b/09, 057b/13, 058a/03,
034a/12, 034a/15, 034b/06, 034b/10, 058a/04, 058a/05, 058a/09, 059a/04,
034b/12, 035a/02, 035a/13, 035b/07, 059b/15, 060a/02, 060a/07, 060a/10,
035b/09, 035b/10, 035b/12, 035b/14, 060a/11, 060b/02, 060b/03, 060b/04,
035b/15, 036a/02, 037a/12, 037a/15, 060b/05, 060b/09, 060b/10, 060b/15,
038a/07, 038a/08, 038a/11, 038a/15, 061a/04, 061a/13, 061b/05, 061b/14,
038b/02, 038b/10, 038b/14, 038b/15, 062a/02, 062a/06, 062a/08, 062a/10,
039a/09, 039a/11, 039a/14, 039b/05, 062a/11, 062b/02, 062b/07, 063b/05,
039b/12, 039b/15, 040a/05, 040a/06, 064b/01, 064b/08, 065a/08, 065b/03,
040a/07, 040a/09, 040a/10, 040b/07, 065b/05, 065b/10, 065b/11, 065b/12,
040b/11, 041a/06, 041a/08, 041a/09, 066a/09, 066b/09, 066a/12, 066a/13,
041a/12, 041b/02, 041b/11, 041b/13, 066b/09, 067a/07, 067b/05, 068a/02,
042a/03, 042a/06, 042a/10, 042a/11, 068a/03, 068a/08, 068b/11, 068b/13,
042a/12, 042a/13, 042a/14, 042b/01, 068b/14, 069a/07, 069a/13, 069a/15,
042b/02, 042b/13, 042b/14, 043b/02, 069b/01, 069b/05, 069b/13, 069b/13,
044a/10, 044a/11, 044a/12, 044a/14, 069b/15, 070a/06, 070a/12, 070b/01,
044b/02, 044b/10, 044b/15, 045a/02, 070b/04, 070b/12, 071a/08, 071a/11,
045a/03, 045a/12, 045a/15, 045b/02, 072a/04, 072a/06, 072b/09, 072b/13,
045b/11, 045b/12, 045b/13, 045b/14, 073a/02, 073a/08, 073b/02, 073b/06,
046a/02, 046a/03, 046a/05, 046b/14, 073b/11, 073b/14, 073b/15, 074a/03,
047a/07, 047a/11, 047a/13, 047b/06, 074a/04, 074a/15, 074b/04, 074b/06,
048a/02, 048a/08, 048a/14, 048b/01, 074b/08, 074b/14, 075b/01, 075b/04,
048b/03, 048b/09, 048b/11, 048b/13, 075b/08, 075b/10, 076a/02, 076a/14,
048b/15, 049a/02, 049a/03, 049a/06, 076a/15, 076b/03, 076b/08, 076b/10,
049a/10, 049a/13, 049b/01, 049b/05, 076b/11, 076b/12, 076b/15, 077a/01,
049b/07, 049b/09, 049b/11, 049b/13, 077a/03, 077a/11, 077a/12, 077b/05,
050a/01, 050a/03, 050b/06, 050b/09, 077b/09, 077b/13, 077b/15, 078a/04,
051a/05, 051a/09, 051a/12, 051a/15, 078a/07, 078a/11, 078b/01, 078b/06,
052a/03, 052a/04, 052a/05, 052a/08, 078b/08, 078b/11, 078b/12, 078b/14,

079a/05, 079a/07, 079a/14, 079b/04, 104b/14, 104b/15, 105a/15, 105b/01,
079b/09, 079b/14, 080a/02, 080a/06, 105b/06, 105b/09, 105b/12, 106a/12,
080a/09, 080b/01, 080b/02, 080b/04, 106a/13, 106a/15, 106b/01, 106b/06,
080b/07, 080b/10, 080b/11, 080b/15, 106b/08, 106b/13, 106b/15, 107a/01,
081a/01, 081a/04, 081a/07, 081a/11, 107a/04, 107a/11, 107b/02, 107b/03,
081a/14, 081a/15, 081b/02, 081b/04, 107b/05, 107b/07, 107b/09, 107b/10,
081b/05, 081b/09, 082a/14, 082b/04, 107b/12, 108a/02, 108a/09, 108b/02,
082b/05, 083a/03, 083a/09, 083a/13, 108b/05, 108b/06, 108b/10, 108b/13,
083b/01, 083b/08, 083b/09, 084a/01, 109a/01, 109a/03, 109a/05, 109a/07,
084a/03, 084a/05, 084a/15, 084b/06, 109a/14, 109b/01, 109b/07, 109b/08,
084b/07, 085a/01, 085a/11, 085a/13, 109b/10, 109b/12, 109b/14, 110a/01,
085a/14, 085b/01, 085b/03, 085b/04, 110a/05, 110a/08, 110a/11, 110b/04,
085b/05, 085b/07, 085b/11, 086a/01, 110b/13, 111a/02, 111a/05, 111a/06,
086b/05, 086b/06, 086b/07, 086b/11, 111a/07, 111a/09, 111a/10, 111b/02,
087a/02, 087a/04, 087a/07, 087a/15, 111b/07, 111b/09, 111b/12, 112a/11,
087b/03, 087b/04, 087b/05, 087b/06, 112a/12, 112a/15, 112b/04, 112b/07,
087b/07, 087b/09, 088a/09, 088a/14, 112b/12, 112b/15, 113a/02, 113a/07,
088b/07, 088b/08, 088b/10, 088b/12, 113a/10, 113a/13, 113b/14, 114a/07,
088b/15, 089a/02, 089a/06, 089b/01, 114a/09, 114a/10, 114a/11, 114a/12,
089b/05, 089b/12, 089b/14, 090a/14, 114b/02, 114b/08, 115a/11, 115b/01,
090a/15, 090b/15, 091a/12, 091a/15, 115b/04, 115b/06, 115b/08, 115b/12,
091b/04, 091b/06, 091b/12, 091b/15, 115b/14, 116a/05, 116a/07, 116a/15,
092a/02, 092a/15, 092b/05, 092b/08, 116b/06, 116b/11, 116b/12, 117a/02,
092b/12, 092b/13, 092b/14, 092b/15, 117a/03, 117a/04, 117a/09, 117a/12,
093a/04, 093a/06, 093a/10, 093a/11, 117a/14, 117b/01, 117b/09, 118a/02,
093a/15, 093b/05, 093b/06, 093b/14, 118a/04, 118a/06, 118a/09, 118a/10,
094a/01, 094a/02, 094a/05, 094a/07, 118a/15, 118b/02, 118b/15, 119a/03,
094a/08, 094a/12, 094b/02, 094b/03, 119a/05, 119a/06, 119a/15, 119b/10,
094b/05, 094b/13, 094b/14, 095a/13, 119b/14, 119b/15, 120a/05, 120b/02,
095a/15, 095b/02, 095b/08, 095b/09, 120b/05, 120b/07, 120b/11, 120b/12,
095b/13, 095b/15, 096a/01, 099b/04, 120b/15, 121a/09, 121a/12, 121b/06,
099b/09, 100b/05, 101a/08, 101a/10, 126a/01, 126b/07, 133b/09, 134a/04,
101a/13, 101b/01, 101b/02, 101b/06, 134a/05, 134a/12, 134b/10, 134b/14,
101b/15, 102a/09, 102a/11, 102a/15, 135a/06, 135a/08, 135b/04, 136a/04,
102b/03, 102b/04, 102b/08, 103a/01, 136a/05, 136a/06, 136a/07, 136b/05,
103a/02, 103a/07, 103a/14, 103b/10, 136b/08, 136b/10, 136b/14, 137a/01,
104a/04, 104a/05, 104a/15, 104b/03, 137a/07, 137a/10, 137a/11, 137a/13,

137a/14, 137a/14, 137b/02, 137b/03,
137b/08, 137b/10, 137b/11, 138a/04,
138a/08, 138a/13, 138b/07, 138b/12,
139a/06, 139a/07, 139a/14, 139b/02,
139b/04, 139b/08, 139b/09, 139b/15,
140a/04, 140a/06, 140a/08, 140a/14,
140a/15, 140b/01, 140b/09, 140b/12,
140b/13, 141a/01, 141a/02, 141b/07,
141b/08, 141b/09, 141b/15, 142a/02,
142a/15, 142b/03, 142b/04, 142b/13,
142b/14, 142b/15, 143a/06, 143a/10,
143a/14, 143a/15, 143b/02, 143b/10,
143b/11, 143b/13, 143b/14, 144a/01,
144a/02, 144a/03, 144a/04, 144a/08,
144a/12, 144a/14, 144a/15, 144b/04,
144b/06, 144b/07, 144b/08, 145a/02,
145a/09, 145a/11, 145b/03, 145b/06,
145b/07, 145b/08, 145b/13, 145b/15,
146a/12, 146a/14, 146b/03, 147a/05,
147a/10, 147a/12, 147b/03, 147b/04,
148a/14, 148b/01, 148b/03, 148b/05,
148b/12, 148b/14, 148b/15, 149a/08,
149a/09, 149a/11, 149b/03, 149b/10,
149b/15, 150a/03, 150a/04, 150a/14,
150b/01, 150b/02, 150b/05, 150b/09,
150b/11, 150b/13, 151a/02, 151a/04,
151a/05, 151a/07, 151a/09, 152a/07,
152b/12, 153a/02, 153a/06, 153a/08,
153a/09, 153a/10, 153a/11, 153a/12,
153a/13, 153a/14, 153b/05, 153b/10,
153b/11, 153b/15, 154a/02, 154a/03,
154a/05, 154a/06, 154a/11, 154a/12,
154a/14, 154b/04, 154b/05, 154b/06,
154b/07, 154b/11, 154b/13, 155a/01,
155a/02, 155a/13, 155a/15, 155b/04,
155b/06, 155b/09, 155b/10, 155b/11,
155b/15, 156a/01, 156a/02, 156a/08,
156a/09, 156a/10, 156a/14, 156b/04,
156b/05, 156b/09, 157a/01, 157a/06,
157a/12, 157a/14, 158a/08, 158a/11,
158a/14, 158a/15, 158b/06, 158b/08,
158b/10, 159a/01, 159a/02, 159a/05,
159a/06, 159a/07, 159a/08, 159a/09,
159b/04, 159b/05, 159b/10, 159b/15,
160a/01, 160a/03, 160a/04, 160a/06,
160a/08, 160a/09, 160a/10, 160a/15,
160b/06, 160b/07, 160b/11, 161a/07,
161b/04, 161b/08, 161b/12, 162a/04,
162a/05, 162a/10, 162a/12, 162a/14,
162b/01, 162b/04, 162b/05, 162b/08,
163a/11, 163b/02, 163b/04, 163b/06,
163b/08, 163b/12, 164a/01, 164a/06,
164a/09, 164a/13, 164b/09, 164b/11,
164b/12, 164b/14, 165a/05, 165a/06,
165a/07, 165a/08, 165a/09, 165a/10,
165a/12, 165a/13, 165b/02, 165b/06,
165b/09, 165b/11, 165b/13, 165b/14,
166a/01, 166a/10, 166a/11, 166a/14,
166b/13, 167a/01, 167a/12, 167a/14,
167a/15, 167b/02, 167b/14, 168a/03,
168a/04, 168a/08, 168a/09, 168a/13,
168b/02, 168b/06, 168b/07, 168b/10,
168b/12, 169a/03, 169a/04, 169a/07,
169a/13, 169a/15, 169b/05, 169b/09,
169b/10, 169b/12, 169b/14, 170a/03,
170a/04, 170a/05, 170a/07, 170a/10,
170a/11, 170b/12, 170b/14, 171a/01,
171a/06, 171a/08, 171a/10, 172a/10,
172a/13, 172a/14, 172b/05, 172b/07,
172b/12, 172b/15, 173a/01, 174a/09,
175a/12, 175b/02, 175b/04, 175b/08,
176a/14, 176b/02, 176b/04, 176b/10,
177a/04, 177a/05, 177a/07, 177a/08,
177a/11, 177b/03, 177b/04, 177b/06,

178a/01, 178a/03, 178a/05, 178b/01, 197b/12, 197b/13, 197b/15, 198a/04,
178b/09, 178b/10, 178b/13, 179a/02, 198a/10, 198a/11, 198a/14, 198b/01,
179a/06, 179a/11, 179a/15, 179b/01, 198b/09, 198b/14, 198b/15, 199a/06,
179b/04, 179b/10, 179b/12, 179b/13, 199a/08, 199a/12, 199b/07, 199b/10,
180a/01, 180a/02, 180a/04, 180a/05, 200b/06, 200b/12, 200b/14, 201a/06,
180a/06, 180a/09, 180a/11, 180a/14, 201a/09, 201b/01, 201b/07, 202a/04,
180b/01, 180b/04, 180b/09, 180b/13, 202a/08, 202a/10, 202b/03, 202b/14,
181a/04, 181b/04, 181b/09, 181b/12, 203a/02, 203a/04, 203a/06, 203a/11,
182a/03, 182a/07, 182a/08, 182a/14, 204a/05, 204a/08, 204a/09, 204b/01,
182b/01, 182b/03, 182b/05, 182b/06, 204b/02, 204b/03, 204b/04, 204b/06,
182b/07, 182b/09, 182b/11, 182b/13, 204b/07, 204b/12, 204b/13, 204b/14,
183a/01, 183a/04, 183a/06, 183a/07, 204b/15, 205a/01, 205a/05, 205a/08,
183a/08, 183a/09, 183a/10, 183a/12, 205a/10, 205a/12, 205a/13, 205b/01,
183a/14, 183a/15, 183b/02, 183b/03, 205b/05, 206a/02, 206a/05, 206a/06,
183b/04, 183b/05, 183b/06, 183b/08, 206a/07, 206b/01, 206b/04, 206b/06,
183b/09, 183b/10, 183b/12, 183b/14, 206b/07, 207a/01, 207a/04, 207a/12,
184a/13, 184a/14, 184a/15, 184b/01, 207a/13, 207b/05, 208a/01, 208a/02,
184b/08, 184b/09, 184b/12, 184b/13, 208b/10, 208b/13, 209a/01, 209a/02,
184b/14, 184b/15, 185a/02, 185a/03, 209a/08, 209a/12, 209a/13, 209a/14,
185a/10, 185a/15, 185b/10, 186b/05, 209a/15, 209b/01, 209b/02, 209b/11,
186b/07, 186b/11, 187a/13, 187b/14, 209b/13, 211a/11, 213a/03, 213b/15,
188a/03, 188a/07, 188a/08, 188a/11, 214a/01, 214a/04, 214a/05, 214a/06,
188a/14, 188b/02, 188b/04, 188b/07, 214a/09, 214a/10, 214a/13, 214a/15,
188b/10, 188b/13, 189a/06, 189a/11, 214b/01, 214b/06, 215a/05, 215a/08,
189a/12, 189b/01, 191b/08, 191b/10, 215a/10, 215b/02, 215b/06, 215b/08,
191b/13, 191b/14, 192a/04, 192a/08, 215b/11, 215b/12, 215b/13, 216a/01,
192a/13, 192b/02, 192b/04, 192b/05, 216a/02, 216a/03, 216b/09, 216b/14,
192b/07, 192b/08, 192b/09, 193a/02, 217a/01, 217a/06, 218a/02, 218a/04,
193a/08, 193a/14, 193b/01, 193b/06, 218a/09, 218a/11, 218a/12, 218a/13,
193b/12, 193b/15, 194a/07, 194a/13, 218b/01, 218b/04, 218b/05, 218b/11,
194a/14, 194b/03, 194b/10, 195a/07, 218b/12, 218b/13, 218b/14, 218b/15,
195a/10, 195a/12, 195b/10, 195b/12, 219a/04, 219a/09, 219b/06, 219b/10,
196a/10, 196a/12, 196a/15, 196b/01, 219b/15, 220a/02, 220a/03, 220a/13,
196b/02, 196b/03, 196b/06, 196b/07, 220b/02, 220b/03, 220b/07, 220b/12,
196b/08, 196b/10, 197a/03, 197a/05, 220b/13, 221a/02, 221a/06, 221a/08,
197a/07, 197a/10, 197a/12, 197a/14, 221a/15, 221b/14, 222a/11, 222a/14,
197b/01, 197b/04, 197b/09, 197b/10, 222b/04, 223a/06, 223a/10, 223b/02,

223b/10, 223b/13, 223b/15, 224a/02, 247a/12, 247a/14, 247b/08, 247b/10,
224a/04, 224a/05, 224a/07, 224a/12, 247b/11, 248a/08, 248a/10, 248b/05,
224a/13, 224b/03, 224b/07, 224b/12, 248b/06, 248b/07, 248b/13, 249a/06,
224b/13, 225a/02, 225a/09, 225a/10, 249a/08, 249a/09, 249b/05, 249b/10,
225b/02, 225b/03, 225b/07, 225b/09, 249b/15, 250a/09, 250a/13, 250b/01,
225b/14, 226a/02, 226a/05, 226a/09, 250b/07, 250b/08, 250b/09, 250b/14,
226a/14, 226b/04, 226b/05, 226b/09, 251a/05, 251a/07, 251a/11, 251b/02,
226b/10, 227a/01, 227a/03, 228b/04, 251b/03, 251b/05, 251b/08, 253b/06,
228b/05, 228b/14, 229a/10, 230a/14, 253b/14, 256b/13, 256b/14, 256b/15,
230b/14, 231a/01, 231a/02, 231a/04, 257a/01, 257a/06, 257a/09, 257a/11,
231a/05, 231a/08, 231a/14, 231a/15, 257b/02, 257b/06, 257b/15, 258a/06,
231b/02, 232a/07, 232b/15, 233a/04, 258b/07, 258b/10, 258b/13, 259a/07,
233a/06, 233b/01, 233b/04, 234a/07, 259a/08, 259a/14, 259b/04, 259b/05,
235a/12, 236b/07, 236b/08, 236b/14, 259b/08, 259b/11, 259b/12, 259b/13,
237a/02, 237a/04, 237a/05, 237a/06, 259b/15, 260a/02, 260a/10, 260a/12,
237a/15, 237b/03, 237b/07, 237b/08, 260b/15, 261a/04, 261a/08, 262b/03,
238a/02, 238a/04, 238a/05, 238a/06, 262b/07, 262b/12, 262b/14, 263a/02,
238a/11, 238b/05, 238b/07, 239a/02, 263a/05, 263a/08, 263a/12, 263b/08,
239a/03, 239a/04, 239a/06, 239a/07, 264a/04, 264a/12, 265a/06, 266a/03,
239a/08, 239a/13, 239a/15, 239b/06, 266a/05, 266b/02, 266b/07, 266b/08,
240b/10, 240b/11, 240b/13, 240b/14, 266b/12, 267a/03, 267a/05, 267a/12,
241a/02, 241a/03, 241a/07, 241a/08, 267a/14, 267a/15, 267b/06, 267b/14,
241b/02, 241b/04, 241b/12, 241b/15, 268a/03, 268a/04, 268a/11, 268b/07,
242a/06, 242a/08, 242a/10, 242a/12, 268b/10, 268b/13, 269a/09, 269b/01,
242a/15, 242b/01, 242b/04, 242b/11, 269b/02, 269b/07, 269b/14, 270a/01,
242b/13, 243a/02, 243a/04, 243a/05, 270a/06, 270a/08, 270a/13, 270b/01,
243a/06, 243a/07, 243a/11, 243a/12, 270b/04, 271b/14, 272a/08, 272a/11,
243a/15, 243b/01, 243b/03, 243b/04, 272b/07, 272b/09, 272b/13, 273a/06,
243b/06, 243b/07, 243b/10, 243b/14, 273a/07, 273a/09, 273a/10, 273a/11,
243b/15, 244a/04, 244a/11, 244a/13, 273b/01, 273b/02, 273b/06, 273b/08,
244b/01, 244b/02, 244b/04, 244b/05, 273b/15, 274a/01, 274a/03, 274a/06,
244b/07, 244b/09, 244b/14, 245a/02, 274a/10, 274a/14, 274a/15, 274b/01,
245a/06, 245a/09, 245a/11, 245a/13, 274b/02, 274b/05, 274b/06, 276a/06,
245a/14, 245a/15, 245b/01, 245b/07, 276b/05, 276b/11, 276b/12, 277a/01,
245b/13, 246a/09, 246a/13, 246a/14, 277a/07, 277a/15, 277b/03, 277b/04,
246b/01, 246b/02, 246b/14, 246b/15, 277b/05, 277b/09, 278a/09, 278a/13,
247a/01, 247a/02, 247a/05, 247a/10, 278b/02, 278b/04, 278b/09, 279b/05,

279b/08, 279b/11, 280a/02, 280a/03,
280a/04, 280a/05, 280a/06, 280a/08,
280a/09, 280a/14, 280a/15, 280b/03,
280b/06, 282a/12, 283a/08, 283b/04,
284a/02, 284a/09, 284a/15, 285a/09,
285b/08, 285b/09, 285b/10, 285b/11,
286a/08, 286a/15, 286b/01, 286b/03,
287a/12, 288b/05, 288b/09, 289a/14,
289b/10, 289b/11, 289b/13, 290b/11,
291a/01, 291a/08, 291a/14, 291b/04,
291b/08, 292a/09, 292b/12, 293a/13,
293b/10, 293b/11, 293b/12, 293b/13,
294a/01, 294a/05, 294a/07, 294a/10,
294a/12, 294a/13, 294a/15, 294b/02,
294b/13, 295a/01, 295b/04, 295b/06,
295b/09, 295b/11, 295b/13, 296a/01,
296a/04, 296a/07, 296a/08, 296b/04,
296b/05, 296b/08, 297a/06, 297a/09,
297a/15, 297b/09, 298a/08, 298a/09,
298b/07, 298b/08, 298b/09, 298b/14,
299a/02, 299a/04, 299a/06, 299a/07,
299a/11, 299a/13, 299b/02, 299b/08,
299b/15, 300a/01, 300a/10, 300a/12,
300a/13, 300a/15, 300b/02, 300b/03,
300b/04, 300b/06, 300b/07, 300b/10,
300b/13, 300b/15, 301a/01, 301b/01,
301b/02, 301b/03, 301b/04, 301b/06,
302a/10, 303b/07, 304a/04, 304a/06,
304a/10, 304a/13, 304b/10, 306a/04,
306a/12, 307a/05, 307a/06, 308a/03,
308a/07, 308b/10, 308b/11, 309a/01,
309a/03, 309a/09, 309b/02, 309b/03,
309b/07, 309b/12, 310a/02, 310b/09,
311a/01, 311a/02, 311a/04, 311a/07,
311a/11, 311a/12, 311a/13, 311b/02,
312a/13, 312a/14, 312b/04, 313a/02,
313b/05, 313b/09, 314a/02, 314a/06,

315a/14, 316a/02, 316a/06, 316a/11,
316a/15, 316b/09, 316b/14, 317a/04,
317a/10, 317b/01, 317b/08, 317b/10,
318a/06, 318a/08, 318a/12, 318a/14,
318b/01, 318b/02, 319b/07, 319b/10,
320a/15, 320b/01, 320b/02, 320b/15,
321a/02, 321a/09, 321a/10, 321b/09,
322a/04, 322a/05, 322b/03, 322b/11,
322b/13, 322b/15, 323a/11, 323a/15,
323b/01, 323b/02, 323b/08, 323b/12,
324a/01, 324a/07, 324a/10, 324a/11,
324b/03, 324b/06, 324b/07, 324b/11,
325a/07, 325a/10, 325b/03, 325b/05,
325b/06, 326a/08, 326a/12, 326b/09,
327b/13, 328a/11, 328a/13, 328b/02,
328b/15, 329b/03, 329b/05, 329b/10,
330a/01, 330a/03, 330a/05, 330a/10,
330b/07, 330b/08, 330b/13, 330b/14,
330b/15, 331a/02, 331a/14, 331b/03,
331b/05, 332a/03, 332a/10, 332a/15,
332b/04, 332b/06, 332b/08, 332b/12,
332b/13, 333a/02, 333a/06, 334a/07,
334a/13, 334b/01, 334b/02

d.- di idi 195b/04, 214a/07, 228a/06,
333b/06

d.- dikleyin idi 079a/07

d.- diler 004a/02, 005b/02, 007a/09,
010a/04, 013b/11, 014b/01, 018a/14,
018a/15, 019a/03, 021a/06, 021b/10,
021b/13, 022a/15, 022b/02, 022b/10,
023a/02, 025b/07, 031a/11, 031b/01,
032a/01, 032a/04, 032b/06, 032b/08,
034b/03, 035a/14, 037a/01, 037b/04,
037b/05, 038b/13, 039a/05, 041b/07,
041b/08, 042a/08, 043a/14, 045b/01,
046b/11, 048a/07, 049b/14, 054a/13,
057a/08, 057a/10, 058a/07, 058a/12,

059a/09, 059a/13, 059a/15, 059b/03, 266a/04, 267a/07, 267a/09, 267a/10,
059b/08, 067a/05, 069b/06, 070a/05, 267a/11, 272a/07, 282a/05, 282a/15,
071b/13, 072b/08, 074b/11, 075a/03, 282b/08, 282b/09, 282b/12, 288a/03,
075b/15, 076a/09, 076a/10, 077b/10, 288b/04, 288b/07, 288b/11, 289a/04,
079b/07, 080a/04, 081a/14, 081b/12, 290a/03, 291b/07, 293b/04, 293b/08,
082b/02, 083a/02, 083b/05, 084a/04, 294a/02, 294a/03, 297b/09, 309a/13,
085a/07, 085a/10, 086b/10, 088a/05, 314a/04, 314a/08, 324a/02, 324a/05,
089b/03, 090a/09, 093a/01, 093b/08, 324a/06, 324b/06, 326b/05, 327a/08,
100a/05, 100b/04, 102a/02, 102b/14, 327b/03, 328a/15, 329a/13, 329b/08,
104b/12, 111a/03, 111b/06, 112a/02, 329b/13, 330b/05, 330b/06, 331a/07,
112b/13, 118a/08, 119b/14, 123b/13, 331a/10, 331b/03, 333b/02
125b/08, 125b/09, 136a/14, 137b/12, d.- diyise 065a/05
139a/02, 139a/12, 139b/01, 142a/04, d.- dügi 132b/05, 188b/14, 189a/06,
143a/03, 143b/05, 144b/09, 144b/10, 201b/08, 218b/09, 259a/14, 260b/09,
144b/15, 147a/09, 147a/11, 148b/10, 260b/11, 260b/12, 260b/13, 306b/05,
152b/10, 153b/04, 153b/07, 154a/04, 311a/13, 323b/09, 331b/14
154a/13, 156a/11, 156b/02, 158b/13, d.- dügidür 156b/12
159b/12, 160a/12, 160b/02, 161a/03, d.- dügin 324b/04
161a/06, 161a/15, 161b/01, 161b/10, d.- dügindedür 159b/01
161b/14, 163a/07, 163a/13, 163b/01, d.- düginden 260b/08, 278b/05
164b/10, 168a/03, 171a/10, 172a/07, d.- dügine 081a/07
175a/11, 175a/13, 176a/03, 176a/13, d.- dügiyiçünidi 327b/03
177b/01, 179b/01, 180b/11, 181b/05, d.- dügiyidi 323b/09
181b/07, 182a/01, 182b/11, 183a/02, d.- dügümden 062b/12
186b/06, 191b/11, 193a/06, 193b/10, d.- dügümü 258b/09
194a/10, 194b/09, 195b/02, 199a/13, d.- dügümüñ 134a/08
199b/04, 202a/06, 205a/15, 205b/02, d.- dügüñ 149b/09, 276b/09
206b/14, 207a/14, 207b/01, 209b/07, d.- dügüñi 258b/09
217b/07, 218a/09, 218a/11, 219b/02, d.- dügüñüz 052a/14, 324a/08
219b/04, 219b/12, 220b/10, 220b/11, d.- dük 068b/09, 224a/02
221a/10, 221a/13, 222a/08, 223a/08, d.- dükleri 093b/15, 150a/03, 211a/07,
223b/07, 225a/01, 228b/03, 229a/02, 219b/11, 249b/06, 281a/02, 296b/08,
236b/03, 237b/04, 237b/05, 238a/10, 298b/13, 318a/11, 330a/13
238a/11, 240b/01, 241b/11, 242a/13, d.- düklerine 146a/09
242b/07, 244b/13, 246a/02, 248b/01, d.- düklerinden 072b/10
250a/11, 250b/13, 257b/01, 258b/04, d.- düklerimizden 077b/05
261b/05, 265b/12, 265b/15, 266a/01, d.- düklerin 054b/04

d.- düm 015a/10, 015b/06, 016a/08,
016b/05, 016b/11, 024a/03, 024a/08,
027a/13, 027b/11, 041b/15, 042a/01,
043a/10, 050a/14, 070b/14, 070b/15,
071b/15, 074a/09, 074a/10, 074a/15,
074b/01, 074b/03, 075a/01, 076a/01,
078a/05, 078b/07, 078b/12, 078b/13,
079a/01, 080b/06, 083a/13, 083a/14,
083b/14, 084a/07, 084a/09, 088a/10,
088b/03, 090b/13, 093a/12, 095a/10,
095b/07, 110a/10, 117b/14, 118b/07,
119a/10, 119b/13, 120a/03, 121a/11,
133b/12, 134a/07, 134a/14, 137b/05,
137b/10, 138a/01, 138a/04, 138a/10,
139b/07, 139b/12, 152a/07, 155a/14,
157a/06, 157a/14, 158a/15, 158b/06,
162b/06, 164a/03, 166b/03, 167b/13,
169a/01, 172b/03, 172b/14, 187a/11,
189a/09, 189a/14, 193a/13, 193a/14,
194a/04, 194a/09, 197a/01, 197a/02,
197a/11, 197b/03, 198a/03, 199b/01,
205a/04, 205a/06, 207a/11, 214a/12,
217b/08, 217b/10, 219b/06, 222b/02,
224a/03, 224a/06, 224a/07, 224a/09,
225b/14, 243a/10, 245a/05, 246a/12,
246b/03, 246b/15, 247a/03, 258a/09,
258a/13, 258a/14, 258b/08, 262b/06,
263a/10, 263b/12, 264a/01, 264a/02,
266a/10, 266b/05, 266b/11, 268a/12,
268b/04, 269a/07, 269a/08, 269a/14,
270a/12, 270a/14, 276b/01, 276b/09,
277a/09, 286a/11, 290b/14, 290b/15,
296a/01, 296a/09, 296b/11, 296b/12,
296b/13, 297a/01, 297a/09, 297a/14,
297b/01, 299b/13, 312a/12, 312b/01,
313b/03, 314a/03, 316a/13, 316b/04,
316b/06, 317a/04, 317a/05, 317b/02,

317b/05, 317b/07, 317b/08, 318b/10,
320b/13, 321b/01, 322a/02, 322a/14,
322b/01, 325b/15, 326a/10, 326b/04,
330b/14, 334a/15

d.- dümidi 223b/06, 246b/06, 258a/12,
269b/07

d.- düñ 079b/09, 079b/10, 109b/09,
151a/09, 193b/13, 209a/04, 213a/09,
266b/06, 312a/15, 330b/13, 334a/14

d.- düñidi 110a/10, 180a/06, 204b/09,
224b/04, 226b/09

d.- düñ mi 266b/05

d.- dürimedi 193a/04

d.- gil 024a/08, 039b/05, 047a/02,
053a/07, 065a/03, 075a/07, 077a/10,
084a/06, 102a/10, 102a/11, 102a/12,
102a/14, 109b/05, 109b/06, 110a/14,
119b/03,

163a/13, 176a/03, 193a/02, 195a/12,
238b/05, 243a/10, 244b/04, 248b/05,
253b/11, 268a/11, 286a/01, 308a/04,
330b/07

d.- me 084a/14

d.- medi 047a/09, 051a/10, 069b/08,
172b/10, 298b/05

d.- mediler 019b/06, 050a/02

d.- medin 250b/11

d.- medüm 080b/03, 084a/03, 084a/15

d.- medüm midi 042b/07

d.- medüñ 167a/01

d.- medüñüz 194a/13

d.- mege 033b/02, 062a/07, 110b/08,
309b/06

d.- megil 024a/09, 053a/06, 107a/02,
187a/12, 330b/06

d.- megüñ 319a/06

d.- mek 046b/01, 071a/13, 082b/02,

090a/09, 110a/13, 140b/12, 171b/05,
171b/06, 171b/07, 171b/08, 171b/09,
255b/03
d.- mekde 009b/15
d.- mekden 292a/05
d.- mekdendür 122a/05
d.- mekdür 004b/14, 005a/04, 010a/04,
011a/11, 023a/15, 090a/10, 132b/06,
153b/13, 156b/09, 255b/02, 256b/01,
264b/04, 276a/07, 306b/06
d.- meseñ 028a/06
d.- meseydün 200b/07
d.- mesün 181b/15
d.- meye 126a/11, 196a/11, 196a/12,
233b/12
d.- meyedüm 306a/12
d.- meyelerdi 192b/14
d.- meyem 176a/07
d.- meyesin 110a/07, 219a/01
d.- meyince 134a/07
d.- meyüpdururdi 048a/11
d.- mez 155b/06
d.- mezdi 033a/12, 034a/01, 206b/08
d.- mezler 018a/07
d.- mezseñ 219b/03
d.- mezsın 140b/11, 172b/11
d.- mezven 133a/11
d.- miş 080a/01, 139a/10, 249b/03,
318b/13
d.- mişdür 006b/09, 007a/09
d.- mişler 116a/08
d.- mişsin 116a/12
d.- ñ 134a/07
d.- r 010a/06, 010a/07, 011b/09,
020b/05, 029a/11, 030a/11, 030a/14,
036a/15, 036b/01, 036b/05, 036b/06,
048b/05, 049a/15, 050a/12, 051b/12,
058b/12, 066a/05, 066b/02, 070b/08,
089b/09, 101a/06, 101a/15, 106a/13,
108b/14, 108b/15, 110a/04, 118a/01,
119a/14, 160a/14, 166a/14, 166b/02,
167b/12, 169a/06, 170b/08, 174b/02,
174b/04, 174b/05, 180b/15, 181a/11,
182a/12, 182a/13, 183b/07, 184a/01,
184a/03, 190b/03, 190b/04, 194a/06,
194a/07, 194b/06, 194b/07, 200a/10,
200b/08, 201a/13, 201b/11, 203a/12,
203a/14, 205b/09, 207a/09, 209a/11,
220a/10, 225b/12, 231b/14, 239a/10,
241b/02, 252a/01, 253b/12, 262b/10,
263a/09, 264a/05, 264a/07, 267a/07,
268b/05, 268b/06, 288a/01, 290a/09,
290a/10, 290a/11, 291b/01, 302a/13,
313b/08, 317b/03, 318b/14, 326a/01,
327b/04, 330b/05, 333b/12
d.- rdi 009b/10, 009b/12, 021a/09,
022a/15, 024a/11, 024a/12, 035b/04,
037b/12, 045b/08, 104a/13, 110b/11,
113b/11, 117a/11, 120a/14, 142b/11,
148b/11, 155a/11, 155b/07, 160b/14,
161a/04, 164b/01, 164b/05, 174b/07,
177a/01, 187a/15, 193b/07, 206b/10,
236b/10, 268b/15, 272a/01, 279b/15,
282a/14, 292b/07
d.- rdüm 113b/11, 187b/01
d.- rem 017a/04
d.- ridi 014a/02, 017b/11, 024a/12,
028a/10, 035a/10, 035b/01, 037a/07,
037b/03, 045b/04, 045b/05, 047b/14,
053a/06, 056b/05, 069b/09, 073b/08,
075a/05, 075a/11, 082b/12, 083a/05,
083b/12, 084a/15, 087b/15, 088a/08,
096a/07, 096a/09, 099b/12, 103b/13,
104b/06, 106a/03, 117b/03, 120b/10,

135b/13, 142a/13, 142b/08, 142b/10,
146b/15, 149a/14, 149b/07, 156a/03,
158a/02, 158a/07, 158b/04, 159b/01,
166b/10, 167b/11, 168b/04, 169b/04,
170a/15, 175a/01, 175b/06, 176a/07,
177b/09, 188a/04, 188a/05, 195b/08,
195b/14, 196b/12, 200b/10, 201b/14,
202b/10, 202b/15, 209b/09, 213a/09,
213a/10, 233a/13, 237b/15, 240a/11,
245a/07, 250a/12, 263a/13 , 268a/08,
272b/02, 273b/15, 298a/14, 298a/15,
308a/09,309a/05, 312a/10, 325a/15,
329b/01, 333a/07, 334a/03
d.- ridüm 079b/14, 092a/06, 166b/04,
187a/15, 202b/03
d.- riken 333a/14
    d.- rimışsin 116a/09
    d.- rin 035b/03, 073b/02
d.- rler 020a/02, 020a/05, 020a/09,
020a/13, 024a/06, 024a/10, 059a/02,
067a/12, 075b/05, 080a/14, 081b/15,
082a/01, 082b/03, 084b/13, 119b/15,
126b/04, 137b/06, 142b/03, 143b/09,
149b/08, 150a/09, 155a/01, 160b/06,
207a/01, 239a/04, 244b/11, 246a/01,
259a/09, 288b/05, 301a/01, 302a/07,
315b/10, 316b/03
    d.- rler idi 261b/10, 320a/11
    d.- rlerdi 261b/04
d.- rleridi 038b/05, 067a/09, 087b/14,
093b/07, 111a/04, 135a/02, 142a/08,
148b/09, 155a/08, 158a/06, 159a/15,
163a/04, 166b/07, 172a/04, 172b/09,
175b/13, 178a/07, 187a/05, 187b/07,
195a/14, 208b/01, 208b/04, 228a/15,
236a/09, 236a/11, 265b/06, 285a/15,
287b/12, 287b/13, 295a/09, 295a/11,

303a/12, 315b/07, 327a/12, 327b/01,
328b/12, 329a/06, 329a/07, 333a/05
    d.- rlerse 181a/14, 181a/15
    d.- rmissin 180a/10
d.- rse 044a/14, 095a/02, 109b/09,
121b/15, 134a/07, 145a/14, 150b/01,
157a/11ben, 184a/01, 218b/01, 308b/12
d.- rsem 075b/15, 076a/01, 077a/11,
104b/14, 110b/02, 118a/08, 182b/06
    d.- rseñ 064a/01, 267a/15
d.- rsin 023a/02, 028a/07, 029a/14,
042b/03, 062a/07, 066a/06, 069a/09,
083a/14, 083a/15, 092a/08, 098b/09,
106b/10, 124b/04, 130a/01, 148a/15,
151a/03, 158a/15, 163b/01, 166a/08,
169b/12, 257a/08, 274b/03, 299b/13,
299b/15, 310b/09, 314a/02, 323a/04
d.- rsiz 026a/09, 175b/03, 258a/12,
267a/11, 330b/07
    d.- rsün 063b/01
    d.- rüseñ 064a/01
    d.- rüz 035b/06
    d.- rven 116a/13, 125b/13, 243a/12
    d.- se 035b/11, 055a/03, 080b/02
    d.- sedi 126b/14
d.- señ 280a/07
    d.- sün 192b/06
d.- ye 011b/07, 011b/11, 023a/05,
052b/15, 063b/11, 102b/07, 121b/15,
151b/10, 172b/12, 233b/14, 252a/10,
289b/15
    d.- yeceklerin 144a/15
    d.- yedi 139a/10
    d.- yedük 020a/05
d.- yeler 062a/07, 110b/07, 112a/14,
114b/10, 118b/14, 135a/09, 145b/03,
206b/02, 265a/06, 283a/11,

283a/13,297b/09
d.- yem 039a/14, 062b/04, 075a/11,
114b/05, 157b/10, 172b/11, 219b/05,
243a/11
d.- yen 009a/05, 299a/04, 299a/06
d.- yene 213a/10
d.- yesin 107a/02, 114b/04, 144a/06
d.- yesiz 181a/14, 181a/15, 181b/01,
260a/15, 260b/01
d.- yevüz 033b/02, 181a/14, 181a/15
d.- yeyidi 061b/14
d.- yeyin 026b/05, 118a/09, 163b/01
d.- yicek 022b/11, 049b/07, 078b/08,
079b/07, 089b/14, 110a/13, 164b/10
d.- yiser 184a/02
d.- yü 009b/05, 033b/06, 036b/12,
069b/13, 071b/02, 105b/03, 131a/08,
149a/15, 162b/03, 179a/09, 196b/13,
201a/06, 240a/13, 244b/09, 287a/07,
298a/02, 299b/01, 310a/07, 324a/06;
(dèyü d.) 147b/01
d.- yümedi 041a/08, 066a/02
d.- yümediler 014a/06
d.- yümez 140a/01, 262a/10
d.- yüp 033a/07, 058a/07, 064b/10,
116b/13, 146b/08, 213a/15, 216b/02,
294b/08, 314a/05, 319a/02
d.- yüpdurur 005a/04
d.- yüpdururdu 238b/10
d.- yüpdururken 071b/02
d.- yüpdururlar 316b/01
d.- yüpdurursın 213a/15
d.- yüpdür 065b/01, 157b/01, 294a/10
d.- yüvèrmezler 168a/12
de: -5- [T.] Dahi, da.
d. 005b/07018b/01, 130a/14, 190a/01,
283a/12

debîr: -1- [F.] Yazıcı, katip.
d.+ ler 020a/02
dede: -6- [T.] Torunu olan erkek,
büyük baba.
d.+ m 008a/15, 008b/10
d.+ müñidi 066a/07
d.+ ñ 008b/09
d.+ ñden (d. öñdin) 066a/07
d.+ si 100b/08
dédür-: -1- [T.] Söyletmek.
d.- ürseñ 308a/05
def: -6- [A.] Savma, savuşturma,
kovma.
d. (d. èt-) 084b/15; (d. eyle-) 101b/14,
238a/11, 255a/05; (d. ol-) 002b/11,
314a/15
def a: -1- [A.] Kere, sefer.
d.+ da 248a/04
defn: -19- [A.] Gömmе, gömülme.
d. (d. èt-)137a/11, 199a/10; (d. eyle-) 019b/13,
065a/03, 124a/12, 124a/14,
137a/12, 138b/14, 139a/02, 147b/13,
147b/15, 195b/06, 199a/14, 201b/09,
214b/09, 249a/07, 249a/08, 258a/06,
333b/10
deg-: -55- [T.] 1. Ulaşmak, erişmek.
d.- di 118a/05, 123b/05, 149a/13,
198b/07, 204b/04, 260b/06, 309a/02
d.- düm 130b/12, 131b/03, 187b/04
d.- e 006a/03, 124a/07, 180a/05,
254b/08; (murādına d. “istediğine
ulaşmak”) 044b/14
d.- ecekdür 148b/04, 254b/15
d.- eyidi 298a/12
d.- icked 152a/06
d.- iser 304a/02
d.- meye 187a/12, (eli d. “fırsat

bulmamak”) 281a/11
d.- meyi 118b/08
d.- mez 049b/01, 132a/04, 188b/12;
(halel d.) 108b/09
d.- mezdi (eli d. “yapmak istememek”) 178a/09
d.- mişidi 142a/10
d.- sün 120b/07
d.- üpdururdu 087b/14
2. Dokunmak.
d.- medi 178a/14, 178b/02, 322a/01; (ziyān d.)310b/12
d.- mesün 038b/05, 108b/07, 193b/10
d.- mez (fā’ide d.) 042a/14,
d.- mezse (aşşısı d. “faydası dokunmak”) 210b/06
3. Payına düşmek.
d.- di (müzd d.) 085b/11
4. Kalmak.
d.- di (mīrāş d.”miras kalmak”) 283b/14, 313b/02
d.- diyidi (mīrāş d.) 167b/07
d.- mişidi 170b/12
d.- üpdururdu 171b/14
5. Karşılığında yapılan, katlanılan şeye layık olmak.
d.- mez 121a/14, 209b/11, 211a/03, 254b/03, 280b/03
d.- mezidi 169a/11, 209b/12
d.- mezimiş 150b/04
degin: -97- [T.] -e kadar, -e dek.
d. (āḥirine d.) 211a/02; (aḥna d.) 039a/04, 194b/10; (aya d.) 077b/09; (bāzāra d.) 028a/06; (dêrseklerine d.) 332b/09; (düne d.) 288b/06; (êrteye d.) 016b/13, 016b/14, 017a/01, 017a/02, 026b/09, 034b/06, 034b/07, 051b/06, 056b/01,

062a/15, 065b/13, 067b/03, 073b/04, 083a/06, 094b/06, 095a/01, 104b/01, 107a/07, 119a/06, 119b/04, 119b/07, 135b/01, 145a/01, 160b/10, 164b/03, 170a/09, 172a/15, 205a/11, 221a/11, 221a/12, 221a/14, 237b/15, 268b/15, 289a/03, 315b/12, 324b/01; (gêceye d.) 073b/12, 089b/01, 103a/01, 188a/11, 320a/05; (güne d.) 016b/06, 074a/12, 189a/01, 192a/14, 249a/12, 331b/12; (haftaya d.) 067a/15, 159b/09; (hāle d.) 030b/08; (ḥāline d.) 236a/05;(içine d.) 145a/09; (kaşısına d.) 073b/01; (ka’ beye d.) 207b/02; (kıyāmete d.) 118b/13, 131a/14, 260a/01; (kıyına d.) 066a/04, 084a/13; (kuşlıka d.) 073a/06; (medīneye d.) 321a/04; (mekkeye d.) 188a/08; (nêceye d.) 058b/13, 111a/08, 242a/07, 243b/12; (ölinceye d.) 088a/03; (şehrine d.) 094a/13; (şimdiye d.) 038b/09, 057a/09, 064b/05, 188b/11, 202b/13, 202b/14, 204b/06, 228b/04, 246b/13, 258b/09, 301b/04, 309b/05, 319b/09; (şuḥna d.) 015b/07; (üç güne d.) 008a/01; (vaktine d.) 227b/09; (vaḳtine d.) 252a/11; (yaşuma d.) 329b/01; (yêre d.) 218b/05; (yıla d.) 020b/05, 022b/07, 090b/06

degin: -4- [T.] Kavuşmak, erişmek.

d.- dūñ 118b/02

d.- miş 110b/14

d.- mişlerdenidi 184a/11

d.- üpdururdu 170b/07

degir- / degür: -20- [T.] 1. Eriştirmek, yetiştirmek, ulaştırmak.

d. 029b/11, 029b/12, 224a/04, 264a/12

d.- di 102a/14

d.- diler 309a/11
d.- e 297b/05, 302a/13
d.- gil 094b/11
d.- meye mi 314a/01
d.- se 237a/09
d.- üñ 012a/12
d.- üpdururdu 310a/13
d.- ür 283b/01; (selām d.) 093a/14,
196a/10

2. Dokundurmak, değdirmek.

d. 042a/14
d.- megil 243b/14
d.- mezin 197a/10
d.- meye 210b/07

degirmen: -1- [T.] İçinde öğütme işi yapılan böyle bir düzeneğin bulunduğu yer.

d.+ i 188a/08

degme: -20- [T.] Her, her bir, her hangi bir.

d. 005a/05, 011a/08, 021a/02, 022b/01,
022b/04, 023b/04, 039a/11, 048b/06,
078b/01, 118b/09, 124b/11, 134b/07,
137a/02, 158a/11, 162a/10, 178a/09,
245a/10, 286b/07, 297b/02, 307b/11

değsür-: -5- [T.] Değıştirmek.

d.- di 325a/07

d.- e 189b/09, 189b/15

d.- esin 328a/12

d.- miş 170a/08

değsüril-: -1- [T.] Değıştirilmek.

d.- di 073a/05

degül: -206- [T.] 1. Değil.

d. 142b/14, 166a/15; (aña d.) 133a/13;
(artuğ d.) 013b/14; (bābından d.)
133a/12; (ben d.) 244a/07; (dervişlikden
d.) 197b/09; (elümde d.) 231a/13;

(elünde d.) 184b/01; (er d.) 094b/07; (eti
d.) 146a/12; (fenā d.) 267a/10; (hācet d.)
044a/06; (hoş d.) 043a/01; (kābül d.)
116a/03; (ma' lūm d.) 030b/01; (mürīdüm
d.) 116a/12; (müttakī d.) 231b/05; (nesne
d.) 110b/05; (revā d.) 107b/09; (rūşen d.)
043a/02; (senüñ d.) 244a/07; (yalan d.)
153b/11; (yēri d.) 224b/07; (zerre d.)
110b/06, 118b/11; (‘aceb d.) 133a/03,
146b/01; (‘allemenī ebīden d.) 002a/09

d.+ di (arada d.) 240a/03; (cihetinden
ötrü d.) 328a/02; (evde d.) 106b/02; (gizlü
d.) 100b/01; (hālī d.) 057b/04; (hāzır d.)
021a/05, 133b/10; (helāl d.) 073a/09;
(kıyında d.) 300a/08; (lāyık d.) 197b/05;
(tefāvüt d.) 328b/08

d.+ düñ (şiddīk d.) 010b/01

d.+ dür 081a/04; (altundan ötrü d.)
156a/08; (andan ötrü d.) 118b/08,
231b/11; (‘ilminden taşra d.) 015a/15;
(arada d.) 100b/07, 292a/06; (ayı d.)
058a/14; (bāki d.) 052b/08; (baylıkı d.)
075b/11; (benüm d.) 171a/07; (ber-ā-ber
d.) 014a/01, 037a/01; (bile d.) 058a/11;
(bizden d.) 079a/05; (boş d.) 160a/10,
160a/15; (böyle d.) 267a/11; (bu d.)
060a/11; (bu kadar d.) 050a/05; (cinsün
d.) 110a/06; (çāre d.) 042b/02; (dükkānı
d.) 111b/12; (dürüst d.) 041a/09,
115b/14, 332b/15; (edeb d.) 082b/05,
163b/12, 204b/01, 240b/10; (elümde d.)
184a/15; (elümüzde d.) 247b/01; (gēc d.)
151a/07; (geñez d.) 146b/11; (geñümile
d.) 022a/05; (gérçek d.) 055b/12;
(guşşası d.) 018b/06; (hācet d.) 002a/08,
008a/11, 011b/12, 107b/07, 157b/07;
(hākım d.) 190b/09; (haqqıçün d.)

205a/10; (hâli d.) 072b/11, 271a/12; (halkuñ d.) 244a/06; (helâlden d.) 085b/04; (hırka d.) 323b/12; (hikmetden d.) 028b/13; (hisâbında d.) 124a/10; (çoqlığı ıla d.) 125a/01; (ikisinde d.) 051a/14; (işi d.) 186a/12; (işüñ d.) 121a/08; (kesbî d.) 002a/08; (kıyâsınca d.) 096a/01; (kişi d.) 084a/09; (kul d.) 079b/09; (lâyık d.) 153b/02; (mânendler d.) 294b/06; (meşgûl d.) 045a/14; (namâz d.) 142b/12; (nazarı d.) 276b/10; (nesebile d.) 008a/15; (ol d.) 141a/12; (ol kadar d.) 203a/13; (râst d.) 303a/03; (râzi d.) 055a/09; (revâ d.) 046b/01, 080a/02, 087b/07, 091a/15, 228b/05, 229a/02; (senüñ aşluñ geyesisi d.) 009a/04; (sizüñ d.) 207b/03; (sözi d.) 035a/01, 061b/10; (tamâm d.) 154a/05; (tâ' atumdan d.) 117b/14; (tefâvüt d.) 046b/03; (tevbe d.) 203a/12, 319a/07; (toğru d.) 055b/03, 055b/06, 055b/08; (ümmetlerüme d.) 322b/11; (vaqti d.) 058a/13, 166b/01; (yêrûñ d.) 182b/08; ('aceb d.) 033a/04, 055b/15, 071a/02; ('amelile d.) 028b/11; ('ârif d.) 330a/07; ('ibretten d.) 028b/15; ('illetile d.) 027a/04
d.+ idi (ad d.) 294b/02; (âdemî d.) 089b/15; (edeb d.) 002b/09; (eksük d.) 235a/04; (hârâmdan d.) 186b/04; (muhtâcıraç d.) 257b/01; (senüñ d.) 079a/12; (zerre d.) 118b/05
d.+ imişsin (dost d.) 320b/01
d.+ isem (uçmaqlık d.) 159b/05
d.+ lerdür (erenler d.) 311a/11; (senüñ gibi d.) 026a/12
d.+ midi (şirk d.) 134a/12
d.+ midür 034b/11, 095a/09; (âgâh d.)

318b/12; (kâdir d.) 310b/08; (kârvânsarây d.) 066a/09; (ra' nâliç d.) 114b/10; (tamâm d.) 257a/15; (zulm d.) 061b/02

d.+ misin 075b/12; (râzi d.) 164a/05; (zâhid d.) 186b/09; (zâlim d.) 114b/08

d.+ misse (hârâmezâde d.) 154a/13

d.+ misse idi (gavğanzuz d.) 258a/05
d.+ missedi (kudret-i maħabbet d.) 130a/15; (sebç-i raħmet d.) 130a/14

d.+ missem (bile d.) 062a/04; (delü d.) 089b/12

d.+ se (kör d.) 003b/13; (senüñle d.) 023b/09; (tamâm d.) 184b/09

d.+ sem (bulardan d.) 078b/13
d.+ sin (bulacaç d.) 063b/03, 188a/05; (bunlardan d.) 078b/12; (lâyık d.) 023a/05, 250a/08, 272b/02; (muħiblerden d.) 288b/04

d.+ siz (ehli d.) 085a/10

d.+ üz (ulusı d.) 331a/01
d.+ ven (arada d.) 151b/8; (ben d.) 130b/15; (bunlardan d.) 004a/15; (emîn d.) 166b/04; (gözedici d.) 075a/07; (îmîn d.) 050b/12; (kul d.) 076a/01; (lâyık d.) 109a/03, 111a/05; (mezħebinden d.) 158b/04; (müttaķî d.) 161a/07; (tekebbür d.) 009a/11; (zâhid d.) 150a/03

2. Fiilin anlamını olumsuz yapar.

d. (tekellüf êtdüm d.) 227a/03

d.+ düm (geyecek d.) 013b/03

d.+ dür (gelecek d.) 044a/07; (geliser d.) 195b/14; (vefâ êdecek d.) 026a/13; (yemek d.) 145b/02

d.+ sin (görecek d.) 164a/13, 301b/02

deħrî: -6- [A.] Dünyanın sonsuzluğuna, ruhun bedenle birlikte öldüğüne inanan

kimse.

d. 032b/10

d.+ nüñ 033a/02

d.+ yidi 156a/02

d.+ yile 032b/09, 032b/14, 156a/02

dehşet: -1- [A.] Korku, telaş ve ürküntü.

d.+ den 131b/14

dek: -7- [T.] Sessiz, rahat, sakin.

d. (d. dur-“uslu durmak, sakin durmak”)

028b/14, 051a/10, 055b/07, 072a/09,

086b/05, 178a/11, 266b/07

dek: -4- [T.] Kadar, değin.

d. 283b/03; (êrteye d.) 062b/01; (güne

d.) 214b/01; (vağtine d.) 315b/08

del-: -5- [T.] Üzerinde delik açmak.

d.- di 067b/03, 091b/10

d.- düm 103a/10, 107b/13

d.- gil 091b/08

delâlet: -1- [A.] Yol gösterme,
kılavuzluk.

d. (d. eyle-) 270b/06

delîl: -8- [A.] Delil, kanıt.

d. 100b/04, 100b/11, 160a/11, 203b/08,

270b/05, 317b/07, 317b/08

dellâl: -4- [A.] Satışlarda aracılık
yapan kimse.

d. 196a/14, 196b/01

d.+ a 318a/02

d.+ dan 318a/03

delü: -13- [T.] Aklını yitirmiş olan, deli.

d. 012b/07, 018a/14, 083a/01, 089b/10,

089b/12; (d. bigi) 028a/13; (d. eyle-)

153b/09; (d. ol-) 102b/14, 154a/03

d.+ lere 063a/14

d.+ leri 063a/14

d.+ misin 066a/05

d.+ yimiş 102a/01

delük: -4- [T.] Derin çukur, oyuk.

d. 033b/14

d.+ e 033b/15

d.+ i 268b/11

d.+ leri 104b/04

dem: -13- [T.] Zaman, an.

d. 180b/07, 202b/02, 209b/07, 243a/03,

249a/11, 285b/05, 300a/12, 308b/10,

333a/02; (dem-be-dem “zaman zaman”)

171a/11

d.+ de 150a/15

d.+ den (d. şoñra) 199a/01, 203a/05

demür: -13- [T.] Demir.

d. 093b/09, 201a/15, 222b/14, 222b/15,

223a/02, 263b/15, 322a/10; (d. ol-)

110a/02

d.+ den 036a/08, 138b/02, 240b/03

d.+ i 201b/01, 223a/01

demürçi: -1- [T.] Demirci.

d. 201a/15

demürçilik / demürçülük: -2- [T.]
Demircilik.

d.+ in (d. êt-) 103b/04

d.+ ine 222b/06

deñiz: -49- [T.] Deniz.

d. 030a/12, 044b/07, 049b/02, 049b/03,

081a/01, 090a/01, 090a/06, 108b/10,

112b/02, 126a/14, 251b/11, 260b/05,

260b/13, 263b/14; (d. ol-) 111a/11,

247a/09

d.+ de 126a/15

d.+ den 134b/10

d.+ dür 134b/09, 286b/02

d.+ e 031a/11, 072a/01, 090a/06,

112b/03, 122b/14, 122b/15, 123a/07,

164b/15, 202b/13, 247a/09, 300b/12,

300b/14

d.+ i 057a/12, 270b/02, 286b/03
d.+ in 106b/12
d.+ inde 004b/08
d.+ inden 125b/13
d.+ ine 126b/07, 127a/15, 127b/01,
221b/05, 241a/10, 241b/03, 260b/14
d.+ inüñ 206a/10
d.+ iyidi 196a/03
d.+ lerde 260b/06
dep-: -3- [T.] 1. Hayvanların arka ayağı
ile vurması.
d.- di 270a/01
2. İnsanlar için ayakları ile
tekmelemek.
d.- eridi 100b/10, 142a/13
dep: -1- [T.] Kâfi, yeter.
d.+ dür 283b/06
depe: -7- [T.] Küçük dağ, tepe.
d. 035a/04, 059a/08
d.+ cük 080b/12
d.+ ler 296a/10
d.+ lerde 130b/03
d.+ yi 059a/09, 059a/11
depele-: -9- [T.] Öldürmek.
d.- di 184b/04
d.- diler 043a/13, 280a/01
d.- mege 266b/04
d.- mek 330b/05
d.- mek gerek 330b/05
d.- melüdür 328b/02
d.- sin 174b/02
d.- yicek 230a/10
depre-: -2- [T.] Hareket etmek,
kımıldamak.
d.- mez 200a/02, 264b/15
depren-: -4- [T.] Kımıldanmak.
d.- di 218b/02

d.- mez 268b/09
d.- ür 302a/10
d.- ürdi 166a/13
depret-: -2- [T.] Kımıldatmak.
d.- ür 199a/07
d.- ürven 021b/08
depser-: -1- [T.] Dudakların kuruması.
d.- miş 119b/11
dér-: -9- [T.] Toplamak.
d.- di 017b/05, 187b/15
d.- er 069b/06, 246a/05
d.- er idi 018b/01, 067a/13
d.- erdi 194a/03
d.- erven 194a/07
d.- mege 069b/05
der: -11- [T.] Ter.
d. 045a/08, 172a/02, 271b/04, 282b/13;
(d.-i 'ilm) 172a/02; (d. dök-) 045a/11
d.+ e 045a/08
d.+ imden 131b/02
d.+ inden 314a/07
derc: -1- [A.] (Kitaba) Yazma, koyma.
d. (d. eyle-) 002b/09
derd: -19- [F.] İnsana ızdırıp veren her
türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.
d. 054a/07, 196a/03, 222b/13, 236b/08;
(içine d. düş-) 089a/03, 135b/04
d.+ e 054a/07
d.+ i 064b/12, 066a/11, 240b/06
d.+ ile 257b/06
d.+ ine 159b/12, 247a/01
d.+ inedür 240b/05
d.+ ini 062a/06
d.+ üm 288b/14
d.+ ümüñ 054a/08
d.+ ümüzüñ 094b/03
derdlü: -6- [T.] Derdi olan, dertli.

d. 021a/12, 062a/06, 288a/04

d.+ siyidi 287b/09

d.+ yidi 327a/02

dere: -12- [F.] Küçük akarsu, çay.

d. 268b/14, 283a/03

d.+ ler 296a/10

d.+ lere 130b/02

d.+ sinde 012b/08, 131a/10

d.+ sine 132a/03

d.+ sini 132a/03

d.+ ye 016b/01, 269a/08, 269a/10

2. Vadi.

d.+ inden 131a/13

derece: -34- [A.] 1. Seviye, derece, mertebe.

d. 010a/13, 018b/15, 027b/03; (d.-i tefâvüt) 123b/15

d.+ dedür 254a/04

d.+ den 010a/13

d.+ si 099b/01, 255b/05

d.+ sidür 191a/10

d.+ sin 015a/05, 205b/10

d.+ sinden 051b/12,

d.+ sine 128b/05, 132b/14, 248a/09, 302a/13, 305b/10, 312b/14, 315b/05, 327a/04

d.+ sinün 131b/04

d.+ ye 051b/12, 207b/07, 274b/07

d.+ yi 010b/02

2. Küçük pencere.

d. 112b/02, 273a/01

d.+ den 044b/12, 051a/05, 273a/01, 307b/09

d.+ sinden 047b/10

3. Baca deliği.

d.+ den mi 183b/02

d.+ sinden 183b/02

dergâh: -33- [F.] Bir büyüğün, büyük bir yerin herkes için başvurma yeri olan kapısı, huzuru, eşiği.

d. 118b/06

d.+ a 118b/09, 119a/02, 121a/10, 176a/06, 208a/15

d.+ da 118b/10

d.+ dan 143a/10

d.+ dur 107b/01, 118b/06

d.+ ı 107b/01

d.+ ma 023a/04, 048b/13, 099a/12, 119a/11, 190b/03, 249b/02, 260b/13; (d. karşı) 323a/08

d.+ ında 107a/14

d.+ ından 117b/04, 118b/15, 121a/06

d.+ uma 190b/02, 190b/07

d.+ umdan 094b/12, 190b/07

d.+ umuza 023a/05

d.+ umuzdan 094b/08

d.+ uñ 118b/07

d.+ uña 096a/04, 096a/06, 121a/10

der-hâl: -45- [F. + A.] O anda, hemen.

d. 009b/12, 034a/06, 039a/15, 068b/09, 070b/08, 073b/14, 080b/02, 090a/15, 091b/11, 092b/05, 112b/15, 116b/13, 116b/14, 135b/05, 136b/02, 138b/08, 138b/12, 155b/12, 182b/02, 194a/09, 206b/10, 217a/01, 220b/08, 223b/02, 223b/15, 228a/04, 238a/03, 243b/04, 243b/09, 244b/03, 246a/12, 257a/13, 263a/07, 263a/12, 269a/14, 269b/11, 274a/06, 276b/12, 288a/05, 288b/10, 293b/13, 300b/15, 318a/02, 320b/13, 334a/05

deri: -4- [T.] Ten, cilt.

d. 107b/08

d.+ sini 108b/04, 120b/07, 198a/03

déril-: -15- [T.] Toplanmak.
d. 096b/05
d.- di 096b/06, 148b/06, 301a/01,
333b/09
d.- diler 059a/01, 161b/05, 225a/05,
267b/08
d.- dügi 203b/05, 224a/12
d.- dügine 021a/11
d.- mişler 090b/03, 147a/07
d.- ü 296b/01
d.- üp 146a/15
d.- üpdururdu 195b/01
deriñ: -1- [T.] Anlam bakımından
üstünkörü olmayan, etraflı, özlü olan.
d. 111a/11
derle-: -3- [T.] Terlemek.
d.- di 267b/01
d.- miş 168b/05
d.- ridi 189a/02
dermân : -7- [F.] İlaç, şifa, deva, çare.
d. 020a/01; (d. bul-) 019b/12
2. Çare, çıkış yolu.
d. (d. eyle-) 247a/01, 247a/03
d.+ ı 054a/08, 109b/01, 275b/11
dêrnêk: -2- [T.] Toplantı, cemiyet.
d. (d. eyle-) 152b/13
d.+ e 158b/01
dêrneş-: -1- [T.] Toplanmak.
d.- ürler 021a/10
ders: -11- [A.] Bir öğreticinin belli bir
konuda öğrencilere verdiği bilgi, ders.
d. (ders e. “ders anlatmak”) 154a/08,
155a/09, 155a/11, 160b/11, 296a/02
d.+ e 165a/05, 167b/01
d.+ ine 139a/13, 167a/11, 167b/03
d.+ üñe 139a/14
dêrşür-: -15- [T.] Toplamak, derlemek,

bir araya getirmek.
d.- di 152b/06, 184b/13, 202b/13,
260b/07
d.- diler 058a/01, 063a/11
d.- düm 027b/07, 107b/04
d.- dü mi 184b/13
d.- me 027b/09
d.- mege 029a/10
d.- mek 146b/06, 186a/01
d.- ür idi 018b/03
d.- ürdu 222b/10
derûn: -1- [F.] Yürek, iç.
d.+ ına 299b/03
dervîş: -138- [F.] 1. Tarikata girip bir
şeyhe bağlanan kimse.
d. 043a/09, 068a/11, 070a/06, 070a/09,
070a/13, 072a/01, 072a/04, 152a/03,
188b/04, 188b/05, 188b/07, 194a/13,
205a/08, 205a/09, 205a/11, 215b/08,
216a/09, 216a/10, 229b/08, 243b/11,
243b/12, 253a/09, 254b/08, 275b/04,
278b/15, 283a/03, 283a/04, 283b/07,
286a/09, 286a/11, 290b/12, 294b/14,
294b/15, 307a/08, 316a/09, 316a/10,
323a/12, 323a/14, 323b/03, 323b/08,
323b/11, 326a/14, 326a/15, 326b/07,
331b/11; (d. ol-) 126b/04
d.+ e 034a/13, 035a/02, 243b/10,
325b/14
d.+ i 072a/03, 246a/04, 286a/09,
309b/03, 323b/01, 323b/02, 323b/05,
323b/07, 326a/08
d.+ idi 046b/08, 161a/01
d.+ ler 069b/04, 081b/07, 089a/12,
089a/15, 091b/02, 145a/15, 232a/11,
283b/03, 314a/14, 321b/06, 326b/02
d.+ lere 040a/15, 073b/03, 091b/01,

247b/14, 314a/14, 325b/08
d.+ leri 135b/11,
d.+ lerile 081b/01, 171b/11, 329b/12;
(cemā'at-ı d.) 321b/04
d.+ lerüñ 081b/03, 092a/01, 314a/11
d.+ üñ 194a/14, 323a/13, 326a/01
d.+ ven 127a/14

2. Yoksulluğu, çilekeşliği benimsemiş
kimse, fakir, dilenci.

d. 038a/11, 038a/12, 040a/06, 049b/15,
132b/13, 164b/14, 197b/07, 245b/11,
245b/15, 246a/04, 318b/07, 326a/07,
326a/09

d.+ e 010a/01, 040a/06, 040b/13
050a/01, 075b/09, 156a/12, 277a/06,
294a/06, 294a/0; (d. karşı) 038a/11

d.+ler 136a/03, 136a/06, 164b/12,

d.+ lerdən 254b/15

d.+ lere 041a/04, 067a/15, 084b/05,
091a/14, 136a/02, 141b/04, 160b/04,
177a/06, 201b/03, 205b/06, 206a/03,
213b/11, 226a/11, 226b/01, 289a/12

d.+ leri 145a/04

d.+ lersiz 136a/03

d.+ lerüñ 275b/14,

dervîşâne: -1- [F.] Dervîşe yakışır
şekilde, dervîşçe.

d. 198b/06

dervîşlik: -10- [F. + T.] Dervîş olma
durumu, dervîşlik.

d. 072a/04, 126b/02, 227a/07, 227a/08,
237a/07, 305b/01; (d. ol-) 232b/02

d.+ den 197b/09

d.+ i 072a/03, 072a/05

dervîze: -1- [F.] Yalvarmak.

d. (d. ét-) 222b/09

deryâ: -3- [F.] Deniz.

d. 131b/12

d.+ ya 128a/11, 131b/13

derzî: -2- [F.] Terzi.

d. 324a/03

d.+ nüñ 324a/03

deste: -2- [F.] Bağ, demet, tutam.

d. 050b/11, 149b/01

desti: -1- [F.] Testi.

d. 106b/03

destür: -24- [F.] İzin, ruhsat,
müsaade.

d. 048a/02, 060b/05, 101a/04,
187b/05, 218b/10, 296b/03, 315b/14,
316a/07, 328b/03

(d. dile-) 157a/11, 157a/12; (d. ol-)
218b/12; (d. vèr-) 007b/13, 048a/02,
224a/13, 240b/14, 241a/03, 272b/01,
272b/03, 277a/04, 316a/04, 316a/05

d.+ suz 085a/12

d.+ uñıla 060b/04

devâm: -1- [A.] Sürme, kesilmeme.

d. ('ale'd-d. "durmadan, sürekli
olarak") 142b/06

devât: -1- [A.] Divit.

d. 078b/10

deve: -26- [T.] Deve.

d. 012a/08, 012b/07, 012b/09, 014b/13,
065b/10, 148a/07, 155a/03, 214b/04; (d.
bigi) 284b/03

d.+ den 102b/05

d.+ leri 012b/13

d.+ lerüñ 154a/02

d.+ midür 102b/04

d.+ nüñ 102b/02, 102b/06

d.+ si 102b/01

d.+ sin 313b/07

d.+ sine 313b/09

d.+ ye 102b/02, 102b/04, 105b/07,
313b/07

d.+ yi 065b/11

d.+ yile 136a/01

devlet: -14- [A.] 1. Ululuk, büyük
mevki ve makam.

d.+ i 296a/03

d.+ inden 049b/06

2. Mutluluk, saadet, talih, baht.

d. 004a/11, 035b/09, 072a/12,
100b/12, 142a/05, 152a/09, 175b/09,
266a/14

d.+ i 006a/02,

d.+ idi 162b/12

d.+ ler 124a/07

d.+ üni 010b/10

devletsüzlük: -1- [A. + T.] Bahtsızlık,
talihsizlik.

d. 124a/08

dévşür: -2- [T.] Toplamak.

d.- diler 333b/02

d.- mekde 236b/15

devür: -2- [T.] Bir kıyafetin içini dışına
çevirmek, ters çevirmek.

d.- di 133a/09

d.- e 133a/09

dèye: -1- [T.] Diye.

d. (érteye degin yat uyu d.) 095a/02

deyn: -1- [A.] Belli bir zaman sonunda
ödenmek üzere alınan para, borç.

d.+ ünden 314a/08

dèyü: -41- [T.] Diye.

d. (ne ‘avratsın d. şordı) 042b/11;
(ḥalīfenüñ yüzün görmeyeyim d.)
060b/07; (lā lebbeyk dèyeler d.) 062a/07;
(bir eyü ‘amel işlerse ḥalḳ beni görsün
d.) 063b/13; (beni kimsene bilmesün d.)

067b/13; (kimsene bilmesün d.) 69a/04;
(ibrāhīm ne dürlü kişidür görelüm d.)
069a/05; (zān-nün aldı d.) 090a/04; (it
baña degmesün d. geyesisin ḳaldurdı)
108b/07; (yol vèrüh d.) 119a/13; (yigāne
ḳalsun d.) 122b/03; (ḥalḳum ḳatına var
d.) 131a/07; (ḳādırınun ḥanāb-ı mıḥını
görem d.) 131b/15; (üşimesünler d.)
141a/15; (anun kefareti olsun d.) 155a/06;
(ol ḳarı ḥacil olmasun d.) 181b/12; (şidüp
kimseneye dèmesün d.) 181b/15; (gören
bāzırgān şansun d.) 201a/04; (tangrı
zıkrinden kesilevüz d.) 203b/07; (ḥalḳ
beni sevsünler d.) 203b/09; (tangrı beni
sevsün d.) 203b/10; (ol düşi görem d.)
215a/11; (‘aceb nedür d. ḳanaḳ aḡzın
açdı) 218b/02; (bu sözi aña nèce dèyem
d.) 219b/05; (bay olalar d.) 230a/13;
(baña cevāb vèrüh d.) 242b/06; (güneş
ıssı oldı d.) 250a/08; (bizlerden anı
yègrek seversin d.) 250a/12; (su girsün
d.) 257b/10; (şād oldum d.) 263b/02; (su
bulam içem d.) 263b/01; (ḳāfileden bir
kişi yorıldı ḳaldı d.) 263b/07; (nūrī d. ad
ḳoduḳlarınıñ sebebi) 265b/10; (ol bu
sözile kāfir oldı d.) 266b/04; (ḳulum
d.oḳıdı) 286b/12; (sünnet yèrine gelsün
d. bir ‘avrat aldı) 288a/12; (nesne vèrsün
d. tevāzu‘ eyleye) 314a/13; (bunların
sucı yoḳdur d. elden aldı) 324a/12;
(raḥmet saña gelsün d. işitdüm) 324b/07;
(buyruḡun yèrine gelsün dèyü ederler)
333a/04; (ḥaḳ emri yèrine gelsün d. baña
‘azāb ederleridi) 334a/12

dın: -7- [T.] Ses çıkarmak, söz
söylemek.

d.- madı 037b/03, 090a/05, 136a/08,

183b/07

d.- madılar 181a/15

d.- madın 241b/10

d.- madum 136b/11

dîfsüz: -3- [T.] Sessiz , sakın.

d. 189b/10; (d. ol-) 111b/15

dırnaç: -1- [T.] Tırnak.

d.+ ı 201b/15

dîb: -17- [T.] 1. Deniz ve göllerde yüzeyin altındaki kısım.

d.+ i 128a/11

d.+ inde 113a/14

d.+ ine 183b/06, 320b/11

2. Bir şeyin bulunduğu yere bitişen en alt kısmı, altı; hemen yanında.

d.+ inde 058a/12, 080a/07, 106b/15, 132a/12, 242a/04, 242a/07, 296a/11, 298a/03, 311a/13

d.+ ine 263b/04, 288b/03, 296a/10, 311a/14

dîbâc: -2- [A.] Bir çeşit ipek kumaş.

d.+ dan 019b/02, 070a/07

dîbsüz: -2- [T.] Dibi olmayan.

d. 134b/09, 286b/02

dîdâr: -1- [F.] Yüz, çehre.

d.+ um 056b/10

dihlîz: -3- [F.] Üstü kapalı, uzun ve dar geçit.

d. 168a/05, 168a/06

d.+ inde 111a/03

dik-: -14- [T.] 1. (Bir bitkiyi) Kök salıp yetişmesi için toprağa yerleştirmek.

d.- di 114a/03, 114a/04, 305a/05

d.- dügi 114a/05

d.- düginden 114a/04

d.- erler 173b/14

2. (Bir şeyi) Dikine duracak şekilde yere

koyup yerleştirmek.

d.- di 115a/08

d.- erlerdi 288a/14

d.- enlere 288a/15

3. (Biçilmiş kumaş parçalarını) İğne iplikle birbirine tutturarak giyilecek veya kullanılacak bir şey meydana getirmek.

d.- di 040b/01, 310b/05

d.- üpdururdu 283a/05

4. Kurmak, inşa etmek.

d.- even 116a/07

5. Dikkatle bakmak, gözünü ayırmadan bir yere bakmak.

d.- erdi 189a/03

diken: -1- [T.] Mecazi anlamda rahatsız edici husus.

d.+ ini 127a/08

dil: -97- [T.] 1. Organ adı.

d. 041b/01, 129a/09, 130b/09, 133a/03, 195b/15, 252b/04, 304b/13, 330b/01; (d. uzat- "bir kimse için kötü söylemek") 238a/09, 330b/04

d.+ den 304b/15

d.+ dür 235a/13

d.+ e 011a/07, 200b/08; (d. gel- "önceden konuşmazken konuşmaya başlamak") 017b/08, 225a/07, 272a/10

d.+ i 097b/09, 102a/07, 129a/06, 132b/02, 166a/13, 264b/12, 264b/13, 264b/15; (d. dutıl- "korku, şaşkınlık vb. sebeplerle birdenbire söz söyleyememek") 066a/03, 289a/02, 289b/15

d.+ ile 096a/03, 200b/07, 284b/09

d.+ in 199a/07, 224b/15, 234a/09, 238b/09, 333a/1

d.+ inde 173a/15, 305b/13

d.+ inden 021b/14
d.+ ine 059b/01, 063a/04, 105a/15,
106a/03, 139b/13, 198a/15
d.+ ini 235a/14, 285a/06
d.+ iyile 063b/11, 140a/01, 203a/12,
d.+ üm 006b/11, 111b/06, 130b/09,
130b/12, 294a/11
d.+ ümde 245a/05
d.+ ümden 104b/13
d.+ üme 134a/13, 139b/14
d.+ ümi 115b/05, 130b/14, 277a/05
d.+ ümile 005a/08
d.+ ümle 274a/13
d.+ ümüze 068b/05
d.+ üñ 232b/11
d.+ üñe 104b/12
d.+ üñi 076b/04, 152a/07, 304b/10
d.+ üñile 205b/12
2. Lisan.
d.+ i 175b/13, 304b/11, 304b/12
d.+ idür 002a/07, 035a/01, 155b/06
d.+ in 004b/07, 224b/14
d.+ ince 004b/05
d.+ ince idi 004b/04
d.+ iyle 132b/04,
d.+ iyile 108b/03, 232b/01, 240a/03,
258a/03, 327b/06
d.+ iyle 102a/02, 129a/10
d.+ ler 152a/11
d.+ lerde 044b/06, 202b/09, 295a/05
d.+ üm 043a/08,
3. Gönül.
d.+ ile 331b/06
dile-: -312- [T.] İstemek, ummak.
d. 120a/03, 136a/14, 142a/13, 209a/13,
263a/09, 304a/14; (‘özr d.) 330b/13
d.- di 027a/14, 033a/05, 038a/05,

038a/12, 056a/06, 064a/13, 074a/14,
077b/12, 092b/14, 092b/15, 099b/08,
101a/04, 103a/10, 113b/12, 115a/11,
125b/13, 178a/13, 178b/04, 181a/01,
195a/07, 196b/11, 197b/11, 204a/11,
215b/07, 224b/01, 226a/11, 257b/09,
272b/08, 291a/03, 294b/13, 296b/03,
315b/15, 316a/07, 324a/07, 326a/07,
331b/14; (destür d. “izin istemek”)
157a/12; (haç d.) 031a/09; (‘özr d.
“yaptığı bir yanlıştan ötürü
bağışlanmasını istemek”) 047a/12,
108a/10, 239a/08
d.- diler 031a/10, 156a/05, 292a/07,
329b/10, 329b/14; (‘özr d.) 090a/09,
207a/02
d.- diyidi 136a/11
d.- dügi 314b/15
d.- dügünü 207a/07, 268b/06
d.- dügünüzi 036b/01
d.- düklerin 136a/06
d.- düm 004a/14, 010a/12, 015a/08,
049b/10, 071a/04, 090b/07, 121a/06,
131b/15, 133b/14, 140b/06, 157a/11ben,
170a/01, 187b/05, 218b/10, 223a/04,
246b/12, 266b/10, 268a/14, 278a/08,
279b/08, 307b/14, 307b/15, 323a/04; (‘
helallik d.) 079a/15; (‘özr d.) 008a/07,
321b/10
d.- düñ 049a/14, 071a/05, 223b/07
d. -ye 190b/08
d.- gil 046b/12, 077a/04, 101a/08,
107a/14, 169a/04, 195a/08, 263a/12,
295a/01
d.- medi 059a/07
d.- medin 202a/03, 328b/03
d.- medügi 300a/05

d.- medüm 115b/07, 127a/10
d.- medüñ 263a/12
d.- mege 028b/04
d.- megil 178b/12, 295a/01
d.- mekden (‘özr d.) 232b/11
d.- mesün 086a/08
d.- meye 046b/13, 074a/05, 084b/09,
152a/04, 188a/06, 254a/02, 310b/02
d.- meyeler 084b/12
d.- meyesin 234b/06
d.- meyeven 050b/10
d.- mez 203b/10
d.- mezdi 201a/03
d.- mezimiş 198a/09
d.- mezin 055a/02
d.- mezse 237a/09
d.- mezsem 313b/09
d.- mezüz 118b/09
d.- mezven 015b/04, 131a/02, 200b/09,
257a/09
d.- mişven 045a/12
d.- ñ 036b/01, 292a/08
d.- r 044b/10, 044b/15, 055a/15, 124a/06,
130b/14, 136b/01, 224a/06, 325b/15
d.- rdi 140a/07, 251a/05, 289b/15,
294b/15, 298a/15, 308b/05; (‘özr d.)
294a/03
d.- rdüm 114b/03, 128a/04, 240a/14
d.- rdüñ 216b/15
d.- rem 231a/05
d.- ridi 102b/06
d.- rin 045a/11, 045b/14, 120a/03
d.- rler 131a/01, 136a/06, 136a/07
d.- rlerdi 147a/01
d.- rleridi 207a/03
d.- rmisse 223b/09
d.- rse 002b/01, 026a/14,
040b/02,086a/06, 092a/14, 127a/03,
164a/12, 171b/10, 178b/14, 190b/12,
192a/07, 199b/09, 205a/01, 205b/08,
213a/12, 227b/10, 229a/15, 234a/09,
235b/03, 237a/09, 242a/15, 252a/11,
319a/05
d.- rsem 182b/05, 182b/06, 182b/11,
313b/09
d.- rseñ 038a/07, 049a/09, 054a/01,
055a/13, 056b/15, 060a/01, 093a/05,
096b/05, 117b/06, 131a/02, 186a/10,
188a/05, 237a/08, 322b/14
d.- rseñüz 158a/02, 331a/08
d.- rsin 034b/05, 037a/09, 037a/11,
045b/14, 055a/09, 061a/01, 066a/04,
072b/03, 085a/02, 085a/05, 088b/09,
092a/12, 093b/02, 114a/01, 114b/08,
115b/07, 120a/03, 128a/07, 128a/08,
129b/11, 144a/03, 163b/03, 175a/03,
184a/13, 231a/05, 262a/02, 262a/06,
286a/06, 304a/14, 317a/10
d.- rsiz 091a/10, 175a/09
d.- rüz 055a/15, 175a/07, 239a/12,
288a/02, 329b/07
d.- rven 032a/12, 049a/13, 061b/02,
091a/13, 114a/02, 115b/11, 116a/06,
117a/13, 128a/05, 128a/08, 129b/11,
151a/06, 165a/12, 169b/05, 183a/05,
183a/07, 198b/08, 214b/01, 238b/03,
263a/10, 296a/01, 303b/03, 304b/1ve
d.- r mi 054b/14
d.- r misin 059a/07, 059b/03, 078a/06,
245a/12, 263a/07, 295b/14, 303b/02
d.- r misiz 022b/09
d.- se 061b/13, 120a/12, 147a/15
d.- sem 055a/02
d.- señ 071a/10

d.- seydi 244a/04
d.- ye 055a/03, 209a/05, 251b/15,
264a/08; (‘ özr d.) 139a/08, 285a/06
d.- yeler 084b/10
d.- yelerdi 195a/15
d.- yem 071a/03, 119a/01, 209a/14,
263a/06, 324a/10
d.- yesin 188a/04, 188a/13, 191b/03,
195a/11
d.- yeven 039a/10, 118b/10
d.- yeyim (destür d.) 157a/11
d.- yeyin 050b/09, 077a/05, 330b/14
d.- yiser 138b/07
d.- yiserin 188a/07
d.- yüpdururdu 297b/03
dilek: -62- [T.] İstek.
d. 115b/06, 120a/04
d.+ den 072a/14
d.+ i 062b/10, 072a/13, 115b/07,
122a/12, 122a/13, 122a/14, 221a/08,
231a/02, 242a/12, 275b/10, 315a/06,
331b/02
d.+ idür 242a/11, 242b/01
d.+ in 097a/15, 217b/13, 251b/14,
252a/01, 294b/04, 299a/13, 319a/13,
326a/01, 326a/07
d.+ ince 028b/08, 289b/01
d.+ inden 028b/09, 291b/14
d.+ ine 097a/14, 188a/14, 247a/03
d.+ ini 242a/12, 286a/05
d.+ iyile 279a/05
d.+ iyile 203b/03, 298a/02
d.+ leri 121b/14
d.+ lerin 172b/08, 173a/14, 280a/13
d.+ lerinden 255a/06, 255b/05, 278b/11
d.+ üm 047b/04, 208b/12, 208b/12,
208b/14, 208b/15, 308b/09

d.+ ümce 062b/09
d.+ ümdür 242a/11
d.+ ümile 119a/01
d.+ ümüz 091a/11
d.+ üñ 190b/12, 222a/11
d.+ üñe 109a/15
d.+ üñi 294b/15
d.+ üñle 062b/09
dilkü: -1- [T.] Tilki
d. (d. gibi) 210b/11
dilsüz: -1- [T.] Sessiz, susmuş.
d. (d. ol-) 126b/02
dimäg: -2- [A.] Şuur, akıl.
d.+ ina 248b/02
d.+ umda 154a/05
dīn: -51- [A.] Din.
d. 001b/11, 021a/15, 024a/12, 036a/03,
036b/11, 040a/01, 049b/12, 062a/08,
065a/10, 157b/08, 177a/11, 177a/14,
177a/15, 204a/12, 212a/06, 229a/08,
229b/15, 312b/04, 319a/15, 328a/02
d.+ de 143a/15, 193a/05
d.+ dendür 014a/14
d.+ desin 193a/07
d.+ dür 059b/08, 177a/14, 177a/15
d.+ e 193a/06
d.+ i 191a/13, 199b/09, 200b/02,
200b/03, 211b/01, 252a/11, 278a/14,
304b/05
d.+ in 289b/01
d.+ indeven 193a/08
d.+ ine 133b/03, 232b/10
d.+ ini 252b/13
d.+ iyimiş 312b/04
d.+ ler 312b/03
d.+ lerince 193a/01
d.+ üm 179b/14

d.+ ümi 158a/11
d.+ ümüñ 147a/11
d.+ üñ 059b/07

dîñ- -4- [T.] 1. Bitmek, durmak.

d.- medi 279b/05

d.- mez 073b/05

2. Sükut etmek, susmak.

d.- mezidi 178a/08

3. Kar ve yağmurun durması.

d.- seyidi 179a/09

dîñār: -3- [A.] Altın liranın dörtte biri değerinde olan eski bir para.

d. 047a/06, 047a/10, 047a/11

dîñle- -12- [T.] 1. İşitmek için kulak vermek, dinlemek.

d.- di 022b/05

d.- düm 268a/06

d.- mege 326b/09

d.- mezidi 285b/03

d.- mezsın 223a/09

d.- r idi 167b/03

d.- ridi 105a/06, 109a/10, 119b/04

d.- ridüm 268a/05

2. Söylenen sözü dikkate alıp ona göre davranmak, kabul etmek.

d.- lemedi 066b/03

d.- mekdür 280b/08

dîñlen- -19- [T.] İstirahat etmek.

d.- di 225b/06

d.- diyidi 225b/10

d.- dügi 064a/09, 225b/08

d.- düm 129a/05, 317a/01

d.- e 029a/03, 095a/13, 307a/02

d.- ecek 263b/02

d.- em 062b/07

d.- esin 071b/03

d.- even 015b/10

d.- medügi 064a/09

d.- mek 015b/12, 095a/12

d.- meye 314b/15

d.- meyedi 130a/15

d.- mez 256a/15

dîrek: -3- [T.] Destek veya taşıma vazifesi görmek üzere bulunduğu yere dikine yerleştirilen uzun ve kalın ağaç, demir vb.

d. 194b/11, 194b/12

d.+ i 194b/11

dîreksüz: -1- [T.] Direği olmayan.

d. 310b/07

dîrem / dîrhem: -22- [A.] 1. Eski bir para çeşidi, gümüş sikke.

d. 091b/03, 094a/13, 104a/07, 165a/02, 188a/10, 188a/11, 188a/12, 213b/10, 214a/04, 214a/05, 214a/14, 230a/04, 230a/05, 231a/13, 279b/07, 301b/11, 307a/14, 317a/07

d.+ i 094a/13, 104a/08

d.+ üñ 301b/12

2. Okkanın dört yüzde birine eşit eski bir ağırlık ölçüsü birimi.

d. (d. kadar)156b/01

dîri: -33- [T.] Yaşayan, canlı.

d. 107a/08, 109a/12, 250b/08, 254a/11, 266a/14, 279a/08, 318b/02; (d. kıl-) 127a/13, 130a/11; (d. ol-) 014b/14, 065a/02, 105b/02, 125a/07, 181b/13, 184a/14, 188b/12, 190b/08, 194b/10, 235b/04, 239b/15, 263a/05, 297a/04, 323a/02

d.+ ce 250b/04

d.+ den 127b/03

d.+ dür 100a/04, 151/b4, 166a/04, 191a/04

d.+ ven 130b/11
d.+ ydi 188b/11
d.+ yidi 087a/03
d.+ yiken 151/b4
dirig: -7- [F.] Esirgeme, kıyamama.
d. 150a/13, 152a/05, 213a/14, 213b/05; (d. ét-) 016a/12, 213a/12, 255a/01
dirigâ: -4- [F.] Çok yazık, eyvahlar olsun.
d. 014b/01, 091b/03, 253b/14, 299b/12
diril-: -14- [T.] 1. Canlanmak.
d.- di 300b/04
d.- düğüñ 184a/14
d.- dür 180b/01, 180b/03, 235b/07
d.- ipdür 061b/13
d.- miş 302b/03
2. Güçlenmek.
d. 085a/03
d.- düm 320b/06
d.- eyin 175b /03
d.- meye 277b/09
d.- mekdür 124b/14
d.- ürdi 076a/10
3. Geçinmek.
d.- ürsin 150b/07
dirilt-: -3- [T.] Dirilmesini sağlamak, canlandırmak.
d. 263b/12
d.- e 253b/04
d.- ecekdür 258b/03
dirlik: -46- [T.] Yaşam, hayat, yaşayış.
d. 023a/02, 076a/10, 151/b2, 193b/12, 193b/14, 236b/02, 267a/04, 307a/05; (d. bil-) 184b/13; (d. ét- “yaşamak”) 307b/13, 307b/14; (d. eyle-) 061a/03

d.+ den 252b/02
d.+ e 252b/02
d.+ i 051b/12, 150b/07, 200a/08, 235b/03, 252b/01, 252b/02, 258b/12, 271a/10, 281b/03,
281b/04, 281b/05, 304b/05, 305a/14;
(d. gibi) 200a/08
d.+ ile 194a/02
d.+ in 086b/10, 226a/01
d.+ inde 086b/13, 166b/10, 170a/10, 170a/11, 333b/04
d.+ inden 195b/01, 252b/08, 333b/01
d.+ ine 271b/08
d.+ leri 287a/15
d.+ ümüze 076a/11
dirliklü : -1- [T.] Düzenli, temiz, saf özelliklere sahip kişi.
d. 306a/09
dirsek: -2- [T.] Kolun orta yerindeki eklem dış tarafı.
d.+ lerine (d. degin) 332b/09
d.+ lerüñi 332b/13
dış: -11- [T.] Çene kemiklerinin üstüne dizili, beyaz organlardan her biri, dış.
d. 014a/12; (d. koyur- “dış geçirmek”) 197a/11, 197a/12, 236b/03
d.+ ile 053b/05
d.+ in 014a/11, 014a/12
d.+ lerin 014a/09
d.+ lerüm 294a/11
d.+ lerüñüzi 014a/08
d.+ üñüz 014a/11
dışi: -1- [T.] Kadın, dışi.
d.+ midür 156b/14
dışilik: -1- [T.] Kadın olma durumu, kadınlık.

d. 046b/03
ditre-: -12- [T.] 1. Kasların kasılması sonucu hızlı ve küçük hareketlerle sarsılmak, titremek.
d.- di 138b/03, 217b/01, 288a/11
d.- mek 007b/15, 066b/11, 075b/13, 116b/07, 116b/08
d.- yü 303b/09
2. Çok üşümek.
d.- r 083b/13, 140b/10
d.- rdi 083b/15
ditsin-: -1- [T.] Tiksinmek, iğrenmek.
d.- düğüm 321b/03
dīv-: -7- [F.] Şeytan.
d. 144b/12, 144b/13, 319a/14, 319a/15
d.+ e 319a/15
d.+ ler 036b/05
d.+ misin 207a/11
dīvān-: -3- [F.] Defter.
d.+ ma 145a/12, 145a/14
d.+ ından 145a/14
dīvānelik-: -1- [F. + T.] Delilik, çılgınlık.
d.+ a 327b/12
dīvār-: -22- [F.] Duvar.
d. 032b/01, 086a/10, 135a/12, 204b/09, 249b/15, 299a/10
d.+ a 112b/01, 188b/09, 250a/02
d.+ dan 112b/01
d.+ ı 135a/11, 154b/03, 154b/04, 165b/03
d.+ ın 165b/04, 165b/07
d.+ ından 045a/09, 165b/04, 165b/05, 220a/08
d.+ ınıñ 319a/15
d.+ ları 031b/15
divīt-: -3- [A.] Hokkadaki mürekkebe

batırılarak yazı yazmaya yarayan bir tür kalem.

d. 263b/15, 264a/04, 272a/03
diyet-: -1- [A.] Bir şeyin karşılığı olarak ödenmek zorunda olunan şey.

d. 077b/09
diz-: -13- [T.] 1. Bacakta uylukla baldırın birleştiği oynak kısım.

d.+ i 155a/03, 251b/02
d.+ ine 104b/08, 122a/14, 155a/03
2. Oturur halde iken uyluğun üst tarafı.

d.+ i 116b/09
d.+ in 007b/10
d.+ inde 134b/12, 143a/01
d.+ ine 019a/05, 019a/06, 217b/02, 223b/03

dīzār-: -14- [T.] Cenabıhakk'ın müminlere vadettiği görünüşü, tecellisi.

d. 037b/05, 098b/02
d.+ ın 024a/08, 026a/09, 069b/03
d.+ ma 001b/03
d.+ ından 235b/13
d.+ ını 075b/03

d.+ uma 260a/12
d.+ umuz 257b/12
d.+ uñ 213b/04
d.+ uñdan 213b/01, 213b/02
d.+ uñı 056b/05

dizil-: -1- [T.] Sıraya girmek, hizaya geçmek.

d.- ü 296b/01

doğ- / çoğ-: -22- [T.] 1. Dünyaya gelmek.

ğ.- a 100b/12
ğ.- dı 046b/07, 082a/06, 101a/01, 192a/14, 323a/02
ğ.- ıcağ 019a/07
ğ.- madı 064b/13, 239b/10, 239b/11

.- mazsa 100b/12

d.- mışıldı 018b/12

2. Ortaya çıkmak, sonucu olmak.

d.- an 191a/06

.- ar 256a/08, 256a/07, 256a/10

3. Güneşin ufuktan yükselerek gökyüzünde görünmesi.

d.- a 107b/12

.- inca 172b/01, 136b/15

.- mağa 135a/14

.- mış 067b/07

doğur- :-1- [T.] Dünyaya getirmek, doğurmak.

d.- duğuñ 047a/01

dokı- -1- [T.] Bir tezgahda atkı ve çözgü ipliklerini birbiri arasından geçirip sıkıştırmak suretiyle bez meydana getirmek, dokumak.

d.- dıydı 309a/08

dokın- / dokun / tokın- / tokun -: -23- [T.]

1. İçine işleyip duygulandırmak veya üzme, tesir etmek.

.- dı 051a/06, 058b/13, 059b/15, 278a/10, 198b/02

.- ur 200a/10

2. Hafifçe değmek, temas etmek.

.- dı 115a/09, 249a/04, 269b/05, 286a/13; (gözi d. “gözüne ilişmek, görmek”) 219b/05, 249b/08, 248a/05, 106b/04, 106b/05

d.- duğıyiçün 033a/01, 033a/02

d.- masun 222b/02; (gözi d.) 155a/11

d.- ur 105a/02; (gözi d.) 160b/13

d.- urıdı 105a/02

doksan : -1- [T.] Doksan sayısı.

d. 196a/14

dokuz: -4- [T.] Dokuz sayısı.

d. 145a/10, 279b/15, 323a/01

d.+ ı bile 251a/09

dokuzuncı: -3- [T.] Dokuz sıra sayı sıfatı.

d. 171b/03, 251a/05, 251a/06

doldur- -2- [T.] 1. Boş bir şeyi dolu hâle getirmek.

d.- ğıl 109b/03

2. (Bir şey bir yeri) Kaplamak.

d.- asın 286a/07

doñ- -1- [T.] Çok üşümek.

d.- dı 103a/12

doñuz: -1- [T.] Domuz.

d. 032b/07

doprak / tobrak / toprak: -25- [T.] 1. Toprak

. 003a/13, 021a/14, 165b/05, 165b/06, 166b/02, 216a/12

.+ a 013a/09, 013a/15, 059b/05, 156a/09, 199a/07

.+ ı 307a/06

.+ ıla 023a/12, 205a/11

.+ m 116b/10, 182a/05

.+ nda 147b/15

.+ ıyıla 132a/08

2. Yurt, il, memleket.

.+ ndan idi 206a/11, 261b/07, 283a/02

3. Mezar.

d.+ dan 011b/04

.+ ina 195a/13

.+ ndan 195a/15

dost: -64- [F.] 1. Allah yoluna götüren kimse, mürşit.

d. 033b/11, 050b/06, 054a/08, 056b/08, 094b/02, 094b/05, 094b/07, 097a/08, 210b/05, 221b/03, 264a/08, 275a/11; (d. eyle-) 292a/01; (d. ol-) 312b/09

d.+ ı 099b/12, 186a/10, 205a/15, 209b/12

d.+ ıdur 099b/14

d.+ ına 175a/08

d.+ ıyam 028a/07

d.+ lar 132b/14

d.+ ları 095a/12,

d.+ larına 095a/12

d.+ larından 112a/07

d.+ larumdan 003b/05

d.+ umı 131a/08

d.+ umuz 050b/05

d.+ umuzdan 033b/06

d.+ umuzdur 043a/11

d.+ uñdan 095b/02

2. Birini samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse.

d. 095a/08, 095a/09, 112a/07, 140b/08, 176b/09, 244a/13, 320b/01; (d. edin-) 146a/07, 146a/08

d.+ a 056b/08, 078a/05, 209b/12, 237a/01, 296b/13

d.+ dan 244a/13

d.+ ı 168b/08, 224a/01, 228b/01, 244a/12

d.+ ına 209a/09

d.+ lar 002a/13, 003a/09, 252a/04

d.+ lara 056b/07, 247b/03

d.+ ları 095b/01, 227a/10

d.+ larına 138b/13

d.+ um 151/b7

d.+ um idi 016a/09

d.+ umuz 113a/12

dostlık: -33- [F. + T.] Birine veya bir şeye karşı duyulan riyasız ve güvenilir sevgi, dost olma durumu.

d. 014a/11, 052b/13, 053a/11, 075a/08, 095a/14, 190a/02, 212a/07, 227a/09, 227a/10; (d. ét-)034a/15, 014b/01; (d.

eyle-) 221b/02

d.+ ı 096b/04, 122a/10, 143b/15, 202a/13, 256b/07, 262b/05, 294b/03; (d.

ol-) 252a/05

d.+ ıdur 271a/02

d.+ ın 014a/15, 107a/12

d.+ ına 016a/05, 262b/05

d.+ ından 028a/05, 253a/13

d.+ ını 006a/06

d.+ insuz 122b/13

d.+ inuñ 283a/08

d.+ mısın 095a/07

d.+ suz 212a/08

d.+ uñ 095a/15

dög-: -14- [T.] 1. Tokat, tekme vurarak canını acıtmak.

d.- di (kendüsini yere d. "kendini yere atmak") 116b/04, 121a/03, 193a/03

d.- dügi 301a/01

d.- eceklerin 077a/09

d.- erdi 148b/11

d.- eridüm 079b/12

d.- eridüñ 079b/13

d.- eleridi 201a/11

d.- erleridi 270a/09

2. Ateşte ısıtılarak yumuşatılmış bir madeni, vurarak istenilen biçime getirmek.

d.- diler 223a/01

d.- düm 103b/06

3. Bir şeyi toz durumuna getirmek için ezmek.

d.- di 092a/01

d.- gil 091b/07

dök-: -24- [T.] 1. (Sıvı veya tane halindeki şeyleri) Buldukları yerden başka bir yere boşaltmak.

d.- di 081a/09, 161a/09, 248a/03,
248a/03, 298b/04

d.- diler 194a/01, 273b/04

d.- dilerse 273b/06

d.- dügidi 059b/06

d.- eler 253a/10, 273b/06

d.- ene 273b/05

d.- erdi 135b/12

d.- mekten 235b/01

d.- üpdururlarıdı 059a/14

2. (Göz yaşı, kan, ter vb.) Akıtmak.

d.- düñ 088a/12

d.- e 005a/05

d.- erdi 045a/07

d.- erven (der d.) 045a/11

d.- eyim (yüz suyun d. “itibarını
düşünmemek”) 225b/14

d.- meyince 068b/11

d.- medük 257a/13

3. İçindeki boşaltıp atmak.

d.- miş 053b/11

4. Göz önüne sermek, ortaya koymak.

d.- üñ 257a/11

dökül-: -6- [T.] 1. (Sıvı veya tane
halindeki şeyler) Bulunduğu yerden
başka bir yere boşaltılmak.

d.- di 023a/08, 053b/13, 288a/07,
329b/11, 331a/11

2. (Kan için) Akıtılmak.

d.- eydi (қанлар d. “ölüme yol açmak,
cana kıymak”) 316b/04

dölen-: -10- [T.] 1. Huzura
kavuşmak.

d.- di (gönül d.) 047b/07

2. Karar kılmak.

d.- dügi 195a/02

d.- üpdür 257a/05

3. Mutmain olmak.

d.- e 004a/08

d.- ür 004a/04, 283b/04

4. Boyun eğmek, razı olmak.

d.- mek 284b/12

5. Rahat olmak, huzura kavuşmak.

d.- mez 283b/02

6. Rahat durmak.

d.- mezidi 100b/10

dölendür-: -2- [T.] 1. Rahata
kavuşturmak.

d.- e 283a/15

2. İletmek, ulaştırmak.

d.- gil 037b/12

dön-: -88- [T.] 1. Geri gitmek.

d. 104a/04, 310b/15, 321a/02, 321a/09

d.- di 038b/07, 038a/12, 049a/04,
049b/11, 058a/01, 089a/04, 095b/09,
101b/06, 101b/10, 101b/11, 102b/09,
103b/15, 104a/09, 110a/09, 114a/12,
134b/13, 138b/04, 176b/05, 120b/04,
199a/09, 222b/05, 226b/01, 249b/11,
250a/01, 262b/12, 269b/06, 273a/08,
283a/06, 299a/05, 304a/04, 316a/03

d.- diler 015a/02, 102a/02, 102a/03,
175a/11, 237b/08

d.- dük 296b/03

d.- düm 104a/05, 110a/11, 297a/14,
321a/02

d.- düñ 110a/10

d.- erdi 176a/06,

d.- erler 200a/04

d.- ersin 219a/09

d.- ıcek 038b/10, 122b/04

d.- mek 219a/08

d.- mezven 120a/06

d.- üñ 014b/15, 057a/08, 175a/09

d.- üp 113b/02, 228a/11, 321b/15
2. Değiştirmek, (ondan) vazgeçmek, caymak.
d.- di 033b/09
d.- e 331b/05
d.- ersin 140a/14
d.- medi 140a/14, 331b/10
d.- meye 053a/04
d.- meyeven 110a/04
3. Yönelmek.
d.- di 038b/07, 223a/06
d.- düm 316a/15
d.- e 062b/14, 261b/15
d.- er 200a/03
d.- erven 133b/02
d.- esin 058b/14
d.- miş 059b/11
d.- üp 312b/08
4. Pişman olmak.
d.- di 060b/09,
5. Kendi eksenini üzerinde veya başka bir şeyin dolayında hareket etmek.
d.- di 090b/11, 298b/15
d.- er 267a/06
6. Değişmek.
d.- di 092a/10, 249b/03, 267b/01
d.- edurur 257a/06
7. Benzemek, andırmak.
d.- erdi 221a/09
d.- miş 038a/13, 067b/08, 113a/15
d.- üpdururdu 155a/04
döndür- / **dönder-**: -17- [T.] Döndürmek, çevirmek.
d. 250b/14
d.- di 070b/06, 198b/10, 326a/05, 332a/11; (yüz d. "yüz çevirmek, terk etmek.") 039b/15, 066b/10, 149a/03,

173b/03
d.- düm (yüz d.) 266a/08
d.- düñise (yüz d.) 084b/04
d.- e 190b/13
d.- ıcek 202a/03
d.- miş 208a/07
d.- mişlerdür (yüz d.) 321b/12
d.- ür 130b/14
d.- ürsin 326a/06

dört / dörd: -79- [T.] Dört sayısı.

d. 011b/04, 016b/05, 025b/06, 027b/05, 027b/10, 052a/11, 061b/06, 076a/03, 077b/08, 078a/08, 097a/11, 101b/01, 118a/01, 119a/06, 119a/08, 123b/15, 126b/07, 126b/08, 136b/11, 144b/06, 146b/03, 148a/07, 150b/15, 151a/03, 153b/02, 153b/03, 153b/05, 153b/06, 158a/09, 184a/12, 184a/13, 185b/03, 185b/14, 187b/13, 188b/03, 208b/08, 230b/08, 230b/13, 231a/01, 231a/02, 231a/03, 231a/04, 231a/07, 231a/10, 231a/12, 234a/04, 235a/12, 251b/10, 256a/06, 267b/07, 272a/02, 274b/07, 274b/13, 277a/04, 277a/06, 279b/10, 285a/04, 292b/15, 293a/06, 293a/09, 302b/13, 305a/06, 305a/07, 305b/11, 314a/02, 316b/07, 318b/05, 320a/06, 329a/03

d.+ dür 252b/14, 255a/02, 281b/06

d.+ ine 314a/02

dördünc / dördüncü / dördüncü: -31- [T.]

Dört sıra sayısı.

d. 006a/06, 016b/07, 017b/03, 046b/10, 077a/03, 096b/02, 097a/13, 113b/07, 146b/07, 148a/09, 149b/12, 156b/14, 171a/15, 173a/05, 186a/13, 189b/04, 190a/02, 214b/03, 231a/07, 234a/06,

234b/13, 249a/13, 251b/13, 256a/09,
274b/14, 293a/02, 293a/10, 302b/15,
305a/08, 319a/10

d. +si 271b/10

dört biñ: -2- [T.] Dört bin sayısı.

d. 069b/01, 131b/03

dört yüz: -14- [T.] Dört yüz sayısı.

d. 025b/04, 047a/06, 047a/10, 073b/11,
161b/01, 161b/08, 208b/08, 231a/13,
237a/13, 237b/04, 237b/10, 261b/06,
329a/13, 329b/06

döşe-: -3- [T.] Sermek, yaymak,
açmak.

d.- di 161b/07

d.- di idi 237b/12

d.- düm 129b/10

döşek: -14- [T.] Yatak, minder.

d. 055a/13

d.+ inde 098a/13, 312b/15; (ölüm d.

“son nefesin verileceği yatak veya yer”)
191b/06

d.+ inden 037a/08

d.+ ine 082b/04; (ölüm d.) 012a/15,

022a/13, 025b/15, 099b/03, 141b/12

d.+ ini 129b/10

d.+ ler 065b/12

d.+ ümdür 082b/04

döşen- : -1- [T.] Serilmek, yayılmak.

d.- miş 055a/11

du‘â: -101- [A.] Bir şeyin
gerçekleşmesi için Allah'a yalvarma,
yakarış.

d. 014b/05, 014b/06, 019a/06, 120a/12,
143a/09, 231a/05, 231a/10, 294b/12,
318b/04; (d. eyle-) 282b/09; (d. kıl-)
003b/04, 012a/13, 013a/04, 013a/05,
013a/05, 013a/06, 013a/08, 014b/02,

014b/03, 016a/09, 016a/14, 019a/06,
019a/10, 022b/09, 024a/06, 024a/09,
024a/10, 024a/11, 024b/13, 040a/05,

040a/06, 054b/11, 077a/14, 079b/12,

085a/13, 090b/05, 103a/13, 112b/13,

136b/01, 136b/02, 163b/04171b/01,

184b/01, 193b/09, 208b/13, 231a/02 ,

231a/09, 237a/11, 237b/06, 245b/02,

259a/07, 269a/14, 272b/07, 282b/08,

282b/10, 318a/07, 326b/08; (d. ol-)

282b/12

d.+ dan 004b/08, 014a/02, 016a/15,

137a/14

d.+ dur 212b/03, 286a/11

d.+ m 070b/15, 127a/07

d.+ mı 170a/02

d.+ muz 014b/03

d.+ muza 025b/01

d.+ ñ 064a/05

d.+ ñuz 077b/05

d.+ sı 003b/05, 004b/09, 040a/01,

040a/02, 040a/12, 103a/13, 162b/13,

166b/08, 166b/10,

176b/13, 179a/03, 196b/08, 300a/07,

314a/15

d.+ sına 195b/10

d.+ sından 103a/09, 259a/09

d.+ sıyıla 195b/11, 198a/07

d.+ ya 090a/13, 293b/11, 316a/06

d.+ yı 064a/05, 231a/04, 268b/01

d.+ yıla 166b/01

dudak: -9- [T.] Ağzın en dıştaki
parçası, dudak.

d.+ dan 145a/02

d.+ ı 008a/04, 119b/11, 178a/08

d.+ m 120b/14, 178a/10

d.+ ma 033b/11, 178b/03

dur- / tur-: -352- [T.] 1. Kalkmak, kıyam etmek, ayağa kalkmak (namaza durmak).
d. 061a/10, 110a/14, 111b/05, 136a/15, 189a/14, 226b/10, 246a/13, 248a/07, 270a/01; (karşu t.- “karşıda, karşısında turmak”) 070a/02
d.- a 037a/08, 232b/02
d.- alum 176a/14
d.- am 239a/01, 246b/12
d.- asın 015b/13
d.- ayıdı (namāza d.) 096a/01
d.- ayın 096a/02
d.- dı 017b/03, 020b/07, 025a/04, 025b/03, 031b/10, 032a/11, 033a/06, 033a/13, 033b/05, 034a/08, 038b/06, 044a/14, 045a/04, 047a/08, 047b/07, 053b/12, 061b/04, 069b/06, 072b/09, 080b/08, 081b/05, 089b/06, 090b/10, 094a/15, 094b/13, 105b/04, 109a/05, 113b/14, 115a/10, 115b/10, 136b/01, 139b/02, 148b/06, 148b/12, 148b/14, 163b/04, 163b/06, 163b/08, 163b/12, 167a/10, 167b/04, 176a/14, 176b/04, 177b/09, 178a/14, 188a/15, 188b/03, 188b/05, 193a/07, 198b/03, 198b/04, 198b/07, 198b/09, 214a/02, 214a/07, 217a/15, 217b/01, 218a/05, 219a/04, 220b/08, 220b/11, 220b/13, 220b/14, 222a/08, 225a/06, 239a/02, 240b/14, 248a/04, 248b/09, 250a/02, 253b/13, 267a/13, 267b/03, 267b/08, 289b/09, 289b/11, 289b/12, 295b/07, 298b/09, 299a/09, 328a/06; (namāza d.) 024b/01, 041a/08, 060b/09, 093a/09, 136a/09,
d.- dılar 012b/14, 032a/02, 060a/13, 070a/14, 106b/02, 169b/05, 179b/10, 258b/04, 324a/02

d.- duğ 051b/03, 316b/14
d.- dum 088a/14, 088b/04, 088b/10, 090a/01, 137b/09, 138a/04, 138a/06, 147a/05, 197a/04, 201b/08, 201b/09, 219b/13, 246b/03, 246b/04, 272b/13, 272b/14, 272b/15, 277a/05, 309b/01, 311a/13, 318b/11, 321b/12
d.- duñ 226b/14
d.- ğıl 112a/10, 213b/13, 024b/10
d.- ıcağ 309a/06; (namāza d.) 286a/06
d.- imaz 073b/13
d.- mağdan (namāza d.) 054a/04
d.- ması 145b/12, 145b/13
d.- maya 146b/01
d.- mayam 105b/05
d.- mayasın 027b/13
d.- mazlarsa 274b/04
d.- mazsın 135b/03
d.- urlarsa 274b/04
d.- ugel 205a/13
d.- ugeldi 016b/08, 032a/08, 038b/02, 048a/12, 081b/08, 103b/02, 107a/05, 108a/09, 135a/11, 143a/04, 150b/12, 151a/02, 160b/12, 172b/14, 177b/02, 182b/13, 194a/12, 199a/06, 201a/08, 215b/08, 217a/01, 219b/07, 224a/15, 226b/10, 242b/07, 245a/11, 245a/15, 245b/10, 251b/01, 261a/06, 270a/02, 270a/07, 272a/13, 277a/02, 299b/09, 303b/04, 309a/03, 317a/10, 323b/07, 326b/07
d.- ugeldiler 205a/13
d.- ugeldüm 079a/14, 107b/13, 219b/01, 219b/04, 246a/03, 269a/11, 296b/12, 297a/06, 297a/09, 326a/04
d.- ugele 305b/03, 305b/04, 311b/11
d.- ugelgil 109b/02, 218b/11, 285b/12

d.- ugelmeye 146b/02
d.- ugelsün 146b/02
d.- ugelürse 146b/01
d.- uñ 057a/01, 112a/06, 112b/14,
139b/02, 179b/09
d.- updururdi (namāza d.) 318a/01
d.- ur 246b/13
2. Hareketsiz durumda olmak.
d.- a 111a/10; (dağ gibi d.) 260b/10
d.- dı 136a/12, 288a/09
d.- dılar 066a/01
d.- up 088b/02
d.- urdı 022b/12
d.- urıdı 051a/11
d.- ursa 086a/06
d.- ursın 040b/08
3. Vazgeçmek, geri durmak.
d.- a 173b/15, 292b/09
d.- am (gêri d. “vazgeçmek”) 027b/12
d.- dı 173b/15,
d.- mağ (gêrü d.) 307b/01
d.- urlar 173b/15,
d.- uruz 173b/15
4. Beklemek.
d.- an 007b/10,
d.- ayım 258b/08
d.- dı 074a/08, 111a/05, 135a/12,
163b/07, 195b/05, 230b/15
d.- dum 016b/06, 074a/09, 084a/10,
103a/11
d.- ğıl 014b/11, 238a/15
d.- uñ 111a/02
d.- up 116a/13, 268b/12
d.-ur 309a/15
d.- urdı 061b/12, 103b/11, 135b/07,
157a/08, 163a/08, 258b/10, 309a/11,
309b/01

d.- urdum 131a/01, 244a/14
d.- urduñ 083a/07
d.- urıdı 042b/11
d.- ur idi 197a/04
d.- urlar 064b/10, 090b/03, 321b/14
d.- urlardı 143a/08
d.- ursız 090b/03
d.- urvan 221a/14
d.- sun 220b/02, 220b/03, 272b/09,
300a/09
5. Bulunmak, var olmak.
d.- an 027a/12, 046b/01, 070b/05,
241b/06
d.- anlar 217b/06
d.- duğınca 086b/07
d.- duğın 049a/10, 088b/13, 116b/11
d.- ma 272b/13
d.- mağıl 076b/12
d.- mışıdı 157a/10
d.- ur 070a/09, 165b/01, 179b/14,
179b/15, 215b/15, 257b/04, 303a/04,
332b/07
d.- urdı 093b/11, 104a/14, 111b/11,
294a/06
d.- urıdı 071b/06
d.- ursa 195b/04
6. Kalmak, sürmek, devam etmek.
d.- ayım 268b/03
d.- dı (mu‘ allak d.) 067a/08;
d.- madı 247a/06
7. Belli bir durumda olmak.
d.- dı 024b/09; (dek d.) 051a/10,
055b/07, 266b/07
d.- duğı (dek d.) 028b/14, 072a/09
d.- ğıl (dek d.) 086b/05
d.- mağ (berk d.) 284b/13
d.- mağdur (berk d.)166a/01

d.- mazdı (dek d.) 178a/11
d.- mış 140a/12; (ayağın d. “ayakta durmak”) 094a/10
d.- mışlarıdı (karşu d. “karşısında durmak”) 135a/13
d.- up 198a/06, 322b/08, 323a/08
d.- ur 049b/03, 055a/01, 201a/13, 221a/11; (hâzır d.) 268b/08
d.- urdı 083a/06, 242b/02; (ayağın d.) 143a/07; (ayağı üzerine d.) 237b/15
d.- urlarıdı (ayağın d.) 225a/12
d.- urmuşsın 221a/12
d.- ursın 135b/01,
8. Dinmek, kesilmek.
d.- dı 074a/08
9. Bir yerde yaşamak.
d.- dı 218a/07
d.- dum 240a/01
d.- urdı 178b/11
10. Değişmek.
d.- maz 257a/06
11. Basmak.
d.- maz idi 027b/10
12. Gereğini yapmak, yerine getirmek.
d.- uñ (kavlunuza d. “sözünü tutmak”) 140a/10
t.- up 115a/02
durağ: -1- [T.] Eyleşilen mahal.
d.+ uñ 318a/11
duş: -2- [T.] Taraf, cihet, yön.
d. (d. gel- “rast gelivermek, karşılaşivermek”) 089b/09
d.+ a (d. gel-) 220b/05
dut- /tut- tut: -410- [T.] 1. Elle kavramak, tutmak.
d. 03b/10 030b/13, 285b/15
d.- a 239b/01, 239b/02, 307b/07

d.- am 015a/08
d.- ar 097a/09, 104a/02, 109a/06, 221a/15
d.- ardı 061b/06, 090a/07, 105a/15, 180a/12, 243a/08
d.- arıdı 027b/15, 078b/10
d.- arken 139b/14
d.- arlar 019b/08, 020a/10, 074b/14
d.- arlar idi 031a/13
d.- arlarıdı 065b/07
d.- dı 009a/05, 038a/14, 038b/07, 053b/08, 060b/07, 092b/01, 112b/01, 154a/01, 179b/04, 198a/03, 201b/01, 244a/05, 273b/02, 323a/07, 333b/09
d.- dılar 194a/01
d.- duğını 097a/08
d.- duğuñ 172a/10
d.- dum 103a/11, 172a/09
d.- ğıl 333b/06; (berk d.) 005b/13
d.- ıcı (elümi d. “yardım eden”) 286a/01
d.- mağdan 097b/04
d.- mağ gerek 246a/14
d.- mış 017b/06, 135b/07, 167b/09
d.- uñ 272a/08
d.- up 081a/03, 179a/13
2. Gereğini yapmak.
d.- a 189b/03; (buyruğın d.) 302a/09
d.- arsa (buyruğum d.) 260a/10
d.- aruz 272a/07
d.- asın 182b/06
d.- ayıdum 149b/09
d.- ayın 044a/14
d.- dı 012a/07, 065a/04, 142b/14
d.- mağdur 281b/12
d.- mamağ (sözün d. “verdiği sözünü yerine getirmek”) 076b/14
d.- maya (buyruğın d.) 284a/10

d.- maz mısın 219b/03
d.- mazsın (sözüm d.) 301a/01
d.- mazsız (buyruğun d.) 077a/15
d.- uñ 260a/10
3. Etmek, yapmak, kurmak.
d.- ardı 035a/14
d.- ğıl 119a/10
d.- mışlar 019b/02
d.- maķ 226b/04
d.- up (çadır d. “çadır kurmak”) 057a/15
4. Saymak, addetmek, kabul etmek.
d. 023b/10, 042a/05, 234b/08; (düşman d.) 085a/04; (eyle d. “öyle kabul etmek”) 198b/02, 278a/09
d.- a 063b/08, 216a/12; (düşman t. “düşman saymak”) 210b/06; (muķaddem d. “öncelikli görmek”) 227b/01
d.- alar 234b/07
d.- am 060b/01, 097a/08
d.- ar 146a/11, 176b/09, 180b/14; (tanuķ d. “şahit göstermek”) 153a/02, 153a/05
d.- ardı 298a/13
d.- arın 023b/12
d.- arlar (muķaddem d. “üstün kabul etmek”) 287b/15
d.- arlarıdı 162b/14; (muşaddaķ d. “doğru kabul etmek”) 327a/09
d.- ar mısın 052b/09
d.- arsın 109b/10, 113a/07, 132b/06, 157a/06
d.- arsız 063a/10, 122a/08
d.- arvan 176b/09; (meşābetinde d.) 103a/12
d.- asın 007a/11; (diriğ d.) 213a/14, (ilerü d. “üstün saymak”) 016a/10; (revā d.) 132b/07
d.- ayıdum 063a/10

d.- dı 061a/12
d.- duğı 275b/11, 292a/01
d.- ğıl 061a/02, 061a/03, 107b/01, 234b/10
d.- mağıl (diriğ d.) 150a/14
d.- mağıla 292a/01
d.- maķdur 279a/03
d.- maya 146a/08
d.- mayalar 130a/10
d.- mayalardı 028a/14
d.- uñ 183a/01
5. Yönelmek.
t.- a (yüz t. “yönelmek”) 227b/03
d.- ardı 176a/06, 279b/15
d.- arıdı 011a/09
d.- arsa 254a/13
d.- dı 039b/15, 048a/05, 066a/14, 067b/14, 090b/10, 105b/04, 136b/02, 219b/08, 226a/06, 288a/05, 316a/07
d.- dılar (yüz d. “yönelmek, rağbet etmek”) 219a/05
d.- dum 010a/13,
d.- ğıl 064b/15
d.- maya 127a/04
6. Alıkoymak, yakalamak.
d.- alar 279b/13
d.- arsam 197a/09, 197a/10
d.- dı 093b/08, 148b/11, 282b/06, 300b/14
d.- dılar 090a/04, 115a/07, 163a/06, 176a/02, 201a/10, 206b/14, 277a/05, 324a/04
d.- dum 103b/04
d.- mış 182a/10
d.- mışlar 139b/10
d.- up 094a/03, 114b/09
7. Saklamak, gizlemek.

d. 117a/12

8. Bir durumda bulundurmak, bir şekilde tutmak.

d.- a 071b/14, 141a/15, 232b/10, 270a/15

d.- ar 310b/08

d.- arın 088a/08, 109a/12

d.- arlarıdı (ıraq d.) 229b/14

d.- arsa 319a/02

d.- asın 286a/05

d.- dı (diri d.) 107a/08

d.- ğıl 037a/07

d.- mağıl 179b/12, 213b/06, 213b/13, 322b/11

d.- maq 209b/05, 234b/13, 257a/01

d.- mışsın 221a/04

9. Korumak, muhafaza etmek.

d.- a 173a/15, 173b/01, 216b/04, 216b/07, 308b/09

d.- ardı (‘ aql d.) 257b/07

d.- arsin 191a/13

d.- dumıdı 078b/02

10. Beraberinde götürmek, yanına almak, bulundurmak.

d.- aqodu 247b/15

d.- arın 053b/07

d.- avardı 270a/04

11. Dinlemek, söylenene uymak.

d.- am 015a/08, 052a/14

d.- arıduñ 258b/09

d.- arsa 213a/03

d.- arsañ 301a/01

d.- arvan 258b/10; (buyruğın d.) 035b/10

d.- ğıl 304a/06

d.- maq 253b/06

12. Bir yola, mezhebe, tarikta girmek, takip etmek, izlemek.

d.- am 228b/10

d.- ardı 148a/05

d.- arlarıdı 236a/14

d.- dı 223a/07; (yolın d.) 082b/01

d.- madum 329b/02

d.- updururdı 235a/10

13. Bir kimseyi ücret karşılığında görevlendirmek.

d.- ardı 042b/09

d.- arvan 308b/08

d.- duñ 078b/06

d.- maduñ 078b/07

14. Görünmesine, ses gelmesine engel olmak için kapatmak.

d.- ardı 104b/05

d.- arlarsa 005b/01

15. Herhangi bir şeyin sebebi olarak görmek, sorumlu tutmak.

d.- duñ 134a/15

d.- maduñ 134a/15

d.- mazın 294a/04

16. Bedel veya karşılık olarak kabul etmek.

d.- iko 092b/12

17. Leğen, lamba, fener gibi nesnelere bir kimsenin faydalanmasını sağlamak.

d.- ıvêrürdi 324b/01

18. Avlamak.

d.- madum 130b/04

19. Eşit olmak, bir konuda denk duruma ulaşmak.

d.- maq mı 268b/05

20. Almak, öğrenmek.

d.- mışlardur 127b/02

d.- mışvan 127b/03

21. İsimlerle birlikte yardımcı fiil görevinde kullanılır ya da deyim oluşturur.

d. (gönlün hoş t. “sevecenlikle davranmak”) 198b/15; (halvet d.) 085a/04; (himmət d.) 068b/13, 274b/01; (hor t. “kaba ve kırıcı davranmak”) 293a/13; (ma’zūr d.) 034b/13; (oruc d.) 034b/06

d.- a (ārām d. “dinlenmek, huzur içinde olmak”) 264b/10, 265a/14; (ārāste d.) 280b/04; (aru d.) 097b/08; (dost d.) 275a/11; (diriğ d. “esirgemek”) 152a/05; (elin d. “yardım etmek”) 231b/14; (fā’ide d.) 298b/12; (hişābın d.) 096a/12; (hor d. “kaba ve kırıcı davranmak”) 096b/03, 169a/09, 234a/14; (karār d.) 174a/13, 260a/11, 291b/08; (kulağın d. “kulak vermek, dinlemek”) 326b/10; (oruc d.) 190a/03, 285b/07; (ögütün d.) 008a/13; (ümiz d.) 235b/11, 235b/12; (üns d. “birbirine alışıp dost olmak, yakın olmak”) 098a/02; (vaḥşet d. “yalnız olmak”) 098a/02; (‘aziz d.) 294b/12, 314a/12; (yüz d. “yönelmek, meyletmek”) 125b/03;

d.- alar (fā’ide d.) 003a/10, 004b/04

d.- alum (oruc d.) 056b/02

d.- am (nefret d. “kaçınmak, nefret etmek”) 299a/02; (üns d.) 165b/12

d.- an (üns d.) 096b/12, 096b/13

d.- ar (dost d.) 221b/03; (karār d.) 004a/05; (oruc d.) 058a/14, 058a/15; (revā d. “uygun görmek, caiz görmek”) 327b/04

d.- aram (minnet d. “bir kimseden kendisi için iyilikte bulunmasını istemek”) 062b/10

d.- ardı (oruc d.) 164b/03, 240a/10

d.- arıdı (oruc d.) 047b/08

d.- arıdum (oruc d.) 187b/03

d.- ar idi (oruc d.) 018a/15

d.- arın (oruc d.) 109a/11; (ümīd d.) 213b/05

d.- arsa (dost d.) 210b/05; (hor d.) 230a/02; (‘aziz d.) 029b/05

d.- arsañ (hor d.) 015b/15; (üns d.) 015b/11

d.- arsin (düşman d.) 227a/05; (masharaya mı d. “alay etmek, eğlenmek”) 079b/04; (oruc d.) 168b/05; (ümiz d.) 023b/09

d.- aruz (oruc d.) 034b/14

d.- arvan (‘aceb d. “şaşırmak”) 132a/10; (elin d.) 126a/06; (revā d. “kabul etmek”) 224a/09; (ümīd d.) 213b/07

d.- dı (ağlamak d. “ağlamaya başlamak”) 015a/10; (boyın d. “azmetmek, üzerine almak”) 019a/09; (ditremek d. “itremeye başlamak”) 007b/15, 066b/11, 075b/13, 116b/07, 116b/08; (fāyideler d.) 272b/04; (gönlümü d. “gönlünü esir almak, fethetmek”) 048a/14; (hor d.) 294b/11; (hoş d.) 160b/02, 273a/03; (ısıtma d. “ateş ve ter nöbetleriyle titremeye başlamak”) 032b/04; (işmārın d. “hesap yapmak”) 170a/06; (karār d.) 264b/08, 273b/15; (kulağ d.) 166a/14; (oruc d.) 034b/07, 073b/12, 299b/10; (uykusı d.) 178b/02; (ümiz d.) 167b/06; (üns d.) 098a/13; (vecd d.) 077b/13, 121a/02, 226a/12; (yüz d.) 048b/10, 066b/14, 067a/04, 135b/09, 263b/09; (yüzin ḥaḳḳa d.) 032a/08, 033b/09, 061b/11, 199a/03

ḫ.- asın (‘afv t. “affetmek”) 034b/15

d.- dı ıdı (kiriye d. “kiralamak”) 033b/12

d.- duğı (ümiz d.) 037b/07

d.- dum (edep d. “uygun görmemek”) 153a/12; (qarar d.) 129a/07; (oruc d.) 285b/08; (yeğ d. “yeğlemek”) 199b/05
d.- duñ (etegüm d. “yardım istemek”) 090b/14; (hoş d.) 272a/11; (‘aziz d.) 089b/04, 230b/10
d.- ğıl; (dilüni d. sonunu düşünmeden gelişigüzel konuşmaktan sakınmak”) 076b/04; (hazır d.) 061a/06, 243a/04; (hoş d.) 103a/03; (‘ibret d.) 036a/10; (ma’zür d.) 094a/01; (ma’zür d.) 029b/10, 079b/08, 178b/09, 239a/03, 262b/05; (oruc d.) 169a/02; (üns d.) 015b/11; (yad d. “aklında tutmak, hatırlamak”) 218b/01
d.- mağa (ümiz d.) 199b/12
d.- mağıl (hor d.) 099a/06
d.- maq (ta’ alluq d.) 284b/14; (üns d.) 293a/07, 319a/04
d.- maqdur (halvet d.) 278b/14; (hor d.) 229a/06; (qarar d.) 271a/09; (masħaraya d.) 229a/07; (şek d. “şüphe etmek”) 305a/06; (üns d.) 303a/02; (vahşet d.) 171b/07; (yüz d.) 230a/06
d.- mamaqdur (ümiz d.) 146b/07
d.- mañ (hör d.) 037b/09
d.- maya (hazır d.) 072a/07; (qarar d.) 191a/07; (selamet d. “selamete ulaşmak”) 185b/07; (ümid d.) 233b/08, 275b/08; (ümiz d.) 063b/14, 181b/08
d.- mayadı (ısıtma d.) 032b/05
d.- maz (qarar d.) 017a/10, 096a/10, 167a/13, 187a/11, 200a/05, 238b/05, 272a/01, 279b/08; (nisbet d.) 253a/08; (revā d.) 327b/05; (tefavüt d. “farklılıktan söz etmek”) 046b/05; (üns

d.) 096b/12, 096b/13
d.- mazlar (qarar d.) 291b/09
d.- mazsan (elüm d.) 231b/13
d.- mazsız (‘ibret d. “ibret almak”) 077b/04
d.- sun (hoş d.) 272a/11
d.- uñ (ilerü d.) 294a/10
d.- up (üns d.) 052b/14; (yaħañı d. “hesap sormak”) 061a/08
d.- updur (tevbe-i muħaddem d.) 010b/06
d.- updururdu 312a/05; (ilerü d.) 278a/05
d.- updururıdı (taqdim d. “yüceltmek”) 287b/14
d.- updururvan (üns d.) 052b/14
dut: -2- [T.] Rehin.
d. (d. bigi) 206a/05
d.+ ya 049b/15
dutıl- /dutıl-: -5- [T.] 1. Kurulmak, hazırlamak.
d.- miş 070a/07
2. Yakalanmak, ele geçirilmek.
d.- dı 319a/15
3. Sesi çıkmaz olmak.
d.- dı (dili d.) 066a/03, 289a/02, 289b/15
dutsaq: -1- [T.] Esir.
d. 094a/07
dutun-: -1- [T.] Edinmek, telakki etmek.
d.- dı (şefi‘ d.) 013a/12
duz / tuz: -4- [T.] Tuz.
d. 172b/06, 215a/06
d.+ ıla 172b/06
t.+ ıla 040b/12
duzaq: -5- [T.] Birini veya bir topluluğu güç duruma düşürmek için kurulan düzen.
d. 251b/09
d.+ ı 251b/09

d.+ idur 276b/10
d.+ um 262b/13
düger: -1- [T.] Kalın direk, mertek, kiriş.
d.+ i 168a/07
düğün/ dügin: -4- [T.] Evlenme veya sünnet dolayısıyla yapılan şenlik.
d. 179b/05
d.+ den 171a/04 , 171a/07
d.+ e 158b/01
dükeli/ dükeli -: -281- [T.] Hep, hepsi, bütün, herkes.
d. 004b/03, 004b/06, 006a/08, 006a/09, 006b/14, 006b/15, 008b/09, 009a/08, 013b/15, 014b/04, 018a/02, 019b/10, 022b/08, 025a/01, 030a/01, 030a/08, 030b/03, 037a/11, 041a/14, 042a/05, 042a/10, 043b/02, 044b/05, 044b/06, 046b/06, 054b/02, 061b/12, 062a/01, 062a/04, 063a/06, 063a/10, 063a/12, 063b/04, 064a/08, 069a/01, 071a/10, 071b/12, 073a/10, 076b/13, 083a/02, 084a/03, 086b/08, 090a/06, 092b/03, 097a/02, 097a/15, 097b/12, 098a/14, 098b/07, 098b/08, 098b/09, 099a/01, 099a/15, 099b/02, 100a/04, 100a/07, 104b/04, 109a/09, 109b/06, 110b/08, 111b/09, 118b/04, 118b/10, 119a/05, 120a/13, 121a/07, 121b/07, 122a/06, 123a/14, 123b/06, 124a/07, 124a/08, 128b/02, 130b/03, 133b/02, 135a/03, 135a/04, 137b/07, 139b/13, 142b/05, 143a/07, 147a/06, 148a/03, 149a/05, 149a/07, 150b/04, 151b/08, 152a/11, 152b/13, 153a/03, 153a/08, 155b/04, 157b/07, 158b/02, 159b/08, 159b/11, 161b/04, 161b/05, 162a/11, 162b/13, 167a/04, 167b/05, 169a/07, 169a/10, 170b/04, 173a/05, 176a/09, 177a/12, 179a/02, 181a/01, 181a/02, 181a/08, 183a/07, 183a/12, 183a/15, 186a/04, 186a/08, 187a/01, 187b/15, 190b/15, 194b/07, 196a/02, 196b/09, 198b/01, 199a/13, 199b/03, 200a/10, 200a/11, 202a/12, 202b/06, 202b/08, 202b/09, 203b/15, 207b/11, 209b/13, 209b/14, 211a/03, 212b/12, 216a/07, 227b/06, 227b/15, 236a/06, 236a/15, 239a/05, 250a/10, 252a/03, 256a/11, 259a/02, 261b/03, 262a/07, 262a/10, 264b/10, 265a/01, 265a/04, 265b/05, 267a/09, 269b/08, 271a/10, 271b/06, 271b/08, 278b/11, 279a/15, 281a/05, 281b/09, 282a/06, 282b/11, 285a/14, 285b/11, 287b/05, 292a/04, 292a/13, 295a/05, 295a/08, 297b/06, 297b/10, 297b/14, 302a/07, 302b/08, 303a/14, 305a/11, 305a/12, 305a/14, 306b/09, 307a/04, 307a/07, 309a/05, 311b/09, 312a/01, 312b/03, 313a/07, 325a/12, 326b/10, 330a/03
d.+ müz 012a/03, 013a/01, 019b/15, 020a/11, 023b/01, 032a/03, 147a/08
d.+ n 062a/02, 296a/03
d.+ nden 103b/10, 132a/02, 132b/12; (d. öndin) 246a/14
d.+ ne 008a/13, 047b/04, 069b/02
d.+ ni 128b/02
d.+ nüñ 020b/12, 065a/14, 066a/03
d.+ ñüz 012b/03
d.+ si 028a/11, 028a/13, 049b/04, 059b/04, 061b/13, 062b/11, 063b/06, 064b/10, 067b/09, 068b/12, 069a/03, 090a/04, 090b/05, 093b/11, 111a/06,

121b/02, 127a/07, 127b/03, 131b/02,
132b/01, 133a/15, 153b/01, 189b/13,
191a/03, 191b/15, 202a/06, 205b/02,
206a/07, 211b/07, 225a/12, 237b/05,
239a/11, 259b/02, 295a/13, 309a/13,
323a/13

d.+ sin 013a/14, 103a/09, 107b/04,
150b/03

d.+ sinden 062a/08, 256b/13

d.+ sini 039b/03, 122b/07

d.+ sinsüz 122b/07

d.+ sinüñ 011a/12, 057b/15, 306b/12

d.+ siyile 020b/02, 129a/12, 133a/05,
135a/04, 158a/03

d.+ süz 129a/12

d.+ yile 030b/06, 057b/02, 132a/01,
132a/02

d.+ yileven 132b/12

düken-: -7- [T.] Bitmek, tükenmek.

d.- di 074b/02, 081a/13

d.- diyidi 074a/11

d.- ıcek 170a/02

d.- ür 133a/03

d.- ürse 172b/14

dükkân / dükân: -22- [A.] İçinde
perakende öteberi satılan iş yeri.

d.+ da 237b/09

d.+ dan 211a/04

d.+ ı 111b/12, 196a/07, 196b/02, 237b/11

d.+ ıdur 211a/04

d.+ ın 079b/01, 196b/03, 223a/04

d.+ ına 034a/08, 075b/06, 196a/07,
222b/05, 237b/10

d.+ ında 324a/03

d.+ lar 199b/03, 199b/04, 269b/09

d.+ um 199b/03

d.+ umda 196b/05

d.+ uñ 199b/04

dükkândâr: -1- [A. + F.] Dükkan sahibi.

d. 079a/15

dükür- : 1- [T.] Tükürmek.

d.- di 051b/06

dülbend: -2- [F.] Pamuk ipliğinden
dokunmuş, çok yumuşak, çok seyrek
başörtüsü.

d.+ i 323a/13

d.+ in 332a/10

dümük-: -1- [T.] Meşgul olmak,
uğraşmak.

d.- meyedüñ 056a/04

dün: -30- [T.] Gece.

d. 065b/08, 075b/03, 179a/06, 182a/06,
187a/09, 190a/03, 193a/12, 199a/11,
203a/09, 216a/01, 218b/10, 221a/14,
225b/13, 232a/02, 246a/01, 265b/10,
279b/04; (d. dulpı “gece vakti, geceleyin,
bütün gece”) 102a/10; (d. yarısı “gece
yarısı”) 084a/10

d.+ e (d. degin) 288b/06

d.+ i 017b/02, 039a/04, 220a/09

d.+ in (d. günin) 026a/08, 053b/08,
057b/01, 329a/13

d.+ le 265b/13

d.+ üñ 079a/02, 201a/08

dünyâ / dünye: -349- [A.] 1. Yeryüzü,
dünya.

d.+ ya 242b/14

d.+ yı 072a/12, 072a/14

2. İslam dinine göre, insanların Allah'ın
rızasını kazanmak ve asıl alem olan
ahiret alemindeki ebedi hayata
erişebilmek için önderildikleri imtihan
alemi, geçici alem, fani alem.

d. 003b/12, 005b/01, 006a/01, 011a/13,

015a/13, 018a/06, 023a/15, 024a/02,
024a/04, 028b/10, 029b/03, 031b/01,
044a/01, 054a/01, 054a/02, 055a/07,
056b/14, 062b/15, 063a/05, 063a/11,
063a/14, 063a/15, 067a/04, 075b/02,
075b/03, 076a/13, 086b/07, 086b/10,
091b/04, 092a/03, 095a/11, 096b/09,
097b/15, 099a/03, 101b/08, 122a/08,
126b/06, 126b/08, 148b/05, 152a/04,
169a/10, 173a/09, 173a/14, 173b/06,
173b/08, 173b/09, 174a/12, 174a/13,
174a/15, 178a/11, 178b/04, 185a/15,
189b/08, 198b/06, 198b/08, 203b/04,
204a/12, 209a/09, 209a/11, 209b/10,
209b/11, 210a/12, 211a/01, 211a/02,
211a/04, 211a/05, 211a/06, 211a/07,
211a/08, 211a/10, 211a/11, 211a/14,
212b/05, 213a/12, 213b/09, 216a/15,
227b/02, 229a/10, 230a/01, 230a/02,
232a/11, 232b/10, 233a/02, 236a/03,
238b/04, 240a/07, 252a/05, 252b/11,
253a/13, 254b/06, 278a/15, 281a/02,
281a/10, 283a/14, 283b/05, 283b/06,
284a/07, 284b/10, 284b/11, 284b/15,
286a/07, 286b/02, 287a/02, 291b/15,
293a/07, 297b/14, 305a/08, 307b/02,
310a/07, 311a/11, 312b/07, 314b/01,
317a/10, 319a/04, 319b/09, 322a/03,
322a/04, 328b/08, 332b/07
d.+ da 002a/01, 005a/11, 010b/12,
011b/06, 020b/07, 022a/11, 023b/01,
029a/09, 029a/14, 029b/03, 030b/10,
036b/03, 036b/14, 037a/09, 043a/15,
044a/01, 044a/03, 052b/07, 056b/06,
063a/08, 068a/15, 072a/10, 075b/01,
076b/09, 086a/06, 086a/14, 087a/07,
087a/11, 089b/05, 095a/12, 138b/12,

139b/05, 151b/10, 168a/03, 169a/03,
169a/10, 169a/09, 174b/03, 183a/03,
190a/05, 193b/11, 205b/13, 213b/02,
213b/04, 221b/07, 223b/10, 223b/13,
227b/01, 230b/10, 233a/05, 234a/03,
242b/15, 286a/15, 288b/02, 290a/12,
297b/08, 298a/08, 298b/06, 305b/01,
317b/09, 319b/06
d.+ dan 003a/15, 007b/03, 012b/01,
020b/15, 029a/11, 030b/15, 036a/04,
036b/08, 039b/15, 042a/05, 043b/15,
054a/03, 056a/03, 057a/12, 065a/02,
066b/05, 081b/12, 081b/13, 084b/03,
087a/01, 087a/04, 087a/05, 099b/10,
125a/12, 133b/09, 141b/14, 143b/10,
147b/11, 149a/02, 149a/11, 154b/01,
162a/15, 169a/02, 170a/12, 171b/14,
171b/15, 173b/03, 173b/11, 174b/07,
175b/07, 177b/06, 177b/10, 181a/02,
185b/03, 186a/02, 188b/11, 188b/14,
191a/01, 195b/10, 196b/04, 196b/08,
199a/05, 202a/14, 206a/03, 227a/11,
228b/02, 239a/14, 275a/01, 275b/06,
283b/12, 284a/06, 287a/02, 305a/09,
306a/07, 306b/06, 311b/12, 314b/01,
314b/14, 320a/07, 320a/08, 321b/12,
325b/07, 330a/09; (d. ötrü) 314a/12
d.+ dedür 227a/06, 227a/06
d.+ dur 032a/14, 251b/11, 257a/03,
262b/11, 292a/02
d.+ nuñ 007a/10, 029b/02, 055a/06,
056a/04, 122b/11, 186b/10, 216a/11,
246b/09, 271a/02
d.+ sın 324b/13; (d. deşür- “öbür
dünyaya göçmek, ölmek”) 170a/07,
325a/07
d.+ sina 289b/01

d.+ ya 063a/03, 063a/13, 064b/13,
072b/03, 091a/08, 127a/05, 145b/03,
152a/02, 169a/05, 174a/14, 201a/06,
203b/03, 229a/03, 253a/01, 262b/15,
275b/12, 277b/08, 281a/02, 292b/14,
312b/08

d.+ yı 006a/04, 013b/15, 023b/11,
026a/07, 029b/04, 032a/14, 036b/04,
045b/11, 055a/05, 056a/01, 056a/02,
063a/09, 063a/12, 075b/02, 076a/15,
089a/10, 91a/04, 092a/13, 092b/02,
121a/13, 125a/03, 152a/02, 169a/10,
174a/15, 185a/12, 191a/07, 196b/06,
207b/05, 211a/11, 212b/05, 212b/06,
227a/04, 227b/02, 230a/02, 256b/13,
256b/15, 279a/03, 293a/12, 293a/13,
305b/12, 314a/14, 330b/01

d.+ yıla 197a/09

d.+ için 063a/03, 235b/09, 275a/03,
281b/02

dünyelik / dünyalık: -15- [A. + T.]

Dünyada geçimi sağlayan para, mal mülk
gibi şeyler.

d. 044a/03, 044a/04, 063b/01, 088b/14,
211b/03, 275a/02, 294b/14

d.+ dan 013b/14, 046b/08, 075b/07,
215b/12

d.+ i 297b/13

d.+ inden 151/b14

d.+ üñ 151/b13, 298a/07

dür-: -2- [T.] Katlamak, kıvrırmak.

d.- diler 063a/12

d.- erse 126b/02

dürgerlik: -1- [T.] Yapıların kapı, pencere
dışındaki kaba tahta ve ağaç işlerini
yapma işi.

d. (d. ét-) 069a/11

düriş-: -20- [T.] Çalışmak,
çabalamak.

d.- di 113a/03, 193a/04, 193a/10,
202b/12, 205a/11, 226b/11, 257b/13

d.- diler 140a/02

d.- düm 094b/01, 296b/09

d.- gil 176b/03

d.- megile 126b/11

d.- mek 129a/05, 220a/01, 285b/03

d.- mek gerek 220a/01

d.- meklik 073a/09

d.- miş 194a/03

d.- üp 274a/08

d.- ür 180b/15

dürlü: -78- [T.] Çeşit, çeşitli, türlü.

d. 003b/09, 005a/03, 006a/04,
007b/14, 017a/15, 020b/02, 026b/14,
029a/14, 048b/12, 048b/15, 053a/12,
062a/01, 068a/09, 068a/10, 069a/05,
075a/06, 090a/05, 094b/10, 111b/02,
139b/10, 163a/02, 173b/14, 176b/12,
178b/15, 185b/04, 198a/02, 198a/13,
205b/07, 210a/14, 221a/02, 226b/08,
234a/04, 234b/11, 235b/10, 237a/14,
245a/10, 251b/09, 263b/13, 266a/05,
273a/13, 280b/01, 286a/11, 296a/14,
296b/02, 300b/10, 301a/01, 303b/04,
312a/09, 319a/06, 329a/08; (dürlü d.)
039b/10, 148b/07, 226b/03, 238a/14,
291a/09, 326b/01, 329a/02

d.+ dür 028b/03, 084b/08, 097a/03,
097b/01, 166a/05, 185b/08, 186a/05

dür: -1- [A.] İnci.

d. 162b/07

dürt-: -7- [T.] Sürmek.

d.- di 332b/10

d.- diler 172b/04, 178b/03, 203a/10

d.- düm 332b/12
d.- esin 116b/10
d.- mege 046b/09
dürüst: -16- [F.] Özü sözü bir, mert,
doğru.
d. 041a/09, 115b/14, 330a/03, 332b/15;
(d. eyle-) 032a/06; (d. ol-) 007a/13,
153a/08, 207b/12, 207b/12, 227b/05,
269a/15, 292a/04, 314a/10, 318a/08
d.+ dür 052a/02, 307a/05
düş: -141- [T.] Uyrurken zihinde
beliren hayaller ve düşünceler, rüya.
d. 082a/10, 133b/10, 134a/03,
138b/15, 144b/08, 156b/06, 162a/12,
215a/11, 231a/14, 245b/13, 290a/01,
302a/11, 302a/12 ; (d. gör-) 025b/11
d.+ de 003a/15, 030b/10, 057a/06,
099b/11, 128a/04, 128a/06, 134a/04,
134a/09, 134b/11, 139a/06, 142a/03,
157a/04, 163b/13, 195b/11, 213b/12
d.+ dür 209a/09
d.+ i 025b/09, 047a/07, 162a/14,
177b/09, 215a/11
d.+ in 240b/15
d.+ inde 025b/05, 026b/13, 030b/15,
032b/06, 036b/08, 036b/11, 041a/10,
046a/04, 046b/15, 087a/05, 087a/09,
087a/12, 089b/02, 094b/06, 115b/07,
126a/09, 137a/15, 139a/08, 144b/08,
147b/02, 147b/05, 152b/06, 152b/10,
160b/05, 170a/14, 174b/08, 175b/07,
177b/08, 202a/14, 203a/08, 205b/04,
209a/10, 215a/07, 217b/02, 220a/09,
230b/09, 232b/14, 240b/12, 243a/13,
248a/11, 249a/07, 258a/07, 258b/04,
263a/01, 288a/14, 290a/01, 294b/15,
297b/11, 298a/04, 299b/04, 305b/15,

310a/05
d.+ inden 047a/06, 139a/10, 214a/01
d.+ ine 214a/01
d.+ üm 137b/04, 137b/11, 277a/11
d.+ ümde 044b/01, 052b/11, 078b/09,
085b/12, 086a/01, 091a/03, 093b/01,
128a/07, 134b/08, 151a/10, 157a/07,
157a/15, 158b/05, 162b/05, 166b/11,
172a/09, 172a/12, 172b/01, 195b/12,
197a/01, 201b/02, 214a/03, 214a/09,
241a/03, 241a/04, 245a/03, 262b/01,
262b/04, 262b/07, 268a/09, 277a/10,
316b/07, 318a/09, 318b/03, 322a/15,
322b/04, 323a/05, 326b/02, 334a/08
d.+ üme 214a/12
d.+ ümüzde 147a/08
d.+ ün 152b/08
d.+ ünde 134a/03, 219b/11
d.+ üne 213b/15, 214a/11
düş-: -169- [T.] 1. Durduğu,
bulunduğu, tutunduğu yerden ayrılarak
veya dayanağını, dengesini yitirerek
yukarıdan aşağıya inmek.
d.- di 007b/15, 017a/15, 018b/08,
022a/13, 027a/14, 031a/14, 042a/07,
046a/03, 047b/02, 053b/12, 067a/07,
072a/02, 075b/13, 079a/11, 080b/14,
081b/08, 084a/09, 088b/03, 092a/10,
092b/06, 106b/05, 113b/01, 113b/07,
115a/09, 135b/04, 137a/08, 137b/13,
138b/09, 154a/09, 168a/14, 172b/10,
177a/03, 189a/05, 192b/04, 193b/07,
198a/05, 199a/02, 201b/15, 206b/12,
221a/08, 222b/13, 223b/01, 224b/08,
226b/06, 241a/12, 249a/03, 249a/13,
249b/11, 251a/02, 257a/12, 257a/14,
268a/13, 269b/05, 272a/12, 288b/11,

296a/09, 298b/11, 299a/10, 299b/08,
307a/06, 310b/12, 311a/03, 318a/04
d.- düğüm 155b/03
d.- düm 177a/05, 193b/01, 266b/15
d.- e 221b/05
d.- erdi 022a/04, 035b/01, 035b/05
228a/04, 288b/12
d.- er idi 027b/10
d.- erisem 027b/11
d.- erler 155b/04
d.- ersem 155b/03
d.- erseñ 027b/13, 155b/04
d.- ersin 035b/02,
d.- erven 155b/03
d.- medi 067a/08
d.- meyesin 027b/11, 155b/02
d.- mişdür 126a/15
2. Duruma gelmek, olmak, girmek,
uğramak anlamlarında birleşik fiillerde
yardımcı fiil.
d.- di 160a/07; (ardına d. “takip etmek,
arkasından gitmek”) 101b/12; (āvāze d.
“ses duyuldu”) 149a/15; (belaya d.
“başına bir kötülük gelmek”) 206b/10;
(cānına od d. “içi yanmak”) 159b/06;
(eline ayağına d. “ayağına kapanmak,
yalvarmak”) 040a/03, 079b/07, 113b/03,
115b/15, 141b/07; (ayru d.
“uzaklaşmak”) 066b/01; (korku d.)
031b/10; (içine derd d.) 089a/03; (içüme
ğayret odı düş- “içine kıskançlık ateşi
düşmek”) 164a/07; (içine od d. “içi
yanmak”) 024b/09, 034b/15, 035a/04,
038b/01, 058b/15, 065b/13, 089b/15,
101a/04, 222b/04, 238b/13, 269b/08;
(ittifağ d. “rastlamak”) 032b/03, 197b/11;
(mağabbeti d.) 288a/14; (nez’ hâline düş-

“can çekişme halinde olmak”)166a/13;
(od d. “yangın çıkmak”) 196b/02,
199b/03; (ölüm döşekine d.) 025b/15,
099b/03; (vahşet d.) 244a/15
d.- erdi (vecde d. “heyecanlanmak,
çoşmak”) 188b/15; (zevke d. “mutlu
olmak”) 039b/13
d.- diler (ayağına d.) 090a/08, 194a/01,
324a/113
d.- diyidi (göñline d. “aklını meşgul
etmek”)115b/09
d.- düm (eline ve ayağına d.) 025a/08,
(ayağdan d.” “yıkılmak, takatsiz
kalmak”) 131a/07; (fikre d. “düşünmeye
başlamak, dalmak”) 164a/07
d.- düñ (hâle d.) 008a/02; (ırağ d.)
079a/13
d.- e (ırağ d.) 122b/10
d.- em (ardına d.) 088b/05
d.- er (göñlüme d.) 279b/07
d.- ersin (ardına d.) 088b/06; (fikre d.)
164a/08
d.- eyidi (ihtilâf d.” anlaşamamak, fikir
ayrılığı”)169b/01
d.- ıcek (ölüm döşegine d.) 012a/15;
(nez’ hâline d.) 147a/04
d.- meye (yoldan d. “geri kalmak”) 124a/15
d.- meyedi (gözün d.) 089b/14
d.- meyeyidi (halk içine d. “herkesin
bilmesi”) 240a/14
d.- miş (gözleri çukura d. “aşırı
yorgunluktan göz çevresi çökmek”) 017a/12, 090b/09, 199a/02
d.- se (göñlüme fikr d. “aklına gelse”) 273b/09
d.- üp (ayağına d.) 207a/02

3. (Bir şey) Bulunduğu yerden ayrılmak, yola çıkmak.

d.- di 090b/01, 101a/10, 162a/07

4. Meydana gelmek, ana rahminde bebeğin oluşumu.

d.- di idi 179b/03

5. Mevzu olmak, konuşulmak.

d.- di idi 237a/14

d.- eydi 159a/13

6. Kazanmış olduğu belli nitelikleri, sahip olduğu mertebeyi kaybetmek.

d.- e 277b/12

d.- er 281b/08

d.- erse 220a/02

d.- esin (gözünden d. “bir kişi veya şey değerini yitirmek”) 084b/05

d.- meye 220a/02, 220a/03

7. Dökülmek.

d.- en 177a/15

d.- eni 177a/09

8. (Çocuk için) Vakti gelmeden ana rahminden dışarı atılmak.

d.- er 138a/03

9. Aldanmak, tuzağına düşmek.

d.- ersin (şerrine d.) 300b/10

d.- meye 239b/03

10. (Bir şey) Bulunduğu yerden ayrılmak, kaybolmak.

d.- miş 017b/04

11. Kötü yola giren, yanlış yolda olan.

d.- miş 126a/06,

12. (Bir şey bir yerde) Var olmaya, varlığını göstermeye başlamak, belirmek, peyda olmak.

d.- di 113a/08

düşmen: -35- [F.] Düşman.

d. 010b/14, 052b/09, 146a/08, 146a/11,

176b/08, 180b/14, 251b/13, 273b/14, 292a/01, 305a/07, 305a/09; (d. dut-) 085a/04, 227a/05; (d. edin-) 146a/08; (d. ol-) 148a/09, 304b/08, 312b/10; (d. tut-) 210b/06

d.+ e 010b/15, 190a/02

d.+ i 078a/05, 197b/01

d.+ imişsin 320b/01

d.+ inden 175a/09

d.+ inüñ 205b/01, 301a/010

d.+ ler 236b/02, 238a/09, 330b/03

d.+ lere 056b/06

d.+ leri 161b/13, 162a/01

d.+ lerüñile 273b/12

düşmenlik: -5- [F. + T.] Düşman olma durumu.

d. 052b/13; (d. ét-) 034a/14; (d. ol-) 140b/08

d.+ ı 052b/10

d.+ ıdur 271a/02

düşür: -1- [T.] Değerini kaybettirmek.

d.- megiçün (halka d. “küçük düşürmek, değersizleştirmek”) 059b/06

düşvâr: -1- [F.] Zor, güç.

d. 296a/10

dütün: -3- [T.] Duman.

d. 026a/03

d.+ den 074b/15

d.+ i 130a/15

dütüz: -1- [T.] Koku vermek için bir şey yakıp tüttürmek.

d.- dilerdi 144b/02

düz: -13- [T.] 1. Telif etmek, nazm etmek.

d.- mekde 006a/04

d.- mişidi 214b/15

d.- üpdururdu 315b/04

2. Düzeltmek.
d.- di 165b/07
3. Hazırlamak
d. 274a/05
d.- di 108a/05, 225b/05
d.- düm 274a/05
d.- düñ 021a/07
d.- meğile 098b/14
d.- üñ 112b/15
d.- üpdür 146b/02
4. Süslemek, donatmak
d.- di 204a/11
düzdür:- -1- [T.] Yaptırmak.
d.- gil 108a/08
düzen: -3- [T.] Ev bark.
d.+ e 080a/09, 120b/05, 323b/05
düzet:- -1- [T.] Yoluna koyma.
d.- ür 141b/15
düzil:- -2- [T.] Hazırlanmak, telif
edilmek.
d.- düğünüñ 003a/08
d.- meğünüñ 002a/12

E

ebed: -2- [A.] Sonu olmayan gelecek zaman.
e. 106b/11, 106b/12
ebedî: -1- [A.] Sonsuz, ölümsüz, baki.
e. (sa'âdet-i e. "sonsuz mutluluk")
298a/08
ebedlik: -1- [A. + T.] Sonsuzluk, ölümsüzlük.
e.+ i 028b/11
ebleh: -3- [A.] Akı kıt, ahmak (kimse).
e. 211a/09
e.+ dür 210b/08, 211a/03

eblehlik: -1- [A. + T.] Ahmaklık, bönlük.
e.+ dür 064a/11
ebrâr: -1- [A.] Hayır işleyen, takvâ sâhibi, olgun ve faziletli kimseler.
e.+ lar 210a/13
ebrîşüm: -1- [F.] Bükülmüş ipekten iplik.
e.+ den 019b/03
ecel: -8- [A.] Her canlı için takdir edilmiş olan ölüm zamanı.
e. 076b/05
e.+ den (e. öñdin) 004a/11
e.+ i 064b/13, 110b/09; (e. gel-) 175b/04
e.+ inden 184a/06
e.+ üm 137a/09, 319b/06
eddebenî rabbî: -1- [A.] "Beni Rabbim terbiye etti." anlamında Arapça bir cümle.
e.+ dendür 002a/08
edeb: -47- [A.] 1. İyi ahlak, incelik, terbiye.
e. 002b/09, 082b/05, 141a/06, 141a/10, 271b/03, 303a/10, 303a/13, 307b/03; (hüsni e.) 141a/04, 325b/02; (ilm-i e.) 001b/02
e.+ den 281a/14, 298b/06
e.+ e 141a/09, 285a/12
e.+ edür 227b/12
e.+ i 097a/02, 142a/10, 155a/15, 250a/12, 303a/11, 306b/11, 325b/01; (e. gibi) 225a/15
e.+ in 226a/01, 281a/12, 281a/13
e.+ iyile 280b/03
e.+ lerden (e. artuğ) 097a/02
e.+ üñ 298b/07
2. Nezaketli davranış, âdet
e. 101b/10, 118b/12, 153a/12, 163b/12, 204b/01, 225a/11, 240b/10, 275b/14,

282a/12

e.+ dūr 282a/12; (terk-i e.) 245a/09

e.+ ile 007b/10, 226a/01, 249b/01

e.+ leri 267a/09

edebî-: -8- [A. + T.] 1. Edebi ve terbiye kazandırmak, terbiye vermek.

e.- di 054b/09, 248b/12

e.- mek gerek 042b/06

e.- mezsın 139b/01

e.- mişsin 225a/15

e.- ye 033b/05

e.- yü bile 199b/15

2. Cezalandırmak.

e.- yeler 276b/11

edebî-: -1- [A. + T.] Edebi ve terbiyeli hareket eder olmak.

e.- ür 309b/12

edebî-: -3- [A. + T.] Edebi, terbiyeli.

e. 236b/11, 249b/04

e. idi 225b/15

edebî-: -7- [A. + T.] Edebi yakışmayacak tarzda davranma.

e. 249a/01

e.+ e 254b/03, 328a/03

e.+ i 207a/01, 309b/11

e.+ ümi 090a/01

e.+ ünden (e. ötrü) 142b/02

edîn-: -33- [T.] 1. Herhangi bir şeyi sahip olmak, edinmek.

è.- di 298a/03; (borc è.) 226a/04;

(sermāye è.) 096a/04

è.- eydüm (muraqqā^c è.) 240b/03

è.- gil 036a/09

2. Kabul etmek, saymak.

è.- düm (vażîfe è.) 005a/09

è.- e 292a/03; (dost è.) 146a/07, 264a/08;

(düşmān è.) 146a/08

è.- even (konşî è.) 162b/08

è.- meye (dost è.) 146a/08

è.- miş 055a/11, 298a/01

è.- mişsin (büt è.) 017a/14

è.- ürleridi (hakem è.) 169b/01

è.- ür 323b/10

3. Bir şeyi bir duruma getirmek, devamlı yapar olmak.

è. (pîşe è.) 085a/03; (sebeb è.) 263b/10

è.- eler (hū è.) 309b/12

è.- em (kulağumda küpe è.) 076b/08

è.- mişsin (pîşe e.) 061b/01

è.- üñ (hū è.) 173b/10

4. Sağlamak, temin etmek.

è.- di (nafağa è.) 094a/13

è.- elüm (katık è.) 083b/08

è.- em (küt è.) 052a/09

è.- eyin (katık è.) 117b/03

è.- meye(yer è.) 018a/10

è.- üñ (katık è.) 083b/09

è.- ürdi (geyesi è.) 018b/03; (nafağa è.)

067a/15; (oyun è.) 313a/13

è.- ürdüm (öyün è.) 187b/11

è.- ürven 170a/01

ednā: -1- [A.] En aşağı.

e. 281a/15

ef'āl: -7- [A.] Fiiller, yapılan işler, eylemler.

e. 256b/03, 307a/01; (mübāşir-i e.) 128b/15

e.+ ini 227a/03

e.+ ler 280b/04

e.+ leri 207b/12

e.+ üñ 133a/01

efendi: -4- [R.] Sahip durumunda olan, buyruğu geçen.

e.+ m 230b/15

e.+ me 231a/06	071a/10, 072a/12, 072a/13, 072a/14,
e.+ si 055b/06, 231a/09	073b/10, 074a/03, 075b/15, 076a/01,
efsûs: -1- [F.] Yazık, eyvah.	076b/09, 076b/11, 077a/03, 077a/10,
e. (e. yè- “Pişman olmak, ah vah etmek”) 68a/03	077b/07, 077b/08, 078b/12, 080b/02,
eger: -435- [F.] Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet.	081b/04, 084b/03, 084b/09, 084b/13,
e. 002a/15, 002b/03, 003a/01, 003a/02,	085a/06, 085a/08, 085b/01, 086a/02,
003b/06, 003b/09, 003b/13, 004b/10,	086a/04, 086a/05, 086b/03, 086b/04,
005a/14, 005b/01, 006b/06, 006b/11,	086b/06, 086b/07, 088b/08, 089b/12,
010b/01, 010b/13, 010b/15, 013b/03,	089b/13, 089b/14, 091b/03, 092a/12,
013b/13, 014a/05, 014a/09, 014b/05,	092a/13, 092b/05, 093a/05, 093b/02,
014b/08, 014b/13, 015b/15, 017a/05,	094b/12, 095a/01, 095b/07, 096b/05,
017b/01, 018b/02, 019b/15, 020a/07,	097b/10, 099a/07, 099a/11, 100b/12,
020a/10, 020b/02, 021a/06, 021b/10,	100b/13, 100b/14, 101b/05, 104b/02,
022a/05, 022a/06, 022a/11, 023b/08,	104b/13, 104b/14, 105a/06, 106a/02,
023b/09, 023b/15, 026a/11, 026b/02,	107a/12, 107b/01, 107b/13, 108b/08,
027a/07, 027b/04, 027b/11, 027b/13,	108b/09, 109a/13, 110a/02, 110b/02,
028a/06, 028a/13, 028a/14, 030a/02,	112a/03, 112a/04, 112a/11, 116a/02,
031a/10, 031b/12, 032b/04, 032b/06,	116a/03, 116a/04, 117b/05, 120b/07,
033a/03, 033b/02, 034a/15, 035a/02,	121a/13, 121a/15, 121b/07, 121b/12,
035b/10, 038a/03, 038a/07, 039b/12,	122a/05, 122a/06, 123a/01, 123a/10,
039b/14, 040b/15, 041a/05, 041a/13,	124a/08, 125b/04, 126a/03, 126a/04,
041b/09, 042a/04, 042a/10, 044a/04,	126b/13, 126b/15, 127b/07, 128a/09,
045b/03, 045b/06, 045b/07, 046a/09,	128b/02, 129b/03, 129b/04, 130a/02,
046a/12, 047b/13, 049a/05, 049a/09,	130a/14, 130a/15, 131a/02, 131b/13,
050b/05, 051b/07, 051b/08, 052a/13,	132b/13, 133a/06, 134a/14, 135b/01,
053b/15, 054a/13, 054a/14, 055a/02,	136a/03, 138a/03, 139b/08, 141a/03,
055a/05, 055a/13, 055b/03, 055b/14,	141a/04, 141a/05, 141b/11, 144a/14,
056a/02, 056a/03, 056b/03, 056b/04,	144b/09, 144b/15, 145a/01, 145a/10,
056b/07, 060a/01, 060b/05, 060b/08,	145a/13, 145b/01, 145b/15, 146a/09,
060b/15, 061a/07, 061b/14,	146b/01, 148a/15, 149b/05, 149b/06,
062a/04, 062a/05, 063a/08, 063b/14,	149b/09, 149b/12, 150a/14, 150b/01,
063b/15, 064a/01, 064a/04, 064a/07,	150b/03, 150b/08, 150b/10, 150b/12,
068a/01, 068a/15, 068b/01, 070b/12,	151b/14, 154a/13, 154b/04, 155b/03,
070b/13, 071a/01, 071a/06, 071a/07,	155b/04, 157a/11, 157b/14, 158a/13,
	159b/04, 159b/15, 161a/14, 161a/15,
	164a/08, 164a/11, 164b/04, 165a/02,
	168a/10, 168a/11, 171a/12, 171b/01,

171b/08, 171b/12, 172b/13, 173a/09,
174a/07, 174b/03, 175a/03, 175a/15,
176a/06, 179a/09, 180a/14, 180b/13,
181a/13, 181a/14, 181a/15, 182b/04,
183b/14, 184a/01, 184b/05, 184b/06,
184b/07, 184b/08, 185a/13, 186a/10,
188a/05, 190b/05, 190b/06, 190b/07,
192a/11, 192b/13, 193b/14, 200a/03,
200a/04, 200a/05, 200b/07, 201b/03,
201b/11, 202a/02, 204a/05, 205a/07,
205a/09, 205b/15, 207b/09, 209a/06,
209a/08, 209b/09, 210a/11, 210b/06,
210b/07, 210b/15, 213a/02, 213a/04,
213a/05, 213b/08, 217a/05, 219a/15,
219b/03, 223b/01, 223b/05, 223b/08,
224a/02, 224a/04, 224a/08, 225b/11,
226a/08, 226a/09, 226a/13, 229a/07,
229a/08, 230a/04, 230a/06, 231b/13,
231b/14, 237a/08, 237a/09, 239b/04,
239b/14, 240a/07, 240a/08, 240b/01,
240b/02, 241a/08, 242a/09, 242a/13,
243b/14, 244a/03, 244b/04, 244b/14,
245a/01, 245a/07, 245a/08, 246b/02,
246b/06, 246b/09, 247a/08, 247a/12,
248a/06, 248b/12, 249a/08, 252a/06,
254a/13, 254b/07, 254b/09, 256b/08,
258a/04, 260b/14, 262a/01, 262a/06,
262a/12, 266a/14, 267a/03, 267a/13,
267a/14, 267b/05, 271a/10, 273b/13,
274b/04, 275a/03, 276b/10, 280b/09,
280b/10, 283b/06, 284a/08, 286a/06,
286a/14, 287a/12, 288b/08, 289a/06,
291b/04, 291b/11, 292b/05, 293a/12,
298a/08, 299a/03, 301b/11, 305a/05,
308a/05, 308b/15, 311a/12, 319a/01,
319a/02, 319a/08, 321a/07, 322b/14,
327a/13, 327a/14, 327b/13, 331a/08,

331a/09, 333a/05, 333b/12

egerçi: -2- [F.] Her ne kadar.

e. 004a/15, 253a/07

egin: -6- [T.] Sırt, arka.

e.+ inden 318a/01

e.+ ine 067a/02, 067b/06, 317a/13,
318a/03

e.+ üñdegi 119a/14

egir-: -3- [T.] (Yün, pamuk vb.
şeyleri) İğ ile bükerek iplik durumuna
getirmek.

e.- düğüñ 087b/07

e.- düm idi 052a/09

e.- ürven 087b/03

eglen-: -3- [T.] Oyalanmak, vakit
geçirmek.

e.- di 013b/01

e.- düm 129a/05

e.- esin 174b/01

egri: -2- [T.] 1. Çarpık, yamuk.

e. 144b/03

2. Yanlış, hatalı.

e.+ si 041a/15

ehl /ehil: -106- [A.] 1. Sahip, malik.

e. 085a/10

e.+ i 098b/10, 123a/09, 151/b3, 151/b4,
202a/10, 202b/08, 254a/09, 254b/05,
265a/12, 287a/09, 287a/10, 315a/01,
318b/01

e.+ idür 084b/13, 002b/14, 002b/15

e.+ in 175b/05

e.+ inden 273b/13, 312a/04

e.+ indenidi 235a/08

e.+ ine 005b/04, 007a/01, 007a/02,
096a/09, 122a/10, 190a/05, 197a/11,
216a/03, 302b/07, 227b/07

e.+ ini 287a/14

e.+ inüñ 007a/02, 122a/10, 141b/15,
190a/09, 203b/03, 216a/07, 287a/12,
293a/04

e.+ isin 220b/09

e.+ iven 310b/09

e.+ iydi 033a/11

e.+ iyidi 328a/01

e.+ iyem 151a/02

e.+ iyile 233b/15, 234b/12, 273b/10

2. Bir yerin, bir topluluğun halkından
olanlar, oraya mensup bulunanlar.

e. (e.-i i' tizāl) 163a/06; (e.-i taşavvuf)
196a/02; (mağbül-i e.-i zamāne) 287b/09

e.+ i 005b/10, 006a/01, 016a/11,
021a/12, 087b/15, 111b/08, 121b/01,
121b/13, 170a/13, 171b/10, 192b/08,
211a/11, 216a/15, 232a/12, 236a/09,
239a/03, 239b/12, 245b/09, 263a/10,
282a/12, 290b/04, 292a/12, 302a/01,
328b/08, 331a/08; (e. ol-) 096b/05

e.+ idür 245b/09

e.+ inden 098b/06, 192b/08, 235b/12,
261b/10, 287a/03

e.+ indenidi 312a/01

e.+ ine 075b/02, 122a/08, 122a/09,
190b/13, 210a/13, 227b/02, 319a/04

e.+ ini 006a/01

e.+ inüñ 044b/05, 065a/13, 107b/04,
186b/14, 265b/03, 279a/12, 319b/14

e.+ iyile 238b/05

ehl-i beyt : -11- [A.] Hz. Muhammed'in
yakın akrabaları.

e. (e.-i resül) 003a/06

e.+ de 006b/08

e.+ i 006b/06, 007a/08, 007a/12

e.+ ile 007a/04

e.+ imi 085b/15

e.+ inde 007a/14

e.+ indendür 006b/07

e.+ ine 007a/07, 002a/01

e.+ leri 282b/10

ehl-i sünnet: -1- [A.] Peygamberimizle
sahabelerine itikatta uyanlar.

e. arasında 007a/04

e'imme: -3- [A.] İmamlar.

e. 167b/01

e.+ ler 159b/07

e.+ lerinüñ 236a/03

ejdehā: -9- [F.] Ejderha.

e. 008a/03, 008a/06, 067b/08, 067b/10,
113a/15, 113b/09, 113b/10

e.+ missa idi 245a/01

ek-: -2- [T.] Toprağa tohum
atmak.

e.- düm 187b/10

e.- erdi 045a/05

ekin: -3- [T.] Buğday, arpa vb.
tahılların, tohumlarının tarlada
filizlenmesinden harmana kadarki
durumlarına verilen isim.

e. 142b/03

e.+ e 136a/10

ekinlik: -1- [T.] Ekili yer, ekilmiş alan.

e.+ i 174a/12

ekşer: -1- [A.] Çok, birçok.

e.+ inüñ 313a/06

eksik / eksük: -17- [T.] Kusur, özür,
eksiklik.

e. 035a/14, 036a/04, 039a/06, 047a/14,
235a/04, 302a/05, 303b/08; (e. ol-)
256b/03, 100a/07, 109a/10, 300a/06

e.+ dür 211b/01

e.+ e 109a/07, 196b/02

e.+ in 050a/09

e.+ ven 132b/12
eksüklük / eksüklük: -5- [T.] Tam ve mükemmel olmama, kusur, noksanlık.

e. 108b/04

e.+ in 071a/11

e.+ üme 071a/13

e.+ ümi 121b/03

e.+ üni 004a/01

eksil-: -8- [T.] Azalmak, az duruma gelmek.

e.- e 071a/11

e.- mekten 122b/15

e.- mekligi 284b/07

e.- meye 213a/01

e.- mez 254b/10

e.- ür 037b/01, 079b/11, 149b/11

eksüklü: -2- [T.] Eksiği bulunan, aciz.

e. 049a/11, 075a/13

eksi: -11- [T.] Tadı limon veya sirkeye benzeyen.

e. 080a/12, 093a/02, 093a/04, 093a/08, 093a/13, 093b/03

e.+ dür 078b/04

e.+ sin 078b/05, 078b/07

e.+ yidi 078b/03, 078b/05

el: -325- [T.] 1. El.

e. 097b/04, 108a/15, 108b/05, 163a/14, 172a/10, 197a/10; (e. bağla- “ellerini birleştirip saygıyla durmak”) 225a/12, 274b/03; (e. dart- “el çekmek”) 223a/05; (e. kiri “kolayca vazgeçilir, atılır şey.”) 179b/14; (e. ur- “el atmak, el uzatmak, el sürmek, dokunmak”) 197a/08; (e. vër- “yardım etmek, fırsat vermek”) 325b/06
e.+ den 172a/10, 324a/13; (e. al- “kurtarmak”) 324a/12; (e. çıkar-) 290a/02, 306b/11;; (göñli e. çık-

“gönlünü kaptırmak, aşık olmak”) 220b/06; (e. қо- “elden bırakmak, terketmek”) 244b/12, 299a/07, 306b/08

e.+ dür 060b/08

e.+ e (e. getir- “ele geçirmek, elde etmek, kazanmak”) 044b/14, 058b/08, 075a/09, 123a/12, 123b/04, 126b/10, 129a/11, 139a/11, 139a/12;; (e. gir- “ele geçmek”) 010a/14, 075a/05, 162a/10, 207b/06, 207b/07

e.+ i 012a/11, 033a/01, 033a/02, 047b/02, 059b/10, 073a/04, 124b/12, 141a/13, 171a/05, 201a/11, 254b/06, 307b/07, 318a/02, 332a/01, 332b/05; (e. bigi) 051b/08; (eli deg- “yapamamak”) 178a/09, 178a/14, 178b/02, 281a/11

e.+ ile 077b/14, 077b/15

e.+ imile 045a/05

e.+ in 007b/09, 009a/05, 009b/07, 014b/12, 015a/08, 024a/11, 026b/01, 031a/13, 033a/10, 038b/07, 040b/02, 046b/14, 050b/15, 059b/01, 059b/05, 060b/07, 066b/05, 070a/13, 070b/02, 080a/12, 090a/13, 092b/01, 093b/14, 094a/11, 112b/01, 112b/09, 115a/07, 154a/01, 163a/13, 180a/10, 180a/11, 180a/12, 193b/11, 194a/01, 201a/11, 201a/15, 207b/01, 222b/14, 223a/05, 244a/05, 249a/04, 273b/02, 279a/08, 282b/06, 293b/11, 307b/06, 307b/07, 316a/07, 323a/06, 324a/06, 324a/13, 325a/08, 329b/04, 329b/08, 329b/13, 331b/08, 332a/11, 332b/04; (elin dart- “uzak durmak”) 125a/12, 174a/03, 275a/01;; (e. dut- “elinden tutmak, yardımda bulunmak”) 126a/06; (e. götür- “elini çekmek, elini sakınmak) 097b/14;

(elin şun- “elini sürmek”) 171a/01
e.+ inde 019b/07, 027b/15, 040b/12,
061b/06, 077b/06, 078b/10, 105a/14,
106b/04, 109a/06, 114a/02, 136b/08,
161a/10, 179a/13, 193a/06, 201b/01,
222b/15, 243a/08, 275a/02, 283a/10
e.+ indegi 028a/01
e.+ inden 033a/12, 040b/15, 044a/04,
081b/07, 208a/08, 211b/08, 279b/06;
(elinden gel- “yapabilmek”) 195a/08
e.+ ine 025a/08, 026b/05, 027a/14,
033a/02, 040a/02, 091b/05, 091b/10,
091b/12, 094a/10, 104b/14, 110b/05,
113b/02, 115a/01, 124b/10, 137a/08,
164b/07, 167b/09, 184b/03, 194b/11,
201a/11, 204b/04, 218a/15, 226a/12,
230b/13, 239b/01, 239b/02, 243a/14,
291a/03, 313b/05, 318a/04
e.+ ini 038a/14, 175a/10, 252b/08
e.+ inün 171a/02
e.+ iyile 091b/10, 138b/14, 142b/01,
157a/12, 166a/13, 223b/03, 235a/02,
249a/07, 249a/08
e.+ leri 057b/15, 182b/02, 269a/12,
269a/15, 313a/11, 314a/05, 318a/08,
321b/15
e.+ lerin 032b/11, 032b/12, 041b/05,
055b/14, 057b/15, 073b/07, 106b/09,
259a/13, 269a/14, 332b/09
e.+ lerinde 020a/09
e.+ leriyle 277a/10
e.+ lerüm 059b/08, 103a/12
e.+ lerünüz 324a/10
e.+ üm 075a/11, 078a/07, 172a/08,
201a/13, 204b/07, 217b/09, 221a/14,
272b/14, 297a/01; (e. dut-) 231b/13
e.+ ümde 071b/05

e.+ ümde idi 277a/12
e.+ ümdeki 226a/14
e.+ ümden 094a/06; (e. geleni işle-
“gücünün yettiği kadarını yapmak”) 231a/15
e.+ üme 040a/11, 052a/10, 133b/15,
167b/10, 291a/01; (e. gir- “ele geçmek,
elde edilmek”) 078a/01, 078a/10,
150b/08, 150b/11, 208b/15, 209a/04,
246b/03, 246b/06, 318b/08
e.+ ümi 078a/11, 078a/12, 172a/11,
296b/13, 296b/14, 325a/06, 333a/05; (e.
dut-) 285b/15, 286a/01
e.+ ümile 058a/03, 097a/08, 187b/10,
201b/09
e.+ ümüz 180a/10
e.+ ün 013a/02, 059a/15, 112b/10,
182b/01, 204b/05, 311a/04, 314a/07,
325a/09, 329b/04; (e. dart-) 294a/14
e.+ ündegi 119a/13
e.+ ündegiye 325a/03
e.+ ünnden (e. gelen) 231a/15, 255a/01,
331a/09
e.+ üne 033a/01
e.+ üni 033a/09, 033b/06, 076b/03,
090b/13, 257b/11, 257b/14, 266b/02,
282b/03
e.+ ünüz 108a/07, 166a/11
e.+ ünüzden 207b/05; (e. gel-) 332b/08
e.+ ünüzle 077b/04, 310b/14
2. Yanında.
e.+ inde 091b/01, 198b/09, 222b/05,
251a/07
3. (İsim tamlamasının ikinci ögesi
olarak) Güç, kudret, tasarruf, tesir.
e.+ indedür 184a/15, 231a/14, 247a/15
e.+ inden 095b/07

e.+ iyile 129a/07
e.+ ümde 184a/15, 231a/13
e.+ ümdemisse 047b/13
e.+ ümden 166b/02
e.+ ümüzde 247b/01
e.+ üñde 184b/01
4. İyelik ekleriyle sahiplik, mülkiyet ifade eder.
e.+ indedür 211b/08
e.+ indegine 181b/01
e.+ indegiye 325a/03
5. Bazı söyleyişlerde teşmil yoluyla işi yapanın veya o işin yapılmasına tesir eden kimsenin yerini tutar (Bu anlamda da iyelik ekleriyle kullanılır.
e.+ inden 034b/03, 293b/12
e.+ ine 044a/03, 073b/11
e.+ ine (e. gir- “ele geçmek, kazanmak”) 074b/09, 077b/07, 077b/09, 319a/01
e.+ ümde 020a/15, 138a/05, 144a/02
e.+ üñden 053b/14
ël: -3- [T.] Diyar.
è.+ den (è. èle) 148b/04
è.+ e (èlden è.)148b/04
è.+ ine 308b/05
ëlçi: -1- [T.] Peygamber.
è.+ leri 057a/02
elem: -1- [A.] İztırap, keder, tasa, hüzn.
e. 122b/08
elest: -1- [A.] Kur’an-ı Kerim’de bildirildiği üzere Allah’ın ruhları yarattıktan sonra sorduğu, “Elestü birabbiküm” (Ben sizin Rabbiniz değil miyim?) sorusunun sorulduğu zaman.
e. 255a/13
el-ḥamdüli’llâh / el-ḥamdüli’llâhi: -6- [A.] “Allah’a *hamd olsun.*” anlamında

Arapça bir cümle.
e. 041a/10, 070b/04, 170a/15, 177b/08, 199b/01, 199b/05, 266b/07
elif: -1- [A.] Arap alfabesinin ilk harfi.
e. 024b/08
elli: -9- [T.] Elli sayısı.
e. 030a/01, 143b/08, 219a/11, 313b/05, 313b/06, 324b/01, 329a/10, 329b/01, 329b/02
el-kıssa: -5- [A. + A.] Sözüün kıtası, hülâsa.
e. 016b/06, 050b/02, 057b/09, 251a/02, 299a/11
elsüz: -3- [T.] Eli olmayan, elsiz.
e.+ süz 090b/02, 176b/12
e.+ süzler 322a/12
em-: -7- [T.] Dudak, dil ve soluk yardımıyla bir şeyi içine çekmek, somurmak.
e.- düğün 169b/09
e. -er 069a/12, 070a/05
e.- erdi 120b/14
e.- medi 192a/15
e.- eridi 018b/14
e.- erken 070a/11
emân: -1- [A.] Emin kılan, emniyet içinde bulundururan.
e.+ ı 081b/11
emânet : -19- [A.] Güvenilir bir kimseye saklaması veya birine teslim etmesi için bırakılan şey veya kimse.
e. 058a/08, 158b/11, 158b/13, 159a/01, 159a/06, 159a/09; (e. ol-) 057b/12
e.+ dür 216a/09
e.+ e 058a/08
e.+ i 158b/15, 159a/01, 159a/07, 159a/09
e.+ idür 254a/08

2. Allah'ın insanlara bir gün geri almak üzere verdiği can.

e.+ i 065a/02, 099b/09,

e.+ üñi 065a/02

emānetlü: -1- [A. + T.] Güvenilir kimse.

e.+ idi 295a/08

emek: -9- [T.] Çalışma, çaba, gayret, ceht.

e. (e. çek- "gayret etmek") 324a/02

e.+ dür 283b/03

e.+ in 149b/08

e.+ inden 073a/04, 314a/07

e.+ lerin 314a/05

e.+ üm 095b/08, 110b/03

e.+ ümüz 324a/02

emel: -2- [A.] İstek, arzu.

e. 124b/12

e.+ leri 255a/07

emîn: -18- [A.] 1. Güvenilir, inanılır (kimse).

e.+ leridür 314a/14

2. Tehlikeden uzak, emniyetli.

e. 230b/01; (e. eyle-) 099a/01; (e. ol-) 021b/10, 051a/09, 061a/01, 073b/01, 085a/03, 098b/03, 098b/04, 141b/06, 190a/06, 190a/07, 232b/11, 233b/13, 300a/03, 302b/09

3. Herhangi bir konuda tereddüt ve şüphesi olmayan, kesin olarak kanaat getirmiş bulunan (kimse).

e. (e. ol-) 148a/08

emîr: -10- [A.] 1. Buyruk, emir.

e. (e.-i hâc) 263b/07

2. Bir kavim veya memleketin başı, başkan, bey, reis.

e. (emîri'l-mü'minîn "müminlerin emiri") 018b/07, 175a/01, 201b/02,

239a/04, 251a/13; (emîre'l-mü'minîn "ey müminlerin emiri") 012b/06, 086a/02; (emîrü'l-şulûb "gönüllerin sultanı") 265b/06, 267b/11

emmâre: -1- [A.] Emreden, emredici.

e.+ nüñ (nefs-i e. "tasavvufta nefsin yedi mertebesinde insana kötülükleri, günahı ve şehveti emreden ilk mertebesi için kullanılır") 129a/06

emr: -23- [A.] Bir şeyin yapılması veya yapılmaması hususunda bildirilen kesin hüküm, buyruk.

e. 126a/11, 129b/01; (e.-i ma'rûf "insanları dinin emrettiği doğru, iyi ve güzel şeyleri yapmaya teşvik etme") 022a/02, 033a/13

e.+ i 334a/12

e.+ idür 247b/01

e.+ in 012a/07, 304b/15

e.+ inden 036b/07, 280b/06

e.+ ine 098b/01, 150a/12, 195a/04, 227a/09, 261b/15, 284b/13

e.+ ini 127a/09

e.+ iyile 105a/08, 241a/07, 259b/01

e.+ üñe 131a/03, 231b/12

emzür: -1- [T.] Yavrusunu memesindeki sütü emdirmek suretiyle beslemek.

e.- ürdi 019a/10

enbâr: -1- [F.] Ambar.

e.+ ı 329a/11

enbiyâ: -7- [A.] Nebiler, peygamberler.

e. 003a/06, 131b/04, 131b/08; (cümle-i e.) 002a/02

e.+ dur (faḥr-i cümle-i e.) 001b/09

e.+ lar 281a/13

e.+ nuñ 131b/07

endâm: -19- [F.] Beden, vücudun

parçaları.

e. 211b/07

e.+ ı 127b/08

e.+ ından 333a/12

e.+ ını 029a/05, 189b/12

e.+ lar 211b/07, 319b/01

e.+ lardan 305a/02

e.+ ları 121a/03, 191a/03, 211b/08,
262a/07, 262a/08

e.+ ların 142b/05

e.+ laruñdan 274a/14

e.+ laruñı 212b/02

e.+ um 127b/09

e.+ umıla 127b/09

e.+ uñ 097b/02

endāze: -1- [F.] Ölçü, derece.

e.+ den 100a/12

endişe: -62- [F.] 1. Kaygı tasa, keder.

e. 068b/06, 098a/10, 098a/11, 108b/05,
298b/14, 299a/13, 299a/15, 299b/02,
299b/07; (e. ét-) 062b/03; (e. eyle-)
039a/14, 063a/03, 099a/13, 299a/03; (e.
kıl-) 078b/13, 153a/14, 299a/14

e.+ dür 211a/08

e.+ lerile 062b/04

e.+ lerin 286a/07

e.+ lerine 281a/10

e.+ si 096b/01, 173b/08, 173b/09,
212b/1, 240a/08, 240a/09, 274b/15,
278b/06, 281a/09, 281a/10, 298b/14,
319b/09

e.+ sin 092a/03

e.+ sinde 018a/06

e.+ sine 062b/14, 062b/15

e.+ sini 124b/15

e.+ yi 186a/09, 275a/10, 294a/09

2. Düşünce, düşünme.

e. 316a/01, 316b/05, 316b/11, 330a/13;
(e. ét-) 212b/09; (e. eyle-) 212b/08; (e.
kıl-) 235a/15

e.+ de 274b/15

e.+ den 246a/06

e.+ ler 301b/07

e.+ müñ 299a/01

e.+ si 195a/01, 207b/12,

e.+ sin 222a/10

e.+ sinde 063a/01

e.+ yi 246a/07, 299a/05, 299b/02,
299b/06, , 309a/15, 316b/06

endîşelü: -1- [F. + T.] Düşünceli ve
kaygılı, tasalı.

e. 065b/15

eñser: -1- [T.] Çekiçle dövülerek yapılan
demir çivi.

e.+ e (e. ur- “çivilemek”) 294a/02

enük: -1- [T.] Kedi, köpek yavrusu,
encik.

e.+ lerin 298a/02

enükle -: -1- [T.] Kedi, köpek gibi
hayvanların yavrulaması, enciklemek.

e.- miş 298a/01

envā': -3- [A.] Çeşitler, türler.

e. (e. -ı kerāmet) 271b/07; (e.-ı 'ulūm)
296a/02, 315b/05

envār: -2- [A.] Nurlar, ışıklar.

e.+ a 124a/04

e.+ ını 302b/02

epmek: -1- [T.] Ekmek.

e.+ in 112b/04

epsem/ebsem: -8- [T.] Ses
çıkarmayan, susan.

e. 274b/10; (e. ol-) 063b/15, 076a/02,
122a/11, 122b/14, 128b/01, 145b/06,
289a/09

er: -79- [T.] 1. Erkek.

e. 006a/10, 205a/01, 309b/06

e.+ dedür 054b/07

e.+ den 054b/06

e.+ dür 046a/15, 191a/05

e.+ leri 014b/04

e.+ ven 051b/02

2. Koca, eş.

e. 030a/01, 039b/09, 301a/01

e.+ iyile 029b/15

e.+ i 046b/12, 047a/07, 211a/07

e.+ ine 038a/13, 047a/07

e.+ inden 028a/04

e.+ ini 070a/15

e.+ üm 038a/05

e.+ üñ 039b/03, 039b/04

e.+ üñe 047a/02

3. Kişi, adam.

e. 005b/07, 011b/14, 050b/04, 071b/14,
183a/07, 183a/09, 183a/10, 183a/12,
183a/14, 183b/01, 183b/03, 183b/05,
183b/07, 231b/06, 308b/10, 308b/13,
308b/14, 321b/03

e.+ den 025b/03

e.+ i 137b/08, 137b/09

4. Yiğit, mert.

e. 022a/12, 037b/07, 094b/07, 094b/08,
196a/11, 209a/02, 211b/15, 212a/01,
212b/13, 231b/08, 252a/03, 260b/10,
260b/12, 268b/10, 274b/07, 277a/13,
283a/13, 290a/11, 292b/09, 296b/07,
300a/02, 309a/12, 311a/12

e.+ den 292b/15

e.+ dür 227b/06

e.+ e 028b/06, 203b/06, 302b/10

e.+ i 224b/09

e.+ üñ 212a/04, 223a/12, 331b/07

5. Asker, nefer.

e.+ i 079b/02, 079b/04

ër-: -110- [T.] 1. Ulaşmak,
erişmek.

è.- di 048b/07, 067b/15, 089a/12,
096a/05, 100a/03, 106a/05, 110b/07,
110b/09, 119a/05, 133b/06, 135b/06,
218a/06, 219a/12, 243b/09, 247b/13,
249a/07, 250a/02, 250a/04, 279b/10,
282b/02, 299a/12, 305b/15, 309a/04

è.- di idi 020b/12

è.- düğinde 055b/15

è.- dük (murādumuza è.) 068b/09

è.- düm 120a/02, 231b/10, 241b/15,
248a/09, 316a/12

è.- düñ 083b/06, 241b/14

è.- e 252b/12, 260a/11, 277b/12 ,
302a/06

è.- ebilürsenüz 122a/05

è.- ecek 303a/04

è.- en (meded è.) 010a/15

è.- er 037b/07, 080b/01, 122b/14,
146b/01, 212b/14, 282a/08, 282a/10,
302a/03, 303a/04

è.- erdi 105a/08

è.- erdük 137a/03

è.- erven 132b/15, 204b/03

è.- ermi 029a/11

è.- esin 049a/15, 125b/10, 152b/09,
188a/14, 247b/10, 330a/10; (rāḥata è.)
034a/15

è.- esiz 122a/06

è.- gil (feryād è.) 025a/05

è.- icked 141a/01

è.- ipdurur idi 313a/11

è.- ir 080b/01

è.- medi ise 252a/13

è.- mediler 124a/14
è.- medin 313a/01
è.- medük 102a/15
è.- mege 254a/08
è.- mek 307b/01
è.- mekden (haçka è.) 257a/02
è.- memişdür 124b/13
è.- meye 124b/01, 271a/14, 274b/07
è.- meyesin 252a/06
è.- meyince 049b/05, 105a/13, 312b/14
è.- mez 239b/09, 251b/11, 302a/06
è.- mezven 126b/09, 245a/13
è.- miş 313a/11
è.- mişidi 327b/02
è.- üpdururdu 152a/15, 315b/05, 327a/04
è.- ür 209b/12
è.- ürdi 136b/13, 137a/04, 202b/12
è.- üre 136b/14, 235b/06
è.- ürgil 132b/15
è.- ürse 125b/04
è.- ürür 275a/05, 275b/10
2. Kendini Allah yoluna vermiş kimsenin kutsal bir aşamaya erişmesi, ulaşması.
è.- di 272b/11
è.- dise 119a/04, 272b/10
3. Yetişmek.
è.- emedüm 304a/13
è.- esin 102a/11
è.- mezdi 272a/05
è.- mişidi 233a/13
erba'în : -1- [A.] Tarikatlarda dervişlerin nefislerini terbiye etmek için bir yere kapanarak dış dünya ile ilişkilerini kestikleri, kendilerini ibadete verdikleri 40 günlük döneme verilen isim, çile.
e. 011a/03

eren: -34- [T.] Ermiş veli, evliya.
e.+ ler 003b/07, 003b/09, 005b/01, 046a/13, 046b/01, 049a/14, 049b/06, 054b/03, 054b/04, 116b/10, 123b/13, 127a/03, 232a/12, 239a/03, 273b/01, 274a/06, 274a/11, 280a/12, 311a/09, 324a/13, 332a/09, 332b/12; (e. degüllerdür) 311a/11
e.+ ler idi 296b/08
e.+ lerdür 260b/09
e.+ lere 054b/02, 311a/10
e.+ leri 006a/10, 311b/01
e.+ lerile 269b/07
e.+ lerinlerinden idi 178a/05
e.+ lerinün 292b/05
e.+ leriyle 238b/14
e.+ leründür 176b/15
ergen: -1- [T.] Bekar, evli olmayan.
e. 288a/12
ergür - / **érür**: -7- [T.] Ulaştırmak, eriştirmek.
è.- e 291b/12, 305b/10
è.- em 047b/06
è.- gil 071a/14, 333a/05
è.- mez 122a/07
è.- ür 314b/13
eri: -4- [T.] 1. Kendini çok fazla utanmış veya üzülmüş durumda hissetme.
e.- di 115a/13, 115b/01
2. Yok olmak, tükenmek.
e.- mişdür 130a/08
e.- yesin 049a/10
eriş: -98- [T.] 1. Ulaşmak, erişmek, gelmek.
è. 070b/07, 128a/07, 220a/10
è.- di 019b/04, 031a/02, 067a/06, 069a/02, 069b/03, 081a/08, 089a/12,

100a/02, 101a/02, 101a/11, 101b/09,
106b/07, 107a/06, 117b/12, 121a/08,
125b/06, 130b/07, 133a/08, 140b/14,
165b/09, 180b/07, 188a/06, 198a/11,
198a/14, 214b/07, 226a/10, 265a/09,
265a/14, 269a/03, 289a/08, 299b/10,
309b/15, 319b/05
è.- diler 060a/03, 069a/05, 081b/02,
204a/14
è.- dügi 102a/15
    è.- düginün (hakkıa è.) 097a/14
    è.- dük 068b/07, 296a/11, 296b/05
è.- düm 103b/10, 130b/12, 131a/09,
131a/13, 131b/12, 132a/01, 140b/05
    è.- düñ 084a/02, 118b/03, 319b/06
è.- e 004a/11, 051b/12, 122b/09,
142b/05, 232b/10, 235b/15, 264a/13,
264a/14, 269b/10, 281a/01, 281a/02,
284b/05, 302a/13, 309b/13, 330a/12;
(muşibet è.) 233b/07
    è.- ecek 262a/09
    è.- em 132a/01, 317a/12, 326a/13
    è.- esin 072b/03
    è.- eydüm 207a/04
    è.- eyin 249b/14
è.- icked 263b/01
è.- medük 193b/13
    è.- medüm 131b/11
    è.- mege 109b/01, 120a/04
    è.- meyesiz 207b/07
    è.- meyince 207b/07
    è.- mez 072b/06, 073a/12, 260b/13
    è.- mezsın 120b/05
è.- üpdür 066a/13
è.- üpdurur idi 215b/02
    è.- ür 132a/02, 234b/05, 264a/12

2. Zaman gelip çatmak.
    è.- di 056a/08, 112b/15,
è.- medin 186a/14
êrişdür:- -7- [T.] 1. Ulaşmasını sağlamak,
ulaştırmak.
    è.- di 020b/09
è.- diler 332a/06
    è.- e 180a/05, 180a/09
    è.- en 096b/13
2. Belli bir merhaleye ulaştırmak.
è.- dük 268a/11
è.- gil 132b/13
êrişil:- -1- [T.] Ulaşılmak.
    è.- ür 121a/11
erkân:- -3- [A.] 1. Bir topluluğun, devletin
başlıca kimseleri.
    e. (e.-ı devlet) 065b/15
2. Adet, yol yöntem, usul, adap.
e. +ı (e. bigi) 303a/11
    e.+ larında 293a/05
êrkek:- -1- [T.] Erkek.
    è. + midür 156b/14
êrkeklik:- -1- [T.] Cinsiyetin erkek olma
durumu.
    è. 046b/03
erlik:- -1- [T.] Mertlik, yiğitlik.
    e. 019b/11
êrte:- -79- [T.] Ertesi, sabah, şafak sökme
zamanı, yarın.
è. 016b/03, 017a/09, 024a/04, 037a/08,
044a/02, 119a/08, 136b/14, 138b/05,
138b/06, 155a/03, 185b/07, 193a/14,
219b/08, 221a/15, 232b/02, 238a/01,
305b/03, 305b/04, 311b/10, 315b/08,
315b/12, 320a/04 ; (è. ol-) 048a/01,
062b/01, 065b/14, 102a/12, 108a/04,
119b/09, 135a/13, 135b/03, 179b/04,

201a/10, 205a/12, 237b/15, 289a/02

è.+ den (è. berü) 106a/09

è.+ sin 311b/11

è.+ ye 017a/03, 084a/12, 324b/02; (è. degin) 016b/13, 016b/14, 017a/01, 017a/02, 026b/09, 034b/06, 034b/07, 051b/06, 056b/01, 062a/15, 065b/13, 067b/03, 073b/04, 083a/06, 094b/06, 095a/01, 104b/01, 107a/07, 119a/06, 119b/04, 119b/07, 135b/01, 145a/01, 160b/10, 164b/03, 170a/09, 172a/15, 205a/11, 221a/11, 221a/12, 221a/14, 237b/15, 268b/15, 289a/03, 315b/12, 324b/01; (è. dek) 062b/01, 047b/08

è.+ yi 107a/08

ervâh: -5- [A.] Ruhlar.

e. 287a/06

e.+ ı 006a/11

e.+ ına 002a/02

e.+ ları 002a/03

e.+ larından 004a/10

es-: -3- [T.] (Rüzgarın bir yönden bir yöne doğru hissedilir şekilde hareket etmesi.

e.- er 319b/03

e.- erse 200a/02

e.- ıcek 200a/02

esbâb: -6- [A.] Sebepler.

e.+ dan 123a/03, 277b/11

e.+ ı 098b/13

e.+ ını 126b/06

e.+ ları 317a/09

e.+ larıyla 291b/15

esen: -1- [T.] Sağ salim, rahat, sıhhati yerinde olmak.

e. 245b/12

esenlik: -1- [T.] Esen olma, sağlık, afiyet.

e. 001b/06

eşer: -45- [A.] Bir davranış, fikir veya olayın yarattığı tesir, geride bıraktığı iz, etki.

e. 130b/01; (e. èt-) 004b/12, 004b/13, 005a/01, 005a/02, 020b/06, 021b/07, 096b/10, 139b/09, 148b/02, 175b/01, 176a/01, 229a/01, 229a/06, 240b/08, 307b/06; (e. eyle-) 027b/14, 045a/02, 101a/07, 106b/01, 109a/04, 109a/13, 167a/10, 215b/02, 229a/04, 229a/05, 248b/03, 263a/14, 263b/09, 299b/03, 304a/03

e.+ i 004b/14, 011a/11, 059a/11, 068a/02, 171a/04

e.+ idür 049a/14, 322b/02

e.+ in 122b/03, 278b/08, 279a/03

e.+ inden 051b/09

e.+ inüñ 006a/03

esfel: -1- [A.] Çok sefil, pek bayağı, pek alçak.

(e.ü's-şâfilîn "aşağıların en aşağısı, cehennemın en aşağı tabakası") 125b/05

esîr: -2- [A.] Birinin veya bir durumun hükmü ve buyruğu altına girmiş olan, etkisinden kurtulamayacak kadar müptela olan kimse.

e. (e. eyle-) 302b/06; (e. ol-) 326b/10

esirge- : -6- [T.] 1. Korumak, himaye etmek.

e.- mez 026a/14

2. Acımak, merhamet etmek.

e.- di 198b/15, 272a/06, 300b/08

e.- düm 189a/08

e.- mezsın 144a/03

eski: -11- [T.] 1. Eski.

e. 010a/01, 044a/01, 055a/11, 067b/05,

106b/04, 119a/14, 120b/06, 213a/12
e.+ ñi 009b/15
2. Şimdikinden önce olan, önceki.
e. 045b/08, 213b/06
eski-: -1- [T.] Eskimek.
e.- rdi 311b/04
eskice: -2- [T.] Eski.
e. 077b/11
e.+ ler 018b/03
eskici: -1- [T.] Çeşitli eski eşya ve özellikle giyim eşyası alıp satan kimse.
e.+ ven 137b/10
esle: -1- [T.] Dinlemek, itaat etmek.
e.- medi 127b/04
esrār: -4- [A.] Gizli olan, herkesçe bilinmeyen şeyler, sırlar.
e.+ a 124a/04
e.+ ina 128a/01
e.+ larından 265b/15
e.+ uñ 132b/14
esri-: -2- [T.] Sarhoş olmak, aklını kaybetmek.
e.- mez 106b/12
e.- ye 211a/06
esrük: -13- [T.] Sarhoş.
e. 080a/03, 082a/07, 139a/03, 274a/01;
(e. ol-) 179a/12
e.+ e 079b/15
e.+ i 027b/10, 106b/11, 229b/04
e.+ idi 027b/06, 108a/04
e.+ idür 096b/09
e.+ lere 096b/08
esrüklik / esrülük: -3- [T.] Sarhoşluk.
e.+ i 096b/08
e.+ inden 258b/03
e.+ inden 096b/09

estağfirullāh: -1- [A.] “Allah’a sığınırım.” Anlamında Arapça bir cümle.
e. 105b/11
êş / eş: -10- [T.] Arkadaş, yoldaş, dost.
è. 184b/07, 184b/08; (è. ol-)015b/09, 015b/10, 015b/11, 051a/03, 062b/07; (è. ol-) 329b/05
e.+ diler 019b/01
eşek: -35- [T.] Merkep, eşek.
e. 138a/07, 204b/13, 223b/15, 270a/02, 272a/04, 272a/05, 272a/10, 293b/13
e.+ cüki 048a/06
e.+ cükimi 048a/10
e.+ den 272a/11
e.+ e 048a/05, 112a/08, 284a/10
e.+ i 048a/04, 048a/11, 204b/14, 223b/15, 269b/15, 270a/01, 272a/06, 272a/08, 272a/09, 283a/11
e.+ im 223b/12
e.+ in 074a/14, 293b/07, 293b/12, 293b/14
e.+ üm 293b/09, 293b/11, 293b/15
e.+ uñ 074a/15, 293b/10
êşik: -2- [T.] Kapı, kapı ağzında basamağın konulabileceği yer.
è.+ in 241b/15
è.+ inde 084b/06
eşin-: -1- [T.] Yıpranmak, çürümek.
e.- di 294a/11
êt-: -697- [T.] Etmek, yapmak.
è. (kabül è.) 061a/14, 143b/14, 301a/01; (şabr è.) 091a/15, 213a/02, 326a/10; (terk è.) 128a/07, 256b/15
è.- emezseñ (terk è.) 293a/12, 293a/13
è.- di 222a/11; (āh è.-) 015b/08, 053b/13; (eşer è.) 020b/06, 139b/09, 148b/02; (işmār è.) 188b/07; (kabül è.) 032a/09,

186a/15, 237a/11, 300b/08, 301a/01; (kār è.) 267b/06; (luṭfları è.) 039b/14; (münācāt è.) 032b/13; (şabr è.) 091b/01, 176b/05, 298b/10; (ṭama' è.) 024b/07; (terk è.) 123b/05; (zārīlık è.) 026b/09; (ziyāret è.) 134b/02; ('ibādet è.) 039a/03 è.- diler (geleci è.) 025a/02; (ḥorlık è.) 090a/05; (ittifāḫ è.) 153b/01; (ḫabūl è.) 137b/07; (mu'ālece è.) 019b/12 è.- dügi 024b/08, 026b/09, 136b/05, 189b/08, 244a/03; (şabr è.) 205b/10 è.- dügidi (ḫavl è.) 295b/12 è.- dügimi 051a/14 è.- dügin (eylük è.) 227a/15 è.- düginden (taḫşirlik è.) 216b/01; (terk è.) 211a/11 è.- dügüni 059a/08, 150b/09 è.- dügise (ezber è.) 158a/06 è.- dügüm 133a/10 è.- dügüm (ne è.) 008a/06 è.- dügümi 273b/01 è.- dügüñ 188b/10 è.- dügüñi 051a/13 è.- düklerinden 105a/05 è.- düm 128b/12, 227a/02; (cehd è.) 121a/05; (demürçilikin è.) 103b/04; (ḫullık è.) 039b/14; (şabr è.) 024a/06, 311a/14; (tekellüf è.) 227a/03 è.- dümidi (oğurlık è.) 163a/09 è.- dümise 227a/02 è.- düñ (ḫabūl è.) 186b/01, 300a/15; (mesāvī è.) 141b/09; (nişā è.) 127b/14 è.- düñidi 227a/02 è.- düñise 227a/01 è.- düñüz 207a/01 è.- e 041b/08, 125a/05, 141a/01, 141a/14, 151a/12, 235b/11, 238b/14,

252a/09, 308b/06, 314a/09; (āşikāre è.) 216a/10; (bāzirgenlik è.) 179b/07; (belī è.) 004b/13; (eylük è.) 125b/01; (fāyide è.) 005a/03, 014b/06; görklü è.) 120b/12; (günāh è.) 210a/04; (ḫaber è.) 199a/09; (ḫāşıl è.) 189b/07, 293a/09; (ḫayr è.) 146a/05; (iḫtiyār è.) 009b/03, 009b/04; (ḫabūl è.) 046b/03, 146a/06, 206b/04; (ḫanā'at è.) 098b/05; (ma' mūr è.) 029b/03; (melāmet è.) 102b/07; (mütāba'at è. 051b/09); (müşāhede è.) 055b/12; (naẓar è.) 094b/05; rücū' è.) 098a/09; (şabr è.) 053a/02, 173a/15, 205b/10, 331b/11; (şatu bāzār è.) 025b/13; (şoḫbet è.) 235b/02; (şükr è.) 146a/06, 151b/11, 166a/03, 171b/04; (taḫammül è.) 171b/02; (temyīz è.) 009b/02; (terk è.) 097a/11, 189b/04, 274b/11; (tevbe è.) 151b/3; (tevekkül è.) 098b/06; (va'z è.) 241a/07; ('aceb è.) 039b/15 è.- e idi 010b/14 è.- ebilem 219a/04; (zıkr è.) 111b/07 è.- ebilesin ('amel è.) 120b/01 è.- ebilevüz (vaşf è.) 157b/02 è.- e bilürsin 325b/05 è.- ecegidi 041b/07 è.- ecek 268a/08; (ḫilāf è.) 084a/08; (vefā è.) 026a/13 è.- ecekdür (ḫabūl è.) 170a/03; (şefā'at è.) 011b/15, 047a/02 è.- eceksin ('azāb è.) 268a/07 è.- ecekven (geleci è.) 063b/05 è.- edururken (günāh è.) 210a/04; (müşāhede è.) 055b/13 è.- edük (tedbīrler è.) 020a/05 è.- edüñüz (muvāfaḫat è.) 014a/10

è.- eler 305b/07, 328a/11; (bağış è.)
161b/01, 161b/02; (defn è.) 199a/10;
(kabûl è.) 243a/01; (kullık è.) 278b/04;
(rağbet è.) 006a/02; (sefer è.) 278b/06;
(semâ' è.) 197a/13; (yağma è.) 057b/06;
(ziyâret è.) 217b/07; ('arz è.) 121b/12
è.- elüm 267a/14; (bey' at è.) 008b/06;
(defn è.) 137a/11; (hatm è.) 128b/03;
(ihtiyâ' è.) 072b/14; (istikbâl è.) 099b/12;
(kâbin è.) 065a/08; (şoğbet è.) 098b/12,
099a/04; (şükr è.) 056a/15; (zıkr è.)
111b/06
è.- em 029a/10, 166b/13, 201b/11;
(amel è.) 023b/07, 076b/08; (feryâd è.)
056b/08; (gök è.) 164a/12; (haber è.)
147a/06; (hac è.) 137b/15; (hîle è.)
153b/08; (işmâr è.) 039a/11; (kabûl è.)
237a/10; (nafağa è.) 138a/05; (şabr è.)
044a/11, 044a/12, 121b/08; (şefâ' at è.)
093b/02; (şöyle è.) 029a/11; (terk è.)
223a/05; (tevbe è.) 151a/06; (yèr è.)
164a/12
è.- emedük (dostlık è.) 014b/01
è.- emedüm (şabr è.) 030b/06
è.- emedümidî 223a/05
è.- emeye (ezber è.) 173a/04; (vaşf è.)
133a/03
è.- emeyem 219a/03
è.- emeyeven 218b/15
è.- emez (mu' âlece è.) 054a/08; (şerh è.)
105a/13
è.- emezdi (fehm 111a/12; (hal è.)
187b/05; (şabrın è.) 172a/06
è.- emezidüm (fehm è.) 296a/15
è.- emezin 109b/12
è.- emezven (küstâhlık è.) 120a/06
è.- en 280a/04; (taşnîf è.) 002a/04; (terk

è.) 306a/14; (tevağku' è.) 245b/15
è.- endür (kanâ' at è.) 221b/11
è.- enile (terk è.) 014a/01
è.- enlerdür (tâ' at è.) 012a/14
è.- enleri (isrâf è.) 144a/11
è.- er 051a/14, 056b/08, 095a/12,
112a/04, 127b/11, 141a/01, 186a/04,
273b/01, 301b/08; (aşşı è.) 021b/05,
231b/08; (da' vîsin è.) 247a/14; (eşer è.)
004b/12, 005a/01, 096b/10, 175b/01,
229a/01, 229a/06, 307b/06; (farğ è.)
007a/05, 009b/01; (fâ'ide è.) 005a/01,
267a/14; (geleci è.) 025a/14; (hamle è.)
035a/12; (harâb è.) 333b/05; (hürmet è.)
108b/15; (hor è.) 245b/12; (işâret è.)
211b/15, 212a/01; (kahr è.) 173a/12;
(kullık è.) 017b/15; (küstâhlık è.)
142b/15; (lâyık è.) 234a/01; (men' è.)
186a/02, 257a/02; (meyl è.) 212a/04;
(muğâlefet è.) 097a/15; (mu' âlece è.)
021b/04; (mütâla' a è.) 234b/04; (ne è.)
011b/11, 015b/11; (pâk è.) 234a/01;
(perhîz è.) 210b/13; (revâ è.) 084b/11;
(rivâyet è.) 022b/02, 317a/15, 317b/02;
(rüşen è.) 125a/09; (selâm è.) 093b/04;
(semâ' è.) 197a/13, 197a/14; (taleb è.)
271b/15; (tavâf è.) 095b/10; (teğâzâ è.)
008b/15; (tekebbürlik è.) 211b/01; (terk
è.) 306a/13, 314b/03; (yufğa è.) 173a/12;
(savaş è.) 151a/13
è.- erdi 019a/13, 075a/04, 135b/11,
210b/10, 329a/02; (ah è.) 104b/09;
(ârzûsın è.) 032b/02; (culhalık è.)
309a/06; (dervîze è.) 222b/09; (dürgerlik
è.) 069a/11; (eşer è.) 176a/01, 240b/08;
(ğazâ è.) 135b/10; (hac è.) 135b/10;
(horlık è.) 273a/13; (hurde-fürüşlık è.)

196a/07; (hüküm è.) 169b/02; (hürmet è.)
174b/15; (ilhâh è.) 209b/03; (imâmlık è.)
161b/13, 161b/15; (irşâd è.) 273b/09;
(istiğfâr è.) 206b/09; (işâret è.) 166a/13,
225b/04; (işmâr è.) 171a/11, 178b/01,
178a/12; (kâbûl è.) 114b/14, 273a/13;
(kullık è.) 047b/08, 325b/08; (mu'âmele
è.) 019a/14; (mu'âraza è.) 297b/12;
(münâcât è.) 016b/08, 268a/05; (nafaqa
è.) 012a/09, 069a/11, 074b/10;
(pâsbânlık è.) 237b/12; (rücû' è.)
170b/05, 187a/01; (şabr è.) 033a/12,
033b/15; (semâ' è.) 121a/01, 165a/04;
(seyrân è.) 043a/14; (şefakat è.) 334a/10;
(şerh è.) 220a/05; (şikâyet è.) 117a/10;
(tağâza è.) 038a/02; (tapu è.) 115a/02;
(tavâf è.) 136b/06; (temâşâ è.) 035a/04;
(terk è.) 046b/03; (tevâzu' è.) 174b/15;
(tevbe è.) 206b/09; (ticâret è.)
135b/11; (zıkr è.) 228a/03, 228a/04;
(işret è.) 031b/07
è.- erdüm (ârzû è.) 207a/04; (hatme è.)
279b/10; (muvâfaqat è.) 009b/15
è.- erdüñ (da'vet è.) 233a/02; (endîşe è.)
062b/03
è.- erem 017a/03
è.- er idi (feryâd è.) 269b/10; (münâcât
è.) 013a/15; (sefer è.) 313a/14; (şikâyet
è.) 028a/04
è.- eridüm (günâh è.) 175b/05
è.- erin (ârzû è.) 055a/01; (cehd è.)
035a/11; (feryâd è.) 053b/14; (hatm è.)
279b/11; (hürmet è.) 160b/13; (îşâr è.)
150b/12; (sefer è.) 199a/05, 332b/08;
(afv è.) 030a/08
(è.- erler 026a/12, 123b/11, 139b/11,
139b/12, 139b/15, 143b/08, 150b/10,

333a/04; (zağmet è.) 333a/03; (def' è.)
084b/15; (dirlik è.) 307b/13, 307b/14;
(figân è.) 070b/05; (galebe è.) 206b/13;
(gazâ è.) 068b/03; (güsl è.) 127b/12;
(helâk è.) 061a/11; (imtiñân è.) 125b/13;
(isrâf è.) 144a/11; (i'tirâz è.) 021b/13;
(kahr è.) 084b/14; (şabr è.) 084b/13;
(semâ' è.) 317a/15; (zûlm è.) 102b/03
è.- erlerdi 117a/09; (hikâyet è.) 239b/05;
(kâbûl è.) 327a/11; (rücû' è.) 019a/12,
202b/08; (şoñbet è.) 179a/12
è.- erleridi ('azâb è.) 334a/12; (bağş è.)
092b/04; (nazar è.) 050b/15; (rücû' è.)
236b/01; (şefâ'at è.) 323a/08; (tağâza è.)
213b/12
è.- erlerise 220a/01
è.- erlerse (pâre è.) 176a/06
è.- ermise (ziyân è.) 010b/14
è.- erse 186a/11, 224a/09; (bağş è.)
161b/07; (cehd è.) 044a/07; (ihtiyâr è.)
122b/05, 242a/12; (i'râz è.) 254a/14;
(kanâ'at è.) 029a/01, 037a/06; (la'net è.)
064a/03; (men' è.) 186a/02; (mu'âlece
è.) 095a/03; (müdâvemet è.) 098a/04;
(su'âl è.) 289a/06; (şikâyet è.) 319a/03;
(tağâza è.) 084b/14; (tama' è.) 326b/14;
(terk è.) 029a/03, 063b/12, 162a/02,
210a/05, 306a/13; ('uzlet è.) 029a/02
è.- ersem 033b/01; (kullık è.) 039b/14;
(zıkrini è.) 006b/11
è.- erseñ 022a/05, 073b/10, 085b/03;
(eylük è.) 256b/09; (günâh è.) 126a/04;
(issi è.) 132b/14; (ma'şiyet è.) 076b/09,
076b/11; (meyl è.) 273b/13; ('afv è.)
045b/07; ('azâb è.) 045b/06
è.- erseñüz (şabr è.) 145a/04
è.- ersin 022a/04, 053b/15, 054b/15,

061a/04, 070b/11, 073b/07, 078b/08,
104b/05, 150b/11, 153a/09, 221a/07,
269a/08, 311a/10, 332b/10; (āh è.)
332b/02; (ārzū è.) 207a/08
(ber-ā-berlik è.) 298a/08; (celve mi è.)
249a/05; (fāhr è.) 150b/04; (feryād è.)
087a/01; (harc è.) 085b/05; (k̄abūl è.)
237a/08; (kaşd è.) 004b/11, 104a/04,
088b/06; (medh̄ini è.) 126b/13; (nête è.)
052a/03; (nükte è.) 139a/07; (rivāyet è.)
055a/06; (şarf è.) 243b/10; (su'āl è.)
087b/04; (şikāyet è.) 304a/10, 318b/13;
(teyemmūm è.) 194b/09; (z̄ikr è.)
006b/11, 111b/07; (‘arz è.) 081a/10
è.- ersiz 112a/05; (hürmetsüz è.)
122a/08; (semā‘ è.) 242b/10
è.- erüz (geleci è.) 080b/04; (hük̄m è.)
328b/01; (şikāyet è.) 035b/07
è.- erven 034a/14, 127b/15, 221a/07,
274a/13; (ārzū è.) 117a/15; (bāzirganlık
è.) 148b/03; (da‘vet è.) 092a/04; (dostlık
è.) 034a/15; (düşmanlık è.) 034a/14;
(hisāb è.) 171a/12; (istiğfār è.) 199b/01;
(k̄abūl è.) 237a/11; (mu‘āraza è.)
259a/07; (şabr è.) 034a/02, 150b/09; (şart
è.) 085a/08; (şerh̄ è.) 133a/13; (şükr è.)
150b/08, 150b/12; (z̄ikr è.) 111b/09
è.- er mi 046a/03
è.- er misin (muvāfaqat è.) 325b/14;
(rağbet è.) 052a/01
è.- esin 129b/04, 217b/10, 243b/12;
(böyle è.) 286a/08; (feh̄m è.) 245a/12;
(geyesi è.) 165a/13; (günāh è.) 275b/02;
(harc è.) 183a/06; (işār è.) 225a/07;
(k̄abūl è.) 238b/03; (maḥrūm è.) 213a/14;
(mezemmet è.) 129b/04; (muvāfaqat è.)
287b/01; (ne è.) 015a/13, 015a/09; (revā

è.) 214a/15; (şabr è.) 044a/12; (şoḥbet è.)
125a/14; (şefā‘at è.) 120a/07; (şükr è.)
129b/03; (terk è.) 173b/04, 314b/03;
(tevbe è.) 077a/04; (z̄ikr è.) 006b/10;
(‘amel è.) 234b/06
è.- esiz (bahş è.) 161b/03; (kullik è.)
206b/04
è.- evüz (emr-i ma‘rūf è.) 022a/02; (helāl
è.) 059b/03 , 059a/08; (nikāḥ è.)
052a/02; (tecellī è.) 049a/10
è.- eydi 218a/08; (ziyān è.) 010b/15
è.- eydüm 020b/03; (ğazāvat è.) 032b/06;
(şerh̄ è.) 003a/03; (va‘z è.) 214a/09
è.- eyim (kengel è.) 269b/06; (kullik è.)
101a/08
è.- eyidi (maḥāmellik è.) 127b/09
è.- eyin 054b/13; (fuḫullik è.) 120a/14;
(kābīn è.) 322b/13; (każā è.) 115b/12;
(kullik è.) 101a/07; (miyan è.) 333a/02;
(muvāfaqat è.) 196b/03; (rūsvāy è.)
025a/10; (su'āl è.) 042b/01, 042b/02;
(z̄ikr è.) 200b/07; (ziyāret è.) 111a/02;
(‘ibādet è.) 031b/12
è.- e mi (k̄abūl è.) 095b/07
è.- gil 126a/03, 129b/11; (şükr è.)
125b/01
è.- ibilem 152a/13
è.- icked (tamām è.) 016b/05
è.- iduruñ 210b/12
è.- ivèr- 196b/05; (şerh̄ è.) 241b/02
è.- ivèrdüm 196b/06
è.- ivère 140b/11
è.- ivèrgil 113a/10; (beyān è.) 255b/11
è.- ivèrüñ 060b/14
è.- medi (aşşī è.) 061a/15; (k̄abūl è.-
medi 142a/08, 144a/05, 165a/13,
171b/15, 236b/15

è.- medin (tamām è.) 093a/13
è.- medügiçün 171b/10
è.- medüñ (nişā è.) 127b/14
è.- medüñ mi (şabr è.) 294a/07
è.- megi (münācāt è.) 036a/05
è.- megil (‘uzlet è.) 152b/12
è.- mek 055a/03, 210b/10, 238b/14;
(su’āl è.) 042b/01; (tekebbürlik è.)
211b/02; (kibr è.) 009a/13
è.- mekden (hac è.) 044b/02
è.- mekdür (şabr è.) 028b/04; (terk è.)
029b/05, 166a/05
è.- memekdendür (hürmet è.)
125a/11; (minnet è.) 125a/11
è.- meye 127b/10; (şabr è.) 173a/15;
(şikāyet è.) 216b/04
è.- meyeler (günāh è.) 071a/07; (tā‘at
è.) 123a/01
è.- meyem (ayruḡ è.) 113b/11
è.- meyen 014a/01
è.- meyesidüñ 239a/07
è.- meyesilerdi 239a/07
è.- meyesin (dirīḡ è.) 016a/12, 255a/01;
(ḡabūl è.) 068a/15; (küstāhlik è.)
068b/02; (sermāye è.) 237b/03
è.- meyeven (dirīḡ è.) 213a/12
è.- meyevüz (redd è.) 085a/10
è.- meye mi (eşer è.) 004b/13,
005a/02
è.- meyeyidi (böyle è.) 309a/01
è.- meyübilür misin 022a/05
è.- mez (aşşı è.) 016a/03, 020a/09,
020a/13; (böyle è.) 048a/10; (eşer è.)
021b/07; (fāyide è.) 096b/09; (ḡabūl è.)
164b/08; (perhīz è.) 210b/13; (tevbe è.)
151b/2; (ziyān è.) 021b/06
è.- mezdi (ḡabūl è.) 114b/11

è.- mezidi 105a/03; (ḡabūl è.) 279b/01
è.- mezidüñ (ḡabūl è.) 147a/11,
186a/15
è.- mezimişsin (ḡabūl è.) 084b/02
è.- mezin (barışık è.) 068b/11; (ḡabūl è.)
300b/07, 301a/01
è.- mezise (ḡabūl è.) 095b/08
è.- mezse 026a/11
è.- emezseñ 293a/12, 293a/13
è.- mezseñüz (pāre pāre è.) 104b/13
è.- mezsın 237a/08; (ḡabūl è.) 206b/01;
(ṭama‘ è.) 054a/13; (zühd è.) 125b/09
è.- mezsız 026a/08, 077b/03; (şükr è.)
077b/02
è.- mezüz 127b/13; (helāl è.) 059a/13;
(‘amel è.) 003b/08
è.- mezven (‘arza è.) 133a/10
è.- miş (iş è.) 023a/03
è.- mişimiş (ḡabūl è.) 309b/08
è.- se (nazar è.) 199a/15
è.- señüz (işāret è.) 060a/10
è.- sevüz (ḡazā è.) 250b/13
è.- seyidüm (şerḡ è.) 002a/15,
003a/01; (zıkr è.) 003a/02
è.- sün (hal è.) 110b/01
è.- üñ 216b/09; (iḡtidā è.) 170b/08; (şabr
è.) 045a/14; (sefer è.) 086a/05;
(tena‘‘um è.) 036b/02
è.- üñüz 183a/03
è.- üp 322b/10; (endīşe è.) 212b/09;
(şoḡbet è.) 222a/05; (şükr è.) 285a/01;
(ṭama‘ è.) 054a/12; (terk è.) 070a/12,
134b/11, 168a/12; (zārılık è.) 147b/12
è.- üpdurur idi 287b/13; (iḡtidā è.)
261b/09; (ḡabūl è.) 228a/13
è.- üpdururdı (kullık è.) 037a/03; (sefer
è.) 048b/06, 278a/07; (şoḡbet è.)

065a/15, 152b/01, 163a/01, 202b/11,
217a/11, 222a/05, 236b/05

è.- üpdururduñ (iqrâr è.) 153a/12

è.- üpdururıdı 235a/09

è.- üpdururlar (terk è.) 314a/15

è.- üpdür (i' timâd è.) 151/b14

et: -29- [T.] 1. İnsan vücudunun kas ve yağdan meydana gelen, kemikle deri arasında bulunan kısmı.

e.+ i 146a/12, 146a/13

e.+ idür 146a/12

e.+ in 146a/14, 149a/05

e.+ üñi 328a/11

2. Hayvan vücudunun yiyecek maddesi olarak kullanılan kas kısmı.

e. 034a/07, 040a/11, 077b/10,
081b/05, 081b/09, 138a/02, 146a/11,
146a/12, 321a/13,

321a/14

e.+ den 044a/10, 321a/15

e.+ e 215b/13

e.+ i 040a/11, 044a/10, 056a/06, 246a/01

e.+ in 032b/07, 165a/01, 321b/08,
321b/09

e.+ inden 138a/07

e.+ ümüz 081b/04

ètdür-: -1- [T.] Başkası vasıtasıyla yapmak, anlamında yardımcı fiil.

è.- ür (rağbet è.) 006a/05, 006a/07

etek: -16- [T.] Vücudun belden aşağısına giyilen giyecek.

e.+ i 274a/02

e.+ in 161a/11

e.+ ine 070b/04, 095b/05, 324a/13; (e. yapış- "(Birinin) himayesine sığınmak, himayesini isteme") 005b/13, 033a/03, 090b/11, 168b/02, 293b/09, 302b/01

e.+ üm 027b/07, 090b/14

e.+ ümden 090b/13

e.+ üñe 302a/15

e.+ üñi 027b/08

etmek: -78- [T.] Ekmek.

e. 030b/02, 038a/08, 038a/09,
039b/07, 041a/03, 050a/03, 050a/05,
050a/13, 058a/13, 067a/14, 069b/10,
073b/03, 074b/09, 081b/03, 092b/12,
093b/10, 102b/13, 112b/05, 114a/01,
114a/02, 144b/14, 144b/15, 164a/04,
164a/06, 164b/07, 164b/09, 164b/14,
167b/09, 168b/12, 168b/13, 194b/01,
194b/02, 206b/12, 215b/15, 216b/12,
235a/02, 269a/07, 284a/01; (e. eyle-
)164b/06

e.+ de 164b/08

e.+ den 235a/04

e.+ dür 216a/01

e.+ e 013b/07, 093b/14, 117b/03,
215b/13

e.+ i 050a/03, 050a/04, 050a/08,
050a/12, 069b/10, 164a/04, 164b/07,
164b/10, 164b/12, 167b/10, 172b/05,
182b/10, 216a/02, 235a/02

e.+ ile 172b/06, 188a/07, 188a/12,
207a/05

e.+ in 050b/12, 145b/02, 182b/15

e.+ inden 164a/15

e.+ ine 222b/10

e.+ iyile 187b/04

e.+ lerden 050a/09

e.+ leri 164b/14, 164b/15

e.+ üñ 050a/06, 050a/07, 310b/15

etmekci: -4- [T.] Ekmekçi.

e. 069b/10, 092b/15

e.+ ye 092b/11, 092b/12

etmeklik: -1- [T.] Eskiden çeşitli kişilere verilen arpalık, tımar.

e.+ e 121a/14

eṭrāf: -1- [A.] Bir yer veya şeyi kuşatan, çevreleyen yerler, çevre, yöre.

e.+ dan 133b/13

ev: -188- [T.] Ev.

e. 018a/14, 018a/15, 033b/12, 042b/08, 047b/10, 047b/14, 050b/03, 053b/10, 083a/06, 105a/01, 111a/03, 111a/04, 121b/04, 123a/08, 164b/09, 168a/03, 168a/04, 168a/09, 184a/09, 211b/03, 215b/03, 225b/09, 231b/10, 232a/01, 265b/11, 272b/14, 286b/02, 298a/01, 298a/03, 316a/05

e.+ cügez 272b/15, 316b/06

e.+ de 038a/05, 053b/07, 106b/02, 111b/10, 164b/14, 224a/01, 273a/01, 273a/07, 273a/09, 273a/10, 297a/07, 309a/14

e.+ den 039b/07, 162a/07, 168a/01, 180b/12, 208a/10, 267b/07, 289a/05

e.+ e 012b/09, 039b/04, 040a/11, 053a/15, 053b/10, 063a/11, 063a/12, 101a/07, 159a/10, 162a/07, 167a/15, 167b/15, 168a/01, 179a/09, 208a/10, 266a/13, 273a/05, 303b/10, 317a/03, 326a/02

e.+ i 040b/03, 048b/03, 051a/05, 059b/13, 146a/11, 176b/14, 208a/04, 211b/04, 273a/06,

298a/02, 298a/06

e.+ idür 211a/01, 319a/14

e.+ in 220b/13, 241a/12

e.+ inde 019a/02, 038a/05, 042b/08, 042b/09, 046b/08, 046b/09, 051b/05, 061a/07, 135b/06, 138a/02, 138a/03,

164b/06, 178b/10, 192a/10, 199a/04

e.+ inden 164b/06, 164b/10, 176b/14, 179b/05, 298a/06

e.+ indendür 164b/13

e.+ ine 009b/07, 019a/05, 032b/13, 038a/04, 038a/07, 038b/08, 039b/06, 040a/07, 047a/13, 047b/07, 059b/12, 074a/01, 077b/14, 077b/15, 083a/05, 085a/11, 095b/12, 108a/04, 111b/15, 113a/07, 115a/10, 121b/03, 135a/11, 136a/04, 138a/04, 138b/04, 140b/08, 148b/12, 148b/14, 177b/09, 179b/10, 179b/11, 198b/03, 198b/05, 199a/03, 207a/05, 220b/04, 220b/15, 268a/15, 298b/12, 308b/11, 319a/15, 321a/12

e.+ inüñ 033b/13, 154b/04, 164b/04, 165b/03

e.+ ler 269b/09

e.+ leri 167b/15, 168a/05, 247b/07

e.+ lerinde 261a/02

e.+ lerine 040a/12, 193a/07, 236b/13, 241a/11

e.+ lerinüñ 222b/07

e.+ lerüñi 168a/02

e.+ üm 111b/12

e.+ ümde 038a/06, 178a/03

e.+ üme 045a/09, 085a/12

e.+ ümüze 112a/01

e.+ üñ 168a/07, 168a/08, 184a/09, 215b/11

e.+ üñde 030a/02, 109a/01, 179a/10

e.+ üñden 284a/14, 291a/07

e.+ üñdeven 042b/12

e.+ üñe 048a/10, 049b/10

e.+ üñi 048a/14, 085a/04

év-: -9- [T.] Acele etmek.

è.- düñüz 013b/02

è.- e (ève è.) 011b/04, 073a/13
è.- erdüm 326a/01
è.- eridi 220a/15
è.- medi 012a/06
è.- mek 186a/11
eved / evet: -5- [T.] Sözü açmaya veya başka bir cümleye bağlamaya yarayan edat.
e. 058a/05, 143a/09, 179b/12, 191b/01, 201b/06
evkât: -1- [A.] Vakitler, zamanlar.
e.+ umı 133a/11
evlen-: -7- [T.] Evlenmek.
e.- düğüm 323a/11
e.- eyin 322b/13
e.- mediyidi 322b/12
e.- mek 323a/04
e.- mekden 323a/03
e.- mezsın 052a/13, 175b/02
evliyâ: -24- [A.] Ermiş, ermişler, veliler.
e. 002a/02, 002a/13, 005b/02, 006a/11, 006a/15, 170b/04, 195a/01, 210a/09, 302a/07, 313a/05
e.+ lar 002a/09, 002b/13, 003a/10, 003a/12, 217a/09, 272a/11, 276a/11
e.+ lardan 197b/11
e.+ ları 160b/05
e.+ larından 313b/11
e.+ laruñ 233a/09
e.+ nuñ 131b/07, 271a/10
e.+ yıdı 100a/11
evlü: -1- [T.] Evi olan kimse.
e. (e. evine “herkes kendi yerine”) 268a/15
evrâd: -2- [A.] Okunması adet edinilmiş olan belli ayet, sure ve dualar.

e.+ larum 299b/11
e.+ laruñ 299b/14
evsať: -1- [A.] Orta derecede olan, orta halde bulunan.
e. 084b/12
evvel: -155- [A.] 1. Önce, öncesinde, önceki.
e. 006b/08, 019b/13, 022a/01, 035b/12, 036a/14, 038a/01, 045a/09, 058b/07, 065b/05, 068a/09, 072a/12, 075a/08, 105a/07, 125b/01, 133b/05, 185a/03, 189b/07, 191a/10, 196a/06, 202b/11, 204a/02, 213a/02, 222a/06, 224a/11, 229a/04, 231b/01, 236a/05, 240a/07, 246a/15, 264a/08, 272b/11, 273b/07, 278b/01, 280a/13, 280b/15, 281a/01, 281a/02, 281a/11, 295a/15, 309b/02, 315b/14, 328a/03, 331a/05, 332a/09
e.+ idür 023a/15, 191a/09, 191a/10, 191a/11
e.+ den 127a/15, 280a/07
e.+ i 044b/11, 186a/07, 261a/10, 281b/14
e.+ inde 277b/05
e.+ inde idi 161b/14
e.+ ki 073a/05, 076b/12, 158a/12, 214b/02
2. İlk, ilk olarak.
e. 087b/03, 162b/11, 196a/04, 208b/07,
3. Başlangıç, baş
e. 046b/01
e.+ inden 211a/02, 315b/08
e.+ ini 270b/03
4. Birinci.
e. 003b/09, 005a/11, 006a/04, 019a/12, 023b/14, 026a/07, 029a/04, 029a/08, 029a/10, 031a/05, 044a/05, 052a/14,

063b/09, 072a/07, 084b/08, 085a/08,
086a/07, 086a/11, 096a/15, 097a/03,
097a/12, 098b/14, 099b/01, 123a/07,
125a/14, 146a/01, 146b/03, 149b/10,
150a/10, 151b/5, 153b/13, 156b/13,
166a/05, 170b/08, 171a/14, 173a/03,
179b/13, 180a/05, 181b/01, 185a/11,
185b/04, 186a/12, 189b/03, 189b/05,
189b/15, 190a/15, 190b/14, 194b/13,
195a/01, 200b/01, 205b/07, 207b/03,
208b/13, 210a/09, 210a/14, 212b/10,
216a/11, 216b/03, 230a/10, 231a/05,
233b/02, 234a/04, 234b/12, 245a/01,
251b/09, 255a/09, 257a/04, 274b/13,
275a/08, 275b/12, 283b/07, 284b/12,
285a/02, 292b/02, 293a/01, 293a/06,
293a/09, 297a/10, 305a/08, 319a/07,
319a/13, 322b/08, 331b/12

e.+ i 207b/08

evvelâ: -1- [A.] İlk önce, ilk olarak.

e. 124a/04

evvelîn : -2- [A.] Evvel zaman
insanları, eskiler.

e. 112a/11; (halk-ı e.) 119a/01

èy: -215- [T.] Seslenme edatı, ey.

è. 008a/08, 008a/11, 008b/02, 008b/10,
008b/12, 008b/13, 009a/03, 009b/14,
010a/09, 012b/03, 014b/01, 014b/04,
015b/08, 019a/11, 019b/14, 020a/03,
020a/06, 020a/10, 020a/14, 020a/15,
021a/08, 023a/14, 026a/01, 027b/08,
030a/01, 032a/12, 034a/12, 034a/13,
034b/05, 034b/09, 036b/02, 037a/13,
037b/11, 039b/09, 040b/08, 040b/14,
041a/11, 041b/06, 041b/12, 041b/15,
042a/04, 042a/12, 050b/04, 051a/08,
051a/12, 051a/13, 054a/05, 064a/15,

064b/15, 065a/01, 065b/11, 065b/12,
066b/09, 068a/13, 068a/14, 070b/07,
070b/13, 071a/08, 071a/11, 073b/10,
073b/13, 075b/10, 079b/13,
080b/10, 081a/10, 082b/15, 085b/12,
087b/01, 088a/07, 089a/15, 089b/10,
091a/09, 091b/03, 092a/01, 095a/10,
095a/15, 095b/02, 095b/11, 095b/14,
102b/03, 103a/06, 108b/02, 108b/03,
108b/08, 118a/13, 118b/01, 119b/11,
120b/09, 121a/11, 127a/06, 128a/03,
129a/12, 135a/08, 135a/15, 139b/02,
140b/05, 142b/07, 143b/03, 143b/07,
144a/01, 144a/03, 144a/10, 147a/10,
149a/06, 149b/05, 149b/07, 154a/13,
155b/02, 163a/08, 164a/04, 170a/13,
171a/05, 174b/03, 174b/06, 175a/01,
175a/08, 176b/07, 177a/03, 178a/02,
178b/13, 180b/10, 182a/13, 183a/09,
188a/03, 188a/13, 190b/01, 192a/11,
193b/05, 194a/05, 198b/11, 200a/09,
202a/07, 204a/09, 204a/15, 207a/03,
207a/06, 211a/11, 213b/13, 214a/03,
215a/09, 215b/10, 216b/15, 217a/05,
217b/09, 221a/03, 221a/06, 223a/03,
224b/02, 224b/03, 231b/06, 231b/08,
236b/14, 237a/15, 240b/01, 240b/08,
240b/10, 240b/15, 241a/02, 242a/07,
243a/04, 243b/04, 243b/05, 244b/01,
244b/15, 245a/07, 246a/06, 246b/07,
247a/04, 253b/14, 257a/07, 257a/14,
263a/01, 263a/02, 263a/03, 264b/06,
266a/10, 266b/11, 267a/13, 267b/11,
268b/02, 270a/08, 270a/13, 270a/14,
273b/12, 276b/08, 276b/09, 280a/03,
280a/07, 290a/08, 291a/06, 293b/10,
295b/02, 295b/10, 295b/14, 299a/06,

299b/04, 299b/12, 303b/10, 303b/12,
303b/15, 304a/08, 306b/04, 313b/13,
317b/03, 322a/03, 324a/01, 331a/08

ey-: -1- [T.] Söylemek.

e.- düm 317b/06

eyer: -1- [T.] Binicisinin, üzerine oturması için binek hayvanlarının sırtına konulan nesne.

e. 066b/10

eyerle-: -1- [T.] Eyeri bir binek hayvanının sırtına koyup bağlamak ve hayvanı binişe hazırlamak.

e.- ñ 066a/12

eyit-: -4256- [T.] Söylemek, demek.

e. 018a/15, 028a/01, 055b/10,
083a/13, 094b/03, 110a/14, 110b/01,
119b/01, 120a/07, 141b/08, 146a/06,
193a/14, 219a/14, 219b/01, 219b/03,
244b/04, 263a/04, 306a/11, 318b/05

e.- di 003b/01, 003b/08, 004a/03,
007a/14, 007b/02, 007b/11, 008a/03,
008a/05, 008a/08, 008a/10, 008a/11,
008b/02, 008b/05, 008b/09, 008b/12,
008b/15, 009a/06, 009a/08, 009a/14,
009a/15, 009b/01, 009b/02, 009b/06,
009b/09, 009b/12, 009b/14, 010a/02,
010a/03, 010a/04, 010a/07, 010a/09,
010b/01, 010b/02, 010b/04, 010b/06,
010b/08, 010b/13, 012a/02, 012a/03,
012a/04, 012a/05, 012a/06, 012a/09,
012a/10, 012a/12, 012b/01, 012b/03,
012b/04, 012b/05, 012b/06, 012b/08,
012b/11, 012b/15, 013a/01, 013a/02,
013a/03, 013a/04, 013a/05, 013a/06,
013a/07, 013a/10, 013a/14, 013b/02,
013b/06, 013b/07, 013b/11, 014a/03,
014a/04, 014a/07, 014a/08, 014a/09,

014a/13, 014b/02, 014b/06, 014b/07,
014b/08, 014b/09, 014b/10, 014b/11,
014b/12, 014b/15, 015a/12, 015a/13,
015a/14, 015b/01, 015b/02, 015b/04,
015b/06, 015b/08, 015b/10, 016a/01,
016a/03, 016a/07, 016a/08, 016a/10,
016a/14, 017a/03, 017a/05, 017a/10,
017a/12, 017b/04, 017b/07, 017b/08,
019a/02, 019a/03, 019a/08, 019a/15,
019b/01, 019b/09, 019b/10, 020b/13,
020b/14, 021a/06, 021a/11, 021a/13,
021a/15, 021b/01, 021b/05, 021b/07,
021b/10, 021b/13, 022a/04, 022a/05,
022a/07, 022a/09, 022a/11, 022a/15,
022b/03, 022b/05, 022b/09, 023a/01,
023a/02, 023a/09, 023a/10, 023a/13,
023b/06, 023b/13, 024a/03, 024a/04,
024a/08, 024a/15, 024b/03, 024b/10,
025a/08, 025a/10, 025a/12, 025b/09,
026a/01, 026a/04, 026a/10, 026a/15,
026b/02, 026b/05, 026b/10, 026b/15,
027a/03, 027a/14, 027b/02, 027b/11,
028a/01, 028a/10, 028a/12, 028b/03,
028b/04, 028b/06, 028b/07, 028b/12,
028b/13, 029a/13, 029a/14, 029b/07,
029b/09, 029b/10, 029b/11, 029b/13,
029b/15, 030a/12, 030a/13, 030a/15,
030b/02, 030b/12, 031a/09, 031b/11,
032a/04, 032a/11, 032b/04, 032b/10,
032b/14, 033a/09, 033a/14, 033a/15,
033b/01, 033b/02, 033b/03, 034a/01,
034a/02, 034a/03, 034a/10, 034a/12,
034a/13, 034b/05, 034b/12, 035a/01,
035a/06, 035a/11, 035b/02, 035b/05,
035b/08, 035b/09, 035b/10, 035b/13,
035b/14, 036a/08, 036b/07, 036b/08,
036b/09, 037a/09, 037a/13, 037a/15,

037b/04, 037b/05, 038a/05, 038a/07, 055b/02, 055b/04, 055b/05, 055b/07,
038a/08, 038a/14, 038b/01, 038b/09, 055b/09, 055b/10, 056a/02, 056a/11,
038b/13, 039a/09, 039b/03, 039b/09, 056b/01, 056b/13, 057a/01, 057a/07,
039b/11, 039b/13, 040a/03, 040a/05, 057b/11, 057b/13, 058a/04, 058a/05,
040a/09, 040a/10, 040b/06, 040b/08, 058a/06, 058a/07, 058a/13, 058a/14,
040b/10, 040b/14, 041a/05, 041a/09, 058a/15, 058b/01, 058b/02, 059a/03,
041a/11, 041a/12, 041a/13, 041b/03, 059b/08, 059b/14, 060a/01, 060a/02,
041b/08, 041b/11, 041b/12, 041b/13, 060a/06, 060a/09, 060a/10, 060a/12,
041b/14, 042a/03, 042a/04, 042a/08, 060b/02, 060b/03, 060b/04, 060b/05,
042a/12, 042a/13, 042a/15, 042b/01, 060b/07, 060b/11, 060b/12, 060b/13,
042b/02, 042b/03, 042b/04, 042b/06, 060b/15, 061a/10, 061a/12, 061a/13,
042b/12, 042b/13, 043a/04, 043a/15, 061a/14, 061b/01, 061b/07, 061b/08,
043b/12, 043b/14, 044a/08, 044a/10, 061b/12, 061b/15, 062a/04, 062a/05,
044a/11, 044a/14, 044a/15, 044b/01, 062a/07, 062a/09, 062a/11, 062a/12,
044b/08, 044b/09, 045a/01, 045a/03, 062a/13, 062b/01, 062b/02, 062b/03,
045a/09, 045a/13, 045a/14, 045b/01, 062b/06, 062b/07, 063b/05, 064a/13,
045b/02, 045b/09, 045b/11, 045b/13, 064a/15, 065a/01, 065a/07, 065b/03,
046a/02, 046a/03, 046a/04, 046a/05, 065b/04, 065b/10, 065b/11, 066a/04,
046a/08, 046b/11, 047a/01, 047a/02, 066a/06, 066a/07, 066a/08, 066b/07,
047a/09, 047a/12, 047b/03, 048a/02, 068a/01, 068a/07, 068a/14, 069a/06,
048a/07, 048a/09, 048a/13, 048a/15, 069a/14, 069b/13, 070a/05, 070a/10,
048b/02, 048b/08, 048b/12, 048b/14, 070b/01, 070b/03, 070b/07, 070b/09,
049a/02, 049a/05, 049a/10, 049b/03, 071a/11, 071b/11, 072a/01, 072a/03,
049b/06, 049b/09, 050a/03, 050a/04, 072a/04, 072b/03, 072b/08, 072b/09,
050b/09, 050b/12, 051a/02, 051a/03, 072b/13, 073a/01, 073a/02, 073a/07,
051a/04, 051a/08, 051a/12, 051a/13, 073a/08, 073a/13, 073a/14, 073b/05,
052a/01, 052a/02, 052a/03, 052a/04, 073b/08, 073b/10, 073b/13, 073b/15,
052a/05, 052a/06, 052a/08, 052a/13, 074a/02, 074a/03, 074a/09, 074b/03,
052b/04, 052b/06, 052b/07, 052b/08, 074b/05, 074b/07, 074b/13, 075a/01,
052b/09, 052b/11, 052b/14, 053a/01, 075a/06, 075a/07, 075a/14, 075b/02,
053a/03, 053a/06, 053a/07, 053a/08, 075b/04, 075b/05, 075b/07, 075b/09,
053a/09, 053a/12, 053a/13, 053b/01, 075b/15, 076a/03, 076a/14, 076b/01,
053b/02, 053b/06, 053b/13, 054a/06, 076b/02, 076b/03, 076b/07, 076b/08,
054a/10, 054a/11, 054a/12, 054a/13, 076b/09, 076b/10, 076b/12, 076b/13,
054b/01, 054b/04, 054b/08, 054b/10, 077a/01, 077a/02, 077a/04, 077a/05,
054b/12, 054b/14, 055a/04, 055a/05, 077a/07, 077a/08, 077a/11, 077a/15,
055a/06, 055a/08, 055a/12, 055a/14, 077b/04, 077b/07, 077b/08, 077b/09,

077b/10, 077b/12, 077b/14, 078a/02, 099b/02, 099b/04, 099b/05, 099b/06,
078a/11, 078a/14, 078b/02, 078b/04, 099b/07, 099b/08, 100b/04, 100b/12,
078b/07, 078b/11, 078b/12, 078b/14, 100b/13, 100b/14, 100b/15, 101a/05,
078b/15, 079a/05, 079a/06, 079a/11, 101a/09, 101a/13, 101b/01, 101b/13,
079b/02, 079b/03, 079b/06, 079b/08, 101b/15, 102a/05, 102a/10, 102a/14,
079b/09, 079b/10, 079b/12, 080a/01, 102b/02, 102b/03, 102b/07, 102b/15,
080a/10, 080a/11, 080a/15, 080b/01, 103a/05, 103a/06, 103b/01, 103b/12,
080b/03, 080b/09, 080b/10, 080b/14, 104a/01, 104a/06, 104a/07, 104a/15,
081a/03, 081a/06, 081a/10, 081a/14, 104b/12, 105b/08, 105b/10, 105b/11,
081b/02, 081b/04, 081b/09, 082b/03, 106a/08, 106a/12, 106a/14, 106b/01,
083a/02, 083a/07, 083a/13, 083a/14, 106b/06, 106b/10, 106b/13, 106b/15,
083a/15, 083b/01, 083b/05, 083b/06, 107a/10, 107a/11, 107b/04, 107b/06,
083b/08, 083b/14, 084a/02, 084a/04, 107b/08, 107b/12, 108a/06, 108a/14,
084a/05, 084b/02, 084b/07, 084b/15, 108b/02, 108b/03, 108b/08, 108b/11,
085a/02, 085a/07, 085a/10, 085a/12, 108b/13, 109a/02, 109a/04, 109a/06,
085a/13, 085a/14, 085a/15, 085b/01, 109a/11, 109a/13, 109a/15, 109b/01,
085b/03, 085b/04, 085b/07, 085b/12, 109b/08, 109b/09, 109b/10, 109b/12,
085b/14, 086a/02, 086a/05, 086b/06, 109b/14, 109b/15, 110a/01, 110a/05,
086b/10, 087a/01, 087a/02, 087a/06, 110a/06, 110a/09, 110a/10, 110a/15,
087a/07, 087a/08, 087a/10, 087a/11, 110b/01, 110b/12, 111a/01, 111a/02,
087a/13, 087a/14, 087b/01, 087b/03, 111a/06, 111a/08, 111a/09, 111a/10,
087b/05, 087b/07, 088a/09, 088a/13, 111a/12, 111a/14, 111a/15, 111b/03,
088b/03, 088b/11, 088b/13, 089a/05, 111b/06, 111b/08, 111b/10, 111b/11,
089a/15, 089b/10, 089b/12, 090a/13, 112a/03, 112a/06, 112a/09, 112a/11,
090b/13, 091a/02, 091a/03, 091a/13, 112a/14, 112b/02, 112b/04, 112b/08,
091a/14, 091a/15, 091b/07, 091b/12, 112b/11, 112b/14, 113a/06, 113a/09,
092a/01, 092a/08, 092a/11, 092a/15, 113a/11, 113b/08, 113b/13, 114a/01,
092b/05, 092b/15, 093a/04, 093a/11, 114a/05, 114a/07, 114a/12, 114a/14,
093a/14, 093b/02, 093b/05, 093b/12, 114a/15, 114b/01, 114b/05, 114b/06,
093b/13, 093b/15, 094a/01, 094a/03, 114b/08, 114b/10, 115a/03, 115a/04,
094a/07, 094a/15, 094b/04, 094b/10, 115a/05, 115a/06, 115a/12, 115a/14,
095a/07, 095a/08, 095a/09, 095a/10, 115b/06, 115b/07, 115b/11, 115b/13,
095a/15, 095b/02, 095b/06, 095b/07, 116a/02, 116a/03, 116a/06, 116a/15,
095b/08, 095b/11, 097a/05, 098b/09, 116b/01, 116b/05, 116b/07, 116b/09,
098b/11, 098b/12, 099a/01, 099a/02, 117a/01, 117a/02, 117a/03, 117a/05,
099a/03, 099a/04, 099a/05, 099a/08, 117a/09, 117a/11, 117a/12, 117b/07,
099a/10, 099a/12, 099a/14, 099b/01, 117b/08, 118a/02, 118a/03, 118a/04,

118a/05, 118a/08, 118a/14, 118a/15, 148a/13, 148a/15, 148b/02, 148b/03,
118b/03, 118b/15, 119a/04, 119a/05, 148b/13, 149a/06, 149a/08, 149a/09,
119b/05, 119b/09, 119b/13, 120a/07, 149b/02, 149b/03, 149b/07, 149b/09,
120a/14, 120a/15, 120b/04, 120b/05, 149b/10, 150a/02, 150a/03, 150a/04,
120b/06, 120b/07, 120b/10, 120b/11, 150a/08, 150a/14, 150b/01, 150b/02,
120b/14, 125a/13, 125b/09, 125b/10, 150b/03, 150b/07, 150b/09, 150b/11,
125b/12, 125b/14, 125b/15, 126a/14, 150b/14, 150b/15, 151a/02, 151a/06,
126b/01, 126b/09, 126b/12, 126b/13, 151a/07, 151a/09, 151a/10, 152a/01,
127b/06, 128a/06, 128a/07, 128a/08, 152a/07, 152b/03, 152b/11, 153a/01,
128b/01, 129a/11, 129b/11, 129b/15, 153a/05, 153a/06, 153a/07, 153a/08,
130a/09, 130a/12, 131a/01, 132a/05, 153a/10, 153a/11, 153a/13, 153b/03,
132a/13, 132b/04, 133a/10, 133b/10, 153b/08, 153b/10, 153b/11, 153b/14,
134a/04, 134a/05, 134a/10, 134a/12, 154a/02, 154a/03, 154a/04, 154a/06,
134b/02, 134b/04, 134b/08, 134b/11, 154a/11, 154a/12, 154a/13, 154b/03,
134b/13, 135a/06, 135a/07, 135a/15, 154b/05, 154b/07, 154b/10, 154b/11,
136a/02, 136a/05, 136a/06, 136a/15, 154b/12, 154b/15, 155a/01, 155a/15,
136b/01, 136b/04, 136b/09, 136b/12, 155b/02, 155b/08, 155b/09, 155b/10,
136b/14, 137a/08, 137a/10, 137a/12, 155b/14, 155b/15, 156a/07, 156a/08,
137a/13, 137b/02, 137b/03, 137b/10, 156a/14, 156b/02, 156b/03, 156b/04,
137b/14, 138a/02, 138a/04, 138a/10, 156b/11, 156b/12, 156b/13, 157a/06,
138a/12, 138b/06, 138b/11, 139a/03, 157a/11, 157a/14, 158a/15, 158b/05,
139a/04, 139a/14, 139a/15, 139b/02, 158b/08, 158b/09, 159a/01, 159a/05,
139b/05, 139b/07, 139b/08, 139b/12, 159a/06, 159a/07, 159a/08, 159b/03,
140a/03, 140a/05, 140a/08, 140a/13, 159b/04, 159b/05, 159b/10, 159b/12,
140a/15, 140b/06, 140b/11, 140b/12, 159b/13, 159b/14, 159b/15, 160a/03,
140b/15, 141a/01, 141a/03, 141b/08, 160a/06, 160a/08, 160a/09, 160a/12,
141b/10, 141b/11, 141b/13, 141b/15, 160b/05, 160b/06, 160b/12, 161a/03,
142a/01, 142a/03, 142b/02, 142b/09, 161a/06, 161a/07, 161b/02, 161b/03,
142b/12, 142b/13, 143a/05, 143a/09, 161b/07, 161b/10, 162a/04, 162a/05,
143a/13, 143a/14, 143b/01, 143b/05, 162a/10, 162a/11, 162a/14, 162b/04,
143b/07, 143b/12, 143b/15, 144a/01, 162b/06, 162b/07, 163a/08, 163b/01,
144a/03, 144a/05, 144a/06, 144a/10, 163b/02, 163b/05, 163b/07, 163b/11,
144a/14, 144b/05, 144b/06, 144b/11, 163b/14, 164a/04, 164b/08, 164b/11,
144b/15, 145a/02, 145a/07, 145a/10, 164b/12, 164b/15, 165a/06, 165a/07,
145b/02, 145b/05, 145b/07, 145b/09, 165a/08, 165a/09, 165a/10, 165a/12,
146a/10, 146a/12, 146a/13, 147a/04, 165b/02, 165b/05, 165b/09, 165b/10,
147a/11, 147b/02, 147b/03, 147b/06, 165b/11, 165b/15, 166a/01, 166a/03,

166a/05, 166a/10, 166a/11, 166a/15, 188a/13, 188b/04, 188b/06, 188b/10,
166b/12, 166b/14, 166b/15, 167a/12, 189a/05, 189a/10, 189a/11, 189a/15,
167a/14, 167b/01, 167b/10, 167b/13, 191b/03, 191b/04, 191b/07, 191b/09,
168a/03, 168a/07, 168a/08, 168a/10, 191b/10, 191b/12, 191b/13, 192a/02,
168b/01, 168b/02, 168b/03, 168b/05, 192a/06, 192a/11, 192b/01, 192b/05,
168b/09, 168b/10, 169a/01, 169a/05, 192b/08, 193a/02, 193a/03, 193a/05,
169a/12, 169a/14, 169b/04, 169b/08, 193a/08, 193a/13, 193a/14, 193b/05,
169b/10, 169b/14, 169b/15, 170a/04, 193b/11, 193b/13, 194a/04, 194a/05,
170a/05, 170a/07, 170a/08, 170b/12, 194a/08, 194a/13, 194a/14, 194b/03,
170b/13, 171a/05, 171a/07, 172a/13, 194b/09, 195a/07, 195a/08, 195a/10,
172b/03, 172b/11, 172b/15, 174a/07, 195b/02, 195b/03, 195b/10, 195b/11,
174b/08, 175a/02, 175a/07, 175a/08, 196a/09, 196a/10, 196a/14, 196a/15,
175a/12, 175a/13, 175a/14, 175b/02, 196b/01, 196b/03, 196b/06, 196b/09,
175b/04, 175b/08, 176a/10, 176a/11, 197a/02, 197a/05, 197a/06, 197a/07,
176a/12, 176a/13, 176b/02, 176b/07, 197a/09, 197a/12, 197a/15, 197b/03,
177a/03, 177a/07, 177a/10, 177b/03, 197b/08, 197b/09, 197b/13, 197b/14,
177b/04, 177b/15, 178a/02, 178a/04, 197b/15, 198a/03, 198a/07, 198a/10,
178b/09, 179a/01, 179a/05, 179a/14, 198a/13, 198b/07, 198b/11, 198b/15,
179b/01, 179b/08, 179b/11, 179b/12, 199a/05, 199a/11, 199b/01, 199b/02,
180a/02, 180a/04, 180a/05, 180a/11, 199b/07, 199b/10, 199b/14, 199b/15,
180a/13, 180a/14, 180b/02, 180b/06, 200a/06, 200a/12, 200b/05, 200b/09,
180b/11, 181a/01, 181a/13, 181a/15, 200b/11, 200b/12, 200b/13, 201a/06,
181b/02, 181b/04, 181b/05, 181b/06, 201a/09, 201a/12, 201b/01, 201b/03,
181b/07, 181b/11, 182a/02, 182a/15, 201b/05, 201b/06, 202a/03, 202a/05,
182b/03, 182b/04, 182b/05, 182b/08, 202a/07, 202a/08, 202a/10, 202a/15,
182b/11, 182b/12, 182b/15, 183a/02, 202b/01, 202b/13, 203a/02, 203a/03,
183a/05, 183a/06, 183a/07, 183a/08, 203a/09, 204a/04, 204a/08, 204a/15,
183a/09, 183a/10, 183a/11, 183a/14, 204b/01, 204b/05, 204b/06, 204b/11,
183b/02, 183b/04, 183b/05, 183b/06, 204b/12, 204b/13, 204b/14, 205a/01,
183b/07, 183b/08, 183b/09, 183b/11, 205a/05, 205a/06, 205a/09, 205a/10,
183b/12, 183b/13, 184a/08, 184a/09, 205a/12, 205a/13, 205a/15, 206a/04,
184a/12, 184a/13, 184a/14, 184a/15, 206a/15, 206b/03, 206b/07, 206b/15,
184b/05, 184b/10, 184b/11, 184b/13, 207a/03, 207a/11, 207a/12, 207a/14,
184b/14, 184b/15, 185a/01, 185a/02, 207b/14, 207b/15, 208a/01, 208a/02,
185a/03, 185b/06, 186a/08, 186b/01, 208b/09, 208b/12, 209a/09, 209a/12,
186b/07, 186b/08, 186b/09, 186b/10, 209a/13, 209b/01, 209b/04, 209b/08,
187a/07, 187a/11, 188a/09, 188a/10, 209b/10, 209b/11, 209b/12, 210b/03,

212a/13, 212b/14, 212b/15, 213a/01, 236b/14, 237a/01, 237a/05, 237a/06,
213a/02, 213a/04, 213b/13, 213b/15, 237a/07, 237a/10, 237a/15, 237b/01,
214a/03, 214a/04, 214a/05, 214a/06, 237b/06, 237b/07, 237b/08, 238a/04,
214a/08, 214a/09, 214a/11, 214a/13, 238a/08, 238a/11, 238a/15, 238b/06,
214a/14, 214b/01, 214b/05, 215a/03, 238b/14, 238b/15, 239a/02, 239a/04,
215a/07, 215a/09, 215b/01, 215b/04, 239a/14, 239a/15, 239b/03, 239b/06,
215b/07, 215b/10, 215b/11, 215b/12, 239b/12, 239b/14, 240a/04, 240a/13,
216a/01, 216a/03, 216b/08, 216b/09, 240b/02, 240b/08, 240b/10, 241a/02,
216b/13, 217a/05, 217b/10, 217b/12, 241a/04, 241a/08, 241a/15, 241b/05,
218a/02, 218a/09, 218a/10, 218a/12, 241b/11, 241b/14, 242a/09, 242a/11,
218a/15, 218b/03, 218b/06, 218b/09, 242a/13, 242b/03, 242b/08, 242b/09,
218b/12, 218b/13, 218b/15, 219a/02, 242b/11, 242b/12, 242b/13, 243a/03,
219a/04, 219a/08, 219b/06, 219b/08, 243a/04, 243a/08, 243a/10, 243a/15,
219b/14, 219b/15, 220a/02, 220a/12, 243b/01, 243b/03, 243b/11, 243b/12,
220b/07, 220b/12, 221a/03, 221a/04, 243b/13, 243b/14, 244a/05, 244a/06,
221a/06, 221a/07, 221a/10, 221a/13, 244a/09, 244a/11, 244b/01, 244b/02,
221b/11, 222a/09, 222a/12, 222a/15, 244b/07, 244b/10, 244b/11, 244b/14,
222b/02, 223a/04, 223a/09, 223a/11, 245a/01, 245a/04, 245a/06, 245a/07,
223b/04, 223b/07, 223b/11, 223b/12, 245a/11, 245a/12, 245a/13, 245a/14,
223b/14, 224a/02, 224a/03, 224a/06, 245b/01, 245b/02, 245b/03, 245b/04,
224a/07, 224a/10, 224b/02, 224b/04, 245b/05, 245b/09, 246a/01, 246a/07,
224b/09, 224b/12, 225a/08, 225a/09, 246a/13, 246b/02, 246b/15, 247a/04,
225a/14, 225b/01, 225b/03, 225b/07, 247a/13, 247a/15, 247b/07, 247b/08,
225b/08, 225b/13, 226a/02, 226a/07, 247b/09, 248a/01, 248a/05, 248b/03,
226a/08, 226a/12, 226b/04, 226b/08, 248b/12, 249a/05, 249a/08, 249a/14,
226b/10, 226b/12, 227a/05, 227a/06, 249b/05, 249b/09, 249b/12, 250a/07,
227a/07, 227a/08, 227a/10, 227a/11, 250a/08, 250a/15, 250b/03, 250b/04,
227a/13, 227a/14, 227a/15, 227b/02, 250b/08, 251a/05, 251a/06, 251a/10,
227b/12, 227b/14, 228b/04, 228b/07, 251a/11, 251a/12, 251a/13, 251b/02,
228b/08, 228b/09, 229a/02, 229b/02, 251b/03, 251b/05, 251b/07, 252a/10,
230a/04, 230a/12, 230a/13, 230b/15, 253b/02, 253b/05, 253b/06, 253b/10,
231a/01, 231a/03, 231a/05, 231a/09, 253b/11, 253b/14, 253b/15, 254b/05,
231a/10, 231a/11, 231b/01, 231b/06, 255a/13, 255b/11, 256a/02, 256a/04,
232a/02, 232a/05, 232a/06, 232a/08, 256a/06, 256a/13, 256b/02, 256b/04,
232b/15, 233a/01, 233a/14, 233a/15, 256b/06, 256b/07, 256b/09, 256b/12,
233b/02, 233b/05, 233b/09, 234b/05, 256b/14, 257a/01, 257a/02, 257a/05,
234b/08, 234b/09, 236b/07, 236b/13, 257a/08, 257a/10, 257a/12, 257b/01,

257b/03, 257b/07, 258a/03, 258a/07, 293b/07, 293b/09, 293b/10, 293b/11,
258a/11, 258b/05, 258b/06, 258b/08, 293b/12, 293b/14, 294a/04, 294a/07,
258b/11, 259a/06, 259a/12, 259a/13, 294a/08, 294a/11, 294a/14, 294b/01,
259b/03, 259b/06, 259b/15, 260a/13, 294b/03, 294b/05, 294b/07, 294b/09,
260b/09, 261a/03, 261a/04, 261a/09, 294b/13, 295b/02, 295b/05, 295b/08,
261a/12, 262a/14, 262b/03, 262b/04, 295b/10, 295b/11, 295b/14, 296a/02,
262b/06, 262b/14, 263a/01, 263a/02, 296a/05, 296a/08, 296b/04, 296b/07,
263a/03, 263a/04, 263a/11, 265a/03, 297a/05, 297a/08, 297a/09, 297a/10,
265a/07, 265a/11, 265a/12, 266a/04, 297b/01, 297b/07, 298b/07, 299a/03,
266b/01, 266b/05, 266b/06, 266b/07, 299a/06, 300a/09, 300a/12, 300b/02,
267a/03, 267a/11, 267a/13, 267b/03, 300b/05, 300b/13, 301a/01, 301b/03,
267b/04, 267b/09, 267b/11, 268a/01, 302a/14, 302b/01, 303b/02, 303b/03,
268a/02, 268b/10, 269a/05, 269b/01, 303b/05, 303b/12, 303b/15, 304a/04,
269b/02, 269b/13, 270a/01, 270a/06, 304a/08, 304a/09, 304a/10, 304b/09,
270a/07, 270a/12, 270a/14, 270b/02, 305b/08, 305b/11, 306a/01, 306a/02,
270b/05, 270b/06, 270b/07, 270b/09, 306a/11, 306b/06, 306b/08, 307a/04,
271a/02, 271a/04, 271a/09, 272a/06, 307a/05, 308a/02, 308a/05, 308b/06,
272a/07, 272a/10, 272b/12, 273a/05, 308b/07, 308b/10, 308b/15, 309a/01,
273a/06, 273a/09, 273a/15, 273b/05, 309a/08, 309a/09, 309b/01, 309b/07,
274a/05, 274a/08, 274a/12, 274a/13, 310a/03, 310a/06, 310b/13, 311a/01,
274b/01, 274b/05, 276a/05, 276b/04, 311a/09, 311a/11, 311a/15, 311b/07,
276b/09, 277a/04, 277a/14, 277b/02, 311b/10, 311b/12, 312b/02, 312b/03,
277b/03, 277b/05, 277b/06, 277b/08, 312b/07, 314a/01, 314a/04, 316a/04,
278a/13, 278a/14, 278b/01, 278b/02, 316a/10, 316a/14, 316b/13, 317a/04,
278b/06, 278b/08, 278b/15, 279b/04, 317a/08, 317a/14, 317b/02, 318a/05,
279b/06, 279b/09, 280a/02, 280a/03, 318a/07, 318a/12, 318a/15, 318b/07,
280a/07, 280a/08, 280b/11, 281b/14, 318b/13, 319a/04, 319b/05, 319b/06,
281b/15, 282a/01, 282a/04, 282a/05, 320a/14, 320b/01, 322a/03, 322b/01,
282a/08, 282a/09, 282a/10, 282a/11, 322b/04, 322b/09, 322b/12, 322b/15,
283a/13, 284a/04, 284a/14, 285b/06, 323a/02, 323a/04, 323a/14, 323a/15,
285b/10, 285b/11, 286a/04, 286a/11, 323b/01, 323b/07, 324a/08, 324b/06,
287a/08, 287a/11, 287a/12, 287b/01, 324b/09, 324b/11, 324b/14, 325a/01,
287b/02, 287b/04, 288b/05, 288b/08, 325a/05, 325b/05, 326a/06, 326b/08,
288b/10, 288b/13, 289a/12, 290a/07, 326b/11, 328a/11, 328a/12, 328b/01,
290a/13, 290a/15, 290b/08, 290b/10, 328b/14, 329b/01, 329b/04, 329b/07,
291a/06, 291a/07, 291b/03, 291b/07, 329b/08, 329b/10, 330a/01, 330a/02,
291b/13, 292a/01, 292a/04, 292a/07, 330a/03, 330a/06, 330a/08, 330a/10,

330a/11, 330b/06, 330b/07, 330b/12, 087a/02, 090b/03, 091a/02, 091a/10,
 330b/13, 331a/01, 331a/05, 331a/08, 098b/09, 098b/12, 099a/04, 099a/05,
 331a/09, 331a/14, 331b/01, 331b/02, 100b/03, 101b/03, 103b/15, 104b/12,
 331b/04, 331b/11, 331b/14, 332a/03, 111b/05, 111b/07, 111b/15, 112a/03,
 332a/09, 332a/12, 332a/13, 332b/02, 112b/12, 114a/14, 115b/01, 117a/08,
 332b/04, 332b/07, 332b/10, 332b/14, 118a/07, 120a/03, 120a/06, 120a/09,
 333a/02, 333a/1, 334a/09, 334a/14, 120b/14, 125b/11, 126a/13, 126b/13,
 334b/01 132a/11, 134b/03, 136a/03, 136a/14,
 e.- di 061b/04, 240b/15, 263a/02 137b/05, 139a/01, 142b/08, 143a/03,
 e.- di idi 192a/03, 192a/06, 192b/03, 143a/08, 143b/03, 144b/03, 144b/09,
 195b/03 144b/14, 147a/07, 147a/08, 147a/10,
 e.- diler 003b/07, 004a/02, 008b/07, 148b/10, 151a/10, 152b/08, 153b/03,
 009a/03, 012a/01, 012a/03, 012a/04, 153b/14, 154a/13, 155a/02, 156a/10,
 012a/05, 012a/09, 012a/15, 012b/04, 156a/13, 156a/15, 158b/13, 159b/11,
 012b/08, 013b/10, 014a/04, 014a/08, 160b/12, 161a/02, 161a/12, 161b/13,
 014b/01, 017a/04, 017a/08, 021a/06, 163a/07, 163b/01, 164b/09, 164b/12,
 021a/15, 021b/06, 021b/11, 021b/15, 164b/15, 166a/01, 166a/03, 166a/05,
 022b/01, 022b/10, 023a/01, 025b/07, 166a/08, 166a/11, 168a/02, 168a/09,
 025b/12, 029b/06, 029b/07, 030a/13, 169a/12, 170b/13, 172a/09, 172b/10,
 030b/02, 031a/10, 031b/15, 032a/03, 176a/02, 176a/10, 176a/11, 176a/12,
 032b/12, 035a/13, 035b/09, 035b/15, 177a/13, 179a/15, 180b/10, 181a/13,
 036b/14, 037b/09, 038b/11, 041b/06, 181a/14, 181b/05, 181b/06, 181b/07,
 043a/03, 043a/04, 043a/06, 045a/08, 182b/08, 182b/10, 183a/01, 184b/12,
 048a/07, 050a/07, 052a/13, 052a/15, 184b/13, 186a/15, 188a/09, 188b/10,
 052b/01, 052b/04, 052b/05, 052b/06, 193a/07, 193b/09, 193b/13, 194b/09,
 052b/07, 052b/08, 052b/09, 052b/14, 195a/06, 195b/09, 198a/06, 198a/07,
 053a/01, 053a/03, 053b/06, 054a/05, 199a/11, 201a/12, 202a/01, 202a/08,
 054a/13, 055b/10, 058a/11, 058a/13, 205b/01, 206a/15, 206b/01, 207a/15,
 058a/14, 059a/07, 059a/12, 059a/14, 209b/07, 209b/12, 212b/14, 212b/15,
 059b/02, 059b/04, 060a/09, 060b/02, 213a/03, 217b/06, 218a/09, 218a/11,
 060b/04, 062a/04, 062a/06, 062a/08, 219a/14, 219b/01, 220b/08, 222a/07,
 064a/06, 064b/05, 064b/06, 069b/05, 223a/01, 223a/10, 223b/04, 223b/07,
 070a/03, 070b/09, 071b/14, 072b/07, 227a/04, 227a/06, 227a/09, 227a/11,
 073b/04, 073b/07, 074a/08, 074b/07, 227a/12, 227a/13, 227a/15, 227b/01,
 074b/10, 074b/15, 080a/03, 081a/13, 228b/03, 228b/15, 229a/02, 230a/12,
 083b/03, 083b/04, 084a/03, 085a/06, 237b/04, 239a/11, 240a/15, 241b/10,
 085a/09, 085b/09, 086b/10, 086b/15, 242a/10, 242b/05, 246a/01, 250b/02,

255b/11, 255b/14, 256a/01, 256a/02, 128a/05, 128a/08, 128b/14, 129a/12,
256a/06, 257a/07, 257a/14, 258a/08, 129b/02, 129b/11, 130a/02, 130a/12,
258a/09, 260b/08, 265a/12, 266a/03, 130a/13, 131a/02, 131a/12, 131b/05,
267a/06, 267a/08, 268a/02, 269a/05, 133b/12, 134a/06, 134a/11, 134b/08,
272a/07, 276b/01, 277a/03, 277b/01, 136b/11, 137b/04, 137b/08, 137b/11,
277b/03, 277b/06, 279b/04, 282b/08, 137b/13, 138a/01, 139b/07, 139b/15,
282b/10, 287a/08, 288a/02, 288b/01, 147a/07, 152a/06, 155a/13, 157a/15,
288b/06, 288b/10, 289a/02, 290a/01, 158b/06, 164a/02, 166b/12, 166b/13,
290b/09, 291b/03, 291b/06, 293b/07, 167b/09, 167b/12, 172b/02, 172b/13,
294b/06, 298a/11, 309a/12, 314a/03, 177a/03, 187a/10, 189a/08, 189a/14,
323a/03, 323b/14, 324a/05, 324b/05, 193a/12, 193a/14, 194a/03, 194a/05,
326b/04, 327a/08, 329a/14, 329b/15, 196b/14, 196b/15, 197a/01, 197a/05,
330b/05, 331a/05, 331a/12, 331a/14, 197a/06, 197a/08, 197a/09, 197a/11,
331b/01, 331b/02, 332a/09, 332b/01, 197a/12, 197b/14, 198a/01, 198a/09,
332b/04, 332b/10, 332b/13, 333b/01 199b/05, 200b/09, 200b/12, 200b/13,
e.- dügidi 006b/06 201a/08, 201b/02, 201b/06, 202b/01,
e.- dük 024a/15, 068b/08, 175a/07, 205a/04, 205a/05, 206b/07, 207a/10,
224a/01 207a/12, 213b/15, 214a/12, 217b/08,
e.- düm 015a/09, 015b/03, 015b/06, 217b/09, 219b/06, 224a/03, 224a/05,
015b/09, 015b/12, 016a/07, 016b/04, 224a/07, 224a/08, 224a/10, 224b/03,
016b/10, 025a/05, 025a/06, 025a/09, 225b/13, 232a/02, 233a/01, 233a/02,
027b/11, 027b/15, 028a/04, 030b/14, 242a/01, 242a/05, 242a/07, 244a/15,
036b/13, 050a/11, 050a/13, 052b/11, 244b/01, 245a/04, 246a/11, 246b/05,
056a/15, 056b/15, 057a/08, 070b/13, 246b/14, 247a/01, 247a/02, 257b/02,
071a/04, 071a/08, 071b/13, 071b/14, 258a/09, 258a/10, 258a/14, 258a/15,
074b/01, 074b/05, 075a/01, 078a/05, 258b/02, 258b/07, 262b/02, 262b/04,
078a/14, 078b/06, 078b/10, 078b/11, 262b/09, 262b/11, 262b/14, 263a/03,
078b/12, 079a/09, 080b/06, 083a/12, 263a/10, 263b/11, 264a/02, 264a/04,
083a/13, 083b/03, 083b/13, 084a/08, 266a/09, 266a/10, 266b/10, 268b/09,
085b/13, 086a/01, 088a/12, 089b/09, 269a/06, 269a/08, 269a/13, 270a/14,
089b/12, 090b/03, 090b/12, 091a/09, 276b/01, 276b/08, 277a/09, 286a/10,
092a/08, 092a/11, 093a/12, 095a/07, 296a/09, 296b/06, 296b/10, 296b/13,
095a/09, 095a/10, 095b/05, 095b/06, 297a/08, 297a/15, 299b/12, 304a/08,
114b/04, 114b/05, 115b/03, 117b/13, 304a/15, 308a/04, 309b/04, 309b/06,
118b/06, 119a/09, 119b/11, 120a/03, 312a/13, 312a/14, 313b/02, 313b/05,
120a/05, 120a/07, 120a/09, 121a/08, 313b/08, 313b/13, 313b/15, 316a/09,
121a/10, 127a/06, 127b/06, 127b/07, 316b/09, 316b/10, 317a/03, 317b/01,

317b/03, 317b/08, 318a/10, 318a/11,
 318a/14, 318a/15, 318b/01, 318b/04,
 318b/09, 320b/12, 321b/01, 322a/01,
 322a/15, 325b/14, 326a/05, 326a/09,
 326a/15, 326b/04, 334a/08
 e.- düñ 079b/09, 109b/11, 209a/06,
 213a/08, 219b/10, 312a/14
 e.- düñidi 204b/08, 246b/07
 e.- e 005a/14, 008a/15, 011b/06,
 011b/07, 011b/08, 011b/09, 011b/10,
 023a/04, 123a/06, 262a/06, 262a/07,
 262a/08; (va^ç z e.) 021a/05
 e.- e idi 147a/14, 305a/06
 e.- eler 127b/14
 e.- elüm 128b/03
 e.- em 005a/14, 028a/02; (va^ç z e.)
 224a/06
 e.- eniçün 177b/04
 e.- esin (va^ç z e.) 214b/01
 e.- even 213b/08
 e.- evüz 051b/08, 051b/09, 289a/07
 e.- eyidüm 242a/14
 e.- gil 024b/12, 026b/05, 039b/04,
 039b/11, 064b/15, 093b/04, 108a/06,
 109b/04, 110a/06, 163b/03, 178b/13,
 187a/14, 195a/11, 238b/02, 243a/09,
 268a/10, 285b/15
 e.- ıcek (va^ç z e.) 021a/03
 e.- ıser 183b/15, 184a/01
 e.- ivêrdi 159a/05, 222a/09, 244a/05,
 303b/11, 318a/05
 e.- ivêrdiler 143a/04
 e.- ivêre 177b/09
 e.- ivêrem 295b/15
 e.- ivêresiz (va^ç z e.) 288a/02
 e.- ivêrgil 069a/13, 118a/07, 184a/03,
 297b/01
 e.- ivêrürdi 296a/02
 e.- medi 021a/05, 241b/08
 e.- medi idi 288b/10
 e.- medüm 233a/03
 e.- medüñ 109b/11
 e.- mege 006a/07, 006a/09, 141b/07,
 181a/08
 e.- mek (adın e.) 245a/08
 e.- meyesin 219a/01, 225a/08
 e.- mezdi (va^ç z e.) 021a/03
 e.- mezidüm 319b/07
 e.- miş 139a/09
 e.- mişdür 018a/10, 036b/02, 043b/15,
 181a/10, 325a/14, 327b/11
 e.- seler 063a/09, 305a/05
 e.- señ 321a/09
 e.- sün 047a/03, 233a/06
 e.- ti 028b/09, 028b/11, 062a/13,
 144b/04
 e.- übdür 208b/03
 e.- üñ 012a/12, 014a/05, 057a/08,
 134a/06, 159a/14, 164b/13, 175a/10,
 225b/08, 312a/10
 e.- üpdür 017b/12, 097a/07, 100b/02,
 202b/10, 327a/13, 327b/10
 e.- ür 003b/15, 004a/09, 008a/14,
 010a/07, 010a/11, 012a/13, 013a/01,
 015a/05, 015b/12, 016b/02, 017a/06,
 020a/14, 024a/02, 024a/04, 027b/03,
 027b/07, 027b/08, 029a/08, 029a/15,
 029b/01, 030a/05, 030a/08, 030b/12,
 033b/07, 033b/09, 035a/15, 036a/02,
 036a/03, 036a/04, 036a/05, 036a/07,
 036a/11, 036a/12, 036a/14, 036b/01,
 036b/02, 036b/04, 037b/09, 043a/09,
 044a/01, 047b/11, 049a/07, 050a/09,
 050a/12, 051a/15, 052b/11, 053a/04,

055b/13, 056a/05, 056a/13, 058b/12, 123a/03, 123a/05, 123a/06, 123a/08,
059a/01, 059a/02, 060a/15, 061b/01, 123a/11, 123a/12, 123a/13, 123b/11,
061b/14, 062a/10, 063a/01, 063a/03, 124a/01, 124a/07, 124a/09, 124b/04,
063a/08, 063a/10, 063a/13, 063a/15, 124b/14, 125b/04, 126a/01, 126a/05,
063b/02, 063b/03, 063b/08, 063b/10, 126a/11, 126a/14, 126b/02, 126b/09,
063b/12, 063b/13, 064a/02, 064a/04, 127a/02, 128b/04, 133b/14, 134a/12,
064a/09, 064a/11, 066a/04, 066a/05, 134b/08, 135b/15, 136b/11, 137a/01,
066b/02, 066b/04, 070b/10, 071a/02, 137a/05, 137b/01, 137b/04, 137b/07,
071a/14, 071b/03, 071b/05, 072a/05, 139a/06, 139b/09, 140a/12, 140b/02,
072a/11, 074a/11, 074a/12, 074b/02, 140b/07, 140b/08, 141a/09, 141a/10,
075a/12, 078a/01, 078a/04, 078a/06, 141b/10, 142a/04, 142a/11, 142b/10,
078a/10, 078a/14, 078b/01, 078b/09, 145a/12, 145a/15, 145b/03, 145b/12,
079a/14, 080a/06, 080b/04, 080b/07, 145b/15, 146a/01, 146a/14, 146b/03,
082a/12, 083a/10, 083b/01, 083b/12, 147a/04, 151/b01, 151/b03, 151/b07,
084a/05, 085b/11, 086a/01, 086a/06, 151a/12, 151a/13, 151a/15, 152a/05,
086a/09, 086a/10, 086a/13, 086b/01, 153a/06, 155a/12, 156a/02, 157a/04,
086b/03, 086b/04, 086b/07, 088a/06, 157a/07, 157a/14, 158a/07, 158a/09,
088a/07, 088a/10, 088a/11, 088b/05, 158a/13, 158a/14, 158b/03, 158b/05,
089b/08, 090b/01, 090b/06, 092a/04, 162a/09, 162b/05, 163a/01, 163a/11,
092b/03, 093a/15, 093b/01, 093b/04, 163b/05, 164a/01, 164a/07, 164a/09,
094a/04, 094a/08, 094b/07, 094b/09, 165b/01, 166b/02, 166b/11, 167b/09,
095a/06, 095a/13, 095b/03, 095b/09, 168b/11, 169a/01, 169a/08, 169a/11,
096a/10, 096a/12, 096b/04, 096b/12, 170a/12, 170b/08, 171a/03, 171a/08,
096b/13, 097a/02, 097a/09, 097a/11, 171a/13, 171b/11, 171b/12, 172a/08,
097a/14, 097b/06, 097b/07, 098a/10, 172b/05, 172b/12, 173a/01, 173a/02,
100b/06, 100b/08, 101a/14, 101a/15, 173a/07, 173a/08, 173a/09, 173a/11,
103a/05, 103a/08, 103b/04, 104a/02, 173a/12, 173a/13, 173a/14, 173a/15,
104a/03, 104b/03, 104b/07, 104b/10, 173b/01, 173b/02, 173b/06, 173b/07,
106b/12, 107b/10, 109b/01, 110a/02, 173b/08, 173b/09, 173b/10, 173b/11,
110a/12, 110b/02, 113b/10, 115b/02, 173b/12, 174a/01, 174a/03, 174a/04,
116a/08, 117a/01, 117b/10, 119a/11, 174a/05, 174a/07, 174a/08, 174a/09,
119b/10, 120a/02, 121a/04, 121a/07, 174a/13, 174a/14, 174a/15, 174b/01,
121a/09, 121a/13, 121a/15, 121b/03, 174b/02, 174b/05, 175a/04, 177a/02,
121b/04, 121b/07, 121b/09, 121b/10, 180a/09, 182a/08, 182a/12, 182a/13,
121b/11, 122a/02, 122a/04, 122a/08, 183a/12, 183b/01, 183b/03, 183b/06,
122a/11, 122a/15, 122b/01, 122b/02, 183b/07, 184a/02, 184a/03, 185a/10,
122b/06, 122b/08, 122b/11, 122b/15, 185a/13, 185a/15, 185b/03, 185b/08,

185b/12, 185b/14, 186a/04, 186a/07, 212b/02, 212b/03, 212b/04, 212b/07,
186a/10, 186a/11, 187a/08, 189a/07, 212b/08, 212b/10, 212b/11, 216a/04,
189b/02, 189b/05, 189b/07, 189b/09, 216a/06, 216a/08, 216a/11, 216b/06,
189b/14, 189b/15, 190a/04, 190a/05, 216b/15, 219a/13, 219b/12, 220a/10,
190a/07, 190a/09, 190a/10, 190a/12, 221b/01, 221b/03, 221b/04, 221b/05,
190a/15, 190b/02, 190b/03, 190b/04, 221b/06, 221b/07, 221b/08, 221b/10,
190b/08, 190b/13, 190b/15, 191a/05, 223a/12, 224a/01, 224a/05, 225b/11,
191a/06, 191a/07, 191a/14, 191a/15, 227a/03, 227b/03, 227b/04, 227b/05,
192a/13, 192b/07, 193a/11, 194a/02, 227b/06, 227b/07, 227b/08, 227b/09,
194b/02, 194b/05, 194b/06, 194b/13, 227b/10, 227b/11, 227b/13, 228a/01,
194b/14, 195a/01, 195a/04, 195a/06, 229a/11, 229a/12, 229a/13, 229a/15,
195a/10, 195b/12, 196b/04, 196b/14, 229b/01, 229b/03, 229b/04, 229b/05,
196b/15, 197a/04, 197a/08, 197a/12, 229b/06, 229b/07, 229b/08, 229b/09,
197b/02, 198a/01, 199a/05, 199a/08, 229b/11, 229b/12, 229b/15, 230a/01,
199b/08, 200a/03, 200a/04, 200a/09, 230a/02, 230a/03, 230a/05, 230a/06,
200a/10, 200a/11, 200a/13, 200a/14, 230a/08, 230a/09, 230a/11, 230b/10,
200a/15, 200b/01, 200b/10, 201a/07, 231b/05, 231b/08, 231b/09, 231b/11,
201a/13, 201b/02, 201b/04, 201b/10, 231b/14, 232a/10, 232a/12, 232a/15,
201b/11, 202a/01, 202a/15, 203a/11, 232b/02, 232b/04, 232b/05, 232b/07,
203a/12, 203b/02, 203b/03, 203b/04, 232b/08, 232b/10, 233b/11, 233b/12,
203b/05, 203b/07, 205a/02, 205b/04, 233b/15, 234a/03, 234a/06, 234a/07,
205b/06, 205b/08, 205b/10, 205b/11, 234a/09, 234a/10, 234a/12, 234a/13,
205b/13, 205b/14, 206a/01, 206a/02, 234a/14, 234b/01, 234b/02, 234b/11,
206b/05, 206b/06, 207a/06, 207a/07, 234b/14, 234b/15, 235a/11, 235a/12,
207a/09, 207b/03, 207b/06, 207b/07, 235b/01, 235b/03, 235b/04, 235b/07,
207b/09, 207b/11, 208a/03, 209b/13, 235b/09, 235b/10, 235b/13, 235b/14,
209b/15, 210a/03, 210a/05, 210a/06, 237a/03, 237a/04, 239a/10, 239a/12,
210a/08, 210a/09, 210a/11, 210a/12, 239b/15, 240a/02, 240a/06, 240b/04,
210a/13, 210b/04, 210b/05, 210b/06, 240b/15, 242a/01, 242a/03, 242a/05,
210b/08, 210b/09, 210b/10, 210b/12, 242a/06, 242a/08, 243a/07, 244a/13,
210b/14, 211a/01, 211a/02, 211a/04, 245a/03, 246a/02, 246a/06, 246a/07,
211a/05, 211a/06, 211a/07, 211a/08, 246a/09, 246a/10, 246b/03, 246b/05,
211a/10, 211a/11, 211a/14, 211b/01, 246b/07, 246b/13, 247a/01, 247a/02,
211b/02, 211b/05, 211b/06, 211b/09, 247b/03, 251b/08, 251b/10, 251b/14,
211b/10, 211b/12, 211b/13, 211b/15, 252a/02, 252a/04, 252a/05, 252a/06,
212a/04, 212a/05, 212a/06, 212a/07, 252a/07, 252a/08, 252a/09, 252a/11,
212a/08, 212a/09, 212a/12, 212a/15, 252a/13, 252b/01, 252b/03, 252b/08,

252b/11, 252b/12, 252b/13, 253a/03, 275b/15, 276a/01, 276a/02, 276a/15,
253a/04, 253a/06, 253a/07, 253a/08, 276b/06, 277a/07, 277b/09, 277b/10,
253a/09, 253a/10, 253a/11, 253a/12, 277b/11, 277b/12, 278a/07, 278a/09,
253b/01, 253b/03, 253b/04, 254a/02, 278b/03, 278b/09, 278b/10, 278b/12,
254a/03, 254a/04, 254a/05, 254a/07, 278b/13, 278b/14, 279a/01, 279a/02,
254a/08, 254a/09, 254a/10, 254a/11, 279a/03, 279a/04, 279a/05, 280a/09,
254b/03, 254b/05, 254b/07, 254b/08, 280a/12, 280a/14, 280a/15, 280b/03,
254b/10, 254b/11, 254b/12, 254b/13, 280b/04, 280b/06, 280b/07, 280b/08,
254b/15, 255a/03, 255a/04, 255a/05, 280b/09, 280b/14, 281a/04, 281a/07,
255a/06, 255a/07, 255a/08, 255a/10, 281a/08, 281a/11, 281a/12, 281a/15,
255b/08, 255b/10, 255b/14, 256a/05, 281b/01, 281b/02, 281b/03, 281b/05,
256a/10, 256b/01, 257a/13, 257b/02, 281b/06, 281b/07, 281b/08, 281b/09,
261a/07, 261a/09, 261a/10, 261a/11, 281b/10, 281b/11, 281b/13, 282a/02,
261b/14, 262a/02, 262a/05, 262a/11, 283a/06, 283a/08, 283a/09, 283a/14,
262a/12, 262b/01, 262b/07, 262b/10, 283a/15, 283b/02, 283b/03, 283b/04,
262b/11, 262b/12, 263a/06, 263a/08, 283b/06, 284a/01, 284a/13, 284b/05,
263a/09, 263a/12, 263a/13, 263b/08, 284b/06, 284b/08, 284b/12, 285a/01,
263b/10, 263b/14, 264a/02, 264a/04, 285a/07, 286a/08, 286a/15, 286b/01,
264a/06, 264a/07, 264a/12, 264a/15, 286b/03, 286b/04, 286b/06, 286b/07,
264b/02, 264b/03, 264b/05, 264b/06, 286b/08, 286b/09, 286b/13, 286b/14,
264b/07, 264b/09, 264b/10, 264b/12, 287a/01, 287a/03, 287a/04, 287a/05,
264b/13, 265a/02, 265a/10, 266a/02, 287a/08, 287a/10, 287a/14, 287b/15,
266a/07, 266b/11, 266b/14, 267a/01, 289a/10, 290a/08, 290a/12, 290b/12,
267b/12, 268a/04, 268a/10, 268b/04, 291a/12, 291a/15, 291b/09, 291b/11,
268b/07, 268b/10, 269a/10, 270a/08, 291b/14, 292a/02, 292a/04, 292a/06,
270b/11, 270b/15, 271a/01, 271a/05, 292b/12, 292b/13, 292b/15, 293a/02,
271a/06, 271a/08, 271a/10, 271a/11, 293a/04, 293a/05, 293a/10, 293a/11,
271a/12, 271a/13, 271a/15, 271b/12, 294a/09, 294b/11, 294b/15, 296a/04,
272b/11, 273b/07, 273b/10, 273b/12, 296a/07, 296b/05, 296b/09, 297a/04,
273b/15, 274b/07, 274b/08, 274b/10, 297a/14, 298a/05, 299b/04, 299b/10,
274b/11, 274b/12, 274b/13, 274b/14, 299b/13, 300a/02, 302a/01, 302a/07,
275a/01, 275a/02, 275a/03, 275a/04, 302b/03, 302b/04, 302b/05, 302b/06,
275a/05, 275a/06, 275a/07, 275a/08, 302b/07, 302b/08, 302b/09, 302b/10,
275a/09, 275a/10, 275a/11, 275a/12, 302b/13, 303a/01, 303a/02, 303a/05,
275a/13, 275a/14, 275b/01, 275b/02, 303b/10, 304a/07, 304a/13, 304a/14,
275b/04, 275b/05, 275b/06, 275b/07, 304b/03, 304b/06, 304b/11, 304b/13,
275b/09, 275b/10, 275b/12, 275b/14, 305a/03, 305a/05, 305a/06, 305a/11,

305b/01, 305b/02, 305b/06, 305b/07,
305b/12, 305b/13, 306a/12, 306a/14,
306b/01, 306b/02, 306b/09, 306b/11,
307a/01, 307a/02, 307a/15, 307b/02,
307b/03, 307b/05, 307b/08, 307b/10,
307b/13, 307b/14, 308b/09, 309a/14,
309b/03, 309b/05, 309b/09, 309b/10,
309b/11, 309b/12, 310b/06, 311a/13,
311b/06, 311b/09, 312a/08, 312a/10,
312b/05, 312b/08, 312b/09, 312b/10,
312b/11, 312b/13, 312b/15, 313a/01,
313b/01, 313b/05, 313b/07, 313b/08,
313b/11, 313b/13, 314a/07, 314a/09,
314a/10, 314a/11, 314a/13, 314a/14,
314b/01, 314b/11, 314b/14, 314b/15,
315a/02, 315a/03, 315a/06, 315a/07,
315a/09, 315a/11, 315a/12, 316a/08,
316a/11, 316b/01, 317a/01, 317a/12,
317b/05, 317b/07, 317b/09, 318a/04,
318a/09, 318b/03, 318b/06, 318b/15,
319a/05, 319a/11, 319a/12, 319a/14,
319a/15, 319b/02, 319b/07, 320b/03,
320b/07, 320b/14, 321a/01, 321a/05,
321a/07, 321a/11, 321b/07, 321b/10,
322a/08, 322b/03, 322b/13, 324b/08,
325a/02, 325b/05, 325b/08, 325b/13,
325b/15, 326a/10, 326a/14, 326b/01,
326b/07, 326b/09, 326b/13, 329a/15,
330a/13, 330a/14, 330a/15, 330b/01,
331b/07, 332a/13, 332a/14, 333b/10,
333b/13, 334a/01, 334a/03, 334a/06,
334a/08

e.- üridi 016b/08, 016b/15, 018b/04,

104a/12, 233a/05, 320a/09

e.- ürdi 022a/13, 033b/11, 037b/08,
064b/01, 096a/02, 103a/03, 104b/05,
137a/03, 146b/14, 149a/15, 149b/04,

154a/08, 155a/11, 155b/07, 159a/15,
160b/11, 169b/02, 171a/11, 177b/02,
178a/10, 200b/08, 206b/09, 248a/14,
271b/15, 308b/13, 312a/09, 333b/15;
(va'z e.) 021a/02, 022a/08

e.- ürdüm 079b/13, 113b/11, 119a/07

e.- ürdün 030b/11

e.- üridi 011a/09, 016b/12, 016b/13,
019a/11, 024a/11, 028a/09, 030a/01,
030b/05, 030b/09, 035a/10, 037a/06,
037a/07, 037b/02, 037b/11, 038b/03,
041b/05, 041b/06, 042b/15, 045a/06,
045b/03, 045b/04, 045b/06, 056b/02,
056b/06, 064b/08, 075a/04, 082b/12,
082b/15, 083a/04, 096a/08, 099b/12,
101b/08, 104a/12, 105b/15, 117b/02,
120a/12, 120b/09, 132b/09, 133b/06,
133b/07, 135b/12, 142b/07, 146b/10,
146b/12, 147a/13, 148a/06, 149a/13,
155b/05, 156a/03, 158a/01, 158a/06,
159a/14, 164a/15, 166a/14, 166b/08,
170a/14, 174b/06, 175a/01, 176b/15,
177b/08, 178b/11, 180b/13, 182a/11,
187a/06, 187a/13, 188a/03, 195b/08,
196b/11, 196b/12, 197b/05, 198a/12,
199a/12, 200b/06, 200b/08, 201b/13,
213a/06, 230b/12, 230b/15, 240a/10,
247a/08, 250a/12, 257a/07, 268a/06,
272b/01, 276a/15, 282b/03, 286a/10,
292b/05, 298a/14,

309a/05, 331b/10

e.- üridüm 147a/14, 147a/15

e.- ürken 155a/09

e.- ürler 011b/15, 016b/11, 019a/04,
019a/07, 019b/14, 020a/02, 020a/06,
020a/10, 030a/14, 031a/08, 042b/09,
054a/05, 073b/06, 081b/14, 081b/15,

097b/14, 098a/01, 117a/07, 119b/12,
133a/07, 142b/03, 143b/09, 154b/15,
156a/01, 156b/03, 173b/15, 198a/02,
208b/05, 246a/01, 247b/03, 259a/08,
259b/04, 259b/06, 262b/02, 301a/01,
303a/03, 315b/09, 327b/07

e.- ürleri idi 158a/05

e.- ürlerd i 067a/04, 123b/12

e.- ürl eridi 031a/01, 031b/06,
071b/13, 082a/11, 104a/12, 144a/13,
166b/07, 187a/04, 285a/14

e.- ürl erise 046a/12, 127b/14, 262a/06

e.- ürl erse 213b/08

e.- ü rse 010b/03, 051b/08, 183b/14

e.- ü rsin 109a/12, 118a/14, 151a/05,
160a/11, 169b/11, 180a/09, 183b/04

e.- ü rsiz 026a/08

e.- ü rüz 004a/07, 014b/03, 033a/15

e.- ü rven 061b/03, 160a/12, 166b/03

e.- vèrgil 087b/04

eyle- -1354- [T.] Eylemek.

e. 234b/08, 270a/08; (barışık e.)
093a/15; (berk e.) 185b/13; (beyân e.)
255b/14, 267b/12; (cehd e.) 120a/10;
(def e.) 101b/14; (helâl e.) 309a/02;
(hod e.) 114b/02; (hoşnüd e.) 101a/02;
(hoşnüz e.) 101a/03; (ihtirâz e.) 305b/14;
(kâbîn e.) 322b/15; (kabûl e.) 206a/15,
237a/04; (kullik e.) 101a/06, 181a/03,
183b/11; (luţf e.) 237a/03; (meded e.)
166b/01; (meşgûl e.) 198a/11, 331b/15;
(muĥâlefet e.) 085a/04, 252a/02,
256b/15; (mu'âlece e.) 090b/13; (şabr e.)
275b/02, 275b/03; (sâkıţ e.) 237a/04;
(şoĥbet e.) 099b/07; (şükr e.) 274a/13;
(taĥammül e.) 099a/11; (terk e.) 026a/05,
232b/11; (tevâzu' e.) 201b/03; (toĥru e.)

183b/09; (vaşiyet e.) 200b/13, 230a/12;
(va'z e.) 175a/13; (yoĥ e.) 120a/05;
(amel e.) 231b/08

e.- di 004b/05, 031b/13, 051a/07,
079a/04, 081a/01, 091b/09, 114a/03,
118a/09, 140a/09,

142a/03, 166b/14, 219a/08, 232a/10,

232a/11, 237b/11, 247b/06, 250a/02,

274a/04, 289b/13, 301a/01, 305a/12,

328a/03; (âh e.) 048b/08, 144b/06,

238a/06, 238b/12, 332b/01; (alçaklık e.)

063b/06; (ârâste e.) 238a/15; (ârzû e.)

165b/07, 272b/01; (aşaĥa e.) 080a/09,

238b/09; (âşikâre e.) 128b/06; (âzâd e.)

048a/02; (baĥş e.) 032b/09; (balçık e.)

165b/03, 165b/07; (bevl e.) 194b/08;

(bölük e.) 300b/11; (cefâ e.) 282b/01;

(cehd e.) 007b/02, 035a/09, 171a/04,

171a/06, 199a/03, 257b/10, 277a/02;

(cehdi e.) 034b/02; (celve e.) 217b/11;

(da'vet e.) 329a/09; (defn e.) 138b/14,

249a/07; (dêrnek e.) 152b/13; (endîşe e.)

039a/14, 299a/03; (eşer e.) 027b/14,

101a/07, 106b/01, 109a/04, 167a/10,

215b/02, 263a/14, 263b/09, 299b/03; (fâş

e.) 334a/02; (fażl e.) 237a/05, 276b/14;

(fehmi e.) 111a/13; (feryâd e.) 034b/05,

059b/13, 070a/15, 086b/15, 244b/05,

288b/04, 291a/14, 310b/10; (fevt e.)

042b/04; (figân e.) 259b/10; (ĥazâ e.)

181b/04; (geleci e.) 063b/07, 204a/15;

(geñez e.) 060a/03; (ĥusl e.) 067b/03,

215b/03; (ĥaber e.) 138b/13, 147a/07,

169b/07; (ĥac e.- di) 094a/15; (ĥacîl e.)

095b/03; (ĥamle e.) 283a/04; (ĥarc e.)

226a/04; (ĥâşıl e.) 193a/10, 272a/15;

(ĥatm e.) 093a/07, 155a/06, 315b/10;

(hâzır e.) 324b/04; (heves e.) 010a/03, 109b/13, 152b/05; (hîle e.) 301a/01; (hıtâb e.) 041a/11, 048a/15, 255a/14, 258a/11; (hürmet e.) 093b/15; (hürmet ve izzet e.) 150b/06; (ıraq e.) 310b/11; (ihtiyâr e.) 167b/05; (istıgfâr e.) 197b/06, 269b/06; (îşâr e.) 108b/01; (işâret e.) 031a/12, 079b/03, 156b/08, 177b/06, 225a/06, 225b/05, 269a/04, 296b/02, 316b/08, 331a/11, 331a/12; (kâbin e.) 065a/09; (kâbüle e.) 095b/12, 323a/10; ((kâhellik e.) 107b/11; (kalya e.) 301a/01; (kâr e.) 198b/08; (kaşd e.) 038b/09, 066b/06, 070b/04, 088a/05, 217b/13, 250b/14, 251a/10, 257b/13, 328a/08; (kaşdın e.) 328b/13; (kavi e.) 130a/06; (każâ e.) 181b/11; (kılınç e.) 039b/08; (kıymet e.) 091b/14; (konuklık e.) 226b/07; (kör e.) 188a/15; (kullık e.) 101a/11; (maħbûs e.) 260a/08; (maķâmın e.) 232a/12; (mehcür e.) 250a/09; (melâmet e.) 042a/09; (menç e.) 244b/02, 248b/12; (merkeb e.) 260a/09; (muvâfaķat e.) 325b/06; (mübâh e.) 087a/13; (münâcât e.) 048a/13, 206a/04; (nafaka e.) 167b/07; (naķl e.) 003a/15, 012b/02, 133b/09, 174b/07, 320a/08; (nażar e.) 090b/10, 272b/10, 329a/11; (nevâht e.) 250a/03; (niyâz e.) 101b/14; (niyyet e.) 103b/14, 104a/05, 142b/15, 188a/03; (oğrılık e.) 115a/07; (pâre pâre e.) 235a/02, 300b/01, 300b/02; (raħmet e.) 027a/01, 036b/10, 087a/10, 142a/03, 147b/04, 163b/15, 174b/09, 175b/08, 258b/06, 334a/10, 334a/11, 334a/13; (rücüç e.) 149a/12; (rüsvey e.) 025a/10; (şabr e.) 034a/07, 044a/15, 058b/01,

093a/10, 103a/01, 215b/10, 328a/08; (şoħbet e.) 135b/08, 317a/02, 328a/05; (su'âl e.) 009a/14, 115a/15, 177b/02, 225a/06, 232a/06; (şü'âl e.) 028b/03; (şart e.) 188a/05; (şefaķatlu e.) 125b/02; (şükr e.) 032b/08; (şümâr e.) 170a/05; (taķaķa e.) 034a/07; (taķâzâ e.) 088b/04, 263a/09, 310b/13, 321a/11; (tamâm e.) 022a/11, 047a/14, 049a/03, 091b/09, 226b/01; (tâ'at e.) 067a/11, 218a/07, 237b/14; (tebessüm e.) 025a/10, 030b/08, 064b/04, 218b/06, 308a/04, 324b/09; (tekebbürlik e.) 063b/06; (tekellüf e.) 108a/13; (telķîn e.) 035a/10; (terk e.) 089a/11, 174a/15, 204a/12, 217b/15, 229b/12, 237b/11, 241a/12, 241b/08, 244a/03, 295b/06; (teslîm e.) 030b/09, 15b/14, 276a/08; (tevaķķuç e.) 245b/10; (tevbe e.) 031b/10, 033b/09, 045a/04, 050b/06, 059a/04, 061b/10, 077a/13, 079b/14, 080a/04, 082a/15, 089a/04, 091b/01, 092b/01, 092b/02, 093a/02, 108a/10, 112b/07, 113b/03, 113b/11, 135b/05, 179a/06, 182a/08, 183b/07, 198b/09, 204a/07, 217a/04, 222b/05, 247b/14, 248b/09, 269a/13, 269a/14, 273b/02; (tevbe-i naşüh e.) 038b/07; (tevekkül e.) 089a/03, 311a/02; (tılsım e.) 222a/12; (ulu e.) 131a/01; (vahy e.) 247a/13; (var e.) 001b/01; (vaşiyet e.) 064b/14, 065a/01, 162b/02, 177b/14, 240a/12; (vaçde e.- di) 296a/01; (vaçz e.) 022b/09, 175b/15, 214a/02, 214a/08, 214b/02, 241a/09, 241b/07, 241b/13, 288a/03; (vefât e.) 232b/14, 290b/08; (vesvese e.) 024b/06; (yer e.) 237a/12, 317a/06; (yoķ e.) 127a/12, 129a/02;

(zaḥmet e.) 324b/09; (zārılık e.) 238b/11;
(zerre zerre e.) 059a/11; (ziyâret e.)
069a/10, 102b/08, 112a/09, 216b/12;
(‘adl e.) 237a/06; (‘ahd e.) 035a/03,
074a/04, 310b/02; (‘aḳd e.) 323a/01;
(‘azâb e.) 282b/04; (‘azîz e.) 274b/12;
(‘azm e.) 107a/05, 315b/15; (‘ibâdet e.)
031b/05, 054a/04; (‘itâb e.) 087a/07,
134a/15, 140a/15, 174b/09; (‘izzet e.)
226b/03
e.- di idi (ġâlib e.) 265b/09; (ḳavl e.)
295b/01
e.- diler 161b/04, 182b/13, 219a/06,
334a/05, 334a/06; (biryân e.) 321b/06;
(cehd e.) 100a/05, 241b/08; (ceng e.)
140a/03; (defn e.) 019b/13, 065a/03,
147b/13, 147b/15, 195b/06, 199a/14,
214b/09, 258a/06, 333b/10; (etmek e.)
164b/06; (feryâd e.) 160a/11; (fiġân e.)
100a/04, 192a/08; (geleci e.) 084a/12;
(ġırîv e.) 160a/02; (ḥaber e.) 186b/05,
199a/02; (ḥased e.) 328b/05; (ḥâzır e.)
266b/05, 289b/14; (helâk e.) 327b/13;
(heves e.) 021a/04; (ḥikâyet e.) 118b/14;
(ḥükm e.) 266b/04; (ḥürmet e.) 025a/01;
(ilḥâḥ e.) 021a/05; (inkâr e.) 261b/10,
267b/10; (istigfâr e.) 250b/10; (ittifâḳ e.)
032a/01, 032b/10, 090a/04, 093b/08,
175b/13, 237b/05; (ḳaşd e.) 236b/03,
330b/04; (la‘ net e.) 334a/15; (ma‘ lûm e.)
220a/09; (mensûb e.) 282a/15, 327b/12;
(muḥayyer e.) 262a/14; (naşb e.)
325b/07; (nisbet e.) 327a/15, 330b/04;
(nükte e.) 249b/04; (pâre pâre e.)
333a/12; (raġbet ve heves e.) 002a/13;
(raḥmet e.) 334a/15; (şabr e.) 032a/03;
(şoḥbet e.) 272b/06, 303b/04, 07a/14

(su‘âl e.) 134a/05, 277a/01, 292b/08;
(şehîd e.) 282b/10; (tamâm e.) 223a/01;
(taḩâf e.) 070a/01; (tebessüm e.)
332b/06; (tefaḥḩuş e.) 072b/15, 154a/14,
189a/06; (terk e.) 092b/02; (tevbe e.)
100a/06, 108a/11, 194a/01; (tôhmet e.)
327b/10; (‘azâb e.) 34a/09; (‘azm e.)
295b/01

e.- diler idi (nisbet e.) 328a/03; (şerh
e.) 237a/14

e.- dise (du‘ â e.) 282b/09

e.- diyidi 031b/03, 273b/10; (ḳavl e.)

111a/15; (tevâzu‘ e.) 155a/05

e.- düġi (fażl e.) 237a/06, 237a/07; (ḥaṩâ
e.) 222a/14; (ḳılınc e.) 039b/08; (mehcür
e.) 328a/02; (‘adl e.) 237a/06, 237a/08;
(‘izzet e.) 275b/11

e.- düġüm 075a/14; (naşîḩat e.)
267b/12

e.- düġümü 133a/11

e.- düġümüzü (‘azîz e.) 325a/09

e.- düġüñ (âḥ e.) 144b/07; (cehd e.)
277b/13; (terk e.) 160a/05; (‘adl e.)
013b/10

e.- dük (‘ahdı e.) 068b/05; (defn e.)
137a/12; (iḩtişâr e.) 043b/08; (iḩtiyâr e.)
075b/03; (ḳalya e.) 301b/03; (namâz e.)
137a/04; (nîyyet e.) 085a/06; (sefer e.)
321b/04

e.- dük idi (şoḥbet e.) 179b/02

e.- düklerin (bühtân e.) 290a/04

e.- düm 199b/02, 225a/08, 235a/11,
266a/15, 272b/15, 299a/15, 299b/02; (âḥ
e.) 332b/04; (ârzü e.) 244a/14; (âvâre e.)
103b/02; (âzâd e.) 231a/12, 331b/02;
(bayram e.) 168b/12; (cehd e.) 103b/08,
246b/11, 296b/09; (cem‘ e.) 002a/15,

126b/06; (defn e.) 201b/09; (dürüst e.) 032a/0; (gözü e.) 103b/06; (güsl e.) 107b/14, 219b/02; 329b/03; (hatm e.) 187b/03; (heves e.) 016b/02; (hilâf e.) 231b/12; (hizmet e.) 239a/13; (hüküm e.) 160a/09; (irâk e.) 334b/02; (ihtiyâr e.) 186b/03, 262a/15; (işâret e.) 114b/03; (kabûl e.) 094b/09, 186b/04, 309b/07; (kaşd e.) 118b/09, 137b/15; (kör e.) 078a/10; (küstâhlik e.) 026b/11, 183b/08; (meclis e.) 224a/14; (muntazir e.) 260a/01; (muvâfaqat e.) 014a/14, 084a/01; (mücâhede e.) 266a/07; (münacât e.) 129a/10, 334a/04; (münkir e.) 102b/15; (naşihat e.) 221b/12, 221b/13; (naşûh e.) 274a/01; (nazar e.) 312b/03; (nîyâz e.) 049a/03; (nîyyet e.) 268a/13, 318b/02; (pâsbânlık e.) 240a/01; (rağbet e.) 195b/10; (rahmet e.) 003b/06, 231b/02; (şenâ e.) 130a/03; (şoḥbet e.) 202a/05, 262a/11; (suc e.) 326a/06; (şâgirdlik e.) 148a/06, 155a/12, 182a/09; (şikâyet e.) 318b/09; (şükr e.) 199b/06; (tamâm e.) 194a/08, 224a/15, 321a/05; (taşnîf e.) 005b/15, 297b/01; (tavâf e.) 193a/15, 268a/15; (teferrüc e.) 322a/09; (tekellûf e.) 108b/06; (telkin e.) 143b/10; (terk e.) 071b/11, 075b/06; (tevbe e.) 172a/11, 231a/12, 246a/07, 273b/07, 276b/13, 298a/14, 321b/09; (tevekkül e.) 151a/01, 263b/04, 290b/09; (te`emmül e.) 128b/07; (ton e.) 194a/08; (zulm e.) 061b/01; (‘ahd e.) 168a/04, 316a/05, 326b/05; (‘amel e.) 142b/11; (‘azm e.) 321b/12; (‘ibâdet e.- düm) 031b/11, 094b/01, 119a/12
e.- düm idi 144a/01, 163b/15; (hoş e.)

160a/06; (kaşd e.) 140a/13; (nîyyet e.) 246b/06; (seferin e.) 332b/07; (şart e.) 187b/02; (tevekkül e.) 078a/01
e.- düñ 073a/07, 105b/11, 112b/05, 144b/09, 224b/05; (âşikâre e.) 138b/11; (baḥıllık e.) 326a/08; (benlik e.) 334b/01; (bî-ķarâr e.) 246b/14; (cühüz e.) 035a/02; (defn e.) 139a/02; (görümlü e.) 047b/13; (ḥacîl e.) 321b/08; (ḥatm e.) 304a/01; (ḥürmet e.) 230b/10; (ihtiyâr e.) 008b/14; (isrâf e.) 169a/12; (işâret e.) 079b/10; (ķanâ‘at e.) 186b/09, 186b/11; (kefâret e.) 090b/12; (la‘net e.); 259b/13; (namâz e.) 049a/03; (naşihat e.) 267b/11; (perâkende e.) 246b/14; (şabr e.) 324b/06; (tâ‘at e.) 094b/09; (terk e.) 043a/03, 071b/05, 078a/03, 17b/12, 217b/14, 262b/10; (tevbe e.) 246a/08; (tevekkül e.) 311a/06; (zıkr e.) 046a/13, 228a/02

e.- düñidi 219a/09

e.- düñ mi (tevbe e.) 246a/07

e.- dü midi (nîyyet e.) 239a/10

e.- gil 056b/04, 091b/08, 096b/04, 123b/12, 268a/08; (ârzü e.) 207a/08; (cehd e.) 134b/09, 286a/06; (dâ‘im e.) 266b/10; (dirlik e.) 061a/03; (fıkr e.) 261a/08; (gözsüz e.) 257a/07; (ḥarc e.) 043b/13, 165a/08; (hoş e.) 103a/04; (ḥürmet e.) 080a/08; (ihtiyâr e.) 167a/14; (iktidâ e.) 087b/08; (kabûl e.) 238b/05; (ķanâ‘at e.) 036b/07, 037a/10; (kefâret e.) 006a/14, 175b/06; (kerem e.) 007b/12; (ķıyâs e.) 017b/02, 303b/08; (ķullık e.) 101a/09; (men‘ e.) 251b/15; (muvâfaqat e.) 093a/05; (mu‘âlece e.) 021b/04; (münevver e.) 051b/14; (perde

e.) 249b/14; (rahmet e.) 022a/14, 064b/01, 079b/13, 120a/09, 175b/06; (rāzı e.) 103a/04; (revā e.) 195a/12; (rūzı e.) 132b/14; (rükū e.) 185a/08; (şabr e.) 024b/12, 037a/10, 218b/11, 243b/07; (vaşıyyet e.) 099b/07; (va^ç z e.) 191b/14, 240b/14, 241a/02; (vidā^ç e.) 169a/05; (ināyet e.) 1071a/13
e.- me 270a/08; (feryād e.) 053b/15; (melāmet e.) 229b/04; (hareket e.) 289a/01; (helāk e.) 311a/01; (iltifāt e.) 176a/15; (qabūl e.) 169b/14, 204a/08, 220b/02, 283b/15, 317a/03; (kapu e.) 164b/04; (mudda ilik e.) 269b/08; (nazar e.) 217a/03; (secde e.) 259b/03; (şürizalik e.) 289a/01; (va^ç z e.) 208b/09; (zāhir e.) 312a/03; (avrat e.) 054b/05; (ibādet e.) 094b/06
e.- mediler (iltifāt e.) 242b/04
e.- medin (endīşe e.) 212b/08; (rūcū e.) 254b/12; (tevbe e.) 151b/2; (turş e.) 254b/13
e.- medügüm 299a/15
e.- medügümüñ (şerh e.) 002b/08, 002b/13
e.- medük (esīr e.) 302b/06; (hor e.) 302b/04, 302b/05
e.- medüm 299b/01; (gile e.) 030a/03; (hilāf e.) 241b/13; (ikrār e.) 163a/10; (i^ç tibār e.) 049b/10; (taşnif e.) 297b/09
e.- medüñ (şabr e.) 224b/05; (va^ç z e.) 241a/01
e.- medüñüz (şabr e.) 013b/04
e.- mege 015a/02, 061a/15; (derc e.) 002b/09; (işmār e.) 248a/07; (ma^ç şiyet e.) 273b/13; (sefer e.) 272b/02; (tavāf e.) 268a/13; (terk e.) 212b/06; (va^ç z e.)

224a/13, 241a/03
e.- megi (cömerdlık e.) 086a/11; (kābın e.) 155b/10
e.- megiçün (muvāfaqat e.) 332a/15
e.- megil 246a/08; (bahş e.) 167b/02; (çirkin e.) 176b/04; (endīşe e.) 099a/13; (fāş e.) 229a/14; (ihtiyār e.) 099a/10; (maħcüb e.) 096a/09; (maħrüm e.) 213b/02; (muhtāc e.) 178b/13; (rağbet e.) 072b/04; (şoħbet e.) 023b/14, 202a/06; (azāb e.) 064b/02, 079b/13; (itāb e.) 213b/06
e.- megile (tavāf e.) 123a/09; (tekye e.) 283b/04
e.- megine (şaf e.) 002b/15
e.- mek 003a/02, 210a/10; (alçaqlık e.) 305a/02; (ārām e.) 291b/15; (cem^ç e.) 006a/07; (dostlık e.) 221b/02; (endīşe e.) 063a/03; (fikir e.) 261a/08; (ğaybetin e.) 146b/04; (hased e.) 146b/05; (hilāf e.) 276a/05; (huruş e.) 267a/13; (ikrār e.) 305a/01; (iktidā e.) 189b/05; (irşād e.) 261b/03; (i^ç rāz e.) 254b/03; (i^ç timād e.) 210a/09; (qabūl e.) 186b/01; (qanā^ç at e.) 210a/10; (kısa e.) 285a/02; (kullık e.) 054a/15; (qurbān e.) 071a/02; (küstāhlik e.) 204b/01, 269b/07; (mesāvı e.) 029a/08; (mücez ve muhtaşar e.) 002b/05; (muħālefet e.) 232b/08, 274b/11, 305a/09; (muvāfaqat e.) 014a/14, 240a/11; (mu^ç āmele e.) 229a/12; (münācāt e.) 302b/1; (nesne e.) 266a/09; (rağbet e.) 063a/03; (şabr e.) 191b/01, 305a/02; (savaş e.) 064a/02; (sefer e.) 302b/14; (şoħbet e.) 101b/13, 303b/06; (su^ç āl e.) 042b/07; (şefkat e.) 304b/15; (şerh e.) 002b/12, 157b/06;

(şükr e.) 273b/05; (tamām e.) 223b/08;
(tāma^ʿ e.) 275b/13; (tā^ʿat e.) 221b/01;
(tekebbürlik e.) 141b/03; (tekellüf e.)
226b/04; (terbiyet e.) 313a/07; (terk e.)
013b/09, 191a/11, 200a/15, 282a/12,
330b/01, 330b/02; (yaraqım e.) 148a/09;
(zıkr e.) 097b/07, 098b/10, 245a/07;
(zulm e.) 234b/15; (ʿadl e.) 234b/14,
234b/15; (ʿimāret e.) 330a/04; (ʿuzlet e.)
099a/03, 305a/10

e.- mekde (tevbe e.) 186a/13

e.- mekdedür (қанā^ʿat e.) 304a/05;
(mutāba^ʿat e.) 132a/08

e.- mekden (feryād e.) 289a/10; (ğaybet
e.) 235a/14; (mu^ʿāmele e.) 229a/12;
(şabr e.) 191b/01; (secde e.) 244b/01;
(şikāyet e.) 294a/12; (taleb e.)
212b/07; (tā^ʿat e.) 280b/11; (tedbīr e.)
097b/14; (ʿibādet e.) 319a/12

e.- mekdür 294b/03; (da^ʿvet e.) 098a/10,
098a/11, 098a/12; (def^ʿ e.) 255a/05;
(ihtiyār e.) 283a/08; (ilerü e.) 278b/08;
(i^ʿtimād e.) 265a/10, 275a/09; (kışa e.)
186a/09; (kullıq e.) 075b/05; (muḥālefet
e.) 098a/03, 098a/04; (mutāba^ʿat e.)
255b/06, 283a/09; (müshāhede e.)
270b/04; (mütāba^ʿat e.) 191a/07,
270b/08; (nafaqa e.) 293a/12; (naql e.)
252b/01; (naşihat e.) 255b/06; (rücū^ʿ e.)
306b/08; (şāfi e.) 255b/03; (şükr e.)
200a/13; (terk e.) 097b/06, 098a/04,
151a/14, 166a/06, 166a/07, 191a/08,
191a/11, 212a/10, 212b/05, 212b/06,
256b/14, 270b/15, 271a/01, 278b/08,
279a/02, 286b/09, 293a/12, 305b/11,
305b/12; (vezn e.) 285a/05

e.- mek gerek 266a/09, 305a/09, 305a/10

e.- meklige (terk e.) 124a/15

e.- meñ 230a/14; (ğavğa e.) 191b/12;
(hıyānatlıq e.) 216b/08; (meşğül e.)
099b/09

e.- mesün (āşikāre e.) 229a/15

e.- meye 227b/09; (bātil e.) 281b/01;
(mu^ʿāraza e.) 254b/09; (da^ʿvīsin e.)
290a/14; (farq e.) 280b/02; (fevt e.)
315a/01; (hareket e.) 265a/14; (ḥilāf e.)
171a/15; (ḥor e.) 274b/12; (ihtiyār e.)
030a/09, 037b/06; (ikrām e.) 160b/14;
(iltifāt e.) 310b/02; (isti^ʿmāl e.) 286b/14;
(keşf e.) 133a/02; (maḥrūm e.) 235b/13;
(muḥālefet e.) 203a/01, 203a/06;
(muvāfaqat e.) 126a/10; (nazar e.)
123a/04; (rağbet e.) 289b/03; (şabr e.)
151a/13; (sū^ʿāl e.) 254b/08; (şikāyet e.)
287a/10; (şükr e.) 055b/07; (taleb e.)
233b/10; (terk e.) 315a/01; (ʿamel e.)
267b/05; (ʿazāb e.) 233b/13, 253a/07

e.- meye idi (defn e.) 249a/08

e.- meyedi (kibr e.) 126b/14

e.- meyeler (iltifāt e.) 243a/01

e.- meyem (rüsväy e.) 094b/13

e.- meyesin (mu^ʿāraza e.) 255a/01;

(taleb e.) 325a/04; (ʿazm e.) 254b/13

e.- meyeven 032a/08

e.- meyeyidüm (ihtiyār e.) 242a/14;

(zıkr e.) 200b/07

e.- meyeyidi (tevbe e.) 308b/02

e.- meyim (yalan e.) 154b/11

e.- meyince (ihtiyār e.) 200b/02,
200b/03

e.- meyüpdururdu (tamām e.) 299a/05

e.- mez (delālet e.) 270b/06; (eşer e.)
109a/13, 229a/04, 304a/03; (fāyide e.)
229a/04; (fehm e.) 097a/14; (hareket e.)

021b/09; (helâklık e.) 302b/11, 302b/12;
(maḥv e.) 284b/06; (naẓar e.) 094b/02;
(vefâ e.) 180a/13; (ziyân e.) 231b/09;
(‘amel e.) 293a/01; (‘azîz e.) 096b/10

e.- mezdi (fehm e.) 245a/10; (ḳabûl
e.) 328b/04; (naẓar e.) 020b/11

e.- mezin (sulḥ e.) 068b/11

e.- mezse (şefâ‘at e.) 116a/13

e.- mezsın 031b/10; (âh e.) 332b/02;
(da‘vet e.) 116b/01; (geleci e.) 280a/02;
(ḥürmet e.) 139a/04; (ḳabûl e.) 247a/05;
(tevbe e.) 077a/06; (‘imâret e.) 168a/02

e.- mezven (ayruksı e.) 144b/04; (ḥilâf
e.) 131a/03; (ḥürmet e.) 139a/05; (ḳabûl
e.) 237a/05; (küstâhlık e.) 204b/07

e.- mez mi 247a/02

e.- missedi 148a/15

e.- miş (dermân e.) 247a/03; (eşer e.)
045a/02, 248b/03; (ıraq e.) 301b/13;
(meşğül e.) 017a/13; (mürüvvet e.)
294a/15; (mütâba‘at e.) 175b/14; (naql
e.) 081b/13, 087a/05; (oğurlık e.)
270a/09; (savaş e.) 230a/08; (şurû‘ e.)
107a/06; (red e.) 202a/04; (savaş e.)
319a/03; (biryân e.) 216b/10; (ḥıyânet e.)
216a/10

e.- mişdi (şoḥbet e.) 276a/14; (‘ahd e.)
046b/12

e.- mişdür (meşğül e.) 230a/01

e.- mişidi (mükâteb e.) 138a/11; (seferler
e.) 320a/03; (şoḥbet e.) 204a/03,
215a/01, 290b/07; (taşnîf e.) 278a/06;
(vaşîyet e.) 228a/05

e.- mişler 321b/13; (taḳşirlik e.) 285b/11

e.- mişleridi (iḳtidâ e.) 259a/01, 265b/08

e.- mişmiş (muvâfaḳat e.) 188b/08

e.- mişven (ğaybet e.) 246a/02; (ḥac e.)

144b/06; (ḳavl e.) 182b/09; (zinâ e.)
141b/08; (‘ahd e.) 050b/09, 196a/15

e.- ñ 147a/10; (ḥalvet e.) 057a/02; (şabr
e.) 333a/02; (şükr e.) 081b/09; (zevḳ e.)
036b/03

e.- r 221a/11, 247a/02, 281b/08, 302b/12;
(arслан e.) 006a/10; (âzâd e.) 301b/14;
(bâtil e.) 021b/01; (biliş e.) 254a/07;
(cehd e.) 156a/04; (cezb e.) 301b/14;
(da‘vet e.) 252b/15, 253a/01, 253a/02;
(dost e.) 292a/01; (er e.) 006a/10; (ğâyib
e.) 292a/05; (günâh e.) 210b/03; (helâk
e.) 301a/01; (ḥizmet e.) 314b/02; (ıraq e.)
227a/06, 275a/05, 277b/13, 324b/15;
(keşf e.) 264a/11; (kül e.) 212b/04; (lâyık
e.) 314b/12; (mekr e.) 327a/15; (meşğül
e.) 331b/15; (muḥtâc e.) 277b/13;
(munḳabız e.) 240a/04; (munḳaṭı‘ e.)
291b/15; (mu‘âlece e.) 231b/06;
(münâcât e.) 231b/10; (münbaşı e.)
240a/04; (münḳaṭı‘ e.) 275b/10; (naşb e.)
191b/11; (oğlanlık e.) 242a/13; (rüşen e.)
003b/11; (rükû‘ e.) 221a/11; (üründü e.)
301b/15; (vesvese e.) 252a/01; (zıkr e.)
264b/15; (zılm e.) 084a/04; (‘amel e.)
293a/01; (‘azîz e.) 096b/11

e.- rdi (da‘vet e.) 329a/01; (ğusl e.)
176a/04; (ḥatm e.) 155a/07, 315b/09;
(iftirâ e.) 289b/05; (imâmlık e.) 115b/08;
(ḳatık e.) 222b/10; (meclis e.) 231b/02;
(münâcât e.) 285b/05; (taşnîf e.)
319b/15; (ṭavâf e.) 070a/02, 189a/14;
(va‘z e.) 241a/13, 267b/02

(e.- rdüm 240a/09

e.- ridi (belürsüz e.) 201a/05; (edeb e.)
225a/11; (ḥarâblık e.) 033b/15; (ḥoşnüz
e.) 059a/06; (riḳḳat e.) 192a/09; (va‘z e.)

326b/07; (zıkr e.) 104a/14; (‘ibādet e.)
241b/09, 265b/13
e.- ridüm (każā e.) 240a/08
e.- rise (alçaqlık e.) 326b/13; (kanā‘at
e.) 326b/14
e.- rken (zıkr e.) 072a/08
e.- rler (ğalebe e.) 245b/08; (hareket e.)
255b/01; (rivāyet e.) 042b/14
e.- rlerdi (va‘z e.) 182a/01; (kısmet e.)
057b/03; (mübālağa e.) 043b/06
e.- rse (eylük e.) 174a/02; (işāret e.)
280a/15; (muḥālefet e.) 291b/04;
(muḥayyer e.) 242a/09; (mu‘āraza e.)
254b/09; (tekebbürlik e.) 326b/13; (terk
e.) 063b/13, 092a/12
e.- rsin 262a/07; (ihtirāz e.) 305b/14;
(‘işret e.) 266a/12; (secde e.) 257b/01
e.- rven 262a/05, 330a/03; (mehcür e.)
248b/13
e.- r mi (dermān e.) 247a/01
e.- r misin (secde e.) 244b/02
e.- se 197a/11; (harc e.) 086a/03
e.- seler (muḥayyer e.) 242a/13, 262a/12
e.- sem (biryān e.) 223b/02
e.- señ (tevbe e.) 077a/12; (va‘z e.)
229a/01
e.- seyidüm (şerḥ e.) 002b/04
e.- sün 171b/11, 261a/03; (delü e.)
153b/09; (geñez e.) 085a/14; (ḥor e.)
062a/10; (kaḅül e.) 039b/11; (şabr e.)
077b/07, 077b/08; (serd e.) 196b/06;
(şoḥbet e.) 191b/05, 205b/08; (şüfī e.)
245b/03; (şulḥ e.) 093b/04; (terk e.)
092a/13, 092a/13; (‘uzlet e.) 199b/10,
252a/12, 319a/05
e.- sünler (baḥş e.) 161a/14; (mu‘ālece
e.) 154a/06

e.- ye 202a/11, 280a/15, 302b/13,
307a/04, 312b/14, 312b/15; (alçaq e.)
326b/13; (ārām e.) 284b/08, 330a/07; (arı
e.) 255a/09; (āşikāre e.) 216a/08,
315a/03; (berk e.) 284b/11; (da‘vet e.)
252b/14; (da‘vīsin e.) 293a/08, 116b/06;
(emīn e.) 099a/01; (emr-i ma‘rūf e.)
033a/13; (eşer e.) 229a/05; (eylük e.)
174a/02, 256b/08; (farq e.) 009a/15; (fāş
e.) 334a/02; (feryād e.) 124b/02; (ğarra
e.) 224a/12; (görklü e.) 183b/10; (ğusl e.)
269b/03; (güzīn e.) 099a/14, 099a/15;
(ḥacīl e.) 010b/11; (ḥarāb e.) 029b/04;
(ḥizmet e.) 205b/06; (ḥor e.) 029b/06,
294b/12; (ihtiyār e.) 202a/12, 275b/09,
284b/10; (iḳrār e.) 315a/03; (imtiḥān e.)
113b/12; (inḳitā‘ e.) 271a/03; (in‘ām e.);
226a/11; (istiğfār e.) 307a/01; (kaḥr e.)
284b/10; (ḳorḳulu e.) 210b/04; (ḳorḳusuz
e.) 210b/05; (kür e.) 017b/05; (ḳullıq e.)
183b/11; (küstāḥlıq e.) 188b/12; (medḥ
e.) 011a/08; (meşğül e.) 099a/04,
194b/15, 281a/10; (muḥālefet e.)
247a/03; (mutāba‘at e.) 189b/03;
(muvāfaqat e.) 005b/12; (mu‘ālece e.)
096b/08; (mu‘āmele e.) 307a/03;
(mülāzemet e.) 315a/08; (münāzara e.)
156a/02; (mütāba‘at e.) 136b/07;
(mütāla‘a e.) 292b/11; (nīyyet e.)
097b/03; (rahmet e.) 231a/08; (şabr e.)
207b/09, 270a/13; (şarf e.) 210a/07;
(şoḥbet e.) 076a/08, 275b/04, 275b/05,
292b/04, 319a/10; (şerḥ e.) 002b/13;
(şükr e.) 053a/02, 207b/09; (ḥavāf e.)
189b/01; (ḥā‘at e.) 203b/09; (tekebbürlik
e.) 229b/09; (terk e.) 223a/12, 227a/14,
275a/10, 284b/11; (tevāzu‘ e.) 314a/13;

(tevbe e.) 126a/04, 203a/12, 203a/14;
(toğru e.) 086b/01; (vahy e.) 330a/12;
(vaşf e.) 110b/08; (vefā e.) 180a/09; (yok
e.) 277b/01; (yüksək e.) 326b/13; (zılm
e.) 191b/02; (‘amel e.) 005a/04, 202a/11,
271a/05; (‘azīz e.) 294b/11; (‘imāret e.)
029b/04
e.- ye idi (fehm e.) 295a/15
e.- yedüñüz 301b/04
e.- ye idüm (ihtiyār e.) 262a/13
e.- yeler 225b/03 (cem‘ e.) 281a/05;
(defn e.) 124a/12, 124a/14; (vaşf e.)
110b/06; (‘amel e.) 142b/09
e.- yelüm 256b/07
e.- yem (āřikārā e.) 282a/06; (cāzūlık e.)
222a/10; (ceng e.) 140a/04; (ğarķ e.)
105b/09; (geñez e.) 174b/05; (ħatm e.)
093a/06; (ħizmetkār e.) 282a/07; (ihtiyār
e.) 242a/10; (iltifāt e.) 276b/15; (kābīn
e.) 155b/09; (maħv e.) 174b/04; (meclis
e.) 224a/06; (tavāf e.) 268a/14; (telkin e.)
308a/09; (‘azīz e.) 282a/06; (‘uzlet e.)
198b/09
e.- yemedi (revān e.) 223b/09;
e.- yen (tevbe e.) 220a/10;
e.- yenler (tavāf e.) 144b/10;
e.- yenleri (mu‘āmele e.) 006a/02;
e.- yesin 270b/03; (da‘vet e.) 239a/12;
(ğusl e.) 107b/12; (ħisāb e.) 086a/14;
(ħizmet e.) 314b/02; (ihtiyār e.) 255a/08;
(ķabūl e.) 284b/01; (rücū‘ e.) 284b/04;
(řoħbet e.) 287b/03; (şükş e.) 284b/05;
(terk e.) 255a/07; (zıkr e.) 205b/12;
(‘amel e.) 185b/10; (‘ibret e.) 270b/03
e.- yeven 032a/06; (kitāb e.) 003a/07
e.- yevüz (řoħbet e.) 303b/03; (ucuz e.)
077b/10

e.- yeyidi (ķal‘ e.) 289b/06
e.- yeyidüm (tevbe e.) 299a/13
e.- yeyidüñ (āzād e.) 331a/10
e.- yeyin (āzād e.) 331a/09
e.- yici (helāk e.) 260b/05
e.- yicidür (helāk e.) 311a/07, 330b/01
e.- yiciler (‘amel e.) 175a/13
e.- yicilerden (taleb e.) 124b/01
e.- yici mi 139a/10
e.- yiciyiseñ (‘amel e.) 267b/05
e.- yince (kör e.) 186a/06
e.- yübilürsin (ħor e.) 325a/09
e.- yümediler (fehm e.) 261b/11
e.- yümezdi (fehm e.) 297b/02
e.- yümezven (fehm e.) 245a/11; (yardım
e.) 154b/07
e.- yüp (cem‘ e.) 187a/05; (ikrām e.)
290a/04; (ittifāk e.) 271b/09; (ķařd e.)
160a/05; (loķma e.) 245a/02; (mutāba‘at
e.) 228a/15; (vācib e.) 275b/15; (yazuķ
e.) 023b/03; (‘uzlet e.) 201a/03
e.- yüpdurur (cem‘ e.) 187a/05; (vācib e.)
275b/15; (vaķf e.) 164b/01
e.- yüpdururdu 023b/03, 148a/04; (cehd
e.) 236a/13; (ferīza e.) 329a/14; (ħizmet
e.) 312a/04; (i‘rāz e.) 306a/07; (ķavl e.)
203a/01; (seferler e.) 290b/05; (semā‘ e.)
306a/08; (řoħbet e.) 037a/04, 043b/11,
261b/09, 265b/07, 310a/15; (tařnīf e.)
261b/06; (ta‘līm e.) 238b/10; (vaşiyet e.)
170a/10
e.- yüpdururıdı 228a/15; (řābit e.)
206a/12; (řoħbet e.) 295a/12
e.- yüpdururlar 271b/09
e.- yüpdururlarıdı (iķrār e.) 287b/11;
(tevbe e.) 308b/03
e.- yüpdür 057a/12; (ferīza e.) 278b/01;

(kavl e.) 203a/06; (kâzılık e.) 164b/11;

(meşgûl e.) 053b/04; (naql e.) 300a/06;

e.- yüvêrgil (beyân e.) 265a/12

eyle: -34- [T.] Öyle.

e. 029a/14, 030a/14, 034b/14, 053a/06,
055a/15, 073b/07, 078b/08, 079b/07,
095a/05, 098b/13, 105a/10, 116a/12,
164b/10, 169a/15, 182b/13, 198b/02,
198b/14, 200a/12, 222a/11, 270a/08,
278a/09, 278a/11, 299b/13, 299b/15,
301b/04; (e. ol-) 015a/03, 326b/12

e.+ dür 046b/05, 110a/14, 159a/08

e.+ yimişsin 176b/03

e.- yidi 112b/06

e.+ yise 110a/13

eylen-: -1- [T.] Edinmek.

e.- düm 129a/05

eylük: -18- [T.] İyilik.

e. 145a/12, 145a/14, 210b/08, 213a/15,
213b/01, 234a/02, 235b/11, 294b/03; (e.
êt-) 125b/01, 227a/15, 256b/09; (e. eyle-)
174a/02, 174a/02, 256b/08

e.+ e 213a/15

e.+ ile 213a/01

e.+ in 223b/09

e.+ leri 253a/10

eymen-: -1- [T.] Çekinmek, korkmak.

e.- medi 179a/14

eyü: -40- [T.] İyi.

e. 008b/01, 028b/12, 031b/15, 036b/09,
039b/09, 040b/14, 041a/05, 055a/05,
058a/07, 063b/12, 120b/10, 123a/13,
145a/12, 151a/09, 151a/11, 176b/08,
189b/14, 191b/01, 210a/05, 223a/14,
229b/06, 255a/03, 282a/10, 282b/10,
327a/12; (e. ol-) 252a/08, 271a/11

e.+ dür 141a/03

e.+ lerden 038b/14

e.+ regi 005b/14

e.+ reki 087b/14

e.+ si 145a/02

e.+ sine 056a/04

e.+ ye 189b/09

e.+ yi 003b/12

e.+ yidi 135a/03

e.+ yile 145a/04

eyülük: -2- [T.] İyilik.

e.+ i 063a/12

e.+ ine 176b/09

ezber: -5- [F.] Bir sözü, bir metni
kitaba bakmadan aynen tekrar edebilecek
şekilde zihinde tutma.

e. 161b/12, 161b/14; (e. êt-) 158a/06,
173a/04

e.+ indeyidi 158a/03

ezberle-: -2- [F. + T.] Ezber etmek,
hıfz etmek.

e.- di 162a/01

e.- rdi 161b/15

ezel: -3- [A.] Başlangıcı olmayan
geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur
edilemeyen zaman.

e. 106b/10, 106b/11, 187a/07

ezelî: -3- [A.] Başlangıcı olmayan,
kadim.

e.+ dür 130b/12 ; (‘ilm-i e.) 129a/08

F

fâhiş: -1- [A.] Ahlaka aykırı, kötü.

f. 289b/06

fâhr: -4- [A.] Övünme, iftihar,
gururlanma.

f. 145a/13, 224b/10, 307b/15; (f. êt-)
150b/04

fabrılan- / **fabrılan-**: -3- [A. + T.]

Övünmek, iftihar etmek.

f.- urdı 169a/08

f.- urdı idi 159b/01

f.- ursın 055a/06

fağih: -2- [A.] Fıkıh âlimi.

f. 146a/02, 245b/03

fağır: -4- [A.] 1. Yoksul (kimse), muhtaç, fakara.

f. 084b/08, 277b/10;

f.+ i 037b/14

2. Yetersiz, kifayetsiz.

f. (f. ol-) 094a/09

fağırılık : -1- [A. + T.] Fakr hali üzere olan derviş olma durumu.

f.+ ine 229b/09

fağır: -31- [A.] Kendinde varlık görmeyip her bakımdan Allah'a muhtaç olduğunu bilme, fenafillaha erişme hâli.

f. 049a/14, 049a/15, 049b/01, 084b/08, 087b/11, 099b/01, 197a/11, 206a/10, 208a/03, 216a/09, 216a/10, 224b/10, 227b/05, 234a/10, 255a/06, 265b/09, 274b/13, 277a/01, 277a/04, 277b/01, 277b/10, 306b/06, 307b/15, 330a/10

f.+ a 277a/13

f.+ dan 277a/06, 330a/10

f.+ ı 253a/15; (f. bigi) 253a/15

f.+ ıla 085a/03

f.+ n 049a/13

falân: -1- [A.] Söylenmesi uygun görülmeyen bir özel ismin yerini tutar.

f. 043a/14

fânî: -11- [A.] Ölümlü, baki olmayan.

f. (f. kı1-) 129a/02; (f. ol-) 125a/08, 126a/13, 271a/07, 286b/10, 286b/11,

314a/11, 315a/04, 330a/04

f.+ dür 052b/08, 076a/13

fâriğ: -43- [A.] 1. Vazgeçmiş, terk etmiş.

f. (f. ol-) 036b/06, 072b/05, 072b/11, 110a/01, 140a/11, 173b/11, 178b/07, 196b/04, 196b/08, 246a/08, 273b/05, 294a/04,

f.+ di 013b/15

f.+ dür 020b/15, 209b/02

f.+ missedüñ 056a/03

2. İşini bitirmiş.

f. (f. ol-) 012b/13, 012b/14, 016b/04, 016b/06, 024b/11, 024b/12, 025a/03, 032a/03, 058b/01, 060b/10, 073b/07, 081b/05, 081b/08, 093a/10, 107a/09, 111a/13, 114a/01, 115a/10, 115b/10, 116a/02, 137a/15, 215b/10, 285b/05, 291a/12, 298b/10, 311a/15, 311a/15, 318a/04, 333b/14

3. Rahat, asude.

f. (f. ol-) 075a/12, 095b/15, 194a/09,

farîza: -17- [A.] İslam dininin kula farz kıldığı mükellefiyet, şer'an yapılması zorunlu olan Allah emri.

f. 125a/11, 221a/13, 285a/08; (f. eyle-) 278b/01, 329a/14

f.+ dan 141a/07

f.+ dur 206a/02, 275a/14, 285a/08

f.+ ları 277b/05, 279a/01

f.+ ların 171b/05, 319a/09

f.+ yı 136b/15, 141a/07, 237a/04, 306a/13, 315a/01

farık: -8- [A.] İki şeyin birbirinden ayrılmasını sağlayan değişik tarafları anlamak, sezmek.

f. 041b/02, 150a/06, 251b/15, 257a/05;

(f. ét- “anlamak”) 007a/05, 009b/01; (f. eyle- “anlamak”) 009a/15, 280b/02

farz: -1- [A.] İslam dininde Allah’ın emri olduğu kesin bir delille sabit olan, özürsüz olarak terki büyük günahı, inkarı ise küfrü gerektiren itikadi, ameli, ahlaki yükümlülük.

f.+ dur 184a/03

fâsık: -4- [A.] Şeriat hükümlerine uymayan günahkar kimse.

f. 010b/11

f.+ lar 255a/03

f.+ lara 029a/09

f.+ lardan 319a/11

fâsîd: -1- [A.] Fesada uğramış, bozulmuş.

f. (f. ol-) 323b/15

faşîh: -1- [A.] Güzel, ahenkli, açık ve anlaşılır şekilde düzgün ve yanlışsız söylenen (söz).

f. 331b/06

fâş: -3- [F.] Meydana çıkmış, açığa vurulmuş, duyulmuş.

f. (f. eyle- “açığa çıkarmak”) 229a/14, 334a/02, 334a/02

fâtiha: -6- [A.] Kur’ân-ı Kerim’in ilk suresinin adı, elham.

f. 003a/13, 243b/08, 252b/09, 285b/13

f.+ dan 003a/12; (f. sonra) 285b/13

fâ’ide / fâyide: -35- [A.] Yarar, fayda.

f. 003b/08, 003b/09, 003b/11, 004a/02, 006a/04, 007b/05, 042a/14, 139b/09, 187b/08, 298b/12, 299b/07; (f. dut-) 003a/10, 004b/04; (f. ét-) 005a/01, 014b/06, 096b/09, 267a/14; (f. eyle-) 229a/04

f.+ dür 011b/12

f.+ ler 272a/15, 272b/04, 312a/05; (f. ét-) 005a/03

f.+ si 105a/14, 134a/09, 240b/07, 297b/08; (f. ol-) 036a/03

f.+ süz 076b/02, 085b/04, 195a/03, 223a/12, 235b/09, 306b/07

fâ’idelü / fâyidelü: -7- [A. + T.] Faydalı.

f. 234a/10, 234a/12, 235b/05, 235b/06, 235b/08, 235b/09

fâzîl: -1- [A.] Erdemli, faziletli.

f.+ ıraksın 129b/12

fâzîlet: -4- [A.] 1. Dürüstlük, iffet, namus, merhamet, alçak gönüllülük, yiğitlik, sadakat, adalet, kerem ve ihsan gibi ahlakî meziyetlerin hepsine birden verilen isim, erdem.

f. 054b/02

f.+ i 177b/12

2. Kıymet, değer ve üstünlük.

f.+ dür 275a/15

fâzîl: -25- [A.] Cömertlik, iyilik, kerem.

f. 027a/04, 117b/13, 127a/08, 129b/13, 133a/14, 292b/02, 292b/06; (f. eyle-) 237a/05, 237a/06, 237a/07, 276b/14

f.+ dan 129b/12

f.+ ı 021a/01, 216a/05, 225a/10, 227b/06

f.+ ın 123a/15

f.+ ina 291b/12

f.+ ından 129b/10

f.+ ındandur 275a/04

f.+ ını 004a/01

f.+ ıyla 005a/06

f.+ uñdan (f. ötrü) 213b/05

f.+ uñı 133a/13, 213b/05

fehîm: -16- [A.] Anlama, anlayış, idrak.

f. 131a/10, 239b/09; (f. ét-) 111a/12, 245a/12, 296a/15; (f. eyle-) 097a/14,

111a/13, 245a/10, 245a/11, 261b/11,
295a/15, 297b/02

f.+ i 236b/12, 250b/09

f.+ ler 239b/09

f.+ üñ 133a/02

fenā: -9- [A.] Gelip geçici olma durumu, ölümlü ve son bulucu olma, ölümlülük, fanilik.

f. 122a/05, 256a/01, 256a/02, 267a/08,
267a/10, 286b/10, 330a/05

f.+ yı 286b/13

fenālık: -1- [A. + T.] Fani olma durumu, fanilik.

f.+ uñdur 256b/04

fenn: -1- [A.] Matematik, fizik, kimya, biyoloji vb. ispat ve tecrübeye dayanan ilimlerin ortak adı.

f. 325a/12

fer': -2- [A.] Asıl omayan, bir kökten ayrılan kollardan her biri.

f.+ e 018a/01

f.+ i 017b/15

ferāgat : -6- [A.] Hakkından isteyerek vazgeçme.

f.+ ı 102b/06

f.+ umuz (f. ol-) 242b/06

f.+ üm 126a/05

2. Vazgeçmenin verdiği rahatlık, huzur.

f. 149a/06, 151b/5; (f. ol-) 102b/15

ferāgatlık: -1- [A. + T.] Rahatlık, huzurlu olma durumu.

f. 196b/07

ferc: -3- [A.] Dişilerde üreme organı, avret yeri.

f. 097b/06

f.+ ini 096b/11, 285a/07

ferd: -1- [A.] Tek başına, yalnız.

f. (f. ol-) 018a/04

ferdānīyyet: -3- [A.] Allah'ın vasıflarından, birlik, teklik, eşsizlik.

f. 131b/01, 264a/10

f.+ ine 264a/11

fermān : -9- [F.] Emir, buyruk.

f. 073a/02, 078b/14, 132a/07, 296a/09;

(f. ol-) 171a/05, 171a/06; (f. vēr-) 260a/10

f.+ ma 098a/15

f.+ um 186b/08

ferseng: -1- [F.] Fersah.

f. 079a/13

feryād: -27- [F.] Yüksek sesle ve kuvvetle bağırma, haykırış, çığlık.

f. 010a/06, 010a/09, 010a/12, 100a/04,

259b/10; (f. ér-) 025a/05; (f. ét-) 053b/14, 056b/08, 087a/01, 269b/10; (f. eyle-) 034b/05, 053b/15, 059b/13,

070a/15, 086b/15, 124b/02, 160a/11,

244b/05, 288b/04, 289a/09, 291a/14,

310b/10; (f. kııl-) 013b/10, 192a/11,

243b/12

f.+ ı 238a/04

f.+ ı 238a/04

f.+ uma 070b/07

f.+ uma 070b/07

fesād: -10- [A.] 1. Tabii halden çıkma, bozulma, bozukluk.

f.+ a 229a/08

2. Karışıklık, kötülük, bozgunculuk, fitne.

f. 033b/09, 193b/08, 273b/10

f.+ a 220b/10, 230b/13

f.+ ı 096a/15

f.+ ından 033b/04

3. Her şeyi kötüye yoran, fitne çıkaran.

f. 033a/11, 273b/13

feşâhat: -5- [A.] İfadede, kelimelerden her birinin ve bu kelimelerden meydana gelen cümlelerin lafız, mana, ahenk ve kurallara uygunluk bakımından yerinde, düzgün ve doğru olması durumu.

f. 225a/03, 251b/07, 264b/06, 308a/13

f.+ ı 327a/06

fetvâ: -8- [A.] Bir meselede şeriatın hükmünü anlamak için sorulan soruya muhatap zikredilmeden verilen cevap.

f. 243a/14, 243a/15, 328a/14; (f. vèr-) 158a/02, 266b/03

f.+ dur 156b/02

f.+ yı 243a/14, 243a/15

fevt: -11- [A.] Bir şeyi bir daha ele geçmeyecek şekilde kaybetme, elden kaçırma.

f. 212b/08; (f. eyle-) 042b/04, 315a/01; (f. ol-) 144b/05, 174a/08, 179b/04, 212b/07, 240a/07, 254a/12, 254a/14, 299b/11

feylesöf: -1- [A.] Filozof.

f.+ ıdı 158a/09

fezâyil: -1- [A.] Faziletler.

f.+ i 157b/08

fıkh: -7- [A.] İslamiyet'in içtimai, medeni, hukuki, siyasi bütün ameli hükümlerini şer'i delilleriyle birlikte açıklayan ilim.

f. 158a/07, 158a/09, 167a/05, 228a/09, 235a/10, 278a/03

f.+ ı 332b/15

fidâ: -2- [A.] Bir şey uğrunda değerli bir şeyden vazgeçme, uğruna vermek.

f. (f. kıl-) 020a/12, 277a/15

fiğân: -4- [F.] Izdırapla bağırma, haykırma, feryat.

f. (f. èt-) 070b/05; (f. eyle-) 100a/04, 192a/08, 259b/10

fıkr / fikir: -39- [A.] Düşünce.

f. 027a/09, 028b/12, 083a/09, 171b/06, 235b/01, 241b/03, 256a/09, 273b/09, 327a/06

f.+ den 173b/10, 207b/11, 256a/09

f.+ dür 029a/07, 098a/02

f.+ e 048a/01, 066b/09, 098a/04, 104b/10, 104b/15, 134b/04, 158b/02, 173b/10, 183b/14, 237b/01; (f. düş-) 164a/07, 164a/08; (f. eyle-) 261a/08, 261a/08; (f. gel-) 095b/13; (f. ol-) 072a/09; (f. var-) 323b/01

f.+ i 028b/14, 105b/11, 232b/03, 233b/05

f.+ üm 104b/06, 187b/01, 245a/05

f.+ ünüzi 207b/11

fikret: -2- [A.] Düşünce, fikir.

f. 234a/15, 312b/11

fil: -1- [A.] Fil.

f.+ için 021a/07

fi'1: -6- [A.] Olup gerçekleşmiş iş, yapılp gerçekleşmiş hareket veya davranış, her türlü iş, eylem, amel.

f. 096b/07

f.+ idür 255b/15, 256b/03

f.+ ile 221b/13, 284b/09

f.+ inde 189b/06

fi'l-hâl: -9- [A.] O anda, hemen şimdi.

f. 049b/07, 114a/02, 226a/15, 238b/09, 238b/12, 263b/07, 263b/12, 299b/13, 318a/08

firâk: -6- [A.] Ayrılık, ayrılma, ayrı düşme.

f. 124b/09, 265a/08

f.+ ma 165b/13

f.+ indan 040a/04, 165b/08

f.+ uñdan 103a/07
firâset: -16- [A.] Hemen anlama, çabuk kavrama, anlayış, sezgi.
f. 157b/11, 170b/06, 214b/14, 264b/05, 265b/15, 293a/15, 295a/11, 310a/12, 327a/07
f.+ i 236b/11, 241b/05, 250b/09, 265b/05, 315b/05
f.+ idi 278a/04
f.+ inden 241b/01
fir'avnlık: -1- [A. + T.] Firavun olma durumu, zalimlik, inatçılık.
f.+ dur 209a/06
firdevs : -2- [A.] Cennet.
f. 001b/04; (f.-i a' lā) 122a/03
firişte / firişteh: -36- [F.] Melek.
f. 011a/12, 012b/13, 037a/05, 057a/07, 066b/12, 102b/05, 137b/01, 262b/01, 315b/13
f.+ ler 017a/03, 047b/06, 067a/03, 082b/12, 082b/13, 111b/05, 127b/05, 152a/12, 192a/12, 205a/03, 211b/05, 233a/04, 233a/06, 253a/05, 258a/08, 283a/12
f.+ lerdan 259b/04
f.+ lerdendür 252b/15
f.+ lerdür 111b/03, 217b/07
f.+ lere 036a/14, 259b/01
f.+ leri 064b/11
f.+ lerüñ 077a/08
f.+ si 277b/02
f.+ ye 202b/02, 233a/04
fir'avnî: -1- [A.] Firavun özellikleri taşıyan.
f.+ dür 211a/13
fitne: -3- [A.] Karışıklık, fesat, kargaşalık.

f. 331b/04
f.+ si 333b/01
f.+ sine 238a/10
fi're: -1- [A.] Ramazan ayı sonunda, şer'an zengin sayılan bütün müslümanların bayramdan sonraya bırakmamak şartıyla fakirlere vermeleri vacip olan sadaka, sadaka-i fitr.
f. 320b/06
fi'l-cümle: -1- [A.] Nihayette, sonunda.
f. 007a/10
fu'ş: -1- [A.] Haddini aşan, taşkınlık, azgınlık.
f. 305b/03
fu'karâ: -6- [A.] Fakr hâli üzere olan dervişler veya derviş.
f. 197a/08, 197b/01, 304b/06
f.+ lardur 304b/04
fulân: -34- [A.] 1. Belirtilmesi gerekli görülmeyen isimlerin önüne getirilerek onları belirsiz şekilde niteler.
f. 046b/11, 069b/06, 072b/07, 079a/11, 088a/05, 091b/05, 091b/06, 101b/03, 113a/11, 138a/06, 155b/09, 162b/02, 175a/07, 184b/13, 188b/06, 192b/07, 196a/10, 201b/06, 205a/05, 209a/12, 218a/15, 238a/15, 250b/02, 250b/03, 263b/06, 268b/14, 285b/07, 285b/08, 291b/03, 294a/07, 311a/13
2. Söylenmesi uygun görülmeyen bir özel ismin yerini tutar.
f. 029b/09, 181b/04, 181b/05, 181b/06, 314a/05
f.+ uñ 066a/08
fu'şat: -5- [A.] Bir şeyin yapılması için uygun düşen, elden kaçırılmayacak durum ve zaman, vesile.

f. 034b/04, 071a/03, 140a/08, 197a/14
f. buldı 217a/15

fûta / fûta: -2- [A.] Vücudun belden aşağı kısmını örtecek şekilde kuşanılan, genellikle iplikten bir nevi önlük.

f.+ s1 049b/14

f.+ suz 155b/13

fuzûllık: -3- [A.] Haddini bilmemek, fodulluk.

f. (f. ét-) 120a/14

f. +mı 153a/09

fûker-1- [F.] Boya, renk (?).

f.+ i 332b/13

fünûn: -3- [A.] Fenler, ilim kolları.

f. 261b/03, 279a/12, 295a/09

fürû': -3- [A.] İkinci derecede önemli olanlar.

f. 082a/05, 236a/04, 279a/13

fürûğ: -1- [F.] Nur, parlaklık, ışık, ziya.

f. (f.-1 şeri'at) 152a/15

fürû-mânde: -1- [F.] Aciz, ezilmiş, zayıf.

f. (f. kal-) 025b/02

fütûh: -4- [A.] İlahi yardımlar, ruhani nimetler, gönül ferahlığı.

f. 075a/05, 246b/03; (f. ol-) 085a/09

f.+ dan 107a/11

fütüvvet: -14- [A.] Cömertlik, el açıklığı, dostlarının kusurlarına karşı afla muamele etme.

f. 157b/11, 191a/07, 204a/05, 204b/15, 222a/03, 225a/08, 251b/07, 254b/15, 292a/14, 294b/03, 316b/02, 316b/03

f.+ de 316b/03

f.+ den 225a/06

ğaffârlık: -1- [A. + T.] Kullarının günahlarını affetme durumu.

ğ.+ um 071a/06

ğâfil: -12- [A.] Hakdan habersiz.

ğ. 065b/12; (ğ. ol-) 096b/15, 133b/08, 252a/05, 256a/14, 280b/06

ğ.+ dür 042b/05, 185b/09, 264b/13

ğ.+ iken 140a/08

ğ.+ ler 174a/08

ğ.+ ven 133b/08

ğaflet: -24- [A.] Hak'tan habersizlik, açık gerçeği görememe.

ğ. 005b/03, 058b/11, 076b/05, 127b/11, 194b/14, 205b/15, 228a/02, 234b/01, 275a/13, 283a/07, 307b/12, 312b/12, 318a/15, 319a/13; (ğ. ol-) 264b/06

ğ.+ den 127b/10, 203b/06, 205b/14

ğ.+ dendür 028b/14, 097b/02

ğ.+ dür 247a/11

ğ.+ e 279b/10

ğ.+ i 174a/09

ğ.+ lerûn 280b/06

ğafletsüzlük: -1- [A. + T.] Bilinçli olma durumu, bilinçlilik.

ğ.+ dur 125a/01

ğâh: -4- [F.] Vakit vakit, ara sıra.

g. 251a/15, 307b/12

ğalebe: -14- [A.] 1. Kalabalık.

ğ. 192a/10, 233b/06, 291b/07, 291b/08

2. Ses, feryat.

ğ. 085b/06, 104b/05, 288b/10; (ğ. ét-) 206b/13, (ğ. eyle-) 245b/08

ğ.+ dür 288b/10

3. Bir duygunun tesiri altında kalmak, nefsin galip gelmesi.

ğ.+ sinden 012a/06

ğ.+ si 304b/07

4. Üstün gelme.

ğ.+ sindendür 051a/08

ğālib: -23- [A.] Yenen, galip gelen.

ğ. (şavķ-ı ğ.) 285a/13; (ğ. eyle-) 265b/09;

(ğ. ol-) 004a/04,015a/06, 114a/15,

163a/06, 173a/06, 194b/11, 215a/14,

218a/04, 223a/04, 226a/09, 248b/14,

266b/13, 283a/12, 290a/03, 306a/15,

312b/11, 320b/09, 324b/02

ğ.+ idi 208a/14, 287b/12

ğam: -1- [A.] Kaygı, tasa, keder.

ğ. 012b/10

ğamgīn : -1- [A.+ F.] Kederli.

ğ. (ğ. ol-) 306a/02

ğanīmet: -5- [A.] Beklenmedik zamanda

ve şekilde ele geçen fırsat veya imkan.

ğ. 042a/05, 151b/15, 234b/10, 255a/06

ğ.+ den (ğ. artuķ) 254b/02

ğarāz: -2- [A.] Maksud, gaye.

ğ.+ dan 256a/03

ğ.+ um 293b/15

ğarb: -1- [A.] Batı.

ğ. 177b/12

ğarīb: -11- [A.] 1. Kimsesiz, zavallı,

bīçāre.

ğ. 201b/05, 205b/13, 304a/08,

311b/07, 311b/08

ğ.+ em 047b/03

ğ.+ ler 201b/06

ğ.+ mi 304a/09

ğ.+ üm 103a/03

ğ.+ ündür 103a/06

2. Gizli tarafları bulunan, sırlı.

ğ.+ dūr 263a/13

ğarķ: -17- [A.] Batmak, boğulmak.

ğ. (ğ. eyle-)105b/09; (ğ. ol-) 004b/08,

027a/09, 045a/08, 072a/02, 080b/06,

126a/15, 127b/01, 127b/01, 135a/15,

193b/10, 200a/08, 260b/06, 260b/14 ,

296b/15

2. Bir şeyle aşırı derecede dolmuş olma.

ğ. (ğ. ol-) 118a/11

ğ.+ ıdı 100a/14

ğarka: -1- [A] Batmış, boğulmuş.

ğ.+ dur 254a/10

ğāşiye: -1- [A.] Örtü.

ğ.+ sin 158a/04

ğavġā: -3- [F.] Kavga, dövüş.

ğ. 304a/15; (ğ. eyle-) 191b/12

ğ.+ ñuz 258a/05

ğāvur: -10- [T.] Kafir.

ğ. 140b/15, 180a/03, 180a/11,

180a/12, 192b/01, 192b/03, 192b/05

ğ.+ da 192b/01

ğ.+ ı 191b/11

ğavvāş : -1- [A.] Dalan.

ğ.+ lar 234a/15

ğayb: -11- [A.] Madde aleminin ötesindeki gözle görülemeyen alem.

ğ. 098a/05, 105b/06, 128a/09,

132a/15, 235b/14, 330a/12; (keşf-i ğ.)

190b/14

ğ.+ dan 084b/06

ğ.+ dur 132b/01

ğ.+ lar 133a/02

ğaybet: -13- [A.] Gıybet.

ğ. 086a/08, 141b/09, 216b/08,

305b/03; (ğ. eyle-) 235a/14, 246a/02

ğ.+ dūr 098b/10, 245a/08

ğ.+ in 146a/13, 289b/02; (ğ. eyle-)

146b/04

ğ.+ üm 180b/14

ğ.+ üñ 213a/03

ġāyet: -28- [A.] Çok, pek, pek çok, son derece.

ġ. 131b/08, 236a/11, 254b/10, 262a/09, 285a/13, 300a/15, 310a/11; (ġ.-i kulluġ) 221b/08; (ġ.-i luġf) 195a/15; (ġ.- i maġabbet) 095a/14

ġ.+ de 220b/05

ġ.+ de idi 228b/01

ġ.+ e 142a/10, 309b/13

ġ.+ i 095a/15, 264a/15

ġ.+ idi 193a/01, 217a/13, 228a/10, 235a/07, 261b/02, 308a/14

ġ.+ inde idi 162b/14, 172a/04

ġ.+ ine 130b/06, 170b/07, 310a/13

ġ.+ süz 327a/02

ġāyib / ġā'ib: -24- [A.] Gözle görünmeyen âlem.

ġ. 207a/13, 217a/06, 233b/01, 244b/05; (ġ. eyle- "kaybetmek") 292a/05; (ġ. ol- "kaybolmak") 017b/10, 040a/03, 067b/11, 068a/10, 089b/15, 090b/15, 105b/13, 126b/12, 131a/12, 189a/12, 193b/07, 198b/13, 199a/04

ġ.+ den 078a/09, 189a/12

ġ.+ dür 132a/15

ġ.+ e 233a/15

ġ.+ i 245a/07

ġ.+ ise 245a/07

ġayret: -5- [A.] Çaba.

ġ. 130a/10, 130b/02, 164a/07

ġ.+ den 173b/09

ġ.+ indendür 061b/09

ġayretlen-: -3- [A.+ T.] Gayrete gelmek, içinde çalışma isteġi duymak.

ġ.- di 048b/11, 120b/10, 323a/14

ġayrı: -1- [A.] Başka.

ġ. 030a/09

ġazā: -15- [A.] İslam dini uğruna yapılan savaş, cihat.

ġ. 032b/02; (ġ. èt-) 068b/03, 135b/10, 181b/04; (ġ. eyle-) 250b/13; (ġ. kıl-) 141b/01

ġ.+ ya 018b/07, 032b/03, 032b/06, 139b/10, 140a/02, 184a/12, 184b/02, 250b/13, 250b/14

ġazavāt: -1- [A.] Gazalar.

ġ. (ġ. èt-) 032b/06

ġāzī: -2- [A.] Gaza eden.

ġ.+ dür 181b/04

ġ.+ lere 164a/15

ġāzīlīġ: -1- [A.] Gazi olma durumu.

ġ. 186a/04

ġéc: -5- [T.] Kararlaştırılan zamandan sonra.

g. 074b/11, 151a/07, 231a/09

g.+ irek 074b/10

ġéce: -243- [T.] Geç vakit, akşam.

g. 007b/01, 016b/07, 016b/11, 016b/12, 016b/13, 016b/14, 016b/15, 017a/09, 018b/01, 025b/05, 025b/10, 025b/11, 026b/08, 030b/15, 031b/07, 031b/14, 034b/06, 034b/07, 037a/08, 039a/14, 041a/10, 043a/13, 045b/06, 045b/09, 046b/07, 047a/04, 047b/08, 047b/09, 051b/04, 051b/06, 052b/04, 057b/01, 060a/06, 062a/14, 062b/01, 062b/03, 065b/08, 071a/04, 073b/03, 073b/09, 073b/10, 073b/11, 073b/12, 074a/06, 079a/01, 079a/05, 081b/02, 082a/10, 086a/01, 087b/01, 089a/11, 089a/12, 089b/02, 091a/02, 092a/05, 092a/06, 093a/05, 093a/07, 093b/01, 094b/04, 094b/05, 094b/06, 099b/10, 102a/12, 104b/01, 107b/10, 108a/01, 108a/07,

109a/14, 111b/10, 115b/06, 118b/03,
119a/06, 119a/12, 119b/06, 119b/10,
126a/08, 127b/05, 133b/09, 133b/10,
134a/12, 134a/13, 135a/10, 135a/15,
138a/13, 138a/14, 138b/15, 139a/06,
139a/08, 141a/15, 142b/07, 144b/08,
147b/01, 152b/06, 154b/09, 154b/10,
154b/11, 154b/13, 154b/14, 155a/01,
156b/06, 157a/04, 157a/07, 157a/14,
158b/05, 160b/10, 162a/12, 164b/03,
166b/11, 168a/06, 168b/11, 168b/14,
170a/08, 170a/12, 172a/08, 172a/12,
172a/15, 172b/03, 174a/02, 174a/11,
177b/10, 179a/08, 179b/02, 179b/03,
180b/09, 180b/10, 185b/07, 187a/13,
196b/11, 196b/15, 197a/01, 197a/04,
198b/03, 199a/04, 199a/11, 203a/08,
203a/09, 205a/08, 205a/11, 205b/04,
213b/12, 214a/09, 214a/11, 214b/07,
215a/15, 215b/14, 217a/15, 217b/02,
218b/10, 219a/13, 219b/01, 219b/02,
225b/13, 230b/09, 231a/14, 231b/09,
232a/03, 235a/02, 240b/11, 241a/04,
244b/06, 245a/03, 245b/13, 247a/14,
248b/03, 262b/01, 262b/03, 263a/01,
268a/09, 268a/13, 268b/13, 276b/03,
276b/06, 279b/04, 285b/03, 288a/14,
288b/15, 289a/03, 289a/05, 290a/01,
291a/10, 294b/15, 297b/14, 298a/04,
299b/03, 299b/09, 305b/04, 305b/06,
307a/04, 315b/08, 316b/07, 318a/09,
318b/03, 320a/08, 320a/11, 320a/12,
320a/13, 322b/03, 322b/12, 323a/04,
323a/05, 324a/15, 324b/01, 324b/08,
325b/13, 326a/02, 326b/02, 331a/02,
331a/03, 331a/04, 331a/05, 331a/06,
333b/13, 334a/03, 334a/08; (gece g.)

031b/06, 031b/06; (g. gündüz) 072b/10,
238a/07, 249b/02, 261a/01; (g. ol-)
039a/07, 039b/06, 062b/11, 103a/01,
123b/04, 182a/04, 188a/12, 311b/11
g.+ de 103a/09, 136b/12, 187b/13
g.+ den 216a/01
g.+ dür 016b/12, 016b/14, 017a/01
g.+ ki 107a/11, 119b/09
g.+ ler 071a/02
g.+ lerede 035b/07
g.+ lerdür 267a/06
g.+ leri 109a/12
g.+ si 047a/05
g.+ sin 311b/11
g.+ ye (ğ. degin) 073b/12, 089b/01,
103a/01, 188a/11, 320a/05
g.+ yidi 062b/01, 062b/03
geç- / gec-: -196- [T.] 1. Gitmek, geçip
gitmek.
g. 042a/06, 110a/10, 177a/08
g.- di 027a/07, 044a/09, 085b/09,
102a/11, 108a/14, 131b/09, 148b/15,
177a/09, 179a/13, 182b/14, 192b/03,
195b/10, 197b/02, 205a/14, 218a/07,
263b/15, 294a/02, 295b/07; (gönlünde g.)
058a/03; (gönlünden g. “bir şeyin
olmasını veya bir şey yapmayı istemek”)
043a/09, 179a/09, 298b/12, 223b/05,
290b/13, 294a/06, 298b/14, 299a/12;
(hâtırından g. “aklına gelmek,
düşünmek”) 238a/02, 299a/14, 299b/05;
(inşāfa g. “vicdanen rahatsız olmak”)
217a/04; (öğinden g. “aklından geçmek,
hatırına gelmek.”) 067b/05, 105b/03,
115b/05, 223b/01, 245b/11, 248a/08,
250b/12, 316a/01, 316a/13, 316b/01,
316b/05, 322a/13

g.- di idi (ögümden g.) 316b/11
g.- diler 059a/05
g.- diyidi 088b/03; (gönlinden g.)
115b/15; (hâtırından g.) 225b/13
g.- dügin (ögümden g.) 299a/01
g.- e 042a/02, 136a/15; (boğuzdan g.
“yiyeyeği yutmak”) 145a/03; (gönlünden
g.) 248a/06; (nâzı g. “dilediğini kabul
ettirecek kadar hatırı sayılmak”) 048b/13
g.- ecek 250a/01
g.- emesün 249b/14
g.- emez 311b/02
g.- en 072b/06, 099a/12, 154b/10,
154b/13
g.- er 038b/12, 160b/13, 202a/01,
234b/05; (ıssı g. “sıcak veya güneşin
dokunması”) 168b/06
g.- erdi 065a/05, 085b/05, 108a/12,
108b/07, 120b/08, 136a/14, 147b/08,
148a/12, 154b/10, 154b/12, 155b/01,
162a/09, 168b/13, 192b/01, 194b/01,
198a/13, 209a/15, 219a/13, 222b/11,
223b/11, 249b/07, 273b/03, 329a/11;
(karnı g. “karnı ağrımak, ishal olmak”)
147a/02, 147a/03; (ögünden g.) 250b/11
g.- erdüm 318b/11
g.- eridi 003b/03, 027b/02, 033a/07,
051a/05, 075a/09, 092a/06, 156a/12,
167a/08
g.- eridüm 139b/01
g.- erken 269b/11
g.- erler 087b/02
g.- erse 248a/07; (göñüllerden g.)
084b/11; (hâtırından g.) 106a/05,
g.- ersin 216b/09
g.- medi 282b/06
g.- mek 247a/09

g.- meye 110a/08, (gönlinden g.)
278b/06
g.- mez (boğazumdan g.) 178a/05
g.- mezdi (bağrından g. “boğazından
geçmek, bir şeyler yemek”) 189a/02
g.- mezidi (hâtırından g.) 237b/13
g.- üñ 183a/01
g.- üpdururdu (endâzeden g. “ölçülü
olmak”) 100a/12
2. Çöl, yol, köprü, ırmak gibi bir yerin
içinden, üstünden ya da yakınından
gitmek.
g.- di 042a/07, 042a/09, 084a/11,
084a/14, 218b/05, 226a/10
g.- dük 137a/02, 296a/10
g.- düm 277a/07, 316a/12, 316a/13
g.- e 286b/03
g.- em 042a/03
g.- eriken 067a/06
g.- erken 064b/09
g.- esin 184b/11
g.- gil 218a/15
g.- mege 286a/15, 286b/01
g.- meyince 132a/03, 251b/11
g.- mezdi 137a/02
g.- üp 042a/10
3. Zamanı aşmak, geride bırakmak.
g.- di 049a/05, 057a/05, 079a/02,
138a/15, 138b/01, 198b/10, 201a/08,
218a/12, 218a/13, 219a/11, 222b/11,
241b/09
g.- düginden (g. soñra) 218a/08
g.- e 111b/09
g.- en 025b/10, 047a/04, 168b/11,
172b/03, 234b/10
g.- icked 323a/01
g.- medin 115a/07, 162b/01, 186a/14

g.- miş 004a/06, 173b/12, 306b/07,
315a/02, 319a/07

4. Bir sınırı aşmak.

g.- di 053b/09

5. Bir yerden başka bir yere gitmek.

g.- di 079a/03, 161b/07, 163b/13

g.- medi 182b/07

6. Atlatmak.

g.- düm 131b/03

g.- düñ 134a/05

7. Vazgeçmek, bırakmak.

g.- di 184a/02

g.- e 189b/08

g.- ebile 277b/09

g.- gil 169a/06

g.- mek 132a/06

8. Affetmek.

g.- e 231b/14

g.- mezsen 231b/14

9. Bir yandan girip diğer yandan
çıkılmak.

g.- erse 017a/06

10. Yaşamak, ömür sürmek.

g.- ersin 015a/10, 278a/14

g.- gil 099a/13

g.- ürdüñ 026a/12

11. Bir durumdan diğerine atlamak.

g.- mekdür 255b/10

g.- señ 049a/15

g.- üpdurur 123b/14

geçmiş: -1- [T.] Mazi.

g.+ edür 275a/04

geçür-: -36- [T.] 1. Bir yerden bir yere
geçmesini sağlamak.

g.- di 323a/07

g.- eydüm (ögümden g. “düşünmek,
aklına getirmek”) 316b/06

g.- in 080b/10

g.- meyevüz 068b/06

g.- meye 083b/06

g.- megil 222a/10

2. Belli bir yerde yer almasını sağlamak.

g.- di 007b/09, 162b/07, 217b/09,
296a/14

g.- diler 160a/02

3. Yaşamak.

g.- di 069a/01, 293b/06, 298a/10,

g.- dise 271a/10

g.- düm 237a/01, 239b/12

g.- düñ 026a/05, 330a/04

g.- dük 062b/02

g.- e 211a/04

g.- elüm 322a/04

g.- gil 234b/10

g.- mişsin 017a/13

g.- mişven 133b/02

g.- señ 086b/08

g.- üpdururdı 148a/03

g.- ürsin 076a/02

g.- ürüz 176a/03

4. Saymak, öyle kabul etmek.

g.- e 270b/01

g.- esin 284b/04

g.- gil 125a/15

g.- mezven 156a/03

5. Takmak.

g.- di 158b/09

g.- miş 138b/03

6. Yok saymak, silmek.

g.- ürse 034a/05

gel-: -1026- [T.] 1. (Bir şey veya
kimse) Konuşana göre uzak bir yerden
daha yakın bir yere doğru yol almak, bir
mesafe katedip uzak bir yerden daha

yakın bir yere varmak, birini ziyaret etmek, bir yere uğramak.

g.- di 008a/02, 008a/08,
008b/12,009b/08, 009b/14, 010a/02,
012b/05, 020b/07, 022a/09, 022b/03,
022b/05, 024b/05, 024b/15, 025a/12,
028b/03, 032a/11, 032b/13, 034a/01,
034a/10, 037a/13, 038a/11, 038a/13,
038b/06, 039a/08, 039a/13, 039b/02,
039b/06, 040a/02, 040a/09, 040b/05,
040b/07, 040b/13, 041a/02, 041a/07,
042a/02, 045a/04, 045b/13, 046a/01,
046b/14, 047a/08, 047a/13, 047b/08,
049b/15, 050a/02, 050a/11, 050b/11,
054b/01, 056a/01, 058a/01, 060a/08,
062b/06, 066a/02, 066a/03, 067a/10,
069b/11, 070a/02, 073b/15, 074b/10,
074b/12, 075b/07, 076a/08, 078b/02,
081b/07, 084a/11, 085a/02, 085a/06,
085a/15, 086b/12, 087b/01, 089b/07,
091a/12, 091b/01, 092a/05, 092a/10,
092b/01, 092b/07, 092b/13, 094a/15,
094b/14, 101b/10, 102b/09, 105a/09,
108a/02, 108a/04, 108a/10, 108a/14,
108b/03, 110a/09, 110a/15, 110b/14,
111a/13, 112a/01, 112b/08, 113a/06,
113a/09, 113b/02, 113b/06, 113b/12,
113b/14, 114a/12, 115a/08, 115a/09,
115a/11, 115a/14, 115b/08, 115b/11,
116b/15, 117a/11, 118a/01, 118a/03,
120a/14, 135b/06, 135b/08, 135b/09,
136a/12, 136a/13, 136a/15, 136b/09,
138a/12, 140a/05, 140b/02, 140b/15,
141b/07, 144a/01, 144b/11, 148b/06,
148b/11, 148b/14, 149a/15, 149b/01,
150b/14, 151a/05, 152b/03, 154b/05,
156a/13, 157a/04, 158a/04, 158a/05,

158b/14, 158b/15, 159a/11, 159b/10,
159b/13, 161a/08, 161b/01, 161b/02,
161b/06, 162b/03, 163a/08, 163a/14,
163b/04, 163b/09, 165a/06, 165a/14,
165a/15, 165b/09, 166b/01, 167a/11,
167a/12, 168a/07, 168b/09, 169a/05,
169a/14, 169b/03, 169b/07, 171a/03,
172a/13, 172b/02, 177a/07, 177b/09,
179a/13, 181a/01, 181b/10, 182a/07,
183a/05, 184a/08, 184b/10, 184b/14,
185a/02, 186b/05, 186b/06, 188b/01,
191b/13, 193a/07, 193b/02, 193b/03,
193b/09, 194a/11, 194b/04, 196a/09,
196a/14, 196b/15, 197a/01, 197b/07,
198b/04, 198b/07, 198b/11, 198b/13,
199a/01, 199a/02, 199a/04, 203a/08,
204a/12, 204b/11, 205a/12, 206a/06,
214a/02, 214a/07, 215a/02, 216b/12,
216b/14, 217a/01, 217b/01, 218b/09,
219a/05, 219a/07, 220b/02, 220b/12,
220b/13, 220b/15, 222a/08, 222a/12,
222b/05, 223b/03, 224b/08, 226b/02,
226b/06, 232a/03, 236b/13, 237a/03,
237a/11, 238b/13, 241a/14, 242b/05,
243a/03, 243b/13, 244a/04, 244a/08,
244a/14, 247a/06, 247b/13, 248a/02,
248a/04, 248b/09, 249a/02, 249a/14,
250b/03, 251a/07, 251a/11, 253b/09,
255b/01, 258b/11, 259a/09, 259a/11,
259a/12, 260b/15, 266b/12, 267a/13,
267b/02, 268a/10, 269b/03, 272b/05,
272b/06, 274a/07, 274a/12, 274b/02,
276b/08, 277a/03, 277a/10, 278a/13,
282a/14, 283a/04, 283a/05, 285b/06,
288a/02, 288a/08, 293b/04, 293b/05,
293b/08, 294a/03, 295b/10, 296b/01,
298b/10, 299a/09, 300a/08, 300a/13,

300b/05, 300b/08, 300b/13, 301a/01,
303b/02, 304a/03, 309a/10, 311a/03,
312a/08, 316a/03, 317a/13, 318a/01,
318b/07, 322b/09, 323a/06, 323b/03,
323b/05, 323b/06, 324a/14, 328a/04,
328a/05, 328a/06, 328a/09, 328b/03,
328b/10, 328b/14, 329a/01, 329a/03,
329a/07, 329b/03, 330b/12, 331b/11,
331b/14, 332a/12, 333b/10, 334a/14

g.- di idi 178a/13, 312a/12

g.- diler 019b/04, 019b/05, 019b/08,
022a/15, 031b/14, 033a/13, 033b/04,
034b/11, 046a/01, 049b/13, 057a/08,
059a/01, 065b/15, 069a/05, 070a/14,
079a/04, 084b/01, 091a/01, 100a/01,
106a/07, 106b/02, 111b/05, 112a/09,
112b/12, 115a/01, 134a/05, 137b/05,
139a/01, 140b/14, 143a/02, 158b/12,
161b/08, 178b/15, 179a/12, 182b/07,
192b/07, 199b/03, 204b/10, 206a/07,
206a/15, 228b/15, 237b/09, 242b/08,
258a/08, 263b/07, 267a/05, 272b/06,
291a/15, 307a/14, 323b/14, 331a/02,
331a/04, 331a/15, 333a/13

g.- diler idi 049b/04, 323b/13

g.- dim 103a/11

g.- diyidi 045a/09, 046a/06

g.- dügi 064b/04, 226b/05

g.- dügin 327b/04

g.- dügince 174b/15

g.- dük 022b/10, 032a/03, 147a/09,
182a/10, 324a/02

g.- dük idi 050a/08

g.- düm 015b/09, 033b/08, 045b/01,
049a/01, 062b/06, 071b/12, 090a/01,
105b/12, 110b/03, 133b/12, 137b/09,
151a/08, 187b/06, 187b/09, 193a/15,

208b/14, 214a/03, 219b/04, 243a/10,
258a/09, 268a/12, 269a/08, 277a/08,
278a/08, 285b/09, 296b/12, 296b/15,
297a/07, 297a/10, 297a/14, 300a/10,
300a/13, 320b/08, 321a/06, 321b/09,

g.- dümidi 117a/02

g.- düñ 033b/07, 045b/01, 058a/04,
062b/06, 066a/05, 080b/15, 101a/05,
110a/15, 151a/07, 182a/07, 231a/09,
248a/07, 273a/07

g.- düñüz 013b/03, 014b/15, 050a/10,
258a/12

g.- e 035b/09, 040a/05, 040a/07,
045a/15, 076a/04, 076a/05, 076a/06,
077a/07, 123a/02, 150a/13, 173a/03,
173b/07, 198b/15, 203a/13, 214a/13,
234a/09, 280b/13, 294a/08

g.- eler 217b/08

g.- em 084a/06, 140a/04, 208b/14,
295b/14

g.- en 161a/10

g.- ene 039a/01

g.- enler 296b/08

g.- esin 057b/13, 119a/14

g.- eyidi 144b/10, 205a/07

g.- eyidüñ 062b/08

g.- gil 091b/06, 111a/12, 115a/04,
137a/05, 139b/01, 167b/01, 201b/06,
273b/14

g.- icek 007b/06, 012b/09, 016b/13,
016b/15, 039b/04, 039b/11, 238b/01

g.- ince 040b/07

g.- ip 032b/01

g.- ipdurur 136b/06

g.- ipdururdu 310a/14

g.- ipdururdum 322a/06

g.- ipdür 062a/01

g.- me 288b/03
g.- medi 012a/07, 040a/07, 054b/06,
084a/07, 084a/08, 137b/06, 161a/12,
164b/14, 278a/12, 330b/11
g.- mediler 176a/14
g.- medin 077a/06
g.- medük 219a/08
g.- medüm 048a/07
g.- medüñ 014a/03, 309b/02
g.- mesedüñüz 013b/03
g.- mesün 219a/10, 230a/14
g.- meye 062b/11, 074b/11, 118b/08,
252b/10
g.- meyince 158b/13, 159a/07,
223b/15
g.- mez 044a/07, 205a/06, 219a/07,
330b/10
g.- mezidüm 144a/15
g.- mezse 021a/06, 190b/07
g.- mezsın 317a/14
g.- mezsiz 029b/09
g.- mez misin 331a/14
g.- miş 137b/01, 137b/02, 151a/08,
259a/12, 269a/10
g.- mişdi 133b/13
g.- mişdür 317a/15
g.- se 103b/11, 240a/10
g.- sün 016a/02, 038b/15, 069b/01,
153a/07, 161b/08, 199a/06, 199a/12,
219a/10, 293b/13
g.- sünler 161a/13
g.- üp 068a/07, 146b/13, 295a/01,
308b/02
g.- üpdururdi 082b/13
g.- ür 017b/06, 025a/13, 038b/04,
044a/06, 066a/09, 069a/03, 069b/07,
099b/12, 102b/09, 105b/07, 112a/07,

112a/08, 112a/10, 136a/14, 179b/14,
191b/04, 221a/14, 225a/02, 242b/11,
244a/10, 247b/02, 249b/12, 250a/01,
255a/13, 256a/14, 296a/06, 301a/01
g.- ürdi 048b/10, 082b/14, 144b/01,
150b/14, 139a/14, 161b/15, 247b/12,
296a/02, 321a/10, 323a/12
g.- üridi 014a/02, 057b/06, 067b/01,
103a/14, 108a/13, 166b/05, 176a/05,
179a/13, 189a/08
g.- ürin 019b/01
g.- ürken 101b/11, 153b/06, 225b/06
g.- ürler 019b/13, 019b/14, 020a/02,
020a/06, 020a/14, 021b/12, 024a/09,
057a/02, 102b/11, 111b/03, 137b/01,
200a/03, 316b/08, 326a/04, 330b/09
g.- ürlerdi 040b/01
g.- ürleridi 265b/14
g.- ür misin 296a/08
g.- ürse 077a/03, 164b/04, 166a/02,
241a/08, 253a/07
g.- ürsem 324a/10
g.- ürseñ 137a/13
g.- ürsin 052b/06, 066a/03, 117a/01,
220a/12, 309b/02
g.- ürven 074b/04, 117a/01, 197a/13,
324a/11
2. Geçmek.
g.- üpdür 208a/09
3. Katılmak, girmek.
g. 026a/05, 051a/12, 056a/15, 072b/13,
106b/01, 108b/11, 112a/03, 112b/03,
120a/05, 135a/08, 137a/01, 149b/08,
165a/05, 180a/10, 192b/06, 266a/13,
289a/13, 296b/13, 312a/13, 312b/01,
316b/13
g.- e123b/04

g.- medi 176a/10, 176a/11, 176a/12

g.- mez 029b/08, 029b/11

g.- mezler 176a/12

g.- mezsın 139a/15

g.- mezven 139a/14

g.- miş 198b/12

g.- üñ 008b/05, 028a/10, 059a/01,
099b/12, 183a/01, 198a/13, 250a/12,
260b/08, 329b/10

g.- üp 223a/08

g.- ürdi 139a/14

g.- ür misin 019a/15

4. Bulunduğu yerden ayrılıp istenen yere doğru ilerlemek.

g. 158b/06, 262b/10, 273a/05, 273a/08,
294a/07, 313b/07

g.- di 078a/02

5. Bir kimsenin üzerinde bir durum veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olmak.

g.- di 009a/12

g.- medi 143b/04

6. Varmak, ulaşmak.

g.- di 024b/02, 129a/08; (toğru yola g.)
176a/01

g.- miş 321a/03

7. (Bir hâl bir kimseye) Hakim olmak;
(iyi durumlar için) kaplamak, olumlu etkisini göstermek, (kötü durumlar için) arız olmak anlamını taşır.

g.- di 013a/13, 020a/03, 020a/07,
020a/11, 020b/03, 023b/10, 030b/07,
031b/09, 042a/08, 071b/04, 087a/01,
095b/02, 104a/01, 149a/10, 168b/10,
188b/10, 223b/12, 289a/03, 299b/01,
299b/07, 303b/10; (kendü yolumdan g.
“kendi yüzünden olmak”) 294a/05

g.- düm 038b/02, 303b/12

g.- e 124a/08, 195a/09

g.- iserdür 301a/01

g.- mese 117b/02

g.- mişdür 020a/01, 020a/12

g.- se 064a/05, 240a/08, 240a/09

g.- sün 324b/07; (la^c net g.) 324b/03,
324b/04, 324b/05

g.- ür 146a/07, 195a/10, 301b/07,
307b/12

g.- ürse 099a/11, 277b/07

8. Bir isimle birlikte yardımcı fiil ya da deyim oluşturmak için kullanılır.

g.- di (‘aceb g. “tuhaf karşılamak”) 112a/13; (ağır g. “anlaşılması güç olmak”) 317a/02; (‘aklı g. “ayılmak, kendine gelmek”) 008a/02, 042a/08, 105b/10, 116b/05, 137b/13, 142b/01, 168b/01, 172b/10, 180b/05; (arđırı g. “karşısına çıkmak, önüne gerilmek”) 313b/04; (artuğ g. “üstün olmak”) 162a/12; (artuğlık g.) 108b/05; (cüşa g. “çoşmak, kendinden geçecek duruma gelmek”) 333b/07; (dile g. “evvelce söylemezken söylemeye başlamak”) 017b/08, 272a/10; (dilüne bu söz g.) 104b/12; (duş g.) 089b/09; (eceli g.) 064b/13, 175b/04; (eksüklik g. “kusur, eksik görmek”) 108b/04; (fikre g.) 095b/13; (göñlüme g. “Allah tarafından alınan bir yeteneğin ya da bilginin tekrar hatırlatılması”) 276b/14, 312a/15; (güç g. “bir işin yapılması birine zor gelmek”) 156a/06, 203b/06; (hâl g. “başına bir iş gelmek”) 019b/14; (hâtıruma g. “hatırlamak, aklına gelmek”) 118b/11, 309a/14, 312a/12; (hoş g.) 010a/01, 030a/05, 030b/14, 061b/15, 101b/01,

120b/13, 176b/10, 180a/01, 219b/07, 237a/10, 270a/10; (hâzır g. “hazır olmak”) 224a/14, (hurûşa g. “coşmak”) 267b/01; (ilerü g. “ortaya çıkmak, öne çıkmak, meydana gelmek, zuhur etmek”) 131b/10, 223b/11; (kâtı g. “ağır gelmek”) 051a/10, 084b/07, 219a/15, 259a/07, 312a/12; (kâtırağ g.) 290b/11; (karşu g. “karşılama”) 039b/02, 040a/08, 068b/08, 099b/12, 163b/09, 242b/08, 321a/06; (kendözine g. “aklı başına gelmek, ayılmak”) 010a/11, 035b/02, 075b/14, 077b/14, 080a/03, 104b/11, 203a/05, 272a/13; (kendüye g.) 224b/09; (ölüm g. “eceli gelmek, ölmek”) 276a/04; (renge g. “başka bir hâl almak”) 329a/09; (seyli g.) 122b/02; (söze g.) 066b/07; (ta’ ziyete g. (uşşı g. “kendine gelmek”) 031a/10, 113b/08; (uşşına g.) 223a/02, (uyku g.) 206a/14; (vücûda g.) 249a/01; (yakın g. “yakınlaşmak”) 015a/01, 058b/09, 068b/01, 081b/10, 105b/08, 225a/01, 257a/09, 257a/10, 269a/06; (yola g. “istenilen biçimde davranışı kabullenmek, düzelmek, uslanmak”) 191b/05; (ziyârete g. “birini veya bir yeri görmeye gitmek”) 134b/02, 134b/13

g.- didi (yola g. “düzelmek, uslanmak, doğru yolu bulmak”) 191b/05

g.- diler (rakşa g. “kendinden geçmek, kendini kaybetmek”) 288a/06

g.- diyise (karşu g.) 049a/06

g.- düm (hağkından g. “zor bir işi başarı ile sona erdirmek”) 320b/06; (konuğ g. “bir yere veya birinin evine kısa bir süre kalmak için gelmek”) 277a/09; (yakın g.)

269a/06

g.- düñ (hoş g. “gelene söylenen esenleme sözü”) 135a/06, 151a/09; (yakın g. “yaklaşmak”) 089b/11, 089b/11

g.- düñüz (konuğ g.) 226b/12

g.- e (ağır g.) 072a/11, 226b/05; (‘aklı yérine g. “aklı yerinde olmak”) 154a/06; (elinden g. “yapabilmek”) 195a/08; (geleciye g. “dile gelmek, söylemeğe başlama”) 304b/11; (harekete g. “hareket etmek”) 092b/05; (hâtırıñuza g.) 312a/10, 312a/15; (hîtab g.) 011b/06; (hoş g.) 062b/04; (işüñe gel “çıkarcına, amacına, düşüncesine uygun olmak”) 193a/14, (râst g. “rastlamak”) 011a/07; (şalâha g. “düzelmek”) 229a/08; (uyku g.) 180b/13

g.- ecekdür (başına ne g. “kötü bir duruma uğramak”) 156b/15

g.- eler (harekete g. “raks etmek, harekete geçmek”) 243a/02

g.- eni (elüñden g.) 231a/15, 255a/01

g.- even (kendözüme g.) 127a/14

g.- eyidi (‘aklı g.) 146b/10; g.- eyidi (geñez g. “kolay olmak”) 219b/01; (sözine g. “birinin söylediğini sonunda kabul etmek”) 223a/15

g.- icked (uykusu g.) 215a/05, (yakın g.) 102b/12

g.- ipdururdu (eceli g.) 110b/10

g.- iser degüldür (uşşı g.) 195b/14

g.- medi (hâtırına g.) 277a/02; (hoş g.) 069a/07, 239a/03

g.- medükmiss (ecelü g.) 319b/07

g.- medüm (teferruce g. “eğlenmeye gitmek”) 101a/15

g.- mege 012a/06
g.- mek 047a/09
g.- mek gerek 047a/09
g.- meye (râst g. “denk gelmek”) 006b/12; (diline g. “söylemek”) 063a/04
g.- meyesin (dile g.) 225a/07
g.- meyince (saçalı g. “sakalı çıkmak”) 155a/10
g.- mez (işe g.) 041a/06; (ussı g.) 063a/15; (vücûda g.) 129a/02
g.- mezden (g. öñdin) 023b/11
g.- mezidi (hoş g.) 002b/10
g.- mez misin (inşâfa g.) 190b/01
g.- miş (cân hulûmına g. “ölmek üzere bulunma”) 199a/07
g.- mişdür (tuş g. “rastlamak, karşılaşmak”) 045a/01
g.- se (dileği yerine g. “dileği olmak”) 331b/03; (hışm g. “öfkelenmek”) 223a/13
g.- sün (yerine g.) 288a/12, 334a/12, 333a/04
g.- üpdür (ecelüm g.) 137a/09
g.- ür (harekete g.) 255a/04; (işe g. “İşe yaramak, fayda vermek”) 208a/03, 184b/14; (karşu g.) 048b/02, 048b/13 (karşu g.)
g.- ürdi (südi g. “sütü olmak”) 019a/10
g.- üridi (uşşum g.) 107b/15; (südi g.) 018b/14
g.- ürler (karşu g.) 069a/08
g.- ürleri idi (karşu g.) 199a/10
g.- ürmisse (elinden g.) 331a/09
g.- ürse (elüñüzden g.) 332b/08; (ilerü g. “önce gelmek”) 151a/08; (söz g. “söz söylemek”) 104b/13
g.- ürseñ (yağın g.) 068b/01,

9. Mertebe vermek.

g.- di 043a/10

g.- meye 087b/06

g.- mişdür 054b/03

10. (Koku, ses ve sesle ilgili şeyler için) Duymak, işitmek.

g.- di 047b/10, 049a/13, 056b/09, 080a/08, 080a/10, 112a/10, 119b/01, 119b/06, 120a/03, 142b/04, 164a/11, 182a/06, 262b/08

g.- e 011b/05, 052b/15

g.- mez 057a/05

g.- ür 026a/11, 034a/02, 055b/04, 097b/10, 174a/05, 180a/02, 221a/15

g.- ürdi 333b/03

g.- üridi 031b/09

g.- ür mi 034a/02

11. Getirilmek, gönderilmek.

g.- di 182b/09; (fermân g. “Allah’tan emir, buyruk gönderilmek”) 078b/14, 132a/07; (hâzır g.) 223b/06

g.- düğine 151b/13

g.- ecek 044a/07

g.- ecekdür 044a/06

g.- en 125a/02, 202a/03, 232b/09, 279b/15

g.- ene 086b/07

g.- ıcek 234a/02

g.- medi 161b/11

g.- mez mi 183b/06

g.- mişdür 011b/03

g.- miş 171a/04

g.- ür 183b/03, 283b/03

g.- ürdi 161a/12, 178b/15, 183b/03

g.- ürse 171b/04

g.- ür mi 183b/06

12. Geri dönmek.

g.- di 048a/01, 138b/05, 159a/03, 165b/11, 222a/11, 247b/10, 291a/10, 297b/15, 300a/11, 300b/02, 329a/08

g.- düm 147a/06, 242a/06, 276b/03, 326a/02

g.- em 300b/06

g.- eyidi 193a/05

g.- icked 300a/10

g.- ince 053b/11, 220b/02

g.- irdi 133a/07

13. (Ayet için) İnmek.

g.- di 058b/13,

14. Ortaya çıkmak, baş göstermek, zuhur etmek.

g.- di 138b/08, 154a/09, 289a/07, 297a/12

g.- ecegidi 258a/05

g.- ür 112b/15

15. (Zaman bildiren kelimeler veya zamana bağlı şeylerle) Çatmak, girmek, erişmek, başlamak.

g.- di 140a/06, 143b/06, 191b/06, 221b/11; (vaḳti g.) 057a/01, 058b/11, 086b/09, 140a/03, 194a/12, 309b/15, 325a/04

g.- e 116a/06

g.- icked 310a/03

g.- üpdururdu 081a/08

16. İsalet etmek.

g.- di 286a/13

17. Sığınmak.

g.- düm 096a/05, 096a/06

18. Olmak, -e uğramak.

g.- e 053a/04

g.- eydi 158a/14

g.- eyidi 185a/15,

g.- mekdür 255b/05

g.- mez 010b/06, 029b/11

g.- miş (cân dudagına g.) 033b/11

19. Doğmak, dünyaya gelme.

g.- e 242b/14

g.- medi 064b/13

20. (Bir makamın) Sorumluluğunu vermek.

g.- medi 054b/02

21. Yer almak, bulunmak.

g.- ür 062b/10

geleci: -43- [T.] Söz, laf.

g. 005b/13, 030b/14, 054b/15, 095b/08, 099b/13, 166b/13, 181b/11, 197a/15, 218a/08, 263a/13, 314a/08, 326b/06; (g.

ët- “konuşmak, söyleşmek”) 025a/02, 025a/14, 063b/05, 080b/04; (g. eyle-

“konuşmak, söyleşmek”) 063b/07, 084a/12, 280a/02

g.+ dür 069a/09

g.+ ler 261b/11, 296a/14, 312a/09; (g. eyle-) 204a/15

g.+ leri 096a/07, 187a/15, 308a/15

g.+ lerin 326b/09

g.+ m 137b/11

g.+ sin 223a/03

g.+ sini 327b/05

g.+ ye 304b/11

g.+ yi 009a/05, 023a/02, 027b/03, 077b/13, 093a/12, 099b/09, 123b/13, 144a/14, 155b/05, 193a/04, 244a/03

gelesi: -5- [T.] Gelecek zaman, istikbal, gelecek.

g. 020b/05, 029a/10, 099a/13, 137a/13

g.+ yedür 275a/04

gelin: -1- [T.] Gelin.

g.+ cükdür 211a/07

gelinlik: -1- [T.] Gelin olmak.

g. 052b/05

gemi: -21- [T.] Gemi.

g. 031a/11, 042a/02, 042a/03, 080b/04,
080b/06, 090a/03, 090a/08

g.+ de 134b/10

g.+ den 031a/15

g.+ dür 134b/09

g.+ si 030a/12, 251b/11, 251b/12,
251b/13, 251b/14, 260b/14

g.+ siyile 286b/03

g.+ ye 031a/08, 080b/08, 090a/02,
153b/10

gemici: -6- [T.] Gemi işleten kimse.

g. 031a/09, 031a/14, 080b/09, 080b/11,
153b/13

g.+ ye 031a/14

geñ / geñ: -3- [T.] 1. Geniş.

g. 138b/01; (g. ol-) 151a/11

2. İstek.

g.+ ümile 022a/05

geñsüz: -1- [T.] İstmeden, istemeyerek.

g. 022a/05

genc: -5- [F.] Hazine.

g. (g.-i maħabbet) 126b/04

g.+ e 117b/15, 126b/03

g.+ i 126b/04

geñez: -10- [T.] Kolay.

g. 219a/15; (g. degüldür) 146b/11; (g.
eyle- “kolaylaştırmak”) 060a/03,
085a/14, 174b/05; (g. ol-) 088a/07,
252a/07, 302b/08

g.+ dür 063a/13, 332b/05

geñezlik: -2- [T.] Kolaylık.

g.+ ile 029a/13, 277b/09

ger-: -1- [T.] Kol, bacak, kanat
uzatmak.

g.- diler 100a/01

ger: -1- [F.] Eğer edatı.

g. 118a/08

gerçek: -33- [T.] Doğru, dürüst, hakiki.

g. 055b/12, 084b/03, 097a/15, 151a/04,
171a/14, 183b/04, 202a/08, 275a/12,
279a/04, 299a/03, 299a/06, 303a/01,
306b/09, 311a/12, 311b/01

g.+ dür 219b/12, 324a/08

g.+ idi 153b/11

g.+ imiş 219b/11, 323b/08

g.+ midi 299a/04

g.+ misin 160a/08

g.+ midür 116a/09, 298b/13, 323b/02

g.+ sin 059b/14, 112b/12, 114b/08,
117a/03, 194b/03, 233a/04, 308b/07

g.+ siz 083a/02

gerçeklik: -1- [T.] Doğruluk, hakikat.

g.+ ine 100b/11

gerçi: -7- [F.] Aslına bakılırsa, aslında.

g. 004b/04, 031a/07, 043a/08, 045a/11,
060b/14, 205b/14, 316b/03

gerek: -108- [T.] 1. Lazım.

g. 004b/02, 006b/07, 028b/06, 028b/07,
032a/01, 036a/02, 039a/06, 042a/03,
050a/14, 055b/10, 100b/11, 100b/12,
115b/04, 116b/09, 116b/10, 121b/10,
122b/08, 132a/07, 141b/01, 141b/03,
147a/14, 155b/08, 171a/13, 181b/05,
181b/06, 181b/07, 183b/13, 189b/02,
189b/07, 191b/04, 200a/12, 204b/12,
209a/13, 211b/03, 213b/04, 214a/15,
229a/01, 229a/04, 237a/10, 240b/09,
243a/04, 248b/10, 258b/07, 265a/07,
273b/05, 292b/09, 293a/08, 293a/09,
300a/03, 304b/11, 319a/01, 329b/13, (g.
ol-) 045a/10

g.+ dūr 005a/13, 008b/01, 048b/02,
049a/15, 053a/11, 055a/03, 081a/10,
211b/05, 239a/05, 240b/09, 245b/05,
265a/13, 267a/11, 270a/13, 331b/03

g.+ idūñ 110a/13

g.+ in 047a/14

g.+ mez 018a/15, 036a/01

g.+ se 013b/08, 182b/09, 216b/09,
221a/06, 260b/01

g.+ sin 220b/13

2. Bağlama edatı.

g.+ se 209a/03, 219a/10, 240b/06,
240b/07, 263b/07, 274b/06

3. Şart eki ve isim fiil ekiyle birlikte
gereklilik, ihtimal veya yakın gelecek
zamanı ifade etmek için kullanılır.

g.+ dūr (çıkarsa g.) 237a/09; (edeblerden
artuğ olsa g.) 097a/02; (mūñī^c olmak g.)
060b/04; (olsa g.) 050a/05

g.+ idi 041a/01, 041b/11, 085b/01,
094a/09, 118b/15, 119a/08, 165b/01,
291b/06, 308a/08, 316b/05; (hāşıl olsa
g.) 222a/13; (kalsa g.) 102b/12; (meşğül
olsa g.) 102b/11; (namāz kılmak g.)
165b/02

g.+ ise 260a/15; (almağ g.) 038b/15

gerek-: -29- [T.] Caiz olmak, uygun
düşmek, lazım olmak.

g.- mez 042b/02, 042b/07, 052b/15,
115b/04, 122b/08, 132b/13, 143b/09,
172a/13, 226b/09, 238b/14, 238b/15,
245b/06, 245b/07, 307a/05, 321a/09;
(bırakmak g.) 040b/06; (komağ g.)
040b/09; (tıpmağ g.) 054a/13; (uçmak
g.) 005a/15

g.- mezimiş 269b/07

g.- mezse 164b/13, 263b/07

g.- mez midi 054a/14

g.- se 164b/13, 243b/15, 260a/14,
263b/12, 274b/05, 326a/01

gerekli: -3- [T.] Lazım.

g. (g. ol-) 164b/06, 252b/09

g.+ yidi 297a/03

gèri /gèrü: -195- [T.] Geri.

g. 006a/15, 007b/14, 008b/07, 009b/08,
009b/09, 014b/15, 019b/06, 019b/08,
027a/02, 031b/12, 034a/10, 036b/10,
038a/12, 038b/08, 038b/10, 041b/01,
041b/06, 046b/14, 048b/13, 053a/14,
053b/10, 053b/11, 054b/13, 057a/08,
058a/01, 058a/05, 062b/05, 063a/13,
065a/03, 067b/01, 068b/14, 070b/14,
072a/15, 078a/12, 084a/12, 090b/05,
094a/11, 097a/11, 098b/09, 101b/06,
101b/11, 101b/12, 101b/13, 102b/12,
104a/04, 104b/09, 110a/14, 110b/01,
113b/01, 114a/12, 117b/02, 120b/03,
120a/07, 120a/08, 124b/01, 126a/08,
127b/05, 129b/14, 130a/11, 130a/14,
131a/08, 132b/15, 133a/07, 133a/08,
135b/09, 136a/11, 136b/03, 137b/14,
137b/15, 138b/04, 138b/14, 141b/06,
144a/01, 147a/06, 149b/01, 155a/10,
156a/10, 161a/07, 162a/10, 165a/15,
166b/09, 171a/12, 176a/05, 180b/03,
181b/15, 186b/02, 193a/05, 196b/07,
199a/09, 202a/03, 202a/05, 202b/14,
208b/09, 211a/05, 218b/09, 220b/02,
222a/11, 224b/09, 231a/09, 232a/01,
232b/07, 235b/07, 237b/02, 240a/06,
240a/08, 240b/09, 241a/01, 242a/01,
242a/06, 245b/05, 246a/08, 247b/10,
248a/09, 250b/01, 250b/02, 256b/09,
256b/11, 258b/09, 262b/03, 262b/12,

266a/11, 267b/08, 269a/13, 269a/14,
272b/08, 273a/10, 273a/15, 276b/03,
276b/05, 280b/10, 282a/14, 291b/01,
293b/12, 297a/14, 297b/15, 299a/05,
299b/13, 300a/10, 300a/11, 300b/02,
300b/06, 303b/05, 303b/08, 304a/04,
307b/01, 309a/02, 310b/15, 313b/07,
316a/03, 318a/08, 321a/09, 326a/02,
329a/08; (g. al-) 318a/03; (g. dön-) 015a/02, 038a/12, 049a/04, 089a/04,
095b/09, 102a/02, 102a/03, 101b/10,
102b/09, 103b/15, 104a/09, 110a/09,
110a/11, 114a/12, 122b/04, 134b/13,
138b/04, 175a/09, 175a/11, 176b/05,
200a/04, 219a/08, 219a/09, 226b/01,
249b/11, 250a/01, 269b/06, 273a/08,
283a/06; (g. dur-) 027b/12; (g. al-) 123a/01, 123a/02, 271b/01; (g. vr-) 122a/06, 318a/07, 318a/08

g.+ me 325a/06

germ: -2- [F.] Sıcak.

g. (g. ol- “hararetlenmek, heyecanlanmak”) 021a/07

g.+ idi 208b/03

germ: -1- [F.] Eer (?).

g. 134a/07

getr-: -270- [T.] Getirmek.

g. 007b/02, 038a/07, 078b/03, 078b/04,
104a/07, 119b/12, 123a/12, 159a/09,
182b/12, 224a/07, 230b/14, 237a/01,
247b/08, 290b/11, 298a/15, 312b/01,
322b/15; (mn g. “iman etmek”) 026a/05; (yrine g.) 310a/02

g.- di 009b/07, 015b/09, 017b/06,
038a/07, 038a/10, 041a/08, 045b/15,
050a/03, 050a/13, 053b/09, 059b/01,
059b/02, 069b/08, 073a/03, 080a/01,

091b/06, 092b/15, 093a/08, 093a/13,
103b/03, 106b/06, 115a/02, 140b/01,
144a/06, 147b/01, 153a/01, 168b/01,
177a/12, 178a/02, 180b/05, 188a/01,
196b/05, 202a/03, 207a/05, 214a/14,
217a/03, 226a/15, 243a/14, 245b/04,
246a/15, 246b/01, 247b/09, 247b/15,
250a/03, 250b/04, 260a/08, 269a/12,
269a/13, 274a/04, 289a/11, 297b/07,
311a/03, 318a/03, 321a/13; (mn g.) 026b/07, 192a/05, 192a/13, 251a/07;
(yrine g.) 065a/05, 188b/01, 309a/04

g.- digi 050a/09

g.- diler 007b/08, 019a/07, 059b/04,
111a/08, 112a/13, 127b/05, 153b/06,
154a/01, 154a/04, 156a/10, 158b/13,
161a/05, 161b/09, 177b/01, 178a/13,
178b/01, 179b/02, 182b/13, 205a/15,
214b/09, 235a/04, 250a/14, 250b/02,
257b/15, 306a/03, 309a/11, 320b/05,
322a/09, 324a/06, 331a/02; (irr g. “kabul etmek”) 250b/10; (mn g.) 205b/02; (yrine g.) 257a/13

g.- dilerdi 297b/04

g.- diyidi 143b/12, 144a/05, 149b/02,
161a/08, 197b/07

g.- dgn 318a/06

g.- dk 011a/02, 043b/09, 157b/03

g.- dm 004b/05, 020b/01, 020b/02,
028a/02, 050a/10, 078b/03, 078b/04,
103a/10, 129a/11, 139b/14, 249a/15,
250b/08, 317a/03; (yrine g.) 277a/08,
321a/06

g.- dmidi 320a/15

g.- dn 028a/01, 030a/04, 050a/08,
127b/06, 134a/11, 213b/08, 224a/07,
231a/09, 245b/05; (alvat g.) 047a/04

g.- dūñise 225b/12
g.- e 044b/14, 049b/15, 053b/11,
125b/07, 126b/10, 139a/11, 139a/12,
265a/03, 302b/03, 324b/13, 325a/08;
(şirk g.) 030a/10; (yèrine g.) 171b/05,
279a/01
g.- e idi 106a/03
g.- eler 333b/11
g.- elüm 006b/10; (yèrine g.) 159a/08
g.- em 119a/03, 180a/14, 213b/10,
296b/09, 296b/10, 326a/12; (īmān g.)
035a/11; (yèrine g.) 312a/10, 312a/15
g.- en 047a/08, 243a/15
g.- esin 014b/14, 265a/03; (yèrine g.)
026a/01, 256a/01
g.- eyim 014b/11, 165a/09, 309a/08
g.- eyin 055a/13, 249b/15, 322b/15;
īmān g.) 026b/04; (yèrine g.) 136b/05,
310a/02
g.- gil 091b/09, 112a/11, 117b/06;
(tekbīr g.) 169a/06
g.- ibilevüz 198a/04
g.- ince 053b/12
g.- ivèrdi 074a/14
g.- ivèresin 325b/15
g.- ivèreyim 326a/10
g.- medi 143b/10, 247b/11
g.- medük (yèrine g.) 121b/08
g.- medükdi 075a/09
g.- medüm 134a/11; (yèrine g.)
030b/06, 316a/02
g.- medüñ 039a/09; (şalavāt g.)
047a/05; (yèrine g.) 326a/07
g.- mege 007b/06, 035a/12
g.- megil 129b/14, 222a/09
g.- mek 209b/05; (göze g.
“hatırlamak”) 148a/09; (yèrine g.)

283a/14; (g. bigi) 203b/09
g.- mekden (īmāng.) 026a/07
g.- mekdür 124b/15; (yèrine g.)
294b/04
g.- meye 275a/02
g.- meyedüñ 086b/09
g.- meyeler 123b/04
g.- meyesin (yèrine g.) 263a/03
g.- meyvüz 068b/05
g.- mez 139b/14
g.- mezse (yèrine g.) 319a/07
g.- mezseñ 138a/03
g.- mezsiz (yèrine g.) 077b/01
g.- señ 048a/14
g.- üñ 036b/12, 081a/01, 081a/04,
111a/07, 131a/08, 153b/05, 178b/01,
250b/01, 291b/01; (yèrine g.) 149b/06,
257a/13
g.- üp 007b/04
g.- ür 097b/11, 146b/03, 229b/13,
245b/14, 264a/10, 319b/04; (yèrine g.)
256a/10, 267a/09, 267a/12
g.- ürdi 024a/11, 073b/03, 079b/06
g.- ürdüñ 116b/05
g.- ürlər idi 057b/03, 094a/03,
313a/13; (yèrine g.) 250b/12
g.- ürse 058b/08, 145a/11, 145a/13
g.- ürseñ (yèrine g.) 283b/06
g.- ürsin 183a/10
g.- ürven 133b/03
getürt- -1- [T.] Getirtmek.
g.- ürdi 164b/01
gevde: -4- [T.] Gövde, vücut.
g.+ si 012a/11
g.+ sinde 323a/13
g.+ sine 259b/01
g.+ ye 156b/05

gevür: -23- [A.] Müslüman olmayan kimse.

g. 025b/14, 025b/15, 026a/06, 026a/15, 026b/02, 026b/05, 026b/07, 095b/04, 095b/10, 109a/06, 133b/01, 179b/06, 179b/07, 179b/10, 179b/12, 180b/04, 191b/08, 192b/08

g.+ i 026a/02

g.+ ise 179b/09

g.+ isem 179b/13

gêy: -104- [T.] 1. Giymek, giyinmek.

g. 144b/03, 165a/09

g.- di 009b/13, 013b/11, 067a/05, 101b/10, 133a/09, 152b/06, 161b/06, 201a/08, 241a/13, 291a/10, 291b/01, 320a/06, 328b/01, 328b/07, 328b/13

g.- diyidi 144b/03

g.- düm 130b/06, 144b/04, 323a/15,

g.- düñ 009b/15

g.- ecek 013b/03, 068b/07

g.- em 228b/10, 269a/11

g.- en 021a/08

g.- erdi 066b/15, 215a/02, 298b/03

g.- ersin 266a/12

g.- esin 147a/13, 165a/13, 240b/01, 328a/13

g.- eyidüm 240b/03

g.- eyin 165a/12

g.- gil 013a/08, 013a/13

g.- medi 082b/02, 263a/06

g.- medüm 284a/02

g.- megile 240b/02

g.- mek 017a/07, 145b/02

g.- mekdür 185b/06

g.- meyem 326b/06

g.- mezdi 189a/02, 215a/02, 326a/15

g.- mezidi 240a/15

g.- mezsın 082b/03, 326b/01

g.- mezven 013a/10, 013a/14, 165a/09

g.- miş 026b/14, 092b/01, 138b/02, 198b/06, 263b/15

g.- mişidi 175a/07

g.- sün 240b/06, 240b/07

g.- üp 043a/14, 046a/02, 057b/01, 198a/13

g.- üpdururdu 174b/06, 224b/10

g.- üpdururdum 224b/10

g.- ür 013b/04, 083b/14

g.- ür idi 313a/15

g.- ürdi 009a/03, 009a/06, 023b/03, 040b/04, 046a/01, 077b/11, 079a/03, 106b/04, 238a/14, 240a/15, 284a/02, 296a/13, 311b/03, 313a/14, 318a/03

g.- ürdüm 326b/01

g.- ürler 194a/06

g.- ürse 323b/12

g.- ürseñ 120b/07

g.- ürsin 109b/03, 184a/08, 323a/15

g.- ürven 184a/09

2. Bürünmek.

g.- di 196b/04

3. Takmak, takınmak.

g.- di 067a/02

g.- düm 332b/06

g.- miş 026b/13,

4. Kuşanmak.

g.-üp 019b/04, 251a/01

gey: -9- [T.] 1. Çok, pek çok, gayet.

g. 075b/05, 163a/08, 166a/01, 185b/14, 251b/13

2. İyi, iyice.

g. 113a/14, 114a/10

g. +midür 154a/02

3. Büyük, muhteşem.

g. 262b/13

gëydür-: -3- [T.] Giydirdi.

g.- di 129b/08, 166b/15, 274a/05

gëyesi: -41- [T.] Elbise, giyecek.

g. 009a/04, 027b/12, 077b/11, 083b/15,

140b/11, 185b/06, 196b/05, 196b/06,

326b/01, 328a/13; (g. èt-) 165a/13; (g.

étin-)018b/03; (g. gibi) 204a/06

g.+ ler 109b/02, 175a/06, 238a/14,

296a/13

g.+ leri 066b/13

g.+ m 009b/12, 084a/01, 224b/11

g.+ mi 269b/01

g.+ ñi 238b/01

g.+ si 009a/04, 204a/06, 298b/04,

324b/12

g.+ sin 083b/13, 083b/14, 108b/07,

215a/02, 224b/10, 224b/11, 241a/13,

269b/03, 269b/04, 328a/15

g.+ sinden 156a/15

g.+ yi 269b/04, 269b/06

gëyesilü: -1- [T.] Elbise giymiş kişi.

g. (ağ yüzlü ağ g. kişi) 039b/02

geyik: -17- [T.] Geyik.

g. 066b/06, 066b/07, 066b/10, 223b/04,

320b/11, 320b/13, 320b/14

g.+ cek 223b/03, 223b/06, 320b/10

g.+ i 066b/06, 081b/06, 081b/08,

223b/03

g.+ ler 050b/14, 051a/01

g.+ lerile 051a/01

gëyil: -1- [T.] Giyilmek.

g.- medin 053a/13

gëyür: -4- [T.] Giydirmek.

g.- diler 108b/04, 108b/05

g.- eler 224b/11, 224b/12

gez-: -26- [T.] Gezmek, dolaşmak.

g.- erdi 019a/13, 026b/15, 108a/01,

136b/06, 149a/06, 215b/08, 291a/02,

329b/04

g.- eridi 059a/05, 079b/02, 101a/10

g.- eridüm 090b/02

g.- erken 066a/15, 108a/01, 136b/08,

140b/10

g.- erler 126a/01, 150b/10, 234b/01

g.- erse 126b/01

g.- ersin 065b/10, 149a/07

g.- erven 126a/06

g.- gil 109b/06

g.- mek 111a/09

g.- üp 148b/04

gezdür: -3- [T.] 1. Gezdirmek.

g.- meydi 148b/01

g.- se 268b/12

2. Bir şeyi herkesin alabilmesi için dolaştırmak, sunmak.

g.- ürdi 195b/07

ğidâ / ğızâ: -5- [A.] Yiyecek.

ğ.+ sı 089a/01, 174a/10, 281a/08

ğ.+ sıdur 205b/11

ğıriv: -2- [F.] Bağırarak, feryat.

ğ. 333a/07; (ğ. eyle-) 160a/02

ğurre: -4- [A.] Gurur, kibir.

ğ. (ğ. eyle-) 224a/12; (ğ. ol-) 115b/03,

185b/01, 185b/02

ğurrelik: -1- [A.] Mağrurluk, gurur.

ğ. 213a/07

gibi: -89- [T.] Gibi.

g. (anuñ g.) 038b/05, 163a/05, 204b/14,

215a/11, 274b/05, 300a/06; (atañ g.)

061a/02; (azık g.) 278b/07; (başrī g.)

025a/15; (beklerler g.) 269a/03; (benüm

g.) 002b/09, 005a/06, 146b/14; (boncuğ g.) 091b/09; (bunuñ g.) 006a/07, 056a/12, 068b/08, 083b/14, 087b/04, 087b/06, 104b/13, 112a/14, 120a/06, 143a/15, 151b/3, 177a/11, 207a/04, 228b/03, 276b/08, 294a/12, 309a/13, 312a/12; (dirliki g.) 200a/08; (durur g.) 221b/05; (ebū hafş g.) 215a/03; (edebi g.) 225a/15; (göredurur g.) 141b/11, 185b/11; (ğuşşası g.) 253a/14; (gülür g.) 279a/08; (hasan g.) 022b/11; (hemîşeyidi g.) 023b/12; (hoşnūd oldum g.) 199b/06; (ırmağ g.) 176b/14; (ibrāhīm-i ḥalīl g.) 287a/10; (ister g.) 011b/04; (işī g.) 072b/12; (kaçar g.) 169a/03; (kāfirler g.) 068b/03; (kapısı g.) 130b/02; (kardaşuñ g.) 061a/02; (kıyāmet g.) 035a/07; (kızıl kibrit g.) 005b/10; (lezzeti g.) 056a/11; (mūm g.) 051b/14, 284b/03; (mūsā g.) 010a/03; (mu‘āmelesi g.) 283b/11; (oğrılar g.) 266a/13; (oğluñ g.) 061a/03; (olmamış g.) 023b/12; (red eylemiş g.) 202a/04; (senüñ g.) 061a/11, 094a/05; (su g.) 045a/08; (şunuñ g.) 022b/12, 030a/14, 071b/04, 082b/01, 256a/04, 309b/09, 321b/14; (tağ g.) 260b/10; (tevbesi g.) 082b/01; (uşbunuñ g.) 180a/08, 324a/10; (uykusı g.) 200a/08; (üleşürler g.) 085b/07; (yèdügi g.) 200a/07; (yürür g.) 084a/11; (senüñ g.) 026a/12
g.+ dūr (ayağı g.) 113a/05; (dilkü g.) 210b/11; (meşeli g.) 190a/06; (nenüñ g.) 270a/14; (savaş eylemiş g.) 319a/03; (sevmemek g.) 064a/02
g.+ yidi (bunuñ g.) 038a/04; (giyesi g.) 204a/06

gider-: -35- [T.] Yok etmek, kaldırmak, uzaklaştırmak.

g. 042a/05, 090b/13, 266b/02, 274b/01, 288b/09

g.- di 182a/05, 204a/15, 332a/10

g.- diler 111b/12

g.- düğümüz 143a/10

g.- düñ 065a/02

g.- düñ midi 151a/04

g.- e 010b/10, 174a/04, 203b/04, 234a/12, 329b/04

g.- em 036b/05, 200b/06

g.- gil 218b/15

g.- imezdi 200b/05

g.- mege 167b/14

g.- megil 015b/14

g.- meyince 072a/11

g.- se 054b/11, 115b/05

g.- üñ 111b/11

g.- ür 005a/01, 053a/03, 173a/10, 275b/06, 275b/07, 312b/09

g.- ürlür 332a/08

gile: -1- [F.] Şikayet.

g. (g. eyle-) 030a/03

gilim: -1- [F.] Kilim.

g. 215a/04

giñen-: -1- [T.] Kafa tutmak, çıkışmak (?).

g.- di 153a/08

gir-: -237- [T.] Bir yere girmek.

g. 053b/03, 078a/11, 266a/13, 267b/05

g.- di 008a/03, 008a/04, 016b/01, 017b/03, 026a/02, 031b/11, 033b/07, 034b/08, 034b/10, 036b/13, 039a/03, 041b/03, 041b/04, 041b/08, 048a/03, 048a/05, 049a/06, 049b/11, 050b/01,

050b/13, 053a/15, 053b/10, 059b/15,
067a/11, 073a/10, 078a/10, 079a/03,
084a/10, 084a/14, 085a/11, 091a/06,
092a/08, 093a/13, 101b/11, 104b/10,
112a/01, 115a/13, 130b/07, 133a/09,
136a/10, 138a/15, 142a/14, 148b/12,
150a/02, 152b/05, 153b/10, 154a/11,
157a/05, 163a/12, 167a/15, 179b/11,
186b/07, 188a/08, 188b/05, 190a/06,
190a/07, 197b/04, 201b/05, 203a/04,
208b/15, 209a/04, 214a/11, 215b/03,
215b/15, 216b/13, 225a/05, 225b/07,
237b/11, 241a/14, 241b/09, 248a/10,
249a/02, 251a/08, 259b/01, 267b/07,
268a/15, 269b/02, 291a/08, 291a/11,
301b/06, 310b/01, 323b/05, 324a/08,
325b/09, 329b/06, 331a/08; (ħalvete g.)
008b/11; (i' tikāfa g.) 291b/05
g.- diler 019b/08, 031b/15, 041b/04,
041b/10, 057a/05, 057b/06, 105a/01,
111a/06, 169b/13, 251a/09, 269a/05
g.- diyidi 155b/13, 214a/12
g.- dü 060b/06
g.- dügi 331a/07
g.- dügiçün 136a/10
g.- dük 137a/01, 289a/14
g.- düm 104a/01, 134a/01, 213b/15,
313b/03, 316a/12, 320b/08, 326a/02
g.- düñ 085a/13, 108a/07
g.- e 011a/13, 090b/11, 111b/08,
145b/06, 251a/06, 260a/12, 312b/13
g.- ecegüz 023b/01
g.- eler 259b/15
g.- elüm mi 060b/05
g.- em 214a/01, 280a/06
g.- en 267a/10, 307b/09
g.- esin 140b/08, 184b/12

g.- eyidi 301b/05
g.- eyim 154a/11
g.- eyin 111a/02
g.- gil 086b/05, 109b/04
g.- icek 049a/07, 103b/13
g.- ipdür 118b/01
g.- iser 120a/10
g.- me 050b/04, 077b/13; (қанума g.
“öldürmek”) 299a/11; (rence g. “zahmet
etmek”) 011b/06
g.- medi 036b/14, 073b/11, 073b/12,
078a/02, 101b/09, 133b/15, 144b/02,
319b/10; (ele g. “ele geçmek”) 010a/14
g.- medi idi 318b/08
g.- mege 049b/10, 077b/15, 319b/09
g.- megil 023b/14
g.- mek 083a/05, 104b/04; (ħalvete g.)
285a/02
g.- meğden 122b/14
g.- meñ 310a/06
g.- meseñ 077a/12
g.- meye 021b/02, 189b/11, 281a/11,
330a/14
g.- meyince 189b/11
g.- meyüpdür 267a/09
g.- mez 027b/05, 162a/10, 207b/06
g.- mezse 077b/07, 077b/09, 150b/08,
150b/12, 319a/01
g.- mezsın 142a/15
g.- mezven 083b/01
g.- miş 056a/14, 203a/07, 279b/04
g.- sem 290b/14
g.- señe 077a/12
g.- sün 257b/10
g.- sünler 169b/10
g.- üñ 060b/05
g.- üp 022a/09, 024b/05, 046a/01,

058b/09, 066a/02, 067b/09, 116a/14,
145b/07, 145b/09, 311b/07

g.- üpdür 203a/06

g.- ür 012b/09, 036b/13, 090b/06,
183b/03, 207b/07, 259b/03, 259b/07

g.- ürdi 104b/04, 167b/15, 168a/01,
183b/05, 237b/10

g.- ürdük 193a/06

g.- ürlər 200a/04, 208a/10

g.- ürlər idi 090a/02

g.- ürse 044a/03, 074b/09, 075a/05,
150b/08, 150b/12, 246b/03, 246b/06

g.- ürsem 027b/04

g.- ürseñ 086b/05

g.- ürseñüz 060b/05

g.- ürsin 048b/01

g.- ürven 133b/03, 221a/13

g.- ür misin 258b/06

girde: -12- [F.] Yuvarlak bir çeşit
pide, gözleme.

g. 017b/09, 277a/11, 329b/07

g.+ nüñ 277a/12

g.+ sin 277a/11

g.+ ye 049b/14, 329b/09

g.+ yi 017b/06, 017b/07, 050a/01,
050a/10

g.+ yile 050a/11

giriftār: -4- [F.] Yakalanmış, tutsak.

g. (g. ol-) 016a/13, 041b/13, 061a/05

g.+ van 326b/09

giriş: -2- [T.] Karışmak.

g.- e 302b/07

g.- mek 063a/13

git: -442- [T.] 1. (-den) Bir yerden
ayrılmak, gitmek.

g.- di 016b/01, 022b/06, 024b/06,
025a/04, 025b/05, 025b/11, 030b/15,

033b/04, 036b/08, 039b/05, 040b/05,
048a/03, 048a/06, 057b/14, 058a/06,

065a/09, 066a/14, 066b/10, 067a/10,

084a/12, 092a/15, 105b/04, 110b/05,

135b/08, 135b/15, 136a/11, 139b/02,

143b/14, 158b/15, 176b/11, 178a/15,

184a/10, 188b/02, 193a/04, 193b/06,

194b/08, 196a/11, 198b/10, 199a/03,

201b/07, 217b/01, 220b/04, 223b/04,

238b/06, 242b/07, 244a/01, 247a/06,

249b/05, 249b/07, 253b/09, 262b/12,

267b/06, 268a/01, 269b/03, 270a/06,

272b/08, 273a/11, 276b/12, 291b/06,

293b/03, 293b/05, 294a/02, 296b/14,

299a/11, 300a/11, 300a/13, 300b/08,

308b/05, 311a/02, 311a/08, 316a/07,

317a/11, 318a/01, 320b/11, 323b/14,

323b/15, 326a/13, 328b/03

g.- di idi 193b/03

g.- diler 019b/05, 019b/06, 019b/08,

041b/10, 048a/08, 058a/01, 059a/05,

060a/02, 066a/08, 091a/05, 102a/03,

102b/14, 170a/03, 249b/11, 258b/04,

262b/03, 270a/07,

295b/13, 328b/14, 331a/15, 331b/02,

333a/13

g.- diyidi 067b/14, 069a/14

g.- dügi 226b/05

g.- dügüm 083a/11

g.- dügümde 070a/05

g.- dük 090a/02, 296a/09, 296b/03

g.- düm 016b/11, 187b/09, 246b/03,

276b/02, 297a/09, 318b/11, 321a/01,

321b/04, 326a/01

g.- dümidi 273b/11

g.- düñ 040b/10, 071b/11, 321a/08

g.- e 050b/01, 168b/02, 201a/08, 303b/05

g.- elüm 059a/01, 061a/10, 069b/01,
106b/01, 137a/01, 250b/14, 273a/05,
313b/07

g.- em 201b/09, 226a/09, 300a/10,
301a/01

g.- emezdi 044a/13

g.- emezven 048a/14

g.- en 172b/02, 220b/14, 268a/01

g.- er 020b/05, 066a/09, 179b/14,
216a/10, 273a/10, 307b/13

g.- erdi 038b/08, 042a/01, 050b/13,
081b/01, 082a/07, 136a/01, 140b/02,
140b/03, 144a/08, 145a/06, 150a/01,
166b/12, 195b/07, 204b/11, 206b/12,
224b/14, 230b/06, 244b/06, 250a/05,
269b/15, 274a/01, 294a/01, 304a/08,
311b/02, 320b/02, 326a/09, 329b/13,
330a/02

g.- erdük 197b/02, 308a/02, 321b/05

g.- erdüm 040a/11, 150b/15, 151a/01,
164a/01, 179a/09, 189a/07, 207a/09,
242a/04, 263a/08, 263a/14, 263b/09,
304a/07, 313b/03, 313b/12, 316a/08,
320b/07, 321a/11

g.- eridi 017b/03, 028a/04, 081a/12,
089b/07, 149a/04, 249b/12

g.- eridüm 083a/10, 222b/01

g.- eriken 232b/13

g.- erin 086b/11, 166b/12

g.- erken 048a/06, 057b/09, 066b/14,
068a/04, 068a/11, 102a/03, 134a/02,
164a/01, 226a/06, 270a/15, 272a/03

g.- erler 020a/02, 020a/05, 020a/09,
020a/13, 217b/07, 245b/09

g.- erlerdi 279b/12

g.- erleridi 028b/01, 207a/14, 257b/15,
330b/09, 332a/01

g.- erlerse 042a/11

g.- erseñ 085a/07

g.- ersin 052b/06, 078a/03, 085b/01,
104a/06, 164a/05, 199a/11, 201a/09,
205a/04, 295b/03, 304a/09, 313b/13

g.- ersiz 059a/02, 175a/07

g.- erüz 019a/15, 325b/14

g.- erven 015a/02, 052b/07, 060a/01,
074b/04, 104a/06, 125a/13, 132b/15,
184a/12, 201a/09, 205a/05, 332a/03

g.- esin 294a/08

g.- evüz 168b/04

g.- eyin 076b/13

g.- gil 023a/05, 025b/09, 076b/12,
109b/14

g.- ıcek 007b/14, 252b/03

g.- medi 272a/14, 291a/05

g.- medüm 084a/09

g.- medüñ 331b/02

g.- mege 024b/06, 070b/04

g.- mek 168b/03, 184a/12

g.- mek gerek 029a/12

g.- mekden 322b/05

g.- mekdür 166b/12

g.- mez 298a/03

g.- mezdi 147b/14

g.- mezler 077a/08

g.- mezsın 273a/10

g.- mezven 101b/08, 137a/12,
165a/10, 242a/08

g.- miş 067b/15, 070a/11, 070a/12

g.- se idüñ 078a/03

g.- sem 042a/03, 094a/09

g.- sün 022b/11, 298a/02

g.- üñ 048a/08, 249b/10, 331a/09

g.- üp 222a/06

2. Emir kipinin üçüncü şahsından sonra

geldiğinde bir yerde durmamasını, bulunmamasını istemek.

g. (var g.) 040a/07, 076a/09, 077b/13, 101b/02, 163b/08, 246a/13, 247b/11, 250a/08, 272b/13, 273a/07, 273a/11, 288b/03, 326a/01

3. Yürümek.

g.- di 031a/15, 042a/09, 048a/12, 067a/05, 089a/11, 103b/14, 104a/06, 273a/08, 304a/12

g.- em 304a/12

g.- er 313b/13

g.- erdi 009b/10, 009b/11, 069a/04, 073a/13, 082b/11, 083a/11, 228b/06

g.- erdüm 027b/07, 114a/15, 133b/11, 139b/06

g.- eriken 033b/05

g.- eridi 120b/02, 120b/03, 139a/02, 222b/08, 224b/07

g.- eridüm 028a/07

g.- erken 175a/06, 188a/03, 269b/04, 311a/03

4. Kaybolmak, yok olmak, elden çıkmak.

g.- di 028a/02, 073a/06, 136a/01, 248b/07, 261a/06, 277a/12, 282b/11, 299b/07, 317a/06, 322a/07, 332b/11

g.- düğine 151/b13

g.- e 108a/09, 108b/13, 151/b14, 282a/12

g.- er 044a/02, 216a/08

g.- meyüpdururdu 274a/11

g.- miş 057b/15

g.- mişidi 135a/10, 163b/09

g.- üpdür 079a/10

g.- üpdururdu 222a/07

5. Belli bir amaçla bir yere devam etmek veya bir işle uğraşmak, gitmek.

g.- di 069a/12, 270a/02, 300b/01

g.- diler 295b/06

g.- erem 066a/12

6. Ölmek.

g.- di (dünyâdan g.) 081b/12, 087a/01, 087a/04, 099b/10, 143b/10, 147b/11, 170a/12, 171b/14, 171b/15, 175b/07, 185b/03, 188b/11, 202a/14, 206a/03, 228b/02, 311b/12, 320a/07

g.- diyidi 154b/01

g.- e 227a/11

g.- er 162b/01

g.- ıcek 087a/05, 325b/07

g.- meydi 029a/12

g.- mişimiş 188b/15

g.- üpdururdu 177b/07, 177b/10

7. Zarara görmek, bozulmak.

g.- di 192a/15

8. Geçmek.

g.- di 310b/13

9. Belli bir yol takip etmek.

g.- düm 129a/08

10. Bir isimle birlikte yardımcı fiil olarak kullanılır.

g.- di (‘aklı g. “şaşırmak, korkmak, bilincini kaybetmek”) 008a/07, 031a/10, 042a/07, 077b/13, 105b/10, 116b/04, 142b/01, 168a/14, 172b/10, 224b/08; (ıraq g. “uzaklaşmak”) 013a/09; (işine g. “kendi işiyle ilgilenmek”) 291b/03, 300b/12, 301a/15; (kendözinden g. “kendini kaybetmek”) 150b/05; (uşşı g. “şaşırmak, korkmak, bilincini kaybetmek”) 075b/13, 113b/07, 137b/13, 177a/05, 180b/05, 180b/06

g.- e (fesâda g. “bozulmak”) 229a/08

g.- er (uşşuñ g. “başı dönmek, bayılmak”) 035b/02, 035b/05

g.- erdi (‘aklı g.) 043a/06; (uşşı g.)
035b/01, 035b/04, 107b/15

g.- eridi (sefere g.) 184b/05

g.- erseñ (ıraq g. “uzaklaşmak”) 068b/01

g.- ıcek (‘akıl g.) 173a/11

g.- miş (‘aklı g.) 191b/10

11. Yol almak, yolda ilerlemek.

g.- erdi 205a/03, 283a/03

g.- eridi 066b/01, 086b/15

givür-: -6- [T.] Koymak, sokmak,
yerleştirmek.

g.- di 027a/01, 087a/10, 149a/01

g.- e 026b/03, 264a/07

g.- üñ 036b/12

gizle-: -18- [T.] Saklamak.

g.- di 153b/13, 185a/11, 185a/12,
185a/13, 194b/05, 274a/02

g.- di idi 050a/06

g.- diler 148b/10

g.- düğüñi 078a/07

g.- dümidi 214a/14

g.- düñ 216a/02

g.- meye 115b/04

g.- ñ 153b/11, 331a/13

g.- r 194b/06

g.- rdi 011a/15

g.- yeyin 057b/08

gizlen-: -6- [T.] Saklanmak.

g.- di 041b/03

g.- düm 267b/12

g.- düñ 267b/09

g.- em 077a/01

g.- gil 076b/15, 238b/06

gizlü: -18- [T.] Açıkça bilinmeyen,
görülmeyen.

g. 011a/03, 011a/14, 012a/14, 017b/13,
090b/12, 100b/01, 219b/14, 221b/01,

221b/02, 292a/03; (g. ıal-) 002b/03; (g.
ol-) 062a/05, 229a/14, 229a/15

g.+ dür 011b/02, 279a/02

g.+ yi 071a/12, 077a/01

göbeli: -1- [T.] Babası belli olmayan
çocuk.

g. 154a/15

göç-: -1- [T.] Yurt değiştirmek.

g.- er 044a/02

gögüs: -5- [T.] Göğüs.

g.+ in 018b/13, 169b/09

g.+ inde 215a/12

g.+ ine 061b/06

g.+ üñüze 301b/05

gök: -40- [T.] Sema, gökyüzü.

g. 107b/04, 110a/02, 126b/02, 239b/12;
(g. ét-) 164a/12

g.+ de 132a/15, 259b/11

g.+ degi 047b/06

g.+ degiler 119b/15

g.+ degilerden 120a/01

g.+ den 022b/07, 064b/15, 070b/06,
078b/10, 110a/03, 111b/05, 170a/12,
183a/12, 183a/15, 192a/12, 199a/11,
262b/01, 296b/02; (g. yaña) 296b/02

g.+ den mi 183a/14

g.+ e 025a/06, 090b/10, 105a/08,
127b/05, 134b/05, 136b/02, 168a/13,
189a/03, 238a/04262b/03, 279b/15,
333b/02

g.+ i 164a/12, 258a/15, 310b/07

gökcek: -22- [T.] Güzel, sevimli.

g. 036a/04, 039b/10, 061a/05, 082a/09,
082a/12, 125a/15, 140b/02, 147a/05,
171b/13, 175a/06, 176b/03, 180a/06,
185a/15, 205b/07, 216b/05, 248a/12,
248a/12, 272a/10, 312a/08, 318a/09; (g.

ol-) 185b/01

gökceklük: -2- [T.] Güzellik.

g.+ i 172b/03

g.+ üm 172b/04

gökyüzi: -1- [T.] Sema, gök.

g.+ nde 234b/09

gölge: -10- [T.] 1. Gölge.

g. (g. ol-) 100a/02

g.+ sinde 032b/01, 154b/03, 154b/04,
307a/02

g.+ sini 104b/01, 307a/01

g.+ ye 168b/06, 168b/07

2. Koruma, himaye.

g.+ si 004a/12

3. Temsilci.

g.+ sidür 064a/08

göm-: -1- [T.] Gömmek.

g.- ekodılar 092b/07

gömelte: -2- [T.] Çalı çırpı veya taştan
yapılmış kulübe.

g.+ si 297b/14, 297b/15

gönder-: -1- [T.] Yollamak.

g.- di 007b/14

göndür-: -5- [T.] Göndermek.

g.- di 150b/06, 226b/06, 290a/05

g.- meydi 061b/14

g.- mez 062a/02

gönül-: -3- [T.] Yönelmek, yüzünü
döndürmek.

g.- di 069b/02, 310b/04

g.- e 278b/07

gönlek: -21- [T.] Gömlek.

g. 023b/03, 046a/01, 046a/02, 174b/06,
189a/02, 224b/01, 263a/04, 263a/05,
284a/01, 326b/06; (g. bigi) 174b/06

g.+ den (g. artuk) 326a/15

g.+ i 036b/14, 036b/15, 284a/03, 294a/07

g.+ in 039a/02, 086b/12

g.+ ini 294a/06

g.+ üm 224b/01

g.+ üñ 326b/04

gönleklü: -3- [T.] Gömleklü.

g. 036b/15, 326b/05

g.+ yile 036b/15

gönül: -423- [T.] Yürek.

g. 005b/10, 021a/12, 024a/03,

041b/01, 042a/12, 044b/05, 044b/13,

063a/02, 075b/11, 097a/11, 097b/02,

100b/13, 105b/15, 106a/02, 117a/13,

117a/14, 123a/09, 124b/05, 124b/06,

151/b6, 173a/02, 185b/08, 196b/07,

199b/15, 200a/03, 200a/05, 202a/10,

203b/03, 207b/10, 208b/02, 227b/04,

229b/05, 237b/11, 239b/15, 240a/01,

240b/05, 244b/11, 252b/13, 252b/14,

252b/15, 253a/01, 253a/02, 255a/06,

260a/08, 271a/14, 274b/13, 278b/11,

278b/13, 279a/05, 281a/06, 281b/15,

291a/06, 291b/15, 292a/03, 302b/15,

307b/11, 330b/02

g.+ de 061b/09, 205b/05, 252a/05,

043a/05

g.+ dedür 304a/09, 304b/14

g.+ den 061b/10, 072a/11, 190a/12,

275a/13, 279a/03, 284b/05, 312b/09

g.+ dür 086a/15, 097b/10, 235a/13

g.+ e 122a/15, 190a/13, 232b/05,

255a/04

g.+ i 004a/04, 018a/05, 018a/06,

030b/04, 031b/11, 033a/05, 034a/07,

036a/01, 039a/13, 039a/15, 047b/07,

051b/01, 063a/04, 064a/10, 065b/14,

074a/04, 089b/06, 096a/11, 109a/07,

121b/07, 125a/08, 126a/08, 126b/03,

147b/09, 152a/03, 157b/07, 173a/12,
173a/13, 174a/09, 174a/15, 190b/08,
194a/15, 198b/04, 206b/12, 212a/04,
213b/12, 220b/06, 222b/13, 227b/10,
234a/09, 237a/12, 252a/04, 252a/12,
253a/12, 254b/06, 257a/05, 257a/06,
260a/11, 264b/12, 264b/14, 273a/14,
274b/04, 281a/09, 283b/02, 283b/03,
283b/04, 284b/08, 284b/09, 286a/02,
289b/01, 289b/08, 298a/01, 302b/03,
304b/07, 304b/08, 305a/05, 311b/06,
316a/02, 319a/01, 324b/12; (g. bigi)
253a/13; (g. kapıl- “aşık olmak”)
291a/04; (g. ol- “razı olmak”) 036a/06
g.+ idür 042b/05, 209b/02
g.+ ile 018a/08, 121b/06, 205b/12; (g. ol-
) 018a/08
g.+ iledür 281b/04
g.+ in 072a/07, 080a/05, 139a/11,
232b/09, 291a/08, 312b/07, 319a/02,
319a/08
g.+ inde 006a/06, 018a/09, 024b/08,
046b/07, 058a/03, 086b/02, 097a/13,
122a/03, 124a/11, 173b/01, 174a/13,
202a/13, 203b/15, 218b/03, 248b/06,
254a/08, 256a/04, 264b/08, 265a/05,
276a/11, 284a/07, 284b/11, 299a/05,
305b/13, 308b/15, 312b/10, 314a/09,
322b/02, 322b/03
g.+ indedür 119b/14
g.+ inden 018a/09, 063b/12, 072b/01,
091b/04, 092a/14, 098a/08, 115b/14,
173a/13, 173a/14, 174a/04, 174a/05,
179a/09, 189b/09, 202a/09, 202a/14,
203b/04, 265a/01, 275a/12, 278b/06,
294a/06, 298b/14, 299a/12; (g. geç-
“düşünmek, bir şey yapmayı istemek”)

298b/12
g.+ ine 006a/04, 007a/05, 115b/09,
117b/04, 229a/05, 234a/03, 234b/03,
252b/11, 252b/12, 274a/06, 301b/07,
302b/03, 307b/12, 330a/12, 330a/14
g.+ ini 003b/11, 036a/05, 054a/03,
103a/03, 127a/04, 145b/03, 207b/08,
221b/04, 232a/10, 232a/11, 232a/12,
235a/15, 235b/01, 235b/07, 255b/03,
280b/04, 283a/15, 284b/14, 315a/07
g.+ inüñ 006b/03, 232b/06, 257a/05
g.+ iyile 063b/11, 203a/12, 238b/15,
257a/05, 264b/15
g.+ ler 133a/01, 233b/15, 236a/06,
287a/06, 313a/07, 318a/12, 319b/02
g.+ lerde 043b/07, 202b/09, 209b/08,
295a/05, 308b/01, 318b/01
g.+ leredür 119b/15
g.+ lerden 084b/11
g.+ lere 229a/04, 229a/05, 240b/08,
307b/06
g.+ leri 063b/04, 076a/11, 230a/09,
232b/04, 234a/01, 264a/06, 330b/01
g.+ lerile 281b/09
g.+ lerinde 311a/12, 318b/01
g.+ lerinden 036b/04
g.+ lerine 260a/06
g.+ lerüñ 234b/11, 281a/04
g.+ üm 005b/09, 008a/09, 010a/13,
020a/14, 043a/08, 060a/07, 066a/13,
074a/14, , 104b/02, 129b/03, 129b/10,
130b/09, 164b/08, 167a/13, 174b/06,
187a/11, 207a/10, 224a/06, 229a/03,
238b/04, 246b/11, 266b/09, 271b/15,
272a/01, 273b/10, 273b/15, 274a/13,
279b/08, 285b/06, 297a/07, 313b/09,
317b/06, 319b/07, 321a/14, 325b/15; (g.

düş-)088b/03

g.+ ümde 114a/07, 245a/05, 317a/06

g.+ ümdegi 129b/07

g.+ ümden 043a/09, 130b/08, 197b/02,
223b/05, 290b/13, 294a/09, 317a/01

g.+ üme 005a/07, 016a/02, 071b/10,
083a/11, 106a/01, 240b/03, 244a/15,
273b/08, 276b/14, 278a/12, 312a/15; (g.
düş- "aklına gelmek") 279b/07

g.+ ümi 047b/12, 048a/13, 121b/05,
127b/05, 238b/03, 242a/01, 246b/14,
291a/07, 318b/05, 326b/07, 326b/08

g.+ ümüz 021b/06

g.+ ümüzden 068b/06

g.+ ümüzi 022a/02

g.+ üñ 004a/07, 021a/09, 029b/14,
054b/14, 105b/12, 144a/02, 173b/05,
179a/10, 188a/14, 198b/15, 245b/02,
251b/03, 264b/10, 286a/05, 286a/06,
303a/03, 303a/04, 304a/02

g.+ üñde 004b/12, 114a/08, 116a/04,
140b/08

g.+ üñdedür 262b/09

g.+ üñden 042a/05, 054a/01, 222a/10,
248a/06, 274b/01, 316a/04

g.+ üñe 052a/07, 190a/11, 196b/06,
242a/03, 304a/03

g.+ üñi 072b/04, 117a/11, 185a/06,
213b/13, 242a/02, 286a/07, 288b/06

g.+ üñüz 021b/07, 021b/08, 058b/12

g.+ üñüze 046a/15

göñüllü: -5- [T.] Gönüle sahip olan.

g. (‘azrā’îl g.) 128a/14, (ibrâhîm ve mūsâ
ve ‘îsâ ve muḥammed g.) 128a/15; (alçaḡ
g. ol-) 063b/03; 146a/02; (yavuz g.)
010b/10

g.+ dür (cebrâ’îl g.) 128a/13

göñülsüz: -1- [T.] Gönlü olmayan.

g. 179a/10

gör-: -992- [T.] 1. Görmek,
bakmak.

g. 038a/15, 173b/06, 183b/05, 223a/12,
278a/09, 300b/03

g.- di 009a/05, 012a/05, 013a/03,
013b/04, 013b/06, 017a/11, 017b/03,
017b/05, 019a/05, 019b/02, 024b/13,
024b/14, 025b/05, 025b/12, 026a/03,
026b/02, 026b/13, 027a/06, 030a/15,
030b/10, 031a/01, 031a/14, 035a/09,

036b/08, 036b/11, 038a/13, 038a/15,
040a/08, 040b/05, 045a/04, 045b/09,
046a/04, 046b/15, 047b/10, 047b/15,

048b/01, 048b/07, 048b/13, 048b/14,
049b/02, 051a/01, 051a/10, 055a/10,
057a/06, 057b/10, 057b/14, 058a/02,
058a/15, 067a/07, 067b/06, 067b/07,
067b/15, 068a/11, 068a/13, 069b/03,

069b/06, 070a/07, 073a/13, 075a/12,
079b/15, 085a/11, 087a/06, 087a/09,
087a/12, 089a/02, 089a/04, 089b/03,

092b/06, 092b/09, 093b/12, 094b/07,
095b/11, 101b/05, 102b/05, 102b/06,

102b/10, 102b/13, 103a/12, 103a/15,
103b/01, 107a/06, 109a/06, 112b/02,

113a/14, 113a/15, 113b/14, 115a/14,
115b/07, 115b/10, 116b/07, 130a/07,

131b/09, 134a/04, 134a/09, 135b/06,
137a/15, 138a/15, 138b/01, 138b/03,

138b/05, 138b/09, 138b/10, 139a/02,
139a/06, 140a/12, 140b/10, 143a/13,

144a/08, 144b/11, 147b/02, 147b/05,
147b/08, 148a/12, 149a/01, 149a/06,

152b/06, 152b/10, 155b/13, 155b/14,
159a/04, 160b/05, 163b/11, 165a/06,

165a/15, 165b/05, 167b/08, 168a/15,
168b/05, 168b/09, 169b/07, 170a/14,
174b/08, 175b/07, 176b/07, 177a/10,
177b/08, 179b/10, 180a/03, 180a/12,
184b/03, 188a/08, 188b/01, 192a/11,
194b/01, 194b/04, 199a/01, 199a/06,
199a/10, 202a/15, 203a/08, 204b/05,
205b/04, 206b/13, 206b/15, 209b/06,
213b/13, 215a/07, 215b/15, 217a/02,
217a/14, 217b/03, 218a/06, 218b/06,
219a/07, 220b/07, 220b/15, 223a/02,
226a/07, 230b/06, 230b/09, 232b/14,
236b/13, 238b/13, 240b/12, 243a/13,
243b/11, 244a/04, 244a/08, 245b/08,
245b/15, 248b/02, 248b/08, 249a/07,
249a/11, 249b/11, 249b/15, 250a/01,
251a/03, 251a/08, 258a/07, 258b/04,
259a/06, 261a/03, 263a/01, 266b/01,
266b/12, 269b/11, 269b/15, 272a/04,
272a/06, 273a/03, 274a/03, 283a/05,
288a/14, 289b/07, 293b/04, 294b/15,
295b/05, 297b/15, 298a/04, 298b/06,
298b/10, 299a/10, 299b/04, 300a/11,
300b/08, 301a/01, 305b/15, 310a/06,
310b/04, 311a/08, 316a/03, 323a/12,
329b/03, 332a/08; (düş g.) 025b/11,
082a/10, 138b/15, 144b/08, 156b/06,
162a/12, 231a/14, 245b/13, 290a/01;
(‘özrin g. “adet olmak”) 049b/07
g.- diler 003a/15, 009a/03, 012b/12,
013b/01, 032a/02, 034b/11, 043a/13,
045a/07, 053b/05, 057a/05, 059a/12,
074b/15, 081a/15, 081b/06, 089a/15,
090a/08, 091a/01, 099b/11, 099b/13,
100a/04, 104a/14, 105a/01, 111b/11,
112a/07, 134b/11, 142a/03, 147a/01,
147b/14, 161a/01, 161b/08, 163a/15,

163b/13, 169b/06, 178b/15, 188b/14,
195b/07, 195b/11, 199a/01, 201a/13,
203a/07, 205a/14, 206b/13, 208a/06,
222b/15, 248b/15, 257a/07, 267b/14,
269a/10, 279b/03, 329a/12, 331a/15,
333a/13
g.- di idi 169a/08, 297b/11
g.- digi 007b/08
g.- di mi 012a/04
g.- dügi 154a/01, 199a/08
g.- dügidür 126b/01
g.- dügin 294b/10
g.- dügini 097a/08
g.- dügüm 168a/09, 192a/12
g.- dügümü 241a/03
g.- dügümüz 143a/09
g.- dügün 102b/07, 134a/03, 219b/12,
241a/04, 332a/01
g.- dügün 094b/14
g.- dük 014a/04, 147a/08, 182a/10
g.- dükleriçün 055b/14
g.- düler 060a/13
g.- düm 008a/03, 010a/13, 010a/14,
016b/03, 024a/05, 024b/15, 036b/09,
041b/04, 043a/09, 044b/01, 052b/11,
056a/09, 056a/13, 071b/06, 071b/08,
071b/09, 075a/01, 078b/10, 079a/02,
083b/02, 083b/13, 084a/10, 085b/12,
086a/01, 088a/06, 089b/08, 089b/10,
090a/01, 090b/08, 091a/03, 093b/02,
094a/03, 094a/04, 094a/10, 103a/11,
111a/14, 112b/09, 112b/11, 114b/04,
114b/05, 118b/04, 119b/10, 120a/08,
128a/04, 128a/06, 128b/11, 128b/12,
129a/10, 130a/02, 130a/05, 131b/02,
131b/07, 131b/12, 131b/13, 132a/05,
133b/13, 134a/01, 134b/05, 134b/08,

137a/07, 137b/12, 140b/04, 147a/06,
151a/10, 157a/04, 157a/07, 157a/15,
158b/05, 158b/09, 162b/05, 164a/02,
164a/10, 166b/11, 167b/12, 171a/03,
172a/12, 172b/01, 177a/02, 189a/13,
195b/12, 196b/14, 197a/01, 197a/04,
201b/02, 201b/08, 205a/02, 206b/05,
214a/09, 219b/05, 224b/09, 232a/01,
241a/04, 243a/08, 244a/14, 244a/15,
245a/03, 246a/04, 246a/11, 246b/12,
262b/01, 262b/04, 262b/07, 263a/15,
263b/15, 268a/09, 268b/08, 269a/12,
270a/09, 271b/14, 276b/08, 277a/10,
290b/15, 293b/11, 297a/13, 308a/03,
309b/01, 309b/04, 309b/07, 311a/14,
313b/12, 316a/08, 316a/09, 316a/14,
316b/07, 316b/08, 318a/10, 318a/13,
318b/03, 318b/12, 320a/14, 320b/09,
320b/10, 320b/11, 320b/12, 321a/02,
321a/13, 321b/13, 322a/13, 322a/15,
322b/04, 323a/05, 323a/07, 323a/11,
324b/10, 326a/02, 326b/02, 334a/08;
(düş g.) 133b/11; (hoş g. “ anlayışla
karşılama, kusur saymamak”) 075a/09;
(lâyık g. “yakiştirmek, uygun görmek”) 119a/06
g.- dümidi 025b/10
g.- dümise 130a/02
g.- dün 025b/10, 093b/01, 113b/08,
130a/01, 139b/05, 204a/04, 204b/07,
211b/15, 212a/01, 212a/02, 212a/03,
215a/10, 225b/01, 297a/08, 297a/10,
297a/14
g.- dünüdi 134a/03
g.- dünüz 014a/04
g.- dünüzse 014a/05
g.- dünüz mi 014a/04, 102b/15, 250b/08

g.- dün mi 010a/11, 015b/02, 041b/03
g.- e 010b/03, 069b/03, 082b/09,
098a/05, 102a/07, 102a/13, 107a/05,
116a/07, 123a/05, 123a/10, 128b/03,
135a/12, 143b/11, 165b/08, 189a/15,
192a/07, 197b/11, 203b/11, 205a/01,
238b/15, 290a/14, 292a/03, 298b/01
g.- ecek 164a/13, 301b/02
g.- eceksin 016a/14
g.- ecekven 016a/15
g.- edurur 077a/02, 140b/12, 141b/12,
280a/04; (g. gibi) 141b/11, 185b/10
g.- edururdu 080b/14, 116a/01
g.- edururken 077a/02
g.- eler 012a/10, 013b/01, 069a/09,
109b/07, 114b/09, 131a/01, 131a/04,
211b/05
g.- elüm 09a/05, 137a/06, 180a/10
g.- em 005a/12, 010a/05, 016b/03,
036b/13, 090b/07, 131b/15, 137b/08,
140b/06, 209a/01, 215a/11, 244a/14
g.- emedüm 317a/12
g.- emez 311b/01
g.- emezdi 298b/01
g.- e miyüz 012a/09
g.- en 011b/11, 201a/04
g.- enlerden 015b/03
g.- esin 024b/12, 053b/02, 053b/03,
056b/10, 088a/14, 088b/09, 106a/15,
109b/14, 110a/06, 149b/13, 185a/01,
198b/15, 311a/13, 331b/12, 331b/12,
331b/13
g.- esiñiçün 024a/08
g.- esiz 022a/12
g.- even 131a/02, 257a/09
g.- evüz 165b/14
g.- eydünüz 028a/13, 192a/12

g.- eyidi 031b/06
g.- eyidüñ 003b/06
g.- eyim 010a/03, 017a/10, 027a/13,
259b/03, 259b/05, 259b/07, 322a/02
g.- eyin 072b/09
g.- gil 013a/06, 034a/09, 036a/10,
106a/12
g.- ıcek 015a/07, 021a/12, 024b/06,
038b/09, 038b/11, 051a/01, 055b/02,
057b/11, 058a/04, 059b/02, 059b/11,
066a/11, 068b/15, 069b/07, 072b/12,
093a/11, 102a/04, 131a/04, 138a/09,
161b/09, 165b/12, 176a/15, 207a/05,
217b/01, 224b/08, 229b/04, 248a/14,
263a/15, 273b/11
g.- ince 010b/01
g.- medi 012a/05, 015a/04, 113a/13,
130b/01, 167a/11
g.- mediler 041b/05, 041b/14
g.- medileridi 050b/08
g.- medin 064a/11, 146b/03, 153a/11,
320b/08
g.- medüm 014a/14, 015b/02, 045b/02,
117a/03, 117b/13, 140b/04, 155a/13,
297a/08,; (lâyık g.) 002b/09
g.- medüñ 011b/07
g.- medüñüzse 041b/09
g.- medüñ mi 101a/15
g.- mege 014a/03, 088a/05, 088b/13,
107a/05, 132a/05, 265b/14, 283a/08,
321b/13 g.- megi 011b/10, 276a/03
g.- megiçün 189a/15
g.- megile 010b/05, 209b/15
g.- megini 276a/04
g.- mek 011b/12, 011b/13, 037b/06,
106a/15, 123a/15, 153a/10, 220b/13,
238b/15, 248a/13, 257a/04

g.- mekden 221b/08; (kendözin g.
“kendini beğenme”) 274b/02
g.- mekligi 128b/13, 252b/03
g.- meklik (kendözin g.) 229b/13
g.- mek gerek 123a/15
g.- mesün 051a/09, 274a/02
g.- meye 012a/10, 076b/15, 082b/10,
126a/09, 216a/07, 249b/09, 250a/15,
250b/05, 257a/08, 294b/10
g.- meyedi 117a/10
g.- meyesin 010a/04
g.- meyeven 169b/08
g.- meyeyim 060b/06
g.- meyince 021a/03, 195b/14, 257b/12
g.- meyiser midür 011b/10
g.- meyüpdururıdı 042b/10
g.- mez 089a/04, 117a/04, 149b/03,
167a/13, 216a/06, 247a/07; (g.- ol-)
103a/07
g.- mezidi 285b/04
g.- mezidüñ 204b/06
g.- mezisen 141b/11
g.- mezligi 252b/04
g.- mezsın 011b/07, 165b/11
g.- mezüz 062a/05
g.- mez misiz 122b/13
g.- miş (hâyız g. “ay başı olmak”)
103b/12
g.- miş 131a/05, 139a/08
g.- mişdür 127b/02
g.- mişidi 142a/11, 162b/15204a/03,
215a/01, 217a/11259a/04, 276a/14,
283b/13
g.- mişlerdür 123b/13
g.- mişven 127b/02
g.- se 028a/09, 206b/08, 209a/10
g.- sem 221b/07

g.- sün 063b/13, 205a/01
g.- üñ 012a/12, 022a/12, 111b/10,
159a/14, 203a/05, 250a/13, 267a/04
g.- üp 021a/11, 030b/03, 106a/13,
160b/14
g.- üpdururdu 065a/15, 148a/06, 236b/04
g.- ür 003b/13, 011b/10, 011b/11,
011b/12, 090b/14, 097a/08, 100b/13,
106a/13, 126a/01, 128a/02, 149b/03,
210b/03, 216a/05, 254a/03
g.- ür idi 322a/12
g.- ürdi 023b/04, 082b/06, 082b/08,
113b/04, 132a/04, 187a/09, 248a/12
g.- ürdüm 202b/03
g.- ürem 024a/12
g.- ürlər 005b/03
g.- ürlər di 040a/14
g.- ürlər di 040a/14
g.- ürligindən 252b/04
g.- ürse 108b/14, 108b/15, 127a/01
g.- ürsem 037b/02, 075a/08
g.- ürsin 068b/12, 106a/14, 144a/02,
221a/05, 332a/14; (revā g.) 155b/10,
155b/11
g.- ürdüm 273a/02
g.- ürüz 026a/09, 054a/06, 111b/03
g.- ürven 037b/03, 100b/06, 126b/08,
129b/10, 133a/15, 171a/12, 196b/12,
197a/13
g.- ür misin 143b/07, 313b/15
2. Bilmek.
g. 042a/06
g.- elüm (eylük g. “maddi, manevi
yardım görmek”) 253a/10
g.- medüm 127b/10, 128b/14
g.- meyeler 216a/05
3. Anlamak.

g.- di 022b/05, 050a/04, 072b/10,
113a/11, 129b/07, 155b/05, 184a/10,
188b/05, 188b/07, 193b/04, 218b/07,
241b/05, 270a/10, 313b/06
g.- diler 014a/15, 072b/15
g.- düm 107b/13, 297a/03
g.- eler 034b/11
g.- elüm 072b/14, 141b/08, 260b/08
g.- eyin 042b/02, 103a/02, 166a/14,
323b/02
4. Karşılaşmak, rastlaşmak.
g.- di 053a/05, 053a/07, 064a/14,
065a/06, 070a/15, 072a/03, 102a/03,
105b/07, 120b/09, 137a/08, 155b/01,
197b/12, 274a/02
g.- dügi 030b/08, 091b/11, 168b/08
g.- dügüm 318a/10, 318a/14, 322a/07
g.- dügüñ 015a/13
g.- dük 068b/07
g.- dükleri 022b/13, 248b/07
g.- düm 005b/14, 015a/06, 027b/10,
028a/03, 033b/10, 083b/15, 088a/15,
090b/02, 095a/06, 095a/14, 095b/04,
095b/10, 104a/02, 139b/06, 140b/03,
172b/12, 189a/07, 193a/12, 194a/03,
194a/04, 206b/06, 207a/10, 242a/04,
242a/06, 276b/07, 286a/09, 318b/11
g.- düñ 045b/01
g.- em 185a/01
g.- eydi 222b/07
g.- medüm 169a/09, 182a/09, 196b/10,
204a/05, 206b/06, 228a/02, 235a/12,
266a/03, 271b/14, 314b/02, 317a/11
g.- mek 088a/13
5. Duymak, işitmek.
g.- di 054a/03
g.- düm 015a/05

6. Yaşamak, şahit olmak.

g.- di 089a/10, 092a/03

g.- düğüm 118a/08

g.- düğün 164a/11

g.- dün 118a/07

g.- e 151/b10

g.- edurursın 027a/01

g.- ürse 171b/02

7. ....olarak kabul etmek, şöyle veya böyle değerlendirmek.

g.- düm 051b/04, 103b/08, 103b/10, 128b/14, 129a/04, 131b/04, 186b/01, 186b/02, 186b/03, 244b/08

g.- e 124a/10, 125a/02, 141a/13, 151/b11, 229b/04, 277b/08

g.- esin 141a/12, 205a/13, 255a/06

g.- gil 120b/02

g.- medi (edeb g. “uygun bulmak”) 101b/10

g.- medüm 028b/05

g.- megil (alu g.) 197b/04

g.- memek 146b/04

g.- memekdür (revā g. “uygun görmek”) 146b/05

g.- meye 027b/01, 171b/03, 175a/02, 309b/14; (hoş g. “anlayışlı olmak”) 151/b9

g.- mezdi (alu g. “küçümsemek”) 027a/08; (revā g.) 165a/03

g.- mezin (revā g.) 084a/04

g.- mezse (revā g.) 146b/06

g.- mezven (revā g.) 196b/01

g.- ürsin 062a/03

g.- ür 128a/03

g.- ürven 085b/04

g.- ürleridi 145b/10

8. Tanımak.

g.- eleridi 028a/14

g.- elüm 069a/05

g.- mişidi 043b/10, 135a/04, 152a/15, 167a/06, 196a/04, 196a/05, 233a/11, 233a/12, 261b/08, 285b/01, 290b/06, 292a/15, 293b/03, 320a/04

g.- ürdün 217a/05

9. Ziyaret etmek.

g.- mege 054a/09, 067b/12, 084a/06, 101b/03, 102b/11, 200b/11, 261a/02, 298b/09, 323b/13

10. Yardım etmek, ilgilenmek.

g.- mesün 117a/06

göre: -2- [T.] Edat.

g. (aduña g.) 239a/05, 309a/05

göriñ: -2- [T.] Gözükmek.

g.- se 114b/12

g.- ürdi 114b/13

göriş: -3- [T.] Karşı karşıya gelip konuşmak.

g.- di 068a/07, 069a/10

g.- ürler 316b/08

görişdür: -1- [T.] Görüşmelerini sağlamak.

g.- di 316b/13

görk: -4- [T.] Güzellik.

g. 279b/12

g.+ ile 020a/11

g.+ iyile 130a/06

g.+ ün 172b/02

görklü: -40- [T.] Güzel, temiz, iyi.

g. 001b/03, 019b/10, 020a/09, 024b/04, 025a/01, 032a/11, 044b/11, 070a/04, 089b/09, 096a/03, 144b/11, 175a/06, 176b/02, 200a/14, 203a/08, 203a/09, 208a/13, 220a/14, 220b/15, 221a/07, 238a/12, 266a/01, 294b/06, 296a/12,

318a/09; (g. ét-) 120b/12; (g. eyle-)
183b/10; (g. ol-) 172b/02, 203a/11

g.+ dūr 019a/09, 086a/02, 086a/04,
132b/15

g.+ idi 028a/04

g.+ ler 020b/02

g.+ yidi 031b/01, 155a/09, 206b/06,
215a/15, 276b/07

görümlü: -1- [T.] Göz önünde olan.

g. (g. eyle- “göz önünde olmaya sebep
olmak”) 047b/13

göster-: -44- [T.] Göstermek.

g. 010a/02, 010a/05, 013a/02, 049b/07,
130a/14, 190a/01, 190a/01

g.- di 013a/02, 038a/14, 091b/13,
101b/15, 129a/03, 299a/02, 318b/14,
328b/06

g.- diler 014a/09

g.- dügi 156b/09

g.- dük 334a/01

g.- düm 164a/12

g.- düñ 172b/15

g.- e 001b/03, 060a/07, 190a/02,
190a/03, 190a/04

g.- eler 088a/02, 119a/15

g.- gil 124b/03, 238b/01; (kerāmet g.)
045b/13

g.- medi 249a/12

g.- melü 145b/11

g.- melü idi 174b/10

g.- meye 121b/01

g.- meyince 129a/01

g.- mez 194b/06; (g. ol-) 073a/11

g.- üñ 014a/09

g.- ür 028b/12; (yol g.) 257b/05

g.- ürdi 073a/11, 088a/01, 329a/02

g.- ürven (yol g.) 143b/08

götril-: -3- [T.] Ortadan kaldırılmak.

g.- e 056b/11, 072b/02

g.- mekdür 281b/09

götür-: -120- [T.] 1. Ortadan
kaldırmak.

g.- düm 009a/12, 096a/06, 030a/01,
238b/03, 262b/08

g.- e 125a/06, 125b/06, 126a/04,
216b/05, 307a/02

g.- ür 249b/13, 264a/01

g.- ürdi 158a/04

g.- üpdurur idi 261b/11

g.- üñ 269b/13

2. Ayırmak, uzaklaştırmak, kaldırmak.

g.- em 007b/07

g.- mezsın 167b/13

g.- meyem 223b/14

g.- mekdür (elin götür- “el çekmek,
vazgeçmek”) 097b/14

g.- se 280b/10

3. Tahammül etmek, katlanmak.

g.- üci (güç götür- “zulme, güçlüğe
katlanan”) 234a/06

g.- üci idi (güç götür-) 273a/04

g.- düm 030a/01, 129a/07, 187b/09

g.- e 200a/15

g.- esin (güç götür-) 191b/02

g.- eyin 296b/11

g.- mek (güç götür-) 191b/02

g.- mekdür (güç götür-) 185b/05,
212a/11

g.- ürdüm 030a/03

g.- üñ 270a/06

4. Yukarı kaldırmak, yükseltmek.

g.- di 082a/09, 093a/09, 177a/12,
180b/04, 192a/05, 192a/13, 241b/05,

242b/12, 312b/02, 332a/11
g.- düm 134a/02, 318b/12
g.- e 189a/15, 189b/01
5. Götürmek, taşımak.
g. 040a/12, 132b/11, 245b/05, 304b/10,
330a/09
g.- di 054a/03, 074b/01, 075b/09,
091b/14, 092b/08, 122b/03, 130a/09,
140b/09, 182a/14, 214b/08, 225b/09,
230b/08, 245b/14, 297a/01, 297a/02,
301a/01,
g.- diler 099b/15, 119a/12, 133b/14,
147b/11, 166b/04, 192a/09, 214b/09,
235a/03, 241a/11, 263b/08
g.- düğini 069b/12
g.- düm 030a/01, 320b/09
g.- eler 263b/03
g.- em 127b/08
g.- en 102b/03
g.- even 129b/01
g.- gil 093b/03
g.- ibile 106a/10
g.- imezdüm 114b/02
g.- ivèrelüm 048a/07
g.- ivèrdi 114b/03
g.- ivèrgil 114b/01
g.- medi 310b/01, 310b/02, 310b/04
g.- megiçün 114b/07
g.- megiçün mi 114b/06
g.- mek 219a/15
g.- mesün 086a/09
g.- meye 278b/07
g.- meyvüz 085a/08, 085a/09
g.- mez 320b/15
g.- mezsın 053b/06
g.- miş 039b/01, 041a/02, 069b/07
g.- sün 225b/08

g.- üp 241a/11
g.- ür 102b/05, 200a/11, 319b/03
g.- ürdi 114b/01, 147b/12,
g.- ürdüm 065a/02, 133b/11
g.- ürdün 134a/03
g.- ürlerdi 272a/03
g.- ürleridi 078a/15
g.- ürsin 164a/06, 310b/09
6. Yapmak, etmek.
g.- esin (yèrine götür- “istenileni,
gerekeni yapmak”) 291b/14
götürt- : -1- [T.] Götürülmesini
sağlamak, taşıtmak.
g.- di 225b/06
göyin- / göyün-: -15- [T.] Yanmak.
g.- di 032b/04, 055a/12, 068a/04,
138a/09, 299b/12
g.- e 032b/11, 061a/05, 121b/11
g.- eyidüm 131b/13
g.- isermi 276b/09
g.- medi 026b/02, 032b/12
g.- medük 203a/07
g.- mekdür 281b/15
g.- üp 295b/09
göyne-: -7- [T.] Yanmak.
g.- r 287a/08, 299b/01
g.- rdi 136b/04, 165b/08
g.- rsin 223b/12
g.- r mi 287a/07
göynük: -1- [T.] Dert, sıkıntı.
g.+ in 188b/02
göyündür-: -16- [T.] Yakmak.
g.- di 046a/08, 250a/06
g.- diler 322a/10
g.- e 026a/15
g.- eler 121b/07
g.- medi 033a/01, 033a/02

g.- mese 033a/03
g.- mesün 260b/06
g.- meye 180a/04, 287a/13
g.- mez 026a/15, 026b/01
g.- ür 026a/14, 180a/11, 212b/04
göz: -167- [T.] Göz.
g. 063a/02, 073b/06, 097b/03, 100b/13,
129a/09, 244a/06; (baş g. ol-) 175b/02
g.+ den 016b/09
g.+ dür 235a/13
g.+ e (g. getir- "hatırlamak") 148a/09
g.+ i 009a/10, 023a/07, 023a/11,
025a/06, 043a/01, 043a/12, 043b/01,
044b/12, 045a/01, 051a/06, 051a/07,
067b/06, 067b/08, 090b/09, 102a/07,
105b/07, 106b/04, 106b/05, 174a/09,
204b/04, 209b/14, 219b/05, 220b/04,
243b/13, 244a/02, 244a/04, 246a/12,
248a/05, 249b/08, 253a/08, 264a/11,
312b/07, 317a/08, 322a/02
g.+ ile 018a/01, 065b/03, 096a/02,
128b/04
g.+ in 045a/02, 068b/15, 122a/12,
122a/13, 143b/07, 155b/14, 191b/11,
220a/11, 235a/13, 244a/03, 257b/08,
257b/12, 280a/01
g.+ ince 014a/13
g.+ inde 082b/08, 250a/02
g.+ inden 005a/05, 084b/05, 148b/05
g.+ ine 044b/13, 066b/12, 082b/09,
206a/14, 230a/03, 283b/05, 322a/12
g.+ ini 096b/11, 128b/06, 216b/06,
285a/07
g.+ iyile 015b/02, 075a/08, 097a/13,
128b/13, 210a/14, 210a/15, 210b/01,
277b/08, 292a/03, 311b/01
g.+ iyile 276b/10

g.+ leri 017a/11, 049b/03, 074b/15,
089a/04, 090b/09, 113a/15, 199a/02,
221a/09, 247a/07, 283a/07, 322a/12
g.+ lerin 136b/03, 189a/03, 191b/09,
191b/10, 257b/10, 279b/13, 321b/14,
333a/07
g.+ lerinde 103a/08, 323b/07
g.+ lerinden 116b/03, 119b/08, 143a/04,
145a/11, 215a/06, 219b/07, 257b/12
g.+ lerine 215a/06
g.+ lerini 331b/09
g.+ lerüm 073b/05, 103a/07, 117a/10
g.+ lerümden 219b/10
g.+ üm 008a/11, 020a/14, 089b/09,
103a/06, 105b/08, 120b/12, 130b/10,
131a/11, 137a/03, 138a/06, 155a/11,
160b/13, 240b/08
g.+ ümde 048b/08
g.+ ümden 167a/12, 198b/08, 219b/09,
279b/05
g.+ üme 128b/06
g.+ ümi 045a/03
g.+ ümile 097a/08
g.+ ümü 136b/02
g.+ üñ 015b/13, 045a/01, 051a/08,
089b/14, 137a/03, 155b/15, 172b/04,
243b/15, 252b/03
g.+ üñde 048b/10
g.+ üñe 045a/01, 073b/05, 243b/13
g.+ üñi 132a/08, 141b/14
g.+ üyile 210a/15
gözcü: -2- [T.] Gözetleyici.
g. 110b/10
g.+ siydüm 106a/01
gözet-: -13- [T.] Bakmak, göz
önünde bulundurmak.
g.- di 138a/14, 218a/01

g.- diler 057b/06
g.- e 098b/04
g.- em 101b/01
g.- ici 075a/07
g.- mek gerek 268b/12
g.- üdur 256b/01
g.- üdurasın 256a/14
g.- ür 097a/15, 268b/08
g.- ürdi 118a/01
g.- ürler (‘ aybuñ g.) 021b/13
gözgi / gözgü: -14- [T.] Ayna
g. 071b/05, 292a/03, (g. eyle-) 103b/06
g.+ dür 028b/12
g.+ midi 224b/13
g.+ si 278b/09, 278b/09;8 g. ol-) 224b/13
g.+ sine 103b/09
g.+ ye 071b/06, 103b/08, 196b/12,
249a/11
g.+ yile 103b/07
gözle-: -1- [T.] Beklemek.
g.- mekdür 280b/09
gözlü: -2- [T.] Kalp gözü gören, basiretli.
g. + misin 027a/13
2. Gözü olan kişi.
g.+ yidi (kara g.) 044b/13
gözsüz: -1- [T.] 1. Kör.
g. 090b/02, 136a/15, 176b/12, 222b/11,
322a/11; (g. eyle-) 257a/07
g.+ idi 012a/08
g.+ e 136a/14
2. Basiretsiz, kalp gözü açık olmayan.
g.+ misin 027a/13
gözük-: -14- [T.] Görünmek.
g.- di 050b/02, 066b/12, 105a/13,
128b/06, 322b/09
g.- e 097b/15, 132b/06, 283b/06
g.- em 332b/12

g.- eydi 028a/13
g.- meye 230a/03
g.- mez (g. ol-) 066a/10, 164a/13
g.- mezidi 134b/06
ğubār: -1- [A.] Kırgınlık, küskünlük.
ğ. 317a/01
ğulāmça: -1- [A. + T.] Kul.
ğ. 139a/04
ğūr: -1- [F.] Mezar, kabir.
g.+ umı 147b/04
ğūr-ḥāne: -1- [F.] Türbe.
g. 199a/06
ğūristān: -9- [F.] Mezarlık.
g. 220a/08, 306a/02
g.+ a 199a/06, 199a/12, 303b/01
g.+ da 212a/05
g.+ dan 079b/03
g.+ ında 214b/09
g.+ lara 303b/03
ğurūr: -4- [A.] Kibir.
ğ. 122a/09, 248b/02
ğ.+ da 103b/08
ğ.+ dur 122a/09
ğusl: -11- [A.] Dinî kurallara uygun
şekilde yıkanma, boy abdesti alma.
ğ. 067b/03, 316a/01; (ğ. ét-) 127b/12; (ğ.
eyle-) 067b/03, 107b/12, 107b/14,
176a/04, 215b/03, 219b/02, 269b/03,
329b/03
ğuşşa: -19- [A.] Gam, keder, hüzn,
tasa.
ğ. 047a/01, 116b/09, 125a/10, 149a/08,
149a/13, 211a/04, 211a/08, 235b/08,
235b/09, 254b/14, 275a/02
ğ.+ m 047b/04, 267a/01
ğ.+ sı 018b/06, 235b/05, 253a/14; (ğ.
gibi) 253a/14

ğ.+ sıdur 018b/06
ğ.+ sına 211a/03
ğuşşalan-: -1- [T.] Hüzünlenmek,
tasalanmak.
ğ.- dı 025a/06
ğuşşalu : -7- [T.] Gamlı, dertli.
ğ. 024b/09, 046b/15, 065b/14,
148b/15, 190a/02, 198b/04; (ğ. ol-)
025b/11
güc / güç: -27- [T.] 1. Kuvvet.
g.+ i 199b/08, 210a/08, 280a/05, 319a/11
g.+ üm 002b/07
2. Zor.
g. 156a/06, 203b/06; (g. götür- “zorluğa
katlamak”) 185b/05, 212a/11, 234a/06,
273a/04, 191b/02
g.+ ile 163a/06, 258b/07, 263b/03
g.+ ine 030a/10
g.+ lerüñ (g. götür-)030a/01
g.+ lerüñi (g. götür-) 030a/03
g.+ üm 005b/08, 094b/01, 109b/12,
119a/11, 142b/11, 221b/12, 292b/06
g.+ üñ 251b/04
güd- / güt-: -6- [T.] Hayvan sürüsünü
önüne katıp otlatarak sürmek.
g.- mekden 014b/13
g.- er 012b/07, 012b/09, 012b/13
g.- erdi 113b/13
g.- eridi 012a/08
gögercin: -3- [T.] Güvercin.
g. 189a/05, 258a/01, 279b/06
güher: -4- [F.] 1. Mücevher.
g.+ idür 189b/15
g.+ ler 112b/03
2. Bir şeyin özü, cevher.
g. 126b/04
g.+ i 126b/04

güher-furüşlık: -1- [F. +T.]
Kuyumculuk.
g. 019a/13
gül-: -41- [T.] Gülmek.
g.- di 030b/08, 142a/01, 332b/04
g.- dügi 064b/07, 142a/01
g.- dügin 030b/08, 168b/08
g.- dügüm 030b/14, 202a/01
g.- dügün 030b/10, 030b/11, 064b/05,
168b/09
g.- e 030b/01, 209a/10
g.- er 012b/11, 022b/13, 316a/09; (g.
gibi) 279a/08
g.- eridi 168b/09, 202a/01, 279a/07,
279b/15, 332a/02
g.- erler 030a/15
g.- ersin 064b/06, 168b/10, 202a/01,
280a/03, 316a/10, 332b/04
g.- erven 332a/03
g.- er misin 041b/07
g.- esin 209a/11
g.- evüz 023b/01
g.- icked 012b/10
g.- mek 064a/12, 332a/02
g.- mekven 318a/14
g.- meye 020b/07
g.- meyeven 318b/02
gül: -12- [F.] Gül.
g. 089a/09, 134b/07, 149b/02, 149b/03,
180a/12, 248b/15, 270a/04, 273b/06
g.+ i 149b/02
g.+ ile 332b/01, 332b/02
g. + mi 149b/02
gülâb: -1- [F.] Gül suyu.
g. 068a/01
gülistân: -1- [F.] Gül bahçesi.
g.+ ıydı 269b/12

güliş-: -1- [T.] Birlikte gülmek. g.- eler 109b/07	032a/15, 032b/09, 033a/10, 033a/12, 033b/04, 034a/01, 034a/06, 034a/07,
gülümsin-: -1- [T.] Gülümsemek. g.- di 079a/06	034b/01, 035a/03, 035a/08, 035b/12, 038a/02, 038a/04, 039a/12, 039a/13,
gülzâr: -2- [F.] Gül bahçesi. g.+ a 117b/11 g.+ ina 117b/12	039b/13, 040a/02, 040b/04, 040b/11, 041a/07, 041b/02, 042a/01, 042a/14, 042b/07, 042b/10, 043a/03, 043a/12,
güm: -2- [F.] Kayıp. g. (g. ol-) 123b/15, 267a/02	043b/11, 044a/09, 044b/07, 044b/11, 045a/07, 045a/12, 045b/12, 046a/05,
gümân: -12- [F.] Şüphe. g. 056b/09, 123b/12, 210a/05, 210a/06, 264a/13, 264a/14, 291b/11 g.+ dan 027a/15, 097b/13 g.+ ı 233b/14, 291b/09 g.+ um 036b/09	048a/12, 049b/12, 050a/15, 050b/07, 050b/13, 051a/05, 051a/10, 051a/15, 051b/13, 052a/01, 052a/06, 052a/12, 052b/11, 053a/05, 053a/10, 053a/11, 053a/15, 053b/05, 054a/09, 054a/15, 054b/07, 055a/10, 055b/01, 056a/01,
gümüş: -16- [T.] Gümüş. g. 089a/08, 165a/02, 279b/08, 282a/03, 284a/07, 310b/05, 310b/09; (dāng-ı g.) 277a/04 g.+ e 282a/04 g.+ i 029b/05, 078a/08, 151a/03, 216a/12, 277a/06, 310b/10 g.+ üm 151a/01	056a/05, 056a/13, 057b/05, 058a/09, 058b/08, 060a/06, 061b/11, 062a/12, 062b/05, 064a/12, 064a/13, 065b/02, 066a/12, 067b/01, 067b/02, 069b/14, 071b/04, 071b/05, 072b/07, 072b/09, 073a/01, 073a/02, 073a/03, 073a/13, 074a/12, 074b/08, 074b/10, 075b/01, 075b/06, 075b/12, 076a/07, 076b/06,
gümrah: -1- [F.] Yolunu kaybetmiş. g. (g. ol-) 234b/01	077a/14, 077b/06, 077b/07, 077b/08, 077b/10, 077b/11, 078a/01, 078b/09,
gün: -726- [T.] 1. Yirmi dört saatlik zaman parçası. g. 003b/02, 005b/02, 008a/08, 008b/05, 009a/13, 009b/10, 014b/03, 017a/08, 017b/02, 017b/03, 018a/14, 019a/01, 019a/04, 019a/14, 020b/10, 020b/13, 021a/03, 022a/04, 022b/01, 022b/13, 023a/06, 023a/11, 023b/05, 023b/09, 023b/12, 024a/02, 024a/04, 024a/10, 025a/13, 027a/05, 027b/01, 027b/05, 027b/07, 027b/15, 028a/10, 028b/02, 030a/11, 030a/15, 030b/01, 031a/08,	079a/11, 079b/01, 079b/11, 079b/15, 080a/06, 080a/15, 080b/08, 080b/13, 081a/08, 081a/12, 081b/01, 082a/07, 083a/05, 083a/10, 083b/12, 083b/14, 084a/05, 084a/15, 085a/02, 085a/05, 085a/11, 085b/05, 085b/12, 086a/04, 086b/14, 087a/14, 087a/15, 088a/04, 088b/12, 089b/01, 089b/07, 090a/11, 090b/01, 091a/01, 091a/12, 092b/03, 092b/10, 093a/03, 093b/09, 093b/10, 093b/11, 094a/08, 094a/15, 095a/13, 095a/15, 095b/03, 101a/12, 101b/03,

103a/09, 103b/07, 104a/05, 104a/13, 169a/11, 169a/13, 169b/04, 170a/06,
104b/07, 105a/14, 105b/03, 105b/07, 170a/07, 171a/03, 172b/06, 172b/09,
106a/07, 106b/09, 107b/06, 107b/12, 172b/12, 174b/05, 175a/04, 175a/13,
108a/11, 108b/06, 109a/10, 111b/04, 175b/01, 175b/15, 176a/01, 176a/04,
112a/05, 112b/07, 112b/12, 112b/15, 177a/02, 177a/07, 177a/08, 177b/01,
113/a01, 113a/05, 113b/06, 113b/07, 178a/04, 178a/12, 178b/07, 178b/15,
113b/08, 114a/13, 114a/15, 114b/15, 179a/04, 179a/06, 179a/11, 181a/12,
115a/08, 115a/11, 115b/02, 115b/05, 181b/02, 181b/09, 182a/01, 182a/09,
115b/08, 115b/15, 116a/05, 116a/08, 182a/10, 182b/02, 183a/05, 183b/12,
116b/02, 116b/11, 116b/12, 116b/15, 184a/07, 184a/11, 184b/10, 184b/14,
117a/11, 117b/03, 117b/10, 118a/01, 185a/02, 186a/14, 187a/10, 187b/13,
118a/03, 118a/07, 118a/09, 118a/12, 187b/15, 188b/09, 188b/14, 189a/04,
118a/13, 118b/02, 118b/14, 118b/15, 189a/07, 190a/15, 191b/03, 193a/11,
120a/14, 120b/02, 120b/08, 120b/13, 193a/13, 193b/02, 193b/08, 194a/10,
120b/15, 121a/02, 121a/09, 121b/03, 194b/01, 194b/08, 194b/10, 195a/05,
121b/15, 123b/03, 125b/08, 126b/05, 195a/10, 195b/06, 196a/08, 196b/02,
134b/04, 135a/05, 135b/06, 135b/14, 196b/05, 196b/14, 197b/07, 198a/01,
136a/01, 136a/09, 136a/11, 136a/13, 198a/07, 198a/12, 198b/10, 198b/12,
136b/03, 136b/11, 137b/14, 138a/12, 200b/03, 201a/07, 201a/14, 201b/02,
139a/02, 139a/14, 139b/03, 139b/05, 201b/04, 202a/03, 202b/12, 203a/01,
139b/09, 140a/01, 140b/02, 140b/09, 204a/03, 204a/07, 204a/13, 204b/04,
140b/14, 141a/01, 141b/06, 142a/12, 205a/02, 206b/06, 207a/09, 208b/08,
142a/14, 142b/11, 143a/01, 143a/11, 209b/03, 209b/10, 213b/08, 214b/02,
143b/12, 144a/04, 144b/01, 144b/03, 214b/03, 214b/04, 215b/04, 215b/07,
144b/05, 144b/11, 145a/02, 146b/10, 215b/09, 217a/14, 219a/07, 220a/04,
147b/07, 147b/14, 148a/11, 148b/12, 220a/09, 220b/04, 221a/10, 222a/07,
148b/15, 149a/03, 149a/15, 149b/04, 222a/09, 222a/13, 222a/15, 222b/01,
150b/13, 151a/05, 152b/03, 154a/08, 222b/06, 222b/11, 223b/11, 224a/01,
154b/05, 154b/09, 154b/15, 155a/12, 224a/05, 224b/07, 224b/12, 224b/14,
155a/13, 155a/14, 155b/01, 155b/12, 225a/14, 225b/02, 226b/03, 228b/05,
156a/12, 158b/12, 159b/02, 159b/09, 230b/06, 230b/12, 231b/02, 232a/06,
161b/15, 162a/06, 162b/01, 163b/09, 233a/14, 233b/02, 234b/09, 235a/01,
164b/05, 165a/03, 165a/04, 165a/13, 236b/06, 237b/09, 238a/01, 238a/07,
165b/08, 165b/14, 166b/06, 167a/08, 239b/06, 240a/15, 241a/12, 241b/09,
167b/03, 167b/08, 167b/11, 168a/02, 241b/14, 242a/01, 242a/04, 242a/09,
168a/07, 168a/09, 168b/04, 168b/08, 242b/01, 243a/07, 243b/03, 243b/08,
168b/09, 168b/11, 168b/12, 169a/01, 243b/10, 244a/07, 244a/13, 244b/10,

244b/12, 244b/15, 245a/06, 245a/15,
245b/03, 245b/07, 245b/10, 247a/11,
247b/07, 247b/13, 248b/11, 249a/10,
249a/13, 249b/04, 249b/07, 250a/04,
250b/12, 253b/08, 253b/15, 255b/01,
257a/07, 258b/10, 259a/05, 259a/09,
261a/02, 263a/08, 263b/08, 266b/01,
266b/08, 266b/12, 267b/02, 267b/14,
268a/04, 268b/07, 269a/10, 269a/15,
269b/02, 269b/08, 269b/14, 272a/03,
272a/12, 272b/12, 273a/05, 273b/03,
274a/01, 274b/02, 276b/06, 277a/01,
277b/03, 278a/07, 278a/13, 279b/02,
279b/09, 279b/12, 282a/07, 282a/10,
282a/13, 284a/04, 284a/13, 285b/06,
286a/12, 287a/06, 288a/07, 288a/13,
288b/13, 289b/07, 290b/12, 291a/02,
291b/06, 293b/06, 294a/01, 294a/05,
294a/10, 295b/07, 295b/14, 296a/01,
296a/05, 296a/08, 296b/04, 297a/05,
298a/12, 298b/03, 298b/06, 299a/08,
299b/09, 300a/08, 303a/15, 303b/01,
303b/09, 303b/10, 308a/02, 308b/01,
308b/06, 309a/07, 309a/14, 309b/03,
309b/08, 310b/12, 310b/13, 311a/08,
312a/08, 316a/08, 316b/01, 317a/02,
317a/08, 317a/12, 317b/15, 318b/05,
318b/07, 319b/15, 322b/07, 323a/02,
323a/12, 323b/13, 325b/08, 326a/15,
326b/07, 328a/10, 328a/12, 330a/01,
330a/06, 330b/12, 331b/13; (g. ol-)
176b/06
g.+ de 001b/05, 039a/11, 045a/05,
074b/02, 077b/07, 083b/14, 106a/13,
142a/04, 147a/02, 170a/01, 170a/05,
187b/11, 187b/13, 188a/09, 188a/11,
191a/14, 191a/15, 191b/15, 196b/12,

215b/05, 260a/04, 279b/09, 279b/10,
279b/11
g.+ den 299b/05; (g. güne) 122b/10; (g.
şoñra) 090a/03, 141a/01, 148b/14,
156a/10, 158b/15, 215b/04, 222a/11
g.+ dür 079a/06, 085b/10, 197b/08,
198b/13, 220a/12, 249b/01, 318b/10
g.+ e 125b/14, 299b/05; (günden g.)
122b/10; (g. degin) 008a/01, 016b/06,
074a/12, 189a/01, 192a/14, 249a/12,
331b/12; (g. dek) 214b/01
g.+ i 024a/09, 032b/03, 040a/14,
046b/01, 067a/13, 116a/06, 129a/15,
135a/10, 162a/01, 194a/03
g.+ idi 318b/07
g.+ inde 008a/14, 008b/07, 008b/10,
011a/12, 011b/03, 011b/14, 052a/15,
060b/11, 061a/01, 072a/10, 077a/10,
116a/10, 121a/15, 127b/13, 132a/12,
140a/11, 142b/13, 162b/08, 183a/11,
242a/09, 302a/15
g.+ iyidi 030a/15, 102b/13
g.+ leri idi 053a/15
g.+ leriydi 045b/14
g.+ leri yidi 067b/03, 095b/04, 136b/04
g.+ ümden (g. şoñra) 191b/14
g.+ üñ 188b/13, 189a/06, 240b/06
2. Güneş.
g. 067b/07, 100a/01, 135a/14, 136b/15,
154b/02, 250a/05
g.+ e 125b/14
3. Gündüz.
g. 197b/02
g.+ i (düni günü “gece gündüz”) 017b/03,
039a/04
g.+ in (dünün g. “gece gündüz”) 026a/08,
053b/08, 057b/01, 329a/13

g.+ lerinde 073b/02

günâh: -47- [F.] Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış.

g. 030b/09, 030b/11, 145b/03, 145b/04, 196b/13, 210b/04, 210b/09, 235b/07, 238a/05, 238a/06, 249a/10, 253a/07; (g. ét-) 071a/07, 175b/05, 126a/04, 210a/04, 275b/02 ; (g. eyle-) 210b/03; (g. işle-) 077a/02

g.+ a 227a/05, 231b/13, 299a/15

g.+ dan 210b/10, 235b/06, 307b/05

g.+ ı 199b/13, 200a/15, 210a/05, 210b/11

g.+ ını 221b/13

g.+ lar 231b/11

g.+ lardan 210b/13, 212a/14

g.+ ları 212a/10, 212b/12

g.+ ların 096a/12, 098a/07, 275a/09

g.+ larum 175b/08, 202b/01

g.+ laruma 175b/06

g.+ larumuza 006a/14

g.+ laruñı 294b/07

g.+ laruñuzu 174b/04

günâh-âmîz: -1- [F. + F.] Günaha karışmış.

g. 235b/08

günâhkâr: -2- [F.] Günah işleyen.

g. 103b/10

g.+ van 325a/05

günâhlu: -5- [T.] Günahlı olan.

g. 004a/11, 006a/12, 011b/15; (g. kı1-) 259b/15

g.+ dur 182a/02

gündüz: -17- [T.] Gündüz.

g. 034b/14, 052b/04, 073b/12, 164b/03, 174a/02, 278a/12, 285b/03, 299b/09; (g. gece g.) 072b/10, 238a/07, 249b/02, 261a/01

g.+ in 034b/13, 047b/08, 174a/01, 190a/03, 278a/09

güneş: -15- [T.] Güneş.

g. 011a/03, 167b/13, 172b/01, 200a/10, 250a/06, 250a/07, 307b/06

g.+ de 168b/05, 168b/06

g.+ den 117a/14, 167b/13, 167b/14, 307b/09

g.+ e 123a/08, 167b/12

güng: -1- [T.] Dilsiz.

g. (g. ol-) 304b/12

günile-: -3- [T.] Kıskanmak.

g.- mezven 064b/11

g.- ridi 250a/11

g.- rven 064b/12

günlük: -2- [T.] Güne ait, günle ilgili.

g. 008a/01, 028b/11

gürüldü: -1- [T.] Gürültü.

g. 081b/06

güyegülük: -1- [T.] Güveylik, damatlık.

g. 291b/02

güzel: -1- [T.] Güzel.

g. 046a/06

güzide / güzize: -8- [F.] Seçkin, seçilmiş.

g. 283b/10; (g. ol-) 253a/11, 253a/12

g.+ idi 325a/13

g.+ lerindenidi 271b/05, 303a/09

g.+ sidür 208b/06

g.+ siyidi 208b/06

güzin: -2- [F.] Seçkin, seçilmiş.

g. (g. eyle-) 099a/14, 099a/15

H

habbe: -2- [A.] Küçük tane.

h.+ ye 209b/10, 209b/11

haber: -52- [A.] Olmuş veya olmakta

bulunan bir şeye dâir orada olmayanlara erişen bilgi.

h. 081b/13, 161b/10, 204a/08; (h. ét-) 147a/06, 199a/09; (h. eyle-) 138b/13, 147a/07; (h. vèr-) 064a/12, 079a/09, 083a/04, 088a/05, 105a/05, 110a/11, 137b/13, 229a/13, 238b/13, 265b/15, 328b/12, 306b/04, 317b/04, 317b/07, 321a/07, 321b/10

h.+ de 011b/02

h.+ den 122b/09

h.+ i 017a/06, 047a/07, 121a/03, 122b/09, 175a/11, 182a/07, 222b/08, 240a/02, 240a/03, 267b/08, 268a/05, 298b/09, 310b/05, 331b/03; (h. ol-) 102b/09, 267a/10169b/07, 186b/05, 199a/02

h.+ in 016b/02, 069a/15, 069b/12, 220b/12

h.+ üm 168b/01, 240a/02

h.+ üñ 209a/07

h.+ üñüz (h. ol-) 234a/02

haberdâr: -1- [A.+ F.] Haberi olan, haberli.

h. (h. ol-) 067b/12

habersüz: -1- [A.+ T.] Haberi olmayan.

h. 146b/10

habeşî: -1- [A.] Habeşistan halkından olan.

h. 272a/03

habîb: -57- [A.] Sevilen kimse, sevgili, dost.

h. 038a/14, 038a/15, 038b/09, 038b/13, 039a/05, 039a/06, 039a/09, 039b/02, 039b/06, 039b/11, 039b/13, 040a/12, 040b/06, 040b/07, 040b/09, 040b/10, 040b/11, 040b/13, 040b/14, 041a/01,

041a/03, 041a/05, 041a/07, 041a/09, 041a/13, 041a/14, 041b/08, 041b/12, 042a/02, 042a/04, 042a/06, 042a/08, 042a/15, 042b/04, 042b/07, 042b/09, 042b/11, 042b/13, 043a/11, 043b/01

h.+ den 038b/15, 325a/01

h.+ e 041a/09, 041b/03, 041b/06, 041b/10, 042a/11

h.+ i 038b/08, 038b/11

h.+ üm 011b/05

h.+ ümüzdür 043a/11

h.+ üñ 013a/11, 038b/06, 040b/05

habîş: -1- [A.] Kötü, alçak.

h.+ ırak 127a/01

hac /hacc: -65- [A.] İslam dininde şer'an zengin sayılan her müslümanın ömründe bir defa kurban bayramı günlerinde belli usüllere göre Kâbe'yi ziyâret etmesi şeklindeki farz ibâdet.

h. 024b/10, 048a/04, 049a/05, 069b/01, 136b/09, 136b/11, 137b/14, 144b/05, 188b/01, 277a/08, 290b/09, 309a/03, 321a/05; (h. ét-) 044b/02, 135b/10, 137b/15 ; (h. eyle-) 094a/15, 144b/06; (h. kı1-) 137a/04, 137a/15, 181b/06;

h.+ a 024a/13, 024b/10, 044a/13, 049a/06, 060a/01, 069b/02, 081a/12, 085a/06, 085b/01, 095b/09, 103b/14, 104a/05, 104a/06, 109b/13, 110a/09, 114a/11, 136b/04, 137b/06, 144b/05, 150a/01, 160b/08, 64a/01, 224b/14, 237a/13, 242a/04, 304a/08;(h. kı1-) 024b/13

h.+ a mı 078a/03

h.+ da 069b/12

h.+ dan 024b/11, 064a/15, 085b/03, 137a/15, 290b/11

h.+ dayıdı 172b/09
h.+ ı 085b/03, 137b/03, 226b/01
h.+ ıla 072b/06
h.+ ın 049a/03, 137b/07
h.+ lar 075a/15
h.+ um 138a/10
hâc: -1- [A.] Hacı, hacca gitmiş
kişi.
h. (emîr-i h.) 263b/07
haç: -1- [F.] Hıristiyanlık sembolü,
istavroz.
h.+ a 148a/12
hacâlet : -4- [A.] Utanma, mahçup
olma, utanç.
h. 213b/09, 308a/08
h.+ den 045a/11, 279b/05
hâcet: -76- [A.] İhtiyaç.
h. 002a/08, 008a/11, 010b/11, 011b/12,
044a/06, 071a/03, 071a/04, 071a/12,
107b/07, 157b/07, 170a/01, 173a/11,
195a/11, 195a/14, 208a/03, 293a/11,
320b/06; (h. ol-) 003a/03, 050b/08,
225b/04, 321a/04; (h. dile-) 190b/08
h.+ dür 008b/08, 140b/12, 216b/11
h.+ e 042b/11, 173a/06, 174a/07
h.+ i 020b/04, 062a/01, 123b/01,
218a/12; (h. ol-) 029a/01, 145b/08
h.+ ile 119a/02
h.+ in 062a/02
h.+ ine 082b/06
h.+ ini 286b/06
h.+ lerin 084b/11
h.+ süz 207b/13
h.+ üm 071a/12, 169b/14, 185a/01,
195a/11, 207b/15, 208a/01, 214a/15,
218a/13, 287a/11, 294a/01, 299a/11
h.+ üme 179b/15

h.+ ümi 138b/07, 214a/15
h.+ üñ 007b/11, 047a/12, 073b/15,
094b/10, 163b/06, 173a/09, 173a/10,
184b/15, 195a/07, 195a/12, 204b/04,
207b/15, 208a/01, 208a/02, 214b/01,
246b/15, 287a/11
h.+ üñe 246b/02
h.+ üñi 195a/08, 313a/01
hâcetlü : -1- [A.+ T] İhtiyacı olan.
h. 150a/13
hâcet-mend: -1- [A.+ F.] İhtiyacı olan,
muhtaç.
h. + ven 163b/05
hâcî: -11- [A.] Hacca giden kimse.
h.+ dur 181b/06
h.+ lar 070a/01, 123a/08, 136b/05,
136b/07, 246a/10; (h. bigi) 136b/06
h.+ lara 136b/07, 136b/09
h.+ ları 068b/02
h.+ larıla 068b/03
hâcib: -1- [A.] Kapıcı, kapıcı başı.
h.+ lerüñ 094a/03
hâcîl: -19- [A.] Mahçup olmuş
(kimse).
h. (h. eyle-) 010b/11095b/03, 321b/08;
(h. ol-) 075a/02, 075b/12, 136a/08,
162a/05, 181b/12, 194a/13, 194b/08,
204b/09, 217a/04, 218b/09, 239a/08,
249a/12, 249b/05, 321b/03, 316b/11,
321b/04;
hâd / hâdd: -16- [A.] Sınır.
h. 059b/10; (h. ur- “haddini bildirmek,
sınırlarını bildirmek”) 059b/09
h.+ de idi 177b/14
h.+ den 053b/09
h.+ deyidi 178a/02
h.+ en 157b/09

h.+ eyidi 136a/08, 181b/09
h.+ e 020b/09
h.+ i 284a/14, 284b/01, 308a/15, 312b/07
h.+ ine 033a/05, 282b/02
h.+ inden 306b/11
hâdim: -24- [A.] Hizmet eden, yardımcı olan kimse.
h. 050b/09, 208b/15, 238b/12, 294a/07, 320a/14, 320b/03, 322b/13, 322b/15, 325a/08, 333b/08
h.+ i 050b/07, 119b/07, 238b/06, 320a/11, 320a/13, 320b/02, 331b/14
h.+ ine 294a/06, 322b/12, 325a/05, 333b/04
h.+ ler 069a/04, 079a/01
h.+ lere 069a/07
hâdimlik: -1- [A. + T.] Hizmet etme.
h. 209a/05
hâdis: -38- [A.] Hz. Muhammed'in sözleri, davranışları.
h. 004b/02, 004b/03, 015b/03, 055a/06, 062a/15, 064a/11, 100a/15, 142b/08, 142b/10, 144a/06, 144a/07, 158a/03, 165a/04, 165a/05, 208a/09, 223a/08, 223a/09, 227a/04, 228a/09, 235a/10, 241b/11, 279a/14, 306a/08, 317a/15
h.+ de 136b/06, 290a/11
h.+ den (h. sonra) 004a/12
h.+ dür 223a/10
h.+ e 004a/14
h.+ i 022b/13, 022b/15, 241b/04, 317b/01
h.+ idür 241a/15
h.+ ine 241b/13
h.+ ini 239b/01
h.+ lerinden (h. sonra) 002a/06
h.+ üñ 142b/09

hafta: -7- [F.] Yedi günlük zaman dilimi.
h. 034b/05, 034b/07, 138a/05
h.+ da 021a/02, 045a/07
h.+ ya (h. degin) 067a/15, 159b/09
hâ'in: -1- [A.] İhanet eden.
h.+ dür 315a/12
hâk / hâk: -551- [A.] Doğru, gerçek.
h. 004a/03, 004b/12, 005a/02, 005b/13, 006a/05, 006a/15, 011a/14, 024a/08, 029a/06, 029b/05, 036b/10, 040a/04, 044a/08, 052b/12, 059b/07, 061a/06, 061b/09, 075b/03, 076b/10, 077b/02, 082b/01, 086a/03, 088a/03, 096b/15, 097a/01, 097a/10, 098a/14, 099a/15, 100b/07, 102a/06, 102a/07, 102b/11, 105a/08, 107b/09, 116b/01, 117a/01, 117a/14, 118a/06, 121b/09, 122a/10, 122b/01, 122b/02, 122b/03, 122b/05, 122b/12, 122b/13, 123a/06, 123b/06, 124a/01, 124a/09, 125b/02, 126a/13, 126b/10, 127a/04, 127a/05, 127a/07, 127b/01, 127b/02, 128a/02, 128a/07, 128a/08, 128b/01, 128b/02, 128b/07, 128b/08, 128b/09, 128b/10, 129a/04, 129a/11, 129b/08, 129b/11, 130a/01, 132a/02, 132b/03, 132b/05, 132b/07, 133a/07, 141a/12, 141b/01, 141b/02, 142a/04, 145b/04, 146a/06, 146b/07, 146b/08, 150a/12, 159b/01, 171b/08, 173b/07, 177a/14, 177a/15, 183b/11, 189b/12, 190b/11, 190b/12, 192a/15, 195a/13, 200b/13, 202a/12, 202a/14, 206a/12, 208b/03, 208b/04, 209a/05, 209b/13, 216a/09, 219b/15, 221b/06, 221b/08, 222a/02, 224a/13, 227a/08, 227a/12, 229a/09, 229a/11, 229b/01,

231a/02, 232a/15, 232b/07, 233b/13,
234b/02, 234b/15, 235b/01, 235b/11,
238b/14, 242a/11, 242a/12, 242b/01,
244b/04, 245a/07, 247a/15, 247b/01,
252b/06, 253b/02, 255a/13, 255b/06,
255b/09, 255b/12, 256a/11, 256b/11,
259b/01, 260b/11, 264a/15, 264b/01,
264b/05, 266a/15, 267a/04, 267a/12,
268b/14, 271a/01, 271b/01, 271b/14,
274b/10, 275b/08, 276b/01, 276b/05,
277a/15, 278b/09, 280b/14, 281a/06,
282b/01, 283a/08, 284b/11, 284b/12,
285a/03, 287b/02, 287b/15, 291b/14,
301b/08, 302b/13, 303a/02, 304a/10,
305a/15, 306b/11, 312b/04, 312b/08,
314a/13, 315a/04, 315a/08, 319b/01,
331b/10, 334a/12; (h. dile-) 031a/09;
(kurb-ı h.) 190b/15, 281a/07; (meczûb-ı
h.) 302a/03; (h. ol-) 132b/03
h.+ a 005a/05, 033b/09, 048a/05,
061b/11, 072b/02, 072b/04, 081b/15,
086b/03, 086b/06, 097b/01, 097b/09,
097b/11, 098a/09, 098b/06, 099a/09,
099b/10, 101b/14, 110a/02, 122b/04,
123a/01, 123b/05, 123b/06, 123b/07,
124a/14, 125b/01, 125a/06, 125a/11,
125b/10, 126b/12, 127b/04, 127b/05,
128b/04, 129a/04, 132a/01, 132a/02,
133b/09, 139b/07, 151/b13, 155a/15,
166a/02, 170a/13, 183b/11, 185b/03,
189b/02, 196a/11, 197b/03, 197b/05,
202a/04, 203b/01, 204b/03, 207b/07,
207b/08, 212b/13, 219a/03, 223a/06,
226a/02, 226b/15, 227b/02, 227b/13,
230a/06, 232b/04, 234a/01, 234a/05,
234b/05, 235b/10, 239a/12, 248b/03,
250a/08, 254a/13, 264a/13, 264a/14,

265a/10, 267a/14, 275a/09, 278b/11,
279a/09, 281b/13, 285b/05, 287a/04,
292a/09, 300a/05, 310a/05, 311a/02,
314b/12, 314b/13; (h. dut-) 032a/08; (h.
êr-) 257a/02; (h. êriş-) 097a/14; (h. için)
009a/07

h.+ adur 191a/03

h.+ dadur 163b/01

h.+ dan 042a/06, 053a/04, 057a/08,
061a/05, 062b/04, 062b/13, 083b/05,
084b/10, 086b/06, 086b/07, 097a/10,
097b/10, 097b/11, 112a/10, 117a/13,
122b/11, 123a/01, 123a/02, 123a/05,
125a/02, 125a/05, 125b/04, 127b/04,
128a/04, 128b/07, 128b/14, 129a/04,
129a/08, 132b/02, 142b/04, 146a/07,
151a/04, 153a/13, 166a/02, 189b/13,
191a/13, 195b/13, 196a/12, 210a/01,
212b/08, 221b/06, 223b/07, 227b/07,
232b/09, 247b/02, 247b/03, 252b/14,
254a/14, 254b/02, 264b/06, 277b/13,
286b/07, 287a/08, 315a/06; (h. artuğ)
029a/05, 084b/10, 089b/14, 106a/01,
106a/02, 118a/02, 122a/13, 126a/09,
127a/04, 171a/09, 207b/10, 237b/13,
330a/12

h.+ dandur 124b/14

h.+ dasın 163a/10

h.+ dur 026a/08, 032b/13, 123a/05,
128b/02, 319b/01

h.+ ı 036b/09, 037b/03, 037b/04,
041b/11, 052b/08, 077a/15, 098b/04,
098b/07, 098b/09, 098b/10, 099a/14,
120a/03, 120b/02, 121b/04, 122b/01,
122b/12, 123b/01, 123b/08, 123b/09,
125a/07, 127b/07, 128a/05, 129a/04,
132a/04, 132a/13, 139b/07, 139b/08,

141b/10, 163a/09, 190a/11, 191a/04,
209b/15, 221b/07, 254a/03, 257a/08,
280b/08, 293a/07, 311b/08, 319a/10

h.+ için 138b/12, 144b/04, 195a/11,
205a/09, 205a/10

h.+ ıla 006a/02, 008b/04, 016b/08,
036a/05, 047b/11, 048a/13, 065b/04,
086a/15, 098a/09, 098b/09, 119b/04,
125a/07, 127b/03, 129a/10, 130a/02,
171b/06, 173b/08, 183b/09, 195a/02,
206a/04, 209a/07, 209b/14, 216b/07,
229a/12, 232a/14, 252b/01, 254a/05,
255b/07, 284b/08, 286b/11, 287b/01,
302a/02, 302b/15, 303b/06, 307a/03,
334a/04

h.+ ıladur 253b/07

h.+ ın 012a/08, 026a/01, 169b/11

h.+ ına 026b/08, 036b/10, 043b/06,
058b/13, 062a/07, 075a/02, 106b/10,
134b/01, 158a/15, 163b/01, 202b/10,
274b/03, 289b/05, 316b/01, 323b/15,
330b/04

h.+ ında 065b/01, 070b/15, 083a/14,
083a/15, 100b/02, 166a/08, 187a/04,
226a/11, 290a/03, 292b/01, 325a/14,
327a/11, 327a/13, 327b/03, 327b/14

h.+ ından 320b/06; (h. artuğ) 156a/04,
182b/01

h.+ ını 031a/11, 044b/02, 189b/12,
256a/10

h.+ inuñ 316a/02

h.+ ıyçün 006a/11, 083a/12, 090a/14,
093a/12, 169b/09, 193a/14, 223b/14,
226a/13

h.+ ıyçün 022a/14, 032a/07, 079a/09,
082a/13, 218a/01, 237a/05, 242b/03,
247a/08, 282a/06, 297a/15, 308a/06,

318a/06, 322a/01

h.+ için 145a/11, 186a/04, 197a/13,
219a/10, 226b/13, 226b/14

h.+ içündür 145a/10

h.+ ları 189b/05

h.+ sın (kabül-ı h.)108b/14

h.+ um 177a/07

h.+ uma 201b/07

h.+ umı 101a/09, 182a/12

h.+ umuza 075a/03

h.+ uñ

h.+ uñ 008a/12, 039a/11, 109a/08,
131a/11, 132a/13, 195a/02, 251b/03,
251b/04, 256a/08, 256a/09, 256b/04,
331b/02

h.+ uña 256b/08

h.+ uñdur 201b/05, 201b/06, 256a/02

h.+ uñı 182a/15

h.+ van 032b/10

hākāret: -1- [A.] Küçük düşürücü söz
veya davranış.

h.+ idi (‘ayn-ı h.) 128b/09

hākāyık: -19- [A.] Hakikatler, gerçekler.

h. 007a/03, 065a/13, 100a/12, 187a/03,
196a/04, 202b/06, 261b/02, 276a/13,
278a/03, 292a/10, 295a/06, 307a/12,
320a/01, 327a/05

h.+ a 208b/01, 259a/03

h.+ dan 271a/05

h.+ uñ 271a/03, 278b/10

hākem: -1- [A.] Bir anlaşmazlığı
halletmek üzere ilgili taraflarca seçilen
kimse.

h. (h. edin-) 169b/01

hākīkat: -42- [A.] Gerçek.

h. 006b/13, 007a/10, 037a/05, 037b/01,
051b/01, 073a/12, 117b/15, 120b/13,

128b/01, 128b/13, 129a/04, 130a/01,
130b/15, 132a/04, 170b/10, 187a/05,
195a/09, 203b/14, 207b/12, 207b/13,
214b/13, 224a/10, 236a/11, 252b/02,
255b/14, 256a/11, 261a/10, 261b/05,
264b/09, 271b/15, 279a/11, 282b/09,
302b/06, 310a/11, 325a/14; (‘ābid-i ḥ.)
121b/13

ḥ.+ ı 294b/01, 297b/02, 303a/02

ḥ.+ ı idi (bürhān-ı ḥ.)186b/15

ḥ. idi 294b/02

ḥ.+ ile 098b/07

ḥākīm: -1- [A.] Hükmeden.

ḥ. 190b/09

ḥakīm: -13- [A.] Doktor.

ḥ. 095a/04, 143a/13, 143a/14; (ḥ.
bigi) 095a/03

ḥ.+ e 143b/02, 231b/05

ḥ.+ i 094b/03, 143b/01

ḥ.+ ler 019b/11, 020a/04, 154a/06

ḥ.+ lerüñ 096b/07

ḥakīr: -3- [A.] Değersiz, itibarsız.

ḥ. 004b/08, 279a/03, 283b/06

ḥak̄suz: -2- [A. + T.] Hak ve adalete
uygun olmayan.

ḥ. 150a/11, 163a/10

ḥak̄ te‘ālā: -133- [A.] Yüce Allah.

ḥ. 003a/04, 004a/05, 004b/09, 005a/06,
008b/01, 011a/11, 011b/08, 011b/10,
012b/13, 013b/12, 013b/15, 015b/07,
018b/15, 021b/13, 026b/03, 030a/08,
036a/08, 036a/11, 039a/15, 046a/06,
046b/03, 046b/06, 048a/15, 048b/04,
050a/13, 054b/11, 056b/01, 058a/09,
058b/03, 059a/10, 060a/03, 063b/04,
063b/07, 081b/09, 085a/14, 087a/06,
087a/13, 096b/10, 097a/07, 103a/08,

105b/05, 108a/15, 125b/04, 125b/07,
134a/14, 136b/02, 136b/07, 145a/12,
147b/03, 150a/04, 158a/08, 162b/06,
163b/15, 170a/13, 174a/03, 174b/02,
180a/15, 187a/07, 190a/12, 190a/15,
190b/04, 190b/14, 194b/15, 200a/09,
203b/04, 205b/04, 205b/06, 206b/10,
215a/07, 217b/12, 223b/08, 224a/08,
231a/06, 231a/06, 231a/08, 231a/14,
232a/10, 233a/04, 234b/02, 235b/01,
235b/13, 235b/14, 237b/02, 240a/02,
242a/09, 245b/03, 247a/13, 253a/06,
253b/03, 254a/02, 259b/01, 259b/15,
260a/03, 260a/04, 264a/06, 264a/07,
266b/07, 267a/12, 267b/04, 268b/10,
275b/15, 276b/13, 278b/01, 278b/03,
280b/04, 282a/04, 282a/05, 286a/02,
288b/15, 289a/08, 290a/05, 290a/08,
291b/12, 292a/02, 294b/11, 294b/13,
297b/05, 297b/11, 301b/14, 301b/15,
304b/14, 305a/11, 309a/05, 315a/05,
318b/05, 322b/05, 323a/09, 323b/10,
326b/10, 326b/13, 327b/06, 334a/09

ḥ.+ nuñ 319b/02

ḥ.+ nuñ 319b/02

ḥ.+ nuñ 319b/02

ḥ.+ nuñ 319b/02

ḥ.+ nuñ 319b/02

ḥ.+ nuñ 319b/02

ḥ.+ nuñ 319b/02

ḥ.+ nuñ 319b/02

ḥ.+ nuñ 319b/02

ḥ.+ nuñ 319b/02

ḥ.+ nuñ 319b/02

ḥ.+ nuñ 319b/02

ḥ.+ nuñ 319b/02

ḥ.+ nuñ 319b/02

ḥ.+ nuñ 319b/02

ḥ.+ nuñ 319b/02

ḥāl: -233- [A.] Durum.

ḥ. 002a/07, 004b/10, 012a/06, 019b/14,
020a/01, 020a/06, 020a/11, 020b/03,
035a/01, 102a/02, 104b/03, 108b/03,
113a/10, 133a/02, 155b/06, 187a/10,
187a/12, 227b/09, 234a/04, 242b/02,
242b/10, 255a/04, 257a/06, 257a/15,
257b/03, 268b/02, 279b/04, 285a/10,
288b/13, 309b/05, 326b/11; (ḥ. èt-)
110b/01, 187b/05

ḥ.+ de 030b/12, 097a/15, 098b/13,
105a/06, 120b/01, 221b/09, 227b/06,
257b/02, 268b/03, 268b/06, 269b/11,

273a/02, 331b/11, 331b/14, 332a/02

h.+ den 257a/06

h.+ deyişem 045b/08

h.+ dür 030a/13, 045a/09, 048b/08,
054b/08, 066a/12, 066b/09, 068a/14,
070b/09, 077b/14, 085b/07, 088a/10,
088b/03, 103b/12, 104a/15, 108b/02,
116b/08, 119b/05, 137b/13, 140b/05,
166a/15, 177a/03, 221a/03, 223b/04,
224b/09, 225b/13, 244b/07, 245a/01,
255a/11, 269a/05, 279b/04, 306a/02,
309b/07, 322a/14, 322b/01

h.+ e 037a/09, 038b/02, 073a/07,
202b/15, 257a/06, 266b/11, 303b/12; (h.
degin) 030b/08; (h. düş-) 008a/02

h.+ i 020b/06, 026b/02, 030a/13,
030b/01, 030b/07, 031a/14, 038a/15,
045a/04, 047b/15, 066a/10, 066a/11,
066b/12, 071b/02, 073a/05, 086b/09,
089a/02, 089a/03, 104a/09, 105a/10,
126b/01, 131b/07, 135a/03, 142a/04,
143b/04, 162b/13, 163a/02, 219a/11,
229b/08, 242b/03, 244a/05, 248b/14,
257b/06, 258b/11, 258b/12, 266a/04,
266a/05, 266b/13, 267b/01, 278a/14,
283b/12, 297a/15, 308a/04, 309a/12,
315a/04, 317a/09, 320a/13, 320b/12,
321b/06, 323a/11, 324a/06, 325b/05

h.+ in 024b/10, 062a/03, 285a/08,
294a/12, 329a/09

h.+ inde 023b/03, 030b/10, 038a/01,
044b/11, 057a/15, 058b/07, 065b/05,
099b/06, 118b/03 130a/13, 133b/05,
143b/02, 147a/09, 158b/01, 160b/15,
167a/07, 167a/11, 187a/12, 202b/11,
206a/04, 206a/06, 217a/13, 222a/06,
236b/11, 242b/02, 271b/15, 272b/11,

276a/15, 279b/06, 288a/11, 295a/15,
315b/14, 320b/07

h.+ inden 060b/09, 067b/11, 216b/04,
229a/13, 236a/05

h.+ ine 021b/11, 067a/03, 071b/01,
096a/05, 104b/09, 114a/09, 147a/04,
166a/13, 203a/05, 257a/11, 267a/10,
279a/01, 299a/12, 299b/10; (h. degin)
236a/05

h.+ ini 025b/03, 330b/06

h.+ leri 089a/02

h.+ lerinden 002a/14

h.+ üm 027b/08, 030a/13, 056b/15,
219b/09, 242a/05

h.+ ümde 045a/09

h.+ ümden 266b/09

h.+ üme 299b/01

h.+ ümi 055a/14, 064b/02, 084a/02,
084a/14, 242a/08, 266b/10, 274a/02,
318b/10, 324b/09, 334a/10, 334a/11

h.+ ümüzi 094b/03

h.+ üñ 030a/11, 278a/13, 172b/08

h.+ üñce 106a/14

h.+ üñe 126a/07

h.+ üñi 075a/15

halağ: -1- [A.] Eskimek, yıpranmak.

h. (h. düşür- “küçük düşürmek,
değersizleştirmek”) 059b/06

halâş: -1- [A.] Kurtulma, kurtuluş.

h.+ uñ 132a/07

halâşlık: -1- [A. + T.] Kurtulma.

h. 227a/13

halavât : -2- [A.] Halvetin çoğulu.

h.+ ı 283b/12, 307a/12

halâvet: -8- [A.] Tatlılık, hoşluk.

h. 286a/04, 320a/12

h.+ i 122a/03; (h. ol-) 235b/08

h.+ in 097a/12
h.+ ine 275a/14
h.+ ini 185a/12
h.+ iyile 278b/14
hālāyık : -13- [A.] Yaratılmışlar, halk.
h. 008a/12, 020b/15, 021a/10, 022b/08,
067a/09, 125a/05, 132a/12, 132a/13,
158a/13, 236a/06, 285b/11
h.+ dan 158b/03
h.+ uñ 124b/13
halef: -1- [A.] Sonradan gelen ve
birinin yerine geçen kimse.
h. 002a/04
halel: -4- [A.] Bozukluk, zarar,
eksik, noksan.
h. 048b/09, 048b/10, 108b/08,
154a/05
hālet: -5- [A.] Hâl, durum.
h. 118b/05, (h.-i nez^c) 022a/13
h.+ i 089a/10
h.+ inde 120b/09
h.+ ine 268a/12
hālīk: -24- [A.] Yaradan.
h. 028a/07, 052a/07, 055b/14, 096b/02,
109a/03, 110b/07, 120a/12, 168a/12,
276a/04
h.+ a 001b/01, 010a/09, 062b/14,
088a/11, 096b/13, 131a/12, 167b/06,
330a/14
h.+ ıla 096b/12, 098a/01, 096b/13
h.+ ı 248b/01, 330b/14
h.+ lardandır 252a/15
h.+ uñdur 244a/06
hālī: -18- [A.] Boş, تنها.
h. 057b/04, 072b/11, 086a/15, 119b/07,
250b/06, 270b/10, 271a/12; (h. ol-)
024a/01, 047b/14, 130b/07, 196a/12,

229b/02, 250b/06, 254b/06, 255a/06,
285b/02, 287b/05
h. dür 118b/07
hālīfe: -124- [A.] Hz.
Muhammed'den sonra onun vekili olarak
din ve dünya işlerinde bütün
müslümanların önderi, aynı zamanda
devletin reisi olan kişi.
h. 007b/05, 007b/13, 060b/01,
061a/12, 061b/01, 061b/04, 087b/02,
093b/15, 094a/01, 094a/02, 094a/09,
094a/11, 100a/09, 142b/11, 142b/13,
142b/14, 143a/02, 143a/06, 143a/10,
143b/01, 150a/02, 150a/03, 150a/08,
150a/14, 150b/05, 152b/13, 152b/15,
153a/02, 153a/04, 153a/05, 153a/06,
153a/07, 153a/09, 153a/11, 153a/13,
153b/03, 153b/04, 154a/05, 156b/06,
156b/08, 156b/12, 159b/02, 159b/03,
159b/04, 159b/06, 159b/07, 159b/13,
159b/14, 160a/02, 160a/03, 160a/06,
160a/08, 160a/14, 160b/02, 160b/03,
161b/01, 161b/04, 161b/06, 163a/06,
163a/07, 169b/04, 169b/07, 169b/13,
186b/06, 186b/07, 186b/09, 198a/12,
238a/11, 238a/12, 238a/13, 238a/14,
238b/06, 238b/10, 239a/02, 239a/08,
266b/04, 266b/07, 282b/06, 289a/15,
289b/01, 289b/02, 289b/12, 289b/14,
289b/15, 290a/01, 290a/03, 330b/06,
331b/03
h.+ dür 060a/09, 060b/03
h.+ idi 007b/01
h.+ lerden (h. şöñra) 208b/07
h.+ nüñ 060b/03, 060b/06, 143a/12,
154a/01, 238a/12, 238b/13, 330b/08
h.+ siyidi 153a/14, 222a/02

h.+ ye 007b/04, 060b/04, 093b/14,
153b/06, 159b/10, 160a/03, 161b/13,
161b/15, 186b/05, 238a/10, 238b/13,
266b/03, 282a/15, 330b/06, 331b/03

h.+ yi 007b/14, 060a/08, 061a/11,
143a/05, 143a/07, 289b/13

hâlifelik: -7- [A.+ T.] Halifelik makamı.

h. 147a/01

h.+ e 060b/12

h.+ i 142a/08, 164a/15

h.+ in 013b/09

h.+ inden 013b/06

h.+ ümi 013b/07

hâllik: -1- [A.+ T.] Tenhalık, boş
olma durumu.

h.+ ı 118b/07

hâliş: -2- [A.] Saf, temiz.

h. 124a/10; (h. ol-) 265a/05

hâliyâ: -7- [A.] Şimdi.

h. 002b/07, 007a/05, 052a/09,
156a/06, 218b/04, 301a/01, 308b/10

halk: -303- [A.] Ahali, halk.

h. 003b/15, 021b/14, 025a/01, 035b/15,
037a/11, 042a/10, 051a/09, 052b/02,
061b/12, 062a/01, 062a/03, 062b/11,
063a/14, 063b/12, 063b/12, 071b/12,
079b/06, 081b/12, 084b/04, 084b/05,
086b/01, 088a/02, 088b/14, 092a/04,
094b/12, 096b/02, 096b/07, 098b/10,
100a/04, 102b/13, 108b/01, 110a/04,
113a/05, 118b/04, 121b/07, 125a/06,
126a/12, 126b/01, 127a/11, 128a/09,
130a/15, 130b/07, 131a/01, 131a/02,
131a/04, 133a/02, 133b/13, 133b/15,
140b/14, 141b/03, 145a/13, 147a/06,
147b/11, 147b/13, 149a/05, 149a/07,
149b/07, 154a/10, 154b/15, 155a/02,

158a/07, 159b/11, 160a/01, 162a/13,
171b/08, 172b/09, 174b/09, 176b/08,
176b/15, 183b/10, 187a/01, 191b/10,
191b/15, 192a/08, 192a/09, 196a/12,
200a/15, 200b/13, 201a/03, 203b/09,
209b/15, 210a/01, 216b/05, 221b/03,
223a/07, 224a/08, 224a/12, 224a/13,
228a/05, 228b/11, 228b/12, 229a/11,
229a/12, 232b/07, 234b/14, 238a/09,
238a/10, 240a/14, 253b/02, 255b/03,
255b/04, 267b/07, 268a/15, 275b/10,
275b/13, 276a/03, 280b/14, 280b/15,
289b/06, 290a/06, 307a/02, 310a/07,
311b/06, 311b/09, 314a/15, 315a/03,
320b/04, 323a/05, 327a/13, 327a/14,
328b/07, 329a/12, 330b/09, 332b/01; (h.-
ı evvelîn) 119a/01

h.+ a 008a/15, 008b/09, 009a/02,
020b/11, 021a/01, 029a/01, 029b/09,
045a/14, 062b/12, 076a/15, 088a/02,
088a/11, 098b/09, 099a/09, 102b/07,
120a/07, 125a/10, 143b/08, 145b/10,
147a/06, 167a/07, 167a/14, 193b/10,
199a/09, 200a/13, 200b/10, 202a/06,
219a/03, 219a/06, 224a/06, 224a/07,
224b/04, 229a/01, 240a/03, 240b/09,
243a/09, 243a/11, 267b/10, 277b/13,
295a/08, 304b/15, 305a/01, 305a/08,
328b/06, 330b/14; (h. karşı-) 012b/07,
029b/08

h.+ dan 010a/08, 011a/15, 020b/11,
029a/02, 037a/06, 037a/11, 044a/08,
062b/13, 084b/02, 084b/05, 084b/08,
099a/02, 099a/15, 100b/01, 110a/01,
122b/01, 125b/06, 151b/1, 152b/05,
167b/05, 169a/02, 170a/11, 170a/12,
171b/07, 171b/08, 181b/02, 183b/08,

185a/11, 190b/10, 198b/08,199b/09,
201a/03, 205b/13, 212b/07, 216b/05,
230a/06, 233b/13, 234a/05, 252a/12,
256b/06, 266a/07, 267b/09, 283b/12,
284b/08, 284b/14, 284b/15, 285a/02,
286b/06, 286b/15, 287a/03, 287a/09,
301b/15, 305a/10, 306a/07, 308a/01,
319a/05

h.+ dur 251b/12, 257a/03

h.+ ı 003b/15, 021b/15, 022b/02,
030a/15, 033a/07, 036a/03, 090a/08,
091a/03, 101b/14, 116b/01, 118b/10,
137b/07, 143b/08, 150a/10, 180a/15,
187b/15, 190b/05, 199a/10, 200a/14,
231b/05, 233a/01, 238a/10, 239a/12,
243a/11, 254a/10, 256b/05, 270b/03,
328b/15, 329a/01, 329a/09

h.+ ıla 036a/06, 096b/12, 098a/13,
168a/12, 195b/01, 304b/08, 334a/09

h.+ ın 090a/03

h.+ ından 058b/10

h.+ ını 267b/13

h.+ ıyla 267b/13

h.+ için 144b/04, 197a/14

h.+ içündür 009a/07

h.+ um 131a/06

h.+ uñ 064a/09, 122a/04, 125a/10,
128a/01, 146a/01, 216a/13, 221b/13,
240a/03, 241b/13,

255b/15, 277b/04, 304b/04, 304b/05,
304b/06, 319a/10, 328b/11, 330a/13

h.+ uñ 244a/06

h.+ uña 221b/12

h.+ uñdur 120a/12

h.+ van (redd-i h.) 108b/14

halka: -1- [A.] Halka, daire.

h. (h. ol-) 269a/02

halvâ: -12- [A.] Unlu maddelerle
şeker ve yağdan yapılan tatlı, helva.

h. 041a/03, 064a/03, 108a/05,
225b/03, 225b/12, 329b/14, 329b/15

h.+ lar 226b/03

h.+ yı 108a/06, 108a/08, 225b/08

halvet: -59- [A.] Çevre ile her türlü
ilişkiyi kesip yalnız kalma, tenhaya
çekilme.

h. 037b/14, 062b/12, 067a/10, 071a/03,
071a/04, 086a/12, 086b/01, 096b/14,
120b/15, 155a/13, 155a/14, 167a/14,
198a/08, 211b/04, 233b/06, 248a/09,
248b/02, 249a/10, 250b/01, 254a/09,
268a/04, 268a/14, 268a/15, 274a/09,
291b/09, 325b/01, 328a/07; (h. dut-
“yalnız kalmak”) 085a/04, 278b/14

h.+ de 160a/07, 212a/04, 229a/11,
328a/07

h.+ dür 096b/14

h.+ e 034a/11, 104b/04, 104b/10,
105a/01, 152b/05, 189b/11, 221a/13,
237b/11, 241b/08, 267b/07, 289a/13,
289a/14, 291a/11, 311b/07, 324a/07; (h.
gir- “Herkesten uzaklaşp belli bir süre
hücreye kapanmak”) 008b/11, 285a/02;
(h. eyle-) 057a/02

h.+ i (h. bigi) 235a/12

h.+ ile 287a/05

h.+ lerinüñ 152a/14

hâm: -1- [F.] Yeterince
olgunlaşmamış.

h.+ ıraķımış 068b/13

hamir: -6- [A.] 1. Hamur.

h. (h. bigi) 091b/07

2. Maya.

h. 164b/06

h.+ in 164b/10
h.+ i 164b/06, 164b/11, 164b/13
hāmle: -4- [A.] İleriye doğru atılma.
h. (h. ét-) 035a/12; (h. eyle-) 283a/04;
(h. kı1-) 008a/05, 269a/03
hāmmāl: -6- [A.] Ücretle yük taşıyan kimse.
h. 225b/06, 225b/09, 225b/10
h.+ a 225b/05, 225b/08
h.+ lar 039b/01
hāmmām: -5- [A.] Hamam.
h.+ a 077b/11, 077b/12, 269b/02,
291a/10
h.+ dan 291a/10
hāmmāmcı: -1- [A.+ T.] Hamameci.
h. 077b/12
hāmır: -1- [A.] Şarap.
h.+ ların 194a/01
hāmūş: -9- [F.] Susmuş, sessiz.
h. 330b/01; (h. ol- “susmak”) 124b/02,
233b/06, 254a/03, 254b/10, 264b/07,
289a/05, 328a/08, 333b/09
hāmūşlık: -5- [F. + T.] Sessizlik.
h. 141a/04, 289a/08, 307b/15
h.+ dan 130b/04
h.+ ıdur 289a/09
hān: -4- [F.] 1. Sofra.
h. 257a/10
h.+ ın 326b/03
2. Yemek sinisi.
h. 205a/15
h.+ ı 041a/04
hānçe: -2- [F.] Küçük yemek sinisi.
h. 041a/02
hāne: -1- [F.] Ev.
h.+ sine 248b/02
hānedān: -3- [F.] Köklü, asil ve büyük

aile, tarihteki tanınmış bir kimseye dayanan soy.

h.+ ından 157b/08; (h. artuğ) 087b/06
h.+ ınuñ 009a/10

hānekāh: -16- [F.] Bir tarikatın merkez durumundaki tekkesi.

h. 104a/14, 162a/08, 183b/01, 194a/11,
323b/13, 325b/07, 325b/09, 326a/09
h.+ a 248a/04, 250a/03, 274a/04

h.+ da 289a/11

h.+ dan 324a/02

h.+ ına 324a/14

h.+ larda 166a/09

h.+ ları 215b/08

hān ü mān: -1- [F.] Ev bark.

h.+ uñ 298a/07

hārāb: -6- [A.] Yıkık dökük, kötü durumda.

h. 029b/03, 074a/06, 179a/13; (h. ét-) 333b/05; (h. eyle-) 029b/04; (h. ol-) 031b/15

hārābāt: -2- [A.] Meyhane.

h. 162a/08

h.+ dan 215a/15

hārābe: -1- [A.] Eski devirlerden kalma şehir veya bina yıkıntısı.

h. 138a/06

hārāblık: -1- [A. +T.] Viranlık, perişanlık.

h. (h. eyle-) 033b/15

hārāc: -3- [A.] Vaktiyle Müslüman olmayanlardan alınan vergi.

h. 161a/12, 161a/15, 305b/02

hārām: -35- [A.] Dinin kesin bir delille yasakladığı davranış veya sözler.

h. 056b/04, 072b/15, 083b/05, 146b/06, 156a/09, 160b/09, 189b/06, 235b/01,

275a/14, 305b/04; (h. ol-) 045b/10
h.+ a 083b/04, 097b/03, 097b/04,
235a/14
h.+ dan 029a/05, 051b/11, 146a/04,
186b/04, 216b/06, 234a/06, 305b/14
h.+ dur 083b/04, 138a/08, 154b/05,
190a/05, 277b/10, 294a/15, 329b/01
h.+ ı 097b/04, 151a/14, 189b/04, 302a/13
h.+ ları 255a/07
h.+ mıdur167b/11
haramî: -9- [A.] Haydut, yol kesen
kimse.
h. 179b/07, 280a/06, 313b/04
h.+ ler 057b/02, 057b/12, 058a/02,
279b/13
h.+ ye 058a/03, 279b/13
haramîlik: -3- [A. + T.] Haydutluk,
eşkiyalık.
h. 058b/02
h.+ da 059b/14
h.+ a 059a/04
haram-zâde: -2- [A. + F.] Nikahsız
birleşmeden doğan çocuk.
h. 154a/13
h.+ dür 154a/12
harb: -1- [A.] Savaş.
h. 176b/01
harc: -9- [T.] 1. Bir iş için harcanan
para, masraf.
h. (h. ét- "harcamak") 085b/05, 183a/06;
(h. eyle- "harcamak") 043b/13, 086a/03,
165a/08, 226a/04, 247b/06
h.+ ı 151/b08
2. Harç.
h. (h. ol-) 156a/09
hardal: -1- [A.] Sarı veya beyaz
çiçekli, sert ve yakıcı tohumu hekimlikte

kullanılan otsu bitki.
h. 212a/07
harekât : -1- [A.] Hareketler,
davranışlar.
h.+ ı 255b/15
hareket: -13- [A.] Hareket, davranış.
h. 288b/12; (h. eyle-) 021b/09, 255b/01,
265a/14, 289a/01
h.+ e 092b/05, 097b/11, 243a/02,
255a/13
h.+ i 124b/13
h.+ üm 288b/14
h.+ ümüz 239a/02
h.+ üñ 190b/13
harem: -16- [A.] Herkesin girmesine izin
verilmeyen, saygı gösterilmesi gereken
yer.
h. 069a/04, 069a/08, 069a/09, 069b/03,
157b/15, 161a/01, 206a/13, 237a/13,
315b/07
h.+ den 260a/13, 313a/15; (h. artuğ)
209a/02
h.+ e 208b/14
h.+ i 259a/05
h.+ idür 251b/04
h.+ ine 251b/04
harf: -6- [A.] Harf.
h. 052a/08
h.+ dür 212b/04, 293a/03, 305b/11,
315a/12
h.+ ile 102b/15
harîş: -4- [A.] Hırslı.
h. 003b/12, 072a/13; (h. ol-) 212b/06
h.+ dür 072a/13
harrâzî: -1- [A.] Kavim adı.
h.+ ler 261b/10
hâş / hâşş: -39- [A.] Bir şeye veya bir

kimseye ait olup başkasında bulunmayan, ona mahsus olan.

h. 006a/13, 013a/01, 014b/07, 017b/08, 088b/09, 132a/03, 251b/03, 251b/04, 308b/03, 320b/04, 328b/11

h.+ dur 295a/10

h.+ ı 087a/04, 293b/07

h.+ ıdur 317b/14

h.+ ıydı 081b/15

h.+ lar 054a/15, 128a/10, 166a/06, 242b/10, 257a/03, 264a/03, 275a/04, 275a/06; (h. ol-) 242b/15

h.+ lardan 092a/03, 140b/01

h.+ ları 068a/02, 076a/07, 211b/09, 234a/14, 242b/11, 286b/14

h.+ larında 271b/09

h.+ larından 077a/13

h.+ larınıñ 151/b12

h.+ laruñ 281a/15

h.+ laruñdur 191a/05, 264a/03

hased: -7- [A.] Çekememe, kıskanma.

h. 210a/15, 253a/02, 305a/03; (h. eyle-) 146b/05, 328b/05

h.+ i 029a/03, 042a/04

hāsekī: -12- [A. + F.] Padişahın veya emirlerin yakınında olan kişiler.

h. 060a/08, 060b/03, 061a/10, 198a/13, 198a/14, 198b/01

h.+ ler 007b/10

h.+ lerinden 198a/12

h.+ lerine 007b/06

h.+ sine 060a/06, 060a/10, 061a/12

hāşıl: -38- [A.] Meydana çıkan, meydana gelen.

h. (h. ét-) 189b/07, 293a/09; (h. eyle-) 193a/10, 272a/15; (h. ol-) 104b/06,

106b/07, 118b/06, 187a/15, 189b/12, 189b/13, 199b/11, 203b/01, 208b/12,

208b/13, 212a/11, 215b/05, 215b/05, 221a/08, 222a/11, 222a/12, 222a/13,

240b/02, 266a/08, 238a/02, 254a/15, 255b/01, 255b/02, 264b/01, 264a/11,

266a/10, 292b/08, 292b/11, 292b/12, 297a/02, 301b/06

h.+ dur 123b/06

h.+ ı 174a/13

hāşım / hāşım: -5- [A.] Düşman.

h. (h. ol-) 104b/12

h.+ ı 205b/14

h.+ ları 205b/03, 311b/08

h.+ larum 008b/05

hāşır: -11- [A.] Saz ve kurumuş bitki saplarından örülmüş taban örtüsü.

h. 059a/13, 059a/14, 059b/01, 059b/06, 107b/03, 177a/08, 177a/09

h.+ a 078b/15

h.+ dan 079a/08

h.+ ı 055a/11, 177a/10

hāşlet: -15- [A.] Huy, tabiat.

h. 125a/04, 141a/03, 146b/03, 210a/09, 319a/12; (h. ol-) 210a/14

h.+ de 229b/01

h.+ e 212a/09

h.+ i 171a/13, 293a/09, 306b/12

h.+ ler 203b/01, 252a/15, 293a/08

h.+ leruñ 302b/10

hāşret: -1- [A.] Özlem.

h.+ inden 189a/13

hāşrethık: -1- [A. + T.] Özleme durumu, ayrılık.

h. 254b/01

hāşşa: -3- [A.] Özellikle.

h. 005a/04, 046b/05, 167a/05

h̄asta: -6- [F.] Sıhhati yerinde olmayan kimse.

h̄. 261a/01; (h̄. ol-) 050a/15, 054b/10, 243b/03, 299b/04, 324a/14

h̄astalık: -7- [F. + T.] Sağlık durumu bozuk olma h̄ali.

h̄. 210b/13

h̄.+ ı 054b/11, 261a/06

h̄.+ ına 210b/12

h̄.+ um 054a/07, 277a/12

h̄.+ uñ 054a/06

h̄āş u ām: -1- [A.] Seçkin kimseler ve halk.

h̄. 004b/03

h̄āşā: -4- [A.] “Asla, katiyen, hiçbir şekilde” anlamındaki ret sözü.

h̄. 123b/13, 213a/14, 243a/11, 324a/15

h̄āşif: -1- [A.] Huşu duyan.

h̄. 302b/02

h̄atā: -2- [A.] Yanlış.

h̄. (h̄. eyle-) 222a/14

h̄.+ sını 248b/08

h̄atar: -2- [A.] Tehlike, güvensizlik.

h̄. 166a/15

h̄.+ dadur 166b/03

h̄ātem: -1- [A.] Mühür.

h̄. (h̄.ü'l-evliyā “Hz. Muhammed”) 302a/07

h̄atır: -21- [A.] Hafıza, zihin.

h̄.+ ı 056b/12, 292b/14

h̄.+ ın 171b/03

h̄.+ ına 277a/02

h̄.+ ından 106a/05, 237b/13, 238a/01, 299a/13

h̄.+ uma 118b/11, 263a/06, 309a/14, 312a/11

h̄.+ umdan 225b/13, 309a/15

h̄.+ uñ 179b/12

h̄.+ uñdan 299b/04, 299b/06

h̄.+ uñuza 239a/03, 312a/09, 312a/14

h̄atīb: -1- [A.] Hitabet yeteneği olan kimse.

h̄. 116b/02

h̄ātif: -34- [A.] Gayb.

h̄.+ den 043a/10, 048b/09, 049a/08, 049b/08, 053b/15, 056b/08, 078a/06,

080a/04, 080b/06, 081b/10, 085b/07,

088b/05, 095b/13, 105a/15, 118b/07,

140a/09, 140b/07, 164a/11, 179a/09,

194a/09, 207a/06, 238a/03, 243b/04,

243b/09, 244a/02, 244b/03, 257b/11,

262b/08, 263a/07, 263a/12, 263b/10,

266b/11, 268b/04, 291a/12, 299b/13,

304a/14, 310b/06, 311a/05, 320b/13,

321b/07, 325a/08, 333b/14, 334a/06

h̄atm: -14- [A.] 1. Bitirme, sona erdirmeye.

h̄. (h̄. ét-) 128b/03; (h̄. kııl-) 011a/02

2. Kur'an-ı Kerim'i başından sonuna kadar okuma.

h̄. (h̄. ét-) 279b/11; (h̄. eyle-) 093a/06,

093a/07, 155a/06, 155a/07, 187b/03,

304a/01, 315b/09, 315b/10

h̄.+ e (h̄. ét-) 279b/10; (h̄. eyle-) 133a/11

h̄.+ ini 306b/12

h̄atı: -1- [A.] Çizgi.

h̄.+ ını 133b/04

h̄atun: -6- [F.] Kadın.

h̄. 021a/08; (h̄.-ı āh̄iret) 054b/14

h̄.+ ı 054a/05

h̄.+ ıyıldı 018b/14

h̄.+ larda 007a/15

h̄.+ um 050a/03

havā: -30- [A.] 1. Gökyüzü.
h. 116b/13, 166b/04, 170a/14, 205a/03,
286a/12; (h. yüzi) 049b/02, 138b/08,
177a/03, 183b/05, 189a/05, 189a/11,
204a/01, 251a/03, 258a/01, 288a/08,
291b/03

h.+ da 067a/08, 110b/15, 112b/11,
127a/02, 194b/04, 291b/04

h.+ dan 050b/10

h.+ sıyla 278a/15

h.+ ya 051a/13, 130a/15, 258a/06,
329b/13

2.Yukarı.

h.+ da 201a/12

h.+ ya 051a/13

3. Bir kimsede hakim olan manevi hal.

h.+ sı 215a/13

havāle: -1- [A.] Değiştirme, dönüştürme.

h.+ mi (h. kı1- “dönüştürmek”)
078a/05

hāvān: -2- [F.] Toz haline getirilmek
istenen maddenin dövüldüğü kap, havan.

h.+ a 091b/07, 092a/01

havāş: -1- [A.] Seçkinler.

h. 097b/01

havf: -48- [A.] Korku.

h. 099a/01, 141b/05, 151a/14,
173b/10, 186a/09, 191a/02, 191a/05,
191a/06, 200a/06, 203b/01, 203b/03,
212a/10, 212a/13, 212b/01, 216b/01,
227b/04, 233b/08, 233b/09, 233b/10,
235b/03, 235b/05, 240a/04, 240a/05,
255a/07, 256a/08, 274b/14, 275a/03,
284b/06, 309b/11, 309b/12, 312b/10,
314b/12; (h. ol-) 141b/05

h.+ dan 141b/04, 191a/04

h.+ dur 151a/14, 186a/09, 212a/10,

212a/14, 212a/15

h.+ ı 234a/07, 252a/14, 275a/04

h.+ ıla 252a/14

havīc: -4- [F.] Ete katılan sebze.

h. 038a/09, 039b/01, 204b/13

h.+ a 215b/13

havī: -1- [A.] Güç, kuvvet.

h. (lā havle “Sinirlendiğimiz durumlarda
söylenen “*Bana güç ver Allahım!*
anlamında Arapça bir söz.”) 108a/02

havşala : -1- [A.] Anlayış, akıl.

h.+ sına 113b/05

havz: -5- [A.] Havuz.

h. 226a/07, 316a/12; (h. bigi)
115a/13; (h.-ı kevşer “cennet havuzu”)
157a/08, 157a/13

hāy: -2- [T.] Hey.

h. 257b/11, 325a/09

havā: -23- [A.] Utanma.

h. 097b/07, 150a/07, 191a/04,
200a/03, 200a/06, 234a/07, 281b/11,
293a/10, 295a/07

h.+ dan 115a/12, 115a/14, 306b/02

h.+ dur 212a/15, 319a/12

h.+ ñı 156a/01

h.+ nuñ 285a/04

h.+ sı 146a/03, 154a/14, 210a/03,
210a/04, 250a/04

h.+ yı 249b/13

havāl: -3- [A.] Görüntü.

h.+ i 007a/05

h.+ ler 301b/07

h.+ leri 002b/11

havālu: -1- [A. + T.] Edepli, terbiyeli.

h.+ yıldı 249b/04

havāsuzlık: -1- [A. + T.] Edepsiz.

h. 063a/02

hayât: -2- [A.] Yaşam, ömür.

h. 124b/07

h.+ dur (mücbib-i h. “hayatın sebebi”) 305a/14

hayf: -3- [A.] Eyvah, yazık, heyhat.

h. 324a/01; (h. ol- “yazık olmak”) 112a/01, 140a/15

hayır / hayr: -23- [A.] Her durumda ve şartta herkesin katında iyi ve makbul olan hâl ve iş.

h. 009b/03, 064a/05, 166a/03, 222a/10, 292b/14, 294a/09; (h. ét-) 146a/05

h.+ a 099b/08

h.+ dan 009b/03, 277b/07, 284b/05, 299b/12

h.+ dur 307a/05

h.+ ı 053a/02, 227b/04, 304a/05, 309a/05

h.+ ile 009a/15

h.+ lar 075a/15

h.+ lardan 281a/15

h.+ ları 326b/10

h.+ uñ 309a/02, 310a/03

hayırlu : -1- [A. + T.] Faydalı, makbul.

h. 222a/15

hâyif: -1- [A.] Korkak.

h. 314b/14

hâyız / hayz: -2- [A.] Adet hali, aybaşı.

h. 103b/12, 127a/05

haykır-: -1- [T.] Çok yüksek sesle bağırarak.

h.- dı 223b/04

hayrân: -21- [A.] Bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyan kişi.

h. 067a/09, 083a/06; (h. çal-) 159a/10,

189a/01, 221a/03, 241b/07, 318b/14; (h. ol-) 008b/03, 049b/09, 055b/15, 066a/15, 082b/01, 095b/10, 147b/10, 195b/13, 195b/14, 253b/15, 258b/08, 262a/10, 288a/10, 323a/06

hayrânlık: -1- [A. + T.] Hayran olma durumu, hayranlık.

h.+ ından 223a/02

hayrât: -1- [A.] İyilikler, hayırlı işler.

h.+ ı 229b/12

hayvân : -1- [A.] Hayvan.

h. (h. bigi) 028b/01

hayyâke: -1- [A.] “Allah sana uzun ömürler versin!” anlamında Arapça bir söz.

h. 015a/12

hâzır: -54- [A.] Hazır.

h. 061a/06, 120b/02, 172a/01, 178b/15, 183b/15, 185a/07, 224a/14, 231b/01, 241b/06, 306b/08, 321b/14; (h. bul-) 106a/06, 164b/05, 250b/08; (h. dur-) 021a/05, 133b/10, 268b/08, 268b/12;; (h. dut-) 072a/07, 243a/04; (h. eyle-) 266b/05, 289b/14, 324b/04; (h. gel-) 223b/06; (h. ol-) 009b/13, 046b/02, 117a/07, 117a/08, 147a/08, 159b/08, 161b/05, 167b/03, 241a/09, 243a/06, 243a/07, 314a/01

h.+ dur 233b/01, 264b/14, 313b/15

h.+ ıdı 092b/03, 159a/06, 208b/08, 214a/11, 245b/11, 250b/06, 267a/08

h.+ ıla 099a/13

h.+ ımıssa 104b/02

h.+ ısa 245a/08

h.+ idi 020b/14

h.+ mış 183b/15

h.+ sını 133b/08

h.+ sız 243b/01

hazine: -7- [A.] Toplu halde bulunan altın, gümüş, mücevher.

h.+ lerümüz 117b/05

h.+ müzde 117b/06

h.+ ñ 149b/11

h.+ ñde 117b/07

h.+ ñ mi 081a/10

h.+ sidür 212b/02

h.+ sinden 039a/15

hazret: -56- [A.] Şahıs veya kutsal sayılan varlık isimlerinin başına getirilip Farsça isim tamlaması şeklinde kullanılır ve saygı ifade eder.

h. 118b/04

h.+ de 134b/14

h.+ den 117a/02, 120a/06, 131a/07

h.+ dür 134b/13

h.+ e 119a/06, 257b/09, 331a/06

h.+ i 003a/05, 011a/04, 014a/01, 047a/09, 048b/03, 082b/11, 093a/14, 157b/01, 158a/10, 290a/09, 298a/04, 322b/06, 322b/09

h.+ in 213b/12, 215a/07, 243a/13, 262b/04, 297b/11, 299b/03, 318b/03

h.+ inde 026b/10, 061a/08, 126a/12, 127a/05, 227a/08, 249b/01, 256b/11

h.+ inden 117a/01, 130a/08, 142b/10, 258a/08

h.+ ine 086b/11, 097a/07, 142a/04, 192a/15, 232b/15, 245a/03, 282b/11, 319b/04, 325b/02

h.+ ini 003a/02, 046b/15, 240b/12, 277a/10, 322a/15

h.+ inüñ 008a/12

h.+ ümüzde 049b/05

hazz: -8- [A.] Bir şeyin insana

verdiği hoş giden tatlı duygu, zevk.

h. (h. al-) 004b/06

h.+ ı 065a/14, 123b/15, 124a/02, 124a/03, 124a/04, 276a/02, 327a/08

hebâ': -1- [A.] Boşa gitme, ziyan olma.

h.+ ı 133b/04

hediyeye: -1- [A.] Armağan.

h. 144a/05

helâk: -22- [A.] Mahvolma, yok olma.

h. (h. ét- "mahvetmek") 061a/11; (h. eyle- "mahvetmek") 260b/05, 301a/01, 311a/01, 311a/07, 327b/13, 330b/01; (h. kııl- "mahvetmek") 269b/10; (h. ol- "mahvolmak") 029b/01, 035a/07, 090b/15, 128a/10, 200b/02, 227b/03, 227b/07, 233b/12, 263b/11, 282b/07, 291b/01, 305a/10

h.+ dur 254a/11

h.+ lik 067b/04

helâklık: -6- [A.] Helak olma durumu.

h. 263b/09; (h. eyle-) 302b/11, 302b/12

h.+ ı 125a/10, 151b/1

h.+ ıdur 253a/04

helâl: -38- [A.] Dinin yasaklamadığı hareket ve davranış.

h. 043b/13, 061a/14, 072b/05, 073a/10, 073a/09, 073a/12, 081b/09, 097b/06, 143b/13, 156a/09, 189b/04, 189b/11, 190a/05, 214a/13, 235a/08, 275a/15, 305b/06, 317a/07; (h. ét-) 059a/13, 059b/03, 059a/08; (h. eyle-) 309a/02; (h. ol-) 072b/06, 183a/13, 188a/02; (h.-ı maḥz) 227b/12

h.+ den 043b/13, 085b/04

h.+ dūr 049b/14, 063a/09, 138a/08,
178a/03

h.+ e 069b/09

h.+ ı 166a/05

h.+ i 163a/02, 069b/09

h. + mıdur 167b/11

helāl-hōr: -1- [A.] Helal yiyen.

h.+ ıdı 143b/13

helālīk : -7- [A. + T.] 1. Helal olma durumu.

h. (h. dile- “kendisine geçen hakkını helal etmesini istemek”) 059a/07, 079a/15, 115a/10

h.+ ın (h. dile-) 045a/11, 142a/13, 279b/08

2. Nikahlı eş.

h.+ a 204a/10

hem: -71- [F.] Üstelik, zaten.

h. 002b/09, 005a/09, 006b/09, 007a/01, 010b/12, 011b/13, 012a/09, 013a/07, 015a/10, 015a/12, 045b/02, 045b/07, 050a/08, 058a/08, 079a/07, 079a/10, 080a/12, 087a/05, 096b/07, 105a/14, 106a/05, 108a/03, 112b/06, 116a/12, 120b/14, 120b/15, 129b/06, 129b/07, 130b/07, 139b/04, 153a/12, 153b/11, 157b/07, 157b/13, 158a/07, 158a/10, 158b/08, 160a/10, 176b/03, 180a/07, 186b/04, 195b/05, 208a/08, 215b/14, 219b/11, 223a/02, 227b/01, 229b/15, 236b/05, 240a/13, 241b/13, 247b/04, 249a/10, 257a/09, 259a/14, 262a/04, 269a/13, 285b/01, 285b/09, 289a/08, 289a/09, 290a/09, 306a/07, 316b/02, 322a/06, 328a/13

hemān: -4- [F.] 1. Derhal, çabucak.

h. 133b/06, 322a/14

2. Sadece

h. 247b/07

3. Aynı.

h.+ ıdı 130a/13

heme: -1- [F.] Bütün, hep.

h. 287b/06

hemīşe : -26- [F.] Daima, her zaman.

h. 029b/13, 037a/07, 051b/14, 052b/13, 058b/07, 063b/03, 100a/14, 104b/08, 139a/13, 149a/13, 163a/03, 164a/14, 177a/06, 210b/02, 210b/03, 211a/15, 286b/04, 286b/05, 286b/06, 286b/07, 287a/02, 313a/14

h.+ gi 179b/04

h.+ yidi 023b/12

h.+ kileyin 289a/01

hemīşelik: -1- [F. + T.] Süreklilik.

h.+ denidi 131a/11

hemyān: -3- [F.] Kese, torba.

h. 009b/04, 075b/08

h.+ ı 009b/08

hem-nefes: -1- [F. + A.] Sıkı fıkı dost.

h. (h.-i raḥmānī) 011a/03

henüz -59- [F.] Daha, hala, şimdiye kadar.

h. 024b/07, 025a/06, 029a/14, 035a/01, 040a/07, 048a/11, 049a/15, 053a/13, 055a/01, 068a/13, 068b/13, 072a/06, 076a/09, 085b/10, 086b/08, 091a/15, 091b/04, 100b/05, 101a/14, 103a/12, 106b/07, 112a/12, 117a/13, 117b/01, 121a/03, 121a/14, 121b/08, 124b/12, 126b/02, 127b/11, 138b/05, 143b/04, 159a/12, 165b/01, 166a/15, 166b/03, 178a/15, 187a/06, 190b/01, 192a/03, 199b/06, 215b/01, 218b/10, 223a/09, 225b/01, 226a/05, 246a/14, 258b/03,

265a/08, 269a/08, 272b/01, 274a/10,
279b/08, 288b/09, 299a/05, 311a/12,
321a/07

hep / heb: -89- [F.] Her zaman, daima.

h. 004a/13, 007b/11, 016a/06, 020a/15,
022b/03, 024b/08, 031b/15, 047b/06,
054a/01, 054b/05, 054b/07, 055a/07,
057b/14, 063a/09, 067a/03, 072a/14,
073a/06, 074a/03, 074a/14, 075a/15,
076b/10, 078b/04, 079b/15, 080b/12,
090b/10, 091a/14, 091b/02, 092a/14,
093b/15, 095a/04, 107a/13, 117b/10,
118b/01, 119a/01, 122b/02, 123b/06,
147a/06, 148b/06, 150b/15, 153a/03,
159b/07, 160a/11, 160a/15, 160b/03,
161a/10, 161b/10, 161b/12, 162a/08,
162b/04, 164a/10, 168a/05, 172b/09,
179b/07, 182a/15, 183a/03, 186b/08,
187b/15, 188a/01, 188a/02, 195a/01,
196b/03, 199b/04, 202b/13, 205b/03,
213b/11, 214b/06, 218b/14, 225a/05,
226a/03, 226a/05, 226a/14, 231b/02,
234b/05, 238b/02, 238a/10, 246b/09,
247b/14, 248b/07, 290b/12, 294a/11,
298b/04, 301b/05, 301b/07, 315a/13,
317b/09, 331a/11, 331a/15, 333b/08

her: -507- [F.] Hepsi, bütün.

h. 001b/04, 002b/01, 002b/12,
003a/11, 005b/02, 007a/06, 009a/02,
010b/03, 014b/03, 017a/06, 017b/13,
017b/14, 017b/15, 018a/02, 018b/03,
018b/12, 021a/07, 023b/03, 024a/09,
025a/13, 025a/15, 028a/08, 028b/10,
028b/14, 029a/01, 029a/02, 029a/03,
029b/05, 029b/06, 031b/05, 034a/04,
034b/14, 036a/05, 036b/05, 037a/06,
037a/12, 037b/02, 037b/04, 037b/05,

038a/02, 039a/12, 042b/15, 043a/01,
043a/02, 045a/10, 045b/07, 047a/04,
047a/12, 048b/04, 049a/01, 051b/09,
051b/11, 053a/05, 056a/04, 056a/11,
059b/05, 062a/10, 062b/12, 062b/13,
062b/15, 063a/05, 063a/06, 063b/01,
063b/07, 063b/11, 063b/12, 064a/03,
067b/01, 067b/08, 072a/01, 072a/06,
072a/15, 072b/01, 073b/10, 074b/08,
075a/03, 075a/06, 079b/11, 080b/09,
082b/09, 084b/10, 085b/10, 086a/06,
086a/15, 093b/10, 094b/09, 096a/01,
096b/14, 097a/01, 097b/02, 097b/11,
097b/12, 098a/04, 098a/13, 098a/14,
098b/04, 098b/05, 098b/06, 098b/07,
099a/04, 101b/07, 106a/03, 107a/15,
108b/14, 108b/15, 109b/05, 114a/09,
117a/05, 117a/06, 117b/11, 118a/12,
118a/14, 119a/07, 120b/01, 122b/01,
122b/05, 123a/15, 123b/01, 123b/03,
123b/04, 123b/05, 123b/07, 123b/08,
123b/09, 124a/01, 124a/02, 124a/03,
124a/04, 124a/06, 124a/09, 124a/11,
124a/12, 124a/15, 125a/07, 126b/04,
127a/08, 127a/15, 128b/01, 128b/12,
130b/03, 131b/10, 132a/01, 133a/07,
133b/07, 134b/13, 135b/12, 136b/06,
137b/14, 138a/12, 138a/13, 139b/15,
141a/05, 141a/06, 141a/07, 141a/08,
141b/01, 141b/02, 144b/12, 145a/12,
146a/03, 146a/04, 146a/07, 146a/08,
146a/15, 146b/02, 146b/05, 146b/07,
146b/08, 146b/09, 147a/02, 147a/12,
147a/14, 147a/15, 148a/08, 150a/11,
150a/12, 150a/13, 151b/11, 151b/8,
151a/08, 151a/10, 151a/12, 153b/12,
154b/09, 154b/10, 154b/13, 154b/14,

155a/01, 156a/02, 156b/04, 156b/05, 252b/01, 252b/02, 252b/03, 252b/04,
158b/11, 160a/13, 160b/13, 160b/14, 252b/05, 252b/07, 252b/08, 253a/07,
161a/12, 161b/15, 162a/02, 162b/07, 253a/11, 254a/03, 254a/04, 255b/13,
164a/08, 165a/03, 169a/13, 171b/10, 260a/10, 260a/14, 260a/15, 260b/01,
173a/01, 173a/02, 173b/04, 173b/11, 262b/06, 264a/13, 264a/14, 264b/01,
174a/01, 174a/02, 174a/03, 174a/04, 264b/05, 264b/08, 264b/11, 266a/05,
174a/13, 174a/15, 174b/01, 176a/04, 268b/01, 270b/02, 271a/05, 271a/11,
176b/12, 177a/14, 182a/02, 185b/06, 271a/15, 273a/12, 273b/08, 274b/12,
186a/10, 188a/13, 188b/15, 189a/15, 274b/15, 275a/11, 275a/13, 277b/06,
189b/01, 189b/06, 190a/05, 190a/06, 277b/09, 277b/12, 278b/09, 280a/11,
190a/07, 190a/08, 190a/15, 190b/09, 280a/12, 280a/15, 280b/01, 280b/02,
191a/03, 191a/06, 191b/04, 192a/07, 280b/03, 280b/07, 280b/15, 281a/01,
194b/07, 195a/14, 195b/02, 196a/08, 281a/02, 281a/09, 281a/12, 281a/13,
199b/10, 199b/11, 199b/14, 200a/13, 281a/14, 283b/05, 284a/07, 284a/09,
202a/09, 202a/12, 202a/13, 202b/02, 284a/12, 284b/01, 284b/02, 284b/03,
203a/11, 203a/14, 203b/02, 203b/03, 284b/04, 285b/13, 286b/03, 286b/04,
203b/05, 203b/09, 203b/10, 205a/01, 286b/05, 286b/06, 286b/13, 287a/15,
205b/06, 205b/08, 205b/10, 207a/07, 289a/13, 290a/10, 290a/13, 291b/09,
207b/11, 209a/10, 209b/13, 209b/14, 291b/11, 292a/02, 293a/07, 294b/11,
210a/02, 210a/04, 210a/09, 210b/02, 295b/14, 296a/01, 296a/05, 296a/15,
210b/05, 211a/05, 211b/01, 211b/06, 300b/01, 301b/10, 302a/09, 302a/13,
212a/15, 212b/08, 212b/09, 216b/06, 302b/06, 302b/07, 302b/08, 303a/04,
218a/02, 220a/02, 221b/03, 221b/05, 303a/15, 304b/06, 304b/07, 304b/08,
221b/09, 222b/06, 222b/07, 223a/13, 304b/11, 305a/03, 305a/04, 305b/02,
225b/15, 226b/03, 226b/13, 227a/03, 305b/03, 305b/04, 305b/06, 305b/12,
227a/05, 227b/03, 227b/06, 227b/08, 306a/12, 306b/07, 307a/02, 307b/03,
227b/10, 227b/13, 229a/13, 229a/15, 307b/04, 307b/08, 311b/02, 311b/09,
229b/01, 229b/03, 229b/07, 229b/12, 312a/09, 312a/14, 312b/05, 312b/09,
230a/01, 230a/02, 230a/08, 231a/01, 312b/14, 312b/15, 313a/11, 314a/09,
232b/07, 232b/12, 233b/09, 233b/10, 315a/07, 317b/04, 318b/05, 319a/05,
234a/04, 234a/08, 234a/09, 234a/13, 319a/06, 319a/14, 319b/15, 320a/06,
235b/03, 235b/14, 237b/09, 238b/14, 320a/08, 320a/12, 322a/11, 322b/04,
240a/04, 240a/05, 240b/03, 242a/11, 323b/09, 324a/13, 324a/15, 326b/09,
242a/15, 243b/02, 244b/11, 247b/01, 326b/13, 326b/14, 327b/01, 329b/11,
247b/14, 248a/10, 248a/15, 249a/04, 330a/07, 330b/07, 331b/06, 332a/15,
250b/11, 252a/07, 252a/08, 252a/09, 333a/12, 333a/15, 334a/02, 334a/07
252a/10, 252a/11, 252a/13, 252a/15, **her biri: -20- [F.] Hepsisi.**

h.+ ne 091b/15	072a/06, 072a/15, 072b/01, 086a/06,
h.+ nüñ 062a/01, 062a/02	086a/15, 096b/14, 097b/11, 097b/12,
h.+ ñüz 250a/15, 270a/06	098a/04, 098a/13, 098a/14, 098b/04,
h.+ si 019b/07, 031a/12, 061b/13,	098b/04, 098b/05, 098b/05, 098b/06,
064b/10, 065b/15, 081a/02, 090a/07,	098b/07, 108b/14, 108b/15, 109b/05,
110b/15, 237a/14, 250b/01	109b/05, 117a/05, 117a/06, 117b/11,
h.+ sin 279b/14	122b/01, 122b/05, 123b/01, 123b/04,
h.+ sine 091b/13, 250a/14, 329b/02	123b/05, 123b/07, 123b/07, 123b/08,
h.+ sinüñ 104b/14	123b/08, 123b/09, 124a/09, 124a/11,
hergiz: -59- [F.] Asla, hiçbir zaman.	124a/12, 124a/15, 125a/07, 125a/07,
h. 016b/06, 022a/10, 022b/13,	126b/04, 127a/08, 128b/01, 134b/13,
023b/11, 035b/07, 039b/08, 043a/01,	135b/12, 136b/06, 139b/15, 141a/06,
043a/02, 045b/06, 054b/02, 054b/05,	141a/07, 141a/08, 145a/12, 146a/03,
057b/04, 064b/04, 084b/08, 086a/09,	146a/04, 146a/15, 146b/02, 146b/05,
098a/14, 124b/07, 126b/15, 127b/03,	146b/07, 146b/08, 150a/11, 150a/12,
127b/08, 130a/14, 130b/11, 131a/14,	151a/08, 151a/10, 151a/12, 151b/11,
142a/01, 142a/08, 146a/08, 152a/07,	153b/12, 156a/02, 158b/11, 160a/13,
158b/01, 160b/10, 182a/09, 190b/08,	160b/14, 162a/02, 162b/07, 171b/10,
197b/03, 203a/01, 215a/05, 221b/05,	173a/02, 173b/11, 174a/01, 174a/02,
228a/02, 228a/03, 252a/10, 253a/06,	174a/03, 174a/15, 174b/01, 182a/02,
254a/01, 254a/12, 262a/11, 264b/01,	185b/06, 189a/15, 189b/01, 190a/06,
265a/13, 265a/14, 275b/05, 285b/03,	190a/07, 190a/08, 190b/09, 191a/03,
289a/01, 294b/10, 302b/07, 303a/05,	191a/06, 191b/04, 192a/07, 194b/07,
311b/03, 313a/15, 323b/06, 325b/03,	199a/12, 199b/08, 199b/14, 200a/13,
327b/02, 331b/10	202a/09, 202a/12, 202a/13, 203a/11,
herif: -1- [A.] Adam.	203a/14, 203b/02, 203b/03, 203b/05,
h.+ leri 178b/02	203b/09, 203b/10, 205a/01, 205b/06,
herki / herkim: -302- [F.] Kim ki, her kim	205b/08, 205b/10, 209a/10, 209b/13,
ki?	210a/02, 210a/04, 210b/02, 210b/05,
h. 003a/11, 017a/06, 017b/13,	211a/05, 211b/01, 211b/06, 212b/08,
017b/14, 017b/15, 029a/01, 029a/02,	212b/09, 216b/06, 220a/02, 221b/03,
029b/05, 031b/05, 034a/04, 034b/14,	221b/05, 227a/03, 227b/03, 227b/06,
036a/05, 036b/05, 037a/06, 037a/12,	227b/08, 227b/10, 229a/13, 229a/15,
037b/04, 037b/05, 048b/04, 051b/09,	229b/01, 229b/03, 229b/07, 229b/12,
051b/11, 053a/05, 056a/04, 056a/11,	230a/02, 230a/08, 231a/01, 232b/07,
062b/13, 063a/05, 063a/06, 063b/01,	232b/09, 232b/12, 233b/09, 233b/10,
063b/07, 063b/11, 063b/12, 064a/03,	234a/08, 234a/08, 234a/09, 234a/13,

235b/03, 238b/14, 242a/11, 244b/11,
252a/07, 252a/08, 252a/09, 252a/10,
252a/11, 252b/08, 253a/11, 255b/13,
260a/10, 262b/06, 264a/13, 264a/14,
264b/05, 271a/05, 271a/11, 275a/11,
275a/13, 277b/09, 277b/12, 280b/02,
280b/03, 280b/07, 281a/12, 281a/13,
281a/14, 283b/05, 284a/09, 284a/12,
284b/01, 284b/02, 284b/03, 286b/06,
286b/13, 290a/10, 292a/02, 293a/07,
294b/11, 302a/09, 302a/13, 302b/06,
302b/07, 304b/06, 305a/03, 305a/04,
305b/03, 305b/04, 305b/06, 305b/12,
306a/12, 306b/07, 307a/02, 307b/03,
307b/04, 307b/08, 311b/09, 312b/05,
312b/09, 312b/14, 312b/15, 314a/09,
315a/07, 319a/05, 319a/06, 319a/14,
322b/04, 323b/09, 324a/13, 326b/09,
326b/13, 326b/14, 330a/07, 334a/02,
334a/07
h.+ de 141a/06, 252a/15, 256a/15
h.+ e 260a/14, 260a/15, 260b/01
h.+ i 146a/07, 146a/08, 230a/01,
274b/12
h.+ üñ 123a/15, 124a/02, 124a/03,
124a/04, 141b/01, 141b/02, 169a/13,
174a/13, 207b/11, 209b/14, 211b/01,
235b/14, 252a/08, 252a/13, 252b/01,
252b/02, 264b/08, 274b/15, 280b/15,
281a/01, 281a/02, 281a/09, 284a/07,
286b/03, 286b/04, 286b/05, 291b/09,
291b/11, 301b/10, 304b/07, 304b/08,
304b/11
h.+ üñle 075a/03
hevā: -15- [A.] Heves, istek, arzu.
h. 253a/06
h.+ dan 160a/14

h.+ sına 232b/08, 291b/04
h.+ sıyıla 251b/14
h.+ sıyımış 290b/09
h.+ ya 096b/03, 098a/03, 204b/02,
252a/02
h.+ yı 123b/04, 212b/05, 234a/11,
305b/11
heves: -6- [A.] İstek, arzu.
h. (h. eyle-) 002a/13, 016b/02,
021a/04, 109b/13, 152b/05
h.+ i (h. eyle-) 010a/03
hevl: -1- [A.] Korku.
h.+ inden 124b/10
heybet: -24- [A.] İnsanda korku ve saygı
duygusu uyandıran etkili görünüş,
ululuk.
h. 164a/10, 225a/11, 281b/11
h.+ den 105b/10, 131b/14, 152b/07,
246a/03
h.+ i 014a/07, 239b/10, 267a/02,
305b/13
h.+ ile 094a/12, 185a/08, 219b/02,
250a/08
h.+ in 077a/08
h.+ inden 086b/11, 104b/02, 106a/06,
249a/03, 253b/15, 266b/15, 303b/14
h.+ üñ 094a/04
heybetlü:-1- [A. + T.] Görünüşü korku ile
karışık bir saygı uyandıran.
h. 066a/01
hezārān hezār: -1- [F.] Binlerce.
h. 005a/02
hezīmet: -1- [A.] Yenilgi, bozgun.
h. (h. ol- “yenilmek”) 290a/14
hı: -1- [A.] Arap alfabesinin yedinci
harfi.
h. 315a/12

hırka: -28- [A.] Yün veya pamuklu kumaştan yapılmış, önden açık, kollu giyecek.

h. 080b/15, 107b/14, 215a/02, 240b/07, 242b/15, 274a/05, 284a/03, 323b/12

h.+ mı 291a/15, 333b/06

h.+ ñda 310b/09

h.+ sı 248b/15, 283a/05, 284a/02, 323a/13

h.+ sın 080b/13

h.+ sına 106a/08, 329b/08

h.+ sından 283a/04

h.+ sını 291b/01

h.+ sınıñ 310b/05

h.+ ya 107b/14, 112b/14, 113a/05, 240b/04

h.+ yı 283a/06, 291a/09, 333b/08

hırş: -2- [A.] Bir şeyi elde etmek için duyulan, önüne geçilmez derecede kuvvetli istek.

h.+ ı 234a/11

h.+ ıla 186a/02

hışm: -6- [F.] Öfke, kızgınlık.

h. 096a/13, 223a/13

h.+ ı 223a/14

h.+ ıla 105b/08, 244a/08

h.+ ından 256a/15

hıyānet : -2- [F.] İhanet etmek, sözünü tutmamak.

h. 058a/08; (h. eyle-) 216a/10

hıyānetlik: -1- [A. + T.] Hayinlik.

h. (h. eyle- “hainlik etmek”) 216b/08

hī: -3- [A.] Arap alfabesinin yirmi yedinci harfi.

h. 212b/05, 305b/11

h.+ dür 212b/04

hicāb: -26- [A.] Utanma, mahcubiyet.

h. 049a/15, 056b/11, 131b/12, 205b/15, 254a/05, 274b/02, 281b/09; (h. ol-) 010a/12, 017b/01, 214a/08, 260b/13, 267b/14, 305b/08

h.+ da 232b/05

h.+ dan 218b/15

h.+ dur 124b/04, 309a/13

h.+ ı 017b/02, 257a/02, 257a/03

h.+ ıdur 173b/08, 173b/09

h.+ ından 308a/06

h.+ ındavan 126b/08

h.+ ıyla 096a/09

h.+ lar 234b/04

hicrān: -1- [A.] Ayrılık.

h. 124b/10

hiç: -237- [F.] 1. “Asla, hiçbir zaman, katiyen” anlamında zarf görevinde kullanılır.

h. 005b/15, 008b/12, 011b/06, 012b/10, 016b/05, 018a/05, 021b/07, 021b/09, 022b/07, 023b/14, 026b/02, 026b/08, 029a/12, 029b/11, 032b/12, 033a/04, 037b/03, 044a/01, 044a/05, 049b/04, 052b/13, 053a/09, 053b/08, 056a/10, 057a/05, 062a/04, 066a/15, 073b/04, 074b/06, 075a/09, 085a/08, 090a/05, 094b/02, 096b/04, 098a/14, 107a/07, 108b/08, 109a/10, 109a/13, 110b/05, 124b/12, 125b/11, 127a/04, 127b/10, 131b/12, 131b/14, 136b/11, 137b/08, 144a/03, 148a/14, 150a/15, 154a/09, 159b/08, 167a/07, 167a/13, 168a/01, 168a/03, 168b/09, 171a/15, 171b/09, 171b/13, 172b/13, 173b/02, 179a/15, 189a/03, 191a/12, 198b/03,

200b/07, 205b/14, 212a/12, 213a/04,
217a/03, 218a/13, 221b/02, 222a/09,
222a/15, 222b/05, 223b/12, 231a/03,
232a/03, 234b/07, 235a/04, 235a/12,
239a/10, 239b/08, 239b/09, 242b/04,
245b/06, 247a/06, 248b/03, 250b/06,
253a/08, 254a/12, 254b/04, 256a/15,
264a/14, 264a/15, 266a/08, 266b/09,
267a/07, 273a/15, 274b/01, 275b/11,
276a/02, 280a/08, 280b/05, 281b/01,
285b/07, 289a/05, 296a/15, 304a/02,
304a/03, 305b/01, 308a/15, 310b/12,
314b/02, 317a/11, 319b/08, 320a/01,
322b/13

h.+ dūr 133a/15

2. “Başka, hiçbir” anlamında sıfat görevinde kullanılır.

h. 002a/06, 002b/03, 004b/14, 015a/15,
017b/03, 017b/13, 019b/06, 020a/01,
020a/03, 027b/01, 039a/04, 040a/05,
045a/13, 046b/08, 050a/02, 050b/10,
054a/07, 054b/06, 056b/11, 059a/11,
061a/15, 069b/08, 071b/01, 071b/08,
071b/09, 071b/10, 073b/09, 079a/01,
082b/06, 098b/12, 098b/13, 106a/01,
114b/15, 122b/13, 123b/02, 127b/08,
131b/09, 131b/10, 151a/01, 164b/14,
165b/10, 172a/05, 184b/15, 190b/12,
190b/13, 194b/15, 199b/15, 203b/08,
208a/08, 209a/07, 230b/03, 233a/02,
237a/01, 237b/13, 238a/13, 244b/02,
257b/01, 262a/02, 265a/05, 267a/10,
270b/10, 287a/07, 289a/12, 290a/15,
290b/01, 292a/03, 297a/08, 298b/05,
301b/13, 303a/11, 305a/13, 307b/08,
308b/01, 309b/14, 310b/01, 310b/04,
318b/08, 319a/01, 319b/09, 330a/13

3. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir.

h. 003b/07, 012b/04, 012b/05, 015b/02,
029b/14, 193b/05, 215b/11, 219b/06,
268a/01, 287a/11, 313b/14

4. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

h. 032a/14, 071b/14, 236b/06, 247a/01,

5. Bir işin herhangi bir zamanda yapıp yapılmadığını sormak için soru cümlelerinde kullanılır.

h. 034a/01, 034a/03, 052a/01, 054b/14,
066b/08, 075b/07, 160a/04, 170a/08,
181b/03, 197a/08, 197a/11, 207b/15,
298a/11

6. Değersiz, önemsiz olan şey veya kimse.

h. 108b/14, 132b/11, 216b/14, 253a/09

hiç kimse: -25- [F.] Hiç kimse.

h. 011a/13, 032a/05, 100a/15,
176a/10, 185b/03, 187b/05, 210b/15,
234b/09, 241a/14, 261b/05, 302a/15,
328b/04

h.+ den 175a/02

h.+ nūñ 229a/13, 229a/15, 239b/05,
302b/01, 329b/01

h.+ sine 033b/15

h.+ sinūñ 137b/03

h.+ ye 171b/01, 279a/14, 322b/06

h.+ yi 171b/02, 229b/11

hiç kimsene: -36- [F.] Hiç kimse.

h. 035b/12, 035b/13, 063a/07, 066a/02,
071a/07, 099a/06, 145b/15, 156b/10,
168b/08, 169a/09, 176a/09, 187b/06,
227a/12, 227b/05, 236a/08, 250b/05,
259b/08, 266a/03, 271a/14, 288b/01,

294b/10, 305a/13, 317b/13, 330b/10
h.+ den 046b/13, 233b/07, 239b/10,
310b/02

h.+ ye 036a/13, 063a/15, 071a/06,
084b/10, 220b/01, 287a/09

h.+ yi 027a/08, 037b/06

hidāyet: -6- [A.] Doğru yolu gösterme,
hakka sevk etme.

h. 082a/02, 087b/11, 095b/13, 258b/01,
274a/06, 301b/15

hikāyet : -12- [A.] Hikaye.

h. (h. ét-) 239b/05; (h. eyle-) 118b/14

h.+ den 199a/14

h.+ i 138a/04, 143a/04, 159a/03,
159a/04, 300a/06

h.+ in 069a/13, 238a/10

h.+ lerin 139a/12

h.+ ümi 025a/06

hikmet: -17- [A.] Gizli sebep, hikmet.

h. 096a/10, 098a/12, 141a/02, 181a/14,
181a/15, 230b/11, 232a/15, 262a/14,
280a/13, 295a/11, 303a/07

h.+ den 028b/13

h.+ dür 116b/08

h.+ e 098a/12

h.+ i 202a/09, 262a/15

h.+ lerü 036a/09

hilāf: -16- [A.] Ters, aykırı, karşı
olma.

h. (h. ét-) 084a/08; (h. eyle-) 131a/03,
171a/15, 231b/12, 241b/13, 276a/05; (h.
ol-) 214a/06, 262a/12

h.+ınca 004b/11, 026a/10, 101b/06,
252a/09, 264b/11, 299a/02

h.+ınca idi 002b/07

hilāfsuz: -1- [A. + T.] Hiç şüphesiz,
gerçekten.

h.194b/13

hilāl: -1- [A.] Hilal.

h. (h. bigi) 322a/09

hil'at: -5- [A.] Padişahlar ve vezirler
tarafından birine iltifat veya mükafat
olarak giydirilen, kürklü veya işlemeli
kıymetli kaftan.

h. 127a/09

h.+ i 133a/14

h.+ in 108b/05

h.+ ini 129b/08

h.+ lerle 007b/14

hīle / hīlet: -6- [A.] Bir kimseyi aldatmak,
kandırmak amacıyla yapılan tertip,
düzen.

h. 327a/15; (h. ét-) 153b/08; (h. eyle-)
301a/01

h.+ e 230a/07

h.+ inden 097b/14

h.+ leri 300a/04

hilm: -6- [A.] Yumuşak huyluluk.

h. 018b/10, 062a/09, 295a/07,
305a/02

h.+ i 308a/14

himm: -33- [A.] Yardım, ihsan.

h. 003b/10, 068b/13, 253a/04,
270a/13, 271a/12, 274a/03, 278a/04,
281b/01, 327a/04,

332b/05; (şāhib-i h.) 295a/10; (h. dut)
274b/01; (h. ola) 280b/15

h.+ e 253a/06

h.+ i 058b/04, 107a/15, 125b/07,
208a/14, 232b/03, 253a/08, 271b/06,
283a/13, 304b/11

h.+ idi 037b/15; (şāhib-i h.) 201a/02

h.+ ile 119a/04

h.+ inden 258a/04

h.+ ler 281b/05
h.+ leri 166a/09
h.+ lerüñ 281b/02
h.+ üm 332b/07
h.+ üñ 274a/09
h.+ üñi 107b/01
himmethü: -1- [A. + T.] Himmeth sahibi olan, himmeth eden.
h.+ rek 204a/04
hirmengâh: -2- [F.] Harman yeri.
h.+ ı 174a/12
h.+ ından 183a/08
hisâb: -15- [A.] Hesap.
h. 151/b5, 151/b6, 232b/12, 305b/02;
(h. êt-) 171a/12; (h. eyle-) 086a/14
h.+ dan 178a/13
h.+ ın (h. dut-) 096a/12
h.+ ına 146b/06
h.+ ında 124a/10, 181b/14
h.+ ındayıldım 127a/05
h.+ laruñuzı 174b/04
h.+ suz 063a/09
h.+ um 320a/10
hisâbla: -1- [A. + T.] Hesaplamak.
h.- magile 098b/15
hiñâb: -20- [A.] Sözü veya yazıyı bir kimseye yöneltme, tevcih etme.
h. 011b/05, 013a/15, 118b/12, 119a/13, 120a/03, 121a/06, 121a/08, 180b/07; (h. eyle- “söz söylemek”) 041a/11, 048a/15, 255a/14, 258a/11; (h. gel-) 011b/06 ; (h.- ı ‘izzet) 013a/13; (h. kı1- “söz söylemek”) 003b/01; (h. ol-) 195b/13
h.+ dan 255a/14
h.+ ı 054a/03, 056b/12, 102a/06
hiñlân: -1- [A.] Tek başına kalmak, zelil olmak.

h.+ dan 271a/12
hiñmet: -14- [A.] Bir kimsenin yapmakla sorumlu tutulduğu iş, kendisine verilen görev.
h. 124a/15; (h. eyle-) 205b/06, 239a/13, 312a/04, 314b/02, 314b/02
h.+ den 117b/05
h.+ e 115a/02, 248b/09
h.+ i 298a/09
h.+ iledür 227b/11
h.+ inde 274b/04, 298a/10
h.+ inden 267a/12
hiñmetkâr: -7- [A. + F.] Hizmet eden kimse, hizmetçi.
h. 153a/08, 209a/04, 306b/10; (h. eyle-) 282a/07
h.+ a 250a/13, 250b/13
h.+ ı 053b/01
hiñmetkârlık: -1- [A. + T.] Hizmetkar olan kimsenin işi.
h.+ a 238b/05
hiñoca: -39- [F.] Birine bir hususta öğreticilik yapan kimse, hoca, efendi.
h. 009b/14, 027b/08, 032a/12, 047b/15, 144a/09, 148a/10, 155b/09, 206a/06, 216b/11, 216b/15, 221a/06, 230b/13, 231a/11, 231a/14, 260b/15, 269b/09, 289a/11, 291a/06, 291a/07, 291a/08, 302b/05; (h.-ı derviş) 307a/08; (h.-ı eyyâm) 044b/05; (h.-i enbiyâ “Hz. Muhammed”) 011a/08, 011a/11, 012a/15
h.+ idi 291a/05
h.+ lardan 295a/01
h.+ m 149a/08
h.+ ña 140b/11
h.+ nuñ 246a/11, 246a/14
h.+ sı 047b/07, 047b/09

h.+ sina 047b/08

h.+ sını 138b/10

h.+ sinuñ 149a/10

h.+ ya 246a/13

h.+ yı 155b/08

h̄od / h̄oz: -67- [F.] Kendi, bizzat, -de, dahi.

h. 003b/13, 004b/05, 010b/09, 013a/05, 014b/05, 016b/05, 019a/12, 021b/14, 032a/14, 037a/14, 049a/02, 049a/12, 050a/05, 051b/12, 059b/06, 060a/10, 066a/10, 067b/13, 084a/09, 100a/07, 108a/15, 112a/05, 114b/15, 120a/13, 125b/09, 127a/13, 127a/15, 129b/05, 131b/08, 133a/15, 133b/13, 135b/03, 136a/02, 139a/11, 142b/06, 143a/03, 144a/10, 163a/04, 163a/10, 177a/08, 177b/10, 179b/14, 183b/15, 204a/09, 208a/01, 212b/12, 212b/13, 228b/09, 237a/01, 239a/07, 245b/09, 248a/13, 259b/06, 266a/14, 269a/09, 278a/10, 279a/09, 280a/04, 282b/10, 283b/01, 289a/04, 298a/02, 300a/05, 306a/14, 312a/02; (h. eyle-) 114b/02

h̄ör: -30- [F.] Değersiz, bayağı, hakir.

h. 037b/09, 038b/04, 065b/03, 122a/08, 275b/11, 283b/05; (h. dut- / h. tüt- “kaba ve kırıcı davranmak”) 015b/15, 096b/03, 099a/06, 169a/09, 229a/06, 230a/02, 234a/14, 293a/13, 294b/11; (h. ét-) 245b/12; (h. eyle-) 029b/06, 062a/10, 274b/12, 294b/12, 302b/04, 302b/05, 325a/09; (h. gör- “küçük görmek”) 277b/08; (h. ol-) 190b/09, 230a/02, 275b/06, 326b/14

h.+ ırağı 221b/10, 314a/12

h̄örle-: -2- [F. + T.] Değer vermeyip küçük düşürmek, küçük görmek.

h.- dı 056a/01

h.- mış (h. ol-) 015b/15

h̄örlük: -20- [F. + T.] Aşağı olma durumu, hakirlik, aşağılık.

h. 096a/08, 211a/10, 273a/13, 304b/02, 305a/03; (h. ét-) 090a/05

h.+ dur 191a/15, 211a/09, 255b/11

h.+ ı 211a/14, 221b/03

h.+ ıla 096b/11, 273a/15, 323b/04, 323b/05

h.+ ın 186b/03, 273a/13

h.+ ından 071a/14

h.+ um 186b/01

h̄oş: -65- [F.] Güzel, iyi, latif.

h. 017a/07, 042b/15, 043a/01, 046a/02, 061b/15, 062b/02, 069a/07, 075a/08, 082a/14, 099a/13, 101b/01, 108a/11, 112a/13, 120b/13, 176b/10, 180a/01, 193b/11, 193b/12, 194a/02, 195a/05, 195a/06, 198b/15, 209b/01, 214a/09, 219b/07, 220b/09, 237a/10, 239a/03, 248a/11, 263a/15, 296a/11; (h. dut- “İyi muamele etmek”) 103a/03, 160b/02, 272a/11, 272a/11, 273a/03; (h. eyle-) 103a/04, 160a/06; (h. gel- “hoşuna gitmek”) 002b/10, 010a/01, 030a/05, 030b/14, 062b/04; (h. gel- “karşılama sözü, hoş gelmek”) 135a/06, 151a/09, 270a/10; (h. gör- “kızılacak bir şeyi hoş görü ile karşılayıp affetmek”) 151b/9; (h. ol- “iyi olmak”) 003b/04, 029b/14, 030a/06, 043a/01, 074a/15, 094b/15, 109a/07, 125a/06, 140b/13, 163b/04, 173b/05, 194a/15, 223b/01, 274b/04, 274b/04

h. + ırak (h. ol-) 033a/05
h. + mısın 154a/02
hoşlık: -2- [F. + T.] Hoş olma durumu.
h. 193b/14
h. + a 207a/04
hoşnūd / hoşnūz: -19- [F.] Bir kimseden veya bir hâlden memnun durumda olan, razı.
h. (h. eyle-) 059a/06, 101a/02, 101a/03;
(h. ol-) 002a/03, 031a/02, 034a/05, 047b/05, 053a/01, 064b/06, 064b/07, 098b/02, 099a/11, 163b/03, 199b/06, 216a/15, 227b/03, 234a/10, 325a/03
h. idi 284a/03
hoşnūdlık / hoşnūzlık: -5- [F. + T.] Hoşnut olma durumu.
h. 129b/08
h. + um 169b/1
h. + umı 041a/11
h. + ındadır 169b/12
h. + ından 084b/01
hū / hūy: -13- [F.] Huy.
h. 191b/01, 229b/06, 229b/07; (h. edin-) 173b/10, 309b/12
h. + ların 189b/09, 189b/14
h. + sı (h. bile) 136a/01
h. + sını 125a/15
h. + a 189b/14
h. + ıla 125a/14, 282a/10
h. + uña 125a/15
hūb: -7- [F.] Güzel.
h. 070a/08, 217b/03, 248a/12, 287b/06, 318a/10
h. + ıdı 220b/05, 289b/08
hūdāvendā / hūzāvendā: -13- [F.] Ey Allah'ım!

h. 022a/14, 049a/11, 055a/08, 056b/13, 116b/05, 118b/06, 132b/09, 198a/10, 231b/11, 285b/15, 296b/10, 304a/15; (bār-ı h.) 128b/14
hulāşa: -2- [A.] Öz, cevher.
h. (h.-ı kureys) 157b/14; (h.-i mevcūdāt) 001b/07
hulık: -18- [A.] Ahlak, doğuştan olan huy, yaratılış.
h. 108a/11, 200a/14, 205b/07, 216b/05, 255a/02, 295a/07
h. + dur 270b/13; (hüsn-i h.) 292a/06
h. + ı 125a/06, 151a/11, 172a/04, 208a/13, 304b/06, 308a/14
h. + ında 189b/06
h. + ından 195b/01
h. + ıyla 270b/14
h. + larından 270b/13
hulıklan-: -1- [A. + T.] Ahlaklanmak.
h. - a 270b/14
hulkum: -1- [A.] Boğaz.
h. + ına 199a/07
hulle: -2- [A.] Cennette giyilecek elbise.
h. + ler 043a/14
h. + lerin 026b/14
hūlu: -2- [F. + T.] Huylu.
h. (eyü h. ol-) 255a/03; (yavuz h. ol-) 255a/04
hulūd: -1- [A.] Ebedilik, bakilik.
h. 206b/03
hūr / hūrī: -13- [A.] Huri.
h. 045b/09, 172a/13, 172b/01, 197a/01, 203a/08, 203a/09, 281a/07
h. + ler 206a/14, 206b/01
h. + lerdür 139b/03
h. + leri 206b/02, 248a/15

hürde-fürüşlik: -1- [F.] Ufak tefek şeyler satan kimse, çerçi.

h. (h. ét-) 196a/07

hurmā: -31- [F.] Hurma.

h. 018a/15, 034b/01, 034b/02, 034b/03, 034b/05, 034b/08, 034b/10, 035a/03, 045b/14, 045b/15, 054b/15, 055a/01, 074b/02, 074b/03, 079a/11, 079a/12, 079a/15, 135b/12, 135b/13, 194a/03, 283b/15, 329b/12

h.+ ña 079a/12

h.+ sın 074b/04

h.+ yı 035a/01, 035a/02, 079a/13, 194a/04, 194a/06

h.+ yıla 269a/07

hursend:-1- [F.] Kanaatkar, tok gözlü.

h. (h. ol-) 181b/01

hurūš: -2- [F.] Coşma.

h. (h. eyle-) 267a/13

h.+ a (h. gel-) 267b/01

huşū': -6- [A.] Allah huzurunda boyun eğme, kendinden geçme.

h. 017a/05, 029b/07

h.+ ıla 058a/15, 146a/04

huṭbe: -2- [A.] Cuma ve bayram namazlarında hatibin minberde yaptığı konuşma.

h. 012b/02, 323a/01

huzāvend: -3- [F.] Allah.

h.+ sin 213b/08

h.+ üm 055a/02, 138b/06

huẓūr: -9- [A.] 1. İç rahatlığı, hâlimden memnun olup gönlünde rahatlık duyma.

h. 125a/01, 307b/10, 307b/11

h.+ ıla 029b/06, 133b/07, 228a/03, 276a/07

h.+ ında 302b/15

2. Önemli bir makamın veya kişinin var olduğu, bulunduğu yer.

h.+ uñuzda 240b/11

hüccet: -10- [A.] Delil, belge.

h. 071b/10, 097a/03, 183a/10, 183a/11

h.+ dür 236a/08

h.+ i idi 065a/13

h.+ inüñ 006b/02

h.+ süz 238a/11

hücre: -1- [A.] Penceresiz, küçük oda.

h.+ sine 167b/08

hükemā: -1- [A.] İlim adamları, alimler.

h.+ sındanıdı 230b/02

hüküm: -11- [A.] 1. Karar, yargı.

h. (h. ét- “karar vermek”) 169b/02, 328b/01; (h. eyle- “karar vermek”) 160a/09, 266b/04

h.+ e 279a/04

h.+ i 307b/13

h.+ ile 060b/05

h.+ in 189b/03

h.+ ini 016a/10

h.+ iyile 160a/12

2. Hakimiyet.

h.+ i 228b/07

hüner: -3- [F.] Beceri, hüner.

h. 019b/10, 135a/02

h.+ leri 018b/11

hürmet : -26- [A.] Saygı.

h. 059b/12, 124a/14, 163b/14, 226b/03; (h. ét- “saygı göstermek”) 108b/15, 125a/11, 160b/13, 174b/15; (h. eyle- “saygı göstermek”) 025a/01, 080a/08, 093b/15, 139a/04, 139a/05, 150b/06, 230b/10

h.+ e 285a/12
h.+ i 015a/03, 141b/02, 141b/03,
283b/07, 289b/03; (h. ol-) 217a/05
h.+ inden 013b/13
h.+ ine 047a/10
h.+ üñ 084b/04, 088b/14
hürmetlü:-1- [A. + T.] Saygılı.
h. (h. kı1-) 082a/14
hürmet süz: -2- [A. + T.] Saygısız,
hürmet göstermeyen.
h. 080a/02; (h. ét-) 122a/08
hüsn: -3- [A.] Güzellik.
h. (h.-i edeb) 141a/04, 325b/02; (h.-i
hulq) 292a/06
I
ılı: -2- [T.] Ilık.
1. (i. su “kaplıca”) 144b/11, 155b/13
ılı: -1- [T.] At.
1. 086b/14
ırmızgan-: -1- [T.] Azıcık uyumak,
uyuklamak.
1.- dı 016b/07
ır-:-2- [T.] 1. Uzaklaştırmak.
1.- dum 222b/02
2. Ayırmak, kıpırdatmak.
1.- amaz 200a/01
ırak: -39- [T.] Uzak.
1. 068b/01, 113a/09, 122b/10, 137b/04,
229b/14, 324a/01; (i. düş- “uzak
kalmak”) 079a/13; (i. eyle-
“uzaklaştırmak”) 227a/06, 275a/05,
277b/13, 301b/13, 310b/11, 324b/15,
334b/02; (i. ol-) 062b/13, 189b/04,
199b/07, 229b/03, 251b/12, 255b/04,
273b/13, 275b/12, 278b/12, 285a/05,
286b/15, 287a/03, 292b/15, 324b/14; (i.

git- “uzaklaşmak”) 013a/09
1.+ dan 089b/10, 110b/02
1.+ dur 128a/03, 128a/04, 307b/10
1.+ ımış 153a/13
1.+ ırak 125a/05
1.+ mıdur 095a/08
1.+ sın 264a/04
ıraklık: -3- [T.] Uzaklık.
1.+ ı 262a/13, 307b/09
1.+ la 262a/12
ırğa-: -2- [T.] İki yana hafif hafif
sallamak.
1.- dılar 329b/10
1.- ñ 329b/10
ırğatlık: -1- [T.] Irğat olma durumu, ağır
işlerde çalışma.
1.+ la 074b/09
ırıl-: -2- [T.] Uzaklaşmak.
1.- madum 319b/08
1.- maya 260b/11
ırma: -4- [T.] Dar yol, sokak.
1.+ dan 108a/12, 108b/07, 156a/12,
273b/03
1.+ larda 087a/03
ırıla-: -2- [T.] Şarkı söylemek.
1.- rdı 215a/15
1.- yu 215b/01
ırmağ: -12- [T.] Nehir.
1. 156a/15, 163b/10; (i. gibi) 176b/14;
(i. ol-) 124b/02
1.+ dan 103a/10
1.+ ı 015a/07, 218b/01, 296b/12
1.+ ın 218b/05, 223b/09
1.+ ımı 218a/15
1.+ lar 122b/13
ısır-: -1- [T.] Isırmak, dişlemek.
1.- urdı 144b/14

ısıtma: -3- [T.] Sıtma.

1. 032b/07; (i. dut-) 032b/04, 032b/05

ışlan-: -2- [T.] Islak duruma gelmek.

1.- dı 066b/13

1.- urdı 023b/05

ışmarla- / ışmarla-: -32- [F. + T.] 1. Vermek.

1.- dı 133b/09, 257b/09, 292a/09, 300a/13, 310a/05; (cān 1. “ölmek”) 106b/05, 142a/02, 166b/04, 199a/09, 200b/14, 206a/07, 220a/13, 308a/07

1.- miş 057a/06

1.- rmiş (cān 1.)201b/08

1.- rdı (cān 1.) 249a/06

1.- yayın 099b/09

2. Tembih etmek.

1.- dı 007b/06, 069b/14, 084a/14

1.- mişdı 333b/05

3. Emanet etmek.

1. 099a/09

1.- dı 061a/06, 099b/10, 261a/07

1.- dum 041b/15

1.- rvan 065a/03

1.- sun 225b/09

1.- ya 166a/02, 308b/10

1.- yam 308b/08

1.- yupdur 050b/04

ıssı / ışşı: -17- [T.] Sıcak.

1. 070a/02, 070a/03, 114a/01, 114a/02, 168b/05, 206b/12, 207a/05, 329b/07, 329b/09, 329b/14; (i. ol-) 043a/09, 250a/07

1.+ dur 072b/08

1.+ sı 120b/08

1.+ yıldı 100a/01, 154b/02, 250a/05

ışık: -1- [T.] Aydınlık, ziya.

1. + a (1. karşı) 087b/07

ışk: -26- [A.] Aşk.

ı. 007a/02, 117b/10, 117b/12, 222b/05, 236b/09, 331b/11, 332b/14, 332b/15

ı.+ a 135a/14

ı.+ dan 051b/02

ı.+ ı 073a/06, 208a/14, 265b/05

ı.+ ma 040a/04, 049a/01, 118a/11, 246a/12, 246b/07, 246b/08

ı.+ ından 082b/01; (ı. yaña) 260b/11

ı.+ inuñ 122b/02

ı.+ ıyla 243a/01

ı.+ umuzdan 195b/14

ı.+ uñ 048a/13

ıztırāb: -1- [A.] Maddi veya manevi acı, zahmet, sıkıntı.

ı.+ dur 265a/11

İ

ı: -307- [T.] Ana yardımcı fiil, cevher fiili.

ı.- di 034b/01, 202b/09; (ad degül i.) 294b/02; (ādem i.) 100a/11; (ādem yudıcı ejdehāmıssa i.) 245a/01; (ağlaşurlar i.) 232a/01; (ağrıdı i.) 243b/08; (aḥmed-i ḥarb i.) 178a/06; (aldı i.) 024b/02; (anuç ḥilāfinca i.) 002b/07; (ārāste i.) 019b/10, 217a/10, 233a/10, 236a/08, 295a/08; (bağlar i.) 096a/07; (bağlu i.) 057b/15, 313b/04; (bāki olupdurur i.) 286b/11; (baña i.) 249a/08; (bekler i.) 324a/15; (bırakdı i.) 297b/06; (bilesinde i.) 214b/04, 214b/05; (bir gözsüz i.) 012a/08; (bī-mānend i.) 236a/12; (bī-miñl i.) 043b/05; (bulunmaz i.) 295a/14; (buyurduñuz i.) 250b/05; (bürhān-ı ḥaḳīḳatı i.) 186b/15; (cevāb vère i.) 277a/02, 189a/03; (cüneydī i.) 236a/13;

(çıkar i.) 033b/14, 333a/15; (çıkupdurur i.) 250a/06; (dédi i.) 195b/04, 214a/07, 228a/06, 333b/06; (dédikleyin i.) 079a/07; (defn eylemeye i.) 249a/08; (dér i.) 017b/11, 028a/10, 035b/01, 037a/07, 096a/07, 159b/01, 250a/12, 263a/13; (dérer i.) 018b/01, 067a/13; (dérler i.) 261b/10; 320a/11; (dérşürür i.) 018b/03; (dervîş i.) 161a/01; (dilince i.) 004b/04; (diñler i.) 167b/03; (dostum i.) 016a/09; (döşedi i.) 237b/12; (durmaz i.) 027b/10; (durur i.) 148a/11, 197a/04, 228a/11, 228a/15; (dutarlar i.) 031a/13; (düşdi i.) 179b/03, 237a/14; (düşer i.) 027b/10; (ebû hafş-i haddâd i.) 220b/06; (edebli i.) 225b/15; (egirdüm i.) 052a/09; (elümde i.) 277a/12; (emânetli i.) 295a/08; (êrdi i.) 020b/12; (erenler i.) 296b/08; (erenlerinlerinden i.) 178a/05; (éripdurur i.) 313a/11; (érişüpdurur i.) 215b/02; (ête i.) 010b/14; (étüpdurur i.) 287b/13; (evvelinde i.) 161b/14; (eyitdi i.) 192a/03, 192a/06, 192b/03, 195b/03; (eyite i.) 147a/14, 305a/06; (eyitmedi i.) 288b/10; (eyitür i.) 016b/08, 016b/15, 018b/04, 104a/12, 233a/05, 320a/09; (eyitürler i.) 158a/05; (eyledüm i.) 163b/15; (fağırlanurdu i.) 159b/01; (fehm eyleye i.) 295a/15; (gâlib eyledi i.) 265b/09; (gavğanzuz degülmisse i.) 258a/05; (gâyetde i.) 228b/01; (gâyetinde i.) 162b/14, 172a/04; (geçdi i.) 316b/11; (geldi i.) 178a/13, 312a/12; (geldiler i.) 049b/04, 323b/13; (geldük i.) 050a/08; (gerek oldu i.) 045a/10; (getüre i.) 106a/03; (getürürler i.) 313a/13; (geyür i.) 313a/15; (girmed i.) 318b/08; (gitdi

i.) 193b/03; (giterler i.) 028b/01, 257b/15; (gizledi i.) 050a/06; (gördi i.) 169a/08, 297b/11; (görklü i.) 028a/04; (görür i.) 322a/12; (göstermelü i.) 174b/10; (götürücü i.) 273a/04; (götürüpdurur i.) 261b/11; (günleri i.) 053a/15; (güzîze i.) 325a/13; (haber vürür i.) 105a/05; (hadda i.) 177b/14; (haķıķat i.) 294b/02; (hâşıl oldu i.) 254a/15; (hasta oldu i.) 243b/03; (hayrân olupdurur i.) 195b/13; (hâzır i.) 020b/14; (hoca i.) 291a/05; (hoşnüz i.) 284a/03; (hücceti i.); 065a/13; (içinde i.) 285b/03, 285b/04, 327a/02, 327b/15; (ihtiyârı i.) 057a/13; (ikinci halife i.) 007b/01; (iķtidâ étüpdurur i.) 261b/09; (imâmü'l mü'minîn i.) 174b/13; (indürmedi i.) 025a/07; (iñler i.) 243b/11; (issi i.) 283b/10; (ister i.) 272a/05; (işitdiler i.) 130a/13; (işledüm i.) 294b/07; (ķabül étüpdurur i.) 228a/13; (ķaçurur i.) 035a/06; (ķaldı i.) 216a/01; (ķalduķ i.) 062b/05; (kâmil i.) 295a/09; (ķarañu i.) 053b/10; (ķarşu gelürler i.) 199a/10; (ķatı i.) 014a/07; (ķavl étdüg i.) 295b/12; (ķavl eyledi i.) 295b/01; (ķıyında i.) 328a/04; (kilîti i.) 043b/07; (kiriye dutdı i.) 033b/12; (ķor i.) 018b/14; (ķoya i.) 230b/09; (ķullıķında i.) 031a/06; (ķuţb-ı zamâne i.) 175b/12; (küsültdi i.) 282a/11; (maķbül-ı ehl-i zamâne-i i.) 287b/09; (maķbül-ı zamâne i.) 325a/13; (maķbül i.) 236a/06; (ma' denî i.) 208a/14; (mertebelü i.) 057a/14; (mezhebinde i.) 236a/12, 328a/01; (mîrâş degdi i.) 313b/02; (miskîn olmuş i.) 139b/11; (miskînleriyle i.) 145a/05;

(muḳaddemler i.) 028a/15; (muḳtedāsi i.) 175b/12; (muḳtedāi i.) 142a/08; (mu‘teber i.) 203b/14, 271b/08; (mübtedī i.) 107a/10; (mücāvır oldı i.) 208b/11; (müctehidi i.) 228a/14; (müftī i.) 236a/04; (mükerrem i.) 279a/15; (mülhidi i.) 327b/09; (müntehī i.) 107a/10; (mürīd i.) 196a/06; (mürīdi i.) 196a/06, 228a/12, 314b/11; (mütevekkil i.) 306a/06; (mü‘eşşir i.) 240b/08; (nète i.) 065a/06; (nişâne i.) 278a/04, 295a/06, 315b/04; (oldı i.) 064b/03, 174b/14, 215a/10, 288a/13, 298a/15; (oruc dutar i.) 018a/15; (oruc i.) 192a/14; (oturur i.) 023a/07, 249a/10, 309b/04; (öğüt vèrür i.) 096a/10; (öldi i.) 263a/01; (pādişāhzāde i.) 214b/14; (peygamber i.) 051b/08; (pusendīde i.) 236a/05; (revende i.) 220a/03; (rūşen olupdurur i.) 047b/15; (şāhib-nazar i.) 228a/10; (salıvèrdüm i.) 160a/07; (sarayına karşı i.) 033b/13; (sefer eter i.) 313a/14; (sever i.) 159b/06, 250a/10; (seyyidi i.) 192b/13; (seyyidü’l kavim i.) 167a/03; (şoḫbet èyledük i.) 179b/02; (soḳdum i.) 078a/07; (söyleye i.) 245a/09; (şuffe altında i.) 008a/04; (şāfī i.) 283b/13; (şāzdil i.) 191b/09; (şefḳatlı i.) 147b/07; (şehrinde i.) 031b/02; (şerh eylediler i.) 237a/14; (şeşildi i.) 163a/14; (şeyḫ ‘abdullāh-ı enşār i.) 003a/14; (şöyle i.) 159a/07, 195a/13, 199a/15, 325b/01; (şunuñ bigi i.) 165a/01; (şūrīda i.) 285a/13; (ḫalupdurur i.) 203a/02; (ḫamar i.) 249a/05; (ḫangrı i.) 222a/04; (ḫapar i.) 180a/03; (ḫaşra i.) 172a/09; (tekebbür i.) 033a/14; (ḫopraqından i.) 261b/07;

(ulularından i.) 206a/11, 228a/08; (ura i.) 289b/15; (u‘cūbe i.) 295a/07; (üleşdürdiler i.) 161a/05; (üleşdürür i.) 157a/10; (üstāz i.) 325a/14; (üzere i.) 316b/03; (vardılar i.) 054b/10; (vardum i.) 046a/05, 139b/10, 331a/06; (varur i.) 018b/03; (vā‘izü’l-müslimīn i.) 174b/13; (vèrbidi i.) 040a/10; (vèrbiye i.) 033a/06; (vèrdi i.) 165a/04, 303b/09; (vesvese i.) 299b/06; (yaḫın varmadı i.) 024b/07; (yandurdılar i.) 209b/06; (yārı i.) 278a/02; (yāri i.) 031a/05; (yaşında i.) 159a/12, 237a/12, 328a/04; (yatur i.) 032b/01; (yavu ḫıldı i.) 293b/07; (yègreki i.) 004a/13; (yèmedüm i.) 197b/08; (yèr i.) 041a/05; (yıkıldı i.) 165b/03; (yıl i.) 032b/02; (yırta i.) 283a/04; (yigāne i.) 222a/04, 265b/02, 278a/03, 287b/09, 295a/06, 308a/14, 315b/03, 325a/12; (zerre degül i.) 118b/05; (ziyāret ḫıla i.) 272b/05; (‘ālim i.) 293b/02; (‘ālim-i rabbānī i.) 295a/10; (‘ulemālarından i.) 265b/09, 282b/15
i.- düm (bile i.) 104b/07, 228a/02; (içinde i.) 080b/05; (şehrinde i.) 040a/10
i.- düñ (gitse i.) 078a/03
i.- ken (ādem bir ḫālde i.) 105a/06, (mürīdler ve ‘aşıḫlar bile i.) 108b/01
i‘ānet: -1- [A.] Yardım.
i.+ inden 130b/07
‘ibādet: -71- [A.] İbadet.
‘i. 007a/02, 010b/06, 083b/02, 125b/08, 145b/14, 151a/15, 174a/11, 177b/13, 212a/11, 212a/15, 232a/15, 235a/07, 235b/07, 257a/14, 307b/08, 314b/08, 327b/15; (‘i. èt-) 031b/12, 039a/03; (‘i. eyle-) 031b/05, 031b/11, 054a/04,

094b/01, 094b/06, 119a/12, 241b/09,
265b/13, 319a/12; (‘i. kı1-) 011a/14,
032a/05, 104b/04, 137a/06, 223a/06,
259b/12, 268a/02; (‘i. ol-) 232b/03
‘i.+ den 010b/07, 072b/11, 212a/08,
285b/02

‘i.+ dūr (‘ilm-i ‘i.) 281b/06

‘i.+ e 007b/04, 040a/01, 045a/06,
048a/03, 049a/04, 049b/12, 060a/04,
067b/02, 103b/07, 117b/04, 204a/13,
218a/10, 237b/12, 309a/07, 311a/14

‘i.+ i 122a/11, 125b/09, 169a/13,
196b/08, 233b/05

‘i.+ ile 069a/01

‘i.+ inden 247b/05

‘i.+ ine 107a/08

‘i.+ ler (‘i. kı1-) 300a/02

‘i.+ ūm 259b/11

‘i.+ ūme 006b/12

‘i.+ ūmi 239a/06

‘i.+ ūñ 098a/02, 186a/09, 319a/11

‘ibāret: -4- [A.] Sadece -den meydana
gelmiş, başka bir şey değil, ancak bu.

‘i. 308a/13

‘i.+ i 280b/01

‘i.+ ile 245a/10

‘i.+ ūñ 280b/02

‘iblik / ‘iplik: -4- [T.] ‘İplik.

i. 052a/09, 087b/02, 093b/10,
093b/13

‘iblis: -51- [A.] Şeytan.

i. 024b/06, 078a/02, 078a/09, 166b/01,
184a/07, 184a/10, 197a/11, 244a/10,
244a/11, 244a/12, 244b/05, 259b/04,
259b/06, 259b/09, 300a/08, 300b/02,
300b/04, 300b/05, 300b/07, 300b/08,
300b/13, 300b/15, 301a/01, 301b/02,

301b/03, 311a/11, 311b/01, 334a/14

i.+ den 259b/08

i.+ dūr 251b/12, 300a/13

i.+ e 120a/09, 197a/08, 244b/04

i.+ i 244a/08, 244a/14, 262b/07,
311a/08

i.+ idi 268a/02

i.+ ūñ 050b/04, 199b/13, 230a/09,
300a/05, 300a/05, 301a/01

i.+ ven 197a/06

‘ibret: -11- [A.] Bir olaydan
çıkarılan ders.

‘i. 077b/04, 097a/13, 185b/14, 237b/12,
276b/09; (‘i. al-) 030b/03; (‘i. dut-)
036a/10; (‘i. eyle-) 270b/03; (‘i. ol-)
072a/09

‘i.+ den 028b/15

‘i.+ ile 252b/03

‘icābet: -2- [A.] Kabul etme,
muvafakat etme, uyma.

i. 244a/04; (i. ol-) 024a/12

‘ictibā: -1- [A.] Toplama, tahsildar.

i. 302a/01

‘ictihād: -5- [A.] Gücü yettiği kadar
çalışma, gayret gösterme.

i. 256a/09, 257a/15, 265a/07,
285b/02

i.+ ıla 117a/15

‘iç: -436- [T.] 1. Bir şeyin kendi sınırları
içinde olan kısmı, dışın karşıtı.

i.+ i 042b/08, 067b/15, 095b/04, 105a/01,
134b/06, 182a/15, 265b/11, 279b/03,
333a/14

i.+ inde 001b/04, 002a/09, 002b/06,
002b/07, 003a/05, 003a/13, 004a/05,
010a/06, 016b/11, 019b/02, 019b/13,
021b/02, 024a/02, 025b/05, 025b/06,

025b/11, 026b/14, 028b/15, 030a/12,
034b/09, 036a/11, 036b/02, 043a/13,
043a/14, 049b/04, 050a/15, 059a/06,
059b/04, 063a/14, 066a/15, 068a/04,
068a/11, 069b/04, 070a/08, 070a/15,
071b/07, 071b/08, 071b/09, 075b/03,
078a/01, 079a/01, 082a/08, 086b/13,
086b/15, 087a/03, 088b/12, 090b/04,
093b/09, 095a/11, 097b/15, 106b/14,
121a/15, 122a/03, 124b/09, 127a/01,
130a/08, 132a/15, 133a/02, 136b/05,
136b/08, 137b/04, 137b/05, 140b/10,
147b/05, 150a/14, 150b/15, 153b/01,
157a/01, 157b/12, 162a/15, 164a/01,
168a/04, 168a/05, 168a/08, 172a/14,
173b/13, 173b/14, 175b/11, 175b/13,
177a/13, 178a/06, 183a/04, 185a/15,
192b/15, 193a/01, 193a/10, 196b/09,
198a/15, 205b/09, 206b/03, 206b/11,
207a/14, 213a/12, 213b/10, 220a/15,
224b/07, 228a/13, 228b/01, 228b/06,
228b/14, 230b/05, 232b/13, 233a/02,
239a/09, 242b/13, 243a/07, 245a/15,
249a/09, 250a/05, 254b/11, 256a/12,
259a/15, 261b/11, 263a/08, 263a/14,
263b/09, 268b/14, 271b/10, 271b/11,
278b/02, 281a/05, 282a/03, 283a/03,
283b/06, 285b/01, 289a/11, 289b/04,
290b/07, 291a/02, 297b/14, 297b/15,
301b/08, 302a/01, 305a/15, 306b/12,
306b/13, 311b/13, 313b/12, 316a/08,
323b/10, 326a/14, 328a/07, 329a/07,
329b/13, 329b/15, 333a/13, 333b/11,
333b/14
i.+ inden 033a/07, 045b/01, 147b/07,
216a/14, 222b/11, 249b/07, 260b/02,
318b/11, 322b/09

i.+ ine 010a/13, 012b/09, 048a/05,
157b/15, 306a/03, 313b/03; (i. degin)
145a/09

2. Bir şeyin dışarı bakmayan tarafı,
içeride kalan kısmı.

i.+ i 079b/15, 158b/07, 307b/07

i.+ inde 037b/03, 100b/09, 107b/14,
125a/08, 138a/06, 138b/02, 138b/14,
142a/13, 147b/08, 157b/15, 161a/01,
161a/02, 172a/08, 176a/03, 176b/14,
179a/08, 193b/03, 194a/11, 199a/07,
201b/04, 206a/14, 215b/09, 219b/05,
237a/13, 246a/02, 259a/05, 277a/05,
298b/10, 306a/03, 309b/03, 311a/01,
322b/08, 325b/08, 331a/03, 331a/07,
331a/15

i.+ inden 265b/13, 331b/05

i.+ inde idüm 080b/05

i.+ indemiş 197a/15

i.+ indeven 168a/09

i.+ ine 034b/08, 073b/06, 083a/06,
138a/15, 095b/05, 144b/02, 203a/07,
215b/03, 246b/01, 279b/03, 316a/05,
322a/10

3. Vücutta ten ile elbiseler arası.

i. 163a/14

i.+ inde 067b/07, 086b/13, 248b/15

4. Hayvanların mide, bağırsak, iškembe,
böbrek gibi organlarının bulunduğu yer.

i. 050b/07, 051a/03

i.+ leri 051a/04

5. Gönül, kalp, yürek, vicdan.

i.+ i 096a/11, 167a/07, 286a/02

i.+ inde 005b/05, 018a/05, 031b/11,
039a/14, 043b/14, 106a/02, 129b/10,
133a/01, 191a/07, 200a/05, 207b/10,
227b/04, 237a/12, 245b/02, 259b/09,

260a/08, 265a/05, 278a/15, 281a/09,
318a/12

i.+ inden 003b/12, 063a/05, 236a/15,
286a/07, 310b/13, 323a/14

i.+ ine 024b/09, 031b/10, 034b/15,
089a/03, 101a/04, 135b/04, 222b/13,
248a/14, 281a/11, 288b/15, 297a/12

i.+ üm 121a/15

i.+ ümde 052b/10, 263b/13, 267a/02

i.+ ümdeki 175b/02

i.+ ümden 199b/07

i.+ üme 089b/15, 118b/01, 160a/07,
164a/07

i.+ ümüzde 100b/02

i.+ üñde 051a/09, 229a/14

i.+ üñden 004b/11, 234a/11, 255a/07

i.+ üñe 299b/08

i.+ üñi 108b/10, 185a/03

i.+ üñüze 301b/05

6. Oyuk, tabak çanak, sini gibi cisimlerin
boşluğu veya boşluğa bakan tarafı.

i.+ i 038a/13, 047b/14, 089a/07, 089a/09,
089a/13, 089b/06

i.+ inde 005a/09, 019a/02, 041a/03,
112a/13, 218b/02, 218b/03

i.+ indegi 019a/02

7. Derinlik, bir yüzeyin altındaki bölüm.

i.+ inde 003a/04, 030a/06, 081a/02

i.+ inden 182a/05, 192b/06, 192b/07,
201b/10

8. İnsan veya nesnelerin meydana
getirdiği topluluklarda ara.

i.+ inde 003b/03, 012a/01, 026a/03,
057b/07, 085b/13, 088a/03, 088b/14,
094b/12, 096b/07, 123b/13, 124a/05,
145a/13, 148a/08, 152a/12, 164a/10,
167b/01, 170a/10, 171b/08, 172b/06,

174b/09, 176b/08, 177a/02, 182a/02,
182a/03, 221b/03, 222a/02, 228b/11,

229a/12, 236a/06, 236a/15, 243b/02,
245a/06, 248b/08, 259a/02, 261b/05,

269a/10, 279a/15, 283b/11, 289b/07,
295a/14, 298b/08, 302b/11, 307a/10,

313a/07, 313a/08, 315a/03, 320b/04,
322b/01, 331a/13

i.+ indedür 124a/09, 126a/12, 274b/13

i.+ inde mi 065b/12

i.+ inden 057b/08, 058b/05, 086b/01,
138b/08, 154a/10, 223a/07, 233b/06,
248a/10

i.+ indeyiken 119b/03

i.+ ine 002b/08, 142b/03, 154a/09,
240a/14, 307b/06

9. Üstüne, pekiştirme anlamı katar.

i.+ inde 122a/09, 122a/10

i.+ ine 100a/13

10. Kabuğu veya bir dış kısmı bulunan
yiyeceklerin bunların arasında kalan
yenir kısmı.

i.+ ün 187b/14

11. Muhteva, içerik.

i.+ ine 186b/01, 186b/02

iç-: -65- [T.] İçmek.

i. 087a/11, 321a/02, 321a/09

i.- di 019a/01, 019a/02, 019a/03,
089a/09, 103a/13, 106b/10, 195b/09;

(and i. “yemin etmek”) 020b/07,
088b/15, 105b/02, 105b/05; (andlar i.)

301a/01

i.- diler 207b/02

i.- dise 019a/04

i.- dügi 004b/15

i.- düğün 134a/12

i.- dük 024b/02

i.- düm 131a/13, 157a/13, 263b/14, 321a/03; (and i.) 263b/03	081b/04, 082a/05, 087b/13, 088a/08, 096a/07, 096b/14, 099b/15, 100a/14, 100a/15, 100b/01, 100b/07, 100b/11, 106a/15, 119a/05, 120b/15, 121b/11, 123a/14, 123b/15, 126a/14, 128b/01, 130b/15, 131a/12, 131a/15, 131b/01, 131b/05, 132a/04, 132a/08, 132a/09, 132b/09, 135a/02, 135b/02, 136a/08, 137b/04, 137b/12, 142a/09, 144b/01, 144b/02, 148a/03, 149a/13, 152a/12, 152a/15, 152b/01, 152b/09, 156a/07, 157b/11, 157b/14, 158a/09, 158a/10, 158b/03, 159b/15, 162b/12, 165a/01, 165b/15, 167a/04, 167a/05, 170b/03, 170b/04, 170b/05, 170b/06, 170b/07, 170b/11, 171b/06, 172a/05, 177a/11, 177a/14, 177b/13, 178a/01, 181a/12, 185b/13, 185b/14, 185b/15, 186a/01, 187a/02, 187a/03, 196a/03, 201a/02, 202b/06, 202b/07, 203b/14, 204a/12, 204b/15, 206a/11, 206a/12, 208a/09, 208b/01, 211a/04, 212b/15, 215a/08, 215a/09, 217a/10, 217a/13, 221b/04, 222a/03, 222a/04, 225b/02, 227b/05, 228a/09, 228a/14, 228a/15, 230b/02, 230b/04, 230b/05, 230b/07, 231b/03, 231b/09, 233a/10, 234a/05, 235a/07, 235a/08, 235a/09, 235a/10, 235b/03, 235b/14, 236a/03, 236a/04, 236a/05, 236a/07, 236a/09, 236a/11, 236a/11, 236a/12, 236a/12, 236a/14, 236b/08, 236b/09, 239b/03, 239b/04, 239b/10, 241b/11, 249a/15, 254a/03, 254a/09, 256b/03, 257a/06, 257a/15, 257b/03, 261b/02, 261b/03, 261b/04, 261b/07, 264b/02, 265a/07, 265a/08, 265a/12, 265b/02, 265b/08, 266a/04, 268b/06,
i.- dümidi 134a/13	
i.- e 053b/12, 195b/08, 227b/08	
i.- em 193b/01, 197a/01, 226a/09, 263b/01, 278a/09, 321a/02	
i.- er 004b/15, 089a/06, 106b/12, 172b/13, 221a/06, 278a/09, 320b/11	
i.- eridi 027a/06	
i.- ersin 266a/12	
i.- erven 120b/15	
i.- esin 172b/14	
i.- eyidüm 150b/01	
i.- medi 016b/08, 083b/11, 215b/04	
i.- medün 087a/12	
i.- mege 028b/10, 031b/07	
i.- mekten 072b/11	
i.- mekdür 281a/08	
i.- mese 027a/07	
i.- meye 171a/14	
i.- mez 197a/02, 267a/07	
i.- mezdi 074b/06	
i.- mezsın 074b/07	
i.- mezven 074b/07	
i.- ün 024b/01	
i.- üp 179a/12	
i.- üpdururuz (and i.) 059a/12	
içinde: -380- [T.] 1. -de, hususunda.	
i. 006b/13, 007a/03, 007b/05, 010b/07, 014b/02, 014b/03, 017a/04, 018a/04, 018b/11, 019a/12, 019b/10, 019b/11, 020b/13, 020b/15, 024a/06, 029a/04, 034b/03, 036a/03, 037a/05, 037a/07, 037b/01, 042b/06, 043b/05, 046b/06, 055b/03, 055b/06, 055b/09, 055b/12, 056b/02, 057a/14, 061a/05, 063b/09, 063b/12, 064b/01, 065a/14, 075a/13,	

271a/07, 271b/07, 273a/11, 274b/13,
274b/14, 274b/15, 275a/14, 275a/15,
276a/03, 276a/13, 278a/03, 278a/04,
278a/06, 278a/08, 279a/12, 279a/14,
280b/04, 280b/05, 284a/06, 284a/09,
286b/10, 286b/13, 287a/02, 287b/01,
287b/02, 287b/10, 289b/08, 291b/08,
292a/14, 292b/09, 293a/04, 293b/02,
295a/06, 295a/07, 295a/08, 295a/09,
295a/11, 295b/15, 297b/02, 303a/09,
303a/10, 303a/11, 303a/13, 305b/09,
306a/08, 307a/01, 307a/10, 307a/12,
307b/11, 307b/13, 307b/14, 307b/15,
308a/01, 308a/14, 310a/10, 310a/11,
310a/12, 312a/06, 313a/07, 313a/08,
314b/08, 314b/09, 314b/10, 315b/03,
315b/04, 315b/6, 319b/07, 319b/13,
319b/14, 319b/15, 320a/01, 320a/02,
322a/14, 325a/12, 325a/14, 326b/02,
326b/10, 326b/12, 327a/03, 327a/04,
327a/05, 327a/06, 327a/08, 330a/02,
330a/04, 330a/05, 332b/15
i.+ inden 293a/09
i.+ dür 018a/04, 021a/14, 211a/14,
211a/15, 229b/08, 232b/08, 232b/09,
253b/01, 261a/11, 265a/08, 290a/02,
330a/05
i.+ idi 285b/03, 285b/04, 327a/02,
327b/15
i.+ imiş 198a/08
i.+ ki 234b/10
i.+ sin 095a/10
i.+ yidi 075a/10, 100a/15
i.+ yiken 017a/05, 034a/06, 115b/14
i.+ yidüm 117a/03
2. Süresince, esnasında, arasında.
i. 005b/09, 012b/03, 016b/11, 016b/13,

016b/14, 020b/09, 020b/10, 021a/07,
022b/12, 030b/05, 031b/06, 041a/14,
042b/10, 056a/11, 084a/03, 093a/06,
093a/07, 105b/14, 117a/13, 127b/13,
133a/10, 151a/11, 151a/12, 155a/13,
155a/14, 158a/12, 160b/08, 165a/02,
169a/07, 174b/10, 181a/08, 183b/15,
186b/15, 200b/06, 213a/05, 215b/05,
222a/13, 222a/15, 228b/03, 240a/07,
240a/08, 240b/06, 247b/12, 249a/10,
250a/03, 254a/14, 254a/15, 254b/04,
257b/01, 265b/10, 268a/05, 270a/15,
271a/04, 274a/10, 277a/11, 287a/13,
288b/13, 294b/01, 296b/04, 297a/02,
297b/10, 302b/13, 303a/14, 315a/13,
315b/09, 315b/11, 322b/08, 328b/09
i.+ gi 254b/02, 254b/03, 329b/02
i.+ iken 322b/08
i.+ yiken 027a/09, 050b/10, 197a/15,
242b/02
içerü: -27- [T.] İçeri.
i. 026a/02, 041b/09, 053b/02,
059b/15, 060b/05, 060b/06, 079a/03,
088a/15, 092a/08, 093a/13, 111a/06,
115a/13, 149a/01, 163a/12, 169b/13,
172a/08, 172a/10, 200a/04, 201b/05,
237b/10, 241a/14, 291a/08, 307b/09
i.+ den 197a/15, 225b/11
i.+ gileri 117a/04
i.+ rekdür 191a/04
içim: -3- [T.] İçme işi, içiş.
i. 150a/15, 150b/04, 291a/07
içre: -2- [T.] İçinde, arasında.
i. 308a/08; (‘âlem i.) 006a/08
içün: -16- [T.] Diye, maksadıyla.
i. 072a/10, 116b/11, 186a/04, 223b/09,
229a/09, 229a/10, 235b/08, 257b/12,

329b/02; (ma' nī i.) 007a/09; (üveysi'l-
karanī i.) 011a/05

i.+ dür 297b/08; (haqq i.) 009a/07; (halk
i.) 009a/07

ičür-: -2- [T.] İçirmek.

i.- di 094a/08, 168b/11

ifirā: -1- [A.] Bir kimseye aslı
olmayan bir suç yükleme.

i. (i. eyle-) 289b/05

igne: -14- [T.] İğne.

i. 042b/08, 042b/09, 051b/13, 081a/03,
117a/15; (i. bigi) 051b/14

i.+ m 081a/04

i.+ mi 081a/01

i.+ si 080b/13

i.+ sin 081a/05

i.+ yile 091b/08

ihlās: -48- [A.] Samimiyet, içtenlik.

i. 076a/06, 098a/06, 148a/08, 189b/07,
191a/13, 234a/11, 234b/05, 234b/08,
235b/13, 252a/15, 256b/04, 256b/05,
276a/01, 276a/02, 276a/03, 279a/05,
279a/06, 294b/08, 294b/09, 330a/14; (i.
bile) 028b/06 (mestüre-i i.) 046a/10; (i.-
nīyyet) 281b/12

i.+ a 212a/09

i.+ dan 191a/12

i.+ dur 063b/13, 186a/08, 221b/07,
293a/04

i.+ ı 110b/08, 185a/11, 234a/05,
246a/09, 292b/03

i.+ ıla 031b/12, 031b/14, 058b/15,
063b/10, 252a/14, 292a/04

i.+ ından 123b/11

i.+ ile 045a/04

i.+ mıdur 201b/14

i.+ suz 181a/09

ihrām: -8- [A.] Hacda giyilen kıyafet.

i. 068b/06, 101b/10, 311b/03,
311b/04, 313a/14, 313a/15

i.+ m 311b/03

ih̄sān: -3- [A.] Bağışlama, bağışta
bulunma.

i. 057a/11; (i. kııl- “bağışlamak”)
285b/09

i.+ ıla 282a/09

ih̄tilāf: -2- [A.] 1. Anlaşmazlık,
uyuşmazlık.

i. 169b/01

2. Münazara, tartışma.

i. 158a/10,

ih̄tilām: -2- [A.] Uykuda cenabet olma.

i. 107b/11, 316a/01

ih̄tirāz: -2- [A.] Çekinme, kaçınma,
sakınma.

i. (i. eyle) 305b/14, 305b/14

ih̄tişār: -1- [A.] Kısaltmak.

i. (i. eyle-) 043b/08

ih̄tiyāc: -3- [A.] Gereği duyulan,
eksikliği hissedilen şey.

i.+ ı 021a/01, 025b/01

i.+ uñ 119a/09

ih̄tiyār: -31- [A.] 1. Seçme, tercih etme.

(i. ét-) 009b/03, 009b/04, 122b/05,
242a/12; (i. eyle-) 008b/14, 030a/09,
037b/06, 075b/03, 099a/10, 167a/14,
167b/05, 186b/03, 200b/02, 200b/03,
202a/12, 242a/10, 242a/14, 255a/08,
262a/13, 262a/15, 275b/09, 283a/08,
284b/10; (i. kııl-) 007b/03

i.+ ı 242a/14, 255a/05

i.+ um 242b/01

2. Kendi isteğiyle hareket etme, iradesini
kullanma.

i.+ umuz 247b/02	119b/07, 122b/01, 123a/04, 125a/10,
i.+ umuzsuz 247b/01	126b/01, 129a/06, 136b/08, 137b/01,
3. Yaşlı, ihtiyar.	139b/07, 142a/04, 143a/08, 143b/03,
i.+ ı ıdı 057a/13	143b/05, 143b/11, 143b/12, 155a/03,
i.+ larındanıdı 290b/06	158b/12, 158b/14, 163a/13, 163a/14,
ih̄tiyārsuz: -3- [A. + T.] Elinde olmadan, istemeden.	166b/08, 169a/08, 169b/08, 171a/13, 175b/03, 176a/11, 178a/06, 178b/12,
i.+ suz 242b/11, 243a/01, 255a/12	180b/12, 181b/01, 183b/04, 185a/04,
ih̄tiyāt: -2- [A.] Olabilecek şeyleri hesaba katarak tedbirli ve ölçülü davranma.	188a/10, 191a/14, 207b/06, 208b/05, 210b/11, 221a/05, 229b/02, 234b/14,
i. (i. ét-) 072b/14; (i. kı1-) 002b/07	239b/02, 240b/08, 241b/09, 246a/03,
ih̄vān: -1- [A.] Candan dostlar, samimi arkadaşlar.	246a/12, 247a/08, 251a/15, 251b/02, 254a/05, 256b/06, 257b/05, 257b/08,
i.+ a 255a/11	262b/01, 262b/10, 262b/15, 264b/08,
ik̄āmet: -2- [A.] Bir yerde yerleşip oturma.	269b/09, 271a/04, 279a/06, 279b/10, 283b/06, 285b/12, 289a/12, 292a/04,
i. 041a/08	295a/15, 295b/05, 295b/06, 295b/08,
i.+ i 253b/01	295b/11, 295b/15, 297a/10, 297a/11,
iki: -235- [T.] İki sayısı.	297b/05, 300b/11, 302a/10, 304a/04,
i. 003b/09, 005a/11, 008a/11, 009b/03, 009b/04, 012a/01, 012a/06, 014b/12, 014b/13, 022b/08, 027a/09, 027a/10, 027a/11, 027a/14, 028a/09, 028b/03, 031a/07, 031a/13, 034a/08, 034a/11, 036a/13, 036b/14, 036b/15, 037a/14, 040a/06, 040a/13, 040b/11, 040b/13, 044a/05, 048b/07, 049a/01, 049b/12, 049b/14, 050a/01, 050a/06, 050a/10, 050a/11, 050a/12, 051a/12, 052a/09, 052b/02, 057a/07, 061b/09, 064a/11, 064b/14, 065a/04, 065a/05, 065a/07, 065a/09, 077b/08, 079a/03, 080a/11, 080a/13, 080b/10, 082a/13, 089a/04, 093a/06, 093a/07, 095b/02, 097b/01, 101a/07, 101b/08, 103a/07, 104a/15, 105a/11, 107a/08, 109b/05, 109b/06, 110a/07, 113a/15, 114a/03, 116b/11,	304a/05, 304b/10, 304b/15, 305a/02, 310b/12, 318a/02, 322b/07, 323b/13, 324a/11, 325b/11, 326b/04, 326b/05, 326b/06, 326b/11, 327b/13, 327b/14, 328a/04, 329a/07, 329b/05, 330a/09, 331b/09, 332a/11, 332b/09, 332b/14, 333a/07, 333a/08, 334a/09
	i.+ den 280b/07
	i.+ dür 092a/11, 127b/06, 221b/01, 264a/02
	i.+ müz 051b/01, 062b/04, 072b/13, 080b/03, 090b/15, 108b/12, 296a/06, 301b/03, 312a/13, 327b/12; (i. bile) 108b/11, 158b/13
	i.+ müzi 083a/12
	i.+ ñüz 050a/10, 159a/07
	i.+ ñüzün 194a/09
	i.+ si 032b/12, 049b/13, 092b/02,

106b/02, 126a/11, 132a/04, 139a/12,
169b/05, 192b/07, 194a/10, 205a/13,
207b/06, 262b/02, 267b/15, 304b/14,
321b/13, 334a/13

i.+ sin 050a/06, 050a/14, 063b/13,
192a/05, 193b/06, 242a/14, 269b/11; (i.
bile) 228b/09

i.+ sinde 051a/14

i.+ sinden 169a/06, 191a/06

i.+ sinüñ 211a/01

ikiledin: -7- [T.] İkinci kez.

i. 101b/10, 113a/14, 164a/13,
171a/12, 258a/13, 306a/11, 324b/03

ikilik: -1- [T.] Allah'ın mutlak
varlığının birliği karşısında ikinci bir
müstakil varlık kabul etme.

i.+ i 130a/09

ikinci: -80- [T.] İki sıra sayısı.

i. 003b/10, 006a/05, 010b/08,
012a/07, 023b/14, 026a/08, 029a/05,
029a/08, 029a/10, 036a/15, 052a/15,
063b/10, 072a/08, 072a/14, 076b/11,
084b/11, 086a/08, 086a/12, 096b/01,
097a/03, 097a/12, 104b/01, 123a/07,
146b/04, 148a/08, 149b/11, 150a/10,
151b/15, 156b/13, 158a/12, 166a/06,
171a/15, 173a/03, 179b/14, 181b/02,
185b/04, 186a/12, 189b/03, 189b/06,
190a/01, 190b/02, 190b/14, 194b/14,
200b/01, 205b/07, 207b/04, 208b/14,
210a/10, 210a/15, 214b/02, 216a/13,
216b/04, 230a/10, 231a/06, 233b/03,
234a/05, 234b/12, 251b/09, 251b/12,
255a/09, 256a/07, 257a/04, 274b/13,
275a/08, 275b/13, 283b/07, 286b/15,
287a/02, 292b/03, 293a/01, 293a/06,
293a/10, 302b/14, 305a/08, 319a/13,

322b/08, 331a/03, 331a/06, 331b/12; (i.
hâlîfe idi) 007b/01

i. +si 319a/08

ikindü: -7- [T.] Öğle ile akşam arasındaki
zaman.

i. 025a/14, 056a/05, 191b/15,
195b/07, 274a/07, 325b/08

i.+ yi 084a/07

iki biñ: -5- [T.] İki bin sayısı.

i. 260b/04, 260b/05, 260b/11,
260b/12, 320a/05

iki yüz: -8- [T.] İki yüz sayısı.

i. 100b/04, 104a/07, 105a/11, 206b/15,
207a/07, 207a/08, 239a/13

iki yüzlü: -1- [T.] Özü sözü bir olmayan,
riyakar.

i. 190a/04

iklîm: -2- [A.] Belli bir alanı
kaplayan toprak parçası, bölge.

i.+ inde 177a/02

i.+ indendür 218a/09

ikrâm: -2- [A.] Ağır lama,
misafirperverlik gösterme.

i. (i. eyle-) 160b/14, 290a/04

ikrâr: -8- [A.] 1. Gizlemeyip
açıklama, itiraf etme

i. (i. eyle-) 163a/10, 315a/03

2. Kabul etme, tasdik etme

i. 026a/12; (i. ét-) 153a/12; (i. eyle-)
287b/11, 305a/01; (i. getir-) 250b/10

3. Bir şeyhe bağlanma.

i.+ ı 007a/07

iktidâ: -8- [A.] Birini örnek alıp ona
uyma.

i. 259a/03; (i. ét-) 170b/08, 261b/09;
(i. eyle-) 087b/08, 189b/05, 259a/01,
265b/08

i.+ ya 239a/13
il: -12- [T.] Şehir.
i. 110a/07, 186b/08
i.+ den 148b/01
i.+ e 148b/01
i.+ inde 012a/04, 136a/11
i.+ inden 161b/02
i.+ ine 101a/10, 148a/11
i.+ lerden 265b/14
i.+ leri 126a/01, 126a/02
‘ilâc: -3- [A.] Deva, çare, derman.
‘i. 243b/15, 244a/06
‘i.+ uñ 109b/07
ilâhâ: -4- [A.] “*Ey benim Allah’ım*”
anlamında Allah’a hitap sözü.
i. 006a/10, 064b/01, 085b/07,
333a/02
ilâhî: -84- [A.] “*Ey benim
Allah’ım*” anlamında Allah’a hitap sözü.
i. 011b/07, 011b/10, 016b/08,
027b/02, 030b/05, 030b/07, 032a/04,
035a/01, 037a/07, 038b/13, 047b/11,
048a/09, 048a/13, 056b/03, 056b/06,
071a/04, 071a/13, 078a/05, 096a/04,
100a/09, 101b/14, 103a/03, 109a/02,
117b/02, 119a/09, 120a/05, 121a/08,
132a/05, 132b/10, 132b/12, 132b/13,
132b/15, 133a/03, 133a/05, 133a/10,
133b/04, 133b/08, 138b/06, 138b/11,
166b/08, 169b/10, 175b/04, 182a/02,
193b/11, 195a/11, 200b/06, 206a/04,
213a/06, 213a/08, 213a/11, 213a/12,
213a/15, 213b/02, 213b/04, 213b/07,
213b/08, 216b/13, 226a/12, 231b/13,
233a/02, 245a/04, 249b/12, 249b/13,
263a/10, 263b/11, 266b/10, 268a/06,
268a/07, 269a/13, 274a/05, 288b/08,

288b/13, 293b/12, 298a/13, 298a/14,
304b/1ve, 318a/07, 333a/04, 333a/06,
334a/04; (raḥmet-i i.) 002a/02
ile:-14- [T.] 1. Vasıta bildiren son edat.
i. 003b/08, 064b/10, 125a/01, 155a/03,
163a/01, 222a/05, 236b/04, 261b/08,
297b/12, 308a/02, 320a/09, 321b/02
i.+ dür 252a/15
2. Bağlama edatı.
i. 262a/14,
ilen-: -1- [T.] Söylenmek, kötü
söylemek.
i.- di 300b/10
ilerü /ileri: -41- [T.] 1. Önce, evvel.
i. 066a/06, 066a/08, 100b/01,
132a/02, 151a/08, 237a/10, 257a/15
i.+ den 260a/04
i.+ gi 145b/10
2. İleri.
i. 066b/05, 070b/01, 088b/02, 154a/01,
154a/03, 158b/06, 195b/05, 326a/04;
138b/01, 138b/09, 157a/10, 158b/06,
221a/01, 264a/01, 288a/15, 310b/11; (i.
dut- “üstün saymak”) 016a/10, 278a/04,
294a/10; (i. eyle- “üstün saymak”) 278b/08;
(i. gel- “ortaya çıkmak, öne
ç çıkmak”) 078a/02, 131b/10, 223b/11; (i.
getür- “ortaya getirmek”) 129b/14; (i. var-
“ileri yürüme”) 017b/05, 012b/14,
013b/01, 048b/01, 048b/04, 048b/05,
088a/09, 107a/09
ilerügi: -4- [T.] Önceki, geçmişteki
kişiler.
i.+ 294b/02
i.+ den 172b/02, 220b/14
i.+ ler 117a/08
ilet-: -64- [T.] Götmek, yerine

ulaştırmak, eriştirmek.

i. 060a/07, 092b/14, 111a/03,
294a/07, 309a/09

i.- di 059b/10, 065a/04, 074a/01,
092b/09, 092b/12, 093b/09, 111b/15,
112b/01, 149a/02, 164b/08, 207a/05,
233b/14, 237a/13, 308b/11, 309a/10,
318a/02, 321a/13, 330b/08

i.- diler 007a/09, 059b/13, 093b/14,
127b/05, 153a/04, 201a/10, 207b/02,
241a/11, 248b/05, 251a/05, 251a/09,
263b/08, 270a/11, 331b/08

i.- diler 163a/06

i.- dük 175a/06

i.- düm 121b/03, 317a/07

i.- e 199a/03, 264a/13

i.- ecegidi 258a/06

i.- eler 248b/04, 323a/09

i.- eydi 075a/10

i.- eyim 237a/02

i.- gil 059b/09, 064b/15, 093b/03

i.- ibilem 073b/02

i.- mek 288b/03

i.- se 125b/05

i.- üñ 017a/10, 072b/08

i.- ürdi 093b/10, 193b/04

i.- ürken 100a/02

i.- ürler 248a/15, 257b/05

i.- ürleridi 251a/04

i.- ürse 264a/14

i.- ürven 181b/03

iley: -16- [T.] 1.Huzur, kat.

i.+ inde 022b/12, 041a/03, 243a/12

i.+ inden 154a/12

2. Ön.

i.+ inde 245b/04

i.+ ine 135b/12, 188a/13, 198b/07

216b/13; (i. gel- “önüne çıkmak”)
224b/08

i.+ üme 321a/13

i.+ üñdedür 311b/12

3. Yan.

i.+ ince 039b/02, 065b/07

i.+ inde 194b/05,

i.+ indedür 030b/03

ilhâh: -2- [A.] Üstüne düşme, can
sıkacak tarzda ısrar etme.

i. (i. ét-) 209b/03; (i. eyle-) 021a/05

ilhâm: -5- [A.] 1. İçe doğan şey.

i. (i. ol-) 083a/11, 117b/04, 240b/03

i.+ ını 234a/03

2. Allah tarafından seçkin kulların
gönlüne verilen ilahi düşünce.

i.+ uñ 133a/01

ilk/ilkin: -22- [T.] Önce, ilkin.

i. 036b/13, 037b/09, 049b/04, 053a/15,
057a/15, 078b/14, 121a/12, 121b/14,
123a/11, 127a/08, 130a/03, 131a/09,
131b/13, 135a/09, 141a/01, 145b/14,
152b/05, 175a/14, 180a/11, 210a/12,
217a/13

illâ: -114- [A.] Ne olursa olsun,
muhakkak, mutlaka, ille.

i. 010a/14, 013b/04, 021b/08,
021b/15, 024a/05, 024a/14, 024b/12,
027a/04, 027b/12, 028b/11, 029a/12,
031a/07, 032b/07, 033a/01, 033a/05,
033a/12, 033b/15, 034a/02, 035a/10,
036a/04, 042a/03, 042b/04, 043a/11,
043b/08, 044a/13, 046b/12, 047b/04,
047b/12, 049b/10, 050a/02, 050a/13,
053a/03, 054a/01, 059b/15, 063a/13,
063a/15, 063b/06, 067b/04, 068a/02,
072b/06, 077b/01, 078b/13, 083a/03,

083b/07, 085a/07, 094b/01, 094b/10,
107a/02, 109a/12, 118b/11, 119a/01,
124a/14, 124a/15, 126a/02, 126b/11,
132a/01, 133a/15, 137a/14, 137b/06,
143a/12, 143b/02, 144a/04, 145a/08,
148a/07, 150a/03, 162a/11, 164b/02,
167b/02, 171b/12, 172b/02, 172b/13,
175b/05, 176b/14, 179b/13, 182b/01,
186a/11, 190b/15, 211b/04, 222a/13,
222b/01, 226a/08, 228a/03, 231a/13,
235b/03, 236b/07, 245a/13, 245b/09,
247b/15, 253b/07, 255a/05, 256b/13,
263a/03, 263b/15, 264a/01, 264b/15,
269b/07, 270b/06, 276b/11, 282a/14,
283a/07, 283a/15, 284b/06, 289a/01,
293a/01, 293b/15, 299a/06, 303a/06,
306b/12, 308a/04, 309a/08, 317b/10,
328b/07

‘illet: -4- [A.] Hastalık.

‘i.+ ile 027a/04, 095b/14, 095b/15

‘i.+ in 005a/01

‘illiyin: -5- [A.] Gökyüzünün ve cennetin
en yüksek kabul edilen yeri.

‘i.+ den 123b/14, 220a/01

‘i.+ dür 219b/15

‘i.+ e (a‘lā-yı ‘i. “Cennette en yüksek
derece”) 125b/04, 125b/06

‘ilm / ‘ilim: -143- [A.] Belli bir konuya
ait bilgilerin bütünü.

‘i. 018b/09, 018b/11, 019a/04,
019a/12, 020a/03, 020b/15, 028b/06,
039a/04, 040b/15, 041a/06, 065b/01,
070b/03, 109a/12, 122b/07, 124b/04,
129a/11, 135a/02, 135b/05, 143b/06,
148a/03, 152b/01, 152b/08, 158a/09,
159a/11, 159b/14, 165a/14, 165b/01,
167b/03, 169b/03, 173b/09, 181a/14,

201a/06, 202b/11, 208b/01, 212a/09,
226a/08, 230b/11, 265a/02, 279a/12,
280a/13, 281b/06, 284a/09, 292b/03,
293a/03, 295a/09, 295b/01, 295b/06,
295b/12, 295b/15, 302b/14, 307b/03,
307b/14; (ṭālib-i ‘i.) 295b/06, 295b/12;
(‘i.e’l-yaqīn “bir şeyi kesin ve şüphesiz
bir şekilde bilme, delilleriyle sağlam ve
kesin olarak bilme”) 261a/09, 292b/09,
292b/10; (‘i.-i edeb) 001b/02; (‘i.-i ezeli)
129a/08; (‘i.-i kesbiyi) 129a/06; (‘i.-i
ledünnī “ilahi sırlara ait ilim”) 002a/08,
120a/15; (‘i.-i ma‘ānī) 158a/09; (‘i.-i
ma‘rifet) 281b/06; (‘i.-i ṭarīkat) 170b/10;
(‘i.-i zāhir) 170b/03, 306a/08; (‘i.-i
‘ibādetdür) 281b/06; (‘i.-i ‘ubūdiyettür)
281b/06

‘i.+ den 052a/07, 052a/08, 052a/12,
111b/04, 122b/09, 141a/10, 274b/10 ‘i.+
den

‘i.+ dendür 124b/07

‘i.+ dür 162a/14, 280b/07, 293a/03;
(ṭaleb-i ‘i.) 145b/14

‘i.+ e 135b/05, 202b/13, 278b/10,
287a/04, 295b/08; (ṭālib-i ‘i.) 295b/05

‘i.+ i 007a/03, 063b/09, 083a/02,
122b/10, 127b/02, 158b/09, 162a/11,
165b/02, 187a/01, 201a/05, 202a/09,
202b/12, 229a/06, 229a/11, 252a/13,
264b/06, 278a/04, 279a/14, 279a/15,
293b/02, 297b/01

‘i.+ ile 121b/15, 156b/05, 226a/08,
227b/09, 271a/04, 281a/04, 287a/05,
293a/04, 295a/15

‘i.+ in 162a/11

‘i.+ inden 129a/11, 229a/11, 319b/15;
(‘i. ṭaşra degüldür) 015a/15

‘i.+ inüñ 279a/13, 280a/10
‘i.+ iyile 123a/05, 255b/06
‘i.+ leri 166a/09
‘i.+ süz 023a/03, 097a/06, 156b/05
‘i.+ ü 158b/09
‘i.+ üm 231b/08
‘i.+ ümden 042a/13; (‘i. artuğ) 162a/11
‘i.+ ümi 021b/05
‘i.+ ümile 127b/07, 231b/08
‘i.+ üñ 042a/04, 196a/03, 280a/15
ilt-: -20- [T.] İletmek, götürmek,
yerine ulaştırmak.

i.- e bilürse 284a/09
i.- eler 263b/04
i.- emeyem mi 052a/15
i.- em mi 052a/15, 145a/09
i.- esin 136b/12, 169b/05
i.- esün 225b/09
i.- eyim 110b/03, 313b/02
i.- megil 056b/10
i.- meyim mi 145a/09
i.- mezseñüz 014b/06
i.- üpdururdu 106a/08
i.- ür 214b/05
i.- ürün 296a/08
i.- ürleridi 043a/12, 043b/01
i.- ürseñüz 014b/05
i.- ürsiz 123b/12

iltifât: -6- [A.] Bir şeye alaka
gösterme, ilgilenme.

i. (i. eyle- “bir şeye ilgi ve rağbet
göstermek”) 176a/15, 242b/04, 243a/01,
276b/15, 310b/02; (i. kııl- “bir şeye ilgi
ve rağbet göstermek”) 131b/10

iltimâs: -1- [A.] Rica etmek.

i. (i. kııl-) 003a/09

imâm: -47- [A.] 1. Cemaatle kılınan

namazlarda, önde duran, namaz
kılınırken kendisine uyulan kimse.

i. 115b/08, 115b/10, 115b/13, 115b/14,
135b/02

i.+ a 115b/09

i.+ uñ 115b/09

2. İslam dininde görüş ve fikirleriyle bir
mezhebe öncülük etmiş olan kimse.

i. 082b/15, 083a/02, 083a/03, 087b/03,
087b/05

3. Dini konularda içtihat etme seviyesine
gelen müçtehitlerden her biri.

i. 025b/08, 042a/08, 082b/14, 149b/02,
155b/14, 156a/13, 156b/01, 163a/08,
163b/03, 165a/12; (i. kııl-) 1 019a/11; (i.
ol-) 019a/12; (i.-ı dīn) 162b/12; (i.-ı ehl-i
taşavvufı) 196a/02

i.+ a 135b/01

i.+ ı 025a/15, 040b/08, 087b/01, 143b/03,
154a/13, 155b/03, 198b/11

i.+ ıdı 003a/14

i.+ ıdur 007a/01

i.+ ıyıldı 158a/03, 236a/03

i.+ lar 161b/05

4. Öncü, lider.

i. (i.e’l-müslimīn “halife, Müslümanların
başı”) 155a/14, 161b/02; (i.ü’l-mü’minīn
“halife, Müslümanların başı”) 174b/13;
(i.ü’l-ḥaremeyn “haremeyn imamı”) 177b/02, 177b/05

i.+ ı 234b/01, 234b/02

imāmlıq: -4- [A. + T.] İmam olan
kimsenin yaptığı iş.

i. (i. ét-) 161b/13, 161b/15; (i. eyle-)
115b/08

i.+ ma 236a/07

imān: -52- [A.] Allah’a inanma.

ī. 001b/01, 014b/02, 035a/09, 035a/12, 059b/03, 059b/04, 095b/12, 103b/09, 110b/12, 140b/01, 140b/09, 143b/01, 143b/10, 147b/01, 161b/09, 166b/08, 166b/09, 166b/09, 177a/12, 177b/01, 180a/14, 180b/04, 205b/01, 205b/05, 209b/08, 212a/09, 244a/05, 309b/10, 312b/01; (ī. getir "İslamiyet'i kabul etmek") 026b/04, 026a/05, 026a/07, 026b/07, 035a/11, 192a/05, 192a/13, 205b/02, 251a/07

ī.+ a 032b/14

ī.+ dan 123b/04, 213b/01

ī.+ dur 191a/06

ī.+ ı 007a/06

i.+ m 284a/08

ī.+ umı 052a/14, 073b/01, 145a/08

ī.+ umuzı 006a/14

ī.+ uñ 007a/12, 307a/04

ī.+ uñı 166b/02

ī.+ uñuz 014b/05

İmānsuz: -2- [A. + T.] Allah'a inanmayan, dinsiz.

ī. 143b/10, 185b/03

‘**imāret** : -6- [A.] Bir yeri bayındır ve mamur etme, bayındırlık.

‘i. 079b/10, 168a/04; (‘i. eyle-) 029b/04, 168a/02, 330a/04; (‘i. ol-) 079b/11

imden: -4- [T. < imdiden] Şimdiden.

i. (i. gèrū "bundan sonra") 038b/10, 240b/09, 248a/09; 014b/15

imdi: -127- [T.] Şimdi, artık.

i. 010b/02, 011a/06, 014a/05, 014b/08, 014b/10, 016a/15, 017b/01, 020b/04, 025a/15, 026a/05, 027a/02, 030a/04, 030a/14, 033a/01, 039b/04, 040a/04,

044b/02, 047a/05, 047a/10, 048a/02, 052b/04, 054b/12, 055a/03, 055a/15, 058a/05, 059b/07, 061a/10, 061b/15, 063b/01, 066a/09, 068b/10, 073a/11, 076a/09, 077a/11, 084b/03, 089b/05, 091a/11, 094b/02, 095a/04, 101a/06, 108a/07, 108a/08, 110a/14, 111b/01, 117b/05, 117b/14, 129b/01, 133b/02, 133b/07, 136b/10, 139b/14, 142b/04, 143b/09, 143b/11, 145a/03, 149b/08, 152b/12, 156b/01, 157b/01, 158b/08, 159a/08, 160a/03, 160a/09, 160a/14, 160b/06, 161b/03, 165b/12, 167a/14, 168b/06, 170b/14, 175b/06, 176b/03, 176b/09, 177a/15, 180a/10, 182b/15, 192a/04, 193b/05, 194a/06, 198b/08, 198b/13, 199a/12, 199b/05, 201b/06, 208b/13, 209a/05, 209a/11, 213a/10, 213a/15, 213b/05, 218a/01, 218b/11, 219b/11, 221b/13, 224b/05, 231a/11, 238b/03, 240b/14, 241a/01, 241b/12, 243a/02, 246a/07, 247a/05, 250a/12, 250b/05, 251b/04, 262a/06, 266a/13, 268a/07, 272a/07, 289a/05, 293a/07, 297b/04, 299b/05, 303b/07, 304b/12, 305a/09, 308b/08, 312a/13, 312a/15, 312b/01, 315a/12, 323b/01, 323b/08, 324a/09, 327b/03, 331a/12

İmin: -4- [A.] Emniyet ve güven içinde olan, emin.

ī. 050b/12; (ī. ol-)133a/06, 151a/12, 199b/09

İmkān: -1- [A.] Olanak.

i.+ ı 105a/10

İmtihān: -7- [A.] Tecrübe etme, sınama, deneme.

i. 113a/11, 114a/08, 130a/11; (i. èt-)

125b/13; (i. eyle-) 113b/12

i.+ ıla 113b/06, 328a/10

in-: -29- [T.] İnmek.

i. 183b/07, 224b/03

i.- di 007b/08, 022a/11, 086b/15,
089a/07, 105a/09, 113a/13, 151a/05,
176b/07, 208b/09, 217b/09, 218b/02,
223b/03, 258a/01, 267b/07, 288a/08,
296b/02

i.- diler 111b/05

i.- e 004a/12

i.- er 183a/14, 183a/15, 183b/02

i.- erdi 078b/10

i.- erler 262b/02

i.- erven 241a/08

i.- medi 201a/12

i.- mez 201a/13

i.- üpdür 192a/12

in: -1- [T.] Genişlik, en.

i.+ i (uzunu ve i.)134b/06

inâbet: -4- [A.] Günahlardan ve her
şeyden yüz çevirip Hakk'a dönme.

i. 302a/02, 312b/14, 312b/15

in'âm: -1- [A.] Lütuf, ihsan.

i. (i. eyle-) 226a/11

inan -: -12- [T.] Doğru olarak kabul
etmek, bir şeyin gerçek olduğunu kabul
etmek.

i.- dum 040b/10

i.- duñ 040b/09

i.- imazdı 220b/01

i.- madılar 324a/05

i.- mamağdandır 146b/06

i.- mazımış 216a/04

i.- mazsa 146b/07

i.- mazsañ 300b/03

i.- mazsız 024b/03, 081a/14

i.- uban 221a/07

i.- up 048a/07

'ināyet : -15- [A.] Lütuf, ihsan.

'i. 004a/12, 082a/02, 117b/12, 117b/13,
142b/04, 215b/02; ('i. eyle- "lutfetmek")
071a/13; ('i. ol-) 032b/08, 189b/13

'i.+ i 109a/08, 195a/03

'i.+ idür 117b/14, 234b/02

'i.+ ini 127b/02

'i.+ iyle 006a/15

'ināyetlü: -1- [A. + T.] Lütuf ve ihsan
sahibi.

'i. ('i. ol-) 252a/12

ince: -2- [T.] İnce.

i. 051b/15

i.+ dür 018b/04

incel-: -1- [T.] İnce duruma gelmek.

i.- miş 322a/10

incik: -3- [T.] Bacağın diz
kapağından topuğa kadar olan kısmı.

i.+ im 018b/04

i.+ imi 018b/05

i.+ leri 054a/04

incil: -1- [A.] Dört kutsal kitaptan
Hz. İsa'ya indirileni.

i. 242b/13

incin-: -7- [T.] Gönlü kırılmak,
gücüne gidip üzülmek.

i.- di 300b/10, 328a/06, 328a/10

i.- düğüm 156a/08

i.- düm 156a/10

i.- düñ 156a/07

i.- ürdi 033a/12

incir: -2- [F.] İncir, yemiş.

i. 329b/13, 329b/14

incit-: -10- [T.] Üzmek.

i.- di 289b/05

i.- diler 090a/05
i.- düğünü 200a/15
i.- düñ 026a/05
i.- esin 058b/14
i.- meñ 287a/14
i.- meye 171b/04, 200a/14
i.- meyem 188a/08
i.- ürseñüz 287a/15
inden: -1- [T. <indiden] Şimdi.
i. (i. gèrü “şimdiden sonra”) 202b/14
indi: -1- [T.] Şimdi.
i. 242b/08
indür-: -5- [T.] İnmesini sağlamak.
i. 101a/13
i.- di 056a/10, 081a/09
i.- medi idi 025a/07
i.- mez 122b/02
iñen: -21- [T.] Çok, gayet, pek.
é. 086a/11, 088b/10, 107b/01, 120b/10,
139b/06, 142b/13, 147b/07, 148b/07,
166a/12, 166a/12, 171b/13, 177b/13,
180a/07, 251b/05, 256b/11, 263a/13,
287b/12, 290a/03, 302b/13, 317b/05,
322a/04
iñile- / iñle-: -11- [T.] İnlmek,
sızlanmak.
i.- megi 257a/01
i.- mege 289a/03
i.- mezdi 270a/10
i.- rdi 311b/04
i.- ridi 054a/05, 072a/03
i.- r idi 243b/11
i.- rsin 054a/06, 072a/04, 243b/11
i.- yü 198b/13
inkâr: -8- [A.] Kabul ve tasdik
etmeme.
i. 113a/11, 114a/08, 241a/13; (i. eyle-

“kabul etmemek”) 261b/10, 267b/10
i.+ ı 113b/03, 113b/05, 302b/07
inķıtā’: -3- [A.] Tükenme, son bulma.
i. 261b/07, 281b/08; (i. eyle-)
271a/03
inşâf: -6- [A.] Hakka ve adalete
uygun davranış.
i. 128b/13, 225a/09; (i. vèr-) 225a/08
i.+ a 217a/04; (i. gel- “Haksızlıktan,
merhametsizlikten vazgeçip adalette
davranır olmak”) 190b/01
i.+ ı 162b/14
inşâflu: -1- [A. + T.] İnsaf sahibi,
vicdanlı.
i.+ raķ 314b/01
inşâ’allahu: -7- [A.] “Eğer Allah isterse,
Allah nasip ederse” anlamında dilek
sözü.
i. 003a/07, 058a/08, 177b/15, 185a/10,
209a/01, 219a/04, 251b/06
ip: -13- [T.] İp.
i. 059b/09, 079b/05, 149a/01, 311a/03,
320b/08, 320b/15
i.+ dür 175a/03
i.+ e 311a/04, 311a/05
i.+ i 074b/08, 175a/03, 320b/15
i.+ ine 285a/04
irâdet: -5- [A.] İrade, gönle hakim
olan istek.
i. 253a/04, 291b/13, 312b/15
i.+ e 281a/02
ir’râz: -4- [A.] Yüz çevirme,
kaçınma.
i. 057a/12; (i. èt-) 254a/14; (i. eyle-)
254b/03, 306a/07
irfân: -1- [A.] Bilme, anlama.
i. 057a/11

iri: -1- [T.] Kocaman.

i. 009a/06

irşād: -3- [A.] Doğru yolu gösterme.

i. 193a/10; (i. ét-) 273b/09; (i. eyle-) 261b/03

is: -46- [T.] Sahip, malik.

i.+ i 078a/11, 078b/02, 090a/10, 159a/01, 159a/06, 159a/09, 164a/05, 209b/03, 224a/03, 233b/10, 291a/05; (i. bile) 229b/07; (i. ét-) 132b/14; (i. ol-) 098b/02, 179a/03, 237b/07

i.+ i idi 283b/10; (i. ol-) 181b/03

i.+ ine 051b/11, 061b/03, 099b/09, 136a/13, 141a/11, 225b/09, 291b/02, 302a/13

i.+ ini 048b/02, 136a/11, 184a/06, 292a/05; (islü i.) 185b/10

i.+ inüñ 045b/08, 271a/13

i.+ iyidi 106a/11, 201a/02, 214b/14, 283a/01, 327a/07

i.+ lerin 267a/11

i.+ üme 308b/09

i.+ nüñdür 213b/07

i.+ üñe 308b/08

ışār: -6- [A.] İkrām etme, ağırlama.

ī. (ī. ét-) 150b/12, 225a/07

ī.+ dur 293a/05

ī.+ ı 227a/14, 293a/10, 293a/11

ışbāt: -2- [A.] Tanık ve delil göstererek bir şeyin doğruluğunu şüpheye yer bırakmayacak şekilde koyma.

i. 293a/10; (i.-ı vaḥdānīyyet) 233b/03

islām: -4- [A.] Müslümanlık.

i. 116b/14, 133b/03, 195b/04, 229a/09

islü: -1- [T.] Sahip.

i. (i. issini “kendi sahibini”) 185b/10

ışmet: -4- [A.] Günahsızlık, temizlik.

‘i. 071a/04, 071a/06, 071a/07

ism: -10- [A.] Ad.

i. (ism-i a‘zām “Allah’ın bütün isimlerini kendinde toplayan ismi) 068a/05, 068a/06, 068a/08; (i.ü’l-a‘zām “Allah’ın bütün isimlerini kendinde toplayan ismi”) 218a/05, 218b/07, 218a/13, 218b/08, 218b/10, 303a/05

isnād: -3- [A.] Hadislerin kimin rivayeti olduğunu sırasıyla bildirme.

i.+ ı 002b/05

i.+ ıla 317b/04

i.+ suz 317b/04

ispāhī: -1- [F.] Sipahi, Yeniçeri teşkilatına bağlı süvari bölükleri.

i.+ ler 204a/06

isrāf: -3- [A.] Gereksiz yere harcama, savurganlık.

i. (i. ét-) 144a/11, 144a/11; (i. eyle-) 169a/12

issilik: -1- [T.] Sıcaklık.

i.+ indendür 021a/09

iste-: -225- [T.] Arzu etmek.

i. 263b/11

i.- di 013b/09, 036b/06, 037a/09, 038b/03, 039a/06, 062a/11, 076a/14, 076a/15, 076b/03, 099a/08, 099a/09, 099a/12, 141b/10, 150a/05, 150a/06, 150a/07, 159a/01, 162a/08, 184b/05, 204b/11, 213a/02, 217a/02, 227b/14, 288b/03, 304b/09, 311b/11, 319a/03

i.- digüni 003b/10

i.- digüñi 124b/05

i.- diler 041b/04, 041b/10, 051b/06, 143a/01, 147a/01, 273b/05, 324a/04, 331a/05, 333a/1

i.- dügi 211a/10
 i.- dügimi 215a/04
 i.- dügindendir 067b/09
 i.- dügüm 060a/11
 i.- dügünü 060a/12
 i.- düm 030a/06, 121b/05, 246a/04,
 278a/11, 308a/01
 i.- düñ 218b/07
 i.- gil 044b/03
 i.- medin 259a/12
 i.- mege 028b/10, 229a/03
 i.- megil 045b/10
 i.- mek 044a/06, 126a/03, 184a/03,
 195a/04, 307b/03, 307b/04, 307b/05
 i.- mekten 314b/14
 i.- mekdür 232a/15, 233b/09,
 264b/14, 306b/07
 i.- meye 141b/03, 227a/12, 227a/15,
 279a/06, 286b/07, 306b/10
 i.- meyesin 294b/10, 313a/02
 i.- mez 062a/14, 173a/08, 305b/02,
 315a/11
 i.- mezsiz 077b/02
 i.- r 013b/09, 037b/06, 080b/11,
 120a/01, 150a/05, 150a/06, 163a/02,
 163a/03, 173a/07, 184a/05, 184a/06,
 304b/14, 305a/01, 305a/02, 315a/10; (i.
 gibi) 011b/04
 i.- r idi 272a/05
 i.- rdi 041b/02, 083a/05, 147b/09,
 152b/14, 162a/07, 184b/03, 220a/15
 i.- rdüm 010a/14, 103a/13, 215a/08
 i.- rdüñ 242b/09
 i.- rem 226a/13
 i.- ridi 044a/13, 067a/10, 080b/09,
 139a/11, 159b/12, 178b/07, 184a/12
 i.- ridüm 071a/03, 276b/02
 i.- rin 062b/09, 120b/05, 120b/12,
 243a/06
 i.- rler 024a/09, 065b/12, 123a/09,
 123a/10, 126a/02, 153b/10, 280a/13,
 280a/14
 i.- rlere 076a/01
 i.- rleridi 090a/03
 i.- rlerse 208b/04
 i.- rmiş 139a/11
 i.- rse 002b/12, 096b/14, 158b/12,
 174b/02, 193b/14, 199a/12, 307b/09
 i.- rseñ 085b/02, 088a/13, 184b/05,
 184b/06, 184b/07, 184b/08, 298a/09,
 311a/12
 i.- rseñüz 022a/12
 i.- rsin 011b/05, 049a/09, 062b/09,
 065b/11, 071a/09, 092a/15, 108b/10,
 118a/02, 118a/03, 121b/06, 121b/07,
 130a/01, 168b/03, 183b/13, 183b/14,
 184a/01, 184a/02, 224a/11, 238a/06,
 239a/06, 243a/05, 268b/05
 i.- rsiz 026a/08, 207b/06
 i.- rüz 101b/14, 161a/15
 i.- rven 011b/06, 012b/08, 012b/11,
 047b/04, 065b/10, 106a/09, 118a/03,
 118a/04, 163a/03, 183b/13, 183b/15,
 184a/01, 243a/05
 i.- r misin 183b/13
 i.- se 104b/04
 i.- ye 011b/05, 043b/14, 062a/10,
 096b/02, 173b/01, 202a/12, 211a/10,
 227a/13, 265a/02,
 286b/06, 306b/10
 i.- yecekdür 183a/11
 i.- yeler 006a/02, 116a/10
 i.- yem 184a/04, 184a/05
 i.- yen 268b/12

i.- yene 329a/15
i.- yenlere 075b/02
i.- yiser 150a/07
i.- yü 015a/06, 049b/04, 070a/12, 091a/04, 291a/08
isteyici : -3- [T.] İsteyen.
i. 211a/14, 211a/15
isti'ânet: -2- [A.] Yardım isteme.
i. 140a/07, 175a/09
istiğfâr : -14- [A.] Tövbe.
i. 274b/14, 306b/12; (i. ét-) 199b/01, 206b/09; (i. eyle-) 197b/06, 250b/10, 269b/06, 307a/01; (i. kı1-) 112b/07, 179a/11, 219b/02, 300a/01
i.+ a 305b/05
i.+ dan 306b/14
istignâ: -1- [A.] Tok gözlülük.
i. 128b/04
istikâmet: -4- [A.] Doğruluk, dürüstlük.
i. 234b/15, 315a/10; (şâhib-i i.) 315a/09
i.+ iledür 227b/12
istikbâl : -1- [A.] Gelecek.
i. (i. ét-) 099b/12
isti' mâl: -1- [A.] Kullanmak.
i. (i. eyle-) 286b/14
iş: -225- [T.] Çalışma, amel.
i. 008a/15, 020a/03, 020a/12, 020b/02, 027b/09, 047b/02, 047b/13, 051a/14, 062b/05, 080b/15, 096a/05, 097b/03, 101b/06, 111b/09, 114b/10, 118a/09, 121b/06, 122b/12, 123a/10, 156b/05, 159b/09, 193b/08, 197b/03, 206b/08, 222a/13, 222a/14, 223a/05, 240b/02, 266a/10, 279b/07, 308b/11; (i. buyur- "bir işin yapılmasını istemek") 018b/13; (i. ét-) 023a/03; (i. işle- "iş yapmak") 026a/10, 222a/15, 322b/02

i.+ de 051b/14, 148a/08, 202a/12, 202b/08, 210a/09, 262a/10, 284b/04
i.+ dedür 013b/02, 103a/02
i.+ den 033a/15, 033b/09, 123a/13, 123a/14, 142b/05, 223a/05, 248b/12
i.+ desin 148b/03, 330a/02
i.+ di 026b/10
i.+ dür 118a/15
i.+ e 019a/15, 047b/02, 051a/15, 063a/04, 063b/01, 097b/04, 108a/14, 145a/04, 174a/01, 184b/14, 208a/03, 229b/05, 265a/03; (i. gel-) 041a/06
i.+ i 027b/09, 032a/06, 032a/07, 034b/09, 042a/05, 055a/02, 060b/03, 071a/01, 082a/04, 105a/13, 109b/12, 123a/14, 124a/05, 124a/09, 127a/03, 127b/12, 145a/15, 156b/04, 182b/04, 186a/04, 186a/12, 194a/08, 195a/01, 197b/01, 223a/05, 228b/14, 232a/14, 232a/15, 235b/05, 248b/03, 264a/12, 273b/01, 280a/03, 294a/10, 315a/13, 324a/01, 324a/09; (i. gibi) 072b/12; (i. ol-) 043a/03
i.+ için 033b/08
i.+ idür 054a/15, 186a/11, 191a/14, 191a/15, 255a/12; (i. bigi) 185b/11
i.+ in 039a/09, 039b/04, 039b/09, 039b/12, 123a/15, 140a/09, 188a/14, 204a/12, 327a/07; (i. işle-) 308b/13
i.+ inde 087b/15, 094b/08
i.+ inden 033a/11, 140a/11, 238b/03, 294a/11, 309a/06, 309b/13
i.+ ine 024b/09, 026b/09, 050b/06, 066b/10, 067a/09, 067b/07, 074a/10, 184a/10, 194b/15, 222b/03, 238b/14, 270a/02, 276b/01, 291b/02, 300b/01, 300b/12, 301a/01, 308b/14, 315a/05

i.+ ine mi 066b/08
i.+ ini 141b/15, 281b/10, 327a/09,
327a/11
i.+ inün 073a/11, 280a/06
i.+ iyileyidi 073a/10
i.+ ler 029b/11, 113b/04
i.+ lerde 306b/09
i.+ lerden 189b/08, 229a/02, 307b/01,
315a/02
i.+ lerdür 053b/14
i.+ lere 217a/05, 255a/10, 312b/08
i.+ leri 264b/07, 265b/08
i.+ leriçün 324a/11
i.+ lerin 139a/05, 166a/02, 234b/03
i.+ lerinde 096a/15
i.+ lerinden 293a/07
i.+ leri yidi 279b/12
i.+ lerüm 003b/02, 029a/15
i.+ lerün 287a/03
i.+ üm 015b/05, 022a/10, 027b/14,
056b/13, 072b/12, 130b/06, 197a/13,
198a/11, 238a/02, 308a/05, 324a/09
i.+ ümde 055a/05, 285b/15
i.+ üme 147a/12
i.+ ümüz 068b/09
i.+ ümüzden 127b/12
i.+ ün 027a/04, 066b/08, 101b/02,
121a/08, 243b/05, 243b/07, 249a/07
i.+ ün de 055a/04
i.+ ün den 308b/07
i.+ ün e 030a/05, 040a/07, 072b/14,
076a/08, 193a/14, 271a/08, 273a/07,
273a/11, 294a/04, 309a/02
i.+ ün i 039b/04, 222a/08, 230a/07
i.+ ün üze 048a/08
İşār: -1- [A.] Bildirme.
ī. (ī. eyle-) 108b/01

işārāt: -3- [A.] İşaretler, belirtiler.

i. 006b/13, 206a/12

i.+ ı 233a/14

işāret: -42- [A.] Belirti, emare.

i. 081a/01, 083b/02, 125a/05, 170b/04,
187a/02, 252a/09, 285b/10, 312a/03; (i.
ēt-) 060a/10, 166a/13, 211b/15, 212a/01,
225b/04 ; (i. eyle-) 031a/12, 079b/03,
079b/10, 114b/03, 156b/08, 177b/06,
225a/06, 225b/05, 269a/04, 280a/15,
296b/02, 316b/08, 331a/11, 331a/12; (i.
kıl-) 002b/11

i.+ dūr 198a/02

i.+ i 212a/02

i.+ idūr 253a/04, 253a/05, 253a/06

i.+ iyile 241a/07

i.+ iyle 214a/03

i.+ leri 172a/06, 265b/04, 276a/12,
287b/10

i.+ üm 130b/12

işbu: -1- [T.] “İşte bu” anlamında
sıfat.

i. 193b/11

işe-: -2- [T.] Çiş yapmak.

i.- miş 104a/14

i.- rdi 106a/07

işid- / işit-: -303- [T.] Duymak.

i. 084b/07

i.- di 003b/04, 016a/01, 025a/09,
027b/03, 031b/10, 032b/15, 033b/05,
047b/05, 047b/07, 048b/09, 049a/08,
049b/08, 050b/03, 053b/15, 059a/03,
060b/02, 061a/09, 065b/09, 065b/13,
066b/01, 066b/03, 066b/04, 066b/11,
066b/12, 080a/04, 084b/15, 085b/06,
085b/07, 091b/04, 092a/08, 093b/05,
095b/14, 101a/03, 102b/03, 103a/05,

105a/15, 107a/04, 109a/02, 109b/08,
110a/05, 110a/08, 111b/14, 112a/15,
116b/03, 119a/03, 121a/02, 129b/08,
130a/06, 135b/04, 137b/12, 140a/09,
142a/14, 144a/13, 148b/05, 149a/09,
151a/04, 152b/04, 153a/09, 155b/08,
159a/10, 161b/14, 169a/05, 179a/10,
179b/08, 180b/04, 192a/10, 192b/08,
197b/05, 197b/15, 207a/06, 216b/15,
219a/09, 220a/07, 220b/11, 222b/04,
238a/03, 238a/04, 238a/05, 242b/12,
243b/05, 244a/02, 244b/03, 247a/04,
247a/05, 251b/01, 253b/13, 257b/11,
257b/14, 261a/05, 263a/11, 272a/12,
280a/06, 288b/02, 291a/12, 291a/14,
298b/09, 303b/15, 310b/06, 310b/10,
311a/05, 312b/02, 325a/08, 330b/15
i.- diler 057a/03, 069a/02, 081b/11,
081b/12, 081b/13, 102a/01, 116b/13,
116b/14, 147b/01, 160a/01, 170a/13,
188b/13, 192a/08, 193b/15, 258b/03,
268b/14, 309a/12, 324b/04
i.- diler idi 130a/13
i.- dügi 097a/13, 142a/15, 232a/04,
289a/06
i.- dügin 256a/05
i.- düginden 252b/06
i.- dügini 033b/08, 097a/09
i.- dügüm 070b/13
i.- dügün 095a/11
i.- dük 068b/09, 194a/09, 199a/11
i.- düm 015b/03, 016b/10, 030b/12,
040a/12, 043a/11, 070b/10, 071a/05,
071a/09, 071b/02, 078a/04, 078a/06,
078a/14, 079a/08, 080a/11, 080b/07,
084b/02, 088a/08, 088b/05, 090b/07,
094a/05, 101a/05, 118b/12, 119a/13,

121a/06, 121a/11, 121b/05, 130a/02,
130a/03, 131a/08, 140b/07, 151a/08,
163a/11, 195b/03, 219b/13, 223a/09,
231b/10, 231b/15, 242a/02, 244b/09,
263a/12, 263b/05, 263b/10, 266b/11,
268a/09, 268b/04, 276a/15, 286a/13,
296a/05, 299b/13, 303b/11, 304a/11,
304a/14, 320b/14, 320b/15, 321a/01,
321b/07, 324b/07, 333b/14, 334a/06
i.- dümidi 015a/07
i.- dümise 142b/10
i.- dün 130a/02, 321a/08
i.- dünüz 142b/08
i.- e 005a/14, 097b/12, 102a/07, 110b/11,
121b/15, 190b/06, 256a/05, 304b/11
i.- ecek 066b/05, 087b/05, 088b/15
i.- edurur 280a/04
i.- edüm 110b/11
i.- elüm 198a/14
i.- em 005a/12, 005a/14, 104b/06,
172b/11
i.- ene 003b/08, 208a/15
i.- eniçün 177b/04
i.- enler 289a/07
i.- enlerde 288a/03
i.- enüñ 003b/11
i.- even 035b/03
i.- evèrdi 225b/14
i.- evüz 288a/03
i.- eyidi 188b/15
i.- eyim 261a/03
i.- eyin 015b/04
i.- gil 167b/02, 238b/07
i.- ıcek 004b/12, 005b/06, 017a/15,
022a/03, 022b/15, 033b/08, 034a/05,
039b/13, 050b/06, 077a/13, 077b/13,
079a/06, 079a/15, 090a/12, 140a/15,

198b/01, 223a/04
i.- iler 142b/09
i.- medi 007b/05, 220b/14, 241a/06,
328b/03
i.- medüm 104b/07
i.- medüñ mi 010a/03
i.- mege 118a/08, 239b/05, 252b/06
i.- mek 122b/08
i.- mekde 003b/07, 003b/09, 004a/02
i.- mekden 056b/12, 292a/05
i.- meklige 021a/04
i.- memekdür 097b/05
i.- meye 264b/09
i.- meyesin 225a/09
i.- mez 020a/07, 171a/09, 181b/12
i.- meze urdı 066b/02
i.- mezse 190b/06
i.- miş 138a/02
i.- mişler 317b/03
i.- mişüz 125b/11
i.- seyidi 020a/07
i.- üñ 021b/05
i.- üp 003a/10, 181b/14, 223a/10
i.- ür 097a/09, 100b/14, 317b/06
i.- ürdi 013a/15, 072a/01, 147b/10,
331b/06, 331b/08
i.- ürdüm 176b/02
i.- ürler 255a/15
i.- ürleridi 333a/12
i.- ürse 121b/15, 175a/15, 262a/04
i.- ürsin 247a/05, 317b/06
i.- ürüz 003b/08
i.- ürven 317b/05
i.- ür misin 080a/10
işitdür:- -1- [T.] Duymasını sağlamak.
i.- ürdi 260a/05
işkence : -1- [F.] Bir kimseye

yapılan aşırı eziyet, maddi ve manevi
cefa.
i. 206b/14
işle:- -64- [T.] Üzerine emek sarf
etmek, yapmak.
i.- di 087a/13, 286a/01
i.- dügin 120b/08
i.- dügümüçün 246b/09
i.- düm 026b/10, 145a/14; (iş i.) 222a/15;
(yazuğ i.) 141b/07, 151a/06
i.- düm idi 294b/07
i.- dümise 133b/03
i.- düñ 088a/12, 231a/15, 319b/06
i.- gil 280a/11
i.- medüm 223a/10
i.- megil 023b/14
i.- mek 072a/11, 123a/14; (günah i.)
077a/02
i.- mek gerek 123a/15
i.- meye 097b/03
i.- meyem 231a/15, 319a/09
i.- meyenlerle (yazuğ i.) 060b/01
i.- meyince 120b/08
i.- mezseñ 182b/04
i.- mezsın 139a/05
i.- miş 280a/10, 280a/11
i.- r 039b/04; (iş i.) 322b/02; (yazuğ i.)
151/b1
i.- rden 189b/04
i.- rdi 044b/11, 178b/14; (işin i.)
308b/13
i.- ridüñ 039a/08
i.- rin 039a/10, 044b/10
i.- rken 232b/12
i.- rler 173b/14
i.- rlerdi 193b/09
i.- rse 063b/12

i.- rseñ 182b/04
i.- rsin 039b/09, 044b/09, 076b/15,
197b/13
i.- rsiz (iş i.) 026a/10
i.- se 145a/12
i.- ye 141a/05, 189b/03, 195a/02,
210b/09
i.- yeler 197b/03
i.- yem 182b/05
i.- yemedi 101b/06
i.- yine 280a/03
i.- yenler (yazuk i.) 060a/15
i.- yesin 156b/05
i.- yicek 195a/02
i.- yümezem 317a/04
i.- yüpdurursın 222a/14
işlet:- -3- [T.] Çalıştırmak.
i.- en 299b/15
i.- meyen 299b/15
i.- ürdi 308b/11
işmār: -11- [T.] Kaş göz ve hareketle
bir işaret yapmak.
i. 021b/14, 248a/07; (i. ét-) 039a/11,
171a/11, 178b/01, 188b/07 ; (i. eyle-)
248a/07
i.+ dan 178a/15, 178b/01
i.+ ın 170a/06; (i. ét-) 178a/12
‘işret: -2- [A.] İçki içmek.
‘i. (‘i. ét-) 031b/07; (‘i. eyle-) 266a/12
işte: -2- [T.] İşte.
i. 138a/07, 300b/03
iştigāl: -1- [A.] Meşgul olmak,
uğraşmak.
i. 211a/01
iştiyāk: -1- [A.] Büyük arzu duyma.
i. 046a/11, 327a/02
i.+ um 247a/10

it: -60- [T.] Köpek.
i. 027b/02, 027b/04, 108a/13,
108a/14, 108b/03, 108b/07, 108b/08,
108b/13, 109a/02, 109a/04, 148b/10,
148b/13, 216b/14, 217a/03, 217a/04,
244b/06, 273a/09, 273b/01, 298a/02,
321b/06, 321b/09, 323b/12; (i. bigi)
273a/07
i.+ cügez 297b/15
i.+ den 108a/15, 109a/02
i.+ e 027b/02, 108a/13, 108b/01,
108b/07, 144b/14, 144b/15, 194b/02,
216b/14
i.+ i 104b/14, 148b/09, 148b/10,
148b/11, 148b/14, 149a/02, 217a/02,
244b/09, 274a/11, 298a/01, 298a/03,
298a/06, 306a/14
i.+ için 298a/05
i.+ ile 194b/02
i.+ ler 191b/04, 203b/05, 283a/15
i.+ leri 150b/09
i.+ lerin 204b/14
i.+ üñ 149a/01, 244b/07
‘itāb: -7- [T.] Yorma, zahmet
verme.
‘i. 281b/07; (‘i. eyle-) 087a/07,
134a/15, 140a/15, 174b/09, 213b/06
‘i.+ ı 139b/14
i‘tibār: -4- [A.] Saygı görme, değer
verme, önem verme.
i. 240b/05; (i. eyle-) 049b/10
i.+ ı 127a/03
i‘tikād: -10- [A.] İnanç.
i.+ ı 022a/12, 082b/15, 290a/03,
308b/04
‘i.+ ıla 089a/04
‘i.+ ın 246b/02

‘i.+ ina 308b/14
‘i.+ ları 323b/15
‘i.+ um 219b/13
‘i.+ umı 032a/06
i‘tikāf: -2- [A.] Bir yere kapanıp dışarıya çıkmadan ibadetle meşgul olma.
i.+ a 291b/06; (i. gir- “bir yere kapanıp ibadetle meşgul olma”) 291b/05
i‘timād: -22- [A.] Güvenme, güven, emniyet.
i. 186b/04; (i. ét-) 151b/14; (i. eyle-) 210a/09, 265a/10, 275a/09; (i. kı-
151a/11, 185a/13, 186a/07
i.+ ı 006b/15, 234a/04, 291b/11, 291b/15, 292b/01, 308b/04, 313a/06, 319b/14, 320b/14
i.+ ıdur 275b/14
i.+ um 133a/12, 243b/02
i.+ uñ 151a/04
i.+ uñı 185b/13
i‘timādlu: -1- [A. + T.] Güvenli, emniyetli.
i. 243b/02
i‘tirāz: -1- [A.] Bir fikri, bir kararı kabul etmeyerek karşı çıkma ve bu tarzda söylenen söz.
i. (i. ét-) 021b/13
i‘tizāl: -1- [A.] Ehl-i sünnetten ayrılan Mutezile mezhebi ve inancı.
i. (ehl-i i. “Mutelize mezhebi”) 163a/06
itlik: -1- [T.] Köpeklik.
i. 108b/04
ittifāk: -13- [A.] Fikir birliğine varma, uyuşma, anlaşmaya varma.
i. 197b/11, 206b/12, 226b/06; (i. düş-) 032b/03; (i. ét-)153b/01; (i. eyle-)

032a/01, 032b/10, 090a/04, 093b/08, 175b/13, 237b/05, 271b/09
i.+ ıyla 312a/01
‘ivaz: -7- [A.] Bir şeye karşılık olarak verilen veya alınan şey, bedel, karşılık.
‘i.+ ı (‘i. ol-) 246b/09
‘i.+ ıdur 321b/08
‘i.+ ın 174a/02, 174a/03, 201b/11, 231a/07, 279a/06
iz: -1- [T.] Belirti.
i. 325a/12
i‘zāz: -1- [A.] Ağırlama, saygı gösterme.
i. 290a/04
‘izz: -4- [A.] Değer, yücelik, ululuk.
‘i. 274b/08
‘i.+ i 318a/05
‘i.+ uñ 006a/10, 247a/08
‘izzet: -28- [A.] Değer, yücelik, ululuk.
‘i. 126b/10, 258a/08, 260b/13, 277b/11, 281a/03, 308a/06; (‘i. eyle-) 150b/06, 226b/03, 275b/11; (hiṭāb-ı ‘i.) 013a/13
‘i.+ dür 126b/10
‘i.+ i 015a/03, 128b/09, 297a/15
‘i.+ ile 059b/12, 246a/15
‘i.+ inden 128b/11
‘i.+ iyile 275b/05
‘i.+ üm 082a/13, 128b/09, 218a/01, 282a/05
‘i.+ ümi 128b/11
‘i.+ uñ 032a/07, 090a/14, 138b/12, 223b/14, 226a/12

ķab: -3- [T.] Kap.

ķ. 207b/01

ķ.+ da 276a/07

ķ.+ ı 221a/05

ķaba: -2- [T.] 1. Büyük, kocaman,
iri.

ķ. 296a/10

2. Açık.

ķ. (başı ķ. “başı açık, başı kabak”) 013b/05

ķābīh: -1- [A.] Çirkin, kötü.

ķ. 328b/06

ķābīle: -6- [A.] Aynı soydan gelen
göçebe topluluk, boy.

ķ. (ķ. bigi) 012a/01

ķ.+ si 011b/14, 177a/13

ķ.+ sine 217a/14

ķ.+ ye 217b/02

ķ.+ sinūñ 013b/12

ķābīn: -8- [F.] Nikahta güvey
tarafından geline verilmesi taahhüt edilen
mehir, nikah.

k. (k. ét- “nikahlamak”) 065a/08,
322b/13; (k. eyle-) 065a/09, 155b/09,
155b/10, 322b/15; (k. ķıl-) 291a/09

k.+ i 174a/14

ķabķara: -5- [T.] Çok kara.

ķ. 046a/04, 207a/09, 249a/11,
286a/09

ķ.+ yıdı 323a/14

ķabla-: -3- [T.] Her yeri sarmak.

ķ.- dı 266b/10

ķ.- yupdur 052b/12, 262b/05

ķabūl: -91- [A.] Bir şeye isteyerek
veya istemeyerek razı olma.

ķ. 116a/03, 283b/15; (ķ. ét) 032a/09,
046b/03, 061a/14, 068a/15, 084b/02,

095b/07, 095b/08, 114b/11, 114b/14,

137b/07, 142a/08, 143b/14, 144a/05,

146a/06, 147a/11, 164b/08, 165a/13,

170a/03, 171b/15, 186a/15, 186a/15,

186b/01, 206b/01, 206b/04, 228a/11,

228a/13, 236b/15, 237a/08, 237a/10,

237a/11, 237a/11, 238b/03, 243a/01,

273a/13, 279b/01, 300a/15, 300b/07,

300b/08, 301a/01, 301a/01, 301a/01,

309b/08, 327a/11; (ķ. eyle) 039b/11,

094b/09, 095b/12, 169b/14, 186b/01,

186b/04, 204a/08, 206a/15, 220b/02,

237a/04, 237a/05, 238b/05, 247a/05,

283b/15, 284b/01, 309b/07, 317a/03,

323a/10, 328b/04; (ķ.-ı haķsın) 108b/14;

(ķ. ķıl-) 032a/04; (ķ. ol-) 004b/09,

059b/05, 059b/07, 070b/15, 077a/15,

088a/03, 098a/03, 116a/03, 117b/05,

137b/03, 137b/03, 146a/04, 152a/12,

166b/10, 185a/10, 206b/02, 231a/02,

235b/11, 277b/02, 300a/07, 327a/14

ķ.+ ıdı 109a/09

ķ.+ ıyıla 327a/14

ķ.+ ile 227b/10

ķabūliyet: -2- [A.] Kabul edilme, değer
verilme.

ķ.+ i 328b/04

ķ.+ üm 320b/04

ķabz: -2- [A.] Cenab-ı Hakk’ın kuluna
siteminden, lutfunu esirgemesinden ileri
gelen gönül daralması hali, manevi
feyzin kesilişinden dolayı hissedilen
sıkıntı ve darlık.

ķ. (ķ. ol-) 124b/05, 124b/06

ķabza: -1- [A.] Hakimiyet.

ķ.+ sı 264a/15

ķaç-/ ķac-: -74- [T.] 1. Birinden veya bir

şeyden kurtulmak için süratle uzaklaşmak.

ķ.- a 043b/14, 069b/13, 078a/06, 173b/01

ķ.- an 249b/08, 249b/10, 249b/12

ķ.- ar 036b/06, 244a/11, 244a/12, 249b/13; (ķ. bigi) 121b/13; (ķ. gibi) 169a/03

ķ.- arđı 244a/09

ķ.- ardum 273b/11

ķ.- arduń 038b/10

ķ.- arın 038b/10

k.- arken 249b/15

ķ.- arlar 051a/03, 208a/10

ķ.- arlardı 145b/11

ķ.- arsa 062b/12

ķ.- arsın 038b/09, 073a/14

ķ.- dı 015a/03, 078a/09, 113b/01, 148b/12, 153b/10, 193a/04, 218b/03, 220a/15, 223b/04, 249a/02, 249b/05, 249b/09, 291a/15, 299a/10

ķ.- dılar 051a/01

ķ.- dum 071b/12

ķ.- mağa 038b/09

ķ.- maķdur

ķ.- masunlar 051a/04

ķ.- maya 190b/07, 233b/10

ķ.- sun 153b/09

2. Sığınmak.

ķ.- a 098b/05

ķ.- ar 271a/11, 302b/09

ķ.- arlar 197a/10

ķ.- arsın 190b/03

ķ.- maķ 206a/02

ķ.- sun 098b/05

3. Geri durmak, kaķınmak.

ķ.- a 233b/06, 314b/14, 319a/11

ķ.- alar 121b/12

ķ.- ar 086b/01, 174a/14, 249b/13

ķ.- ar mı 244a/13

ķ.- ar mısın 249a/06

ķ.- ğıl 036a/02, 169a/02

ķ.- maķdur 122b/01, 151/b01, 171b/08, 191a/01, 233b/09

ķ.- maya 086b/03

4. Yapılması gereken ğörev ve sorumluluğu yapmamak.

ķ.- a 305b/07

ķ.- mış 305b/07

ķ.- updurursın 308b/07

5. (Ateş için) Sönmek, yok olmak.

ķ.- dı 032b/12

ķaķ/ ķac: -9- [T.] Herhangi bir şeyin niceliğini sormak için kullanılan soru sıfatı.

ķ. 146b/10, 053a/08, 156b/07, 170a/04, 197b/08, 263b/07

ķ.+ dur 257a/02, 264a/02

ķ.+ inuń 137b/02

ķaķan: -5- [T.] 1. Ne zaman ki.

ķ. 007b/06, 203b/01

2. Ne zaman?

ķ. 098b/11

ķ.- andan (ķ. berü) 155b/15

3. Nasıl?

ķ. 057a/09

ķaķan kim: -73- [T.] Ne zaman ki.

ķ. 003a/15, 005b/12, 008a/01, 008a/03, 010a/11, 015b/12, 015b/13, 022a/13, 030a/09, 035b/04, 036b/08, 042a/06, 043a/05, 046b/02, 063a/04, 072b/01, 073b/06, 076a/03, 097a/07, 100b/15, 103b/11, 104b/03, 110a/06, 111a/09, 114b/12, 117b/02, 120a/11, 124b/02,

126a/12, 126b/12, 142b/04, 146b/13,
155a/06, 155a/10, 159a/13, 171a/01,
171a/11, 173a/07, 173a/14, 173b/13,
173b/14, 173b/15, 178b/11, 195a/10,
200a/09, 206b/08, 211b/05, 211b/08,
216a/05, 216a/08, 216a/09, 228a/04,
230a/11, 232b/05, 235b/02, 240a/10,
245a/09, 247a/02, 261b/14, 262a/02,
264a/07, 264a/09, 265a/06, 293a/08,
300a/02, 301b/13, 302a/02, 302a/06,
304b/05, 306b/10, 333b/06

kaçur- -3- [T.] Kaçmasını sağlamak.

ķ.- ur 035a/05

ķ.- ur idi 035a/06

ķ.- urvan 073a/15

ķadar- -105- [A.] Ölçüde, derecede.

ķ. 019a/03, 019b/12, 034b/02,
035a/09, 035a/11, 040b/02, 081a/02,
100a/05, 121a/05, 142b/10, 241b/08,
257b/13, 258a/02, 277a/01, 331a/03;
(aķça ķ.) 012a/11; (altun ķ.) 309b/08;
(bu ķ.) 007a/06, 040b/06, 103a/08,
119a/02, 156a/07, 156b/02, 159a/05,
204b/13; (bu ķ. degül) 050a/05; (ne ķ.)
017b/02, 093a/01, 119b/13, 137b/01,
157b/02, 174b/01, 184a/13, 193a/04,
204b/12, 224a/08, 226b/11, 257b/10,
279b/09, 291b/08, 298b/07, 324a/04,
324a/05, 325b/01; (ol ķ.) 031a/09,
043a/06, 063b/01, 093a/01, 120b/01,
121b/01, 127a/10, 169a/03, 184a/14,
187b/09, 198b/14, 209b/15, 210a/01,
210a/02, 252b/09, 302b/11, 302b/12; (ol
ķ. degül) 203a/13; (şol ķ.) 023a/07,
023a/13, 023b/05, 061a/09, 066b/13,
116b/04, 121a/03, 169a/04, 193a/10,
194b/12, 198b/02, 202a/07, 220a/01,

236a/13, 236b/10, 247a/07, 267b/01,
282b/02, 307b/06, 320b/04; (yüzi ķ.)
193a/12

ķ.+ dur 104a/07; (ol ķ.) 247a/10

ķ.+ ı (arpa ķ.) 021a/01; (dirhem ķ.)
156b/01; (sığınacak ķ.) 169a/03; (yurdusı
ķ.) 117b/01

ķ.+ ıdı (şol ķ.) 065b/06, 157b/14

ķ.+ ınca 106a/15, 107a/15, 125b/07,
211b/03, 216a/12; (ragbeti ķ.) 063a/08;
(tāķatum ķ.) 005b/08

ķ.+ ıncadur 124a/07; (bildügi ķ.)

063a/08

ķ.+ ısa (ne ķ.) 307b/10

ķ.+ ıyıla 132a/02

ķadeķ- -1- [A.] İçki içmekte
kullanılan küçük bardak.

ķ. 106b/10

ķadem- -19- [A.] 1. Ayak.

ķ. 023a/03, 129a/06, 131a/07, 131b/13,
132a/09, 181a/09, 189b/01, 208b/01,
280b/10,; (ķ. bas- “ayak basmak”)
280b/09; (ķ. ur-) 032b/14

ķ.+ i 132a/08, 252b/08, 284b/14

2. Adım

ķ. 330a/09

ķ.+ de 131a/07

ķ.+ dür 330a/09

ķ.+ in 189a/15

ķadem-rence- -2- [A+F] Tenezzül, lüften,
kabul.

ķ. (ķ. ķıl-) 014b/15, 060a/09

ķader- -2- [A.] Alın yazısı, yazgı.

ķ.+ i 029b/02, 122b/11

ķaderi- -2- [A.] Kaderiye görüşünü
benimsemiş olan kimse.

ķ.+ ler 170b/14, 170b/15

kaderle-: -2- [A. + T.] Belirlemek, takdir etmek.

ķ.- duğı 283b/02

ķ.- duğını 146a/06

kaderlen-: -2- [A. + T.] Takdir edilmek, mukadder kılınmak.

ķ.- miş 305a/06

ķ.- mişdür 148b/04

kādir: -3- [A.] Kudret ve kuvvet sahibi, muktedir.

ķ. 011b/09; (ķ. degül) 310b/08

ķ.+ sin 064b/03

kādr -10- [A.] Değer, kıymet.

ķ. 233a/07, 310a/11

ķ.+ i 141b/01, 271b/06; (ķ. ol-) 141b/02

ķ.+ idi 327a/04

ķ.+ in 017b/12, 253b/14, 264b/15

ķ.+ i 060a/05

kāfā: -1- [A.] Baş.

ķ.+ sı 190b/15

kāfeř: -1- [F.] Kafes.

ķ. 147b/08

kāfile: -9- [A.] Birlikte yolculuk edenlerin meydana getirdiği topluluk.

ķ. 058b/05, 102a/11, 232b/13, 263b/06

ķ.+ den 189a/09, 263b/06

ķ.+ nün 069a/03, 102a/13

ķ.+ sine 070a/07

kāf: -1- [A.] Arap alfabesinin yirmi ikinci harfi.

ķ.+ ıla 284b/14

kāfir: -55- [A.] Allah'ın varlığına ve birliğine, Hz. Muhammed'in peygamberliğine ve Allah'tan getirdiklerine inanmayan kimse.

k. 035a/02, 099a/07, 109b/09, 111b/13, 111b/15, 112a/02, 140a/04, 140a/05, 140a/11, 140a/12, 140a/15, 140b/15, 148a/12, 148a/15, 148b/02, 148b/03, 149a/15, 149b/01, 149b/03, 162a/05, 170b/15, 184b/02, 251a/06, 266b/03, 302b/14, 322b/02; (ķ. ol-) 032b/07, 064a/01, 116a/04, 141a/09, 156a/02, 162a/04

ķ.+ den 170b/15

ķ.+ dür 010b/04, 127b/11, 146b/06, 146b/07, 146b/08, 191a/09

ķ.+ e 148b/02, 251a/01

ķ.+ i 184b/04

ķ.+ idi 100b/08, 180b/07

ķ.+ idüm 140b/06

ķ.+ ile 140a/02, 184b/02, 186a/06, 250b/14, 251a/15

ķ.+ ler 014a/10, 116b/14; (ķ. gibi) 068b/02

ķ.+ lere 213b/03

ķ.+ misin 207a/11

kāfirlik : -3- [A. + T.] Kafir olma durumu.

k. 146b/03

ķ.+ dür 146b/04

ķ.+ iyile 140a/13

kāftan: -7- [A.] Ekserisi süslü ve kıymetli kumaştan, boyu diz kapağına veya topuklara kadar inen, önden açık, astarsız hafif üst giyeceği.

ķ. 165a/11, 215a/04

ķ.+ ların 217a/04, 220a/07

ķ.+ larum 228b/10

ķ.+ um 027b/12

ķ.+ uñ 009a/06

kāğıd: -20- [F.] Kağıt.

k. 002b/04, 005b/03, 042a/12,
082a/07, 082a/08, 224a/02, 224a/03,
224a/04, 230b/07, 246b/01, 297a/05

k.+ a 047a/03, 224a/05, 259a/10

k.+ ı 259a/11, 259a/12

k.+ ları 297a/06, 297a/07

kâhel: -1- [A.] Tembhel.

k. 173a/05

kâhellik: -2- [A. + T.] Tembellik.

k. (k. ét-) 127b/09; (k. eyle-) 107b/11

kâhhârlık: -2- [A. + T.] Kendisine karşı
çıkanları, tanrılık iddiasında bulunanları
yok eden, kahreden” anlamında esma-i
hüsнадan.

ķ. 130b/01

ķ.+ ın 180b/03

ķahr: -8- [A.] 1. İnsanın içine
işleyen derin üzüntü, sıkıntı, keder.

ķ.+ ına 244b/09

ķ.+ ından 244b/08

ķ.+ umuzuñ 049a/14

2. Mahv ve helak etme, yok etmek.

ķ. 251b/09; (ķ. ét-) 084b/14, 173a/12;
(ķ. eyle-) 284b/10; (ķ. yut-) 239b/04

ķahtlık: -1- [A. + T.] Kuraklık sebebiyle
ürünün yetişmemesinden ileri gelen kıtlık
ve açlık.

ķ. (ķ. ol-) 112b/13

ķa‘ide: -1- [A.] Davranışlara yön veren
ve uyulması önceden kabul edilen
esaslardan her biri.

ķ.+ sine 122a/05

ķak-: -17- [T.] Çalmak, vurmak.

ķ.- dı 039b/02, 103a/05, 163b/05,
199a/04, 207a/15, 225b/11, 237a/03,
249a/14, 290b/15; (başuma ķ.

“yaptıklarını yüzüne vurmak”) 090a/01

ķ.- arsa 053a/05

ķ.- arlar (başumuza ķ.) 206b/02

ķ.- dılar 060a/08, 060b/02, 169b/06

ķ.- dum 198a/08, 276b/03

ķakı -: -28- [T.] Öfkelenmek, kızmak.

ķ.- mış 028a/03

ķ.- dı 033b/07, 079b/04, 182a/14,
193a/03, 282b/02, 282b/04, 300a/14,
300b/09, 300b/14, 301a/01, 328b/06

ķ.- dılar 273b/04

ķ.- duğından 300a/15

ķ.- duğı 301a/01

ķ.- duğın 034a/04

ķ.- dum 118a/10

ķ.- maķı 234a/12

ķ.- mazdı 298a/11

ķ.- mazvan 034a/03

ķ.- r mısın 034a/03

ķ.- mışsız 244a/10

ķ.- r 244a/12

ķ.- rduķ 298a/12

ķ.- r mıdı 298a/11

ķ.- ruz 244a/11

ķ.- yan 244a/10

ķ.- yadı 182a/09

ķāl: -2- [A.] Söz, laf.

ķ. 002a/07

ķ.+ a 202b/14

ķal-: -194- [T.] 1. Olmak, herhangi
bir durumda bulunmak.

ķ.- a 030a/13, 057b/09, 265a/02;
(maħrûm ķ. “bir şeyden yoksun olmak”)
292b/03; (yâdigâr ķ. “Bir kimseyi
hatırlatan bir nesne olmak”) 003a/11;
(‘âciz ķ. “ok uğraşmasına karşın bir işi
yapamamak”) 283a/11

ķ.- alar (ğêrû ķ. “uzak kalmak)

123a/01; (mahrûm k.) 267a/12

k.- am (câhil k.) 295b/09

k.- asın 107b/02, 242a/03

k.- avuz 112a/01

k.- dı 039a/02, 040b/14, 048a/09,

051a/02, 113a/04, 144a/10, 159b/09,

201a/12, 220a/09, 232b/05; (‘acâyibe k.)

027b/06, 033b/06; (‘acebe k. “şaşırmak”)

034a/09, 044b/08, 058b/04, 107a/08,

177a/10, 225b/12, 226b/12; (‘âciz k.

“aciz olmak”) 059a/10, 159b/09; (gêrû k.

“uzak kalmak”) 232b/07; (hâyran k.)

083a/07, 159a/10, 221a/03; (mahrûm k.)

190a/09, 281a/14, 281a/15; (miskîn ve

fürümânde k. “aciz kalmak”) 025b/02;

(müflis k. “parasız olmak”) 039a/01;

(mütehâyir k.) 218b/03; (ser-gerdân k.

“başı dönmek”) 033b/03

k.- dılar; (‘acâyibe k.) 050a/07,070a/03,

188b/13; (‘acebe k.) 070b/09, 074a/10,

159b/11, 225a/04, 241b/07; (‘âciz k.)

019b/12, 333b/04; (hâyran k.) 067a/09,

241b/07; (mütehâyir k. “şaşırdılar”)

042b/06

k.- duğumiçün (câhil k. “bilgisiz olmak”)

295b/13

k.- duğ 024a/15

k.- duğ idi (gêrû k.)062b/05

k.- dum 042a/10, 104b/01, 164a/11,

189a/13; (hâyran k.) 318b/14;

(mütehâyir k.) 024a/07, 219b/13,

276b/07, 297a/13, 320b/12; (‘acâyibe k.)

133b/12; (‘acebe k.) 019b/09, 205a/12,

322a/13

k.- ıpdur 107b/09

k.- ıpdururdu 308a/08

k.- ıpdururam 226a/08

k.- mağ (alu k. “aşağı kalmak”) 096b/01

k.- mağdur (gêri k.) 271b/01

k.- maya 002b/03, 84b/04, 292a/03,

302b/070

k.- maz 017b/13, 255a/05

k.- mışıdı (‘acebe k.) 119b/09

k.- sun 122b/03

k.- updurdılar (‘acâyibe k.) 191b/15

k.- updururuz 028b/02

k.- ur 151/b2, 212a/07, 247a/12, 332a/08

k.- urıdı (hâyran k.) 189a/01

k.- urın (gêrû k.) 070b/14

k.- urlarsa (gêrû k.) 123a/02

k.- ursam 295b/03

k.- ursañ 266a/14

k.- urvan 062b/12, 149b/14

2. Bir işi belli bir noktada bırakmak, ara vermek.

k.- am 165b/13

k.- dı 294a/12

k.- sa gerek (gêrû k.) 102b/12

k.- uram 168a/11

3. Geriye atılmak, ertelenmek.

k.- dı 008a/01

k.- mayam 018b/06

k.- mayasınca 073b/14

k.- mış 319a/09

k.- ur 107b/13,

4. Miras olarak geçmek, bırakmak.

k.- dı 032a/10, 032a/11, 047a/15,

069a/12, 247b/07; (mirâş k.) 113a/08,

143b/13, 169b/15

k.- ıpdur 301a/01; (mirâş k.) 091a/13

k.- mış 061a/14, 167b/15, 187b/14,

247b/07

5. Artmak, fazla bulunmak, geriye kalan, var olan.

ķ.- dı 091a/05, 091a/06, 091a/08,
121a/05, 170a/04, 206a/03, 208b/13,
251a/05, 280a/01

ķ.- dı idi 216a/01

ķ.- dı mı 176a/10

ķ.- ıpdur 107b/09, 156b/07

ķ.- ıpdurur 170a/05

ķ.- madı 024b/08, 059a/06, 059a/11,
066a/11, 073a/05, 090b/07, 116b/13,
138b/12, 161a/10, 167a/10, 176a/09,
222b/05, 233a/02, 276b/13; (tāķatı
ķ.”gücü yok”) 131b/10, 138b/09,
304a/11

ķ.- madum 131b/14

ķ.- mamış 301b/13

ķ.- maya 265a/06, 302b/07

ķ.- mayadı 209a/07

ķ.- mayupdur 052b/13

ķ.- mayupdurur 259b/11, 262a/09

ķ.- maz 264b/02, 307b/08

ķ.- mış 103b/01, 252a/07, 314a/09,
319a/10

ķ.- mışdur 234b/10

ķ.- updur 030b/14, 166b/03, 213a/11,
268b/14

ķ.- ursa 301b/11

6. Yaşamak, belli bir süre bir yerde
bulunmak.

ķ.- dı 093b/09, 105b/07, 168a/06,
176a/04, 188b/03, 263b/07, 269b/09,
272b/04, 272b/10, 330b/09

ķ.- dumıdı 078a/01

ķ.- ıpdur 294b/01

ķ.- madıydı 161a/11

ķ.- maz 216a/08

ķ.- mışımı 078a/08

7. Geri kalmak, arkada kalmak.

ķ.- ma 291a/01

ķ.- masam 290b/15

ķ.- mayam 068b/14

ķ.- miş 189a/09

ķ.- ursam 042a/11,

8. Zaman, uzaklık belirtilen miktarda
bulunmak.

ķ.- mışıdı 136b/11

ķalan: -30- [T.] Öbür, diğer, başka, geri
kalan.

ķ. 036a/14, 047a/15, 057b/08, 071a/09,
113a/04, 118b/01, 154a/14, 158a/13,
191a/03, 199b/04, 199b/05, 207b/12,
241a/01, 241a/05, 250a/11, 287b/14,
294b/05, 301b/15, 303b/08, 305a/01

ķ.+ ı 274a/14

ķ.+ ın 058a/01, 202a/05, 214b/06,
226b/11, 290b/14

ķ.+ ına 243a/01, 274a/15

ķ.+ ınıñ 327b/07

ķ.+ umuza 008b/07

ķal’: -1- [A.] Yok etmek.

ķ. (ķ. eyle-) 289b/06

ķaldur-: -37- [T.] 1. Yukarı doğru hareket
ettirmek.

ķ. 313b/14

ķ.- am 101a/15

ķ.- dı 049b/02, 090a/13, 100a/04,
106a/08, 108b/08, 112b/14, 138b/11,
143a/05, 193b/11, 194b/04, 201a/11,
237b/01, 238b/11, 241b/03, 246a/06,
293b/12, 310a/01, 322a/02; (baş ķ.)
266b/15

ķ.- duğı 156b/11

ķ.- dum 220a/11; (baş ķ.) 131a/13

ķ.- ıcaķ 011b/04

ķ.- madı 008a/01, 238a/07

ķ.- maya 122a/15
ķ.- mayam 017a/01
ķ.- maz (baş ķ.) 073a/06
ķ.- mazdı 178a/15
ķ.- updur (baş ķ. “isyan etmek”) 005b/10
ķ.- urdı 104b/09, 146b/14
2. Çekmek, kenara toplamak.
ķ.- dı 177a/10, 196a/09,
3. Uyandırmak.
ķ.- dum 200b/11
ķalem: -12- [A.] Kalem.
ķ. 078b/10, 122b/08, 128a/13,
136a/11, 154b/06, 177a/09, 177a/10
ķ.+ den 177a/09
ķ.+ i 136a/12, 136a/13, 177a/15
ķ.+ lerinden 177a/15
ķalıb: -4- [A.] Vücut, gövde.
ķ. 260a/07
ķ.+ ımı 128b/13
ķ.+ ına 259b/03
ķ.+ lardan 260a/03
ķalk: -2- [T.] Bulunduğu yerden yukarıya doğru hareket etmek, daha yukarı çıkmak.
ķ.- dı 092b/06, 195b/05
ķalkın: -3- [T.] Eski savaşlarda savaşçının kılıç, kargı, mızrak ve ok darbelerine karşı kendini korumak için sol elinde tutarak kullandığı siper.
ķ. 065b/07, 078a/15
ķ.+ lar 078a/15
ķalye: -2- [A.] Sade yağ ile pişirilmiş etsiz veya az etli kabak veya patlıcan yemeği.
ķ. (ķ. eyle-) 301a/01, 301b/03
ķamcı: -6- [T.] Bir ucuna ip, deri vb. bağlı vurma, dövme aracı.

ķ. 150a/10, 163a/13
ķ.+ yıla 033a/08, 150a/12, 270a/09
k.+ sıdur 309b/11
ķamer: -1- [A.] Ay.
ķ. (ķamerü’s-şüfiyye “sufilerin ayı”) 265b/06
ķamil: -16- [A.] Noksansız, tam.
k. 006b/13, 172a/02, 265b/05
k.+ dür 307a/12
k.+ idi 148a/04, 187a/02, 196a/03, 203b/14, 230b/04, 230b/05, 236a/04, 279a/15, 285a/14, 295a/09, 314b/08, 314b/10
ķamu: -5- [T.] Bütün, hepsi.
ķ. 172b/04, 332b/01
ķ.+ sı 006b/10, 290b/09
ķ.+ sını 006b/11
ķan: -40- [T.] Damarlarımızdaki kırmızı renkli sıvı.
ķ. 018b/05, 068a/12, 079b/05, 106a/06, 116b/03, 119b/08, 201b/15, 215a/06, 219b/07, 219b/10, 249a/04, 249a/05, 250a/07, 259b/09, 269b/05, 272a/04, 332b/10; (ķ. derle- “kan ter içinde kalmak”) 267b/01; (ķ. al-) 169a/12
ķ.+ a 038a/13, 081b/07, 221a/09, 332b/09, 332b/13
ķ.+ dan 049b/02
ķ.+ ı 038a/14, 332b/09, 332b/12, 332b/13
ķ.+ ıla 146a/05, 332b/15
ķ.+ ın 067b/08, 088a/12, 113a/15
ķ.+ ına 004b/11; (ķ. gir- “ölüme sebep olmak”) 048b/01
ķ.+ ından 266b/08
ķ.+ lar 316b/04
ķ.+ uma 299a/11
ķ.+ uñuzı 068b/11

kan-: -2- [T.] Yeme veya içme isteğini doyusuya karşılamak.

ķ.- ar 221b/06

ķ.- maya 221b/06

kanā'at: -20- [A.] Elindekinden hoşnut olup fazlasını istememe, kendisine verilene razı olma.

ķ. 028b/07, 126b/06, 172a/05, 191a/11, 232a/11, 325a/02; (ķ. et-) 029a/01, 037a/06, 098b/05, 221b/11; (ķ. eyle-) 036b/07, 037a/10, 186b/09, 186b/11, 210a/10, 304a/05, 326b/14

ķ.+ ıla 286b/05

ķ.+ uñ 191a/10

kanat: -6- [T.] Kuşlarda ve böceklerde uçmayı sağlayan organ.

ķ. 130a/04

ķ.+ ın 216b/10

ķ.+ ınca 174b/01

ķ.+ ları 216b/10

ķ.+ ların 100a/01

ķ.+ um 131a/11

kanca: -12- [T.] Nereye.

ķ. 052b/06, 059a/02, 066a/08, 076b/13, 104a/06, 168b/03, 190b/12, 199a/11, 201a/09, 205a/04, 313b/13, 325b/15

kanca: -6- [T.] Nereye, ne tarafa.

ķ. 028a/02, 175a/07, 247a/06, 281b/13

ķ.+ dan 200a/02, 247a/06

kanda: -31- [T.] Nerede, nereye.

ķ. 032b/15, 039a/08, 043a/04, 082b/05, 117a/14, 125b/15, 126a/06, 127a/03, 133a/03, 159b/12, 179a/01, 182b/05, 196a/11, 222b/07, 237b/07, 242a/15, 313a/12, 326a/10

ķ.+ dur 011b/08, 012a/04, 012b/08, 079b/03, 153a/06, 198b/14, 318a/11,

318a/15

ķ.+ yıduñ 040a/09, 331a/05, 331a/06

ķ.+ yısañ 060a/02

ķandan : -11- [T.] Nereden.

ķ. 028a/01, 028a/02, 043a/10, 052b/05, 083b/04, 117a/01, 262a/01

ķ.+ dur 107a/03, 164b/09

ķ.+ van 262a/05

ķandil: -6- [A.] Sıvı halindeki yağa batırılmış bir fitilin yanmasıyla ışık veren aydınlatma aracı.

ķ. 047b/14, 125a/08

ķ.+ ler 288a/06

ķ.+ lere 288a/05

ķ.+ lerin 226a/14

ķ.+ lerine 288a/05

ķanı: -8- [T.] Hani.

ķ. 022a/09, 074a/15, 159a/05, 231a/09, 259b/10, 300b/13, 301a/01, 331b/01

ķāni': -3- [A.] Kanaat eden.

ķ. 314a/13; (zāhid-i ķ.) 037a/02; (ķ. ol-) 129b/12

ķankı: -42- [T.] Hangi.

ķ. 011a/07, 030b/09, 030b/11, 030b/15, 042b/04, 052b/03, 057b/04, 058b/05, 062b/14, 062b/15, 091a/11, 096a/02, 096a/03, 101a/14, 107a/03, 116a/09, 116a/13, 137a/02, 141a/03, 195b/04, 252b/10, 257b/05, 303b/12, 307a/01, 322a/11, 329b/11

ķ.+ dur 245b/01

ķ.+ muz 008b/06

ķ.+ muzuñ 180a/10

ķ.+ sı 007a/14, 032b/11, 036b/13, 135b/13, 205a/10, 259b/05

ķ.+ sin 092a/12, 251b/01

ķ.+ sina 083b/03, 180b/12

kaflı: -2- [T.] Kağrı arabası.

ķ.+ ya 205a/02

ķ.+ yı 205a/03

kanlu: -1- [T.] Katil.

ķ.+ yı 043a/12

kap-: -3- [T.] Almak, yakalayıp tutmak.

ķ.- duķ 242a/02

ķ.- mayalar 100b/05

ķ.- mışdur 036a/05

kapaz: -2- [T.] Tokat, şamar.

ķ. 142b/02

ķ.+ dur 286a/14

kapıl-: -3- [T.] Kendini kurtaramayacak şekilde bir durumun şiddetle etkisi altında kalmak, kendini o duruma kaptırmak.

ķ.- dı (gönlü ķ.) 044b/13, 289b/08, 291a/04

kapu: -155- [T.] Kapı.

ķ. 024a/06, 053a/05, 060a/08, 060b/02, 111a/04, 130b/08, 169b/06, 169b/12, 199a/04, 235b/15, 249a/14, 276b/06, 290b/15, 304a/13, 315a/08, 316a/03; (ķ. eyle-) 164b/04

ķ.+ da 042b/11, 123a/10, 163b/07, 225b/06, 246b/12, 309a/15, 309b/04, 316a/06

ķ.+ dan 008a/03, 022a/08, 046b/13, 066a/01, 103a/02, 149a/01, 177b/05, 179a/13, 303b/01; (ķ. taşra) 217a/01, 223b/08

ķ.+ lar 227b/15

ķ.+ muza 232a/03

ķ.+ sı 024a/05, 072a/07, 072a/12, 074a/06, 079a/02, 158a/07, 165a/06, 169b/06, 319a/11, 331a/12, 331b/01; (ķ. gibi) 130b/02

ķ.+ sıdur 315a/11

ķ.+ sın 038a/11, 039b/02, 163b/07, 173a/09, 176b/05, 195a/03, 237a/03, 264a/08, 276b/03, 286a/02

ķ.+ sina 014a/02, 025b/08, 035b/06, 046b/13, 059b/13, 060a/13, 086b/12,

103b/11, 112a/07, 116a/10, 118a/01, 144a/09, 145b/01, 163a/08, 163b/04,

169b/06, 176a/05, 198a/08, 200a/03, 231b/10, 232a/01, 237a/02, 273a/06,

278a/08, 284a/08, 291a/03, 315a/08, 323b/14; (ķ. degin) 073b/01

ķ.+ sında 023a/07, 023a/08, 088a/15, 094a/12, 116a/07, 116a/13, 159a/12, 164b/04, 197a/04, 222b/07, 239b/15, 244a/14, 291a/04, 302b/14, 319b/08

ķ.+ sından 035b/11, 084a/09, 092a/06, 323b/03, 323b/04, 325b/09, 326a/09

ķ.+ sını 076b/04, 076b/05, 076b/06, 121a/13, 130a/07, 195a/04, 198a/08, 230b/11, 264a/09

ķ.+ ya 008b/12, 038a/11, 040b/13, 046b/14, 049b/15, 050a/11, 073b/14, 074a/07, 074a/09, 169b/07, 199a/01, 206a/06, 216b/14, 217a/01, 225b/09, 225b/10, 227b/14, 291a/15

ķ.+ yı 039b/06, 046b/14, 053a/05, 103a/05, 158a/08, 163b/05, 163b/06, 169b/08, 169b/13, 225b/11, 225b/12, 237a/11

kapucı: -1- [T.] Devlet teşkilatında saray kapılarını bekleyen görevli.

ķ.+ sın (ķ. kıl-) 150a/09

kar: -1- [T.] Kar.

ķ. 095b/04

kār: -3- [F.] Alış verişten elde edilen maddi kazanç.

ķ. (ķ.  t-) 267b/06; (ķ. eyle-) 198b/08; (ķ. ķıl-) 216b/07

ķara: -25- [T.] Siyah.

ķ. 027a/05, 027a/07, 027a/09, 044b/13, 096a/06, 104a/02, 113a/14, 114a/05, 114a/06, 114a/09, 304a/02, 304b/08, 318a/13, 323a/13, 323a/15, 323b/12; (ķ. ol-) 196b/13

ķ. + mı 053a/13

ķ.+ nuń 027a/14

ķ.+ sı 249b/03

ķ.+ sından 138a/06, 321b/02

ķaraca: -1- [T.] Rengi karaya yakın olan, esmer.

ķ. 298b/01

ķaralık: -3- [T.] Siyah olma durumu.

ķ.+ ı 045a/01, 213a/11

ķ.+ ından (ķ.  tr ) 249b/02

ķarańu: -9- [T.] Karanlık.

ķ. 053a/15, 178b/12, 178b/14, 265b/10, 265b/11

ķ. ıdı 053b/10

ķ.+ yıldı 042b/08, 053b/12, 071b/07

ķarańulık: -7- [T.] Karanlık.

ķ.+ da 112a/01; (ķ. ol-) 080b/05, 080b/08

ķ.+ dan 125a/09

ķ.+ ma 147b/03, 239b/03

ķ.+ ında 064b/09

ķar r: -27- [A.] 1. Bir iş veya sorun hakkında d ş n lerek verilen kesin yargı.

ķ. (ķ. dut- "karar kılmak") 004a/05, 017a/10, 096a/10, 129a/07, 167a/13, 174a/13, 187a/11, 191a/07, 200a/05, 238b/05, 260a/11, 264b/08, 271a/09, 272a/01, 273b/15, 279b/08, 291b/08,

291b/09

ķ.+ ı 066a/11, 135a/10, 167a/10, 195a/02, 315a/06, 327a/03; (ķabr-ı ķ.) 222a/06; (ķ. ol-) 265a/13

2. Uygun  l de, tam  l s nde.

ķ.+ ma 105a/09

ķarar: -4- [T.] Kederli bir durum almak, tasalı h le gelmek.

ķ.- dı 008a/09

ķ.- mış 234b/11, 307b/05

ķ.- ur 304b/07

ķarart- : -2- [T.] Siyahlaştırmak.

ķ.- ur 173a/13

ķ.- ursın 042a/12

ķaravař: -40- [T.] Cariye, hizmeti.

ķ. 042b/09, 042b/10, 042b/12, 050a/02, 050a/05, 050a/09, 050a/13, 050a/14, 089b/10, 220a/14, 220b/02, 220b/05, 221a/07, 222b/05, 238b/06, 238b/07, 238b/09, 238b/12, 298b/04

ķ.+ a 050a/04, 089b/09, 135a/09, 220b/05, 222a/06, 238b/09, 238b/12

ķ.+ ı 220b/01, 220b/04, 238a/12, 238a/14, 298b/01

ķ.+ ından 018b/12

ķ.+ lar 019b/07, 020a/09

ķ.+ larum 139b/03

ķ.+ laruń 139a/15

ķ.+ umuz 048b/10

ķ.+ uń 049a/11

ķ.+ uńa 049b/07

ķardař: -21- [T.] Kardeş.

ķ. 209a/07, 227b/01

ķ.+ ı 090a/11, 122a/07, 209b/01, 280b/10

ķ.+ ıla 141a/05

ķ.+ ıyıla 209a/15

ķ.+ lar 002a/13, 003a/09, 008b/10
ķ.+ lardan 036a/02
ķ.+ ları 047a/15
ķ.+ laruñ 004b/07
ķ.+ laruñuzı 077b/04
ķ.+ um 292b/06
ķ.+ umıdı 068a/08
ķ.+ uñ 061a/02, 085a/13, 144a/07
ķ.+ uña 087b/08

ķarı: -31- [T.] İhtiyar, yaşlı.

ķ. 021a/06, 094a/02, 094a/04,
114a/14, 114a/15, 114b/04, 114b/05,
114b/08, 136b/08, 181b/09, 181b/10,
181b/12, 181b/13, 181b/14, 181b/15,
198b/10, 219a/08, 232a/02, 243a/08,
304a/07, 309a/08, 309a/09

ķ.+ cuķ 044a/13, 061a/07, 114b/04,
295b/02

ķ.+ cuķıdı 012a/08

ķ.+ cuķlar 014a/01

ķ.+ nuñ 309a/07

ķ.+ sını 095b/04, 095b/10

ķarıl-: -1- [T.] Karışmak.

ķ.- mazzsız 029b/09

ķarın: -33- [T.] Mide.

ķ. 097b/05, 173b/06

ķ.+ dan 016b/09

ķ.+ ı 050a/11, 119b/11, 147a/02,
147a/03, 178b/05, 211b/08, 324a/15,
324b/01

ķ.+ ına 189b/06

ķ.+ ında 183b/02

ķ.+ ındağı 156b/14

ķ.+ ındayken 105a/11

ķ.+ ını 234b/13

ķ.+ ları 329b/06

ķ.+ ların 166a/09

ķ.+ um 100b/09, 134a/13, 134a/14,
142a/13, 178b/01, 263b/13

ķ.+ umda 100b/09

ķ.+ uñ 094b/04, 134a/15, 173b/05,
178b/12, 330a/04

ķ.+ uña 073a/10

ķ.+ uñı 310b/08

ķ.+ uñuz 050a/10

ķarınca : -4- [T.] Karınca.

ķ. 021a/07, 103b/01

ķ.+ yı 103b/01, 103b/02

ķarındaş: -7- [T.] Kardeş.

ķ.+ ı 208b/10

ķ.+ lara 085b/15

ķ.+ um 016a/09, 118a/05, 296a/04,
297b/03, 321a/07

ķarış-: -18- [T.] Katılmak, iştirak
etmek, dahil olmak.

ķ.- a 062b/13

ķ.- alum 108b/12

ķ.- am 140b/06

ķ.- dı 083b/04

ķ.- mağı 200a/13

ķ.- mağıl 076a/15, 167a/14, 202a/06

ķ.- maķ 305a/08

ķ.- maya 009a/02, 145b/10

ķ.- maz (ādeme ķ.) 012b/09; (ħalkā
ķ.) 012b/07, 029b/08

ķ.- mazdı 167a/07

ķ.- mazzsın 168a/10

ķ.- miş (ķ. ol-) 278a/15

ķ.- updur (şek ķ.) 016a/03

ķarış: -4- [T.] Parmakları açık ve gergin
durumdaki bir elin baş parmağı ile serçe
parmağının uçları arasındaki mesafe.

ķ. 016a/12, 048b/04, 102b/05,
259b/11

karşu: -76- [T.] 1. -e doğru.

ķ. 135a/13, 174b/15; (aña ķ.) 045b/05, 048b/11; (dergāhına ķ.) 323a/08; (dervīşe ķ.) 038a/11; (ışıķa ķ.) 087b/07; (kişiyē ķ.) 298b/15; (mūma ķ.) 161a/03; (semnūna ķ.) 288a/10; (şuya k.) 333b/06; (tangrıya ķ.) 135b/02; (yoķuşa ķ.) 078a/04

2. Bulunan yere göre önde olan.

ķ. (ķ. çık- “itiraz etmek”) 039b/07, 069a/03, 103a/06, 179b/11; (ķ. gel- “gelen bir kimseyi karşılamaya gitmek”) 039b/02, 040a/08, 048b/02, 049a/06, 068b/08, 069a/08, 099b/12, 163b/09, 199a/10, 242b/08, 321a/06; (ķ. тұr- “karşısında durmak”) 070a/02; (ķ. тұt-) 333b/09; (ķ. var- “karşılmak”) 007b/09, 015a/08, 025a/01, 049a/02, 049a/06, 076a/04, 076a/05, 076a/06, 076a/07, 079b/06, 102b/10, 112a/06, 112a/10, 203a/13, 215a/03, 225a/02, 225a/03, 279a/05

ķ.+ da 059a/08

ķ.+ dan 108a/12, 108b/03, 156a/13

ķ.+ ıdı 033b/13

ķ.+ ma 010a/12, 166b/01, 263a/15

ķ.+ mda 201a/12

ķ.+ mdan 119a/12

ķ.+ muza 260b/13

ķ.+ ña 096a/02, 258b/08, 280a/02

ķ.+ sına 007b/10, 021a/03, 088b/02, 147b/09, 157a/10, 272b/14, 272b/15, 274b/03, 288a/09, 332a/12, 334a/14

ķ.+ sında 268b/11, 033b/12

ķ.+ sından 015b/14

karşulık: -1- [T.] Bir iş veya davranışın gerektirdiği karşı davranış veya iş.

ķ.+ ında 272b/15

ķārūnī: -1- [A.] Karun’a ait, Karun ile ilgili.

ķ.+ dūr 211a/13

ķārūre: -2- [A.] Sırça kap.

ķ.+ sin 175a/05

ķ.+ sini 143a/13

ķārvān: -19- [F.] Kervan.

k. 044a/01, 044a/02, 057b/03, 057b/05, 057b/07, 057b/08, 057b/14, 058a/06, 058a/10, 058b/09, 058b/10, 059a/01, 059a/03, 059a/04, 066a/05

k.+ ı 057b/06, 058a/09

k.+ umuz 057b/12

ķārvānsarāy / ķārvānsērā: -4- [F.] Kervansaray.

k. 162a/08; (k. degül) 066a/09

k.+ a 272a/03

k.+ dur 066a/04

ķaşd: -20- [A.] Niyet, istek, amaç.

ķ. 140a/08; (ķ. ét- “Bir amaç güderek bir işe girişmek”) 004b/11, 088b/06, 104a/04; (ķ. eyle- “Bir amaç güderek bir işe girişmek”) 038b/09, 066b/06, 070b/04, 088a/05, 118b/09, 137b/15, 140a/13, 160a/05, 217b/13, 236b/03, 250b/14, 251a/10, 257b/13, 328a/08, 330b/04

ķ.+ ın (ķ. eyle-) 328b/13

ķāse: -1- [T.] Çukur çanak.

ķ. (k. ol-) 005a/09

ķaşşāb: -3- [A.] Kasap.

ķ. 044a/09, 044a/10

ķ.+ uñ 044a/09

ķaşşarī: -1- [A.] Melamiligi reddeden bir tarikat.

ķ.+ ler 228a/15

kaş: -4- [T.] Kaş.

ķ.+ ı 014a/05

ķ.+ ın 249a/03

ķ.+ muñ 302a/10

ķ.+ uñ 185a/04

kaşın-: -1- [T.] Kaşıntısı olmak.

ķ.- maķ 272a/05

kāşķi: -10- [T.] Dilek cümlelerinin başına

getirilir ve “ne olurdu” anlamında temenni ve pişmanlık anlatır, keşke,.

k. 021b/07, 023a/01, 117a/10, 134a/13, 174b/06, 183a/09, 193a/05, 224a/01, 299a/12, 306a/12

kat-: -6- [T.] 1. Yerine koymak.

ķ.- dı 140a/11

2. İlave etmek, eklemek.

ķ.- dı 140a/11, 165b/05, 289b/12

ķ.- duñ 079a/12

ķ.- ğıl 091b/07

ķ.- maķ 002b/10

kat: -82- [T.] Huzur,ön.

ķ. 121b/01

ķ.+ ına 008a/08, 009b/08, 009b/14, 010a/02, 019a/14, 024b/09, 025b/03, 028b/02, 029b/08, 032a/02, 032a/11, 033a/13, 033b/07, 034a/01, 039a/08, 040a/09, 046a/01, 047a/03, 047a/08, 053b/05, 059b/09, 060a/08, 060a/12, 062a/14, 062b/06, 065b/02, 072b/09, 076b/07, 082b/14, 083a/01, 083a/03, 085a/15, 109b/07, 112b/12, 113b/12, 115a/01, 116b/15, 131a/07, 163b/08, 169b/05, 186b/07, 196b/14, 217b/01, 218b/02, 266b/04, 266b/12, 289b/11, 324a/10, 329b/03

ķ.+ ında 011b/09, 024b/05, 029b/02, 040b/01, 084a/04, 106a/06, 118b/05,

131a/01, 133a/07, 141a/13, 141b/01, 141b/02, 141b/03, 195a/13, 225a/13, 231a/02, 235b/11, 258b/12, 261a/13, 267a/08, 302b/13

ķ.+ uma 091b/09, 312a/08

ķ.+ umda 036a/07, 044a/03, 128b/10, 129b/02

ķ.+ umdadur 148b/13

ķ.+ umuzda 141a/10

ķ.+ uña 101a/15

ķ.+ uñda 009b/02, 057b/12

katı: -88- [T.] 1. Ağır, acı.

ķ. 030a/13

2. Haşın, şiddetli, sert.

ķ. 003b/02, 021b/09, 026b/12, 032b/04, 047a/15, 051a/10, 054b/07, 054b/10, 059b/14, 067b/02, 067b/04, 075a/10, 078a/11, 080b/05, 082b/15, 083b/13, 084b/07, 088a/12, 088a/13, 090a/05, 103a/10, 107b/11, 135a/10, 135b/04, 139a/09, 140a/02, 141b/07, 142b/15, 146b/09, 146b/15, 150a/15, 150b/05, 152b/15, 155a/05, 156a/05, 159b/06, 169b/02, 172a/08, 172a/15, 179a/08, 181b/12, 190a/11, 205b/14, 205b/15, 219a/15, 219b/02, 227a/14, 248b/11, 250a/08, 259a/07, 261a/01, 276b/03, 282b/04, 299b/11, 300a/04, 300b/09, 300b/14, 301a/01, 305a/07, 305a/09, 309b/05, 312a/12, 320a/14, 321a/11, 321b/05, 322a/06, 328a/10, 332a/02; (ķ. dut- “sert davranmak”) 030b/13; (ķ. ol-) 200b/12, 267a/01, 285b/06

ķ.+ dur 059b/15, 212b/07, 252a/06

ķ.+ idi 014a/07

ķ.+ rağı 095a/11

ķ.+ raķ 127b/10, 181b/11, 184a/06,
191a/12, 249b/12, 254b/04, 290b/11

ķ.+ raķdur 191b/01

ķaķ: -1- [A.] Kesme, kesilme.

ķ. (ķ.-ı ‘alāyık ‘alakayı kesmek’)
271a/15

ķatık: -5- [T.] Karın doyurulurken baş
yiyecek sayılan ekmeğın yanına katılan
herhangi bir yiyecek.

ķ. 083b/09; (ķ. edin- ‘‘ Bir şeyi ekmekle
birlikte yemek’’) 083b/08, 083b/09; (ķ.
eyle- ‘‘Bir şeyi ekmekle birlikte yemek’’) 222b/10

ķ.+ ı (ķ. edin-) 117b/03

ķatılık: -3- [T.] Katı olma durumu.

ķ.+ ı 063a/02, 151/b7, 286a/03

ķatlan-: -23- [T.] Dayanmak, tahammül
etmek, sabretmek.

ķ. 115b/12

ķ.- a 049a/12

ķ.- dum 030a/02

ķ.- madı 049a/12

ķ.- madum 079a/08

ķ.- maķdur 200a/12, 285a/01

ķ.- maya 230a/08, 232b/09

ķ.- mayam 165b/13

ķ.- mazın 030a/10

ķ.- mazısa 055b/04

ķ.- mazvan 030a/05

ķ.- umadı 070a/15, 106b/08, 249a/06,
282b/05

ķ.- umadılar 106b/09

ķ.- umayasın 266b/12

ķ.- umazın 295b/04

ķ.- urdı 270a/10

ķ.- ursın 147b/03, 270a/12

ķatre: -4- [A.] Damla.

ķ. 145a/11, 219b/09, 249a/04

ķ.+ sine 005a/05

ķaviş-: -2- [T.]1. Birleşmek.

ķ.- dı 297a/13

2. Çok istenen bir şeye erişmek.

ķ.- dı (ħaķķa ķ. ‘ölmeķ’) 170a/13

ķavişdur-: -1- [T.] Çok istenen bir şeye
erişmesini sağlamak.

ķ.- ur 291b/10

ķavı: -8- [A.] Güçlü, kuvvetli.

ķ. 003b/10, 092a/07, 092a/09; (ķ.
eyle-) 130a/06; (ķ. ol-) 219a/12, 283a/10,
287a/01

ķ.+ rağı 283a/11

ķavılık: -1- [A. + T.] Güçlü, kuvvetli
olma durumu.

ķ.+ a 180a/08

ķavl: -13- [T.] Sözleşme, anlaşma.

ķ. 008b/06, 068b/04; (ķ. eyle-
‘‘anlaşmak’’) 111a/15; (ķ. ét- ‘‘anlaşmak,
sözleşmek’’) 295b/12; 182b/09, 203a/01,
203a/06, 295b/01

ķ.+ ı 284b/09

ķ.+ ıla 221b/12

ķ.+ ın 111a/15

ķ.+ mı 219a/08

ķ.+ uñuza 140a/10

ķavim / ķavm / ķavüm: -94- [A.] Aynı
soydan gelen, dil, töre ve kültürleri ortak
insan topluluğı, budun.

ķ. 015a/03, 024b/14, 081a/13, 084b/09,
085a/06, 090b/02, 101b/13, 102a/01,
102b/11, 104a/10, 140b/05, 147a/07,
149b/05, 207a/02, 207a/03, 213a/03,
219a/06, 228a/14, 245b/08, 245b/09,
261b/09, 267a/08, 269a/03, 288b/03,
311b/08, 333a/03

ķ.+ den 006a/12, 214a/04
ķ.+ dūr 270b/09
ķ.+ e 042b/01, 042b/07, 261b/09,
262a/06, 269a/03
ķ.+ i 012b/03, 022b/08, 035a/05,
059a/01, 059a/04, 059a/05, 083a/10,
093b/07, 101b/12, 102b/10, 114b/09,
135b/09, 146a/14, 147a/01, 161b/05,
176a/09, 177a/13, 195a/13, 195b/05,
199a/13, 205b/14, 214a/03, 219a/05,
230a/02, 268b/15, 331b/01
ķ.+ ile 102b/08
ķ.+ in 105b/09, 143a/07
ķ.+ inde 058a/06, 197b/01
ķ.+ ine 090a/13, 164b/09, 182b/15,
197a/08, 231a/08, 328b/10
ķ.+ ini 333b/12
ķ.+ inũ 058a/10, 087b/14, 135a/08
ķ.+ ler 009a/01, 024a/06, 026b/07,
192a/11, 243a/02, 304a/15
ķ.+ lerden 154b/08
ķ.+ lere 090b/05
ķ.+ leri 059a/03, 070b/05, 160b/09,
268b/13
ķ.+ leriñe 016a/12
ķ.+ leriyle 008b/05
ķ.+ lerũ 220b/03
ķ.+ ũ 003a/03, 081a/13, 082a/04,
135a/04
ķavra: -1- [T.] Sıkıca, sımsıkı (?).
ķ. (ķ. ķuc- “kucaklamak”) 217b/09
ķavşur-: -1- [T.] Birleştirmek, biraraya
getirmek.
ķ.- dum 272b/15
ķavullu : -1- [A. + T.] Söz veren.
ķ.+ van 182b/11
ķavvāl: -2- [A.] Şarkıcı, şarkı ya da ilahi

okuyan kimse.

ķ. 261a/04

ķ.+ a 261a/03

ķaya: -4- [T.] Büyük ve sert taş kütlesi.

ķ. 298a/03, 311a/13, 311a/14

ķ.+ ya 301a/01

ķayd: -1- [T.] Kaygı, endişe.

ķ. + ın (ķ. ye- “kaygısını çekmek”) 092a/02

ķayġu: -11- [T.] Üzüntü, endişe, tasa.

ķ. 052b/05, 075a/10, 108a/09,
195a/09; (ķ. ye- “endişe etmek”) 149a/11, 299b/04

ķ.+ dan 053a/06

ķ.+ sı 052b/05

ķ.+ ya 309b/04, 309b/09, 312b/06

ķayġusuz: -1- [T.] Endişesiz, dertsiz.

ķ. 075a/14

ķayġulan-: -1- [T.] Dertlenmek.

ķ.- maya 072a/15

ķayġulu: -17- [T.] Dertli, endişeli.

ķ. 285b/04, 295b/11, 318a/12; (ķ. ol-) 093b/12, 138b/10, 149a/07, 156b/08,
179b/08, 219b/04, 232b/12, 233b/07,
295b/02, 299b/02, 306a/01, 306a/02,
309b/05

ķ.+ yıldı 168b/08

ķayġusuzlık: -1- [T.] Dertsizlik.

ķ.+ dan 053a/06

ķayır- / ķayur-: -8- [T.] 1. Önemli olmak.

ķ.- maz 095b/02, 102a/13, 155b/03,
194a/14, 282b/09

ķ.- maya 098a/14, 171b/09

2. Fayda etmek.

ķ.- maz 029a/08

ķayināt : -1- [A.] Yaratılmış şeylerin

hepsi, yer gök bütün varlıklar, evren.

k.+ ı 292a/03

kıayna-: -2- [T.] Kaynayan bir sıvı içinde pişmek.

ķ.- r 056a/09

ķ.- yan 138a/08

kıaynaķ -: -1- [T.] Yırtıcı hayvan pençesi.

ķ.+ cuķların 288a/10

kıayşer: -3- [A.] Arapların Roma ve Bizans imparatorları için kullandıkları unvan, hükümdar.

ķ. 020a/14; (ķ.-i rūm) 019b/10, 019a/13, 019a/14

kıayşerī : -1- [A.] Hükümdara ait.

ķ.+ dür 211a/12

kıayu -1- [T.] Dert, endişe.

ķ.+ ñuz 206b/01

ķ.+ sı 064b/11, 222b/05

kıaz-: -9- [T.] Toprağı herhangi bir şeyle yarıp eşerek kazmak.

ķ.- alum 137a/11

ķ.- arıdı 059a/09

ķ.- dı 033b/14, 089a/07, 089a/08

ķ.- dılar 195b/06

ķ.- duķ 137a/11

ķ.- maķdan 059a/10

ķ.- mışdur 017a/09

kıazā: -14- [A.] 1. Kaderin, Allah tarafından ezelde tayin edilen biçimde ve zamanda gerçekleşmesi.

ķ. 171b/04, 333a/11; (ķ. ét- “Vaktinde kılınmayan namazı sonradan kılarak borcunu ödemek.”) 115b/12; (ķ. eyle- “Vaktinde kılınmayan namazı sonradan kılarak borcunu ödemek”) 240a/08; (ķ. kııl- “Vaktinde kılınmayan namazı sonradan kılarak borcunu ödemek”)

240a/06

ķ.+ dur (rıızā-yı ķ.) 191a/02

ķ.+ larına 244b/12

ķ.+ sına 216b/03

ķ.+ ya 107b/13, 270a/13, 279b/15

ķ.+ yı 146b/04

2. Kimsenin kastı olmadan, istemeden ortaya çıkan, zarara sebep olabilen olay, durum.

ķ. (ķ. eyle- “bir şeyi yanlışlıkla, istemeden yapmak”) 181b/11

ķ.+ dur 146b/04

kıazan-: -8- [T.] 1. El emeği veya ticaret yoluyla kendine kar sağlamak.

ķ.- duğından 183a/09

ķ.- dum 014b/13

ķ.- ğıl 043b/13

ķ.- up 245b/12

ķ.- urdı 222b/06

ķ.- ursın (yazuķ ķ. “günah işlemek”)

182a/07

2. Elde etmek.

ķ.- maķ 211a/09

kıāzi: -14- [A.] Kadı, şeriat hakimi.

ķ. 071b/09, 153a/01, 153a/02, 153b/14, 159a/02, 159a/10, 164b/05; (ķ. ol-) 153b/12, 164b/02

ķ.+ dür 169b/07

ķ.+ si 257b/04

ķ.+ ye 153a/01, 159a/01, 159a/02

kıazıl-: -1- [T.] Toprağın herhangi bir şeyle yarıp eşilerek yerinden çıkarılması.

ķ.- mış 083b/12

kıāzılık: -13- [A. + T.] Kadılık..

ķ. 153b/05; (ķ. eyle-) 164b/11

ķ.+ a 153a/13, 153b/02, 153b/14

ķ.+ dan 153b/07, 153b/08
ķ.+ ı 153a/15, 153b/09, 154a/04,
154a/07
ķ.+ uma 153b/15
ķāziye: -2- [A.] Mesele, husus.
ķ.+ dūr 019b/09
ķ.+ ñ 318a/05
ķā'ım -3- [A.] Varlığı sürüp gitmek,
dâim olmak.
ķ. (ķ. ol-) 171b/07, 255b/07
ķ.+ dūr 314b/01
ķebāyir : -1- [A.] Büyük günahlar.
k. 088a/12
ķeçe: -1- [T.] Dokuma yoluyla değil
yapağıyı dövmele yapılan kaba kumaş.
k. 066b/15
ķefāret: -9- [A.] Bir hatanın, bir
kabahatin affi için ödenen karşılık.
k. 095a/03; (ķ. eyle-) 006a/14,
090b/12, 175b/06; (ķ. ol-) 322a/11
ķ.+ dūr 307a/07
ķ.+ i 047a/05, 160b/11; (ķ. ol-)
155a/05
ķefen: -12- [A.] Bir müslüman ölüsünün
kabre konmak üzere yıkandıktan sonra
sarıldığı beyaz bez.
k. 017b/01, 137a/09, 141a/14,
147a/14, 184a/09, 186a/12; (ķ.-i zühhād)
303a/08
ķ.+ i 017a/14
ķ.+ in 138a/13
ķ.+ ine 124a/11, 124a/13
ķ.+ ler 182a/04
ķelām: -3- [A.] Söz.
ķ.+ ı 003a/04
ķ.+ ıdur 005a/02
ķ.+ ını 239b/01

ķelāve: -1- [F.] Büyük iplik çilesi,
yumak.
k. 052a/09
ķelimāt: -3- [A.] Kelimeler, sözler.
k. 206a/12
ķ.+ ı 233a/14
ķ.+ ları 100a/12
ķelime: -19- [A.] Söz.
k. 006b/09, 011a/02, 043b/08,
294a/13, 318b/15, 324b/07
ķ.+ leri 271b/07, 276a/12, 313a/10,
314b/10
ķ.+ sin 308a/05, 308a/09
ķ.+ sine 100a/03
ķ.+ sini 133b/03
ķ.+ yi 109b/09, 109b/11, 248b/07,
311b/05, 312b/04
ķem: -1- [F.] Kötü, fena, değersiz.
k. 058b/06
ķemāl: -13- [A.] Bir kimsenin ahlak,
ilim ve fazilet bakımından tam bir
olgunluğa erişmiş olması.
k. 248a/09, 274b/07, 315b/05
ķ.+ e 080b/01
ķ.+ i 303a/10
ķ.+ idi 167a/04
ķ.+ i 100b/01, 106a/05, 121b/11,
125b/04
ķ.+ ine 149a/13, 202b/12
ķemālīyet: -1- [A.] Kemale erme durumu.
k. 327a/04
ķemer: -1- [F.] Etek, don, pantolon gibi
giyeceklerin beli saracak şekilde
yapılmış kısmı.
k. 243a/08
ķemter: -6- [F.] Çok değersiz, çok aşaağı,
pek itibarsız, en hakir.

k. 118a/09, 121b/09, 123a/03,
332a/13; (k. ol-) 203b/05

k.+ dür 216a/06

kenâr: -9- [F.] Bir şeyin bitiş kısmı, bitiş
yeri, uçta kalan kısmı.

k.+ ına 090a/01, 258a/01, 309a/07,
316a/12

k.+ ında 089b/08, 136b/15, 163b/10,
226a/07, 263b/14

kenâre: -2- [F.] Kenar, bir şeyin bitiş
kısmı.

k.+ si 286b/02

k.+ ye 297a/02

kendözi / kendözü: -198- [T.] Kendisi.

k. 007b/09, 030a/12, 074a/07,
075a/10, 088b/01, 104a/09, 136a/09,
168a/05, 173a/04, 175a/15, 188a/03,
193a/01, 199b/09, 201b/13, 206b/09,
222b/08, 228a/12, 230b/05, 248a/04,
259a/10, 262a/04, 265a/01, 266a/01,
298a/06, 306b/02, 315a/13

k.+ m 130b/13

k.+ mde 053b/07, 133a/14

k.+ mden 129b/13, 130b/13, 132a/06,
224b/04, 296b/10, 334b/02

k.+ mdenidüm 239b/14

k.+ me 064a/06, 071b/07, 071b/08,
071b/09, 102b/15, 127a/14, 128b/07,
266a/09, 269a/08

k.+ mi 002b/09, 004a/15, 026b/11,
028a/05, 032a/06, 051b/02, 051b/03,
052a/04, 069b/13, 071b/15, 073a/15,
078b/15, 103b/08, 103b/10, 103b/12,
114b/02, 121a/09, 130b/02, 131b/03,
131b/13, 137a/03, 199b/05, 241b/12,
247a/09, 266a/07, 296b/15, 316b/15

k.+ miçün 163a/03

k.+ mle 129a/13

k.+ mleven 132b/12

k.+ müze 065b/05

k.+ le 310b/01

k.+ ñ 085b/08, 120a/10

k.+ n 007b/03, 010b/05, 018a/15,
046a/07, 050b/04, 055b/15, 062a/08,
062a/10, 088a/01, 088a/02, 088a/06,
102a/13, 109a/14, 121a/03, 122b/06,
147b/12, 153b/09, 175a/02, 181b/14,
185b/07, 190a/01, 201a/04, 216a/05,
216a/06, 216a/08, 217b/11, 229b/13,
233b/04, 234a/07, 239b/08, 245b/12,
247a/12, 251b/01, 255a/09, 261b/15,
274b/02, 277a/15, 277b/01, 280b/03,
288b/02, 289b/08, 294b/11, 299a/01,
299a/09, 310b/10, 330b/02

k.+ ñden 129b/04, 141a/12, 197b/03,
278b/13, 284a/15, 284b/02

k.+ nden 138a/15, 150b/05, 171b/03,
200b/05, 301b/12

k.+ ne 035b/01, 059a/05, 069a/11,
075b/13, 077b/14, 080a/03, 104b/11,
124a/10, 125b/07, 136a/04, 142b/02,
162b/01, 171a/05, 227b/03, 232a/05,
238a/11, 272a/13, 275b/15, 287b/12,
301b/14, 306b/10, 329a/14; (k. gel-)
010a/11

k.+ ñe 061b/01, 165a/08, 191b/03,
224b/05, 229b/11

k.+ ni 027b/01, 051b/03, 063b/07,
126b/15, 205b/13, 227a/08, 229b/07,
245a/02, 248b/07, 254a/06, 254a/07,
264a/13, 294b/12, 317b/14

k.+ ñi 003b/15, 021b/04, 021b/15,
071a/09, 109b/10, 120a/05, 128a/06,
190b/04, 219a/02, 238b/01, 243a/03,

331a/10
k.+ ni 101b/15
k.+ ñle 263a/04
k.+ ñüzi 192a/12, 331a/13
k.+ yile 125a/07
k.+ yimiş 259b/06
kendü: -277- [T.] Kendi.
k. 001b/02, 001b/03, 001b/05,
003a/04, 003b/15, 005a/06, 005a/07,
005b/08, 008b/05, 009a/13, 012a/09,
013b/06, 014a/12, 015a/01, 016a/12,
019a/06, 020b/07, 021b/13, 022a/01,
025b/03, 028a/08, 028b/01, 028b/09,
029a/05, 033a/06, 039a/02, 045a/05,
046b/05, 047b/15, 048a/10, 055b/06,
055b/08, 055b/11, 058a/03, 059a/10,
060b/09, 061a/02, 061a/03, 064a/14,
071a/11, 071b/06, 073a/03, 073a/04,
076b/07, 077b/04, 079a/12, 083a/05,
084a/02, 086a/14, 095b/02, 095b/12,
098a/02, 098b/14, 099a/10, 101a/09,
102b/01, 102b/14, 103a/01, 103b/04,
106a/14, 107a/15, 110a/04, 111b/14,
114a/03, 114a/04, 114a/09, 115a/08,
116a/11, 116a/14, 119a/03, 120b/14,
121b/02, 121b/03, 122a/01, 123a/05,
123a/13, 123a/15, 124a/06, 124a/11,
124a/12, 125a/02, 125b/06, 125b/07,
126a/10, 127a/01, 127b/01, 127b/07,
128b/02, 128b/05, 128b/06, 128b/07,
128b/11, 129a/02, 129a/03, 129a/09,
129a/15, 130a/06, 130a/08, 131b/02,
131b/06, 132a/01, 133a/13, 135b/01,
135b/03, 138b/14, 141a/13, 141b/02,
142b/01, 143b/14, 144b/14, 148b/01,
149b/08, 156a/04, 157a/12, 163a/02,
167b/07, 168b/06, 171a/10, 173b/03,
175a/14, 178a/03, 187b/02, 187b/09,
187b/10, 190a/11, 190b/02, 190b/09,
191b/11, 193a/01, 194b/01, 198a/03,
199b/14, 201b/09, 203a/05, 207b/13,
207b/14, 210a/07, 213a/02, 214a/13,
216b/05, 218b/11, 220b/12, 221b/04,
221b/13, 224a/11, 227a/03, 227a/12,
227a/13, 227b/01, 227b/02, 229a/04,
229a/10, 229a/13, 229b/03, 229b/09,
230a/06, 231b/06, 231b/12, 233b/13,
235a/02, 235b/03, 236b/15, 242a/12,
243b/02, 243b/10, 244a/11, 244a/12,
247a/01, 247a/02, 247a/04, 248b/08,
249a/07, 249a/08, 252a/04, 254b/05,
263a/02, 266a/09, 267a/03, 269a/07,
270b/07, 273b/12, 275a/08, 275a/09,
277b/12, 278b/15, 279a/01, 281b/10,
284b/13, 285a/08, 285b/15, 287a/09,
287b/08, 290a/11, 291b/14, 292a/06,
293b/03, 293b/05, 294a/04, 294a/05,
294b/04, 297a/05, 297a/12, 298a/02,
298b/01, 298b/08, 300a/08, 301a/01,
302b/02, 305a/03, 305b/09, 306b/15,
307a/01, 308b/05, 309a/02, 310b/14,
314a/03, 314a/04, 314a/10, 317a/07,
317b/14, 327b/12, 330a/07, 332b/13
k.+ den 027a/08, 128a/02, 284b/07,
286b/10, 286b/11, 310b/10; (k. artuğ)
277a/15
k.+ lerin 055b/14, 166b/05, 206a/15,
216a/05; (k. artuğ) 200a/05
k.+ nüñ 067a/01, 166a/02, 289b/03,
307a/02
k.+ nüñdür 193b/05
k.+ nüñüdi 228b/04
k.+ si 018a/06, 021b/03, 039a/11,
047a/08, 220b/04, 254a/03, 320a/02

k.+ sin 248a/13
k.+ sine 123a/11, 198a/11
k.+ sini 011a/14, 116b/04, 216a/07,
248b/14, 255b/04
k.+ siyile 210b/02, 232a/13, 315a/06
k.+ siyle 253b/04
k.+ ye 224b/09, 229a/06, 230a/03,
264a/06
k.+ yi 264a/14
k.+ yile 086a/10

kendülik: -2- [T.] 1. Varlık.

k.+ iyile 129a/02

2. İradesiz olarak gerçekleşen hareket.

k.+ inden 189b/01

kengel: -1- [T.] Şaka, latife.

k. (k. ét- “latife yapmak”) 269b/06

kerâhiyyet: -1- [A.] İğrenme, tikslenme.

k. 145b/10

kerâmât: -2- [A.] Kerametler.

k. 236a/04, 283a/01

kerâmet: -38- [A.] Ermiş kimselerin gösterdiklerine inanılan doğaüstü, şaşkınlık uyandırıcı davranış veya hâl.

k. 054b/03, 057a/14, 103a/04,
106a/11, 114b/10, 114b/12, 115b/04,
129b/15, 131a/05, 157b/14, 162b/12,
187a/02, 189b/14, 222a/03, 271b/07,
281a/13, 315a/10, 327a/03; (k. göster-)
045b/13

k.+ e 261b/02

k.+ i 037b/15, 087b/13, 090a/08,
114b/11, 114b/14, 163a/15, 285a/13

k.+ in 257a/04

k.+ leri 031a/06, 090a/10, 092a/03,
100a/12, 135a/05, 192b/14, 295a/09,
310a/13, 313a/10

kerem: -25- [A.] Lutuf, iyilik.

k. 057a/11, 065a/12, 087a/08, 115b/04,
129b/13, 213a/07, 227b/02, 295a/07; (k.
eyle- “lutufla muamelede bulunmak”)
007b/12; (k. ol- “alıcınap olmak”)
239a/04

k.+ den 129b/12; (k. artuğ) 030b/07

k.+ dür 210a/04

k.+ i 181b/09

k.+ ile 027a/04

k.+ inden 039a/10, 059a/10

k.+ leri 133a/14

k.+ ümden 001b/05

k.+ üñ 009a/09, 213a/10

k.+ üñden 213a/14

k.+ üñdenidi 213a/08

k.+ üñe 213a/11

kerim: -1- [A.] Kerem sahibi kimse,
cömert.

k.+ dür 033b/03

kerpüç: -2- [T.] Duvar örmekte
kullanılmak için kalıplara dökülüp
güneşte kurutulmuş saman ve balçık
karışımı ilkel tuğla.

k. 267a/06

k.+ i 055a/11

kes-: -67- [T.] 1. Bıçak, makas vb. bir
araçla bir şeyi ikiye ayırmak, doğramak.

k. 304b/10

k.- di 078b/03, 321a/15, 321b/02

k.- diler 033a/10, 115a/07, 166b/06,
282b/06, 332b/04, 332b/06, 333a/08

k.- dilerse 333a/05

k.- düm 088b/07, 121a/04, 138a/07

k.- e 121b/14

k.- eler 259a/13

k.- elerdi 178a/11

k.- em 121a/05, 121a/06

k.- emedüm 121a/05
k.- erdi 133a/08
k.- erler 124b/11, 333a/06
k.- erleridi 178a/09
k.- erven 104a/04, 133b/02
k.- esin 192a/03, 241b/04
k.- eyim 140a/08
k.- gil 192a/06
k.- mege 178a/08
k.- mek 333a/1
k.- mez 105a/02
k.- miş 088b/01
k.- sün 033a/09, 192a/08, 282b/04
k.- ün 007b/07, 324a/06, 332b/08
2. Bitmek, tükenmek.
k. 183b/09
k.- di 143a/15,; (ümîzin k. “umudunu kesmek”) 010a/08, 167b/06
k.- düm (yol kes- “yol almak”) 105b/11
k.- e (ümîzin k.) 287a/03
k.- eler 183b/09
k.- erse (ümîzin k.) 146b/08,
k.- gil 037a/12
k.- mek 099a/02, 181b/02, 185a/12
k.- mekdür (ümîzin k.) 230a/06
k.- meye (ümîzin k.) 216b/03, 233b/11
k.- meyesin (ümîz k.) 230a/05
3. Azaltmak.
k.- diler 063b/01
4. Bir şeyden mahrum etmek.
k.- e 216b/05, 287a/09, 326b/11
k.- erlerise 202a/08
k.- erse 202a/09
k.- esin 149b/13
5. Engellemek.
k.- erse (yolını k.) 288b/09,

6. Belli bir zaman için ara vermek veya son vermek.

k.- meyeyidüm 239b/15

keşâfet: -1- [A.] İnsanda cismani tarafın üstün gelmesi sebebiyle ruhaniyetten uzaklaşma durumu.

k.+ den 255b/05

kesb: -5- [A.] Kazanma, çalışarak kazanma.

k.+ e 145b/08

k.+ i 145b/07, 174a/11

k.+ in 141a/13

k.+ inden 190a/09

kesbî: -2- [A.] Sonradan kazanılan veya edinilen, doğuştan olmayan.

k. (k. degül) 002a/08

k.+ yi (‘ilm-i k.) 129a/06

kesdür-: 1- [T.] Kesmek işini başkasına yaptırmak.

k.- ürdi 075b/07

kese: -1- [F.] Bazı şeylerin içine konduğu kumaş veya meşin kılıf.

k.+ ñi 076b/02

kesek: -9- [T.] Parça.

k. 027b/12, 045a/10, 046b/09, 056a/06, 081b/03, 165b/04, 167b/08, 168b/13, 310b/15

kesici: -1- [T.] Kesme işini yapan.

k.+ dür 053b/06

kesil-: -20- [T.] 1. Uzaklaşmak, ilgisini kesmek, vazgeçmek.

k.- di 272a/14

k.- e 103b/09

k.- esin 205b/13, 325a/01

k.- evüz 203b/07

k.- megiledür 281b/05

k.- mek 239a/15, 275a/07, 293a/07

k.- mekden 053b/07
k.- mekdür 097b/13, 212b/08,
233b/03, 284b/15

k.- mekile 239a/15

k.- üp 306b/06

k.- üpdururdu 283b/12

2. Kesmek eyleminin edilgen hali.

k.- mesün 332b/05

k.- meye 324a/10

kesük: -2- [T.] Kesilmiş.

k. 088b/01, 332b/09

keşf: -26- [A.] 1. Bilinmeyen bir şeyi
anlama, tanıma, öğrenme.

k. 106b/07, 222a/03, 266a/08, 279a/13;
(k.-i gayb) 190b/14; (k. eyle-) 133a/02, ;
(k. ol-) 003a/12, 017a/15, 094b/02,
109a/13, 109a/14

2. Doğrudan doğruya Allah'tan kulun
kalbine doğan bilgi, ilham.

k. 236b/09, 260a/07, 297a/02; (k. eyle-)
264a/11 (k. ol-) 155a/07, 273b/07

3. Madde ötesine, gayb alemine ait
hususlara vakıf olma, his ve akılla idrak
edilemeyen hususları kalp gözüyle
görme, kalp gözü açık olmak.

k. + i 066b/12, 068b/15, 095a/05,
124a/06, 174b/14, 297b/02

k.+ süz (k. bile) 097a/06

keşiş: -9- [F.] Manastırda münzevi
bir hayat yaşayan, hiç evlenmemiş
hıristiyan papazı.

k. 242b/03, 242b/05, 242b/08,
242b/09, 242b/11, 322a/09

k.+ e 242b/08

k.+ i 139b/06, 322a/10

keşk: -1- [T.] Yoğurt kurusu,
ekşimik.

k.+ ile 321a/13

keşke: -1- [F.] Ne olurdu, anlamında
pişmanlık ve özlem belirtir.

k. 072b/12

keşür: -1- [T.] Havuç.

k.+ ile 196b/11

keygi: -2- [T.] Giysi.

k. 066b/15,

k.+ yi 067a/02

kez: -329- [T.] Defa, kere.

k. 001b/06, 010a/08, 011a/08,
015b/08, 016b/04, 019b/13, 021a/02,
021a/07, 023b/03, 023b/04, 031a/15,
032a/05, 033b/08, 034a/11, 034b/08,
035a/15, 038b/14, 039b/15, 041b/05,
041b/14, 045a/07, 045a/12, 046a/06,
046a/08, 046a/09, 047a/04, 048b/08,
049b/10, 050b/03, 053b/12, 053b/13,
055b/10, 066b/03, 066b/04, 066b/09,
066b/10, 066b/11, 070b/04, 071a/11,
073b/12, 074a/05, 074b/02, 078a/03,
078a/09, 078a/10, 078a/12, 078a/13,
078b/01, 078b/15, 080a/09, 080a/13,
081a/11, 085b/09, 089b/04, 090a/05,
090b/04, 090b/09, 092b/13, 094a/14,
095b/02, 103b/14, 103b/15, 104a/01,
104a/11, 104b/09, 104b/10, 105b/08,
106a/04, 106a/13, 107b/07, 107b/14,
109b/05, 113a/13, 119a/05, 119a/07,
119a/08, 119b/05, 121a/01, 121a/05,
121b/04, 125a/12, 127a/12, 127b/13,
130a/03, 133a/07, 134a/01, 134a/08,
136b/11, 137a/12, 137a/14, 140a/05,
142a/04, 144b/06, 145a/06, 146b/09,
147a/02, 147a/14, 149a/02, 152b/10,
152b/12, 153a/03, 153b/15, 154a/03,
154b/12, 155a/04, 155a/06, 155a/07,

155a/09, 156a/04, 156a/15, 159b/05,
160a/06, 160b/08, 160b/09, 160b/11,
160b/12, 160b/13, 161a/01, 161a/05,
161a/08, 163a/05, 163a/09, 163b/14,
164a/01, 165b/03, 165b/07, 168a/13,
168b/02, 169a/08, 172b/02, 172b/14,
177a/04, 178a/02, 178a/09, 178a/15,
178b/02, 178b/14, 179a/08, 181b/12,
182a/14, 187b/11, 188a/13, 191a/14,
191a/15, 192b/01, 193a/04, 196a/13,
196b/12, 197b/04, 199b/01, 199b/02,
201b/15, 203a/03, 204a/08, 204a/10,
205a/08, 206a/01, 206a/14, 206b/11,
207a/07, 207a/13, 207a/15, 209a/08,
209b/05, 215a/07, 216b/07, 216b/09,
216b/13, 218a/12, 218b/10, 219a/10,
223a/01, 223a/04, 223a/15, 226b/02,
238b/12, 240a/04, 240a/05, 241a/07,
241b/07, 243b/13, 245a/10, 245a/14,
246a/15, 246b/0, 247b/10, 248a/06,
248a/13, 248b/04, 248b/07, 248b/13,
248b/14, 249a/01, 249a/03, 250a/01,
250a/07, 256b/10, 257b/06, 257b/13,
258a/09, 260a/05, 260a/06, 260a/13,
260b/02, 260b/12, 260b/15, 262a/09,
262b/07, 262b/12, 263a/06, 263a/14,
263b/03, 263b/14, 264a/09, 264a/10,
264a/12, 265a/02, 266b/15, 267a/05,
268b/01, 268b/04, 269a/04, 269a/05,
270a/01, 270a/03, 270a/08, 272a/15,
272b/02, 272b/04, 272b/15, 273a/03,
273a/12, 273a/15, 273b/10, 273b/12,
274a/12, 276b/13, 277a/05, 277a/07,
277a/08, 279b/10, 282b/04, 285b/05,
285b/09, 286a/09, 286a/12, 286a/14,
286b/07, 287a/11, 289b/10, 292b/01,
292b/07, 293b/05, 297a/09, 297a/10,

297b/11, 298a/01, 298a/05, 299a/12,
299b/03, 299b/10, 300b/05, 300b/09,
300b/10, 301a/01, 301b/02, 303b/04,
304a/01, 304a/07, 304a/13, 308a/03,
308b/10, 308b/14, 310a/15, 313b/11,
315b/10, 317a/05, 317a/06, 317b/08,
318a/12, 318b/05, 318b/08, 321a/02,
321a/11, 321b/01, 321b/09, 321b/10,
321b/15, 322a/02, 322a/08, 323b/05,
323b/07, 324a/15, 324b/01, 324b/03,
326b/03, 328b/06, 329a/11, 329b/03,
329b/06, 329b/10, 329b/12, 330b/10,
330b/11, 330b/11, 331a/03, 331a/10,
332b/06, 333a/07, 333a/08, 333a/15,
333a/1, 333b/08

k.+ cük 322a/02

kıbkızıl: -3- [T.] Kıpırmızı.

k. 182b/13, 201b/01, 221a/09

kıble: -10- [A.] Müslümanların bazı ibadetleri yerine getirirken döndükleri, Kabe'nin bulunduğu yön.

k.+ den 321b/14

k.+ din (k. yaña) 101b/04

k.+ si 011a/02, 033b/13

k.+ süz 194a/11

k.+ ye 208a/07, 321b/13, 332a/11

k.+ yi 194a/11, 194a/13

kığır: -52- [T.] Çağırmaq, davet etmek.

k.- a 028b/10, 028b/11

k.- anlar 139b/03

k.- dı 048a/01, 060b/13, 069b/10,
095b/13, 108a/05, 150a/01, 152b/13,
155b/08, 156b/10, 161b/01, 170a/04,
188a/01, 194b/04, 273a/03, 273a/08,
273a/11, 273a/12, 300b/04, 300b/15,
320a/13, 330b/06

k.- dılar 136a/02, 139b/01, 159b/13,

162b/03, 166b/12, 191b/13, 209b/03,
289b/14

ķ.- dısa 136a/04

ķ.- duġumuzı 095b/14

ķ.- dum 127b/04, 273a/15

ķ.- duñ 048a/10

ķ.- madıdı 035b/14

ķ.- maġa 165a/07, 239a/01

ķ.- mazuz 095b/14

ķ.- uñ 159b/13, 191b/13, 206a/07

ķ.- up 273a/12

ķ.- ur 136a/04, 165a/06, 220a/06

ķ.- urdı 118a/13, 135b/12

ķ.- urlar 168b/03

ķ.- urvan 143b/09

ķıġırcı: -1- [T.] Ćaġırcı.

ķ. 204a/09

ķıġırt: -4- [T.] Ćaġırtmak, davet
ettirmek.

ķ.- dı 038b/15, 069b/01, 182b/02

ķ.- urlar 036b/11

ķıl: -505- [T.] Yapmak, etmek,
eylemek.

ķ. (beyān ķ.) 181b/07; (du‘ā ķ.) 136b/01,
193b/09, 208b/13; (iħsān ķ.) 285b/09;
(namāz ķ.) 310a/04; (‘arza ķ.) 059b/03,
205b/01

ķ.- a 088b/08, 203b/03, 277b/05; (du‘ā
ķ.) 024b/13; (fidā ķ.) 277a/15; (helāk ķ.)
269b/10; (i‘timād ķ.) 151a/11;
(münevver ķ.) 280b/04; (namāz ķ.)
44a/14, 162a/04, 190a/03; (naẓar ķ.)
164a/09; (raħmet ķ.) 004b/10, 026a/06,
095b/06; (rūzī ķ.) 058a/09, 193b/15,
231a/06, 231a/07; (tāze ķ.) 158a/11;
(tā‘at ķ.) 203b/10, 276a/01; (yād ķ.)
003a/13, 306b/07; (‘amel ķ.) 001b/04,

292b/03; (‘azāb ķ.) 322b/05; (‘ibādetler
ķ.) 300a/02; (ziyāret ķ.- a idi)
272b/05

ķ. - aduķ (zārılık ķ.) 020a/08

ķ.- alar (secde ķ.) 259b/02; (‘arza ķ.)
122b/04

ķ.- alum 051a/12; (āġāz ķ.) 006b/01;
(beyān ķ.) 251b/06; (namāz ķ.) 139b/03,
289a/14; (teferrüc ķ.) 316b/14

ķ.- am 001b/04, 126a/05; (du‘ā ķ.)
231a/02; (ħürmetlü ķ.) 082a/14; (namāz
ķ.) 073b/11, 084a/06, 123a/11, 171a/11;

(namāzın ķ.) 221a/14; (naẓar ķ.)
001b/06; (revā ķ.) 094b/10; (şürū‘ ķ.)
004a/15; (tā‘at ķ.) 088a/07; (zārī ķ.)
121b/01; (‘azīz ķ.) 089b/05

ķ.- asın (da‘vet ķ.) 219a/04; (du‘ā ķ.)
013a/06; (ķabūl ķ.) 032a/04; (namāz ķ.)
107b/03; (tā‘at ķ.) 234a/13

ķ.- avuz (nehy-i münker ķ.) 022a/02;
(‘arza ķ.) 175a/08; (‘azīz ķ.) 230b/11

ķ.- ayıduķ (fidā ķ.) 020a/12

ķ.- ayıdum 003b/06

ķ.- ayım (namāz ķ.) 140a/04

ķ.- ayın 094b/03; (günāhlu ķ.) 259b/15;
(mü‘āla‘a ķ.) 161a/04; (şürū‘ ķ.)
024a/15; (ziyāret ķ.) 251a/10

ķ.- dı 023a/12, 048a/04, 066b/14,
081a/12, 087a/06, 087a/09, 127a/08,
134a/10, 136b/14, 136b/15, 138b/14,
140a/05, 149a/03, 162a/07, 170a/09,
174b/08, 175b/08, 195b/11, 202a/15,
232b/15, 310a/06, 312a/03, 322b/08,
325b/12; (diri ķ.) 127a/13, 130a/11;
(du‘ā ķ.) 003b/04, 016a/09, 016a/14,
019a/06, 022b/09, 040a/06, 103a/13,
136b/02, 184b/01, 231a/09, 237a/11,

237b/06, 259a/07, 272b/07, 282b/10, 318a/07; (endîşe k.) 078b/13, 153a/14, 299a/14; (fânî k.) 129a/02; (feryâd k.) 192a/11, 243b/12; (hacc k.) 024b/13; (hamle k.) 008a/05; (hiṭâb k.) 003b/01; (istiġfâr k.) 112b/07, 179a/11; (kâbîn k.) 291a/09; (kâpucısın k.) 150a/09; (mu'âmele k.) 258b/05; (münevver k.) 128b/05, 129b/08; (namâz k.) 016b/06, 024b/03, 026b/09, 039a/13, 041a/10, 074a/08, 079a/03, 080b/10, 107a/07, 119b/07, 154b/12, 154b/14, 160b/10, 170a/09, 179a/08, 194a/12, 244a/01, 245b/07, 310a/04, 325b/11; (naẓar k.) 249a/03; (rûzî k.) 001b/02, 103a/09; (selâm k.) 013a/03, 044b/01, 107a/09; (tâze k.) 110b/12; (tedbîrin k.) 020b/06; (teslîm k.) 026b/07; (tevbe k.) 027b/01, 058b/15, 114b/11, 149a/12, 155b/12, 176a/01; (tevekkül k.) 089a/11; (ulu k.) 085b/13; (üründü k.) 085b/13; (vaḥy k.) 036a/08, 063b/04; (vaşiyet k.) 013a/05; (va' de k.) 001b/03; (zârılık k.) 198b/14, 300b/07; (zârî k.) 272b/03, 295b/07; (zârîlik k.) 141b/07; (zinâ k.) 289b/11, 289b/12; (ziyâret k.) 101b/11, 134b/13; ('arza k.) 035a/09, 094b/15, 140b/09, 143b/01, 244a/06, 289b/08; ('azîz k.) 129a/03
k.- dı idi (yavu k.) 293b/07
k.- dılar (feryâd k.) 013b/10; (hamle k.) 269a/03; (iltimâs k.) 003a/09; (mübtelâ k.) 243b/06; (namâz k.) 025a/03, 026b/08, 139b/04, 194a/12, 329a/13; (selâm k.) 025a/02; (ta' ne k.) 282b/07; (ziyâret k.) 111a/08, 225a/03; ('arza k.) 206a/15

k.- duġı 079a/06, 097a/12, 173a/03, 279a/06; (namâz k.) 105b/13
k.- duġında (tâ' at k.) 210a/02
k.- duġından (tevbe k. soñra) 210b/09
k.- duġum 073b/08, 115b/12, 172b/07, 285b/07, 329b/02
k.- duġuma (âh k.) 121a/14
k.- duġuñ 041a/15, 116a/02
k.- duġuñdan (tâ' at k. soñra) 088b/06
k.- duġ 084a/07, 084a/08; (hac k.- duġ) 137a/04; (ḥatm k.- duġ) 011a/02; (namâz k.- duġ) 056a/08, 056b/01, 080a/07, 289a/15; (teferrüc k.- duġ) 316b/15; (tevekkül k.- duġ) 068b/04
k.- duġlarından (tâ' at k.) 174a/06
k.- dum 003b/05, 285b/09; (du' â k.) 269a/14; (ihtiyât k.) 002b/07; (istiġfâr k.) 219b/02, 300a/01; (işâret k.) 002b/11; (kaẓa k.) 240a/07; (muḥtaşar k.) 002a/15; (namâz k.) 049a/01, 107b/14, 119a/05, 119a/07, 119a/08, 172b/01, 193a/15, 201b/09, 246a/04, 321a/03, 334a/04; (peygamberlerden k.) 217b/14; (selâm k.) 088a/10; (taḫvâf k.) 121b/04; (tevbe k.) 038b/02, 316a/15; (velîlerden k.) 218a/02; (vitri k.) 119a/09; (yâvı k.) 041a/13; (yavı k.) 242a/05; (yavu k.) 076b/07, 242a/01, 326b/07; (zârîlik k.) 119a/11, 119a/13, 172a/15, 276b/13; (zârî k.) 121a/05, 317a/05; (ziyâret k.) 277a/08; ('arza k.) 091a/04, 091a/06, 091a/07, 121a/10, 297a/15, 324b/09; ('avrata k.) 286a/12
k.- duñ 041a/14; (mutâba' at k.) 085b/14, 085b/15; (namâzın k.) 112b/11; (rûzî k.) 006a/13; (yavı k.) 041a/12
k.- duñuz (kâdem-rence k.) 014b/15,

060a/09

ķ.- ğıl 056b/15; (du'ā ķ.) 013a/08, 014b/02, 040a/05, 085a/13, 112b/13, 245b/02, 326b/08; (imām ķ.) 019a/11; (mutāba'at ķ.) 132a/09; (namāz ķ.) 178b/13, 285b/13; (rivāyet ķ.) 015b/03; (rūzī ķ.) 056b/05, 071a/04, 103a/04, 166b/09, 268b/02; (şabr ķ.) 107b/12; (secde ķ.) 185a/09; (şükr ķ.) 036b/08; (arza ķ.) 238b/02

ķ.- ıcı (tā'at ķ. ol-) 266a/03

ķ.- ıcıdur (şefā'at ķ.) 008b/09

ķ.- ıpdur 306b/13

ķ.- ıvêr- 231a/05

ķ.- ıvêrđi 147b/04

ķ.- ma (namāz ķ.) 095a/01

ķ.- madı (aşşı ķ.) 182a/14; (iltifāt ķ.)

131b/10

ķ.- maduķ 322b/06

ķ.- madum (şenā ķ.) 233a/03; (ibādet ķ.) 259b/12

ķ.- maġa 024a/05; (du'ā ķ.) 013a/05; (hāzır ķ.) 153a/12; (namāzın ķ.) 199a/13; (tā'at ķ.) 020b/08, 173a/05; (ibādet ķ.) 223a/06; (zinā ķ.) 088b/06; (ibādet ķ.) 104b/04

ķ.- maġı (tā'at ķ.) 085a/14

ķ.- maġıl (bī-naşīb ķ.) 006a/12; (maħrūm ķ.) 006a/13, 333a/07; (ma'şiyet ķ.) 086b/04; (namāz ķ.) 222a/09, 322b/10

ķ.- maġıla (yazuķ ķ.) 176b/04

ķ.- maķ 322b/10; (i'timād ķ.) 185a/13; (namāz ķ.) 115b/14, 165b/02, 185a/02, 199a/12, 234b/13; (şefā'at ķ.) 008b/08; (tā'at ķ.) 275b/02; (tekye ķ.) 116a/05; (zārī ķ.) 285b/04; (zārılık ķ.) 234b/13

ķ.- maķda (namāz ķ.) 186a/14

ķ.- maķdan (endīşe ķ.) 235a/15; (ġazā ķ.) 141b/01; (namāz ķ.) 155a/04; (tā'at ķ.) 013b/11, 015a/11; (yavu ķ.) 052a/04; (amel ķ.) 307b/08

ķ.- maķdur 212a/11; (i'timād ķ.) 186a/07; (amel ķ.) 185b/06

ķ.- mamaķ (tā'at ķ.) 275b/03

ķ.- mamaķdur (nażar ķ.) 279a/05

ķ.- masa (du'ā ķ.) 282b/08

ķ.- masa gerek 282b/08

ķ.- maya (beyān ķ.) 006b/12; (du'ā ķ.) 171b/01; (kār ķ.) 216b/07; (namāzı ķ.) 146a/04; (tā'at ķ.) 210a/08

ķ.- mayadı (namāz ķ.) 057b/05

ķ.- mayayıdı (tā'at ķ.) 210b/15

ķ.- mazsañ (namāz ķ.) 116a/04; (tā'at ķ.) 086b/04

ķ.- mazsın (müţāla'a ķ.) 161a/03

ķ.- mazsız (amel ķ.) 077b/01

ķ.- mış 301b/10; (bāţıl ķ.) 171a/12

ķ.- mışdur (iħtiyār ķ.) 007b/03

ķ.- mışıdı 259a/04

ķ.- saduñ (namāz ķ.) 041a/13

ķ.- sañ (du'ā ķ.) 054b/11

ķ.- sun (du'ā ķ.) 012a/13, 013a/04, 163b/04; (şefā'at ķ.) 008b/07

ķ.- u (zārī ķ.) 223b/11

ķ.- up (cevlān ķ.) 026b/14; (namāz ķ.) 199a/14, 214b/07; (tevekkül ķ.) 110a/02; (zārī ķ.) 244b/15, 267b/15, 331a/01; (ibādet ķ.) 268a/02

ķ.- updur (ħac ķ.) 181b/06; (yād ķ.) 306b/12, 306b/13

ķ.- updururđı 170b/05; (taşnīf ķ.) 314b/09

ķ.- ur 025a/13, 025a/14, 025a/15, 058b/01, 267a/07, 267a/09; (du'ā ķ.)

024a/06, 090b/05; (münâcât kı.) 047b/11;
(namâz kı.) 058a/12, 058a/13, 113b/15,
138b/05, 154b/10, 154b/13, 162a/05;
(nidâ kı.) 190a/15; (rûzî kı.) 136b/07;
(selâm kı.) 094b/07, 094b/14; (yâd kı.)
183a/04; (yâz kı.) 010b/07; (zârî kı.)
070b/05, 306a/01; (zârîlik kı.) 148a/12;
(‘ibâdet kı.) 137a/06
kı.- urdı 016b/03, 095a/14, 116a/01,
155a/03, 238a/01, 329a/14; (du‘â kı.)
019a/10, 024a/11; (hac kı.) 137a/15;
(münâcât kı.) 232a/03; (müşâhede kı.)
119b/08; (mütâla‘a kı.) 161a/02; (namâz
kı.) 023a/06, 048b/07, 067b/04, 073b/04,
101b/08, 116a/01, 142b/11, 154b/09,
154b/15, 164b/03, 179a/08, 196a/08,
215b/09, 221a/10, 237b/10, 237b/15,
269a/02, 315b/09, 315b/12, 315b/13,
320a/04, 320a/05, 322b/08; (nażar kı.)
021a/08; (nişâr kı.) 260a/07; (rûzî kı.)
206b/11; (tavâf kı.) 095a/06, 121b/04;
(tâ‘at kı.) 167a/15; (‘ibâdet kı.) 011a/14;
(namâz kı.) 115a/08; (zârî kı.) 303b/01
kı.- urdum 171a/12; (namâz kı.) 119a/07,
172a/08, 187a/09, 246b/11, 333b/14;
(tavâf kı.) 134b/04; (‘arz kı.) 273b/09
kı.- urduñ (du‘â kı.) 079b/12
kı.- urıdı (namâz kı.) 057b/02
kı.- urıdum (tâ‘at kı.) 273a/01; (‘ibâdet
kı.) 032a/05
kı.- urımış (namâz kı.) 322b/07
kı.- urın (namâz kı.) 109a/12
kı.- urken (namâz kı.) 072a/08,
266b/01; (tavâf kı.) 315b/10
kı.- urlar (du‘â kı.) 024a/09
kı.- urlardı (nazzâre kı.) 067a/03; (‘arza
kı.) 248b/01

kı.- urlardı 162a/13
kı.- ursa (mütâla‘a kı.) 002b/03
kı.- ursañ (namâz kı.) 109a/14, 116a/04
kı.- ursın 078a/05, 323b/08
kı.- uruz (du‘â kı.) 014b/03, 077a/14
kı.- urvan 221a/13; (du‘â kı.) 013a/05,
024a/10; (namâz kı.) 127b/11, 286a/04
kııl: -10- [T.] İnsan ve hayvan
vücudunda biten sertçe ve kalınca tüy.
kı. 051b/13; (kı. bigi) 051b/15; (kı. yar-
“titiz ve ayrıntılı bir biçimde incelemek”)
037b/01, 261b/03, 276a/13, 295a/11
kı.+ ı 011b/15, 013b/12, 203a/07
kı.+ ımı 026a/15
kıılıc: -17- [T.] Kılıç.
kı. 104a/02, 124b/10, 124b/11,
150a/10, 251a/15, 302b/13; (kı. bigi)
274a/12
kı.+ dan 251a/15
kı.+ ı 140a/11
kı.+ ıdur 097b/09, 254a/11
kı.+ ıla 104a/04, 150a/11, 176a/06,
279b/14, 287a/13
kı.+ ıyla 121b/14
kıılm-: -1- [T.] Edilmek.
kı.- dı (yâz kı. “hatırlandı”) 002a/09
kıılınc: -2- [T.] Hareket tarzı, huy.
kı. (kı. eyle- “tevazu göstermek”)
039b/08
kııllu: -1- [T.] Kılı çok olan.
kı. 012a/11
kıılmılda-: -2- [T.] Hareket etmek,
kalkmaya davranmak.
kı.- duğı 178a/08
kı.- r 068a/13
kıılmıldat-: -1- [T.] Hafifçe hareket
ettirmek.

ķ.- urdı 178a/10
ķın: -1- [T.] Kılıç kılıfı.
ķ.+ ma 140a/11
ķına-: -1- [T.] Ayıplamak.
ķ.- mağıl 096a/09
ķına: -1- [A.] Kına.
ķ.+ sın 204b/07
ķınalan-: -1- [A. + T.] Kına yakılmak.
ķ.- mışıdı 204b/05
ķınalu: -1- [A. + T.] Kınalanmış, kına sürülmüş.
ķ.+ dur 204b/05
ķır-: -3- [T.] 1. Öldürmek, yok etmek.
ķ.- arlar 068b/03
ķ.- dılar 280a/02
2. Parçalamak, kırmak.
ķ.- miş 216b/10
ķırābe: -1- [A.] Deriden yapılmış su kabı.
ķ. 027a/06
ķırañ: -8- [T.] Kenar, kıyı.
ķ.+ ı 128a/11
ķ.+ ma 042a/02, 126a/14, 126a/15
ķ.+ ında 039a/03, 044b/07, 246a/05, 267b/02
ķırķ: -62- [T.] Kırk sayısı.
ķ. 034b/01, 065b/06, 065b/07, 073a/02, 073a/03, 074a/12, 074b/04, 078a/12, 078a/13, 078a/15, 079a/03, 079a/04, 079a/06, 083b/10, 093b/09, 093b/11, 094a/14, 094a/15, 094b/01, 094b/09, 105b/13, 105b/14, 105b/15, 119a/11, 119a/12, 119b/01, 148a/07, 155a/07, 160b/10, 160b/12, 196b/11, 214b/03, 215a/05, 215a/06, 215b/04, 215b/05, 222a/09, 222a/11, 222a/13, 222a/15, 226b/07, 237b/13, 238a/01,

239a/05, 241a/08, 241a/09, 241a/10, 241b/15, 243a/06, 266a/15, 284a/01, 296b/01, 298b/08, 302a/12, 312a/04, 319b/07, 320a/07, 320b/03
ķırķ biñ: -4- [T.] Kırk bin sayısı.
ķ. 166b/06, 214a/06, 289a/11, 289a/14
ķırķ bir: -1- [T.] Kırk bir sayısı.
ķ. 226b/08
ķırķlar: -2- [T.] Kırk ermiş kişi, kırk kişilik evliya topluluğu.
ķ. 128a/15, 296b/08
ķısa / ķısa: -5- [T.] Boyu uzun olmayan.
ķ. (ķ. eyle-) 186a/09, 285a/02 (ķ. ol-) 037b/05, 212b/1
ķ.+ yıldı 080a/12
ķısac: -1- [T.] Kısaç, kerpeten.
ķ. 222b/14
ķısalt-: -2- [T.] Kısa duruma getirmek.
ķ.- mağıla 098a/11
ķ.- maķ 098a/11
ķısım / ķısm: -11- [A.] Bir bütünü bir bölümü.
ķ.+ dur 185b/12, 199b/15, 233b/02, 234b/14, 254a/05, 256a/06, 256b/06, 304b/04
ķ.+ ı 084b/08, 084b/12, 084b/13
ķısmet: -1- [A.] Nasip.
ķ. (ķ. eyle-) 057b/03
ķıssa: -3- [A.] Kısa, ibretli hikāye, rivayet.
ķ. 133a/03, 239a/09
ķ.+ ya 122b/08
ķış: -6- [T.] Soğuk mevsim.
ķ. 040b/04, 045b/14, 095b/04, 135a/10; (ķ. ol-) 189a/02
k.+ m 326a/15

kıy-: -1- [T.] İncitirim, zarar veririm düşüncesiyle çekinmek, sakınmak.

ķ.- amadı 154a/09

kıyām: -1- [A.] Ölümünden sonra dirilip ayağa kalkma.

ķ.+ ı 124a/01

kıyāmet: -41- [A.] Ölümlerin dirilmesi, ahiret hayatının başlaması ve bu olayın meydana geldiği zaman.

ķ. 008a/14, 008b/06, 008b/10, 011a/12, 011b/03, 011b/14, 015a/01, 036b/11, 052a/15, 060b/11, 061a/01, 064b/09, 072a/10, 077a/10, 087b/10, 111b/09, 116a/06, 116a/09, 121a/15, 127b/13, 132a/12, 140a/10, 142b/12, 146b/06, 156b/13, 162b/08, 174a/12, 183a/11, 242a/09, 259b/13, 302a/15, 333b/11, 333b/12; (ķ. gibi) 035a/07; (ķ. qop-) 157a/07, 288a/14, 323a/05

ķ.+ e 146b/07; (ķ. degin) 118b/13, 131a/14, 260a/01

kıyās: -4- [A.] 1. Karşılaştırma, mukayese etme.

ķ. (ķ. eyle-) 017b/02, 303b/08

ķ.+ ınca (ķ. degül) 096a/01

2. Denk tutma, benzeri.

ķ.+ ı 320b/05

kıyı / kıyu: -268- [T.] Kenar.

ķ.+ ma 047a/09, 171a/03, 191b/13, 258a/08, 317a/13, 318b/07

ķ.+ mda 041b/08, 061a/15, 092a/05, 117b/08, 204b/08, 219b/08, 221a/07, 270a/15, 272b/09, 272b/13, 308b/08, 330a/01

ķ.+ mdan 135b/15

ķ.+ mda durur 076a/03

ķ.+ muzda 145b/15

ķ.+ muzdadur 226a/03

ķ.+ muzdan 085b/09

ķ.+ ña 262b/10

ķ.+ na 012b/05, 017a/11, 037a/13, 038b/06, 040b/11, 045b/13, 046a/05, 051a/11, 051b/05, 054a/15, 055a/10, 056a/01, 056a/06, 056a/07, 056a/09, 056a/13, 058a/15, 061b/13, 068a/07, 068a/13, 069b/11, 070a/14, 077a/09, 079a/08, 079a/15, 083b/12, 084b/01, 085a/02, 085a/06, 087b/01, 091a/01, 091a/12, 092b/03, 092b/07, 092b/13, 094a/09, 094a/15, 094b/14, 101a/04, 102a/09, 106a/07, 109b/15, 110a/09, 110b/14, 112a/08, 113b/06, 113b/14, 115b/11, 136b/09, 139b/12, 141b/06, 146b/11, 147a/07, 148b/06, 150a/02, 153b/13, 159a/11, 160b/09, 164a/03, 165a/14, 167b/04, 167b/12, 168a/07, 168b/04, 169a/01, 176a/15, 176b/04, 178a/13, 179a/12, 181b/09, 183a/05, 183b/12, 184a/08, 184b/10, 187b/07, 188b/05, 192b/05, 193a/09, 193b/02, 197b/12, 198b/11, 201a/09, 204a/12, 215b/15, 217b/05, 218a/03, 220b/06, 220b/10, 222a/08, 225b/06, 239a/01, 239a/02, 240b/15, 244a/08, 246a/11, 246b/04, 247b/11, 248a/02, 248b/09, 251a/11, 266b/14, 267a/13, 267b/09, 268b/07, 269a/05, 272a/13, 272b/03, 272b/06, 273a/03, 274a/03, 278a/13, 289b/01, 289b/09, 289b/12, 289b/14, 295b/10, 296a/13, 296b/12, 296b/14, 299a/09, 300a/08, 300b/05, 323b/15, 324a/06, 330b/11

ķ.+ ñda 075b/10, 111b/02, 118a/14,

170a/04, 214a/15, 220b/02, 270a/14

ķ.+ ñdayısa 023b/08

ķ.+ na (ķ. degin) 066a/04, 084a/13

ķ.+ nda 013b/15, 015a/07, 020a/04,

026a/03, 032b/05, 045a/05, 045a/12,

051a/11, 053b/09, 069b/14, 072b/10,

080b/12, 080b/13, 081b/07, 086a/12,

088a/03, 098a/06, 098b/10, 101a/12,

106a/15, 109a/09, 114a/13, 115a/13,

118b/14, 128b/08, 128b/09, 128b/10,

135b/07, 141b/02, 143a/08, 156a/15,

157a/08, 158b/12, 161a/03, 161a/09,

161b/04, 162a/02, 165a/15, 169a/10,

174a/15, 187b/08, 190b/11, 193b/08,

195b/04, 195b/05, 201b/11, 203a/09,

206a/01, 206a/05, 208a/06, 209b/10,

216a/09, 216a/12, 216a/13, 220b/01,

220b/03, 220b/15, 221a/01, 221b/02,

230a/14, 237b/06, 240b/05, 243a/13,

260b/07, 270a/05, 274b/07, 277b/04,

285b/08, 292a/13, 300a/09, 300a/11,

300b/09, 303a/01, 309a/11, 311b/13,

323a/05, 324a/01, 324a/08, 324a/09,

328a/09, 328b/07; (ķ. degül) 300a/08

ķ.+ nda idi 328a/04

ķ.+ ndardıum 201a/07

ķ.+ ndan 013a/09, 044a/09, 051a/05,

057b/05, 085b/05, 163a/15, 165b/06,

209a/15, 250a/09, 259a/08, 272a/14,

272b/12, 320b/02, 329a/11

ķ.+ ndayıdum 051b/01, 272b/12

ķ.+ sına 297a/06

ķıymet: -5- [A.] Bir şeyin taşıdığı maddi

varlığa göre tespit edilen karşılık,

hakkında biçilen değer.

ķ. (ķ. eyle-) 091b/14

ķ.+ i 075b/10, 216a/11

ķ.+ in 072a/04

ķ.+ ini 282a/06

ķıymetfi: -1- [A.] Kıymetli, değerli.

ķ. 019b/07

ķıymetlü: -2- [A. + T.] Değerli.

ķ. 063b/07, 091b/11

ķız: -59- [T.] Kız.

ķ. 032a/11, 047a/01, 047a/15,

141b/14, 204a/07, 204a/08, 209a/13,

215b/11, 215b/12, 215b/15, 216a/01,

217a/15, 291a/03, 291a/15; (ķ. ol-)

077b/10, 196a/14

ķ.+ a 291b/02

ķ.+ cuğañuz 288b/11

ķ.+ cuğaz 288b/08

ķ.+ cuğaza 288a/13, 288b/07

ķ.+ cuğazı 288a/13

ķ.+ cuğazum 322b/14

ķ.+ ı 032a/11, 046b/10, 064b/14,

065a/09, 141a/14, 186a/13, 209a/12,

214a/11, 215b/06, 215b/14, 217a/14,

217b/11

ķ.+ ıla 291a/11

ķ.+ ın 035a/05, 065a/04, 155b/09,

155b/11, 204a/11, 215b/09, 215b/14,

217b/15, 273a/03, 291a/09, 328a/06

ķ.+ ımı 323a/01

ķ.+ ıyıldı 204a/07

ķ.+ larda 007a/15

ķ.+ ları 065a/06

ķ.+ laruñı 065a/07

ķ.+ umdur 291a/07

ķ.+ umı 306b/05

ķ.+ uñ 061a/03, 204a/10

ķ.+ uñı 155b/08

2. Hasret (?).

ķ.+ dur 291a/06

kız-: -7- [T.] Isınmak.
k.- dı 067b/06

k.- miş 182b/14, 201a/15, 203a/04,
203a/07, 222b/14, 222b/15

kızar-: -1- [T.] Rengi kırmızı olmak,
kırmızıya yakın bir renk almak.

k.- u 039b/06

kızıl: -44- [T.] 1. Altın para.

k. 009b/07, 017b/04, 019b/03, 020a/10,
021b/02, 031a/13, 057b/07, 059b/01,
061a/13, 089a/13, 094a/06, 138b/08,
156a/06, 160b/03, 161a/08, 162b/03,
164a/10, 165a/08, 167b/06, 169a/12,
169b/15, 170a/02, 170b/11, 177a/15,
189a/11, 222b/06, 247b/15, 283b/14,
317a/09, 332b/12

k.+ a 092b/14, 092b/15, 109a/06,
196a/15, 220a/14

k.+ dur 009b/06

k.+ ı 009b/08, 047a/11, 047a/13,
247b/15.

2. Kırmızı renk.

k. 005b/10, 053a/13, 105a/14

kızlık: -6- [T.] Kıtılık, kurak giden yıl.

k. 022b/07, 119b/05; (k. ol-) 040a/15,
047a/15, 149a/04

k.+ dan (k. ötrü) 149a/07

kız kardeş: -10- [T.] Kız kardeş.

k.+ ı 083a/07, 090a/10, 090a/12,
093b/10, 093b/11, 310b/03

k.+ ina 221a/10

k.+ ıvan 087b/05

k.+ um 240b/15

k.+ uñ 241a/05

ki: -76- [F.] İki cümleyi birbirine
bağlayarak birleşik cümle haline getirir.

k. 004a/15, 005b/09, 008a/03,

010a/05, 010a/14, 013a/06, 021a/06,
021a/15, 022a/06, 022b/05, 023b/03,
024a/01, 030a/09, 033b/10, 034b/02,
034b/05, 034b/12, 035b/05, 037a/09,
037a/11, 044a/12, 045a/11, 046b/07,
053b/14, 056a/06, 060a/07, 063b/14,
064a/02, 069a/11, 072b/03, 075a/01,
075a/11, 079a/09, 093a/05, 095b/07,
096b/05, 099b/13, 102a/06, 104a/02,
106a/13, 107b/09, 109b/07, 113b/07,
121a/05, 123b/01, 127a/08, 129a/14,
131a/10, 132a/01, 134a/03, 137a/07,
137b/01, 137b/04, 144a/15, 151a/06,
153a/11, 161b/07, 161b/10, 161b/11,
164a/07, 165a/15, 172a/12, 173b/06,
184a/01, 184a/02, 193a/04, 195a/14,
201a/06, 209b/13, 210b/10, 218a/13,
219b/12, 223a/12, 252b/12, 297a/03,
332a/07

kibir / kibr: -21- [A.] Büyüklük taslama,
kendini herkesten üstün görme.

k. 055b/04, 173b/02, 175a/03, 210a/14,
210a/15, 248b/02, 305a/03; (k. ét-)
009a/13; (k. eyle-)126b/14

k.+ den 235a/15

k.+ dendür 199b/12

k.+ denidi 199b/13

k.+ dür 302b/10

k.+ i 229b/04, 229b/09, 234a/12,
245a/13, 274b/01

k.+ imüñ 009a/11

k.+ üm 009a/12

k.+ ümi 009a/12

kibrit: -1- [A.] Altın.

k. (k. gibi) 005b/10

kibriyâ: -3- [A.] Büyük, ulu.

k.+ sı 009a/11, 009a/12

k.+ sına 009a/13
kibriyâlık: -1- [A. + T.] Büyüklük,
ululuk.
k.+ dan 130a/04
kici / kiçi: -10- [T.] Küçük.
k. 037b/09, 092a/12, 105a/06, 105a/09,
218b/14, 219a/03; (k. bayram “kurban
bayramı”) 136b/03
k.+ den 005b/05
k.+ leriyle 168a/10
kiçilik: -1- [T.] Küçüklük.
k. 046b/04
kifâyet: -4- [A.] Yetmek, yetişmek.
k. 211b/03
k.+ i 127b/07, 127b/08, 211b/04
kile: -1- [A.] Tahılın türüne, kullanıldığı
yere göre ağırlığı değişen ölçek.
k.+ sin 035a/14
kilîd: -7- [F.] Anahtar.
k.+ i 212b/02, 270b/08
k.+ i idi 043b/07
k.+ idür 065b/01
k.+ ini 063a/11, 063a/12
k.+ leri 201a/04
kilîm: -14- [F.] 1. Eskiden dervişlerin
giydiği kalın sof hırka.
k. 013b/04, 013b/05, 021a/08,
053a/12, 053a/13, 114a/10,
k.+ i 109b/03, 114a/11, 114a/12, 114a/13
2. Üstümüze örtmek için kullanılan yün
dokuma çul.
k. 201b/13
k.+ üm 213a/12
k.+ e 246b/13
kilise: -2- [F.] Hristiyanların ibadet
yeri.
k.+ de 209a/03

k.+ ye 205a/14
kim: -4574- [T.] Ki.
k. 001b/01, 001b/04, 001b/03, 001b/07,
001b/09, 001b/11, 002a/01, 002a/05,
002a/07, 002a/09, 002a/12, 002a/13,
002b/01, 002b/06, 002b/08, 002b/10,
002b/12, 002b/13, 003a/04, 003a/09,
003a/10, 003b/06, 003b/07, 003b/08,
003b/09, 003b/11, 004a/07, 004a/08,
004a/09, 004a/10, 004a/12, 004a/14,
004b/01, 004b/02, 004b/04, 004b/06,
004b/10, 004b/12, 004b/14, 004b/15,
005a/02, 005a/04, 005a/05, 005a/07,
005a/08, 005a/10, 005a/11, 005a/12,
005b/01, 005b/03, 005b/04, 005b/07,
005b/12, 005b/14, 006a/01, 006a/03,
006a/04, 006a/05, 006a/06, 006a/08,
006a/09, 006a/13, 006b/06, 006b/08,
006b/11, 007a/04, 007a/06, 007a/10,
007b/01, 007b/03, 007b/11, 008a/02,
008a/07, 008a/09, 008a/13, 008a/14,
008a/15, 008b/01, 008b/02, 008b/04,
008b/06, 008b/07, 008b/09, 008b/10,
008b/11, 009a/02, 009a/03, 009a/05,
009a/08, 009a/13, 009a/15, 009b/02,
009b/04, 009b/05, 009b/06, 009b/09,
009b/10, 010a/02, 010a/03, 010b/01,
010b/03, 010b/04, 010b/06, 010b/08,
010b/09, 010b/10, 010b/11, 011a/06,
011a/07, 011a/09, 011b/03, 011b/04,
011b/05, 011b/06, 011b/10, 011b/11,
011b/13, 011b/15, 012a/05, 012a/08,
012a/15, 012b/12, 013a/03, 013a/06,
013a/13, 013b/01, 013b/06, 013b/08,
013b/11, 013b/13, 013b/14, 014a/06,
014a/14, 014b/13, 015a/01, 015a/06,
015a/08, 015a/11, 015a/15, 015b/04,

015b/07, 015b/09, 015b/11, 015b/14,
016a/02, 016a/04, 016a/05, 016a/08,
016a/10, 016b/02, 016b/12, 017a/01,
017a/03, 017a/04, 017a/05, 017a/09,
017a/11, 017b/02, 017b/03, 017b/05,
017b/09, 017b/11, 017b/12, 017b/14,
017b/15, 018a/01, 018a/02, 018a/04,
018a/05, 018a/07, 018a/08, 018a/10,
018a/13, 018a/14, 018b/03, 018b/05,
018b/06, 018b/12, 018b/15, 019a/03,
019a/04, 019a/05, 019a/06, 019a/07,
019a/09, 019b/10, 019b/12, 019b/14,
020a/01, 020a/03, 020a/09, 020a/11,
020a/13, 020b/03, 020b/07, 020b/08,
020b/09, 020b/11, 020b/13, 020b/15,
021a/05, 021a/07, 021a/10, 021a/13,
021b/03, 021b/05, 021b/07, 021b/09,
021b/11, 022a/01, 022a/04, 022a/08,
022a/09, 022a/12, 022b/01, 022b/06,
022b/09, 022b/12, 022b/13, 022b/14,
023a/02, 023a/03, 023a/04, 023a/05,
023a/06, 023a/07, 023a/08, 023a/10,
023a/13, 023b/02, 023b/04, 023b/05,
023b/06, 023b/07, 023b/10, 023b/11,
023b/13, 024a/02, 024a/04, 024a/05,
024a/10, 024a/11, 024a/12, 024a/14,
024a/15, 024b/03, 024b/07, 024b/13,
024b/14, 024b/15, 025a/05, 025a/10,
025a/12, 025a/15, 025b/01, 025b/05,
025b/06, 025b/07, 025b/10, 025b/13,
025b/14, 026a/01, 026a/03, 026a/04,
026a/06, 026a/07, 026a/08, 026a/09,
026a/12, 026a/13, 026a/14, 026b/03,
026b/10, 026b/11, 026b/13, 027a/05,
027a/06, 027a/07, 027a/08, 027b/01,
027b/02, 027b/04, 027b/05, 027b/09,
027b/10, 027b/11, 027b/14, 028a/02,
028a/03, 028a/05, 028a/07, 028a/08,
028a/14, 028a/15, 028b/02, 028b/06,
028b/10, 028b/13, 028b/14, 029a/03,
029a/04, 029a/06, 029a/15, 029b/01,
029b/02, 029b/03, 029b/06, 029b/07,
029b/08, 029b/10, 029b/14, 030a/03,
030a/07, 030a/11, 030a/12, 030a/14,
030a/15, 030b/01, 030b/02, 030b/05,
030b/10, 030b/13, 030b/15, 031a/01,
031a/07, 031a/08, 031a/10, 031b/01,
031b/03, 031b/05, 031b/06, 031b/09,
031b/11, 032a/01, 032a/02, 032a/03,
032a/04, 032a/05, 032a/06, 032a/07,
032a/09, 032a/12, 032a/15, 032b/02,
032b/03, 032b/04, 032b/09, 032b/10,
032b/11, 032b/14, 033a/02, 033a/04,
033a/06, 033a/10, 033a/14, 033a/15,
033b/01, 033b/05, 033b/11, 033b/12,
033b/14, 034a/03, 034a/06, 034a/14,
034b/01, 034b/02, 034b/08, 034b/09,
034b/10, 034b/11, 034b/13, 034b/14,
034b/15, 035a/03, 035a/08, 035a/09,
035a/10, 035a/11, 035a/13, 035a/14,
035b/02, 035b/03, 035b/05, 035b/07,
035b/08, 035b/09, 035b/11, 035b/13,
035b/14, 036a/01, 036a/02, 036a/04,
036a/07, 036a/11, 036a/13, 036a/14,
036a/15, 036b/01, 036b/02, 036b/03,
036b/09, 036b/11, 036b/12, 036b/13,
037a/08, 037a/15, 037b/01, 037b/02,
037b/07, 037b/08, 037b/09, 037b/11,
038a/06, 038a/12, 038a/13, 038b/04,
038b/11, 038b/12, 038b/14, 038b/15,
039a/08, 039a/09, 039a/10, 039b/03,
039b/04, 039b/05, 039b/08, 039b/09,
039b/10, 039b/11, 040a/02, 040a/05,
040a/08, 040a/11, 040a/12, 040a/13,

040b/02, 040b/05, 040b/06, 040b/07, 052b/09, 052b/10, 052b/12, 052b/13,
040b/09, 040b/10, 040b/11, 040b/15, 052b/15, 053a/01, 053a/03, 053a/04,
041a/06, 041a/14, 041b/02, 041b/03, 053a/05, 053a/06, 053a/07, 053a/09,
041b/04, 041b/07, 041b/10, 041b/11, 053a/10, 053b/02, 053b/03, 053b/05,
041b/13, 042a/01, 042a/02, 042a/03, 053b/08, 053b/10, 053b/11, 053b/12,
042a/08, 042a/14, 042b/03, 042b/04, 053b/15, 054a/04, 054a/05, 054a/06,
042b/05, 042b/07, 042b/09, 042b/15, 054a/07, 054a/10, 054a/15, 054b/07,
043a/01, 043a/03, 043a/04, 043a/05, 054b/08, 054b/11, 054b/12, 054b/15,
043a/06, 043a/07, 043a/08, 043a/09, 055a/01, 055a/03, 055a/09, 055a/10,
043a/11, 043a/13, 043b/01, 043b/09, 055a/15, 055b/01, 055b/06, 055b/09,
043b/11, 043b/12, 043b/13, 043b/15, 055b/12, 055b/15, 056a/09, 056a/14,
044a/03, 044a/04, 044a/05, 044a/06, 056a/15, 056b/01, 056b/02, 056b/03,
044a/07, 044b/01, 044b/02, 044b/03, 056b/06, 056b/07, 056b/08, 056b/09,
044b/09, 044b/10, 044b/11, 044b/14, 056b/10, 056b/15, 057a/02, 057a/03,
044b/15, 045a/07, 045a/08, 045a/10, 057a/06, 057a/07, 057a/08, 057a/09,
045a/12, 045a/13, 045a/15, 045b/02, 057a/12, 057b/05, 057b/06, 057b/07,
045b/03, 045b/04, 045b/06, 045b/08, 057b/10, 057b/12, 057b/14, 058a/02,
045b/10, 045b/12, 045b/15, 046a/04, 058a/03, 058a/11, 058a/15, 058b/04,
046a/12, 046a/13, 046b/03, 046b/07, 058b/05, 058b/08, 058b/10, 058b/11,
046b/10, 046b/11, 046b/12, 047a/01, 058b/12, 058b/13, 058b/14, 059a/04,
047a/03, 047a/04, 047a/05, 047b/04, 059a/06, 059a/07, 059a/10, 059a/11,
047b/05, 047b/06, 047b/10, 047b/11, 059b/03, 059b/05, 059b/08, 059b/09,
047b/12, 048b/01, 048b/06, 048b/07, 059b/10, 059b/11, 059b/14, 060a/06,
048b/09, 048b/12, 048b/13, 048b/15, 060a/07, 060a/13, 060a/15, 060b/13,
049a/08, 049a/09, 049a/11, 049a/14, 060b/14, 061a/01, 061a/04, 061a/09,
049b/01, 049b/02, 049b/03, 049b/08, 061a/11, 061b/05, 061b/09, 061b/11,
049b/12, 049b/13, 049b/14, 049b/15, 061b/12, 062a/01, 062a/03, 062a/07,
050a/03, 050a/04, 050a/07, 050a/14, 062a/10, 062a/13, 062a/14, 062b/01,
050b/01, 050b/03, 050b/04, 050b/05, 062b/03, 062b/04, 062b/05, 062b/06,
050b/07, 050b/08, 050b/10, 050b/13, 062b/07, 062b/08, 062b/10, 062b/11,
051a/01, 051a/05, 051a/06, 051a/07, 062b/12, 062b/14, 062b/15, 063a/09,
051a/09, 051a/10, 051a/13, 051a/15, 063a/10, 063b/03, 063b/05, 063b/09,
051b/02, 051b/03, 051b/04, 051b/07, 063b/15, 064a/04, 064a/06, 064a/10,
051b/08, 051b/09, 052b/12, 051b/13, 064a/14, 064b/02, 064b/03, 064b/04,
052a/01, 052a/05, 052a/06, 052a/07, 064b/05, 064b/06, 064b/07, 064b/08,
052a/09, 052a/10, 052a/12, 052a/13, 064b/12, 064b/13, 064b/15, 065a/01,
052a/14, 052b/02, 052b/04, 052b/08, 065a/04, 065b/01, 065b/06, 065b/09,

065b/12, 066a/02, 066a/05, 066a/09, 078b/08, 078b/09, 078b/10, 078b/14,
066a/12, 066a/15, 066b/01, 066b/03, 078b/15, 079a/02, 079a/05, 079a/06,
066b/04, 066b/06, 066b/13, 067a/04, 079a/09, 079a/10, 079b/01, 079b/09,
067a/10, 067b/02, 067b/04, 067b/05, 079b/11, 079b/14, 079b/15, 080a/03,
067b/06, 067b/07, 067b/08, 067b/11, 080a/06, 080a/14, 080b/01, 080b/04,
067b/15, 068a/05, 068a/08, 068a/11, 080b/07, 080b/08, 080b/13, 081a/01,
068a/13, 068a/15, 068b/02, 068b/03, 081a/02, 081a/08, 081a/09, 081a/10,
068b/05, 068b/10, 068b/12, 068b/14, 081a/12, 081a/15, 081b/01, 081b/06,
069a/02, 069a/06, 069a/08, 069a/09, 081b/10, 081b/11, 081b/13, 081b/14,
069a/11, 069a/13, 069b/01, 069b/03, 081b/15, 082a/07, 082a/15, 082b/02,
069b/05, 069b/06, 069b/09, 069b/15, 082b/05, 082b/06, 082b/08, 082b/09,
070a/04, 070a/07, 070a/10, 070b/01, 082b/12, 082b/14, 083a/04, 083a/05,
070b/10, 071a/01, 071a/02, 071a/03, 083a/07, 083a/10, 083a/11, 083a/12,
071a/05, 071a/09, 071a/14, 071b/01, 083b/03, 083b/04, 083b/05, 083b/06,
071b/03, 071b/04, 071b/09, 071b/11, 083b/09, 083b/11, 083b/15, 084a/02,
071b/13, 071b/14, 072a/01, 072a/02, 084a/03, 084a/15, 084b/02, 084b/04,
072a/03, 072a/06, 072a/09, 072a/10, 084b/05, 084b/07, 084b/08, 084b/09,
072a/12, 072a/14, 072a/15, 072b/07, 084b/10, 084b/12, 084b/13, 085a/01,
072b/08, 072b/10, 072b/15, 073a/07, 085a/02, 085a/05, 085a/06, 085a/08,
073a/08, 073a/09, 073a/10, 073a/12, 085a/11, 085a/12, 085a/15, 085b/05,
073a/13, 073b/02, 073b/05, 073b/06, 085b/08, 085b/11, 085b/12, 085b/14,
073b/08, 073b/09, 073b/13, 073b/15, 086a/01, 086a/04, 086a/05, 086a/06,
074a/02, 074a/05, 074a/06, 074a/09, 086a/10, 086a/13, 086a/15, 086b/02,
074a/11, 074b/04, 074b/07, 074b/08, 086b/09, 086b/13, 086b/14, 087a/01,
074b/09, 074b/12, 074b/15, 075a/02, 087a/04, 087a/06, 087a/07, 087a/08,
075a/03, 075a/05, 075a/07, 075a/08, 087a/11, 087a/14, 087a/15, 087b/03,
075a/09, 075a/10, 075a/11, 075a/12, 087b/08, 088a/02, 088a/04, 088a/05,
075a/13, 075a/14, 075b/01, 075b/04, 088a/07, 088a/11, 088a/14, 088a/15,
075b/05, 075b/06, 075b/12, 076a/07, 088b/04, 088b/05, 088b/07, 088b/08,
076a/08, 076a/09, 076a/10, 076a/11, 088b/09, 088b/14, 088b/15, 089a/04,
076a/12, 076a/13, 076a/14, 076b/06, 089b/03, 089b/07, 089b/15, 090a/02,
076b/08, 076b/10, 076b/15, 077a/03, 090a/04, 090a/11, 090b/01, 090b/07,
077a/04, 077a/05, 077a/14, 077a/15, 090b/08, 090b/10, 090b/14, 091a/01,
077b/02, 077b/03, 077b/05, 077b/06, 091a/02, 091a/10, 091a/11, 091a/12,
077b/10, 077b/11, 078a/02, 078a/03, 091a/13, 091a/14, 091b/04, 091b/11,
078a/06, 078a/10, 078a/14, 078a/15, 092a/04, 092a/06, 092a/08, 092a/11,
078b/01, 078b/03, 078b/05, 078b/07, 092b/07, 092b/08, 092b/09, 092b/10,

093a/02, 093a/06, 093a/09, 093a/14, 105b/12, 105b/13, 106a/01, 106a/03,
093a/15, 093b/02, 093b/04, 093b/07, 106a/04, 106a/05, 106a/07, 106a/09,
093b/11, 093b/13, 094a/08, 094a/10, 106a/10, 106b/09, 106b/10, 106b/11,
094a/14, 094b/01, 094b/07, 094b/08, 107a/01, 107a/02, 107a/03, 107a/05,
094b/09, 094b/10, 094b/11, 095a/01, 107a/06, 107a/14, 107b/01, 107b/02,
095a/02, 095a/05, 095a/06, 095a/11, 107b/03, 107b/05, 107b/09, 107b/10,
095a/13, 095a/14, 095b/03, 095b/04, 107b/12, 107b/13, 107b/15, 108a/04,
095b/05, 095b/06, 095b/14, 095b/15, 108a/11, 108b/04, 108b/05, 108b/06,
096a/01, 096a/02, 096a/08, 096a/10, 109a/07, 109a/08, 109a/11, 109a/12,
096a/11, 096a/12, 096a/14, 096b/04, 109a/15, 109b/02, 109b/10, 109b/13,
096b/07, 096b/08, 096b/11, 096b/12, 109b/14, 110a/02, 110a/06, 110a/07,
096b/15, 097a/01, 097a/02, 097a/05, 110a/11, 110a/13, 110b/01, 110b/07,
097a/07, 097a/09, 097a/10, 097a/11, 110b/10, 110b/13, 111a/01, 111a/07,
097a/12, 097a/14, 097a/15, 097b/02, 111a/11, 111a/14, 111a/15, 111b/01,
097b/03, 097b/07, 097b/09, 097b/10, 111b/02, 111b/04, 111b/05, 111b/06,
097b/15, 098a/01, 098a/06, 098a/07, 111b/08, 111b/10, 111b/11, 111b/13,
098b/08, 098b/11, 098b/12, 098b/15, 111b/15, 112a/01, 112a/02, 112a/03,
099a/01, 099a/02, 099a/03, 099a/04, 112a/04, 112a/05, 112a/06, 112a/07,
099a/05, 099a/07, 099a/14, 099b/03, 112a/10, 112a/14, 112b/02, 112b/04,
099b/04, 099b/06, 099b/07, 099b/10, 112b/06, 112b/07, 112b/12, 112b/13,
099b/11, 100a/05, 100a/06, 100b/03, 112b/15, 113a/01, 113a/04, 113a/05,
100b/04, 100b/09, 100b/11, 100b/12, 113a/09, 113a/10, 113a/14, 113a/15,
101a/06, 101a/14, 101a/15, 101b/02, 113b/02, 113b/03, 113b/11, 113b/12,
101b/03, 101b/06, 101b/07, 101b/08, 113b/14, 114a/07, 114a/13, 114a/14,
101b/09, 102a/04, 102a/06, 102a/07, 114b/02, 114b/03, 114b/09, 114b/15,
102a/08, 102a/09, 102a/10, 102a/12, 115a/06, 115a/07, 115a/11, 115b/02,
102b/01, 102b/06, 102b/09, 102b/10, 115b/03, 115b/05, 115b/08, 115b/10,
102b/15, 103a/08, 103a/09, 103a/11, 115b/11, 115b/13, 115b/14, 115b/15,
103a/12, 103a/13, 103a/14, 103a/15, 116a/02, 116a/03, 116a/05, 116a/06,
103b/03, 103b/11, 103b/12, 103b/13, 116a/08, 116a/09, 116a/10, 116a/12,
103b/14, 104a/01, 104a/02, 104a/05, 116a/13, 116a/15, 116b/01, 116b/02,
104a/08, 104a/09, 104a/12, 104a/13, 116b/04, 116b/06, 116b/07, 116b/09,
104a/14, 104a/15, 104b/01, 104b/03, 116b/10, 116b/12, 116b/13, 116b/15,
104b/05, 104b/08, 104b/11, 105a/01, 117a/01, 117a/04, 117a/07, 117a/11,
105a/06, 105a/07, 105a/10, 105a/12, 117a/12, 117a/14, 117a/15, 117b/01,
105a/14, 105a/15, 105b/01, 105b/02, 117b/02, 117b/03, 117b/04, 117b/06,
105b/03, 105b/05, 105b/07, 105b/11, 117b/07, 117b/08, 117b/09, 117b/14,

117b/15, 118a/01, 118a/02, 118a/04, 127b/08, 127b/09, 127b/10, 127b/11,
118a/06, 118a/07, 118a/10, 118a/11, 127b/14, 127b/15, 128a/01, 128a/02,
118a/12, 118a/13, 118a/14, 118a/15, 128a/03, 128a/04, 128a/05, 128a/06,
118b/01, 118b/02, 118b/04, 118b/06, 128a/07, 128a/08, 128a/09, 128a/11,
118b/07, 118b/08, 118b/09, 118b/10, 128a/12, 128a/13, 128b/02, 128b/04,
118b/11, 118b/12, 118b/14, 118b/15, 128b/12, 128b/14, 128b/15, 129a/15,
119a/01, 119a/02, 119a/04, 119a/05, 129b/01, 129b/02, 129b/05, 129b/06,
119a/06, 119a/07, 119a/11, 119a/13, 129b/09, 129b/11, 129b/12, 129b/14,
119a/14, 119a/15, 119b/01, 119b/04, 129b/15, 130a/01, 130a/04, 130a/07,
119b/05, 119b/06, 119b/08, 119b/11, 130a/13, 130a/14, 130b/06, 130b/13,
119b/12, 119b/13, 119b/15, 120a/03, 130b/14, 131a/01, 131a/02, 131a/08,
120a/07, 120a/08, 120a/10, 120a/11, 131a/09, 131a/11, 131a/12, 131a/14,
120a/15, 120b/01, 120b/02, 120b/06, 131b/02, 131b/05, 131b/07, 131b/10,
120b/08, 120b/09, 120b/11, 120b/12, 131b/11, 131b/14, 131b/15, 132a/02,
120b/13, 120b/14, 120b/15, 121a/03, 132a/05, 132a/07, 132a/10, 132a/11,
121a/04, 121a/05, 121a/06, 121a/08, 132a/13, 132a/14, 132a/15, 132b/02,
121a/09, 121a/11, 121a/14, 121a/15, 132b/03, 132b/04, 132b/07, 132b/09,
121b/06, 121b/09, 121b/11, 121b/12, 132b/11, 133a/02, 133a/03, 133a/04,
121b/13, 121b/14, 121b/15, 122a/01, 133a/06, 133a/07, 133a/12, 133a/14,
122a/06, 122a/07, 122a/12, 122a/13, 133b/03, 133b/05, 133b/06, 133b/09,
122a/14, 122b/06, 122b/08, 122b/09, 133b/11, 133b/15, 134a/01, 134a/02,
122b/10, 122b/11, 122b/12, 122b/13, 134a/03, 134a/06, 134a/07, 134a/08,
123a/03, 123a/10, 123a/12, 123a/15, 134a/09, 134a/10, 134a/11, 134a/12,
123b/02, 123b/03, 123b/11, 123b/12, 134a/13, 134a/15, 134b/01, 134b/03,
123b/13, 123b/14, 124a/03, 124a/04, 134b/04, 134b/05, 134b/07, 134b/08,
124a/05, 124a/06, 124a/09, 124b/03, 134b/09, 134b/11, 135a/07, 135a/09,
124b/04, 124b/07, 124b/12, 124b/13, 135a/14, 135a/15, 135b/03, 135b/06,
124b/14, 125a/02, 125a/03, 125a/04, 135b/11, 135b/13, 135b/14, 136a/01,
125a/05, 125a/06, 125a/09, 125a/15, 136a/09, 136a/13, 136a/14, 136b/01,
125b/02, 125b/03, 125b/05, 125b/08, 136b/03, 136b/10, 136b/14, 137a/02,
125b/10, 125b/11, 125b/12, 125b/14, 137a/03, 137a/05, 137a/09, 137a/14,
125b/15, 126a/02, 126a/03, 126a/05, 137a/15, 137b/08, 137b/13, 137b/14,
126a/06, 126a/07, 126a/09, 126a/11, 137b/15, 138a/05, 138a/06, 138a/11,
126a/13, 126a/15, 126b/01, 126b/03, 138a/12, 138b/01, 138b/05, 138b/15,
126b/04, 126b/05, 126b/08, 126b/13, 139a/02, 139a/06, 139a/07, 139a/09,
126b/15, 127a/04, 127a/06, 127a/10, 139a/11, 139a/13, 139b/03, 139b/05,
127a/11, 127a/14, 127b/03, 127b/06, 139b/07, 139b/09, 139b/12, 139b/13,

139b/15, 140a/01, 140a/04, 140a/09, 150b/15, 151a/05, 151a/06, 151a/07,
140a/10, 140a/12, 140a/15, 140b/02, 151a/08, 151a/10, 151a/13, 151b/07,
140b/06, 140b/07, 140b/09, 140b/10, 151b/09, 151b/13, 151b/14, 151b/15,
140b/11, 140b/14, 140b/15, 141a/01, 152a/01, 152a/02, 152a/03, 152a/04,
141a/02, 141a/03, 141a/06, 141a/12, 152a/06, 152a/11, 152b/03, 152b/04,
141a/13, 141a/14, 141b/01, 141b/02, 152b/06, 152b/12, 153a/10, 153a/14,
141b/03, 141b/04, 141b/05, 141b/06, 153a/15, 153b/01, 153b/07, 153b/08,
141b/07, 141b/09, 141b/11, 141b/12, 154a/03, 154a/06, 154a/08, 154a/09,
141b/15, 142a/02, 142a/03, 142a/11, 154a/10, 154a/15, 154b/05, 154b/06,
142a/14, 142b/03, 142b/04, 142b/07, 154b/08, 154b/09, 154b/15, 155a/02,
142b/08, 142b/09, 142b/10, 142b/11, 155a/04, 155a/08, 155b/01, 155b/02,
142b/15, 143a/01, 143a/03, 143a/04, 155b/04, 155b/06, 155b/07, 155b/08,
143a/08, 143a/10, 143b/01, 143b/02, 155b/11, 155b/12, 155b/13, 155b/14,
143b/07, 143b/08, 143b/09, 143b/11, 156a/01, 156a/03, 156a/04, 156a/08,
143b/12, 143b/13, 144a/02, 144a/04, 156a/12, 156a/14, 156b/01, 156b/02,
144a/06, 144a/07, 144a/08, 144a/12, 156b/03, 156b/04, 156b/05, 156b/06,
144a/13, 144a/14, 144a/15, 144b/03, 156b/07, 156b/11, 157a/04, 157a/05,
144b/05, 144b/09, 144b/10, 144b/11, 157a/06, 157a/07, 157b/02, 157b/07,
144b/12, 144b/13, 145a/06, 145a/08, 157b/10, 157b/14, 158a/01, 158a/02,
145a/15, 145b/01, 145b/03, 145b/04, 158a/03, 158a/05, 158a/06, 158a/08,
145b/05, 145b/06, 145b/08, 145b/09, 158a/10, 158a/11, 158b/04, 158b/05,
145b/10, 145b/12, 145b/13, 146a/01, 158b/08, 158b/09, 159a/04, 159a/07,
146a/02, 146a/03, 146a/05, 146a/06, 159a/14, 159b/02, 159b/07, 159b/10,
146a/07, 146a/08, 146a/10, 146a/11, 160a/09, 160a/12, 160b/04, 160b/07,
146a/15, 146b/09, 146b/12, 146b/13, 160b/11, 160b/13, 160b/15, 161a/01,
146b/15, 147a/01, 147a/02, 147a/04, 161a/02, 161a/05, 161a/07, 161a/08,
147a/05, 147a/06, 147a/07, 147a/08, 161a/12, 161a/13, 161b/01, 161b/02,
147a/09, 147a/13, 147a/14, 147a/15, 161b/03, 161b/07, 161b/08, 161b/12,
147b/01, 147b/02, 147b/05, 147b/06, 161b/14, 162a/02, 162a/06, 162a/09,
147b/07, 147b/08, 147b/14, 148a/06, 162a/12, 162b/02, 162b/06, 163a/02,
148a/10, 148a/12, 148a/13, 148a/15, 163a/05, 163a/07, 163b/02, 163b/03,
148b/04, 148b/15, 149a/04, 149a/06, 163b/09, 163b/14, 164a/01, 164a/02,
149a/07, 149a/08, 149a/09, 149a/13, 164a/03, 164a/04, 164a/05, 164a/08,
149a/14, 149a/15, 149b/04, 149b/10, 164a/10, 164a/11, 164a/14, 164a/15,
149b/11, 149b/12, 149b/13, 149b/14, 164b/03, 164b/05, 164b/07, 164b/08,
149b/15, 150a/10, 150a/13, 150a/14, 164b/12, 165a/01, 165a/03, 165a/05,
150a/15, 150b/01, 150b/04, 150b/13, 165a/06, 165a/12, 165a/13, 165a/14,

165b/01, 165b/03, 165b/07, 165b/09,
165b/10, 165b/11, 165b/12, 165b/13,
165b/14, 165b/15, 166a/02, 166a/03,
166a/04, 166a/05, 166a/07, 166a/08,
166a/14, 166b/01, 166b/02, 166b/03,
166b/08, 166b/09, 166b/13, 166b/14,
166b/15, 167a/05, 167a/08, 167a/09,
167a/12, 167b/07, 167b/08, 167b/10,
167b/12, 168a/04, 168a/05, 168a/06,
168a/07, 168a/08, 168a/13, 168a/15,
168b/01, 168b/02, 168b/03, 168b/04,
168b/05, 168b/07, 168b/09, 168b/12,
168b/15, 169a/03, 169a/04, 169a/07,
169a/09, 169a/10, 169a/11, 169a/12,
169a/13, 169a/15, 169b/01, 169b/03,
169b/04, 169b/05, 169b/06, 169b/07,
169b/08, 169b/10, 169b/11, 170a/01,
170a/02, 170a/07, 170a/08, 170a/10,
170a/12, 170a/13, 170a/14, 170b/11,
170b/13, 171a/01, 171a/02, 171a/03,
171a/04, 171a/06, 171a/08, 171a/09,
171a/10, 171a/11, 171a/13, 171a/14,
171b/09, 171b/10, 171b/13, 172a/07,
172a/12, 172a/14, 172b/01, 172b/05,
172b/08, 172b/12, 172b/15, 173a/12,
173a/15, 173b/01, 173b/02, 173b/04,
173b/05, 173b/07, 174a/04, 174a/05,
174a/07, 174a/08, 174a/10, 174a/13,
174b/02, 174b/06, 174b/07, 174b/08,
175a/02, 175a/03, 175a/04, 175a/07,
175a/10, 175a/12, 175a/13, 175a/14,
175b/01, 175b/03, 175b/04, 175b/05,
175b/07, 175b/14, 176a/02, 176a/05,
176a/07, 176a/09, 176a/10, 176b/02,
176b/10, 176b/12, 176b/14, 176b/15,
177a/01, 177a/05, 177a/10, 177a/11,
177a/14, 177b/01, 177b/05, 177b/07,
177b/08, 177b/09, 177b/14, 178a/02,
178a/05, 178a/08, 178a/09, 178a/11,
178a/12, 178a/14, 178b/02, 178b/05,
178b/06, 178b/08, 178b/09, 178b/10,
178b/11, 178b/14, 178b/15, 179a/01,
179a/02, 179a/03, 179a/06, 179a/07,
179a/09, 179a/10, 179a/11, 179a/12,
179a/15, 179b/01, 179b/04, 179b/05,
179b/07, 179b/13, 179b/14, 179b/15,
180a/02, 180a/03, 180a/04, 180a/07,
180a/08, 180a/09, 180a/12, 180a/13,
180b/02, 180b/06, 180b/07, 180b/09,
180b/12, 180b/13, 180b/14, 180b/15,
181a/03, 181a/08, 181a/10, 181a/12,
181a/13, 181b/01, 181b/02, 181b/03,
181b/08, 181b/09, 181b/10, 181b/11,
182a/01, 182a/05, 182a/06, 182a/09,
182a/10, 182a/11, 182b/01, 182b/02,
182b/06, 182b/11, 183a/01, 183a/03,
183a/05, 183a/05, 183a/06, 183b/11,
183b/12, 183b/14, 183b/15, 184a/04,
184a/05, 184a/07, 184a/11, 184a/14,
184b/03, 184b/04, 184b/10, 184b/11,
184b/12, 185a/01, 185a/02, 185b/01,
185b/02, 186a/01, 186a/02, 186a/03,
186a/04, 186a/10, 186a/14, 186b/04,
186b/05, 186b/08, 186b/09, 187a/04,
187a/07, 187a/12, 187a/13, 187b/01,
187b/02, 187b/09, 187b/11, 187b/13,
188a/02, 188a/03, 188a/04, 188a/05,
188a/08, 188a/13, 188a/14, 188b/04,
188b/05, 188b/06, 188b/07, 188b/12,
188b/14, 188b/15, 189a/04, 189a/05,
189a/07, 189a/13, 189a/14, 189b/02,
189b/07, 189b/10, 189b/14, 189b/15,
190a/01, 190a/02, 190a/03, 190a/10,
190b/01, 190b/05, 190b/11, 191a/01,

191a/13, 191b/01, 191b/02, 191b/03, 203a/06, 203a/07, 203a/08, 203a/13,
 191b/05, 191b/07, 191b/08, 192a/03, 203b/10, 204a/04, 204a/06, 204b/05,
 192a/06, 192a/07, 192a/12, 192a/14, 204b/07, 204b/08, 205a/01, 205a/02,
 192b/01, 192b/03, 192b/04, 192b/05, 205a/05, 205a/08, 205a/10, 205a/14,
 193a/10, 193a/11, 193a/12, 193a/14, 205b/04, 205b/08, 205b/12, 205b/13,
 193a/15, 193b/02, 193b/04, 193b/08, 205b/14, 206a/02, 206a/03, 206a/13,
 193b/13, 194a/02, 194a/04, 194a/07, 206a/15, 206b/04, 206b/09, 206b/11,
 194a/09, 194a/10, 194a/14, 194a/15, 206b/12, 206b/13, 207a/03, 207a/04,
 194b/01, 194b/02, 194b/03, 194b/05, 207a/06, 207a/08, 207a/09, 207a/13,
 194b/08, 194b/10, 194b/12, 194b/15, 207b/08, 207b/10, 207b/11, 207b/13,
 195a/03, 195a/05, 195a/06, 195a/08, 207b/14, 208a/03, 208a/04, 208a/05,
 195a/09, 195a/13, 195b/01, 195b/02, 208a/06, 208a/09, 208b/03, 208b/05,
 195b/03, 195b/06, 195b/07, 195b/08, 208b/07, 208b/10, 208b/13, 208b/14,
 195b/11, 195b/12, 195b/13, 196a/11, 208b/15, 209a/02, 209a/04, 209a/05,
 196a/12, 196a/15, 196b/01, 196b/11, 209a/06, 209a/07, 209a/08, 209a/09,
 196b/12, 196b/13, 196b/14, 197a/01, 209a/10, 209a/12, 209a/13, 209a/14,
 197a/02, 197a/03, 197a/04, 197a/07, 209a/15, 209b/02, 209b/04, 209b/05,
 197a/08, 197a/09, 197a/13, 197b/03, 209b/08, 209b/14, 209b/15, 210a/01,
 197b/04, 197b/05, 197b/06, 197b/08, 210a/07, 210a/08, 210a/13, 210a/14,
 197b/10, 197b/11, 197b/12, 198a/01, 210b/04, 210b/05, 210b/08, 210b/11,
 198a/02, 198a/05, 198a/06, 198a/09, 210b/12, 210b/15, 211a/03, 211a/05,
 198a/12, 198a/15, 198b/02, 198b/13, 211a/09, 211b/01, 211b/03, 211b/06,
 198b/14, 198b/15, 199a/01, 199a/03, 211b/09, 211b/10, 211b/12, 211b/15,
 199a/05, 199a/06, 199a/08, 199a/09, 212a/01, 212a/02, 212a/03, 212a/05,
 199a/10, 199a/11, 199a/12, 199a/14, 212a/08, 212a/12, 212a/13, 212b/01,
 199a/15, 199b/01, 199b/02, 199b/04, 212b/06, 212b/13, 212b/14, 212b/15,
 199b/09, 199b/10, 199b/11, 199b/12, 213a/01, 213a/05, 213a/06, 213a/07,
 199b/15, 200a/01, 200a/02, 200a/07, 213a/08, 213a/09, 213a/12, 213a/13,
 200a/10, 200a/11, 200a/14, 200b/03, 213a/15, 213b/06, 213b/08, 213b/09,
 200b/06, 200b/08, 200b/09, 200b/11, 213b/10, 213b/11, 213b/13, 214a/04,
 201a/05, 201a/07, 201a/08, 201a/11, 214a/11, 214a/15, 214b/01, 215a/05,
 201a/12, 201a/13, 201a/14, 201b/01, 215a/09, 215a/12, 215b/05, 215b/06,
 201b/02, 201b/04, 201b/05, 201b/07, 215b/09, 215b/11, 215b/12, 215b/15,
 201b/08, 201b/09, 201b/12, 201b/14, 216a/02, 216a/03, 216a/11, 216a/13,
 201b/15, 202a/02, 202a/05, 202a/06, 216a/14, 216b/01, 216b/02, 216b/05,
 202a/07, 202a/10, 202a/15, 202b/02, 216b/07, 216b/09, 216b/10, 216b/11,
 202b/10, 202b/15, 203a/01, 203a/05, 216b/13, 216b/15, 217a/02, 217a/14,

217b/03, 217b/05, 217b/07, 217b/08,
217b/10, 217b/11, 217b/13, 218a/05,
218a/08, 218b/01, 218b/10, 218b/14,
218b/15, 219a/01, 219a/02, 219a/07,
219a/09, 219a/13, 219a/14, 219b/01,
219b/02, 219b/03, 219b/04, 219b/05,
219b/10, 220a/01, 220a/03, 220a/05,
220a/09, 220a/12, 220a/13, 220b/01,
220b/15, 221a/03, 221a/04, 221a/05,
221a/07, 221a/09, 221a/10, 221a/12,
221a/14, 221b/01, 221b/04, 221b/08,
221b/10, 221b/12, 222a/15, 222b/03,
222b/07, 222b/12, 222b/15, 223a/01,
223a/02, 223a/03, 223a/05, 223a/07,
223a/08, 223a/09, 223a/12, 223a/13,
223a/15, 223b/01, 223b/05, 223b/06,
223b/08, 223b/10, 223b/12, 223b/15,
224a/01, 224a/05, 224a/06, 224a/12,
224b/04, 224b/06, 224b/07, 224b/09,
224b/11, 224b/12, 224b/14, 224b/15,
225a/02, 225a/06, 225a/07, 225a/08,
225a/11, 225a/12, 225b/02, 225b/03,
225b/10, 225b/12, 225b/15, 226a/03,
226a/05, 226a/06, 226a/07, 226a/11,
226a/13, 226b/05, 226b/06, 226b/09,
226b/11, 226b/14, 226b/15, 227a/01,
227a/02, 227a/05, 227a/07, 227a/08,
227a/10, 227a/11, 227a/13, 227a/14,
227a/15, 227b/02, 227b/03, 227b/08,
227b/10, 227b/13, 227b/14, 227b/15,
228a/02, 228a/03, 228a/05, 228b/01,
228b/05, 228b/06, 228b/10, 228b/12,
228b/14, 228b/15, 229a/01, 229a/03,
229a/04, 229a/07, 229a/09, 229a/14,
229a/15, 229b/10, 229b/11, 229b/14,
230a/01, 230a/03, 230a/04, 230a/07,
230a/12, 230a/13, 230b/03, 230b/06,
230b/07, 230b/09, 230b/12, 230b/14,
230b/15, 231a/02, 231a/03, 231a/06,
231a/12, 231a/14, 231b/01, 231b/02,
231b/04, 231b/05, 231b/07, 231b/08,
231b/09, 231b/10, 231b/11, 231b/12,
231b/13, 231b/14, 231b/15, 232a/01,
232a/02, 232a/04, 232a/05, 232a/06,
232a/08, 232a/09, 232a/12, 232a/13,
232a/14, 232b/02, 232b/10, 232b/13,
232b/14, 233a/01, 233a/02, 233a/04,
233a/14, 233b/02, 233b/04, 233b/05,
233b/08, 233b/11, 233b/13, 233b/15,
234a/02, 234a/04, 234a/09, 234a/10,
234a/11, 234a/12, 234a/13, 234a/14,
234b/02, 234b/04, 234b/05, 234b/06,
234b/08, 234b/09, 235a/01, 235a/12,
235b/03, 235b/04, 235b/06, 235b/08,
235b/09, 235b/10, 235b/11, 235b/12,
235b/13, 235b/14, 236a/13, 236b/02,
236b/06, 236b/12, 236b/13, 236b/15,
237a/05, 237a/07, 237a/09, 237a/10,
237b/01, 237b/02, 237b/04, 237b/05,
237b/06, 237b/14, 238a/02, 238a/03,
238a/05, 238a/06, 238a/08, 238a/10,
238b/02, 238b/03, 238b/04, 238b/10,
238b/14, 238b/15, 239a/01, 239a/10,
239a/11, 239a/12, 239b/01, 239b/06,
239b/07, 239b/12, 239b/13, 239b/14,
240a/05, 240a/09, 240a/10, 240a/11,
240a/13, 240a/14, 240a/15, 240b/02,
240b/04, 240b/06, 240b/07, 240b/11,
240b/13, 240b/15, 241a/06, 241a/12,
241a/14, 241a/15, 241b/01, 241b/03,
241b/04, 241b/08, 241b/11, 241b/12,
241b/14, 241b/15, 242a/02, 242a/03,
242a/04, 242a/05, 242a/06, 242a/09,
242a/11, 242a/14, 242a/15, 242b/01,

242b/03, 242b/05, 242b/06, 242b/07, 253b/11, 253b/13, 253b/14, 254a/01,
242b/09, 242b/10, 242b/11, 242b/14, 254a/02, 254a/04, 254a/05, 254a/06,
242b/15, 243a/02, 243a/03, 243a/04, 254a/07, 254a/08, 254a/10, 254a/14,
243a/05, 243a/06, 243a/07, 243a/08, 254a/15, 254b/01, 254b/02, 254b/05,
243a/09, 243a/11, 243a/12, 243b/03, 254b/07, 254b/08, 254b/13, 254b/14,
243b/05, 243b/06, 243b/08, 243b/09, 254b/15, 255a/01, 255a/03, 255a/04,
243b/10, 243b/11, 243b/13, 244a/02, 255a/06, 255a/07, 255a/11, 255a/12,
244a/04, 244a/07, 244a/08, 244a/09, 255b/02, 255b/07, 255b/08, 255b/09,
244a/10, 244a/13, 244a/14, 244b/03, 255b/11, 255b/13, 255b/14, 256a/03,
244b/06, 244b/10, 244b/12, 244b/13, 256a/04, 256a/06, 256a/10, 256a/13,
244b/15, 245a/02, 245a/03, 245a/06, 256a/14, 256b/02, 256b/04, 256b/05,
245a/09, 245a/12, 245a/15, 245b/02, 256b/08, 256b/09, 256b/11, 256b/14,
245b/04, 245b/06, 245b/07, 245b/08, 256b/15, 257a/02, 257a/04, 257a/07,
245b/10, 245b/11, 245b/13, 245b/15, 257a/08, 257a/09, 257a/10, 257a/12,
246a/02, 246a/04, 246a/09, 246a/12, 257a/15, 257b/02, 257b/03, 257b/05,
246b/01, 246b/06, 246b/07, 246b/12, 257b/09, 257b/10, 257b/11, 257b/12,
246b/13, 246b/14, 247a/07, 247a/08, 257b/13, 257b/14, 258a/02, 258a/03,
247a/10, 247a/11, 247a/13, 247b/01, 258a/04, 258a/07, 258a/10, 258a/12,
247b/02, 247b/05, 247b/09, 247b/12, 258a/15, 258b/02, 258b/10, 258b/12,
247b/13, 247b/14, 248a/05, 248a/06, 258b/13, 259a/05, 259a/06, 259a/08,
248a/08, 248a/14, 248b/02, 248b/10, 259a/09, 259a/13, 259a/15, 259b/01,
248b/11, 248b/15, 249a/01, 249a/05, 259b/04, 259b/08, 259b/11, 260a/02,
249a/09, 249a/11, 249a/15, 249b/01, 260a/03, 260a/12, 260a/14, 260a/15,
249b/03, 249b/06, 249b/09, 249b/12, 260b/01, 260b/02, 260b/03, 260b/04,
249b/13, 249b/15, 250a/01, 250a/04, 260b/05, 260b/10, 260b/11, 260b/12,
250a/06, 250a/07, 250a/08, 250a/09, 260b/13, 260b/15, 261a/03, 261a/04,
250a/15, 250b/02, 250b/05, 250b/06, 261a/11, 261a/12, 261b/05, 261b/10,
250b/07, 250b/09, 250b/10, 250b/11, 261b/11, 261b/12, 262a/01, 262a/05,
250b/12, 250b/13, 251a/03, 251a/06, 262a/06, 262a/09, 262a/13, 262b/01,
251a/08, 251a/09, 251b/05, 251b/15, 262b/02, 262b/03, 262b/04, 262b/05,
252a/01, 252a/02, 252a/03, 252a/05, 262b/07, 262b/08, 262b/09, 262b/10,
252a/08, 252a/11, 252a/13, 252a/15, 262b/11, 262b/15, 263a/05, 263a/06,
252b/01, 252b/02, 252b/03, 252b/04, 263a/07, 263a/08, 263a/09, 263a/10,
252b/06, 252b/07, 252b/09, 252b/10, 263a/12, 263a/13, 263b/01, 263b/03,
252b/14, 252b/15, 253a/07, 253a/09, 263b/05, 263b/06, 263b/08, 263b/10,
253a/11, 253a/12, 253b/01, 253b/03, 263b/13, 263b/14, 263b/15, 264a/01,
253b/05, 253b/06, 253b/07, 253b/10, 264a/04, 264a/05, 264a/07, 264a/08,

264a/13, 264a/14, 264a/15, 264b/01, 277a/13, 277a/14, 277b/02, 277b/03,
264b/04, 264b/07, 264b/08, 264b/10, 277b/04, 277b/05, 277b/06, 277b/07,
264b/11, 264b/12, 264b/13, 264b/14, 277b/08, 277b/10, 278a/07, 278a/08,
265a/01, 265a/02, 265a/03, 265a/07, 278a/09, 278a/10, 278a/11, 278a/13,
265a/13, 265a/14, 265b/10, 265b/12, 278a/14, 278b/01, 278b/04, 278b/05,
265b/15, 266a/01, 266a/03, 266a/06, 278b/08, 278b/10, 278b/11, 278b/12,
266a/09, 266a/11, 266a/15, 266b/01, 278b/14, 278b/15, 279a/04, 279a/06,
266b/03, 266b/05, 266b/08, 266b/11, 279a/07, 279a/13, 279b/02, 279b/03,
266b/12, 267a/02, 267a/04, 267a/05, 279b/05, 279b/09, 279b/11, 279b/14,
267a/06, 267a/09, 267a/11, 267a/12, 280a/01, 280a/02, 280a/05, 280a/10,
267a/13, 267a/14, 267b/01, 267b/02, 280a/11, 280a/12, 280a/14, 280b/02,
267b/05, 267b/14, 267b/15, 268a/01, 280b/06, 280b/12, 280b/13, 280b/15,
268a/04, 268a/10, 268a/13, 268a/14, 281a/01, 281a/02, 281a/09, 281b/01,
268b/01, 268b/02, 268b/04, 268b/07, 281b/02, 281b/14, 281b/15, 282a/01,
268b/08, 268b/10, 268b/13, 268b/14, 282a/07, 282a/10, 282a/11, 282a/14,
269a/01, 269a/04, 269a/06, 269a/08, 282b/02, 282b/03, 282b/10, 283a/03,
269a/09, 269a/10, 269a/11, 269a/12, 283a/04, 283a/06, 283a/10, 283a/11,
269a/15, 269b/03, 269b/04, 269b/08, 283a/13, 283a/15, 283b/14, 284a/01,
269b/09, 269b/12, 269b/14, 269b/15, 284a/04, 284a/05, 284a/06, 284a/07,
270a/03, 270a/08, 270a/09, 270a/11, 284a/09, 284a/10, 284a/11, 284a/14,
270a/13, 270a/15, 270b/02, 270b/04, 284a/15, 284b/01, 284b/04, 284b/06,
270b/05, 270b/06, 270b/07, 270b/08, 284b/07, 284b/09, 284b/10, 285a/06,
270b/10, 270b/12, 270b/14, 271a/03, 285a/14, 285b/01, 285b/06, 285b/11,
271a/04, 271a/05, 271a/07, 271a/08, 285b/14, 285b/15, 286a/03, 286a/04,
271a/09, 271b/09, 271b/15, 272a/01, 286a/06, 286a/08, 286a/09, 286a/10,
272a/04, 272b/05, 272b/09, 272b/10, 286a/13, 286b/03, 286b/04, 286b/05,
272b/11, 273a/04, 273a/08, 273a/12, 286b/08, 287a/02, 287a/04, 287a/05,
273b/03, 273b/06, 273b/07, 273b/08, 287a/07, 287a/09, 287a/10, 287a/14,
274a/01, 274a/11, 274a/12, 274a/14, 287a/15, 287b/01, 287b/02, 287b/04,
274b/01, 274b/02, 274b/03, 274b/09, 287b/05, 288a/01, 288a/02, 288a/04,
274b/10, 274b/12, 274b/15, 275a/01, 288a/07, 288a/11, 288a/14, 288a/15,
275a/02, 275a/10, 275a/12, 275b/01, 288b/01, 288b/03, 288b/11, 288b/14,
275b/02, 275b/04, 275b/05, 275b/08, 289a/03, 289a/06, 289a/07, 289a/08,
275b/11, 276a/01, 276a/04, 276a/06, 289a/10, 289a/15, 289b/03, 289b/06,
276a/15, 276b/01, 276b/04, 276b/05, 289b/13, 289b/14, 289b/15, 290a/01,
276b/06, 276b/08, 276b/11, 276b/15, 290a/07, 290a/11, 290a/12, 290a/13,
277a/01, 277a/02, 277a/07, 277a/10, 290a/15, 290b/08, 290b/10, 290b/11,

290b/12, 290b/13, 290b/15, 291a/01, 304a/12, 304a/13, 304a/14, 304a/15,
291a/12, 291b/03, 291b/05, 291b/07, 304b/02, 304b/07, 304b/08, 304b/11,
291b/08, 291b/09, 291b/10, 291b/11, 304b/12, 305a/05, 305a/10, 305a/12,
291b/13, 291b/15, 292a/05, 292a/07, 305a/13, 305b/01, 305b/04, 305b/06,
292a/08, 292a/09, 292b/01, 292b/02, 305b/07, 305b/08, 305b/09, 305b/10,
292b/03, 292b/05, 292b/07, 292b/08, 305b/15, 306a/01, 306a/02, 306a/03,
292b/09, 292b/13, 292b/14, 293a/01, 306a/10, 306a/11, 306a/13, 306a/15,
293a/02, 293a/04, 293a/08, 293a/09, 306b/01, 306b/02, 306b/08, 306b/09,
293b/06, 293b/07, 293b/08, 293b/13, 306b/14, 307a/01, 307a/04, 307a/13,
293b/14, 293b/15, 294a/01, 294a/02, 307a/15, 307b/06, 307b/07, 307b/11,
294a/05, 294a/06, 294a/08, 294a/10, 308a/02, 308a/03, 308a/06, 308a/08,
294a/14, 294a/15, 294b/01, 294b/03, 308b/01, 308b/05, 308b/06, 308b/07,
294b/04, 294b/05, 294b/07, 294b/08, 308b/08, 308b/09, 308b/11, 308b/13,
294b/09, 294b/12, 294b/15, 295a/14, 308b/15, 309a/04, 309a/05, 309a/06,
295a/15, 295b/01, 295b/08, 295b/12, 309a/12, 309a/13, 309a/14, 309a/15,
295b/14, 296a/03, 296a/04, 296a/05, 309b/01, 309b/03, 309b/04, 309b/05,
296a/07, 296b/08, 296b/09, 296b/13, 309b/08, 309b/09, 309b/11, 309b/12,
296b/15, 297a/04, 297a/07, 297a/08, 309b/14, 309b/15, 310a/01, 310a/03,
297a/10, 297b/02, 297b/05, 297b/06, 310a/07, 310a/15, 310b/02, 310b/03,
297b/08, 297b/09, 297b/10, 297b/11, 310b/04, 310b/06, 310b/07, 310b/08,
297b/14, 297b/15, 298a/01, 298a/02, 310b/13, 311a/01, 311a/04, 311a/07,
298a/04, 298a/05, 298a/07, 298a/08, 311a/08, 311a/10, 311a/14, 311b/02,
298a/10, 298a/11, 298a/15, 298b/06, 311b/05, 311b/06, 311b/07, 311b/08,
298b/08, 298b/10, 298b/13, 299a/01, 311b/10, 312a/03, 312a/08, 312a/09,
299a/02, 299a/07, 299a/12, 299a/14, 312a/10, 312a/11, 312a/14, 312a/15,
299a/15, 299b/02, 299b/04, 299b/05, 312b/06, 312b/10, 313a/01, 313a/11,
299b/06, 299b/07, 299b/10, 299b/13, 313a/12, 313b/01, 313b/06, 313b/11,
299b/14, 300a/01, 300a/03, 300a/05, 313b/12, 314a/01, 314a/02, 314a/04,
300a/11, 300a/13, 300a/14, 300b/08, 314a/10, 314a/12, 314a/14, 314b/04,
301a/01, 301b/02, 301b/04, 301b/07, 314b/11, 314b/14, 314b/15, 315a/01,
301b/10, 301b/11, 301b/12, 302a/02, 315a/02, 315a/03, 315a/07, 315a/09,
302a/09, 302a/14, 302b/01, 302b/02, 315b/09, 315b/14, 316a/01, 316a/03,
302b/04, 302b/05, 302b/06, 302b/09, 316a/05, 316a/08, 316a/09, 316a/11,
302b/11, 302b/12, 303a/01, 303a/02, 316a/13, 316a/15, 316b/01, 316b/02,
303a/03, 303a/05, 303a/14, 303b/02, 316b/03, 316b/05, 316b/11, 317a/01,
303b/04, 303b/09, 303b/15, 304a/01, 317a/12, 317b/03, 317b/04, 317b/08,
304a/03, 304a/04, 304a/06, 304a/07, 317b/09, 317b/11, 317b/12, 317b/15,

318a/02, 318a/09, 318a/10, 318a/13,
318b/02, 318b/03, 318b/04, 318b/05,
318b/06, 318b/08, 318b/10, 318b/11,
318b/12, 318b/13, 318b/15, 319a/08,
319b/05, 319b/06, 319b/07, 320a/01,
320a/04, 320a/08, 320a/09, 320a/10,
320a/11, 320a/12, 320a/13, 320a/14,
320b/02, 320b/03, 320b/05, 320b/06,
320b/07, 320b/10, 320b/11, 320b/12,
320b/14, 321a/01, 321a/02, 321a/05,
321a/08, 321a/09, 321a/10, 321a/13,
321a/15, 321b/07, 321b/08, 321b/10,
321b/11, 321b/14, 322a/01, 322a/08,
322a/09, 322a/11, 322a/13, 322b/03,
322b/04, 322b/06, 322b/10, 322b/11,
322b/12, 322b/13, 322b/14, 323a/03,
323a/04, 323a/09, 323a/11, 323a/12,
323a/13, 323b/07, 323b/10, 323b/11,
323b/13, 323b/14, 324a/04, 324a/05,
324a/08, 324a/09, 324a/14, 324a/15,
324b/10, 324b/11, 324b/12, 324b/14,
324b/15, 325a/01, 325a/02, 325a/03,
325a/04, 325a/05, 325a/08, 325a/14,
325b/01, 325b/03, 325b/06, 325b/09,
326a/02, 326a/04, 326a/06, 326a/08,
326a/10, 326a/11, 326a/13, 326a/14,
326a/15, 326b/02, 326b/03, 326b/05,
326b/06, 326b/08, 326b/11, 327a/08,
327b/01, 327b/02, 327b/04, 327b/05,
327b/10, 327b/11, 327b/15, 328a/03,
328a/11, 328a/12, 328a/13, 328b/02,
329a/10, 329a/13, 329a/15, 329b/01,
329b/04, 329b/05, 329b/06, 329b/07,
329b/12, 330a/01, 330a/02, 330a/05,
330a/06, 330a/08, 330a/10, 330a/13,
330a/15, 330b/03, 330b/05, 330b/07,
330b/13, 330b/14, 331a/02, 331a/03,

331a/06, 331a/07, 331a/15, 331b/01,
331b/06, 331b/08, 331b/10, 331b/11,
331b/12, 331b/15, 332a/02, 332a/03,
332a/04, 332a/14, 332b/05, 332b/11,
332b/14, 332b/15, 333a/02, 333a/03,
333a/09, 333a/12, 333a/13, 333b/12,
333b/13, 333b/15, 334a/03, 334a/06,
334a/08, 334a/09, 334a/10, 334a/11,
334a/13, 334b/01

kim: -115- [T.] Belgisiz zamir kim.

k. 015b/09, 019a/02, 025a/08, 029a/03,
052b/12, 163a/02

k.+ den 073a/14, 129b/05, 268b/09,
317b/01, 317b/05

k.+ dür 009a/14, 009b/02, 010a/15,
021a/13, 035b/11, 058a/11, 060a/09,
060b/02, 069a/06, 079b/09, 088a/09,
097a/05, 099a/14, 109b/15, 114a/14,
134a/06, 151b/15, 152a/01, 153b/03,
163b/05, 176a/11, 212b/15, 227a/11,
227a/13, 227a/15, 232a/07, 237a/03,
258a/12, 270b/08, 277b/03, 277b/05,
277b/06, 277b/07, 278a/11, 278b/15,
305a/06, 311b/07, 312a/02, 316b/09,
324b/11

k.+ e 012b/01, 013b/08, 023b/09,
037a/15, 038b/15, 040b/09, 128a/02,
166b/08, 166b/09, 199a/15, 225b/13,
284a/15, 295b/02, 309a/09, 327b/01

k.+ i 045b/01, 114b/04, 118a/02,
118a/03, 204a/04

k.+ lerdür 111b/03, 160b/06

k.+ lere 161a/06

k.+ lersiz 217b/06

k.+ sin 065b/09, 083a/13, 103a/05,
119b/06, 158b/05, 197a/06, 249a/14,
276b/04, 318a/11, 318a/14

k.+ üñ 025a/15, 028b/13, 028b/14,
033a/14, 043a/01, 043a/02, 059b/05,
069b/01, 070a/10, 082b/09, 212b/15,
251a/12, 253a/07, 266b/06, 266b/07,
275a/01

k.+ üñçün 177b/03

k.+ üñdi 066a/06

k.+ üñdür 025b/06, 025b/12, 288a/15,
293b/13

k.+ üñidi 066a/07

k.+ üñle 075a/03, 098b/12, 099a/04,
212a/05, 256b/07

k.+ üñsin 089b/10, 197a/01

k.+ ven 239a/07, 262a/05

kimci: -2- [T.] Kimim.

k.+ ven 120a/13, 280a/05

kimesne: -2- [T.] Kimse.

k. 159b/08

k.+ si 033a/05

kimî: -13- [T.] Bazısı, kimisi.

k. 035a/05, 083a/08, 090b/02

k.+ si 035a/05, 282a/08, 282a/09,
288a/06

kimse: -37- [T.] Kimse.

k. 011a/15, 014a/07, 153b/02, 156b/12,
198a/15, 207b/10, 208a/06, 219a/07,
219a/08, 227a/01, 245a/02, 285b/04,
289b/03, 312b/09, 313a/08, 329a/09

k.+ de 283b/11

k.+ den 074a/05, 186a/15, 305b/02

k.+ nüñ 086a/08, 171b/03, 222b/02,
262b/05, 279b/01, 320a/02, 327a/06

k.+ sinüñ 225a/12

k.+ ye 077a/04, 107a/02, 178b/13,
187a/12, 219a/01, 233b/08, 276b/15,
321b/15

k.+ yile 167b/02

kimsene: -63- [T.] Kimse.

k. 011b/02, 015a/04, 030b/08, 042b/14,
045b/02, 067b/13, 069a/04, 088a/03,
091b/11, 118a/02, 118b/08, 124a/15,
124b/01, 131b/05, 146b/01, 146b/02,
157a/01, 164b/04, 171a/10, 175b/14,
180b/14, 198a/09, 203b/11, 219a/10,
221a/07, 234b/08, 239b/09, 239b/11,
241b/10, 250a/15, 253b/07, 254b/09,
255b/15, 257a/08, 264b/15, 266a/06,
271b/08, 280b/09, 295a/14, 317b/15,
330b/11

k.+ de 235a/12

k.+ den 098a/10, 178b/12, 292a/09

k.+ m 127a/06, 238b/02, 295b/03

k.+ ñüz 014a/08

k.+ ye 024a/08, 030a/03, 037a/10,
084a/14, 084a/15, 153a/15, 181b/14,
189a/03216b/04, 249a/12, 268b/06,
310b/02

k.+ yi 197b/03

k.+ yile 311a/06

kir: -4- [T.] Herhangi bir şeyin veya
vücudun üzerinde oluşan, biriken pislik.

k. 313b/01

k.+ cügezleri 064a/15

k.+ den 254a/04

k.+ idür 179b/14

kirâmen kâtibîn: -3- [A.] İnsanın iki
yanında bulunduğu inanılan iki melek

ķ.+ ĩn 045a/06, 184b/06, 294b/09

kiri: -1- [A.] Kira.

k.+ ye (k. dut-) 033b/12

kirmân: -3- [T.] Elde yün eğirmeye
yarayan araç.

k. 040a/10, 215b/06

k.+ a 272b/08

kıse: -6- [F.] Kese.

k. 040b/01, 147a/10, 169b/13, 226a/15,
269b/13

k.+ ye 040b/02

kışi: -743- [T.] İnsan, kimse, şahıs.

k. 004b/08, 004b/10, 004b/13, 004b/15,
005a/13, 005b/12, 007a/04, 007b/02,
009a/08, 009a/13, 009b/07, 009b/11,
009b/14, 010a/02, 010a/03, 010a/04,
010a/06, 010a/07, 010a/08, 010a/11,
010b/08, 011b/11, 012b/04, 012b/05,
012b/08, 014b/10, 015a/15, 017a/08,
017a/11, 017a/14, 020b/13, 021a/09,
021b/08, 022a/15, 022b/01, 022b/04,
022b/11, 022b/13, 022b/14, 023a/07,
023a/09, 024b/02, 024b/15, 025a/04,
025a/12, 025b/02, 025b/04, 025b/05,
025b/07, 025b/10, 026a/01, 027a/06,
027a/09, 027a/10, 027a/11, 027b/03,
028a/09, 029a/12, 029a/15, 029b/01,
029b/07, 030a/12, 030a/14, 030b/01,
030b/02, 030b/10, 032a/01, 032a/07,
032a/10, 035b/08, 035b/10, 035b/11,
036b/06, 037a/08, 037a/09, 037a/14,
037a/15, 039a/02, 039a/09, 039b/02,
039b/03, 039b/09, 042b/05, 043b/10,
043b/13, 044a/07, 044a/13, 044b/14,
045a/13, 045a/15, 045b/11, 045b/12,
046a/03, 047b/01, 050a/06, 051b/07,
053a/05, 053a/12, 053b/05, 053b/09,
055a/09, 055b/03, 055b/06, 055b/09,
055b/12, 056a/01, 056a/03, 056a/05,
057b/09, 057b/10, 058a/01, 058a/07,
058b/03, 058b/10, 059b/10, 060a/11,
060a/12, 061b/05, 061b/13, 062a/03,
062a/04, 062a/07, 062a/10, 062a/13,
062b/05, 063b/10, 063b/15, 064a/12,

066a/01, 066a/03, 067a/06, 067a/08,
068a/08, 068b/08, 069b/02, 071a/01,
071b/01, 072b/05, 075a/06, 075a/09,
075a/12, 075b/04, 076a/14, 076a/15,
076b/01, 076b/03, 076b/06, 077a/13,
077b/06, 079a/01, 079a/04, 079a/05,
079a/15, 079b/07, 079b/08, 079b/10,
079b/12, 079b/14, 080a/04, 080b/01,
080b/14, 081a/07, 082b/08, 083a/11,
083a/12, 083b/12, 084a/01, 084a/11,
085a/12, 085a/15, 085b/03, 085b/09,
086a/10, 086a/12, 086b/01, 086b/05,
086b/14, 087a/12, 088b/13, 092a/05,
092a/12, 092b/06, 092b/07, 093a/08,
093a/10, 093a/13, 094b/07, 095a/01,
096a/11, 096a/12, 096b/08, 096b/11,
098a/15, 099a/08, 099a/09, 099a/12,
099b/08, 099b/11, 101b/03, 101b/04,
101b/05, 102a/01, 102a/12, 102b/02,
102b/14, 104a/06, 105a/06, 105a/13,
105b/06, 105b/07, 106a/10, 106b/10,
106b/11, 109b/07, 110b/06, 112b/08,
113a/13, 114a/09, 115a/11, 115a/12,
115a/14, 115b/15, 116a/01, 116a/15,
116b/01, 116b/15, 117a/02, 117a/11,
118a/01, 118a/03, 119b/04, 119b/05,
120a/11, 120a/14, 120b/09, 120b/11,
122b/09, 122b/11, 123a/13, 123a/14,
123b/03, 125b/01, 125b/06, 125b/13,
126a/02, 126a/12, 126a/15, 126b/03,
127a/15, 127b/08, 128a/11, 128a/12,
128a/13, 128a/15, 128b/02, 129b/06,
132a/01, 132b/02, 135a/08, 135a/11,
136b/12, 136b/14, 137a/02, 138a/12,
141b/10, 143a/15, 143b/11, 143b/12,
143b/14, 144a/05, 144a/09, 144a/13,
144a/14, 145a/13, 145b/01, 145b/07,

146a/06, 146a/10, 146a/14, 146a/15,
148b/11, 148b/12, 149a/01, 149b/02,
149b/07, 149b/10, 150a/13, 151b/10,
151b/12, 151b/13, 151b/3, 151b/9,
153b/02, 153b/03, 154b/05, 154b/10,
154b/13, 155b/06, 155b/12, 155b/13,
155b/14, 156a/01, 158a/11, 158b/12,
161b/11, 162b/02, 163b/10, 163b/11,
163b/13, 165a/05, 165a/07, 165a/10,
165a/12, 167a/08, 167b/11, 168a/07,
169a/02, 169a/05, 169a/13, 172a/05,
172b/12, 175a/02, 175b/01, 175b/07,
176a/01, 176a/11, 177a/11, 177b/02,
177b/08, 177b/09, 178a/13, 178a/14,
178b/07, 179a/01, 181a/01, 181a/10,
181b/05, 181b/06, 181b/07, 181b/08,
182a/07, 182a/10, 182b/01, 182b/02,
182b/03, 182b/05, 182b/07, 183a/05,
184b/04, 184b/13, 184b/14, 185a/02,
185b/09, 189b/02, 190a/02, 190a/03,
190a/04, 195a/07, 195a/08, 196a/08,
196b/10, 197a/04, 198a/05, 198a/14,
199a/04, 200a/08, 200a/10, 201a/11,
202a/03, 204a/07, 204a/10, 204b/14,
205b/03, 206b/15, 207a/04, 207b/14,
208a/01, 208b/04, 208b/07, 208b/08,
209b/10, 210a/06, 210a/07, 210a/13,
210b/08, 211a/03, 211a/09, 214a/04,
214a/05, 214a/07, 214a/10, 214b/02,
214b/03, 215a/03, 215b/01, 224b/08,
225a/05, 227b/07, 227b/14, 231b/05,
232a/03, 232b/02, 233a/14, 233b/02,
233b/13, 235b/04, 239a/13, 239b/01,
240b/06, 241a/09, 241a/10, 241a/12,
243a/03, 243a/14, 245a/10, 245a/11,
245a/15, 245b/02, 245b/03, 245b/10,
245b/13, 246a/11, 246b/04, 247a/13,

249a/14, 253b/05, 255b/01, 256a/15,
256b/14, 258b/11, 263b/06, 267a/05,
268a/01, 268b/12, 269b/03, 269b/04,
270b/11, 271b/09, 273a/05, 274a/12,
274b/02, 274b/03, 274b/05, 278a/13,
278b/01, 285a/08, 285b/06, 286a/01,
287a/04, 288a/04, 289a/06, 290a/14,
291b/03, 293b/13, 294a/02, 294a/10,
294b/12, 296a/12, 296b/01, 296b/02,
297b/02, 298b/06, 298b/09, 298b/11,
299a/01, 299a/04, 300a/05, 300a/13,
301b/12, 302b/08, 304a/03, 304b/09,
306a/10, 306a/11, 306b/03, 307a/04,
307b/06, 308b/01, 308b/06, 308b/09,
311a/01, 311b/11, 312a/12, 316a/13,
317a/02, 319a/03, 319b/05, 324a/08,
326b/05, 329b/03, 331a/07, 331b/01,
332a/07, 332a/15; (k. bile) 178a/14; (k.
degül) 084a/09

k.+ de 113a/10, 154a/15

k.+ den 010b/08, 010b/09, 010b/10,
010b/11, 017b/07, 020a/01, 020a/12,
020b/03, 064b/07, 080b/09, 129b/06,
136a/11, 195a/08, 197a/07, 207a/12,
241a/10, 292a/08, 300a/06, 309b/08; (k.
artuğ) 153b/02, 241a/08; (k. ötrü)
208b/09

k.+ dür 012a/, 012a/10, 012b/07,
017a/10, 039a/10, 043a/10, 067a/09,
069a/05, 157a/05,

177b/05, 213b/15, 296b/07

k.+ ler 041b/04, 054a/09, 057a/10,
074a/07, 074a/10, 074b/05, 100a/06,
128a/03, 171a/13, 177a/14, 191b/05,
201b/05, 279b/02, 285b/10

k.+ lerden 132a/10

k.+ lerdür 061a/11

k.+ lere 011b/15
k.+ leri 041b/02, 087b/02, 143a/02,
264a/07; (k.+ leri ile) 300a/04
k.+ lerile 022a/09
k.+ lerinden 085b/09, 099b/11
k.+ lerinüñ 007a/01
k.+ lerüñ 002b/11, 186a/01, 247b/05,
303b/08
k.+ miş 039b/10
k.+ nüñ 002b/10, 009a/05, 009b/04,
011a/06, 017b/08, 021b/11, 023a/08,
023a/11, 025b/01, 027b/05, 030b/04,
055a/02, 057b/07, 062a/06, 072a/08,
078b/02, 079a/04, 122a/03, 124a/06,
132a/10, 132b/02, 139b/11, 141a/14,
143a/13, 145b/08, 146a/13, 152a/11,
154b/01, 156a/03, 157b/01, 158b/14,
163b/11, 165a/02, 209b/02, 216b/10,
271b/10, 278a/14, 294a/12, 298b/12,
303b/07
k.+ nüñdür 025b/12
k.+ si 208b/04, 229b/10, 243b/02
k.+ sin 017a/02, 040b/14, 041a/05,
043a/06, 054b/15, 066a/02, 079b/02,
083a/01, 085a/12, 094a/07, 104a/12,
115b/11, 176b/02, 197b/13, 198a/09,
220b/09
k.+ sine 044b/15
k.+ ven 005a/13, 033a/14, 079b/09,
304a/08
k.+ ydüñ 043a/15
k.+ ye 017a/10, 029a/08, 040b/10,
042b/03, 047a/01, 047a/05, 052b/04,
053a/12, 059b/08, 060a/07, 062b/10,
063b/14, 064a/14, 068a/05, 081a/06,
084a/03, 088b/11, 092b/09, 106b/12,
111b/01, 112a/14, 122b/08, 125b/02,

126a/10, 131a/09, 146b/14, 153a/15,
155a/05, 156b/09, 168b/15, 170b/08,
175a/06, 186b/04, 189b/10, 195b/08,
208a/03, 216a/03, 216b/07, 229a/07,
244a/10, 258a/12, 263b/07, 289a/12,
312a/04, 314a/10; (k. karşı) 298b/15
k.+ yi 010a/05, 010a/10, 027a/11,
027a/15, 028b/10, 029b/01, 030b/01,
053a/07, 096b/10, 116a/11, 139b/10,
146b/03, 148b/13, 148b/14, 153b/05,
153b/06, 162b/03, 181b/07, 210b/12,
239a/01, 257a/09, 264a/06, 301b/14,
306b/01, 327b/04
k.+ yidi 134b/03, 143b/06, 232a/04,
266a/02, 268a/02, 269b/02, 293b/08,
312a/05
k.+ yidük 024a/13
k.+ yidüñ 055a/05
k.+ yile 045b/04, 064a/02, 064a/03,
074a/06, 096b/04, 125a/14, 135b/14,
144a/08, 212a/05, 256b/08, 267b/15,
298a/05
k.+ yimiş 060a/11, 115a/15
k.+ yle 099b/07, 126a/03
kişmiri: -1- Keşmirli.
k. 272a/02
kitâb: -43- [A.] Kitap.
k. 002a/09, 002a/12, 002b/06, 002b/07,
003a/02, 003a/08, 004b/12, 006a/08,
006a/09, 006b/07, 021a/14, 148a/07,
157b/15, 165a/11, 214b/15, 261b/06,
261b/11, 284a/10, 297b/01, 319b/15,
328a/13, 329a/10 (k. eyle-) 003a/07
k.+ a 002b/03
k.+ ı 002a/04, 002a/14, 003a/11,
004b/07, 005b/15, 006a/03, 006a/13,
101a/13

k.+ ina 002b/02, 161a/02
k.+ inda 260a/03
k.+ lar 002b/04, 278a/06
k.+ ların 167b/05, 202b/12
k.+ mıdur 284a/11
k.+ uma 161a/04
k.+ uñ 214b/15

ko-: -233- [T.] 1. Bırakmak, koymak.

ķ.- dı 013a/09, 017b/06, 041a/03,
041a/04, 045b/15, 049b/15, 050a/06,
050b/02, 050b/03, 053b/10, 057b/14,
058a/08, 061a/13, 075b/08, 093a/08,
093a/14, 103b/03, 114a/11, 129b/15,
136a/11, 162a/07, 162a/08, 165a/15,
167b/05, 169b/14, 184a/10, 188a/13,
191b/11, 193b/03, 193b/06, 216b/13,
217a/03, 218a/01, 218b/06, 222b/15,
226a/15, 235a/03, 245b/04, 248a/01,
269a/12, 269b/06, 269b/13, 300a/09,
320b/03, 321b/01, 329b/09, 329b/14,
329b/15
ķ.- dılar 048a/08, 102b/14, 158b/13,
333a/13
ķ.- duğında 273a/12
ķ.- duğın 058a/05
ķ.- duķ 075b/02, 276b/02
ķ.- dum 129a/06, 131a/07, 267b/13,
276b/02, 297a/07, 309b/07,
ķ.- duñ 090b/14, 090b/14, 104a/03,
179a/10, 321a/08
ķ.- duñuz 068b/10
ķ.- ğıl 178b/09, 184a/14, 299a/07
ķ.- madı 122b/03
ķ.- maķ 158b/11
ķ.- maķdur 223b/08, 281b/10
ķ.- maķ gerekmez 040b/09
ķ.- mamış 208a/08

ķ.- mañ 170a/11
ķ.- maya 082b/10
ķ.- maz 033b/01, 252a/05,
ķ.- mazvan 109a/01
ķ.- miş 070a/11, 138b/03, 167b/12
ķ.- ñ 115a/06, 170a/11, 177b/15,
240a/13, 249b/10, 276b/01
ķ.- r 090b/15
ķ.- rdı 158b/12
ķ.- rıdı 222b/08, 223a/14
ķ.- rsın 121b/07, 168a/02
ķ.- rsañ 070b/13
ķ.- sun 164b/13
ķ.- ya 030a/10, 038a/12, 306b/08,
187b/02, 211a/10, 227b/02, 230b/09,
306b/08
ķ.- ya idi 230b/09
ķ.- yam 242a/10
ķ.- yasin 144a/04
2. Terk etmek.
ķ.- dı 262b/12; (elden ķo- “terk etmek”)
244b/12
ķ.- dum 127b/04
ķ.- duñ 040b/10, 048a/11, 080b/15
ķ.- rsın 190b/02
ķ.- ya 096b/02
ķ.- yam 140b/01
3. Kovmak.
ķ.- dı 247b/11,
ķ.- dılar 323b/03, 323b/04, 329a/10
ķ.- dum 078b/09
4. İzin vermek, serbest bıraktmak,
salıvermek.
ķ. 070b/12, 169b/09, 200b/11, 258b/07,
310a/02
ķ.- dılar 078a/13
ķ.- madı 024b/07, 182b/03,

ķ.- madılar 078a/12, 078a/13, 288b/03

ķ.- maduğı 086a/08

ķ.- madum 319b/09

ķ.- mağıl 263a/04

ķ.- maya 221a/08, 277a/15

ķ.- maz 035a/13, 109a/15, 139b/08,
283a/08

ķ.- mazlar 077b/15

ķ.- mazlarıdı 078a/14, 079a/01

ķ.- ñ 101a/08

ķ.- rlar mı 077a/11

5. Alıkoymak.

ķ.- dı 041b/01; (gêrü ķo-“uzaklaştırmak,
alıkoymak”) 299b/13

ķ.- dum 143a/06, (gêrü ķo-) 303b/05

ķ.- mağıl (gêrü ķo-) 129b/14,

ķ.- maķ 080a/02

ķ.- r 174a/05

ķ.- rsın (gêrü ķo-) 266a/11

ķ.- an (gêrü ķo-) 097a/11

6. Yerleştirmek, dayamak.

ķ. 245a/13, 245a/14, 176b/07, 223b/03,
244a/01

ķ.- dı 032b/13, 047b/03, 058b/15,
061b/07, 082a/09, 102a/05, 140a/07,
182b/14, 206a/14, 303b/02

ķ.- dılar 022b/09, 023a/12, 00a/05,
100a/06, 131a/06; (ħaķķına ķ. “toprağa
vermek”) 026b/08, 134b/01, 164b/07,
178a/13, 182b/13, 205a/15, 311b/13

ķ.- dıydı 112b/10

ķ.- duđuñ 050a/08

ķ.- dum 050a/10, 103b/06, 107b/05,
126b/06, 245a/13, 245a/14, 246b/05,
317a/08

ķ.- dumıdı 167b/14

ķ.- duñ 089b/04

ķ.- duñıdı 112b/10

ķ.- ğıl 015b/13, 057b/13, 185a/05,
196b/15

ķ.- madı 105b/15, 206a/13, 196b/10,

ķ.- madum 259b/12

ķ.- mış 027a/06 138b/03, 167b/12

ķ.- mışuz 049a/14

ķ.- mışlar 094a/10, 296a/12

ķ.- mışlardur 124b/09

ķ.- ñ 177b/15, 228a/06, 233a/05, 257a/10

ķ.- r 245b/14

ķ.- ravuz 221a/05

ķ.- rıdı 089b/02

ķ.- r idi 018b/14

ķ.- sun 175a/10

ķ.- sa 329b/11

ķ.- ya 093a/09, 122a/14; (baş ķ.) 126a/09

ķ.- alar 077b/15

ķ.- yam 052a/11, 107b/09

ķ.- yan 052a/12

ķ.- yasın 304b/0; (ħaķķıma ķ.) 201b/07

7. Almak.

ķ.- dı 040b/01, 040b/12, 263a/02

8. Gibi görmek, kabul etmek.

ķ.- dı 181b/14, (yêrine ķo- “gibi
görmek”) 150a/05

9. Yapmak.

ķ.- dılar 063a/11, 063a/13

ķ.-dum 273a/01

10. Vermek, ad vermek.

ķ.- dılar 142b/02

ķ.- duķlarınuñ 265b/10

ķ.-dum 006a/01

ķ.- mışıdı 214b/15

11. Miras bırakmak.

ķ.- maduñ 141b/14

ķoc- / ķoç-: -6- [T.] Kucaklamak,

sarılmak, bağına basmak.

ķ.- dı 070b/03, 138b/10, 157a/05;
(ķavra ķ.) 217b/09

ķ.- duğum 070b/10

ķ.- mışiken 070b/08

ķoca: -10- [T.] İhtiyar, yaşlı.

ķ. 024b/11, 024b/14, 151a/05, 151a/07

ķ.+ lar 020a/06, 120a/02

ķ.+ larda 007a/14

ķ.+ lardan 120a/01

ķ.+ larını 061a/01

ķ.+ yı 270a/09

ķocal-: -2- [T.] İhtiyarlamak, yaşlanmak.

ķ.- dıydı 322b/12

ķ.- mışıdı 163a/12

ķocalıķ : -3- [T.] Yaşlılık, ihtiyarlık.

ķ. 143b/04

ķ.+ ı 288a/12

ķ.+ ında 160b/02

ķoķ-: -1- [T.] . Kokmak, koku yaymak.

ķ.- dı 164b/08

ķoķu / ķoķu: -16- [T.] 1. Cisimlerden, varlıklardan yayılan koku.

ķ. 068a/02

ķ.+ sı 034a/02, 036a/04, 039b/07,
067b/15, 068a/01, 274a/11

ķ.+ sını 138a/02

ķ.+ ya 082a/12

2. Gzel kokmak iin srnlen esans.

ķ.+ lara 082a/09

ķ.+ larıla 238a/15

3. Belirti, işaret.

ķ.+ sı 026a/11, 055b/04, 076a/09,
327b/02

ķ.+ sını 190a/04

ķoķulu: -1- [T.] Kokusu olan.

ķ. 082a/14

ķol: -1- [T.] İnsanın omuzundan
parmak ularına kadar olan organı.

ķ. 301a/01

ķon-: -12- [T.] 1. Konaklamak.

ķ.- acak 278b/06

ķ.- ar 044a/02

ķ.- arını 066a/04

ķ.- dılar 074a/06

ķ.- dıydı 136a/09

ķ.- duķ 080a/07

ķ.- mışımış 263b/06

ķ.- updururiken 232b/13

2. Kuşların bir yere inmesi.

ķ.- dı 258a/01, 288a/08, 288a/09

ķonřı / ķonřu: -35- [T.] Evleri birbirine
yakın olan insanlara verilen ad.

ķ. 045a/09, 138a/02, 138a/03, 138a/04,
165b/04, 168a/14, 168b/02, 178a/04,
179b/11, 180a/05; (ķ. din-) 162b/08; (ķ.
ol-) 001b/05

ķ.+ dan 050b/09, 179b/02

ķ.+ dur 179b/09

ķ.+ lardan 199b/08

ķ.+ ları 018a/13, 148b/10, 289a/02,
289a/06

ķ.+ laruma 196b/03

ķ.+ m 142a/12

ķ.+ ñ 026a/02

ķ.+ nuñ 046b/13

ķ.+ sı 025b/14, 111b/13, 144a/12,
179b/06

ķ.+ sını 148b/11

ķ.+ sıydı 033a/11

ķ.+ ya 046b/11

ķ.+ yı 179b/09

ķ.+ yıdı 025b/15

konşuluk: -6- [T.] Komşu olma durumu.

ķ. 026a/01

ķ.+ ında 223a/08, 263a/02

ķ.+ uma 306a/03

ķ.+ umda 056b/10

ķ.+ uñuzda 318b/09

konuk: -22- [T.] Misafir.

ķ. 040b/15, 092b/01, 195a/06, 216b/13,

216b/15, 217a/01, 226b/12; (ķ. gel-)

277a/09; (ķ. ol-) 073a/01, 073a/02,

092a/10, 092a/05, 205a/08, 226b/02

ķ.+ a 186a/12

ķ.+ dan 151b/7

ķ.+ ı 226b/04, 226b/12

ķ.+ lar 045a/09, 136a/05

ķ.+ lara 045a/10

ķ.+ van 195a/06

konukla-: -4- [T.] Misafir edip ağırlamak.

ķ.- maķ 204b/11; (ķ. gerek) 204b/13,
204b/15

ķ.- yıcaķ 204b/14

konuklayıcı: -1- [T.] Misafir ağırlayan
kişi.

ķ. 136a/04

konuklık: -1- [T.] Misafirlik.

ķ. (ķ. eyle-) 226b/07

ķop-: -29- [T.] 1. Ayaĝa kalkmak,
haşrolmak.

ķ.- ar 005b/08, 290a/11

2. Meydana gelmek, ortaya
çıkılmak.

ķ.- a 141b/04, 141b/05,
203a/14, 203a/15, 203b/01, 280b/13

ķ.- ar 207b/11, 210a/06, 282a/02,
331b/04; (ķiyāmet ķ. “ķiyamet gününün
gelmesi”) 156b/13

ķ.- dı 119b/05, 288b/10, 040a/11; (ĝiriv

ķ. “yüksek sesle haykırmaya başlamak”)
333a/08; (tūfān ķop- “tufan
olması”)143a/07

ķ.- inca (ķiyāmet ķ.) 259b/13

ķ.- miş (ķiyāmet ķ.) 288a/14,
323a/05, 036b/11

ķ.- mişıdı (ķiyāmet ķ.)

157a/07

ķ.- updur 157b/08

ķopar-: -3- [T.] Bir şeyi yerinden söküp
çıkarmak.

ķ.- dı 198a/03

ķ.- ĝıl 059a/09

ķ.- urdı 059a/09

ķopuz: -8- [T.] Ut biçiminde eski bir
Türk sazı.

ķ. 031b/08, 108a/02, 108a/03

ķ.+ dan 031b/08

ķ.+ ı 108a/07

ķ.+ ın 108a/02

ķ.+ uñ 108a/08

ķork-: -116- [T.] Korku duymak,
ürkmek.

ķ. 181a/01

ķ.- a 037b/08, 062a/07, 062b/13,
063a/06, 098b/04, 181a/02, 233b/13

ķ.- adurur 216b/01

ķ.- an 302b/09

ķ.- ar 086b/02, 203b/02, 210a/02,
262b/09, 271a/11, 300a/04

ķ.- arduñ 087a/07

ķ.- arıdı 022b/12, 146b/09

ķ.- arıdum 187b/01

ķ.- arın 035b/03, 053b/07, 054a/10,
054a/11, 074b/06, 086b/11, 279b/07,
300b/07

ķ.- arısa 256a/15

ķ.- arsañuz 021b/10
ķ.- arsin 023b/08, 080b/07, 163a/11,
197a/05, 210a/01, 299b/05
ķ.- arvan 008a/14, 023a/02, 035b/08,
052b/15, 073b/08, 082b/12, 091a/11,
103b/13, 104b/05, 133a/06, 144a/07,
154b/07, 165b/12, 201b/14, 213b/05,
213b/07
ķ.- asın 275b/01, 294b/08
ķ.- dı 026b/12, 047b/15, 066b/11,
074a/04, 112b/03, 217b/01
ķ.- dılar 091a/07
ķ.- duğı 063a/07, 086a/12
ķ.- duğından 302b/08, 302b/09
ķ.- dum 052a/10, 069b/13, 075b/15,
080b/06, 141b/09, 172b/11, 197a/05,
224b/10, 294a/08, 303b/12
ķ.- duñ 217b/12, 217b/14
ķ.- ğıl 026a/04, 061a/06, 126a/01,
141b/11, 145b/08
ķ.- ıcaķ 230a/11
ķ.- madı 022a/10
ķ.- mağı 275b/07
ķ.- mağıl 094a/04, 163a/08
ķ.- maķ 086a/13, 275a/05, 275b/07
ķ.- maya 021b/11, 063a/06, 063a/07,
063b/14, 086b/02, 181b/08, 197a/07,
233b/07, 275b/08, 279a/04
ķ.- mayaduñ 207a/12
ķ.- mayam 197a/07
ķ.- mayasın 275b/02
ķ.- maz 262b/08
ķ.- mazsa 191b/04
ķ.- mazsın 197a/06, 304a/02
ķ.- mazsız 077b/03, 077b/05
ķ.- up 054a/12, 056b/03, 145a/09,
160a/13, 210a/04

ķ.- up mı 145a/07
ķorkı / ķorku: -49- [T.] Bir tehlike veya
tehlike ihtimali karşısında duyulan
ürkütücü duygu.
ķ. 031b/10, 063a/05, 211a/01,
256a/15, 279a/04
ķ.+ dan 098b/03, 098b/04, 190a/06,
190a/07
ķ.+ dandur 332b/12
ķ.+ dur 029b/07
ķ.+ lardan 099a/01
ķ.+ m 005b/09, 061a/04, 064b/08,
230a/12
ķ.+ sı 020b/04, 037b/08, 067b/04,
097a/01, 160a/07, 210b/15, 275b/09,
299b/08
ķ.+ sın 096a/14
ķ.+ sında 064b/10
ķ.+ sından 008a/06, 035b/04, 067b/13,
113b/01, 139b/06, 143a/14, 160a/05,
177a/05, 200b/01, 203a/10, 210b/13,
210b/14, 256b/10, 264b/07, 291a/15,
304a/01, 319a/14
ķ.+ sın 097a/12
ķ.+ sıyıla 286a/07
ķ.+ ya 020b/08
ķ.+ yıla 185a/07, 210b/11, 271a/10
ķorkulu / ķorkulu: -9- [T.] Korkan.
ķ. 062a/04, 145b/08, 232a/08,
318a/12; (ķ. eyle-) 210b/04; (ķ. ol-)
063a/04, 234a/08
ķ.+ lar 062a/05
ķ.+ missaduñuz 062a/05
ķ.+ yıldı 167a/07
ķorkusuz: -3- [T.] Yürekli, gözü pek,
pervasız.
ķ.+ suz 210b/05, 232a/09, 234a/08

korkut- / korkut-: -4- [T.] Korkmasına yol açmak.

ķ.- ayın 022a/08

ķ.- mazsın 084a/04

ķ.- ursın 021b/09, 021b/15

koş-: -3- [T.] 1. Arkadaş olarak vermek, birlikte.

ķ.- dı 204a/11

ķ.- dılar 290a/13

2. Koşmak.

ķ.- dı 299a/09

koşıl-: -1- [T.] Katılmak, eşlik etmek.

ķ.- dı 319a/15

kov-: -22- [T.] Yanından defetmek, kovmak.

ķ.- a 066b/06, 298a/01

ķ.- ar 211b/10

ķ.- ardı 247b/12

ķ.- arıdı 033a/07, 057b/05

ķ.- arsız 104a/12, 288b/05, 326b/04

ķ.- dı 165b/06, 216b/14, 259a/08, 272b/12

ķ.- dılar 104a/11, 326b/03

ķ.- dum 273a/15

ķ.- duñ 217a/01, 223b/07

ķ.- ıcaķ 273a/09

ķ.- masunlar 079a/01

ķ.- mayınca 298a/02

ķ.- uñ 022b/10

kova / koğa: -7- [T.] Kova.

ķ. 024a/14, 081a/09, 320b/15; (ķ. bile) 320b/08

ķ.+ sı 074b/07

ķ.+ yı 081a/08, 321a/01

koym-: -70- [T.] 1. Bir şeyi bir yere bırakmak, belli bir yere yerleştirmek.

ķ.- acayısañ 056b/07

ķ.- acaķsın 268a/07

ķ.- ardı 208a/15, 215a/06, 260a/06

ķ.- arlar 089a/01, 094a/11

ķ.- arlarsa 287a/13

ķ.- arsa 224a/09

ķ.- arsın 061b/02, 190b/04

ķ.- arsız 077b/04

ķ.- ayıdı 220b/01

ķ.- dı 034a/08, 038a/10, 045a/02, 056a/07, 092a/01, 171a/06, 260a/08,

301a/01

ķ.- dılar 063a/11, 063a/12, 111a/04, 176a/02, 322a/10, 323a/10

ķ.- duğuñda 151a/03

ķ.- dum 138a/07

ķ.- duñ 112b/05

ķ.- ğıl 056b/03, 091b/07, 268a/08

ķ.- ıbilürseñ 230a/07

ķ.- çaķ 085a/05

ķ.- mağıçün 296b/11

ķ.- maķ 116a/10

ķ.- maya 189b/06

ķ.- mayasın 242a/03

ķ.- mazıdum 005a/07

ķ.- miş 246b/01

ķ.- umadum 295b/13

ķ.- umazın 295b/05

ķ.- up 012a/07, 013a/15, 030a/03, 044a/13, 045b/10, 197a/02, 210a/11, 294b/04, 325b/04

ķ.- updururđı 110b/10, 214b/07, 217b/02, 259a/10, 298b/02

ķ.- updururlar 213b/14

2. Duruma getirmek, o hâl üzere kalmasına sebep olmak.

ķ.- ar 227a/05

3. İçine işleyecek şekilde tesir etmek, etkilemek.

ķ.- ardı 308b/01

ķ.- dı 067b/04, 204a/10

ķ.- masun 074a/10

4. Terk etmek.

ķ.- up 096b/03, 097b/13, 149b/15, 163a/09, 200b/13, 295b/02, 298a/03, 330b/14

5. Yerleştirmek.

ķ.- updururđı 228a/13

ķoyım / ķoyun: -1- [T.] Gögüsle elbise arasında kalan kısım.

ķ.+ ından 102b/12, 147a/09

ķ.+ uma 078a/07, 078a/08, 172a/11

ķ.+ umdan 189a/09

ķ.+ uña 151a/03

ķ.+ uñdağı 078a/07

ķ.+ uñdan 189a/12

ķoyun: -25- [T.] Koyun.

ķ. 017b/06, 017b/07, 017b/10, 028b/07, 038a/06, 039b/01, 113b/13, 204b/12, 223b/02, 223b/05, 302b/11

ķ.+ cuķ 017b/07

ķ.+ ına 009a/05, 014b/12

ķ.+ lar 113b/15

ķ.+ ları 067a/02

ķ.+ umı 182a/11

ķoyur-: -3- [T.] Tesir etmek, etkilemek.

ķ.- ımadılar (diş ķ. “diş geçirmek, etkilemek”) 236b/03

ķ.- umazımıssın (diş ķ.)197a/11

ķ.- urvan (diş ķ.) 197a/12

ķoz: -6- [F.] Ceviz.

ķ. 109b/03, 109b/05, 109b/06, 194a/07, 194a/08

ķ.+ ları 194a/06

ķöhne: -1- [F.] Yıpranmış, eski.

k. 284a/02

ķöpri / ķöprü: -7- [T.] Bir engelle ayrılmış iki yakayı birbirine bağlayan üstten geçmesini sağlayan yapı.

k. 067a/06

k.+ den 067a/06

k.+ si 257b/04

k.+ sidür 183a/01

k.+ sin 185a/06

k.+ sinde 042a/10

k.+ sinden 184b/11

ķör: -9- [F.] 1. Göremeyen, âmâ.

k. 147b/03, 276b/06; (k. degül) 003b/13; (k. eyle-) 017b/05, 078a/10, 186a/06, 188a/15; (k. ol-) 162a/01, 236b/03

ķöse-: -1- [T.] Gıpta etmek, imrenmek, yarsımak.

k.- yeler 047b/06

ķöselt- / ķösilt- / ķösült-: -7- [T.] Ayağını uzatmak.

k.- di 188b/09

k.- di idi 282a/11

k.- diyidi 282a/14

k.- e 188b/12

k.- medi 325b/02, 325b/04

k.- üp 155a/14

ķöşk: -6- [F.] Bahçe içindeki büyük süslü ev, kasır.

k. 089b/08

k.+ den 122a/03

k.+ dür 021b/01

k.+ e 089b/09

k.+ ler 025b/12

k.+ lerüñüz 211a/12

ķötürüm: -1- [T.] Yürüyemeyen, sakat.

k. (k. ol- “ Sakatlık sebebiyle

yürüyemez olmak”) 163b/02

kötürümlük: -1- [T.] Kötürüm olma durumu.

k.+ i 163b/09

köy: -12- [F.] Belediye teşkilatı olmayan, halkı daha çok ziraatla uğraşan, yerleşme birimi.

k. 209a/15, 209b/01

k.+ den 209b/02

k.+ e 206b/13

k.+ i 161a/08

k.+ inde 012a/04, 012b/05, 015a/02, 333a/11

k.+ inden 012b/04

k.+ indenidi 172a/07

k.+ ler 152b/14

kübbe: -9- [A.] Yarım küre şeklindeki çatı.

ķ. 251a/05, 251a/06

ķ.+ ler 251a/03

ķ.+ lere 251a/04

ķ.+ lerüm 011b/01

ķ.+ si 011a/14

ķ.+ ye 251a/05, 251a/08

kudemā: -2- [A.] Eski insanların ileri gelenleri, eskiler.

ķ. 313a/05

ķ.+ larındanıdı 283a/01

ķudret: -17- [A.] Kuvvet, güç, iktidar.

ķ. 258a/02; (ķ.-i maḥabbet) 130a/15

ķ.+ den 297a/01

ķ.+ dür 255b/12

ķ.+ i 039a/15, 128b/08; (ķ. olm-) 004b/07

ķ.+ inden 017b/08, 056a/09, 244b/08

ķ.+ ine 239b/09, 264a/12

ķ.+ iyile 128b/12

ķ.+ leri 283a/07

ķ.+ lerin 261a/08

ķ.+ üm 128b/08

ķ.+ üñi 131a/04

ķuds: -2- [A.] Mukaddes, mukaddeslik, kutsallık.

ķ.+ ın 107a/12

ķul: -216- [T.] 1. Tanrı'ya göre insan, abd.

ķ. 002b/04, 003a/03, 004a/11, 004a/14,

005a/07, 005b/14, 010b/04, 010b/05,

029a/04, 029a/05, 033a/08, 033a/10,

041a/02, 041b/14, 045b/07, 046a/03,

055a/02, 071b/03, 073a/12, 079b/09,

096a/14, 097a/14, 098a/15, 098b/02,

098b/13, 122a/02, 125b/03, 138a/14,

138b/01, 138b/02, 138b/05, 138b/10,

138b/13, 145b/04, 149a/05, 173a/14,

173b/03, 173b/13, 174a/01, 200b/02,

209a/05, 210a/03, 210b/03, 211a/01,

230a/03, 230b/14, 231a/02, 231a/04,

231a/05, 231a/09, 231a/10, 234a/06,

251b/11, 252b/09, 254a/08, 255b/11,

256a/10, 261a/12, 261b/14, 262a/03,

262a/09, 264a/15, 264b/04, 272a/02,

278b/11, 280b/06, 281a/12, 286b/09,

286b/10, 302a/02, 305b/09, 306b/10,

306b/15, 330a/11; (ķ. degül) 076a/01,

079b/09; (ķ. ol-) 097b/01, 098a/15; (ķ.

üzerine) 195a/03, 264a/08

ķ.+ a 107a/15, 122b/06, 142b/04,

301b/11, 305b/07

ķ.+ cuğaz 140b/10, 140b/11, 149a/14

ķ.+ cuğazdan 140b/13, 149a/14

ķ.+ dan 003a/09, 003a/11, 053a/01,

125b/05

ķ.+ dur 012a/, 164a/11, 176b/08

ķ.+ ı 014b/07, 017b/08, 096b/13,
138a/11, 252b/14, 252b/15, 253a/01,
253a/02, 258a/13, 264a/08, 291b/15,
306b/09; (ķ. ol-) 221b/09

ķ.+ ıdı 334a/05

ķ.+ ıdur 266b/06, 301b/12

ķ.+ ıla 145b/04, 243b/05, 251b/10,
264b/01

ķ.+ ımış 326a/13

ķ.+ ın 062b/14, 062b/15, 088b/09

ķ.+ ına 103a/08, 122a/02

ķ.+ ını 138b/09, 264a/10, 275b/15

ķ.+ inuñ 230b/13

ķ.+ isañuz 149b/06

ķ.+ ısın 017b/09

ķ.+ ıvan 017b/09

ķ.+ ıvuz 013a/01

ķ.+ ıyıldı 067a/01

ķ.+ içün 173b/14

ķ.+ lar 232b/06, 309b/11

ķ.+ lardan 213a/13

ķ.+ ları 012a/14, 116a/10, 121b/11,
122b/15, 164a/08, 210a/12; (ķ. üzerine)
278b/01

ķ.+ larıla 198a/13

ķ.+ ların 125b/04, 220a/06

ķ.+ larına 001b/02, 036a/11, 122a/01,
190a/15

ķ.+ larından 012a/03, 152a/05,

183a/11

ķ.+ larınıñ 234b/03

ķ.+ larınıñdur 288b/01, 288b/04

ķ.+ larum 091a/09, 174b/03

ķ.+ laruma 241a/06

ķ.+ larumı 071a/09

ķ.+ larumuñ 030a/08

ķ.+ laruñ 232b/04, 253b/01, 257a/02

ķ.+ laruñı 268a/06

ķ.+ laruñuz 272a/07

ķ.+ laruz 012a/03

ķ.+ mısın 075b/12

ķ.+ missañ 244b/04

ķ.+ sın 308b/07

ķ.+ um 087a/15, 190b/01, 190b/03,
200a/09, 286b/12

ķ.+ umdur 134a/08

ķ.+ umı 097a/08

ķ.+ umısa 309a/01

ķ.+ umısañ 074a/03

ķ.+ umsın 308b/10

ķ.+ umuñ 030a/10

ķ.+ uñ 063a/04, 063a/07, 138a/13,
138b/08, 242a/14, 264b/01, 283b/02

ķ.+ uñdur 256a/02

ķ.+ uñı 006a/12, 013a/12, 231b/01

ķ.+ unı 138a/14, 138b/13

ķ.+ uñvan 074a/02

ķ.+ van 055a/01, 075b/15, 079b/03,
133a/04, 176b/08, 213b/07, 308b/07

2. Hükümdar veya halifenin yönetimi
altındaki halk.

ķ.+ lar 007b/06, 066a/01, 094a/10,
272a/08

ķ.+ ları 033a/07, 143a/07

ķ.+ larına 152b/13, 272a/06

ķulak: -23- [T.] İşitme organı.

ķ. 097b/05, 100b/14, 103a/02, 252b/06;
(ķ. dut- “dikkatle dinlemek”) 166a/14;
(ķ. ur- “kulak vermek, dinlemek”) 016b/07

ķ.+ ı 102a/06, 304b/11 (şuret-i ķ.)
304b/12

ķ.+ ma 047b/09, 289a/08

ķ.+ ından 010a/10

ķ.+ ından mı 259b/07
ķ.+ ımı 129a/05, 285a/07, 326b/09
ķ.+ ların 333a/08
ķ.+ larından 068a/12
ķ.+ um 171a/09, 181b/11
ķ.+ umda 076b/08
ķ.+ umıla 097a/09
ķ.+ uñı 023b/15
ķulavuzla-: -3- [T.] Yol göstermek,
kılavuzluk etmek.
ķ.- dı 025a/09
ķ.- r 222b/04
ķ.- rın 222b/03
ķul hüve'llāhü eħad: -1- [A.] İhlas suresi.
ķ. 041b/15
ķullıķ: -49- [T.] 1. Hizmet,
hizmetçilik.
ķ. (ķ. ět- "hizmet etmek") 047b/08,
206b/04, 325b/08; (ķ. eyle-) 101a/06,
2. Kula gerek olan hizmet, ibadet.
ķ. 075a/04, 076a/01, 097a/15, 149b/06,
206a/01, 227a/07, 252a/07, 286b/13,
306b/11, 314a/09, 314a/10; (ķ. ět-)
017b/15, 037a/03, 039b/14, 101a/07,
101a/08, 278b/04, (ķ. eyle-) 054a/15,
075b/05, 101a/09, 101a/11, 181a/03,
183b/11 ; (ġāyet-i ķ.) 221b/08
ķ.+ a 173b/12, 284b/14
ķ.+ dan 252a/06
ķ.+ dur 280b/07
ķ.+ icün 181a/03
ķ.+ ıladur 281b/03
ķ.+ ına 056a/12, 127b/08, 216b/01,
252b/07
ķ.+ ında idi 031a/06
ķ.+ ından 017a/13, 305b/06
ķ.+ ımı 209b/13

ķ.+ larından 301b/14
ķ.+ um 259b/10
ķ.+ umı 128b/13
ķ.+ uñdan 047b/13
ķ.+ uñıla 231a/14
ķullıķcı: -4- [T.] Maiyet memuru,
hizmetkar.
ķ. 153a/01, 153a/04, 306b/10
ķ.+ ya 153a/01
ķulüb: -1- [A.] Kalpler.
ķ. (cāsūsü'l-ķ.) 233a/13
ķum: -3- [T.] Kayaların, doġal
etkenlerle parçalanarak ufalanmasından
oluşan ufak, sert tanecikler.
ķ. 059a/14, 059b/06, 080b/12
ķumāş: -6- [A.] İpek, yün, pamuk vb.
malzemeden dokunmuş her türlü
dokuma.
ķ. 058a/02
ķ.+ ı 056a/03, 057b/03, 057b/15
ķ.+ um 057b/09
ķ.+ umuz 206b/14
ķur-: -2- [T.] 1. Parçaları
birleştirerek bütün durumuna getirmek,
çatmak.
ķ.- dı 161a/09
2. Hazırlamak.
ķ.- updururlar 251b/09
ķurb: -11- [A.] Yakın, yakınlık.
ķ. 100a/13, 120a/02, 260a/15, 264a/09,
264b/09, 281a/14, 281b/08; (şifte-i ķ.)
046a/11; (ķ.-ı ħaķ) 190b/15, 281a/06
ķ.+ a 262a/09
ķurbān: -2- [A.] Allah yolunda kesilen
hayvan.
ķ. 332a/03; (ķ. eyle-) 071a/02
ķurbet: -5- [A.] Yakınlık, Allah'a

yakınlık.

ķ. 133a/07, 264a/10

ķ.+ dūr 261a/09

ķ.+ e 260a/11

ķ.+ ümi 133a/11

ķurd: -4- [T.] 1. Köpekgillerden, yırtıcı, etçil memeli hayvan.

ķ. 119b/11, (ķ. ķuŗ) 088b/01

ķ.+ lar 113b/15

2. Omurgasız, sürünerek hareket eden küçük hayvan.

ķ. 113a/08

ķureyŗ: -1- [A.] Arap kabilelerinden birinin adı.

ķ.+ idi (ķulāŗa-ı k.) 157b/14

ķurı-: -5- [T.] 1. Suyunu kaybetmek, susuz duruma gelmek.

ķ.- dı 024b/03

2. Hayatiyetini kaybetmek.

ķ.- dı 182b/02, 318a/02

ķ.- r 182b/01

ķ.- mıŗ 269a/12

ķurı: -1- [T.] Islak olmayan.

ķ.+ yısa 108b/08

ķurıl-: -1- [T.] Yapılmak, inşa edilmek.

ķ.- mıŗ 217b/04

ķurrā: -1- [A.] Kur'an-ı Kerim'i usulüne uygun şekilde okuyan hafızlar.

ķ.+ larından 117a/10

ķurŗa: -10- [A.] Ekmek, çörek.

ķ. 093b/10, 093b/11, 106b/15, 187b/13

ķ.+ lar 093b/12

ķ.+ ları 093b/12

ķ.+ sın 045a/06

ķ.+ sını 040b/12

ķ.+ yı 040b/13, 107a/02

ķursak: -2- [T.] Mide.

ķ.+ ma 104a/10

ķ.+ ma 113b/09

ķurtar-: -19- [T.] 1. Birini tehlikeden, helak olmaktan kurtarmak.

ķ. 070b/07, 148b/12

ķ.- aduķ 020a/05, 020a/08

ķ.- urduķ 019b/15

ķ.- asın 134b/10

ķ.- ayıduķ 020a/12

ķ.- dı 148b/14

ķ.- duķ 311a/06

ķ.- dum 027a/11

ķ.- dum mı 026b/11

ķ.- duń 027a/15

ķ.- ğıl 027a/11

ķ.- ur 291b/10

ķ.- urvan 190b/03

2. Üzerinden kaldırmak, o halden arındırmak.

ķ.- dı 129b/09

3. Etkisinden uzaklaŗtırmak

ķ.- duń 166b/02

4. Çekmek, çıkarmak.

ķ.- ma 113a/03

ķurtıl-: -37- [T.] 1. Sıkıntılı bir durumdan selamete çıkmak.

ķ.- a 305a/10

ķ.- aduń 331a/10

ķ.- am 153b/08

ķ.- asın 120a/11, 175a/03, 218b/15, 252a/02, 275b/03

ķ.- avuz 153b/07

ķ.- dı 029a/15, 035a/07, 149a/02, 153b/15, 192b/09, 299a/11, 311a/05

ķ.- dum 182b/15, 316a/13, 327b/12

ķ.- duń 041b/12, 310a/07

ķ.- madı (dilinden ķ. “eleştiri ve sataşmalarına uğramak”) 021b/14

ķ.- maķ 312b/13

ķ.- maķdur 036b/04

ķ.- maķlıęum 120a/15, 152a/06

ķ.- maya 200b/02

ķ.- urdı 029a/13

ķ.- ursa 008b/07, 060b/08

2. ıkılmak.

ķ.- asın 330b/13

ķ.- dum 170a/15

3. Etkisinden uzaklaşmak.

ķ.- ayım 296b/15

ķ.- dum 177b/09

ķ.- maķ 034b/04

ķ.- mak gerek 034b/04

ķuru: -4- [T.] 1. Katıksız, yanında başka Şey olmayan yiyecek.

ķ. 081b/03, 215b/15

ķ.+ ile 050b/12

2. Baş iskeleti.

ķ. 102a/03

ķuru-: -1- [T.] Suyu ekilip cansız duruma gelmek.

ķ.- miş 208a/07

ķur’ân: -92- [A.] Kur’ân-ı Kerim.

ķ. 004a/05, 004b/02, 004b/03, 004b/14, 005a/02, 006a/08, 010b/07, 016a/10, 022a/03, 024b/04, 024b/05, 025a/07, 030a/06, 039a/04, 043a/05, 043a/07, 058b/02, 062a/15, 064a/11, 070a/09, 070b/03, 072a/08, 077b/01, 117a/05, 133a/11, 135b/05, 157a/01, 162a/15, 163a/07, 163a/13, 166b/15, 174a/10, 176a/02, 176a/07, 183a/04, 184b/07, 185a/08, 185b/07, 189b/03, 205b/09, 219b/09, 221a/04, 227a/04, 232a/04,

234b/12, 254b/11, 256a/12, 257b/02, 276b/14, 278a/03, 278b/02, 279b/09, 284a/09, 284a/12, 295a/05, 301b/08, 302a/01, 302a/09, 303a/15, 303b/05, 303b/11, 305a/15, 305b/05, 306b/12, 306b/13, 323b/10; (âyet-i ķ.) 015b/06, 276b/13

ķ.+ a 004a/13, 259a/07

ķ.+ da 136a/07, 183a/15, 256b/01

ķ.+ dan 004a/12, 257b/03; (ķ. Őoņra) 002a/06

ķ.+ ı 024b/08, 093a/06, 093a/07, 135b/02, 155a/06, 155a/07, 161b/12, 161b/14, 161b/15, 276b/12, 304a/01, 315b/09, 315b/10

ķ.+ ıla 077b/01

ķ.+ mı 257b/03

ķus-: -1- [T.] Midesinde bulunanları ağızdan dışarıya atmak.

ķ.- miş 079b/15

ķuřur: -1- [A.] Kasırlar, kōřkler.

ķ. 281a/07

ķuř: -33- [T.] Kuş.

ķ. 050b/11, 127a/02, 178a/05, 194b/04, 216b/10, 250a/13, 250a/14, 250b/01, 291b/07; (ķurd ķ.) 088b/01; (ķ. bigi) 028b/01, 183b/06; (ķ. ol-) 131a/10

ķ.+ cuğaz 089a/04, 089a/06, 147b/09, 178a/02, 178a/04, 258a/02, 288a/08

ķ.+ cuğazı 178a/03

ķ.+ cuğazlar 095b/06

ķ.+ dur 194b/05

ķ.+ ı 249b/10, 250b/04, 250b/05, 250b/07

ķ.+ ımış 253b/14

ķ.+ lar 100a/01, 166b/05

ķ.+ ları 250a/15

kuşak: -2- [T.] Bele bağlanan kumaş.

ķ.+ m 298a/09

ķ.+ mı 054b/04

kuşan-: -3- [T.] Beline kuşak veya kemer şeyler bağlamak.

ķ.- asın 238a/03

ķ.- ayın 109a/05

ķ.- mış 243a/08

kuşat: -1- [T.] Bele sarılıp bağlanan kuşağı başkasının beline bağlamak.

ķ.- updururlar 054b/04

küşe: -7- [F.] Köşe.

k.+ de 042b/15

k.+ m (ciger-k. “çok sevilen kişi”) 020a/15

k.+ si (ciger-k.) 006b/04, 008a/12

k.+ sine 133b/15

k.+ siyile (hâtırı k.) 292b/14

k.+ ye 248a/10

kuşluk: -1- [T.] Günün sabahla öğle arasındaki bölümü, kuşluk vakti.

ķ.+ a (ķ. degin) 073a/06

ķüt: -6- [A.] Yaşamak için gerekli yiyecek, rızık.

ķ. (ķ. edin-) 052a/09

ķ.+ ı 208a/03

ķ.+ ıdur 203b/03

ķ.+ um 170a/01

ķ.+ umı 187b/09, 187b/11

ķuṭb / ķuṭub: -22- [A.] Bir konuda bütün bilgilere sahip olan, onların başı durumundaki kimse.

ķ. 236a/01, 312a/01, 312a/02; (ķ.-ı vaḳtdür) 217a/08, 222a/01, 312a/03; (ķ.-ı zamâne idi) 175b/12; (ķ.-ı ‘aşrdur) 236b/10

ķ.- ı 087b/12, 100a/10, 100a/11,

218a/02, 218a/03

ķ.+ ıdı 236a/09, 265b/03, 296b/07, 312a/02

ķ.+ larındandır 083a/14

2. Manevi mertebelerin en yükseğinde bulunan kimse.

ķ.+ lardandır 158a/15

ķ.+ ları 160b/05

ķ.+ larındandır 160b/07

ķutlu: -3- [T.] Mübarek, uğurlu.

ķ. 062b/01; (ķ. ol-) 102a/15, 158b/10

ķuvvet: -20- [A.] 1. Maddi anlamda vücudun gücü.

ķ. 111a/01, 121a/06

ķ.+ dür 317b/05

ķ.+ in 244b/08, 331b/07

ķ.+ üm 112b/04

ķ.+ ümüz 183a/02

ķ.+ üñ 320a/15

2. Manevi güç.

ķ. 263b/12; (ķ. ol-) 163a/12

ķ.+ i 199b/14, 222a/03, 229a/09

ķ.+ idi 295a/10

ķ.+ inden 097b/15

ķ.+ iyile 130a/06, 130b/10

ķ.+ üñi 084b/06

3. Dayanıklılık, tahammül.

ķ. 190a/04

4. Sağlıklı olmanın verdiği zindelik, sağlamlık.

ķ.+ i 245b/12

ķuyruk: -12- [T.] 1. Hayvanların gövdesinin arka tarafında yer alan uzun organ.

ķ.+ ı (ķ. örü “akrep”) 200a/07, 200b/04, 200b/05, 200b/06

ķ.+ m 283a/06

ķ.+ ların 311a/08

2. Uç.

ķ.+ ıyla (gözi ķ. “göz ucu”) 090b/09,
312b/07, 317a/08, 322a/03

ķuyu / ķuyı: -15- [T.] Daire şeklinde ve
içindeki su kovayla alınan derin çukur.

ķ. 024b/01, 024a/14, 310b/11, 311a/01,
320b/09

ķ.+ dan 311a/01

ķ.+ nuñ 320b/11, 321a/03

ķ.+ sına 193a/15

ķ.+ sından 074b/06

ķ.+ ya 081a/08, 310b/12, 311a/03,
311a/04, 320b/10

ķ.+ yı 321a/08

ķüb: -3- [T.] Karnı geniş, dibi dar
toprak kap.

k. 089a/13, 089a/14, 109a/01

ķüccük / ķüççük: -2- [T.] 1. Çok küçük,
ufacık.

k. 105a/12

2. Çocukluk, çocukluk çağı.

ķ.+ den 118a/14

ķüdürät: -2- [A.] Bulanıklıklar.

ķ.+ dan 265a/04

ķ.+ ından 270b/09

ķüdüret: -3- [A.] 1. Bulanıklık.

k. 123b/03

ķ.+ inden 129b/09

2. Keder.

ķ.+ idi 128b/10

ķüfr / ķüfür: -13- [A.] 1. Allah'ın
varlığını, birliğini kabul etmeme, dinin
esaslarına inanmama.

k. 253a/06

ķ.+ dür 261a/08

ķ.+ e 327a/15, 330b/04

ķ.+ üñ 128a/02

2. İslam inanç esaslarına aykırı söz.

ķ. 102a/02, 104a/10, 110a/05, 230a/10,
254a/10, 286b/08

ķ.+ dür 266b/06, 330b/05

ķül: -15- [T.] Yanan şeylerden
artakalan toz halindeki madde.

ķ. 273b/06, 333b/09; (ķ. eyle-)
212b/04

ķ.+ i 301a/01, 333b/10

ķ.+ in 259a/14, 300b/11, 331b/13,

333b/02, 333b/07

ķ.+ inden 333b/02

ķ.+ ini 322a/11

ķ.+ inüñ 300b/14, 333b/03

ķ.+ ümi 333b/05

ķüllı / ķüllı: -11- [A.] Hepsi. tamamı.

ķ. 020b/11, 039a/01, 047b/12, 089b/06,
100b/07, 149a/03, 219a/05, 301b/12

ķ.+ si 019a/04, 327b/03

ķ.+ sin 013a/10

ķüpe: -1- [T.] Kulaklara takılan takı,
süs.

ķ. (ķulağumda ķ. edin- “Söylenen bir
sözü unutmamak”) 076b/08

ķüre: -1- [T.] Demirci ocağı, körük.

ķ.+ sine 103b/05

ķürk: -18- [T.] Hayvan postundan
yapılmış giyecek.

ķ. 106b/04, 133a/09

ķ.+ den 120b/06

ķ.+ e 067b/09

ķ.+ i 040b/03, 040b/05, 040b/06,
040b/07, 040b/09, 067b/05, 067b/07,
119a/15

ķ.+ imi 040b/10

ķ.+ in 040b/04, 119b/02, 133a/09

k.+ üñ 119a/14

kürsî: -2- [A.] 1. Kalabalığa karşı konuşanların üstüne çıktığı yüksekçe yer.

k. 233a/05

2. Arşın altında bulunan, yeri ve gökleri kaplayan sekizinci felek.

k. 128a/13

küs-: -1- [T.] Darılmak, gücenmek, kırılmak.

k.- di 178b/08

küsülü: -1- [T.] Dargın, küşmüş.

k. (k. bigi ol-) 316b/12

küstâh: -5- [F.] Haddini bilmez, saygısız kimse.

k. 120a/09; (küstâh k.) 115a/15

k.+ ıdı 208a/15

k.+ ıdum 204b/06

küstâhâne: -1- [F.] Küstahça.

k. 204a/15

küstâhlık: -12- [F. + T.] Küstah olma durumu.

k. (k. ét-) 068b/02, 120a/06, 142b/15; (k. eyle-) 026b/11, 183b/08, 188b/12, 204b/01, 204b/07, 269b/07

k.+ ı 311a/10

k.+ ıla 228a/02

k.+ um 204b/08

küşâyiş : -2- [F.] Açılma, ferahlama.

k. 286a/02; (k. ol-) 167b/04

küşte: -1- [F.] Ölü, maktul.

k. (k.-i nefis) 303a/12

küy-: -2- [T.] Beklemek.

k.- em 044a/11

k.- erler 168b/03

L

la' b: -1- [A.] Eğlenceli söz.

1. 305b/03

lâf: -1- [F.] Söz.

1. (l. ur-) 132a/11

lafz: -3- [A.] Söz.

1. 041a/15

l.+ ından 240b/12, 317b/03

lağv: -1- [A.] Faydasız boş söz.

1. 305b/03

lahd: -2- [A.] Mezar.

1. (l. bigi) 085a/04

l.+ dan 085a/05

lahza: -6- [A.] Zamanın göz açıp kapayıncaya kadar geçen en kısa parçası, an.

1. 097a/01, 112b/13, 131a/09, 196a/12, 254b/01, 254b/02

la' in: -1- [A.] Lanetlenmiş, melun kişi.

1. 177a/03

laqab: -1- [A.] Bir kimseye asıl adından başka sonradan takılan ad, takma ad.

l.+ ı 261b/04

lâm: -3- [A.] Arap alfabesinin yirmi üçüncü harfi.

1. 293a/03

l.+ ı 315a/12

la' net: -13- [A.] 1. Allah'ın rahmetinden, af ve merhametinden mahrum olma.

1. 124a/11

2. Bir kimsenin Allah'ın merhametinden yoksun kalmasını dilemek, beddua etme, ilenç, kargıma.

1. 064a/04; (l. ét-) 064a/03; (l. eyle-) 259b/13, 334a/15; (l. gel-) 324b/03, 324b/04, 324b/05; (l. okı-) 171b/01; (l. ol-) 259b/05, 259b/10

la' if: -4- [A.] Zevk ve ruh okşayıcı ince bir güzelliğe sahip olan, hoş.

1. 105a/15, 233a/14

1.+ raç 002a/07

1.+ lerin 260a/06

lâyık: -48- [A.] 1. Uygun, yaraşır, münasip

1. 064a/01, 171a/13, 197b/03; (l. ol-) 008b/02; (l. degül) 197b/05

2. Bir şeyi hak edecek nitelikte bulunan

1. 097b/09, 181b/05, 181b/06, 181b/07, 181b/08, 232b/04, 248b/03; (l. degül)

023a/05, 109a/03, 111a/05, 153b/02, 250a/08, 272b/02; (l. ét-) 234a/01; (l.

eyle-) 314b/12; (l. gör-) 002b/09, 119a/06; (l. ol-) 023a/04, 049b/11,

072b/02, 098b/14, 109a/03, 118b/09, 185b/03, 189b/02, 203b/01, 212a/12,

227b/13, 260a/12, 277a/14, 287a/01, 300a/05, 322b/14, 330a/14

1.+ dur 022b/06, 153a/13, 226a/02, 280b/15

1.+ sını 240b/13

3. Bir şey veya kimseye uygun olan şey.

1. (l. ol-) 114a/09

1.+ ıdur 314a/03

lâ-cerem: -37- [A.] Şüphesiz, besbelli.

1. 020b/12, 032a/09, 056a/12, 062b/12, 063b/06, 082b/08, 088a/02, 114a/08,

122b/07, 124a/11, 124a/13, 129a/04, 130a/04, 130b/09, 130b/11, 132b/03,

164a/06, 189a/15, 189b/01, 202a/12, 217b/14, 227a/02, 233b/14, 238b/15,

244a/11, 244a/12, 244b/09, 260a/11, 267b/09, 267b/10, 281a/09, 286a/05,

286b/12, 286b/14, 292a/03, 311a/06, 324a/13

lâ-lebbeyk: -2- [A.] “*Emrini, isteğini yerine getirmiyorum.*” anlamında söz.

1. 062a/07

lebbeyk: -14- [A.] “*Emrini yerine getirmeye hazırım. Buyrunuz, ne emrettiniz efendim?*” anlamında söz.

1. 035b/02, 035b/03, 062a/07, 172b/09, 172b/11, 172b/12, 244b/07, 244b/09, 308a/03, 308b/14

ledünnî : 2- [A.] Allah tarafından ihсан edilen.

1.+ den (‘ilm-i l.) 120a/15

1.+ dür 002a/08

legen: -9- [F.] Leğen.

1. 094a/10, 121a/01, 121a/02, 298b/02, 324b/01, 324b/04

1.- degi 298b/04

1.+ e 121a/01

lehv: -2- [A.] Önemli şeylerden alıkoyacak faydasız iş.

1. 028b/15, 305b/03

leṭâyif: -4- [A.] İnsanda ilahî hakikatleri idrak eden manevi melekeler.

1. 276a/13

1.+ e 259a/03

1.+ idi 192b/13

levḥ: -1- [A.] Üzerine yazı yazılabilecek ve resim yapılabilecek yassı düz nesne veya yüzey.

1. 128a/13

levm: -1- [A.] Kınama.

1.+ dur 315a/12

lezzet: -5- [A.] 1. Ağızla duyulan tat.

1.+ i (l. gibi) 056a/11

2. Herhangi bir şeyden alınan manevi zevk, haz.

1. 055b/09, 255a/14, 264a/09, 285a/03

libās: -8- [A.] Elbise, giyilecek şey.

1. 275a/06

l.+ dan 275a/07

l.+ ı 264a/01, 309b/10

l.+ ıdur 314b/12

l.+ ınıñ 232b/06

l.+ umdur 097b/07

likā: -4- [A.] 1. Yüz, çehre.

1. 123a/09,

l.+ ñdur 056b/14

2. Kavuşma, buluşma.

1. 227b/09

l.+ sı 275a/11

likin: -1- [A.] Lakin.

1. 125a/01

lisān: -2- [A.] Dil.

1. (l.ü'l-ı-kavm “kavmin dili”) 236a/10;

(l.u't-taşavvuf “tasavvufun dili”)

261b/04

loqma -32- [A.] 1. Bir seferde yutulacak miktardaki yiyecek.

1. 074a/04, 093a/09, 093a/15, 093b/05,

093b/06, 160b/08, 168b/14, 171a/06,

194b/01, 194b/02, 242b/15, 270b/03,

321a/15, 321b/01, 321b/07; (l. eyle-)

245a/02

l.+ ya 010b/12

l.+ yı 021a/06, 100b/10, 321b/01

2. Yemek, yiyecek.

1. 072b/05, 073a/09, 073a/10,

073a/12, 083b/05, 305b/04, 305b/06,

l.+ dan 073a/03

l.+ sı 277b/10

l.+ sında 072b/15

l.+ sını 073a/04

l.+ yıdı 073a/08

luġat: -4- [A.] Dil.

1. 004b/02, 158a/10

l.+ ıla 096a/03

l.+ ında 265a/04

luţf: -16- [A.] 1. İyilik, yumuşaklık, hoşluk.

1. 083b/07, 129a/10,

l.+ dur 251b/10

2. Bağış, ihsan, kerem.

l.+ um 001b/05

1. (l. eyle-) 237a/03

l.+ ı 107b/09, 172a/04

l.+ ından 129a/09, 130a/09; (ğāyet-i l.)

195b/01

l.+ ları 217b/10; (l. ét-) 039b/14

l.+ uñ 213a/10

l.+ uñdan 213a/08, 213a/14

M

ma'ānī: -4- [A.] Manalar, anlamlar.

m. 276a/13, 295a/07, 327a/05; (‘ilm-i m.) 158a/10

ma'ārif: -2- [A.] İlahî sırlar üzerinde, keşif ve ilham yoluyla elde edilen bilgiler.

m. 276a/13, 327a/05

ma'āzallāhi: -1- [A.] “Allah esirgesin, Allah göstermesin” anlamında Arapça söz.

m. 243a/10

ma'būd: -1- [A.] Allah.

m.+ uñ 193a/14

ma'de: -3- [A.] Mide.

m.+ de 096a/10

m.+ leri 211b/13

m.+ sinden 274a/10

mādemki: -2- [A.] Başına getirildiği cümleyi “değil mi ki, –diği için, –diğine göre” gibi anlamlarla daha sonraki cümleye bağlar.

m. 030a/09, 216a/07
ma' den: -1- [A.] Cevher.
m.+ i idi 208a/14
mağāra: -17- [A.] İn.
m. 067a/12, 067b/15, 068a/01, 088b/12,
090b/04, 113a/14
m.+ da 113a/11
m.+ dan 067b/13, 090b/08
m.+ sı 067a/12
m.+ ya 067a/11, 067b/12, 067b/14,
068a/03, 090b/05, 090b/11, 113a/13
mağbūn: -2- [A.] Bir şeyin iç yüzünü,
gerçeğini bilmediği için aldanmış,
kanmış olan.
m.+ dur 210a/06, 210a/07
mağfūr : -1- [A.] Allah tarafından
günahları bağışlanan kimse.
m. 002a/04
mağrūr: -1- [A.] Kendini beğenen, kibirli,
gururlu.
m. (m. ol- "kendini beğenmek") 129a/13
maḥabbet: -66- [A.] Sevgi, aşk.
m. 095a/14, 096b/15, 100a/14, 121b/11,
122a/10, 123a/09, 125a/01, 127b/06,
151a/15, 166a/03, 173b/09, 198a/01,
200a/06, 205b/13, 208a/14, 212a/02,
212a/11, 212b/15, 256a/04, 256a/08,
258b/03, 260a/03, 260a/05, 261a/11,
265b/03, 275a/11, 275a/12, 281b/07,
282a/01, 282a/02, 287b/10, 287b/15,
288a/05, 288a/07, 290a/07, 290a/14,
293a/05, 293a/07, 293a/10, 303a/02,
314b/13; (genc-i m.) 126b/04; (kudret-i
m.) 130a/15
m.+ den 221b/02, 281b/08, 282a/02,
287b/15
m.+ dūr 151a/14, 212a/10, 314b/12

m.+ e 254a/08, 260a/11
m.+ i 121b/08, 134b/12, 198a/04,
212b/13, 287b/12, 287b/14, 290a/13,
317a/06; (m. düş-) 288a/14
m.+ in 107a/13
m.+ ler 281b/03
m.+ üm 288b/08
m.+ üñ 303a/02
maḥal / maḥāl: -2- [A.] Yer, mekan,
mevki.
m. (m. ol- "uygun ve gerekli görülmek.")
049a/13
m.+ dur 122b/12
maḥalle: -9- [A.] İdari yönden bir
muhtarlığa bağlı olan yer.
m. 204b/14
m.+ lerde 217a/02
m.+ leri 291a/02
m.+ müzde 034b/13
m.+ sinde 154b/01, 273b/07
m.+ ye 018b/03, 201b/06, 201b/08
maḥbūb: -11- [A.] Sevilen kimse, sevgili.
m. 152a/13, 203b/15, 236a/06, 256a/04,
276a/12, 313a/07
m.+ a 325a/02
m.+ dan 275a/12
m.+ ı 314b/15
m.+ ıdı 202b/09
m.+ in 290a/07
maḥbūs: -1- [A.] Hapsedilmiş.
m. (m. eyle- "hapetmek") 260a/08
maḥcūb: -2- [A.] Örtülü, perdeli.
m. (m. eyle-) 096a/09
m.+ dur 076a/12
maḥdūmlık: -1- [A. + T.] Kendisine
hizmet edilen kimse, efendi.
m. 209a/04

mahkeme: -1- [A.] Hakim veya hakimler huzurunda görülen dava, duruşma.

m. (m. yap-) 164b/04

mahlûk : -16- [A.] Allah tarafından yaratılmış insan, hayvan.

m. 028a/05, 052a/07, 107b/10, 110b/09, 111b/03, 126b/10, 167a/01

m.+ a 047b/12, 171b/01

m.+ dan 027b/01, 086a/07

m.+ dur 163a/13, 176a/02, 176a/07

m.+ ı 055b/13

m.+ ıla 319a/04

mahlûkât: -3- [A.] Yaratılmış olan şeyler, bütün yaratıklar, mahluklar.

m. 209b/14

m.+ dan 131a/12

m.+ uñ 256a/11

mağmaşa: -1- [A.] Açlık.

m. 321b/06

mağmūd: -2- [A.] 1. Övülmüş methedilmiş.

m.+ idi 202b/09

2. Methe ve övgüye değer.

m.+ dur (mağām-ı m.) 119a/03

mağmūrılık: -1- [A. + T.] İçkiden dolayı kendinden geçecek duruma gelmiş olma.

m.+ ı 211a/06

mağrem: -2- [A.] Haram, şeriatın yasak ettiği şey.

m.; (m.-i ṭabī' atsin) 204b/02; (m.-i ṭarīkat) 204b/02

mağrūm: -21- [A.] İyi ve güzel bir şeyden yoksun olan.

m. 038a/12, 062a/02; (m. èt-) 213a/14;

(m. eyle-) 213b/02, 235b/13 ; (m. ḳal-) 190a/09, 267a/12, 281a/14, 281a/15,

292b/03; (m. ḳıl-) 006a/13, 333a/07; (m.

ol-) 008b/14, 141a/06, 141a/07, 141a/08, 141a/09, 286b/06

m.+ dur 072a/14

mağrūmlık: -1- [A. + T.] Mahrum olma durumu.

m.+ indandur 271a/09

mağşūş: -3- [A.] Has, özgü.

m. 322b/10

m.+ ıdı 261b/02, 285a/12

mağv: -8- [A.] 1. Yok etme, varlığına son verme.

m. (m. eyle-) 284b/06; (m. ol-) 102a/06, 267a/03, , 267a/05

2. Kulun beşerî zaafardan kurtulup bütün iş ve davranışlarında Allah'a teslim olması.

m. (m. eyle-) 174b/04; (m. ol-) 100b/07, 128b/01, 262a/04

mağz: -3- [A.] Bir şeyin ta kendisi, aslı.

m. (m.-ı mezellet) 128b/09

m.+ dur (cehl-i m.) 132b/01; (ḥelâl-ı m.) 227b/12

mağzūl: -1- [A.] Terkedilmiş, hakir, perişan.

m. (m. ol-) 286b/07

mağkālāt: -1- [A.] Sözcükler.

m.+ lar 278a/06

mağkām: -59- [A.] 1. Durulacak yer, mekan.

m.+ a 248b/05

m.+ dur 296b/06

m.+ ın 232a/10, 232a/11, 235b/01; (m. eyle-) 232a/12

m.+ ına 073a/03, 317a/14

m.+ için 264a/06

m.+ uñ 318a/15

2. Salikin Allah yolunda ulaştığı kalıcı

mertebe, manevi rütbe.
m. 029a/04, 129a/05, 131b/06, 217b/03,
280b/05, 306b/15; (m. ol-) 169a/04;
(şâhib-i m.-ı istikâmet) 315a/15; (m.-ı
maḥmūd) 119a/02; (metīn-i m.-ı müknet)
177b/11; (suḥte-i m.-ı üns) 261a/14

m.+ a 106a/05, 130b/12

m.+ da 107b/02

m.+ ı 049b/08, 118b/11, 119a/02,
210a/05, 219b/15, 235b/02, 236a/05,
254a/01, 271a/03, 292b/08, 292b/11,
332a/13, 332a/14

m.+ ın 330a/03

m.+ ına 037b/07, 049a/15, 049b/05,
120a/02, 136b/13, 214b/07, 264a/07,
264a/12, 265a/09, 304b/02, 313a/01,
330a/12

m.+ ında 007a/12

m.+ ındadır 011b/09

m.+ ından 131a/06

m.+ ındavan 208a/02

m.+ ındaydı 100a/13

m.+ ını 001b/04

m.+ uñ 220a/01

m.+ uñuza 014b/15

maḳbūl : -21- [T.] 1. Kabul edilen,
reddedilmeyen.

m. (m. ol- “ kabul edilmek”) 041a/15,
195a/15, 328b/11; (m.’ül kavlı) 170b/04;
(m.-ı ehl-i zamāne) 287b/09; (m.-ı
zamāne) 325a/13

m.+ ısa 327a/13

2. Geçerli, muteber.

m.+ dür 181a/12

3. Beğenilen, hoşça giden, hoş.

m. 292a/13, 314b/10

m.+ ı idi

m.+ ıdı 043b/07, 044b/05, 046b/07,
203b/15, 236a/06, 259a/02,
276a/12236a/06

m.+ ıydı 065a/14, 135a/04, 271b/06

m.+ larındanıdı 290b/04

maḳdūr: -1- [A.] Allah tarafından takdir
edilen.

m. 280b/07

maḳhūr: -2- [A.] Mahvolmuş, tükenmiş.

m. 280b/07; (m. ol-) 266a/10

maḳşūd: -10- [A.] Amaç, gaye, maksat.

m. 111a/07, 199a/14, 248b/10

m.+ dur 126a/02

m.+ ından 247a/12

m.+ um 104b/06, 238a/02, 301b/04,
301b/06, 323a/03

maḳşūre: -3- [A.] Tekkelerde zikre
katılmayanların oturduğu yüksekçe
parmaklıklı yer.

m. 144b/01, 144b/02

māl: -72- [A.] Bir kimsenin
mülkiyetindeki mülk, varlık, servet.

m. 020a/13, 020b/01, 029a/10,
059a/13, 075b/11, 146b/06, 156a/09,
161a/05, 178a/12, 179b/14, 179b/15,
181b/05, 184b/13, 207b/04, 214b/04,
236b/15, 283b/04, 304a/05, 320b/05

m.+ a 020b/04

m.+ dan 086a/11, 123a/03

m.+ ı 009b/05, 031b/02, 032a/10,
038a/01, 039a/01, 089a/15, 091b/02,
141b/13, 161a/06, 161a/14, 170b/12,
187b/15, 207b/04, 214b/05, 247b/06

m.+ ıla 020a/11, 211b/02, 286b/04

m.+ ıladur 307b/02

m.+ ın 035a/13, 038a/01, 091b/01,
150a/13, 246b/09

m.+ ina 146b/04, 306b/03
m.+ indan 144b/01
m.+ mı 054a/01, 179b/06, 179b/07,
187b/15
m.+ ların 086a/03
m.+ um 044a/08, 083b/15, 179b/12,
183a/05, 238b/02
m.+ umda 156a/09
m.+ umdan 149b/08, 183a/06, 214a/13
m.+ umuñ 179b/15, 236b/14
m.+ umuz 136a/03
m.+ uñ 044a/08, 179b/11, 320b/05
m.+ uñdan (m. ötrü) 144a/07
m.+ uñı 149b/11
m.+ uñuz 211a/13
māldār: -1- [A. + T.] Varlıklı kimse,
zengin.
m. 032a/10
mālik: -2- [A.] Sahip olmak.
m. (m. ol-) 270b/11; (m. 'ül-mülk "her
şeyin gerçek sahibi")149a/11
ma' lūm: -16- [A.] Herkes tarafından
bilinen, öğrenilmiş olan (şey).
m. (m. degül) 030b/01; (m. eyle-
"bildirmek") 220a/09; (m. ol- "bilmek,
içine doğmak") 025a/07, 095a/04,
113b/05, 131b/07, 259a/11, 298b/15,
306b/14, 317b/11
m.+ a 122b/09
m.+ dur 018a/13, 047b/11, 051b/12,
226b/15, 303a/04
ma' mūr: -3- [A.] İşlenmiş, bakımlı.
m. 009a/09, 216b/07; (m. ét-) 029b/03
mancanıq: -1- [A.] İri taşları uzağa
atabilecek şekilde yapılmış olan eski bir
savaş aleti.

m.+ ina 126b/06
mānend: -6- [F.] Benzer, eş, menend.
m.+ i 192b/15, 261b/07, 292a/14,
312a/06, 327a/05
m.+ ler (m. degül) 294b/06
ma' nī: -41- [A.] Anlam, mana.
m. 007a/09, 017b/14, 017b/15, 018a/01,
254a/15, 254b/02, 303a/05, 332b/02
m.+ dendür 305a/12
m.+ ler 241a/10
m.+ lerde 051b/15
m.+ leri 295a/05, 310a/11
m.+ lerin 004b/02
m.+ si 018a/13, 060a/15, 127b/14,
132a/14, 146a/11, 167a/09, 191a/01,
231b/07, 255a/08, 257a/08, 265a/04,
293a/06, 302a/09, 303b/14, 319a/06,
330a/08
m.+ sin 004b/14, 005a/04, 043a/07,
303b/11, 241b/02
m.+ sini 132a/11, 158a/06
m.+ ye 056a/07, 221a/02
m.+ yile 329a/09
manşib : -1- [A.] Erişilmek istenen
yüksek mevki, makam.
m. 229a/03
manşüb: -1- [A.] Bir makama, bir
mevkiye sahip.ķ
m.+ ıdı 259a/03
ma' rifet: -60- [A.] 1. Varlıkların
hakikatini keşif ve ilahi sırrı ilham
yoluyla kavrama, irfan.
m. 006b/13, 037a/04, 046b/06, 102a/08,
196a/04, 203a/15, 203b/14, 205b/12,
256a/07, 328b/11
m.+ den 051b/01, 141a/07, 141a/08,
190a/12, 203b/01, (m. artuķ) 122a/12

m.+ dūr 278b/02, 278b/05, 281b/14;
(‘ilm-i m.) 281b/06

m.+ i 099a/07, 122b/13, 190a/13,
312b/08

m.+ ile 274b/12

m.+ ũñ 116b/06, 281b/10

2. Allah’a erişme yolundaki dört makamdan (şeriat, tarikat, hakikat, marifet), ancak Allah’ın “ehassü hâssi’l-havâs” denen has kullarının eriştiği dördüncü makam.

m. 001b/01, 002b/14, 096a/09, 097a/02,
122a/02, 122a/10, 124b/04, 124b/13,
126a/14, 126b/15, 191a/10, 202a/10,
230b/04, 233b/02, 233b/04, 233b/05,
234a/15, 236b/08, 252b/11, 254a/05,
254a/06, 254a/07, 293a/04, 312b/11,
312b/14, 327b/15, 330a/11

m.+ dedür 124b/08

m.+ den 287b/14;

m.+ e 270b/02

m.+ i 287b/15,

ma’rûf : -2- [A.] Herkes tarafından tanınan, tanınmış.

m.+ dur 236a/14

m.+ ı 123a/05

maşhara: -2- [A.] Bir kimseyi gülünç ve haysiyet kırıcı duruma düşürmek.

m.+ ya (m. dut- “alay etmek”) 229a/07

m.+ ya mı (m. dut-) 079b/04

māsivā : -2- [A.] İnsanı Allah’tan uzaklaştıran her şey.

m. 134b/11, 134b/12

ma’siyet: -27- [A.] 1. Günah.

m. 076a/04, 076b/05, 133b/04, 151/b04,
190a/05, 211a/14, 232b/12, 234a/13,
271a/11, 275b/03, 302b/07, 307b/04;

(m. eyle-) 273b/13;

m.+ den 121b/09, 228b/11

m.+ dūr 271a/13, 319a/04

m.+ e 097b/08, 160a/04, 237b/03,
273b/10

m.+ i 160a/05, 271a/13

m.+ ile 274b/12

2. Asilik, itaatsizlik.

m. (m. ét-) 076b/09, 076b/11; (m. kııl-) 086b/04

maşlahat: -4- [A.] İyi olan ve iyiliğe yol açan, hayır getiren.

m.+ ı 229a/10

m.+ için 282b/09

m.+ umçün 168b/06

m.+ uña 243b/10

maşrûf: -1- [A.] Sarfedilmiş, harcanmış (şey).

m.+ dur 261a/09

ma’sûm: -2- [A.] Suçsuz, günahsız (kimse).

m. 323a/06, 323a/09

maşraba: -2- [A.] Su kabı.

m. 207b/01

m.+ yı 207b/02

maşrıq: -1- [A.] Güneşin doğduğu yön, doğu.

m. 135a/08

ma’sûka: -4- [A.] Aşkla sevilen, aşık olunan kadın.

m.+ sı 135a/11, 135a/12, 135a/15

m.+ sını 135a/12

maţlûb: -1- [A.] Aranılan, talep edilen.

m. 313a/08

mevlî: -1- [A.] Mevla.

m.+ ye 315a/07

mâzî: -1- [A.] Geçmiş.

- m.+ yile 264b/04
- mazleme:** -1- [A.] Zulüm, haksızlık.
m.+ lerinden 255a/09
- ma' zūr** : -11- [A.] Mazereti olan, özrü bulunan, özürlü.
m. 079b/08; (m. dut- "hoş görmek, kusuruna bakmamak") 029b/10, 034b/13, 094a/01, 178b/09, 239a/03, 262b/05
m.+ dur 179b/01, 280b/08, 332b/03, 334a/13
- mā'ide:** -1- [A.] Üzerine yiyecek ve içecekler konmuş, hazırlanmış sofrası.
m. 005a/09
- mecāl:** -1- [A.] Güç, derman, takat.
m.+ üm 262b/06
- mecāzī:** -3- [A.] Asıl anlamında kullanılmayan, gerçek olmadığı halde gerçekle arasında benzerlik olan.
m. 138b/06, 252b/01
m.+ yi 171b/06
- meclis:** -35- [A.] Sohbet etmek için bir araya gelmiş insan topluluğu.
m. 003b/02, 182a/02, 182a/03, 198b/05, 198b/06, 231a/08, 233a/02, 245a/06, 245a/15, 267b/02; (m. eyle-) 224a/06, 224a/14, 231b/02
m.+ de 165a/03
m.+ den 051b/03
m.+ e 198b/04
m.+ i 154a/09, 231a/01
m.+ inde 046b/02, 182a/06, 231b/01, 308b/03
m.+ inden 038b/07, 230b/15
m.+ ine 022b/04, 219a/07, 220a/05, 247b/13, 308b/02
m.+ ler 219a/06
m.+ ünde 021a/10, 021b/12
- m.+ ünden 198b/12
m.+ üne 198b/12
- mecma':** -1- [A.] Toplanılan yer.
m. 020b/13
- mecūsī** : -1- [A.] Zerdüşt dinine inanan ve ateşe tapan kimse, Zerdüşt.
m.+ lerindendir 170b/14
- meczüb:** -2- [A.] Allah aşkıyla aklı başından gitmiş, Hak aşığı.
m. (m.-ı hāk) 302a/02
- medār:** -1- [A.] Merkez.
m.+ ıla (kuṭbu'l-m.) 312a/01
- meded:** -6- [A.] Yardım, imdat, nusret.
m. 004a/11, 010a/09; (m. bul-) 004a/04; (m. ér-) 010a/15; (m. eyle-) 166b/01
m.+ iyile 130b/10
- medh:** -3- [A.] Övme, övgü.
m. 098a/06; (m. eyle-) 011a/08
m.+ ini (m. ét-) 126b/13
- medhal** : -3- [A.] Giriş yeri, giriş.
m.+ ı 280b/15
m.+ i 281a/01, 281a/02
- medhūs:** -2- [A.] Ürkmüş, şaşkınlık ve korku içinde kalmış.
m. (m. ol-) 128a/10, 131b/14
- medrese:** -2- [A.] İslam dininin koyduğu esaslara uygun olarak eğitim öğretim yapılan yer.
m. 162a/07
m.+ ye 328a/15
- mefātih:** -1- [A.] Anahtarlar.
m. (m.ü'l 'ulūm) 1065b/01
- mefred** : -1- [A.] Kocaman, büyük.
m. 306a/10
- meger:** -64- [F.] "Ancak, yalnız, fakat" gibi anlamlarla istisna belirtir, meğerki.

m. 002b/10, 005a/08, 014a/04, 015a/04,
020b/10, 021a/03, 021b/02, 022a/08,
023b/02, 027b/03, 033a/06, 034b/01,
044b/11, 047a/15, 048b/05, 057b/05,
057b/07, 059a/13, 064a/11, 064b/04,
071a/04, 073a/15, 078b/08, 085b/04,
086b/10, 095a/12, 103b/09, 108a/14,
112a/13, 118a/05, 118a/11, 128a/01,
128a/02, 136b/03, 136b/09, 144a/02,
162a/09, 165a/04, 165b/04, 165b/08,
172a/13, 182a/10, 183b/01, 183b/03,
189a/08, 197a/12, 197b/04, 198a/08,
218b/07, 252b/09, 254a/08, 263b/03,
271a/14, 273b/03, 285b/05, 288a/13,
289b/07, 299a/08, 303a/06, 304a/02,
304a/10, 316a/01, 324b/02, 330b/11
megerkim: -7- [F.] Ancak, yalnız, fakat.
m. 044b/13, 048b/08, 065a/05, 069a/03,
074b/10, 096b/09, 148b/09
mehcūr : -5- [A.] Uzaklaşmış, ayrı
düşmüş.
m. (m. eyle-) 250a/09, 328a/02, 248b/13;
(m. ol-) 068b/01, 122b/11
mekān: -1- [A.] Yer.
m.+ a 255a/11
mekir / mekr: -13- [A.] Hile, düzen.
m. 251b/09, 301a/01; (dağāyık-ı m.-i
nefs) 181a/11; (m. eyle-) 327a/15; (m. ol-
) 271a/10
m.+ den 050b/12, 271a/12
m.+ dūr 124b/04
m.+ idūr 276b/10
m.+ inden 006a/14, 073b/01, 300a/03
m.+ leri 300a/04
mekremet: -1- [A.] Lutuf, ihsan, kerem.
m.+ dūr 211b/12
mekteb : -4- [A.] Okul.

m.+ den 159a/03
m.+ e 101a/01, 187b/01, 193a/02
mekteb-hāne: -2- [A. + F.] Okul.
m.+ den 236b/13
m.+ ye 149b/06
melālet : -1- [A.] Bıkma, usanma,
usanç.
m. 266b/09
melāmet: -8- [A.] Azarlama, kınama,
ayıplama, serzeniş.
m. 087b/10, 103b/06, 229b/05, 229b/10;
(m. ét-) 102b/07, (m. eyle-) 042a/09,
229b/04
melāmatlık: -1- [A. + T.] Azarlama
durumu.
m. 228a/13
melek: -8- [A.] Sadece Allah'a itaat
etmek ve daima hayra vasıta olmak üzere
yaratılmış olan sayısız nurani
varlıklardan her biri.
m. (m.ü'l-mevt "ölüm meleği, Azrail")
077a/03, 077a/04, 156b/07, 209b/10,
209b/11, 209b/12, 257b/04
melekūt: -3- [A.] Zaman ve mekanla
sınırlı olmayan alem.
m. 126a/05
m.+ dan 131b/09
m.+ i 125a/09
melik: -1- [A.] Hükümdar.
m.+ ine 161b/10
melik-zāde: -1- [A. + F.] Şehzade.
m. 019b/14
mellāh: -1- [A.] Denizci, kaptan.
m.+ ıydı 206a/10
melūl: -13- [A.] 1. Üzgün, mahzun.
m. (m. ol-) 050a/01, 051a/02, 138a/14,
179a/15, 273a/14, 324b/05; (m. dut-

“üzmek”) 179b/12

m.+ dür 316a/02

2. Usanmış, bıkmış.

m. (m. ol-) 078b/05, 135b/02, 272b/12,

m.+ dür 060a/07

mel'ün: -3- [A.] Lanetlenmiş, lanetli.

m. 244b/01, 311a/09, 311b/01

memleket: -4- [A.] Bir devletin, bir hükümdarın yönetimi altında bulunan yer, ülke.

m.+ den 254b/06

m.+ ile 150b/04

m.+ ümün 150b/03

m.+ ün 150b/04

memlük: -1- [A.] Köle, kul, bende.

m. (m. ol-) 270b/11

men: -3- [A.] Ben.

m. 127b/15, 128a/01

menn: -1- [A.] Tih sahrasında Allah tarafından, İsrailoğullarına indirilen kudret helvası.

m. 090a/13

men': -7- [A.] Yasak etmek, durdurmak, önlemek.

m. 274b/08; (m. ét-) 186a/02, 186a/02, 257a/02; (m. eyle-) 244b/02, 248b/12; 251b/15

menākıb: -3- [A.] Menkıbeler; din büyükleri, kahramanlar gibi kimselerle ilgili hikâyeler.

m.+ ı 157b/08, 310a/13

m.+ ından 157b/03

menber : -24- [A.] Camii içinde genellikle mihrabın sağ tarafında bulunan merdivenli kürsü.

m. 022b/03, 022b/08, 224b/01, 224b/06

m.+ de 028a/08

m.+ den 151a/05, 208b/09, 224b/03, 267b/06

m.+ e 021a/02, 022b/02, 022b/09, 191b/07, 208b/07, 208b/08, 208b/09, 214a/02, 214a/07, 224a/14, 228b/15, 241a/07, 241b/10, 267b/10, 288a/03

menfa'at: -1- [A.] Yarar, çıkar.

m.+ için 280b/10

menlik : -4- [A. + T.] Benlik.

m. 054b/05, 127b/15, 128a/01

mensüb: -3- [A.] Bir kimse, bir görüşle ilgisi, bağı bulunan.

m. (m. eyle-) 282a/15, 327b/12

m.+ ıdı 290b/05

mensüre: -1- [A.] Mensur şiir tarzında yazılmış yazı.

m. 133b/04

menşür : -1- [A.] Ferman, berat.

m.+ ını 129b/13

menzil: -21- [A.] 1. Yolcuların konakladıkları yer.

m. 102a/15, 263a/15

m.+ de 102a/13

m.+ e 102a/15, 120b/05, 263b/08

m.+ inün 023a/15

2. İki konak arasındaki uzaklık, normal yürüyüşle bir günlük yol.

m. 074b/01, 089a/11, 103b/14, 104a/05, 105b/04

3. Rütbe, mevki, makam.

m. 049b/04,

m.+ i 121b/14, 212a/14, 212a/15, 302a/03

m.+ ine 302a/03

m.+ inün 302a/03

4. Ev, ikametgah.

m.+ ümi 071b/06

menzilet: -3- [A.] Rütbe, makam, paye.

m. 062a/14

m.+ üm 032b/05, 201b/11

menzilgâh: -2- [A. + F.] Menzil yeri.

m.+ a 263b/03

m.+ da 263b/05

merca': -1- [A.] Dönülecek, rücu edilecek yer.

m.+ ı 256a/12

merdûd: -3- [A.] Kovulmuş.

m. (m. ol-) 327a/13

m.+ dur 115a/06

m.+ isa 327a/14

mergûb: -1- [A.] İstenilen, arzu edilen.

m.+ ıdı 313a/08

merhûm: -1- [A.] Ölmüş müslüman erkek.

m. 002a/04

merk: -1- [F.] Ölüm, vefat.

m. (m.-i müfâcât "ansızın ölmek")

141a/05

merkeb : -5- [A.] Eşek.

m. (m. eyle-) 260a/09

m.+ ine 076a/04, 076a/05, 076a/06

mertebe: -60- [A.] Kademe, derece.

m. 003a/06, 018b/15, 043a/09, 043a/10, 103a/08, 116a/15, 201a/02, 205a/05, 205a/07, 329a/14

m.+ m 119b/13

m.+ ñ 237b/06

m.+ ñden 079a/13

m.+ ñi 118b/13

m.+ si 048b/12, 049a/11, 060a/05, 100b/01, 121b/09, 160b/03, 216a/06, 228a/09, 236b/09, 239a/09, 281a/15, 320b/13, 320b/14

m.+ sidür 281b/01

m.+ sin 015a/05

m.+ sinden 003a/05, 320b/13

m.+ sine 072b/03, 072b/05

m.+ ye 047b/06, 082b/05, 083b/06, 084a/02, 118b/02, 135b/05, 152a/15, 152b/09, 219a/12, 241b/14, 241b/15, 247b/12, 250a/04, 282a/08, 282a/10, 302a/06, 309a/04, 319b/06; (m. èr-) 277b/12

m.+ yi 042a/11, 043a/15, 043b/02, 044b/08, 147b/06, 198a/06, 205a/06

m.+ yile 205a/04

mertebelü: -1- [A. + T.] Rütbeli, mertebeli.

m. idi 057a/14

meşâbet: -1- [A.] Derece, ölçü.

m.+ inde 103b/13

mesâvî : -5- [A.] Kötülükler, fenalıklar.

m. (m. èt-) 141b/09; (m. eyle)

029a/08

m.+ m 180b/14

m.+ sin 146a/13, 210b/08

mescid : 67- [A.] Minaresiz, minbersiz küçük camii.

m. 031b/15, 034b/08, 034b/09, 035b/11, 079a/01, 079a/02, 084a/09, 092a/06, 103b/11, 130b/02, 156a/05, 156a/11, 162a/07, 172a/08, 193b/03, 197a/04, 197a/15, 201b/04, 215b/09, 226a/14, 244a/14, 246a/01, 249a/02, 298b/10, 309b/03

m.+ de 074a/06, 112a/06, 189a/04, 209a/03, 212a/04, 245b/15

m.+ deki 246a/06

m.+ den 024a/07, 032a/08, 245b/08, 291b/06

m.+ e 025a/12, 031b/11, 031b/14,
034b/10, 034b/11, 103b/13, 115a/08,
142a/14, 144b/01, 173a/06, 185a/04,
197a/04, 216b/13, 298b/03

m.+ i 103b/13, 176b/11, 265b/12

m.+ in 031b/03

m.+ inde 078b/15, 241a/13, 245b/10,
291b/05

m.+ ine 024a/05, 041a/07, 176a/05,
218a/06, 219b/04

m.+ leri 215b/08

m.+ üñ 031b/04, 288a/04

meşel: -2- [A.] Örnek, benzer, misal.

m.+ i 190a/05; (m. gibi) 190a/05

mesned: -3- [A.] Dayanılan, destek alınan
şey, dayanak.

m. 107b/07, 107b/08

m.+ i 107b/08

mest: -2- [F.] Aşk, sevgi, zevk vb. bir
duygudan dolayı aklı başından gitmiş
kişi.

m. (m. ol- “kendinden geçirmek,
aklını başından almak”) 189a/03,
288a/07

mestüre: -1- [A.] Dinen yabancı sayılan
erkeklerin yanına örtülü olarak çıkan
kadın.

m.+ yidi 044b/15

mes'ele: -25- [A.] Bir kimseye veya bir
makama sorulup cevabı istenen şey.

m. 113a/09, 113b/06, 115a/12, 155a/06,
155a/07, 159a/13, 180a/13, 187b/04,
258b/11, 306a/10; (m. ol-) 240a/12

m.+ de 169b/01

m.+ ler 240a/14, 318b/04, 328a/10,
330b/09

m.+ leri 240a/13

m.+ me 187b/07

m.+ nüñ 159b/10

m.+ si 237a/14

m.+ yi 113a/12, 159b/08, 160a/11,
167b/02, 187b/06

meşakkat: -2- [A.] Güçlük, sıkıntı.

m. 151/b6

m.+ ile 049a/01

meş'ale: -2- [A.] Bir sopanın ucuna
yerleştirilmiş yağlı paçavranın yanıcı
maddelerin yakılmasıyla ışık veren
aydınlatma aracı.

m. 087b/02

m.+ yile 087b/02

meşâyih: -91- [A.] Şeyhler.

m. 002a/06, 002b/01, 004b/03,
004b/04, 005a/07, 005a/08, 005a/09,
005a/11, 005a/13, 005a/15, 062a/15,
100a/10, 188a/15, 201a/01, 202a/09,
206b/05, 208b/03, 208b/04, 222a/01,
230b/02, 241a/01, 259a/02, 271b/13,
278a/03, 287b/15, 289b/02, 290b/03,
295a/04, 297b/01, 303a/09, 319b/15;
(a'badü'l-m.) 236/10; (imâm-ı m.)
279a/11

m.+ e 239a/13

m.+ idi 319b/13

m.+ ler 004a/02, 065a/14, 103a/03,
135a/03, 142a/11, 148a/05, 152a/15,
162b/15, 196a/05, 206a/11, 207a/01,
215a/01, 217a/10, 229b/14, 233a/11,
236a/15, 236b/04, 241a/05, 247b/02,
265b/05, 282b/07, 283b/13, 285a/14,
307a/10, 327a/07, 328a/01

m.+ lerde 303a/11

m.+ lerden 143a/01, 160b/04, 241a/09,
333b/13

m.+ lerdenidi 110b/14, 217a/09, 314b/07

m.+ leri 196a/05, 236a/13, 309a/12

m.+ lerile 037a/04, 135b/08

m.+ lerindenidi 181a/06, 310a/10

m.+ leriniün 203b/13, 236a/03, 292a/12,
308a/13

m.+ lerüñ 002b/14, 187a/01, 233a/09,
261b/01, 265b/08, 276a/11, 278a/01,
282b/15, 287b/09, 313a/05

m.+ üñ 170b/03

meşgöl : -124- [A.] 1. Bir şeyle uğraşan, bir iş yapmakta olan.

m. (m. degül) 045a/14; (m. eyle- “Boş yere zamanını almak, işinden alıkoymak, oyalamak”) 017a/13, 053b/04, 099a/04, 099b/09, 194b/15, 198a/11, 230a/01, 281a/10, 331b/15; (m. ol- “ilgilenmek, alakadar olmak, uğraşmak”) 007b/12, 015b/05, 016b/04, 029b/12, 031b/14, 033b/10, 034b/06, 034b/08, 039a/07, 039a/12, 040a/01, 045a/06, 047b/09, 048a/03, 049a/04, 049b/12, 051a/15, 056a/12, 056a/14, 060a/04, 065b/04, 067b/02, 067a/10, 068b/10, 076a/13, 081b/03, 089b/08, 089b/04, 097b/13, 101a/08, 102a/10, 102b/11, 127a/09, 127b/09, 135b/05, 138b/04, 163b/06, 173b/12, 173b/13, 178b/04, 178b/10, 196a/08, 196a/11, 198a/10, 200b/14, 202b/14, 202b/15, 203b/05, 204a/13, 215a/14, 218a/10, 222b/06, 222b/13, 223a/06, 229a/03, 230a/07, 232b/07, 237b/13, 238b/04, 243b/06, 247a/12, 248b/09, 252b/05, 252b/07, 261a/12, 264b/03, 264b/04, 267b/05, 272a/15, 273a/02, 285b/12, 289a/04, 291a/11, 295b/08, 297b/07, 299a/07, 305b/03,

305b/05, 309a/03, 309a/07, 309a/13,
311a/14, 313b/10, 316a/06, 328b/08,
332a/11

m.+ dür 007b/04, 012b/12, 045a/14,
088b/12, 110a/01, 163b/08, 212a/03

m.+ ıdı 031b/07, 032a/02, 051b/07,
117b/04, 178a/07, 178a/12, 178b/06,
202b/12, 213b/12, 230b/13, 242b/04,
298b/10

m.+ ıdum 202b/13, 202b/14

m.+ ıraç 196b/10

m.+ sın 029b/10

m.+ uz 065b/05

m.+ van 029b/10

2. Düşüncelere dalmış.

m.+ ıdı 158b/02

meşgüllük: -2- [A. + T.] Meşgul olma durumu.

m.+ ı 151/b6

m.+ ina 028b/02

meşhed: -2- [A.] Bir kimsenin şehit düştüğü, gömülü olduğu yer.

m.+ i 081b/13

m.+ ler 170a/10

meşhür : -17- [A.] Ünlü, şöhretli.

m. 295a/14; (m. ol-) 176b/13

m.+ dur 031a/06, 067a/12, 090a/10,
135a/05, 157b/12, 196b/09, 236a/15

m.+ ıdı 109a/09, 172a/05, 187a/01,
228b/06, 230b/05, 235a/08, 271b/07,
310a/13

m.+ larındanıdı 290b/04

meşkür : -1- [A.] Şükür ve teşekkürle layık olan.

m. (m. ol-) 129b/02

meşreb: -2- [A.] Huy, mizaç, karakter.

m.+ i 166a/12

m.+ ini 123b/02
metâ': -1- [A.] Varlık, servet.
m.+ ı 186b/10
mevc: -1- [A.] Dalga.
m. 297a/01
mevcûd: -1- [A.] Var olan, bulunan.
m. (m. ol- "var olmak") 293a/08
mevcûdât: -4- [A.] Canlı cansız yaratılmış bütün varlıklar, mahlukat.
m.+ dan 128b/05, 276b/15
m.+ ı 129a/10
m.+ uñ 200a/11
mevhibet: -1- [A.] Bağış, bahşiş, ihsan.
m. 087b/10
mevlâ: -6- [A.] Allah.
m. 125a/12
m.+ sı 055b/04, 055b/09
m.+ sını 055b/12
m.+ yı 038b/13, 302b/08
mevşûf : -4- [A.] Kendisini benzerlerinden ayıran bir nitelik kazanmış.
m. (m. ol-) 110b/06
m.+ dur 294b/06
m.+ ıdı 228a/09, 259a/03
mevt: -3- [A.] Ölüm.
m. 209b/12; (m.ü'l-aħmer "nefsi öldürüp amellere meşgul olmak") 185b/05; (m.ü'l-aşfer "eski, yıpranmış giysi giymek") 185b/06; (m.ü'l-ebyaz "açlık") 185b/04; (m.ü'l-esved "zorluğa, güçlüğe katlanmak") 185b/05
m.+ i 209b/11
m.+ ile 209b/10
mevzûn: -1- [A.] Ölçülü.
m.+ ıdı 208b/03
meydân: -12- [A.] 1. Düz ve geniş yer,

alan.
m. 333a/13, 333a/14, 333b/13
m.+ a 251a/06, 251a/07
m.+ ı 333a/11
2. Bir şeyin cereyan ettiği yer.
m.+ ında 100b/03, 100b/05, 280a/13, 280a/14
m.+ uñda 130a/04
meyl: -9- [A.] Bir kimse veya şeye diğerlerinden fazla eğilim ve ilgi gösterme.
m. 273b/10; (m. ét- "ilgisi olmak") 212a/04, 273b/13; (m. ol-) 014b/02
m.+ i 058b/07; (m. ol-) 106a/02, 153a/15
m.+ üm 144a/08
m.+ uñ 083b/03
mezbele: -5- [A.] Çöp atılan yer, çöplük.
m. 116b/10, 248b/07; (m. bigi) 203b/04
m.+ ye 173a/06, 267b/11
mezellet: -1- [A.] Alçalma, hakirlik.
m.+ idi (maħz-ı m.) 128b/10
mezemmet: -2- [A.] Kınama, yerme, kötüleme.
m. 103b/05; (m. ét-"kınamak") 129b/04
mezheb: -15-[A.] Bir dinin görüş, yorum ve anlayış farklılıkları sebebiyle ortaya çıkan kollarından her biri.
m. 328a/02
m.+ dür 242b/09
m.+ i 228a/11, 228a/13, 236a/15, 265b/08, 295a/10
m.+ idi 228a/14
m.+ in 235a/10, 236a/14, 329b/02
m.+ inde idi 236a/12, 328a/01
m.+ inden (m. degül) 158b/04

m.+ ler 236a/14
mezkūr : 4- [A.] Sözü edilen, anılan.
m.+ dur 031a/06, 135a/05, 295a/14
m.+ ıdı 314b/10
me'unet: -1- [A.] Zorluk, sıkıntı.
m. 302b/08
mıḥ: -2- [F.] Büyükçe çivi.
m.+ ını (tınāb-ı m.) 131b/15
m.+ ları 019b/03
miftāḥ: -1- [A.] Anahtar.
m.+ ı 098a/02
mihnet: -2- [A.] Bela, afet, musibet.
m. 060b/15, 326b/12
mihrāb : 15- [A.] Camii veya mescitte
kible duvarında bulunan, zeminden biraz
yüksek girintili yer.
m. 138b/02, 219b/05, 322b/08, 322b/09
m.+ a 056a/14, 079a/03, 079a/04,
133a/08, 170a/06
m.+ da 024b/11, 025a/04
m.+ dan (m. artuḡ) 068a/15
m.+ ina 033b/14
m.+ ndayıdım 127a/04
m.+ uña 034a/02
milk: -2- [A.] Mülk.
m.+ ler 152b/14, 152b/15
millet: -11- [A.] İnsan topluluğu, ulus.
m. 010a/04, 152a/12, 162b/13; (çırāḡ-ı
m.) 008b/13
2. Aynı dinden olan insanlar topluluğu,
ümmeṭ.
m. 195b/02, 195b/04
m.+ idür 010a/05
m.+ inüñ 006b/02
m.+ ümüzde 139b/13
m.+ üñ 315b/02
mim: -2- [A.] Arap alfabesinin yirmi

dördüncü harfi.

m. 293a/03
minber: -5- [A.] Camii içinde genellikle
mihrabın sağ tarafında bulunan, hatibin
üzerine çıkıp hutbe okuduğu merdivenli
kürsü.
m.+ e 191b/09, 191b/14, 191b/15,
192a/01, 240b/09
minnet: -6- [A.] 1. İyilik, yardım, lutuf,
bağış, kerem.
m. 062b/10, 125b/13
2. Şükür, hamd etme.
m. (m. ét- "şükretmek") 125a/11
3. Yapılan bir iyiliği başa kakma.
m. 253a/05
m.+ den 185b/15
m.+ süz 194b/14
mi'rāc: -3- [A.] Yükselme, yükseliş.
m. 128b/03
m.+ ı 332a/10
m.+ ın 128b/03
mīrās: -10- [A.] Ölen bir kimseden
yakınlarına kalan mal, mülk, para vb.
m. 091a/13, 143b/13, 167b/06, 170b/15,
171b/14, 224a/04; (m. deg-) 283b/14,
313b/02; (m. ḡal-) 113a/08, 169b/15
mīrās-ḥore: -2- [A. + F.] Miras yiyen.
m.+ lerüñdür 228b/04
m.+ ye (mīrās-ḥ. "miras yiyen") 224a/04
miskīn -25- [A.] 1. Aciz, zavallı.
m. 003a/07, 003a/11, 005b/02, 005b/05,
029a/09, 029a/13, 092a/07, 094a/07,
133a/15, 134b/10, 135b/15, 270a/02; (m.
ḡal-) 025b/02; (m. ol-) 139b/11, 149a/05
m.+ den 055a/08
m.+ i 004b/08, 103b/02
m.+ lerdən 002a/03

2. Allah karşısında aczini, yokluğu bilen gönül eri.

m.+ leri 145a/05

m.+ leriyle idi 145a/05

3. Dinen zekat verilecek derecede yoksul, muhtaç kimse.

m.+ lere 188a/01, 214b/06, 226a/10, 226a/13

miskīnlik: -2- [A. + T.] Kulun, Allah'a karşı mutlak bir ihtiyaç içinde bulunduğunu bilmesi durumu.

m. 117b/09, 304b/02

mişl: -7- [A.] Eş, benzer, manend.

m.+ i 019b/11, 057a/15177b/13, 270b/07

m.+ ünden 207b/13

m.+ üne 207b/14, 207b/15

miyān: -1- [F.] Ara.

m. (m. ét- "ara vermek") 333a/02

miyāne: -2- [F.] Bir şeyin ortası, orta.

m. 218b/13, 218b/15

mu'abbir: -2- [A.] Rüya tabir eden kimse.

m. 162a/14

m.+ e 162a/14

mu'ālece: -12- [A.] 1. Bir hastalığa karşı tedavi uygulama, ilaç verme.

m. (m. ét-) 019b/12, 021b/04, 054a/08, 095a/03; (m. eyle-) 021b/04, 090b/13, 096b/08, 154a/06, 231b/06

2. İlaç.

m.+ si 211b/14

mu'allak: -2- [A.] Bir yere asılı veya bağlı olmadan boşlukta, havada duran.

m. 049b/03, 067a/08

mu'allim: -2- [A.] Öğretmen.

m.+ e 303b/09

m.+ i 222a/04

mu'āmelāt: -1- [A.] Muameleler, karşılıklı davranışlar.

m. 170b/04

mu'āmele / mu'āmelet: -35- [A.] 1. Başkasına karşı olan davranış, tutum.

m. 002b/15, 008b/01, 065a/13, 086a/15, 187a/02, 230b/04, 236a/04, 292a/04, 293a/09, 303a/10, 314b/09, 315b/04; (m. eyle-) 006a/02, 229a/12, 229a/12, 307a/03; (m. kııl-) 258b/05

m.+ i 307a/12

m.+ müzdür 247a/15

m.+ si 008b/04, 046b/06, 125b/12, 157b/09, 195a/12, 228a/10, 235a/11, 236b/07, 265b/04, 266a/05; (m. gibi) 283b/11

m.+ sinden 256b/05

m.+ sinün 308a/15

m.+ yi 252a/09

2. Ticari işlem.

m. (m. ét-) 019a/14

m.+ lerin 038b/02

mu'āraza: -5- [A.] Söz veya fikirle birbirine karşı çıkma, karşı koyma, muhalefet.

m. 254b/09; (m. ét-) 259a/07, 297b/12; (m. eyle-) 254b/09, 255a/01

mucāb: -1- [A.] İcabet edilen.

m. 129b/07

mūcez: -1- [A.] Kısa ve özlü bir biçimde söylenmiş (söz) veya yazılmış (yazı).

m. (m. eyle-) 002b/05

mūcib / mucīb: -2- [A.] Gerek, lazım.

m. (m.-i hayāt) 305a/14

m.+ dür 129b/07

mufāraḳat: -1- [A.] Ayrılma, ayrılık.

m. (m. ol-) 227b/09

muḥavvaż: -1- [A.] Her işini Allah'a bırakan ve O'nun yaptığı her şeyi gönül hoşluğu ile karşılayan.

m. 098b/11

muğaylan: -4- [F.] Deve dikenini.

m. 081a/14, 081a/15, 242a/04, 263b/04

muḥabbet: -4- [A.] Sevgi, aşk.

m. 002b/14

m.+ inüñ 097a/10

m.+ üm 247a/14

m.+ üñden 070b/14

muḥaddis: -2- [A.] Hadis ilmi ile uğraşan, hadis alimi.

m. (m. ol-) 015b/04, 130b/13

muḥakkık: -1- [A.] Marifet yoluyla varlıkların, meselelerin hakikatini bilme seviyesine erişen kimse.

m. (m. ol- 229a/13)

muḥakkıkın: -1- [A.] Muhakkikler.

m.+ e 100a/09

muḥāl: -5- [A.] Gerçekleşmesi mümkün olmayan, imkansız.

m. (m.-ı ' aql) 313a/01

m.+ dür 095a/12, 120a/04, 126a/03, 195a/04

muḥālefet: -15- [A.] 1. Uymama.

m. (m.-i nefis) 191a/02; (m. eyle-) 085a/04, 098a/03, 098a/04, 232b/08, 247a/03, 256b/15, 291b/04, 305a/09

2. Karşı olma, aksini savunma.

m. 260b/14; (m. ét-) 097a/15; (m. eyle-) 203a/01, 203a/06, 252a/02, 274b/11,

muḥālif: -1- [A.] Uygunsuz, aykırı.

m. 307b/01

muḥammedî: -1- [A.] Muhammed ümmetinden olan kimse, müslüman.

m.+ lere 090a/14

muḥannes: -6- [A.] Korkak.

m.+ den 309b/06

m.+ dür 242a/12

m.+ leri 006a/09

2. Kadın tabiatlı.

m. 027b/08

m.+ idi 027b/06

m.+ lere 197b/02

muḥanneslik: -2- [A. + T.] Korkaklık, kalleslik, nâmertlik.

m. 054b/06

muḥātara: -1- [A.] Tehlikeli.

m.+ dur 168a/08

muḥayyer: -4- [A.] Herhangi bir şeyi kabul edip etmemekte özgür olan kişi.

m. (m. eyle-) 242a/09, 242a/13, 262a/12, 262a/14

muḥayyir: -1- [A.] Hayrette bırakan, şaşırtan.

m. 329a/07

muḥib / muḥibb: -12- [A.] Seven.

m. 247a/11, 256a/04, 281b/07, 288b/01, 288b/04, 290a/12, 314b/15

m.+ idüm 005b/05

m.+ ler 288b/07

m.+ lerden (m. degül) 288b/04

m.+ lerdenidüñ 288b/06

m.+ leri 316a/10

muḥkem: -1- [A.] Sağlam, kuvvetli, metin.

m. (m. ol-) 098b/07

muḥlis: -1- [A.] İnanç ve davranışlarında gösteriş ve iki yüzlülük bulunmayan kimse.

m. 051b/04

muḥtâc: -19- [A.] Bir şeye veya kimseye

ihtiyacı olan, ihtiyaç duyan.

m. 133a/04, 212a/09, 229b/11; (m. bigi) 220a/07; (m. eyle-) 178b/13, 277b/13; (m. ol-) 084b/10, 114b/15, 207b/14, 225a/01

m.+ dur 020b/15, 255a/10

m.+ ırak (m. degül) 257b/01

m.+ ırakuz 141a/10

m.+ ısañ 160a/01

m.+ sın 159b/14

m.+ uñ 037a/10

m.+ van 159b/14, 159b/15

muhtaçlık: -1- [A. + T.] Muhtaç olma durumu.

m.+ ın 275a/08

muhtaşar: -2- [A.] Ayrıntılı olmayan, kısa, öz.

m. (m. eyle-) 002b/05; (m. kıl-) 002a/15

muhterem / muhterem: -3- [A.] Saygı gösterilen, saygıya layık olan.

m. 279a/15

m.+ idi 283a/01

m.+ lerindenidi 295a/04

muhteşem / muhteşim: -3- [A.] Gösterişli, görkemli, heybetli, ihtişamlı.

m.+ iyidi 186b/14

m.+ lerindenidi 214b/13, 293b/01, 295a/04

muqaddem: -9- [A.] 1. Önde olan, önden giden.

m.+ dür 007a/01

m.+ i 037a/01

m.+ idür 007a/02

m.+ iyidi 217a/09, 261b/01

m.+ ler idi 028a/15

2. Öncelik verilen, önceliği olan, daha üstün, daha değerli.

m. (m. dut-) 010b/06, 227b/01, 287b/15

muqaddemlik: -1- [A + T.] Önde gitme durumu.

m.+ ına 265b/06

muqadder: -1- [A.] Allah tarafından ezelde belirlenip takdir edilen, alın yazısında bulunan (şey).

m. (m. ol-) 254b/14

muqaddes: -1- [A.] Her türlü ayıp ve noksanlıktan arındırılmış, yüce ve kutsal bilinmiş, kutsal.

m. 257b/08

muqaddir: -1- [A.] “Olmasını istediği şeyleri ezelde tayin ve takdir eden” anlamında Allah için kullanılır.

m. 129a/01

muqârenet: -1- [A.] Kulun Allah’a yaklaşması ve O’nunla beraber olduğunu hissederek duruma gelmesi.

m. (m. ol-) 227b/09

muqârin: -1- [A.] Birlikte bulunan, yakın.

m. (m. ol-) 278b/10

muqîm : -3- [A.] Bir yerde oturan, kalıcı olan, ikamet eden (kimse).

m. 303a/01

m.+ dür 126a/02

m.+ i 126a/02

muqtedâ: -5- [A.] Rehber, lider vb. durumunda olup önde bulunan, tabi olunan kimse.

m.+ idi 142a/08

m.+ sı idi 175b/12

m.+ yıldı 156b/03, 202b/07, 319b/13

mulakkîn: -1- [A.] Bir şeyi yapmaya yönlendiren, sevk eden.

m.+ i 222a/04

mûm: -20- [A.] Şem, basit aydınlatma

aracı.

m. 031b/08, 051b/13, 161a/02, 161a/03, 161a/04, 204b/13, 205a/09, 205b/04, 209b/06, 226b/08, 226b/11, 226b/13, 226b/14; (m. gibi) 051b/14, 284b/03

m.+ a (m. karşı) 161a/03

m.+ ları 226b/10, 226b/14

munkabiz: -2- [A.] İçi sıkılmış, sıkıntılı, neşesiz.

m. (m. eyle-) 240a/04; (m. ol-) 240a/05

munkaṭi': -4- [A.] Bir kimse veya bir şeyden ilgisini kesmiş, ayrılmış.

m. (m. eyle-) 275b/10, 291b/15; (m. ol-) 020b/11, 190b/10, 284b/08

muntazir: -10- [A.] Bekleyen, gözleyen.

m. 075a/14; (m. eyle-) 260a/01; (m. ol- "beklemek") 084a/07, 090b/07, 098b/15, 169a/07, 252b/06, 316a/04

m.+ idum 214a/13, 246b/13

murād: -30- [A.] 1. İstek, dilek.

m. 129b/06, 223b/06, 223b/08, 314a/09

m.+ ı 223b/09, 223b/10, 129b/03, 131a/05, 222a/12, 289b/02, 289b/06

m.+ ın 254a/02, 291b/14

m.+ ına 044b/14, 235b/15

m.+ ıyladur 281b/05

m.+ ları 314a/10

m.+ larıyla 314a/11

m.+ umdan 266a/11

m.+ umı 093a/11

m.+ uñı 266a/11

m.+ umuza (m. ér- "İsteğine, dileğine veya amacına ulaşmak") 068b/09

m.+ uñ 093a/12, 197b/14

m.+ uña 235b/06

2. Maksat, niyet.

m. 162a/14,

m.+ ı 162b/05, 260b/08, 260b/09, 278b/05

murāfaḳat: -1- [A.] Beraber olma, birlikte bulunma.

m.+ ından 255b/03

murāḳabat: -9- [A.] Bir dervişin dış dünya ile ilişkisini kesip iç alemine dalarak Allah'a yönelmesi ve O'nun huzurunda kendini denetlemesi durumu.

m. 237b/12, 256a/13

m.+ dur 198a/02

m.+ ı 268b/09

m.+ ıla 268b/08, 321b/11

m.+ ını 227b/08

m.+ suz (m. ol-) 181a/09

murakka': -20- [A.] Gururdan kurtulmak düşüncesiyle bazı dervişlerin giydikleri yamalı hırka.

m. 013b/13, 228b/10, 240a/15, 240b/01, 240b/02, 240b/06, 263b/15, 328b/13; (m. edin-) 240b/03

m.+ a 240b/05

m.+ ı 012b/01, 013a/08, 013a/09, 013a/10, 013a/13, 013b/03, 013b/11, 228b/12

m.+ ın 013a/07

murakka-puş: -2- [A. + F.] Yamalı hırka giyen (derviş).

m. 068a/11, 069b/04

murdar: -5- [F.] 1. Kirli, pis.

m. 146a/05

m.+ ı 063a/10

m.+ ıdı 112b/06

m.+ mıdur 023a/09

2. İslam dinince yenmesi yasaklanmış yahut temiz ve yenilebilir kabul

edilmeyecek şekilde ölmüş öldürülmüş (hayvan).

m.+ ı 246a/01

murdarlık: -1- [A. + T.] Kirli olma durumu.

m.+ umuz 108b/12

muşaddak: -1- [A.] Doğru olduğundan kimsenin şüphesi kalmamış, doğrulanmış, onaylanmış.

m. 327a/09

muşallâ: -1- [A.] Namaz kılınması için ayrılmış olan açık yer.

m. 107b/07

muşannif: -1- [A.] Kitap telif eden kimse, yazar, müellif.

m.+ dür 007a/03

muşhaf: 9- [A.] 1. Kur'an-ı Kerim.

m. 070a/09

m.+ ı 193b/04, 193b/06

m.+ ıla 193b/04

m.+ ın 193b/03

2. Cüz.

m. 093a/06, 315b/09

m.+ ı 162a/01, 187b/03

muşbet: -11- [A.] İnsanın başına ansızın gelen bela, felaket.

m. 076a/05, 140b/14, 140b/15, 151a/12, 232b/10, 277b/11; (m. êriş-) 233b/07

m.+ e 230a/08, 232b/09, 285a/01, 326b/09

mutâba'at: -14- [A.] Birine uyup arkasından, izinden gitme, ona tabi olma.

m. (m. êt-) 051b/09; (m. eyle-) 132a/08, 136b/07, 175b/14, 189b/03, 191a/07, 228a/15, 255b/06, 270b/08, 283a/09; (m. kııl-) 085b/14, 085b/15, 132a/09

m.+ ı 293a/05

muţavvel: -2- [A.] Uzun uzadıya anlatılmış, uzun.

m. (m. ol-) 002b/01, 003a/01

mu' teber: -9- [A.] 1. İnanılır, güvenilir, itimat edilir.

m.+ dür 181a/12

m.+ idi 271b/08

2. Saygı gören, hatırı sayılır, saygın, itibarlı.

m. 283a/01; (m. ol-) 032a/09

m.+ idi 186b/15, 202b/07, 203b/14

m.+ lerindenidi 271b/05, 290b/04

mu' tekid: -3- [A.] İnanan, kabul eden, ret ve inkar etmeyen (kimse).

m. (m. ol-) 093a/02

m.+ idi 143a/11, 174b/14

mu' tekif: -1- [A.] İtikafa çekilen (kimse).

m. (m. ol-) 259a/05

mu' tezilî: -1- [A.] Mutezile mezhebine ait veya mensup olan (kimse).

m. 163a/04

muţî: -16- [A.] Uyan, boyun eğen, itaat eden, itaatkar kimse.

m. 010b/04; (m. ol-) 060b/04, 088a/10, 098b/01, 098a/15, 150a/12, 195a/04, 227a/09, 232a/08, 246b/11, 274a/14 275b/01, 284a/06

m.+ e 010b/06

m.+ dür 010b/05; (refîk-i ümmet-i m.) 001b/08

m.+ idi 308b/12

muţlak: -2- [A.] Herhangi bir şart ve kayıtle sınırlı olmayan, kayıtsız şartsız.

m. 006b/15, 327b/01

muţma'in: -1- [A.] Endişelerden kurtulup rahatlamış, emniyete ermiş.

m. (m. ol-) 056b/12

muṭṭali': -2- [A.] Bir işi haber almış olan, bilen.

m.+ dür 128a/02; (m. ol-) 317b/15

muvāfaḳat: -17- [A.] Uygun gelme, uygunluk.

m. (m. èt-) 009b/15, 014a/10, 196b/03, 287b/01, 325b/14; (m. eyle-) 005b/12, 014a/14, 084a/01, 093a/05, 126a/10, 240a/11, 325b/06, 332a/15

m.+ dan 280b/05

m.+ ina 009b/11

muvāfiḳ: -6- [A.] Uygun, münasip.

m. 208b/15, 209a/04; (m. ol-) 174a/07, 280b/12

m.+ dur 004a/14, 095a/10

m.+ mıdur 095a/09

muvaḥḥid: -5- [A.] Allah'ın birliğine inanan, tevhit inancını benimseyen kimse, Müslüman.

m. 277b/06, 334a/05; (m. ol-) 255b/13

m.+ ler 281b/04

muẓar: -2- [A.] Arap kabilelerinden birinin adı.

m. 011b/14, 013b/12

mübāḥ: -2- [A.] Yapılması ya da yapılmaması dince kişinin arzu ve isteğine bırakılan, caiz görülen (şey).

m. 275a/15; (m. eyle-) 087a/13

mübālağa: -1- [A.] Abartma.

m. (m. eyle-) 043b/06

mübārek: -18- [A.] 1. Çok saygı değer, hürmete layık, muhterem.

m. 162b/14, 239a/03

2. Hayırlı, uğurlu, kutlu, mukaddes.

m. 008b/13, 011a/09, 011b/03, 014a/11, 019a/03, 062b/01, 069a/08, 099b/13, 157a/12, 208b/03, 240b/12, 277a/10,

282a/13, 303a/12, 317b/03

m.+ idi 175b/15

mübāşir: -1- [A.] Bir işe başlayan, girişen.

m. (m.-i ef'āl) 128b/15

mübедdel: -1- [A.] Başka bir şekle konulmuş, değiştirilmiş.

m. (m. ol- "şekline dönüşmek") 312b/06

mübtedî: -2- [A.] Bir işe, bir okula yeni başlayan (kimse).

m. idi 107a/10

m.+ ye 189b/07

mübtedî': -2- [A.] Yeni bir şey ortaya koyan, bid'at çıkararak (kimse).

m. 306a/14

m.+ dür 306a/14

mübtelâ: -6- [A.] 1. Bir şeye kendini kaptırmış olan, tutulmuş, düşkün.

m. (m. kıl-) 243b/06; (m. ol- "düşkün olmak, alışmak") 060b/14, 229b/05

2. (Bir derde, bir hastalığa) Tutulmuş.

m. 090b/02, 090b/04

m.+ lara 090b/09

mücāhede: -37- [A.] Benlikten kurtulmak ve nefsi yenmek için çalışma, uğraşma.

m. 032a/09, 043b/04, 100a/14, 103b/05, 119b/02, 123a/14, 170b/07, 191a/01,

198a/06, 201a/02, 206a/11, 217a/13, 232a/14, 236b/09, 265a/07, 278a/05, 282a/09, 312a/06, 314b/08, 315b/03; (m. eyle-)266a/07

m.+ den (m. şoñra) 299a/14

m.+ ler 118a/07, 300a/03

m.+ leri 118a/08

m.+ si 082a/03, 228a/10, 233a/10,

285a/13, 308a/14

m.+ sin 285a/03

m.+ sinüñ 152a/14

m.+ ye 020b/08, 208b/02, 290b/05

m.+ yi 118a/09, 309b/07

mücâvir: -14- [A.] 1. Hz. Muhammed'e daha yakın olmak için yurdunu terk edip

Mekke veya Medine'ye yerleşen kimse

m. (m. ol-) 060a/04, 069a/10, 135b/10,

160b/15, 208b/11, 325b/03, 328a/09,

329a/08

m.+ idi 285b/01

m.+ leri 069a/02

m.+ lerine 161a/05, 313b/03

m.+ iyidi 315b/07

2. Bir tekke, türbe veya mabet yakınındaki bir yerde kendini ibadete vererek dünyadan el etek çeken, uzlete çekilen, itikafa giren kimse.

m.+ idi 105b/13

mücerreb: -1- [A.] Denenmiş, sınanmış.

m. (tiryâk-ı m.) 195a/14

mücerred: -4- [A.] Dünyaya ait zevk ve ihtiraslardan soyunup zahirini mal ve mülkten, batınını Allah'tan gayri her şeyden temizleyen kimse.

m. 171b/15, 306a/09; (m. ol-) 256a/03, 277b/10

müctehid: -3- [A.] Kur'an ve sünnette açıkça belirtilmeyen bir meselede yine Kur'an ve sünnetin özüne, uygun olarak fikir yürütmek suretiyle şeri hüküm koyan büyük din alimi.

m. (m. ol-) 293a/04

m.+ i idi 228a/14

m.+ idi 265b/08

müdâvemet: -2- [A.] Ara vermeden,

yılmadan sürekli çalışma.

m. (m. et-) 098a/04

m.+ iyile 271a/15

müdde'î: -11- [A.] İstek ve iddiasında inatla direnen (kimse), iddiacı.

m. 269b/02, (m. ol-) 219a/07

m.+ dür 117a/07, 252a/09

m.+ ler 005b/10, 239b/06, 293b/04

m.+ lere 119b/01

m.+ lerile 239b/04

m.+ ye 049a/09, 094b/11

m.+ yi 116b/05

müdde'îlik: -1- [A. + T.] Müddeilik durumu.

m. (m. eyle-) 269b/08

müddet : 5- [A.] Süre, zaman.

m. 008b/11, 115a/06, 230b/12, 272b/04, 298a/15

mü'eddeb: -1- [A.] İlim ve edep öğretene, terbiye eden.

m. (m.ü'l-evliyâ "evliyaların hocası") 303a/12

mü'eşsir: -6- [A.] Tesir eden, tesirli, etkili, etkileyici.

m. 230b/03, 271b/07

m.+ idi 228a/11, 235a/10, 240b/08, 308b/01

mü'ezzîn: -1- [A.] Namaz vakitlerini haber vermek için ezan okumakla görevli kimse.

m. 100a/03, 135a/13

müfâcât: -2- [A.] Ansızın gelme, aniden olma.

m. 100b/15; (merk-i m. "ani ölüm") 141a/05

müfâharet: -2- [A.] Kendini övme, övünme.

m.+ dür 281a/03, 281a/04
müfessir: -1- [A.] Kur'an-ı Kerim ayetlerini tefsir usûlüne göre açıklayan kimse.

m.+ dür 007a/04

müflis: -5- [A.] 1. İflas eden kimse.

m. (m. ol-) 88a/04

m.+ ler 138b/07

2. Parasız pulsuz, beş parasız kimse.

m. (m. çal-) 039a/01; (m. ol-) 039a/05

3. Manevi bakımdan eli boş olan.

m. 051b/04

müflislik: -1- [A. + T.] Muhtaç olma durumu.

m. 117b/09

müftî / müfti: -2- [A.] Fıkıh alimi.

m. (m. ol-) 015b/04

m. idi 236a/04

m.+ siyidi 279a/13

mühezzeb: -1- [A.] İyi duruma getirilmiş, düzeltilmiş.

m. 308a/14

mühlet: -13- [A.] Bir işin yapılması veya bir borcun ödenmesi için verilen belirli süre.

m. 077a/04, 077a/05, 140a/03, 140a/04, 140a/06, 140a/07, 182a/13, 215b/07, 324a/07; (m. al- "belli bir süre izin almak")148b/15; (m. vèr- "belli bir süre vermek") 310a/04

mükâteb: -2- [A.] Kendi bedelini ödeyip azat olmak üzere efendisiyle anlaşma yapan köle.

m. (m. eyle-) 138a/11; (m. ol-) 301b/11

mükerrem: -4- [A.] Hürmete layık, yüce, aziz, muhterem.

m. 108a/15

m.+ idi 279a/15

m.+ idür 007a/03

m.+ iyidi 217a/10

mükerrir: -1- [A.] Tekrar eden, tekrarlayan.

m. (m. ol-) 130b/14

mülâzemet: -2- [A.] Bir kimseye, bir şeye hiç ayrılmak istemeyecek şekilde bağlanma.

m.+ den 315a/08; (m. eyle-) 315a/08

mülâzım: -4- [A.] Bir kimse, şeye bağlılık ve devamlılık gösteren, bir işte sürekli çalışan kimse.

m. (m. ol-) 099a/11, 227a/07, 227b/14, 227b/15

mülhid: -4- [A.] Allah'ı tanımayan, inkar eden, dinsiz, imansız kimse.

m.+ dür 327b/01

m.+ i 220b/10

m.+ i idi 327b/09

m.+ üñ 327b/07

mülk: -11- [A.] 1. Taşınmaz mal.

m. 317a/09

m.+ den 123a/03

m.+ i 098b/12, 290a/15, 290b/01

m.+ in 256a/11

m.+ e 283b/04

2. Bir hükümdar veya devletin idaresi altında bulunan toprakların tamamı, memleket.

m.+ inde 076b/14

m.+ indedür 264a/15

m.+ üñ 290a/02

m.+ ünüñ 290a/01

mülkiyet: -1- [A.] Mülk sahibi olma, mülk sahipliği.

m. 281b/07

mümkîn: -2- [A.] Olması imkan dahilinde olan, olabilir, muhtemel.

m.+ dür 099a/07; (m. ol-) 131b/06

mü'mîn: -30- [A.] İman sahibi kimse, müslüman.

m. 014b/04, 029b/02, 086b/02, 086b/03, 174a/10, 186a/03, 210b/10, 241b/01, 257a/05, 275b/08, 312b/10, 334a/04

m.+ ler 004b/06, 023b/08, 026a/11, 142a/08, 191a/15, 239a/05, 281a/07, 290a/08

m.+ lerdî 302a/07

m.+ lere 213b/03

m.+ leri (m. bile) 071a/10

m.+ lerüñ 007a/01, 015b/01, 096a/14

m.+ lerüñdür 097a/03

m.+ üñ 212b/03, 275a/02

mü'mîne: -1- [A.] Mü'mîn kelimesinin kadını ifade eden şekli.

m. 014b/04

mü'mînîn: -1- [A.] Müminler, müslümanlar.

m. (ümmü'l-m. ve'l-mü'mînât) 002a/01

mü'mînlik: -1- [A. + T.] Mümin olma durumu.

m. 210b/06

münâcât: -26- [A.] Allah'a yalvarıp yakarma, dua ve niyazda bulunma.

m. 030b/05, 132b/09, 271a/15, 288b/13; (m. ét-) 013a/15, 016b/08, 032b/13, 036a/05, 268a/05; (m. eyle-) 048a/13, 129a/10, 206a/04, 231b/10, 285b/05, 302b/15, 334a/04; (m. kı1-) 047b/11, 232a/03

m.+ a 332a/11

m.+ ı 037a/06, 056b/02, 064b/01, 096a/07, 200b/06, 213a/05

m.+ umı 133a/11

münâdî : -1- [A.] Bir haberi yüksek sesle duyuran, ilan eden kimse, tellal.

m.+ ler 036b/11

münâfık: -9- [A.] Allah'a, Peygamber'e ve diğer iman esaslarına inanmadığı halde inanmış gibi görünen ve öyle davranan kimse.

m. 149b/03, 186a/01, 257a/05, 257a/06; (m. ol-) 227a/04

m.+ dur 030b/02, 031b/06, 191a/09

m.+ lar 281a/08

münâfıklık: -3- [A.] İki yüzlülük, ara bozuculuk.

m. 030b/04, 043a/05

m.+ indandur 276a/06

münâre : -1- [A.] Minare.

m.+ den 207a/10

münâzara: -1- [A.] Bir konu üzerinde delil ve misal getirerek karşılıklı konuşma.

m. (m. eyle-) 156a/02

münbasî: -2- [A.] Genişlemiş, ferahlamış.

m. (m. eyle-) 240a/04; (m. ol-) 240a/05

münevver: -6- [A.] Aydınlatılmış, aydınlık, ışıklı, nurlu.

m. (m. eyle-) 051b/14; (m. kı1-) 280b/04, 128b/05, 129b/08; (m. ol-) 174a/15, 305b/09

münezzeh: -2- [A.] 1. Eksiklik, noksanlıktan arındırılmış olan, uzak.

m.+ dür 045b/05

2. (Allah için) İnsanlara mahsus her türlü sıfat, zaaf ve noksanlıktan uzak olan.

m.+ sin 129b/05

münkâd: -1- [A.] Boyun eğen, boyun

eğmiş.	113/a01, 113a/04, 115a/03, 115a/05,
m. (m. ol-) 281b/13	115a/07, 116a/09, 116b/06, 116b/07,
münker: -1- [A.] İnsanı ölümünden sonra	118a/13, 119b/08, 119b/09, 124b/01,
sorguya çeken iki melekten biri.	129b/06, 134a/04, 192b/02, 192b/04,
m. 077a/07	195b/03, 212a/05, 225b/10, 225b/12,
münkir: -21- [A.] İslam dinindeki iman	236b/06, 244b/07, 247b/08, 247b/10,
esaslarını inkar eden, inanmayan (kimse),	247b/11, 248b/11, 249a/02, 249a/06,
imansız.	249a/07, 249a/11, 249b/09, 249b/11,
m. 057a/07, 113a/09, 134a/05, 273a/05,	249b/15, 250a/04, 250a/07, 250b/03,
273a/14, 273b/02; (m. eyle-) 102b/15;	252b/09, 252b/10, 252b/11, 253b/10,
(m. ol-) 098b/13, 102b/14, 108a/14,	253b/11, 274b/09, 292b/13, 313a/06; (m.
113b/10, 327b/02, 327a/08	ol-) 098a/15
m.+ den 134a/04	m.+ den 249a/01
m.+ di 100a/06	m.+ e 004a/02, 106a/12, 106b/01,
m.+ e 258a/07	106b/04, 113a/02, 125a/13, 206b/10,
m.+ i 273a/08	211b/02, 211b/11, 248b/10, 249b/04,
m.+ idi 088a/01, 092b/10, 113b/04	249b/08, 250a/14
m.+ ler 330b/03	m.+ i 022a/03, 075b/07, 094a/14,
münkirlik: -1- [A. + T.] Reddetme, kabul	106a/11, 108a/14, 113b/13, 115a/13,
etmeme durumu.	118a/11, 118a/12, 132a/04, 141b/13,
m. 248b/06	149b/01, 171b/04, 204a/01, 219a/11,
müntehî: -1- [A.] Son dereceye ulaşan,	225b/04, 225b/15, 226b/07, 247b/06,
zirveye erişen (kimse).	247b/11, 248b/05, 249a/03, 249a/09,
m. idi 107a/10	249b/03, 250a/09, 250b/11, 273b/02,
münteşir: -4- [A.] Yayılmış, yaygın.	324a/12
m. (m. ol-) 228b/15, 239a/09, 289b/04,	m.+ i idi 196a/06, 228a/12, 314b/11
316b/02	m.+ idi 196a/06, 217a/12
mürâyi / mürâî: 2- [A.] İki yüzlülük,	m.+ ile 225b/10, 235a/01, 244b/06
gösteriş, riya.	m.+ in 266b/01
m. 035b/13	m.+ inde 206b/08
m.+ dür 191a/09	m.+ ine 072b/02, 095a/01, 206b/08
mürğizâr: -2- [F.] Bahçe.	m.+ ini 102a/09
m.+ ıdı 296a/11	m.+ inüñ 250a/05
m.+ lar 043a/14	m.+ iyidi 179a/04, 181a/07, 202b/10,
mürîd: -191- [A.] Derviş.	222a/05, 236b/05, 265b/07, 306a/07
m. 094b/05, 094b/13, 102a/11, 102a/14,	m.+ ler 105a/05, 108b/01, 110b/14,
106a/12, 106b/05, 110a/08, 111a/04,	111a/02, 223b/04, 223b/06, 224b/14,

235a/02, 242b/05, 248a/10, 249b/11,
250b/09

m.+ lerden 115a/02

m.+ leri 104b/11, 104b/15, 111a/03,
112a/08, 192a/02, 195b/09, 225a/02,
225a/04, 235a/03, 242b/02, 248a/14,
250a/11, 250b/14, 253b/08, 258a/01,
261b/03, 313a/12, 324b/04

m.+ lerile 110b/14

m.+ lerin 191b/11, 248b/01

m.+ lerinden 108a/05, 248a/08, 250a/10

m.+ lerindenidi 233a/12, 292a/15

m.+ lerine 112a/06, 181a/12, 181b/02,
225a/02, 225a/11, 249b/09

m.+ lerinün 279b/01, 325a/15

m.+ leriyle 108a/12, 195b/07, 242b/07,
249b/07, 250a/04, 270a/05, 313a/14

m.+ lerün 250b/12, 251a/04, 253a/03

m.+ lerüne 116a/09

m.+ lerünü 225a/15

m.+ üm 116a/13; (m. degül) 116a/12

m.+ ümden 116a/14

m.+ ümdür 236b/07

m.+ ün 095a/05, 106b/05, 192b/03,
211b/05, 212a/06, 226a/02, 248a/08,
249b/06, 251a/04, 271a/09

m.+ ün 251a/01

mürşid: -5- [A.] Hak ve hakikate
erişmede müritlerine örnek olan kimse.

m. 095a/02, 248b/10

m.+ iyidi 313a/05

m.+ lerün 190a/14

m.+ ümsin 240b/10

mürted: -1- [A.] Müslümanlıktan ayrılıp
başka bir dine giren kimse.

m.+ lerindendir 292b/15

mürüvvet: -13- [A.] İyilik ve ihsanda

bulunma, cömertlik.

m. 157b/11, 170b/05, 204a/05,
222a/03, 292a/14, 294a/14, 316b/02; (m.
eyle-) 294a/15

m.+ e 316b/03

m.+ i 058b/05, 169a/13, 246a/09

müsâfir: -8- [A.] Misafir, konuk.

m. 126a/02, 194a/11, 303a/01,
323a/12, 324a/14, 324b/02, 324b/05

m.+ i 324a/15

müsahhar: -2- [A.] Ele geçirilmiş,
zaptedilmiş.

m. (m. ol-) 324b/11

m.+ adı 324b/10

müsellem: -1- [A.] Verilmiş, teslim
edilmiş.

m.+ dür 229a/07

müslümân / müsülmân: -78- [A.] İslam
dininden olan kimse.

m. 021a/13, 021a/14, 028a/14, 083a/09,
122a/07, 155b/09, 170b/15, 224b/06,
227a/15, 280b/10, 306a/03, 308b/02,
312b/04, 322b/02; (m. ol-) 034a/06,
109b/09, 112a/02, 112a/03, 161b/09,
161b/10, 161b/12, 162a/04, 166b/06,
177a/12, 177a/13, 180b/06, 180b/08,
192b/04, 192b/06, 193a/07, 193a/08,
205b/02, 205b/03, 241b/04

m.+ ı 063b/11

m.+ lar 008b/13, 023a/14, 040b/08,
061a/01, 064a/05, 064a/08, 087b/01,
088a/12, 117a/05, 140b/01, 140b/06,
143b/03, 146b/04, 149b/07, 154a/13,
155b/02, 161a/13, 165b/05, 173a/06,
180a/13, 183a/09, 195b/02, 198b/11,
210b/01, 235a/14, 250b/15, 255a/09,
282b/09, 297b/08; (m. bile) 155b/04

m.+ lara 013b/10, 165a/10, 224a/10,
224a/11

m.+ lardan 199b/05; (m. ötrü) 224a/09

m.+ lardanmissaň 183a/10

m.+ ları 058b/14

m.+ larıla 241a/14

m.+ mıssaň 207a/12

m.+ sın 180b/08

m.+ van 207a/12

müslümānlık / **müsülmānlık** /

müsülmānlık: -16- [A. + T.] İslamiyet.

m. 021a/13, 026a/10, 063b/11, 112a/03,
116b/12, 180a/02, 192b/01, 192b/04,
270b/07, 292b/15

m.+ ı 094a/02, 223a/12

m.+ mısın 207a/11

m.+ uň 021a/14

m.+ uňla 140a/14

müstağnī: -2- [A.] Umursamaz kimse.

m. (m. ol-) 129a/13, 330a/10

müstahaq / **müstahaqq**: -4- [A.] Hak
etmiş, hak kazanmış, layık.

m. (m. ol-) 304b/09, 315a/14, 323a/09

m.+ ina 237a/09

müstahaq: -1- [A.] Müstahak.

m. (m. ol-) 268a/06

müstakbel: -2- [A.] Gelecek.

m. 264b/04

m.+ e 124a/06

müstecāb: -5- [A.] Olumlu, müspet cevap
alınan, kabul edilen.

m. (m.'d-da' ve) 195a/14; (m. ol-)
040a/01, 064a/05, 077b/05, 143a/09

m.+ idi 162b/13

müstevlī: -1- [A.] Yayılmak suretiyle her
tarafı kaplayan, yayılan.

m. oldı 248a/14

müşāhede: -28- [A.] 1. Gözlem.

m. (m. kııl- "gözlemlemek") 119b/08

m.+ si 053b/04

2. Hakk'ı halkta görme, her zerrede
Allah'ın varlığına şahit olma.

m. 043b/05, 100a/14, 124b/04, 170b/07,
190b/14, 236b/09, 252a/15, 254a/10,
254a/11, 261a/09, 264b/01; (m. et-)
055b/12; (m. eyle-) 270b/04

m.+ si 281a/06, 287a/06, 315a/04

m.+ sinde 245a/08

m.+ sine 055b/14, 276b/07

m.+ sini 292a/02

m.+ sinüň 152a/14

m.+ süz 097a/06, 252a/10

m.+ ye 208b/02

müşārūnleyh: -2- [A.] Adı geçen, sözü
edilen, anılan kimse.

m.+ i (m. ol-) 193a/10

m.+ isiyidi 082a/04

müşebbihī: -1- [A.] Allah'ı insan
biçiminde tasvir ve tasavvur edenlerin
mensup oldukları kelimî mezhep.

m.+ dūr 163a/04

müşk: -3- [F.] Misk.

m. 067b/15, 082a/09

m.+ misse 068a/02

müşkil: -8- [A.] 1. Zor, güç, çetin.

m. 113a/10, 159a/13, 297b/02; (m. ol-)
155a/06

m.+ dūr 076b/12, 255b/11

2. Zorluk, güçlük.

m.297a/09

m.+ lerüň 043b/07

müşrik: -2- [A.] Allah'a ortak koşan,
birden fazla tanrıya inanan kimse.

m. (m. ol-) 109b/10, 116a/05

müşāk : -10- [A.] Gönülden isteyen.
m. 211b/13, 211b/14; (m. ol-) 036a/12,
107a/04, 200a/09, 233b/01, 311b/09

m.+ lar 281b/03

m.+ mısın 233a/15

müşāklık: -2- [A. + T.] Müştak olma
durumu.

m. 233a/15

m.+ ı 275a/12

müşāla'a: -6- [A.] 1. Etraflıca düşünme,
inceleme, tetkik.

m. (m. ét-) 234b/04; (m. eyle- “üzerinde
düşünmek”) 292b/11

2. Düşünerek, anlayarak okuma.

m. (m. kııl- “anlayarak okuma”) 002b/03,
161a/02, 161a/03, 161a/04

müte'āhhir: -1- [A.] Sonra gelen, sonraki.

m.+ lerden 327a/09

müte'ayyin: -2- [A.] Bir yerin, bir
bölgenin belli başlı kimselerinden olan,
tanınmış, itibarlı.

m. 065a/12

m.+ idi 307a/11

mütecellî: -1- [A.] Görünen, tecelli eden.

m. (m. ol-) 303a/06

müteğayyir: -10- [A.] 1. Değişen,
başkalaşan.

m. (m. ol-) 086a/06, 179a/14, 204a/15,
228a/04, 321a/14, 323b/06, 329a/08

2. Bozulmuş, bozuk.

m. (m. ol-) 086a/06, 111a/10, 111a/11,
273a/15

mütehayyir: -26- [A.] Şaşmış, şaşırmış,
hayrete düşmüş.

m. 042b/06, 239b/10, 267a/05; (m. kıal-)
024a/07, 218b/03, 219b/13, 276b/07,
297a/13, 320b/12; (m. ol-) 025b/02,

026b/02, 059a/12, 070b/08, 081b/12,
138b/13, 167a/10, 219a/09, 244b/03,
249a/11, 267b/01, 268a/09, 285b/15,
304a/11, 329a/12

m.+ dür 211a/01

m.+ idi 087b/15

mütekkaddim: -1- [A.] Zaman itibariyle
eskimiş, eski.

m. 037a/04

mütekebbir: -3- [A.] Kibirli.

m. 126b/14, 126b/15; (m. ol-) 191a/06

mütevakıf: -1- [A.] Bağlı olan,
bekleyen, olduğu yerde duran.

m.+ dı 327a/11

mütevâtir: -2- [A.] Sürekli, devamlı.

m. 113/a1, 285b/03

mütevattin: -1- [A.] Bir yere yerleşip
orayı vatan, yurt edinen (kimse).

m. (m. ol-) 307b/11

mütevâzi': -2- [A.] Alçak gönüllü,
kibirsiz.

m. 273a/04; (m. ol-) 227b/10

mütevelli: -2- [A.] Bir vakfı vakfedenin
koyduğu şartlara göre yöneten kimse.

m. 032a/01

m. olur 315a/05

mütevellilik: -1- [A. + T.] Mütevelli olma
durumu.

m. 032a/01

müteverri': -1- [A.] Dinin emirlerine
uyan, Allah'tan korkan, takva sahibi
(kimse).

m. 306a/06

müttakî: -4- [A.] Dinin emirlerine tam
olarak uyan, Allah'tan korkan kimse.

m. (m. degül) 161a/07, 231b/05

m.+ ler 305b/10

m.+ lere 161a/07
müttefik: -3- [A.] Biriyle aynı fikirde olan kimse, hemfikir.

m. (m. ol-) 278a/02

m.+ idi 236a/07, 265b/06

müyesser: -3- [A.] Nasip olan.

m. (m. ol- "nasip olmak") 187a/12, 189b/10, 209a/01

müyessir: -1- [A.] Bir şeyin olmasını, yapılmasını, elde edilmesini kolaylaştıran.

m. 129a/01

müzd: -24- [F.] Mükafat, ecir, sevap.

m. 085b/01, 085b/11, 115a/05, 174a/12

m.+ dür 141b/04, 201b/04

m.+ e 086b/05

m.+ i 028b/12, 075a/15, 151/b8, 194a/10, 202a/02, 224b/06, 240a/11, 299b/14

m.+ in 085b/10, 115a/04, 144b/07, 144b/09, 224b/05

m.+ ince 299b/14

m.+ inden (m. artuğ) 240a/11

m.+ lerinden (m. artuğ) 144b/10

müzekkir: -1- [A.] Zikreden, ibadet eden.

m. 015b/04

müzevvece: -1- [A.] Örtü, battaniye (?).

m.+ sini 200b/11

nā-cins: -1- [F + A.] Alçak, soysuz, aşağılık.

n.+ ile 292b/04

nā-çār: -1- [F.] Çaresiz.

n. 029a/12

nafaqa: -13- [A.] Geçinmek için gerekli olan yiyecek, içecek ve bunun için sarfedilen para.

n. 039a/06, 069b/02, 184a/13; (n. edin-) 067a/15, 094a/13; (n. ét-) 012a/09, 069a/11, 074b/10, 138a/05; (n. eyle-) 167b/07, 293a/12

n.+ sı 038a/04, 074b/02

nāfi': -2- [A.] Faydalı, faydası olan.

n. 028b/06

nā-gāh: -48- [F.] Ansızın, birdenbire.

n. 019b/11, 026b/12, 027a/09, 040a/11, 046a/01, 050b/15, 065b/08, 066a/01, 066b/01, 066b/06, 080a/08, 080b/05, 089b/09, 104b/10, 117b/11, 117b/15, 118b/04, 134a/02, 134a/13, 143a/07, 143b/07, 164a/02, 168a/14, 177a/02, 181b/10, 184b/03, 189a/04, 216b/14, 219b/14, 238b/08, 238b/11, 242b/03, 249a/14, 253b/08, 258a/01, 283a/03, 286a/12, 288a/08, 291a/04, 295b/10, 296a/10, 308a/02, 310b/06, 310b/11, 311a/03, 313b/04, 316a/13, 323a/06

naḥsilik: -1- [A.] Uğursuzluk.

n.+ ından 310a/07

naḥv: -1- [A.] Söz dizimi, cümle bilgisi.

n. 004b/02

naqd: -4- [A.] Elde bulunan geçerli para, akçe.

n. 058a/06, 226a/03

n.+ ını 188a/01

n.+ ini 306b/08

naql: -6833- [A.] Başkasına ait bir sözü veya bir fikri, bir olayı bir yerde anlatma, hikaye etme.

n. 008b/04, 008b/11, 237b/14, 249a/09, 273a/11, 329b/05

n.+ dür 007b/01, 008a/07, 009a/02, 009a/07, 009a/13, 009b/04, 009b/10, 010a/02, 010b/05, 012a/15, 016b/02,

017b/02, 018a/13, 022b/01, 022b/06, 101b/06, 102a/09, 102a/15, 103a/14,
023a/05, 023b/02, 024a/04, 024a/10, 103b/11, 103b/14, 104a/05, 104a/09,
025b/01, 025b/14, 027a/04, 027b/05, 104a/13, 104b/03, 105a/14, 105b/02,
028a/08, 028b/02, 030b/01, 030b/04,, 105b/13, 106a/04, 106a/07, 106a/10,
032a/09, 032a/15, 032b/02, 032b/09, 106b/09, 107b/02, 107b/05, 107b/10,
033a/04, 033a/10, 033b/11, 034a/06, 107b/15, 108a/11, 108b/06, 109a/08,
034b/01, 035a/03, 035a/08, 035a/14, 109b/13, 110b/13, 111b/04, 111b/09,
035b/03, 035b/07, 040a/13, 040b/11, 111b/13, 112a/02, 112a/05, 112b/07,
041b/02, 042a/01, 042a/14, 043a/05, 112b/12, 113/a1, 113a/05, 113a/08,
043b/11, 045a/07, 045a/12, 045b/02, 113b/03, 113b/11, 114a/13, 114b/15,
045b/05, 045b/08, 045b/12, 045b/15, 115a/07, 115a/11, 115b/02, 115b/04,
046b/07, 049b/12, 050a/14, 050b/07, 115b/08, 115b/15, 116a/05, 116a/08,
050b/13, 051a/05, 051a/15, 051b/04, 116a/15, 116b/02, 116b/06, 116b/12,
052a/01, 052a/05, 052a/12, 052b/13, 116b/15, 117a/04, 117a/11, 117b/03,
053a/07, 053b/08, 054a/15, 054b/07, 117b/09, 118a/01, 118a/06, 118a/10,
055a/10, 055b/01, 055b/15, 058b/04, 118b/02, 118b/14, 119a/05, 119a/10,
058b/08, 059b/08, 060a/05, 061b/05, 119b/04, 119b/06, 120a/11, 120b/02,
061b/11, 062a/03, 062a/14, 062b/05, 120b/08, 120b/13, 120b/15, 121a/04,
064b/03, 064b/13, 067b/02, 067b/11, 121a/09, 125a/12, 133b/05, 135b/14,
069a/11, 071a/02, 071b/03, 072a/02, 136a/01, 136a/13, 136b/03, 137a/14,
072a/06, 073a/12, 073b/02, 073b/09, 139a/02, 139a/13, 139b/04, 139b/09,
074a/05, 074a/10, 074b/08, 075a/05, 140a/01, 140b/02, 140b/09, 140b/14,
075a/09, 075b/01, 075b/06, 075b/12, 141b/06, 141b/09, 141b/12, 142a/02,
076a/07, 076a/11, 076a/14, 076b/06, 142a/11, 142a/14, 142b/07, 142b/11,
077a/14, 077b/05, 077b/11, 078a/10, 143b/02, 143b/11, 144a/04, 144a/08,
078b/01, 078b/09, 078b/14, 079b/01, 144a/12, 144a/15, 144b/03, 144b/04,
079b/14, 080a/06, 080a/14, 080b/04, 144b/10, 144b/13, 145a/05, 146b/15,
080b/08, 080b/12, 081a/07, 081a/12, 147a/04, 147a/09, 147b/07, 149a/14,
081b/01, 081b/10, 082b/13, 083a/05, 149b/04, 149b/15, 150b/13, 151a/05,
083a/10, 083b/03, 083b/09, 084a/15, 152b/03, 152b/12, 153a/14, 154a/08,
085a/01, 085a/05, 085a/11, 085a/15, 154a/15, 154b/05, 155a/04, 155a/07,
085b/05, 085b/11, 086a/01, 086a/04, 155b/01, 155b/06, 155b/12, 156a/04,
086b/09, 086b/13, 087a/15, 089b/07, 156a/12, 156a/14, 156b/06, 157a/07,
090b/01, 091a/01, 091a/12, 092a/04, 157a/14, 158b/04, 158b/10, 159b/02,
092b/07, 092b/10, 093a/02, 093b/07, 160b/04, 160b/11, 160b/15, 161a/05,
094a/08, 094a/13, 095a/06, 095a/13, 161a/07, 161a/11, 161b/12, 162a/02,
095b/03, 096a/01, 099b/03, 101b/02, 162a/06, 162a/12, 162b/02, 163a/05,

163b/02, 163b/09, 164a/01, 164a/14, 240a/09, 240a/11, 240a/14, 240b/07,
165a/03, 165a/13, 165b/03, 165b/07, 241a/12, 241b/14, 241b/15, 242a/03,
165b/14, 167b/07, 168a/05, 168a/13, 242a/08, 242b/01, 243a/03, 243a/07,
168b/04, 168b/07, 168b/12, 168b/15, 243a/12, 243b/03, 243b/08, 243b/10,
169a/07, 169a/11, 169a/15, 169b/04, 243b/13, 244a/07, 244a/13, 244b/06,
170b/11, 171a/01, 171a/08, 171b/13, 244b/10, 244b/12, 244b/15, 245a/03,
172a/07, 172a/11, 172b/05, 172b/08, 245a/06, 245a/09, 245a/15, 245b/07,
174b/07, 175a/04, 175a/12, 175b/01, 245b/10, 246a/09, 246b/10, 247a/06,
175b/04, 175b/14, 176a/02, 176a/07, 247a/10, 247b/05, 247b/13, 248a/08,
176b/10, 176b/14, 177a/01, 177a/05, 249a/01, 249b/03, 250a/04, 250a/09,
177b/01, 177b/07, 178a/05, 178b/06, 250b/10, 251a/09, 257a/06, 257a/10,
178b/10, 179a/03, 179a/07, 179a/11, 257b/02, 257b/09, 258b/10, 259a/05,
179b/05, 180b/09, 180b/13, 180b/15, 259a/09, 260a/12, 260b/15, 262b/01,
181b/02, 181b/09, 182a/01, 182b/02, 262b/03, 262b/07, 262b/15, 263a/05,
183a/04, 183b/12, 184a/07, 184b/04, 263a/08, 263a/13, 263b/08, 263b/14,
184b/09, 185a/02, 186a/14, 186b/05, 266a/06, 266a/15, 266b/08, 266b/12,
188b/15, 189a/04, 189a/07, 191b/05, 267a/05, 267b/02, 267b/14, 268a/04,
192b/01, 193a/11, 193b/02, 193b/08, 268a/13, 268b/07, 268b/13, 269a/09,
194a/02, 194a/10, 194a/15, 194b/08, 269a/15, 269b/08, 269b/14, 270a/03,
194b/10, 195a/05, 195b/06, 196a/12, 270a/08, 272a/01, 272b/11, 273a/04,
196b/13, 197a/03, 197b/04, 197b/06, 273b/03, 273b/06, 274a/01, 274a/12,
197b/10, 198a/01, 198a/05, 198a/12, 274b/02, 276a/04, 276b/06, 277a/01,
199a/15, 200b/03, 201a/07, 201a/14, 277a/07, 278a/07, 278a/13, 279a/07,
201b/01, 201b/04, 201b/12, 201b/15, 279b/02, 279b/09, 279b/11, 282a/07,
202a/02, 202a/05, 202b/15, 203a/08, 282a/10, 282a/14, 283b/14, 284a/01,
205a/02, 205a/08, 206a/13, 206b/05, 284a/04, 285b/01, 285b/06, 286a/03,
206b/11, 207a/08, 207a/13, 207b/14, 286a/08, 288a/01, 288a/07, 288a/11,
208a/05, 208b/07, 208b/10, 209a/08, 288b/11, 289a/10, 289a/15, 290b/08,
209a/12, 209a/15, 209b/02, 209b/05, 290b/12, 291a/01, 291b/03, 291b/05,
209b/10, 213b/10, 215a/05, 215b/06, 291b/09, 292a/07, 292b/04, 292b/07,
216b/07, 216b/11, 220a/03, 220a/13, 293b/06, 294a/01, 294a/05, 294a/10,
221a/09, 221b/01, 223a/07, 223a/13, 294b/10, 294b/12, 295a/15, 296a/04,
223a/15, 223b/10, 223b/15, 224a/05, 296a/07, 296b/08, 297a/04, 297b/05,
224b/07, 224b/12, 225b/02, 225b/14, 297b/10, 298a/10, 298a/15, 298b/06,
226a/06, 227b/14, 228b/05, 228b/14, 299a/07, 299b/10, 300a/01, 303a/14,
230b/12, 231b/02, 231b/09, 232a/06, 304a/03, 304a/06, 304a/13, 305b/15,
232b/12, 235a/01, 235a/12, 236b/12, 306a/10, 307a/04, 307a/13, 308a/01,

308b/04, 303b/08, 309a/06, 309a/14,
309b/03, 309b/14, 310a/15, 310b/03,
311a/08, 311b/02, 312a/07, 313b/01,
313b/11, 314a/02, 314b/03, 315b/14,
316a/08, 316a/11, 316a/15, 317a/01,
317a/12, 317b/15, 318a/09, 318b/02,
318b/06, 319b/04, 320a/08, 320a/11,
320b/03, 320b/07, 321a/05, 321a/10,
321b/10, 322a/08, 322b/03, 322b/06,
322b/11, 323a/11, 323b/12, 324a/14,
325a/04, 325b/03, 325b/06, 326a/14,
326b/06, 329a/10, 329a/13, 329b/01,
329b/03, 329b/12, 330a/01, 330a/05,
330b/03, 331a/02, 331a/07, 333b/12,
334a/03, 334a/08, 334a/13; (n. eyle-)
003a/15, 012b/02, 081b/13, 087a/05,
133b/09, 174b/07, 252b/01, 300a/06,
320a/08; (n. ol-) 002b/06

n.+ inde 328a/13, 329a/10

n.+ dür 224b/13, 283a/03, 297b/11

naķş: -1- [A.] Duvar, tavan, altın
vb. yerlere süslemek maksadıyla yapılan
şekil veya resim.

n.+ ındağı 064a/14

na'lm: -6- [A.] Takunya.

n. 036a/09, 166b/15, 201a/08,
290b/14

n.+ ın 035a/04

n.+ uñ 036a/10

nāliş: -1- [F.] İnlme, inilti, feryat.

n.+ ini 319b/03

nā-maħrem: -4- [F. + A.] Dinen
kendisiyle evlenilmesi caiz olduğu için
kadının yanına örtüsüz çıkmadığı erkek.

n. 002b/11, 089b/13, 276b/15

n.+ i 251b/04

n. 100a/09

namāz:-281- [F.] İslamiyette belli
kurallara göre günde beş vakit yapılması
farz kılınmış ibadet.

n. 017a/04, 017a/05, 018b/06, 025a/03,
029b/06, 031b/06, 034a/06, 041a/09,
041a/15, 051a/12, 058a/13, 058a/15,
058b/02, 072b/05, 081a/08, 081a/11,
093a/06, 093a/07, 100a/02, 115b/14,
116a/03, 123a/11, 126b/11, 135b/02,
151a/11, 194a/12, 240a/07, 240a/08,
276a/03, 286a/06, 286a/08, 310a/03,
315b/09; (n. degül) 142b/12; (n. eyle-)
049a/03, 137a/04; (n. kıl-) 023a/06,
024b/03, 025a/03, 026b/09, 039a/13,
041a/10, 041a/13, 048b/07, 049a/01,
056a/08, 056b/01, 057b/02, 057b/05,
058a/12, 058a/13, 067b/04, 072a/08,
073b/04, 073b/11, 074a/08, 079a/03,
080a/07, 080b/10, 084a/06, 095a/01,
101b/08, 105b/13, 107a/07, 107b/03,
107b/14, 109a/12, 109a/14, 113b/15,
115a/08, 115b/14, 116a/01, 116a/04,
119a/05, 119a/07, 119b/07, 123a/11,
127b/11, 138b/05, 140a/04, 142b/11,
154b/09, 154b/10, 154b/12, 154b/13,
154b/14, 154b/15, 155a/04, 160b/10,
162a/04, 162a/05, 164b/03, 165b/02,
170a/09, 171a/11, 172a/08, 172a/15,
178b/13, 179a/08, 185a/02, 186a/14,
194a/12, 196a/08, 214b/07, 215b/09,
222a/09, 234b/13, 237b/10, 244a/01,
246a/03, 246b/11, 266b/01, 269a/02,
276a/01, 289a/14, 289a/15, 285b/13,
286a/04, 310a/04, 315b/09, 315b/12,
320a/05, 321a/03, 322b/07, 322b/08,
322b/10, 325b/11, 329a/13, 333b/14,
334a/04

n.+ a 012b/12, 024a/15, 024b/01,
029b/09, 031b/14, 032a/02, 034b/06,
047b/09, 054a/04, 056a/14, 060b/09,
081b/03, 081b/05, 096a/07, 107a/06,
119a/09, 126a/05, 136a/09, 138b/04,
163b/06, 163b/08, 196a/08, 286a/06,
291a/11, 298b/10, 305b/05; (n. dur-)
041a/08, 093a/09, 096a/01, 317b/15

n.+ da 073b/13, 252b/09

n.+ dan 012b/13, 012b/14, 016b/04,
016b/06, 018b/05, 023a/10, 025a/03,
029a/07, 042b/03, 057b/04, 060b/10,
073b/07, 073b/13, 081b/05, 081b/08,
093a/10, 107a/09, 114a/01, 115a/10,
115b/09, 116a/02, 215b/10, 285b/03,
285b/05, 291a/12, 298b/10, 311a/15,
318a/04, 333b/14; (n. ötrü) 212b/11; (n.
şoñra) 056a/08, 138b/04, 334a/04

n.+ ı 008a/01, 073b/08, 115b/12,
140a/03, 156b/01, 162a/02, 221a/15,
240a/08, 267a/09,
285a/08, 315b/08, 325b/12, 332b/14,
333a/10; (n. kııl-) 119a/08, 146a/04

n.+ ıdur 135a/14

n.+ ıla 107a/08

n.+ ın 016b/03, 023a/12, 024a/04,
025a/13, 025a/14, 116a/01, 138b/14,
140a/05, 155a/03, 170a/09, 221a/13,
238a/01, 315b/12, 325b/12; (n. kııl-)
139b/03, 144a/14, 190a/03, 221a/14; (n.
kııl-) 016b/06, 026b/08, 112b/11,
139b/04, 187a/09, 193a/15, 199a/12,
199a/13, 199a/14, 201b/09, 221a/10,
237b/15, 245b/07, 315b/13, 320a/04

n.+ ma 041a/07, 067b/01, 144a/13,
154b/02, 176b/06

n.+ ında 107a/06, 191b/15, 274a/07

n.+ ından 024b/12; (n. şoñra) 325b/09

n.+ ınıñ 079a/07, 332b/14

n.+ ıydı 309b/15

n.+ lar 041a/14, 329b/02

n.+ ları 267a/07

n.+ larumı 133a/10

n.+ um 107b/13, 140a/06

n.+ umdan 117b/13, 286a/04

n.+ umı 240a/06

n.+ uñ 173a/03, 279a/06, 286a/05

n.+ uña 116a/05

n.+ uñı 142b/13

namāzlaǵu: -6- [F. + T.] Üstünde namaz
kılınan seccade, post, kilim.

n. 193b/04

n.+ m 193b/07

n.+ sın 182a/14, 193b/02

n.+ yı 193b/03, 193b/05

nāme: -24- [F.] Mektup.

n. 178b/07, 178b/08, 209a/09, 225b/02,
249a/15, 260a/13, 260b/02, 260b/06,
284a/04, 284a/06, 284a/09, 292b/01,
329a/03

n.+ nüñ 225b/01

n.+ sinde 329a/03, 329a/04, 329a/05,
329a/06

n.+ yi 249a/15, 260b/03, 260b/07

nā-melāmetlık: 1- [F. + A.] Melametı
tarikatından olmayan.

n.+ i 228a/12

nāmus: -1- [A.] Irz, iffet.

n.+ uñı 030a/02

nā-mübārek: -1- [F. + A.] Uğursuz,
meymenetsiz.

n. 244a/15

nā-mütenāhı: -2- [F. + A.] Sonsuz, sonu
sınırı olmayan.

nār: -11- [F.] Portakal
büyüklüğündeki sert kabuklu, çok taneli
meyve.

n. 078b/03, 078b/04, 078b/06,
080a/07, 080a/11, 080a/13

n.+ dur 212b/03

n.+ ı 080a/13

n.+ ımış 080a/12

n.+ umdan 080a/09

na'ra: -21- [A.] Yüksek sesle
bağırma, haykırma.

n. 074a/01, 116b/14; (n. ur-) 017a/15,
022a/03, 079b/01, 102a/05, 116b/14,
121a/01, 124b/02, 137b/12, 140b/13,
166b/07, 180b/05, 197b/15, 220a/08,
226a/12, 248a/05, 248b/11, 268a/12,
272a/12, 332a/03

naşb: -2- [A.] Bir kimseyi bir
hizmete geçirme, yerleştirme, tayin etme.

n. (n. eyle-) 191b/11, 325b/07

naşib: -17- [A.] Bir kimsenin payına
düşen şey, hisse, fayda.

n. 098b/02, 179a/03, 181b/03, 237b/07;
(n. al-) 322a/05; (n. vër-) 107a/11

n.+ i 051b/09, 172a/10, 191a/12; (n. ol-)
063b/08, 063b/12, 160b/15

n.+ inden 227b/01

n.+ ini 098a/14, 227b/01

n.+ iyçün 271a/01

n.+ lerin 271a/01

naşihat : -18- [A.] Öğüt.

n. 210a/14, 219a/03, 240b/09, 240b/13,
255a/02, 267b/10; (n. eyle-) 221b/12,
221b/13, 255b/06, 267b/11, 267b/12; (n.
vër-) 085b/15, 219a/06, 219a/10, 241a/06

n.+ ma 221b/13

n.+ ler 068a/10, 272a/14

naşrânî: -1- [A.] Hıristiyan, İsevi.

n. 083a/08

naşüh: -5- [A.] Halis, samimi.

n. 066b/14, 082a/15, 149a/12, 212b/10,
274a/01; (tevbe-i n. "kesinlikle
bozulmaması gereken tövbe") 038b/07

nāyib: -2- [A.] Kadı.

n. 093b/08

n.+ idi 194a/15

nāz: -1- [F.] İsteğini kabul ettirecek kadar
hatırı sayılmak, rica.

n.+ ı 048b/12

nazar: -35- [A.] Bakış, bakma, göz atma.

n. 028b/14, 203b/03, 286a/12, 320a/01,
327a/07; (n. èt-) 050b/15, 094b/05,
199a/15; (n. eyle-) 020b/11, 090b/10,
094b/02, 123a/04, 217a/03, 272b/10,
312b/03, 329a/11; (n. kııl-) 001b/06,
021a/08, 164a/09, 249a/03, 279a/05

n.+ dan 043b/02

n.+ ı 130b/01, 199a/14, 250a/10,
265b/04, 274a/11; (n. degül) 276b/09

n.+ ın 120b/12, 260a/05, 274a/03,
274a/04

n.+ ında 126a/13

n.+ uñdan 006a/13

n.+ uñuz 106b/06

nazargāh: -4- [A. + F.] Bakılan, nazar
edilen yer, bakılacak yer.

n.+ ı 280b/14

n.+ ıdur 280b/14

n.+ ından 280b/15

nāzil: -1- [A.] Yukarıdan aşağıya inen,
nüzul eden.

n. (n. ol-) 002a/02

naẓîr: -10- [A.] Benzer, eş.

n. (n. ol-) 330a/11

n.+ i 018b/11, 020b/09, 037a/05,
046b/06, 082a/05, 087b/13, 135a/03,
142a/09

n.+ ini 030a/06

nāzlan-: -2- [F. + T.] Bir şeyi istediği
halde istemiyormuş gibi davranmak.

n.- urdı 037a/13

n.- ursın 037a/15

ne: -778- [T.] 1. Hangi?

n. 013b/02, 041b/09, 045b/01, 046a/05,
47a/12, 049a/12, 053a/01, 053a/03,
053a/12, 061b/01, 062b/04, 064b/05,
066a/02, 066a/03, 069a/09, 075a/06,
080b/01, 080b/15, 081b/12, 082b/07,
093b/01, 094b/09, 098b/14, 100b/09,
103a/02, 111b/07, 116b/11, 117b/07,
121b/06, 125a/10, 131b/02, 141b/12,
148b/02, 151b/03, 156b/04, 156b/12,
156b/13, 156b/15, 159b/07, 160a/11,
161b/03, 164a/08, 169b/01, 176b/12,
182b/09, 183b/11, 184b/14, 184b/15,
193a/05, 193a/07, 194a/14, 195a/14,
197a/12, 200b/07, 206b/07, 209a/03,
214b/01, 218a/12, 225b/15, 232a/02,
232a/04, 238a/05, 238a/06, 242a/14,
243b/05, 243b/07, 244b/01, 246b/05,
246b/15, 247a/01, 247b/12, 247b/14,
250b/06, 250b/07, 251a/12, 256a/10,
258a/09, 259a/08, 277b/01, 278b/02,
282a/08, 286a/11, 287a/08, 289a/06,
291b/15, 296b/06, 312a/09, 313b/15,
314a/01, 317b/09, 318a/15, 319b/06,
322a/14, 322b/01, 323b/14, 326a/06,
330a/02, 330a/04

n.+me (n. gerek “doğruyu söylemek
gerekirse”) 308a/08, 316b/05

2. Hangi şey?

n. 003b/06, 004b/14, 005a/04, 008a/02,
11b/12, 011b/13, 013b/09, 024a/03,
030b/07, 031b/09, 033b/01, 041b/07,
042b/03, 044a/14, 044b/15, 045b/14,
051a/03, 056b/06, 056b/07, 056b/15,
057a/07, 058b/08, 061b/14, 062a/06,
065a/04, 066a/04, 071a/12, 073a/07,
074a/02, 075a/05, 075a/08, 075a/11,
076b/10, 078b/11, 079b/02, 082b/09,
083a/09, 083a/14, 083a/15, 083b/08,
084b/10, 089a/06, 095b/05, 097b/15,
098b/09, 100b/11, 100b/12, 106a/05,
106a/13, 106b/10, 106b/13, 111b/10,
113b/08, 114a/01, 116b/11, 119b/04,
120a/03, 121b/15, 122a/07, 123a/15,
123b/05, 127b/06, 128a/07, 128b/02,
129b/11, 129b/14, 132a/05, 132a/07,
133b/03, 134a/07, 135a/09, 139b/05,
140b/12, 147a/13, 147a/15, 149a/14,
156b/09, 156b/15, 158a/02, 158a/06,
158a/15, 163b/01, 166a/02, 166a/08,
167a/12, 169a/10, 172b/14, 173b/07,
178b/14, 181a/13, 182b/06, 182b/11,
183a/03, 184a/08, 186a/02, 186a/03,
186a/04, 186a/10, 188a/02, 188a/09,
195a/06, 197b/03, 197b/13, 197b/14,
198a/14, 203a/02, 209a/14, 213b/02,
213b/03, 213b/08, 213b/10, 216b/09,
218b/01, 218b/14, 223b/10, 224a/07,
225b/02, 225b/07, 227a/01, 227a/02,
227a/07, 231a/09, 238b/07, 238b/10,
245a/04, 250b/11, 255b/02, 257b/03,
258b/07, 259a/06, 262a/02, 262a/05,
262a/06, 262a/07, 267a/15, 272a/07,
273b/07, 276a/07, 277b/06, 284b/04,
297a/08, 297a/10, 297a/14, 299b/01,
301a/10, 304a/14, 308b/11, 308b/14,

312a/14, 317b/04, 323a/13, 324a/01,
324a/09, 330b/07, 330b/14
n.+ dür 012a/03, 012b/15, 013a/01,
017a/05, 021a/13, 021a/15, 026b/05,
029a/03, 029b/07, 035b/02, 035b/05,
039a/14, 043b/12, 044a/08, 060b/14,
062a/08, 062a/09, 075b/04, 077a/14,
091a/02, 091a/11, 095a/15, 099a/01,
099a/02, 099a/03, 099b/01, 099b/02,
099b/03, 109b/01, 118a/13, 118a/15,
125b/04, 128a/12, 128b/15, 134b/11,
137b/09, 137b/10, 139b/12, 142b/09,
143a/04, 145b/01, 146a/06, 146a/12,
147a/11, 149b/10, 160b/12, 163b/01,
165b/15, 166a/01, 166a/03, 166a/05,
166a/14, 181a/14, 181a/15, 184b/10,
184b/11, 198a/01, 212a/06, 213a/01,
218b/02, 227a/07, 227a/08, 227a/09,
227a/13, 227b/02, 229b/11, 230a/04,
233b/02, 233b/04, 233b/08, 233b/09,
234b/05, 237a/06, 237a/07, 253b/05,
255b/09, 255b/13, 256a/01, 256a/02,
256a/04, 256a/06, 256a/13, 256b/02,
256b/04, 256b/06, 256b/09, 257a/01,
257a/05, 260b/09, 262b/02, 262b/11,
262b/14, 263a/04, 265a/03, 270b/04,
270b/05, 270b/06, 270b/07, 278b/08,
279b/06, 281b/14, 281b/15, 284a/14,
287b/01, 287b/04, 290a/07, 291b/13,
292b/02, 294a/14, 294b/01, 294b/03,
294b/05, 294b/07, 294b/09, 302a/14,
302b/01, 303a/02, 305b/08, 305b/10,
306b/06, 306b/08, 311b/05, 311b/10,
312b/07, 318a/05, 320a/13, 324b/14,
325a/01, 325a/02, 326b/11, 331b/11,
332a/13, 332a/14, 332b/02, 334b/01
n.+ ler 003b/06

n.+ ñ 119b/13, 300a/01, 313b/05
n.+ nüñ 010b/04, 270a/14
n.+ si 247b/14
n.+ sin 069a/06
n.+ sini 055a/06
n.+ ye 010b/03, 029b/10, 038a/15,
054a/13, 074b/01, 098a/08, 110a/01,
110b/07, 119a/04, 249a/07, 272b/10
n.+ yi 037b/02, 262a/07
n.+ yidi 030b/11, 030b/12, 079b/12
n.+ yile 044b/09, 065b/04, 118b/03,
287a/15
n.+ yise 316a/13
n.+ yle 042a/11, 083b/06, 084a/02,
121a/11, 126b/05, 198a/06, 212b/14,
239b/07, 241b/14, 255b/02, 277a/14,
292b/08
n.+ yledür 121a/08
3. Nasıl, ne şekilde?
n. 004a/02, 005a/01, 007b/05, 007b/11,
008b/04, 010b/03, 012a/02, 014b/06,
020b/02, 021a/15, 021b/01, 021b/14,
023a/09, 026b/10, 034b/12, 042b/11,
045a/09, 045b/08, 048b/08, 048b/12,
048b/14, 049a/09, 050a/07, 053b/14,
054b/08, 055a/02, 055a/03, 066a/11,
066b/09, 067a/09, 068a/14, 069a/05,
070b/09, 073a/08, 077b/14, 085a/12,
085b/07, 087a/06, 087a/09, 087a/13,
087b/03, 088a/10, 088b/03, 088b/08,
092a/08, 094b/03, 103b/12, 104a/15,
108b/02, 108b/03, 108b/04, 110b/10,
115a/14, 115b/11, 116b/08, 119b/05,
120a/14, 122a/06, 122b/11, 122b/15,
134a/10, 134b/03, 137b/13, 140b/05,
142a/03, 142b/06, 143b/08, 157a/05,

157a/13, 159a/04, 160b/02, 166a/15,
166b/12, 166b/13, 174a/08, 174b/08,
175a/09, 175b/08, 177a/03, 180b/08,
194b/05, 195b/11, 198a/09, 202a/15,
212b/13, 213a/10, 213b/15, 216a/01,
216b/11, 218a/09, 221a/03, 223b/04,
224b/03, 224b/09, 225b/13, 226b/09,
228b/08, 232b/14, 239a/07, 240b/01,
242b/09, 244a/15, 244b/07, 245a/01,
253b/10, 255a/11, 257a/08, 258b/05,
268a/02, 269a/05, 270a/01, 270b/12,
274b/03, 279b/04, 285b/10, 288b/10,
300a/12, 304a/08, 306a/02, 310a/06,
323a/04, 332a/02; (n. gel- “nasıl bir hal”)
042a/08, 071b/04, 087a/01, 104a/01,
149a/10, 167a/12, 168b/10, 188b/10,
223b/11, 256a/14, 289a/03, 303b/10
n.+ den 043a/15, 052a/03, 118b/02,
147b/06, 172b/03
n.+ dür 089a/02, 092a/11, 139b/07,
256b/14, 270b/02, 278a/14, 330a/08

4. Ya.

n. 258b/07

5. Ne kadar, ne çok.

n. 037a/08, 046a/02, 054b/01, 060b/08,
062b/01, 062b/02, 071a/11, 074b/09,
075a/14, 084b/05, 086a/02, 086a/03,
105a/15, 110a/09, 110a/15, 118a/15,
132b/15, 133a/01, 133a/02, 144a/13,
192a/12, 203a/09, 209b/01, 217a/05,
231b/01, 232b/02, 271a/09, 281a/03,
299a/15, 309b/05, 314a/03

6. Kim

n. 008b/04, 011b/05

n.+ m 272a/06

n.+ ñdür 134a/07

7. Neden, niye?

n. 008b/08, 012b/06, 025b/01, 026b/15,
034b/09, 058a/15, 060b/03, 080b/07,
113a/07, 148b/04, 149a/08, 150b/04,
151a/07, 163a/11, 180b/13, 208a/03,
215b/05, 294a/12

n.+ den 180b/06

n.+ ye 033b/07, 038b/09, 046a/13,
058a/07, 062b/06, 083a/07, 083b/14,
087a/07, 090b/03, 101a/05, 109a/06,
116b/05, 144a/10, 148a/14, 149a/06,
150b/01, 159a/05, 165b/02, 172a/13,
183b/15, 184a/02, 184a/04, 184a/05,
188b/04, 188b/06, 195a/06, 202a/01,
242a/05, 316a/10, 332b/04

8. Ne olur, ne var?

n. 042a/04, 043a/11, 078b/13, 079a/10,
179b/09, 179b/13

9. Her şey.

n. 019a/06, 020a/15, 146a/07

n.+ cügezi 074a/13

10. Cümledeki öğeleri, cümleleri
birbirine bağlayan ve olumsuzluk anlamı
veren tekrarlı söz.

n. 016a/14, 019b/09, 029b/11, 029b/12,
036a/13, 036a/14, 051b/02, 053b/07,
091a/08, 091a/09, 095a/03, 102a/06,
102a/07, 102a/08, 122b/06, 122b/07,
128a/11, 128b/15, 132a/14, 132a/15,
151b/10, 151b/13, 162a/07, 162a/08,
171a/14, 177b/04, 177b/05, 184a/03,
184a/04, 185a/01, 216a/14, 221a/11,
226b/05, 229a/05, 229a/06, 239b/14,
240a/02, 242b/09, 270b/11, 301b/01,
317b/12, 317b/13, 318a/06, 327a/12,
327b/06, 327b/07

ne' am: -1- [A.] Evet.

n. 197b/15

nebāt: -1- [A.] Bitki.

n. 110a/03

nebī: 1- [A.] Peygamber.

n. 206a/09

necāset : 8- [A.] 1. Pislik, murdarlık.

n. 156b/01

n.+ i 156a/15, 156b/02

n.+ ler 248b/08

2. Dışkı.

n. 034a/02, 298b/02

n.+ e 298b/05

n.+ i 298b/04

necāt: -4- [A.] Kurtulma, kurtuluş.

n. 043b/12, 061b/02; (n. bul-) 098b/05,
304a/06

necd: -1- [A.] Necid bölgesinde yaşayan
kavim.

n. 012b/03

nēce /nēçe: -124- [T.] 1. Nasıl

n. 003a/03, 012a/05, 015a/10, 017a/02,
017a/10, 021b/04, 041a/12, 045b/05,
045b/12, 051a/04, 051b/07, 052b/05,
054b/13, 061b/09, 071a/06, 071b/15,
073b/06, 077a/01, 077a/05, 077b/05,
077b/15, 078b/12, 083a/01, 095a/02,
095a/03, 101a/07, 102a/11, 105a/06,
109a/03, 110b/06, 110b/07, 115b/06,
115b/07, 116b/02, 119b/03, 123a/02,
126b/10, 132b/02, 132b/10, 134a/05,
136b/12, 138a/08, 141b/10, 143b/11,
146a/13, 147b/03, 149b/15, 150b/07,
155b/10, 157b/10, 161a/04, 162a/04,
162a/05, 168a/12, 173a/15, 175b/03,
180a/09, 183a/02, 186b/07, 186b/09,
196b/01, 197a/07, 198a/04, 205b/01,
213a/14, 218b/08, 219b/04, 221a/13,
223a/10, 224a/05, 231a/05, 233b/01,

243a/06, 250b/09, 258a/07, 259b/03,
259b/09, 264b/06, 267a/04, 267b/11,
267b/12, 268b/12, 270a/12, 272b/03,
278b/06, 296b/11, 296b/12, 301a/01,
305a/13, 306a/02, 308b/12, 316b/03,
325a/09, 331a/12, 331b/09; (n. ol-)
071b/02, 126b/01

n.+ dür 010b/03, 125b/10, 126b/12,
255b/14, 256b/12

n.+ si 133a/06

n.+ sidür 110b/07, 128a/06

n.+ sin 110a/14

n.+ ye; (n. degin) 058b/13

n.+ yise 326b/12

2. Ne kadar?

n.+ yidi 009b/06

3. Ne vakte kadar?

n.+ ye (n. degin) 111a/08, 242a/07,
243b/12

4. Çok, birçok.

n. 128a/03, 219a/06, 223a/04, 228a/14,
247a/05, 253b/15,

n.+ ye 281a/03

nēce kez: -1- [T.] Çok kere, birçok kez.

n. 247a/05

nēcekim / nēçekim: -21- [T.] Defalarca,
pek çok kez.

n. 010a/07, 010a/12, 021b/08, 065a/01,
084a/15, 087a/02, 087b/15, 105b/02,
113a/03, 120a/04, 131b/14, 132b/11,
132b/12, 143b/10, 171a/04, 171a/06,
182a/14, 188b/11, 199a/03, 226a/01,
246b/11

nēceler: -1- [T.] Nice kimseler, çok
kimseler, birçokları.

n. 021b/12

neçün / neyçün / neyiçün: -151- [T.]

Niçin.

n. 008a/15, 008b/14, 013b/02, 014a/03, 020b/14, 023a/02, 023b/01, 029a/14, 029b/09, 030b/02, 035b/15, 036b/14, 037b/05, 040b/08, 041b/06, 051a/02, 052a/13, 052b/09, 053a/08, 053b/06, 054a/06, 054a/10, 060a/09, 064a/06, 070a/04, 071b/11, 071b/13, 073b/05, 073b/07, 074a/08, 074b/03, 074b/05, 074b/07, 075b/15, 076a/12, 077a/06, 077a/09, 078a/14, 079b/07, 079b/10, 081a/14, 082b/03, 084a/03, 085b/13, 091a/02, 093a/10, 093b/13, 094b/11, 095a/10, 104a/12, 104b/05, 109a/15, 114a/06, 114b/07, 115b/13, 116b/01, 116b/08, 118b/07, 126b/13, 139a/01, 139a/04, 139a/07, 139a/09, 139a/15, 139b/01, 140a/12, 140a/14, 140b/11, 142a/15, 144b/14, 148b/15, 153a/11, 155a/02, 156b/02, 161a/02, 165b/01, 165b/11, 167b/13, 168a/02, 168a/10, 170b/13, 172b/11, 175b/02, 176a/12, 179a/05, 179a/14, 180a/04, 180a/15, 180b/01, 182b/10, 194a/05, 194a/13, 194b/09, 195b/09, 196a/11, 196b/14, 197a/06, 197a/09, 199b/02, 200b/09, 201a/12, 202b/01, 204b/05, 205a/06, 206b/01, 207a/01, 209b/07, 217a/01, 221a/06, 223a/08, 223b/07, 227a/05, 228b/03, 229a/02, 231a/09, 233a/15, 236b/14, 242a/11, 243b/01, 245b/12, 249b/01, 250b/04, 266b/06, 277a/03, 282a/04, 288b/05, 290a/13, 291b/06, 291b/07, 294a/03, 294b/07, 295b/10, 299b/01, 299b/13, 300a/15, 309b/02, 314a/04, 317a/14, 323a/14, 326b/01, 326b/04, 329a/15, 331b/02, 332a/09,

332b/10, 332b/13, 334a/05

nedâmet: -3- [A.] Pişman olma, pişmanlık.

n. 124a/12, 235a/01, 255a/09

nedem: -1- [A.] Pişmanlık.

n.+ dūr 210a/03

nedem: -11- [T.] Niçin.

n. 023b/08, 024a/03, 183a/08, 193a/13, 243b/11

n.+ dūr 043a/07, 156a/14

nefes: -27- [A.] 1. Soluk.

n. 093b/04, 166b/03, 254a/03; nefes u. “üfleme”) 293b/15

n.+ de 006a/14, 124b/11, 185b/02

n.+ i 011a/07; (n. ol-) 011a/07

n.+ inde 333a/09

n.+ inden 019a/03

n.+ ine 279a/08

n.+ inüñ 011a/10

n.+ leri 256b/13

2. Şifa amacıyla hastaya okuyup üfleme, duası etkili olan, mübarek.

n.+ i 090b/05, 175b/15, 208b/03, 308a/15

n.+ idi 206a/12, 303a/12

n.+ üñden 008b/13

3. Bir an.

n. 126b/15, 181a/08, 287a/08, 307a/03

4. Söz.

n.+ in 272b/13

nefret: -1- [A.] Bir şeyi veya birini beğenmemekten ileri gelen şiddetli itici duygu.

n. 299a/02

nefs: -213- [A.] Kulun hayvanî arzuları, kibir, kin, haset, hırs, hasislik, dedikodu, şehvet, gibi zaaflarının merkezi.

n. 034a/12, 034b/03, 034b/04, 034b/05,

034b/07, 051a/08, 064b/12, 093a/06,
103b/09, 124b/05, 124b/06, 127a/08,
129b/09, 151b/5, 172b/08, 188a/04,
188a/05, 188a/06, 188a/13, 189b/09,
195b/15, 196b/11, 232b/08, 247a/01,
247a/02, 251b/15, 252a/01, 252a/02,
253a/05, 255b/05, 260b/14, 263a/11,
266a/09, 269a/08, 270b/10, 273a/04,
275b/09, 275b/10, 276b/10, 278a/15,
281a/03, 281a/07, 281b/05, 283a/11,
290b/09, 291b/14, 292b/13, 296b/15,
302b/04, 302b/12, 305a/08, 305b/08,
306a/15, 315a/10, 319a/13, 321a/11,
326b/09, 330b/01; (dağāyīq-ı mekr-i n.)
181a/11; (küšte-i n.) 303a/12; (n.-i
emmāre) 129a/06; (n.-i şom) 247a/04,
266a/10
n.+ den 029b/12, 253a/12, 256b/06,
263a/13, 281b/05
n.+ dendür 253a/01
n.+ dür 251b/13, 257a/02, 292a/02;
(muğālefe-i n.) 191a/02
n.+ e 029b/11, 084b/14, 098a/03,
191a/12, 305a/09
n.+ i 028b/09, 034a/07, 034b/02,
093a/03, 097a/14, 127b/04, 141a/10,
141b/02, 173a/12, 190b/08, 191a/08,
254b/12, 283a/10, 291b/04, 296b/11,
301a/01, 301b/14, 307a/01, 310b/13; (n.
üzerine) 283a/12
n.+ ile 093a/15, 093b/04, 097b/12,
098a/02, 235b/02, 251a/15, 252b/02,
262b/11, 296b/09
n.+ in 017b/05, 029a/02, 034b/02,
036b/05, 124a/12, 185b/05, 188a/15,
199b/14, 210b/06, 235b/04, 244a/12,
262a/03, 283a/12, 323b/11

n.+ inden 096b/01, 099a/03, 127a/01,
227a/13
n.+ ine 029a/09, 083b/10, 083b/11,
093a/03, 167b/07, 175a/14, 190b/09,
211a/07, 233b/13, 275b/13, 284b/10,
305a/03, 311a/02, 323b/09, 324b/13
n.+ ini 020b/07, 028b/08, 098b/15,
160a/14, 171a/11, 173b/03, 174b/02,
229b/03, 252a/07, 252b/13, 323b/10
n.+ iyile 186a/05, 277b/12
n.+ leri 084b/14
n.+ lerin 254b/04
n.+ lerün 122a/11
n.+ üm 078a/10, 088b/04, 093a/11,
107b/11, 127b/11, 129a/15, 147a/15,
221b/13, 246b/11, 263a/09, 297a/04,
323b/09
n.+ ümden 103b/06; (n. ötrü) 167b/14
n.+ ümdenidi 231b/12
n.+ üme 044a/12, 107b/13, 118a/09,
221b/13
n.+ ümi 103b/04, 213a/02
n.+ ümiçün 209a/14
n.+ ümün 103b/04
n.+ ümüz 028b/01, 229a/10
n.+ ümüzdür 260b/13
n.+ ümüze 035b/06, 244a/11
n.+ ün 086a/14, 109a/15, 109b/11,
191a/08, 191a/12, 251b/14, 271a/01,
276a/02, 281a/04
n.+ ünnden 099a/10, 306b/01; (n. ötrü)
135b/01, 135b/03
n.+ üne 224a/11, 256b/15
n.+ üni 022a/01, 121a/12, 254b/05,
291b/14, 331b/14
n.+ ünüzi 310b/14
n.+ ünüzle 099a/06

nefsānī : 5- [A.] Canlı olmanın gerektirdiği arzularla ilgili, nefse ait.

n. 029b/11, 273b/08, 301b/10, 301b/12; (n. ol-) 278b/11

nefsī -2- [A.] İnsanın maddi arzularıyla, nefsiyle ilgili.

n. (nefsī n. “ben ben anlamında yalnız kendi kurtuluşunu düşünme hâli”) 064b/10

nehāli: -1- [F.] Tahtın altındaki kürsü.

n.+ si 007b/09

nehr: -1- [A.] Irmak.

n.+ e 329a/01

nehy: -2- [A.] Yasak etme, engelleme.

n. 129b/01; (n.-i münker “şeriatın yasakladıklarından menetme”) 022a/02; (n. ol-) 126a/11

ne kadar: -35- [T.] Nicelik bakımından miktar, ölçü, zaman anlamlarıyla soru bildiren bir söz.

n. 017b/02, 019a/03, 019b/11, 034b/02, 035a/09, 035a/11, 040b/02, 081a/02, 093a/01, 100a/05, 104a/07, 119b/13, 121a/05, 137b/01, 142b/10, 157b/02, 174b/01, 184a/13, 193a/04, 204b/12, 224a/08, 226b/11, 241b/08, 257b/10, 257b/13, 258a/02, 277a/01, 279b/09, 291b/08, 298b/07, 324a/04, 324a/05, 325b/01, 331a/03

n.+ isa 307b/09

nekir: -5- [A.] İnsanları ölümden sonra sorguya çeken iki melekten biri.

n. 057a/07, 077a/07, 134a/05

n.+ den 134a/05

n.+ e 258a/07

nerdübān: -5- [F.] Merdiven.

n. 332a/07

n.+ a 332a/07

n.+ ı 332a/07, 332a/08

nergis: -4- [F.] Lale gibi soğanla üretilen, beyaz veya sarı çiçekli süs bitkisi.

n. 032b/01, 124b/10, 124b/12, 135b/06

neseb: -1- [A.] Soy, soy sop, atalar.

n.+ ile 008a/15

nesne: -395- [T.] Her türlü cansız varlık, şey.

n. 002a/14, 002b/01, 003a/12, 004b/02, 009a/08, 011b/04, 013b/07, 013b/15, 014b/11, 014b/14, 017a/15, 018a/09, 018b/01, 018b/02, 024a/03, 026a/06, 028b/04, 033a/05, 036a/13, 038b/15, 039a/10, 044a/05, 044a/06, 049a/14, 050a/02, 051b/13, 052a/13, 053a/03, 053b/05, 054b/14, 056a/06, 060a/07, 063a/02, 063a/06, 063b/08, 064a/11, 066a/13, 071a/05, 072b/02, 072b/06, 074a/14, 075a/02, 083b/08, 084b/01, 084b/14, 085b/06, 098a/06, 099a/04, 101b/01, 106a/02, 110b/07, 111b/04, 113a/14, 117b/06, 120a/15, 123a/03, 123b/06, 128b/12, 131b/10, 132b/13, 134b/14, 136a/06, 136a/14, 138b/06, 144a/06, 146a/05, 148a/07, 150a/09, 150b/12, 151b/06, 151b/14, 151b/4, 156a/05, 160a/04, 173a/03, 173a/07, 173b/04, 174a/04, 179a/04, 180a/08, 181a/01, 181a/02, 181b/01, 181b/10, 183a/06, 184a/13, 188a/04, 188a/07, 188a/13, 189a/09, 189a/10, 189b/15, 190b/14, 200a/05, 200a/06, 202a/03, 202a/11, 204b/12, 207b/09, 207b/11, 209a/13, 209a/14, 209b/13, 211b/02, 218b/02, 221a/14, 221b/07, 225b/04, 226a/13, 227b/07, 229b/02, 234a/04,

235a/13, 243a/04, 243a/05, 244b/01,
245b/10, 246b/06, 246b/08, 247b/01,
252a/07, 252b/09, 252b/10, 254a/09,
259a/06, 263a/06, 263a/09, 264b/03,
266a/09, 273a/09, 274b/07, 274b/08,
274b/13, 278b/01, 280a/12, 283b/06,
292a/01, 297b/09, 302b/13, 304b/14,
304b/15, 305a/02, 312a/09, 312a/11,
313a/11, 313b/15, 314a/12, 314b/11,
317a/03
n.+ de 044a/05, 098a/09, 098b/07,
230a/09, 243b/07
n.+ den 037b/07, 086a/07, 098a/14,
099a/15, 123a/02, 139b/13, 185b/14,
271a/04; (n. ötrü) 200a/15
n.+ dendür 125a/10, 151b/1
n.+ dür 005a/01, 010b/03, 021a/15,
021b/01, 064a/10, 096a/15, 097a/12,
117b/07, 156b/12, 180a/07, 212a/09,
228b/08, 253b/10, 255a/04, 275a/07,
275b/12, 278b/02, 292b/02
n.+ ler 017b/01, 055a/07, 107a/15,
274b/15, 275a/14, 275a/15, 282a/03
n.+ lerde 271a/06
n.+ lerden 163a/05, 264b/10, 285a/06,
287b/05, 294a/14, 324b/15
n.+ lere 015b/05
n.+ leri 018a/09, 097a/11, 166a/07,
223a/13, 256a/11, 265a/01, 271a/06,
292a/01
n.+ lerüñ 305a/14
n.+ mi 121b/06
n.+ midür 102b/04
n.+ ñ 075b/07
n.+ nüñ 062b/15, 096b/15, 173a/01,
185a/11, 186a/08, 190b/15, 212a/15,
229b/07, 271a/15, 278b/09, 282a/06

n.+ ñüz 028a/12
n.+ ye 029a/09, 052a/03, 082b/10,
105a/02, 107b/01, 148a/14, 186b/09,
186b/11, 194b/15, 216a/07, 255a/11,
287a/08, 331b/15
n.+ yi 017a/07, 018a/03, 023b/13,
026a/11, 046b/03, 055a/02, 056a/05,
086a/11, 097b/12, 098b/08, 099a/13,
156b/11, 156b/15, 183b/15, 184a/04,
184a/05, 185a/11, 189b/02, 202a/03,
202a/13, 207b/03, 207b/06, 212a/13,
251b/15, 262b/10, 263a/07, 280a/11,
290a/10, 319a/06
n.+ yiçün 159a/05
n.+ yile 098b/14, 123a/07, 150a/10,
243b/06, 282a/08, 287a/05, 292a/04,
292b/15, 312b/05
n.+ yiledür 234b/12
2. (Olumsuz cümlelerde) Hiçbir şey.
015a/15, 017b/03, 017b/13, 018a/05,
019b/06, 033a/12, 034a/12, 034b/06,
038a/06, 039a/04, 039a/08, 044a/01,
046b/08, 046b/13, 050b/10, 051a/10,
053b/08, 069b/08, 073b/09, 073b/11,
074a/05, 074b/13, 075a/09, 077b/06,
077b/07, 077b/09, 078a/02, 084b/02,
084b/08, 084b/12, 085a/09, 086a/07,
094b/02, 098a/10, 106a/01, 109a/13,
109a/14, 110b/05, 113a/13, 117b/13,
123b/02, 125a/04, 126a/09, 127a/10,
130b/04, 134a/11, 138a/05, 138a/06,
141b/14, 144a/02, 150b/08, 150b/10,
172b/13, 173a/08, 173a/10, 178b/12,
180b/14, 186a/15, 188a/06, 190a/12,
190a/13, 191a/12, 199b/15, 203b/06,
206b/08, 211a/05, 221b/02, 234b/07,
237b/13, 252b/10, 254a/12, 262a/10,

264b/02, 264b/03, 264b/09, 265a/05,
269a/06, 270b/10, 273a/07, 273a/10,
277a/15, 277b/03, 278b/07, 289a/12,
290a/15, 290b/01, 292a/03, 297a/08,
298b/05, 298b/07, 301b/13, 304a/03,
307b/08, 308a/07, 309b/14, 310b/01,
310b/02, 310b/04, 318b/08, 319a/01

n.+ de 098a/14

n.+ den 267a/10

n.+ m 092b/08, 151a/01, 223b/13,
319a/02

n.+ ye 097a/13, 106a/01, 122a/13,
131b/09, 287a/07

n.+ yi 097a/13

n'êt-: -43- [T.] Ne etmek, ne yapmak.

n. 008a/06, 011b/11, 015b/11

n.- dũñ 205a/12, 300b/02

n.- dũñüz 164b/15, 301b/03

n.- elüm 020a/01, 020a/08, 020a/12,
081a/14, 145b/07, 164b/12

n.- em 042a/11, 076a/01

n.- er 034a/09, 107b/10, 122a/02,
155a/14, 159a/15

n.- erin 048b/03

n.- ersin 193a/13, 194a/04, 204b/14,
209a/08, 220b/09, 313b/08

n.- esin 026b/15, 301a/01

n.- evüz 005b/02, 153b/07, 209b/09

n.- eyidũñ 150b/02

n.- eyim 020b/03, 047b/12, 077a/08,
156b/03, 243b/14

n.- eyin 123a/06, 223a/10, 247b/08,
262b/10

n.- eyüm 187a/11

n.- mek 165b/01

nête: -61- [T.] Nasıl.

n. 015a/14, 021a/07, 028a/07,

037b/09, 042b/12, 042b/14, 052a/04,

052b/08, 052b/14, 062a/03, 062a/13,

062b/03, 076a/02, 084a/09, 087a/02,

089b/12, 109b/10, 114a/14, 114b/05,

116a/03, 150b/11, 152a/13, 154a/13,

155b/11, 172b/08, 186b/01, 198a/07,

199b/02, 209b/12, 216b/09, 231a/10,

231a/15, 241a/03, 241b/10, 246a/02,

247a/02, 264a/04, 278a/14, 290b/09,

303b/08, 310a/07, 312a/13, 322b/03,

325b/05; (n. êt-) 052a/03; (n. ol-)

037a/15, 212b/12

n.+ dũr 030a/11, 142a/04, 154a/02,

221a/10, 287b/02

n.+ idi 065a/06

n.+ sin 030a/11, 035b/09, 037a/15,

154a/02, 200b/12, 294a/10

n.+ sũz 239b/08

nêtekim: -78- [T.] Gerçekten, hakikaten.

n. 003a/14, 003b/13, 004a/05, 004b/13,

005a/03, 005a/10, 005b/11, 010b/07,

011a/15, 011b/06, 027a/14, 046b/04,

051b/10, 052b/03, 061a/03, 082b/10,

084a/11, 096b/06, 098a/15, 098b/02,

098b/03, 105a/10, 105a/12, 106b/08,

124a/01, 132a/04, 132a/11, 132b/06,

136a/07, 150a/05, 150a/06, 150a/07,

157a/01, 162a/14, 169a/14, 183a/04,

183a/15, 184a/06, 191a/13, 193b/11,

205b/09, 213b/15, 216a/15, 221b/10,

229b/15, 230b/10, 233a/05, 233b/14,

247a/13, 247b/02, 254b/11, 256a/05,

256a/12, 256a/15, 256b/01, 262a/14,

270b/13, 272a/10, 276a/06, 278b/02,

282a/13, 286b/10, 286b/12, 290a/07,

291b/12, 294a/09, 301b/08, 301b/15,

302a/08, 305a/15, 305b/14, 306b/03,

306b/13, 310a/02, 314a/06, 323b/10,
327b/06, 332b/15

nêteliksüz: -5- [T.] 1. Nedensiz, sebepsiz.
n. (nêtesüz n. “sorgusuz sualsiz”)
052a/05, 239b/08

2. Mahiyeti bilinmeyen şekilde.
n. 091a/03

nêtesüz: -2- [T.] Nedensiz, sebepsiz.
n. (n. nêteliksüz “sorgusuz sualsiz”)
052a/05, 239b/08

nevâht: -1- [F.] Okşamak.
n. (n. eyle-) 250a/03

nevâle: -2- [A.] Nasip, kısmet.
n. 119b/10
n.+ süz 120a/06

nevha: -2- [A.] Ölünün arkasından sesle
ağlama, matemle feryat etme.
n. 121b/01
n.+ mdan 121b/02

nevmiş: -8- [F.] Ümitsiz.
n. 061b/14; (n. ol-) 098b/11, 109a/04,
124a/09, 263a/11, 284b/15, 296b/10,
308a/01

nevmişlik / nevmizlik: -2- [F. + T.]
Ümitsizlik.
n. 126b/07, 305a/05

n’eyle-: -29- [T.] Ne yapmak.
n.- di 003b/01, 036b/09, 123a/06,
162b/06, 163b/14, 263a/02, 269b/01,
334a/09

n.- diler 083a/09

n.- dügin 066a/15

n.- düm 083a/09

n.- düñ 041b/13, 075b/01, 244a/05

n.- r 075a/03

n.- rdüñ 094a/12

n.- rsin 042a/03, 052b/07, 075a/01,

120b/04, 120b/14, 179a/10, 226a/07

n.- rüz 075a/03

n.- sün 077b/06, 077b/07, 077b/09

n.- yü 136a/03

n.- yügeldi 218a/11

nez’: -10- [A.] Can çekişme hâli.

n. (n. hâli “Can çekişme hâli, ölüm anı”)
147a/04, 147a/09, 166a/13, 206a/04,
206a/06, 228b/01, 230a/13, 257a/11

n.+ inde (hâlet-i n. “Can çekişme hali,
ölüm anı”) 022a/13

n.+ ine 133b/06

nezzâre: -1- [A.] Bakış.

n. (n. kııl-) 067a/03

nısf: -1- [A.] Yarı, yarım.

n.+ indan (n. artuk) 302a/05

nice / niçe: -59- [T.] Çok, birçok.

n. 002a/13, 003a/09, 004b/06, 021a/03,
043b/05, 074b/05, 137a/02, 261b/10,
261b/11, 266a/07, 290b/05, 327a/15,
328a/01, 328b/09

n.+ ler 031a/08, 081b/14, 081b/15,
097b/13, 098a/10, 115b/01, 142b/03,
158a/04, 198a/02, 259b/04, 259b/06,
282b/08, 327a/08, 327a/11, 327a/14,
327a/15, 327b/01, 327b/07

n.+ lerdan 333a/07

n.+ leri 087b/15

n.+ si 002a/10, 002a/11, 002b/14,
002b/15, 059a/01, 059a/02, 197a/13,
197a/14

n.+ sin 041a/01

n.+ sinüñ 302a/03, 302a/04, 302a/05

nidâ: -12- [A.] Seslenme, çağırma,
bağırma.

n. 049a/13, 052b/15, 071a/05, 112a/10,
119b/01, 119b/06, 121a/11, 121b/05,

131a/08, 238a/05, 242a/02; (n. kı1-)
190a/15

nifāk: -2- [A.] İkiyüzlülük,
münafıklık.

n. 280b/09

n.+ ı 123b/10

nigerān : -2- [F.] Bakan, seyreden.

n. (n. ol-) 124a/03

n.+ ı 124a/04

nihād: -1- [F.] Huy, yaratılış, tabiat.

n.+ ı 132b/08

nihāyet : -14- [A.] Son, sonunda.

n. 131b/08

n.+ e 131b/03

n.+ i 112b/02, 126b/10, 131b/07,
131b/12, 152a/14, 251b/10, 264a/14,
303a/03, 303a/05

n.+ ine 126b/09, 131b/08, 291b/12

niḳāb: -2- [A.] 1. Yüz örtüsü, peçe.

n.+ ın 204a/14

2. Perde.

n.+ ın 005b/01

niḳāḥ: -3- [T.] Bir kadınla bir
erkeğin kanun nazarında karı koca
olmalarını sağlayan işlem.

n. 052a/02, 052a/03; (n. ét-) 052a/02

niḳ-baḥt: -1- [F.] Talihli, mutlu, bahtiyar.

n.+ lar 210a/13

niḳ-baḥtḫ: -2- [F. + T.] Mutluluk.

n. 117b/15, 189b/05

ni‘met: -25- [A.] 1. İnsanın iyi
yaşamasını sağlayacak her şey, servet,
dirlik düzenlik, sağlık .

n. 030b/05, 060b/15, 076a/03, 237b/01,
254b/05, 286b/08, 320b/05

n.+ dūr 036b/03; (şükr-i n.) 191a/02

n.+ i 152a/04

n.+ için 234a/03

n.+ ile 237b/02

n.+ ini 237b/03

n.+ iyile 054a/02

n.+ ler 039b/10,

n.+ leri 078a/02, 248a/15

n.+ lerinedür 256a/07

n.+ lerüm 036a/10

2. Allah'ın kullarına bağışısı olan yiyecek
içecek vb.

n.+ in 035b/10

n.+ ler 148b/08, 179a/01, 183a/03

n.+ lerin 077b/02, 294a/11

nire: -1- [T.] Hangi yer?

n.+ densen 070a/10

n’iste-: -1- [T.] Ne istemek.

n.- rsiz 101b/13

niṣār: -1- [A.] Saçma, saçılma.

n. (n. kı1-) 260a/07

niṣbet: -5- [T.] 1. İlgi, bağ.

n. (n. eyle-) 327a/15, 328a/03, 330b/04

2. İki şeyin nitelik veya nicelik
bakımından birbirine göre olan durumu,
oran.

n. (n. dut-) 253a/08

niṣe: -2- [T.] Niçin, nasıl.

n. (n. ét-) 127b/14

niṣān: -78- [F.] 1. İşaret, iz, belirti,
alamet.

n. 123a/07, (n. vēr- “işaret etmek”)
013a/07, 119b/12

n.+ ı 029b/04, 072a/09, 088a/02,
096b/06, 097a/01, 097a/10, 097a/11,

097a/14, 098a/01, 098a/03, 098a/08,
099a/02, 122b/01, 126a/06, 126b/15,

151b/12, 151b/14, 151a/14, 151a/15,
173b/05, 186a/01, 186a/03, 189b/05,

192b/04, 194b/13, 194b/14, 195a/01,
195a/03, 205b/13, 210b/06, 212b/10,
212b/13, 213a/01, 216b/02, 216b/03,
221b/01, 227a/09, 227a/10, 229b/10,
234a/02, 234a/04, 272b/07, 274a/06,
275b/01, 275b/02, 281b/08, 283a/08,
284b/08, 285a/01, 285a/04, 287a/01,
291b/08, 302a/08, 302a/10, 309b/12,
315a/02, 322b/01

n.+ ıdur 030b/04, 063a/02, 098a/06,
171b/05, 274b/11

n.+ ıla 047a/04

n.+ in 014a/06, 014a/07

n.+ ları 049b/04, 059b/11

2. Bir yaranın yüzde kalan izi.

n. 193a/12, 193b/01

3. Belirli, bilinen, tanınan.

n.+ ıdı 236b/10, 261b/04, 279a/13,
287b/11, 313a/07

nişāne: -3- [F.] İşaret, alamet, belirti.

n. idi 278a/04, 295a/06, 315b/04

niyāz: -3- [F.] Dua, yalvarma, yakarma.

n. (n. eyle-) 049a/03, 101b/14

n.+ umı 130a/06

niyyet: -21- [A.] 1. Namaz, oruç, hacc
gibi ibadetlere başlarken bu ibadeti
yapmaya karar verdiğini sözle söyleme
veya içinden geçirme.

n. 041b/01, 096a/15, 142b/14, 212a/09,
222a/10; (n. eyle-) 085a/06, 103b/14,
104a/05, 268a/13

n.+ dür (ihlās-ı n.) 281b/12; (şıdık-ı n.)
276a/02

n.+ i 031b/13

2. Bir şeyi yapmayı aklına koyma,
yapmaya karar verme.

n. (n. eyle-) 097b/03, 142b/15, 188a/03,

239a/10, 246b/06, 318b/02

n.+ iledür 028b/12

n.+ in 216b/04, 319a/08

nizā': -1- [A.] Çekişme, anlaşmazlık.

n. 308a/04

noksān : -1- [A.] Eksiklik, kusur.

n.+ dan 129b/05

noқта: -1- [A.] Çok küçük boyutlarda
işaret, benek.

n. 049a/13

n'ol-: -9- [T.] 1. Ne olur, ne çıkar?

n.- a 021b/06, 035b/08, 048a/14,
093a/04, 180b/11, 211a/14

2. Ne oldu, ne olabilir, nedir?

n.- a 030a/13

n.- dı 069a/13, 167b/10

nūn: -1- [A.] Arap alfabesinin yirmi
beşinci harfi.

n. (kāfila n. "kūn emrine işaret eder")
284b/14

nūr: -46- [A.] 1. Işık.

n. 105a/05, 114b/13, 138b/08, 265b/11,
265b/13

n.+ ı 265b/14

n.+ in 155b/15

n.+ ıyla 265b/15

2. Maddi olmayan hususlarda basiret
gözüyle gerçeği görmeyi sağlayan
manevi ışık.

n. 028a/10, 082b/08, 089b/06, 100a/07,
122a/10, 286a/02; (n. ol-) 082b/08

n.+ dan 131b/13, 233a/05, 251a/03,
262b/09

n.+ dandur 012a/11, 013a/03

n.+ dur 122a/10, 212b/03, 234b/02,
305b/09

n.+ ı 082b/09, 128b/07, 212b/03

n.+ ıla 128b/02, 234b/03, 234b/04
n.+ ın 082b/06, 203b/04, 205b/05,
260a/07

n.+ ından 157b/07

n.+ ıyla 082b/07, 128b/05, 128b/11,
129a/11, 241b/01, 264b/05

n.+ ları 209b/08

n.+ um 128b/07

nūrānī: -5- [A.] Mübarek, nurlu.

n. 019b/05, 285a/15, 295b/10, 303b/02;
(ağ beñizlü n.) 266a/02

nūrlan-: -1- [A. + T.] Nurlu bir durum
almak.

n.- mış 026b/13

nūrlandır-: -1- [A. + T.] Aydınlatmak,
nurlandırmak.

n.- ur 173a/12

nuşret: -1- [A.] Allah'ın yardımı.

n. 116b/15

nübüvvet: -7- [A.] Peygamberlik, nebilik.

n. 046b/04, 157b/10, 262a/14, 302a/08,
302a/13; (n.-i 'azamet) 132a/10

n.+ e 262a/15

nükte: -2- [A.] İnce bir anlam taşıyan,
hoşa giden zarif ve düşündürücü söz.

n. (n. ét-) 139a/07; (n. eyle-) 249b/04

O

ocak: -1- [T.] Isı vererek üzerine
veya içine konulan maddeleri ısıtan,
pişiren araç.

o.+ ına 201a/15

od: -89- [T.] 1. Ateş.

o. 026a/03, 026a/13, 026a/15, 032b/12,
033a/01, 033a/02, 035a/12, 037b/09,
056a/10, 067b/05, 067b/09, 074b/15,
081b/02, 081b/04, 113a/15, 180a/03,

180a/09, 180a/13, 196b/02, 199b/03,
199b/06, 200b/12, 260b/05, 269b/09,
269b/10, 269b/12, 300b/11; (o. düş-
)035a/04

o.+ a 026a/03, 026a/04, 026a/12,
026a/13, 026b/01, 032b/11, 032b/12,
061a/05, 120a/10, 120a/11, 180a/04,
180a/10, 180a/11, 180a/12, 182b/12,
216b/10, 222b/14, 259a/14, 287a/13,
300b/11, 300b/14, 331b/13, 333b/02

o.+ dan 035a/12, 060b/08, 120a/10,
247a/09, 252a/06, 260b/04, 260b/09,
269b/14, 291b/10

o.+ ı 026a/05, 033a/03, 116a/07, 127b/10

o.+ ıla 077a/09, 240b/02

o.+ ına 276b/09

o.+ ınuñ 205b/11

o.+ uñ 026a/14, 180a/06

2. Aşk, ayrılık, hasret, azap, hırs vb.
duyguların yakıcı etkisi.

o. 038b/01, 260b/11, (o. düş-) 024b/09,
034b/15, 038b/01, 058b/15, 065b/13,
089b/15, 101a/04, 159b/06, 222b/04,
238b/13, 269b/08

o.+ ı 164a/07

o.+ ın 103b/05

o.+ ına 211b/06

o.+ ından 202b/01

o.+ ını 063a/05, 302b/02

odacuk: -1- [T.] Küçük oda.

o. 165a/14

odun: -11- [T.] Yakılmak üzere
kesilmiş ağaç.

o. 038a/09, 038a/10, 056a/10, 067a/13,
069b/05, 069b/06, 069b/07, 069b/12

o.+ ı 067b/01

o.+ ın 069b/10

o.+ mıdur 284a/11
odunlu: -1- [T.] Odunu bol olan yer.
o. 081b/02
oğlan: -149- [T.] 1. (Erkek olsun, kız olsun) Evlat, çocuk.
o. 156b/14, 194a/05; (o. uşak “çoluk çocuk”) 109b/04
o.+ ı 029a/09, 072a/11, 092a/07, 092a/09, 156b/15, 160b/13, 173a/07, 173a/08, 211b/07, 230a/10
o.+ ından 198a/15
o.+ muñ 072b/01, 173a/13, 298b/02
o.+ ısañuz 149b/06
o.+ lar 194a/06
o.+ ları 255a/13, 269b/09, 269b/11, 279b/13
o.+ ların 108a/15, 262b/13, 282a/07
o.+ larına 007a/07, 233a/05
o.+ larından 108a/01, 259b/14
o.+ larındandır 251a/12, 251a/13
o.+ larını 061a/02
o.+ larınıñ 256b/13, 260a/04
o.+ laruma 139a/07, 230a/12
o.+ laruñ 154a/02, 269b/12
o.+ laruña 230a/12
o.+ laruñla 144b/15
o.+ um 138a/03, 301a/15
o.+ umı 300b/02
o.+ uñ 070a/13
2. Erkek evlat, çocuk.
o. 034b/09, 034b/10, 034b/12, 034b/14, 035a/01, 061b/10, 069a/15, 069b/06, 069b/11, 070a/06, 070b/01, 070b/04, 070b/08, 070b/14, 070b/15, 072a/02, 111b/15, 154a/09, 154a/11, 154a/12, 154a/15, 179b/03, 221a/04, 269b/14, 279b/06, 303b/09, 303b/14

o.+ a 040a/09, 145a/01
o.+ dur 034b/15
o.+ ı 040a/12, 070b/13, 261a/02, 263a/01, 279b/15, 280a/07
o.+ larıla 160b/13
o.+ larındandı 320a/02
o.+ uñ 070a/13, 091b/04, 155b/05, 249b/12, 301b/01, 301b/02, 303b/15
3. Yetişkin, delikanlı.
o. 024b/04, 027b/15, 046a/06, 070a/04, 070a/09, 071a/01, 091a/12, 091a/15, 091b/02, 091b/06, 091b/09, 091b/12, 091b/13, 091b/14, 092a/01, 092a/02, 139a/03, 139a/08, 139a/10, 144b/11, 149a/06, 149a/08, 149a/09, 154b/12, 155b/01, 155b/02, 155b/06, 159b/10, 159b/12, 159b/13, 159b/15, 196b/15, 220b/15, 261a/02, 280a/01
o.+ a 158a/05
o.+ ı 024b/05, 024b/06, 024b/07, 139a/08, 144b/12, 144b/13, 149a/05, 159b/13, 160a/02, 241a/13, 276b/06, 300a/15, 301a/01
o.+ ıdı 019a/01, 027b/06, 159a/03
o.+ ıla 144b/12, 202a/06
o.+ lar 069b/15
o.+ larıla 262b/14
oğlancuğ: -48- [T.] Küçük çocuk, çocuk.
o. 178b/11, 178b/14, 178b/15, 179a/02, 196b/05, 278a/09, 300a/09, 300a/12, 300b/09, 323a/06
o.+ a 194a/07, 194a/08
o.+ dur 300a/12
o.+ ı 061b/06, 069a/12, 111b/13, 194a/04, 278a/11, 300a/15, 300b/11, 300b/06, 323a/02
o.+ ın 300a/09

o.+ lar 018b/03, 038b/03, 038b/11,
154a/08, 323a/07; (o. bigi) 154a/14
o.+ lara 038b/03, 038b/11, 109b/04
o.+ ları 201b/12
o.+ larına 075a/10
o.+ larum 075a/13, 104a/08, 138a/05
o.+ laruma 075a/11
o.+ laruñ 323a/10
o.+ laruña 093b/03
o.+ um 070a/05, 198b/11, 300b/13,
323a/03
o.+ uñ 193b/05, 278a/10, 300a/10
o.+ uñı 300b/13
oğlanlık: -10- [T.] Çocukluk.
o. 023b/03, 118b/03, 187a/12; (o. eyle-)
242a/13
o.+ ı 158b/01, 167a/07, 236b/11, 295a/15
o.+ um 276a/15, 279b/06
oğrı: -12- [T.] Hırsız.
o. 050b/01, 050b/06, 149b/11, 168a/15,
269a/10, 318a/01, 318a/04, 318a/05
o.+ dur 145b/01
o.+ lar (o. gibi) 266a/13
o.+ yı 111b/02, 269a/11
oğrılık: -1- [T.] Hırsızlık.
o. (o. eyle-) 115a/07
oğul: -109- [T.] 1. Erkek evlat.
o. 020a/15, 037a/13, 064a/15, 118a/13,
118b/01, 144a/03, 168b/05, 178a/03,
215b/10, 236b/14, 237a/15, 263a/01,
263a/02, 273b/12, 276b/09, 295b/10,
295b/14, 299a/06, 303b/1
o.+ ı 008a/09, 008b/08, 009a/03,
010a/06, 015b/08, 019b/10, 037a/13,
064b/04, 068a/14, 069a/02, 069a/06,
070a/02, 079b/06, 080a/08, 092a/06,
092a/07, 092a/09, 092a/10, 092a/15,

121a/11, 135a/15, 141a/14, 144a/01,
150b/07, 164b/02, 165b/09, 165b/10,
166a/13, 166a/15, 179a/12, 214b/04,
214b/08, 215a/12, 241a/01, 241a/05,
261a/01, 262b/15, 276a/05, 279b/11,
295b/02, 303b/09, 303b/10, 314a/02
o.+ ıdur 079a/06, 221a/04
o.+ ın 035a/05, 040a/08
o.+ ına 037a/13, 065a/09, 113a/08
o.+ ını 040a/08, 060b/13, 064a/14,
070b/02, 214b/05
o.+ ınuñ 199a/02, 298b/01
o.+ ısını 070a/10
o.+ ıvan 070a/11
o.+ ıyam 314a/05
o.+ ıydı 031a/07
o.+ ıyla 065a/05, 143b/15
o.+ um 040a/03, 040a/05, 040a/09,
064b/07, 137a/05, 137a/10, 137a/12,
164b/11, 221a/04, 232a/03, 232a/04,
270a/13, 276b/04
o.+ uma 065a/07
o.+ umı 070b/09, 306b/05
o.+ uñ 040a/07, 061a/03, 070b/12,
164b/10, 276b/04, 280a/08
o.+ uñ gibi 061a/03
o.+ uñdan ötrü 179a/15
2. Yavru, evlat.
o.+ ınuñ 156b/14
oğurla: -6- [T.] Çalmak.
o.- dılar 114a/12
o.- duñ 293b/09
o.- madum 293b/10
o.- maduñ 293b/15
o.- miş 259a/12, 269a/11
oğurlan-: -1- [T.] Çalınmak.
o.- updur 206b/14

oğurlayın: -1- [T.] Gizlice.

o. 024b/02

oğurluk -2- [T.] Hırsızlık.

o. (o. ét-) 163a/09; (o. eyle-) 270a/09

oğşa-: -1- [T.] Okşamak.

o.- dı 048a/01

ok: -5- [T.] Yayla fırlatılan ve ucunda sivri bir demir bulunan ince kısa değnek.

o. 184b/03

o.+ ıla 184b/04, 287a/13

o.+ muñ 171b/05, 229b/10

okı-: -111- [T.] 1. Okumak.

o.- dum 148a/07, 242b/13, 318b/14

o.- mağa 305b/05

o.- mağ 005a/13

o.- ya 003a/11, 302a/09

o.- yalar 005b/03, 297b/09

o.- yan 004b/07

o.- yana 005a/02

o.- yupdururduğ 059b/04

2. Çağırarak, davet etmek.

o. 186b/06

o.- dı 273a/05, 282b/01, 286b/12

o.- dılar 152b/14, 186b/06

o.- duñ 007b/12

o.- madı 286b/12

o.- mişlarıdı 325b/13

o.- yayın 328b/15

3. Öğrenim görmek.

o. 165a/05

o.- dı 127a/12

o.- duğıyçün 144a/06

o.- duğum 276b/12

o.- duğ 177a/14

o.- dum 070b/03, 162a/11,

o.- madum 144a/06

o.- mağa 169b/03, 202b/11

o.- mağ 302b/14

o.- miş mısañ 040b/15

o.- r 193b/05

o.- rdı 159a/11

o.- rdum 143b/06

o.- rlarıdı 223a/08, 236a/10

o.- rvan 190b/02

o.- ya 122b/10, 165a/14, 284a/10, 292b/03

o.- yalar 295b/01

o.- yupdur 144a/07

o.- yumaz 167a/13

4. Dua etmek, dua maksadıyla belli sözleri söyleyerek Allah'tan mağfaret dilemek.

o.- duğın 257b/07

o.- mağa , 257b/06

o.- yudurur 057b/10

5. Söylemek, demek.

o.- maya (la'net o.- "bir kimsenin Allah'ın merhametinden yoksun kalmasını dilemek") 171b/01

o.- yupdururdu 259b/04

6. Bazı duaları usulüne göre söylemek, okuyup üflemek, nefes etmek.

o.- dı 175a/12

o.- sun 175a/10

7. Bir metni seslendirmek, yüksek sesle kıraat etmek.

o.- dı 008b/15, 015b/08, 022b/13, 024b/05, 034a/03, 047a/08, 058b/10, 058b/12, 075b/14, 085b/10, 090a/11, 101a/02, 110b/12, 116b/02, 167a/08, 198b/02, 222b/12, 232a/04, 243b/08, 249a/15, 257b/06, 260b/07, 278a/10, 323a/01, 332a/04, 333a/09

o.- dılar 206a/02, 219b/09

o.- duğı 024b/07
o.- ğıl 015b/06, 185a/08, 285b/13
o.- dum 041b/15, 231b/15,
o.- duń 218b/14
o.- duń mı 070b/03
o.- mağ 234b/12
o.- mağdan 303b/05
o.- maya 117a/05; (la^c net o.) 171b/01
o.- mazsa 185b/07
o.- r 004b/14, 070a/09
o.- rdı 060a/13, 068a/05, 068a/06,
303a/15
o.- rdum 268b/01
o.- rlardı 024b/04
o.- rsın 257b/03, 279b/09
o.- rsız 077b/01
o.- ya 252b/10, 284a/12
o.- yalardı 043a/05
okın-: -1- [T.] Okunmak.
o.- urken 072a/08
ol-: -2236 [T.] 1. Gerçekleşmek veya
yapılmak.
o.- a 004b/06, 008b/04, 072a/10,
077b/06, 077b/09, 174a/06, 271a/06,
276b/11, 281b/02 o.- acağıdı 280a/09
o.- acağdur 035a/08
o.- ayıdı 316b/04
o.- dı 078a/13, 117b/14, 123b/01,
189a/06, 208a/05, 219a/13, 241b/10,
259a/15, 273b/08, 297a/10, 314b/04,
320b/04, 321b/06
o.- dı idi 174b/14
o.- dıydı 198a/07
o.- duğında 052b/02
o.- ısar 111a/09
o.- ıvardı 095a/05
o.- mamış 023b/11

o.- masun 069b/15, 188a/04, 224a/12,
248a/05
o.- maya 029b/06, 052b/15, 190b/12,
190b/13, 252b/08, 281b/02
o.- maz 126a/05, 315a/06, 331a/15
o.- sun 056b/02, 138a/10, 152a/06
o.- updururdu 279a/14
o.- ur 028b/09, 064a/08, 234b/08,
247a/03, 252b/03, 293a/11, 304b/13
o.- urdu 331b/14
o.- urmissa 019b/15, 020a/11
o.- ursa 064a/07, 110a/04
2. Bulunmak, var olmak.
o.- a 030a/12, 051b/09, 098a/07,
112a/14, 119b/14, 121b/09, 124a/06,
126a/08, 140b/08, 143a/15, 144a/08,
177a/11, 177a/14, 177a/15, 183a/03,
195a/02, 235b/14, 245b/02, 261a/12,
265a/08, 298b/07, 311b/08, 319a/09
o.- am (rükū^c içinde o.) 016b/14
o.- alar 132a/14
o.- alum 081b/02, 267a/15
o.- am 075a/13, 091a/11, 238b/04,
242a/15
o.- a mı 045a/13
o.- asıdur 132a/12
o.- asın 056b/10, 129b/13
o.- asın 173b/08
o.- avan 318b/09
o.- ayıdı 011a/01
o.- ayıdum 245a/02
o.- dı 072b/10
o.- dılar 060a/05, 324a/12
o.- duğıyıçün 149a/10
o.- dum 187b/08
o.- ğıl 126a/11, 187a/13
o.- ıcak 304a/09, 322b/03

o.- mağ 018a/08
o.- masa 054a/14, 230a/05
o.- masaydı 209b/11
o.- maya 018a/05, 026a/14, 043a/05,
056b/12, 099a/05, 117b/06, 117b/08,
123b/01, 124b/07, 126b/11, 128a/01,
150a/15, 184a/05, 185b/02, 198a/15,
207b/10, 216a/12, 240b/06, 262a/02,
263a/11, 264b/03, 276a/02, 281a/09,
290b/01, 292b/04, 298b/07
o.- mayadı 204a/05, 308b/01
o.- mayasın 260a/01
o.- mayavan 131a/05
o.- mayaydı 204a/05, 206a/01, 210b/15,
285a/15
o.- mayınca 156b/01
o.- maz 076a/02, 097a/13, 126a/12
o.- mazsa 100b/13, 100b/14, 100b/15,
141a/04, 141a/05, 260b/14, 275a/03
o.- miş 025b/06, 105a/01, 279b/03
o.- sa 081b/04, 207b/01, 211a/14,
224a/02, 230a/05
o.- sun 002a/01, 043b/14, 144b/08,
156b/04, 209a/03, 209a/04, 227b/11
o.- ur 061b/09, 218a/02, 243b/02,
254b/01, 266a/06, 332a/07
o.- urdı 045a/05, 158b/02, 328a/09,
328b/10
o.- ur mı 095a/15, 330a/06
o.- ursa 047a/12, 106a/02, 116a/05,
165a/02, 171b/08, 171b/09, 196a/11,
201b/11, 209a/03, 275a/02
o.- ursañ 183b/11
o.- ursın 318a/15
o.- urvan 318a/12, 318b/01
3. Bir makam, mertebe veya niteliğe
sahip olma.

o.- a 011a/06, 011a/07, 018a/04,
048b/12, 097a/01, 098b/11, 169a/04,
242b/14
o.- alar 295b/09
o.- dı 140b/01, 261a/07, 313b/11
o.- dılar 234a/15
o.- duñ 296b/04
o.- ğıl 153b/14
o.- ıcak 136a/04, 142b/06
o.- madı 252a/15
o.- mağlığı 315a/09, 315a/10
o.- mayaydı 192b/14
o.- sa 086a/03
o.- ur 232b/05, 235b/02
o.- urdı 199a/15
4. Herhangi bir durumda bulunmak.
o.- a 011a/12, 024a/03, 027b/03,
029a/06, 030b/07, 052b/05, 064a/11,
105a/10, 122a/07, 122b/07, 123b/12,
127b/15, 142b/06, 151b/12, 151b/9,
156b/05, 156b/06, 160b/02, 211b/06,
255b/13, 262a/04, 291b/10, 291b/12
o.- acağın 180b/08
o.- adum 023a/01
o.- am 213a/07, 247a/10, 292a/09
o.- asın 075a/14, 207b/13, 287b/03
o.- ayıdı 021b/07, 223a/14, 289b/07,
292b/07
o.- avan 129a/14
o.- cağdur 064b/11
o.- dı 067b/04, 105a/09, 105a/10,
106b/11, 167a/12, 333b/01
o.- duğına 287a/08
o.- duğumca 318b/02
o.- dum 127a/06, 239b/13, 239b/14
o.- duñ 046a/05
o.- ğıl 122a/15, 124b/03, 132a/10,

146b/12, 253b/12
o.- ıcak 229a/04, 234b/07, 282b/12,
301a/06, 301b/13, 302b/03, 315a/05
o.- ınca 113a/04
o.- madı mı 196b/13
o.- mağa 280b/15
o.- mağı 145b/11
o.- mağ 062b/09, 129a/14
o.- mağdur 044a/09
o.- maya 137b/08, 189b/10
o.- mışdı 315b/14
o.- sa 098b/13
o.- uñ 015a/01, 166a/11
o.- up 066a/14, 168a/15
o.- updururdu 100a/07, 117b/11
o.- updururdum 114b/02
o.- ur 072a/05, 105a/07, 105a/11,
302a/03, 302a/05, 306a/14
o.- ursa 023b/15, 037a/12
o.- ursın 135b/03, 304a/10
5. Sıfat fiil eki almış sözcüklerle birlikte
başlama, bitirme vb. bildiren fiiller
oluşturur.
o.- a 013a/07, 017b/04, 131b/05, 183b/02
o.- dı 049b/05, 057a/05, 073a/06,
073b/13, 080a/13, 167a/13, 181b/15,
219a/07, 243b/12, 330b/10
o.- dı idi 215a/10
o.- dıydı 138a/12
o.- dum 167a/13, 167a/14 187b/13
o.- ur 048a/10, 056b/08, 117a/04,
149b/03, 195a/07, 218b/09, 258a/13,
273a/10, 290a/10, 298a/03, 302b/03
o.- urdu 247a/07
o.- urduñ 041a/14
o.- urın 269b/14
6. Ek fiilin geniş zamanı olan –dİr, -dUr

anlamında kullanılan söz.
o.- a 017b/02, 077a/03, 081b/12,
100b/03, 107b/10, 120a/15, 132b/02,
132b/03, 132b/10, 132b/11, 145b/04,
145b/05, 145b/13, 145b/14, 151a/09,
151a/11, 152a/13, 157b/02, 169a/04,
171b/10, 172b/08, 173a/04, 173a/05,
173a/10, 174a/10, 174a/11, 174a/12,
174a/13, 195a/01, 200a/07, 200a/08,
205b/08, 208a/04, 209a/03, 210a/05,
210b/11, 211a/02, 211a/09, 212a/08,
212b/12; 212b/13, 213a/10, 224a/08,
227b/03, 229b/04, 229b/09, 229b/10,
232b/03, 232b/04, 232b/10, 233b/05,
233b/10, 234a/04, 234a/05, 234a/06,
234a/14, 235b/09, 235b/12, 241b/12,
247b/02, 252b/14, 253a/09, 253a/14,
253a/15, 254a/15, 257b/03, 264b/11,
265a/06, 268b/11, 278a/14, 281a/01,
281a/02, 281a/06, 281a/07, 281a/13,
281a/14, 283a/13, 283a/14, 286b/04,
286b/05, 287a/02, 287a/04, 287a/10,
303b/08, 304b/08, 307b/04, 307b/05,
313a/01, 322b/03, 324b/12, 328a/11
o.- acağdur 315a/13, 315a/14
o.- asıdur 022b/15, 046b/02
o.- madı 027b/08
o.- ur 122a/13, 122a/14, 253b/03,
264b/05, 264b/06, 266b/07, 332b/13
7. Uygun düşmek, yerinde görülmek.
o.- a 032a/14
o.- a mı 017a/04, 066a/13, 073b/02,
110b/11, 238a/02, 249b/10
o.- maz 009a/13
o.- ur 244a/13
8. Çekimli bir eylemden sonra gelerek
ihtimal veya gereklilik anlamı verir.

o.- a 043a/10, 071b/01, 080a/02,
083b/11, 083b/12, 084a/09, 094b/04,
108a/07, 116b/02, 137b/01, 137b/02,
137b/03, 152a/12, 172a/13, 183b/04,
184a/05, 203b/02, 230a/08, 258a/13,
262a/03, 283b/05, 290a/07, 301b/10,
301b/13, 302b/04, 302b/05, 302b/06,
309a/15, 312b/15, 314a/09, 316a/02,
322b/05, 322b/06

o.- alar 131a/05, 145b/11, 216b/10,
216b/10, 280a/10, 280a/11, 280a/12

o.- am 121b/08

o.- a mı 232a/14

o.- asın 017b/07, 219a/02, 294a/15

o.- avan 023a/03, 023a/04

o.- ayıdı 313a/12

o.- ayıduñ 135b/02

o.- ur 244b/11

o.- ursa 071a/01, 252a/07, 319a/10

o.- ursam 171a/12

9. (Bir şeye) Sahip olmak.

o.- a 141a/14, 146a/02, 146a/03,
274b/09, 274b/10

o.- aydı 205a/07

o.- ayıdı 154a/14, 323a/03

o.- dı 123b/06, 127a/11

o.- dı idi 288a/13

o.- mağdur 190a/10

o.- sun 045a/03, 075a/05, 075a/15,
094a/07, 170b/12

10. Bir yerde doğmak veya yaşamak.

o.- a 095b/07, 252b/01, 252b/02

o.- dı 315b/11

o.- maz 131a/08

o.- umadı 293b/05

o.- ur 012a/04

o.- urdı 082a/06, 303a/13, 312a/01

11. Bir yere veya bir soya mensup
olmak.

o.- am 154b/08

o.- avan 052b/04

o.- dı 167a/06, 219a/11, 273b/03

o.- dum 130b/06

o.- sun (olursa o. "hangi durumda olursa
fark etmez") 193a/05

o.- ursa (o. olsun) 193a/05

o.- ursañ 024a/01

12. ....'nın vasfını taşımak.

o.- am 183b/06, 183b/07

o.- asın 087b/09, 190b/12

o.- ayıdı 072b/13

o.- dı 198a/05

o.- ğıl 051b/14, 051b/15

o.- inca 051b/15

o.- ur 202a/02, 202a/04, 274a/12

13. (Zaman bildiren kelimelerle)
Geçmek, tamamlanmak.

o.- dı 029b/08, 075a/06, 131b/01,
138a/06, 240a/02, , 325b/01, 328b/04,
328b/09

o.- dı idi 064b/03, 298a/15

o.- urıdı 187b/13

14. Ortaya çıkmak.

o.- dı 193a/13

o.- mışıdı 248b/15

15. (Zaman bildiren kelimelerle) Gelip
çatmak, yaklaşmak.

o.- dı 025a/03, 325b/12

o.- ıcak 016b/12, 032b/03, 044a/02,
046b/01, 062b/11, 079a/01, 102a/12,
103a/01, 108a/04, 123b/04, 138a/14,
159b/09, 176a/04, 188a/12, 205a/12,
311b/11

o.- inca 162a/01, 315b/08

o.- madı 218b/11
o.- madı mı 215b/02, 192a/03
o.- ur 072b/07
16. Olgunlaşmak, kemale ermek.
o.- ğıl 171b/12
o.- madum 091a/15
o.- mağıl 171b/13
o.- mayupdururdu 279a/14
o.- mazañ 171b/12
o.- urañ 171b/12
17. Tamam.
o.- sun 182b/07
18. Yardımcı fiil görevinde kullanılır.
o. (bilmiş ol ki “kabul et ki”) 107a/02;
(er o.) 037b/07; (fāriğ o. “rahat olmak”) 095b/15, 194a/09, 294a/04; (ğarğ o.) 027a/09; (konuğ o.) 073a/02; (meşğül o.) 034b/06, 243b/06, 267b/05; (müsülmān o.) 112a/03, 192b/06
o.-a (ac o.) 173a/08, 211b/08; (āhīr o.) 124a/05; (āhīret o.) 235b/05; (altun o.) 059b/05, 164a/09; (arı o.) 096a/11; (artuğ o.) 036a/06, 088b/14, 212b/15, 289b/03, 304b/07; (āsūze o.) 252a/12; (ayruğ o.) 315a/02; (az o.) 112a/12; (āzād o.) 029a/02; (bağlu o.) 124a/05; (bağil o.) 255b/08; (bāki o.) 126a/13, 314a/11, 315a/04; (balçık o.) 027b/12; (bātil o.) 032b/11; (bay o.) 152a/03; (bāyezīd o.) 104a/13; (berk o.) 252b/08, 260b/10; (ber-ā-ber o.) 037b/08, 190b/11, 216a/13, 261a/13, 277b/04, 284b/09, 303a/01; (birlik o.) 282a/11; (bīzār o.) 234a/05; (bī-niyāz o.) 037a/06; (bī-zār o.) 123a/04; (böyle o.) 042a/06; (bulaşmış o.) 278a/15; (cühūd o.) 312a/13; (çift o.) 052a/11; (dā'im o.)

233b/05, 252a/08; (def' o.) 002b/11; (devişlik o.) 232b/02; (dilsüz o.) 126b/02; (diri o.) 125a/07, 188b/12, 235b/04; (dost o.) 12b/09; (dostluğu o.) 252a/05; (dürüst o.) 007a/13, 153a/08, 207b/12, 314a/10; (emīn o.) 098b/04, 141b/06, 233b/13; (emiñ o.) 302b/09; (epsem o.) 122a/11; (esīr o.) 326b/10; (eyle o.) 326b/12; (eyü o.) 252a/08; (fāñī o.) 125a/08, 126a/13, 271a/07, 286b/10, 314a/11, 315a/04; (fetḥ-i raḥmet o.) 003a/13; (fevt o.) 254a/12; (fikr o.) 072a/09; (ğāfil o.) 096b/15, 280b/06; (ğālib o.) 173a/06, 283a/12, 312b/11; (geñ o.) 151a/11; (geñez o.) 302b/08; (gerekli o.) 252b/09; (gizli o.) 229a/14, 229a/15; (gönüli o.) 036a/06; (gördünüz o.) 014a/04; (gunk o.) 304b/12; (ğak o.) 132b/03; (ğālī o.) 270b/10; (ğāliş o.) 265a/05; (ğāmūş o.) 124b/02, 233b/06, 254a/03, 254b/10; (ğarīş o.) 212b/06; (ğāşıl o.) 199b/11, 203b/01, 208b/13, 212a/11, 222a/11, 264b/01, 292b/08, 292b/11, 292b/12; (ğāşıl o.) 266a/10; (ğāşlar o.) 242b/15; (ğāşlet o.) 210a/14; (ğayf o.) 112a/01, 140a/15; (ğāzır o.) 314a/01; (helāk o.) 227b/03; (ğelāk o.) 233b/12; (hezīmet o.) 290a/14; (ğicāb o.) 305b/08; (himmət o.) 280b/15; (ğor o.) 326b/14; (ğoş o.) 125a/06, 173b/05; (ğoşnūd o.) 227b/03; (ğoşnūz o.) 053a/01, 216a/15; (ğulū o.) 255a/03, 255a/04; (ıraq o.) 062b/13, 189b/04; (ırāk o.) 287a/03; (ırmağ o.) 124b/02; (īmīn o.) 151a/12, 199b/09; (ğabūl o.) 004b/09, 059b/05, 185a/10, 231a/02, 235b/11; (kāfir o.) 156a/02; (ğarışmış o.)

278a/15; (kavī o.) 283a/10; (kaygulu o.)
232b/12; (kā'īm o.) 255b/07; (kemter o.)
203b/05; (keşf o.) 003a/12; (kılıcı o.)
266a/03; (kışa o.) 212b/1; (kış o.)
189a/02; (korkadurur o.) 216b/01;
(korkulu o.) 063a/04; (kul o.) 097b/01;
(lâyık o.) 008b/02, 072b/02, 098b/14,
118b/09, 203b/01, 212a/12, 227b/13,
260a/12, 300a/05, 322b/14, 330a/14;
(maḥal o.) 049a/13; (maḥrûm o.)
286b/06; (maḥv o.) 128b/01; (maḥzûl o.)
286b/07; (maḥām o.) 169a/04; (maḥhûr
o.) 266a/10; (mālik o.) 270b/11; (mehcûr
o.) 122b/11; (memlûk o.) 270b/11;
(meşgûl o.) 056a/12, 173b/13, 196a/11,
203b/05, 261a/12, 264b/04, 305b/03,
305b/05; (meşkûr o.) 129b/02; (mevcûd
o.) 293a/08; (muḥakkık o.) 229a/13;
(muḥkem o.) 098b/07; (muḥtâc o.)
225a/01; (muḥârin o.) 278b/10;
(munḩatı' o.) 190b/10; (mutı' o.)
227a/09, 232a/08; (muvâfiḩ o.) 174a/07,
280b/12; (mübeddel o.) 312b/06;
(mücerred o.) 256a/03, 277b/10;
(müctehid o.) 293a/04; (münâfiḩ o.)
227a/04; (münḩatı' o.) 284b/08; (müştâk
o.) 233b/01; (mütekkebbir o.) 191a/06;
(mütevâzı' o.) 227b/10; (müyesser o.)
209a/01; (nece o.) 071b/02; (nefsânı o.)
278b/11; (ne o. "yalvarırım, lütfen")
240b/01; (nevmîz o.) 098b/11; (nigerân
o.) 124a/03; (pāk o.) 254a/04, 264b/10;
(perākende o.) 187b/01; (peşimân o.)
189b/08, 212b/09; (râzı o.) 037a/09,
152a/03, 166a/03, 216b/03, 279a/01,
305a/04; (revâ o.) 076b/14, 095a/02,
115b/06, 195a/12, 294a/01; (rüşen o.)

209b/14, 209b/15; (şabrı o.) 146a/03;
(şâbit o.) 094b/08; (şâfı o.) 123b/03,
190b/10, 253a/11, 270b/09, 324b/12;
(şâfı o.) 292b/13; (sağır o.) 304b/12;
(sâkin o.) 141b/06; (saklayıcı o.) 293a/0;
(selâmet o.) 029a/02, 199b/09, 212b/09,
252a/11, 253a/13; (şıfatlu o.) 262a/03,
274b/10; (şüfı o.) 255b/08; (şâd o.)
209a/10, 232b/12, 311b/07; (şâz o.)
216a/15, 227a/10, 312b/05, 319a/01; (şek
o.) 086b/02; (şücâ' o.) 254a/08; (fâhir o.)
124a/02; (tamâm o.) 111b/09; (tam' adâr
o.) 221b/10; (tangrı o.) 290a/12; (tar o.)
311b/06; (tâze o.) 103b/09; (tâ'at o.)
235b/05; (têz o.) 053a/05, 141b/05,
237b/06, 259a/13, 295b/08; (tolmuş o.)
096a/11; (tolu o.) 211b/13; (ulu o.)
086a/07; (var o.) 269a/07; (yâdigâr o.)
003a/08; (yakın o.) 096b/01; (yakîn o.)
029b/06; (yêgrek o.) 123a/12, 292a/08;
(yeksân o.) 326b/12; (yeyni o.) 029a/15;
(yeyni o.) 320a/10; (yoḩ o.) 077b/06,
260b/11; (yoḩlu o.) 151b/11; (zâhir o.)
124a/02; (zâyi' o.) 036a/06; (zâ'if o.)
180a/08; ('âciz o.) 006b/12; ('âkıl o.)
203b/02; ('âlî o.) 237b/07; ('ameli o.)
063b/09; ('ârif o.) 203b/02; ('âşî o.)
232a/09; ('âşık o.) 305a/03; ('ayân o.)
292b/10; ('ayb o.) 224b/15; ('azîz o.)
029a/01, 086a/06, 098b/06, 326b/14;
('ibâdet o.) 232b/03; ('ibret o.) 072a/09;
('inâyetlü o.) 252a/12
o.- acadı (maḩbûl o.) 041a/15
o.- acaḩ (şâd o.) 044a/01
o.- acaḩdur (ber-â-ber o.) 032b/15;
(la' net o.) 259b/05; (ziyân o.) 315a/13
o.- aduñ (meşgûl o.) 198a/10

o.- alar (bay o.) 230a/12; (meşgûl o.) 285b/12; (vâkıf o.) 002a/14

o.- alardı (medhûş o.) 128a/10

o.- alum (ğark o.) 193b/10; (yoldaş o.) 085a/07

o.- am (diri o.) 014b/14, 105b/02; (emîn o.) 073b/01; (eş o.-9 062b/07; (hoş o.) 163b/04; (hoşnûd o.) 163b/03; (kim o. “ben kimim ki”) 217b/08, 217b/10;

(konşu o.) 001b/05; (lâyık o.) 109a/03; (meşgûl o.) 238b/04; (muḥaddiş o.) 015b/04; (müfî o.) 015b/04; (münbasit o.) 240a/05; (münkabız o.) 240a/05; (râzıraq o.) 125b/05; (rûsvây o.) 200b/10; (şayru o.) 062b/11; (sebeb o.) 116a/08

(şûfi o.) 228b/11; (zâhid o.) 186b/08

o.- a mı (yègrek o.) 247b/02; (raḥmet o.) 233b/12

o.- a mısın (münkir o.) 113b/10

o.- an (eş o.) 015b/10; (konuq o.) 092a/10; (lâyık o.) 189b/02; (la‘net o.) 259b/05; (müstahik o.) 268a/06; (râzi o.) 208a/02, 314a/14; (red o.) 088a/03; (sökel o.) 097a/11; (yoldaş o.) 144a/09

o.- anıçün (‘aşî o.) 282a/05

o.- asıdur (lâyık o.) 114a/09

o.- asın (alu o.) 306b/01; (āsûze o.) 085a/05; (bay o.) 037a/10; (dostu o.) 186a/10; (ehli o.) 096b/05; (emîn o.) 051a/09, 061a/01, 085a/03, 232b/11; (fârîğ o.) 024b/11; (ğā’ib o.) 126b/12; (giriftâr o.) 061a/05; (ğulâmça o.) 139a/04; (horlamış o.) 015b/15; (hoşnûd o.) 047b/05, 234a/10, 325a/03 ; (issi o.) 237b/07; (kulu o.) 221b/09; (meşgûl o.) 230a/07; (muḥtâc o.) 207b/14; (muḥî‘ o.) 275b/01, 284a/06; (mübtelâ o.) 229b/05;

(müstagnî o.) 330a/10; (müsülmân o.) 241b/04; (nazîr o.) 330a/11; (peşimân o.) 149b/12; (râzi o.) 107b/02, 271a/08; (sünnilerden o.) 007a/13; (vaḥşî o.) 278b/13; (yègrek o.) 295b/15; (yumşak o.) 284b/03; (‘âsî o.) 076b/11; (‘âzîz o.) 037a/11, 089b/05; (giriftâr o.) 016a/13

o.- asız (emîn o.) 021b/10; (ıraq o.) 324b/14

o.- aydı (meşgûl o.) 067a/10; (zarûret o.) 005a/08

o.- avan (beñzetmiş o.) 004b/01; (eş o.) 015b/09; (hiç o.) 132b/11; (kâse o.) 005a/09; (muḥaddiş o.) 130b/13; (mükerrir o.) 130b/14; (şâd o.) 133a/06; (‘avrat o.) 032a/12

o.- avuz (arı o.) 108b/12

o.- ayıdı (müşkil o.) 155a/06; (‘avrat o.) 058b/05

o.- ayıduñ (râzi o.) 086b/07

o.- ayım (ğark o.) 296b/15; (müsülmân o.) 192b/06

o.- ayın (ḥayrân o.) 258b/08; (meşgûl o.) 101a/08, 202b/14, 202b/15; (nète o.) 037a/15

o.- layım (ḥâzır o.) 243a/07

o.- dı (abdâllardan o.) 079b/01; (aḥşam o.) 178a/15; (ağ o.) 249a/14; (altun o.) 059b/07, 080b/12, 182a/15; (aydın o.) 042b/08; (bayağılayın o.) 300b/05; (bayram o.) 093a/03; (becid o.) 182b/03; (beg o.) 176a/08; (belürsüz o.) 089a/10; (belüsüz o.) 090b/01, 105a/04; (bî-çâre o.) 290a/06; (bî-hüş o.) 198a/04, 198b/03; (bî-ḥuz o.) 222b/13; (bölük o.) 091a/05, 091a/07, 297a/11; (böyle o.) 114a/07; (cem‘ o.) 069b/02, 137b/15;

(çâresüz o.) 250a/02; (dağ o.) 038b/06; (dar o.) 039a/15; (dervîş o.) 126b/04; (diñsüz o.) 111b/15; (diri o.) 181b/13, 263a/05, 323a/02; (dükelinüñ ulusu o.) 020b/12; (dün yarısı o.) 084a/10; (dürüst o.) 269a/15, 318a/08; (emîn o.) 190a/06, 190a/07; (epsem o.) 128b/01; (erte o.) 048a/01, 062b/01, 065b/14, 119b/09, 135a/13, 179b/04, 201a/10, 289a/02; (fānī o.) 286b/11; (fāriğ o.) 012b/14, 016b/04, 032a/03, 060b/10, 081b/05, 081b/08, 107a/09, 111a/13, 114a/01, 115a/10, 115b/10, 116a/02, 137a/15, 140a/11, 173b/11, 196b/04, 215b/10, 291a/12, 311a/15, 318a/04; (fāsīd o.) 323b/15; (fevt o.) 144b/05, 179b/04, 240a/07, 254a/14, 299b/11; (ğālib o.) 015a/06, 114a/15, 163a/06, 194b/11, 215a/14, 218a/04, 223a/04, 248b/14, 290a/03, 320b/09, 324b/02; (ğarķ o.) 072a/02; (ğāyib o.) 067b/11, 068a/10, 089b/15, 090b/15, 105b/13, 193b/07, 198b/13, 199a/04, 207a/13, 217a/06, 244b/05; (ğā'ib o.) 017b/10, 040a/03, 189a/12; (gece o.) 039a/07, 039b/06, 182a/04; (geñez o.) 252a/07; (gereklü o.) 164b/06; (görmez o.) 103a/07; (göstermez o.) 073a/11; (gözükmez o.) 066a/10, 164a/13; (ğuşşalu o.) 025b/11; (gün o.) 176b/06; (güzize o.) 253a/11, 253a/12; (haber o.) 102b/09; (hacet o.) 050b/08; (hacīl o.) 075b/12, 136a/08, 162a/05, 194a/13, 194b/08, 204b/09, 217a/04, 218b/09, 239a/08, 249a/12, 249b/05, 321b/03; (hālī o.) 130b/07, 287b/05; (hāmūş o.) 328a/08, 333b/09; (harāb o.) 031b/15; (hāşıl o.) 118b/06,

208b/12, 215b/05, 221a/08, 238a/02, 297a/02, 301b/06; (hāşlardan o.) 092a/03; (hāşlarından o.) 077a/13; (hastā o.) 050a/15, 324a/14; (hayrān o.) 049b/09, 066a/15, 082b/01; (hāzır o.) 009b/13; (helāk o.) 035a/07, 282b/07; (helāl o.) 183a/13; (hiṭāb o.) 195b/13; (hoş o.) 003b/04, 030a/06, 094b/15, 109a/07, 140b/13, 194a/15, 223b/01; (hoşıraķ o.) 033a/05; (hoşnüz o.) 031a/02, 064b/06; (ıssı o.) 250a/07; (ilhām o.) 083a/11, 117b/04; (imām o.) 019a/12; (i' tikādı o.) 022b/07; (ķabül o.) 059b/07, 070b/15, 166b/10, 300a/07; (kāfir o.) 141a/09, 266b/03; (ķaḫtılık o.) 112b/13; (ķarañulıķ o.) 080b/05, 080b/08; (ķatı o.) 285b/06; (ķavī o.) 219a/12; (ķayğulu o.) 093b/12, 138b/10, 156b/08, 179b/08, 295b/02; (ķayğulu o.) 299b/02; (keşf o.) 017a/15; (ķısa o.) 037b/05; (ķız o.) 077b/10, 196a/14; (ķızlık o.) 040a/15, 047b/01; (ķonuķ o.) 092a/05, 205a/08, 226b/02; (ķorķulu o.) 234a/08; (ķorķusuz o.) 234a/08; (ķuvvet o.) 163a/12; (küsülü bigi o.) 316b/12; (küşāyış o.) 167b/04; (la'net o.) 259b/10; (maḫrüm o.) 141a/07, 141a/08, 141a/09; (maḫbül o.) 328b/11; (ma' lüm o.) 025a/07, 095a/04, 113b/05, 131b/07, 259a/11, 298b/15, 306b/14, 317b/11; (melül o.) 051a/02, 078b/05, 138a/14, 272b/12; (meşğül o.) 016b/04, 031b/14, 034b/08, 039a/07, 040a/01, 048a/03, 049a/04, 049b/12, 081b/03, 089b/08, 127a/09, 135b/05, 138b/04, 163b/06, 173b/12, 204a/13, 215a/14, 218a/10, 222b/06, 222b/13, 223a/06, 229a/03,

232b/07, 248b/09, 272a/15, 291a/11, 313b/10, 328b/08, 332a/11; (meşhūr o.) 176b/13; (munṭazır o.) 084a/07; (muṭmaʿīn o.) 056b/13; (muʿteber o.) 032a/09; (muʿtekid o.) 093a/02; (mücāvır o.) 069a/10, 135b/10, 160b/15, 325b/03, 328a/09, 329a/08; (müflis o.) 039a/05; (münevver o.) 174a/15; (münkir o.) 108a/14; (münteşir o.) 228b/15, 239a/09, 289b/04; (müsaḥḥar o.) 324b/11; (müstecāb o.) 040a/01, 064a/05; (müstevlī o.) 248a/14; (müsülmān o.) 034a/06, 177a/12, 180b/08, 193a/07; (müşārileyhi o.) 193a/10; (müştāk o.) 107a/04; (müteğayyir o.) 204a/15, 329a/08; (müteḥayyir o.) 025b/02, 026b/02, 138b/13, 167a/10, 219a/09, 244b/03, 249a/11, 267b/01; (nevmīz o.) 109a/04, 263a/11; (oğlan o.) 072a/02; (pāre o.) 288a/06; (pāre pāre o.) 049a/12, 194b/12, 288a/06; (perākende o.) 104b/02, 246b/11; (perīşān o.) 032b/13; (peşimān o.) 024b/09, 026b/09, 067b/07, 081a/07, 105b/04, 155a/05, 160b/09, 207a/02, 238b/14, 294a/03, 308b/15; (rāḥat o.) 322a/07; (rāzı o.) 034b/07, 065a/08, 093a/07, 170a/14, 244b/12; (revān o.) 044b/08, 048a/06, 079b/05, 116b/03, 143a/05, 201b/15, 219b/07, 219b/10, 249a/04, 269b/05, 279b/05; (şabāḥ o.) 056a/15, 074a/08, 268b/15; (şādır o.) 231b/11, 238a/05, 249a/10; (sağ o.) 261a/06, 270a/07; (sākin o.) 098a/13, 297a/04, 333b/09; (sāḳin o.) 242b/05; (şayru o.) 019b/11ve, 033a/04, 054b/07, 095b/01, 146b/15, 175a/05, 177b/07,

230a/11, 270a/04, 299b/03, 303b/14; (sayru o.) 143a/11, 270a/03; (seḥergāḥ o.) 121b/05; (serd o.) 071b/10; (sergerdān o.) 159a/09; (şevāb o.) 123b/10; (sovuḡ o.) 067b/02; (şu o.) 115a/13, 115b/01; (suçlu o.) 033a/10; (şüretler o.) 105a/03; (sünnī o.) 155b/12; (süst o.) 219b/13; (şād o.) 057b/11, 289b/12; (şāgird o.) 158a/04, 158a/05; (şāz o.) 040a/08; (şehīd o.) 018b/08, 251a/01, 251a/08, 282b/05; (şöyle o.) 020b/11, 257a/09; (tāk o.) 040a/04; (tamām o.) 039a/13, 101b/02, 138a/01, 156a/11, 198b/05, 223a/01, 223a/03, 223b/06, 225b/07, 238a/01, 238a/02, 249a/13; (tatlu o.) 080a/13; (tekellūf o.) 227a/02; (temām o.) 068b/09; (toğru o.) 031b/13; (toptolu o.) 158b/07; (tuş o.) 044b/13; (ulu o.) 228b/14; (ululardan o.) 247b/13; (ulumuz o.) 020b/14; (ulusı o.) 040a/01; (vācib o.) 067b/03, 316a/01; (vaḥşī o.) 170a/12; (vāḳiʿ o.) 107b/11, 187b/05, 279b/04, 316a/01; (vaḳt o.) 058b/14, 238a/03; (vaḳti o.) 248b/05; (vebāl o.) 123b/10; (yaḳın o.) 119a/08, 123b/05, 138b/05, 138b/06; (yāḳutlar o.) 091b/11; (yardımcı o.) 204a/12; (yaş o.) 023a/13; (yavuz o.) 009a/01; (yigit o.) 215a/13; (yoldaş o.) 135b/14; (yükli o.) 168b/15; (yüksek o.) 080a/13; (zāhir o.) 305b/13, 330b/03; (zaḥmet o.) 115a/11; (zāyiʿ o.) 137b/05, 324a/02; (zāʿīf o.) 073b/13, 116b/12; (zāʿil o.) 061a/09, 286a/03; (zerre zerre o.) 121a/02; (ʿāciz o.) 034b/03; (ʿaşā o.) 111a/04; (ʿāşıḳ o.) 217a/15, 299a/08; (ʿazāb o.) 123b/08, 123b/09; (ʿināyet o.) 032b/08

o.- dı idi (gerek o.) 045a/10; (hâşıl o.) 254a/15; (hâsta o.) 243b/03 (mücâvir o.) 208b/11

o.- dılar (abdâllardan o.)092b/02; (bile o.)014b/14; (bölük o.)091a/04; (cem' o.)022b/08, 266b/03; (fârîğ o.)025a/03; (gölge o.)100a/02; (haberâr o.)067b/12; (hacîl o.)075a/02; (hâzır o.)159b/08, 161b/05, 241a/09; (kör o.)162a/01, 236b/03; (mahrûm o.)008b/14; (melûl o.)050a/01, 324b/05; (meşgûl o.)060a/04, 089b/04, 295b/08; (mudda' i o.)219a/07; (mücâvir o.)060a/04; (münkîr o.)102b/14, 327a/08; (müsülman o.)112a/02, 161b/09, 161b/10, 166b/06, 177a/13, 193a/08, 205b/02, 205b/03; (müteğayyir o.)179a/14; (mütehayyir o.)059a/12, 070b/08, 081b/12, 329a/12; (pîş-rev o.)304b/1ve; (sağ o.)090b/10; (şehîd o.)251a/03

o.- dışa (keşf o. -) 273b/07

o.- dıydı (fakîr o.) 094a/09; (hâşıl o.) 215b/05; (kâzî o.) 164b/02; (kötürüm o.) 163b/02; (meşgûl o.) 237b/13; (yoldaş o.) 074a/06; ('arife o.) 090a/11

o.- dı mı (kara o.) 196b/13

o.- duğı (baş o.) 124b/06; (datsuzlık o.) 301a/01; (gerek o.) 183b/13; (kabûl o.)098a/03; (kabz o.)124b/05; (müyesser o.) 187a/12

o.- duğıdur (bâki o.) 286b/10

o.- duğın (erte o.) 135b/03; (icâbet o.) 024a/12; (hürmeti o.) 141b/03; (müstecâb o.) 143a/09

o.- duğında ('âşî o.) 282a/03

o.- duğındandır (baş o.) 124b/05; (kabz o.) 124b/06

o.- duğıyla (meşgûl o.) 065b/04

o.- duğum (diri o.) 194b/10

o.- duğuma (şâd o.) 263b/02

o.- duğun (müsülman o.) 180b/06; (şâd o.- duğun 029b/14

o.- duğ (melûl o.) 179a/15; (şâz o.) 068b/08; (yoldaş o.) 024a/13

o.- dum (alu o.)309b/06; (bâyezîd o.) 127b/09; (ber-â-ber o.) 032b/14; (boş o.) 159b/05; (diri o.) 065a/02, 297a/04;

(epsem o.) 076a/02; (fârîğ o.) 196b/08; (fârîğ o.) 333b/14; (ferâgat o.) 102b/15;

(gâ'ib o.) 131a/12; (görklü o.) 203a/11; (gözüsi o.) 224b/13; (hacîl o.) 316b/11,

321b/04; (helâk o.) 291b/01; (hoş o.) 074a/15; (kâni' o.) 129b/12; (kaygulu o.) 219b/04; (konuk o.) 073a/01; (kuş o.)

131a/10; (medhuş o.) 131b/14; (meşgûl o.) 029b/12, 056a/14; (muntazır o.) 090b/07; (mübtelâ o.) 060b/14; (müflis

o.) 188a/04; (müştâk o.) 036a/12; (mütehayyir o.) 268a/09, 285b/15,

304a/11; (ne o.) 116b/11; (nevmîz o.) 296b/10; (peşimân o.) 025b/09, 263b/02,

269a/07, 300a/01, 316b/05; (râzî o.) 084b/15; (şayru o.) 074a/13, 277a/08;

(sevdâvî o.) 154a/04; (şâd o.) 263b/02; (şâz o.) 030a/06, 263a/15; (yavuz o.) 299b/05; (yesîr o.) 047b/03; (yoldaş o.)

045b/04; (hoşnûd o.) 199b/06

o.- du midı (şayru o.) 170a/08

o.- dumıdı (şayru o.)299b/11

o.- dumısa (gâfil o.)133b/08

o.- duñ (gamgîn o.) 306a/02; (hicâb o.) 267b/14; (meşgûl o.) 289a/04; (müşrik o.)109b/10; (sayru o.) 053a/10

o.- duñ mı (bâliğ o.) 091a/14

o.- duñuz (melül o.) 179a/15; (meşgül o.)
068b/10

o.- duñuz mı (issi o.) 181b/03

o.- ğıl (ayaq o.) 062a/11; (āzād o.)
074a/04; (boş o.) 159b/04; (böyle o.)
029b/13; (deñiz o.) 111a/11; (epsem o.)
063b/15; (fāriğ o.) 072b/05, 246a/08;
(geñez o.) 088a/07; (göñüllü o.)
063b/03; (ıraq o.) 273b/13; (meşgül o.)
178b/10, 297b/07, 299a/07, 309a/03;
(muntazır o.) 169a/07; (mülāzim o.)
099a/11, 227b/14, 227b/15; (rāzı o.)
055a/08, 125b/03, 186a/10; (tangrıyla
o.) 076a/14; (yār o.) 099a/06

o.- ıcak (fāriğ o.) 024b/12, 093a/10;
(hayrān o.) 008b/03; (rāzı o.) 062a/13;
(yigit o.) 105a/11

o.- imazvan (meşgül o.) 015b/05

o.- inca; (bāliğ o.) 091a/15; (fāriğ o.)
012b/13, 058b/01, 298b/10, 311a/15; (o.)
destür o.) 218b/12; (öyle o.) 161a/10

o.- ısar (helāk o.) 029b/01

o.- ıсарdur (hor o.) 230a/02

o.- ma (hasta o.) 299b/04; (hoşnūd o.)
099a/11; (meşgül o.) 200b/14

o.- madı (eksük o.) 100a/07; (fāriğ o.)
016b/06, 178b/07; (ferāğatumuz o.)
242b/06; (fermān o.) 171a/05; (hācet o.)
320b/06, 321a/04; (hāşıl o.) 222a/12,
266a/08; (hilāf o.) 262a/12; (kabül
o.) 137b/03; (keşf o.) 094b/02;
(murākabatsuz o.) 181a/09; (muṭīc
o.) 246b/11; (müsülmān o.) 192b/04;
(mütecellī o.) 303a/06; (müteğayyir
o.) 323b/06; (zā'il o.) 285b/08, 285b/09;
(zehrem o.) 131b/15

o.- madılar (münkir o.) 327b/02

o.- madın (muṭīc o.) 195a/04

o.- maduğıdı (hāşıl o.) 106b/07

o.- madum (lāyık o.) 049b/11

o.- maduñ (müteğayyir o.) 273a/15

o.- maduñuz (kabül o.) 206b/02

o.- mağa (yoldaş o.) 137a/01

o.- mağı (eş o.) 015b/11; (şād o.)
275b/06; (zāyiç o.) 254b/01

o.- mağıl (baş o.) 062a/11; (berhurdār o.)
259a/08; (ğarra o.) 185b/01, 185b/02;
(meşgül o.) 264b/03; (rāzı o.) 107a/14;
(taşra o.) 036b/07

o.- mağıla (ıraq o.) 286b/15; (kavi o.)
287a/01; (muntazır o.) 098b/15; (yaqın
o.) 286b/15

o.- mağıñ (lāyık o.) 287a/01

o.- mağ (ac o.) 173a/11; (alçaq
o.) 284b/13; (bī-niyāz o.) 210a/10; (dā'im
o.) 293a/06; (düşmān o.) 148a/09; (emīn
o.) 148a/08; (epsem o.) 289a/09; (fevt
o.) 212b/07; (gāfil o.) 252a/05; (göñülile
o.) 018a/08; (hāzır o.) 243a/06; (hursend
o.) 181b/01; (mülāzim o.) 227a/07;
(peşimān o.) 319a/07; (şād o.) 275b/06;
(şāz o.) 275b/13, 293a/06; (teslīm
o.) 284b/13; (yaqın o.) 319a/04; (meşgül
o.) 051a/15; (muṭīc o.) 060b/04

o.- mağda (nevmiz o.) 308a/01

o.- mağdan (yoğsul o.) 230a/13

o.- mağdur (āhıret o.) 063a/01; (boş o.)
254b/06; (dā'im o.) 281b/07; (hāli
o.) 254b/06, 255a/06; (ıraq o.) 251b/12,
255b/04, 285a/05; (kā'im o.) 171b/07;
(meşgül o.) 097b/13; (münkād
o.) 281b/13; (nevmiz o.) 284b/15; (pāre
pāre o.) 282a/01; (şād o.) 098a/05; (yüce
o.) 255b/05

o.- mak gerek (meşgûl o.) 051a/15;
(muṭîc o.) 060b/04
o.- maḳlık (ıraḳ o.) 275b/12
o.- mañ (ḥālī o.) 229b/02
o.- mañuz (nevmîz o.) 124a/09
o.- masa (ḥaberi o.) 267a/10; (buḥl o.)
255b/09
o.- masun (ḥacil o.)181b/12; (ḥoş
o.)043a/01; (işi o.)043a/03; (rūşen
o.)043a/02; (zâyiç o.) 110b/04
o.- maya (bâṭıl o.)143a/15, 177a/11; (ber-
ā-ber o.)274b/08; (cevāb o.)237b/05;
(diri o.)190b/08; (dürüst o.)227b/05;
(düşman o.)312b/10; (eksük o.)256b/03;
(emîn o.) 098b/03, 300a/03; (fâ'idesi o.)
036a/03; (ġālib o.) 306a/15; (gökcek o.)
185b/01; (ḥāceti o.) 029a/01; (ḥaberi o.)
017a/06; (ḥalāveti o.) 235b/08; (ḥālī o.)
196a/12; (ḥāşıl o.) 104b/06, 189b/12,
189b/13; (ḥavf o.) 141b/05; (helāk o.)
200b/02, 227b/07; (ḥilāf o.) 214a/06;
(ḥordārlik o.) 275a/01; (çibretile o.)
252b/03; (issi o.) 098b/02; (ḳabûl o.)
146a/04; (ḳadri o.) 141b/02; (ḳarārı o.)
265a/13; (ḳayġulu o.) 233b/07; (ḳudreti
o.) 004b/07; (lāyık o.) 185b/03; (meşgûl
o.) 252b/05, 252b/07, 309a/13; (mevşûf
o.) 110b/06; (meyli o.) 106a/02, 153a/15;
(mufāraḳat o.) 227b/09; (muḥtācuñ o.)
037a/10; (muḳārenet o.) 227b/09;
(muntazır o.) 252b/06; (mümkin o.)
131b/06; (münkir o.) 098b/13; (mürîd o.)
098a/15; (müyesser o.) 189b/10; (naşibi
o.) 063b/08, 063b/12, 160b/15; (nehy o.)
126a/11; (nūr o.) 082b/08; (peşimān o.)
203a/12; (şāz o.) 072b/01, 252a/11;
(ṭamaçı o.) 274b/09; (tangrı o.) 274b/15;

(ṭar o.) 319a/02; ; (çucb o.) 173b/02;
(üstāz o.) 098b/02; (yalan ol.) 155a/02;
(zaḥmlu o.) 287a/14
o.- mayadı (gizlü o.) 062a/05; (ḥürmeti
o.) 217a/05
o.- mayalar (muḥtāc o.) 084b/10; (rāzı
o.) 153b/15
o.- mayalum (bedbaḥt o.) 038b/05; (çāşī
o.) 038b/13
o.- mayam (lāyık o.) 023a/04; (tangrı
o.) 094b/13
o.- mayasın (ḥālī o.) 024a/01;
(müteġayyir o.) 111a/11; (çāşī o.)
237b/02
o.- mayasız (ġarḳ o.) 260b/06; (ḥor o.)
275b/06
o.- mayavan (bī-naşīb o.) 258a/04
o.- mayayıldı, (eyü o.) 271a/11; (mekr o.)
271a/10; (müsülmān o.) 308b/02; (ṭāḳatı
o.) 239b/05
o.- mayayıldum (ayru o.) 292b/06; (ḥālī
o.) 047b/14
o.- mayayın (ḥarām o.) 045b/10;
(ḳayġulu o.) 306a/02
o.- mayıcaḳ (ḥāzır o.) 046b/02
o.- maya mı (raḥmet o.) 233b/12
o.- mayınca (çālim o.) 022b/04; (ḥoşnüz
o.) 098b/02; (ıraḳ o.) 278b/12; (müṭîç o.)
098b/01; (taşdıḳ o.) 114b/12; (var o.)
260b/12; (yoḳ o.) 260b/12; (zarûret o.)
010a/14; (çināyet o.) 189b/13
o.- maz (āzād o.) 301b/11; (çāre o.)
020a/03; (duç ā o.) 282b/12; (eksük o.)
300a/06; (ġaflet o.) 264b/06; (ḥaberüñüz
o.) 234a/02; (ḥāceti o.) 145b/08; (ḥarc o.)
156a/09; (ḥoş o.) 274b/04; (ḳabûl o.)
077a/15, 327a/14; (keşf o.) 109a/13,

109a/14; (k̄ul o.) 098a/15; (merdūd o.) 327a/13; (meyl o.) 014b/02; (mutīc o.) 088a/10; (muttālīc o.) 317b/15; (olur o.) 022b/01; (rāzī o.) 267b/04; (var o.) 049b/05; (yaqın o.) 278b/11; (zā'il o.) 286b/07

o.- mazdı 202a/02, 313b/01; (eksük o.) 109a/10; (hāzır o.) 117a/07; (melül o.) 273a/14; (muhtāc o.) 114b/15

o.- mazıdı (haberī o.) 222b/08; (hālī o.) 285b/02; (vāki' o.) 104b/03

o.- mazsa (mutīc o.) 150a/12

o.- mazsın (başgöz o.) 175b/02; (fermān o.) 171a/06

o.- mazsız (müştāk o.) 036a/12

o.- mazuz (şāz o.) 021a/11

o.- mazvan (ğarrā o.) 115b/03; (mağrur o.) 129a/13; (müstāgnī o.) 129a/13; (yoldaş o.) 085a/11

o.- miş (altun o.) 177a/10; (aruk o.) 137a/07; (delü o.) 102b/14, 154a/03; (fāriğ o.) 072b/11; (ğālib o.) 266b/13; (ğarq o.) 004b/08, 045a/08, 200a/08; (görklü o.) 172b/02; (hayrān o.) 095b/10; (ıssı o.) 043a/09; (ıssi o.) 179a/03; (kabkara o.) 046a/04, 249a/11; (kabül o.) 117b/05, 137b/03, 152a/12; (kaygulu o.) 306a/01; (meşgül o.) 033b/10, 056a/14, 311a/14; (muntazır o.) 316a/04; (mükāteb o.) 301b/11; (müteğayyir o.) 321a/14; (sağ o.) 244a/04; (şayru o.) 147a/01; (şūrīza o.) 120b/09; (tāk o.) 266b/13; (tamām o.) 223a/02; (zaḥm o.) 286a/09; (za'if o.) 139b/06, 272a/04, 325b/10; (zümürüd o.) 092b/09

o.- miş idi (miskīn o.)

139b/11

o.- mişdur (fāriğ o.) 110a/01; (ğarq o.) 126a/15, 127b/01; (hayrān o.) 262a/10; (hicāb o.) 260b/13; (katı o.) 267a/01; (maḥv o.) 102a/06; (muqadder o.) 254b/14; (taq o.) 267a/01

o.- mişıdı (altun o.) 081b/01, 164a/10; (aruk o.) 143b/03; (bir o.) 135a/04; (fāriğ o.) 285b/05; (mes'ele o.) 240a/12; (meşgül o.) 178b/04; (mu'tekif o.) 259a/05; (müttefik o.) 278a/02; (pīr o.) 152b/15; (za'if o.) 163a/12; ('āşık o.) 135a/10

o.- mişıgan (müstahaqq o.) 323a/09

o.- mişlardur (güm o.) 123b/15; (hāmūş o.) 264b/07; (miskīn o.) 149a/05

o.- mişsın (hasta o.) 054b/10; (kaygulu o.) 309b/05; (za'if o.) 320a/14

o.- mişvan (ğarq o.) 127b/01

o.- sa (deñiz o.) 247a/09; (eyle o.) 015a/03; (hācet o.) 225b/04; (koyun o.) 223b/02, 223b/05; (şayru o.) 021b/04; (şükri o.) 086a/04; (tā'at o.) 211b/04; (yoldaş o.) 075a/03; ('ömürüñ o.) 086b/08; (o.- sa gerek) 050a/05, 097a/02; (hāşıl o.- sa gerek) 222a/13; (meşgül o.- sa rek) 102b/11

o.- sam (diri o.) 239b/15; (varlu o.) 151/b10

o.- sañ (rāḥat o.) 180b/10

o.- sayıdı (ac o.) 126b/14

o.- sun (beşāret o.) 059a/03; (cühüd ölümü o.) 274b/06; (emānet o.) 057b/12; (haşm o.) 104b/12; (helāl o.) 188a/02; (hoşnūd o.) 002a/03; ('ilm o.) 019a/04; (kefareti o.) 155a/05, 160b/11; (kıpızıl o.) 182b/13; (kutlu o.) 102a/15, 158b/10;

(müstecâb o.) 077b/05; (nâzil o.) 002a/02; (râzî o.) 085a/01; (selâm o.) 020b/04; (senüñ üzerüne o.) 018a/08, 068a/15, 173a/11, 253b/05, 284a/05; (tamâm o.) 138a/01; (tanuḡ o.) 231a/11; (vâşıl o.) 002a/03; (yèyni o.) 320a/09; (ziyâde o.) 288b/14
o.- umazsın (bir o.) 108b/13
o.- uñ (aḡyâr o.) 099a/06; (becid o.) 173b/11; (fâriḡ o.) 273b/05; (ḡâzır o.) 147a/08; (ıraḡ o.) 199b/07, 229b/03; (‘azîz o.) 275b/05
o.- up (behremend o.) 004b/06; (epsem o.) 145b/06; (esrük o.) 179a/12; (gümrâh o.) 234b/01; (ḡayrân o.) 055b/15, 147b/10; (hoş o.) 029b/14; (pâk o.) 282b/11; (yaluñuz o.) 018a/06
o.- updur (ḡarḡ o.) 135a/15; (ḡayrân o.) 195b/14 (ḡayḡulu o.) 149a/07; (maḡv o.) 100b/07, 262a/04; (mest ol-) 288a/07; (münteşir o.) 316b/02; (pâyendân o.) 283b/01; (perde o.) 109a/15; (‘azîz o.) 005b/10; (vâcib o.) 059b/10
o.- updurur (eş o.) 329b/05; (maḡv o.) 267a/05; (pâre pâre o.) 143a/14
o.- updururdi (aruḡ o.) 015a/11; (‘âşık o.) 222a/06; (ḡarḡ o.) 118a/11; (ḡâmüş o.) 289a/05; (ḡasta o.) 261a/01; (ḡayrân o.) 253b/15, 288a/10; (kızlık o.) 149a/04; (mest o.) 189a/03; (munḡatı‘ o.) 020b/11; (naḡl o.) 002b/06; (sapasaḡ o.) 299b/09; (şayru o.) 110b/09; (za‘îf o.) 033a/08
o.- updurur idi (bâki o.) 286b/11; (ḡayrân o.) 195b/13; (rüşen o.) 047b/15
o.- updururken (sâkin o.) 255a/12
o.- updururlardı (ḡayrân o.) 323a/06;

(ḡalka o.) 269a/02
o.- updururvan (meşḡul o.) 007b/12
o.- ur (ac o.) 173a/07; (alıcı o.) 056a/03; (artuḡ o.) 221b/04, 304b/07; (ayruḡ o.) 245b/10, 273b/02; (âzâd o.) 301b/13; (bâtil o.) 264b/11; (beli o.) 236b/07; (bellü o.) 123a/07; (ber-â-ber o.) 145a/03, 145a/04, 258b/12; (böyle o.) 299a/02; (def‘ o.) 314a/15; (deryâ-yı bî-pâyân o.) 124b/03; (dostı o.) 244a/13; (dürüst o.) 292a/04; (düşman o.) 304b/08; (epsem o.) 122b/14; (fâriḡ o.) 036b/06; (fevt o.) 174a/08; (ḡarḡ o.) 080b/06; (ḡâyibe o.) 233a/15; (gerek o.) 248b/10; (ḡâşıl o.) 240b/02, 255b/01, 255b/02, 264a/11; (helâk o.) 305a/10; (ḡıyânet eylemiş o.) 216a/10; (ḡicâb o.) 214a/08; (ḡor o.) 190b/09; (ḡoş o.) 274b/04; (ḡoşnüd o.) 034a/05; (ıraḡ o.) 292b/15; (ilhâm o.) 240b/03; (ḡabül o.) 088a/03, 116a/03, 277b/02; (kâfir o.) 162a/04; (ḡatı o.) 200b/12; (ḡavi o.) 092a/07, 092a/09; (kerem o.) 239a/04; (lâyık o.) 277a/14; (la‘net o.) 259b/05; (maḡrûm o.) 141a/06; (muvaḡḡid o.) 255b/13; (münevver o.) 305b/09; (müstahâḡ o.) 304b/09; (müsülmân o.) 109b/09, 162a/04; (müteḡayyir o.) 086a/06, 111a/10; (mütevattin o.) 307b/11; (mütevellî o.) 315a/05; (nece o.) 126b/01; (saḡ o.) 090b/05; (şulḡ o.) 108b/09; (şâd o.) 230a/09; (toḡ o.) 173a/08; (ton o.) 240a/05; (uyāḡan o.) 301a/01; (vâki o.) 187a/10; (var o.) 277b/01; (yoldaş o.) 244a/10; (zâhir o.) 279a/02; (zâyi‘ o.) 040b/09, 212a/07; (zâ’îl o.) 265a/10; (ziyân o.) 122b/15;

(‘āšī o.) 198b/01; (‘āşık o.) 305a/04;
(‘imāret o.) 079b/11; (‘ivazı o.) 246b/09
o.- urdı (aydın o.) 265b/11; (bī-ḥud o.)
288b/12; (bī-hūş o.) 228a/04; (erte o.)
237b/15; (fāriğ o.) 073b/07; (germ o.)
021a/07; (ḥacet o.) 003a/03; (ḥāşıl o.)
187a/15; (ḥāzır o.) 167b/03; (ḥicāb o.)
010a/12; (kefāret o.) 322a/11; (keşf o.)
155a/07; (maḳbūl o.) 195a/15; (meşğūl
o.) 039a/12, 045a/06, 047b/09, 067b/02,
196a/08; (meşğūl o.) 309a/07; (muṭavvel
o.) 002b/01, 003a/01; (müteğayyir o.)
228a/04; (sākin o.) 297b/14; (zaḥm o.)
178a/10
o.- urdum (meşğūl o.) 127b/09, 273a/02
o.- urduñ (giriftār o.) 041b/13; (kāfir o.)
032b/07; (melūl o.) 135b/02; (yesīr o.)
032b/07
o.- urıdı (revān o.) 215a/06
o.- urlar (eş o.) 051a/03; (meşğūl o.)
076a/13; (müştāḳ o.) 311b/09; (yoḳ o.-
urlar 123a/02
o.- urlardı (ḥāzır o.) 117a/08; (helāk o.)
128a/10; (müslmān o.) 161b/12
o.- urmissa (çāre o.) 019b/15
o.- ursa (ardınca o. “hevesinde, peşinde
olmak”) 307b/03, 307b/05; (baḳır o.)
110a/03; (demür o.) 110a/02; (dünyā
endişesinde o.) 018a/06; (dürüst o.)
207b/12; (fütūḥ o.) 085a/09; (ğālib o.)
004a/04, 226a/09; (ḥelāl o.) 072b/06;
(ḥicāb o.) 017b/01; (ḥoşnūd o.) 064b/07;
(kāfir o.) 099a/07, (ḳāzı o.) 153b/12;
(meşğūl o.) 247a/12; (peşīmān o.)
025b/13; (ṭālib o.) 003b/10
o.- ursam (diri o.) 184a/14; (īmīn o.)
133a/06

o.- ursañ (pāyendān o.) 014b/13,
026b/03; (şayru o.) 126a/04
o.- ursın (aç o.) 310b/15; (bī-dīn o.)
016a/13; (fānī o.) 330a/04; (helāk o.)
263b/11; (kāfir o.) 064a/01, 116a/04;
(meḥcūr o.) 068b/01; (meşğūl o.)
102a/10; (müşrik o.) 116a/05; (ortak o.)
144a/11; (rencūr o.) 068b/01; (‘āsī o.)
015b/14
o.- ursız (nem o.) 272a/06
o.- uruz (ğarḳ o.) 260b/14; (helāk o.)
090b/15; (şāz o.) 021a/12
o.- urvan (güm o.) 267a/02; (maḥv o.)
267a/03; (meşğūl o.) 316a/06; (müştāḳ
o.) 200a/09
o.- ur mı (yēgrek o.) 236b/06
o.- ur mısın (şād o.) 021a/11
19. Geniş zamanın olumlu ve olumsuz
çekimi ile ikileme şeklinde kullanılır.
o.- maz (olur o. kişi “sıradan, kimliği,
niteliği belirsiz kişi”) 022b/01
o.- ur (o. olmaz kişi “sıradan, kimliği,
niteliği belirsiz kişi”) 022b/01
ol: -874- [T.] 1. O, üçüncü tekil kişi
zamiri.
o. 003b/01, 003b/13, 005a/14, 005b/12,
006b/08, 007b/06, 007b/14, 008b/02,
008b/03, 009b/11, 010b/04, 011a/02,
011a/03, 011a/08, 011b/10, 012a/05,
012a/05, 012a/10, 012b/07,
012b/10, 012b/11, 012b/15, 015a/03,
016a/09, 016b/01, 018b/09, 018b/10,
018b/12, 019a/13, 023b/02, 025a/10,
025a/11, 031b/08, 032b/11, 032b/15,
033b/01, 037a/01, 037a/02, 037a/08,
038b/15, 040b/13, 041b/08, 041b/09,
043b/02, 043b/09, 043b/12, 043b/15,

044a/07, 044b/09, 044b/10, 046a/10, 185b/02, 185b/04, 185b/05, 185b/06,
046a/11, 047a/08, 047b/02, 050a/08, 185b/07, 186a/11, 188b/06, 189b/12,
051a/13, 054b/13, 055a/03, 055a/09, 190a/07, 191a/04, 192a/07, 196a/07,
055a/15, 056b/02, 057a/05, 057a/11, 197b/13, 197b/14, 198a/08, 198a/11,
057a/12, 057a/15, 058b/07, 059a/07, 198b/07, 199b/11, 199b/12, 201b/08,
060a/13, 063b/02, 063b/13, 065b/05, 202b/11, 203a/05, 205a/06, 205a/07,
065b/10, 066a/10, 069a/07, 069a/11, 206b/09, 207b/08, 208a/03, 208a/04,
070a/07, 075a/03, 077a/02, 077a/06, 208a/05, 208b/10, 208b/12, 208b/13,
081a/06, 082a/01, 082a/02, 082a/03, 209a/01, 209a/14, 211b/15, 213a/01,
082b/09, 083a/01, 083a/03, 087a/02, 213a/09, 213b/14, 213b/15, 214a/13,
091a/05, 095b/11, 097a/08, 100a/07, 215a/10, 218b/01, 218b/07, 222a/06,
100b/13, 100b/14, 102a/15, 103b/07, 222a/08, 222b/03, 222b/09, 223a/10,
104a/15, 104b/01, 106a/02, 110a/11, 224a/01, 225b/05, 225b/08, 227a/10,
110a/12, 110a/13, 110a/14, 111a/06, 227b/06, 228a/13, 229a/08, 230b/09,
115a/06, 115b/01, 115b/03, 116a/11, 231a/06, 232a/13, 232a/14, 233b/06,
117b/02, 117b/06, 117b/07, 117b/08, 233b/10, 233b/11, 237a/01, 239b/08,
119a/14, 120a/08, 120b/11, 122a/13, 239b/10, 241b/01, 241b/12, 242b/08,
122a/14, 123a/06, 123b/11, 126a/02, 244b/14, 245a/01, 248a/13, 248b/07,
126a/04, 127a/15, 128a/03, 128b/15, 249b/06, 249b/13, 250b/06, 251a/02,
129b/02, 129b/03, 130b/14, 131a/08, 252a/09, 252a/15, 253b/03, 253b/07,
131b/04, 132a/10, 132a/11, 134a/04, 253b/14, 254a/01, 254a/14, 254a/15,
134a/07, 134b/01, 135b/15, 136a/09, 254b/01, 254b/09, 254b/14, 255a/15,
137a/04, 137b/06, 138b/06, 138b/08, 255b/02, 256b/09, 256b/11, 257a/15,
139a/10, 139b/08, 140b/12, 141a/05, 259a/14, 261b/06, 262b/08, 262b/11,
141a/06, 141b/12, 141b/15, 143a/13, 262b/14, 263a/04, 264b/08, 264b/13,
143a/14, 143a/15, 144b/09, 145a/04, 264b/14, 265a/03, 265a/04, 265b/09,
146a/11, 149b/10, 149b/11, 149b/12, 266b/06, 267a/08, 268a/01, 268a/02,
149b/13, 151a/03, 152b/05, 156b/02, 270a/09, 270b/01, 271a/09, 272a/06,
156b/11, 156b/12, 159a/15, 163a/04, 276a/07, 278b/02, 279a/09, 279a/13,
163b/07, 164a/11, 165a/03, 165a/07, 279b/01, 280a/04, 280a/08, 284a/03,
165b/12, 166a/04, 166a/12, 168a/01, 284a/11, 284a/12, 286a/12, 287a/02,
169b/02, 173a/06, 173b/11, 173b/14, 287a/04, 287b/12, 287b/14, 288a/15,
173b/15, 174a/05, 174a/06, 175a/12, 288b/15, 289a/04, 290b/01, 290b/11,
175b/05, 175b/15, 177a/08, 177b/05, 291a/07, 292a/08, 292b/09, 293a/01,
179a/02, 179b/01, 181b/01, 181b/04, 293a/02, 293b/03, 293b/08, 294a/04,
181b/05, 181b/06, 181b/13, 182a/03, 294b/06, 294b/14, 295a/15, 295b/05,
182a/09, 182b/14, 183b/15, 184a/05, 295b/06, 296a/05, 296b/06, 296b/07,

296b/08, 298a/05, 298b/13, 299a/03,
299b/04, 299b/06, 300a/13, 301b/05,
301b/10, 303b/12, 304a/12, 304b/14,
306a/13, 306b/10, 307b/10, 308b/05,
308b/11, 311a/13, 312a/02, 314b/02,
314b/03, 314b/11, 315b/07, 315b/14,
322a/04, 322b/01, 322b/14, 323b/12,
327a/13, 327a/14, 327b/15, 328a/03,
328a/04, 329b/05, 331b/09, 331b/15,
332a/02, 334a/01, 334a/10; (o. degül)
141a/12; (o. kadar degüldür) 203a/13; (o.
kadar) 031a/09, 043a/06, 063b/01,
093a/01, 120b/01, 121b/01, 127a/10,
169a/03, 184a/14, 187b/09, 198b/14,
209b/15, 210a/01, 210a/02, 247a/10,
252b/09, 302b/11, 302b/12
o.+ dı 148a/10
o.+ dur 002b/12, 003b/09, 003b/11,
004a/08, 005a/11, 005b/09, 005b/14,
006a/03, 006a/04, 006a/05, 006a/06,
009a/15, 009b/02, 016a/10, 017a/05,
018a/04, 018a/05, 018a/08, 026a/07,
026a/09, 029a/04, 029b/02, 029b/03,
036a/07, 036a/14, 036a/15, 044a/03,
044a/05, 047b/04, 052a/14, 053a/03,
053a/04, 060a/15, 061a/04, 063b/09,
063b/14, 070a/06, 072a/09, 072a/10,
072a/12, 072a/14, 072a/15, 083b/05,
084b/08, 084b/12, 084b/13, 086a/13,
086b/02, 088a/02, 088b/14, 089a/01,
094b/08, 096a/14, 096b/06, 096b/08,
096b/11, 096b/15, 097a/01, 097a/05,
097a/10, 097a/12, 097a/14, 097a/15,
097b/02, 097b/07, 097b/09, 097b/15,
098a/01, 098a/07, 099a/01, 099a/14,
099b/04, 100b/04, 100b/11, 111a/07,
111b/01, 117b/15, 121b/09, 121b/11,
121b/13, 121b/14, 122a/12, 123a/03,
123b/02, 124b/13, 125a/01, 125a/05,
125a/06, 126a/07, 126a/09, 126b/03,
126b/15, 127a/03, 127b/15, 130b/15,
133a/04, 134a/07, 134a/08, 138a/08,
140b/15, 141a/12, 141a/13, 141b/04,
141b/05, 142b/09, 145a/08, 145b/12,
145b/13, 146a/07, 151b/12, 151b/14,
152a/01, 152a/02, 152a/03, 152a/04,
156b/11, 165b/13, 171a/14, 171b/09,
173a/15, 173b/01, 173b/02, 173b/04,
173b/05, 173b/07, 174a/07, 174a/10,
175a/02, 175a/14, 179b/13, 179b/14,
179b/15, 181b/08, 184b/11, 184b/12,
185a/01, 186a/01, 186a/03, 189b/07,
189b/14, 190a/10, 190a/14, 190b/09,
190b/11, 191a/13, 191b/01, 191b/02,
193b/01, 194b/15, 195a/03, 196a/11,
199a/14, 199b/15, 200a/07, 200a/14,
202a/10, 203a/13, 205b/12, 205b/13,
207b/08, 207b/10, 207b/13, 207b/14,
208a/03, 208b/15, 209a/02, 209a/10,
210a/13, 210a/14, 212a/12, 212b/06,
212b/01, 216a/11, 216a/13, 216a/14,
216b/01, 216b/02, 216b/05, 218b/14,
219a/01, 219a/03, 221b/04, 221b/08,
221b/10, 223a/12, 225a/07, 225a/08,
227a/08, 227a/10, 227a/11, 227a/13,
227a/14, 227a/15, 227b/02, 227b/07,
228b/10, 228b/12, 229a/09, 229a/14,
229b/10, 229b/11, 230a/03, 230a/04,
232a/08, 232a/09, 232a/12, 233b/05,
233b/11, 234a/02, 234a/04, 234a/10,
234a/11, 234a/12, 234a/13, 234b/05,
235b/04, 235b/06, 235b/08, 235b/09,
235b/10, 235b/11, 235b/12, 237a/07,
237a/09, 237b/01, 239a/01, 245b/02,

247a/11, 248b/10, 251b/15, 252a/03, 334b/01
 252a/13, 252b/12, 252b/14, 252b/15, o.+ i 071b/03
 253a/09, 253a/11, 253a/12, 254a/01, o.+ id1 002a/12, 002b/08, 002b/12,
 254a/02, 254a/04, 254a/06, 254a/07, 002b/13, 003a/08, 003a/10, 003b/07,
 254b/01, 254b/02, 254b/05, 254b/07, 004a/10, 004a/12, 004b/01, 004b/10,
 254b/08, 254b/13, 254b/15, 255a/01, 005a/06, 005b/01, 005b/04, 006b/14,
 255a/05, 255a/07, 255b/07, 255b/08, 017b/11, 027a/08, 030b/14, 031b/01,
 256a/03, 256a/13, 256b/02, 256b/05, 044b/11, 082a/07, 088a/04, 104b/08,
 258a/15, 258b/01, 258b/02, 260b/10, 107b/15, 117b/01, 135a/09, 144a/15,
 260b/11, 260b/12, 261a/11, 261a/12, 164b/05, 172b/05, 196a/04, 208b/07,
 262b/06, 264b/08, 264b/10, 264b/12, 208b/14, 217a/14, 230b/06, 289b/03,
 264b/13, 264b/14, 265a/01, 265a/02, 289b/06, 293b/15, 301b/04, 301b/05,
 267b/13, 268b/10, 270b/10, 270b/14, 308a/13
 271a/03, 271a/07, 274b/10, 275a/01, **aña:** -402- [T.] Ona.
 275a/10, 275a/12, 275b/01, 275b/02, a. 001b/04, 001b/05, 001b/06, 002b/03,
 275b/04, 275b/08, 276a/01, 277b/03, 003a/12, 007a/09, 008a/02, 009b/07,
 277b/05, 277b/06, 277b/08, 277b/10, 010a/04, 010a/13, 011b/12, 017a/01,
 278b/10, 278b/12, 278b/15, 279a/04, 017a/04, 017a/15, 017b/13, 017b/14,
 279a/06, 280a/04, 280a/10, 280a/14, 018a/06, 018a/14, 019a/12, 020a/01,
 280b/06, 280b/11, 280b/12, 280b/13, 020a/13, 020b/15, 021b/02, 021b/03,
 281b/01, 281b/02, 283a/10, 283a/11, 021b/09, 021b/11, 021b/15, 022a/04,
 283a/13, 283a/15, 284b/01, 284b/06, 023a/01, 025a/01, 030b/07, 031a/15,
 284b/07, 284b/09, 284b/10, 286b/02, 031b/04, 032b/06, 034b/03, 034b/07,
 287a/09, 287a/10, 287b/01, 290a/07, 035b/08, 035b/09, 037a/15, 037b/03,
 290a/12, 290a/15, 291b/13, 292a/05, 039a/02, 039b/04, 041a/11, 042a/08,
 292b/03, 292b/13, 293a/04, 294a/14, 043a/03, 043a/06, 043a/12, 043a/14,
 294b/05, 294b/07, 294b/09, 300a/05, 044a/06, 044a/07, 044b/13, 045a/01,
 302a/02, 302a/14, 302a/15, 302b/02, 046a/15, 046b/15, 048a/15, 048b/05,
 302b/04, 302b/05, 302b/06, 303a/01, 052b/05, 053a/02, 053a/05, 054b/08,
 303a/05, 305b/07, 305b/10, 306a/15, 057a/01, 057b/11, 058b/06, 062a/03,
 306b/01, 306b/09, 308b/09, 309a/12, 062b/06, 064a/04, 065b/03, 066a/02,
 309b/12, 311b/06, 311b/08, 311b/10, 067a/12, 068a/09, 069a/08, 069a/09,
 313a/01, 314a/12, 314b/14, 314b/15, 070a/02, 072a/07, 072a/12, 072a/13,
 315a/01, 315a/02, 315a/03, 315a/07, 072a/14, 072b/08, 076a/10, 076b/11,
 315a/09, 317b/08, 318b/15, 324b/12, 079b/02, 079b/06, 082a/10, 082b/02,
 324b/14, 325a/01, 325a/03, 325a/15, 082b/03, 082b/15, 083a/07, 083b/06,
 326b/11, 330a/10, 330a/13, 330b/07, 084a/01, 086b/12, 087b/14, 087b/15,

088a/04, 088b/03, 089b/03, 090a/09, 233b/07, 234a/10, 235b/15, 236a/08,
093a/07, 093b/10, 093b/14, 095a/14, 236a/09, 236a/15, 236b/02, 238a/09,
096a/12, 096b/09, 097b/15, 098a/07, 238b/01, 238b/02, 238b/10, 239b/09,
099a/08, 099b/11, 100a/06, 101b/04, 240a/15, 243b/06, 244b/04, 248a/05,
102a/10, 102a/14, 104a/06, 104a/08, 249a/03, 249b/06, 249b/14, 250a/08,
108b/06, 109a/04, 110a/06, 110b/07, 252a/01, 252a/07, 254a/07, 254b/09,
111a/03, 111a/04, 112a/03, 112a/04, 255b/15, 259a/01, 259a/11, 260a/15,
112a/05, 115a/15, 117a/01, 123a/04, 260b/01, 261b/04, 261b/09, 261b/10,
123b/03, 123b/09, 123b/10, 124b/12, 261b/11, 262a/01, 264a/11, 264b/03,
125a/09, 126b/03, 126b/04, 127b/03, 264b/06, 265a/06, 265b/06, 265b/08,
129a/11, 130b/14, 131b/10, 131b/11, 265b/09, 267b/06, 270a/11, 272b/03,
133a/13, 135a/02, 135a/09, 135b/09, 272b/10, 273a/13, 273b/09, 274a/03,
135b/14, 136b/03, 136b/07, 137b/06, 274a/12, 276a/04, 277b/07, 277b/10,
137b/07, 138a/09, 139a/06, 139a/09, 279a/13, 279b/02, 280b/03, 282b/01,
139b/11, 140a/04, 140a/07, 140b/14, 283a/04, 283a/11, 283a/12, 283b/01,
142a/08, 144a/07, 144a/11, 145a/11, 283b/14, 284a/03, 286a/02, 287a/11,
145b/03, 147b/09, 147b/13, 148b/08, 287b/12, 289a/08, 289b/05, 289b/08,
150a/08, 150b/03, 152b/10, 155a/07, 289b/09, 290a/01, 290a/04, 290a/15,
155a/08, 155a/10, 155a/11, 158b/15, 291b/07, 291b/13, 292a/03, 292b/01,
160b/13, 160b/14, 163b/09, 163b/14, 292b/09, 292b/10, 292b/11, 293b/04,
165a/14, 166b/12, 167a/10, 167b/04, 294a/10, 295a/11, 298a/04, 298a/12,
167b/06, 170b/04, 171b/10, 171b/14, 298b/05, 298b/06, 299a/08, 300a/11,
172a/04, 172a/07, 173a/03, 174a/06, 302a/06, 303a/12, 304a/03, 304a/12,
174b/14, 174b/15, 175a/05, 175b/01, 305a/12, 305b/15, 307a/04, 307b/12,
175b/12, 177b/09, 178b/07, 178b/08, 308b/04, 308b/06, 308b/11, 308b/12,
178b/11, 180a/03, 180a/13, 181a/10, 309a/04, 309b/15, 310a/01, 310a/04,
182a/01, 183a/02, 187a/01, 188b/02, 310b/12, 311b/05, 311b/07, 311b/09,
180b/14, 192b/05, 192b/14, 194b/11, 312b/09, 313a/11, 313a/13, 314a/12,
196a/09, 197a/14, 198a/09, 198a/10, 314b/02, 315a/03, 315a/05, 315a/08,
202b/08, 203b/05, 205b/07, 208a/15, 315b/07, 315b/15, 316a/02, 317a/02,
211b/02, 215a/03, 215a/13, 215b/01, 317b/14, 319b/05, 320a/10, 320a/11,
215b/02, 215b/09, 215b/14, 216b/09, 321a/07, 322b/05, 323b/10, 323b/12,
219a/05, 219b/04, 219b/07, 220b/11, 326a/15, 327b/01, 327b/02, 327b/10,
222a/07, 223b/15, 224b/11, 225b/04, 328a/06, 328a/07, 328b/05, 328b/12,
226a/01, 226b/02, 226b/07, 228a/15, 329a/03, 329a/07, 329a/14, 330a/02,
228b/07, 230b/15, 231a/02, 233a/13, 330a/12, 330b/09, 330b/10, 330b/12; (a.
233a/14, 233b/01, 233b/02, 233b/06, degin) 039a/04, 194b/10; (a. karşı gel-)

048b/02 ; (a. karşı) 045b/05, 048b/11
a.+ dur 006b/15
a. +mı 214a/12
a.+ yıldı 313a/06, 319b/14
anı: -429- [T.] Onu.
a. 003a/15, 003b/10, 006b/10, 007b/04,
007b/08, 009b/09, 010a/14, 011a/08,
011a/13, 011a/15, 012a/09, 012a/12,
012b/06, 012b/08, 012b/11, 012b/12,
013b/08, 014a/05, 014a/13, 015a/04,
015a/06, 017a/07, 019b/13, 022a/08,
022b/05, 022b/13, 023a/12, 025a/10,
026a/08, 028b/10, 029b/05, 030b/09,
030b/13, 030b/15, 031b/05, 031b/10,
032b/01, 033b/05, 033b/10, 036a/01,
036a/02, 040b/04, 043a/13, 044a/13,
044a/14, 044b/09, 044b/10, 045a/10,
046a/04, 052a/04, 054b/01, 055a/03,
056a/05, 056b/15, 057a/06, 057b/11,
058a/04, 059a/08, 059a/12, 059b/02,
059b/10, 059b/11, 059b/12, 062b/14,
062b/15, 063a/10, 064b/12, 067a/07,
067a/14, 071a/05, 071b/14, 072a/11,
072a/15, 072b/12, 073a/10, 074a/14,
076b/08, 080a/02, 080b/14, 082a/09,
087a/05, 087a/09, 087a/11, 087a/12,
087b/05, 088a/05, 088b/13, 090b/14,
091b/03, 091b/08, 092b/06, 092b/14,
093a/03, 094b/12, 095a/04, 095b/07,
097b/11, 098b/07, 099a/01, 099a/15,
099b/04, 099b/06, 099b/11, 100a/04,
101a/01, 101b/03, 102a/04, 102b/06,
102b/11, 102b/13, 103a/13, 107a/02,
107b/05, 107b/09, 110a/07, 110b/06,
111a/07, 111b/07, 111b/14, 112a/10,
114b/07, 115a/06, 116a/01, 116a/14,
116b/02, 120a/10, 121a/05, 121a/06,

124a/06, 124a/11, 125b/02, 125b/07,
126b/05, 126b/08, 126b/10, 127a/10,
127a/15, 128a/08, 129b/14, 133a/02,
133a/03, 134a/14, 135a/09, 137a/06,
138a/09, 138a/15, 138b/03, 138b/09,
139a/11, 140a/01, 140b/03, 141a/01,
141b/11, 145a/12, 147b/02, 147b/05,
147b/14, 149a/01, 149b/15, 150a/12,
151b/14, 153b/13, 155b/14, 157b/02,
157b/06, 161a/01, 161b/09, 161b/14,
162b/01, 162b/08, 162b/13, 164a/12,
164b/01, 165a/07, 165a/08, 165b/05,
165b/10, 165b/11, 165b/13, 167a/11,
167b/07, 168a/09, 169b/15, 170a/14,
173b/04, 174b/08, 175b/07, 176a/02,
176a/15, 176b/07, 176b/09, 176b/15,
179a/01, 180a/12, 182b/06, 182b/11,
184a/02, 185b/10, 185b/11, 186b/06,
187b/05, 187b/10, 187b/11, 188a/12,
189a/14, 189b/01, 193a/01, 193a/13,
194b/15, 195a/07, 199b/15, 200a/15,
201a/03, 201a/11, 202a/14, 204b/11,
209a/08, 209b/06, 209b/09, 209b/14,
209b/15, 210a/12, 212a/05, 213a/12,
214b/09, 216b/11, 217a/14, 217b/01,
217b/07, 217b/12, 218a/01, 218b/01,
218b/06, 220a/04, 220b/07, 221b/09,
222b/10, 222b/15, 224b/08, 226a/05,
226b/15, 227a/12, 227b/13, 229a/06,
229b/04, 230a/05, 230b/08, 230b/09,
231a/05, 232a/05, 232b/14, 233b/03,
234b/03, 234b/10, 235b/13, 236a/07,
237a/13, 238a/11, 238a/12, 238b/13,
238b/14, 238b/15, 239b/05, 239b/08,
240a/01, 241a/14, 241b/07, 242a/06,
243a/05, 245a/10, 246a/14, 246b/06,
248b/12, 249a/07, 249b/09, 250a/02,

250a/09, 250a/10, 250a/11, 250a/12,
250b/12, 251b/11, 251b/13, 251b/15,
252a/03, 254a/10, 254a/12, 254b/08,
256b/01, 256b/08, 256b/09, 257b/09,
258a/02, 258a/06, 259a/13, 261a/06,
263a/15, 265a/02, 266b/04, 267b/08,
268b/15, 269a/03, 270a/03, 270a/05,
270a/09, 270a/11, 270b/11, 272a/07,
273a/05, 273a/12, 273b/11, 274a/03,
275a/02, 276a/01, 276a/05, 276b/05,
279a/08, 280a/10, 280a/11, 280a/12,
281a/10, 281a/11, 281b/01, 282b/01,
282b/02, 284a/02, 284b/01, 284b/02,
284b/04, 285b/04, 286b/12, 288b/09,
289b/05, 289b/06, 289b/13, 289b/14,
290a/02, 290a/10, 291b/10, 291b/11,
291b/12, 292a/06, 293a/12, 294a/02,
294a/04, 294b/07, 294b/09, 294b/10,
294b/11, 294b/12, 295a/01, 296b/09,
297a/03, 297b/02, 297b/03, 297b/04,
297b/09, 298a/01, 298b/03, 299a/04,
299a/06, 299a/09, 299b/01, 300b/02,
300b/14, 301a/01, 301b/04, 301b/07,
301b/15, 302b/04, 302b/05, 302b/06,
305b/07, 305b/15, 307b/04, 307b/05,
310a/05, 310b/03, 311b/09, 312a/10,
312a/15, 313a/12, 313a/13, 313b/02,
314b/03, 317a/03, 317a/12, 317a/15,
317b/04, 317b/05, 317b/10, 317b/13,
318b/14, 319a/09, 320a/06, 320a/12,
321b/02, 322a/13, 322b/15, 326b/13,
327a/14, 328a/02, 328a/14, 329a/12,
329a/14, 329b/10, 330b/04, 330b/06,
330b/08, 331b/04, 331b/05, 331b/08,
332a/01, 332b/08, 333a/11

anda: -127- [T.] Onda.

a. 020b/14, 029a/06, 030b/14, 034a/15,

046b/04, 048a/09, 048b/08, 058a/12,
060a/03, 064b/04, 067a/06, 067a/11,
068a/03, 069a/10, 070b/05, 071b/12,
071b/13, 075b/07, 082b/06, 083a/02,
089a/12, 089b/02, 095a/05, 097a/01,
103a/01, 105b/07, 113a/12, 117a/03,
121a/01, 121b/09, 126a/11, 127b/15,
128a/01, 129a/04, 129a/05, 131b/12,
133b/10, 134b/05, 135a/07, 136a/10,
136a/12, 137a/12, 140b/03, 140b/05,
141a/02, 146a/11, 150a/15, 150b/14,
153a/07, 161b/05, 165b/08, 176b/11,
176b/12, 176b/13, 179a/08, 182b/06,
188b/02, 193b/06, 195b/06, 197a/13,
200a/04, 201b/07, 203a/04, 208b/08,
208b/11, 210a/13, 214a/01, 214a/07,
214a/11, 214b/02, 214b/07, 218a/07,
220a/09, 221a/08, 223b/01, 224a/04,
224a/14, 225b/10, 230b/15, 233a/02,
234a/04, 240a/05, 241b/06, 242a/15,
245b/11, 248b/04, 250b/01, 250b/05,
250b/07, 250b/09, 252a/05, 259b/11,
259b/12, 260b/15, 265b/13, 266a/09,
267a/15, 276a/02, 293a/08, 293b/05,
293b/06, 301a/01, 301b/11, 303a/04,
313b/15, 317a/14, 317b/04, 318b/12,
323b/14, 328b/03, 329a/07, 332a/14

a.+ dur 029a/06, 044b/03, 079b/10,
194a/14, 314b/04

a.+ ğı 023b/02, 067a/08, 160a/15

a.+ yıldı 115b/10

a.+ yın 060a/02

andan: -314- [T.] Ondan.

a. 003b/03, 004a/04, 004b/03, 006a/15,
006b/09, 007a/08, 011b/05, 020b/06,
022a/10, 024b/04, 025a/13, 031b/12,
034a/05, 036b/06, 037a/09, 037b/06,

038b/10, 039a/06, 044a/12, 048a/03, 262b/13, 263a/10, 264b/02, 264b/03,
062a/11, 062a/12, 062b/08, 063a/06, 264b/12, 265a/09, 267a/12, 270b/03,
063a/07, 064a/12, 066a/08, 066b/10, 273b/11, 276a/15, 277a/06, 277b/09,
067a/09, 071b/12, 076a/10, 077a/01, 277b/12, 279b/09, 280a/13, 280a/14,
080b/09, 083b/09, 087b/04, 099b/01, 280b/13, 281a/12, 284a/12, 285a/15,
099b/02, 099b/04, 099b/07, 100a/15, 286a/03, 287a/05, 287a/15, 287b/02,
103a/03, 103a/15, 103b/02, 106a/04, 287b/04, 288a/09, 288a/13, 290a/06,
107a/05, 107b/12, 109b/12, 111a/13, 292a/07, 292b/14, 293b/05, 294a/08,
111b/09, 115b/12, 116b/10, 119b/05, 294a/13, 294a/15, 294b/03, 294b/12,
120a/05, 121a/12, 122a/07, 122b/06, 298a/01, 298a/03, 299a/02, 299b/07,
123a/11, 123a/15, 125b/02, 125b/07, 301a/01, 302a/14, 304b/09, 305b/10,
126a/01, 127a/10, 128b/01, 128b/13, 306a/09, 306a/10, 307b/10, 307b/11,
129a/13, 129a/14, 130a/01, 130a/03, 309a/02, 309a/03, 309a/12, 310a/05,
130b/03, 131b/02, 131b/04, 132b/01, 310b/05, 311b/10, 312a/02, 312b/06,
135b/09, 135b/15, 137a/02, 140a/04, 313b/14, 316b/02, 318a/10, 318a/13,
141a/14, 143b/06, 143b/13, 145a/09, 318b/03, 319a/03, 319b/04, 320a/13,
145b/04, 145b/14, 150a/05, 150a/06, 321a/14, 321b/04, 324b/11, 324b/14,
150a/07, 150a/13, 152a/06, 155a/10, 324b/15, 325a/02, 325a/09, 326a/12,
159a/11, 165a/11, 166a/04, 170a/01, 326b/10, 326b/11, 328a/06, 328a/08,
170a/13, 171a/02, 174a/14, 175a/15, 328a/09, 328b/03, 328b/10, 329a/01,
175b/14, 176b/04, 176b/11, 179a/07, 329a/07, 330a/06, 330b/09, 332a/09; (a.
180a/07, 181a/01, 181b/15, 185a/06, artuğ) 037b/06, 126a/10, 127a/09,
187b/09, 187b/14, 188b/02, 188b/05, 234b/09, 254a/15, 279b/01; (a. ayruğ)
191b/03, 193a/15, 194b/07, 195a/07, 021b/05, 022a/01; (a. berü) 198b/13; (a.
195a/09, 195a/10, 196b/07, 197a/06, ötrü) 118b/08, 179b/01, 231b/11,
198b/09, 202b/12, 202b/13, 203b/05, 265b/12, 265b/15, 266a/01; (a. sonra)
206a/07, 207a/08, 207a/10, 208a/09, 001b/10, 019b/06, 020a/02, 020a/06,
210a/03, 211b/04, 211b/09, 213a/01, 020a/13, 128b/04, 135b/08, 143a/10,
213a/05, 213a/06, 215b/07, 216a/10, 154b/14, 155a/02, 160b/03, 181b/13,
217b/01, 218a/05, 219b/13, 221b/09, 185a/04, 187b/01, 188a/15, 192a/05,
222a/02, 223b/12, 224a/11, 226a/10, 193a/08, 204b/09, 215a/10, 230b/12,
227b/14, 229a/05, 229b/01, 230a/07, 237b/11, 238a/09, 239a/08, 246b/01,
231a/03, 231b/06, 237a/10, 239b/11, 254a/13, 263a/05, 270a/04, 278a/12,
240a/02, 243a/12, 246a/08, 247b/02, 282b/05, 285b/14, 292b/10, 293b/14,
249a/10, 251a/13, 251b/13, 252b/10, 296a/03, 308a/07, 312b/03, 328b/12,
253a/07, 253a/10, 254a/14, 256a/05, 285a/06, 328b/05
258b/09, 260a/09, 260b/07, 261b/05, a. +dur 172b/05

a.+ van 195b/04

anlar: -37- [T.] Onlar.

a. 020a/10, 091a/06, 102a/02, 105a/01,
125b/13, 160b/06, 173b/15, 174a/01,
250b/11, 290b/12, 334a/11

a.+ a 083b/15, 084a/01, 084b/11,
088a/01, 220a/06, 228a/15, 241b/12

a.+ dağı 322b/02

a.+ dan (a. soñra) 019b/05

a.+ ı 005b/03, 074b/12, 205b/03,
266a/06, 317b/12, 321b/13

a.+ uñ 004a/07, 163a/15, 166a/10,
199b/06, 213a/04, 222b/08, 241a/10,
296a/15, 314a/15, 334a/11

a. +uñla 166a/10

anuñ: -942- [T.] Onun

a. 001b/07, 001b/10, 002a/01, 002b/07,
003a/14, 003b/12, 004b/09, 004b/11,
004b/14, 005b/13, 006b/09, 006b/11,
007a/07, 007a/11, 007a/12, 008a/08,
008b/04, 009a/12, 009b/07, 009b/11,
011a/07, 014a/11, 015a/05, 015a/07,
015a/10, 015a/15, 015b/12, 016a/05,
017a/09, 017b/09, 017b/11, 018a/05,
018a/09, 018b/11, 018b/12, 020a/04,
020b/03, 020b/12, 021a/01, 022b/05,
025a/11, 025a/15, 026a/02, 026a/09,
026b/08, 029b/02, 029b/08, 029b/12,
030a/13, 030b/03, 030b/08, 031a/06,
031a/07, 031b/01, 031b/03, 032a/10,
033a/01, 033a/03, 033a/11, 033a/12,
033a/13, 033b/03, 033b/04, 033b/12,
035a/13, 036a/15, 037b/03, 037b/08,
037b/10, 037b/15, 038a/01, 038a/04,
038b/04, 038b/07, 038b/12, 039a/09,
039a/10, 039b/04, 039b/09, 040a/04,
040b/03, 043b/06, 043b/07, 043b/08,

044a/03, 044a/04, 044b/03, 044b/06,
044b/10, 045a/01, 045a/05, 046b/08,
046b/10, 046b/12, 047a/05, 047b/14,
048a/04, 048a/06, 048b/12, 050b/05,
051b/09, 053b/05, 054a/15, 056a/10,
057b/02, 058a/12, 058b/07, 060a/05,
060a/12, 062a/14, 063a/11, 063a/12,
063a/14, 063b/06, 063b/08, 063b/11,
064b/13, 065b/01, 065b/06, 067a/14,
069a/08, 071b/02, 072b/09, 072b/10,
073b/01, 074a/10, 075a/02, 076b/06,
076b/12, 076b/14, 078b/07, 079a/14,
079b/08, 080a/01, 080a/05, 082a/04,
082a/06, 082b/08, 082b/13, 083a/01,
083a/03, 084a/04, 085b/10, 086a/15,
086b/02, 086b/08, 086b/11, 087b/13,
087b/15, 088a/03, 088a/04, 088b/05,
089a/01, 089a/02, 090a/10, 090b/04,
094a/05, 094b/13, 096a/11, 097b/09,
097b/10, 098a/06, 099a/07, 099b/08,
099b/15, 100a/01, 100a/02, 100a/11,
100b/01, 100b/02, 102a/08, 102a/13,
103a/13, 104a/10, 104a/13, 104b/02,
105a/12, 107a/03, 107a/08, 107b/09,
108a/10, 109b/01, 112a/12, 112a/14,
112b/09, 112b/10, 113b/05, 115b/13,
116a/11, 118b/05, 120b/06, 120b/12,
121a/08, 121b/08, 122a/11, 122b/12,
123a/12, 123b/01, 123b/02, 123b/06,
124a/03, 124a/05, 125a/09, 125a/15,
126a/15, 127a/08, 127a/11, 127b/07,
128b/11, 128b/12, 129b/10, 130a/08,
130b/10, 131a/14, 132a/08, 132a/09,
135a/05, 135a/09, 137b/06, 138a/07,
139b/08, 141b/01, 142a/10, 142b/05,
142b/08, 143a/02, 143b/06, 143b/15,
144a/13, 144a/14, 144b/07, 145b/12,

145b/13, 146a/14, 147b/10, 148a/05, 220b/04, 220b/06, 220b/10, 221a/08,
148a/10, 148a/14, 150a/09, 150b/14, 221a/10, 221b/03, 221b/05, 221b/09,
151b/14, 151b/7, 151a/11, 152a/03, 221b/11, 222a/04, 222a/05, 222b/13,
152a/13, 152b/01, 152b/02, 154b/02, 223a/07, 223a/09, 223b/09, 224b/08,
154b/04, 155a/03, 155a/05, 155a/09, 224b/11, 225a/10, 225a/13, 226a/01,
155a/10, 155a/12, 156a/14, 157b/03, 227a/09, 227b/10, 228a/11, 228b/01,
157b/07, 157b/08, 157b/09, 157b/12, 228b/02, 228b/04, 228b/06, 228b/07,
158a/06, 158b/11, 158b/12, 160a/14, 229a/14, 229b/04, 229b/09, 230a/02,
160b/10, 160b/14, 161a/04, 162a/05, 230a/09, 230b/03, 230b/04, 230b/06,
162a/13, 162b/04, 162b/12, 162b/14, 231b/01, 232a/04, 232a/14, 232a/15,
163a/11, 163b/15, 164b/02, 164b/11, 232b/02, 232b/10, 233a/10, 233a/14,
165b/08, 166a/12, 167a/06, 167a/07, 234a/03, 234a/09, 235a/09, 235a/10,
167a/08, 168a/07, 168b/08, 168b/14, 235a/11, 235b/04, 236a/07, 236a/14,
172a/04, 172a/06, 173b/02, 174a/02, 236a/15, 236b/01, 236b/02, 236b/03,
174a/03, 174a/04, 174a/10, 174a/11, 236b/05, 236b/07, 237b/02, 237b/13,
174a/12, 174a/13, 174b/01, 174b/14, 238a/09, 238a/10, 238a/13, 239a/01,
175a/05, 175b/01, 175b/04, 175b/15, 239b/04, 239b/07, 239b/09, 240a/02,
176b/09, 176b/11, 177a/05, 177b/12, 242b/14, 242b/15, 243a/09, 243a/11,
177b/13, 178a/01, 178a/09, 178a/13, 243a/12, 244a/12, 244a/15, 244b/08,
178b/03, 179a/07, 179b/02, 180b/02, 244b/14, 245a/02, 245a/08, 246b/02,
181a/11, 181a/12, 181b/09, 182a/10, 246b/09, 248a/13, 248b/01, 248b/02,
186b/02, 186b/03, 187a/01, 187a/04, 248b/06, 249a/13, 249b/08, 249b/11,
187a/06, 187b/08, 188a/11, 189a/01, 249b/13, 249b/14, 250a/06, 250a/10,
189a/13, 190b/10, 191a/06, 191b/06, 250a/12, 250b/10, 251a/08, 251b/06,
192b/14, 195a/13, 195a/15, 196a/05, 251b/11, 251b/12, 251b/13, 251b/14,
196b/08, 197b/07, 198a/04, 198a/08, 252a/08, 252a/11, 252a/14, 252b/01,
198b/02, 199a/13, 199b/09, 200a/07, 252b/02, 252b/04, 252b/05, 252b/06,
202a/13, 202a/14, 202b/10, 203b/04, 252b/07, 253a/08, 253a/10, 253a/12,
203b/10, 204a/01, 204a/06, 205a/07, 253a/13, 253b/01, 253b/05, 253b/09,
207b/10, 208a/03, 208a/05, 208a/06, 253b/14, 254a/02, 254a/05, 254a/08,
208a/08, 208a/15, 209b/10, 210a/05, 254a/09, 256a/03, 256b/02, 257b/12,
211a/07, 211b/04, 212a/01, 212a/02, 258a/04, 259a/02, 259a/09, 259a/13,
212a/13, 212b/02, 212b/12, 212b/13, 259b/03, 259b/07, 260b/08, 260b/09,
213b/12, 214a/01, 215a/12, 216a/12, 261a/01, 261a/13, 262a/02, 262a/03,
216a/13, 217a/13, 217b/15, 218a/03, 262a/08, 262b/05, 264a/09, 264a/11,
219a/05, 219a/11, 219a/12, 219b/15, 264a/14, 264a/15, 264b/05, 264b/11,
220a/04, 220a/14, 220a/15, 220b/01, 264b/15, 265a/13, 265b/04, 265b/06,

265b/12, 266a/05, 266b/14, 266b/15, 314a/09, 314b/04, 314b/10, 314b/11,
267a/02, 268a/05, 268a/09, 269a/02, 315a/04, 315a/05, 315a/06, 315a/11,
269a/14, 269b/12, 270a/06, 270a/10, 315b/04, 315b/13, 317a/02, 317a/06,
270a/11, 270b/08, 271a/06, 271a/07, 317a/07, 317a/11, 318a/04, 320a/01,
271b/07, 271b/08, 272a/01, 272a/14, 320a/04, 320a/05, 320b/14, 321b/08,
272b/04, 272b/09, 272b/10, 272b/13, 322a/12, 324a/12, 324b/06, 325a/04,
272b/15, 272b/15, 273a/13, 273a/14, 325a/14, 325b/01, 325b/07, 326a/07,
273b/02, 273b/04, 273b/08, 273b/11, 326b/06, 327a/06, 327a/07, 327a/08,
274a/07, 274b/07, 275a/03, 275a/04, 327a/09, 327a/11, 327a/12, 327b/03,
275a/12, 275b/11, 276a/12, 276b/07, 327b/14, 328a/02, 328b/01, 328b/06,
277b/04, 278a/01, 278a/13, 278a/14, 328b/07, 329a/04, 329a/09, 329b/03,
278a/15, 279a/03, 279a/14, 280a/01, 329b/04, 330a/12, 330a/14, 330b/03,
280a/05, 280b/04, 280b/06, 280b/13, 330b/04, 330b/05, 330b/11, 330b/14,
281a/10, 281a/13, 281a/14, 282b/08, 331b/04, 331b/09, 332a/12, 333b/07; (a.
283a/05, 283a/06, 283a/09, 283a/10, bigi) 030a/13, 039b/08, 087b/09,
283a/13, 283b/01, 283b/05, 283b/11, 091b/11, 118b/10, 119a/02, 140a/15,
283b/13, 284a/02, 284a/03, 284a/10, 191a/14, 238b/15, 300a/04, 313a/08; (a.
284b/07, 284b/09, 286a/12, 286b/02, gibi) 038b/05, 163a/04, 204b/14,
287b/10, 287b/11, 288a/04, 288b/15, 215a/11, 274b/05, 300a/06
289a/07, 289b/01, 289b/04, 289b/05, a. +çün 004a/07, 017a/03, 019a/09,
290a/15, 291a/03, 291a/04, 291b/10, 020b/15, 022b/10, 030a/03, 030b/02,
292a/15, 292b/07, 293a/06, 293b/06, 035b/15, 037b/09, 039a/05, 046b/11,
293b/09, 294b/08, 294b/14, 295a/08, 052b/08, 052b/09, 056a/12, 062a/13,
295a/10, 295a/13, 295a/14, 295b/01, 062b/03, 062b/08, 064a/06, 072a/04,
295b/10, 296a/13, 297b/02, 297b/11, 073b/05, 074b/07, 076a/12, 077a/15,
297b/14, 298a/09, 298a/10, 298b/14, 079b/11, 082b/02, 085b/14, 086b/14,
299a/14, 299b/03, 300a/14, 300b/10, 091a/11, 093b/13, 095a/05, 102a/08,
301a/01, 301b/10, 302b/08, 302a/10, 104a/04, 107a/03, 109a/15, 109b/10,
303a/01, 303a/11, 303b/11, 303b/14, 114a/07, 114a/08, 115b/13, 120b/12,
304a/12, 304b/12, 305a/04, 305a/07, 125b/12, 139a/05, 139b/15, 147a/09,
305a/11, 306a/09, 307a/02, 307a/06, 151b/07, 155a/02, 156a/10, 164a/06,
307a/11, 307a/12, 307a/15, 307b/09, 164a/12, 170b/13, 171a/10, 172a/07,
308a/06, 308a/15, 308b/01, 308b/03, 177a/01, 180a/04, 180b/02, 190b/05,
308b/12, 309b/09, 309b/10, 309b/13, 194a/07, 197a/09, 200b/09, 209b/08,
310a/12, 310a/13, 310b/03, 310b/05, 210b/14, 213a/07, 221a/07, 227a/05,
311b/01, 311b/04, 311b/06, 312a/01, 229a/03, 236b/15, 241b/04, 242a/02,
312b/06, 313a/09, 313a/10, 313a/15, 242a/11, 258a/04, 261b/05, 262a/13,

264a/04, 267a/09, 278b/04, 282a/11,
290a/13, 290b/10, 314a/04, 320b/14,
323a/15, 329a/12, 330a/06, 332a/03,
332b/03, 334a/06
a.+ çündür 021a/01, 166b/15, 229b/13,
259b/08
a.+ çünidi 204b/08
a.+ çünvan 197a/02
    a.+ dur 076b/10, 076b/13
a.+ ıla 124b/14, 130b/11, 262b/11
a.+ la 005a/04, 018b/01, 022a/10,
023b/07, 043b/12, 055a/06, 076b/08,
083b/01, 088b/13, 098b/12, 099a/05,
109a/08, 124a/06, 127a/09, 129b/10,
132a/15, 136b/15, 142b/09, 143a/03,
159b/01, 165a/11, 165b/12, 169a/08,
188a/05, 205b/08, 219a/06, 222b/09,
234b/04, 235a/11, 256a/05, 264b/10,
292b/11, 293a/06, 297b/12, 298a/07,
298a/08, 303b/03, 305b/07, 305b/09,
309b/12, 330a/15, 332b/05, 332b/08
a.+ ladur 287a/15, 305a/15
ol: -1174- [T.] 2. İşaret sıfatı.
o. 001b/02, 002b/04, 003a/03, 003a/13,
003a/15, 003b/04, 003b/05, 003b/08,
003b/10, 004a/04, 004b/11, 004b/15,
005b/02, 005b/14, 006a/12, 006b/02,
006b/03, 006b/04, 006b/05, 007a/04,
008a/06, 009a/05, 009b/07, 009b/14,
010a/04, 010a/05, 010a/06, 010a/07,
010a/08, 010a/10, 010a/11, 010a/13,
010b/02, 010b/09, 011a/06, 012a/11,
012b/08, 013a/02, 013b/05, 013b/07,
015a/15, 016b/05, 016b/12, 016b/14,
017a/01, 017a/10, 017a/11, 017a/14,
017a/15, 017b/08, 018b/15, 019a/06,
019b/03, 019b/04, 019b/06, 019b/08,

020a/09, 020b/08, 020b/15, 021a/06,
021b/11, 021b/12, 022a/09, 022a/15,
023a/01, 023a/08, 023a/09, 023a/12,
023a/13, 023b/04, 023b/05, 023b/10,
024b/05, 025a/03, 025a/04, 025a/08,
025a/12, 025b/02, 025b/03, 025b/04,
025b/05, 025b/06, 025b/07, 025b/09,
025b/10, 025b/11, 025b/12, 025b/15,
026a/02, 026b/08, 027a/10, 027a/14,
028a/01, 028a/13, 029a/15, 029b/01,
030a/10, 030b/01, 030b/02, 030b/04,
030b/08, 030b/12, 030b/15, 031a/03,
031a/04, 031a/14, 031b/04, 031b/05,
031b/08, 031b/14, 032a/11, 033a/10,
033a/14, 033b/03, 033b/06, 033b/13,
033b/14, 034a/01, 034a/07, 034a/13,
035a/10, 035a/12, 036a/02, 037a/08,
037b/01, 037b/13, 037b/14, 038a/07,
038a/12, 038b/01, 038b/03, 038b/08,
038b/11, 039a/03, 039a/09, 039a/12,
039b/03, 039b/09, 039b/12, 040a/13,
040b/10, 041a/10, 041b/04, 042b/03,
043a/05, 043a/13, 043b/03, 043b/04,
043b/13, 044a/05, 044a/06, 044a/09,
044b/04, 044b/05, 044b/12, 044b/13,
044b/14, 045a/04, 045b/09, 046b/07,
046b/13, 047a/08, 048a/05, 048a/14,
049a/11, 049b/06, 050b/05, 051b/06,
051b/08, 052a/08, 052b/04, 052b/06,
053a/12, 053b/01, 054a/07, 055b/03,
055b/06, 055b/09, 055b/12, 057a/07,
057b/09, 057b/11, 058a/01, 058b/03,
058b/08, 059a/09, 059a/11, 059b/10,
060a/08, 061a/10, 062a/07, 062b/05,
062b/10, 063a/05, 064a/03, 064a/05,
065a/06, 065a/09, 065a/10, 065a/11,
065a/12, 066a/03, 066a/15, 066b/15,

067a/01, 067a/05, 067a/08, 067a/12, 102a/15, 102b/02, 102b/04, 102b/06,
067b/10, 067b/12, 068a/08, 069a/15, 102b/11, 103b/01, 103b/07, 103b/08,
069b/11, 070a/08, 070a/13, 071b/01, 104a/07, 105a/03, 105b/10, 105b/11,
071b/06, 071b/07, 071b/08, 071b/09, 106a/10, 106a/12, 106b/04, 106b/05,
072b/02, 072b/07, 072b/09, 073a/03, 106b/10, 106b/12, 106b/14, 107a/01,
073a/05, 073a/07, 073b/11, 074a/01, 107b/02, 107b/10, 108a/03, 108a/06,
074a/07, 074a/10, 075a/11, 076b/01, 108a/13, 108b/02, 108b/03, 109a/11,
077a/08, 077a/13, 078a/15, 079a/04, 109b/07, 109b/12, 110a/07, 110a/08,
079a/07, 079a/08, 079a/09, 079a/12, 110a/11, 110a/12, 110b/03, 110b/14,
079a/13, 079b/04, 079b/07, 079b/08, 111a/01, 111b/06, 111b/08, 111b/11,
079b/10, 079b/12, 079b/14, 080a/03, 111b/15, 112a/14, 112b/01, 112b/04,
080a/04, 080a/08, 080a/10, 080a/12, 113a/04, 113a/07, 113a/08, 113a/13,
080a/14, 080a/15, 080b/01, 080b/02, 113b/04, 113b/06, 113b/10, 113b/14,
081a/06, 081a/07, 081a/13, 081a/15, 114b/03, 115a/07, 115a/09, 115a/10,
081b/15, 082a/08, 082a/10, 082b/08, 115a/12, 115b/06, 115b/13, 116a/01,
083b/11, 084a/15, 084b/07, 085b/02, 116a/11, 116a/14, 116b/01, 116b/14,
085b/03, 086a/10, 086b/01, 087a/04, 117a/02, 118a/12, 118a/13, 119a/08,
087a/05, 087a/14, 087b/02, 087b/07, 119b/05, 119b/07, 119b/08, 120a/10,
087b/09, 087b/10, 087b/11, 088a/06, 120b/11, 122a/02, 122b/08, 122b/09,
088a/09, 088a/11, 088a/14, 088b/01, 123b/09, 124a/10, 124b/09, 124b/11,
088b/10, 088b/11, 088b/15, 089a/06, 124b/12, 125b/02, 125b/05, 126a/03,
089a/08, 089a/09, 089a/10, 089a/12, 126a/04, 126a/15, 126b/01, 126b/04,
089a/14, 089b/01, 089b/02, 089b/08, 128a/01, 128a/13, 128a/15, 128b/02,
089b/09, 089b/15, 090a/01, 090a/08, 132a/10, 132b/04, 133a/02, 133a/03,
090b/07, 090b/08, 090b/09, 091b/02, 133b/09, 133b/10, 134b/03, 134b/06,
091b/06, 091b/10, 092a/05, 092a/06, 134b/10, 134b/15, 135a/01, 135b/15,
092a/14, 092b/01, 092b/05, 092b/06, 136a/06, 136a/10, 136a/13, 136a/15,
092b/09, 092b/11, 093a/07, 093a/11, 136b/05, 136b/08, 136b/12, 137a/05,
093b/06, 093b/11, 093b/12, 094a/13, 137a/11, 137b/02, 137b/08, 137b/09,
094b/05, 094b/06, 094b/07, 094b/11, 138b/01, 138b/02, 138b/05, 138b/14,
095a/05, 095b/01, 095b/03, 095b/07, 138b/15, 139a/01, 139a/03, 139a/06,
095b/09, 095b/10, 096a/10, 096a/11, 139a/08, 139b/11, 140a/13, 140b/04,
096a/12, 096b/10, 098b/11, 099b/03, 140b/15, 141a/14, 141a/15, 141b/10,
099b/10, 100a/06, 100a/08, 100a/09, 142a/05, 142b/14, 143a/01, 143a/08,
100a/10, 100b/10, 100b/12, 101a/12, 143a/10, 143a/15, 143b/14, 144a/05,
101b/04, 101b/05, 101b/09, 101b/12, 144a/09, 144a/13, 144b/02, 144b/06,
102a/01, 102a/04, 102a/05, 102a/12, 144b/08, 145a/07, 145a/13, 145a/14,

145b/06, 145b/11, 146a/12, 147a/07, 192b/05, 192b/10, 192b/14, 193a/04,
147b/01, 147b/09, 147b/12, 147b/13, 193a/06, 193b/05, 193b/07, 193b/14,
147b/15, 148a/10, 148a/15, 148b/02, 194a/02, 194a/07, 194a/08, 194a/13,
148b/03, 148b/09, 148b/10, 148b/12, 194b/11, 195b/08, 195b/09, 195b/15,
148b/14, 149a/14, 149b/10, 150a/15, 196a/06, 196a/10, 197a/07, 197a/14,
150b/06, 151b/10, 151b/12, 151b/13, 197b/05, 198a/14, 198b/01, 198b/03,
151b/09, 152a/08, 152a/09, 152a/10, 198b/06, 199b/02, 199b/06, 200a/01,
152a/11, 152b/07, 153a/03, 153a/15, 200b/04, 201a/06, 201a/14, 201b/01,
153b/02, 153b/03, 154a/15, 154b/01, 201b/08, 201b/09, 202a/10, 202b/02,
154b/02, 154b/11, 154b/13, 155a/07, 203a/06, 203a/10, 203a/12, 204a/07,
155b/05, 155b/08, 155b/12, 155b/14, 205a/03, 205a/08, 205a/11, 205b/04,
156a/01, 156b/09, 157b/01, 157b/04, 205b/08, 206b/04, 206b/10, 207a/02,
157b/05, 157b/06, 158a/08, 158b/14, 207a/04, 208a/01, 209b/02, 210a/05,
159b/13, 160a/05, 160a/11, 160b/07, 210a/06, 210a/07, 210b/04, 210b/05,
161a/04, 161b/08, 161b/11, 162b/03, 210b/08, 210b/12, 211a/03, 211a/04,
163a/15, 163b/07, 163b/08, 163b/11, 211a/06, 211a/09, 211b/07, 211b/08,
163b/12, 163b/13, 164a/03, 164a/04, 211b/12, 212a/03, 212b/14, 213b/12,
164a/10, 165a/01, 165a/10, 165a/12, 214a/04, 214a/11, 214a/15, 214b/15,
165a/15, 165b/01, 166b/05, 166b/06, 215a/02, 215a/09, 215b/10, 215b/14,
168a/01, 168a/06, 168b/13, 168b/14, 216a/10, 216b/07, 216b/10, 217a/02,
170a/02, 170a/04, 170a/12, 170b/06, 217a/03, 217a/14, 217b/04, 217b/11,
171a/02, 172a/15, 172b/01, 173a/10, 220a/10, 220b/05, 220b/09, 222b/01,
173b/13, 175a/03, 175b/06, 176a/01, 222b/10, 223a/01, 223a/13, 223b/15,
176b/03, 177a/08, 177a/11, 177a/14, 224a/03, 224a/05, 224b/01, 224b/06,
177b/06, 177b/09, 177b/10, 177b/11, 224b/09, 225b/08, 225b/09, 225b/10,
178a/04, 178a/05, 178a/14, 178b/03, 226b/01, 226b/14, 227b/04, 227b/07,
178b/08, 178b/14, 178b/15, 179a/01, 228b/11, 229a/07, 229b/05, 229b/08,
179a/02, 179b/02, 179b/03, 179b/05, 230b/07, 230b/09, 230b/14, 231a/03,
179b/06, 179b/07, 179b/09, 180a/03, 231a/04, 231a/10, 231a/12, 231a/14,
181b/12, 181b/13, 181b/14, 182a/07, 231b/03, 232a/01, 232b/02, 232b/05,
182b/01, 182b/03, 182b/05, 182b/07, 233b/13, 233b/14, 234b/03, 234b/04,
183a/07, 183a/09, 183a/10, 183a/12, 234b/06, 235a/02, 235b/02, 236a/15,
183a/14, 183b/01, 183b/03, 183b/05, 237a/05, 237a/11, 237a/12, 237b/02,
183b/07, 184a/02, 184a/04, 184a/05, 237b/04, 238a/01, 238a/14, 238b/09,
187a/04, 187b/06, 188a/11, 188b/05, 238b/12, 239b/01, 240a/08, 240a/13,
188b/13, 189a/06, 189a/13, 189b/10, 240a/14, 240b/06, 240b/11, 241a/14,
191b/07, 191b/08, 192a/14, 192b/03, 241b/05, 242a/07, 242b/02, 242b/03,

243a/02, 243b/06, 243b/15, 244a/03, 297a/03, 297b/04, 297b/05, 297b/13,
244a/09, 245b/13, 245b/14, 245b/15, 298a/02, 298a/03, 298a/04, 298a/06,
246a/03, 246a/04, 246a/05, 246a/07, 298a/12, 298b/04, 298b/11, 298b/15,
246b/04, 247a/09, 247a/13, 248b/05, 299a/01, 299a/09, 299a/12, 299b/03,
248b/12, 248b/14, 249a/02, 249a/03, 299b/14, 300a/03, 300a/05, 300a/10,
249a/11, 249b/04, 249b/06, 249b/08, 300a/15, 300b/04, 300b/09, 300b/11,
249b/13, 250a/04, 250a/07, 250a/14, 301b/08, 301b/12, 301b/14, 302b/13,
250b/03, 251a/04, 251a/06, 251a/08, 304a/11, 304a/15, 305a/07, 305b/04,
252a/05, 252a/10, 252a/12, 253b/10, 305b/06, 306a/11, 307a/03, 308b/10,
253b/11, 253b/13, 253b/15, 255a/14, 308b/13, 308b/14, 309a/11, 309b/08,
256a/15, 257a/09, 257b/02, 257b/08, 310a/14, 310b/07, 310b/10, 310b/12,
257b/12, 257b/14, 258a/02, 258a/08, 311a/01, 311a/04, 311a/05, 311a/07,
258a/11, 258a/12, 259a/11, 259a/12, 311b/01, 311b/04, 311b/12, 312a/01,
259a/15, 260a/02, 260b/06, 260b/13, 312b/01, 314a/01, 314a/14, 315a/08,
260b/14, 261a/02, 261b/09, 261b/11, 315b/10, 315b/12, 316b/07, 316b/11,
261b/12, 262b/09, 262b/10, 263a/01, 317a/01, 317a/15, 317b/01, 317b/07,
263b/01, 263b/03, 263b/05, 263b/08, 318b/11, 318b/14, 319b/08, 319b/09,
264a/06, 264a/08, 264a/10, 264b/11, 319b/14, 320a/01, 320a/07, 320a/12,
265a/08, 265b/13, 265b/14, 266b/03, 320a/13, 320b/02, 320b/05, 320b/10,
267b/05, 268a/01, 268a/09, 268b/03, 321a/05, 321a/10, 321a/15, 321b/01,
269b/03, 269b/04, 269b/11, 269b/15, 321b/03, 321b/08, 321b/09, 322a/02,
270a/02, 271b/10, 272a/05, 272a/09, 322a/10, 322b/05, 323a/05, 323a/09,
272a/10, 273a/01, 273a/08, 273a/14, 323a/11, 323a/13, 323b/02, 323b/05,
273b/02, 273b/04, 274a/04, 274a/06, 323b/07, 323b/08, 324a/03, 324a/11,
274a/08, 274a/10, 274b/03, 274b/15, 324a/15, 324b/04, 324b/09, 324b/15,
276b/14, 277a/06, 278a/11, 278a/14, 325b/10, 325b/13, 326a/02, 326b/09,
278b/01, 279b/07, 279b/13, 280a/07, 326b/11, 327b/04, 327b/14, 328a/12,
281b/13, 283a/04, 283a/06, 284a/03, 328a/13, 328b/13, 329a/11, 329b/12,
284a/08, 285a/06, 286a/09, 286b/08, 330a/07, 331a/02, 331a/11,
287a/13, 288a/05, 288a/06, 288a/13, 331b/06, 331b/07, 331b/11, 331b/14,
288a/14, 288b/02, 288b/03, 288b/07, 332a/08, 333b/09, 333b/10, 333b/13
289b/09, 290a/01, 290b/07, 291a/04, **ola kim: -42- [T.] Olabilir ki, belki.**
291a/05, 291a/10, 291b/02, 291b/11, o. 004a/02, 005a/09, 013b/06, 029a/06,
292a/02, 292b/14, 293b/14, 294a/02, 048b/12, 053a/05, 083b/11, 094b/04,
294b/15, 295b/08, 295b/14, 295b/15, 108b/12, 112a/01, 122a/07, 132b/03,
296a/01, 296a/03, 296a/11, 296a/12, 132b/11, 140a/15, 141b/05, 177a/14,
296b/01, 296b/06, 296b/07, 297a/02, 183a/03, 208a/04, 211b/06, 215a/10,

224b/15, 227b/03, 232b/10, 233b/13,
233b/14, 237b/06, 241b/12, 242b/15,
254a/15, 257b/03, 259a/13, 276b/11,
287a/04, 291b/10, 295b/08, 298a/13,
312b/06, 314a/10, 328a/11

oloḡ sā' at: -7- [T.] O anda, o dakikada.

o. 009b/13, 016b/07, 017a/12, 034b/10,
042b/08, 079b/14, 115a/13

oluḡ: -1- [T.] Toprak veya taḡ
üzerinde suyun akması için açılmış su
yolu.

o.+ ları 112b/14

omuz: -4- [T.] Kolların gövdeye
baḡlandığı kısım.

o.+ ı 250a/06

o.+ ın 250a/06

o.+ ma 288a/09

on: -34- [T.] On sayısı.

o. 035a/10, 039a/11, 039a/13, 039b/13,
050a/12, 085b/02, 091a/04, 091a/05,
091a/07, 093a/02, 093a/11, 105b/11,
145a/10, 151a/15, 170a/05, 171a/13,
196a/13, 196a/15, 213a/15, 214b/02,
239b/15, 240a/01, 241a/11, 279b/11,
284b/12, 289b/12, 290b/11, 306a/03,
318b/07, 318b/09, 331a/01, 333a/15

o.+ ında 291b/05

on altı: -1- [T.] On altı sayısı.

o. 127a/04

oñar-: -1- [T.] İslah etmek.

o.- ur 301b/15

on beş: -6- [T.] On beş sayısı.

o. 074b/02, 158a/02, 181b/13, 181b/14,
290b/13, 291a/01

on biñ: -7- [T.] On bin sayısı.

o. 047a/11, 047a/13, 057b/07, 160b/03,
161a/08, 165a/08

on birinci: -1- [T.] On bir sayısının sıra
sayısı.

o. 171b/04

on dört : -6- [T.] On dört sayısı.

o. 048b/06, 048b/15, 053a/11, 068b/15,
069a/01

o.+ ine 105a/05

onuncı: -1- [T.] On sayısının sıra sayısı.

o. 171b/03

on iki: -6- [T.] On iki sayısı.

o. 054b/15, 101b/07, 103b/04, 109a/11,
187b/03, 187b/04

on iki biñ: -1- [T.] On iki bin sayısı.

o. 315b/10

on ikinci: -1- [T.] On iki sayısının sıra
sayısı.

o. 171b/04

on sekiz: -4- [T.] On sekiz sayısı.

o. 050a/13, 050a/14, 144b/12

o.+ dür 050a/04

on sekiz biñ: -4- [T.] On sekiz bin sayısı.

o. 013b/05, 048a/15, 100b/06,
118b/05

oñul-: -1- [T.] Şifa bulmak, iyileşmek.

o.- mışdı 244a/02

on üç: -3- [T.] On üç sayısı.

o. 157b/15, 290b/09, 332a/01

on yedi: -3- [T.] On yedi sayısı.

o. 207b/07, 226a/02

o.+ nüñ 207b/08

on yedi biñ: -2- [T.] On yedi bin sayısı.

o. 226a/03, 226a/04

orta: -9- [T.] Orta.

o. 217b/03

o.+ da 062b/10, 299b/15

o.+ muzda 056b/11

o.+ ñuzda 211a/13

o.+ sı 186a/07
o.+ sına 031a/08
o.+ sında 033a/08
o.+ ya 187b/15
ortak: -4- [T.] Birlikte iş yapan, bir şeyi paylaşan kimselerden her biri, hissedar.
o. 255b/15; (o. ol-) 144a/11
o.+ ıdur 043b/15
o.+ ma 179b/06
oruc: -44- [F.] İmsaktan güneş batıncaya kadar yeme, içme ve cinsel ilişkiden uzak durarak yapılan ibadet.
o. 053b/08, 058b/02, 072b/06, 074b/14, 109a/14, 115a/04, 164b/03, 192a/15, 240a/11
o.+ dan 029a/07; (o. ötrü) 212b/10; (o. tüt-) 299b/10; (o. dut-) 018a/15, 034b/06, 034b/07, 034b/14, 047b/08, 056b/02, 058a/14, 073b/12, 168b/05, 169a/02, 187b/03, 190a/03, 109a/11, 240a/10, 285b/07
o.+ ıdı 192a/15, 195b/07
o.+ ın 053b/11, 073b/09, 074a/12, 222b/09, 240a/10, 320a/09; (o. aç-) 018b/01; (o. dut-) 058a/15
o.+ idi 192a/14
o.+ um 078a/02
o.+ umı 187b/03
o.+ uñ 195b/09
o.+ van 115a/03, 115a/05, 115a/06
ot: -10- [T.] 1. Toprağın üstündeki kısmı odunlaşmayan küçük bitkilerin ortak adı.
o. 017b/05, 073b/03, 074b/13
2. İlaç.
o. 004b/15, 005a/01, 095a/03

o.+ lar 210b/12
3. Kokulu tohumlar, baharat.
o.+ ı 091b/06
otla-: -2- [T.] Hayvanların dolaşarak yerden ot yemesi.
o.- mağdan 028b/08
o.- r 113b/15
otur-: -241- [T.] 1. Bir yere vücudunu yerleştirmek.
o. 160a/01, 203a/04
o.- a 082b/06, 123a/05, 145b/06, 206b/04, 212a/05
o.- am 182b/06, 182b/09
o.- an 023a/08, 161b/11, 217b/06, 221a/04, (i' tikāfa o.) 291b/06, 296b/01, 296b/06
o.- asın 116b/10, 134b/10
o.- dı 007b/10, 009a/12, 026a/03, 065b/13, 065b/15, 069b/14, 092a/05, 101a/12, 107a/06, 108a/04, 143a/06, 143a/11, 148b/15, 160a/03, 160b/12, 161a/09, 161b/06, 161b/07, 182b/08, 197b/06, 203a/04, 203a/09, 205a/15, 221a/02, 224a/15, 235a/01, 237b/09, 237b/14, 238b/08, 248a/02, 248a/04, 248a/10, 249a/02, 251b/02, 261a/06, 270a/05, 270a/07, 291a/04, 300b/05, 301a/01, 308a/03, 323b/03, 323b/05, 323b/06
o.- dılar 025a/02, 058a/10, 066a/01, 091b/02, 242b/05, 324a/03, 329b/08
o.- duğñ 008a/05
o.- duğ 301b/03
o.- dum 024b/15, 071b/05, 168b/06, 316a/12, 319b/08
o.- ğıl 084b/06, 167b/01, 178b/13, 185a/09

o.- ıcağ 311b/07
o.- madı154b/03, 160b/10, 188b/03
o.- mağı 165a/03
o.- mağıla 304b/12
o.- mağ 228b/05, 304b/13
o.- mağdan 145b/09
o.- mazsın 249b/01
o.- mış 045a/08, 091a/02, 161b/09,
168b/05, 178b/15, 219b/05, 220b/15,
244a/08, 246a/05, 268b/08, 269a/02,
312b/15, 316a/03
o.- mışdur 007b/03, 017a/09, 110a/02
o.- mışdı 217b/04, 225a/14
o.- salar 146a/15
o.- sañ 111a/09
o.- san 115a/03
o.- uñ 329b/08
o.- up (bucağlarda o.”bir köşeye
çekilmek, inziva”) 006a/01, 158b/01
o.- up 080b/13, 092b/04, 105b/05,
156a/15, 161a/03, 295b/11
o.- ur 024b/12, 024b/14, 027a/06,
057b/10, 070a/09, 085a/12, 088a/15,
089a/05, 197b/12, 203a/07, 205a/14,
226a/07, 263b/15, 266b/14, 300a/12,
301a/01; (fāriğ o.) 075a/12
o.- urdı 008b/05, 042b/15, 076b/06,
112a/06, 135a/07, 141b/13, 143a/02,
147b/10, 155b/13, 159b/02, 161a/01,
164a/02, 170a/07, 191b/07, 192b/02,
194a/11, 199a/04, 228b/02, 242a/04,
242a/07, 243a/14, 253b/08, 267b/15,
290b/07, 296a/12
o.- urduğ 224a/01, 289a/11
o.- urdum 142a/12, 143b/07, 177a/02,
196b/05, 201b/04, 309a/14
o.- urdı 189a/04

o.- urıdum 029b/15, 309b/03
o.- urın 029b/12
o.- urken 188b/09, 192a/10
o.- urlar 220b/15, 317a/15
o.- urlarıdı 042a/15, 045a/13, 069b/04,
217b/05
2. Sakinleşmek, sükunet bulmak.
o.- mayam 090a/14
3. Bir yerde sürekli olarak kalmak,
yaşamak.
o.- acağ 184a/09
o.- dı 218a/07, 218a/10
o.- mağ 168a/08
o.- mayam 168a/04
o.- mışdı 158a/01
o.- mışlardur 321b/11
o.- up 325b/08
o.- updururlar 166a/09
o.- ur 137a/06,
o.- urdı 038a/02, 080a/15, 164a/14
o.- urlarıdı 070a/15
o.- ursın 076b/14
4. Bir mevkiye geçmek.
o.- a 191b/08
o.- dıydı 060b/12
5. Sohbet etmek maksadıyla toplanmak,
birlikte zaman geçirmek.
o.- alum 161b/04
o.- ayın 168a/12
o.- dumıdı 273b/10
o.- ıcağ 311b/06
o.- mağıl 273b/12
o.- mağ 017a/08, 234b/12, 262b/14
o.- mağdan 303b/07
o.- mağdur 134b/12
o.- ması 145b/12, 145b/13
o.- mayadı 146a/01

o.- uñ 233b/15
o.- ur 051a/01
o.- urdı 148b/07
o.- urlardı 076a/07
o.- ursam 154b/04, 168a/10, 168a/11
o.- ursız 161b/03
o.- uruz 296a/06
6. Bulaşmak, bir nesne üzerine sürülen bir şey yüzünden kirlenmek.
o.- masun 038b/12
7. Durmak, beklemek.
o.- mayasın 256a/14
o.- uşaldı 025a/04
o.- ur 300b/09
o.- ur idi 023a/07, 249a/10, 309b/04
o.- urdı 144b/01, 159a/13
o.- urlar 104a/08
o.- urlardı 057a/01
o.- ursavuz 145b/07
o.- urvan 087b/02, 088b/08, 316a/06

8. Bulunmak, yerleşmek.

o.- a 256a/04, 261b/15
oturt-: -2- [T.] Bir mevkiye, konuma yerleştirmek.
o.- dı 150a/06, 150a/07
otuz: -39- [T.] Otuz sayısı.
o. 017a/09, 017a/13, 042b/09, 042b/12, 042b/13, 044b/09, 044b/10, 053a/09, 054a/03, 064b/03, 088b/05, 092a/04, 109a/11, 116b/09, 117a/12, 118a/04, 121b/04, 127b/11, 155a/02, 171a/09, 198a/05, 199b/01, 199b/06, 202a/05, 223a/09, 224b/12, 237b/14, 239a/11, 240a/03, 240a/06, 263a/05, 267a/01, 273a/12, 273a/15, 315b/11, 315b/13
otuz biñ: -5- [T.] Otuz bin sayısı.

o. 131a/15, 131b/01, 170b/11, 307a/14
otuz birinci: -1- [T.] Otuz birin sıra sayısı.
o.+ de 273a/14
otuz iki: -1- [T.] Otuz iki sayısı.
o. 235a/01
oyna-: -5- [T.] 1. Oyun oynamak.
o.- r 160b/13
o.- rdı 142b/12
o.- rıdı 030a/15
o.- rlardı 154a/08
2. Harcamak.
o.- rduş 019b/15
3. Bir şeyi sürekli evirip çevirmek veya sürekli olarak ona dokunmak.
o.- rdı 142b/12
oyru: -1- [T.] Gövde.
o.+ sında 329b/04
oyun: -1- [T.] Hile, düzen.
o.+ lara 309a/13

Ö

öc: -2- [T.] İntikam.
ö.+ inden 259b/12
ö.+ ümi 259b/14
öd: -1- [T.] Safra.
ö.+ leri (ö. sıd- “ödü patlamak”) 174a/08
öde-: -17- [T.] 1. Borcu alacaklıya vermek.
ö.- di 092b/10, 162b/04, 206a/07, 247b/15, 307a/15
ö.- mek 319a/09
ö.- mekte 230a/05
ö.- yem 092b/08
ö.- yüp 206a/05
ö.- yüvère 214a/04, 214a/10
2. Bir işin, bir görevin karşılığını

vermek.

ö.- medüñ 008a/15

ö.- meyince 189b/12

ö.-ye 256b/09

3. İbadet görevini yapmak.

ö.- rven 221a/15

4. Bir zararı bedelini vererek karşılamak, cezasını çekmek.

ö.- ye 189b/05, 319a/10

öden-: -1- [T.] Borcun verilmesi.

ö.- medi 214a/07

öğ-: -12- [T.] Methetmek, övmek, yüceltmek.

ö.- düği 216a/13, 277b/04

ö.- düğinden 035b/15

ö.- düğünü 003b/04

ö.- düklerine 216a/14

ö.- erse 072a/15

ö.- ıcek 135a/09

ö.- mek 036a/01, 284b/04

ö.- miş 219a/02

ö.- üpdurur 003a/05

ö.- üpdür 003a/04

öğ: -27- [T.] Akıl, zihin.

ö.+ inde 027a/07, 089a/05, 140a/08, 142b/14, 316a/01

ö.+ inden 067b/05, 105b/03, 115b/05, 192b/03, 223b/01, 245b/11, 248a/08, 250b/11, 250b/12

ö.+ ine 275a/02, 324b/13

ö.+ ümde 276b/12

ö.+ ümdedür 187a/07

ö.+ ümden 263b/15, 299a/01, 316a/12, 316b/01, 316b/05, 316b/06, 316b/11, 322a/13

ö.+ üñe 222a/09

öğid / öğüd / öğüt: -85- [T.] Öğüt,

nasihat.

ö. 014b/07, 016a/03, 016a/04, 016b/10,

023b/06, 036b/06, 037a/09, 062a/11,

064a/12, 070a/03, 076a/14, 076a/15,

076b/03, 096b/09, 099a/08, 099a/09,

099a/12, 099b/08, 125b/13, 141b/10,

169a/05, 175a/15, 181a/01, 184b/05,

184b/07, 184b/08, 184b/09, 195a/07,

213a/02, 218b/14, 227b/14, 292a/07,

304b/09, 311b/11, 319a/03, 331b/14; (ö.

vér- “nasihat etmek”) 008a/09, 008a/10,

008a/13, 015b/12, 016a/12, 022b/06,

023b/13, 072b/03, 076b/07, 085a/02,

086a/02, 096a/10, 099a/05, 125a/13,

125a/14, 134b/08, 150a/04, 152a/06,

156b/04, 169a/01, 175a/15, 183b/08,

187a/13, 201b/02, 213a/03, 218b/12,

218b/13, 224a/10, 224a/11, 229b/02,

251b/03, 263a/03, 273b/09, 304a/04

ö.+ i 014b/09, 175b/01, 292a/07

ö.+ ler 184b/09

ö.+ üm 016a/10, 061a/15, 219a/03

ö.+ ümi 304a/06

ö.+ üñ duta (ö. dut- “öğüdünü dinlemek”) 008a/13

öğil-: -3- [T.] Övülmek.

ö.- miş 152a/12

ö.- mişidi 295a/05

ö.- mişiyidi 278a/01

öğit-: -1- [T.] Tane halindeki maddeleri bir araçla ezerek un durumuna getirmek.

ö.-üridi 188a/09

öğren- / öğren-: -30- [T.] 1. Eğitim yoluyla belli bir konu üzerinde bilgi kazanmak, bilgi sahibi olmak.

ö. 120b/01

ö.- di 039a/04, 068a/06, 215a/14

ö.- dük 158a/07, 181a/14, 181b/01

ö.- düm 070b/04

ö.- düñ 129b/05

ö.- düñ mi 070b/03

ö.- düñüz 181a/13

ö.- e 218a/05, 252b/09

ö.- edük 295b/12

ö.- mek gerek 140b/13

ö.- mez 052a/12, 293a/02

ö.- ürdi 039a/04

ö.- ürler 021b/12

ö.- ürsin 165b/02

2. Anlamak, bilmek, idrak etmek.

ö.- düm 094a/02, 246a/10, 268b/10

ö.- düñ 268b/09

ö.- mekden 293a/02

ö.- üñ 267a/04

ö.- üpdür 264b/13

ö.- ürseñüz 267a/04

öğret-: -14- [T.] 1. Bir konu hakkında

bilgi sahibi etmek.

ö. 185a/03, 318b/04

ö.- di 068a/08, 308b/12

ö.- em 218b/10

ö.- esin 218a/13

ö.- gil 052a/08, 120a/15

ö.- medi 052a/07

ö.- ürven 221a/04

2. Bir şeyi yapmak hususunda alışkanlık kazandırmak, yetenek sahibi etmek.

ö.- di 308b/12

ö.- e 032a/13

ö.- iyidi 314a/03

ö.- mezsın 314a/04

ö.- ürdi 178b/11

öğücü: -2- [T.] Övgücü, öven.

ö.+ si 011a/06, 157b/02

öğül-: -2- [T.] İyilikleri, güzellikleri söylenmiş, methedilmiş.

ö.- mişidi 044b/06, 292a/13

öğüş: -1- [T.] Çok.

ö.+ inüñ 308a/13

öğütle-: -5- [T.] Nasihat etmek, öğüt vermek.

ö. 022a/01

ö.- mege 199b/14

ö.- mezsın 022a/01

ö.- yelüm 179b/09

ö.- yeyin 213a/02

öğütlen-: -1- [T.] İbret almak.

ö.- em 023b/07

öksüz: -3- [T.] Annesi ölmüş çocuk.

ö. 222b/07

ö.+ ce 279b/06

ö.+ e 279b/07

öküz: -1- [T.] Erkek sığır.

ö. 156a/13

öl-: -93- [T.] 1. Can vermek, vefat etmek.

ö.- di 019b/12, 032a/10, 048a/06, 064b/04, 064b/07, 081b/11, 099b/15, 137a/11, 139b/04, 144a/12, 147b/01, 163b/13, 168a/06, 181b/15, 189a/06, 192b/02, 195a/15, 240a/12, 288b/11, 303b/14, 323a/02

ö.- di idi 263a/01

ö.- diler 016a/06, 066a/09

ö.- dügi 274b/05

ö.- dügin 156b/15

ö.- düginde 166b/10

ö.- düginden 192a/15; (ö.- şöñra) 057a/06, 195a/13, 310a/05

ö.- dügümden (ö. şöñra) 325a/06

ö.- dügüñ 184a/14

ö.- düyidi 112b/08
ö.- dü mi 016a/08
ö.- e 124a/11
ö.- ecekdür 156b/15
ö.- em 099b/04, 200b/09
ö.- esin 266a/15
ö.- ıcek 064b/14, 151/b4, 170a/11,
208a/06, 227a/10, 228a/05
ö.- ınce 035a/03, 186a/06, 242a/08,
281a/10
ö.- ınceye (ö. degin) 088a/03
ö.- medin 110b/11, 209a/01
ö.- mek 127b/03
ö.- mekligi 252b/07
ö.- meyesin 202a/07
ö.- meyeven 130b/11
ö.- mezdi 280a/08
ö.- mezler 208a/10
ö.- mezse 128b/02
ö.- miş 137a/13, 138a/07, 147b/14,
162a/13, 245b/15, 269b/15, 302b/03,
316a/09
ö.- mişiken 048a/12
ö.- se 029a/13
ö.- üpdurur 170a/07
ö.- üpdurursın 316a/10
ö.- ür 137a/10, 139b/04, 202a/08,
316a/11
ö.- ürün 295b/03
ö.- ürken 177b/14
ö.- ürse 141a/14, 224a/04
ö.- ürseñ 149b/13, 266a/14
ö.- ürüz 016a/06
ö.- ürven 137a/09, 201b/07
ö.- ür mi 202a/08

2. Yok olmak, mahvolmak.

ö.- mekdür 024a/03

ö.- ür 024a/03, 202a/10, 304b/08
ö.- meye 190b/08
ö.- üpdür 021b/08, 030b/04
öldür-: -49- [T.] 1. Öldürmek, canını
almak.
ö. 263b/12, 289b/15
ö.- di 258b/02, 300a/15
ö.- dügüñ 290a/02
ö.- düklerin 331b/12
ö.- düñ 048a/10
ö.- e 150a/11, 253b/03,
ö.- eler 280a/01, 289b/13, 289b/14
ö.- ene 077b/09
ö.- eyim 007b/02
ö.- gil 150a/12
ö.- ici 022a/07, 043a/15
ö.- icidür 254a/11
ö.- ınce 186a/07
ö.- mege 043a/12, 043b/01, 140a/13,
328a/14
ö.- megil 259b/13
ö.- mek 007b/04, 153b/10
ö.- mekdür 255b/04
ö.- meye 280a/05
ö.- mişven 232a/05
ö.- üñ 331b/04
ö.- ür 180b/01, 180b/03
ö.- ürleridi 279b/14
ö.- ürse 319a/08
2. Yok etmek, mahv etmek.
ö.- düm 323a/15, 323b/08, 323b/09
ö.- e 124a/12, 252a/03, 283a/12
ö.- mekdür 191a/08
ö.- meye 318b/05
ö.- meyince 323b/11
ö.- miş 262a/03
ö.- sin 235b/04

ö.- üp 185b/05
ö.- ür 064a/10, 235b/07

ölü: -8- [T.] Hayatı sona ermiş
bulunan, yaşamayan.

ö. 190b/11; (ö. bigi) 190b/12

ö.+ den 127b/02

ö.+ dür 151/b4, 185b/08

ö.+ ler 030b/03

ö.+ ye 186a/12

ö.+ yiseñüz 149b/05

ölüm: -59- [T.] Vefat.

ö. 012a/15, 022a/13, 025b/15, 026a/08,
030b/07, 030b/10, 033a/04, 052a/14,
052b/15, 057a/01, 077b/03, 086b/03,
086b/09, 099b/03, 106b/06, 141b/12,
184a/08, 184b/07, 185b/04, 186a/13,
191b/06, 203b/06, 212b/07, 227a/06,
232b/03, 244b/13, 276a/04, 282b/02,
292a/07

ö.+ den 086b/01, 086b/02, 146b/09,
212b/07; (ö. öñdin) 066b/04, 099b/04

ö.+ e 146b/12

ö.+ i 015b/13, 016a/11, 023b/10,
096b/01, 100b/15, 143b/06, 148a/09,
169a/02, 191b/06,
210a/11, 221b/11, 252b/01, 252b/03,
257a/09, 258b/11

ö.+ in 016a/08, 146b/09, 274b/06

ö.+ inden 151a/08

ö.+ ine 098b/15

ö.+ üñe 169a/06

ömür: -42- [A.] Hayat, yaşam.

ö.+ e 029a/11

ö.+ i 016b/11, 022b/12, 036a/06,
160b/08, 169a/07, 181a/08, 297b/10,
303a/14, 307a/04, 313a/10, 325b/01;
(āhir-i ö.) 133a/08

ö.+ in 148a/03, 271a/10, 293b/06,
298a/10

ö.+ inde 018b/06, 147a/03

ö.+ iñi 176a/03

ö.+ ini 211a/03

ö.+ inüñ 152a/05

ö.+ üm 037b/01, 056a/11, 084a/03,
119a/05, 126b/07, 133a/10

ö.+ ümden 156b/07

ö.+ ümi 133b/02, 236b/15

ö.+ ümüz 127b/13

ö.+ üñ 041a/14, 086b/08, 234b/10,
304a/01

ö.+ üñi 017a/13, 026a/04, 026a/12,
086b/08, 330a/03

öñ: -64- [T.] 1. Bir kimse veya yerin
yüzünün baktığı tarafta olan yakın yer.

ö.+ inde 027a/06, 041a/04, 045b/15,
050a/06, 070a/09, 075b/08, 093a/08,
093a/14, 194b/11, 205a/15, 209b/06,
218b/06, 221a/01, 221b/05, 226a/15,
235a/03, 245b/14, 246b/05, 248a/01,
249b/15, 269b/06, 269b/13, 316a/03,
329b/09, 329b/14, 329b/15

ö.+ indeki 102a/13

ö.+ inden 040b/13, 148a/12, 244a/09

ö.+ ine 017b/06, 049b/15, 061a/13,
066b/06, 112a/13, 114a/03, 114a/04,
114a/05, 161a/09, 164b/07, 169b/14,
189a/05, 197b/07, 207a/05, 217a/03,
246a/15, 248a/02, 249b/14

ö.+ ümde 257b/04, 269a/12

ö.+ üme 296a/09

ö.+ ümüzde 027a/12

ö.+ ümüze 050a/08

ö.+ üñde 185a/06

ö.+ üñüze 050a/10

2. Karşı, huzur.

ö.+ inde 059b/04, 067b/10, 177a/12,
205b/02, 289b/02

ö.+ ine 163a/06

3. Görünen ileri taraf.

ö.+ ümüzedür 059a/02

ö.+ ümde 035a/11

öñdin: -19- [T.] Önce, ilkönce, önceden.

ö. 036b/14, 049b/10, 073a/09, 133b/03,
165a/09, 306a/12, 326b/01; (atañdan ö.)
066a/07; (bundan ö.) 279b/10; (dedeñden
ö.) 066a/07; (dükelinden ö.) 246a/14;
(ecelden ö.) 004a/11; (gelmezden ö.)
023b/11; (ölümünden ö.) 066b/04, 099b/04;
(pîrlerinden ö.) 069a/04; (söylemekden
ö.) 285a/05; (tevbeden ö.) 210b/10

ö.+ den 300b/09

öñdüñki: -1- [T.] Önceki.

ö. 081a/06

öñe-: -1- [T.] Gözetlemek,
gözlemek.

ö.- r 268b/11

öñer-: -1- [T.] Geçmek, ileri geçmek.

ö.- di 058b/09

öñince: 1- [T.] Önünden, öñü sıra.

ö.+ ince 069a/03

öp-: -20- [T.] Öpmek.

ö.- di 070b/02, 082a/09, 102a/05,
103a/08, 137a/08, 138b/10, 150b/13,
157a/05, 172b/15, 246a/15, 250a/03,
316a/07, 323b/07, 332a/09

ö.- düm 084a/13

ö.- düñ 089b/04

ö.- e 024b/07

ö.- em 015a/09

ö.- erdi 089b/02

ö.- ersin 332a/09

ör-: -1- [T.] Saz vb. şeyleri elde, birbiri
arasından geçirerek sepet vb. eşya hâline
getirmek.

ö.- ürdi 283b/15

örs: -2- [T.] Üzerinde maden dövmeğe
mahsus çelik yüzeyle demir alet.

ö. 222b/14

ö.+ i 103b/06

ört-: -6- [T.] Örtülü duruma
getirmek, kapatmak.

ö. 028a/05, 028a/06

ö.- di 218a/14

ö.- diler 023a/12

ö.- e 141a/15, 208a/04

örti / örtü: -2- [T.] Örtmek için kullanılan
şey.

ö. 055a/13

ö.+ sin 245b/14

örtül-: -1- [T.] Üstüne bir şey
konarak kapatılmak.

ö.- düğine 200a/12

örtülü: -1- [T.] Örtülmüş, kapatılmış.

ö. 245b/13

örü: -4- [T.] Dik, kalkık.

ö. (k. öñü "akrep") 200a/07, 200b/04

ö.+ yi (k. öñü "akrep") 200b/05, 200b/06

örüdür- / örüñur-: -10- [T.] Ayakta
durmak, ayağa kalkmak.

ö.- am 016b/13

ö.- dı 020b/13, 090a/12, 161a/11,
296a/14

ö.- dılar 012b/03, 025a/01

ö.- ğıl 185a/08

ö.- uñuz 012b/03

ö.- ursin 017a/02

öt-: -2- [T.] Kuşların ses çıkarması.

ö.- erdi 147b/08, 147b/12

öte: -1- [T.] Öbür taraf, öbür yan.

ö. 017a/06

ötrü / ötürü: -47- [T.] -den dolayı.

ö. 090a/09; (aççadan ö.) 289a/13; (altundan ö.) 156a/07; (andan ö.) 179b/01, 265b/12, 265b/15, 266a/01, 285a/06, 328b/05; (boğazuñdan ö.) 273a/06; (borcuñdan ö.) 213b/14; (bundan ö.) 147a/12; (dünyâdan ö.) 314a/12; (edebîsüzliküñden ö.) 142b/02; (fazluñdan ö.) 213b/05; (karalığıñdan ö.) 249b/02; (kızlıkdan ö.) 149a/07; (kişiden ö.) 208b/09; (mâluñdan ö.) 144a/07; (müslümânlardan ö.) 224a/09; (namâzdan ö.) 212b/11; (nefsümden ö.) 167b/14; (nefsüñden ö.) 135b/01, 135b/03; (oğuluñdan ö.) 179a/15; (orucdan ö.) 212b/11; (rızkdan ö.) 319a/01, 319a/02; (sebebden ö.) 182a/01, 320a/10; (senden ö.) 056b/05, 140a/14, 172a/14; (şefağatından ö.) 334a/11; (şöhretümden ö.) 174b/09; (utandugumdan ö.) 194b/03; (yârânlardan ö.) 240b/01; (zikirden ö.) 212b/11; (‘amelümden ö.) 213b/04, 213b/06; (cihetinden ö. degül) 328a/02; (altundan ö. degül) 156a/08; (andan ö. degül) 118b/08, 231b/11

ö.+ dür 307b/11; (andan ö.) 118b/08; (nesneden ö.) 200a/15

öykin-: -1- [T.] Özenmek.

ö.- ürsin 136b/10

öyle: -8- [T.] Öğlen vakti, gün ortası.

ö. 016b/06, 025a/13, 039a/13, 080a/07, 140a/03, 262a/04; (ö. ol-) 161a/10

ö.+ yi 084a/07

öyün: -2- [T.] Belli yemek zamanında

yenen şey, yemek.

ö. (ö. edin-) 187b/11, 313a/13

öz: -9- [T.] Nefis, benlik, iç.

ö.+ i (“ö. göyün-” Ciğeri, içi yanmak, çok acı duymak) 032b/04, 055a/12, 068a/03, 136b/04, 287a/07, 295b/09

ö.+ üm (ö. göyün-) 138a/09, 299b/01, 299b/12

‘özr / ‘özür: -19- [A.] 1. Mazeret.

‘ö. (‘ö. dile-“ Bir hata veya kusurundan dolayı affedilmesini istemek) 008a/07, 027a/14, 090a/09, 108a/10, 139a/08, 207a/02, 232b/11, 239a/08, 285a/06, 294a/03, 321b/10, 330b/13

‘ö.+ i 282b/08

‘ö.+ ile 010b/05

‘ö.+ in (‘ö. dile-) 045a/11, 330b/14

‘ö.+ ler (‘ö. dile-) 047a/12

2. Kusur, hata, eksiklik.

‘ö.+ dür 124b/04

‘ö.+ in 049b/07

P

paça: -4- [F.] Koyun, keçi, sığır gibi kasaplık hayvanların kesilmiş ayağı.

p. 034a/08, 034a/11

p.+ yı 034a/11, 034a/13

pâdişâhzâde / pâzişâhzâde: -2- [F.]

Padişah oğlu.

p. 020a/06

p.+ idi 214b/14

pâk: -5- [T.] 1. Temiz.

p. (p. ét-) 234a/01; (p. ol-) 254a/04

2. Halis, saf.

p. 280b/14; (p. ol-) 264b/10

3. Mübarek, günahsız.

p. 282b/11

palās: -6- [F.] Aba ve çul gibi kaba yünden dokunan şeyler ve özellikle bunların eskileri.

- p. 009a/06, 057a/15, 138b/02
- p.+ ıla 139a/01
- p.+ ın 145b/02
- p.+ ıyla 138b/14

panbuq: 2- [T.] Pamuk.

- p. 329a/11

pāre: -54- [F.] 1. Parça.

- p. 049a/12, 059a/09, 082a/07, 102b/13, 114a/03, 120b/06, 142a/12, 164a/04, 176a/06, 201a/15, 215b/15, 222b/14, 230b/07, 235a/04, 282a/01, 283a/05, 288a/06, 300b/02; (pāre p.) 143a/14, 194b/12, 249a/13, 301a/01; (pāre p. ét-) 104b/13; (p. ét-) 176a/06; (p. eyle-) 300b/02 ; (pāre p. eyle-) 235a/02, 300b/01, 333a/12; (p. ol-) 288a/06
- p.+ den 333a/15
- p.+ ler 300b/04
- p.+ leri 300b/03
- p.+ lerin 333a/13, 333b/02
- p.+ si 046b/09
- p.+ sin 114a/03, 198a/03, 283a/05, 300b/01

2. Sayı, adet.

- p. 261b/06, 310b/05, 329a/10

pārsī: -2- [F.] Farsça.

- p. 004b/05, 004b/07

pās: -4- [T.] Kirlilik, kir.

- p.+ ı 173a/02
- p.+ ıdur 122a/11
- p.+ ımı 005b/09

pāsbān: -1- [F.] Bekçi, gözetici.

- p.+ ıdur 147a/12

pāsbānlık: -2- [F. + T.] Bekçilik.

- p. (p. eyle-) 240a/01

- p.+ ın (p. ét-) 237b/12

pāyendān: -4- [F.] Kefil.

- p. (p. ol-) 014b/13, 026b/03, 283b/01
- p.+ um 043a/04

pāyendānlık: -1- [F. + T.] Daimîlik.

- p.+ dan 027a/02

pāzişāh: -30- [F.] 1. Büyük hükümdar.

- p. 217b/04, 217b/11

- p.+ a 093b/08

- p.+ dur 086a/15

- p.+ ı 007a/10, 065a/05, 065a/11, 151/b12, 204a/07, 214a/10, 215b/06, 217b/15

- p.+ ıdı 069a/14

- p.+ ıdur 097a/09, 097a/10

- p.+ ınuñ 070a/11

- p.+ ıydı 065b/06

- p.+ lar 048a/09

- p.+ larına 101b/08

- p.+ laruñ 111b/01

- p.+ larındanıdı 222a/01

- p.+ uñ 066b/15, 256a/15

2. Allah.

- p. 011b/09, 127b/06, 133a/05, 142a/06

- p.+ um 149a/11

pāzişāhā: -5- [F.] “*Ey Allah’ım, Rabb’im!*” anlamında seslenme sözü.

- p. 006a/10, 049b/09, 056b/13, 064b/01, 333a/02

pāzişāhāne: -1- [F.] Padişaha yakışacak şekilde.

- p. 067a/01

pāzişāhlık: -13- [F. + T.] Padişah olma durumu, saltanat, hükümdarlık.

- p. 067a/04, 071b/10, 081a/06

p.+ dan 220a/02
p.+ dur 305b/01
p.+ ı 071b/04, 080b/14
p.+ ina 072a/05
p.+ ını 075b/06, 070a/11
p.+ ınıñ 065b/06
p.+ umıla 231a/15
p.+ umuñ 150b/02
pehlû: -2- [F.] Vücutun iki yanından her biri.
p.+ sın 196b/10
p.+ yı 257a/01
pelîd / pelîz: -2- [F.] Pis, murdar.
p.+ leri 253a/10
p.+ ıraç 127a/01
pencşenbe: -1- [F.] Perşembe.
p. 067a/12
pend: -1- [F.] Öğüt, nasihat.
p. 240b/09
penhân : -2- [F.] Gizli.
p. 224a/15
p.+ ıdı 283b/12
perâkende: -4- [F.] Darmadağınık.
p. (p. eyle-) 246b/14; (p. ol-) 104b/02, 187b/01, 246b/11
perde: -19- [F.] 1. Bir yerin dışarıdan görünmesini önlemek için gerilen kumaş.
p. 117a/03, 144a/09, 153a/04, 153a/06, 155a/11, 196a/07, 237b/10
p.+ m 138b/11
p.+ si 132b/01
p.+ ye 144a/09
p.+ yi 196a/09
2. Utanma duygusu, ar, hayâ.
p.+ mi 025a/11
p.+ ñi 156a/01
p.+ sin 025a/11

3. Engel, mani.
p. 072b/02, (p. eyle-) 249b/14 ; (p. ol-) 109a/15
p.+ yi 072a/11, 119a/12
perhîz: -3- [F.] 1. Diyet.
p. (p. ét-) 210b/13
2. Kulu Allah'tan uzaklaştıracak şeylerden uzak durma, sakınma.
p. 156a/14; (p. ét-) 210b/13
perhîzkârlık: -3- [F. + T.] Haramdan kaçınan, bunlara karşı kendini tutan kimse.
p. 086a/13
p.+ a 259a/03
p.+ dür 309b/10
perî: -2- [F.] Tabiat üstü bir güce sahip cin taifesinin çok güzel olanlarına verilen isim.
p.+ ler 024a/09
p.+ misin 207a/11
perîşân: -1- [F.] Acınacak durumda, zavallı.
p. (p. ol-) 032b/13
perverdigârâ: -3- [F.] Allah.
p. 006a/10, 056b/13, 333a/03
pes: -408- [F.] Şu halde, öyleyse, imdi.
p. 002a/14, 004b/15, 005a/01, 005a/09, 005b/03, 005b/15, 006a/07, 007a/07, 007b/11, 008a/11, 008b/02, 008b/09, 009a/10, 009b/01, 009b/06, 009b/12, 010b/01, 012a/01, 012a/12, 012b/04, 012b/11, 013a/06, 013a/13, 013b/01, 013b/09, 013b/11, 014a/02, 014a/07, 014a/13, 014b/06, 014b/11, 014b/14, 015b/02, 015b/05, 017b/06, 018a/02, 019b/01, 022b/08, 023b/07,

024a/07, 024b/01, 024b/08, 025b/03, 131b/08, 132a/05, 132a/07, 136b/05,
026a/02, 026b/01, 026b/04, 027a/13, 136b/08, 137a/10, 137a/11, 147b/02,
028b/15, 030b/03, 031a/12, 031b/04, 150b/03, 151b/03, 152b/15, 153b/04,
032a/01, 032a/13, 032b/03, 032b/12, 153b/05, 153b/10, 154a/06, 154a/11,
034a/12, 034b/04, 035a/06, 035a/10, 154a/14, 154b/11, 154b/13, 155a/01,
038b/14, 039b/07, 041a/05, 041b/04, 156b/10, 159a/02, 159a/03, 160b/02,
041b/06, 042a/02, 042a/04, 042a/06, 161b/01, 161b/04, 164b/14, 165b/02,
042a/11, 042a/13, 042b/03, 042b/06, 167a/15, 167b/01, 167b/02, 167b/04,
044a/14, 044b/14, 045a/02, 046b/05, 169b/05, 169b/10, 170a/03, 170a/08,
046b/11, 046b/13, 046b/14, 047a/13, 171a/08, 175a/11, 176a/03, 176b/05,
047a/14, 047b/05, 048a/08, 048a/12, 179a/02, 179b/10, 182b/07, 183a/02,
048a/15, 048b/01, 048b/09, 048b/11, 183a/07, 184a/04, 184b/14, 186b/03,
048b/13, 049a/08, 049b/05, 049b/09, 187a/15, 187b/02, 187b/05, 187b/07,
049b/15, 050a/07, 050b/03, 054a/11, 187b/09, 187b/11, 188a/05, 188a/08,
055a/03, 055a/04, 055a/07, 055a/13, 188a/14, 188b/03, 190a/13, 194b/04,
055b/05, 055b/07, 056a/11, 056b/08, 195b/03, 195b/04, 195b/09, 197b/11,
056b/12, 057a/02, 057a/05, 058b/15, 198b/03, 199a/13, 201a/14, 211a/03,
059a/05, 059a/07, 059b/15, 060a/02, 219b/04, 219b/08, 220a/09, 220b/03,
060a/08, 060a/10, 060a/12, 060a/13, 220b/04, 221a/12, 223a/06, 224a/14,
060b/02, 061a/09, 061a/11, 061a/13, 224b/06, 226b/15, 230b/09, 231a/04,
063b/06, 065a/06, 066a/08, 066a/13, 233a/04, 237a/02, 237b/05, 237b/07,
066b/06, 067a/05, 067b/03, 068a/04, 237b/08, 238a/06, 238a/14, 239a/04,
068b/14, 069a/15, 069b/14, 070a/13, 240b/11, 241a/06, 241a/08, 241b/03,
070b/06, 071a/08, 071b/02, 072b/13, 241b/07, 241b/09, 241b/13, 242a/12,
072b/15, 073a/01, 073a/02, 073a/04, 242b/07, 246b/03, 247b/01, 248b/13,
073a/07, 074b/11, 075a/02, 075a/11, 250b/03, 250b/08, 250b/09, 250b/14,
076a/02, 077a/12, 078a/05, 078a/07, 257a/11, 257a/13, 257b/05, 257b/11,
078a/11, 080a/04, 080a/10, 080a/11, 257b/13, 259a/14, 259b/02, 259b/10,
081b/13, 085b/08, 089a/06, 090a/04, 259b/15, 260a/07, 261a/04, 262b/09,
092a/02, 093b/14, 095a/10, 101a/10, 263b/04, 266a/09, 266a/10, 266a/15,
102a/03, 103a/07, 103b/07, 104b/15, 266b/04, 266b/07, 266b/10, 267a/03,
105b/03, 112a/07, 113b/11, 114b/07, 267a/08, 267a/12, 267a/15, 267b/04,
114b/11, 114b/12, 115b/06, 118b/09, 267b/06, 268a/14, 269a/07, 269b/06,
118b/12, 119a/13, 119a/15, 120a/09, 269b/12, 272a/08, 272a/10, 272b/03,
124b/05, 127a/03, 129b/15, 130a/10, 273b/02, 276b/02, 277a/02, 278a/11,
130a/12, 130b/15, 131a/06, 131a/13, 282a/05, 282b/04, 282b/07, 283a/11,
131a/14, 131b/03, 131b/04, 131b/07, 283a/12, 285b/10, 286a/01, 288a/04,

288a/10, 288a/15, 289b/04, 289b/09,
289b/13, 290a/01, 290a/03, 290b/11,
291a/08, 295b/04, 295b/06, 295b/14,
296a/01, 296a/09, 296b/03, 296b/12,
296b/13, 297a/01, 297a/06, 297a/10,
297b/05, 298a/04, 300b/07, 303b/03,
303b/14, 305a/14, 306b/14, 309a/03,
310a/04, 311a/05, 312a/11, 312a/13,
312b/01, 313b/06, 316a/03, 316a/06,
316a/15, 316b/12, 317a/04, 317b/10,
318a/07, 320a/13, 321a/15, 321b/12,
322a/10, 322b/15, 323a/09, 328b/02,
328b/05, 328b/08, 328b/15, 329a/07,
329b/10, 330a/12, 330b/08, 331a/10,
331a/12, 331a/15, 331b/03, 331b/05,
331b/08, 332a/06, 332a/10, 332a/12,
332a/15, 332b/04, 332b/08, 333a/07,
333a/08, 333a/12, 334a/02

pesendide: -1- [F.] Beğenilmiş.

p.+ idi 236a/05

peşimân: -24- [F.] Pişman, yaptığına
üzülüp hayıflanan, esef eden.

p. 025b/09, 025b/13, 052b/07, 299b/01;
(p. ol-) 024b/09, 026b/09, 067b/07,
081a/07, 105b/04, 149b/12, 155a/05,
160b/09, 189b/08, 203a/12, 207a/02,
212b/09, 238b/14, 263b/02, 269a/07,
294a/03, 300a/01, 308b/15, 316b/05,
319a/07

peşimanlık / peşimânlık: -3- [F. + T.]
Pişmanlık.

p. 053a/03, 312b/12

p.+ dur 060b/11

peygamber: -190- [F.] Nebi, resul.

p. 003a/02, 003a/05, 004a/08,
006b/02, 006b/08, 007a/14, 008a/12,
008b/02, 011b/03, 011b/05, 011b/07,

011b/09, 011b/13, 012a/06, 012a/10,
012a/12, 012a/13, 013a/03, 013a/05,
014a/01, 019a/01, 019a/02, 019a/03,
019a/05, 019a/06, 022b/04, 028a/11,
037a/03, 043b/09, 046a/13, 046b/15,
047a/10, 048b/03, 051b/10, 082b/10,
093a/14, 097a/07, 098b/03, 099b/11,
105a/07, 131b/06, 131b/10, 131b/11,
138b/15, 139a/03, 139a/06, 139a/09,
142b/10, 146a/10, 152b/03, 152b/10,
153b/11, 157a/04, 157a/08, 157a/09,
157a/12, 157b/01, 157b/02, 158a/10,
158b/09, 160b/06, 160b/14, 162a/13,
170b/13, 177b/03, 184a/06, 213b/12,
214a/03, 214a/06, 214a/11, 217b/08,
223a/11, 239b/01, 241a/07, 241b/03,
241b/13, 242b/14, 243a/13, 243a/14,
243b/01, 247b/04, 255b/07, 256a/05,
260a/09, 262b/03, 270b/08, 276a/06,
277a/08, 277a/10, 282a/02, 282a/13,
286b/11, 290a/09, 290a/10, 294a/09,
296a/05, 297b/03, 297b/04, 297b/06,
298a/04, 299b/03, 302a/08, 302a/10,
306a/12, 314a/06, 316b/07, 316b/08,
316b/13, 318b/03, 322a/15, 322b/06,
322b/09; (p.-i muştafâ) 006b/04

p.+ den 022b/02, 142b/08,
157a/11ben, 158a/14, 160b/15

p.+ dür 157a/14, 208b/05, 217b/06

p.+ e 036a/08, 047a/04, 096b/07,
203b/06, 219b/14, 247a/13

p.+ i 012b/01, 014a/03, 014a/08,
014a/10, 015b/02, 044b/01, 052b/11,
068b/07, 077a/15, 085b/12, 093b/01,
094b/06, 115b/06, 152b/10, 157a/15,
158b/05, 160b/04, 214a/09, 217b/10,
241a/02, 241a/04, 241a/06, 298b/05,

303a/14, 322b/03, 326a/11
p.+ idi 051b/08, 175a/12
p.+ ile 063b/05, 063b/07
p.+ imiş 296a/03
p.+ ler 002a/09, 004a/06, 006a/11,
006b/04, 021b/02, 132a/14, 326a/04
p.+ lerden 064b/08; (p. kıl-) 217b/14
p.+ lere 051b/09, 303a/06
p.+ leri 006b/06, 326a/11
p.+ leridi 304a/15
p.+ lerüñ 208b/06
p.+ sin 317b/08
p.+ ümüz 011a/04, 018b/14, 047a/09
p.+ ümüzüñ 001b/11
p.+ üñ 006b/07, 014a/05, 014a/07,
152b/06, 152b/09, 243b/02, 300a/07,
317b/03
peygamberlik: -9- [F. + T.]
Peygamberlik.
p. 051b/09, 051b/11, 054b/02,
054b/03, 302a/03, 302a/09
p.+ üñ 302a/11, 302a/12
pîr: -62- [F.] 1. Vahdet feyzini veren,
kamil mürşit.
p. 025a/04, 079a/02, 079a/04,
079a/05, 079a/07, 079a/08, 104b/03,
115a/09, 115a/10, 123a/12, 134b/08,
143a/08, 157a/08, 196a/10, 201a/12,
201a/14, 237a/13, 244a/14, 270a/14,
280a/07, 285a/15, 295b/10, 295b/14,
296a/01, 312a/08, 312a/14, 312b/01,
317a/13, 317a/15, 317b/01, 317b/03,
317b/07, 321b/11; (p.-i tarîkat) 240b/01;
(p. ol-) 152b/15
p.+ den 225b/12, 312a/13
p.+ idi 228a/12, 283a/03
p.+ ile 079a/04

p.+ iydi 313a/09
p.+ iyidi 315b/03
p.+ ler 019b/05, 020b/01, 237b/04,
317a/14, 317a/15
p.+ lerde 285a/15
p.+ lerden 125b/11
p.+ leri 069a/08
p.+ lerin 260b/07
p.+ lerinden 260b/03; (p. öñdin) 069a/04
p.+ lerisiz 260a/14
p.+ leriyle 069a/09
p.+ sin 244a/15
p.+ üñ 025a/08
2. Yaşlı, ihtiyar kimse.
p. 225b/11, 268a/10, 303b/02, 303b/04
p.+ dür 157a/13
pîrlîk: -3- [F. + T.] Pir olma
durumu.
p.+ i 299a/12
p.+ ile 270a/12
p.+ üm 299a/15
piser: -1- [T.] (?)
p.+ idi 148a/10
pîşe: -10- [F.] 1. Sanat, meslek.
p. 211b/03, 314a/03; (p. edin-) 085a/03
p.+ ñ 075b/04, 137b/10, 314a/04
p.+ si 211b/04, 232b/03
p.+ sinden 035a/13
2. Huy, tabiat.
p. 061b/01
pîş-kadem: -2- [F. + A.] Tekkelerde
ayine ön ayak olan ve ayini idare eden
nakip.
p.+ dür 006b/15
p.+ iyidi 233a/09
pîş-rev: -3- [F.] Önden giden, öncü.
p. (p. ol-) 304b/01

p.+ dür 007a/02
p.+ iyidi 043b/05
piyâle: -2- [F.] İçki kadehi.
p. 220b/15, 221a/05
puh̄te: -1- [F.] Olgun, kamil.
p.+ yimiş 068b/12
pul: -4- [T.] Eskiden kullanılan küçük
madenî para.
p. 077b/12
p.+ ı 077b/12
p.+ um 077b/12
p.+ uñ 077b/12
pürçük: -1- [T.] Bitki yaprağı.
p.+ in 018b/01
pür-derd: -1- [F.] Derdi çok olan.
p. 236b/11

R

rabb: -2- [A.] Efendi, Allah.
r. (r.e'l-‘âlemîn “Kainatın efendisi,
Allah”) 006a/15; 011a/07
rabbânî: -3- [A.] Allah’a ait, ilahi.
r.+ dür (‘ulemâ’-ı r.) 176a/13
r.+ idi (‘âlim-i r.) 295a/10
r.+ yidi (‘âlim-i r.) 327b/11
rabbânîyyet: -1- [A.] Allah’a ait, ilahî.
r.+ dendür 130b/09
rabbi: -3- [A.] “*Ey Allahım!*” Anlamında
seslenme.
r. 128a/05, 129b/11, 134a/11
râcî: -1- [A.] Rica eden.
r. 314b/14
râfîz: -1- [A.] Hz. Ebu Bekir ile Ömer’in
halifeliğini kabul etmeyen kimse.
r. 007a/09

rağbet: -12- [A.] İstek, arzu, ilgi.
r. 171b/10; (r. èt- “istemek, arzu etme”) 006a/02, 006a/05, 052a/01; (r. eyle-
“istemek”) 002a/13, 063a/03, 072b/04,
195b/10, 289b/03
r.+ i (r. kadarınca) 063a/08
r.+ inden 200b/01
r.+ üm 112a/05
rağbetsüz: -1- [A. + T.] İtibarsız,
beğenilmeyen.
r. 289b/07
râhat: -25- [A.] İnsanda üzüntü, sıkıntı,
tedirginlik olmama durumu, huzur.
r. 029b/11, 098b/06, 124b/08, 151b/10,
195a/09, 211a/15, 261a/13, 270b/01,
285a/03, 308a/01, 309b/07, 329a/15; (r.
bul-) 232b/11, 317b/01; (r. ol-) 180b/10,
322a/07
r.+ a 102a/10, 116a/07; (r. èr-) 034a/15
r.+ da 141a/15
r.+ ı 151b/5, 174a/10, 207b/06
r.+ um 138b/12
râhatla: -1- [A. + T.] Sıkıntı,
huzursuzluk veren bir durumun ortadan
kalkıp rahata kavuşmak.
r.- sañuz 155a/14
rahimlik: -1- [A. + T.] Merhametli olma
durumu.
r.+ um 071a/07
rahmân : -5- [A.] Allah, kafir-mümin
ayırmadan yarattığı bütün varlıklara
merhamet eden, nimet veren anlamında
esma-i hüsnadandır.
r. 052b/10, 077b/15, 222b/03
r.+ a 033b/02
r.+ dur 001b/09
rahmânî: -1- [A.] Allah’la ilgili olduğu

için hayırlı olan.

r.+ dür 022a/06

rahmet : -55- [A.] Allah'ın yaratıklarına olan merhameti, acıma ve esirgemesi.

r. 004a/10, 072a/07, 124a/13, 125a/03, 151b/2, 191b/02, 191b/03, 195a/05, 235b/05, 260a/05, 268a/02, 324b/07, 326b/02; (r.en li'l-âlemîn “alemlere rahmet olarak gönderilen, Hz. Muhammed.” 011a/06; (r. eyle-) 003b/06, 022a/14, 027a/01, 036b/10, 064b/01, 079b/13, 087a/10, 120a/09, 142a/03, 147b/04, 163b/15, 174b/09, 175b/06, 175b/08, 231a/08, 231b/02, 258b/06, 334a/10, 334a/11, 334a/13, 334a/15; (r. kıl-) 004b/10, 026a/06, 095b/06; (r. ol-) 233b/12; (feth-i r. ol-) 003a/13; (r.-i ilâhî) 002a/02; (sebķ-i r. degül) 130a/14

r.+ e 116a/07

r.+ i 232b/04, 307b/14

r.+ için 234a/03

r.+ inden 146b/08, 216b/02

r.+ ine 146b/07, 256a/09

r.+ üm 071a/10

r.+ ümden 071a/10

r.+ üñ 071a/14, 213a/13

r.+ üñle 213a/13

ra'iyet: -1- [A.] Bir hükümdarın yönetimi altında olan halk.

r.+ leri 061a/06

raķs: -6- [A.] Dans.

r. 267b/01, 288b/12; (r. ur- “dans etmek”) 166a/11, 242b/02, 242b/10

r.+ a 288a/06

ramazān: -4- [A.] Arabi ayların şaban ve

şevval arasında kalan ve devamı boyunca oruç tutulan dokuzuncu ayı.

r. 058a/14, 102b/13

r.+ üñ 161b/14, 291b/05

ra' nā: -1- [A.] Ahmak.

r.+ yı 114b/05

ra' nālīķ: -4- [A. + T.] 1. Ahmaklık.

r.+ dan 051a/08; (r. degül) 114b/10

r.+ dur 114b/11

2. Hoşluk, güzellik.

r.+ için 122b/10

rāst: -3- [F.] Rastlama, tesadüf.

r. (r. degül) 303a/03; (r. gel- “rastlamak”) 006b/12, 011a/07

ravza: -1- [A.] Hz. Muhammed'in Medine'deki kabri.

r.+ sına 152b/03

rāyigān : 3- [F.] Karşılıksız, bedelsiz, bedava.

r. 072a/03, 239a/14

r.+ dur 072a/06

rāz: -3- [F.] Gizlenen şey, sır.

r.+ umı 138b/11

r.+ ın 190b/05

rāzī: -33- [A.] 1. Kabul eden, uygun bulup benimseyen, olana boyun eğip rıza gösteren.

r. 063b/01, 284a/03; (r. degül) 055a/09, 164a/05; (r. eyle-) 103a/04; (r. ol- “kabul etmek”) 065a/08, 086b/07, 093a/07, 107a/14, 107b/02, 125b/03, 152a/03, 153b/15, 166a/03, 170a/14, 186a/10, 208a/02, 234a/10, 244b/12, 271a/08, 279a/01, 305a/04

r.+ dur 033b/01

r.+ raķ (r. ol-) 125b/05

2. Hoşnut olan.

r. (r. ol- “hoşnut ve memnun olmak”) 034b/07, 037a/09, 055a/08, 062a/13, 084b/15, 085a/01, 216b/03, 267b/04, 314a/13

rebāb: -5- [F.] Sap kısmının ucunda Hindistan cevizinden yapılmış basık, yuvarlak saz.

r. 215a/14, 215a/15, 215b/01

r.+ ın 215b/03

r.+ ını 274a/02

recā: -25- [A.] 1. Kalbin istenilen, sevilen bir şeyi umması ve bundan ferahlık ve rahatlık duyması hâli.

r. 124b/10, 151a/14, 151a/15, 191a/05, 191a/06, 200a/06, 203b/01, 203b/03, 212a/10, 216b/02, 233b/08, 233b/09, 233b/10, 233b/11, 234a/02, 235b/10, 240a/04, 275a /03, 314b/12, 314b/13

r.+ dan 312b/10

r.+ dur 191a/02, 212a/10

r.+ yıla 240a/06

2. Ümit.

r. 235b/10

red / redd: -6- [A.] Kabul etmeme, geri çevirme.

r. 220a/01; (r. ét-) 085a/10; (r. eyle-) 202a/04; (r. ol-) 088a/03; (r.-i halkvan) 108b/13

r.+ iyile 327a/13

refi‘: -2- [A.] Yüce, yüksek.

r. 327a/04

r.+ dür 313a/10

reg-bend: -3- [F.] Baş ağrısını gidermek amacıyla başa sarılan sargı.

r.+ ile 053a/07

r.+ in 053a/09, 053a/10

rek‘at: -34- [A.] Namazda kıyam, rüku

ve iki defa secdeden meydana gelen bölüm.

r. 016b/12, 048b/07, 049a/01, 051a/12, 073b/11, 079a/03, 080a/07, 080b/10, 093a/06, 093a/07, 101b/08, 107a/08, 119a/07, 119a/08, 154b/09, 154b/10, 154b/12, 154b/13, 154b/14, 178b/13, 196a/08, 237b/10, 246a/03, 285b/12, 289a/13, 289a/14, 320a/05, 322b/08, 325b/11, 329a/13, 332b/14

r.+ da 285b/13

r.+ ı 322b/08

renc: -15- [F.] 1. Ağrı, sızı.

r. 113a/08,

r.+ i 054b/12

2. Zahmet, eziyet, dert.

r. 095b/02, 181b/03, 195a/09, 329a/15

r.+ e 264a/13, 322a/11; (r. gir-) 011b/06

r.+ in 290a/05

r.+ lere 090b/12, 307a/07

r.+ leri 137b/05

r.+ lerüñ 229b/15

r.+ üme 090b/12

renclü: -1- [F. + T.] Dertli.

r. 176b/12

rencür: -1- [F.] Hasta, dertli.

r. (r. ol-) 068b/01

reng: -7- [F.] 1. Renk.

r.+ dür 305a/13

r.+ i 053a/14; (r. dön- “benzi sararmak”) 092a/10

r.+ in 305a/12, 305a/13

r.+ lerden 305a/11

2. Mahiyet, durum, hâl.

r.+ e (r. gir- “Bir olayın gidişi değişmek, başka bir hâl almak”) 329a/09

resm: -11- [A.] 1. Tasvir, timsal, resim.

r. 253b/02

r.+ dūr 013a/14, 262a/06, 270b/12, 280a/01

r.+ e 109b/06,

r.+ edūr 019b/09

r.+ e midūr 239a/06

2. Âdet, usul.

r.+ dūr 049a/09

r.+ ince 204a/11

3. Tarz, şekil, biçim.

r.+ ince 225a/14

resûl: -28- [A.] Peygamber, nebi.

r. 010a/06, 096b/02, 189b/03, 262b/04;

(ehl-i beyt-i r.) 003a/06; (amenne-r r.

“sure adı”) 041b/14; (resûl'allâh

“Allah'ın elçisi” Hz. Muhammed.)

012a/01, 012a/15, 132a/03; (resûl'allâhi

“Ey Allah'ın resulü”) 052b/12, 160b/05,

213b/15, 214a/12, 243b/01, 277a/09,

318b/04, 322a/15, 326a/06

r.+ dūr 190a/14

r.+ e 189b/05

r.+ i 009a/03, 241a/15

r.+ ile 096b/06

r.+ ine 283a/09

r.+ inüñ 008a/08, 008b/08, 175b/13

r.+ üñe 233a/03

revâ: -39- [F.] Layık, uygun, yerinde, münasip.

r. 132b/06, 132b/07, 165a/03; (r. degül)

046b/01, 080a/02, 087b/07, 091a/15,

107b/09, 228b/05, 229a/02; (r. dut-)

224a/09, 327b/04, 327b/05; (r. êt-)

084b/11; 214a/15; (r. eyle-) 195a/12; (r.

gör-) 084a/04, 146b/05, 146b/06,

155b/10, 155b/11, 196b/01; (r. kı1-)

094b/10; (r. ol-) 095a/02, 115b/06, 195a/12, 294a/01

r.+ dur 041b/07, 073b/14, 132b/08, 175a/09

r.+ mı 077a/02; (r. ol-) 076b/14

r.+ midur 075a/12, 076b/11, 087b/03, 140b/08

revân: -13- [F.] 1. Yürüyen, giden.

r. (r. ol-) 044b/08, 048a/06

2. Akan.

r. (r. eyle-) 223b/09; (r. ol-) 079b/05,

116b/03, 143a/05, 201b/15, 215a/06,

219b/07, 219b/10, 249a/04, 269b/05,

279b/05

revende: -1- [F.] Hareketli, yaramaz.

r.+ idi 220a/03

revh: -1- [A.] Huzur.

r. 211a/15

reyhân: -4- [A.] Fesleğen.

r. 180a/12; (reyhânu'l-kulüb “gönüllerin fesleğeni”) 172a/04

r.+ ıdı 134b/07

r.+ ıdur 202b/10

rezzâk: -2- [A.] “Mahlukatına her türlü rızkı bol bol ihsan eden” anlamında esma-i hüsnadandır.

r.+ ı 115b/13

r.+ uñ 017b/09

rezzâklık: -1- [A. + T.] Rezzak olma durumu.

r.+ ın 180b/03

rızâ: -54- [A.] 1. Hoşnut ve memnun olma durumu, hoşnutluk, memnunluk.

r.+ sını 055a/09, 096b/02, 217b/15,

r.+ sını 096b/02,

2. Kulun Allah'tan gelen her şeyi itiraz etmeden, sızlanmadan karşılması, kabul

etmesi durumu.
r. 062a/13, 098a/05, 146a/06, 166a/01,
171b/06, 173b/01, 191a/11, 205b/11,
208a/02, 255a/05, 261a/11, 267a/15,
279a/04, 315a/11, 333a/11; (r.-yı *każā*)
191a/02
r.+ mı 062a/12
r.+ sını 125b/03
3. Allah'ın kulun hâli ve yaptıkları
karşısında duyduğu hoşnutluk.
r. 127b/06,
r.+ mdur 130a/10
r.+ mı 041a/13, 218a/01
r.+ ñ 047b/04, 130a/10
r.+ ñı 041a/12
r.+ ñiçün 333a/06
r.+ sı 026a/10, 029a/06, 043a/04,
043b/14, 044b/03, 212a/11, 212b/12,
212b/13, 229a/09
r.+ sını 275b/09
r.+ sıdur 044a/08
r.+ sını 044b/03, 229b/01, 232a/15,
276b/02,
r.+ sını 122a/02
4. İsteme, istek.
r.+ sı 275b/09
r.+ sını 283a/13, 295b/05, 295b/13
r.+ sıyla 122a/01, 296a/03
rızâlık: -1- [A. + T.] Hoşnutluk.
r.+ mını 129b/08
rızk: -46- [A.] 1. Allah tarafından
herkese takdir edilen nimet.
r. 124b/08, 148b/03, 180b/02, 184a/02,
184a/03, 184a/06, 283b/02
r.+ a 164a/05, 254b/13, 277b/13,
305a/06, 314a/13
r.+ dan (r. ötrü) 319a/01, 319a/02

r.+ ı 151/b8, 151a/11, 183a/07
r.+ ımı 183a/06
r.+ ını 092a/02, 179a/02, 180a/15,
180b/01, 283b/01
r.+ içün 148a/08, 149a/12, 151a/10,
216a/04, 254b/14, 283b/01
r.+ ları 183a/15
r.+ um 183b/04, 184a/15
r.+ umı 314a/01
r.+ uñ 148a/15, 216a/01
2. Yiyecek, içecek şey, azık
r. 073b/14, 115b/09, 115b/15, 183b/03,
183b/12
r.+ ını 076b/09, 076b/10, 076b/14
r.+ uñdur 017b/09
r.+ uñ 183b/05
r.+ uñuz 183b/01
ri'āyet: -1- [A.] İtaat.
r.+ i 252a/08
ribā: -4- [A.] Faiz.
r.+ dur 154b/04
r.+ ñ 038a/14
r.+ ya 035a/13, 038a/01
ridā: -3- [A.] Dervişlerin omuzlarına
attıkları, gereğinde seccade veya yorgan
gibi kullandıkları yün örtü.
r.+ sını 318a/01
r.+ yı 318a/02
rikkat: -3- [A.] Acıma, şefkat, merhamet.
r. 254a/12; (r. eyle-) 192a/09
r.+ den 254a/12
risālet: -1- [A.] Peygamberlik, resullük.
r. 157b/10
rivāyet: -10- [A.] 1. Bir haberi, söz veya
olayı nakletme, anlatma.
r. 006b/09, 123b/11, 202b/07; (r. ét-)
022b/02, 055a/06, 317a/15, 317b/02; (r.

eyle-) 042b/14; (r. kı1-) 015b/03

2. Hz. Peygamber'in hadislerinin senetli olarak bir sonraki nesle nakli.

r.+ leri 100a/15

riyā: -17- [A.] Bir ibadet veya iyiliğin Allah rızası için değil gösteriş için yapılması.

r. 122b/10, 145a/14, 330a/15

r.+ dan 051a/09, 123b/13, 185b/15

r.+ dur 063b/13, 145a/10, 145a/15

r.+ mıdur 201b/14

r.+ sı 274b/11

r.+ suz 307a/03

r.+ yı 234a/11

r.+ yıla 031b/11, 186a/03, 221b/08

r.+ yiçün 032a/05

riyāzāt: -1- [A.] Nefsi terbiye etmek için yapılan talimler, riyazetler.

r. 283a/01

riyāzet: -61- [A.] Nefsin arzuladığı şeylerin aksini yapma, dünya lezzetlerinden sakınmak suretiyle nefsi terbiye etme, ahlakı güzelleştirme.

r. 032a/09, 037a/05, 043b/05, 051b/15, 057a/14, 072b/08, 101a/11, 103b/05, 137a/06, 157b/14, 162b/12, 172a/05, 181a/07, 187a/02, 192b/15, 193a/09, 217a/13, 222a/02, 223a/06, 230b/12, 236a/04, 261b/02, 271b/07, 274a/09, 278a/05, 292a/13, 293a/15, 300a/02, 303a/13, 314b/09, 315b/03, 322a/09, 327a/03; (r. çek-) 266a/08

r.+ dür 211b/11, 232a/14

r.+ e 020b/08, 033b/10, 259a/02, 272a/15, 290b/05, 313b/10

r.+ i 020b/09, 031a/06, 038a/01, 087b/13, 157b/09, 196b/09, 233a/10,

235a/11, 283b/12, 285a/13, 307a/12, 308a/15

r.+ ile 282a/09

r.+ ini 127b/01

r.+ inüñ 152a/13

r.+ leri 100a/11, 295a/08, 310a/12

r.+ lerümi 133a/10

rub⁶: -2- [A.] Dörtte bir, çeyrek.

r.+ ıdur 302a/04

r.+ ından 302a/05

rubübîyyet: -4- [A.] Rab olmak.

r. 131a/13

r.+ den 284b/15

r.+ e 255b/10, 270b/04

rūhānī: -3- [A.] Melek, cin gibi gözle görülmeyen varlık.

r. (r.-şifat "ruhani sıfatlı") 232b/04, 255b/05

r.+ lerdendür 084b/09

ruhbān: -6- [A.] Rahipler.

r. 161b/01, 161b/08

r.+ lar 161b/02, 161b/10, 205a/14, 205b/01

ruk⁶ a: -3- [A.] Mektup.

r. 224a/02, 231b/03

rūmī -2- [T.] Rum diyarı ile ve orada yaşayanlarla ilgili.

r. 019b/02, 272a/02

rumūz: -1- [A.] Sembol.

r.+ ları 287b/10

rūşen: -9- [F.] Parlak, aydın, aydınlık.

r. (r. degül) 043a/02; (r. ét-) 125a/09; (r. eyle-) 003b/11; (r. ol-) 043a/02, 047b/15, 209b/14, 209b/15

r.+ dür 133a/01, 117a/14

rūşenlik: -2- [F. + T.] Aydınlık.

r.+ ı 227b/11, 227b/12

ruṭab: -2- [A.] Olgun, taze hurma.

r. 329b/10

rūz: -2- [F.] Rızık.

r.+ m 124b/14

r.+ uñuz 183a/14

rūzī: -15- [F.] Nasip, kısmet.

r. (r. eyle- “nasip eylemek”) 132b/14; (r. kıl- “nasip etmek”) 001b/02, 006a/13, 056b/05, 058a/09, 071a/04, 103a/04, 103a/09, 136b/07, 166b/09, 193b/15, 206b/11, 231a/06, 231a/07, 268b/02

rūzigār: -9- [F.] Devir, zaman.

r. 008b/15, 065a/13, 214b/12, 222b/11

r.+ m 210a/07

r.+ ma 004a/11

r.+ umı 239b/12

r.+ uñ 076a/02, 175b/12

rūcū: -12- [A.] Dönme, geri dönme.

r. (r. ét-) 019a/12, 098a/09, 170b/05, 187a/01, 202b/08, 236b/01; (r. eyle-) 149a/12, 254b/12, 284b/04, 306b/08

r.+ ı 271a/06, 319b/14

rūkū: -4- [A.] Namazda elleri dizlere dayayıp yere paralel şekilde eğilme.

r. (r. eyle-) 185a/08, 221a/11; (r. içinde ol-) 016b/14

r.+ ı 017a/02

rūmmān: -1- [A.] Nar.

r. (r.ü'l-‘ābidīn “nar ağacı”) 080a/14

rūsūm: -1- [A.] Suretler.

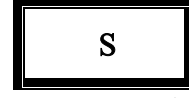
r.+ dur 270b/12

rūsvāy: -4- [F.] Kötülükle şöhret bulmuş, rezil.

r. (r. ét-) 025a/10; (r. eyle-) 025a/10, 094b/12; (r. ol-) 200b/10

rūsvāylik: -1- [F. + T.] Rezillik.

r.+ dur 126b/03

sa‘ ādet: -4- [A.] Mutluluk, bahtiyarlık.

s. 275b/01, 307b/02, 315a/01

s.-i ebedī 298a/08

sā‘ at: -88- [A.] 1. Vakit, zaman.

s. 007b/07, 007b/08, 007b/13, 009b/13, 016b/07, 017a/12, 020b/06, 034b/10, 042b/08, 044b/01, 045a/15, 065a/08, 070b/10, 070b/13, 078a/08, 079b/14, 080a/04, 080b/07, 080b/11, 081b/06, 098b/08, 106a/05, 109b/02, 112a/09, 113a/08, 113b/06, 115a/13, 139b/04, 142a/15, 143a/06, 154a/01, 158b/08, 177a/04, 180b/07, 199a/08, 215b/14, 217b/11, 227a/05, 232a/05, 240b/03, 290a/02, 297a/02, 297a/03, 297a/11, 298b/05, 309b/02, 322a/07, 322a/14

s.+ de 087a/05

s.+ mı 183b/13

2. Altmış dakikalık zaman birimi.

s. 013b/10, 016a/11, 047b/13, 072b/11, 078b/13, 093a/15, 117a/13, 123a/01, 134b/04, 140a/03, 178a/08, 178a/10, 178b/07, 211a/03, 237a/15, 241b/02, 254a/13, 254a/14, 254b/03, 272b/14, 274a/10, 285b/02, 292b/06, 296b/04, 302b/11, 302b/12, 303b/06,

s.+ cuğ 280b/10

s.+ den (s. şöıra) 041a/02, 050a/02, 090b/08, 105a/03, 263b/05, 269a/11, 290b/15, 296a/15

s.+ dūr 322a/03

s.+ i 322a/04

şabāh: -8- [A.] Güneşin doğuşuyla

başlayan, gündüzün ilk saatleri.

ş. 024a/09, 067a/13, 083a/07, 303a/15, 318b/05; (ş. ol-) 056a/15, 074a/08, 268b/15

şâbık: -2- [A.] Zaman veya mevki bakımından önde olan kimse.

s.+ ıdı 158b/03

s.+ lar 224b/05

şâbit: -4- [A.] Yerinde duran, yer değiştirmeyen.

ş. (ş. eyle-) 206a/12; (ş. ol-) 094b/08

şâbit-ka-dem: -4- [A. + F.] Verdiği karardan ve sözden dönmeyen.

ş. 132a/09, 212b/15, 293b/02

ş.+ idi 293b/02

şabr / şabır: -110- [A.] Dayanma, tahammül gösterme, halinden şikayet etmeme.

ş. 028b/03, 062a/09, 076a/05, 098a/12, 171b/04, 171b/05, 190a/09, 205b/11, 216b/03, 254b/10, 254b/11, 254b/12, 261a/12, 263a/12, 270a/14, 277b/11, 279a/01, 315a/11, 326b/11; (ş.-ı karar) 222a/06; (ş. bile) 028b/07; (ş. ét-) 024a/06, 028b/04, 030b/06, 033a/12, 033b/15, 034a/02, 053a/02, 121b/08, 145a/04, 173a/15, 205b/10, 294a/07; (ş. eyle-) 013b/04, 024b/12, 151a/13, 191b/01, 218b/11, 270a/13, 324b/06, 328a/08

ş.+ dan 028b/03, 200b/03, 200b/05, 252b/11

ş.+ dur 186a/08, 211b/14

ş.+ ı 110b/08, 146a/03, 173b/01, 243b/12, 253a/14, 327a/02; (ş. bigi) 253a/15

ş.+ ıla 086a/04, 099a/11, 292a/04

ş.+ ın 270a/10; (ş. ét-) 172a/06

2. Bekleme, acelecilik etmeme.

ş (ş. et-) 045a/14, 091a/15, 091b/01, 150b/09, 176b/05, 205b/10, 213a/02, 298b/10, 311a/14, 326a/10, 331b/11; (ş. eyle-) 032a/03, 044a/15, 058b/01, 077b/07, 077b/08, 093a/10, 103a/01, 207b/09, 215b/10, 224b/05, 243b/07, 333a/02; (ş. kıl-) 107b/12

ş.+ um 090b/07

3. Ruha ve bedene zarar veren şeylerden uzak durma, nefsin aşırı istek ve arzularına karşı koyma.

ş (ş. et-) 044a/11, 044a/12, 084b/1; (ş. eyle-) 034a/07, 037a/10, 275b/02, 275b/03 305a/02

ş.+ ı 085a/03

ş.+ ıla 084b/15

şabrlu: -1- [A. + T.] Sabırlı olan kimse.

ş.+ rak 028b/05

şabrsuzluk: -1- [A. + T.] Sabrı olmayan, sabredemeyen.

ş.+ uñ 218b/07

şabun: -1- [A.] Sabun.

ş.+ ıla 027b/12

sac: -1- [T.] Birkaç milimetre kalınlığındaki ince demir levha.

s. 322a/10

sac ayak: -2- [T.] Üzerine tencere, tava vb. konan ateş üstüne oturtulan üç ayaklı demir alet.

s. 182b/12, 182b/14

saç-: -10- [T.] 1. Ortaliğa dağıtmak, etrafa serpmek.

s.- ar 166b/02

s.- ardi 095b/05

s.- arın 095b/06

s.- arlarsa 333b/05
s.- arsin 095b/05
s.- dı (saçu s.-) 162b/07
s.- dılar 333b/03, 333b/07
2. Yaymak, dağıtmak.
s.- ayın (nūr s.-) 028a/10
saç: -6- [T.] Başu kaplayan kıllar.
s. 133b/01
s.+ ı 313b/01, 325b/10
s.+ ın 148a/13, 274a/04
s.+ uñu 109b/02
saçıl-: -1- [T.] Yayılmak.
s.- ur 113a/15
şadağa: -11- [A.] Karşılık beklenmeden sadece Allah rızası için fakirlere verilen para, mal.
ş. 018b/02, 040a/13, 136b/01, 141a/11, 146a/04, 147a/10, 276a/03, 282a/09, 285b/08; (ş. vēr-) 186a/03, 224b/05
sādāt: -3- [A.] Büyük ve yüce kimseler, ileri gelenler.
s.+ lar 228a/01
s.+ larındanıdı 230b/02, 259a/01
şādık: -11- [A.] Dostluğunda samimi olan, sadakatli (kimse).
ş. 097b/08, 171b/09, 173a/15, 254a/13, 254b/08, 256b/02, 265b/05
s.+ ıdı (‘āşık-ı ş.) 327a/03
s.+ lar 210a/08
s.+ rağ 204a/05
s.+ uñ 007b/09
şādıklık: -1- [A. + T.] Sadık olma durumu.
ş. 254b/10
şādır: -3- [A.] Ortaya çıkan, meydana gelen.
ş. (ş. ol-) 231b/11, 238a/05, 249a/10

şadırlık : 1- [A. + T.] Sadır olma durumu.
ş. 130b/06
şad-hezārān hezār: -1- [F.] Yüz binlerce bin.
ş. 002b/04
şaf / şaff: -6- [A.] Yan yana düzgün bir şekilde sıralanan kimselerin meydana getirdiği dizi, sıra.
ş. (ş. bağlan-) 066a/01, 250b/15; (ş. eyle-) 002b/15
s.+ ında 018b/07, 046a/13, 046b/01
şāf: -1- [A.] Gönlünün temizliğini bozacak bir şey karışmamış olan.
ş. (ş. dut-) 117a/11
şāfā: -3- [A.] Gönül şenliği, rahat, huzur.
ş. 266b/09; (ş. bul-) 277a/12
s.+ yıldı 128b/10
şāfālaş-: -1- [A. + T.] Birbirinin gönlünü almak, barışmak.
ş.- dılar 139a/12
şāfālık: -1- [A. + T.] Safalı olma durumu, hoşnutluk.
s.+ umı 129b/07
şāfi: -14- [A.] Temiz, halis, saf.
ş. 082a/03, 117a/13, 117a/14, 130a/11, 292b/07; (ş. eyle-) 255b/03; (ş. ol-) 123b/03, 190b/10, 253a/11, 270b/09, 292b/13, 324b/12
s.+ dür 125b/12, 166a/12
şāfvet: 1- [A.] Maddi ve manevi manada temizlik, saflık.
s.+ in 107a/12
sağ: -19- [T.] 1. Vücutta kalbin bulunduğu tarafın karşısında olan, sol karşıtı.
s. 012a/11, 013a/02, 142a/15,

185a/05, 239b/01, 245b/11, 316a/13
s.+ dınuña 313b/14
s.+ umdan mı 052b/01
2. Sağlam, sağlıklı, sıhhatli.
s. 100b/14, 100b/15, (s. ol-) 090b/05,
090b/10, 244a/04, 261a/06, 270a/07
s.+ dur 185b/09
s.+ ıduñ 053a/09
s.+ iken 086a/14
sağinc: -2- [T.] Endişe, düşünce.
s.+ ı 285a/02
s.+ uñuz 211a/13
sağır: -3- [T.] Kulağı duymayan (kimse)
s. 181b/14; (s. ol-) 304b/12
s.+ dur 181b/11
sağırlık : -1- [T.] Sağır olma durumu.
s.+ ı 252b/06
sağış: -5- [T.] Sayı, adet.
s. 124b/15
s.+ınca 011b/15, 013b/12
s.+ından 256b/13
s.+lara 029a/10
sağlık: -5- [T.] Sıhhat, esenlik.
s. (s. vèr-) 243b/04
s.+dur 010b/13
s.+ı 083b/09, 096a/13
sağucı: -1- [T.] Ağıtıcıdır.
s.+dur 284a/12
şahâbe: -13- [A.] Hz. Muhammed'in
sohbetinde bulunmuş olan müslümanlar.
ş. 003a/06, 013b/09
ş.+ler 012a/01, 012a/09, 013b/01,
233a/11
ş.+leri 003a/02, 006b/06, 028a/13
ş.+lerinden 043b/09
ş.+lerine 037a/03
ş.+lerini 007a/12

ş.+lerümi 085b/15
şahib: -17- [A.] Bahsedilen şey
kendisinde bulunan.
ş. 037b/15, 109a/09, 114b/10, 276b/07,
208b/02, 217a/15, 228a/14, 233b/11,
253a/06, 278a/04, 281b/05, 299a/08,
315a/09; (ş.-i himmet) 295a/10; (ş.-i
istiķâmet) 315a/09; (ş.-nazar idi)
228a/10; (ş. vakt) 330a/06
şahih: -1- [A.] Gerçek, doğru.
ş.+idi 265b/04
şahrâ / şahra: -14- [A.] Çöl.
ş. 066a/15, 095b/04, 095b/05,
136b/05, 136b/08
ş.+da 114a/15, 130b/03, 265b/12
ş.+dan 112b/05
ş.+ya 066a/14, 095b/03, 117b/10,
198b/09, 199a/03, 322a/08
sa'îd: -2- [A.] Kutlu, uğurlu, mübarek.
s. 114a/11
s.+lerden 296b/04
sâ'il / sāyil: -8- [A.] Dilenci.
s. 040b/13, 050a/11, 224a/15
s.+e 040b/15, 041a/01, 050a/08,
050a/12, 224b/01
saka / sakka: -5- [A.] İnsanlara su taşıyan
kimse.
s. 195b/07, 195b/10, 195b/11
s.+dan 094a/02
s.+ya 094a/06
sakal: -14- [T.] Erkeklerde çene ve
yanaklarda çıkan kılların bütünü.
s. 133b/01, 266b/07
s.+ı 018b/07, 155a/10
s.+ın 074b/15, 142b/12, 148a/13,
266b/01
s.+ına 142b/01

s.+ ından 266b/02
s.+ ıyla 158a/05
s.+ suz 262b/14
s.+ uñı 109b/02
s.+ uñuz 028a/12
sakallu : 2- [T.] Sakalı olan kimse.
s. 225b/11, 266a/02
sakın-: -32- [T.] 1. Uzaklaşmak,
kaçınmak.
s. 105b/12, 162a/09, 181a/03, 185b/15
s.- a 171a/15, 216b/06, 234a/06
s.- am 228b/11
s.- asın 284a/06
s.- mağdur 251b/13, 285a/072
s.- mağ gerek 305a/10
s.- sun 086a/07
s.- uñ 010b/08, 036a/04, 043b/15,
207b/11, 241b/01, 260b/05
2. Tedbirli olmak, tedbir almak.
s. 155b/02
s.- ğıl 045b/10, 050a/04, 068b/02,
087b/08, 110a/07, 155b/04, 163a/08
3. Saklamak, muhafaza etmek.
s.- ğıl 141b/10
s.- mağ gerek 141b/11
4. Esirgemek.
s.- urımışın 084b/03
sakıt: -1- [A.] Hükümsüz, geçersiz.
s. (s. eyle-) 237a/04
saki: -1- [A.] Mecazi anlamda gönüle
Allah sevgisi sunan kimse.
s.+ ven 120b/15
sakin: -11- [A.] 1. Durgun, dingin,
huzurlu.
s. 223a/14; (s. ol-) 098a/13, 141b/06,
242b/05, 255a/12, 297b/14, 333b/09
2. Öfkesi veya heyecanı yatışmış, acısı

dinmiş, teskin olmuş.
s. (s. ol-) 297a/04
3. Bir yerde oturan, o yerin halkından
olan kimse.
s.+ i 130b/06
sakla-: -42- [T.] 1. (Bir şeyi)
Kaybolmaması, zarar görmemesi için
emin bir yere koymak.
s. 300b/06
s.- ğıl 114a/10
2. Bir şeyi söylememek, gizlemek.
s. 185b/14
s.- dı 248b/14
s.- ğıl 051a/09
s.- ğıl 010b/02
s.- mağıcün 244a/12
s.- r 267a/12
s.- ya 278b/15
3. Muhafaza etmek, korumak, esirgemek.
s. 232b/11
s.- dı 240a/01,
s.- dum 240a/01
s.- dı 252b/13, 266b/08
s.- ğıl 041b/15
s.- mağıla 304b/13
s.- mağ 044b/02, 155a/15
s.- mağlıgıla 124a/14
s.- mayınca 189b/13
s.- mağdan 254b/04
s.- ñ 169b/11
s.- r 142b/05, 145a/01, 269b/01
s.- rvan 073a/15
s.- sun 234a/09
s.- ya 171a/14, 227b/08, 235a/13,
235a/14, 235a/15, 252b/13, 264b/04,
280a/05, 311a/02
s.- yasın 218b/08

s.- yayın 273b/14
s.- yumadıñ 218b/08
saqlayıcı: -1- [T.] Koruyucu, muhafaza edici.
s. (s. ol-) 293a/05
sal- / şal-: -8- [T.] 1. Göndermek.
s.- ıvêrdüm idi 160a/07
s.- ıvêrüñ 188a/10
2. KoyUvermek, serbest bırakmak.
s.- ıvêrdiler 163a/15, 176a/08, 201a/14
s.- ıvêrür 211b/09
ş.- ıvêrdi 136a/09, 280a/07
şalâh: -10- [T.] 1. Doğruluktan ayrılmama, dinin yasakladığı şeylerden kaçınma.
ş. 016a/11, 122a/06, 141b/15, 220b/09, 234b/12
2. İyi duruma gelme, düzelme, iyileşme.
ş.+ a 229a/08, 234a/09
ş.+ da 141a/15
3. Rahatlık ve huzur içinde olma.
ş.+ imiçündür 064a/07
ş.+ iyiçün 064a/08
şalâhat: -1- [A.] Salah hâli.
ş.+ a 298a/15
şalâhiyyet / şalâhiyet: -7- [A.] Yetki.
ş. 206b/11, 291a/13
ş.+ eyidi 058b/07
ş.+ i 059b/11, 274b/13
ş.+ ile 234b/10
ş.+ leriçün 152b/11
salakâ: -1- [T.] (?)
s.+ danıdı 310a/14
şalavât : -5- [A.] “Allahım, Hz. Muhammed’e ve onun soyundan gelenlere salat eyle!” anlamına gelen

dualardan her biri.
ş. 001b/06, 233a/03; (ş. getir- “salavat duası okumak”) 047a/04, 047a/05; (ş. vêr-) 016a/09
salın-: -1- [T.] Sağa sola hafifçe sallanarak edalı yürüyüş.
s.- u 046a/02
şâlih: -15- [A.] Dinin emrettiği hususlara uygun davranan, günah işlemekten kaçınan (kimse).
ş. 001b/04, 164b/06, 164b/10, 164b/13, 171b/11, 210a/13, 234b/06, 302a/07
ş.+ ler 004a/09, 227b/11, 264a/01, 281a/12, 292b/04
ş.+ lere 085b/14
ş.+ lerile 319a/10
şâliha: -1- [A.] Salih kelimesinin müennes şekli.
ş.+ yıldı 184a/11
salkıım / salkıım: -1- [T.] Özellikle üzüm tanelerinin meydana getirdiği bütün.
s. 111b/11
s.+ a 078a/11
şalfanat: -1- [A.] Hükümdarlık, sultanlık.
s. 067a/04
şamedfiyyet: -1- [A.] Allah’ın samed vasfına sahip olması durumu.
ş.+ dendür 130b/09
şan- / san-: -46- [T.] 1. Düşünmek, tasavvur etmek, zannetmek.
ş.- a 122b/12, 254a/10
ş.- asın 058b/12, 105a/02, 180a/12, 263b/13, 269b/12, 279b/03
ş.- asız 022b/12, 332b/11
ş.- dı 034b/14, 051a/06, 059b/13, 074b/12, 136b/01, 178b/04
s.- dılar 102a/03

ş.- duğ 143b/01
ş.- dum 088a/11, 089b/11, 089b/12
s.- duñ 079a/12
ş.- ma 034a/14
ş.- up 264b/03
ş.- ur 173a/05, 307b/07
ş.- urdı 113a/04, 135a/14
ş.- urdum 127a/14, 128b/14, 204a/09,
317b/09
ş.- urıdı 279a/08
ş.- urlar 060a/15, 128a/09
ş.- urlardı 018a/14, 104a/11
s.- ursañ 116a/02
ş.- ursın 116b/12, 117a/14, 264a/05
ş.- uruz 244a/09
2. Şüphelenmek, tereddüt etmek,
birine benzetmek.
ş.- dı 168a/15
ş.- dum 141b/09
ş.- sun 201a/04
şan'at: -1- [A.] Duygu, ve fikirleri etkili
bir biçimde söz, yazı, ile ifade eden eser.
ş.+ lar 329a/02
şanduk: -4- [A.] İçine saklanması istenen
şeyler konan, bir kutu şeklindeki kapaklı
ev eşyası.
ş. 297a/11, 297b/04
ş.+ ı 297b/05
ş.+ uñ 297a/12
şāni': -3- [A.] "yaratan, halk eden"
anlamında Allah için kullanılır.
ş. 053b/04
ş.+ i 053b/03
ş.+ yi 131a/05
sap-: -1- [T.] Yönünü değiştirmek.
s.- dı 156a/13
sapasag: -1- [T.] Çok sıhhatli, sağlıklı.

s. (s. ol-) 299b/09
sar- / şar-: -16- [T.] 1. (Yara, kırık vb.ni)
Tedavi için sargı ile bağlamak.
s.- aқoduñ 188b/04
s.- aқomış 088a/06, 188b/06
s.- aқomışımış 188b/08
s.- dı 188b/03
s.- duñ 188b/06
2. Bir şeyi üzerine başka bir şey
dolayarak onunla kaplamak, bez, kefen
vb. şeylerin içine almak.
s.- alar 124a/12, 124a/13
ş.- alardı 046b/10
s.- dı 272a/10
ş.- dum 078b/15
s.- maқda 186a/13
3. Bir görev veya işin yerine
getirilmesini başkasına yüklemek.
s.- alar 032a/07
4. Dolamak.
s.- alar 032b/11
5. (Koku, sis, duman, ateş vb.) Yayılıp
bir yeri kaplamak.
s.- dı 082a/10
s.- duñ 082a/12
sarar- / şarar-: -12- [T.] (Heyecan, korku,
hastalık, açlık vb. sebeplerden yüzünün
rengi) Solmak.
ş.- dı 332b/11
ş.- duğı 332b/11
ş.- mış 038a/13, 095a/07, 137a/07,
140b/04, 198b/05, 199a/01, 266b/13,
303b/10, 306a/01, 309b/04
sarāy / şaray: -25- [F.] Hükümdarların
oturduğu büyük ve gösterişli bina.
s. 066a/05, 278a/08, 291a/02, 291a/05
s.+ a 122b/01

ş.+ da 123b/14
s.+ dan 291a/05
s.+ dur 066a/06
s.+ ı 033b/12, 150a/08, 163a/07
s.+ ıdur 315a/11
s.+ ına 159b/07, 264a/10; (s. karşı)
033b/13
s.+ ında 011a/14, 056b/14, 065b/08
s.+ ındadır 132b/01
s.+ ınıñ 130b/05
s.+ lar 025b/12
s.+ laruñuz 211a/12
s.+ um 065b/09
s.+ uñ 094a/03, 291a/04
şarb / şarp / sarp: -6- [T.] 1. Güç, zor.
ş. 003b/02, 024a/02
ş.+ dur 063a/13, 146b/11
2. Çok dik, çıkılması, geçilmesi zor.
ş.137a/02
ş.+ ımış 088b/11
şarf: -3- [T.] 1. Harcama.
ş. (ş. ét-) 243b/10; (ş. eyle-) 210a/07
2. Şekil bilgisi, dil bilgisi.
ş. 004b/02
şarıl-: -1- [T.] Bir şeyin üzerine
başka bir şey dolayarak onunla
kaplamak, örtmek.
ş.- mış 329b/09
sarkıt-: -2- [T.] Yukarıdan aşağı doğru
sarkmasını sağlamak.
s.- dı 081a/11, 311a/04
sarlan-: -1- [T.] (Bir şeyi) Kendi üstüne
örtmek, (bir şeye) bürünmek.
s.- mış 246b/13
şaru: -4- [T.] (Yüz için) Solgun,
sarı.
ş. 015a/11, 090b/08, 253b/08, 325b/10

şat- / sat-: -30- [T.] 1. (Bir malı) Ticaret
amacıyla satmak.
s. 091b/12, 247b/08
s.- a 126a/08, 318a/02
s.- alum mı 091b/15
s.- am 052a/09
ş.- an 079a/15
s.- ardı 067b/01, 073b/03, 237b/09,
283b/15
s.- arıdı 018b/01, 067a/14
s.- arın 109a/07
ş.- arlarıdı 210a/11
s.- arsın 109a/06
s.- arsız 026a/07
s.- ayın 196a/15
s.- dı 047b/01, 092b/09, 247b/08
s.- dum 052a/10, 074a/15, 313b/02
s.- mazın 025b/09
s.- mazlarısa 150b/02
ş.- mış 074a/14
2. Manevi değer taşıyan bir şey menfaat
karşılığında feda etmek.
s.- a 010b/12
s.- updururdu 289b/02
3. Övünmek için kendinde olmayan bir
şeyi var gibi göstermek, gösteriş yapmak.
s.- a (uşşı ş.) 010b/09
sataş- / şataş-: -3- [T.] Hoşlanılmayan bir
şeyle karşılaşmak, yakalanmak.
ş.- a 234a/14
s.- dılar 194a/02
ş.- mış 309b/09
şatu bazar: -2- [T.] Alışveriş.
ş. 013b/09; (ş. eyle- “alışveriş
yapmak”) 025b/13
şatun / satun: -22- [T.] Satın, satış.
ş. (ş. al-) 013b/07, 025b/04, 034b/08,

037a/14, 053a/12, 069b/09, 069b/10,
072a/06, 074a/02, 074b/05, 074b/09,
079a/11, 109a/05, 126a/07, 150b/01,
161a/09, 231a/10, 238a/12, 290b/14,
309a/01, 317a/09

s.+ mı 072a/05

savaş: -11- [T.] 1. Harp, savaş.

s. 018b/07, 032b/03, 250b/15, 251a/01,
316b/04

s.+ ıla 019b/15

s.+ nda 014a/10

2. Kavga, mücadele.

s. (s. ét-) 151a/13; (s. eyle-) 064a/02,
230a/08, 319a/03

savaş-: -2- [T.] 1. Harp etmek, savaşmak.

s.- dılar 140a/05

2. Kavga etmek.

s.- urdı 029b/15

şavmı'a: -22- [A.] İçinde ibadet edilen ve
uzlete girilen ibadethane.

ş. 023a/07, 023a/08, 039a/03, 050a/15,
088a/15, 265b/13

ş.+ dan 088b/04, 242b/08

ş.+ sı 023a/06, 179a/07, 265b/12,
279b/03

ş.+ sına 052a/06

ş.+ ya 039a/03, 039a/07, 039a/12,
041b/03, 041b/04, 041b/08, 048a/03,
049b/11

savul- / şavul- : -5- [T.] Dağılmak,
uzaklaşmak, bir tarafa çekilmek, yol
vermek üzere çekilmek.

ş. 033a/07

s.- dı 108a/13

s.- uñ 038b/04, 038b/11

s.- umadı 033a/08

şavur- / savur-: -10- [T.] Havaya atıp

dağıtmak, saçmak.

s.- alar 259a/14

s.- dı 092a/01, 300b/12, 300b/14,
300b/15

s.- dılar 333b/02

ş.- duğların 331b/13

s.- mağ gerek 312b/10, 312b/12

şay- / say-: -6- [T.] 1. Aynı cinsten olan
şeylerin adedini belirlemek için saymak.

ş.- ardı 135b/13

ş.- dı 050a/04, 313b/06

2. Kabul etmek, addetmek.

ş.- dum 133b/04

ş.- mañ 292a/08

ş.- mazvan 133a/11

sa'y: -1- [A.] Çabalama, emek sarf
etme.

s.+ uñ 129b/02

sayıl-: -1- [T.] Kabul edilmek,
addedilmek, farz edilmek.

s.- mışdur 133a/15

şaykal: -1- [F.] Cila.

ş.+ ıdur 275a/03

şaykalla-: -1- [F. + T.] Cilalamak.

ş.- dum 005b/09

şayru / sayru: -40- [T.] Hasta.

ş. 035a/10, 035a/11, 110b/09, 117a/07,
117a/08, 200a/07; (ş. ol-) 019b/11,
021b/04, 033a/04, 053a/10, 054b/07,
062b/11, 074a/13, 095b/01, 126a/04,
143a/11, 146b/15, 147a/01, 170a/08,
175a/05, 177b/07, 230a/11, 270a/03,
270a/04, 277a/08, 299b/03, 299b/11,
303b/14

ş.+ dur 185b/08, 211b/13, 231b/06

s.+ nuñ 202a/07

ş.+ ya 095a/03, 143b/01

ş.+ yı 035a/08, 117a/06, 143b/02

ş.+ yıldı 055b/02, 200b/11

ş.+ yısañuz 149b/05

şayruluk: -5- [T.] Hastalık, hasta olma durumu.

ş. 299b/12, 299b/14

ş.+ dan 177b/08

ş.+ dur 275b/11

ş.+ ndan 270a/06

sebağ / sepağ: -4- [A.] Ders.

s. 295b/14, 296a/02

s.+ um 167a/13

sebāt: -1- [A.] Bir iş veya davranışta azim ve kararlılık gösterme.

ş.+ uñ 196a/03

sebeb: -61- [A.] 1. Bir şeyin olmasına yol açan şey, neden.

s. 263b/10

s.+ üm 263b/12

2. Bir şeyin yapılmasını gerektiren şey, gerekçe.

s. 002b/12, 003a/10, 003b/06, 004a/10, 004a/12, 004b/01, 004b/10, 005a/06, 005a/15, 005b/04, 005b/13, 006a/03, 035b/05, 077a/14, 079b/12, 091a/02, 160b/12, 279b/06, 320a/13, 334b/01

s.+ den 012a/06, 031a/15, 046a/05, 090a/09, 110a/11, 213b/12, 276b/11, 295b/0; (s. ötrü) 182a/01, 320a/10

s.+ dendür 079a/10, 104a/15

s.+ denidi 323a/11

s.+ i 002a/12, 002b/08, 002b/13, 003a/08, 030b/11, 030b/12, 031b/01, 044b/11, 082a/07, 088a/04, 088b/14, 148a/10, 167a/08, 204b/08, 217a/13, 230b/06, 265b/10, 275b/12

s.+ inden 234b/06

s.+ indendür 079a/14, 265a/08

3. Bahane, vesile.

s. (s. ol-) 116a/08

s.+ inden 191b/05, 322a/12

s.+ iyile 163b/15

sebğ: -1- [A.] Önceden olma, evvelce.

s. (s.-i rahmet “ezeli rahmet”) 130a/14

sebğat: -1- [A.] Önceden olma, evvelce.

s. 124a/05

seccāde: -13- [A.] Namazlık.

s. 031b/04, 101b/07, 107b/06

s.+ lerin 204a/01

s.+ si 259a/10, 317a/07

s.+ sin 048a/05, 161b/06, 237b/12, 317a/13

s.+ sini 051a/11, 051a/12

s.+ yi 107b/06

secde: -23- [A.] Allah’ın büyüklüğü, önünde hiçliğini göstermek maksadıyla yere kapanma.

s. (s.-i sehv “hata secdesi”) 240a/09; (s. eyle-) 244b/01, 244b/02, 257b/01, 259b/03; (s. kı1-) 185a/09, 259b/02

s.+ de 086b/08

s.+ den 017a/01, 238a/07

s.+ deyiken 170a/09

s.+ ye 047b/10, 048a/09, 058b/15, 138b/03, 170a/09, 179a/11, 206a/14, 214b/07, 238a/07, 257a/14, 259b/02, 308a/03

seğ-: -1- [T.] (Bir şeyi) Benzerleri içinde en iyisini veya farklısını ayırmak.

s.- erdi 152b/07

seğil / seccil-: -4- [T.] Ayrılmak.

s.- di 152b/05, 223a/07

s.- e 062b/14

s.- üp 285a/02

sefer: -31- [A.] 1. Yolculuk, seyahat.
s. 071b/08; (s. ét-) 048b/06, 086a/05,
199a/05, 278b/06, 313a/14; (s. eyle-)
272b/02, 321b/04, 302b/14
s.+ de 126a/03, 328b/13
s.+ e 074a/13, 125a/13, 184a/12,
184b/04, 295b/01, 328a/03
s.+ i 295b/06, 311b/12, 321a/05
s.+ in 049a/05, 308b/06; (s. ét-) 332b/08;
(s. eyle-) 332b/07
s.+ inden 288a/01, 297b/15
s.+ ine 315b/15
s.+ ler 290b/05; (s. eyle-) 278a/07,
320a/03
2. Savaş için yapılan yolculuk, savaşa
gidiş.
s.+ e 142b/14
segir-: -1- [T.] Koşmak.
s.- di 299a/10
segirt-: -19- [T.] 1. Koşmak.
s.- ür 035a/05 ,
2. Yürümek.
s.- di 027a/09, 149b/01, 168a/14,
168b/02, 192a/10, 192b/05, 253b/13
s.- düm 078a/05, 084a/13, 090b/11,
130b/03, 220a/11, 317a/11, 326a/08,
326a/13
s.- eler 100b/05
s.- em 101b/09
s.- en 100b/03
sehâvet : -4- [A.] Cömertlik.
s. 135a/02, 156a/07, 170b/05, 205b/07,
255a/02
s.+ i 123a/07
seher: -9- [A.] Tan yerinin ağarmasından
biraz önceki zaman.
s. 059a/10, 121a/14, 214b/07, 234b/13,

246b/10, 248a/10, 248a/15, 248b/05,
319b/03
sehergâh: -1- [A. + F.] Seher vakti.
s. 121b/05
sehv: -2- [A.] Hata.
s. 264b/06; (secde-i s.) 240a/09
sekenât : 1- [A.] Durma, duruş.
s.+ ı 255b/15
sekiz: -12- [T.] Sekiz sayısı.
s. 005b/03, 121a/13, 241a/10, 250b/11,
250b/12, 251a/01, 251a/04, 320a/11,
328a/04, 328a/05
s.+ i 251a/02
sekizinci: -1- [T.] Sekiz sıra sayısı.
s. 171b/02
seksen: -2- [T.] Seksen sayısı.
s. 298a/01, 298a/05
selâm: -49- [A.] 1. “*Selâmün aleyküm,*
merhaba, hayırlı işler” anlamında bir söz.
s. 322a/01; (s. degür-) 012a/12, 093a/14,
196a/10; (s. ét- “Birine selamını
bildirmek”) 093b/04; (s. kııl-) 013a/03,
025a/02, 044b/01, 088a/10, 094b/07,
094b/14, 107a/09; (s. ol- “esenlik
dileklerim sana ulaşsın”) 020b/04; (s.
vêr- “birini selamlamak”) 012b/14,
015a/08, 016b/05, 025a/05, 040b/07,
058b/01, 068a/07, 068b/07, 070b/02,
079a/09, 088b/02, 131b/11, 176b/01,
185a/09, 196a/09, 218a/06, 218b/05,
221a/01, 238b/08, 264a/02, 296a/13,
303b/02, 317a/13, 321b/15, 326a/05
s.+ ın (s. al- “selam veren birine karşılık
vermek”) 070b/02, 218a/06
s.+ umı 094b/10
s.+ umuz 068b/07
2. Huzur, güven, sağlık, selamet.

s. 001b/06

3. Padişah, vezir gibi devlet adamlarını tebrik etmek için halkın huzura çıkması.

s.+ a 176a/09, 176a/10

s.+ ina 176a/12, 176a/14

s.+ umuza 176a/13

selâmet: -14- [A.] 1. Ruh ve beden yönünden sağlıklı olma, esenlik.

s. 185b/07

s.+ dür 229b/06

2. Tehlikeden uzak olma, güvenlik.

s. 014b/05, 052a/14, 073b/01, 124a/13, 145a/09, 284a/08; (s. ol-) 029a/02, 199b/09, 212b/09, 252a/11

3. Kurtulma, kurtuluş.

s. (s. bul-) 099b/07; (s. ol-) 253a/13

selâmetlik: -8- [A. + T.] Kurtulmuş olma durumu.

s. 018a/03, 184b/10, 184b/11, 292b/08, 292b/11, 319a/05

s.+ dan 062b/13

s.+ ı 232b/08

selâmu ‘**aleyküm:** -1- [A.] “*Selam üzerinize olsun*” anlamında kullanılan selam sözü.

s. 108b/15

selvâ: -1- [A.] Tih sahrasında Allah tarafından, “menn” adlı kudret helvası ile birlikte İsrailoğulları’na indirildiği bildirilen bıldırcına benzer kuş.

s. 090a/13

selîm: -1- [A.] Habis olmayan.

s. 273a/04

semâ’: -20- [T.] 1. İşitme, duyma.

s. (s. ét-)165a/04, 317a/15

2. Mevlevi dervişlerinin ney, kudüm, rebap gibi çalgılar ve okunan ilahiler

eşliğinde tennure denen bir kıyafet giyerek, ayakta ve kolları iki yana açılmış vaziyette dönmeleri.

s. 097b/10, 188b/15, 197b/04, 197b/05, 242b/05, 255a/10, 255a/12, 255a/15, 278a/06; (s. ét-) 121a/01, 197a/13, 197a/14, 242b/10,; (s. eyle-) 306a/08

s.+ dan 242b/06

s.+ ı 097b/11, 097b/12

semen: -2- [T.] Saman.

s. 313a/12, 313a/13

şemere : 1- [A.] Netice.

s.+ sidür 275a/11

semiz: -2- [T.] Yağlı.

s. 044a/09

s.+ inden 321b/01

sen: -1058- [T.] Sen, kişi zamiri.

s. 006a/15, 008a/10, 009b/05, 009b/15, 013a/04, 014b/13, 015a/12, 016a/06, 016a/14, 016a/15, 017a/02, 017b/09, 019a/15, 021b/04, 021b/15, 022a/14, 025b/10, 027a/02, 027a/11, 027b/08, 027b/13, 028a/01, 028a/06, 028a/07, 029b/13, 032a/04, 032b/06, 033a/02, 037a/15, 038b/09, 039b/04, 039b/09, 040a/04, 040a/07, 040b/14, 041a/05, 041b/15, 042a/12, 043a/03, 043a/06, 043a/15, 044a/12, 044b/09, 045b/06, 047b/05, 047b/12, 049a/02, 049a/09, 049a/10, 049a/15, 051a/03, 051a/13, 054a/10, 054a/13, 054b/12, 054b/14, 055a/01, 055a/05, 055b/10, 056a/02, 056a/03, 056b/10, 056b/11, 056b/15, 060a/02, 061a/11, 061b/02, 061b/03, 062a/06, 062b/03, 062b/08, 064b/01, 066a/02, 066a/05, 069a/09, 070a/03, 070a/04, 070a/10, 071a/09, 071a/12,

071a/13, 073a/01, 073a/07, 074a/08, 182a/06, 182a/11, 182a/15, 182b/04,
075a/14, 075b/12, 078b/08, 078b/12, 182b/06, 183a/08, 183b/09, 184a/02,
079b/12, 080a/05, 082a/12, 083a/01, 185a/01, 186a/15, 186b/08, 186b/10,
083a/12, 083b/04, 083b/14, 084b/02, 188a/13, 188b/10, 189a/12, 190b/01,
084b/03, 084b/06, 085a/06, 085a/12, 190b/02, 190b/04, 191b/01, 192a/06,
085b/08, 085b/12, 086b/10, 087b/03, 194a/09, 197a/01, 197a/06, 197a/11,
087b/09, 089b/04, 091a/10, 092a/02, 200a/09, 200b/08, 201b/05, 201b/07,
093a/01, 094a/07, 094b/03, 095a/07, 203a/09, 204a/09, 204b/01, 204b/08,
095a/11, 095b/15, 099a/05, 101a/09, 205b/04, 206b/14, 207a/11, 209a/11,
103b/15, 104a/03, 105b/11, 106a/14, 209a/14, 209b/15, 210a/01, 211b/02,
107a/15, 107b/01, 108b/09, 108b/11, 213a/13, 213a/15, 213b/13, 214a/01,
108b/13, 108b/14, 109a/12, 109b/09, 217b/11, 217b/12, 218b/07, 218b/08,
109b/11, 110a/07, 110a/10, 110a/13, 219a/08, 219a/14, 219b/01, 219b/03,
110a/14, 110b/02, 111b/07, 112b/10, 219b/10, 219b/11, 220b/08, 221a/03,
113a/03, 114b/07, 115b/07, 115b/11, 221a/06, 221a/12, 221b/11, 222a/13,
116a/02, 116a/09, 117a/03, 117a/14, 224b/04, 224b/05, 224b/06, 225a/07,
118b/12, 119b/06, 120a/10, 120a/13, 225a/09, 225a/15, 225b/01, 226b/09,
120b/04, 121a/07, 125b/08, 125b/10, 226b/14, 227a/01, 227b/14, 227b/15,
126a/03, 126a/04, 127a/07, 128a/08, 228b/15, 229b/05, 230b/10, 231a/14,
129a/13, 129b/03, 129b/05, 129b/13, 231b/14, 233a/15, 234a/10, 234b/07,
130a/03, 131a/02, 133a/12, 133a/14, 237a/15, 239a/05, 239a/12, 240b/01,
133b/04, 133b/05, 133b/08, 134b/03, 240b/08, 240b/10, 240b/13, 241a/02,
136b/09, 138b/07, 139a/04, 139a/05, 241a/04, 241b/04, 242a/02, 242b/09,
139b/01, 140a/06, 140a/14, 141a/12, 243a/04, 243a/15, 243b/09, 244b/02,
141b/11, 143b/12, 144a/03, 144a/11, 246a/13, 246b/08, 247a/04, 247b/11,
144b/07, 144b/09, 146a/09, 147a/11, 248a/07, 249a/05, 250a/08, 251a/07,
148a/14, 148a/15, 149b/09, 149b/13, 251b/04, 251b/15, 252a/01, 256b/08,
150a/11, 150a/12, 150a/15, 150b/09, 257a/15, 258b/08, 258b/09, 262a/01,
150b/11, 151a/02, 153a/09, 153a/11, 262a/06, 262a/07, 262b/10, 264a/03,
153a/12, 155b/03, 155b/10, 157a/06, 264a/04, 265a/02, 266a/11, 266a/13,
158b/05, 159a/08, 159b/03, 159b/04, 266b/05, 267a/15, 267b/05, 267b/09,
159b/14, 159b/15, 160a/04, 160a/10, 267b/11, 267b/13, 268a/06, 268b/06,
160a/11, 163a/10, 165b/05, 165b/06, 269a/14, 272b/02, 273a/10, 273a/15,
168b/09, 169b/11, 172b/03, 172b/07, 273b/13, 274a/05, 276b/09, 280a/11,
173b/07, 174b/01, 175b/04, 176b/02, 280a/12, 283b/03, 284b/02, 284b/03,
179a/10, 180a/07, 180a/09, 180a/10, 284b/04, 285b/12, 286a/05, 288b/04,
180a/11, 180b/06, 180b/08, 182a/02, 288b/06, 291a/13, 292b/14, 293b/09,

293b/14, 293b/15, 294a/04, 295b/15, 011b/10, 011b/11, 011b/12, 012a/04,
296b/11, 298a/05, 298a/07, 299a/06, 014b/09, 014b/10, 015a/15, 015b/09,
299b/05, 300a/15, 300b/10, 301b/01, 016a/15, 017a/13, 019b/15, 020a/05,
302b/01, 304a/01, 304a/09, 306b/01, 020a/08, 020a/12, 026a/13, 026a/15,
308b/07, 308b/10, 310b/08, 311a/06, 027a/13, 031a/11, 033a/03, 037a/11,
312a/14, 312b/01, 314b/02, 314b/03, 040b/10, 041a/15, 042b/14, 045b/07,
316a/10, 317a/10, 317b/05, 317b/08, 047b/06, 049b/10, 052b/12, 052b/15,
318a/07, 318a/10, 318a/14, 319b/06, 057a/09, 059b/06, 061a/12, 066b/08,
320b/01, 321a/07, 321b/08, 323b/08, 071b/01, 076b/15, 077a/02, 077a/09,
324b/06, 325a/03, 325a/09, 325b/05, 077a/10, 078a/14, 078b/01, 078b/12,
325b/14, 326a/07, 328a/12, 331a/14, 079a/09, 079b/12, 084a/06, 085b/13,
331b/02, 331b/15, 333a/04, 333a/05, 088a/07, 089b/05, 089b/10, 089b/11,
334a/14, 334b/01 089b/12, 090b/14, 099a/04, 099b/08,
s.+ de 009a/08, 073a/09, 075a/08, 108b/15, 109a/15, 109b/06, 109b/07,
076a/09, 177a/07, 183a/10, 193a/13, 112b/09, 112b/11, 116b/08, 117a/02,
252a/06 125b/15, 129b/11, 131a/01, 133a/04,
s.+ dedür 293b/11 133b/07, 136b/10, 137a/09, 139b/08,
s.+ den 010a/12, 028b/05, 030a/03, 140a/13, 141b/12, 143b/09, 146b/13,
030b/07, 038b/10, 047b/05, 054b/11, 148b/01, 150a/04, 150a/06, 150a/07,
055a/09, 056b/08, 057a/07, 061a/07, 150a/09, 152b/11, 153a/05, 153a/12,
066a/06, 077a/07, 078a/06, 085a/01, 162b/07, 163b/01, 165a/06, 166a/07,
087a/14, 099a/08, 108b/04, 119b/12, 168b/01, 173b/04, 174a/04, 180a/08,
126a/07, 129a/01, 129b/12, 132a/07, 181a/03, 185a/01, 188a/08, 190b/01,
132b/15, 141a/13, 144a/05, 150a/05, 190b/02, 190b/03, 190b/12, 200b/06,
150a/06, 150a/07, 159b/05, 163b/03, 204a/09, 209a/01, 210a/01, 210b/04,
166b/03, 179b/01, 181a/02, 183b/09, 210b/05, 215a/08, 216a/03, 217b/14,
184a/02, 188a/06, 204b/02, 209b/05, 220a/12, 222b/03, 224a/12, 230b/11,
210a/02, 213b/04, 213b/07, 226a/13, 231a/12, 234b/06, 235b/06, 237a/11,
227b/13, 239a/11, 253b/03, 263a/10, 243b/06, 244b/01, 245b/03, 248b/03,
279b/15, 284b/02, 286a/10, 294a/04, 248b/13, 253b/03, 258b/07, 260a/01,
295b/03, 326a/07; (s. artuğ) 127a/06, 265a/03, 266a/13, 267b/09, 268a/10,
129b/14, 234b/08, 245a/04, 263b/11, 272a/11, 273a/15, 273b/14, 275a/05,
286a/01, 295b/03 ; (s. ötrü) 056b/05, 275b/09, 276b/11, 277b/13, 288b/07,
172a/14; (s. ötürü) 140a/14; (s. şoñra) 293b/10, 294b/13, 296a/08, 298a/13,
191b/07; (s. yaña) 096a/03 301a/01, 303b/05, 305b/10, 308b/08,
s.+ dendür 010a/09 309a/08, 311a/04, 311a/06, 313b/09,
s.+ i 003b/05, 008a/05, 010b/11, 314b/03, 321a/02, 321a/08, 324a/09,

324b/15, 328a/11, 331a/05, 331b/15; (s.
bile) 165a/10
s.+ midüñ 246b/14
s.+ misin 150a/03, 232b/15, 233a/01
s.+ sin 094b/03, 120a/13, 128b/15,
138b/07, 146a/10, 150b/13, 209a/06,
245a/05, 245b/06, 266a/10, 280a/02
s.+ süz 011b/11, 011b/13, 129a/14,
129a/15, 295b/04, 316a/05
s.+ üñ 004a/01, 004a/07, 004b/11,
004b/12, 007a/12, 008a/12, 008a/13,
008b/09, 008b/13, 009a/04, 009b/02,
010b/10, 013a/11, 015b/10, 017a/08,
017b/09, 021a/09, 021a/10, 021b/12,
021b/13, 023a/02, 023b/08, 027a/04,
029b/14, 030a/01, 030a/02, 032a/07,
033a/01, 038a/14, 039b/03, 041a/12,
042b/12, 044a/08, 045a/01, 047b/04,
047b/13, 048a/07, 048a/13, 048b/09,
049a/12, 049b/10, 050a/07, 052a/07,
053b/13, 055a/04, 056b/14, 057b/12,
059b/07, 061a/04, 061a/08, 062b/07,
062b/09, 064a/05, 068a/14, 069a/14,
070b/14, 072b/14, 073a/08, 073b/05,
074a/02, 074a/03, 075a/07, 075a/15,
075b/04, 075b/10, 078a/15, 078b/14,
080a/03, 082a/13, 085a/13, 086b/07,
087a/14, 087b/08, 088b/14, 090a/14,
094a/03, 094a/04, 095b/15, 096a/03,
096a/04, 096a/06, 096b/04, 101a/15,
101b/02, 103a/06, 103a/07, 106b/14,
109a/01, 109b/07, 109b/15, 110a/06,
110a/08, 111b/02, 112b/10, 114a/05,
114a/08, 114a/14, 114b/09, 115b/12,
116a/15, 116b/06, 117b/07, 118a/14,
118b/13, 119a/09, 119a/13, 120a/12,
121a/07, 121a/10, 125a/15, 125b/11,
126a/04, 126a/07, 129a/15, 130a/04,
130a/12, 130a/13, 131a/03, 131a/04,
132a/07, 133a/01, 133a/02, 133a/13,
133b/08, 134a/07, 138a/13, 139a/05,
139a/14, 139a/15, 143b/04, 144a/01,
144a/06, 144a/07, 148a/13, 149b/09,
149b/10, 156a/01, 156b/04, 158b/06,
160a/10, 164b/10, 170a/04, 172b/04,
173a/09, 173a/11, 179a/15, 182b/08,
183a/13, 183b/03, 184b/01, 190a/11,
190b/12, 190b/13, 191b/08, 193a/14,
196b/01, 196b/06, 197b/09, 197b/14,
198b/07, 198b/12, 199b/04, 202b/02,
204b/03, 205a/06, 207b/15, 209a/06,
213a/03, 213a/08, 213a/10, 213a/11,
213a/14, 213a/15, 213b/01, 213b/04,
213b/05, 213b/15, 214a/04, 214a/09,
214a/11, 214a/14, 218b/07, 220a/01,
220b/02, 220b/03, 221b/12, 222a/08,
222a/10, 222b/03, 223b/14, 224a/08,
224a/12, 224a/13, 226a/12, 228b/09,
228b/11, 228b/13, 229a/01, 229a/14,
230b/11, 231b/01, 231b/12, 233a/03,
234a/11, 236b/14, 237b/06, 237b/08,
238b/04, 239a/04, 241a/05, 242a/02,
243b/05, 243b/07, 244b/01, 245a/11,
245b/02, 247a/08, 248a/06, 249b/02,
249b/14, 251a/15, 251b/03, 253b/05,
256b/04, 256b/08, 262b/08, 262b/09,
262b/10, 266a/14, 270a/14, 271a/07,
271a/08, 272a/07, 274a/09, 274a/15,
276b/04, 277b/12, 282b/03, 284a/05,
288a/02, 289a/03, 289a/04, 290a/01,
291a/06, 293b/10, 294a/15, 294b/13,
298a/07, 298b/07, 299b/04, 299b/08,
299b/15, 301b/01, 301b/02, 302a/15,
303b/15, 304a/02, 306a/15, 307a/04,

310b/07, 310b/08, 313b/08, 318a/11,
318a/15, 318b/12, 320a/14, 321a/10,
326b/04, 329a/15, 331a/09, 333a/03,
333a/05, 333a/06; (s. bigi) 061a/11,
133a/05, 149a/11, 156a/07; (s. degül)
079a/12, 244a/07; (s. gibi) 094a/05; (s.
gibi degül) 026a/12; (s. üzerüne ol-)
018a/08
s.+ ünçün 018a/14, 080a/05, 117a/13,
136b/10, 205b/05, 214a/13, 226b/15
s.+ üñdür 020a/15, 073a/02, 296a/09
s.+ üñidi 025b/07
s.+ ünle 003b/01, 003b/02, 005b/12,
015b/09, 032b/15, 036b/09, 038b/14,
042b/15, 043a/01, 043a/02, 051a/03,
061a/08, 087a/06, 087a/09, 087a/12,
095a/09, 101b/13, 108b/09, 117a/12,
126a/07, 129a/15, 130a/02, 132b/10,
134a/10, 137b/11, 142a/03, 162b/06,
163b/14, 166b/13, 174b/08, 175b/07,
183b/08, 195b/11, 202a/15, 204b/06,
204b/07, 204b/08, 232b/14, 234b/14,
234b/15, 258b/05, 263a/01, 269b/01,
304a/09, 305b/08, 310a/06; (s. degül)
023b/09
s.+ ünledür 094a/05
s.+ ünleven 132b/11
s.+ ünle mi 322a/04
s.+ ün durur 074a/03
s.+ ünven 045b/08, 258b/08
saña: -273- [T.] Yönelme durum eki
almış ikinci tekil kişi zamiri.
s. 003b/04, 003b/05, 003b/06, 004a/07,
008a/02, 008a/10, 008b/08, 009b/15,
010b/09, 013a/03, 013a/08, 013a/13,
014b/08, 014b/11, 016a/04, 016a/10,
016b/09, 019b/14, 020a/01, 020a/03,

020a/07, 020a/11, 020a/12, 020b/03,
020b/05, 021b/12, 023b/10, 024b/13,
025a/08, 026a/06, 026a/13, 027b/13,
031b/09, 032a/05, 032a/06, 032b/08,
034a/12, 034a/14, 034a/15, 035b/05,
035b/06, 036a/03, 036b/07, 038a/06,
040a/07, 041b/08, 041b/15, 042a/08,
042b/07, 044b/01, 044b/02, 045a/03,
045b/09, 045b/10, 047a/09, 047a/10,
047b/06, 047b/11, 047b/12, 049a/02,
049b/01, 052a/01, 052a/07, 053b/14,
054a/01, 055a/13, 056b/03, 056b/05,
056b/08, 056b/11, 059a/07, 059b/03,
060a/01, 061a/06, 061a/14, 061b/02,
061b/03, 062a/11, 063b/15, 064a/15,
065a/03, 068a/08, 071b/04, 072a/11,
073a/01, 073a/11, 075a/08, 075a/15,
075b/05, 077a/03, 077a/06, 080b/03,
085a/14, 087a/01, 088b/14, 090b/15,
093a/05, 093a/12, 093a/14, 093b/02,
093b/04, 094a/03, 094a/07, 094b/05,
094b/07, 094b/14, 095a/08, 095b/02,
101a/08, 101a/09, 104a/01, 105b/12,
107a/13, 108b/05, 108b/08, 109a/14,
109a/15, 109b/04, 110a/11, 110a/12,
112a/12, 113b/08, 114b/09, 115a/11,
119a/14, 120b/07, 120b/11, 125a/14,
125b/01, 125b/02, 125b/03, 126a/08,
127b/07, 127b/08, 128a/06, 128a/08,
129a/15, 129b/12, 130a/03, 130a/10,
132b/11, 132b/12, 132b/15, 133b/02,
138a/08, 139a/10, 139b/12, 140b/11,
143a/06, 143b/04, 144b/07, 147a/14,
148a/15, 148b/04, 149b/08, 149b/15,
150a/09, 150a/13, 154a/06, 158b/08,
158b/10, 159b/15, 160a/04, 164a/12,
165a/08, 167a/11, 167b/10, 168b/10,

169a/03, 169a/04, 172a/13, 173b/07,
180a/13, 181b/07, 183b/05, 183b/11,
184b/06, 184b/07, 184b/08, 184b/09,
188a/14, 188b/10, 189a/10, 191b/02,
191b/03, 193b/06, 195a/09, 196a/10,
196b/07, 200a/09, 201b/11, 205a/06,
207b/15, 211b/01, 213a/03, 213a/06,
213b/05, 213b/07, 214a/13, 217b/11,
217b/13, 218b/01, 218b/08, 218b/10,
218b/13, 223b/11, 227a/07, 227b/13,
227b/15, 228a/01, 228b/12, 231a/08,
231a/12, 231b/08, 231b/09, 233a/03,
237a/05, 237a/07, 238b/01, 239a/04,
240b/14, 243a/04, 243a/06, 243b/15,
246b/06, 246b/13, 254b/08, 254b/14,
254b/15, 256a/14, 258b/13, 259b/12,
273b/14, 275b/10, 276b/11, 277a/09,
282a/04, 283b/02, 283b/06, 284b/01,
284b/03, 284b/05, 285b/11, 286a/10,
287a/12, 289a/03, 291a/08, 295b/14,
299a/06, 299b/07, 301b/04, 303b/10,
309a/05, 309b/05, 310a/02, 314b/02,
322b/14, 324b/03, 324b/04, 324b/05,
324b/07, 326a/10, 326a/11, 332a/14,
334a/09, 334a/15

s.+ mı 159b/14

senâ: -6- [A.] Övme, övüş, medih.

ş. 001b/01; (ş. eyle-“övmek”)

130a/03; (ş. kı1-) 233a/03

ş.+ mı 233a/05, 233a/06

ş.+ sını 102a/07

sencileyin: -1- [T.] Senin gibi.

s. 320b/15

señek: -1- [T.] Ağaçtan veya topraktan yapılmış su kabı, desti.

s. 290b/10

senlik: -1- [T.] Sana ait olan benlik,

şahsiyet.

s. 132b/10

serâguc: -2- [F.] Başa takılan süslü başlık.

s. 192a/01

s.+ ı 192a/04

ser-âsime: -1- [F.] Sersem, şaşkın.

s. 066a/14

ser-çeşme: -1- [F.] Bir tarikatta ilahi feyzin kaynağı durumunda bulunan pir.

s.+ si 006b/14

serd: -3- [F.] Soğuk, çirkin.

s. 101b/15; (s. eyle-) 196b/06; (s. ol-) 071b/10

serdâb: -3- [F.] Sıcak ülkelerde çok sıcak havalarda oturlan yer altı odası.

s. 113a/12

s.+ a 113a/13, 113b/01

ser-gerdân: -5- [F.] Başı dönen, ne yapacağını bilmeyen, şaşırılmış.

s. 234b/01; (s. kal-) 033b/03; (s. ol-) 159a/09

s.+ dur 239b/10

s.+ u 049b/09

serîd: -1- [A.] Tirit denilen yemek.

ş.+ inden 321a/14

serin-: -1- [T.] Serilmek.

s.- ürleridi 201b/13

ser-mâye: -4- [F.] Servet, varlık.

s. (s. edin-) 096a/04; (s. ét-) 237b/03

s.+ lerüñ 058b/06

s.+ si 138b/07

ser-mâyesüzlik: 1- [F. + T.] Sermayesi bulunmamak.

s.+ den 096a/04

ser-mestlik: -1- [F. + T.] Sarhoşluk.

s.+ i 328a/03

ser-tâ-ser: 2- [F.] Baştan başa, hep.

s. 132b/01, 211a/08

ser-ver: -1- [F.] Bir topluluğun en ileri geleni, başkan, reis.

s.+ iyidi 192b/13

setr: -1- [A.] Vücutta örtülmesi gereken yerler.

s.+ i 200a/12

sev-: -120- [T.] (Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek.

s.- di 191a/04, 313b/09

s.- dügi 123a/06

s.- dügimi 175b/06

s.- dügine 173a/14

s.- dügiyçün 007a/08

s.- dügiyile 005b/08

s.- dügümüzden 239a/15

s.- düm 055a/06

s.- düñ 045a/03, 086a/01

s.- e 037a/11, 062b/14, 200a/14, 202a/13, 209b/13, 209b/14, 233b/06, 252a/13, 311b/09,

315a/09

s.- em 133a/04

s.- en 036b/04, 210a/11

s.- er 063b/04, 086a/11, 086b/01, 133a/05, 210a/01

s.- er idi 159b/06, 250a/10

s.- erdi 117b/02, 148b/09, 169b/02, 310b/03

s.- erem 064a/01

s.- eridi 019a/10, 031b/02, 082b/14, 145a/05

s.- eridiler 236a/07

s.- eridüm 175b/05

s.- erimiş 127a/15

s.- erin 035b/15, 045b/07, 063b/11, 078b/13

s.- erisin 070b/12

s.- erler 076a/12, 291b/09, 311b/09

s.- erleridi 145b/11, 162b/13, 220a/04

s.- ermissedüñüz 014a/10

s.- erse 017a/07, 092b/05, 162b/08, 262b/06, 290a/10

s.- erseñ 070b/12

s.- erseñüz 272a/08

s.- ersin 056a/02, 086b/10, 209b/15, 250a/11

s.- ersiz 207b/03, 207b/04, 207b/05

s.- erüz 014a/08

s.- erven 028b/10, 045b/07, 061b/08, 127a/15, 158b/04, 210b/04

s.- er midüñüz 014a/08

s.- er misin 052b/08, 052b/11, 061b/07, 061b/08, 063b/15, 262b/04

s.- esin 205b/12

s.- mediler 288b/02

s.- medügine 173a/15

s.- medügünü 076a/12

s.- megüñ 096b/06

s.- mek 132a/08, 203b/07

s.- mekden 024a/04

s.- mekdür 055a/07, 173b/06, 203b/07

s.- mekligi 003b/12

s.- meklikde 063a/11

s.- memek 185a/12; (s. gibi) 064a/02

s.- meye 036a/05, 052b/12, 062b/15, 063b/11, 122b/12, 125a/03, 152a/02, 212a/13, 227b/06, 230a/04, 315a/10

s.- meyedüñ 056a/02

s.- meyesin 030a/04

s.- mez 144a/11

s.- mezdi 155b/07

s.- mezem 063b/15
s.- mez miseñ 055a/05
s.- se 056a/05
s.- sün 203b/10
s.- sünler 203b/09
şevâb: -5- [A.] İyi ve güzel davranışlar karşılığında Allah tarafından verilen mükafat.
ş. 264b/14; (s. ol-) 123b/10
ş.+ ı 123a/04
ş.+ ın 136b/07, 257a/04
şevdâvî: -1- [A.] Meraklı, kuruntulu.
s. (s. ol-) 154a/04
şevdük : -4- [T.] Sevgili, dost.
s. 234b/03, 278a/02
s.+ i 290a/12
s.+ iyile 290a/11
şevgü: -25- [T.] Sevme duygusu, muhabbet.
s.+ m 054a/02
s.+ mi 054a/01
s.+ müz 070b/11
s.+ si 005b/05, 052b/10, 052b/12, 099b/15, 174a/13, 174a/14, 278a/15, 284a/07, 305a/08, 311a/11
s.+ sin 014a/15, 061b/10, 189b/08, 284b/11
s.+ sinden 015a/10, 284a/08
s.+ sine 178a/12, 178b/04, 178b/06, 312b/07
s.+ sini 063a/05
şevgülü: -9- [T.] Sevgi duyulan, kendisine sevgi beslenen.
s. 012a/14, 061b/09, 141a/13; (s. ol-) 152a/13
s.+ dür 117b/08, 255a/03, 256b/11, 302b/13

s.+ rek 087a/15
şevin-: -21- [T.] Sevinç duymak, hoşnut olmak.
s.- di 025a/08, 089a/09, 149a/02, 156a/11, 270a/02
s.- diler 028a/12, 059a/04
s.- e 151/b13, 194a/07, 216a/14
s.- meye 044a/03, 072a/13
s.- ü 040a/08; (şevinü s.) 058a/06
s.- ür 286b/15
s.- ürđi 005b/06
s.- ürse 072a/13
s.- ürseñ 146a/09
s.- ürven 062b/11
şevindür-: -2- [T.] Sevinmesine sebep olmak, sevinmesini sağlamak.
s.- mezise 210b/07
s.- ür 036a/01
şevmeklik: -1- [T.] Sevme, sevmek.
s. 029b/04
şevrî: -3- [A.] Mezhep adı.
ş. 235a/09, 236a/12, 265b/08
şeyl: -2- [A.] Sel.
s. 279b/03
s.+ i 122b/02
şeyr: -1- [A.] Mana alemi, rüya.
s.+ inde 045b/09
şeyrân: -1- [A.] Gezip dolaşma, gezme.
s. (s. ét-) 043a/14
şeyyâh: -1- [A.] Seyahat eden, gezgin.
s.+ ı 206a/10
şeyyid: -9- [A.] 1. Hz. Muhammed'in küçük torunu Hz. Hüseyin'in soyundan gelen kimse.
s. 251a/09, 251a/12, 251a/15, 251b/01, 251b/05
2. Efendi.

s. (s.ü'l-ıavim "kavmin efendisi")
167a/03; (s.ü'l-tâyife "kavmin efendisi")
236a/09

s.+ e 227b/15

s.+ i idi 192b/13

seyyide: -3- [A.] Hz. Muhammed'in
küçük torunu Hz. Hüseyin soyundan olan
kadın.

s. 053b/02, 053b/06

s.+ dür 047a/01

seyyidî -1- [A.] "Efendim" anlamında
hitap sözü.

s. 038b/13

seyyidlik: -1- [A. + T.] Seyyidlik
durumu, efendilik.

s.+ i 065b/04

seyyidünâ: -1- [A.] "Efendimiz"
anlamında hitap sözü.

s. 065b/03

şı- / sı-: -27- [T.] 1. Kırmak.

s. 304b/10

s.- dı 215b/03

s.- dılar 014a/11, 194a/01

ş.- madum (nefesini sı- "kalbini kırmak")
272b/13

s.- mağıla 304b/13

s.- mayasız 018b/05

s.- rvan 226a/14

s.- yaduñuz 014a/11

2. Bozmak.

s.- dı 074a/12, 111b/01,

s.- duğuñ 103b/15, 149b/03

s.- duñ 195b/10

s.- madı 020b/10

s.- rdı 222b/09, 240a/10

s.- rsın 104a/01

ş.- yan 056a/03

ş.- yayın 196b/01

3. Yenmek, mağlup etmek.

s.- dı 149b/01

ş.- r 004a/04, 211b/10

s.- rsa 029a/02

s.- yınca 186a/05

4. Hiçe saymak, kabul etmemek.

s.- ya mıduñ 244b/04

5. Yıkmak, harab etmek.

s.- na 030a/12

sıcak: -1- [T.] Sıcak.

s. 067b/09

sıçan: -5- [T.] Fare.

s. 218b/03, 218b/08, 268b/11

s.+ ı 218b/08

sıçra: -1- [T.] Ayaklarla, birdenbire ve
kuvvetle yeri teperek hızla ileriye
atılmak.

s.- rdı 147b/08

sıd: -1- [T.] Ödü patlamak, korkmak.

s.- adı (ödleri s.-) 174a/08

sıddık: -14- [A.] Allah'ın ermiş kulu.

ş (ş. degül) 010b/01; (‘âmil-i ş.) 006b/03

ş.+ ı 181a/11

ş.+ lar 021b/02, 037b/07, 191a/14,
205b/10, 221b/01, 314a/05

ş.+ lardandır 083a/15

ş.+ larıla 205b/08

ş.+ larum 036b/02

2. İlk halife Hz. Ebû Bekir'in lakabı.

ş. 007a/14

sıddıklık: -1- [A. + T.] Sıddıkiyet.

ş. 150a/05

sıdk: -43- [A.] 1. Allah'a gönülden
bağlanıp yalan, gösteriş yapmadan,
olduğu gibi görünme.

ş. 011b/09, 037b/15, 097b/09, 116b/09,

126b/06, 193a/10, 201a/15, 201b/01,
203a/15, 216a/11, 233b/15, 251b/08,
254b/07, 256b/02, 256b/03, 262b/02,
284b/08, 287b/01, 305b/07, 305b/08,
305b/09, 319b/02

ş.+ dan 141b/05, 203a/15

ş.+ dur 096b/13, 319b/01

ş.+ ı 173a/15, 200a/14, 256b/03,
325b/05; (ş. ol-) 235b/14

2. Her türlü kötülükten arınmış olma,
saflık, temizlik, halislik.

ş 190a/04; (ş. niyyet) 276a/02

ş.+ ıla 056a/12, 082a/15, 174a/03

ş.+ ın 273a/14

ş.+ ını 127a/07

ş.+ uña 313b/08

3. Doğruluk.

322b/02

şifat: -49- [A.] 1. Bir kimse veya
şeyin sahip olduğu nitelik, hâl ve vasıf.

ş. 268b/02, 268b/06, 301b/10, 315b/13,
332b/05; (ş.-ı şüret) 289a/07

ş.+ da 255b/13

ş.+ dan 268b/03

ş.+ dur 124b/07, 253b/01

ş.+ ı 121b/09, 130a/08, 152a/11, 191a/08,
255b/11, 255b/12, 256a/04

ş.+ ıdı 037a/05

ş.+ ıdur 110b/09, 126b/10, 209a/05,
210a/09, 253b/02, 253b/03, 255b/09,
330a/07

ş.+ ıla 271a/08

ş.+ ı mıdur 253b/02

ş.+ ın 097a/04, 097a/07, 110b/07,
209a/05

ş.+ ında 255b/09

ş.+ ından 255b/04

ş.+ ıyla 330a/07

ş.+ lardan 301b/10

ş.+ ları 301b/12

ş.+ larıla 294b/06

ş.+ suz 097a/06

ş.+ suzdur 002b/15

ş.+ umdan 128b/07

ş.+ um 130a/07, 132a/15

ş.+ umdur 087a/082.

ş.+ umı 268b/05

2. Bir kimsenin içinde bulunduğu
topluma ve göre taşıdığı nitelikleri
bakımından yeri.

ş. 142b/06

3. Yüz, surat.

ş.+ umı 128a/09

şıfatlu: -9- [A. + T.] Bir niteliğe sahip,
vasıflı.

ş. 002a/10, 002a/11, 265a/06; (ş. ol-)
262a/03, 274b/10

ş.+ dur 002a/12, 200a/10

sığ-: -14- [T.] Bütünüyle diğer bir
şeyin içine girebilmek.

s.- a 021a/07

s.- acağ 209a/07

s.- ar 073b/06

s.- maya 006b/12, 157b/15

s.- maz 052b/10, 054a/02, 058b/05,

s.- mazdı 104a/10

s.- mazzın 200b/08

2. Bir şeye uygun düşmek, yakışmak,
kabul edilebilir olmak.

s.- ardı 316b/03

s.- maz 058b/02, 253b/06

s.- mazdı 113b/05

sığa-: -4- [T.] Okşamak, sıvazlamak.

s.- dı 091b/10, 105a/09, 277a/10

s.- rdı 266b/01
sıgın-: -6- [T.] 1. Himayesine, kolu kanadı altına girmek.
s.- uruz 035b/06
s.- urvan 016b/09, 211b/12, 286a/10
2. Tehlikeden korunmak için emin ve güvenilir sokulacak kadar yer.
s.- acağ 211b/03; (s. kadar) 169a/03
sıgındur-: -1- [T.] Sıgdırmak.
s.- a 208a/05
sıgır: -4- [T.] Öküz, inek vb. büyükbaş hayvanların ortak adı.
s. 142b/02, 204b/12
s.+ a 142b/03
s.+ dur 284a/12
sımarla-: -2- [T.] Emanet etmek.
s.- dı 057b/11, 300a/11
sım- / şım-: -8- [T.] 1. Kırılmak.
s.- dı 047b/02, 053b/13, 108a/03, 121a/03
ş.- duğı 108a/08
s.-ınca 036a/11
s.- mış 014a/13
2. Bozulmak.
s.- sun 059a/15
şına- / sına-: -12- [T.] Yoklamak, imtihan etmek.
ş.- mağı 299a/06
s.- mağıçün 054b/01
s.- rduğ 321a/02, 321a/09
s.- rıdum 027a/13
s.- yalum 250a/13
ş.- yasın 110a/07
s.- yayım 248b/06
ş.- yayın 022a/08, 269b/02, 298b/09, 323b/01
sınan- / şınan-: -2- [T.] İmtihan edilmek.

ş.- mış 262a/09
s.- mışdı 040a/02
şındı / sındı: -2- [T.] Makas.
ş.+ sı 324a/03
s.+ yı 324a/04
sındur-: -1- [T.] Bozmak.
s.- ur 036a/01
sınığ / sınığ: -3- [T.] Kırık.
s. 055a/11, 119b/14
s.+ a 116b/13
sınığ-: -1- [T.] Bozulmak, yenilmek.
s.- dılar 116b/14
sır / sırr: -56- [A.] 1. Gizli tutulan şey.
s. 107a/01,
s.+ dur 097b/10,
s.+ ı 084a/15, 115b/04, 187a/11, 192b/01, 242a/13, 252a/04, 260a/08, 260a/11, 264b/01, 267b/12, 297b/01, 304b/11
s.+ ın 088a/04, 229a/13, 278b/15
s.+ lar 106b/14
s.+ ları 106b/14
s.+ sız 026a/07
2. Anlamak ve açıklamakta aklın aciz kaldığı şey.
s.+ a 193b/13
s.+ dur 050a/07, 323a/04
s.+ ı 110b/03, 134b/09,
s.+ ina 302b/07
3. Allah ile sevdiği kulları arasında gizli kalan hâl ve maddi-manevi varlıklar hakkında Cenabıhak tarafından sadece gönül ehline bildirilen hakikatler.
s. 221b/04, 287b/01, 334a/01, 334a/07
s.+ dur 216a/09
s.+ ı 128a/02, 216a/10, 229a/14
s.+ ın 088a/04, 229a/15, 259b/04,

259b/06, 259b/08
s.+ ından 002b/01, 003a/12, 254a/02,
328b/11
s.+ ını 126a/10, 252a/04, 334a/02
s.+ larından 216a/09
s.+ um 292b/07, 331a/14
s.+ uma 108b/06, 297a/02
s.+ umı 131b/06, 171a/09
s.+ umuzdan 334a/01
s.+ umuzu 334a/02, 334a/07
şirâf: -9- [A.] Sırat köprüsü.
ş. 064b/09; (ş. köprüsü) 042a/10,
182b/15, 183a/01, 184b/11, 185a/05,
257b/04, 323a/05, 323a/07
sırça: -3- [T.] Cam.
s. 207b/01, 237b/09
s.+ dan 125a/08
şiyânet: -1- [A.] Koruma, muhafaza.
ş. 210b/01
sıyrıl: -2- [T.] Bir şeyin yüzünden
bir parça soyulmak, koparılmak.
s.- dı 193b/01
s.- mışdı 193a/12
sız: -1- [T.] Çatlak gibi bir yerden azar
azar süzülüp çıkmak.
s.- ar 276a/07
sil: -2- [T.] Sürterek bir şeyin üzerindeki
tozu, kiri almak, temizlemek.
s.- di 093a/09
s.- gil 133b/05
silâh: -2- [A.] Düşmanı öldürmek veya
kendini savunmak amacıyla kullanılan
her türlü alet.
s.+ lar 019b/04
s.+ ların 251a/01
sîlî: -2- [F.] Şamar, tokat.
s. 069a/08; (s. ur-) 109b/05

silke: -3- [T.] 1. Silkelemek, çırpılmak.
s.- di 161a/11, 317a/11
2. Sarsmak, sallamak.
s.- di 194b/12
simâ: -1- [A.] Yüz, çehre.
s.+ sında 274a/07
simsâr: -1- [A.] Komisyoncu.
s.+ ıdur 292b/05
sin: -51- [T.] Mezar, kabir.
s. 017a/13, 017b/01, 023a/12, 023a/13,
023a/15, 064b/09, 071b/06, 071b/07,
071b/08, 071b/09, 073b/01, 138a/13,
138b/01, 138b/14, 145a/08, 147b/14,
147b/15, 182a/03, 182a/04, 182a/05,
184a/09, 192b/06, 192b/07, 201b/10,
317a/10
s.+ dür 138b/01
s.+ e 014b/05, 017a/15, 023a/12,
023b/01, 052a/15, 071b/06, 077b/04,
100a/06
s.+ i 017a/14, 138a/14, 284a/08
s.+ in 017a/09, 137a/11, 137a/13,
195b/06
s.+ inden 147b/14, 152b/06
s.+ ine 177b/06, 192b/06, 192b/07,
303b/15
s.+ ler 182a/03
s.+ ümi 230a/14
s.+ üñ 182a/05
sin açıcı: -1- [T.] Mezar açıcı.
a. 182a/03
siñ: -1- [T.] İçine, özüne işlemek.
s.- miş 068a/03
siñek: -3- [T.] Sinek.
s. 051a/14, 174b/01
s.+ in 135b/07
sîni: -1- [F.] Bakır, pirinç vb. madenden

büyük yuvarlak tepsi.

s. 108a/05

siñir: -1- [T.] Duyulardan ve hareketlerden gelen uyarıları organlardan beyne ileten beyazımsı teller.

s.+ leri 171a/02

sinle: -8- [T.] Mezarlık.

s. 079b/11

s.+ de 030b/01

s.+ ler 085b/05, 108a/01

s.+ lerden 085b/06

s.+ lere 295b/07

s.+ ye 079b/10, 149b/05

sipāhī: -3- [F.] Osmanlı ordusunda bir sınıf süvari askeri.

s.+ ler 019b/04, 019b/13, 215a/02

sipāre: -3- [F.] Kur'an-ı Kerim'i meydana getiren otuz cüzden her biri.

s. 161b/15, 303a/15, 303b/05

sirāc: -1- [A.] Işık.

s.+ ü (s.ü ümmetī "ümmetin ışığı")
157b/01

sīsām: -3- [T.] Susam.

s. 089a/07, 172b/06

s.+ dan 089a/08

sivişdür-: -1- [T.] Kaçırarak, ayırmak.

s.- mezler 321b/14

siyāset: -2- [T.] Ceza, özellikle idam cezası.

s.+ den 124b/09

s.+ dür 211b/11

siz: -147- [T.] İkinci çoğul kişi zamiri.

s. 014a/10, 014a/11, 014b/05, 021b/05, 024b/01, 024b/03, 026a/07, 028a/13, 036a/12, 041b/09, 048a/08, 050a/09, 052a/14, 060a/12, 063a/10, 075a/01, 085a/10, 106b/13, 111a/01, 112a/04,

119b/03, 123b/12, 136a/03, 156b/01, 174b/03, 179a/14, 195b/03, 217b/05, 223b/07, 226b/12, 242b/10, 243b/01, 244a/10, 249b/06, 249b/10, 250a/13, 250b/04, 258a/12, 267a/11, 282a/04, 285b/09, 301b/04, 318b/10, 324a/04, 324a/08, 330b/07, 332b/11

s.+ de 035b/11, 188a/02

s.+ den 062a/05, 106a/10, 136a/06, 161a/15, 244a/11

s.+ e 013a/05, 014b/06, 021b/05, 021b/06, 028a/10, 028a/13, 036a/12, 048a/07, 052a/13, 059a/03, 074a/09, 081b/05, 081b/09, 089b/01, 104b/12, 106a/09, 122a/07, 124a/07, 147a/07, 148b/14, 181a/13, 188a/02, 192a/02, 193b/14, 193b/15, 229b/02, 258a/14, 282a/07, 285b/09, 292a/08, 332b/12

s.+ i 013a/07, 014b/05, 028a/14, 036a/15, 122a/06, 136a/04, 153a/02, 206b/04, 250a/15, 280a/05, 282a/06, 331a/08

s.+ ler 014a/03, 014a/05, 028a/11, 028a/15, 182b/15, 192a/12, 260a/14, 272a/06

s.+ lerde 111a/01

s.+ lerden 014a/08, 063b/05, 146a/15, 146b/02

s.+ lere 242b/03, 260b/03

s.+ lersiz 243a/02

s.+ üñ 021b/07, 021b/08, 046a/14, 058a/11, 068b/10, 075a/05, 106b/06, 111a/06, 124a/08, 161a/14, 174b/03, 183a/14, 183b/01, 206b/01, 211a/11, 226b/04, 226b/13, 234a/02, 239a/03, 240b/11, 258a/05, 301b/05, 312a/09, 312a/14, 318b/09; (s. degül) 207b/03

s.+ üñle 058a/13, 068b/11, 085a/07,

085a/10, 161b/02, 181b/03, 221a/13, 282a/06

sofra / şofra: -3- [A.] Üzerine yiyecekler, içecekler, tabak, kaşık, çatal vb. konularak çevresine oturulup yemek yenilecek şekilde düzenlenmiş sini.

s. 112a/13, 257a/10

ş.+ da 235a/02

soğan: -4- [T.] Soğan.

s. 050b/08, 050b/11

s.+ a 169a/11

s.+ ıla 050b/12

şoşbet: -106- [A.] 1. İki veya daha çok kimse arasında karşılıklı olarak dostça konuşma.

ş. (ş. ét-) 235a/11; (ş. eyle-) 023b/14, 043b/11, 179b/02, 292b/04, 317a/02

2. Arkadaşlık etme, arkadaşlık.

ş. (ş. ét-) 098b/12, 099a/04, 125a/14, (ş. eyle-) 099b/07, 126a/03, 202a/06, 275b/04, 275b/05

ş.+ i 010b/14, 099b/08, 123a/13, 123a/14

3. Allah'a gönül veren insanların bir araya gelip şeyhlerinin veya aralarından ehil birinin yönlendirmesiyle yaptıkları arifane söyleşme ve halleşme.

ş. 096b/05, 165a/02, 171b/10, 245b/09, 261a/10, 261b/08, 271a/14; (ş. ét-) 065a/15, 152b/01, 163a/01, 179a/12, 202b/11, 217a/11, 222a/05, 235b/02, 236b/05; (ş. eyle-) 023b/14, 037a/04, 076a/08, 101b/13, 135b/08, 191b/05, 202a/05, 204a/03, 205b/08, 215a/01, 261b/09, 262a/11, 265b/07, 272b/06, 276a/14, 287b/03, 290b/07, 295a/12, 303b/03, 303b/04, 303b/06, 307a/14, 310a/15, 319a/10, 328a/05

ş.+ e 051b/07

ş.+ i 145a/05, 219a/12, 255a/03, 272b/10, 283b/07, 286b/09, 303b/07, 303b/08, 312a/02, 317a/02, 317a/06

ş.+ idür 125a/12

ş.+ in 082a/05, 168a/12, 200b/13, 312a/07, 315b/07, 325a/15

ş.+ inde 060a/05, 075a/06, 090a/11, 104b/07, 158b/02, 227b/11, 272a/14, 272b/04, 272b/09, 273b/08

ş.+ indedür 015b/12

ş.+ inden 010b/08, 109a/10, 229b/02, 229b/03, 255a/04, 273b/11, 292b/04, 292b/06

ş.+ ine 200b/13, 204a/14, 287b/13, 328b/08

ş.+ inün 010b/15

ş.+ ünnde 015b/10, 062b/07, 237b/08, 238b/04

soğ- / **şoğ-:** -21- [T.] 1. (İçine veya arasına) Girmesini sağlamak.

s.- alar 032b/11

s.- alum 180a/10

s.- ardı 040b/02

s.- dı 009a/05, 014b/12, 026b/01, 059b/01, 180a/11, 201a/15, 222b/14, 329b/08

s.- dılar 032b/12

s.- dum idi 078a/07

s.- dumıdı 078a/08

s.- ğıl 180a/11

s.- madı 180a/12

s.- mayavan 172a/11

s.- miş 320b/10

2. (Yılan, akrep, arı vb. için) Isırmak, iğnesini batırmak.

s.- dı 200b/04

s.- miş 200a/08

şol / sol: -5- [T.] Kalbimizin bulunduğu taraf.

ş. 142a/14, 185a/05, 239b/02

ş.+ dinuña 313b/14

ş.+ umdan mı 052b/01

şoñ / soñ: -8- [T.] Ondan sonrası veya başkası olmayan.

ş. 006a/14, 022b/14, 185b/02, 333a/09;
(ş. ucu “sonunda, nihayet”) 023b/01, 207b/05, 236b/02

ş.+ inca 299a/14

şoñra / soñra: -108- [T.] 1. İçinde bulunulan veya bahsedilen anın daha ilerisindeki bir zamanda.

ş. 009b/07, 019a/12, 039a/01, 114b/15, 145a/13, 158b/14, 196a/14, 239b/13, 268a/03, 285a/06, 332a/07; (andan ş.) 001b/10, 019b/06, 020a/02, 020a/06, 020a/13, 128b/04, 135b/08, 143a/10, 154b/14, 155a/02, 160b/03, 181b/13, 185a/04, 187b/01, 187b/14, 188a/15, 192a/06, 202b/12, 204b/09, 215a/10, 230b/12, 237b/11, 238a/09, 239a/08, 246b/01, 254a/13, 263a/05, 270a/04, 278a/12, 282b/05, 285b/14, 292b/10, 293b/14, 296a/03, 308a/07, 312b/03, 328b/12; (çekdüğinden ş.) 119b/02; (demden ş.) 199a/01, 203a/05; (geçdüğinden ş.) 218a/08; (günden ş.) 090a/03, 141a/01, 148b/14, 156a/10, 158b/15, 215b/04, 222a/11; (günümünden ş.) 191b/14; (sâ' atden ş.) 041a/02, 050a/02, 090b/08, 105a/03, 263b/05, 269a/11, 290b/15, 296a/15; (vaqıtden ş.) 184a/01; (yatsudan ş.) 222b/08; (yédükden ş.) 207a/07; (yıldan ş.)

119a/12, 215a/07, 218a/10, 218a/14; (yıllardan ş.) 208a/06; (zamândan ş.) 024b/15, 033b/10, 034a/10, 048a/04, 276b/02, 277a/03

ş.+ dan 193a/09

s.+ gı 231a/13

ş.+ raq mı 183b/14

2. Bir şeyin arkadan gelecek kısmı, devamı.

ş. (anlardan ş.) 019b/05; (muḥammed-i muştafa ḥadışlerinden ş.) 002a/06 (ḳur'ândan ş.) 002a/06; (ḳur'ândan ve ḥadışden ş.) 004a/12;

3. ...nin ardından, ...arkasından.

ş. (benden ş.) 191b/09, 314a/04, 314a/05; (bunlardan ş.) 290b/10; (fâtiḥadan ş.) 285b/13; (ḥalîfelerden ş.) 208b/07; (mücâhededen ş.) 299a/14; (namâzdan ş.) 056a/08, 138b/04, 334a/04; (namâzından ş.) 325b/09; (öldüğünden ş.) 057a/06, 195a/13, 310a/05; (öldüğümünden ş.) 325a/06; (senden ş.) 191b/07; (tâ' at kılduğundan ş.) 088b/06; (tevbe kılduğundan ş.) 210b/09; (va' zdan ş.) 214a/02;

şor- / sor-: -359- [T.] 1. Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek.

ş. 180a/14, 253b/10

ş.- a 062b/11, 105b/06, 181b/10, 226a/05; (sora s. “yol sormak”) 137b/09, 220b/14

ş.- alar 110b/07, 216b/11, 276b/12

s.- alum 179b/09, 312a/14

s.- am 164a/03

s.- an 115a/12, 115b/01, 129b/06, 269b/01

s.- ardı 118a/13, 156b/07

ş.- arken 181b/10
ş.- arlar 111b/04, 137b/01
ş.- arlardı 117a/08, 159a/13, 330b/10
ş.- arlarsa 181a/13
s.- arlarisa 095a/01
s.- ar mı 258a/13
ş.- arsa 051b/07, 105a/06, 262a/01
ş.- arsın 012b/06, 026b/15, 228b/08,
266a/11, 266a/12, 294a/13
s.- arsız 069a/06
ş.- arvan 228b/09
ş.- ayım 052a/13, 133b/12, 160a/04,
180a/14, 324a/07
s.- ayım 164a/03
ş.- dı 008a/02, 014a/02, 019b/08,
021a/10, 025b/06, 025b/12, 030b/10,
035a/13, 037a/15, 039a/08, 040a/09,
042a/02, 042a/11, 042b/12, 044a/07,
054a/09, 057a/06, 058a/11, 062a/03,
062a/12, 068a/13, 069b/04, 069a/13,
070a/10, 075b/01, 075b/04, 083a/07,
083b/06, 083b/08, 084a/02, 085b/08,
087a/06, 087a/09, 087a/12, 093a/10,
113a/09, 113b/07, 115a/12, 117a/01,
118a/03, 128a/12, 129b/05, 134a/09,
143a/04, 145b/01, 146a/06, 146a/10,
147b/06, 152b/08, 153a/10, 156b/09,
156b/10, 159a/04, 162a/14, 164b/09,
165b/01, 167a/11, 168b/01, 174b/08,
175b/07, 180b/06, 188b/04, 188b/06,
198a/01, 202a/15, 215b/15, 217b/05,
220b/08, 220b/13, 225b/12, 232b/14,
236b/06, 244b/15, 253b/05, 253b/11,
255b/01, 256b/14, 258a/07, 258b/11,
259a/06, 270a/11, 274b/03, 286a/04,
288a/15, 290a/15, 294a/10, 298b/06,
300a/12, 306a/10, 316b/09, 316b/10,
316b/11, 320a/14, 328a/10, 330a/10,
331b/11
ş.- dılar 003a/15, 003b/07, 004a/02,
004b/13, 005b/01, 007a/13, 017a/01,
021a/13, 021a/15, 021b/03, 021b/09,
029a/03, 029b/14, 030a/11, 035b/05,
037b/03, 041b/03, 043b/12, 045a/15,
054b/08, 069a/06, 071b/04, 071b/11,
075b/12, 075b/14, 076a/02, 076a/11,
077a/14, 077b/06, 077b/14, 082b/03,
087a/04, 097a/05, 098b/08, 098b/11,
098b/13, 098b/15, 099a/02, 099a/03,
099a/14, 099b/01, 099b/02, 099b/03,
100b/11, 103b/12, 104a/15, 104b/05,
111b/02, 114a/13, 118b/02, 122a/01,
125b/03, 125b/10, 126a/15, 126b/05,
126b/11, 134b/11, 139b/05, 141a/03,
151b/15, 154a/14, 159b/08, 163b/14,
165b/14, 170a/08, 179a/01, 195b/11,
199b/02, 201a/05, 201a/15, 204a/03,
212b/13, 216b/09, 221a/10, 221a/12,
224b/09, 227a/07, 229b/10, 230a/04,
233b/04, 233b/08, 234b/05, 239b/06,
241b/14, 253b/01, 255b/09, 255a/11,
255b/13, 256a/04, 256a/10, 256a/13,
256b/02, 256b/04, 256b/05, 256b/07,
256b/09, 256b/11, 256b/15, 257a/01,
257a/04, 265a/03, 265a/07, 265a/10,
266b/05, 269a/15, 270b/02, 270b/04,
270b/05, 270b/06, 270b/07, 270b/08,
277a/13, 277b/04, 277b/07, 278b/05,
278b/07, 278b/14, 279b/05, 279b/09,
281b/14, 281b/15, 282a/01, 284a/14,
287b/02, 287a/07, 287a/15, 287b/04,
290a/06, 290a/13, 291b/07, 291b/13,
291b/15, 294a/13, 294a/15, 294b/03,
294b/04, 294b/08, 298a/11, 302a/14,

302b/01, 303a/02, 305b/08, 305b/10,
306b/06, 306b/08, 311b/05, 311b/07,
311b/10, 312a/02, 312b/06, 323b/14,
324b/11, 324b/14, 324b/15, 325a/02,
326b/11, 330a/06, 330a/08, 332a/02

ş.- duğı 129b/06

s.- duğum 113b/08

s.- duğ 179b/05

s.- dum 024a/02, 024a/08, 035b/02,
074a/15, 074b/03, 088a/10, 088b/02,
088b/11, 095a/14, 128a/06, 139b/07,
139b/12, 140b/05, 157a/05, 157a/13,
158a/15, 162b/06, 187b/06, 318b/04

ş.- ğıl 085b/08, 113a/12, 193a/13

ş.- madın 064a/12

ş.- mağa

ş.- mañ 253b/06

s.- mayasız 318b/10

s.- mış 258a/13

s.- sa 063b/15

s.- salar 013b/13

ş.- sam 243a/04

ş.- uñ 057a/08, 134a/06, 158a/01,
166a/04, 310a/07

ş.- up 193a/13, 293a/02

2. Bir şeyin hesabını bir kimseden
istemek.

ş.- a 077a/07

ş.- acağdur 061a/07

ş.- arlar 120a/02

ş.- dı 057a/07

3. Aramak, hastayı ziyaret etmek.

ş.- a 035a/08

ş.- ageldi 095b/01, 099b/06

ş.- ageldiler 095b/01

ş.- asın 026a/02

ş.- mağa 054b/10, 055b/01, 270a/03,

270a/05

ş.- masun 117a/06

ş.- mazdı 117a/08

sorıl-: -1- [T.] Hesabı sorulmak.

s.- ıvardur 140a/11

şorış-: -1- [T.] Birbirine sormak.

ş.- uruz 296a/07

sovr-: -1- [T.] Soğumak.

s.- sun 197a/01

şovıt- / sovrıt-: -3- [T.] Birine veya bir
şeye duyulan istek, sevgi ve ilgiyi
azaltmak..

s.- maz 197a/02

ş.- ur 006a/05, 094b/12

sovrık / şovırık-: -14- [T.] Soğuk.

s. 067b/04, 074a/10, 083b/14, 150a/15,
197a/02, 263b/14; (s. ol-) 067b/02

s.+ dan 083b/15

s.+ ıdı 074a/07, 083b/13, 103a/10,
107b/11, 135a/10, 172a/08

şoy- / sovr-: -2- [T.] (Birinin) Elbisesini,
üstündekini çıkarmak.

ş.- ar 138a/13

s.- mışdı 182a/04

söğ-: -9- [T.] Kötü söz söylemek,
sövmek.

s.- di 301b/01

s.- düği 216a/13, 277b/04

s.- düğin 035b/15

s.- düklerine 216a/14

s.- erse 072b/01, 284b/03

s.- mek 036a/01, 273b/05

sök-: -2- [T.] Kat etmek, geçmek.

s.- di 069a/01

s.- eridi 048b/06

sök-: -1- [T.] Hasta.

s. (s. ol-) 097a/11

sökellik: -1- [T.] Kendinden geçmek,
bilinci yerinde olmamak, hastalık.

s.+ i 099b/06

söyle-: -168- [T.] 1. Konuşmak, demek.

s. 121a/12, 181b/11, 237a/15

s.- di 181b/12, 225a/04, 240a/03,
245a/14, 258a/03, 299a/04, 312a/09,
327b/06

s.- dügin 256a/05

s.- düginden 252b/05

s.- dügüme 300a/01

s.- düñüz 202a/09

s.- düm (yalan s.) 224b/04

s.- düñ (ğaybet s. “ğybet etmek”)
141b/09

s.- gen 330b/01

s.- gil 055a/05, 280a/12

s.- me (yalan s.) 086b/06

s.- medi 100b/01, 154a/07, 198b/04,
325b/04

s.- mege 055a/04, 243a/12, 277a/04,
280a/04

s.- megil 076b/03, 152a/07, 163a/09

s.- megile 083b/07

s.- mek 041b/12, 064a/10, 086a/12,
099b/02, 146a/13, 169a/14, 185b/13,
229a/06, 305a/01; (söz s.) 229a/02,
229a/07, 280b/03

s.- mekde 036a/06

s.- mekden (yalan s.) 235a/14

s.- mekdür 185b/12, 212b/11, 286b/09

s.- memekden 130b/05

s.- meñ 216b/08

s.- mesün 086a/08

s.- meye 029a/05, 210b/08, 264b/09

s.- meyedüm (söz s.) 239a/10

s.- mez 243b/12

s.- mezdüm 005a/08

s.- mezlgi 252b/05

s.- mezse 210b/08, 229a/08

s.- mezven 130b/13, 130b/14

s.- miş 280a/11, 280a/12

s.- ñ 213a/09

s.- r 102a/02, 104a/10, 119b/05, 127b/03,
180b/14, 197b/01, 247a/13, 311b/01

s.- rdi 225b/15, 226a/01, 289b/01,
289b/02, 289b/06

s.- rdüñ 245a/04

s.- ridi 120b/13, 223a/14

s.- rin 229a/10

s.- rler 232b/01

s.- rse 202a/11, 229a/08, 262a/03,
280a/14, 284b/01

s.- rsin 041b/07, 139a/09

s.- rüz 229a/10

s.- rven 127b/04, 130b/10

s.- ye 097b/09, 132a/11, 132b/04,
191b/08, 202a/11, 241b/12, 254a/02,
256a/05, 280a/15

s.- yelderdi 225a/13

s.- yem 240b/11, 280a/06

s.- yen 301a/01

s.- yesin 056b/11, 185b/11, 239a/12,
254b/07, 286b/08

s.- yeven 056b/11, 129a/15

s.- yeyin 117a/12

s.- yicek 230a/10, 265b/10

s.- yü 200b/04, 245a/03

s.- yümedi 289a/02, 289b/15

s.- yüp 086b/04

s.- yüpdururdu 295a/13

2. Bahsetmek.

s.- dük (söz s. “bahsetmek”) 051b/01

s.- di 328b/11

s.- mek 132b/01
s.- meye ((söz s.) 122a/12
s.- ye 306b/02
s.- ye idi 245a/09
s.- yüdürürdü 200b/04
s.- yüdürürdüm 200b/05
s.- yübildüm 277a/06
3. Anlatmak, dile getirmek.
s.- di 102a/02, 238b/10, 334a/07
s.- düğüm 133a/12
s.- me 102b/08
s.- mek 005b/04
s.- mekten (s. öñdin) 285a/05
s.- mezse 190b/05
s.- r 198a/14, 213a/05, 232b/01, 232b/02
s.- rdi 116b/07, 245a/10, 282b/01,
288a/08
s.- ridi 084b/01
s.- rleridi 213a/04
s.- rse 004b/11
s.- rseñ 254b/08
s.- rsin 119b/06
s.- selerdi 146b/14
s.- ye 102a/08, 190b/05, 212b/09,
229a/09, 229a/10, 271a/05
s.- yedüm 245a/04
s.- yeler 254a/10
s.- yen 196a/04
s.- yesin 116b/11
4. Bir şeyin yapılmasını sözle istemek.
s.- di 288a/05
söylen-: -2- [T.] Söyleme işinin yapılması.
s.- di 068a/09
s.- ürse 005a/15
söyleş-: -8- [T.] Karşılıklı konuşmak, sohbet etmek.

s.- diler 062a/15, 224b/15, 296a/14,
296b/03, 303b/04
s.- evüz 106b/15
s.- ü 303b/03
s.- ürler 238b/07
söylet-: -2- [T.] Konuşturmak, dile getirmek.
s.- diler 093b/14
s.- en 278a/11
söyleyici-: -2- [T.] Söyleyen.
s. 130b/15, 132b/03
söyne-: -1- [T.] Sönmek.
s.- r 180a/08
söyün-: -3- [T.] Sönmek, parlaklığı gitmek.
s.- e 116a/07
s.- medi 038b/01
s.- miş 053b/12
söyündür-: -16- [T.] Söndürmek.
s. 205a/10, 226b/10
s.- di 028a/01, 060b/06, 209b/06,
226b/11, 228b/02
s.- düñ 226b/15, 228b/03
s.- e 063a/05, 302b/02
s.- imedi 205a/11, 226b/11
s.- imedüñ 226b/14
s.- imez 227a/01
s.- ürlerse 209b/09
söz-: -467- [T.] 1.Kelam, laf.
s. 002a/06, 002b/01, 002b/03, 002b/06,
002b/11, 002b/12, 003a/01, 003b/08,
003b/10, 004b/11, 005a/07, 005a/08,
005a/11, 005a/15, 010a/01, 021b/12,
022a/02, 027b/14, 029a/05, 030a/05,
035a/01, 038b/06, 045a/13, 051a/10,
051b/01, 061b/09, 061b/15, 062b/04,
063a/04, 068b/05, 069a/07, 076b/03,

076b/12, 084b/07, 096b/09, 096b/10,
097b/09, 100b/01, 100b/10, 101b/01,
104b/10, 104b/12, 104b/13, 106b/01,
116a/08, 117a/12, 118a/05, 120b/12,
122a/12, 126a/14, 130a/13, 130b/05,
132a/11, 132b/04, 132b/08, 143a/06,
148b/02, 154a/07, 176b/10, 183a/13,
185b/11, 191b/07, 195a/03, 198b/04,
200b/03, 202a/10, 204a/10, 212b/09,
215b/02, 219a/14, 219b/02, 223b/01,
225b/15, 226a/05, 229a/04, 229a/05,
237a/10, 240b/11, 243a/12, 245a/03,
245a/09, 245a/14, 253b/15, 254a/02,
255b/11, 265b/10, 266b/06, 277a/02,
280a/04, 280a/06, 280a/14, 284b/01,
289b/01, 292b/12, 295a/13, 298b/13,
303a/03, 303b/04, 307b/06, 325b/04,
327a/06, 327b/06, 330b/05, 330b/13; (s.
söyle-) 225a/13, 229a/02, 229a/07,
239a/10, 239a/12, 241b/12, 277a/06,
280b/03, 289a/02, 306b/02; (s. üzerine)
224a/07
s.+ den 028a/11, 055b/04, 076b/12,
111a/13, 150b/05, 197b/14, 219a/15,
244b/03, 248b/10, 331b/04
s.+ dür 034b/12, 092a/08, 110a/05,
171b/13, 183a/12
s.+ e 056a/07, 100b/04, 241b/10,
248b/14, 249a/06, 301a/01; (s. gel- “dile
gelmek, konuşmak”) 066b/07; (s. çek-
“Sorguya çekmek”) 054b/01
s.+ i 002a/07, 002b/05, 004b/10,
008b/15, 016a/01, 022a/15, 028b/13,
032a/13, 033b/08, 034b/14, 037b/04,
037b/10, 039b/05, 039b/13, 043b/07,
048a/11, 053b/03, 059a/03, 060b/10,
065b/13, 071b/02, 072a/01, 076b/01,

078a/04, 079a/06, 079a/08, 079a/15,
084a/06, 088a/08, 088b/15, 090b/06,
091b/04, 092a/06, 092a/08, 093b/05,
095a/11, 097b/05, 102a/01, 102a/02,
102a/11, 102a/14, 102b/03, 104b/15,
110a/05, 110a/08, 110a/13, 110b/01,
119a/03, 128b/03, 135b/04, 137b/12,
139b/08, 140a/15, 141a/01, 142b/14,
148b/05, 149a/09, 150b/14, 151a/04,
160a/01, 177b/03, 177b/04, 180b/04,
188b/13, 192a/08, 192b/08, 193b/13,
193b/15, 198b/01, 203a/03, 212b/09,
214a/06, 214a/10, 219b/04, 219b/12,
220a/05, 220a/07, 220b/11, 222b/04,
223a/13, 229a/09, 231b/15, 237b/07,
238a/08, 242b/12, 243a/10, 244b/11,
247a/03, 251b/01, 253b/13, 262a/03,
265a/12, 266b/02, 266b/05, 267b/06,
268a/12, 268b/04, 269b/01, 271a/05,
272a/12, 273b/15, 278a/10, 280a/06,
280a/07, 285a/05, 288b/02, 288b/09,
304a/11, 312b/02, 327b/07; (s. degül)
035a/01, 061b/10
s.+ idür 017b/12, 018a/03, 018a/07,
028b/06, 036b/05, 037b/08, 044a/02,
044a/04, 072a/06, 185a/10, 283a/06,
307a/15, 314b/11
s.+ ile 021b/12, 183a/13, 266b/03
s.+ in 002b/13, 003b/09, 004a/02,
005b/04, 007b/05, 049b/01, 094a/05,
110b/11, 116b/07, 116b/10, 123b/02,
146b/13, 163a/11, 192b/05, 243a/11,
268a/09, 277a/04, 296a/15, 301a/01,
306b/03, 328b/04, 330b/15
s.+ inden 002a/06, 027b/05; (s. artuğ)
005a/07, 005a/15
s.+ ine 002b/10, 203a/01, 223a/14

s.+ ini 002b/10, 243a/09
s.+ inüñ 213a/04
s.+ iyile 004a/07, 241a/01, 258a/14
s.+ ler 020a/05, 020b/05, 068a/09,
125b/11, 180a/01, 180a/06, 221a/02,
223a/14, 282b/01, 289b/06, 296b/03
s.+ lerden 026a/10
s.+ lerdür 004b/12
s.+ lere 111a/11, 122a/05, 124a/15,
203a/02, 248b/11, 305b/03
s.+ leri 002b/08, 004a/03, 004a/09,
004a/13, 004b/03, 004b/04, 006a/07,
011a/01, 016b/10, 017a/14, 043b/08,
061a/09, 077a/13, 084b/15, 089b/14,
103a/05, 104a/10, 107a/04, 109a/02,
109a/04, 112a/12, 162a/06, 166a/12,
172a/06, 175b/15, 180a/02, 181a/12,
202b/06, 208b/02, 228a/11, 228b/14,
230b/03, 235a/10, 236a/07, 240b/07,
251b/05, 258b/03, 259a/02, 278b/05,
283b/13, 290a/06, 307a/11; (s. bigi)
230b/03
s.+ leridür 121a/13, 141a/02, 165b/14,
171a/13, 173a/01, 189b/02, 194b/13,
203a/11, 205b/06, 207b/03, 209b/13,
216a/04, 227a/03, 229a/11, 232a/09,
233b/01, 251b/07, 261a/07, 264a/05,
270b/01, 274b/07, 277a/13, 280a/09,
286a/15, 292b/12, 294a/13, 301b/09,
304b/03, 309b/09
s.+ lerin 002b/04, 003b/07, 004a/07,
005a/09, 005a/13, 005b/06, 006b/08,
062a/15, 109a/10, 111a/13, 120b/13,
202a/09, 232a/15, 241a/05, 260a/05,
285a/14, 288a/05, 288a/07, 295a/14
s.+ lerinden 002a/13, 003a/10, 005a/11,
005b/03, 006b/09, 174b/14, 251b/06; (s.

artuğ) 005a/08
s.+ lerindendir 096a/09, 311b/05,
312b/05, 314a/08, 318b/15, 324b/08,
326b/06
s.+ lerine 004a/14
s.+ lerini 002a/15, 003a/03, 261b/05
s.+ leriyle 005b/08
s.+ lerüñ 006a/09, 018a/13, 1198b/07,
261b/12, 229a/01
s.+ üm 166a/10, 171a/09, 190b/06,
229a/04, 301a/01
s.+ üme 203a/06
s.+ ümi 133b/12
s.+ ümile 241a/01
s.+ ümüz 119b/06, 143a/03
s.+ üñ 021b/07, 030a/06, 030b/11,
084b/07, 110a/12, 132a/14, 167a/09,
241a/05
s.+ üñden 125b/12
s.+ üñe 087b/04
s.+ üñi 245a/11
s.+ üyile 028b/09
2. Bir işi yapacağımı kesin olarak vaad
etme.
s. 050b/10
s.+ in 076b/14
s.+ inden 140a/14, 331b/10
s.+ üñden 140a/14
sözlü: -2- [T.] Söyleyecek sözü olan.
s. 184b/14, 208b/04
şu / su: -180- [T.] Su.
ş. 010a/06, 010a/07, 010a/08, 010a/10,
019a/01, 019a/04, 024a/14, 024b/01,
024b/02, 031a/08, 031a/15, 042a/09,
044b/08, 045a/07, 051a/11, 053b/11,
053b/12, 053b/13, 056a/07, 058a/12,
074b/06, 080a/01, 081a/09, 081a/10,

081a/11, 083b/11, 086a/05, 086a/06,
089b/08, 094a/08, 094a/10, 096a/05,
103a/10, 106b/04, 110b/15, 111a/09,
115a/14, 118a/10, 126a/15, 127a/02,
150a/15, 157a/10, 157a/11, 157a/13,
161b/07, 161b/09, 161b/11, 165a/15,
165b/01, 176b/14, 176b/15, 178b/03,
183b/06, 189a/01, 193b/01, 195b/07,
197a/02, 204a/01, 207b/02, 221a/06,
243b/13, 257a/13, 257b/10, 263b/01,
267a/07, 278a/08, 278a/09, 279b/03,
288a/06, 290b/10, 291a/03, 291a/07,
296b/14, 297a/01, 297a/11, 297a/13,
320b/10, 320b/11, 321a/02, 321a/03,
321a/04, 321a/09, 321a/10, 333b/08,
333b/09; (s. gibi) 045a/08; (ş. ol-)
115a/13, 115b/01
ş.+ dan 010a/10, 027a/10, 027a/15,
031a/12, 081a/03, 081a/05, 089a/09,
090a/06, 195b/09, 226a/09
s.+ dur 023a/09, 027a/12, 115a/14
ş.+ lar 263b/14; (açar ş.) 248a/11
ş.+ lardan 137a/02
s.+ nuñ 305a/13
s.+ suz 024a/15, 321a/01, 321a/08
ş.+ ya 027a/09, 042a/06, 067a/08,
080b/14, 081a/01, 081a/09, 089b/07,
105a/02, 137a/02, 144b/11, 150b/04,
155b/13, 156a/09, 193b/10, 248a/03,
248a/04, 248a/06, 291a/06, 296b/15,
297a/06, 297a/07, 297a/10, 297a/11,
297b/05, 297b/06, 297b/07, 333b/07; (ş.
karşu) 333b/06
ş.+ yı 019a/02, 103a/11, 108b/10,
150b/01, 167b/12, 172b/14, 196b/15,
197a/02, 305a/11, 320b/11; (yüzi ş.)
022a/14

ş.+ yıdur 051a/07, 205b/11
ş.+ yıla 068a/15, 080a/03, 107a/03,
108b/09, 179a/06, 180a/08, 185a/03,
205a/11, 312b/12, 312b/13
ş.+ yın 202a/08
ş.+ yına 173a/01, 178a/01
ş.+ yından 172b/13
ş.+ yını 143a/10, 249b/14
s.+ yıyla 312b/11
s.+ yumdan 195b/08
su'âl: -19- [A.] Soru.
s. (s. èt-) 042b/01, 042b/02, 087b/04,
289a/06; (s. eyle-) 009a/14, 028b/03,
042b/07, 115a/15, 134a/05, 177b/02,
225a/06, 232a/06, 254b/08, 277a/01,
292b/08
s.+ dür 247a/01
s.+ e 123b/01
s.+ suz 194b/14
s.+ üm 246b/15
suc / suç: -4- [T.] Kabahat.
s. (s. eyle-) 326a/06
s.+ ı 249b/06, 249b/13, 324a/12
s.+ ın 034a/05, 079b/08
s.+ ları 333a/04
s.+ ların 207a/03
s.+ um 041b/09
s.+ umdan 231b/14
s.+ uñ 139b/12
suçla-: -1- [T.] Suçlamak işi, itham,
töhmet.
s.- dılar 104b/01
suçlu: -1- [T.] Suçu, kabahati olan
(kimse).
s. (s. ol-) 033a/10
şudra: -1- [A.] Kıyafetlerin altına giyilen
çamaşır, içlik.

ş.+ sını 130b/06
suffe: -3- [A.] Sofa.
ş. 008a/04
ş.+ yile 008a/06
şüfi: -54- [A.] Tasavvufu bir hayat görüşü olarak benimseyen, derviş, mutasavvıf.
ş. 084b/02, 084b/15, 102a/05, 162a/09, 190b/09, 200a/10, 220b/09, 242a/04, 253a/10, 253a/12, 255b/07, 261a/11, 265a/06, 270b/08, 270b/10, 270b/14, 274b/09, 277b/10, 324a/11, 324b/11, 324b/12; (ş. eyle-) 245b/03; (ş. ol-) 228b/11, 255b/08
ş.+ dür 166a/10
ş.+ ler 084b/01, 099a/14, 162a/11, 166a/08, 253b/07, 270b/09, 323b/13, 324b/09, 328a/15, 328b/07, 329b/07 ş.+ ler
ş.+ lerden 289a/15
ş.+ lere 092b/10, 093a/02, 213b/11
ş.+ leri 093a/01, 324a/04, 324a/05, 324a/07
ş.+ leridük 068b/03
ş.+ lerile 262a/11, 328a/09
ş.+ lerine 324b/10
ş.+ lerüñ 271b/05, 323b/15
ş.+ yi 278a/09
ş.+ yidi 289a/15
ş.+ yile 329b/06
şüfilik: -1- [A. + T.] Sufi olma, mutasavvıf olma durumu.
ş. 253b/10
sühte: -3- [F.] Bağrı yanık kimse, aşık.
s. 009b/11, 009b/14, 021a/12
şulh: -3- [A.] Barış.
ş. (ş. eyle-) 068b/11, 093b/04; (ş. ol-)

108b/09
sultân: -45- [A.] 1. Hükümdar.
s. 033a/14, 033b/01, 059b/09, 059b/11, 059b/12, 064a/08, 064a/09, 074b/08, 092a/05, 092a/07, 092a/09, 092a/10, 092a/14, 108a/15, 108b/05, 144b/01, 258a/13, 258a/14, 323b/15, 324a/01, 324a/05, 324a/06, 324a/08, 324a/09, 324a/10
s.+ a 033a/15, 033b/02, 059b/10, 064a/07
s.+ ı 084a/03, 087b/11
s.+ ina 064a/06
s.+ lar 176a/12, 225a/14, 225a/15
s.+ laruñ 145b/12
s.+ uñ 170b/12
2. Manevi saltanatları sebebiyle bazı din ve tasavvuf büyüklerine verilen unvan.
s. (s.-ı tarikat) 186b/15, 257a/14
s.+ ı 006b/02, 037a/12,
s.+ ıdur 061b/05
s.+ ıydı 279a/12
s.+ lar 021b/03, 334a/02
sultânlık: -1- [A. + T.] Hükümdarlık.
s.+ ı 078a/02
şun- / sun-: -32- [T.] 1. Göndermek, arz etmek, takdim etmek.
ş.- alar 052b/01
ş.- avan 005a/10
ş.- dı 031a/13, 059b/02, 080a/13, 090a/07, 168b/13, 189a/11, 231b/03, 243a/14, 243a/15
ş.- dum 189a/09, 332b/06
ş.- duñ 059b/07, 079a/11
s.- ivêrdüm 164a/04
s.- uñ 137a/03
s.- uvêrdi 081a/06
2. Uzanmak, elini uzatmak.

ş.- ayıdı 171a/01
ş.- dı 080a/11, 182b/01, 202a/04,
207b/01, 329b/04, 329b/13
ş.- duğuñca 078b/01
ş.- dum 078a/12
3. Yemeğe elini uzatmak, dokunmak.
ş.- amazıdı 171a/02
ş.- madı 171a/08
ş.- ayıdı 171a/04
şun': -3- [A.] Yapış, yapma.
ş.+ laruñı 130a/05
ş.+ ın 053b/02
ş.+ ına 053b/04
ş.+ uñı 131a/04
şür: -1- [A.] Öldürücü ve diriltici
güce sahip ilahi nefhanın üfürülmesinde
vasıta olan ve isminden dolayı boruya
benzetilen araç.
ş.+ ı 122a/14
şüre: -1- [A.] Kur'ân-ı Kerîm'in
ayrı ayrı isimleri olan yüz on dört
bölümünden her biri.
s.+ sinden 257b/05
şüret: -17- [A.] 1. Dış görünüş,
şekil, biçim.
ş 289b/07; (ş.-i kulağı) 304b/12
ş.+ e (şıfat-ı ş. "görünen kulağı") 289a/07
ş.+ i 011a/12
ş.+ inde 105a/13; (ş. ol-) 011a/12
ş.+ ler 105a/03; (ş. ol-) 105a/03
ş.+ lerüñüze 046a/14
ş.+ üñ 328a/12
2. Tarz, yol.
ş.+ in 196b/04
3. Yüz, çehre.
276b/08, 318a/10
ş.+ üñi 176b/03

4. Cenabıhakk'ın sıfatlarının şahadet
aleminde tecelli etmiş şekli olan her
varlık.
014a/13,
ş.+ i 011a/12, 122b/05
ş.+ leri 122b/04
şüretlü: -8- [A. + T.] Görünüşlü, çehreye
sahip olan.
ş. 140b/03, 318a/13; (çirkin ş.) 318a/13;
(görklü ş.) 176b/02, 296a/12, 318a/09;
(gökcek ş.) 248a/12; (hüb ş.) 248a/12
şuşa- / **susa-** / **suşa-**: -6- [T.] Su içme
ihtiyacı duymak.
ş.- dı 291a/02
ş.- duğ 024a/13, 207a/14
s.- dum 226a/08, 278a/08
ş.- sañ 150a/15
susuzlık: -5- [T.] 1. Susuz olma durumu.
s. 263a/14, 320b/09
s.+ ından 131a/14
2. Kuvvetle isteme, arzu etme.
s.+ ı 221b/06
s.+ ıdur 221b/06
suvar-: -2- [T.] Sulamak, su vermek.
s.- mağ gerek 312b/11, 312b/13
şuvarıl-: -1- [T.] Sulanmak.
ş.- dı 179a/06
sübhan'allāh: -3- [A.] Beklenmedik bir
olay veya davranış karşısında, "Allah
Allah! Bu nasıl iştir! Nasıl olur!"
anlamında hayret belirtmek için
kullanılan söz.
s. 068a/01, 078b/07, 147a/10,
175a/08, 210b/03
sübhanehū ve te'ālā: -4- [A.] "Allah'ın
her türlü kusur ve noksanlıktan uzak
olduğunu kabul ve tasdik ederim."

anlamında tespih ve zikir sözü.

s. 255a/13, 301b/08, 305a/15, 306b/11

süci / süçi: -6- [T.] Şarap.

s. 027a/07, 028b/10, 179a/12, 274a/11

s.+ den 211a/06

s.+ sidür 211a/05

sücüd: -3- [A.] Secde etme, secde.

s. 221a/11

s.+ a 257b/01

s.+ ı 017a/02

süd: -10- [T.] Süt.

s. 018b/15, 070a/05, 070a/11, 134a/12,

134a/13, 134a/14

s.+ den 134a/15

s.+ i (s. gel-) 018b/14, 019a/10

süflâ: -1- [A.] Çok (daha, en, pek) alçak,

bayağı, sefil.

s. 290a/13

sükün: -3- [A.] Hareketsiz kalma,

durgunluk.

s. 265a/14

s.+ dur 265a/11

s.+ ı 265a/13

sükünet: -1- [A. + T.] Durgunluk, hareketsizlik.

s.+ i 124b/13

süküt: -2- [A.] Konuşmama, sessizlik.

s. 130b/05, 328a/07

s.+ dur 145b/14

sülâle: -1- [A.] Soy sop.

s.+ sidür 008b/03

sülûş: -4- [A.] Üçte bir.

ş.+ inden 302a/05

ş.+ i 302a/04

ş.+ idür 302a/04

sümkür-: -2- [T.] Kuvvetli bir nefes verip burunda biriken sümüğü dışarı atmak.

s.- di 298b/15

s.- medüm 298b/08

sümük: -1- [T.] Burun boşluklarından gelen yapışkan sıvı.

s.+ in 298b/15

sünnet: -30- [A.] Hz. Muhammed'in uyulması gereken sözleri, örnek iş ve davranışları.

s. 125a/12, 190a/05, 280b/03, 288a/12, 306a/13, 328a/01

s.+ den 141a/06

s.+ dür 002b/05, 184a/04

s.+ e 175b/14, 190a/07, 191a/07, 276a/05

s.+ i 141a/06, 293a/05, 315a/01, 322b/11

s.+ için 298b/03

s.+ in 077b/01, 306a/12

s.+ ine 132a/09, 189b/03, 274b/11

s.+ ini 136b/14

s.+ lerin 096b/02, 152b/09

s.+ lerine 270b/08

s.+ lerüme 085b/14

s.+ lerümi 008a/15

sünni: -2- [A.] Sünniliği benimsemiş (kimse).

s. (s. ol-) 155b/12

s.+ lerden (s. ol-) 007a/13

süñü: -2- [T.] Süngü, mızrak.

s. 151a/13

s.+ yile 017a/05

süñük: -4- [T.] Kemik.

s.+ i 109a/01

s.+ ile 107b/08

s.+ leri 152b/07

s.+ lerin 152b/06

süpründü: -2- [T.] Temizlik yapıldığında toplanan toz ve çöp, çer çöp.

s. 273b/04
sür-: -13- [T.] 1. Yönetip yürütmek,
kullanıp gitmesini sağlamak.
s.- di 066b/02, 066b/03, 066b/05,
311a/07
s.- e 153a/15
2. Değdirmek, dokundurmak.
s.- di 067b/10
s.- diler 160b/01
3. Yerinden başka yere göndermek.
s.- diğümüzi 095b/14
s.- eler 052b/02, 052b/03
s.- erlerse 077a/10
s.- mezüz 095b/15
4. Sarf etmek, harcamak.
s.- gil 246b/02
sürc-: -1- [T.] Ayağın kayması veya
çarpması sonucunda düşecek gibi olmak,
sendelemek, tökezlemek.
s.+ di 115a/09
süri-: -3- [T.] Sürüklemek.
s. 325a/07
s.- yü (sürüyü s.) 323b/02
sürük- / **sürük-**: -6- [T.] 1.
Uzaklaştırılmak.
s.- düğine 268a/03
s.- di 259b/10, 300a/14
2. Sürülmek, ayak altına düşmek.
s.- miş 219b/12
s.- mişsin 219a/14, 219b/03
sürme-: -1- [F.] Süs amacıyla kirpik
diplerine sürülen siyah toz.
s. (s. çek-) 322a/12
sürmele-: -1- [T.] Sürmesini sürüp
kapatmak, sürgülemek.
s.- gil 132a/09
sürür-: -2- [A.] Sürmesini sürüp

kapatmak, sürgülemek.
s. 122a/09
s.+ dur 122a/09
sürü-: -1- [T.] Keçi, koyun hayvanlar
topluluğu.
s. 302b/10
sürül-: -1- [T.] Uzaklaştırılmak.
s.- mişsin 219b/01
süst-: -1- [F.] Gevşek, zayıf, güçsüz.
s. (s. ol-) 219b/13
süt-: -2- [T.] Süt.
s. 169b/09, 192a/14
süz-: -1- [T.] (Bir kimseyi veya
şeyi) Dikkatle gözden geçirmek.
s.- erler 330a/15
süzek-: -1- [T.] Süzgülü.
s.+ dür 330a/15
süzil- / **süzül-**: -2- [T.] Mecazi
anlamda temizlenmek.
s.- e 265a/05
s.- mekdür 265a/04

§

şād / **şâz-**: -33- [F.] Sevinçli, mutlu,
mesrur.
ş. 012b/10; (ş. ol-) 021a/11, 021a/12,
029b/14, 030a/06, 040a/08, 044a/01,
057b/11, 068b/08, 072b/01, 098a/05,
133a/06, 209a/10, 216a/15, 227a/10,
230a/09, 232b/12, 252a/11, 263b/02,
263a/15, 275b/06, 275b/13, 289b/12,
293a/06, 311b/07, 312b/05, 319a/01
ş.+ dur 216a/15
ş.+ van 133a/06
şâfi-: -2- [A.] Şifa veren,
iyileştirici (kimse).
ş. idi 283b/13

ş.+ yidi 230b/04
şāgird: -31- [F.] 1. Öğrenci.
ş. 098b/01, 110a/15, 110b/02, 110b/05,
110b/09, 123a/10, 156a/06, 165a/14; (ş.
ol-) 158a/04, 158a/05
ş.+ de 188b/12
ş.+ e 123a/10
ş.+ i 109b/13, 154b/01, 154b/15,
155a/08, 167a/05
ş.+ ileri 223a/02
ş.+ ini 182a/10
ş.+ iven 149a/14
ş.+ iyidi 044b/07
ş.+ ler 223a/01
ş.+ leri 082b/15, 146b/13, 222b/15
ş.+ lerinden 152b/08, 156a/06, 165b/04
ş.+ ümdür 042a/09
2. Bir ustadan sanat öğrenen kimse,
çırak.
ş. 034a/10
ş.+ ini 034a/09
şāgirdlik: -4- [F. + T.] Öğrencilik,
talebelik.
ş. (ş. eyle-) 148a/06, 155a/12, 182a/09
ş.+ e 165b/06
şahş: -2- [A.] Kimse, kişi.
ş. 253a/08
ş.+ a 253a/08
şāhzāde / şehzāde: -2- [F.] Şehzade.
ş. 020a/03, 020a/10
şār: -3- [F.] Şehir.
ş.+ a 073a/15
ş.+ da 038b/14
ş.+ dan 073a/14
şārāb: -1- [A.] Mecazi anlamda ilahi aşk.
ş. 106b/10
şark: -1- [A.] Doğu.

ş. 177b/12
şart: -19- [A.] Koşul.
ş. 075a/04, 085a/08; (ş. ét-) 085a/08; (ş.
eyle-) 187b/02, 188a/05
ş.+ dur 153a/10
ş.+ mıdur 153a/10
ş.+ ı 014a/11, 021a/14, 158b/14
ş.+ ın 076a/01, 149b/06, 198a/04
ş.+ ını 256a/01
ş.+ ların 188b/01, 277a/08, 316a/02
ş.+ umuzı 159a/08
ş.+ uñuz 159a/07
şaş: -1- [T.] Ne yapacağını bilemez
duruma gelmek.
ş. (‘aklı ş.- “düşünemez hâle gelmek”)
007b/15
şātır: -1- [A.] Neşeli, şen.
ş.+ ıdı 220a/03
şavķ: -3- [A.] Işık.
ş. (ş.-1 ğālib) 285a/13
ş.+ dur 151a/15
ş.+ ı 208a/14
şāyed: -5- [F.] Eğer.
ş. 010a/05, 149b/11, 149b/12, 149b/13,
229b/05
şāzılıķ: -9- [F. + T.] Mutluluk, neşeli
olma durumu.
ş. 129b/10, 190a/02, 195a/09
ş.+ dan 130b/08, 168b/12
ş.+ ı 207b/06, 312b/06
ş.+ ıdur 278b/13
ş.+ ından 094b/15
şāzılıķlu: -1- [F. + T.] Neşeli olma
durumuna sahip olma.
ş. 318b/01
şāzmān / şāzumān: -3- [F.] Sevinçli, şad,
mesrur.

ş. 149a/06, 149a/07
ş.+ dur 149a/10
şecā'at : 1- [A.] Yiğitlik, cesaret.
ş. 135a/02
şefā'at: -20- [A.] Peygamberlerin ve Allah'ın izin vereceği kimselerin, kulların suçlarının bağışlanması için Allah katında aracılık etmeleri.
ş. 020a/08, 119a/02, 192a/07; (ş. ét-) 011b/15, 047a/02, 093b/02, 116a/13, 120a/07, 323a/08; (ş. kılıcı) 008b/09; (ş. kıl-) 008b/07, 008b/08
ş.+ a 032a/03
ş.+ ı 015a/05
ş.+ ın 323a/10
ş.+ i 112a/11, 118b/11
ş.+ umuz 020a/07, 020a/08
şefā'atçı: -2- [A. + T.] Birisi için şefaahat eden kimse.
ş. 326a/12
ş.+ sı 120a/08
şeff': -4- [A.] Şefaahat eden.
ş. 020b/01, 112a/11; (ş. dutun-) 013a/12; (ş.-i ümmet-i 'āšī) 001b/07
şefkat: -16- [A.] Koruma, acıma ve esirgeme duygusu ile karışık olan sevgi.
ş. 210a/15, 224a/07, 255a/02, 274a/03, 274a/04; (ş. ét-) 334a/10; (ş. eyle-) 304b/15
ş.+ dür 194b/14
ş.+ ı 123a/08
ş.+ ından (ş. ötrü) 334a/11
ş.+ i 173a/04
ş.+ um 224b/04
ş.+ uñ 224a/08, 239a/05, 239a/06, 268a/11
şefkatlı: -4- [A. + T.] Davranışları

şefkatli olan.
ş. 141a/04, 295a/08; (ş. eyle-) 125b/02
ş. idi 147b/07
şehadet : -3- [A.] Kelime-i şahadet.
ş. 035a/09, 100a/03, 133b/03
şehir: -14- [F.] Şehir, kent.
ş. 022b/08, 104a/13, 114b/09, 176a/09, 199a/13
ş.+ de 191b/08, 269a/07, 293b/07
ş.+ den 079b/11, 101b/12, 149a/03, 196a/10, 199a/10, 329a/10
şehvāt: -1- [A.] Şehvetler, nefsin aşırı istekleri.
ş.+ lardan 265a/04
şehid: -7- [A.] Allah yolunda savaşırken ölen kimse.
ş. (ş. eyle-) 282b/10; (ş. ol-) 018b/08, 251a/01, 251a/03, 251a/08, 282b/05
ş.+ ler 021b/03
şehr: -114- [F.] Şehir, kent.
ş. 035a/05, 101b/12, 110a/08, 112a/07, 213b/10
ş.+ de 149a/04
ş.+ e 101b/11, 102b/09, 114b/04, 139b/10, 162a/07, 188a/08, 199a/09, 220a/14, 269a/06, 288a/02
ş.+ i 022b/07, 037b/10, 047a/15, 059a/06, 086b/13, 087a/03, 109b/06
ş.+ ın 105b/09
ş.+ inde 025a/13, 025a/15, 032a/10, 034b/01, 038a/02, 069a/15, 076b/12, 078a/08, 082a/06, 083a/08, 109a/08, 139b/10, 146b/15, 148b/08, 149b/04, 159b/07, 163a/05, 164a/14, 164b/02, 177b/01, 177b/07, 182a/01, 196a/04, 196a/06, 200b/09, 206b/07, 208a/05,

220a/13, 220b/07, 222a/07, 227a/01,
290b/08, 293b/05, 303a/13, 312a/01

ş.+ inde idi 031b/02

ş.+ inde idüm 040a/10

ş.+ inden 022b/10, 069a/12, 070a/05,
101a/10, 104a/11, 135b/08, 164b/01,
214b/04, 246b/04, 293b/03

ş.+ indendür 251a/12

ş.+ indenidi 230b/06, 235a/09

ş.+ indeyidüm 193a/11, 290b/13

ş.+ ine 012b/02, 015a/06, 020b/07,
035a/03, 049a/04, 067a/06, 067a/14,
089b/07, 103a/14, 137b/09, 148b/06,
176b/11, 187b/05, 188a/06, 188b/01,
196b/02, 199b/03, 214a/02, 214a/07,
219a/05, 220b/08, 220b/13, 225a/01,
260b/15, 269b/08, 310a/14, 320b/08,
321b/05; (ş. degin) 094a/13

ş.+ inüñ 065b/05, 070a/07, 187b/06,
201a/10, 268b/13, 328a/14

ş.+ üñ 194a/15

ş.+ üñde 148b/01

şehvet: -51- [A.] Nefsin hoşuna giden
bedenî arzuları.

ş. 063a/05, 086a/10, 124a/11, 174a/04,
185b/12, 200b/02, 205b/15, 210b/01,
211b/06, 235b/02, 253a/05, 266a/12,
271a/13, 279a/02, 283a/10, 319a/14,
326b/10

ş.+ den 096b/11, 124a/13, 174a/03,
199b/11, 205b/15, 212b/02, 216b/06

ş.+ denidi 199b/13

ş.+ dür 235a/13, 281a/03

ş.+ e 085a/04, 290b/12

ş.+ i 173a/05, 173a/07, 173a/08, 191a/11,
216a/14, 235b/02, 281a/04, 281a/05,
281a/06, 281a/07, 284b/05, 286b/09,

302b/02, 302b/03

ş.+ in 235a/15

ş.+ ine 304b/06

ş.+ ini 200b/03

ş.+ leri 281a/05

ş. üzerine 305a/04

şek / şekk: -9- [A.] Şüphe, zan.

ş. 114a/07, 232b/05, 305a/06; (ş. karşış-)
016a/03; (ş. ol-) 086b/02

ş.+ den 097b/08, 234a/01

ş.+ i 099a/10

ş.+ ile 186a/02

şekâvet: -3- [A.] Kötü yaratılışlı, kötü iş
işleyecek tıynetle olma, kutsuzluk.

ş. 275b/01, 292b/01, 292b/02

şekerî: -1- [F.] Şekerli, tatlı.

ş. 329b/14

şekil: -1- [A.] Sadece dış görünüş.

ş.+ dür 200a/11

şemâyil: -1- [A.] Huylar, tabiatlar.

ş.+ i 157b/08

şemme: -6- [A.] Çok az miktarda.

ş. 002b/11, 106a/02, 157b/03, 251b/06

ş.+ sin 049b/06

ş.+ sini 132b/14

şer^c: -4- [A.] Şeriat, İslam şeriatı.

ş. 308a/11, 328a/01

ş.+ e 332a/15

ş.+ üñ 333a/03

şerâyi: -2- [A.] Şartlar.

ş.+ in 321a/05

ş.+ lerin 309a/04

şerbet: -6- [A.] Bazı katı maddelerin
sulandırılmış tatlı içeceği.

ş. 131a/13, 291a/06

ş.+ in 184a/08

ş.+ inden 168b/11, 227b/08

ş.+ ven 120b/14
şeref: -1- [A.] Onur, haysiyet.
ş.+ idür 175a/01
şerh: -16- [A.] Bir metni, bir kitabı ayrıntılarına inerek açıklama, yorumlama.
ş. (ş. ét-) 002a/15, 003a/01, 003a/03, 105a/13, 133a/13, 220a/05, 241b/02; (ş. eyle-) 002b/04, 002b/08, 002b/12, 002b/13, 157b/06, 237a/14
ş.+ idür 004b/03, 006a/09
şerha: -2- [A.] Parça.
ş. (şerha ş. "parça parça") 328a/11
şerî'at: -14- [A.] 1. Allah'a erişme yolundaki dört makamdan (şerîat, tarikat, hakikat, marifet) birincisi.
ş. 037a/04, 228b/10, 293a/05; (fürûğ-ı ş.) 152a/15
ş.+ dur 228b/13
ş.+ ıla 187a/05
2. Din, dinin hükümleri.
ş. 012a/07, 101b/05, 170b/10
ş.+ ı 129b/01, 229a/07
ş.+ ma 255b/07
ş.+ umuzda 139b/15
şerîf: -2- [A.] Şerefli olan, mübarek.
ş.+ iyidi 265b/03
ş.+ lerüñ 175a/01
şerr / şer: -16- [A.] Kötülük, fenalık, kötü.
ş. 009b/03, 097b/03, 166a/03
ş.+ den 009b/04, 211b/07, 277b/07, 284b/05
ş.+ dür 005b/14
ş.+ i 009a/15, 053a/02, 227b/04, 304a/04

ş.+ inden 300a/14
ş.+ ine 300b/10
ş.+ lerden 265b/14
ş.+ üñden 294b/13
şes-: -9- [T.] Çözmek.
ş. 175a/04
ş.- di 009b/13, 058a/01, 272a/09, 280a/07
ş.- diler 188a/11
ş.- düñ 121a/07
ş.- ebilem 116b/02
ş.- mek 121a/07
şesil: -5- [T.] Çözölmek.
ş.- di 297a/01, 331a/11
ş.- di idi 163a/14
ş.- ür 121a/09
ş.- ürse 333b/12
şesilmeklik: -1- [T.] Çözölmek durumu.
ş.+ i 121a/08
şevk: -24- [A.] 1. Şiddetli istek.
ş. 192b/15, 194b/11, 275a/10, 281b/15
ş.+ i 073a/05, 218a/04,
ş.+ ile 244b/14
2. Allah aşkı ile insan gönlünde meydana gelen coşkunluk.
ş. 124b/08, 196a/03, 212b/01, 223a/04, 227b/08, 235b/03, 236b/08, 282a/01, 282a/02, 288b/13, 288b/15
ş.+ i 253a/15, 265b/05; (ş. bigi) 253a/15
ş.+ in 107a/13
ş.+ ine 240b/05
şeyh: -415- [A.] Tarikatın başı durumundaki en yüksek mertebede bulunan ve kendisine derviş yetiştirme izni verilen kimse.
ş. 003b/13, 021b/06, 021b/09, 029b/07, 029b/10, 029b/14, 030b/10, 030b/12,

030b/15, 034a/01, 034b/02, 034b/13, 183a/02, 183b/08, 188a/08, 188a/09,
 035a/11, 035a/13, 035b/02, 040a/05, 188a/10, 189a/05, 189a/06, 191b/05,
 040a/09, 040a/15, 041b/06, 043a/12, 191b/07, 191b/09, 191b/11, 191b/13,
 060b/10, 061a/14, 061b/09, 062b/02, 192a/06, 192a/14, 192b/01, 192b/02,
 062b/07, 063a/08, 064b/05, 069b/10, 192b/03, 192b/05, 192b/07, 193b/09,
 072a/06, 072b/02, 075b/11, 076b/07, 193b/13, 199a/05, 199a/06, 200b/03,
 076b/13, 079b/08, 079b/09, 081b/08, 203a/03, 203a/05, 205b/02, 206a/06,
 085b/01, 090a/11, 090a/15, 091a/14, 206a/07, 206a/15, 206b/01, 206b/03,
 091b/01, 091b/04, 091b/07, 091b/09, 207a/05, 207a/09, 207a/14, 207a/15,
 091b/10, 091b/15, 092a/04, 093a/04, 207b/01, 215b/07, 215b/08, 215b/10,
 093a/08, 093a/10, 093b/01, 093b/05, 215b/14, 218b/05, 218b/06, 220b/07,
 094a/01, 094a/15, 094b/01, 094b/15, 221a/03, 223b/03, 223b/11, 224b/14,
 095a/15, 095b/02, 095b/03, 095b/08, 226a/15, 226b/02, 226b/06, 228b/03,
 096a/01, 096a/09, 098a/15, 101a/15, 241a/15, 242b/07, 243a/03, 244b/07,
 101b/14, 102a/02, 102a/03, 102a/04, 244b/13, 245a/11, 247b/07, 247b/08,
 102a/09, 102a/12, 103b/01, 103b/04, 249a/09, 249a/14, 249b/05, 249b/11,
 103b/15, 104b/07, 104b/12, 106a/10, 249b/12, 250a/08, 250a/10, 251b/06,
 107a/01, 107a/06, 107a/07, 107b/06, 261a/03, 261a/04, 274a/02, 274a/12,
 108a/10, 109b/01, 109b/09, 109b/15, 278b/01, 289b/09, 293b/11, 293b/14,
 110b/01, 111a/03, 111a/05, 111a/12, 294a/04, 294a/05, 294a/07, 295b/06,
 112a/01, 112a/08, 112a/15, 112b/06, 297a/05, 297a/15, 297b/15, 298a/03,
 112b/11, 112b/12, 112b/13, 113/a1, 298a/11, 298a/15, 298b/05, 298b/07,
 113a/10, 113b/12, 114a/14, 114a/15, 298b/10, 298b/11, 298b/15, 299a/05,
 115a/01, 115a/12, 115a/13, 115b/02, 299a/09, 306a/01, 307a/14, 308a/03,
 116a/12, 116b/03, 116b/06, 116b/07, 309a/10, 314a/03, 314a/08, 317a/14,
 116b/08, 116b/15, 117a/01, 117a/09, 320a/12, 320b/01, 322b/15, 323a/02,
 118a/01, 118a/02, 118a/03, 118a/04, 323a/03, 323b/07, 323b/14, 323b/15,
 118a/14, 123a/12, 125a/13, 125b/11, 324a/01, 324a/07, 324a/08, 324a/12,
 125b/14, 126a/01, 126a/14, 126b/09, 324a/15, 324b/03, 324b/04, 324b/09,
 127a/01, 132b/09, 133b/13, 134a/02, 325a/07, 329b/07; (ş. bigi) 095a/01
 134a/04, 134a/12, 141a/02, 141b/14, ş.+ den 002b/06, 099a/08, 113b/04,
 142a/06, 151a/06, 157a/04, 178b/14, 249a/02, 298b/12
 179b/11, 180a/03, 180a/04, 180a/05, ş.+ e 043a/12, 075b/12, 077a/14,
 180a/09, 180a/11, 180a/14, 180b/02, 077b/06, 077b/10, 091b/14, 094b/15,
 180b/05, 180b/06, 181b/15, 182a/12, 095a/04, 097a/05, 100b/11, 101a/11,
 182a/13, 182a/14, 182b/05, 182b/07, 101b/01, 106b/09, 107a/04, 107a/06,
 182b/08, 182b/09, 182b/10, 182b/12, 113b/02, 113b/04, 113b/05, 115a/12,

132a/11, 133b/12, 149b/01, 180a/01,
206a/15, 206b/04, 206b/14, 207b/14,
218a/11, 218a/15, 224a/05, 250a/11,
261a/06, 285b/07, 297a/14, 298a/12,
298b/14, 309a/11, 323a/01, 324b/02,
324b/05, 324b/09

ş.+ e mi 218b/04

ş.+ i 034b/11, 040a/14, 043a/09, 068a/09,
075b/13, 079b/04, 093b/11, 095b/03,
111a/02, 112a/09, 113a/06, 134a/04,
179b/10, 187a/06, 188a/11, 200b/04,
203a/01, 206b/13, 207a/04, 219b/05,
220b/06, 224b/15, 261a/03, 274a/02,
298b/09, 323b/14

ş.+ idür 007a/01

ş.+ ile 224a/01

ş.+ inden 236b/06

ş.+ ine 220b/12

ş.+ iyidi 024b/04, 167a/06, 181a/07,
202b/15, 236a/03, 261b/01, 315b/02

ş.+ lerüñ 043b/05, 101a/12

ş.+ mi 112a/14

ş.+ üm 219a/02, 240b/10, 249a/08

ş.+ ümden 195b/03

ş.+ üñ 040a/02, 092b/01, 093a/08,
093a/13, 094b/15, 108a/03, 111a/01,
114a/14, 115b/05, 128b/03, 133b/14,
134b/02, 134b/12, 143a/01, 191b/06,
191b/10, 192a/09, 192a/11, 192b/02,
192b/06, 192b/07, 194a/01, 195a/14,
215b/06, 219b/04, 226a/15, 249b/08,
250a/09, 297b/13, 298a/11, 298b/01,
298b/02, 298b/04, 298b/11, 298b/12,
323a/01, 324a/11

ş.+ üñüz 192a/02

şeytân: -54- [A.] 1. İnsanda bulunan ve
ona musallat olup doğru yoldan

uzaklaştıran, daima fenalığa, isyana
teşvik eden kötü kuvvet.

ş. 003b/11, 004a/03, 006a/14,
017a/07, 035b/10, 036b/06, 052b/10,
072b/14, 073a/10, 073a/11, 077b/14,
147a/12, 175b/03, 186a/11, 211a/04,
211a/05, 211b/07, 211b/08, 211b/10,
214b/05, 216b/07, 222b/03, 252a/01,
253a/05, 276b/10, 281a/09, 324b/08,
324b/11; (yolumu ş. urdı) 231b/13; ş.
üzerine 324b/10

ş.+ dan 073a/15

ş.+ dandur 253a/02

ş.+ ı 052b/09, 111a/14

ş.+ ıla 148a/09, 175b/03, 186a/05

ş.+ uñ 251b/14

2. İblis.

ş. 111a/15, 177a/03, 259b/02, 294a/08,
294b/09, 300a/03, 302b/06, 302b/11,
302b/12, 305a/08

ş.+ dur 292a/02

ş.+ ı 111a/14, 305a/09

ş.+ ıdı 248a/13

ş.+ uñ 300a/04

şeytānī : -3- [A.] Şeytana ait
özellikler taşıyan, şeytana yaraşır.

ş. 273b/08, 299b/06

ş.+ dür 022a/06

şifā: -4- [A.] Hastalıktan kurtulma,
onma.

ş. (ş. bul-) 095a/04, 175a/12, 176b/13,
322a/13

şikār: -1- [F.] Av.

ş.+ a 066a/12

şikāyet : -16- [A.] 1. Durumundan
memnun olmayıp yakınma.

ş. 053a/10, 054b/13; (ş. bigi) 202a/02;

(ş. ét-) 028a/04, 035b/07, 117a/10, 216b/04, 304a/10, 319a/03; (ş. eyle-) 287a/10, 294a/12

ş.+ i 279a/01

2. Birinin yaptığı, doğru olmayan şeyleri söz veya yazı ile bir kimseye veya bir makama bildirmek.

ş. (ş. ét-) 318b/13; (ş. eyle-)318b/09

ş.+ e 033a/13, 033b/04

şimdi: -67- [T.] 1. Şu anda.

ş. 045a/10, 049b/01, 053a/10, 064b/06, 087a/04, 089a/01, 109a/01, 117a/02, 130b/09, 145a/08, 163b/07, 165b/10, 167b/14, 180a/06, 183a/07, 186b/01, 188b/11, 198b/15, 203a/06, 204b/07, 206b/01, 220a/12, 223b/01, 239b/13, 242b/05, 246b/08, 258a/12, 279b/10, 293b/10, 308a/05, 309a/15, 309b/02, 309b/06, 321b/09, 333b/01

ş.+ ye (ş. degin) 038b/09, 057a/09, 064b/05, 188b/11, 202b/13, 202b/14, 204b/06, 228b/04, 246b/13, 258b/09, 301b/04, 309b/05, 319b/09

2. Biraz sonra, birazdan.

ş. 045a/15, 080a/14, 105b/08,

3. Hâlâ.

ş. 067a/12, 085b/10, 116a/12, 249b/01

4. Biraz önce.

ş.+ cek 223b/05

5. Bundan sonra, bundan böyle, artık.

ş. 025b/07, 107a/02, 224b/13, 329b/05

ş.+ den 228b/04

6. Yaşamakta olduğumuz bu devirde, bu zamanda.

ş.+ ki 005b/09, 063b/08, 145b/09, 146a/14, 175a/13, 324b/10

şî'r: -1- [A.] Şiir.

ş. 007a/09

ş.+ i 332a/04

şîrin: -2- [F.] Hoşa gidecek niteliklere sahip, sevimli.

ş.+ dür 133a/01

ş.+ rek 002a/07

şirk: -10- [A.] Allah'a eş ve ortak koşma.

ş. 127b/15, 134a/11, 203b/09, 212b/03, 330a/15; (ş. degül) 134a/12; (ş. getür-) 030a/10

ş.+ dür 106a/03, 127b/15

ş.+ süz 307a/03

şiş: -3- [T.] Gerilip kabarmak, vücutta herhangi bir organın şişkin bir durum alması.

ş.- di 121a/03

ş.- erdi 247a/07

ş.- üpdururıdı 054a/04

şive: -5- [F.] Tarz, tavır.

ş. 242b/11

ş.+ dür 221a/03

ş.+ sine 280b/09

ş.+ si midür 242b/11

ş.+ yile 237b/14

şol: -83- [T.] 1. İşaret sıfatı.

ş. 007b/02, 043b/01, 047a/04, 052a/07, 053a/01, 057b/13, 058a/12, 059a/08, 064b/04, 069b/02, 073a/14, 082b/05, 083a/12, 088a/14, 088b/12, 089b/01, 093b/03, 101a/13, 103a/09, 105a/12, 106a/05, 116a/10, 118a/07, 120b/06, 136a/08, 136b/14, 138a/03, 146a/01, 146a/02, 146a/03, 147b/06, 148b/03, 154b/08, 155b/15, 156b/05, 166a/07, 168b/03, 174a/05, 177a/08, 177a/11, 178b/12, 189b/15, 195a/08, 197a/12, 198a/14, 217b/11, 217b/13, 231b/05,

235b/04, 237b/01, 249b/12, 254b/07,
255a/03, 256b/08, 258a/10, 266a/13,
268a/06, 268a/11, 268b/11, 274a/11,
277b/02, 284a/10, 285b/11, 287b/05,
294a/14, 300b/03, 301b/06, 303b/06,
306b/01, 309a/04, 311b/12, 314a/10,
321a/08, 322a/01, 323a/04, 323b/11,
324b/05, 331a/13; (ş. kadar) 193a/10

şol: -35- [T.] İşaret zamiri.

ş. 060a/15, 163b/14, 177b/14, 178a/02,
190a/01, 190a/02, 190a/03, 228b/01,
246b/05, 256a/10, 275b/15, 277a/14,
301b/11, 322b/02; (ş. kadar) 023a/07,
023a/13, 023b/05, 061a/09, 065b/06,
066b/13, 116b/04, 121a/02, 157b/14,
169a/04, 194b/12, 198b/02, 202a/07,
220a/01, 236a/13, 236b/10, 247a/07,
267b/01, 282b/02, 307b/06, 320b/04

şolok: -14- [T.] Saat kelimesiyle birlikte
tam anlamında kullanılır.

ş. (ş. sâ'at "tam o anda, o saatte")
007b/07, 007b/13, 020b/06, 045a/15,
065a/08, 078a/08, 080a/04, 080b/07,
080b/11, 081b/06, 139b/04, 158b/08,
215b/14, 298b/05

şom: -5- [A.] Uğursuz.

nefs-i ş. 247a/04, 266a/10

ş.+ dur 174a/05

ş.+ ırak 125a/04

ş.+ rağı 306a/15

şomlık: -4- [A. + T.] Uğursuzluk.

ş.+ ı 038b/04

ş.+ ı muz 193b/10

ş.+ ından 038a/15, 196b/13

şöhret: -2- [A.] Ün, san, nam.

ş. 067b/13

ş.+ ümden (ş. ötrü) 174b/09

şöyle: -132- [T.] Şuna benzer, şunun gibi.

ş. 004a/08, 004b/15, 005b/02, 011b/02,
011b/04, 020b/08, 022b/11, 028a/06,
032a/09, 032b/04, 033a/04, 039b/08,
040b/14, 051b/02, 052b/10, 052b/12,
059a/11, 063a/10, 066a/02, 066a/14,
067b/04, 073b/13, 075a/12, 075a/13,
075a/14, 076a/10, 080a/02, 083a/06,
088a/08, 095a/02, 096b/05, 103a/11,
113a/04, 113b/02, 118b/07, 121b/12,
124b/03, 131b/14, 135b/03, 141b/11,
143b/11, 149a/04, 151a/13, 159b/09,
168a/03, 171b/15, 177a/14, 178b/04,
181a/12, 189a/01, 189a/03, 192a/15,
195b/03, 203a/10, 206b/12, 208a/07,
209a/07, 218a/03, 219a/13, 221a/14,
221a/15, 221b/04, 224a/06, 226b/04,
230b/03, 234b/08, 235b/12, 239a/10,
239b/12, 239b/13, 240a/13, 240b/03,
240b/12, 241b/11, 242b/13, 244a/09,
245b/12, 249a/15, 254b/01, 255b/02,
259b/09, 260a/14, 260b/04, 262b/05,
263a/06, 265a/13, 265a/14, 268b/08,
268b/12, 270a/15, 279a/07, 280a/08,
288a/11, 289b/13, 291b/09, 292b/09,
296a/05, 298b/02, 308b/06, 311b/03,
312a/03, 318a/10, 320b/05, 320b/06; (ş.
êt-) 029a/11; (ş. ol-) 020b/11, 257a/09;
(şöyle ş.) 231a/11

ş.+ dür 005b/03, 006b/10, 139b/13,
139b/15, 146a/05, 190a/08, 224a/10,
270a/15, 273a/11, 323b/09, 328a/13,
329a/10

ş. idi 159a/07, 195a/13, 199a/15, 325b/01

ş.+ mi 060a/15

ş.+ midür 224a/10

şöylekim: -7- [T.] Bir fikri, bir iddiayı

açıklamak amacıyla söylenecek sözlerin başına getirilir.

ş. 158b/07, 225a/11, 265b/11, 265b/14, 301a/01, 321b/05, 329b/11

şu: -33- [T.] 1. İşaret zamiri.

ş.+ ña 020b/12, 187b/11; (ş. degin “o kadar”) 015b/07

ş.+ mı 143b/11, 313b/06

ş.+ nlardan 292a/08

ş.+ nuñ (ş. bigi “şöyle, öyle”) 054a/03, 058b/04, 076a/10, 082a/15, 105a/08, 110b/15, 118a/11, 145a/13, 164b/02, 165a/01, 178a/07, 178a/12, 178b/06, 179b/03, 204b/15, 236b/01, 263b/13, 331b/08; (ş. gibi) 022b/12, 030a/14, 071b/04, 082b/01, 256a/04, 309b/09, 321b/14; (ş. üzerine “şu şartla”) 319a/08

2. İşaret sıfatı.

ş. 147a/14

şuğl: -2- [A.] İş, meşgale.

ş.+ ndan 196b/07, 254b/06

şulaka: -1- [T.] Tokat (?).

ş. (ş. ur-) 201a/06

şu'le: -2- [A.] Işık, parıltı.

ş.+ si 125a/09

ş.+ siyile 239b/02

şür: -1- [F.] Karışıklık, gürültü, velvele.

ş.+ dur 048b/15

şürîze: -3- [F.] 1. Sevdadan perişan olmuş kimse.

ş. 327a/02; (ş. ol-) 120b/09

2. İlahi cezbeyle mazhar olup kendinden geçen, aşık.

ş. + idi 285a/13

şürîzelik: -3- [F. + T.] Aşıklık, perişanlık durumu.

ş. 288b/12; (ş. eyle-) 289a/01

ş.+ um 288b/14

şübhe: -2- [A.] Tereddüt, kuşku.

ş. 171a/03

ş.+ den 074b/06

şübhelü: -3- [A. + T.] Kuşkulu olan, güvenilmeyen.

ş. 100b/09, 171a/01

ş.+ midür 171a/05

şübhet: -3- [A.] Şüphe, kuşku.

ş. 164b/08, 239b/02

ş.+ lerden 086a/13

şücâ': -1- [A.] Cesur, yiğit.

ş. (ş. ol-) 254a/08

şükr / şükür: -49- [A.] Verdiği nimetler için Allah'a karşı duyulan minneti dile getirme.

ş. 001b/01, 035b/07, 053a/09, 076a/03, 161b/11, 202a/01, 234a/02, 237a/13, 237b/01, 254b/05, 279b/15; (ş. ét-) 056a/15, 077b/02, 125b/01, 129b/03, 146a/06, 150b/08, 150b/12, 151b/11, 166a/03, 171b/04, 285a/01; (ş. eyle-) 032b/08, 053a/02, 055b/07, 081b/09, 199b/06, 200a/13, 207b/09, 273b/05, 274a/13, 284b/05; (ş. kıl-) 036b/08; (ş.-i ni' met) 191a/02

ş.+ dür 211b/14

ş.+ i 199b/02, 275a/06; (ş. ol-) 086a/04

ş.+ idür 277b/11

ş.+ ile 185a/09

ş.+ iledür 281b/03

ş.+ in 030b/05, 086b/08, 121b/08

ş.+ ine 029b/12

ş.+ üm 179b/13

ş.+ ümüz 056b/01

şümâr: -2- [F.] Hesap, sayı.

ş. (ş. eyle-) 170a/05

ş.+ ın 086a/14

şürû': -3- [A.] Başlama.

ş. (ş. eyle-) 107a/06; (ş. kı1-) 004a/15,
024a/15

T

tâ: -162- [F.] Bir şeyin bulunduğu,
başladığı veya sona erdiği yeri yahut
zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

t. 002b/11, 003a/07, 003a/13, 004a/01,
004a/07, 004b/02, 004b/03, 004b/06,
006a/02, 007a/12, 011a/13, 013a/10,
013a/14, 013b/01, 013b/03, 015b/07,
022a/02, 028a/02, 033a/13, 036a/15,
038b/12, 045b/10, 049a/08, 049a/10,
049a/15, 052a/11, 059a/13, 060b/06,
069a/04, 069a/05, 073a/15, 073b/12,
074b/11, 077b/08, 084a/09, 090a/14,
098a/15, 098b/01, 100b/10, 103b/09,
105a/09, 105b/05, 108a/08, 114b/12,
115b/12, 116a/06, 118b/13, 119a/01,
120b/08, 122b/03, 129a/01, 132a/03,
135a/12, 137b/15, 153a/07, 155a/11,
160b/10, 163b/04, 173a/13, 173b/03,
176b/06, 180b/02, 180b/03, 181a/01,
181a/02, 181a/03, 181b/12, 181b/14,
182b/12, 183b/09, 183b/10, 183b/11,
185b/03, 186a/05, 186a/06, 189b/11,
189b/12, 189b/13, 190b/08, 193b/10,
194a/07, 195a/12, 196b/15, 199a/10,
200b/02, 201a/04, 202b/12, 209a/11,
211a/02, 212a/11, 215a/06, 215a/10,
215b/08, 215b/10, 222a/10, 223a/05,
223b/14, 227b/05, 228b/12, 232b/11,
234b/10, 239b/02, 242a/02, 243b/12,
247b/09, 249a/13, 249b/02, 249b/10,
249b/14, 250a/06, 256b/15, 257a/11,

258a/02, 259b/14, 259b/15, 266a/13,
272b/03, 273b/12, 273b/14, 274a/11,
275b/03, 276b/13, 279b/15, 282b/11,
289b/13, 290a/05, 292b/06, 292b/09,
292b/11, 294a/15, 295b/15, 296b/15,
299a/02, 310a/04, 311b/03, 312b/13,
315b/08, 318b/04, 319b/09, 324a/12,
325a/02, 325b/11, 325b/06, 328b/12,
330a/09, 330a/12, 330a/14, 330b/13,
331b/04, 332b/12, 332b/15, 333b/09

ta' alluk: -2- [A.] Dünyaya karşı duyulan
ilgi.

t. (t. dut-) 284b/14

t.+ larından 284b/15

ta' am: -56- [A.] Yemek, aş.

ţ. 012b/10, 040a/15, 049b/13, 058a/10,
074a/04, 074b/11, 078a/09, 100b/09,
112a/13, 112a/15, 115a/02, 126a/07,
171a/05, 171a/07, 186a/12, 189a/01,
197b/07, 198b/03, 206b/07, 209b/05,
216b/13, 257a/11, 263a/10, 263a/11,
267a/07, 273a/05, 275a/06, 278a/12,
296b/02, 310b/01

ţ.+ a 171a/01, 171a/02, 216b/13

ţ.+ da 171a/03

ţ.+ dan 096a/10, 171a/08, 178a/14,
202a/06, 275a/07

ţ.+ dur 211b/09

ţ.+ ı 049b/14, 178a/13, 195a/06

ţ.+ ıla 286b/03

ţ.+ ın 202a/08, 205b/01, 263a/10,
278a/12

ţ.+ ından 073a/05

ţ.+ ıyıla 211b/12

ţ.+ lar 195a/05, 226b/03, 226b/08,
248a/12, 263b/13

ţ.+ uñ 145a/02

tā'at: -124- [A.] 1. Allah'ın emirlerine uyma, emredilene yapma.

t. 076a/06, 086b/04, 234a/13

t.+ a 233a/01, 287a/01, 296b/09

2. İbadet, takva.

t. 032a/13, 054a/14, 069a/01, 072a/10, 076b/04, 079a/14, 086a/09, 111b/10, 111b/12, 123a/02, 128a/01, 129a/01, 151b/3, 151a/14, 151a/15, 173b/06, 175b/05, 184b/08, 185a/12, 203a/14, 211a/15, 212b/02, 256a/09, 266a/03, 266a/04, 271a/12, 285a/04, 285b/07, 286a/02, 287a/02, 307a/09, 314b/08, 327b/15; (t. ét-) 012a/14, 123a/01; (t. eyle-) 067a/11, 094b/09, 203b/09, 218a/07, 221b/01, 237b/14, 280b/11; (t. kııl-) 013b/11, 015a/11, 020b/08, 085a/14, 088b/06, 088a/07, 167a/15, 173a/05, 174a/06, 203b/10, 210a/02, 210a/08, 210b/15, 273a/01, 275b/02, 276a/01; (t. ol-) 211b/04, 235b/05; (t. üzerine) 307b/01

t.+ a 034b/07, 039a/07, 039a/12, 067a/10, 088b/12, 103b/07, 117b/03, 173b/13, 174a/01,

196b/10, 238b/04, 252b/15, 273a/02, 281a/01, 313b/10

t.+ dan 117b/05, 121b/10, 145a/02, 165b/13, 168a/11, 173b/14, 178b/07, 203a/14, 210b/05, 285b/02, 299b/12

t.+ dur 271a/13, 281a/08

t.+ e 272a/15

t.+ ı 254b/03, 271a/13, 283a/08

t.+ ıla 282a/08

t.+ ın 203b/07, 257a/04

t.+ ina 007b/12, 017a/04, 308b/14

t.+ ından 320a/12

t.+ ını 124a/10, 203b/10

t.+ lar 280b/08

t.+ lar 300a/02

t.+ ların 107b/04

t.+ larından 109a/04

t.+ laruñ 280b/12

t.+ umdan (t. degül) 117b/14

t.+ umı 017a/03, 239a/06

t.+ umuñ 079a/10, 320b/02

t.+ uñ 097a/12, 172b/07, 235b/08

t.+ uña 249b/15

t.+ uñdan 133b/08

t.+ uñı 245a/12

tabağ: -11- [A.] İçine yiyecek konan yayvan kap.

t. 078b/03, 078b/04, 245b/13, 329b/13, 329b/14

t.+ a 045a/02, 210a/11

t.+ larıla 019b/07, 020a/10

t.+ uñ 245b/14

tabaka: -1- [A.] Kat.

t. 054a/10

tabānça / tapānce: -2- [T.] Tokat, şamar.

t. 286a/13, 286a/14

tabī'at: -2- [A.] Huy, meşrep, mizaç.

t.+ ından 255b/04

t.+ sını (maḥrem-i t.) 204b/02

tabīb: -12- [A.] Hekim, doktor.

t. 021b/03, 054a/07, 175a/05, 243b/13, 243b/14, 243b/15, 244a/04, 244a/05, 279a/08

t.+ e 175a/07

t.+ i 143a/12

tābi'īn: 3- [A.] Hz. Muhammed'i görmüş olanları gören ve onlardan hadis dinleyenler.

t. 011a/02, 043b/09, 283b/11

ta'bir: -3- [A.] Rüyâ yorma, yorumlama.

t.+ i 134a/03, 209a/10

t.+ in 152b/08

tâc: -7- [F.] 1. Hükümdarlık alameti olarak giyilen baş kisvesi.

t.+ ımı 007b/07

2. Üstünlük, kudret alameti olarak başa konan başlık.

t. 026b/13, 031a/01, 166b/14

t.+ ımı 054b/03, 129b/15, 131a/06

tafsîl: -1- [A.] Bir şeyi bütün ayrıntıları ile açıklama.

t. 232b/01

tağ: -48- [T.] Dağ.

ğ. 035a/12, 050b/14, 080a/15, 080b/02, 080b/03, 088a/14, 088b/10, 092b/05, 092b/06, 137a/06, 197b/11, 260b/04, 260b/09; (ğ. gibi) 260b/10

ğ.+ a 050b/13, 073a/14, 080b/02, 088a/14, 097b/11, 164a/09, 200a/01, 223a/15

ğ.+ dan 073a/14, 223b/03

ğ.+ ı 092b/04, 219a/15

ğ.+ na 049a/08, 065a/04

ğ.+ nca 085b/11

ğ.+ nda 061b/11, 095a/06, 114a/11, 144b/10, 196a/10, 314b/04, 316b/15

ğ.+ ndan 196a/09

ğ.+ ıydı 196a/03

ğ.+ lar 049a/12, 164a/10, 260b/08

ğ.+ lara 063b/04, 241a/12

ğ.+ larında 090b/02

ğ.+ uñ 088b/09, 088b/10

tağarcuk: -4- [T.] İçine yiyecek konan heybe.

ğ. 114b/01

ğ.+ a 112b/05

ğ.+ ı 114b/03

ğ.+ umı 114b/01

tağıl: -5- [T.] 1. (Toplu halde bulunan kimseler) Bir yerden uzaklaşmak, o yeri terk etmek.

ğ.- dı 025a/04, 047a/15, 105a/04

ğ.- dılar 091a/08

2. Akli karışmak, dikkati dağılmak.

ğ.- a 104b/06

tâ haddî: -14- [F.] Kendinden sonraki cümlenin yüklemiyle birlikte "... zamana kadar, hatta, o kadar ki" anlamlarını verir.

t. 027b/01, 040a/02, 059a/06, 061a/07, 082b/15, 127a/11, 155b/07, 178a/08, 181a/09, 196b/09, 248a/14, 250a/11, 299b/02, 303a/12

tağammül: -2- [A.] Zor şeylere dayanma gücü, ses çıkarmadan katlanma.

t. (t. ét-) 171b/02; (t. eyle-) 099a/11

tağâret: -3- [A.] İbadetten önce vücudu namaza engel olan pisliklerden arındırarak yapılan temizlik.

ğ. (ğ. al- "abdest bozduktan sonra su ile temizlenmek") 246a/03

ğ.+ e 020b/10

ğ.+ i 020b/10

tağaşşu': -1- [A.] Alçak gönüllülük gösterme.

t. 302b/01

tağayyür: -1- [A.] Hayrete düşme, şaşma.

t. 099b/01

tağîr: -1- [A.] Temiz, pak, arı.

ğ. (ğ. ol-) 124a/02

tağıyyât: -2- [A.] 1. Namazda secdeden sonra "ettehiyyatü" duasının okunduğu bölüm.

t.+ a 185a/09

2. “Allah ömür versin!” deme, hayır dualar.

t. 001b/06

taḥkīk -1- [A.] Hakk’a ermek, hakikati bulmak için gayret sarf edip, Hakk’ı alemde müşahede etme.

t.+ dür 287a/06

taḥlīl: -1- [A.] Sakalı ve parmakları hilallemek, aralıklarına su geçirmektir.

t.+ i 257a/13

taḥt: -24- [F.] 1. Hükümdarların üzerine oturdukları koltuk

t. 066a/03, 070a/08, 071b/05, 124b/09, 143a/06, 160a/02, 217b/03, 217b/06, 296a/12, 296b/01, 296b/06

t.+ a 065b/14, 143a/11, 162b/07

t.+ ina 217b/09

t.+ ından 007b/08, 217b/09

t.+ uñ 070a/08, 217b/04

t.+ uñı 160a/01

2. En üst makam.

t.+ ı 086a/15

t.+ ina 206b/04

taḥta: -8- [F.] 1. Kalınca ve uzun düz ağaç parçası.

t. 030a/12, 116b/11, 123b/14

2. Parçaların yan yana getirilmesiyle meydana gelen yüzey, levha.

t. 089a/14

t.+ da 089a/14

t.+ yı 089b/01, 089b/02

tā’ife / tāyife: -14- [A.] Kabile, kavim.

t. 203b/15, 222a/02, 230b/02, 261b/05, 290b/04

t.+ de 204a/04

t.+ den 228a/14

t.+ nūñ 259a/01, 271b/05, 282b/15, 313a/06

t.+ sinūñ 285a/12

t.+ ye 005b/05, 289b/03

taḥ: -3- [T.] Yansıma ses.

t. (tākatum t. ol- “takatı kesilmek, gücü tükenmek”) 040a/04, 266b/13, 267a/01

tāk: -3- [F.] Raf.

t.+ dan 101a/13, 101a/14

t.+ ı 101a/14

tākat: -15- [A.] Bir şeyi yapabilmek için gereken güç, kuvvet, derman.

t.+ ı 131b/10, 132a/05, 138b/09, 266b/13; (t. ol-) 239b/05

t.+ um 040a/04, 112a/04, 262a/14, 262a/15, 267a/01, 304a/11, 304b/03; (t. kadarınca) 005b/08

t.+ uñ 120a/11

t.+ uñuz 183a/02

taḥzā -11- [A.] 1. Zorlayarak isteme, istek.

t. (t. eyle-) 034a/07, 088b/04, 263a/09, 310b/13, 321a/11; (t. ét-) 008b/15, 084b/14, 213b/11

t.+ sından 034b/04

2. Alacağı için borçluyu sıkıştırma, zorlama.

t. (t. ét-) 038a/02,

t.+ ya 040b/01

taḥdīm: -1- [A.] Öncelik tanıma.

t. 287b/14

taḥdīr: -1- [A.] Ezelde Allah’ın olmasını dilediği şeyler, alın yazısı, kader.

t.+ i 271a/07

tākīm: -4- [T.] Ta ki.

t. 298b/11, 306b/15, 320a/15, 325a/14

tākīye / takīye: -4- [F.] Yarım bir yuvarlak şekilde ince kumaştan yapılmış başlık, takye.

t. 057b/01, 066b/15

t.+ sini 067a/02, 133a/09

taḫṣīrlik: -7- [A.] Bir işte kusurlu davranma, eksik yapma, kusur.

t. (t. ét-) 216b/01; (t. eyle-) 285b/11

t.+ dan 309b/13

t.+ dan artuḫ 213b/09

t.+ ı 284b/07

t.+ ina 306b/15

t.+ um 231b/09

taḫvā / taḫvī: -27- [T.] Allah korkusu ile Allah'ın yasakladığı şeylerden sakınma.

t. 087b/06, 097b/07, 142a/09, 162b/12, 191a/01, 192b/15, 206a/11, 227b/12, 228a/09, 228a/15, 236a/12, 286b/03, 286b/08, 302a/14, 303a/09, 312a/06, 315b/03, 318a/11, 324b/14

t.+ dur 156b/02, 190a/15, 232b/06

t.+ nuñ 281b/11

t.+ nüñ 312b/06

t.+ ya 231b/05

t.+ yıla 277b/09

ṭal-: -12- [T.] 1. Belli bir amaçla denizin dibine inmek.

ṭ.- alum 112b/03

2. Başka bir şeyle ilgilenmeyecek şekilde kendini bir şeye vermek, kaptırmak.

ṭ.- dı 056a/08, 104b/10, 104b/15, 183b/14, 221a/02, 237b/01, 241a/10, 241b/03

ṭ.- dılar 234a/15

ṭ.- ıp dururdu 248b/11

ṭ.- updurur idi 203a/02

ṭalāk: -11- [A.] Nikahlı eşini boşama,

boşanma.,

ṭ. 032a/14, 032a/15, 045b/11, 060a/01, 071b/15, 121a/12, 127a/05, 159b/04, 174a/14, 291b/02

ṭaleb: -12- [A.] İsteme, dileme, arzu etme.

ṭ. 130b/03, 265a/08; (ṭ.-i 'ilm) 145b/14; (ṭ. ét-) 271b/15; (ṭ. eyle-) 212b/07, 233b/10, 325a/04 ; (ṭ. eyleyici) 124b/01

ṭ.+ i 230a/01

ṭ.+ ile 124b/01

ṭ.+ in 312b/15

ṭ.+ ine 295b/06

ṭaleblü: -1- [A. + T.] İstekli.

ṭ.+ yidi 236b/11

ṭālib: -8- [A.] İsteyen, talep eden.

ṭ. 165b/01, 295a/15, 295b/15; (ṭ.-i 'ilm) 295b/05, 295b/06, 295b/11; (ṭ. ol-) 003b/10

ṭ.+ lerüñ 212a/14

ta'lim: -1- [A.] Öğretme, belletme.

t. (t. eyle-) 238b/10

ṭam: -16- [T.] Dam.

ṭ. 029b/15, 065b/08, 065b/11, 087b/01, 142a/12, 168a/13, 168a/15, 313b/02, 319b/07

ṭ.+ a 319b/08, 319b/09

ṭ.+ dan 273b/04

ṭ.+ ı 023a/06

ṭ.+ ina 168a/14, 178a/04

ṭ.+ ında 104a/14

ṭam-: -3- [T.] Damlamak, damla damla akmak.

ṭ.- ardı 119b/08

ṭ.- ar idi 249a/05

ṭ.- dı 249a/04

ṭa'm: -1- [A.] Tat, lezzet.

. + ını 265a/09
ama: -19- [A.] A gzllk, tamah.
. 021b/01, 232a/12, 302b/05; (. t-) 024b/07, 054a/12, 054a/13, 326b/14; (. eyle-) 031b/03, 275b/13
. + a 305a/05
. + dan 096a/11, 185b/15
. + ı 099a/02, 274b/09
t. + ıla 212a/07
t. + ın 312b/14
. + suz 054a/14
. + u 037a/11, 183b/08
am adr: -1- [A. + F.] Tama sahibi.
. (. ol-) 221b/10
tamm: -75- [A.] 1. Bitmi, tamamlanmı.
t. 013a/10, 048a/11, 288b/09, 330b/08; (alum t. degl iyi dnebilir durumda olmamak) 154a/05; (t. degl yeterli deil) 184b/09, 257a/15; (. t-) 016b/05, 093a/13; (. eyle- tamamlamak, yapmak) 022a/11, 047a/14, 049a/03, 091b/09, 194a/08, 223a/01, 224a/15, 226b/01, 299a/05, 321a/05; (. ol-) 039a/13, 068b/09, 101b/02, 111b/09, 138a/01, 156a/11, 198b/05, 223a/01, 223a/02, 223a/03, 225b/07, 238a/02; (murd t. olmak gereklemek) 223b/06, 223b/08
2. Tam olarak, eksiksiz, mkemmel.
t. 028b/07, 042b/10, 065a/14, 067a/11, 162a/01, 206a/01, 276a/07
t. + dur 158b/08, 201a/06
t. + ı 001b/11
t. + ıdı 006b/14, 038a/01, 167a/04, 170b/11, 233a/10, 303a/10, 312a/06
t. + ına 087b/14, 264a/12, 302a/06

t. + raı 278b/10
3. Zaman ve yer bildiren kelimelerle anlamı kesinletirir, tam.
t. 031b/05, 049a/07, 067a/11, 083b/10, 118a/10, 172b/07, 196b/10, 196b/11, 237b/14, 237b/15, 238a/01, 249a/13, 267b/07, 296a/02, 315b/13, 320a/06
4. Evet, peki, olur, kabul.
t. 093a/06
t. + dur 251b/05
5. Yeterli, kafi.
t. + dur 095b/09, 205a/10, 327b/15
tammet: -1- [A.] Tamamıyla.
t. 121b/05
tammlk: -2- [T.] Tamam olma durumu.
t. 223a/03, 238a/06
amar: -1- [T.] Damar.
. + larında 259b/09
amu: -72- [T.] Cehennem.
. 016a/13, 033a/03, 046a/07, 054a/14, 064b/09, 077a/11, 077b/03, 111b/08, 116a/06, 116a/07, 116a/10, 116a/13, 121b/02, 121b/12, 123b/09, 127b/10, 150a/09, 184b/09, 192b/08, 200b/01, 210b/09, 210b/13, 210b/14, 210b/15, 242a/11, 276b/08, 306a/14, 307b/05
. + dan 022b/14, 043b/13, 054a/12, 056b/03, 091a/07, 091a/09, 121b/13, 150a/10, 173b/01, 192b/09
. + ñ 139a/15, 319b/08
. + sı 010b/12, 010b/13, 054a/10
. + sına 054a/11
. + ya 027b/04, 052b/02, 056b/03, 056b/07, 077a/10, 077a/12, 111b/08, 116a/10, 116a/11, 116a/14, 123b/08, 224a/09, 259b/15, 268a/06, 268a/07, 268a/08, 291b/11, 296b/11, 304b/09,

315a/14, 323a/09
 t.+ yı 091a/07, 131b/09, 180b/11,
 185a/05, 242a/10
 t.+ yıla 242a/10
tamulık: -4- [T.] Cehennemlik.
 t.+ ı 296b/11
 t.+ ları 244a/03
 t.+ mı 211a/02
 t.+ mısın 159b/03
ta'na: -6- [A.] Kinama, ayıplama, yerme.
 t. 190a/07, 190a/08, 324a/13; (t. kıl-)
 282b/07; (t. ur-) 163a/04, 190a/08
tangrı / tañrı: -642- [T.] Allah.
 t. 006b/15, 008a/08, 010b/03, 010b/06,
 011a/10, 013a/01, 014b/09, 017a/13,
 017b/14, 023b/08, 027b/09, 029b/01,
 029b/04, 031a/01, 032b/05, 033a/09,
 034a/05, 035b/09, 044b/03, 046a/14,
 046a/15, 050a/12, 052b/03, 054b/12,
 056a/09, 059b/01, 062b/10, 064a/08,
 064b/07, 071a/12, 076a/12, 077a/02,
 079a/09, 082b/09, 083a/12, 083b/01,
 084b/01, 085a/01, 085b/09, 085b/13,
 087a/04, 089a/14, 093a/12, 094a/05,
 095a/12, 095b/06, 095b/07, 096a/14,
 097a/12, 097b/09, 098b/01, 098b/02,
 099a/12, 099b/11, 099b/12, 099b/14,
 099b/15, 104b/12, 110a/06, 112a/06,
 114b/06, 114b/07, 119b/14, 121b/03,
 123a/15, 130b/15, 136b/01, 137a/09,
 139a/01, 139b/06, 143a/14, 144a/11,
 146a/11, 146b/05, 146b/11, 151b/12,
 152a/02, 152a/04, 160a/05, 160a/07,
 163b/01, 163b/06, 163b/14, 172b/15,
 175a/08, 175a/09, 175b/13, 178a/07,
 178b/06, 179b/12, 183a/08, 183a/12,
 184a/15, 184b/05, 185a/10, 185b/10,
 185b/11, 186a/04, 194a/14, 195a/01,
 195a/04, 195b/08, 195b/11, 197b/01,
 201b/11, 203b/06, 203b/10, 205a/15,
 205b/01, 205b/08, 208b/14, 210a/03,
 210a/04, 210b/03, 210b/04, 211b/09,
 212a/05, 212b/02, 213a/04, 216a/02,
 216b/01, 217b/10, 218a/03, 221b/02,
 222a/09, 224b/13, 226b/12, 229b/10,
 230b/09, 231a/13, 232b/14, 237a/05,
 237b/06, 239b/01, 241a/15, 241b/01,
 242b/03, 243a/01, 243b/05, 244b/09,
 245b/02, 246a/12, 246b/07, 246b/08,
 247a/09, 251b/10, 252b/07, 253a/04,
 254a/08, 254b/04, 256b/05, 256b/10,
 260b/10, 261b/15, 263a/01, 263a/04,
 264a/07, 264b/07, 264b/15, 266b/02,
 266b/06, 267b/13, 267b/14, 270b/13,
 270b/14, 271b/09, 274b/12, 275a/11,
 275b/05, 275b/09, 281b/09, 281b/12,
 283b/01, 283b/02, 286a/07, 286b/12,
 286b/14, 291b/12, 292a/01, 294b/12,
 297a/15, 298a/07, 299b/08, 301a/01,
 304a/05, 304a/09, 304b/15, 305b/06,
 307b/13, 307b/14, 308a/08, 310a/01,
 310a/02, 310a/06, 310b/07, 313b/15,
 314a/01, 315a/08, 317b/09, 318b/12,
 322a/01, 323b/10, 326b/08, 328b/02; (zî-
 keremlü t.) 222b/02; (t. ol-) 274b/15,
 290a/12
 t.+ çün 090b/12, 143b/15, 171b/12,
 195a/02, 227a/02, 246a/13, 246b/09
 t.+ dan 020a/07, 022b/11, 026a/04,
 042b/05, 053a/02, 054a/12, 063a/06,
 063a/07, 072b/04, 078b/14, 083a/04,
 086a/12, 101a/07, 114b/12, 145b/08,
 160a/13, 166a/07, 167b/14, 168b/07,
 170a/01, 173b/04, 174a/04, 181a/01,

181a/02, 191b/02, 194b/06, 194b/07,
195a/11, 197a/07, 200b/01, 200b/05,
202a/12, 203a/13, 203b/02, 209a/06,
209a/13, 209a/14, 210a/02, 210a/04,
215b/02, 216b/15, 217b/01, 217b/12,
218b/10, 227a/05, 230a/05, 233b/11,
244b/02, 249a/06, 250b/06, 252a/05,
256a/14, 263a/06, 263a/09, 266b/10,
271a/11, 274b/10, 275a/05, 275b/06,
275b/07, 275b/08, 275b/10, 275b/12,
277b/07, 278a/11, 280a/15, 280b/06,
283b/05, 284b/06, 291b/15, 294a/12,
294b/14, 302b/09, 303b/08, 304a/01,
304a/02, 306b/02, 317b/06, 324b/15; (t.
artuḡ) 010a/15, 014b/10, 018a/05,
018a/09, 063b/14, 068b/05, 068b/06,
082b/10, 084a/02, 092a/14, 098a/01,
098a/07, 098a/10, 098b/11, 156b/11,
156b/15, 181b/08, 190b/10, 202a/13,
203b/08, 207a/12, 210a/10, 227a/12,
233b/03, 234b/07, 253a/11, 253a/12,
262a/01, 262a/02, 263a/07, 264b/02,
265a/05, 266a/06, 275b/07, 278b/12,
278b/14, 279a/04, 288b/01, 312b/05,
313a/02, 313b/14, 317b/13, 317b/14,
319b/08, 330a/11; (t. ayruḡ) 014b/08; (t.
yaña) 092a/11, 206a/02, 256b/12,
256b/14, 264a/02
t.+ dandur 151/b8
t.+ dur 092a/02, 270b/05
t.+ idi 222a/04
t.+ m 003b/01, 026a/14, 026b/01,
081b/05, 095b/11, 115b/05, 134a/08,
202a/15, 225b/14, 231a/11, 258a/15,
258b/02, 258b/01, 323b/08
t.+ mdan (t. artuḡ) 042b/13
t.+ midur 197b/14

t.+ mı 323a/15
t.+ mıla 168a/04, 243a/06
t.+ ñ 094b/14, 134a/06, 134a/10,
148a/13, 162b/06, 202a/15, 258a/12,
258b/05, 269a/15
t.+ nuñ 008b/08, 009a/03, 010b/12,
012a/14, 014b/07, 017b/08, 026a/11,
043a/04, 043b/14, 053b/02, 068a/02,
068a/05, 076a/07, 076b/09, 077a/13,
081b/15, 082b/04, 082b/06, 082b/07,
088b/09, 096a/13, 121b/11, 122b/15,
148a/07, 150a/08, 160b/05, 164a/08,
171b/05, 174a/15, 186a/10, 190a/10,
203b/07, 208b/05, 210b/14, 212b/12,
216b/03, 234a/14, 242b/11, 252a/04,
252b/04, 256a/07, 261a/08, 264a/11,
283a/07, 288b/01, 288b/04, 293b/07,
294a/02, 294a/11, 294b/05, 305a/01,
305b/13, 306b/09, 308b/15, 309b/11,
312a/01, 313b/10, 314a/14, 316a/10,
317b/11, 317b/14, 318a/05
t.+ nuñdur 207b/04
t.+ ñuzı 290a/08
t.+ sı 314a/11; (t. ol-) 094b/13
t.+ sıla 151a/13
t.+ sın 070a/12, 096b/14, 268b/12,
277b/06
t.+ sina 031a/02, 031b/13, 038b/07,
089a/03, 151a/10, 216a/04
t.+ sını 106a/13, 173b/03
t.+ sıyıla 232a/03, 261a/12
t.+ yı 017b/14
t.+ ya 010b/01, 024b/03, 031b/12,
038b/13, 039b/15, 045a/13, 048b/04,
054a/10, 054a/14, 059b/11, 064a/01,
064a/04, 068b/04, 073a/12, 078a/01,
081a/14, 089a/11, 097b/13, 098b/05,

101a/08, 101a/09, 110a/07, 111b/06,
126b/12, 134a/06, 149a/03, 151a/01,
171a/13, 174b/02, 178b/09, 180a/05,
181a/03, 185a/07, 185a/13, 185b/13,
186a/07, 197a/10, 198b/01, 202a/11,
203b/02, 203b/09, 208a/01, 208a/02,
210a/09, 211b/12, 212b/14, 222a/13,
230a/03, 230a/07, 232a/08, 232a/09,
234a/05, 237b/02, 251b/11, 256b/11,
261b/15, 267b/13, 270b/05, 271a/08,
271a/11, 274a/14, 275a/05, 275b/01,
275b/10, 281a/01, 281a/11, 281b/10,
284a/06, 284b/04, 286b/15, 287a/01,
292a/01, 292a/06, 299a/07, 301a/01,
302b/09, 306b/09, 307b/08, 312b/09,
316a/15, 328b/15, 330a/08, 330a/09,
330a/11; (t. karşı) 135b/02
t.+ yı 010a/02, 010a/11, 014b/07,
015b/15, 017b/13, 018a/01, 018a/02,
026a/05, 037b/02, 061b/08, 063a/07,
063b/15, 065b/12, 083a/03, 091a/03,
092b/05, 096b/06, 097b/06, 098b/08,
104a/03, 104a/14, 106a/06, 106a/14,
109b/11, 111b/07, 123b/08, 140a/01,
140b/01, 165b/15, 173b/11, 185a/07,
197a/05, 202a/12, 202a/13, 203b/07,
203b/08, 205b/12, 209a/02, 210b/05,
211a/15, 221b/03, 228a/02, 228a/03,
234a/08, 239b/07, 241a/04, 250b/07,
252a/10, 262b/06, 267b/13, 274a/13,
275a/11, 305b/12, 306b/07, 311b/09
t.+ yıla 015b/10, 015b/11, 018a/01,
018a/02, 052b/14, 076a/14, 092a/07,
092a/09, 095b/10, 099a/06, 166a/11,
187a/13, 196a/15, 203b/08, 209a/03,
210b/02, 230a/08, 232a/13, 254b/12,
271a/06, 276a/02, 310a/06, 319a/03,

331a/14

tanrı te'âlâ: -26- [T. + A.] “Şanı yüce
Allah!” anlamında seslenme sözü

t. 003b/01, 012a/, 028b/09, 036a/14,
041a/11, 053a/01, 060a/15, 062b/14,
063b/04, 077a/01, 087a/06, 101a/06,
166b/13, 183a/11, 183a/12, 183b/10,
193b/14, 220a/06, 224b/13, 241a/07,
252a/04, 255b/15, 256b/01, 291b/12,
306b/13

t.+ dur 256a/12

tanış-: -3- [T.] Daha önce birbirini
tanımayan kimseler birbirini tanması.

t.- dı 153b/01, 238b/15

t.- dılar 153b/07

tañla- / dañla-: -3- [T.] Hayret etmek,
şaşmak.

t.- dı 155b/05, 273a/14

d.- rvan 331b/07

tañlacak: -1- [T.] Sabahleyin, erkenden,
şafakla beraber.

t. 284a/14

tañlaş-: -1- [T.] Hep birden hayrette
kalmak.

t.- dılar 193b/13

tañtana : 1- [A.] Debdebe, görkem.

t.+ sı 065b/06

tanuq: -6- [T.] Şahit.

t. 114b/15, 153a/02, 153a/05, 327b/14;
(t. ol-) 231a/11

t.+ la 114b/14

tanuqlıq: -9- [T.] Şahitlik.

t. 153a/07

t.+ da 153a/10

t.+ ı 093b/07, 327b/14

t.+ m 153a/03, 156a/03

t.+ ların 153a/03

. u 153a/05
. uı 153a/02
ap-: -22- [T.] Tanrı olarak tanımak, kulluk etmek.
.- a 030a/10, 230a/03
.- ar 148a/12, 323b/10
.- ar idi 180a/03
.- arısam 056b/03
.- arlar 210a/12, 210a/13
.- arsa 323b/09
.- arsam 056b/04, 056b/05
.- arsin 054a/10, 054a/13, 148a/14, 180a/04
.- aruz 035b/05, 035b/06
.- arvan 128b/14
.- dukların 230a/03
.- ma (. gerekmez) 054a/13
.- mada 026a/04, 026a/12
apu: -7- [T.] 1. Huzur, makam.
.+ sina 012a/06, 045a/04, 108a/10, 111a/05, 218b/05
2. Hizmet, ibadet, hrmet.
. (. t-) 115a/02
.+ sından 118a/12
araf: -1- [A.] Desteklemek, yan tutmak, taraftarlık.
.+ um 033b/01
a'rif: -3- [A.] Bir kavramı, ne olduunu gsterecek ekilde temel zelliklerini belirterek eksiksiz olarak tanıtma, tanımlama.
. 254a/07
.+ dr 287a/06; (ma'rifet-i t.) 254a/06
ar: -2- [A.] Bir olayın meydana geldii gn, ay ve yıl.
.+ in 188b/13, 189a/06
ar: -10- [A.] Allah'a ulamak

iin tutulan yol, tarikat.
.+ dr 242b/10
.+ i 212a/01, 212a/02, 236a/14, 280b/02
.+ idr 212a/01, 212a/03, 212a/04
.+ i midr 242b/10, 242b/11
ar: -2- [A.] Yol, tarik.
.+ nzda 226b/04
.+ sn 223a/07
arkat: -39- [A.] Allah'a ulamak maksadıyla tutulan yol, Allah'a ulamayı ama edinen tasavvuf yolu.
. 006b/08, 006b/13, 037a/04, 051b/01, 057a/13, 087b/12, 100b/01, 100b/03, 100b/04, 100b/11, 134b/15, 135a/03, 157b/04, 202b/06, 203b/14, 214b/13, 228a/14, 236a/07, 236a/11, 236a/12, 236a/14, 258b/15, 265b/07, 278a/05, 292b/14, 293b/02, 310a/10, 314b/07, 319b/14, 325a/13; (pr-i .) 240b/01; (suln-ı .) 186b/15, 257a/14; (ul-ı .) 152a/14
.+ dur 228b/13; (marem-i .+ dur) 204b/02
.+ ı 140b/13
.+ in 148a/05
.+ u 208a/14
aru: -2- [T.] Darı, mısır.
. 095b/05, 095b/06
aarruf: -1- [A.] Bir eye sahip olma ve onu istedii gibi kullanma yetkisi.
.+ uma 119a/03
aavvuf: -44- [A.] İnsanın, Allah'ın birliinin zevkini btn benliinde hissederek kendi i aleminin derinliklerine ve d alemin srlarına ermek iin takip ettii dnce ve amel sistemi.

t. 134b/11, 158b/03, 167a/04, 173b/07,
186b/14, 196b/04, 227b/12, 236a/09,
253b/01, 253b/03, 253b/04, 253b/05,
255b/02, 255b/03, 255b/09, 261b/04,
265a/03, 265b/03, 265b/09, 270b/11,
270b/12, 270b/13, 270b/15, 271a/01,
271a/02, 281b/13, 281b/14, 287b/04,
290a/15, 290b/04, 292a/05, 292a/06,
292b/13, 294b/01, 327a/08, 332a/13

t.+ dan 290a/15

t.+ ı 239a/14

t.+ ıdı (imâm-ı ehl-i t.) 196a/02

t.+ ın 279b/01

t.+ uñ 294b/01, 294b/02

taşdıķ: -2- [A.] Doğru ve yerinde
bularak kabul etme, onaylama.

t. 232b/01; (t. ol-) 114b/12

taşnıf: -22- [A.] Kitap tertip etme,
kitap yazma.

t. (t. ét-) 002a/04; (t. eyle-) 005b/15,
261b/06, 278a/06, 297b/01, 297b/09,
319b/15; (t. kı1-) 314b/09

t.+ idi 208b/02

t.+ idür 297b/09

t.+ ler 148a/04, 170b/05, 315b/04,
329a/02

t.+ leri 135a/05, 181a/11, 214b/14,
236b/01, 295a/13, 303a/14

t.+ lerin 297b/06

t.+ lerinden 297a/05

taş: -22- [T.] 1. Taş.

ť. 018b/05, 048a/14, 092b/08, 108b/14,
214b/08, 222b/01, 226a/12, 304b/09,
332b/03, 333a/08

ť.+ a 269b/05

ť.+ ı 222b/01

ť.+ ıla 018b/04, 226a/14, 332a/15,

332b/01

ť.+ lar 019b/07

2. Dış.

ť.+ dandur 144a/02, 304a/02

ť.+ ında 265a/05

ť.+ uñı 108b/10, 185a/03

taş-: -3- [T.] Göllerin, nehirlerin
bulunduğu yere sığmayarak dışarıya
doğru akması.

ť.- ar 333b/05

ť.- mađa 333b/06, 333b/07

taşra / daşra: -65- [T.] 1. Dışarı

ť. 008b/12, 042b/10, 044b/12, 053b/02,
057a/03, 061b/04, 081a/03, 083a/06,
088b/01, 088b/04, 088b/07, 090a/06,
090a/15, 111a/02, 131a/07, 147a/05,
149b/01, 170a/03, 172a/10, 176b/15,
177a/01, 177b/05, 181a/09, 192a/10,
200b/10, 201a/09, 231b/10, 241b/09,
246a/04, 246b/12, 267b/08, 272b/14,
277a/03, 277a/05, 280b/07, 284a/15,
285b/03, 291a/05, 291a/15, 298b/11,
303b/02, 309b/01, 311a/02, 313a/15,
323b/03; (göñülinden t.) 018a/09;
(ķapudan ť.) 217a/01, 223b/08;
(yolumdan ť.) 023a/03

ť.+ dađılar 117a/04

ť.+ ıduñ 117a/04

ť.+ idi 172a/09

2. Hariç, dış.

ť. 098a/08, 118b/01, 234a/11, 284b/15,
286a/07, (anuç ıilminden ť. degüldür)
015a/15; ; (emrinden ť. ol-) 036b/07;
(göñülden ť.) 275a/13

ť.+ dur 157b/09, 270a/15

ť.+ mıssa 327b/13

taşavvü: -2- [A.] Farz ve vaciilere ilave

olarak nafile ibadet yapma.

t. 058a/13, 058a/14

taflu: -4- [T.] Tadı hoş olan.

t. 063b/02, 083b/09; (t. ol-) 080a/13

t.+ dur 252b/12

tavāf: -18- [A.] Kabe'nin etrafını dolaşma.

t (t. ét-) 095b/10, 136b/06; (t. eyle-) 070a/01, 070a/02, 123a/09, 144b/10, 189b/01, 189a/14, 193a/15, 268a/13, 268a/14, 268a/15; (t. kı1-) 095a/06, 121b/04, 134b/04, 21b/04, 315b/10

tavar: -1- [T.] İnek, özellikle koyun ve keçi gibi hayvanların ortak adı.

t.+ ların 058b/06

tavarlu : -1- [T.] Davarı olan.

t. 012a/01

tavk: -1- [A.] Tasma, halka.

t. 138b/03

tayan-: -2- [T.] Vücudunu bir yere yaslamak, bir şeyden destek almak.

t.- mış 189a/08, 208a/07

tayı: -13- [T.] Bir kimsenin annesinin erkek kardeşi, dayı.

t. 187a/10, 240b/10, 241a/02

t.+ m 187a/09, 187a/11

t.+ muñ 241b/15

t.+ ña 236b/15

t.+ sı 194a/15, 194b/02, 194b/05, 194b/07, 237a/13

t.+ sıydı 196a/05

tayın-: -2- [T.] Kaymak, sürçmek.

t.- dı 193b/01

t.- dum 266b/15

tayındur-: -1- [T.] Kaydırmak, sürçmesine sebep olmak.

t.- mağıl 037b/12

tâyib / tâ'ib: -3- [A.] Tövbe eden (kimse).

t.+ ler 057a/11

t.+ lere 211b/11

t.+ üñ 277b/01

taylesân: -1- [A.] Sarığın omuza sarkan ucu.

t.+ ın 332a/10

tažarru': -3- [A.] Yalvarma, yakarma.

t. 303b/01

t.+ dur 212a/13

t.+ ıla 185a/08

tâze: -5- [F.] 1. İlk ve yeni durumunu koruyan, ilk heyecanını koruyan.

t. (t. kı1-) 110b/12, 158a/11; (t. ol-) 103b/09

2. Dinç görünümlü, yıpranmamış, körpe, genç.

t. 198b/11, 313b/12

ta'zîm: -2- [A.] Hürmet etme, saygı gösterme durumu.

t. 293a/10, 302b/02

ta'zîmle-: -1- [T.] Saygı göstermek.

t.- mek 304b/15

ta'ziyet: -2- [A.] Baş sağlığı dileme.

t.+ e 140b/14, 140b/15

te'âlâ: -2- [A.] “Şanı yüce olsun” anlamında olup Allah, Hak, Tanrı kelimelerinden sonra kullanılır.

t. 255a/13, 301b/08, 305a/15, 306b/11; (inşâ' allâhu t.) 185a/10, 251b/06

te'arrûf: -2- [A.] Bir şeyi araştırarak öğrenmek.

t. 254a/06

t.+ dur (ma' rifet-i t.) 254a/06

teberrük: -6- [A.] Uğur sayma, mübarek sayma.

t. 156a/05, 204a/11
t.+ için 006b/07, 011a/01, 043b/08,
157b/02
tebessüm: -7- [A.] Gülümsemek.
t. (t. eyle-) 025a/10, 030b/08, 064b/04,
218b/06, 308a/04, 324b/09, 332b/06
tecellâ: -3- [A.] Tecelli.
t.+ ña 049a/12
t.+ sıdur 278b/09
t.+ ya 049a/11
tecellî: -2- [A.] Tecelli. Allah'ın
kudretinin şahıslarda ve eşyada
görünmesi.
t. 260a/07; (t. ét-) 049a/10
tecribe: -1- [A.] Tecrübe.
t.+ dür 211b/11
tecrîd: -10- [A.] Dünyaya ait şeylerden
vazgeçerek gönlünü Allah'a bağlama,
kalbi masivadan arındırma.
t. 227a/11, 256a/02, 303a/10, 310b/08,
313a/08
t.+ den 130b/08
t.+ dür 130b/13
t.+ i 278b/08
t.+ idi 013b/14
tecrîdlik: -5- [A. + T.] Tecrid olma
durumu.
t. 261b/07, 293b/02, 320a/02
t.+ i 278a/04
t.+ ile 290b/05
tedbîr: -9- [A.] Önlem.
t. 020a/03, 060b/14; (t. eyle-) 097b/14
t.+ e 230a/07
t.+ ler (t. ét-) 020a/05
t.+ in (t. kı1-) 020b/06
t.+ üm 198b/14
t.+ üñ 190b/13, 271a/07

te'emmül: -1- [A.] İyice, etraflıca
düşünme.
t. (t. eyle-) 128b/07
te'essüf: -3- [A.] Üzülme, esef etme.
t. (t. yè- "üzülmek") 068a/04, 207a/02,
308a/09
tefahhuş: -4- [A.] İyice, etraflıca
araştırma.
t. (t. eyle-) 072b/15, 154a/14, 188b/14,
189a/06
tefahur : 1- [A.] Övünme.
t. 133a/12
tefâvüt: -5- [A.] İki şey arasındaki fark,
farklılık.
t. 046b/05, 106a/15; (t. degül) 046b/03,
328b/07; (derece-i t.) 123b/15
tefekür: -6- [A.] Düşünme.
t. 256a/06, 256a/07, 256a/08
t.+ i 236b/12
teferrüc: -7- [A.] Eğlenmek için yapılan
gezinti, seyir.
t.+ e 101a/15, 148a/11, 223a/15, 265b/14
t. (t. eyle-) 322a/09; (t. kı1-) 316b/14,
316b/15
tefrîd: -1- [A.] Toplumdan uzaklaşıp
yalnız kalarak sadece Allah ile meşgul
olma.
t. 303a/10
tefsîr: -5- [A.] Kur'an-ı Kerim'in
açıklanmasına dair olan ilim.
t. 007a/03, 279a/13
t.+ de 306b/05
t.+ in 101a/03
t.+ inde 278a/03
tehlîl: -1- [A.] Kelime-i tevhidi, "Lâ
ilâhe illallah" sözünü söyleme.
t.+ e 305b/05

tehlüke : 1- [A.] Tehlike.

t.+ ye 310b/14

tekbîr: -4- [A.] İslam dininde Allah'ın büyüklüğünü belirtmek için söylenen “*Allahu ekber*” sözü.

t. 096a/07, 185a/07, 240a/07; (t. getir-
“tekbir sözünü okumak”) 169a/06

tekebbür: -3- [A.] Kibirlenme.

t. (t. degül) 009a/11

t. idi 033a/14

t.+ sin 009a/10

tekebbürlük: -11- [A. + T.] Kibirlilik.

t. 201b/03; (t. ét-) 211b/01, 211b/02;
(t. eyle-) 063b/06, 141b/03, 229b/09,
326b/13

t.+ ile 275b/04

t.+ in 185a/14

t.+ inden (t. artuk) 185a/15

t.+ üñüz 211a/12

tekellüf: -10- [A.] 1. Güçlüğe, zahmetli bir işe katlanma.

t. 226b/09; (t. ét-) 227a/03; (t. eyle-)
226b/04; (t. ol-) 227a/02

t.+ dür 226b/09

t.+ ise 226b/10

2. Gösteriş, özentî, yapmacık.

t. 282a/11

t.+ i 270b/15

3. Öncelik verme.

t. (t. eyle- “öncelik vermek”) 108a/13,
108b/06

teklîf: -1- [A.] Öneride bulunma.

t. 267a/10

tekye: -8- [A.] Dayanma, yaslanma, yaslanılacak yer.

t. 105b/15; (t. eyle-) 283b/04; (t. kı1-)
116a/05

t.+ si 006b/15

t.+ sin 107b/10

t.+ ye 107b/09,180b/10, 206a/13

tekyegâh: -1- [A. + F.] Dayanılacak yer.

t.+ ı 107b/09

telaţţum: -1- [A.] Bozarmak, rengi değişmek (?).

t. 214b/06

telef: -2- [A.] Boş yere harcama.

t. 017a/13, 133b/02

telkîn: -2- [A.] Bir kimseye bir fikri aşılama.

t. (t. eyle-) 035a/10, 143b/10, 308a/09

temâşâ : -3- [A.] Bakıp seyretme, zevkle, hayranlıkla seyretme, izleme.

t. (t. ét-) 035a/04

t.+ ya 215a/14

t.+ ya mı 085b/01

temen: -6- [T.] Tamamıyla, tıpkı, aynıyla.

t. 085b/06, 141b/11, 199b/05,
220a/06, 221b/05, 269a/03

temkîn: -1- [A.] Manevi hâl ve makamları geçip kemale ererek karar bulma.

t. 312a/04

temyîz: -1- [A.] İyiyi kötüden ayırma.

t. (t. ét-) 009b/02

ten: -29- [F.] Vücut, beden.

t. 034a/13, 088a/07, 088a/10, 096a/13,
100b/14, 100b/15, 117b/13, 129b/03,
252b/07

t.+ i 015a/11,067b/06, 090b/09, 095a/07,
100a/14, 134b/10, 137a/07, 208a/09,
252a/12, 325b/10

t.+ ile 098a/04, 122a/15

t.+ in 284a/03

t.+ inde 211b/07
t.+ inden 045a/08
t.+ ini 216b/06
t.+ ler 227b/11
t.+ üm 107b/08
t.+ ümüz 209b/05
t.+ üñ 173b/05
tena^cum: -2- [A.] Nimet ve bolluk içinde bulunma.
t. (t. ét-) 036b/02
t.+ ina 253a/02
tenhā: -1- [F.] Issız, içinde az insan bulunan yer.
t. 127b/05
tenhelik: -1- [F. + T.] Tenha yer.
t. 248a/09
tennūr: -4- [A.] Fırın, ocak, tandır.
t. 203a/07
t.+ a 203a/04, 203a/06
t.+ ı 203a/02
terāzū: -5- [F.] Terazi.
t. 139b/14
t.+ ñıla 003b/15
t.+ sıyıla 003b/15, 227a/04
t.+ ya 185a/14
terbiyet: -1- [A.] Eğitme.
t. (t. eyle-) 313a/07
tercümān: -2- [A.] 1. Bir dilde söylenen bir şeyi sözlü olarak başka bir dile çeviren kimse.
t.+ a 225a/01
2. Bir şeyi anlatmaya yardımcı olan kimse.
t.+ van 130b/15
tercūme: -1- [A.] Bir metni bir dilden başka bir dile çevirme.
t.+ sin 259a/10

tere: -4- [T.] Sebze.
t. 222b/10, 246a/05; (t. türe “dereotu gibi yenir sebzeler”) 222b/09, 246a/05
terk: -92- [A.] 1. Bir işi, sorumluluğu artık yapmama, bırakma.
t. 284b/15; (t.-i edeb) 245a/09; (t. ét-) 029b/05, 070a/12, 162a/02, 168a/12, 306a/13, 306a/13, 306a/14; (t. eyle-) 043a/03, 071b/05, 071b/11, 075b/06, 078a/03, 124a/15, 229b/12, 232b/11, 241b/08, 255a/07, 279a/02, 282a/12, 284b/11, 315a/01
2. Bir yerden veya kimseden uzaklaşma, bırakıp gitme.
t. (t. ét-) 046b/03, 237b/11, 241a/12
3. Gönlünden çıkarma, uzak durma, vazgeçme, yapmamak.
t. (t. ét-) 014a/01, 029a/03, 063b/12, 097a/11, 097b/06, 098a/04, 123b/05, 128a/07, 134b/11, 151a/14, 166a/05, 166a/06, 166a/07, 173b/04, 189b/04, 200a/15, 210a/05, 211a/11, 223a/05, 256b/15, 274b/11, 314a/15, 314b/03 (t. eyle-) 013b/09, 026a/05, 063b/13, 089a/11, 092a/12, 092a/13, 092b/02, 160a/05, 174a/15, 191a/08, 191a/11, 204a/12, 212a/10, 212b/05, 212b/06, 217b/12, 217b/14, 217b/15, 223a/12, 227a/14, 244a/03, 256b/14, 262b/10, 270b/15, 271a/01, 275a/10, 278b/08, 286b/09, 293a/12, 295b/06, 305b/11, 305b/12, 330b/01, 330b/02
t.+ ini 122b/12
ters: -1- [T.] Hayvan pisliği.
t. 087a/03
tersā: -12- [F.] Hristiyan.
t. 083a/08, 166b/06, 168b/13, 193a/01,

241b/05, 241a/13, 274b/06

t.+ dur 241a/14

t.+ lar 195b/02

t.+ ya 168b/13

t.+ yıldı 143a/12, 243b/15

tersle- -3- [T.] Hayvanların pislemesi.

t.- di 086b/15, 087a/02

t.- mezdi 086b/14

teşânîf: -1- [T.] Eserler.

t.+ idi (şâhib-i t.) 203b/15

tesbîh: -7- [A.] 1. Allah'ın her türlü kusurdan ve noksandan uzak olduğunu dile getiren dualar okuma.

t. 057b/10, 257b/06, 257b/07

t.+ e 016b/04, 305b/05

t.+ in 016b/05

2. Allah'ı zikir ve tenzih ederken sayının anlaşılması için kullanılan, çeşitli taşlardan yapılmış, genellikle 33 veya 99 taneden meydana gelen dizi.

t. 057b/01

teslîm: -5- [A.] Emaneti yerine verme.

t. (cân t. eyle-) 030b/09, 215b/14, 276a/08; (cân t. kı1-) 026b/07; (t. ol-) 284b/13

teslîmlîk: -2- [A. + T.] Allah'ın hükmüne teslim olma, boyun eğme hâli.

t.+ i 253a/13; (t. bigi) 253a/14

teşrif: -1- [A.] Şereflendirme.

t. 130a/09

teşvîş: -6- [A.] İnsanın zihnini meşgul eden şey.

t. (t. vër-) 016b/04, 016b/10, 060b/04, 107a/07

t.+ i 115b/09, 115b/15

tevakku' -2- [A.] Bekleme, umma.

t. (t. èt-) 245b/15; (t. eyle-) 245b/10

tevâzu' -26- [A.] Alçak gönüllülük, kibirli olmama, gösterişsiz olma.

t. 057a/14, 173b/02, 175a/01, 175a/02, 205b/08, 229b/08, 229b/10, 229b/11, 234a/12, 257a/01, 274b/14, 275a/07, 277b/11, 284b/01; (t. èt-) 174b/15; (t. eyle-) 141b/04, 155a/05, 201b/03, 314a/13

t.+ dan 063b/08

t.+ dur 211b/02

t.+ ı 123a/08, 142a/10, 229b/12

t.+ ıla 185a/08

t.+ ları 086a/03

t.+ uñ 284a/14

tevâzu' lîk: -2- [A. + T.] Tevazulu olma durumu.

t.+ dur 232b/06

t.+ ıla 275b/05

tevbe: -136- [A.] İşlediği bir hatadan, günahattan pişmanlık duyup bir daha yapmamaya karar verme.

t. 020b/06, 031b/09, 053a/03, 053a/04, 058a/09, 076a/04, 097b/01, 121b/09, 126b/09, 126b/10, 151b/2, 189b/07, 189b/10, 193b/15, 203a/13, 215b/01, 227a/06, 231a/07, 232b/04, 235b/03, 274a/01, 280b/13, 294b/07, 312b/12, 313a/01, 319a/06; (t. degül) 203a/12, 319a/07; (t. èt-) 077a/04, 151a/06, 151b/2, 151b/3, 206b/09; (t. eyle-) 031b/10, 033b/09, 045a/04, 050b/06, 059a/04, 061b/10, 077a/06, 077a/12, 077a/13, 079b/14, 080a/04, 082a/15, 089a/04, 091b/01, 092b/01, 092b/02, 093a/02, 100a/06, 108a/10, 108a/11, 112b/07, 113b/03, 113b/11, 126a/04, 135b/05, 151b/2, 172a/11, 179a/06,

182a/08, 183b/07, 186a/13, 194a/01,
198b/09, 203a/12, 203a/14, 204a/07,
217a/04, 220a/10, 222b/05, 231a/12,
246a/07, 246a/08, 247b/14, 248b/09,
269a/13, 269a/14, 273b/02, 273b/07,
276b/13, 298a/14, 299a/13, 308b/02,
308b/03, 321b/09; (t. kı1-) 027b/01,
038b/02, 058b/15, 114b/11, 155b/12,
176a/01, 210b/09, 316a/15; (t.-i naşūḥ.
eyle- “bozulmamak üzere edilen tövbe”)
038b/07

t.+ den (t. öndin) 210b/10

t.+ ñ 059b/07

t.+ nüñ 255a/08

t.+ si 031b/01, 059b/05, 097b/01,
097b/02, 097b/03, 097b/04, 097b/05,
097b/06, 122a/04, 135a/09, 148a/10,
277b/01, 319a/07; (t. artuḳ) 122a/04; (t.
gibi) 082b/01

t.+ sin 066b/14; (t.+ kı1-) 149a/12

t.+ sinden 053a/04

t.+ sinüñ 044b/10, 082a/06, 088a/04,
167a/08, 212b/10, 217a/13, 230b/06

t.+ süz 010b/06

t.+ ye 203a/13

t.+ yi 010b/06

t.+ yile 185a/04

tevekkül: -84- [A.] İşlerini Allah’a
bırakma, yeis ve kederden kurtulma,
Allah’a güvenme.

t. 063b/14, 084b/06, 084b/13, 085a/10,
097b/12, 097b/14, 099a/02, 124b/14,
141a/12, 149a/03, 149a/13, 150b/15,
151a/02, 165b/15, 178b/11, 190a/09,
190b/11, 190b/13, 190b/15, 191a/03,
191a/09, 191a/10, 203a/15, 207b/08,
211b/04, 216a/03, 230a/04, 230a/06,

232a/11, 235a/08, 263a/10, 265a/10,
265a/11, 265a/12, 271a/07, 275a/09,
281b/09, 283a/15, 287a/09, 287a/10,
287a/12, 287a/14, 310b/08, 311b/10,
313a/08, 330a/03, 330a/05; (t. ét-)
098b/06; (t. eyle-) 078a/01, 089a/03,
151a/01, 263b/04, 290b/09, 311a/02,
311a/06; (t. kı1-) 068b/04, 089a/11,
110a/02; (t. üzerine) 278a/06

t.+ de 148a/03

t.+ den 203a/15, 265a/10

t.+ dür 207b/08, 211b/14, 254b/10

t.+ e 190a/08, 212b/13

t.+ i 110b/08, 141a/12, 151a/03, 185a/13,
211b/01, 310a/13

t.+ ile 278b/05, 283b/03, 310a/15,
321b/11

t.+ ümden 110a/04

t.+ üñ 086b/06, 284b/12

tevfik: -11- [A.] Allah’ın, kulunu irade ve
rızasına uygun işler yapmaya muvaffak
kılması.

t. 129a/01, 129a/07, 232b/01, 278a/11,
307b/01

t.+ e 280b/12

t.+ i 056b/01

t.+ ile 053a/04

t.+ iledür 281a/12

t.+ ümile 121a/09

t.+ üñ 213b/01

tevḥid: -41- [A.] Allah’ın birliğine
inanma.

t. 087b/13, 097a/03, 100b/03, 100b/05,
130a/07, 203a/15, 203b/14, 209b/08,
212b/03, 221b/04, 221b/05, 255b/09,
255b/13, 256a/01, 265a/01, 278b/08,
279a/12, 280a/14, 294b/05, 308a/05,

308a/09, 327b/02, 330a/04, 330a/05; (t. ehli “Müslüman”) 002b/15, 327b/15

t.+ den 128a/04, 130b/08, 131a/10, 141a/08, 141a/09, 203a/15, 245a/09, 245a/10

t.+ dür 130b/12, 281b/15

t.+ i 128a/05

t.+ üñ 121b/14, 314b/11

tevlîyet : -2- [A.] Vakıf mallarına bakma görevi, mütevellilik.

t. 031b/12, 032a/04

tevrît: -6- [A.] Tevrat.

t. 028b/15, 036a/11, 036b/02, 059b/04, 177a/13

teyemmüm: -2- [A.] Suyun bulunmadığı durumlarda toprak, kum vb. ile alınan abdest.

t. (t. al-) 194b/08; (t. ét-) 194b/09

têz: -31- [F.] Çabuk, hemen.

t. 021b/08, 066a/12, 081a/01, 094b/08, 110a/09, 110a/15, 116a/06, 143a/09, 148b/11, 151a/07, 151a/08, 182a/12, 211b/06, 214b/10, 227b/03, 232b/10, 233b/12, 234a/14, 236b/12, 276b/11, 277b/12, 291b/01, 293a/15, 294a/06, 312b/05, 328a/11; (t. ol-) 053a/05, 141b/05, 237b/06, 259a/13, 295b/08

têzcek: -4- [F. + T.] Çabucak, hemen, acele.

t. 017a/07, 253b/09, 277b/08, 300b/06

tıfl: -4- [A.] Küçük çocuk.

ğ. 034b/15, 105a/11

ğ.+ idi 159a/12

ğ.+ iken 160b/01

tılsım: -1- [A.] Sihir, büyü.

ğ. (ğ. eyle-) 222a/12

tîmârla-: -4- [F.] 1. Binek hayvanını

tımar etmek.

t.- dılar 272a/09, 272a/10

2. Bakımını yapmak, temizlemek.

t.- dı 082a/10

t.- mazdı 168a/02

tîmârsuzlık: -1- [F. + T.] Bakımsızlık.

t.+ ından 168a/03

tıñâb: -2- [A.] Çadırı kazığa bağlayan ip.

ğ. (ğ.-ı mığ) 131b/15

ğ.+ ları 019b/03

ticâret: -1- [A.] Kazanç elde etmek için yapılan mal ve ürün alım satımı.

t. (t. ét-) 135b/10

tiryâk: -1- [A.] Derde deva, panzehir.

t. (t.-ı mücerreb) 195a/14

tobra: -1- [T.] Torba.

t.+ ya 109b/03

toğra-: -4- [T.] Bir şeyi keserek parçalamak.

ğ.- dılar 055b/14, 106b/09

ğ.- rdı 050b/07

ğ.- rıdı 053b/05

toğrı /toğru: -23- [T.] 1. Yalan veya yanlış olmayan, gerçeğe uygun, gerçek.

ğ. 079a/09, 083a/13, 086a/12, 099b/02, 254b/07, 302a/11, 302a/12,

ğ.+ sın 024a/08

2. Akla, mantığa uygun, yerinde, münasip.

ğ. 010b/06, 016a/12, 028a/15, 037b/12, 041b/12, 143b/08, 153a/15, 176a/01, 216b/04, 220a/06, 296b/10, 322b/04; (ğ. degül) 055b/03, 055b/06, 055b/08; (ğ. eyle-) 086b/01,

ğ.+ sı 041b/01

ğ.+ sıyla 041b/01

3. Hak ölçülerinin, ahlak kurallarının, yasanın gerektirdiği şekilde davranan.

†. (†. eyle-) 183b/09

4. Yanlışsız, eksiksiz bir biçimde.

†. 144b/03

5. Edat.

†. (yüzine yüzine †.) 225a/13; (†angrısına †.) 031b/13

†oğruluk / †oğruluk: -3- [T.] Doğruluk.

†.+ ı 185b/13

†.+ ından 041b/01

†.+ uña 313b/08

†oğm: -3- [F.] Bitkilerde dölleme sonunda çiçekten sonra oluşan ve toprağa gömölünce kendisinden yeni bir bitki üreyen tane.

†.+ ın 103a/15

†.+ ında 103b/01

†.+ ınıñ 107a/03

†oğ: -6- [T.] Yemek yeme isteği olmayan kimse.

†. 030a/02, 119b/11, 173a/05; (†. ol-) 173a/08

†.+ dur 173a/04, 211b/09

†oğlık / †oğluk : -6- [T.] Tok olma durumu.

†. 173a/09, 173a/13, 190a/01

†.+ a 216a/15

†.+ dur 125a/04

†.+ ı 286b/03

†oğuz: -8- [T.] Dokuz sayısı.

†. 041b/14, 067a/11, 091a/04, 091a/06, 091a/07, 151b/1, 183b/02, 251a/03

†ol-: -17- [T.] 1. İçine giren bir şeyle dolu hâle gelmek, boş olmaktan çıkmak.

†.- dı 082b/09, 286a/03, 293b/06

†.- a 121a/15

†.- ayıduñ 209a/07

†.- ageldi 246a/13

†.- alar 243a/01

†.- mış 333a/14

†.- mış ola 096a/11

2. (Bir duygu insanın içini, gönlünü...) Kaplamak, sarmak.

†.- dı 051b/02

†.- mış 068a/01

†.- updur 052b/10, 117b/05, 262a/08

†.- updururdu 089b/06

3. Bir şeyin bir yeri kaplaması.

†.- dı 333b/04, 333b/08

†oldur-: -1- [T.] Doldurmak.

†.- mış 095b/05

†olu: -6- [T.] 1. Dolmuş olan, boş yeri bulunmayan.

†. 068a/02, 089a/13, 298b/02; (†. ol-) 211b/13

2. Bir duygunun etkisiyle yüklü, ... ile kaplı, ... ile kaplanmış.

†.+ dur 157b/07, 213a/13

†olucarak: -1- [T.] Dolu olarak (?).

†. 128a/03

†on: -53- [T.] Elbise, kılık kıyafet.

†. 009a/03, 009b/13, 092b/01, 105b/14, 158b/12, 165a/09, 194a/06, 228b/11, 323a/15, 328b/07; (†. eyle-) 194a/08; (†. ol-) 240a/05

†.+ a 063b/02

†.+ dan 063b/02

†.+ ı 105b/14, 144b/04, 163a/14, 208a/04, 298b/03, 313a/15

†.+ ın 163a/14, 165a/04, 215b/03, 240a/15, 291a/14, 313a/14, 328b/07

†.+ ına 283a/05, 298b/04

. inda 205a/01
. indan 328a/15
. ını 144b/03, 291a/13
. lar 198a/13, 198b/06, 291a/10,
326b/01
. ları 009b/15
. ların 010a/01, 067a/01, 067a/05,
198b/06, 291b/02
. laruñ 197b/10
. um 269a/10, 269a/11
. umı 023a/09, 269a/12, 269a/13
. uñ 144b/03
onlu: -4- [T.] Belli bir özelliğe sahip
kıyafeti olan kimse.
. 025a/01, 025a/03, 025a/12
. lar 217b/04
op / ob: -7- [T.] Top.
. 154a/08, 154a/09, 154a/10
. ı 154a/10, 154a/11, 154a/12
. ın 100b/05
optolu : 10- [T.] Çok dolu, tamamen
dolu.
. 067b/15, 081a/09, 089a/07, 089a/09,
105a/01, 111a/04, 149a/08, 279b/03; (.
ol-) 158b/07
. dur 307b/07
osunlık: -1- [T.] Haşarılık etme durumu.
. 118a/09
oy-: -9- [T.] Doymak.
.- dı 263b/13
.- dılar 235a/03
.- inca 094b/04, 094b/05, 329b/11
.- madum 131a/14
.- maya 050a/11
.- maz 029a/10, 029a/11
oyur-: -2- [T.] Yedirip açlığını
gidermek.

.- ğıl 094b/04
.- madur 166a/09
oz: -6- [T.] Çok hafif ve küçük
parçalara bölünmüş çok ince toprak.
. ı 038b/04, 043a/05, 313a/13
. ını 133b/05
. ıydı 313a/12
. umuz 038b/12
öhmet: -3- [A.] Kesin olarak ispat
edilmediği hâlde birine suç yükleme,
suçlama, suçlanma.
. 327b/02; (. eyle-) 327b/10
. ini 125b/06
übî ağacı: -1- [A. + T.] Cennette
bulunduğuna ve bütün cennete gölge
saldığına inanılan, kökü yukarıda, dalları
aşağıda büyük ağaç.
. 106b/14
üfan: -1- [A.] Çok şiddetli yağmur ve
fırtına.
. 143a/07
ufi: 1- [A.] Eyvah, yazık (?).
. (. gel- “eyvahlar olsun, yazıklar
olsun”) 016a/02
üfülyet: -1- [A.] Çocukluk.
. 271b/15
ül: -1- [T.] Dul.
. 222b/06
urş: -1- [F.] Ekşi.
. (. eyle-) 254b/13
urşı: -1- [F.] Lahana, biber, pancar
vb. sebzelerin sirkede bırakılarak özel bir
kıvama gelmesi sonucu elde edilen ekşi
yiyecek.
. 142a/12
uş: -2- [T.] Rastlamak.
(. gel- “karşılaşmak, rastlamak”)

045a/01; (t. ol- “karşılaşmak”) 044b/13

tuym- -4- [T.] 1. Duymak, işitmek.

t.- a 002b/02

t.- alar 002a/14

t.- dı 276a/05

2. Hissetmek.

t.- maya 126b/15

tükürük- -1- [T.] Tükürük.

t.+ in 101b/04

tükür- -2- [T.] Ağızdaki tükürüğü dışarı atmak.

t.- di 158b/07

t.- e 082b/07

türbe- -12- [A.] Ziyaretgah haline getirilen mezar, ziyaret edilen mezar.

t.+ me 295a/01

t.+ si 258b/10, 258b/12, 307a/06,
314b/04

t.+ sinde 192b/02

t.+ sinden 216b/15

t.+ sine 134b/02, 216b/12, 277a/08,
294b/14, 334a/03

türk- -3- [T.] Türk milletinden olan kimse.

t. 294a/01, 294a/03

t.+ e 294a/02

türkce / türkice- -1- [T.] Türk dili.

t. 004b/07

t.+ ye 004b/05

türki- -1- [T.] Türk.

t. 272a/02

tüy- -1- [T.] Tüy.

t.+ üm 108b/08

U

u / ü- -40- [F.] Bağlama edatı, ve.

u. 001b/08, 001b/09, 012b/10, 018b/09,

018b/11, 023b/15, 028b/15, 039a/15,

065a/12, 087b/11, 107b/04, 119a/01,

129b/01, 129b/06, 129b/07, 129b/13,

133a/14, 142a/05, 142a/06, 142a/09,

162b/07, 162b/12, 171b/04, 172a/01,

172a/02, 175b/09, 230b/11, 233a/08,

236b/08, 248b/02, 259a/02, 259b/10,

271b/04, 281a/07, 283b/04, 287b/06,

290a/04, 298b/02, 303a/07

‘ubüdiyyet- -9- [A.] Kulluk, kulluğun gereklerini daha dikkatli bir şekilde yerine getirme.

‘u. 256a/10, 270b/04, 276b/10306b/08,
315a/11

‘u.+ den 255b/10

‘u.+ dür (‘ilm-i u.) 281b/06

uc /uç- -24- [T.] 1. Bir şeyin baş veya son noktası.

u.+ a (uçdan u. “baştan başa, baştan sona”) 014a/13, 072a/13

u.+ dan (u. uca) 014a/13, 072a/12

u.+ ı 128a/11, 207b/05,

2. Son, nihayet, netice.

u.+ ı (soñ u. “sonuç, nihayetinde”) 023b/01, 236b/02

3. Kenar.

u.+ ma 316a/09

u.+ ıyıla 025a/06, 043a/13, 043b/02

4. Bir nesnenin genellikle sivri olan bitim noktası.

u.+ ında 057a/01, 141b/13, 177b/15,
191b/06, 228b/02

5. Sebep, neden, ... yüzünden.

u.+ ından 299b/08, 301a/01

u.+ ındandır 064a/09

u.+ umdan 079b/13, 206b/10

u.+ uñdan 110a/08, 301b/01

uc- /uç-: -22- [T.] Yükselmek, havada yol almak.

u.- ar 089a/01, 127a/02, 291b/03

u.- ardi 147b/06, 170a/14

u.- arduñ 112b/11

u.- arlardı 204a/01

u.- arlarıdı 110b/15

u.- dı 065b/14, 089a/06, 288a/09, 326a/13

u.- duğından 291b/04

u.- dum 130a/05, 131a/12, 131a/15, 131b/01, 131b/04

u.- mağ 054a/14, 192b/08

u.- mazıdı 258a/02

‘**ucb:** -7- [A.] Kendini beğenme, kibir, gurur.

‘u. 121b/10, 248a/13, 275a/05, 280b/13; (‘u. ol-) 173b/02

‘u.+ ıla 010b/04, 116a/01

ucmağ / uçmağ / uçmağ: -97- [T.] Cennet.

u. 001b/04, 021b/02, 025b/05, 025b/11, 026b/14, 028b/11, 043a/13, 043b/14, 056b/04, 077b/02, 106b/14, 111b/08, 121a/15, 123b/10, 146b/13, 147b/04, 147b/05, 171b/10, 172a/14, 173b/01, 173b/12, 190a/05, 195a/04, 200b/01, 206b/02, 206b/03, 210a/05, 210b/09, 210b/14, 235b/12, 240a/09, 242a/10, 242a/11, 245b/09, 281a/05, 281a/07, 282a/02, 307b/03, 326b/02; (u. gerekmez) 005a/15

u.+ a 011a/13, 026b/03, 036b/12, 036b/13, 046a/06, 052b/02, 054b/08, 077a/12, 091a/06, 091a/09, 098b/14, 111b/08, 116a/11, 116a/14, 123b/09, 166b/12, 184b/12, 190a/06, 212a/12, 248a/15, 248b/04, 251a/09, 258b/06,

291b/10, 312b/13, 323a/09, 323a/10

u.+ da 005a/14, 107a/02, 207b/06

u.+ dan 105a/07, 121b/12, 185b/01, 300a/14

u.+ dur 160a/14

u.+ ı 010b/12, 010b/13, 056b/04, 091a/05, 121b/12, 122a/01, 122a/02, 131b/09, 146b/14, 180b/11, 185a/05, 242a/10

u.+ ma 027a/01, 054a/12, 087a/10

u.+ madur 256a/09

u.+ uma 260a/12

u.+ uñ 087a/13, 174a/14, 291b/12

u‘cûbe : 1- [A.] Çok garip olan, görünüşü şaşkınlık veren kimse veya şey .

u.+ idi 295a/07

ucuz: -1- [T.] Fiyatı düşük olan, pahası yüksek olmayan.

u. (u. eyle-) 077b/10

uçmaklık: -5- [T.] Cennetlik.

u. (u. degül) 159b/05

u.+ dur 160a/14

u.+ mı 211a/02

u.+ mısın 159b/03

u.+ sını 160a/10

ud: -7- [T.] Hayâ, ar, edep, utanç.

u.+ ı 096a/05

u.+ indan 228b/11, 249b/05, 249b/07, 249b/09, 249b/13

u.+ umdan 321b/02

‘**ūd:** -1- [A.] Odun, ağaç.

‘ū. 144b/02

udlu: -1- [T.] Mahçup, arlı.

u. 115a/15

uğra-: -60- [T.] 1. Tesadüf etmek, rast gelmek.

u.- dı 038b/03, 038b/08, 038b/11,
043a/12, 043b/01, 066b/15, 068a/05,
079b/02, 079b/15, 089b/07, 108a/02,
108a/12, 108b/07, 136a/02, 148b/02,
206b/13, 226a/07

u.- dılar 139a/12

u.- duğ 175a/06, 197b/02

u.- dum 078a/11, 088b/11, 094a/06,
094a/11, 114b/01, 219b/14, 239a/11,
304a/07, 313b/12, 321a/12

u.- rsa 097b/11

u.- rsan 284a/15

2. Bir yere kısa bir süre kalmak üzere
gitmek.

u.- dı 057b/10, 103a/14, 109b/15,
135a/06, 150a/01, 150b/07, 193b/09,
220a/05, 226a/11, 228b/06, 228b/07,
230b/15, 251a/10, 270a/07, 272a/04,
273b/12, 308b/06, 309b/05

u.- dılar 069a/05

u.- dum 094a/06, 094a/11, 110a/10

u.- duñ 242a/05

u.- yup 109b/14, 110a/10

3. Başına kötü bir hâl gelmek.

u.- dı 233b/15

u.- duğ 038a/15

u.- rduñ 217a/06

u.- maya 239b/02

4. Birden hücum etmek, saldırmak.

u.- dılar 279b/13

uğraş-: -7- [T.] Savaşmak, mücadele
etmek.

u.- dı 140a/02, 184b/02

u.- duğından 239b/05

u.- mağa 250b/14

u.- mağdur 186a/05, 186a/06

uđbā: -1- [A.] Öbür dünya, ahiret.

‘u.+ da 190a/06

‘uğbet: -5- [A.] Ceza.

‘u.+ dūr 319a/04

‘u.+ e 029b/06, 233b/15

‘u.+ i 271b/01

‘uğl: -1- [A.] Akıllar.

‘u.+ lara 297b/02

ulal-: -2- [T.] 1. Büyümek,
yetişmek.

u.- dı 047a/14

2. Artmak.

u.- dı 160b/03

ulaş-: -15- [T.] 1. Belli bir merhaleye
erişmek, erişilmek isteneni elde etmek.

u.- dı 081b/15

u.- a 260a/11, 287a/04

u.- asın 126b/12, 325a/02

u.- mağa 267a/14, 270b/02

u.- mağ 126b/11, 174b/02

u.- mağdan 086b/03

u.- mağdur 086b/03, 126b/11

u.- mışıdı 279a/09

u.- ur 287a/05

2. Birleşmek, birleşip yapışmak.

u.- dı 300b/04

ulaşdur-: -7- [T.] 1. Yetiştirmek,
eriştirmek.

u.- a 235b/10

u.- maya 291b/11

u.- ur 212b/13, 292a/06, 314b/13,
319b/04

2. Bağlamak, birleştirmek.

u.- u 320a/05

ulaşdurıcı: -1- [T.] Eriştiren.

u.+ dur 252a/03

‘ulemā : -13- [A.] Alimler, bilginler.

‘u. 002a/02, 006a/11, 240a/15, 266b/03,

328a/15; (‘u.-ı rabbānī) 176a/13

‘u.+ lar 159b/07, 261b/10

‘u.+ ları 328a/14

‘u.+ larından idi 265b/09, 282b/15

‘u.+ larındanıdı 276a/11

‘u.+ yıla 287b/03

ulu: -170- [T.] 1. Bir topluluğun manevi büyüğü.

u. 004b/15, 005b/02, 020b/14, 030b/15, 036b/08, 046a/04, 054a/15, 057a/06, 060b/15, 080a/15, 134a/09, 147b/02, 147b/05, 170a/14, 174b/08, 177a/01, 180a/03, 191b/06, 191b/07, 202a/14, 228a/01, 236b/06, 243a/13, 244a/08, 244a/09, 305b/15, 310a/05, 327b/13, 333b/13

u.+ lar 004a/14, 005b/04, 021a/04, 021a/05, 031b/14, 045a/12, 065b/15, 108a/01, 142a/07, 145b/10, 153a/08, 159b/11, 160a/15, 179a/14, 228a/01, 236b/04, 259a/01, 271b/09, 278a/02, 287b/11, 290b/04, 292a/13, 293b/04, 312a/01, 313a/07, 327a/07

u.+ lardan 170b/08, 177a/01, 179a/14, 201a/05, 241a/09, 243a/12, 247b/13, 261a/07

u.+ larından 056a/01

u.+ larındanıdı 290b/03

u.+ lardanıdı 100b/08, 112b/09

u.+ larındanıdı 087b/12, 135a/03, 201a/01, 202b/08, 214b/12, 258b/15, 276a/11, 285a/12, 292a/13, 313a/05

u.+ larınıñ 192b/13

u.+ ları 109a/09, 152b/13, 179a/12, 225a/05, 228b/15

u.+ larıyla 168a/11

u.+ laruñ 258b/11

u.+ muz 020b/14, 058a/11

u.+ ñuz 058a/11, 111a/06

u.+ raq 003a/06

u.+ sı 011a/03, 024a/12, 036b/11, 040a/01, 049b/12, 180a/13; (u.+ sı degül) 331a/01

u.+ sıvan 105b/03

u.+ sıyıdı 043b/09, 279b/02

u.+ ya 201a/05

u.+ yıla 080a/15

2. İtibarlı, şerefli.

u. 020a/14, 033a/07, 036b/03, 043a/09, 049a/13, 069a/14, 083b/12, 092a/11, 092a/13, 092a/15, 098b/06, 101b/03, 105a/09, 107b/01, 109b/10, 110a/05, 110b/13, 113a/07, 119a/02, 122b/12, 126a/06, 142a/10, 143b/05, 152b/09, 162a/15, 172a/06, 189b/14, 204b/14, 213b/02, 217a/09, 218b/14, 230a/03, 234b/06, 253b/14, 255b/01, 284b/02, 310a/10, 314b/07; (u. eyle-) 131a/01; (u. kıl-) 085b/13

u.+ da 331a/01

u.+ mıssa 101b/05

3. Çok üstün niteliklere sahip, büyük, yüce.

u. (u. ol-) 086a/07, 228b/14

u.+ dur 132b/05

u.+ larındanıdı 167a/03, 303a/09

u.+ larından idi 206a/11, 228a/08

u.+ raq 125b/12, 206b/05, 218b/13, 222a/02

u.+ raqdur 132b/05

u.+ raqsın 129b/12

u.+ sı 006b/14, 037a/02, 058a/02, 280b/06; (u. ol-) 020b/12

u.+ sıdur 207a/01

u.+ sıyıldı 142a/07, 233a/09

u.+ yıldı 082a/04, 219a/05

u.+ yıduğun 132b/07

ulūhiyet: -1- [A.] Allah'ın ehadiyet mertebesinden sonra bütün ilahi sıfat ve isimleriyle zuhur ettiği ilk tecelli mertebesi.

u. 131a/15

ulula-: -2- [T.] Saygı göstermek, hürmet etme.

u.- maqıçün 109b/11

ululan-: -2- [T.] Kibirlemek, büyüklük taslamak.

u.- ursın 054b/01, 055a/07

ululuk: -11- [T.] Ulu kişi olma durumu.

u. 046b/04, 062a/10, 272b/07, 307a/10

u.+ a 268a/11, 247b/09

u.+ dan 169b/03

u.+ ı 177b/14, 293b/05

u.+ ina 278a/01, 287b/11

u.+ um 082a/13

2. Azamet, büyüklük, yücelik.

u.+ ı 021a/01

ulūm: -14- [A.] İlimler.

u. 167a/04, 196a/02, 202b/06, 217a/10, 233a/10, 236a/03; (cümle-i u.) 006b/13, 230b/04; (u.-ı zāhir) 142a/09, 312a/06, 319b/13

u.+ dan (envā-ı u.) 296a/02

u.+ dur 065b/01, 270b/12

um-: -6- [T.] Ümit etme.

u.- a 210b/09

u.- arsin 180a/07

u.- mağıl 292b/14

u.- maq 195a/05

u.- maya 098a/10

u.- mayasın 234b/07

umre: -1- [A.] Hac mevsimi dışında Kabe'yi ve Mekke'deki mübarek yerleri ziyaret etme.

u.+ den 064a/15

un-: -4- [T.] Un.

u. 112b/05, 114b/01, 164b/01, 188a/09

unit-: -32- [T.] 1. Aklında kalmamak, hatırlamamak.

u.- a 096a/14, 098a/07

u.- aduñuz 192a/13

u.- dı 136a/12, 158b/14

u.- dum 326a/01

u.- duñ mıdı 151a/03

u.- mağıl 016a/15, 137a/14

u.- maqdur 276a/03

u.- mañ 014a/02

u.- maya 004b/08

u.- mayavan 016b/01

u.- up 028a/06, 078a/08

u.- urisa 055b/15

2. Bir şeyi dalgınlıkla bir yerde bırakmak.

u.- dı 193b/03

3. Yaptığı, bildiği bir şeyi artık yapamaz olmak.

u.- dı 024b/08

u.- dum 276b/12

4. Hatırdan, gönülden çıkarmak.

u.- a 098b/08

u.- asın 219a/01

u.- dılar 005b/15

u.- maqdan 190a/11

u.- mayalar 006a/01

u.- mayasın 016a/11

u.- maz 055b/12

u.- updur 030b/04

5. Üzücü bir şeyin etkisinden kurtulmak.

u.- alar 121b/02

6. (Bir kimse veya şeyi) Artık düşünmez, hatırlamaz olmak, ihmal edip terketmek.

u.- a 262a/01, 311b/08

u.- dılar 055b/14

unutdur-: -1- [T.] Unutmasına, unutulmasına sebep olmak.

u.- urlar 227b/13

unutğan: -1- [T.] Çok unutan, unutkan.

u. 173a/04

‘**unvān** : 2- [A.] Bir kitabın, mektubun başına yazılan yazı veya kelime.

‘u.+ in 225b/01

‘u.+ indan 225b/01

ur-: -143- [T.] 1. Vurmak, çarpmak.

u. 304b/10

u.- a 109b/06, 201a/11, 289b/15, 324a/13, 333b/12

u.- a idi 289b/15

u.- alar (yüzüme u. “hatasını yüzüne söylemek”) 073b/08

u.- am 201a/13, 262b/08

u.- dı 033a/09, 079b/05, 112b/01, 113/a1, 113a/02, 142b/02, 184b/04, 214b/08, 223b/04, 223b/13, 238b/12, 301a/01, 301a/13, 243b/08, 288a/10,

u.- dılar 031a/09, 058a/10, 069a/08, 163a/10, 163a/13, 206b/15, 282b/02, 331b/05

u.- duğına 055b/06

u.- duğından 331b/06

u.- duğıyiçün 332b/02

u.- duğıñ 294a/02

u.- dum 103b/05, 197a/03

u.- duñ 108a/07, 294a/03

u.- ğıl 150a/13

u.- ıardum 046a/09

u.- ma 201a/13

u.- madı (yüzüme u.) 175b/08

u.- mağdur 046a/09

u.- mayam (yüzüñüze u.) 174b/04

u.- mazsın 201a/12

u.- uñ 331b/04

u.- updururdu (şulağa u. “tekme atmak, el etek çekmek”) 201a/06

u.- ur 108b/14

u.- urdu 147b/12,

u.- urlar 332b/01; (yüzüñe u.) 142b/13

u.- urlardı 105a/01, 166b/05

u.- urlardı 057b/03

u.- ursa (sīlī u. “tokat vurmak”) 109b/05

u.- ursın 079b/07

2. Baskın yapmak, gasp etmek.

u.-a (yolum u. “yolunu kesmek”) 294a/09

u.- asın (yol u.) 058b/14

u.- dı (yolum u.) 231b/13

u.- dılar 057b/12

u.- duñ (yolın u.) 320b/02

u.+ ıcılar (yol u. “yol kesen, harami”) 251b/08

u.+ ucıya (yol u.) 094b/11

u.+ ucıyımışsın (yol u. “yoldan çıkararak”) 204a/09

3. Belli bir sesi yüksek olarak çıkarmak, haykırmak.

u.- a (na^ç ra u.) 124b/02

u.- dı (na^ç ra u.) 017a/15, 079b/01,

102a/05, 116b/14, 121a/01, 137b/12,

140b/13, 180b/05, 197b/15, 220a/08,

226a/12, 248a/05, 248b/11, 268a/12,

272a/12, 294a/02

u.- up (na' ra u.) 332a/03

u.- urdı (na' ra u.) 022a/03

u.- urlarıdı (na' ra u.) 166b/07

4. Dövmek.

u.- an 331b/06, 331b/07

u.- anı 009b/01

u.- anlar 163b/01

5. Giydirmek, giyinmek, takmak.

u.- dı 093b/09, 166b/14

u.- miş 031a/01

u.- up 054b/03, 057b/01

u.- updururlar 054b/03

6. Sokmak, batırmak, delmek.

u. 042a/06

u.- dı 042a/07

u.- salar 017a/06

u.- urlarsa 287a/14

7. İfade etmek, beyan etmek.

u.- a (lāf u. "söz söylemek")132a/11

8. Sürmek.

u.- urdı 073b/07,

9. Vermek, koymak.

u.- asın (adın ur- "ad vermek, ad koymak") 035a/02

u.- dı 279a/08, (kulağ u. "kulak vermek") 103a/02; 188b/09 (dīvāra u. "yaslanmak")

u.- dılar 259b/02

u.- duğuñ (yük u. "yük koymak")114b/09

u.- dum 258a/04; (kulağ u. "kulak vermek, dinlemek") 016b/07

u.- ğıl (aş u. "yemek hazırlamak") 038a/08

u.- miş 047b/11; (yüzün toprağa u. "yere kapanmak")199a/07

u.- urdı 104b/08

10. Esmek, üflemek.

u.- asın (nefes ur- "üflemek") 293b/15

u.- dı (yel u. "rüzgar esmek") 209b/06

u.- up 227a/01

11. Çekmek.

u.- dılar 078a/12

12. Kesmek.

u.- dılar (boyunların u. "boynunu kesmek") 279b/14

u.- uñ 104b/14

13. Çevirmek, yönünü değiştirmek.

u.- mışıdı 157a/09

14. Silah kullanmak, sallamak.

u.- mağ (kılıc u. "savaşmak") 302b/14

u.- ur 251b/01

u.- urdı 251a/15

15. Yardımcı fiil.

u. (bend u.) 325a/06

u.- a (elini 'amele u. "harekete geçmek") 252b/08; (ta' na u. "yermek") 190a/07

u.- ar (od ur- "ateşe vermek, ateşlemek") 074b/15

u.- dı (işitmeze u. " duymuyormuş gibi yapmak") 066b/02; (ta' na u. "yermek, eleştirmek") 190a/08; (rakş u. "raks etmek") 267b/01,

u.- dum (cilā u. "cilalamak") 103b/07; (kadem u. "yapmaya girişmek") 032b/14

u.- mağdur (kadem u.) 284b/15

u.- sayıdum (kadem u.) 131b/13

u.- ur (ta' na u.) 190a/08

u.- urdı (rakş u.) 288b/12

u.- urlar (rakş u.) 166a/11

u.- urlarıdı (rakş u.) 242b/02; (ta' na u.) 163a/04

u.- ur mısın (el u. "el atmak, el uzatmak") 197a/08

u.- sun (had u. “cezalandırmak”) 059b/09

u.- ursız (rakş u.) 242b/10

urıl-: -2- [T.] 1. Soyulmak, yağmalanmak.

u.- miş 057b/14

2. Kurulmak, yapılmak.

u.- miş 070a/08

uşan-: -1- [T.] Sıkılmak, bıkmak.

u.- a 094b/08

‘**uşfür:** -1- [A.] Bir bitki adı.

‘ u. 103b/01, 103a/15

uşlu: -2- [T.] Akıllı.

u. 064a/02

u.+ yısa 009a/02

uşş / uss: -21- [T.] Akıl.

u.+ ı (u. git- “aklı başından gitmek, kendinden geçmek”) 031a/10, 035b/01, 035b/04, 063a/15, 075b/13, 113b/07, 113b/08, 137b/13, 168a/14, 172b/10, 180b/05, 195b/14, 224b/08; (u. şat-) 010b/09

u.+ ma 223a/02

u.+ um (u. git-) 107b/15, 177a/05

u.+ uñ (u. git-) 035b/02, 035b/05, 180b/06

uşül: -4- [A.] Bir amaca ulaşmak için gidilen yol, yöntem.

u. 236a/04, 279a/13; (u.-ı dīn) 082a/05; (u.-ı tarīkat) 152a/14

uş: -23- [T.] İşte, şimdi.

u. 013a/07, 027a/01, 047a/10, 059a/02, 060b/14, 075a/02, 105b/12, 133b/07, 136a/14, 147a/15, 159a/06, 165b/09, 192a/04, 194b/09, 197a/03, 219a/02, 249b/01, 300a/09, 300a/13, 300b/06, 317a/08, 332b/07

uşacuk: -1- [T.] Ufacık.

u. 105a/03

uşak: -1- [T.] Çocuk.

u. (oğlan u. “çoluk çocuk”) 109b/04

uşbu: -44- [T.] 1. İşaret zamiri.

u. 016a/04, 023b/01, 041b/04, 041b/08, 044a/10, 044b/01, 053b/14, 065a/07, 143b/09, 154b/10, 154b/13, 160a/12, 221a/04, 300a/06

u.+ nuñ (u. gibi) 180a/08, 324a/10

2. İşaret sıfatı.

u. 013a/14, 014b/12, 059a/14, 065b/09, 068b/11, 075a/15, 104a/04, 109b/02, 112a/09, 166a/08, 167b/10, 168a/07, 168b/06, 177a/04, 182a/15, 184b/09, 193a/12, 193b/10, 197a/08, 226a/13, 226a/14, 232a/03, 242a/05, 247b/07, 255b/15, 286a/11, 300a/09, 300a/12

utan-: -50- [T.] 1. Mahçup olmak, hayâ etmek.

u.- dılar 034b/12, 154a/10

u.- dı 108a/09, 136a/08, 249b/04, 274a/02

u.- duğından 115b/01

u.- duğumdan (u. ötrü) 194b/03

u.- dum 039a/10, 316b/11, 321b/03

u.- madı 179b/01

u.- maz mısın 246b/07, 311a/10

u.- u 039b/06

u.- urdum 273b/11

2. (Saygı, edep, çekinme vb. duyguların etkisiyle) Ölçülü hareket etmek, bir şeyi yapmaktan kaçınmak, çekinmek.

u.- a 181a/02, 194b/07, 210a/02, 210a/03, 285a/06

u.- dum 119a/01, 200b/05

u.- ğıl 181a/02

u.- madın 045b/05

u.- maz mısın 055a/09, 243a/09,
088b/05, 105b/01, 135a/15, 182a/06,
194b/02, 243b/09,

u.- mağdan 200b/01

u.- maz 210b/03

u.- maya 306b/02

u.- mazmısın 310b/07

u.- ur 194b/07, 210b/04

u.- urın 008b/10

u.- ursañuz 174b/03

u.- urvan 045a/07, 166a/04, 167b/14,
168b/07, 169b/10, 194b/06, 209a/13,
258b/12

uvak: -6- [T.] Ufak, küçük.

u. 018b/05

u.+ çık 323a/07

u.+ cuğ 201b/12

u.+ ı 177a/10

u.+ ın 222b/10, 246a/05

uvaklık : -1- [T.] Küçüklük.

u.+ ına 015b/14

uy-: -18- [T.] 1. Bir inanca,
anlayışa, egemen bir güce uygun
davranışta bulunmak.//

u.- a 096b/03, 096b/07

u.- andur 211a/07

u.- anlara 029a/09

u.- arsa 304b/06

u.- arsam 107b/13

u.- mağ 232b/09, 275b/13

u.- maya 301a/01

u.- mış 274a/14

2. Tabi olmak, uymak.

u.- dı 115b/09

u.- duñ 273a/07

u.- ıdır 252a/02

u.- madı 041a/10, 266b/09, 311a/02

u.- maz 274a/13

u.- mış 135b/01

uyagan : -1- [T.] Söz dinleyen, uyan.

u. (u. ol-) 301a/01

uyan-: -50- [T.] Uyku durumundan
çıkılmak.

u. 066b/02, 066b/04

u.- dı 025b/08, 027a/03, 032b/08,
044a/15, 047a/07, 047b/09, 067b/06,
082a/15, 089b/06, 094b/13, 103a/12,
106b/08, 139a/07, 156b/08, 162a/13,
178b/03, 214a/01, 218a/04, 240b/14,
244a/02, 248b/08, 288b/08, 290a/03,
298a/10, 299b/09

u.- dılar 074b/14

u.- dum 107b/11, 128a/05, 133b/11,
137b/07, 172a/11, 172a/15, 197a/03,
220a/10, 246a/03, 268a/12, 277a/11,
316b/15, 326a/08, 326b/05

u.- ıcağ 187a/14

u.- ınca 044a/15

u.- madı 324b/03

u.- mağ 319a/13

u.- mağlığa 252b/14

u.- mış 139a/10

u.- ugeldi 152b/07

u.- ur 021b/08

uyanmaklık: -1- [T.] Gafil olmama
durumu.

u.+ dur 209a/09

uyanuk : 4- [T.] 1. Uyumayan.

u.+ ıdı 143a/04

2. Gafil olmayan kimse.

u. 207b/10

u.+ uz 050b/06

u.+ dur 185b/09

uyanukluk: -4- [T.] Uyanık olma durumu,

gafil olmama durumu.

u. 076b/04

u.+ ıdur 253a/03

u.+ ında 209a/11

u.+ umuz 247a/15

uyar:- -3- [T.] 1. Uyandırmak

u.- uñ 143a/03

2. Öğüt vererek doğruyu görmesini sağlamak, gafletten kurtarmak.

u.- asız 058b/12

u.- sañ 021b/06

uydur:- -1- [T.] Uymasını sağlamak, uygun düşürmek, ayarlayıp denk getirmek.

u.- dı 238a/11

uyğu / uyku: -54- [T.] 1. Uyku.

u. 034b/03, 073b/04, 073b/05, 073b/06, 172a/09, 172a/12, 172b/01, 179b/04, 180b/13, 205b/14, 206a/14, 215a/09, 217b/02, 247a/11, 247b/03, 324b/02; (u. al-) 322a/15

u.+ dan 025b/08, 027a/03, 047b/09, 073a/06, 082a/14, 246a/03, 248b/08, 326a/08

u.+ m 215a/08

u.+ mdan 268a/11

u.+ muz 247a/15

u.+ ñdan 187a/14

u.+ sı 065b/14, 178b/02, 200a/07, 215a/05, 247b/05; (u. gibi) 200a/08

u.+ sında 209a/11

u.+ sından 032b/08, 094b/13, 218a/04, 288b/08

u.+ ya 247a/11, 247a/12, 285b/12; (u. var- “uyumak”) 026b/12, 032b/06, 050a/15, 067b/06, 137a/15, 244a/01, 248a/11, 269a/10

2. Çevrede olan biteni fark etmemek, gaflet.

u. 076b/04

u.+ sından 058b/11, 319a/13

uyı- / uyu:- -53- [T.] 1. Uyku hâlinde olmak.

u. 095a/02

u.- dı 046b/15, 094b/06, 178b/02, 215a/07

u.- dılar 074a/07

u.- duğı 102a/13

u.- duğındandır 067b/09

u.- dum 134b/05, 277a/09, 326a/02

u.- ğıl 094b/04

u.- madı 016b/11, 026b/08, 045b/06, 053b/09, 094a/15, 142b/07, 196b/11, 215a/05

u.- madılar 268b/15

u.- madıydı 315b/13

u.- maduğ 289a/04

u.- maduñ 074a/09

u.- mağıla 083b/07

u.- mağ 064a/10

u.- mağdan 316b/15

u.- mağdur 212b/11, 286b/09

u.- mayam 155a/01

u.- maz 145a/01, 155a/01, 267a/07

u.- mazdı 035b/07, 073b/04

u.- mışıdı 031b/07

u.- mışlarıdı 118b/04

u.- mışsız 075a/01

u.- r 016b/09, 035b/09, 044a/15, 074b/12, 215a/10, 247a/14

u.- rdı 135b/06

u.- rıdı 103a/11

u.- rsa 050b/05

u.- rsın 102a/10

u.- ya 102a/12
2. Gaflet içinde olup bitenden habersiz bulunmak.

u.- r 021b/07, 021b/08,

u.- sañ 035b/08

u.- yupdur 021b/06

uyıt- -1- [T.] Uyumasını sağlamak.

u.- maz 256b/01

uykusuzlık- -7- [T.] Uyku uyuyamama veya az uyuma durumu.

u. 101a/11, 215a/09, 239a/14

u.+ da 215a/08

u.+ dan 221a/09

u.+ ı 073a/06

u.+ ından 215a/11

uyuz- -1- [T.] Kaşıntılı, bulaşıcı deri hastalığına tutulmuş olan.

u. 027b/02

uzat- -6- [T.] 1. İleriye doğru yöneltmek.

u.- dı 325a/08

u.- dum 078a/12

u.- duğın 155a/13

u.- dılar (dil u. “bir kimse için kötü söylemek”) 238a/09, 330b/04

2. Gereğinden fazla sürdürmek.

u.- ayıdı 135b/02

‘uzlet- -21- [A.] Bir köşeye çekilip toplumdan, insanlardan uzak yaşama.

‘u. 007b/03, 020b/10, 099a/03, 167b/05, 199b/10, 223a/07, 256b/05, 256b/06; (‘u. ét-) 029a/02, 152b/12; (‘u. eyle-) 099a/03, 198b/09, 199b/10, 201a/03, 252a/12, 305a/10, 319a/05

‘u.+ den 271a/14

‘u.+ e 152b/05

‘u.+ i 008b/14

‘u.+ üñ 256b/07

uzun- -9- [T.] 1. İki ucu arasında kendi ölçülerine göre fazla mesafe olan.

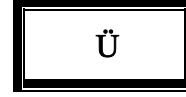
u. 071b/08, 313b/01

u.+ ı 134b/06

u.+ ıdı 105a/08, 207a/10

2. Başlangıcı ile bitişi arasında fazla zaman bulunan, çok süren.

u. 029a/10, 063a/03, 096b/01, 285a/02

üç- -154- [T.] Üç sayısı.

ü. 002b/03, 003a/06, 016b/06, 008a/01, 017a/06, 017b/02, 023b/13, 026a/06, 028a/09, 029a/04, 029a/08, 029a/09, 032a/14, 032a/15, 045b/11, 046b/10, 051b/13, 052a/13, 063b/08, 064a/09, 071b/15, 072a/07, 072b/09, 073a/01, 074a/05, 074b/01, 075a/04, 077b/08, 078a/01, 080a/09, 084b/08, 085a/08, 085b/09, 085b/10, 086a/07, 086a/10, 091b/05, 091b/08, 091b/09, 091b/11, 097a/03, 098a/05, 098b/14, 104b/07, 106a/04, 113b/07, 121a/12, 123a/07, 125a/14, 127a/05, 136b/11, 137b/14, 141a/01, 141b/14, 148b/13, 148b/15, 150a/09, 150a/10, 151b/01, 151b/04, 151b/05, 159b/04, 162b/01, 166a/05, 179b/13, 180a/13, 182b/04, 185a/11, 185b/12, 186a/05, 187a/08, 187b/11, 190a/15, 190b/14, 191a/08, 191a/15, 191b/14, 192a/14, 199b/15, 200a/15, 203a/03, 205b/07, 207b/03, 208b/12, 210a/09, 210a/14, 211b/02, 211b/13, 212a/04, 212a/09, 212b/04, 214b/01, 214b/02, 215b/07, 215b/12, 218b/13, 220a/08, 220a/12, 230a/09, 232a/12,

233b/02, 235b/10, 238a/07, 248b/04,
248b/06, 249a/12, 249b/01, 251b/09,
255a/08, 255a/10, 264b/12, 271b/09,
271b/10, 272a/12, 275a/07, 275b/12,
281b/10, 286b/14, 287a/01, 287a/04,
292b/02, 293a/03, 296a/02, 299b/09,
304b/04, 314b/11, 315a/12, 317a/08,
319a/12, 319a/15, 321b/15, 331b/12
ü.+ dür 098a/08, 189b/05, 194b/13,
195a/01, 210b/06, 212b/10, 216a/11,
216b/03, 257a/02, 257a/03, 274b/09
ü.+ i 153b/13, 207b/03, 208b/12; (ü. bile)
055b/01

ü.+ inden 184a/04

üçüncü / üçüncü: -72- [T.] Üç sayısının sıra
sayısı.

ü. 006a/05, 023b/15, 026a/09, 029a/05,
029a/09, 029a/11, 063b/10, 066b/03,
072a/08, 072a/15, 076b/15, 084b/13,
086a/08, 096b/01, 097a/04, 097a/13,
123a/08, 146b/06, 148a/09, 149b/11,
150a/11, 151b/5, 156b/13, 166a/07,
171a/15, 173a/04, 179b/15, 185b/05,
186a/13, 189b/04, 189b/06, 190a/01,
190b/03, 190b/14, 191b/15, 194b/14,
200b/01, 205b/07, 207b/05, 208b/15,
210a/10, 210b/01, 214b/03, 215b/09,
216a/14, 216b/04, 219b/02, 230a/10,
231a/07, 233b/03, 234a/05, 234b/12,
251b/10, 251b/12, 255a/10, 256a/08,
257a/04, 274b/14, 275a/09, 275b/13,
287a/01, 287a/03, 292b/04, 293a/01,
293a/07, 293a/10, 302b/14, 305a/08,
319a/09, 319a/14, 331a/04, 331b/13

üç biñ: -2- [T.] Üç bin sayısı.

ü. 158a/03, 238a/12

üç yüz: -6- [T.] Üç yüz sayısı.

ü. 079a/13, 109a/14, 154b/09, 206b/05,
331a/07, 331b/05

üç yüz altmış: -3- [T.] Üç yüz altmış
sayısı.

ü. 260a/05, 260a/06

üç yüz biñ: -3- [T.] Üç yüz bin sayısı.

ü. 137b/02, 213b/14, 214a/14

üç yüz elli: -1- [T.] Üç yüz elli sayısı.

ü. 137b/15

üleş-: -4- [T.] Paylaşmak, bölüşmek.

ü.- diler 089a/15

ü.- imezvüz 085b/10

ü.- mege 089b/03

ü.- ürler gibi 085b/06

üleşdür-: -24- [T.] Paylaştırmak,
dağıtmak.

ü.- di 039a/01, 041a/04, 091b/02,
141b/13, 160b/04, 161a/11, 181b/05,
188a/01, 196b/04, 216b/12, 226b/01,
289a/12

ü.- diler idi 161a/05

ü.- edüm 091b/03

ü.- em 091a/14

ü.- eyin 313b/03

ü.- gil 076b/02

ü.- üdurur 058a/02

ü.- üñ 161a/06

ü.- ür 214b/06

ü.- ür idi 157a/10

ü.- ür di 073b/04, 135b/11

ü.- ür di 067a/15

ülfet: -1- [A.] Dostluk, muhabbet.

ü. 255a/02

ümîd / ümîz: -45- [F.] Ümit, umut.

ü. 063b/14, 141b/04, 181b/08, 185a/11,
199b/12, 210b/11, 213b/07, 216b/02,
235b/06; (ü. dut-) 023b/09, 037b/07,

146b/07, 167b/06, 213b/05, 233b/08,
235b/11, 275b/08; (ü. kes- “bir şeyin
artık olmayacağını kabul etmek”)
230a/05

ü.+ de 141b/05

ü.+ dür 199b/11

ü.+ e 031b/05, 069b/03

ü.+ i 005b/07, 037b/08, 213a/07,
232b/03, 235b/05, 235b/12

ü.+ ile 212a/10

ü.+ in 146b/08, 167b/05, 181b/02,
235b/12; (ü. kes-) 010a/08, 230a/06,
233b/11, 287a/03

ü.+ ine 151/b2, 151/b3

ü.+ iyiçün 056b/04

ü.+ lerine 314b/13, 333a/05

ü.+ üm 083b/05, 213a/06, 213a/11

ümitlen-: -1- [F. + T.] Ümitlenmek,
umutlanmak.

ü.- ürdüm 005b/07

ümmet: -23- [A.] Bir peygambere iman
edenlerin meydana getirdiği topluluk.

ü. 123b/13

ü.+ den 172a/05

ü.+ dür 287b/05

ü.+ e 255b/06

ü.+ i 243b/02

ü.+ inden 013b/12, 123b/12

ü.+ ine 036a/13

ü.+ ini 013a/10, 013b/03

ü.+ inüñ 170b/14

ü.+ isin 033a/03

ü.+ lerinde 242b/15

ü.+ lerine 013a/06, 013a/08

ü.+ lerüm 085b/13, 152b/11

ü.+ lerümden 047a/02

ü.+ lerüme 013a/03, 240b/13; (ü. degül)

322b/11

ü.+ ümde 011b/14

ü.+ üme 012a/13

ümmî: -2- [A.] Okuma yazma bilmeyen
(kimse).

ü. 005a/12

ü.+ yidi 224b/14

ün: -47- [T.] Ses, nida, sada.

ü. 030b/12, 031b/08, 033b/05, 040a/12,
047b/05, 047b/10, 048b/09, 050b/03,
066b/01, 066b/03, 066b/10, 066b/11,
068b/09, 070b/10, 071b/02, 078a/06,
078a/14, 080a/08, 080a/10, 088b/05,
095b/14, 105a/15, 140a/09, 140b/07,
142a/14, 147b/01, 170a/13, 197b/05,
199a/11, 263b/05, 268b/13, 286a/13,
289a/06, 289a/08, 310b/06, 321a/01,
321a/08, 331b/08, 333b/01

ü.+ i 081b/12, 104b/07, 333a/14

ü.+ in 022a/03, 065b/09, 147b/10,
192a/10

üns: -34- [A.] 1. Yakınlık, ülfet.

ü. 200a/03, 200a/06, 260a/06, 275a/14,
303a/02,; (ü. dut- “yakınlık kurmak, dost
olmak”) 015b/11, 052b/14, 096b/12,
096b/13, 098a/02, 098a/13, 165b/12,
293a/07, 319a/04

ü.+ i 043a/02, 168b/11

ü.+ inden 304a/10

2. Allah'ın cemal tecellilerine mazhar
olan sufilerin, kalplerinde Allah'ı
müşahede etmeleri ve sadece Hak ile
huzurda bulunmaları durumu.

ü. 097b/15, 098a/01, 100a/14, 126a/08,
171b/07, 174a/10, 192b/15, 254a/09,
278b/12, 278b/13, 278b/14, 281b/11,
311b/05, 311b/06

ü.+ üñ 285a/01

ür-: -4- [T.] 1. Üfürmek, üflemek.

ü.- düm 200b/11

ü.- di 228b/02

2. Havlamak.

ü.- di 244b/06

ü.- dügin 244b/08

ürk-: -2- [T.] Bir şeye karşı korku ve ürperme hissi duymak, korkup çekinmek.

ü.- di 207a/10

ü.- diler 051a/01

üründü : -6- [T.] Seçilmiş, seçkin, güzide.

ü. 217b/14, 218a/01, 250b/11; (ü. eyle-)

301b/15; (ü. kıl-) 085b/13

ü.+ sidür 006a/09

üskere / üsküre: -4- [F.] Ağzı yayvanca kap, toprak çukar çanak.

ü. 089a/07, 089a/09; (ü. bigi) 067b/08

ü.+ ler 089a/09

üsküf: -2- [T.] Başlık, serpuş.

ü.+ in 220a/07

ü.+ ini 332b/05

üst: -111- [T.] 1. Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü.

ü.+ i 245b/13, 333b/08

ü.+ in 218a/14

ü.+ ince 031a/15

ü.+ inde 008a/04, 023a/13, 030a/12, 041a/02, 044b/08, 047b/14, 051a/11, 063b/05, 063b/07, 065b/08, 082b/11, 084a/11, 087b/01, 089a/14, 092b/04, 107a/07, 110b/10, 110b/15, 116b/09, 127a/02, 133b/11, 147b/14, 161b/09, 182b/13, 182b/14, 215b/15, 221a/11, 222b/01, 333b/03

ü.+ inden 042a/09, 100a/06

ü.+ ine 024b/01, 035a/04, 051a/13, 052a/11, 052a/12, 103b/06, 119b/07, 135a/12, 140a/07, 161b/07, 161b/11, 175a/10, 188b/03, 199a/02, 219b/07, 221a/12, 222b/15, 251b/02, 299a/10, 317a/04, 317a/05, 321a/03, 325a/07; (ayağ ü. dur- “ayakta durmak”) 027b/10, 135b/01; (ü. dur- “var olmak, varlığını bir şeyle devam ettirmek”) 055a/01

ü.+ ümde 180b/11

ü.+ üme 046a/07, 230a/14, 263b/05

2. Bir şeyin görülen yanı, yüzü.

ü.+ inde 102a/09,

3. Vücuda giyilmiş olan elbise, giyecek, üst baş.

ü.+ indeki 009a/07

ü.+ ine 274a/08,

4. Bir yerin çok yakınında olan ve ona bakan yer.

ü.+ inde 040b/03, 040b/05, 040b/06,

5. Bir şeyin yukarısında bulunan boşluğu veya yeri.

ü.+ inde 023a/06, 029b/15, 065b/10, 070a/08, 071b/05, 142a/12, 143a/06, 168a/13, 174b/01, 217b/04, 217b/06, 296a/12, 296b/01, 296b/06

ü.+ inden 224b/01

ü.+ inde mi 065b/11

ü.+ ine 007b/09, 139a/15, 160a/02, 168a/15

6. Yanında, yanbaşıda, başında.

ü.+ inde 140a/12, 258b/10

ü.+ ine 024a/14

7. Bir kimsenin kendisi, şahsı, vücudu.

ü.+ inden 307a/02

ü.+ ine 023a/08, 038b/12, 140b/05,

253a/10, 273b/04; (ü. var- “saldırmak”)
140a/09

ü.+ üme 104b/02, 162b/07, 321a/12

ü.+ üñde 310b/07

ü.+ üñe 320a/14

8. Zaman bildiren kelimelerle birlikte kullanıldığında bir olaydan sonra belli bir süre geçtiğini ifade eder.

ü.+ ine (bir yıl ü. geçti) 049a/04

9. İki şeyden birinin diğerine tercih edildiğini ifade eder.

ü.+ ine 186b/03

10. ...den sonra.

ü.+ üme 030a/04

ü.+ ümüze 070b/1

üstād / üstāz: -48- [F.] Herhangi bir ilimde, sanatta söz sahibi olan kimse, hoca.

ü. 041a/05, 041b/12, 042a/02, 042a/04, 042a/12, 051a/08, 098b/01, 123a/10, 123a/11, 188b/12, 223a/03, 244b/15, 276b/08, 327a/12; (ü. ol-) 098b/02

ü.+ a 148a/06

ü.+ ı 003a/14, 110a/09, 152b/01, 159a/12, 159a/15, 159b/01, 193a/02, 193a/03, 193a/04, 308a/13

ü.+ ıdı 143a/12

ü.+ ına 159a/15, 188b/08

ü.+ ından 101a/03, 101a/04

ü.+ ıydı 148a/04, 152b/15

ü.+ idi 325a/14

ü.+ larından 313a/05

ü.+ um 040a/10, 046a/05, 110a/13, 110a/15, 143b/05, 150b/13, 188b/11, 303b/11

ü.+ uma 159a/14

ü.+ umdan 101a/05

ü.+ umıla 187b/02

ü.+ umuz 239b/03

ü.+ uñ 109b/15

ü.+ uñı 110a/06

üstāzlık: -1- [F. + T.] Üstad olma durumu.

ü. 041b/11

üş-: -5- [T.] Hep birden bir yerde toplanmak, çevresine yığılmak, üşüşmek.

ü.- dilerdi 331b/09

ü.- eler 109b/04

ü.- erdi 228a/05

ü.- miş 140b/05

ü.- üpdururlardı 050b/14

üşele-: -3- [T.] Kışelemek, kış diye kovmak.

ü.- rdi 032b/01, 135b/07

ü.- ridi 258a/02

üşen-: -2- [T.] Çekinmek, korkmak.

ü.- esiz 118a/08

ü.- medi 022a/11

üşendür-: -7- [T.] Rahatsız etmek.

ü.- megil 007b/13, 008a/05

ü.- meñ 148b/13, 258a/03, 276b/01

ü.- meyim 301a/01

ü.- ürdi 297b/13

üşı-: -1- [T.] Üşülemek.

ü.- mesünler 141a/15

üşte: -1- [T.] İşte.

ü. 020a/15

üz-: -1- [T.] Kesmek.

ü.- düm 192a/04

üzefü: -1- [T.] Ata binebilmek için ayakla üzerine basılan, bir kayışla eğerin yanına asılmış, altı düz madeni halka.

ü.+ sinden 066b/10

üzeri /üzerü: -88- [T.] 1. Bir şeyin

yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi, üst tarafı.

ü.+ nde 205a/03

2. Bir kimsenin veya topluluğun kendisi, şahsı.

ü.+ me 015a/06, 266b/10

ü.+ nden 314a/15

ü.+ ñe 018a/08, 068a/15, 156b/04, 173a/11, 230b/11, 253b/05, 284a/05, 294a/15, 306a/15

3. Bir şeyin dışa bakan yüzü, dış yüz.

ü.+ nde 111a/05

4. Yan, beraber, nezd.

ü.+ nde 143b/07, 229b/05

5. İyelik ve yönelme hâli kalıplaşması ile edat gibi kullanılır.

ü.+ ne (âdem ü.) 225a/10; (ağlamak ü.) 256b/10; (anuç ü.) 001b/07, 017a/09, 250a/10, 264a/09, 283a/10, 302b/08, 305a/04; (ayağı ü.) 120b/03, 237b/15, 320a/07; (ayağı ü.) 198a/06; (barmağı ü.) 322b/07; (bunuñ ü.) 026b/03, 219a/11, 241b/09, 317b/07; (câhiller ü.) 216a/05; (cânlar ü.) 260a/07; (cehl ü.) 234a/13; (cümle hâlâyık ü.) 008a/12; (dileki ü.) 242a/12; (dîni ü.) 200b/03; (dînler ü.) 312b/03; (dünyâ ü.) 284b/10; (endâmlar ü.) 319b/01; (eylük ü.) 294b/03; (firişteler ü.) 082b/12; (gönüli ü.) 305a/05; (hağ gelecti ü.) 005b/13; (halk ü.) 131a/03, 158a/08, 224a/08; (iki barmağı ü.) 322b/07; (itâb ü.) 281b/07; (kerpüç ü.) 267a/06; (kılmamak ü.) 275b/03; (kul ü.) 195a/03, 264a/08; (kulları ü.) 096a/14, 278b/01; (mü'minler ü.) 239a/05; (nefsi ü.) 283a/12; (rızsâsı ü.) 275b/09; (şabr êtdüğü ü.) 205b/10; (söz

ü.) 224a/07; (şehvet ü.) 200b/02, 305a/04; (şeytân ü.) 324b/10; (şunuñ ü.) 319a/08; (taşavvuf-ı faqr ü.) 265b/09; (tâ'at ü.) 275b/03, 307b/01; (tekye ü.) 105b/15; (tevekkül ü.) 278a/07; (vücüd ü.) 052a/02; (yakın ü.) 099a/10; (yakın ü.) 261a/09; (yanı ü.) 049a/07; (yanum ü.) 296b/14; (zâhir ü.) 228b/13; (zıkr ü.) 287b/03; (zürriyeti ü.) 225a/10

6. Hakkında, dair, üstüne.

ü.+ nedür 010b/04, 264b/12, 275a/06, 275a/07, 319b/02

ü.+ ne idi 316b/03

üzül-: -1- [T.] Kırılmak.

ü.- miş 168a/08

üzüm: -13- [T.] Asmada salkım durumunda bulunan meyve.

ü. 078a/11, 111b/11, 114a/01, 114a/04, 114a/05, 114a/06, 320a/09, 320a/11, 320a/15

ü.+ i 078a/13, 111b/11, 111b/12

V

vâcib: -10- [A.] 1. Yapılması gerekli olan, terk edilmesi caiz olmayan husus.

v. 229a/14, 239a/01, 264b/08; (v. eyle-) 275b/15; (v. ol-) 059b/10, 067b/03, 316a/01

v.+ dür 008a/13, 305b/07

2. Dinî bakımdan farzdan sonra gelen ve terki caiz olmayan ilahi emir.

v. 184a/04

vâcibât: -1- [A.] Vacip olan, yapılması gerekli şeyler.

v.+ dandur (cümle-i v.) 006a/07

va'de: -4- [A.] Söz verme, ahit.

v. (v. eyle-) 296a/01; (v. kııl-) 001b/03

v.+ lerine 256a/08
v.+ sine 171a/15
vāfir: -1- [A.] Çok, bol.
v. (‘ aql-ı v.) 141a/03
vāh: -2- [A.] Acıma, yakınma, esef bildirir.
v. 016a/07
vahdāniyyet: -6- [A.] Allah’ın ortağı ve benzeri bulunmaksızın tek oluşu.
v. 097a/04, 131a/15
v.+ dūr (işbāt-ı v.) 233b/03
v.+ e 131a/09
v.+ ini 001b/02
v.+ üñ 131a/03
vahdet: -5- [A.] Bütün yaratılışta kendisinden başka bir varlık bulunmayan Allah’ın varlığının bir ve tek olması.
v. 018a/04, 018a/05, 018a/07, 126a/12
v.+ dūr 253b/04
vahşet: -9- [A.] 1. Issızlık, tenhalık, yalnızlık.
v. 098b/10, 171b/07; (v. dut-) 098a/02
v.+ dūr 098b/10
2. Korku, dehşet, sıkılma.
v. 097b/15, 278b/12; (v. düş-) 244a/15
v.+ in 275a/13
vahşî: -5- [A.] İnsandan kaçan, insana alışkın olmayan, yabani.
v. 291b/07; (v. ol-) 170a/12, 278b/13
v.+ ven 291b/07
v.+ yidi 170a/11
vahy: -3- [A.] Bir emrin Allah tarafından peygamberin kalbine bildirilmesi ve bu yolla gelen ilahi haber.
v. (v. eyle-) 247a/13, 330a/12; (v. kııl-) 036a/08, 063b/04
vā’iz: -6- [A.] Vaaz ve nasihat eden

kişi, vaiz.
v. 175a/14, 229a/09; (v.-i aqrān) 174b/11; (v.’l-müslimīn) 174b/13
v.+ lerde 230b/03
v.+ leri 022b/03
vakıf: -3- [A.] Bir malı, herkesin faydalanması için Allah’ın mülkü hükmüne koyarak üstündeki mülkiyet hakkını kaldırma.
v. 179a/06; (v. eyle-) 164b/01
v.+ ı 031b/03
vakı’a: -1- [A.] Olmuş olan şey, geri çevrilmesi mümkün olmayan olay.
v.+ larumuzu 296a/06
v.+ yı 318a/05
vakıf: -1- [A.] Bilen, haberdar olan kimse.
v. (v. ol-) 002a/14
vakı’: -6- [A.] Olan, vuku bulan.
v. (v. ol- “meydana gelmek, vuku bulmak”) 104b/03, 107b/11, 187a/10, 187b/05, 279b/04, 316a/01
vakt: -204- [A.] 1. Zaman
v. 018b/12, 028a/08, 037b/07, 045a/10, 072b/02, 080b/01, 087b/12, 093b/01, 096a/01, 098b/14, 099b/03, 111b/07, 113b/09, 118a/14, 133b/07, 134b/01, 147a/13, 156b/13, 156b/15, 162a/09, 183b/14, 186a/14, 189a/14, 192a/14, 212b/14, 228b/03, 244a/03, 256a/10, 257b/01, 264b/01, 264b/02, 273b/08, 306b/08, 316a/11, 328b/09, 330a/06; (bêş v. “günün sabah, öğle, ikindi, akşam ve yatsı zamanlar”) 042b/03, 075a/04
v.+ den 257b/01; (v. berü) 155b/15, 188b/07, 198a/11, 276b/14; (v. şöñra) 184a/01

v.+ dūr 042b/04, 064b/05
v.+ i 039a/13, 057a/01, 058b/11,
086b/09, 140b/12, 162a/09, 192a/03,
215b/01, 218b/11, 264b/04, 309b/15,
319b/05, 325a/04, 330a/06; (v. ol-)
248b/05; (namāz v. “namazın kılınacağı
zaman”) 025a/03, 058a/13, 081a/08,
100a/02, 140a/03, 140a/06, 166b/01,
194a/12, 221a/15, 310a/03, 315b/08; (v.
hoş ol- “sağlığı, neşesi yerinde olmak”)
003b/04, 094b/15, 223b/01
v.+ idür 024b/10, 026a/01, 166a/15,
332a/03
v.+ ile 267a/07
v.+ indedür 293a/11
v.+ indür 078b/05
v.+ in 043b/01, 053a/01, 064b/04,
065b/09, 069a/11, 072b/07, 074a/11,
078b/02, 096b/10, 098b/11, 100b/09,
106a/03, 111b/08, 143b/09, 147a/02,
151b/3, 156b/13, 162a/10, 169b/01,
174a/05, 175b/05, 176a/02, 177b/06,
188b/15, 197a/12, 197a/14, 206b/04,
206b/07, 223a/13, 237a/12, 243a/03,
246a/10, 247b/12, 251a/09, 255a/14,
256a/10, 258a/09, 258a/10, 258a/11,
259a/15, 265a/08, 277a/14, 277b/02,
285b/11, 289a/10, 300a/03, 320a/07,
321a/08, 328a/13, 330a/04
v.+ inde 010b/11, 052a/14, 052b/15,
056a/05, 059a/10, 067a/13, 080a/07,
083a/07, 096b/08, 121a/14, 195b/07,
210a/03, 214b/07, 232b/12, 234b/13,
241b/11, 242b/14, 244b/13, 246b/0,
248a/10, 248a/15, 255a/13, 274b/05,
279a/02, 288a/12, 292a/07, 293a/11,
299a/08, 299a/15, 311b/04, 319b/03,

333a/10
v.+ ine 136b/11, 284b/13; (v. degin)
227b/09, 252a/11; (v. dek) 315b/08
v.+ iyidi 299a/15
v.+ iyile 267a/09
v.+ ler 280b/08, 287a/13
v.+ leri 254b/04, 287a/12, 306b/07
v.+ lerüñ 245b/01, 261a/11, 306a/14,
306a/15
v.+ üm 030a/05, 094a/08, 191b/12
v.+ ümüzi 062b/02
2. Belirlenmiş zaman, belirli zaman.
v. (v. ol-) 058b/14, 238a/03
3. Namaz.
v. 162a/02, 162a/03
v.+ üñ 277b/05
4. Devir.
v. 265b/02
v.+ inde 287b/09, 306a/09
v.+ dūr (kūṭb-ı v.) 312a/03
5. Manevi durum, manevi mertebe.
v.+ ini 162a/06
v.+ ümi 076b/07, 162a/10
v.+ üme (beni kendü v. koy- “kendi
haline bırakmak”) 187b/02
vālih: -1- [A.] Şaşmış, hayret içinde
kalmış kimse.
v. 195b/13
vallāhi: -4- [A.] “*Allah’a and olsun ki,
Allah hakkı için*” anlamında yemin sözü.
v. 062b/07, 092a/15, 160a/08, 160a/09
var: -468- [T.] Kainatta veya
düşüncede bulunan, mevcut olan (şey).
v. 009a/09, 038a/06, 042a/04, 043a/11,
078b/13, 102b/06, 110b/08, 119b/13,
125a/10, 128a/11, 128a/12, 132a/15,
141b/01, 141b/02, 143a/03, 149b/14,

156a/14, 173a/02, 179b/09, 179b/13,
194a/06, 197b/10, 203a/09, 204b/04,
213a/12, 219a/14, 222b/15, 240a/02,
245b/12, 253a/08, 264b/03, 278b/09,
313b/05; (v. eyle-) 040a/06; (v. ol-)
049b/05, 260b/12, 269a/07, 277b/01

v.+ dı 089a/08, 100a/15, 182a/03,
209a/12, 287b/10, 320a/06

v.+ dur 003b/09, 005a/11, 006a/04,
007a/06, 007b/05, 007b/11, 008a/13,
009a/08, 009a/11, 010b/12, 010b/13,
011b/14, 012a/11, 012b/04, 015b/05,
017a/08, 022a/10, 023a/02, 025a/15,
025b/01, 029a/04, 029a/15, 029b/07,
033a/15, 034b/09, 034b/13, 035a/12,
041b/02, 041b/09, 048b/09, 048b/10,
054a/07, 054a/10, 054b/05, 055a/02,
055a/12, 058a/12, 059a/08, 059a/15,
060b/03, 062a/01, 063a/01, 067a/06,
069b/15, 072b/07, 073b/15, 075a/07,
075b/10, 076a/03, 076a/09, 077a/12,
077b/02, 077b/03, 083b/03, 085a/15,
088a/05, 088b/12, 090b/04, 091a/13,
092b/08, 096b/15, 097b/02, 101b/03,
102a/06, 102a/07, 102a/08, 105a/10,
105a/12, 106b/11, 106b/14, 107a/15,
109a/01, 111b/10, 113a/12, 114a/08,
116a/15, 119b/13, 120b/10, 120b/11,
121b/11, 122b/11, 123a/01, 123b/06,
127a/07, 129b/03, 136a/03, 137a/05,
137b/06, 137b/11, 138a/05, 138b/02,
141a/02, 141b/14, 144b/12, 144b/13,
148a/13, 149a/11, 150a/08, 153b/02,
154a/05, 154b/06, 160b/06, 161a/13,
163a/02, 164a/08, 164b/08, 171a/03,
173b/13, 177a/07, 177a/08, 179b/13,
181a/11, 184b/15, 186a/08, 188a/02,

190b/15, 191a/08, 192b/02, 192b/04,
205a/06, 208b/05, 208b/12, 211b/07,
212a/15, 213a/07, 213a/08, 214a/15,
214b/01, 215b/12, 216a/05, 216a/07,
218a/12, 222a/07, 224a/03, 225a/10,
225b/02, 235a/13, 242a/14, 243b/05,
243b/07, 246b/15, 247a/01, 250b/09,
251b/11, 253b/07, 254a/01, 255a/09,
257a/08, 260b/04, 260b/05, 262b/13,
264b/07, 271b/01, 271b/09, 272b/07,
280b/01, 280b/02, 281a/04, 281a/05,
281b/11, 281b/12, 282b/08, 284b/12,
285a/02, 285a/04, 287a/01, 287a/12,
293a/06, 293b/07, 293b/08, 298a/07,
300a/01, 302a/08, 305a/07, 311a/12,
317b/11, 317b/12, 319a/06, 319a/12,
319a/15, 319b/03, 322b/14, 324a/01,
324a/09, 326b/04, 327b/07, 329a/15,
331a/14, 331b/03; (v. eyle-) 001b/01

v.+ ıdı 002b/06, 003b/02, 013b/15,
019b/10, 022a/03, 025b/14, 031b/02,
033a/11, 033b/13, 036b/10, 036b/14,
036b/15, 037a/13, 040a/03, 040b/03,
044a/10, 044a/13, 044b/06, 046a/07,
046b/10, 048a/04, 049b/14, 053b/01,
057b/02, 057b/07, 058b/05, 061b/06,
064b/14, 065a/14, 067b/05, 070a/06,
073a/09, 080b/12, 081a/02, 082a/04,
082b/15, 090a/11, 094a/14, 102b/01,
106a/11, 109a/08, 109b/13, 111a/03,
111b/13, 111b/14, 112a/02, 112a/13,
113b/03, 113b/13, 114a/02, 116b/05,
118a/12, 119b/07, 120a/08, 134b/06,
138a/11, 141b/13, 143a/12, 143b/05,
144a/12, 148b/08, 148b/09, 151a/01,
154a/15, 154b/01, 155a/08, 155b/06,
159b/07, 162b/13, 164b/02, 165b/09,

166b/08, 171a/04, 172a/06, 175a/05,
176b/11, 178a/06, 179a/01, 179a/04,
179a/07, 179b/06, 186b/04, 187b/15,
191b/08, 192a/01, 194a/15, 196a/07,
198b/11, 201b/12, 202b/06, 204a/01,
205b/03, 208a/13, 208a/15, 208b/11,
213b/11, 214b/14, 215a/12, 215b/06,
220a/13, 220a/14, 222a/03, 223b/12,
225b/04, 225b/15, 226a/03, 226b/07,
228a/10, 228b/01, 230b/03, 231b/01,
236a/05, 236b/01, 236b/02, 236b/09,
236b/12, 238a/12, 242a/05, 247b/06,
247b/14, 247b/15, 248b/06, 249a/10,
249b/03, 250a/09, 250b/11, 261a/01,
262b/15, 265b/12, 271b/06, 276a/12,
276b/04, 277a/04, 279b/12, 284a/02,
295b/02, 295b/12, 297b/12, 297b/14,
298b/01, 298b/03, 303a/10, 303a/14,
303b/09, 307a/15, 310a/11, 310b/03,
312a/02, 313a/06, 314a/02, 317a/07,
320a/01, 320a/07, 323a/13, 326a/14,
328a/03, 331a/07
v.+ ımış 073a/01, 162b/03, 172b/06,
222b/03, 273a/09, 310b/11
v.+ ısa 020a/15, 020b/03, 069b/01,
074a/03, 074a/13, 094b/10, 098a/01,
123b/05, 126a/06, 128b/02, 169a/10,
223b/10, 276a/07
v.+ mı 073b/15, 075b/07, 119b/10
v.+ mıdı 201a/05
v.+ mıdur 003b/08, 004b/14, 012b/04,
012b/06, 029b/15, 040a/05, 160a/05,
168a/03, 184a/09, 184b/15, 193b/05,
207b/15, 215b/11, 245b/05, 287a/11,
317b/07
v.+ missa 032b/05, 041a/06, 067b/05,
086b/06, 091b/03, 145b/15, 209a/07

v.+ mış 218b/03

v.+ mışsa 010b/15

v.+ sa 076b/10, 317b/09

v.+ sın 124b/03, 127a/07

var-: -608- [T.] 1. Belli bir yere
ulaşmak, vasıl olmak.

v.- dı 015a/04, 024b/13, 049a/04,
049b/11, 065a/04, 070a/07, 101b/07,
103a/15, 140b/10, 150b/06, 176b/11,
188a/15, 188b/05, 199a/06, 208b/11,
218a/05, 220b/08, 293b/03, 308b/05,
328b/14, 328b/15

v.- dılar 012b/02

v.- duğ 316b/14

v.- dum 015a/06, 140b/03, 189a/13

v.- mağ 146b/11

v.- urdı 067a/14

2. Gitmek

v. 058a/05, 078b/04, 092b/11, 110a/14,
119b/01, 131a/07, 158b/08, 159a/09,
165a/11, 203a/03, 205a/10, 219b/01,
219b/03, 220b/07, 230b/14, 247b/08,
247b/09, 248a/01, 248a/08, 253b/10,
253b/11, 272b/12, 273a/10, 290b/10,
294a/04, 297a/09, 310a/03, 311a/13,
322b/15

v.- a 122b/04, 145b/01, 154a/10,
173a/06, 176a/05, 239b/02, 298b/12

v.- acağ 256a/11

v.- aduğ 295b/12

v.- alar 154a/10, 217b/07, 295b/01

v.- alum 139b/02, 159a/02, 176a/14,
179b/09, 192b/06, 198a/13, 289a/13,
316b/14

v.- am 016b/03, 101b/09, 119a/02,
123a/12, 136b/10, 137b/08, 137b/15,
180b/12, 194a/07, 239a/01, 242a/15,

324a/09
v.- an 165a/07
v.- anuñ 049b/08
v.- asın 014b/14, 116b/09, 243a/09
v.- ayıdı 176b/12
v.- ayım 014b/11, 133b/12, 214a/12,
218b/05, 251a/10, 309a/08
v.- ayım 022a/07, 044a/14, 055a/13,
057b/08, 109a/05, 153a/07, 164a/02,
165a/12, 218b/04, 298b/09, 328b/15;
(karşu v. “karşılmak, istikbal etmek”)
049a/06
v.- dı 016b/01, 017a/11, 017b/05,
018b/07, 019a/05, 019a/14, 023a/11,
024b/10, 025b/03, 025b/08, 027a/05,
027a/13, 029b/09, 031b/04, 032b/03,
033a/06, 033a/13, 033b/05, 034a/08,
034a/11, 035a/08, 038a/04, 038a/09,
039a/07, 040b/04, 040b/11, 044a/15,
045b/14, 046b/14, 047a/07, 048b/14,
051a/11, 052a/06, 053b/10, 055a/10,
056a/09, 057b/14, 058a/05, 058a/15,
059a/09, 059b/13, 062a/14, 065b/02,
067a/11, 067b/12, 068a/13, 069b/06,
069b/11, 072b/09, 075b/06, 076b/07,
077b/11, 081b/15, 085b/08, 091b/06,
101a/04, 101b/04, 101b/10, 103a/01,
109b/15, 113a/13, 115a/10, 135a/11,
136a/10, 138a/14, 138b/04, 138b/13,
139a/07, 144a/13, 148b/13, 159a/04,
159a/11, 161b/10, 167b/04, 167b/08,
168b/04, 168b/14, 170a/09, 176a/15,
176b/05, 179a/11, 182a/05, 183b/12,
184b/02, 192b/05, 193a/06, 193a/09,
197b/12, 198b/03, 198b/05, 199a/09,
203a/04, 204a/13, 204a/14, 217b/02,
217b/05, 218b/05, 220b/06, 225b/05,
225b/10, 238b/07, 239a/02, 240b/15,
243b/11, 247b/08, 247b/10, 248b/02,
249a/02, 251a/01, 251a/02, 253b/11,
261a/02, 267b/07, 267b/09, 269b/11,
270a/03, 270a/05, 270a/11, 272b/03,
273a/06, 273a/09, 273a/11, 273a/12,
274a/03, 282b/11, 286a/01, 289b/10,
289b/11, 289b/12, 291a/03, 293b/14,
295b/07, 298a/03, 298a/07, 298a/10,
300b/12, 301b/02, 303b/15, 308a/03,
308b/12, 309a/03, 320b/12, 324a/12,
328a/15, 329a/01; (fikre v.) 323b/01;
(gêrû v. “dönmek”) 053b/11, 231a/09;
(ilerü v.) 012b/14, 048b/01, 107a/09,
138b/01, 138b/09, 221a/01, 288a/15,
310b/11; (karşu v. “karşılmak”)
007b/09, 049a/02, 079b/06, 112a/10,
215a/03; (kendözünden v. “kendinden
geçmek”) 138a/15; (uçuva v.) 026b/13,
032b/06, 050a/15, 067b/06, 137a/15,
244a/01; (üstine v.) 140a/09; (yağın v.)
070a/10, 101b/04; (yavu v.)
009b/05, 042b/08, 090a/03, 223b/12,
324a/03
v.- dılar 012b/12, 032a/02, 051b/05,
053b/05, 054a/09, 055b/01, 057b/06,
060a/13, 067a/08, 106b/03, 111a/07,
112a/07, 139b/04, 153b/13, 159a/02,
169b/06, 170a/07, 176a/09, 179b/10,
191b/13, 199a/13, 203a/07, 205a/14,
248b/15, 250b/01, 250b/15, 269a/05,
269a/01, 295b/08, 303b/03, 324a/03;
(ilerü v.) 013b/01; (karşu v.) 102b/10,
225a/03; (yağın v.) 013b/02
v.- dılar idi 054b/10
v.- dıladı 279b/02
v.- dıydı 088b/13, 140a/02, 144b/11,

154b/02, 160b/09, 178a/04, 217a/14,
259a/11; (ziyāna v.) 025b/02
v.- duğı 028a/15, 113a/07, 158b/01
v.- duğınca 037b/10
v.- duğumca 299b/05
v.- duğumuz 296b/05, 296b/06, 296b/07
v.- duğuñ 112b/09, 120b/04, 285b/10
v.- duğ 024a/13, 024a/14, 289a/14,
296a/13, 313b/10, 316b/14
v.- dum 008a/07, 015a/06, 016b/03,
024a/05, 025a/05, 035a/15, 056a/06,
056a/09, 056a/13, 078b/03, 078b/04,
079a/08, 079a/15, 083b/12, 084a/06,
084a/13, 088a/06, 088a/14, 092b/03,
094a/09, 095b/09, 103a/10, 137a/07,
138a/04, 139b/10, 139b/12, 157a/10,
164a/03, 167b/12, 169a/01, 187b/07,
193a/15, 196b/14, 197a/04, 198a/08,
200b/11, 201b/08, 232b/15, 242a/06,
246a/10, 246a/11, 246b/04, 250b/06,
250b/07, 263b/04, 264a/01, 266b/14,
272b/14, 285b/07, 285b/08, 297a/08,
311a/14, 312a/12, 316a/09, 318b/08,
320b/10, 321b/13, 322a/08, 326b/03,
334a/04; (fikre v.) 134b/04; (gèrü v.)
232a/01; (ilerü v.) 088a/09; 158b/07;
(karşu v.) 015a/08; (yakın v.) 246a/06;
(tenhā v.) 127b/05
v.- dum ıdı 046a/05, 074a/13, 119b/10,
139b/10, 268b/07, 322a/08, 331a/06
v.- duñ (küstāh v. “ileri gitmek, küstahlık
etmek”) 120a/09
v.- ğıl 024b/10, 024b/11, 044b/02,
046b/11, 059a/08, 084a/06, 085b/08,
091b/05, 094b/04, 094b/10, 101a/09,
102a/10, 102a/12, 106a/12, 108a/06,
109b/02, 109b/07, 113a/11, 113b/14,

163b/03, 168b/06, 178b/12, 185a/04,
213b/13, 218a/03, 218b/11, 238a/15,
238b/06, 246a/07, 251a/07, 268a/10,
295a/01, 297a/06, 298a/09, 304a/06;
(gèrü v.) 309a/02
v.- ibile 239b/01
v.- ıcağ 031a/09, 114b/04, 173a/06,
182b/04, 214a/01, 248b/04
v.- imadum 088b/11, 144b/05
v.- imazın 251b/02
v.- imazsız 028a/15
v.- imazvan 165a/07
v.- inca 160b/03, 194b/10
v.- incadur 145a/03
v.- ipdururdu 148a/11
v.- madı 056a/07, 110a/09, 165a/05,
176a/10, 199a/03; (göñlüm v.) 297a/07,
298a/01, 321a/15
v.- madı idi (yakın v.) 024b/07
v.- maduğıyiçün 136b/04
v.- madum 078b/09, 136b/04
v.- mağa 088b/10, 168b/07, 332a/14
v.- mağıl 220b/11
v.- mağıla 120b/05, 205a/07
v.- mağ 044a/13, 120b/04, 123a/12,
220a/15; (karşu v.) 203a/13
v.- mağdan 123a/13
v.- mağdur (karşu v.) 279a/05
v.- mamağdur 097b/05
v.- masun 117a/05
v.- maya 255a/10, (yavu v.) 095b/08
v.- mayam 263b/03
v.- mazın 077a/10, 077a/11, 182b/03,
182b/05
v.- mazsın 077a/09
v.- mişdur 124a/05, 126a/14
v.- mişlardur (yavu v.) 118a/06

v.- mışvan (uykuya v.) 269a/10
v.- sa 061b/13
v.- saduñ 032b/07
v.- sam 085b/01
v.- savuz 250b/13
v.- sun 047a/03
v.- uñ 015a/01, 060a/12, 081a/04,
149b/05, 149b/06, 191b/12, 203a/05,
250a/15, 268b/15, 292a/07; (karşu v.)
112a/06, 225a/02
v.- up 116a/10, 116a/11, 161a/03,
220b/10, 224a/04, 225b/13, 262b/10,
314a/05; (karşu v.) 025a/01
v.- updur 220b/10
v.- updurur 069b/05
v.- updururdu 106b/02, 160b/08
v.- ur 025a/14, 127a/03, 142a/04; (ilerü
v.) 048b/05
v.- urdu 038a/02, 039a/12, 073b/02,
083a/03, 147b/10, 165a/03, 178b/14,
222b/07, 222b/10, 272a/01, 289b/01,
294b/14, 298b/03, 303b/01, 309a/07;
(gêrü v.) 067b/01; (gêrü hâline v.)
104b/09; (uykuya v.) 248a/11
v.- urdum 060a/10, 245a/04
v.- urın 182b/04
v.- ur idi 018b/03
v.- urken 020b/10, 047b/02
v.- ursa 048b/04
v.- ursañ 125b/15
v.- ursın 083a/02, 190b/04, 318b/13
v.- ursız 136a/03
v.- uruz 035b/06, 136a/02, 199a/13
v.- urvan 075a/11; (karşu v.) 076a/04,
076a/05, 076a/06, 076a/07
3. Başına geldiği cümlelere “*istersen*,
haydi” vb. anlamlar katar.

v. 040a/07, 076a/08, 077b/13, 101b/02,
163b/08, 247b/11, 256b/15, 273a/07,
310a/03, 322b/12
v.- uñ 134a/06, 153b/05, 175a/09,
331a/13
4. Yapmak, etmek yardımcı fiili
anlamında.
v.- urdu (ırgatlıgla v. “amelelik yapmak”)
074b/09
vâri': -1- [A.] Vera sahibi olan kimse.
v.+ dür 211b/15
varlık: -4- [T.] 1. Bir kimsede var olan
güç, yetenek, sermaye vb. şeylerin
bütünü, beşeri özellikleri.
v. 278b/08
v.+ umı 128b/11
v.+ uñı 225a/07
2. Zenginlik, servet, mal mülk.
v.+ dan 151b/11
varlu: -3- [T.] Varlıklı, zengin.
v. 151b/10
v.+ yiken 151b/11, 151b/9
vaşf: -9- [A.] Nitelik, sıfat.
v. (v. êt- “niteliklerini sayarak tarif
etmek”) 133a/03, 157b/02; (v. eyle-
“niteliklerini sayarak tarif etmek”)
110b/06, 110b/08
v.+ a 058b/05
v.+ ın 015a/07, 152a/13, 157b/10
v.+ ında 006b/12
vâşıl: -4- [A.] 1. Ulaşma.
v. (v. ol-) 002a/03
2. Bütün mertebeleri aşarak Allah'a
kavuşan, erişen kimse
v. 211b/13, 211b/14
v.+ laruñ 212a/14
vâşıta: -2- [A.] İki şey arasında bağ

durumunda olan, onları birleştiren, maksada erişmeyi sağlayan şey.

v. 056b/12

v.+ sıyyla 130b/01

vāsıtasuz: -1- [A.] Doğrudan, dolaysız.

v. 222a/04

vaşiyet: -15- [A.] 1. Bir kimsenin ölümünden sonra arkasından yapılmasını istediği şey.

v. (v. eyle-) 064b/14, 065a/01, 162b/02, 170a/10, 177b/14, 228a/05, 230a/12, 240a/12

v.+ i 065a/03

v.+ in 325a/08

v.+ inden 162b/04

2. Nasihat, öğüt.

v. (v. eyle-) 099b/07, 200b/13, (v. kı1-) 013a/05

v.+ üm 219a/01

vaṭan: -1- [A.] Bir kimsenin doğup büyüdüğü ve yaşadığı yer, yurt.

v.+ ından 308b/05

vāy: -10- [A.] Şaşkınlık, kızgınlık, esef, telaş, acı, sevgi vb. çeşitli duygularda anlamı kuvvetlendirir.

v. 021b/11, 022b/11, 027b/12, 030a/14, 053a/06, 071a/15, 071b/01, 076a/10, 249a/08

va‘z: -57- [A.] İbadet yerlerinde yetkin bir kimse tarafından yapılan dinî konuşma, nasihat.

v. 021a/07, 149a/15, 149b/04, 150b/14, 150b/15, 177b/02, 177b/04, 198a/12, 214a/08, 230b/02, 230b/12, 230b/15, 308a/13

v.+ dan (v. şöñra) 214a/02

(v. ét-) 214a/09, 241a/07; (v. eyit-)

021a/02, 021a/03, 021a/05, 022a/08, 214b/01, 224a/06, 288a/02; (v. eyle-)

022b/09, 175a/13, 175b/15, 182a/01, 191b/14, 208b/09, 214a/02, 214a/08,

214b/02, 224a/13, 229a/01, 240b/14, 241a/01, 241a/02, 241a/03, 241a/09,

241a/13, 241b/07, 241b/13, 267b/02, 288a/03, 326b/07

v.+ ı 046b/02, 208a/15, 224a/15, 271b/07

v.+ ın 021a/04, 022b/05, 288a/04

v.+ ını 022a/11

v.+ ile 021b/15

v.+ uña 224a/12

v.+ uñı 288a/03

vazıfe / vazife: -5- [A.] Şeyhin dervişine verdiği, her gün belli miktarda yapılan zikir, çekilen tespih.

v. (v. edin-) 005a/09

v.+ lerüm 299b/11

v.+ lerüñ 299b/14

v.+ m 179b/04

v.+ mden 073b/10

ve:-7269- [A.] İki kelime, cümle ve öbeği birbirine bağlar, ile.

v. 001b/01, 001b/02, 001b/03, 001b/04, 001b/05, 001b/06, 001b/07, 001b/08,

001b/09, 001b/10, 001b/11, 002a/01, 002a/02, 002a/03, 002a/06, 002a/07,

002a/08, 002a/09, 002a/10, 002a/11, 002a/12, 002a/13, 002a/14, 002a/15,

002b/01, 002b/02, 002b/03, 002b/05, 002b/06, 002b/07, 002b/09, 002b/14,

002b/15, 003a/02, 003a/03, 003a/04, 003a/05, 003a/06, 003a/08, 003a/09,

003a/11, 003a/12, 003a/14, 003a/15, 003b/01, 003b/03, 003b/04, 003b/05,

003b/06, 003b/07, 003b/10, 003b/11,

003b/12, 003b/13, 004a/01, 004a/04, 013a/12, 013a/15, 013b/02, 013b/05,
004a/11, 004a/12, 004a/13, 004a/14, 013b/06, 013b/10, 013b/11, 013b/12,
004b/01, 004b/02, 004b/03, 004b/05, 013b/13, 013b/15, 014a/06, 014a/07,
004b/06, 004b/07, 004b/09, 004b/11, 014a/15, 014b/01, 014b/03, 014b/04,
004b/12, 004b/14, 004b/15, 005a/04, 014b/05, 014b/12, 015a/01, 015a/03,
005a/05, 005a/08, 005a/12, 005a/13, 015a/05, 015a/06, 015a/07, 015a/09,
005a/14, 005b/05, 005b/06, 005b/08, 015a/10, 015a/11, 015a/12, 015a/14,
005b/10, 006a/01, 006a/02, 006a/03, 015b/03, 015b/06, 015b/08, 015b/10,
006a/08, 006a/09, 006a/10, 006a/11, 015b/13, 015b/14, 015b/15, 016a/01,
006a/12, 006a/13, 006a/14, 006b/02, 016a/04, 016a/05, 016a/06, 016a/07,
006b/06, 006b/07, 006b/09, 006b/11, 016a/09, 016a/10, 016a/11, 016a/12,
006b/12, 006b/13, 006b/14, 006b/15, 016a/13, 016a/14, 016a/15, 016b/03,
007a/01, 007a/02, 007a/03, 007a/04, 016b/08, 016b/09, 016b/11, 016b/13,
007a/05, 007a/06, 007a/07, 007a/09, 016b/15, 017a/01, 017a/02, 017a/04,
007a/10, 007a/11, 007a/12, 007a/13, 017a/06, 017a/07, 017a/08, 017a/09,
007a/14, 007a/15, 007b/02, 007b/03, 017a/10, 017a/11, 017a/14, 017b/01,
007b/06, 007b/09, 007b/10, 007b/12, 017b/04, 017b/08, 017b/12, 017b/13,
007b/14, 007b/15, 008a/01, 008a/04, 017b/15, 018a/01, 018a/03, 018a/04,
008a/05, 008a/06, 008a/07, 008a/08, 018a/07, 018a/09, 018a/10, 018a/15,
008a/11, 008a/13, 008b/03, 008b/04, 018b/01, 018b/02, 018b/03, 018b/04,
008b/06, 008b/11, 008b/12, 008b/13, 018b/05, 018b/11, 018b/12, 018b/13,
008b/15, 009a/01, 009a/02, 009a/06, 018b/14, 018b/15, 019a/01, 019a/04,
009a/07, 009a/08, 009a/09, 009a/14, 019a/06, 019a/07, 019a/08, 019a/10,
009b/01, 009b/03, 009b/05, 009b/07, 019a/11, 019a/12, 019a/13, 019b/01,
009b/09, 009b/11, 010a/01, 010a/02, 019b/03, 019b/04, 019b/05, 019b/06,
010a/07, 010a/08, 010a/09, 010a/10, 019b/07, 019b/08, 019b/09, 019b/11,
010a/11, 010a/12, 010b/02, 010b/03, 019b/12, 019b/14, 020a/01, 020a/02,
010b/04, 010b/05, 010b/08, 010b/09, 020a/03, 020a/04, 020a/05, 020a/06,
010b/10, 010b/11, 010b/12, 010b/13, 020a/07, 020a/08, 020a/09, 020a/10,
010b/14, 010b/15, 011a/01, 011a/02, 020a/12, 020a/13, 020a/14, 020a/15,
011a/07, 011a/08, 011a/09, 011a/11, 020b/01, 020b/02, 020b/04, 020b/05,
011a/14, 011a/15, 011b/02, 011b/13, 020b/06, 020b/07, 020b/08, 020b/09,
011b/14, 011b/15, 012a/08, 012a/09, 020b/10, 020b/11, 020b/12, 020b/13,
012a/10, 012a/11, 012a/12, 012a/13, 020b/15, 021a/01, 021a/02, 021a/04,
012a/14, 012b/01, 012b/02, 012b/07, 021a/07, 021a/08, 021a/09, 021a/12,
012b/10, 012b/12, 012b/13, 012b/14, 021a/13, 021a/14, 021b/02, 021b/03,
013a/02, 013a/07, 013a/09, 013a/10, 021b/05, 021b/06, 021b/09, 021b/11,

021b/12, 021b/13, 021b/14, 022a/02, 030b/09, 030b/11, 030b/14, 030b/15,
022a/03, 022a/06, 022a/07, 022a/08, 031a/01, 031a/02, 031a/06, 031a/08,
022a/09, 022a/10, 022a/11, 022a/13, 031a/10, 031a/14, 031a/15, 031b/01,
022b/03, 022b/04, 022b/05, 022b/06, 031b/02, 031b/03, 031b/05, 031b/06,
022b/07, 022b/08, 022b/09, 022b/11, 031b/07, 031b/08, 031b/10, 031b/11,
023a/01, 023a/04, 023a/06, 023a/11, 031b/12, 031b/13, 031b/15, 032a/06,
023a/12, 023a/13, 023a/15, 023b/02, 032a/08, 032a/09, 032a/10, 032a/11,
023b/04, 023b/05, 023b/06, 023b/07, 032a/12, 032b/04, 032b/05, 032b/06,
023b/09, 023b/12, 023b/15, 024a/03, 032b/07, 032b/13, 032b/14, 033a/03,
024a/06, 024a/07, 024a/09, 024a/10, 033a/11, 033a/14, 033b/04, 033b/06,
024a/11, 024a/14, 024b/03, 024b/04, 033b/09, 033b/10, 033b/11, 033b/12,
024b/05, 024b/06, 024b/07, 024b/09, 033b/13, 033b/14, 034a/01, 034a/03,
024b/10, 024b/13, 024b/14, 025a/01, 034a/04, 034a/09, 034a/10, 034a/11,
025a/02, 025a/03, 025a/04, 025a/05, 034a/13, 034b/04, 034b/06, 034b/07,
025a/06, 025a/07, 025a/08, 025a/09, 034b/08, 034b/10, 034b/13, 034b/15,
025a/10, 025a/11, 025a/14, 025b/02, 035a/03, 035a/04, 035a/05, 035a/07,
025b/03, 025b/04, 025b/05, 025b/07, 035a/09, 035a/14, 035b/01, 035b/07,
025b/08, 025b/11, 025b/12, 025b/15, 035b/09, 035b/10, 035b/14, 036a/02,
026a/02, 026a/03, 026a/05, 026a/08, 036a/03, 036a/04, 036a/05, 036a/06,
026b/02, 026b/07, 026b/08, 026b/09, 036a/07, 036a/08, 036a/09, 036a/10,
026b/10, 026b/11, 026b/12, 026b/13, 036a/11, 036a/12, 036a/13, 036a/14,
026b/14, 027a/01, 027a/03, 027a/04, 036b/02, 036b/03, 036b/04, 036b/05,
027a/06, 027a/07, 027a/10, 027a/12, 036b/06, 036b/07, 036b/08, 036b/10,
027a/14, 027a/15, 027b/06, 027b/09, 036b/11, 036b/12, 036b/15, 037a/04,
027b/10, 027b/14, 028a/01, 028a/03, 037a/05, 037a/06, 037a/07, 037a/08,
028a/04, 028a/09, 028a/10, 028a/12, 037a/09, 037a/10, 037a/11, 037a/14,
028a/14, 028a/15, 028b/01, 028b/04, 037a/15, 037b/01, 037b/02, 037b/03,
028b/05, 028b/06, 028b/07, 028b/09, 037b/04, 037b/05, 037b/06, 037b/07,
028b/11, 028b/12, 028b/13, 028b/14, 037b/08, 037b/10, 037b/12, 037b/15,
028b/15, 029a/01, 029a/02, 029a/03, 038a/01, 038a/02, 038a/03, 038a/04,
029a/07, 029a/11, 029a/15, 029b/01, 038a/06, 038a/08, 038a/09, 038a/10,
029b/02, 029b/03, 029b/05, 029b/06, 038a/11, 038a/12, 038a/14, 038b/01,
029b/08, 029b/09, 029b/12, 029b/14, 038b/02, 038b/03, 038b/04, 038b/05,
030a/01, 030a/02, 030a/03, 030a/05, 038b/06, 038b/07, 038b/08, 038b/10,
030a/06, 030a/08, 030a/09, 030a/10, 038b/11, 038b/13, 038b/15, 039a/01,
030a/11, 030a/12, 030a/14, 030a/15, 039a/02, 039a/03, 039a/04, 039a/05,
030b/01, 030b/06, 030b/07, 030b/08, 039a/06, 039a/07, 039a/12, 039a/13,

039a/14, 039b/01, 039b/02, 039b/03,
039b/06, 039b/07, 039b/08, 039b/09,
039b/10, 039b/11, 039b/13, 039b/14,
039b/15, 040a/01, 040a/02, 040a/03,
040a/04, 040a/06, 040a/08, 040a/09,
040a/12, 040a/13, 040a/14, 040a/15,
040b/01, 040b/02, 040b/03, 040b/04,
040b/08, 041a/02, 041a/03, 041a/04,
041a/08, 041a/10, 041a/11, 041a/14,
041b/05, 041b/10, 041b/14, 042a/05,
042a/07, 042a/09, 042a/10, 042a/11,
042a/15, 042b/07, 042b/09, 042b/14,
042b/15, 043a/01, 043a/02, 043a/03,
043a/04, 043a/07, 043a/08, 043a/12,
043a/13, 043b/01, 043b/05, 043b/06,
043b/07, 043b/08, 043b/09, 043b/10,
043b/13, 043b/14, 043b/15, 044a/01,
044a/02, 044a/04, 044a/06, 044a/08,
044a/09, 044a/11, 044a/15, 044b/01,
044b/06, 044b/08, 044b/10, 044b/14,
045a/03, 045a/04, 045a/05, 045a/06,
045a/08, 045a/11, 045b/06, 045b/07,
045b/13, 045b/15, 046a/01, 046a/04,
046a/08, 046a/11, 046a/15, 046b/02,
046b/04, 046b/06, 046b/08, 046b/09,
046b/10, 046b/13, 046b/14, 046b/15,
047a/02, 047a/03, 047a/06, 047a/08,
047a/09, 047a/12, 047a/14, 047a/15,
047b/01, 047b/02, 047b/03, 047b/04,
047b/08, 047b/11, 047b/13, 047b/14,
048a/01, 048a/02, 048a/04, 048a/05,
048a/06, 048a/09, 048a/10, 048a/12,
048a/15, 048b/06, 048b/07, 048b/08,
048b/12, 048b/13, 048b/14, 049a/01,
049a/03, 049a/04, 049a/05, 049a/06,
049b/07, 050a/03, 050a/08, 050a/15,
050b/13, 050b/14, 050b/15, 051a/01,
051a/03, 051a/07, 051a/08, 051a/09,
051a/11, 051a/12, 051a/14, 051b/01,
051b/02, 051b/03, 051b/04, 051b/06,
051b/13, 051b/14, 051b/15, 052a/05,
052a/06, 052a/09, 052b/01, 052b/02,
052b/05, 052b/06, 052b/07, 052b/13,
053a/02, 053a/03, 053a/04, 053a/11,
053b/03, 053b/07, 053b/08, 053b/09,
053b/13, 054a/03, 054a/05, 054a/08,
054a/09, 054a/11, 054a/14, 054b/01,
054b/02, 054b/03, 054b/05, 054b/06,
054b/07, 054b/08, 054b/09, 055a/06,
055a/07, 055a/08, 055a/10, 055a/11,
055a/12, 055b/01, 055b/02, 056a/01,
056a/07, 056a/08, 056a/10, 056b/02,
056b/04, 056b/05, 056b/06, 056b/07,
056b/11, 056b/13, 056b/15, 057a/02,
057a/03, 057a/06, 057a/07, 057a/08,
057a/11, 057a/13, 057a/14, 057a/15,
057b/01, 057b/02, 057b/03, 057b/04,
057b/11, 057b/14, 057b/15, 058a/01,
058a/08, 058a/10, 058b/01, 058b/02,
058b/04, 058b/06, 058b/07, 058b/14,
058b/15, 059a/01, 059a/02, 059a/05,
059a/09, 059a/10, 059a/12, 059b/01,
059b/04, 059b/07, 059b/09, 059b/11,
059b/12, 059b/13, 060a/01, 060a/02,
060a/03, 060a/04, 060a/05, 060b/10,
060b/13, 060b/15, 061a/02, 061a/03,
061a/04, 061a/05, 061a/06, 061a/11,
061a/12, 061a/13, 061a/15, 061b/04,
061b/07, 061b/08, 061b/09, 061b/10,
061b/11, 061b/12, 061b/13, 061b/15,
062a/02, 062a/04, 062a/06, 062a/10,
062a/15, 062b/01, 062b/02, 062b/06,
062b/07, 062b/09, 062b/10, 062b/11,
062b/12, 062b/13, 062b/14, 062b/15,

063a/01, 063a/02, 063a/03, 063a/04, 071a/07, 071a/12, 071a/14, 071b/05,
063a/05, 063a/06, 063a/07, 063a/08, 071b/06, 071b/07, 071b/08, 071b/09,
063a/09, 063a/10, 063a/11, 063a/12, 071b/10, 071b/11, 071b/12, 071b/14,
063a/13, 063a/14, 063a/15, 063b/02, 072a/02, 072a/08, 072a/09, 072a/10,
063b/03, 063b/04, 063b/07, 063b/08, 072a/11, 072a/15, 072b/01, 072b/02,
063b/10, 063b/11, 063b/12, 063b/13, 072b/04, 072b/05, 072b/06, 072b/08,
063b/14, 064a/01, 064a/02, 064a/04, 072b/11, 073a/03, 073a/05, 073a/06,
064a/06, 064a/07, 064a/09, 064a/10, 073a/08, 073a/09, 073a/10, 073a/11,
064a/11, 064a/12, 064a/14, 064a/15, 073a/14, 073a/15, 073b/01, 073b/03,
064b/01, 064b/02, 064b/03, 064b/08, 073b/04, 073b/06, 073b/08, 073b/15,
064b/09, 064b/10, 064b/11, 064b/12, 074a/01, 074a/02, 074a/04, 074a/07,
064b/13, 064b/15, 065a/01, 065a/02, 074a/08, 074a/10, 074a/13, 074a/14,
065a/03, 065a/04, 065a/05, 065a/06, 074a/15, 074b/06, 074b/08, 074b/09,
065a/07, 065a/10, 065a/13, 065a/14, 074b/11, 074b/12, 074b/13, 074b/14,
065a/15, 065b/01, 065b/05, 065b/06, 074b/15, 075a/04, 075a/05, 075a/06,
065b/07, 065b/08, 065b/13, 065b/14, 075a/09, 075a/10, 075a/13, 075a/14,
065b/15, 066a/01, 066a/03, 066a/08, 075a/15, 075b/02, 075b/03, 075b/04,
066a/10, 066a/11, 066a/12, 066a/14, 075b/13, 076a/01, 076a/02, 076a/04,
066a/15, 066b/02, 066b/05, 066b/06, 076a/05, 076a/06, 076a/10, 076a/13,
066b/07, 066b/11, 066b/12, 066b/13, 076a/15, 076b/01, 076b/02, 076b/04,
066b/14, 066b/15, 067a/02, 067a/03, 076b/05, 076b/07, 076b/08, 076b/14,
067a/04, 067a/06, 067a/08, 067a/11, 077a/01, 077a/05, 077a/07, 077a/09,
067a/13, 067a/14, 067a/15, 067b/01, 077a/12, 077a/13, 077a/15, 077b/02,
067b/03, 067b/05, 067b/09, 067b/10, 077b/03, 077b/04, 077b/06, 077b/08,
067b/15, 068a/01, 068a/03, 068a/04, 077b/09, 078a/02, 078a/05, 078a/07,
068a/06, 068a/08, 068a/09, 068a/10, 078a/09, 078a/13, 078b/06, 078b/10,
068a/12, 068b/01, 068b/03, 068b/04, 078b/13, 079a/02, 079a/03, 079a/07,
068b/05, 068b/06, 068b/07, 068b/08, 079a/09, 079a/10, 079a/13, 079b/06,
068b/09, 068b/11, 068b/15, 069a/01, 079b/08, 079b/10, 080a/01, 080a/07,
069a/02, 069a/07, 069a/10, 069a/11, 080a/11, 080a/12, 080a/13, 080a/15,
069b/02, 069b/03, 069b/10, 069b/11, 080b/10, 081a/07, 081b/09, 081b/14,
069b/12, 069b/13, 069b/14, 069b/15, 081b/15, 082a/01, 082a/04, 082a/05,
070a/01, 070a/02, 070a/03, 070a/08, 082a/06, 082a/08, 082a/09, 082a/13,
070a/09, 070a/10, 070a/11, 070a/13, 082a/14, 082a/15, 082b/01, 082b/03,
070a/15, 070b/01, 070b/02, 070b/03, 082b/05, 082b/06, 082b/10, 082b/12,
070b/05, 070b/07, 070b/09, 070b/15, 082b/14, 082b/15, 083a/01, 083a/03,
071a/01, 071a/03, 071a/04, 071a/06, 083a/04, 083a/08, 083a/09, 083b/02,

083b/06, 083b/07, 083b/10, 083b/11,
083b/12, 084a/01, 084a/03, 084a/08,
084a/12, 084a/14, 084b/01, 084b/03,
084b/05, 084b/06, 084b/09, 084b/10,
084b/11, 084b/12, 084b/13, 084b/14,
084b/15, 085a/02, 085a/03, 085a/04,
085a/06, 085a/08, 085a/14, 085a/15,
085b/06, 085b/13, 085b/14, 085b/15,
086a/01, 086a/03, 086a/05, 086a/06,
086a/07, 086a/09, 086a/10, 086a/12,
086a/13, 086a/14, 086a/15, 086b/01,
086b/02, 086b/03, 086b/04, 086b/07,
086b/08, 086b/09, 086b/11, 086b/15,
087a/05, 087a/06, 087a/07, 087a/08,
087a/09, 087a/10, 087a/11, 087a/12,
087a/14, 087b/01, 087b/07, 087b/08,
087b/11, 087b/12, 087b/13, 087b/14,
087b/15, 088a/03, 088a/04, 088a/07,
088a/08, 088a/10, 088a/15, 088b/01,
088b/04, 088b/06, 088b/07, 088b/08,
088b/10, 088b/14, 089a/03, 089a/04,
089a/06, 089a/08, 089a/11, 089a/12,
089a/13, 089a/14, 089b/02, 089b/03,
089b/05, 089b/08, 089b/11, 089b/13,
090a/05, 090a/06, 090a/09, 090a/10,
090a/13, 090b/01, 090b/02, 090b/04,
090b/05, 090b/06, 090b/09, 090b/15,
091a/05, 091a/06, 091a/08, 091a/09,
091a/13, 091b/01, 091b/02, 91b/05,
091b/07, 091b/08, 091b/10, 092a/01,
092a/03, 092a/06, 092a/08, 092a/09,
092a/11, 092a/12, 092a/13, 092b/01,
092b/03, 093a/03, 093a/14, 093a/15,
093b/04, 093b/05, 093b/06, 093b/07,
093b/08, 093b/09, 093b/14, 093b/15,
094a/01, 094a/02, 094a/04, 094a/05,
094a/06, 094a/10, 094a/11, 094a/14,
094a/15, 094b/01, 094b/02, 094b/03,
094b/04, 094b/05, 094b/07, 094b/09,
094b/12, 094b/14, 094b/15, 095a/01,
095a/03, 095a/05, 095a/07, 095a/15,
095b/01, 095b/02, 095b/05, 095b/06,
095b/10, 095b/12, 095b/13, 095b/14,
096a/02, 096a/03, 096a/05, 096a/06,
096a/07, 096a/09, 096a/11, 096a/12,
096a/13, 096a/14, 096b/03, 096b/05,
096b/06, 096b/07, 096b/09, 096b/10,
096b/11, 096b/12, 096b/13, 096b/14,
096b/15, 097a/01, 097a/02, 097a/03,
097a/04, 097a/05, 097a/06, 097a/07,
097a/08, 097a/09, 097a/10, 097a/11,
097a/14, 097a/15, 097b/01, 097b/02,
097b/03, 097b/04, 097b/05, 097b/06,
097b/07, 097b/08, 097b/09, 097b/10,
097b/12, 097b/13, 097b/14, 097b/15,
098a/01, 098a/02, 098a/03, 098a/04,
098a/05, 098a/06, 098a/07, 098a/08,
098a/10, 098a/11, 098a/12, 098a/13,
098a/14, 098b/01, 098b/02, 098b/03,
098b/04, 098b/05, 098b/06, 098b/07,
098b/08, 098b/09, 098b/10, 098b/11,
098b/12, 098b/13, 098b/14, 098b/15,
099a/02, 099a/03, 099a/04, 099a/05,
099a/06, 099a/07, 099a/10, 099a/11,
099a/12, 099a/13, 099a/15, 099b/02,
099b/05, 099b/06, 099b/07, 099b/08,
099b/10, 099b/12, 099b/13, 099b/15,
100a/04, 100a/06, 100a/10, 100a/11,
100a/12, 100a/13, 100a/14, 100a/15,
100b/01, 100b/02, 100b/04, 100b/05,
100b/07, 100b/08, 100b/10, 100b/13,
100b/14, 100b/15, 101a/01, 101a/02,
101a/03, 101a/04, 101a/06, 101a/11,
101a/12, 101b/04, 101b/07, 101b/08,

101b/09, 101b/11, 101b/12, 101b/15, 114a/02, 114a/03, 114a/04, 114a/06,
102a/02, 102a/04, 102a/05, 102a/07, 114a/08, 114a/10, 114b/03, 114b/05,
102a/08, 102a/10, 102a/14, 102a/15, 114b/09, 114b/11, 114b/12, 115a/01,
102b/01, 102b/05, 102b/07, 102b/08, 115a/02, 115a/08, 115a/10, 115a/15,
102b/11, 103a/03, 103a/04, 103a/05, 115b/01, 115b/05, 115b/07, 115b/09,
103a/06, 103a/07, 103a/11, 103a/13, 115b/11, 116a/04, 116a/07, 116a/10,
103a/15, 103b/05, 103b/06, 103b/07, 116a/12, 116a/14, 116b/01, 116b/04,
103b/09, 103b/10, 103b/12, 103b/14, 116b/08, 116b/09, 116b/10, 116b/14,
104a/03, 104a/09, 104a/10, 104b/04, 117a/06, 117a/07, 117a/08, 117a/15,
104b/06, 104b/08, 104b/10, 104b/11, 117b/01, 117b/04, 117b/05, 117b/09,
105a/01, 105a/03, 105a/04, 105a/09, 117b/10, 117b/12, 118a/03, 118a/05,
105a/14, 105b/05, 105b/06, 105b/08, 118a/12, 118a/15, 118b/03, 118b/04,
105b/09, 105b/10, 105b/14, 105b/15, 118b/05, 118b/13, 118b/15, 119a/02,
106a/01, 106a/03, 106a/06, 106a/08, 119a/04, 119a/08, 119a/09, 119a/11,
106a/14, 106b/04, 106b/10, 106b/11, 119a/13, 119a/14, 119a/15, 119b/02,
106b/12, 106b/13, 106b/15, 107a/03, 119b/03, 119b/07, 119b/08, 119b/12,
107a/08, 107a/09, 107a/12, 107a/13, 119b/14, 120a/01, 120b/03, 120b/10,
107b/01, 107b/04, 107b/06, 107b/08, 120b/14, 120b/15, 121a/01, 121a/02,
107b/11, 107b/12, 107b/14, 107b/15, 121a/03, 121a/04, 121a/10, 121a/13,
108a/03, 108a/05, 108a/06, 108a/07, 121a/15, 121b/01, 121b/02, 121b/03,
108a/08, 108a/10, 108a/12, 108a/14, 121b/04, 121b/05, 121b/07, 121b/08,
108b/01, 108b/04, 108b/09, 108b/10, 121b/09, 121b/10, 121b/11, 121b/13,
108b/11, 108b/12, 108b/14, 108b/15, 121b/14, 121b/15, 122a/02, 122a/04,
109a/01, 109a/02, 109a/04, 109a/09, 122a/06, 122a/07, 122a/08, 122a/09,
109a/10, 109a/12, 109a/13, 109a/14, 122a/10, 122a/11, 122a/12, 122a/13,
109b/02, 109b/03, 109b/04, 109b/06, 122a/15, 122b/01, 122b/02, 122b/03,
109b/11, 110a/02, 110a/03, 110a/05, 122b/06, 122b/07, 122b/08, 122b/09,
110a/06, 110a/07, 110a/08, 110a/11, 122b/10, 122b/11, 122b/12, 122b/14,
110b/09, 110b/12, 110b/14, 110b/15, 122b/15, 123a/03, 123a/04, 123a/05,
111a/02, 111a/04, 111a/05, 111b/02, 123a/06, 123a/08, 123a/10, 123a/13,
111b/04, 111b/05, 111b/08, 111b/09, 123a/14, 123a/15, 123b/01, 123b/02,
111b/13, 112a/04, 112a/10, 112a/11, 123b/03, 123b/04, 123b/05, 123b/06,
112b/01, 112b/05, 112b/06, 112b/07, 123b/07, 123b/08, 123b/09, 123b/10,
112b/08, 112b/10, 112b/12, 112b/14, 123b/11, 123b/14, 123b/15, 124a/01,
113a/06, 113a/08, 113a/09, 113a/11, 124a/02, 124a/03, 124a/04, 124a/05,
113a/12, 113a/13, 113a/15, 113b/01, 124a/06, 124a/07, 124a/08, 124a/09,
113b/02, 113b/12, 113b/15, 114a/01, 124a/10, 124a/11, 124a/12, 124a/13,

124a/14, 124a/15, 124b/01, 124b/02,
124b/03, 124b/04, 124b/05, 124b/06,
124b/07, 124b/08, 124b/09, 124b/10,
124b/11, 124b/13, 124b/14, 124b/15,
125a/01, 125a/02, 125a/03, 125a/04,
125a/05, 125a/06, 125a/07, 125a/08,
125a/09, 125a/10, 125a/11, 125a/12,
125b/01, 125b/02, 125b/05, 125b/06,
125b/08, 125b/09, 125b/11, 125b/12,
125b/13, 126a/01, 126a/02, 126a/03,
126a/04, 126a/05, 126a/06, 126a/07,
126a/08, 126a/09, 126a/10, 126a/11,
126a/12, 126a/15, 126b/02, 126b/07,
126b/08, 126b/10, 126b/11, 126b/13,
126b/14, 126b/15, 127a/02, 127a/04,
127a/05, 127a/06, 127a/07, 127a/08,
127a/09, 127a/10, 127a/12, 127a/13,
127a/14, 127a/15, 127b/01, 127b/02,
127b/03, 127b/04, 127b/05, 127b/06,
127b/07, 127b/10, 127b/11, 127b/12,
127b/13, 127b/15, 128a/01, 128a/03,
128a/04, 128a/05, 128a/07, 128a/08,
128a/09, 128a/10, 128a/11, 128a/12,
128a/13, 128a/14, 128a/15, 128b/01,
128b/05, 128b/06, 128b/07, 128b/08,
128b/09, 128b/10, 128b/11, 128b/12,
128b/13, 128b/14, 129a/01, 129a/02,
129a/03, 129a/04, 129a/05, 129a/06,
129a/07, 129a/09, 129a/10, 129a/11,
129a/12, 129a/13, 129a/15, 129b/01,
129b/03, 129b/05, 129b/07, 129b/08,
129b/09, 129b/10, 129b/12, 129b/14,
129b/15, 130a/01, 130a/02, 130a/03,
130a/05, 130a/06, 130a/07, 130a/08,
130a/09, 130a/10, 130a/11, 130a/15,
130b/01, 130b/02, 130b/03, 130b/04,
130b/05, 130b/06, 130b/07, 130b/08,
130b/09, 130b/10, 130b/11, 130b/12,
130b/14, 131a/01, 131a/04, 131a/05,
131a/06, 131a/07, 131a/08, 131a/09,
131a/15, 131b/01, 131b/02, 131b/05,
131b/08, 131b/09, 131b/10, 131b/11,
131b/12, 131b/13, 131b/14, 132a/04,
132a/06, 132a/08, 132a/09, 132a/10,
132a/11, 132a/13, 132a/15, 132b/01,
132b/03, 132b/04, 132b/07, 132b/09,
132b/10, 132b/11, 132b/12, 132b/13,
132b/14, 132b/15, 133a/01, 133a/02,
133a/03, 133a/04, 133a/05, 133a/06,
133a/07, 133a/08, 133a/09, 133a/10,
133a/11, 133a/12, 133a/13, 133a/14,
133a/15, 133b/01, 133b/02, 133b/03,
133b/04, 133b/06, 133b/07, 133b/09,
133b/10, 133b/11, 133b/12, 133b/13,
133b/14, 133b/15, 134a/05, 134a/06,
134a/07, 134a/09, 134a/10, 134a/11,
134a/13, 134b/04, 134b/05, 134b/06,
134b/07, 134b/08, 134b/09, 134b/10,
134b/13, 134b/15, 135a/02, 135a/03,
135a/04, 135a/05, 135a/06, 135a/08,
135a/09, 135a/10, 135a/11, 135a/12,
135a/15, 135b/03, 135b/05, 135b/07,
135b/09, 135b/10, 135b/11, 135b/12,
135b/13, 135b/14, 136a/05, 136a/08,
136a/09, 136a/11, 136a/15, 136b/02,
136b/04, 136b/06, 136b/09, 136b/14,
136b/15, 137a/02, 137a/04, 137a/06,
137a/07, 137a/08, 137a/11, 137a/13,
137a/15, 137b/07, 137b/09, 137b/10,
137b/11, 137b/12, 137b/13, 137b/14,
138a/01, 138a/05, 138a/07, 138a/08,
138a/14, 138a/15, 138b/02, 138b/03,
138b/04, 138b/05, 138b/07, 138b/10,
138b/11, 138b/12, 138b/13, 138b/14,

138b/15, 139a/01, 139a/05, 139a/08, 148b/15, 149a/02, 149a/03, 149a/04,
139a/15, 139b/02, 139b/06, 139b/11, 149a/05, 149a/09, 149a/12, 149a/13,
139b/12, 139b/14, 140a/01, 140a/02, 149b/04, 149b/05, 149b/06, 150a/01,
140a/05, 140b/04, 140b/05, 140b/06, 150a/02, 150a/05, 150a/06, 150a/09,
140b/08, 140b/13, 140b/15, 141a/05, 150a/12, 150a/13, 150b/05, 150b/06,
141a/06, 141a/07, 141a/08, 141a/09, 150b/08, 150b/10, 150b/12, 150b/14,
141a/10, 141a/12, 141a/13, 141a/14, 151/b01, 151/b10, 151/b11, 151/b12,
141a/15, 141b/01, 141b/02, 141b/03, 151/b13, 151/b15, 151/b02, 151/b03,
141b/04, 141b/05, 141b/06, 141b/07, 151/b04, 151/b05, 151/b06, 151/b07,
141b/09, 141b/12, 142a/01, 142a/04, 151/b08, 151/b09, 151a/02, 151a/04,
142a/05, 142a/06, 142a/08, 142a/09, 151a/09, 151a/11, 151a/12, 151a/13,
142a/10, 142a/13, 142b/01, 142b/02, 151a/14, 151a/15, 152a/01, 152a/02,
142b/03, 142b/05, 142b/06, 142b/09, 152a/03, 152a/04, 152a/08, 152a/09,
142b/10, 142b/12, 142b/14, 142b/15, 152a/10, 152a/12, 152a/13, 152a/14,
143a/01, 143a/02, 143a/03, 143a/05, 152a/15, 152b/01, 152b/02, 152b/03,
143a/07, 143a/08, 143a/10, 143a/13, 152b/05, 152b/07, 152b/08, 152b/09,
143a/14, 143b/01, 143b/03, 143b/04, 152b/10, 152b/13, 152b/14, 152b/15,
143b/06, 143b/08, 143b/12, 143b/15, 153a/01, 153a/03, 153a/04, 153a/08,
144a/05, 144b/01, 144b/02, 144b/07, 153a/12, 153a/15, 153b/01, 153b/04,
144b/12, 144b/14, 144b/15, 145a/01, 153b/07, 153b/09, 153b/10, 153b/11,
145a/04, 145a/05, 145a/06, 145a/09, 153b/15, 154a/02, 154a/07, 154a/14,
145a/10, 145a/11, 145a/13, 145a/15, 154b/01, 154b/03, 154b/05, 154b/07,
145b/01, 145b/02, 145b/03, 145b/04, 154b/14, 154b/15, 155a/03, 155a/06,
145b/05, 145b/08, 145b/11, 145b/12, 155a/07, 155a/08, 155a/10, 155b/05,
145b/13, 145b/15, 146a/01, 146a/02, 155b/08, 155b/14, 156a/01, 156a/03,
146a/03, 146a/04, 146a/05, 146a/06, 156a/09, 156a/10, 156b/03, 156b/05,
146a/07, 146a/08, 146a/09, 146a/10, 156b/08, 156b/10, 157a/05, 157a/08,
146a/13, 146a/14, 146b/03, 146b/09, 157a/09, 157a/10, 157a/13, 157a/15,
146b/10, 146b/11, 146b/13, 146b/14, 157b/01, 157b/04, 157b/05, 157b/06,
146b/15, 147a/03, 147a/10, 147a/13, 157b/07, 157b/08, 157b/09, 157b/10,
147a/14, 147a/15, 147b/02, 147b/04, 157b/11, 157b/12, 157b/13, 157b/14,
147b/08, 147b/10, 147b/11, 147b/12, 157b/15, 158a/01, 158a/02, 158a/03,
147b/13, 148a/03, 148a/04, 148a/05, 158a/04, 158a/07, 158a/08, 158a/09,
148a/06, 148a/07, 148a/09, 148a/10, 158a/10, 158a/11, 158a/14, 158a/15,
148a/11, 148a/12, 148a/13, 148a/15, 158b/01, 158b/02, 158b/03, 158b/04,
148b/01, 148b/02, 148b/03, 148b/06, 158b/05, 158b/08, 158b/09, 158b/11,
148b/07, 148b/08, 148b/11, 148b/13, 158b/12, 158b/13, 159a/11, 159a/12,

159a/13, 159a/14, 159b/01, 159b/07,
159b/10, 159b/11, 160a/10, 160a/15,
160b/01, 160b/03, 160b/05, 160b/08,
160b/09, 161a/01, 161a/09, 161a/15,
161b/02, 161b/04, 161b/05, 161b/06,
161b/07, 161b/09, 161b/10, 161b/13,
162a/01, 162a/08, 162a/11, 162a/13,
162b/04, 162b/06, 162b/07, 162b/08,
162b/09, 162b/10, 162b/11, 162b/12,
162b/13, 162b/14, 162b/15, 163a/01,
163a/03, 163a/04, 163a/07, 163a/08,
163a/09, 163a/12, 163a/13, 163a/15,
163b/04, 163b/13, 164a/04, 164a/07,
164a/12, 164a/14, 164a/15, 164b/01,
164b/02, 164b/03, 164b/04, 164b/07,
164b/11, 164b/13, 165a/01, 165a/04,
165a/14, 165b/08, 165b/12, 165b/15,
166a/01, 166a/02, 166a/03, 166a/04,
166a/08, 166a/09, 166a/12, 166b/02,
166b/03, 166b/04, 166b/05, 166b/06,
166b/07, 166b/08, 166b/09, 166b/10,
166b/14, 166b/15, 167a/01, 167a/03,
167a/04, 167a/06, 167a/07, 167a/08,
167a/10, 167a/11, 167a/12, 167a/13,
167a/14, 167b/01, 167b/02, 167b/03,
167b/04, 167b/05, 167b/06, 167b/11,
167b/15, 168a/01, 168a/05, 168a/06,
168a/07, 168a/09, 168a/11, 168b/02,
168b/05, 168b/08, 168b/12, 169a/01,
169a/02, 169a/03, 169a/04, 169a/05,
169a/06, 169a/09, 169a/10, 169b/02,
169b/03, 169b/07, 169b/10, 169b/15,
170a/01, 170a/02, 170a/04, 170a/06,
170a/09, 170a/10, 170a/12, 170a/13,
170a/14, 170b/03, 170b/04, 170b/05,
170b/06, 170b/07, 170b/08, 170b/09,
170b/10, 170b/15, 171a/11, 171a/14,
171b/08, 171b/09, 171b/10, 171b/11,
171b/12, 172a/02, 172a/03, 172a/04,
172a/05, 172a/06, 172a/07, 172a/09,
172a/15, 172b/01, 172b/08, 172b/09,
172b/10, 172b/12, 172b/15, 173a/02,
173a/04, 173a/06, 173a/07, 173a/08,
173a/09, 173a/11, 173a/12, 173a/13,
173a/14, 173a/15, 173b/01, 173b/02,
173b/03, 173b/04, 173b/05, 173b/06,
173b/07, 173b/08, 173b/09, 173b/10,
173b/11, 173b/12, 173b/14, 173b/15,
174a/01, 174a/02, 174a/03, 174a/04,
174a/07, 174a/08, 174a/09, 174a/10,
174a/11, 174a/12, 174a/13, 174a/15,
174b/01, 174b/02, 174b/04, 174b/06,
174b/08, 174b/12, 174b/13, 174b/14,
174b/15, 175a/02, 175a/05, 175a/10,
175a/12, 175a/14, 175a/15, 175b/02,
175b/06, 175b/07, 175b/08, 175b/10,
175b/12, 175b/13, 175b/15, 176a/01,
176a/02, 176a/04, 176a/11, 176b/01,
176b/07, 176b/11, 176b/12, 176b/15,
177a/04, 177a/09, 177a/10, 177a/12,
177a/13, 177b/02, 177b/03, 177b/04,
177b/12, 177b/13, 177b/15, 178a/01,
178a/02, 178a/06, 178a/09, 178a/11,
178b/05, 178b/11, 178b/13, 179a/06,
179a/13, 179a/14, 179b/03, 179b/06,
179b/09, 180a/01, 180a/03, 180a/05,
180a/07, 180a/10, 180a/15, 180b/01,
180b/02, 180b/03, 180b/05, 180b/08,
180b/11, 180b/12, 180b/14, 181a/02,
181a/03, 181a/06, 181a/07, 181a/08,
181a/09, 181a/11, 181a/12, 181b/08,
182a/04, 182a/08, 182a/11, 182a/12,
182b/04, 182b/06, 182b/09, 182b/11,
182b/12, 182b/14, 183a/03, 183a/05,

183a/13, 183b/09, 183b/10, 183b/12, 191b/10, 191b/12, 191b/14, 191b/15,
184a/01, 184a/04, 184a/05, 184a/08, 192a/01, 192a/02, 192a/04, 192a/05,
184b/01, 184b/03, 184b/06, 184b/07, 192a/07, 192a/09, 192a/11, 192b/12,
184b/08, 184b/10, 184b/12, 184b/15, 192b/13, 192b/14, 192b/15, 193a/09,
185a/01, 185a/03, 185a/04, 185a/05, 193b/03, 193b/04, 193b/06, 193b/11,
185a/06, 185a/07, 185a/08, 185a/09, 193b/12, 193b/14, 194a/01, 194a/06,
185a/13, 185a/14, 185a/15, 185b/01, 194a/08, 194b/02, 194b/06, 194b/08,
185b/03, 185b/06, 185b/07, 185b/08, 194b/14, 195a/01, 195a/02, 195a/03,
185b/09, 185b/10, 185b/11, 185b/12, 195a/04, 195a/08, 195a/09, 195a/12,
185b/13, 185b/14, 185b/15, 186a/01, 195a/14, 195b/01, 195b/02, 195b/05,
186a/02, 186a/03, 186a/04, 186a/05, 195b/13, 196a/02, 196a/03, 196a/04,
186a/06, 186a/07, 186a/08, 186a/09, 196a/05, 196a/06, 196a/07, 196a/08,
186a/10, 186a/11, 186b/02, 186b/04, 196a/09, 196a/12, 196b/07, 196b/08,
186b/07, 186b/12, 186b/15, 187a/01, 196b/09, 196b/11, 196b/12, 197a/02,
187a/02, 187a/03, 187a/04, 187a/06, 197a/07, 197a/10, 197a/14, 197a/15,
187a/08, 187a/13, 187b/02, 187b/03, 197b/12, 198a/02, 198a/08, 198a/10,
187b/04, 187b/06, 187b/08, 187b/09, 198b/04, 198b/05, 198b/06, 198b/07,
187b/10, 187b/13, 187b/14, 187b/15, 198b/08, 198b/09, 198b/11, 198b/13,
188a/01, 188a/03, 188a/13, 188a/15, 199a/05, 199a/07, 199a/08, 199b/07,
188b/01, 188b/02, 188b/03, 188b/04, 199b/08, 199b/09, 199b/10, 199b/11,
188b/09, 188b/11, 188b/12, 188b/13, 199b/14, 199b/15, 200a/01, 200a/03,
189a/01, 189a/02, 189a/03, 189a/08, 200a/04, 200a/06, 200a/07, 200a/08,
189a/11, 189a/12, 189b/01, 189b/05, 200a/09, 200a/10, 200a/11, 200a/12,
189b/06, 189b/07, 189b/08, 189b/09, 200a/13, 200a/14, 200a/15, 200b/01,
189b/10, 189b/11, 189b/12, 189b/13, 200b/02, 200b/06, 200b/08, 200b/10,
189b/14, 189b/15, 190a/03, 190a/04, 200b/11, 200b/14, 200b/15, 201a/02,
190a/05, 190a/06, 190a/07, 190a/08, 201a/03, 201a/11, 201a/13, 201b/01,
190a/09, 190a/10, 190a/11, 190a/12, 201b/03, 201b/05, 201b/09, 201b/13,
190a/14, 190a/15, 190b/04, 190b/05, 201b/14, 202a/01, 202a/02, 202a/06,
190b/06, 190b/07, 190b/08, 190b/09, 202a/07, 202a/08, 202a/09, 202a/10,
190b/10, 190b/11, 190b/12, 190b/13, 202a/11, 202a/13, 202a/14, 202a/15,
190b/15, 191a/01, 191a/02, 191a/03, 202b/05, 202b/06, 202b/07, 202b/08,
191a/04, 191a/05, 191a/06, 191a/07, 202b/09, 202b/11, 202b/13, 203a/12,
191a/08, 191a/09, 191a/10, 191a/11, 203b/01, 203b/02, 203b/03, 203b/04,
191a/12, 191a/13, 191a/14, 191a/15, 203b/05, 203b/07, 203b/10, 203b/11,
191b/01, 191b/02, 191b/03, 191b/04, 203b/14, 203b/15, 204a/01, 204a/03,
191b/05, 191b/07, 191b/08, 191b/09, 204a/05, 204a/06, 204a/08, 204a/12,

204a/13, 204b/03, 204b/10, 204b/12,
204b/13, 205a/03, 205a/11, 205b/02,
205b/08, 205b/09, 205b/10, 205b/11,
205b/12, 205b/13, 205b/14, 205b/15,
206a/01, 206a/02, 206a/09, 206a/10,
206a/11, 206a/12, 206a/13, 206b/03,
206b/09, 206b/15, 207a/02, 207a/04,
207a/13, 207b/06, 207b/07, 207b/09,
207b/11, 207b/13, 207b/15, 208a/03,
208a/04, 208a/07, 208a/08, 208a/09,
208a/10, 208a/12, 208a/13, 208a/14,
208a/15, 208b/01, 208b/02, 208b/03,
208b/04, 208b/05, 208b/06, 208b/09,
208b/12, 209a/06, 209a/09, 209a/10,
209b/08, 209b/14, 209b/15, 210a/01,
210a/02, 210a/03, 210a/04, 210a/05,
210a/06, 210a/07, 210a/08, 210a/09,
210a/11, 210a/12, 210a/13, 210b/01,
210b/02, 210b/03, 210b/05, 210b/07,
210b/08, 210b/09, 210b/12, 210b/13,
210b/14, 211a/01, 211a/05, 211a/06,
211a/07, 211a/08, 211a/09, 211a/10,
211a/11, 211a/12, 211a/13, 211a/14,
211a/15, 211b/01, 211b/02, 211b/03,
211b/04, 211b/05, 211b/06, 211b/07,
211b/09, 211b/10, 211b/11, 211b/12,
211b/13, 211b/15, 212a/02, 212a/03,
212a/04, 212a/05, 212a/09, 212a/11,
212a/12, 212a/13, 212a/14, 212a/15,
212b/02, 212b/03, 212b/05, 212b/07,
212b/10, 212b/11, 212b/13, 212b/01,
213a/01, 213a/05, 213a/07, 213a/08,
213a/10, 213a/14, 213b/01, 213b/03,
213b/05, 213b/06, 213b/07, 213b/09,
213b/11, 213b/12, 214a/02, 214a/13,
214a/14, 214b/04, 214b/13, 214b/14,
214b/15, 215a/01, 215a/02, 215a/03,
215a/07, 215a/14, 215a/15, 215b/01,
215b/03, 215b/04, 215b/13, 216a/06,
216a/08, 216a/09, 216a/11, 216a/12,
216a/13, 216a/14, 216a/15, 216b/01,
216b/02, 216b/03, 216b/04, 216b/05,
216b/06, 216b/08, 216b/10, 216b/12,
216b/13, 217a/10, 217a/11, 217a/12,
217a/13, 217b/03, 217b/04, 217b/05,
217b/06, 217b/09, 217b/11, 217b/15,
218a/02, 218a/04, 218a/14, 218b/01,
218b/14, 218b/15, 219a/01, 219a/03,
219a/05, 219a/06, 219a/07, 219a/11,
219a/12, 219a/13, 219b/02, 219b/07,
219b/08, 219b/09, 219b/11, 219b/15,
220a/02, 220a/03, 220a/04, 220a/07,
220a/11, 220a/12, 220a/13, 220a/14,
220a/15, 220b/09, 220b/15, 221a/01,
221a/03, 221a/05, 221a/11, 221a/13,
221b/02, 221b/04, 221b/05, 221b/06,
221b/07, 221b/08, 221b/09, 221b/10,
221b/11, 221b/12, 222a/02, 222a/03,
222a/04, 222a/05, 222a/06, 222a/07,
222a/08, 222a/09, 222a/10, 222b/06,
222b/07, 222b/08, 222b/09, 222b/10,
222b/13, 222b/14, 222b/15, 223a/02,
223a/04, 223a/05, 223a/06, 223a/07,
223a/14, 223b/01, 223b/04, 223b/09,
223b/11, 223b/14, 224a/09, 224a/13,
224a/14, 224a/15, 224b/08, 224b/11,
225a/01, 225a/04, 225a/05, 225a/07,
225a/09, 225a/10, 225a/11, 225a/12,
225b/03, 225b/08, 225b/09, 225b/11,
225b/15, 226a/01, 226a/02, 226a/03,
226a/04, 226a/09, 226a/11, 226a/12,
226a/13, 226b/01, 226b/02, 226b/03,
226b/05, 226b/08, 226b/13, 226b/14,
227a/02, 227a/04, 227a/05, 227a/09,

227a/12, 227a/14, 227b/01, 227b/02,
227b/03, 227b/04, 227b/05, 227b/06,
227b/07, 227b/08, 227b/09, 227b/10,
227b/11, 227b/12, 227b/13, 227b/15,
228a/01, 228a/02, 228a/03, 228a/04,
228a/05, 228a/09, 228a/10, 228a/11,
228a/12, 228a/13, 228a/14, 228a/15,
228b/02, 228b/07, 228b/10, 228b/11,
228b/13, 228b/14, 228b/15, 229a/01,
229a/03, 229a/04, 229a/06, 229a/07,
229a/08, 229a/09, 229a/10, 229a/13,
229a/15, 229b/01, 229b/02, 229b/04,
229b/05, 229b/06, 229b/07, 229b/08,
229b/09, 229b/10, 229b/12, 229b/14,
229b/15, 230a/01, 230a/02, 230a/03,
230a/05, 230a/06, 230a/07, 230a/08,
230a/09, 230a/14, 230b/02, 230b/03,
230b/04, 230b/05, 230b/06, 230b/09,
230b/10, 230b/11, 230b/12, 230b/15,
231a/08, 231a/12, 231b/01, 231b/02,
231b/03, 231b/08, 231b/09, 231b/14,
232a/01, 232a/06, 232a/08, 232a/09,
232a/10, 232a/11, 232a/12, 232a/13,
232a/14, 232a/15, 232b/01, 232b/02,
232b/03, 232b/04, 232b/05, 232b/06,
232b/07, 232b/08, 232b/09, 232b/10,
232b/11, 232b/12, 232b/14, 233a/01,
233a/02, 233a/03, 233a/04, 233a/07,
233a/09, 233a/10, 233a/11, 233a/12,
233a/13, 233a/14, 233b/04, 233b/05,
233b/06, 233b/07, 233b/08, 233b/09,
233b/10, 233b/11, 233b/12, 233b/13,
233b/15, 234a/01, 234a/02, 234a/03,
234a/05, 234a/06, 234a/07, 234a/08,
234a/10, 234a/11, 234a/12, 234a/13,
234a/14, 234a/15, 234b/01, 234b/02,
234b/03, 234b/04, 234b/07, 234b/08,
234b/09, 234b/10, 234b/11, 234b/14,
234b/15, 235a/03, 235a/07, 235a/08,
235a/09, 235a/10, 235a/11, 235a/13,
235a/14, 235a/15, 235b/01, 235b/02,
235b/03, 235b/05, 235b/06, 235b/07,
235b/08, 235b/09, 235b/10, 235b/11,
235b/12, 235b/13, 235b/14, 235b/15,
236a/03, 236a/04, 236a/05, 236a/06,
236a/07, 236a/08, 236a/09, 236a/10,
236a/11, 236a/12, 236a/13, 236a/14,
236a/15, 236b/01, 236b/02, 236b/03,
236b/04, 236b/05, 236b/08, 236b/09,
236b/11, 236b/12, 237a/04, 237a/05,
237a/06, 237a/08, 237a/09, 237a/10,
237a/11, 237a/12, 237b/01, 237b/02,
237b/05, 237b/06, 237b/07, 237b/12,
237b/13, 238a/01, 238a/02, 238a/04,
238a/07, 238a/08, 238a/09, 238a/10,
238a/13, 238a/14, 238a/15, 238b/01,
238b/02, 238b/03, 238b/04, 238b/05,
238b/06, 238b/08, 238b/09, 238b/10,
238b/11, 238b/12, 238b/14, 238b/15,
239a/02, 239a/08, 239a/09, 239a/11,
239a/12, 239a/14, 239a/15, 239b/01,
239b/03, 239b/04, 239b/08, 239b/09,
239b/10, 239b/11, 239b/12, 239b/13,
239b/14, 239b/15, 240a/01, 240a/02,
240a/03, 240a/04, 240a/05, 240a/06,
240a/07, 240a/08, 240a/09, 240a/12,
240a/15, 240b/05, 240b/09, 240b/12,
241a/01, 241a/03, 241a/05, 241a/07,
241a/08, 241a/09, 241a/10, 241a/11,
241b/03, 241b/04, 241b/05, 241b/10,
241b/13, 242a/03, 242a/11, 242a/14,
242a/15, 242b/02, 242b/03, 242b/04,
242b/06, 242b/09, 242b/10, 242b/12,
242b/13, 242b/14, 242b/15, 243a/01,

243a/03, 243a/06, 243a/10, 243a/13,
243a/15, 243b/06, 243b/07, 243b/13,
244a/01, 244a/02, 244a/06, 244a/07,
244a/08, 244a/12, 244b/08, 244b/09,
245a/05, 245a/08, 245a/10, 245b/01,
245b/02, 245b/03, 245b/06, 245b/07,
245b/08, 245b/12, 246a/04, 246a/05,
246a/08, 246a/09, 246a/11, 246a/15,
246b/01, 246b/02, 246b/11, 246b/14,
247a/04, 247a/07, 247a/08, 247a/11,
247a/12, 247a/13, 247a/14, 247a/15,
247b/01, 247b/04, 247b/06, 247b/14,
248a/05, 248a/09, 248a/10, 248a/11,
248a/12, 248a/13, 248a/15, 248b/08,
248b/12, 249a/06, 249a/12, 249b/04,
249b/08, 250a/08, 250a/10, 250a/14,
250a/15, 250b/02, 250b/09, 251a/15,
251b/02, 251b/06, 251b/07, 251b/08,
251b/10, 251b/12, 251b/13, 251b/14,
252a/01, 252a/02, 252a/03, 252a/04,
252a/05, 252a/06, 252a/07, 252a/08,
252a/09, 252a/12, 252a/13, 252a/14,
252a/15, 252b/01, 252b/02, 252b/03,
252b/04, 252b/05, 252b/07, 252b/08,
252b/09, 252b/10, 252b/11, 252b/12,
252b/13, 252b/15, 253a/01, 253a/02,
253a/03, 253a/04, 253a/05, 253a/06,
253a/07, 253a/08, 253a/09, 253a/10,
253a/11, 253a/12, 253a/13, 253a/14,
253a/15, 253b/01, 253b/03, 253b/04,
253b/06, 253b/15, 254a/02, 254a/03,
254a/04, 254a/05, 254a/06, 254a/07,
254a/08, 254a/09, 254a/10, 254a/11,
254a/12, 254a/13, 254a/15, 254b/02,
254b/03, 254b/05, 254b/06, 254b/07,
254b/08, 254b/09, 254b/10, 254b/11,
254b/12, 254b/13, 254b/14, 254b/15,
255a/01, 255a/02, 255a/03, 255a/04,
255a/05, 255a/06, 255a/07, 255a/08,
255a/10, 255a/11, 255a/13, 255a/14,
255b/02, 255b/04, 255b/05, 255b/06,
255b/07, 255b/08, 255b/12, 255b/13,
256a/02, 256a/03, 256a/05, 256a/06,
256a/08, 256a/09, 256a/11, 256a/12,
256a/13, 256a/14, 256a/15, 256b/03,
256b/04, 256b/05, 256b/06, 256b/07,
256b/08, 256b/09, 256b/11, 256b/14,
256b/15, 257a/01, 257a/03, 257a/06,
257a/10, 257a/14, 257a/15, 257b/04,
257b/05, 257b/06, 257b/07, 257b/08,
258a/01, 258a/03, 258a/04, 258a/07,
258a/08, 258a/09, 258a/11, 258a/14,
258a/15, 258b/02, 258b/04, 258b/05,
258b/06, 258b/12, 258b/1, 259a/01,
259a/02, 259a/03, 259a/04, 259a/08,
259a/10, 259a/11, 259a/13, 259a/14,
259a/15, 259b/03, 259b/06, 259b/08,
259b/10, 259b/11, 259b/12, 259b/14,
260a/01, 260a/02, 260a/04, 260a/06,
260a/07, 260a/08, 260a/09, 260a/10,
260a/11, 260a/12, 260a/13, 260a/15,
260b/01, 260b/03, 260b/04, 260b/06,
260b/07, 260b/08, 260b/09, 260b/10,
260b/11, 260b/12, 260b/13, 260b/14,
260b/15, 261a/02, 261a/07, 261a/08,
261a/09, 261a/10, 261a/11, 261a/12,
261b/01, 261b/02, 261b/03, 261b/04,
261b/06, 261b/07, 261b/08, 261b/09,
261b/10, 261b/11, 261b/12, 261b/15,
262a/01, 262a/02, 262a/03, 262a/04,
262a/05, 262a/07, 262a/08, 262a/10,
262a/12, 262a/15, 262b/02, 262b/03,
262b/07, 262b/12, 263a/02, 263a/06,
263a/09, 263a/11, 263a/14, 263b/11,

263b/12, 263b/13, 263b/14, 263b/15, 272a/15, 272b/01, 272b/02, 272b/03,
264a/02, 264a/03, 264a/07, 264a/09, 272b/04, 272b/15, 273a/01, 273a/03,
264a/10, 264a/11, 264a/12, 264a/14, 273a/04, 273a/05, 273a/06, 273a/15,
264a/15, 264b/01, 264b/02, 264b/03, 273b/07, 273b/08, 273b/09, 273b/10,
264b/05, 264b/06, 264b/07, 264b/09, 273b/11, 273b/13, 274a/01, 274a/03,
264b/10, 264b/11, 264b/13, 264b/14, 274a/05, 274a/09, 274a/12, 274a/15,
265a/01, 265a/02, 265a/03, 265a/04, 274b/04, 274b/08, 274b/09, 274b/10,
265a/05, 265a/06, 265a/07, 265a/09, 274b/11, 274b/12, 274b/13, 274b/14,
265a/10, 265a/11, 265a/13, 265a/14, 275a/01, 275a/02, 275a/04, 275a/05,
265b/02, 265b/03, 265b/04, 265b/05, 275a/06, 275a/07, 275a/08, 275a/09,
265b/06, 265b/07, 265b/08, 265b/09, 275a/10, 275a/11, 275a/13, 275a/14,
265b/11, 265b/14, 266a/01, 266a/02, 275a/15, 275b/01, 275b/02, 275b/03,
266a/05, 266a/07, 266a/08, 266a/10, 275b/04, 275b/05, 275b/06, 275b/07,
266a/11, 266a/12, 266a/13, 266a/14, 275b/08, 275b/09, 275b/10, 275b/11,
266b/03, 266b/04, 266b/05, 266b/07, 275b/12, 275b/14, 275b/15, 276a/01,
266b/09, 266b/10, 266b/13, 266b/14, 276a/02, 276a/03, 276a/09, 276a/11,
267a/01, 267a/03, 267a/05, 267a/07, 276a/12, 276a/13, 276a/14, 276a/15,
267a/08, 267a/10, 267a/14, 267b/01, 276b/01, 276b/02, 276b/05, 276b/07,
267b/03, 267b/07, 267b/10, 267b/12, 276b/10, 276b/11, 276b/12, 276b/13,
267b/13, 267b/15, 268a/02, 268a/03, 276b/14, 277a/05, 277a/08, 277a/09,
268a/05, 268a/07, 268a/08, 268a/09, 277a/11, 277a/12, 277b/04, 277b/06,
268a/14, 268a/15, 268b/01, 268b/02, 277b/07, 277b/08, 277b/09, 277b/10,
268b/03, 268b/04, 268b/05, 268b/06, 277b/11, 277b/12, 277b/13, 277b/14,
268b/08, 268b/11, 269a/02, 269a/07, 278a/01, 278a/02, 278a/03, 278a/04,
269a/10, 269a/13, 269a/14, 269b/01, 278a/05, 278a/06, 278a/12, 278a/13,
269b/08, 269b/09, 270a/03, 270a/04, 278a/14, 278a/15, 278b/03, 278b/04,
270a/05, 270a/09, 270a/11, 270a/12, 278b/06, 278b/07, 278b/08, 278b/09,
270a/13, 270b/01, 270b/03, 270b/06, 278b/10, 278b/12, 278b/13, 278b/14,
270b/07, 270b/10, 270b/11, 270b/12, 279a/01, 279a/02, 279a/03, 279a/04,
270b/14, 270b/15, 271a/01, 271a/02, 279a/05, 279a/06, 279a/07, 279a/12,
271a/03, 271a/04, 271a/05, 271a/06, 279a/13, 279a/14, 279a/15, 279b/01,
271a/08, 271a/09, 271a/10, 271a/11, 279b/08, 279b/12, 279b/15, 280a/04,
271a/12, 271a/13, 271a/15, 271b/05, 280a/05, 280a/07, 280a/10, 280a/11,
271b/06, 271b/07, 271b/08, 271b/11, 280a/12, 280a/15, 280b/01, 280b/02,
271b/12, 271b/13, 271b/14, 271b/15, 280b/03, 280b/04, 280b/05, 280b/06,
272a/01, 272a/02, 272a/03, 272a/04, 280b/07, 280b/08, 280b/09, 280b/10,
272a/05, 272a/09, 272a/10, 272a/14, 280b/11, 280b/12, 280b/13, 280b/14,

281a/01, 281a/02, 281a/03, 281a/04, 288b/12, 288b/13, 288b/14, 288b/15,
281a/05, 281a/06, 281a/07, 281a/08, 289a/01, 289a/03, 289a/04, 289a/05,
281a/11, 281a/12, 281a/14, 281a/15, 289a/07, 289a/08, 289a/09, 289b/01,
281b/01, 281b/02, 281b/03, 281b/04, 289b/02, 289b/03, 289b/04, 289b/05,
281b/05, 281b/06, 281b/07, 281b/08, 289b/06, 290a/04, 290a/09, 290a/10,
281b/09, 281b/10, 281b/11, 281b/12, 290a/12, 290a/14, 290b/01, 290b/03,
281b/13, 281b/14, 281b/15, 282a/01, 290b/04, 290b/05, 290b/06, 290b/07,
282a/02, 282a/03, 282a/05, 282a/06, 290b/08, 290b/14, 291a/09, 291a/10,
282a/07, 282a/09, 282a/11, 282a/12, 291b/10, 291b/11, 291b/13, 291b/14,
282a/15, 282b/01, 282b/03, 282b/05, 292a/02, 292a/03, 292a/04, 292a/05,
282b/11, 282b/13, 282b/14, 282b/15, 292a/06, 292a/08, 292a/09, 292a/10,
283a/01, 283a/02, 283a/06, 283a/07, 292a/11, 292a/12, 292a/13, 292a/14,
283a/08, 283a/09, 283a/10, 283a/11, 292a/15, 293a/02, 293a/03, 293a/05,
283a/12, 283a/13, 283a/14, 283a/15, 293a/06, 293a/08, 293a/10, 293a/11,
283b/04, 283b/05, 283b/09, 283b/10, 293b/01, 293b/02, 293b/03, 293b/05,
283b/11, 283b/12, 283b/13, 283b/15, 293b/06, 293b/09, 293b/10, 294a/11,
284a/02, 284a/03, 284a/04, 284a/06, 294a/13, 294a/15, 294b/03, 294b/04,
284a/07, 284a/09, 284a/10, 284a/11, 294b/06, 294b/08, 294b/09, 294b/10,
284a/12, 284a/13, 284a/14, 284b/01, 294b/11, 294b/13, 294b/14, 295a/04,
284b/03, 284b/04, 284b/05, 284b/07, 295a/05, 295a/06, 295a/07, 295a/08,
284b/08, 284b/09, 284b/10, 284b/11, 295a/09, 295a/10, 295a/11, 295a/12,
284b/12, 284b/13, 284b/14, 284b/15, 295a/13, 295a/14, 295b/02, 295b/03,
285a/01, 285a/02, 285a/03, 285a/04, 295b/07, 295b/08, 295b/09, 295b/10,
285a/05, 285a/06, 285a/07, 285a/12, 296a/06, 296a/09, 296a/10, 296a/11,
285a/13, 285a/14, 285a/15, 285b/01, 296a/12, 296a/13, 296a/14, 296a/15,
285b/02, 285b/04, 285b/05, 285b/08, 296b/01, 296b/06, 296b/07, 296b/08,
285b/12, 285b/13, 285b/14, 286a/02, 296b/09, 296b/10, 296b/12, 296b/13,
286a/03, 286a/07, 286a/09, 286a/11, 296b/14, 296b/15, 297a/01, 297a/02,
286a/13, 286b/01, 286b/04, 286b/05, 297a/03, 297a/05, 297a/13, 297b/02,
286b/06, 286b/07, 286b/08, 286b/09, 297b/05, 297b/07, 297b/08, 297b/09,
286b/13, 286b/14, 287a/02, 287a/03, 297b/12, 297b/13, 298a/01, 298a/06,
287a/04, 287a/05, 287a/06, 287a/08, 298a/07, 298a/12, 298a/13, 298a/14,
287a/09, 287a/10, 287a/12, 287a/13, 298b/02, 299a/06, 299a/09, 299a/14,
287a/14, 287a/15, 287b/01, 287b/02, 299b/11, 299b/12, 299b/14, 299b/15,
287b/03, 287b/07, 287b/09, 287b/10, 300a/02, 300a/03, 300a/04, 300a/07,
287b/11, 287b/12, 287b/13, 287b/14, 300a/08, 300a/09, 300a/10, 300b/01,
288a/05, 288a/13, 288a/14, 288b/05, 300b/12, 300b/15, 301a/01, 301b/01,

301b/06, 301b/07, 301b/08, 301b/11, 309b/04, 309b/09, 309b/10, 309b/11,
301b/13, 301b/14, 301b/15, 302a/01, 309b/12, 309b/13, 310a/01, 310a/03,
302a/02, 302a/03, 302a/04, 302a/05, 310a/05, 310a/06, 310a/07, 310a/10,
302a/06, 302a/07, 302a/09, 302a/10, 310a/11, 310a/12, 310a/13, 310a/14,
302a/11, 302a/12, 302a/14, 302a/15, 310b/01, 310b/02, 310b/08, 310b/12,
302b/01, 302b/02, 302b/03, 302b/04, 310b/13, 310b/15, 311a/02, 311a/03,
302b/05, 302b/06, 302b/07, 302b/09, 311a/04, 311a/05, 311a/08, 311a/09,
302b/10, 302b/12, 302b/13, 303a/01, 311a/10, 311b/01, 311b/03, 311b/04,
303a/02, 303a/03, 303a/05, 303a/09, 311b/05, 311b/07, 311b/08, 311b/09,
303a/10, 303a/11, 303a/12, 303a/13, 311b/11, 311b/12, 312a/01, 312a/02,
303b/01, 303b/02, 303b/04, 303b/11, 312a/04, 312a/05, 312a/06, 312a/07,
303b/12, 303b/14, 303b/15, 304a/01, 312a/08, 312a/09, 312b/02, 312b/04,
304a/05, 304a/14, 304b/02, 304b/04, 312b/06, 312b/07, 312b/08, 312b/09,
304b/05, 304b/06, 304b/07, 304b/08, 312b/10, 312b/11, 312b/12, 312b/13,
304b/09, 304b/10, 304b/11, 304b/12, 312b/15, 313a/05, 313a/06, 313a/07,
304b/13, 304b/15, 304b/01, 305a/01, 313a/08, 313a/09, 313a/10, 313a/11,
305a/02, 305a/03, 305a/04, 305a/05, 313a/12, 313a/13, 313a/14, 313a/15,
305a/06, 305a/07, 305a/10, 305a/11, 313b/01, 313b/04, 313b/07, 313b/08,
305a/12, 305a/13, 305a/14, 305a/15, 313b/10, 313b/12, 313b/13, 313b/14,
305b/02, 305b/03, 305b/04, 305b/05, 314a/08, 314a/11, 314a/12, 314a/13,
305b/06, 305b/07, 305b/08, 305b/09, 314b/01, 314b/03, 314b/04, 314b/06,
305b/10, 305b/12, 305b/13, 305b/14, 314b/07, 314b/08, 314b/09, 314b/10,
306a/01, 306a/06, 306a/07, 306a/08, 314b/11, 314b/12, 314b/14, 314b/15,
306a/09, 306a/12, 306a/14, 306b/01, 315a/01, 315a/03, 315a/04, 315a/05,
306b/02, 306b/05, 306b/06, 306b/07, 315a/06, 315a/07, 315a/08, 315a/09,
306b/08, 306b/09, 306b/11, 306b/15, 315a/11, 315a/13, 315a/14, 315b/02,
307a/01, 307a/03, 307a/05, 307a/06, 315b/03, 315b/04, 315b/05, 315b/07,
307a/09, 307a/10, 307a/11, 307a/12, 315b/09, 315b/11, 315b/12, 315b/13,
307a/13, 307a/14, 307a/15, 307b/01, 315b/15, 315b/06, 316a/02, 316a/04,
307b/02, 307b/03, 307b/04, 307b/05, 316a/06, 316a/07, 316a/11, 316a/14,
307b/07, 307b/08, 307b/10, 307b/11, 316b/02, 316b/03, 316b/04, 316b/08,
307b/12, 307b/13, 307b/14, 307b/15, 316b/09, 316b/10, 316b/12, 316b/13,
308a/01, 308a/05, 308a/07, 308a/09, 316b/14, 317a/01, 317a/02, 317a/03,
308a/11, 308a/12, 308a/13, 308a/14, 317a/06, 317a/08, 317a/09, 317a/11,
308a/15, 308b/01, 308b/03, 308b/04, 317a/13, 317a/14, 317a/15, 317b/01,
308b/05, 308b/06, 308b/09, 308b/11, 317b/02, 317b/07, 317b/10, 317b/12,
308b/14, 308b/15, 309a/04, 309a/06, 318a/06, 318a/07, 318a/08, 318a/12,

318a/15, 318b/01, 318b/03, 318b/04,
318b/05, 318b/07, 318b/14, 319a/01,
319a/02, 319a/03, 319a/04, 319a/05,
319a/08, 319a/11, 319a/12, 319a/14,
319b/01, 319b/02, 319b/03, 319b/04,
319b/08, 319b/13, 319b/14, 319b/15,
320a/01, 320a/02, 320a/03, 320a/04,
320a/05, 320a/06, 320a/09, 320a/10,
320a/13, 320b/04, 320b/05, 320b/06,
320b/08, 320b/12, 320b/15, 321a/01,
321a/03, 321a/04, 321a/05, 321a/14,
321b/03, 321b/07, 321b/08, 321b/11,
321b/12, 321b/15, 322a/03, 322a/04,
322a/05, 322a/06, 322a/07, 322a/08,
322a/11, 322a/12, 322a/13, 322a/15,
322b/05, 322b/09, 322b/12, 323a/01,
323a/05, 323a/07, 323a/08, 323a/13,
323a/14, 323b/06, 323b/11, 324a/13,
324b/07, 324b/11, 324b/12, 324b/13,
324b/14, 324b/15, 325a/02, 325a/03,
325a/05, 325a/06, 325a/07, 325a/12,
325a/13, 325a/14, 325a/15, 325b/01,
325b/04, 325b/09, 325b/10, 325b/11,
325b/12, 326a/03, 326a/11, 326a/13,
326a/15, 326b/03, 326b/06, 326b/10,
326b/11, 326b/13, 326b/14, 327a/02,
327a/03, 327a/04, 327a/05, 327a/06,
327a/07, 327a/08, 327a/09, 327a/10,
327a/11, 327a/12, 327a/14, 327a/15,
327b/01, 327b/02, 327b/04, 327b/05,
327b/07, 327b/08, 327b/09, 327b/11,
327b/12, 327b/15, 328a/01, 328a/02,
328a/03, 328a/05, 328a/06, 328a/07,
328a/08, 328a/09, 328a/11, 328b/01,
328b/02, 328b/03, 328b/04, 328b/05,
328b/06, 328b/07, 328b/08, 328b/09,
328b/10, 328b/11, 328b/12, 328b/13,

328b/14, 329a/01, 329a/02, 329a/04,
329a/05, 329a/06, 329a/08, 329a/09,
329a/13, 329a/14, 329b/02, 329b/07,
329b/09, 329b/11, 330a/08, 330a/09,
330a/11, 330a/13, 330a/14, 330a/15,
330b/02, 330b/03, 330b/04, 330b/05,
330b/06, 330b/08, 330b/09, 330b/10,
330b/11, 330b/12, 331a/01, 331a/08,
331a/10, 331b/01, 331b/09, 331b/10,
331b/11, 332a/01, 332a/02, 332a/03,
332a/10, 332a/11, 332a/12, 332a/13,
332b/09, 333a/03, 333a/05, 333a/06,
333a/08, 333a/11, 333b/03, 333b/05,
333b/07, 333b/08, 333b/09, 333b/10,
334a/05, 334a/08, 334a/10, 334a/11,
334a/14, 334a/15, 334b/02

vebâl: -1- [A.] İnsanı ahiret azabına sürükleyecek olan ağır sorumluluk.

v. (v. ol-) 123b/10

vecd: -17- [T.] 1. Bir şey karşısında duyulan hayranlıktan dolayı kendinden geçme durumu.

v. 121a/02, 267a/11, 268a/12, 288b/15

v.+ e 188b/15

v.+ i 226a/11

2. Allah'tan bir lutuf şeklinde kalbe gelen coşkunluk ve ilahi aşka dalıp kendinden geçme.

v. 072b/08, 097b/10, 114a/15, 118b/05, 120b/09, 242b/01, 254a/10, 254a/11, 281b/08, (v. dut-) 077b/13

v.+ i 104a/09,

vech: -3- [A.] 1. Tarz, biçim, yol.

v.+ i 281b/11

v.+ ümden 317a/07

2. Sebep, vesile.

v. 264b/12

vefâ: -9- [A.] Dostluk ve muhabbette sebat etme, sadakat.

v. 180a/07; (v. ét-) 026a/13; (v. eyle-) 180a/09, 180a/13

v.+ dur 194b/13

v.+ sı 180a/05, 180a/06

v.+ yı 255b/06

vefât: -15- [A.] Ölüm, ölme.

v. 133b/13, 162b/01, 285b/01, 294b/14, 305b/15, 309b/15; (v. eyle-) 232b/14, 290b/08

v.+ ı 081b/10, 208a/05, 257a/10, 314b/04, 315b/08, 319b/05, 325a/04

vehim: -1- [A.] Yersiz korku, kuruntu.

v. 264b/01

vekil: -1- [A.] “*Her iş kendisine havale edilen*” anlamında Allah.

v.+ dür 271a/08

vekillik: -1- [A. + T.] Vekil olma durumu.

v.+ in 212b/14

velâkin: -3- [A.] Lakin, fakat.

v. 009a/11, 064b/12, 240b/03

velî: -68- [A.] Allah dostu.

v. 003b/03, 003b/04, 010b/15, 087a/05, 087a/09, 088b/12, 197b/12, 199a/12, 201a/01, 205a/02, 216a/08, 227a/11, 258a/06, 258b/04, 268b/14, 283b/07, 302a/06, 315a/03, 315a/09, 317b/13

v.+ dür 208b/05

v.+ ler 004a/10, 006b/03, 017b/12, 018b/10, 046b/07, 072b/03, 072b/05, 078b/11, 113a/04, 123b/15, 228a/08, 282b/07, 285a/12, 295a/04, 299a/02, 317b/12

v.+ lerden 024a/01, 199a/15; (v. kı1-) 218a/02

v.+ lendenise 299a/03

v.+ lere 010b/14

v.+ leri 005b/14, 317b/11

v.+ leridi 194a/10

v.+ lerinden 268b/14

v.+ lerindendir 294a/03

v.+ lerindenidi 312a/01

v.+ lerine 254b/04

v.+ lerüm 011b/01

v.+ lerümden 003b/03

v.+ lerüñ 006b/14, 017b/11, 088a/01, 167a/03, 208a/09, 208b/06, 261b/01, 291b/08

v.+ lerüñdür 097a/05

v.+ nüñ 003b/05, 266a/05

v.+ si 317b/09, 325a/15

v.+ sine 308a/08

v.+ sini 139a/01

v.+ siyimiş 308b/15

velîkin: -14- [A. + F.] Lakin, ama, fakat.

v. 003b/02, 005a/01, 012a/05, 014a/14, 021a/12, 049b/01, 052b/12, 054b/15, 100b/06, 157b/02, 174b/09, 219b/15, 251b/03, 270b/13

velîlik: -4- [A. + T.] Veli olma durumu, velayet.

v. 046b/05

v.+ i 031b/05

v.+ ine 278a/02

v.+ ini 031b/04

ver-: -697- [T.] 1. İletmek, eriştirmek, vermek.

v. 059a/15, 075b/01, 104a/08, 124b/01, 148b/11, 157a/11, 177a/07, 182a/12, 182a/13, 237a/02, 242a/01, 299a/11, 313b/05

v.- di 009b/07, 026b/05, 031a/14,

034a/13, 035a/02, 040a/06, 040b/01,
046a/04, 047a/11, 048a/03, 050a/01,
050a/14, 053a/12, 058a/08, 069b/02,
075b/08, 075b/09, 080a/12, 090a/08,
091b/05, 091b/10, 091b/12, 092b/09,
092b/11, 104b/14, 114a/10, 118b/07,
142a/12, 144a/01, 149a/02, 156a/06,
157a/13, 158b/15, 165a/14, 169a/12,
179a/02, 189a/11, 207b/02, 218a/15,
218b/08, 230b/13, 231a/04, 237a/02,
237b/03, 246b/01, 250a/14, 277a/11,
291a/03, 297a/05, 297b/07, 305a/12,
309a/05, 313b/07, 318a/02, 320a/11,
321b/02, 328a/06
v.- diyidi 179b/07
v.- dügidür 209a/15
    v.- dügin 025b/13, 084b/04, 202a/04
    v.- dügün 027a/02
v.- ecek 138a/12
v.- elüm 159a/09
v.- em 001b/04, 038a/06, 039a/11,
050a/12, 064a/06, 093a/05, 109b/06,
135b/13, 148b/14, 157a/12, 159b/10,
196b/02, 213a/15, 226a/13, 231a/03,
246b/03, 246b/06
v.- en 047a/05
    v.- eni 009b/01
v.- esin 213b/05, 217b/13, 219a/03,
304b/02, 326a/12
    v.- even 106a/09
v.- eyidüm 131b/14
v.- eyim 038a/07, 109b/05, 165a/08,
189a/12, 189a/10, 258a/14, 309a/09
v.- eyin 138a/08
v.- gil 023b/07, 026b/04, 061b/03,
072b/04, 084b/06, 099a/09, 108a/06,
218a/15, 252a/01

v.- medi 015a/09, 083b/10, 083b/11
v.- mediler 063a/15, 289a/12
v.- medüm 071a/06, 118a/10, 196b/12,
268b/06
v.- mege 009b/08, 240b/13
v.- megil 158b/13
v.- mek 095a/03, 141a/11, 189a/09
    v.- mek gerek 095a/03, 189a/09
v.- memek 319a/13
v.- memekdür 251b/14
v.- meydi 159a/08, 223b/10
    v.- meyelerdi 327b/14
v.- meyem 064a/06, 093a/12
v.- meyince 059a/13
    v.- meyesin 326a/12
v.- mezdi 093a/03
    v.- mezidi 014a/07
v.- mezin 034a/12
v.- mezler 084b/14
v.- mezlerise 207b/09
v.- mezlerse 150b/03
    v.- mişdür 124b/11
v.- se 290b/13
    v.- seler 063a/09, 121a/14
    v.- sen 160a/01
    v.- señ 240b/09
v.- sün 047a/06, 314a/13
v.- üñ 012b/01, 089b/01, 164b/13,
188a/11, 215b/07
v.- ürdi 058b/08, 135b/14, 144b/14,
329b/12
v.- ür 084b/11, 194b/02, 234b/03,
301b/15, 306b/11;
    v.- ürdüm 026b/12
    v.- ürün 047a/11
v.- ürler 107a/15, 119b/12
v.- ürlerdi 322a/11

v.- ürlerise 072a/14, 084b/09, 084b/12,
085a/09, 112a/12, 123a/04, 150b/10,
207b/09

v.- ürlerse 031b/13, 038a/03, 072a/13,
107a/13, 246b/0

v.- ürse 051b/11, 231a/01

v.- ürsem 064a/08, 144b/15, 145a/01

v.- ürseñ 073b/14, 209a/14

v.- ürsin 058a/07, 061b/03, 144b/15,
172b/08, 246b/08

v.- ürsiz 188a/09, 243b/01

2. Göndermek.

v.- di 017b/09, 054b/12, 054b/13,
180b/01, 180b/02

v.- di idi 165a/04, 303b/09

v.- meye midi 216a/02

v.- ür 122a/06, 179a/02

v.- ürdi 180a/15

3. Bağışlamak, ihsan etmek.

v. 009b/15, 120b/06, 144b/07, 160a/01

v.- di 010a/01, 036a/13, 039a/02,
040b/14, 056b/01, 067a/01, 069b/10,
086b/12, 094a/13, 104a/08, 129a/09,
129a/10, 130a/09, 130b/09, 150a/09,
156a/12, 160b/03, 190a/13, 214a/14,
237a/07, 237b/02, 291a/01

v.- dügi 152a/04, 164a/05, 314a/13

v.- dügine 036b/07, 053a/02, 152a/03,
304a/05

v.- dügini 146b/05

v.- düklerümüzi 039b/11

v.- düm 032a/06, 050a/12, 058a/03,
094a/06, 138a/09, 144b/08, 170a/01,
189a/10, 231a/10, 231a/13, 277a/06,
279b/08, 313b/06

v.- dümidi 187a/08, 317a/09

v.- düñ 030b/05, 030b/06, 040b/15,

050a/08, 130a/04, 166b/09, 193b/12

v.- e 064a/14, 122a/02, 136b/02,
146a/04, 153a/15, 179b/12, 205b/07,
212b/14, 214a/07, 225b/14, 227b/06,
240b/15, 294a/06

v.- eceksin 056b/06, 056b/07

v.- eceksiz 183a/03

v.- edüm 150b/03

v.- eler 088b/15, 099a/08, 234a/03,
292b/10; (boyun v.) 228a/01; (yol v.)
274a/15

v.- eler mi 146b/15

v.- en 092a/02, 216a/01

v.- eyidi 148b/01, 208b/15

v.- eyidüm 150b/02

v.- eyin 036b/01, 054a/01, 144b/07,
149b/08

v.- gil 056b/06, 056b/07, 085b/02,
133b/04, 193b/12, 213b/03, 288b/13

v.- medi 036a/13

v.- medüñise 166b/09

v.- megi 227b/05

v.- mek 041a/01, 152b/14, 185b/15,
193b/14

v.- mekden 141a/11

v.- mezlerise 150b/10

v.- mezsen 226a/14

v.- mişsin 133a/14

v.- sün 196b/07

v.- ür 186a/03, 186a/04, 190b/14

v.- ürdi 018b/02, 161a/10

v.- ür mi 122a/01

v.- ürsem 071a/06, 071a/07,

v.- ürse 186a/04; (şadağa v.) 186a/03

v.- ürseñ 213b/02, 213b/03

4. (Karşıdakine iletmek istenen fikir,
haber, emir, öğüt vb. bir şeyi) Bildirmek.

v. (ögüt v.) 015b/12, 076b/07, 085a/02, 099a/05, 134b/08, 183b/08, 201b/02, 251b/03, 304a/04
v.- di (fermān v.) 260a/10; (fetvā v.) 158a/02; (haber v.) 238b/13; (haber v.) 069b/12; (naşihatler v.) 068a/10
v.- diler (fetvā v.) 266b/03; (haber v.) 088a/05, 321b/10
v.- düñ (naşihat v.) 085b/15
v.- em (haber v.) 110a/11; (ögüt v.) 213a/03
v.- esin (ögüt v.) 008a/13
v.- eydüm (ögüt v.) 263a/03
v.- gil (haber v.) 083a/04, 137b/13; (ögüt v.) 008a/09, 086a/02, 125a/13, 150a/04, 152a/06, 169a/01, 218b/12, 224a/11, 263a/03
v.- medin (haber v.) 321a/07
v.- megi (ögüt v.) 016a/12
v.- mek (haber v.) 064a/12; (ögüt v.) 008a/10, 224a/10
v.- meklige (ögüt v.) 022b/06
v.- mez (haber v.) 229a/13
v.- ür (haber v.) 306b/04, 317b/07
v.- ürdi (haber v.) 265b/15, 328b/12; (naşihat v.) 219a/06, 219a/10; (ögüt v.) 023b/13, 072b/03, 187a/13, 273b/09
v.- ürdüñidi 070a/03
v.- ürin (ögüt v.-) 218b/13
v.- ür idi (haber v.) 105a/05; (ögüt v.) 096a/10
v.- ürler (haber v.) 317b/04
v.- ürleridi 093b/07
v.- ürsin (haber v.) 079a/09; (ögüt v.) 156b/04 v.- ürven (cevāb v.) 111b/04; (ögüt v.) 125a/14, 229b/02
5. Bilgi edinmesi için göndermek.

v.- di (mektebe v.) 101a/01
v.- diler 187b/01, 193a/02
6. Belirlemek, tespit etmek.
v. (mühlet v. “belli bir süre belirlemek”) 182a/13
v.- di (mühlet v.) 140a/05, 140a/07
v.- gil (mühlet v.) 140a/04, 140a/06
v.- mez (mühlet v.) 077a/05
v.- mezler (mühlet v.) 077a/05
7. Ödemek, satın almak.
v. 182a/13, 215b/13, 188a/12
v.- düm 187b/10
v.- e 231a/07
v.- eyim 214a/05, 214a/06
v.- gil 091b/05
v.- medüñ 182a/12
v.- mezlerse 038a/03
v.- mezseñ 031a/11
v.- ür 214b/06
v.- ürdi 040b/03
8. Geri vermek, iade etmek.
v. 293b/11; (gêrü v. “iade etmek”) 053a/14, 269a/14, 293b/12
v.- di 136a/13, 291b/02; (gêrü v.) 136b/03
v.- diler 291a/07
v.- mege 136a/12
v.- sün 326b/08
9. Biriyile evlendirmek.
v.- di 215b/14, 273a/03
v.- düm 291a/08
v.- e 215b/09, 215b/12
v.- eler 155b/11
v.- em 216a/03
v.- mekde 186a/13
v.- miş 216a/03
v.- ürseñ 065a/07

10. (Bir hâli bir kimse veya yerde)
Hakim kılmak.

v. (sağlık v.) 243b/04

v.- di 242b/03, 288b/15, 290a/05;
(vesvese v.) 111b/01

v.- ürdi (vesvese v.) 147a/13

11. Bir görevin, bir makamın ya da
sorumluluğun bir kimseye bırakılması.

v.- eler 031b/04, 032a/02

v.- elerdi 147a/01

v.- elüm 012b/01, 153b/05, 154a/04

v.- mişidi 018b/15

v.- sünler 153b/09

12. Satmak.

v.- mezin 109a/07

13. Dayamak.

v.- üp 170a/06

14. İkrâm etmek.

v.- ürlerse 195a/07

15. Bir isimle birlikte kullanıldığında
yardımcı eylem görevinde.

v. (cevâb v.) 037b/04, 159b/13, 225a/07

v.- di (and v.) 242b/06; (âvâz v.)
134a/02, 263a/07; (bâng v. “ezan
okumak”) 135a/13; (cân v.) 017b/01,
068b/14, 070b/08, 086b/13, 092b/06,
110b/13, 138b/13, 147b/01, 170a/10,
191b/14, 197b/15, 214b/02, 214b/03,
221b/14, 232a/05, 238b/12, 241a/10,
248b/15, 288a/11, 304a/01, 307a/06,
333a/1; (cevâb v.) 008b/14, 009a/10,
015a/08, 020b/14, 021a/13, 022a/01,
026a/06, 028a/05, 029a/03, 032a/13,
043a/07, 044b/15, 054b/11, 062b/02,
065b/11, 076a/12, 102a/12, 107a/01,
107b/04, 116a/12, 116b/01, 118a/15,
122a/01, 126b/05, 128a/12, 128b/15,

148a/15, 152a/01, 181b/12, 187b/08,
206b/03, 232a/07, 239b/07, 241b/03,
255b/02, 270b/12, 292b/09, 306a/11;
(destür v.) 007b/13, 224a/13, 244b/05,
272b/03; (el v.) 325b/06; (gêrû v.)
161a/07, 202a/05, 318a/07; (hidâyet v.
“doğru yolu göstermek”) 258b/01,
274a/06; (mühlet v.) 310a/04; (nişân v.)
013a/07; (şalavât v.) 016a/09; (selâm v.)
012b/14, 040b/07, 058b/01, 068a/07,
068b/07, 070b/02, 176b/01, 196a/09,
218a/06, 218b/05, 221a/01, 238b/08,
303b/02, 317a/13; (talâk v. “boşanmak,
nikahı bozmak”) 291b/02; (yağmaya v.
“gözden çıkarmak”) 223a/04

v.- diler 019b/01, 091b/15, 110b/05,
131a/05, 153a/01, 154a/07, 161a/06,
165a/11, 188a/12, 291b/01, 321b/07;
(cân v.) 068b/12, 068b/13; (cevâb v.)
220b/14; (işkence v. “işkence yapmak”)
206b/14; (yol v. “izin vermek”) 274a/15

v.- düğünü (destür v.) 241a/03

v.- dük 075b/02; (selâm v.) 296a/13

v.- düm (cevâb v.) 115a/15, 244b/09,
258a/09; (destür v.) 240b/14, 316a/05;
(selâm v.) 015a/08, 025a/05, 079a/09,
088b/02, 264a/02, 321b/15; (talâk v.)
127a/05

v.- düñ (cevâb v.) 258a/07, 258a/10;
(göñlüñi v. “aşık olmak”) 288b/07;
(şadağa v.) 224b/05

v.- e 025b/13; (cevâb v.) 159b/12;
(naşîhat v.) 241a/06; (ni‘met v.)
076a/03; (öğüt v.) 175a/15; (zahmet v.)
198a/09

v.- e idi (cevâb v.) 277a/02

v.- edüm (cevâb v.) 276b/11

v.- elerdi (cevābın v.) 322a/01
v.- em (cevāb v.) 087b/04, 215b/07, 258b/13; (selām v.) 016b/05, 326a/05
v.- emedüñ (cevāb v.) 277a/03
v.- esin (cevāb v.) 095a/02, 178b/09, 239a/07; (inşāf v. “hakça davranmak, acıyıp merhamet etmek”) 225a/08
v.- esiz (cevāb v.) 181a/13
v.- evüz 009b/09; (cevāb v.) 046a/13, 071a/01, 105a/07, 242b/07
v.- eydüm 299a/13
v.- eyidi (cevāb v.) 178b/08
v.- eyin (boyın v. “teslim olmak, boyun eğmek”) 149b/15; (cān v.) 257a/11; (cevāb v.) 055a/03; (ṭalāk v.) 060a/01
v.- gil (cevāb v.) 160a/03, 160a/04; (destūr v.) 048a/02; (fetvāyı v.) 243a/15; (gêrû v.) 318a/08; (göñlüñi v.) 185a/07; (naşīb v.) 107a/11; (selām v.) 185a/
v.- imezven (cevāb v.) 166a/0409
v.- medi (cevāb v.) 041a/01, 058b/04, 112a/15, 129b/15, 159b/08, 165b/10, 187b/06, 203a/03, 218a/13, 328a/10; (teşvîş v. “karışmak”) 107a/07; (yol v.) 289b/09, 289b/10
v.- mediler (cevāb v.) 014a/06, 159b/11; (destūr v.) 277a/04; (yol v.) 076a/08, 119b/02
v.- medüm (cevāb v.) 316b/12 (selām v.) 131b/11
v.- medüñ midi (destūr v.) 316a/04
v.- megil (cevāb v.) 077a/07; (kulağuşı v. “dinlememek”) 024a/01; (yol v.) 251b/05
v.- mek (bañ v.) 075a/04; (yèle v. “boşuna harcamak”) 239a/06

v.- mekde (cān v.) 254a/09
v.- mekdür (ṭalāk v.) 174a/14
v.- meñ (teşvîş v.) 060b/04
v.- mesüñ (zaḥmet v.) 074a/09
v.- meye (göñlini v.) 145b/03
v.- meye (kendözin v.) 247a/12
v.- meyeyin (teşvîş v.) 016b/04, 016b/10
v.- mez (yol v.) 119a/14
v.- mez idi (cevāb v.) 189a/03
v.- mezidi (destūr v.) 272b/01
v.- mezler (āmān v. “canını bağışlamak”) 077a/06
v.- mezleridi (yol v.) 229b/14
v.- mezsın (cevāb v.) 075b/15
v.- miş (cān v.) 208a/07
v.- mişdür (ad v. “adlandırmak, ad koymak”) 130a/08
v.- mişidi (göñül v.) 208b/02
v.- mişler (cān v.) 068a/12
v.- mişven (göñlümi v.) 047b/12
v.- üñ (ad v.) 019a/08, (cevāb v.) 242b/04, 242b/06; (yol v.) 119a/13
v.- ür (cevāb v.) 181b/15; (nār v.) 080a/13
v.- ürdi (ribāya v.) 035a/14, 038a/01
v.- ürler (bang v.) 123a/11; (gêrû v.) 240a/06
v.- ürseñ (cevāb v.) 180a/14
v.- ürven (cān v.) 133b/08
vera’: -31- [A.] Allah’tan korkup haramdan, günahlardan sakınma, takva.
v. 029a/03, 029a/04, 029a/06, 057a/11, 142a/09, 162b/12, 167a/04, 172a/02, 177b/13, 181a/07, 191a/07, 191a/09, 201a/02, 228a/09, 235a/07, 252a/14, 261b/01, 292a/13, 303a/09, 315b/03
v.+ dan 147b/06, 147b/07

- v.+ dur 021a/15, 029a/07
v.+ ı 021a/15, 200a/03, 308a/14
v.+ ıla 212a/07
v.+ ıladur 252a/14
v.+ suz 029a/06
- vêrbi- / vêribi-**: -78- [T.] Göndermek.
v. 117b/03, 216b/13
- v.- di 007b/06, 013a/08, 013a/12,
034a/09, 039b/03, 039b/11, 040b/11,
044b/14, 045a/02, 050a/03, 050a/13,
051b/13, 059a/11, 081b/09, 102a/10,
106b/15, 107b/03, 107b/06, 107b/08,
110b/01, 137a/09, 143a/12, 143b/15,
158a/08, 165a/05, 192a/02, 199a/05,
204a/07, 204a/08, 204a/10, 204a/11,
220b/04, 223b/07, 230b/14, 238b/06,
253b/10, 260a/09, 291a/10, 330b/12
- v.- di idi 040a/10
- v.- diler 012b/05, 136b/10, 152b/11,
171a/08, 186a/15, 187b/01, 246b/04
- v.- düğün 117b/02
- v.- dük 048b/11, 143b/01
- v.- düm 236b/15, 241a/06
- v.- düñ 257a/15
- v.- gil 107b/07
- v.- medüm 233a/03
- v.- mek 186b/02
- v.- mezse 116a/11, 116a/14
- v.- miş 012b/13
- v.- mişler 179b/05
- v.- mişüz 143b/02
- v.- r 226b/12
- v.- rler 220a/12
- v.- rlerise 242a/15
- v.- risin 057a/10
- v.- rsin 032a/07
- v.- ye 081b/05
- v.- ye idi 033a/06
- v.- yedüm 180b/15
- v.- yen 186b/04
- v.- yevüz 161a/15
- v.- yüp 105b/06
- v.- yüpdür 183a/13
- vereşe**: -2- [A.] Mirasçılar.
v.+ nüñdür 207b/04
v.+ sidür 002a/10
- vêresiye**: -1- [T.] Bedeli sonradan
ödenmek üzere yapılan alış veriş.
v. 040a/15
- vêrici**: -1- [T.] Veren.
v.+ den 183a/07
- verziş**: -1- [F.] Çalışma, işleme;
meleke elde etmek için yapılan idman.
v.+ i 044b/06
- vesvese**: -14- [A.] Vehim, kuruntu,
şüphe.
v. 105b/12, 111b/01, 147a/13, 173a/13,
301b/06; (v. eyle-) 024b/06, 252a/01
- v.+ den 151a/12
- v. idi 299b/06
- v.+ si 003b/11, 251b/15, 300a/05,
324b/08
- v.+ sin 174a/04
- veyâ**: -61- [A. + F.] Ya da.
v. 011b/13, 015b/04, 017a/02, 020a/11,
021b/03, 034b/11, 052a/15, 052b/01,
053a/13, 054a/12, 062a/12, 070b/14,
072b/15, 075b/12, 081a/07, 082b/07,
085b/02, 087a/03, 088a/12, 105a/02,
105a/07, 110b/08, 126b/14, 129a/14,
130b/13, 133a/11, 133a/12, 145a/09,
146a/05, 153a/07, 159b/03, 159b/14,
167b/11, 180b/10, 180b/14, 183b/13,
186a/07, 191a/09, 201b/14, 211a/02,

225a/13, 237a/08, 242a/08, 242b/11,
247a/02, 253b/02, 259b/07, 276b/15,
282a/01, 284a/12, 298b/13, 302a/05,
310a/02, 314a/07, 326a/12

vezir: -23- [A.] Osmanlı Devleti'nde
askerî ve idari yetkisi olan en yüksek
rütbedeki devlet memuru, vezirlik
rütbesine sahip kimse.

v. 007b/02, 007b/05, 008a/02, 019a/15,
019b/03, 019b/09, 282b/02, 282b/04,
282b/08, 330b/10

v.+ e 019b/08, 282b/10

v.+ i 019a/14, 282b/06, 282b/10, 330b/08

v.+ idi 282a/15

v.+ ine 007b/01

v.+ le 019b/01

v.+ ler 007b/10

v.+ lerile 153b/01

v.+ lerini 007a/11

v.+ lerle 020a/14

vezirlik: -1- [A. + T.] Vezir olma
durumu.

v.+ den 220a/02

vezn: -1- [A.] Tartma, ölçme.

v. (v. eyle-) 285a/05

ve yâhuz: -13- [A. + F.] Yahut, veya.

v. 005a/12, 005a/14, 014a/05, 023a/03,
055a/14, 058b/13, 066b/08, 095a/08,
095a/09, 218b/04, 299a/04, 308b/02,
331b/04

vidâ': -1- [A.] Veda, ayrılırken
hayırlar dileme.

v. (v. eyle-) 169a/05

vilâyet : -9- [A.] 1. Veli olma,
ermişlik.

v. 216a/06, 216a/08, 315a/05; (sultân-ı
v.) 008b/13

v.+ i 216a/07, 252a/08, 313a/06, 315b/05

2. Ülke, şehir.

v.+ üñe 218b/11

virâne: -2- [F.] Yıkılmış, harap olmuş
eski yapı.

v.+ ler 012b/09

v.+ ye 089a/12

vişâl: -9- [A.] Sevdiğine kavuşma,
vuslat.

v. 083b/02, 099b/02, 252a/11, 260b/01,
265a/09, 285a/10

v.+ e 265a/14

v.+ idür 054a/08

v.+ ümüzi 049b/03

vitir: -2- [A.] Yatsı namazından
sonra kılınan üç rekatlık namaz, salat-ı
vitir.

v. 170a/09

v.+ i (v. kı1-) 119a/09

vur-: -5- [T.] 1. Vurmak, çarpmak.

v.- dı 108a/03

v.- masun (yüzlerine v.)030a/09

v.- ura 059b/05

2. Belli bir sesi yüksek olarak çıkarmak,
haykırmak.

v.- dı (na' ra v. "haykırmak")074a/02

3. Sürmek.

v.- dı 013a/09

vuşlat: -6- [A.] Sevdiğine kavuşma.

v. 100a/13, 264a/12, 265a/09, 325a/01

v.+ ile 260a/11

vuşûl: -1- [A.] Ulaşma, erişme, varma.

v. 129a/08

vücüd: -14- [T.] 1. Beden.

v. 052a/02

v.+ ı 120a/04, 299b/09, 315b/13, 327b/05

v.+ ında 277a/14

v.+ um 277a/12

2. Var olma, varlık, bulunma.

v.+ ı 314b/01,

v.+ a (v. gel- “meydana gelmek”)

129a/01, 249a/01

v.+ ıla 292b/07

v.+ ını 129a/03

v.+ umı 129a/03

Y

ya: -10- [F.] Soru cümlelerinin başında anlamı güçlendirir.

y. 111b/07, 114b/07, 117a/02, 123a/06, 137b/04, 147a/11, 150b/11, 165b/01, 289a/06

yā: -379- [A.] Seslenme edatı, ey.

y. 003b/02, 004a/06, 006a/15, 008a/10, 008a/14, 008b/05, 008b/07, 010a/06, 010a/07, 010a/08, 011b/05, 011b/11, 012a/01, 012a/15, 012b/06, 013a/06, 014a/03, 014b/02, 014b/06, 014b/07, 014b/12, 015a/09, 015a/12, 015a/13, 015b/03, 016a/10, 016a/14, 017b/07, 017b/08, 019a/15, 021b/06, 021b/09, 021b/15, 023a/01, 023a/05, 023b/06, 023b/08, 023b/10, 025b/08, 026a/04, 026b/02, 026b/05, 026b/15, 027a/10, 027a/12, 027a/13, 029b/07, 029b/09, 029b/10, 029b/14, 030b/10, 032b/15, 033b/06, 033b/07, 034a/01, 034b/12, 035a/11, 035b/02, 035b/13, 036a/08, 038b/01, 040a/12, 040b/08, 041a/05, 042a/02, 042a/08, 043a/14, 044b/08, 045b/09, 045b/13, 047b/05, 048a/15, 048b/09, 048b/14, 049a/02, 049a/09, 049a/13, 050a/07, 051a/02, 052a/06, 052b/11, 052b/12, 053a/13, 053b/02,

053b/06, 053b/15, 054b/01, 054b/10, 054b/12, 054b/14, 055a/14, 056a/15, 056b/09, 058b/13, 059a/03, 059a/07, 059b/03, 059b/04, 059b/14, 060a/01, 061a/11, 061a/14, 061b/07, 064a/11, 064b/05, 066b/07, 068a/07, 070b/09, 070b/10, 070b/14, 071a/05, 071a/09, 072a/01, 072b/13, 074b/01, 074b/03, 074b/07, 075a/06, 075a/12, 075b/05, 076b/07, 076b/13, 078a/06, 078b/07, 079b/08, 080a/05, 080a/08, 080a/10, 080a/15, 080b/03, 080b/14, 082a/11, 082a/12, 083a/04, 084b/02, 086a/02, 087a/14, 089b/03, 090b/13, 091a/03, 092b/15, 093a/10, 093b/12, 094a/01, 094b/01, 101a/05, 101a/07, 101a/08, 101a/13, 101a/15, 101b/01, 101b/13, 103b/15, 105b/01, 105b/12, 106b/06, 107a/10, 107a/12, 108b/13, 111a/08, 111a/10, 111a/12, 111a/14, 111b/02, 111b/05, 112a/09, 112a/11, 112b/03, 112b/08, 112b/13, 113b/13, 114b/04, 115b/07, 116a/08, 116a/15, 116b/07, 117b/04, 118a/14, 118b/12, 119b/01, 119b/05, 119b/13, 120b/11, 121a/07, 121b/06, 122b/14, 125b/11, 126b/09, 128a/05, 128a/07, 129b/11, 132a/07, 134a/02, 134a/04, 134a/10, 134a/11, 136a/15, 136b/09, 136b/12, 137a/10, 137b/14, 139a/01, 139a/03, 139a/14, 139b/01, 140a/09, 141b/14, 142a/15, 142b/04, 142b/13, 144b/05, 147b/03, 150a/08, 150b/07, 151a/02, 151a/06, 152b/11, 153a/01, 153a/05, 153a/11, 155a/13, 155b/02, 155b/10, 155b/14, 156a/13, 159b/03, 160b/05, 161b/02, 164a/07, 164a/11, 165a/07, 165a/12,

166a/08, 166a/15, 166b/12, 166b/15,
167b/01, 167b/10, 167b/13, 168a/02,
168a/07, 168b/05, 168b/09, 171a/07,
172a/09, 172b/10, 176b/02, 179b/11,
180a/05, 180a/13, 180b/06, 182b/10,
183a/02, 183b/08, 184a/08, 187a/10,
187a/11, 188b/10, 190b/03, 191a/08,
191b/07, 191b/13, 192a/02, 192a/03,
192a/06, 192b/07, 193b/09, 193b/13,
194a/03, 197a/05, 197a/11, 201b/05,
202a/01, 202b/01, 204b/05, 204b/06,
205a/04, 205b/04, 206b/01, 207a/11,
207a/14, 213b/15, 214a/11, 214a/12,
217b/12, 219b/08, 219b/14, 226b/04,
226b/08, 227b/14, 228b/03, 228b/08,
236b/13, 238a/03, 239a/02, 240b/13,
241a/05, 241a/15, 242a/02, 242b/13,
243a/03, 243b/01, 243b/09, 244a/06,
244a/09, 244b/02, 244b/05, 244b/07,
245a/04, 245a/11, 245b/01, 247b/07,
251a/06, 251b/02, 257a/07, 257b/03,
258b/05, 258b/06, 261a/03, 262b/04,
262b/12, 263b/10, 264a/02, 267a/01,
267b/03, 267b/04, 267b/09, 268a/10,
268b/04, 268b/09, 274a/08, 274a/12,
277a/09, 278b/01, 286a/11, 288a/02,
289a/02, 291a/12, 293b/14, 294a/07,
294b/15, 297a/15, 301a/01, 303b/05,
304a/14, 308b/13, 309a/01, 309b/02,
310b/07, 311a/09, 311a/15, 312a/14,
314a/03, 316a/04, 316a/10, 317a/14,
318b/04, 318b/07, 321a/01, 321a/07,
322a/15, 322b/04, 322b/09, 323a/03,
323a/14, 326a/05, 326a/09, 326a/15,
329b/07, 330a/02, 330b/12, 331b/02,
331b/06, 332a/13, 334a/06

yaban: -6- [T.] 1. Issız kır, ova.

y.+ a 078a/09, 092a/01, 192a/05

y.+ lara 300b/12, 300b/15

2. Dışarı, başka memleket.

y.+ da 133b/01

yād: -6- [F.] Anma, hatırlama.

y. 218b/01; (y. kı1-) 003a/13, 183a/04,
306b/07, 306b/12, 306b/13

yad: -2- [T.] Yabancı.

y. 095b/07

y.+ lar 322b/01

yādigār : 2- [F.] Bir kimseyi veya
olayı hatırlatmak üzere verilen yahut
onlardan kalan şey.

y. (y. kı1-) 003a/11; (y. ol-) 003a/08

yağ-: -14- [T.] Yağmur, kar ve dolu
için gökten yere düşmek.

y.- a 022b/10, 112b/13

y.- ar 004a/10, 156b/13

y.- ardı 117b/10, 276b/03

y.- dı 113/a1, 179a/08, 268a/15

y.- madı 022b/07

y.- mağa 090a/15

y.- maya 223a/04

y.- mayup 110a/03

y.- updururdu 095b/04

yağ: -8- [T.] 1. Bitkisel sıvı yağ.

y. 039a/15, 046b/09, 046b/12,
091b/07

y.+ ı 050b/12

2. Hayvanların iç organlarının
etrafında toplanan yağ.

y.+ ın 050b/07, 051a/04

yağdur-: -5- [T.] Yağmasını sağlamak.

y.- dılar 333a/08

y.- duñ 090a/13

y.- mayınca 090a/14

y.- maz 125a/04

y.- maz mısın 090a/14
yağır: -3- [T.] Yük ve binek hayvanlarının sırtında eyer ve semerin açtığı yara.

y. 272a/04

y.+ ın 272a/09

y.+ ından 272a/04

yağlık: -1- [T.] Büyük mendil.

y.+ a 108a/05

yağma: -2- [F.] 1. Zor kullanarak karşısına çıkan şeyleri alıp kaçma, çapul, talan.

y. (y. ét-) 057b/06

2. Alınması, ele geçirilmesi serbest bırakılan, dağıtılan.

y. 247b/14

yağmalat-: -1- [F. + T.] Alınması serbest bırakılan şeyleri dağıtmak.

y.- dı 079b/01

yağmur: -14- [T.] 1. Yağmur.

y. 022b/07, 022b/10, 051a/07, 110a/03, 112b/13, 112b/15, 156b/13, 179a/08, 179a/09, 268a/14, 276b/03

2. Yağmur damlası gibi sık ve çok gelen şey.

y.+ ı 117b/10

y.+ ından (y. artuğ) 125a/03

yağrın: -1- [T.] Sırtın yukarı kürek kemiği kısmı, sırt.

y.+ ı 033a/08

yak-: -10- [T.] 1. Ateşin yanmasını sağlamak, tutuşturmak.

y.- dı 074b/13

y.- dılar 081b/03

y.- mışıldı 180a/03

2. Ateşe vermek, ateşle yok etmek.

y.- ar 037b/10

y.- dı 300b/11, 300b/14

y.- dılar 333b/02

y.- dukların 331b/13

3. Büyük zarara uğratmak, felakete sürüklemek.

y.- duñ 244b/05

yağa: -9- [T.] Giyeceklerin boynun etrafına gelen kısmı.

y.+ ñı (y. dut- “hesap sormak”) 061a/08

y.+ sı 250a/05

y.+ sın (y. yırt- “üzüntü veya hiddetten yakasını yırtacak duruma gelmek”)

276a/05

y.+ sına 310b/05, 325b/11, 325b/12

y.+ sında 023b/04

y.+ sindan 066b/11, 247a/04

yakın: -38- [T.] 1. Arada az mesafe bulunan.

y. 146a/06, 263a/15, 305b/09, 324b/02;

(y. gel- “yaklaşmak”) 068b/01, 089b/11,

102b/12, 105b/08, 225a/01, 269a/06; (y.

getür- “yaklaştırmak”) 125b/07; (y. ol-)

123b/05, 278b/11, 286b/15, 319a/04; (y.

var- “yakınlaşmak”) 013b/02, 024b/07,

070a/10, 101b/04, 246a/06

2. Arada az zaman bulunan, zaman bakımından uzak olmayan.

y. 084a/12, (y. gel-) 015a/01, 081b/10,

257a/09, 257a/10; (y. ol-) 096b/01,

119a/08, 138b/05, 138b/06,

yakınlık: -6- [T.] Yakın olmak,

y. 262a/13, 281a/11, 307b/08

y.+ a 262a/13

y.+ dur 255b/14

y.+ ında 261b/15

yağın: -24- [A.] Herhangi bir delile bağlı olmaksızın sadece iman kuvvetiyle

aşikar olarak görme, müşahede ederek bilme.

y. 029b/06, 058b/09, 098a/08, 098a/10, 099a/10, 128b/04, 226a/08, 226a/09, 234b/02, 254b/13, 261a/10, 261a/09, 275a/10, 307b/12

y.+ e 252a/13, 271a/14

y.+ den 307b/10

y.+ dür 129b/03

y.+ i 097a/01, 212b/15, 252a/14

y.+ üm 094a/06

y.+ üñ 041a/06, 098a/12

y.+ süz 041a/06

yākūt: -5- [A.] Kırmızı, pembe, erguvan vb. renklerde sadece elmasın çizebildiği çok değerli taş.

y.+ lar 091b/11

y.+ ları 091b/12, 091b/13, 091b/14, 091b/15

yala-: -2- [T.] Bir şeyin üzerinden dilini sürüp geçirmek.

y.- dı 283a/06

y.- rları 050b/15

yalan: -17- [T.] Gerçeğe aykırı, asılsız söz.

y. 022b/02, 041b/06, 155a/02, 197b/01, 216b/08, 247a/13, 311b/01; (y. degül) 153b/11; (y. eyle- “yalancı çıkarmak”) 154b/11; (y. söyle-) 086b/06, 224b/04, 235a/14; (y. yere “gerçeğe uygun olmayarak, doğru olmadığını bile bile”) 171a/14

y.+ dan 171a/15

y.+ mı 299a/04

y.+ mıdur 298b/13

2. Asılsız, uydurma.

y.+ dur 314a/10

yalancı : 11- [T.] Yalan söylemeyi huy edinmiş kimse.

y. 010b/08, 116b/05, 119b/01, 224b/03
y.+ dur 233b/10, 233b/11, 252a/09, 252a/10

y.+ lar 224b/07

y.+ sını 224b/06

2. Gerçek olmayıp gerçeğe benzer olan, sahte, taklit.

y. (y. dünya “Geçici, ölümlü hayat”) 064b/13

yalavac: -1- [T.] Peygamber, elçi.

y. 192a/02

yalın: -9- [T.] Çıplak, üryan.

y. 037a/07, 071b/14; (y. ayak “çıplak ayak”) 013b/05, 069b/07, 082b/03, 083a/01, 086b/14, 113b/02, 325b/09

yalıncak: -8- [T.] Çıplak, üryan, cascavlak.

y. 039a/02, 051b/14, 086b/12, 140b/10, 168a/14, 173b/05

y.+ dur 309b/10

y.+ van 165a/06

yaluñuz: -18- [T.] 1. Yanında başka biri bulunmayan, başkası ile birlikte olmayan kimse.

y. 018a/04, 051a/02, 062b/05, 170a/11

y.+ dur 171b/09

y.+ ı 265a/02

2. Tek başına.

y. 009b/10, 045b/03, 048a/09, 066b/01, 155b/03, 242a/03, 249b/10, 265a/01; (y. ol-) 018a/06

3. Sadece.

y. 024a/07, 064a/07, 071a/09

yaluñuzlık: -7- [T.] Yalnız olma, yanında kimse bulunmama durumu.

y. 018a/04, 062b/08, 210a/08

y.+ dadur 062b/05

y.+ ı 252a/13

y.+ ıdı 071b/07

y.+ ıla 265a/02

yalvar-: -15- [T.] 1. Birinden bir şey isterken yumuşak ve acındırıcı bir tavır takınmak, saygılı bir ısrarla istediğini söylemek.

y.- dı 220b/03, 269a/12, 272b/02, 300b/07, 301a/01

y.- duğum 301b/05

y.- dum 119a/12, 317a/05

y.- mazın 330b/15

y.- ursın 026a/13

2. Allah'a dua etmek.

y.- dı 010a/09

y.- urdı 037a/07

y.- ursa 010b/01

y.- urvan 249b/02

yama-: -2- [T.] Yama koyarak onarmak, yamalamak.

y.- rdı 080b/13

y.- rsın 080b/15

yan: -23- [T.] 1. Bir yerin ön veya arka kabul edilen kısmına göre sağ yahut solda olan tarafı.

y.+ ı 046a/04, 286a/09

y.+ ma 017a/06, 301a/01

y.+ nda 137a/04

y.+ muñ 277b/02

2. Taraf, yön, cihet.

y.+ ma 163b/13

y.+ nda 163b/10, 163b/12

y.+ umda 257b/04

y.+ umdan 316a/13

y.+ uñda 185a/05

3. Vücudun sağ veya sol tarafı.

y.+ ma 201a/04, 263b/15

y.+ um (y. üzerine) 296b/14

y.+ umı 046a/08

y.+ ıyıla 049b/08

4. Kat, nezd, huzur.

y.+ ma 008a/07, 296a/14, 301a/01

y.+ nda 160a/02

5 Beraberinde.

y.+ cuğında 165a/02

yaña: -28- [T.] 1. Taraf, tarafta, taraftan, tarafına.

y. 011b/04, 016b/05, 027b/10, 058a/12, 066b/14, 101b/01, 118a/01, 230b/08, 281b/13

y.+ dın 296a/15, 329a/03

2. -e doğru.

y. (benden y.) 219b/08, 322a/03; (gökden y.) 064b/15, 070b/06, 296b/02;

(güristândan y.) 079b/03; (hağ ı ışından y.) 260b/11; (kıbledin y.) 101b/04;

(senden y.) 096a/03; (tangrıdan y.) 092a/11, 206a/02, 256b/12, 256b/14,

264a/02; (yemenden y.) 011a/09

y.+ dın (yemenden y.) 011a/10

yan-: -13- [T.] 1. Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül haline gelmek.

y.- an 226b/14

y.- ar 161a/02, 161a/04

y.- ardı 047b/14

y.- arıdı 031b/08, 051b/06

y.- dı 199b/03, 199b/04, 269b/09

y.- madı 196b/03, 199b/03, 199b/04

2. Perişan olmak, büyük zarar görmek.

y.- a 211b/06

yandur-: -18- [T.] Yakmak.

y.- a 053b/10

y.- alar 259a/14	066b/02, 066b/04, 066b/07, 068a/14,
y.- alum 209b/07	069b/09, 070b/07, 070b/11, 071a/08,
y.- avan 046b/12	071a/15, 071b/03, 072a/04, 075b/11,
y.- dı 205a/09, 226b/08	076b/02, 077b/10, 081b/11, 082a/12,
y.- dılar idi 209b/06	082b/07, 083a/04, 091a/10, 096a/08,
y.- duğı 226b/15	096b/08, 099b/14, 100b/07, 101a/02,
y.- duğ 205b/05	104a/03, 110b/05, 111a/11, 119a/04,
y.- dum 103b/05, 226b/13	120a/05, 121a/10, 121a/12, 121b/10,
y.- dumıdı 226b/15	127b/14, 128b/15, 132a/01, 132a/14,
y.- duñ 205b/05	132b/05, 135a/08, 136a/15, 140a/10,
y.- mışlar 203a/02	140b/08, 142a/13, 145b/05, 146b/12,
y.- mışlardur 209b/09	153b/12, 155a/15, 156b/11, 158a/01,
y.- urlar 180b/11	160a/13, 165b/15, 166a/02, 166a/14,
y.- ursañ 205a/09	167b/09, 168b/11, 169a/06, 170b/14,
yañıl:-2- [T.] Hata yapmak.	171b/12, 177b/05, 177b/06, 181a/10,
y.- duñ 180a/06	186b/10, 187a/05, 188b/08, 192a/14,
y.- duğın 105b/03	200b/07, 201b/11, 207a/07, 209b/04,
ya'ni / yañi: -193- [A.] “Demek ki, şu demek ki” anlamında bağlaç olarak kullanılır.	215a/04, 216a/12, 219b/02, 220a/06, 220a/10, 223a/12, 224b/03, 225a/15, 227a/11, 229a/11, 229b/13, 231b/04,
y. 004a/06, 004a/09, 005a/10, 005b/07, 005b/12, 009a/01, 009a/04, 009a/07, 010a/04, 010a/15, 011a/06, 011a/10, 011b/01, 011b/08, 012a/02, 012a/07, 012a/14, 013a/01, 013a/04, 014b/04, 015a/15, 016a/02, 016b/12, 016b/14, 016b/15, 017a/12, 017b/13, 018a/03, 018a/07, 018a/08, 019a/08, 019a/11, 021a/09, 022b/14, 023a/15, 028a/09, 028a/11, 028b/05, 030b/13, 031b/09, 033a/09, 034a/04, 035a/06, 036a/15, 036b/01, 037b/02, 037b/11, 042a/13, 042b/05, 043a/08, 043a/11, 046a/08, 046a/14, 048b/04, 049a/07, 051b/11, 051b/14, 053b/04, 054b/08, 055b/08, 055b/11, 056b/09, 058b/02, 058b/11, 060b/08, 060b/11, 061b/05, 065b/01,	240b/04, 241b/01, 243b/04, 247b/04, 249a/05, 251a/11, 251a/15, 253b/12, 255b/10, 256b/01, 256b/10, 256b/12, 258a/14, 258b/02, 259b/13, 260a/01, 261b/14, 263b/01, 264b/04, 265a/12, 266b/02, 268b/02, 270b/14, 276a/07, 278b/03, 281b/13, 282b/03, 284a/05, 286a/10, 286a/14, 286b/10, 287b/04, 290a/08, 290a/10, 290a/11, 306b/04, 309b/10, 310b/14, 314a/07, 317b/06, 326b/12, 328b/01, 330a/05, 331b/12, 334a/01
	yap:- -11- [T.] 1. Yapı olarak kurmak, bina ve inşa etmek, onarmak.
	y.- adı 165b/04
	y.- alum 018a/14
	y.- arlardı 156a/05

y.- dı 039a/03
y.- dum 319b/08
y.- updururdum 316b/07
2. Kapamak, kapatmak, bağlamak.
y.- a 195a/04
y.- dı 038a/11
y.- ğıl 076b/01, 076b/02
3. (İsimlerden sonra geldiğinde o ismin ifâde ettiği işi) İşlemek, gerçekleştirmek.
y.- updururdu (mahkeme y.) 164b/04
yapış-: -18- [T.] 1. Sıkı sıkı tutmak, bırakmamak üzere yakalamak, sarılmak.
y. 311a/04
y.- am 133b/15
y.- mağ 285a/04
y.- updururlar 134a/01
2. (Bir işi) Büyük bir gayretle, istekle ele almak.
y.- a 261b/15
3. Sıkıca yakalamak, tutmak; hesap sormak veya bir şey istemek için tutup bırakmamak.
y.- dı 009b/05, 142b/01, 311a/05;
(etekine y. “birini tutup bırakmamak, birinin koruyuculuğu altına girmek”)
070b/05, 168b/02, 293b/09
y.- dum (etekine y.) 033a/03, 090b/11
y.- ğıl (etekine y.) 005b/13, 302b/01
y.- maya (etekine y.) 302a/15
yaprak: -3- [T.] Yaprak.
y.+ da 134b/07
y.+ ın 283b/15
y.+ ına 200a/02
yâr: -10- [F.] 1. Dost.
y. 184b/05, 184b/06, 242a/07, 270a/08;
(y. ol-) 099a/06
y.+ i idi 031a/05, 278a/02

2. Sevgili.
y.+ i 244a/12
y.+ in 147b/08
y.+ ümüzdür 069b/05
yar-: -4- [T.] Ortadan ayırmak, bölmek.
y.- ardı; (kıl y. “titiz ve ayrıntılı bir biçimde inceliyip mükemmeli yakalamak”) 037b/01, 261b/03, 276a/13, 295a/11
yara-: -32- [T.] 1. Mümkün olmak, imkan elvermek.
y.- maz 141b/07, 184a/10, 199b/12, 238a/11, 254a/12, 286b/01, 305a/14
y.- maz mı 209a/02
y.- mazımış 055a/04
y.- mazsa 033b/02
y.- r 006a/08, 006a/09, 137a/01, 181a/08, 222a/13, 225b/02, 227b/05, 286b/01
y.- rdı 309b/06
2. Uygun düşmek, caiz olmak.
y.- maz 162a/06, 164b/12, 239a/01, 243a/12
3. Yakışmak, layık olmak.
y.- mazımış 237a/01
y.- mazsın 165b/06
y.- mazvan 153b/14
y.- rdı 239a/13,
4. Yarar sağlamak, faydalı olmak.
y.- maya 194b/15
y.- maz 003a/01, 063a/04, 110b/08, 280a/04
yaradıl-: -2- [T.] Allah tarafından halk edilmek, var edilmek.
y.- dı 120a/10
y.- mışdur 163a/07
yarak: 12- [T.] Hazırlık, malzeme,

nafaka.

y. (y. eyle- "hazırlık yapmak") 161b/04

y.+ ıla 077a/09, 078a/03

y.+ ın 026a/08, 077b/03, 146b/02; (y. eyle-) 148a/09

y.+ suz 061a/07, 146b/13, 149b/14

y.+ um 015a/01

y.+ uñuzda 015a/01

yarakla-: -1- [T.] Hazırlamak.

y.- ğıl 137a/10

yaraklu : -1- [T.] Hazırlıklı.

y. 146b/12

yaramaz: -9- [T.] Faydasız, uygunsuz, zararlı, fena, kötü.

y. 007a/05, 037a/14, 062b/02, 088a/01, 088a/02, 097b/04, 142b/05, 301b/07

y.+ ı 145b/13

yārān: -69- [F.] Dostlar.

y.+ lar 089a/15, 139b/02, 142b/07, 168b/03, 202a/07, 207a/15, 257a/11, 325a/13

y.+ lara 223b/02, 223b/05

y.+ lardan 036a/02; (y. ötrü) 240b/01

y.+ ları 031b/07, 057b/06, 065b/02, 065b/03, 069b/11, 069b/14, 070a/03, 070b/08, 074b/10, 074b/14, 075a/02, 091a/01, 092b/03, 148b/06, 207a/14, 240a/10, 273b/04, 282a/10, 282a/13, 292a/07, 325b/13

y.+ larıla 051b/05, 201b/04, 326a/01

y.+ larına 001b/11, 028a/10, 028a/11, 074b/09, 086a/05, 135b/11, 179b/08, 180a/02, 216b/08, 267a/03, 268a/01, 270a/06, 282a/08

y.+ larında 007a/14

y.+ larından 028a/08, 070a/06

y.+ larındanıdı 217a/12, 283a/02,

287b/14, 303a/13, 307a/11, 308b/04

y.+ larını 007a/11

y.+ larıydı 152b/02

y.+ larıyla 070a/14, 194a/12, 207a/13, 223a/15, 273b/03, 316b/07

y.+ larıyla 070a/01

y.+ laruñ 089b/03

y.+ laruñıla 096b/05

yaraş-: -2- [T.] Uymak, uygun düşmek.

y.- ur 122b/09, 248a/07

yarat-: -31- [T.] (Allah) Yoktan var etmek, halk etmek.

y.- a 011a/12

y.- an 055a/14, 125b/15

y.- dı 016a/06, 079a/10, 083a/12, 108a/15, 114b/06, 125b/15, 129a/10, 180a/15, 180b/02, 235b/01, 258a/15, 258b/01, 264a/06, 305a/11

y.- dılar 066b/08

y.- duğı 258a/10

y.- duğından 210b/14

y.- dum 091a/03, 190b/05, 278b/04

y.- duñ 268a/06

y.- madı 114b/07, 190a/12

y.- mağda 210b/14

y.- mışsın 296b/11

y.- updur 181a/04

y.- updururdu 260a/04

yardım: -3- [T.] Kendi gücünü ve imkanlarını başka birinin iyiliği için kullanma.

y. (y. eyle-) 154b/07

y.+ ı 286b/07, 305a/07

yardımcı: -3- [T.] Yardım eden kimse.

y. (y. ol-) 204a/12

y.+ larıdır 001b/11

y.+ laruñ 190a/14

yarı / yaru: -15- [T.] Bir bütünün iki eşit parçasından her biri.

y.+ sı 079a/02, 179b/15, 201a/08, 246a/14, 277a/12

y.+ sıdur 302a/04

y.+ sın 150b/02, 277a/11, 300b/14, 300b/15, 301a/01

y.+ sını 067a/14, 067a/15, 087a/13

yarıl-: -5- [T.] 1. Üzerinde yarık veya yara açılmak.

y.- dı 108a/03, 249a/04, 250a/07, 269b/05

2. Ortadan ayrılmak.

y.- a 297b/05

yarın: -42- [T.] 1. İçinde bulunulan günden sonra gelen gün.

y. 011a/11, 047a/02, 201b/06

y.+ a 109a/01, 216a/02

y.+ ğı 213b/08, 275a/10

2. Gelecek, istikbal.

y. 011b/03, 021b/10, 026a/09, 042a/10, 052a/15, 052b/01, 056b/07,

056b/10, 061a/01, 061a/08, 063b/02, 074b/13, 077a/10, 093b/02, 114a/09,

121a/15, 122b/04, 124b/15, 132a/12, 142b/12, 165b/13, 172b/08, 180a/04,

183a/02, 183a/11, 184b/11, 206b/03, 239a/07, 242a/09, 268a/07, 273b/06,

302a/15, 315a/13, 322b/05, 333b/11

yarındası: -22- [T.] Ertesi, ertesi gün.

y. 031b/14, 033a/10, 034a/07, 038b/02, 070a/01, 070a/06, 073b/11, 092a/10,

092a/15, 093a/08, 165a/15, 198b/04, 198b/05, 201b/08, 232a/01, 250b/13,

270a/07, 289b/13, 324b/05, 329b/14, 331a/15, 333a/13

yarlığa-: -25- [T.] Affetmek, mağfiret

etmek, suç bağışlamak.

y.- dı 013b/13, 087a/10, 163b/15, 166b/14, 195b/12, 258b/06, 263a/02

y.- dum 231b/02

y.- ğıl 014b/04, 071a/08, 182a/02, 333a/04

y.- maqlığı 275b/15

y.- mayınca 013b/04

y.- mazın 030a/11

y.- mazsa 213a/05

y.- na 119a/01, 234b/11

y.- r 029b/01, 062a/02

y.- rısa 213a/04

y.- sun 118a/06, 172b/15, 195b/08

y.- yavan 162b/08

yarlığın-: -6- [T.] Günahı bağışlanmak, mağfiret olunmak.

y.- a 199b/12

y.- dı 199b/13

y.- duñ 182a/06

y.- madı 199b/13

y.- ur 199b/11

y.- urdı 062a/04

yaruk: -1- [T.] Yarılarak açılmış yer.

y.+ ında 137a/06

yaşduğ / yasduğ / yastuğ: -7- [T.] Yastık.

y. 055a/11

y.+ a 180b/09, 206a/13

y.+ dan 310a/01

y.+ ında 126a/08

y.+ um 107b/05

y.+ uñ 015b/13

yastan-: -2- [T.] Yaslanmak, dayanmak.

y.- mağıla 241b/15

y.- urvan 107b/05

yaş: -42- [T.] 1. Doğuştan itibaren

geçen ve yıl birimiyle ölçülen zaman.

y. 309b/14

y.+ ında 158a/02

y.+ ında idi 159a/12, 237a/12, 328a/04

y.+ ındaydı 158b/10, 180b/09

y.+ um 329b/02

y.+ uma 187b/04

y.+ uma degin 329b/01

y.+ umda 187b/02

y.+ umdavan 053a/09

y.+ umdayken 187a/09

y.+ uñdasın 053a/08

2. Göz yaşı.

y. 246a/13, 119b/08, 143a/05, 145a/11,

219b/07, 219b/09, 219b/10, 279b/05

y.+ ı 023a/08, 051a/06, 203a/10

y.+ ıdur 023a/11, 049b/03, 051a/07

y.+ ın 005a/05, 172b/04

y.+ ını 051a/08

y.+ inuñ 005a/05

3. Islak, nemli.

y. 023a/13, 117b/11

y.+ ısam 108b/09

4. Taze.

034b/02, 034b/03, 034b/05, 034b/10,

045b/14, 329b/13

yaşa-: -5- [T.] 1. Ömür sürmek.

y.- dı 309b/14

y.- miş 283a/02

y.- miş idi 217a/12, 233a/11

2. Sağ olmak, hayatta bulunmak.

y.- r 061b/06

yaşar-: -2- [T.] (Göz için) Yaşla dolmak.

y.- maduğı 063a/02

y.- miş 074b/15

yaşdaş: -1- [T.] Aynı yaşta olanlardan her biri, yaşıt.

y.+ laruñ 143b/04

yat-: -76- [T.] 1. Uyumak veya dinlenmek için yatağa girmek.

y. 095a/02

y.- a 037a/08, 079a/02

y.- acağ 200a/13, 278b/06

y.- alar 285b/11

y.- alum 074b/11

y.- asın 015b/13

y.- dı 041a/10, 046b/15, 075a/01,

094b/06, 137a/15, 164b/14, 178b/02,

214b/07

y.- dılar 074a/07, 074b/12, 074b/13, 089b/02

y.- dum 263b/05, 277a/09

y.- ıcağ 270a/01

y.- madı 325b/04

y.- maz 256a/15, 267a/07

y.- miş 189a/14

y.- up 016b/11, 074a/08

y.- updur 079a/05

y.- ur 026a/03, 062b/11, 067b/08,

177b/06, 215a/10, 217a/02, 221a/01,

247a/14

y.- ur idi 032b/01

y.- urdı 143a/02, 146b/10, 261a/02

y.- urıdı 065b/08, 279a/08

y.- urlarıdı 201b/13

y.- ursa 061a/07

y.- ursın 172a/13

2. Hastalık sebebiyle yatakta kalmak.

y.- dı 007b/15, 113b/07, , 272a/12,

299b/03; (ölüm döşegine y. “son nefesin verileceği yatağa yatmak”) 141b/12

y.- ur 168a/15, 316a/09

y.- urdum 147a/05

y.- urıdı 191b/06,

y.- urken 206a/06

y.- uruñ 147a/05

3. Geceyi geçirmek üzere bir yerde kalmak.

y.- dılar 089a/13

4. (-le) Cinsel ilişkide bulunmak.

y.- dı 168b/14

5. Boylu boyunca uzanmak, kendini yere atmak.

y.- dı 094b/15

y.- ur 147b/14

y.- urdı 139a/03

6. Bir müddet bir yerde kalmak, beklemek.

y.- dum 183b/02, 183b/04

y.- ur 113a/14

y.- urdum 113b/10

y.- urken 100b/09

7. Bir nesnenin yatay durumda olması, yolda durması.

y.- ur 017b/04, 040b/06, 197a/03, 318b/11

y.- urdı 121a/01, 194b/11, 222b/01

y.- urdı 230b/07

yatlu: -2- [T.] Kötü, şom, fena.

y. 145a/03

y.+ dur 327a/12

yatsu: -7- [T.] Güneşin batışından bir iki saat sonra kılınan namaz.

y. 107a/05, 135a/14, 155a/03, 221a/10, 237b/15

y.+ dan (y. sonra) 222b/08

y.+ yı 084a/08

yavı / yavı: -18- [T.] Kaybolmuş, kayıp.

y. 009b/05, 090a/03, 095b/08, 118a/06, 148b/10, 162a/07; (y. kıl- “kaybetmek”) 041a/12, 041a/13, 052a/04, 076b/07,

242a/01, 242a/05, 293b/07, 326b/07; (y. var- “kaybolmak”) 042b/08, 069a/15, 223b/12, 324a/03

yavlaq: 99- [T.] Pek, çok, gayet.

y. 003a/01, 008a/09, 009a/10, 010a/01, 010a/08, 018b/11, 019a/10, 020b/05, 025b/10, 027b/14, 030a/05, 033a/11, 033a/14, 039b/09, 046b/08, 056a/01, 056a/02, 060a/05, 060a/07, 061b/15, 066b/11, 068a/03, 072b/08, 073b/12, 074a/07, 082a/04, 082b/14, 094a/09, 101a/07, 101b/01, 106a/11, 107a/04, 108a/09, 109a/04, 138a/13, 139b/11, 143a/11, 143a/12, 143b/05, 145a/05, 148b/02, 148b/09, 148b/15, 149a/02, 149a/04, 155a/09, 158b/04, 158b/11, 160b/02, 161a/01, 163a/11, 163a/12, 167a/10, 174b/14, 175b/15, 176a/01, 176b/10, 176b/13, 180a/01, 184a/11, 184b/01, 187a/15, 189a/08, 204a/13, 207a/14, 214b/13, 217a/15, 219a/14, 220a/04, 225a/09, 225b/15, 226b/02, 228a/11, 237a/10, 240b/07, 246b/11, 249a/12, 249b/04, 250a/05, 259a/07, 263a/08, 263a/14, 263b/09, 266b/13, 270a/10, 273a/04, 278a/08, 285b/06, 289b/08, 291a/02, 292b/01, 293b/08, 299a/07, 299b/02, 300a/14, 310b/03, 321a/11, 321b/05

yavuz: -42- [T.] 1. Fena, kötü.

y. 027a/15, 035b/11, 056b/09, 104a/12, 123a/14, 171b/01, 176b/08, 189b/04, 189b/08, 206b/08, 210a/06, 212a/06, 213b/06, 229a/01, 229b/07, 235a/15, 255a/04, 255a/10, 259a/07, 266a/13, 274b/02, 282b/07, 282b/09, 282b/12, 301b/06, 305b/14; (y. ol-) 009a/01,

299b/05

y.+ dur 145b/04, 210b/10

y.+ ı 003b/12, 104a/13, 145a/02

y.+ ma 056a/04

y.+ ırağ 203b/06

y.+ rağı 241b/12, 280b/12

y.+ rağı 302b/10

y.+ rağın 241b/13

2. Güçlü, yaman.

y. 252a/02

yavuzluk: -3- [T.] Kötülük, fenalık.

y.+ ı 063a/10

y.+ lara 252a/03

y.+ umı 176b/09

yay: -3- [T.] 1. Eğri ve esnek ok

atma aleti.

y. 184b/03

2. Yaz mevsimi.

y. 040b/04

y.+ ın 326a/15

yaya: -1- [T.] Yürüyerek giden

kimse.

y. 122a/15

yayan: -4- [T.] Bir şeye binmeden,

yürümek suretiyle.

y. 160b/08, 198b/04, 239a/02, 304a/08

yāz: -2- [F.] Anma.

y. (y. kıln-) 002a/09, 010b/07

yaz-: -76- [T.] 1. Yazıya geçirmek,

yazı ile anlatmak.

y. 328a/15

y.- a 252b/10

y.- alum 224a/05

y.- am 078b/14

y.- an 178b/08

y.- ardı 023b/04, 259a/06

y.- arduğ 224a/02

y.- arlardı 329a/03

y.- arlarıdı 328a/14

y.- arsavuz 157b/15

y.- arsın 078b/11, 259a/06

y.- arvan 078b/11, 154b/06

y.- ayın 078b/12

y.- dı 023b/06, 023b/07, 023b/10,

023b/11, 026b/04, 047a/07, 106b/10,

106b/11, 106b/13, 153a/03, 178b/07,

208b/11, 209a/02, 209a/09, 247a/11,

247a/14, 260a/13, 260b/03, 284a/04,

284a/06, 284a/09, 284a/11, 292b/01,

292b/02, 328b/06

y.- dılar 110b/05, 153a/01, 153a/03,

153a/09

y.- dum 129b/13, 165a/11

y.- duñ 218b/14

y.- ğıl 110b/03, 153a/02, 153a/05

y.- ma 202b/03

y.- mağa 162a/06

y.- mağ 005a/13

y.- miş 249a/15

y.- mişıdı 260a/02, 260a/03

y.- mişlardı 329a/04

y.- mişlardur 125b/09

y.- mişlarıdı 329a/04, 329a/05, 329a/06

y.- uñ 110b/04, 141a/02, 180a/02

y.- up 259a/10

2. (Bir şey veya kimseyi bir yere)

Kaydetmek.

y.- ar 145a/13

y.- arlar 145a/15

y.- aydı 202b/02

y.- dılar 188b/14, 189a/06

y.- duñ 153a/11

y.- ğıl 078b/11

y.- ma 202b/03

y.- maya 277b/03, 294b/09

y.- sun 047a/03

yazı: -1- [T.] Bahar mevsimi, ilkbahar.

y. (ilk y. "ilkbahar") 053a/15

yazı / yazı: -25- [T.] 1. Ova, düzlük.

y. 023b/05, 079b/02, 134b/06, 150a/14, 173b/13

y.+ da 048a/11

y.+ lar 173b/13

y.+ lardan 296a/10

y.+ ların 286b/01

y.+ larını 286a/15

y.+ nuñ 019b/02

y.+ sında 057a/15, 069b/06, 234b/01, 333a/11

y.+ sındandır 327b/10

y.+ ya 019b/01, 090b/01, 136b/03

2. Düşüncenin belli işaretlerle tespit edilmesi, yazma işi.

y.+ yı 023b/04

y.+ yıla 020a/03, 099b/13, 114b/13, 215a/12

yazıcı: -1- [T.] Katip.

y.+ lar 020a/02

yazıl-: -15- [T.] Yazmak işi yapılmak.

y.- dı 280a/08

y.- ıpdur 036a/11

y.- miş 318b/12

y.- mişdur 028b/15, 303b/08

y.- mişdı 134b/07

y.- updur 102a/09

y.- updururdu 082a/08, 099b/13, 215a/13, 230b/08, 231b/03, 259a/15

y.- urdu 114b/13

y.- urıdı 249a/05

yazılı: 2- [T.] Yazılmış olan.

y.+ yıldı 089a/14, 102a/04

yazık: 65- [T.] Günah, suç.

y. 004b/08, 005a/05, 015b/14, 030b/13, 071a/13, 076b/15, 088a/12, 122a/07, 182a/07, 199b/11; (y. eyle-) 023b/03; (y. işle-) 060a/15, 060b/0, 141b/07, 151a/06, 151b/1; (y. kııl-) 176b/04

y.+ a 086b/04, 234a/14

y.+ da 144a/11, 213a/07

y.+ dan 121b/10, 128a/01, 234b/11

y.+ dandır 096a/13, 097b/01, 122a/04

y.+ dur 030b/15, 169a/14, 169a/15

y.+ ı 015b/15, 023b/04, 028b/12, 037b/09, 053a/03, 234a/13

y.+ lar 173b/06, 210b/12

y.+ lara 189b/08, 319a/07

y.+ lardan 171b/02

y.+ ları 092a/13, 096b/03, 282b/11

y.+ larıla 036b/09, 096a/06, 221b/07

y.+ ların 030a/08, 036a/07, 173b/12

y.+ larına 203a/11

y.+ larında 213b/09

y.+ larını 315a/02

y.+ larum 145a/07

y.+ larımı 036b/10

y.+ laruñ 202b/02, 234b/11, 280b/13

y.+ laruñdan 145a/07

y.+ suz 213a/06

y.+ um 037b/01, 146b/08

y.+ uñ 145b/15

y.+ unı 212b/03

yazıklı: -4- [T.] Günahkar, suçlu, mücrim.

y. 213a/13

y.+ van 216b/02

y.+ ya 116a/13

y.+ yiken 213a/06

yazuksuzluk: -1- [T.] Suçsuz, günahsız.

y.+ da 213a/07

yè-: -279- [T.] 1. Yenecek bir şeyle karnını doyumak, ağızda çiğneyerek yutmak.

y. 076b/10, 078a/11, 087a/11, 115a/03, 209b/04

y.- di 050b/13, 073a/05, 074a/04, 080a/11, 089a/08, 093a/06, 093b/06, 094b/05, 168b/14, 179a/05, 301a/01, 320a/12

y.- diler 074b/12, 081b/03, 112a/15, 128a/14, 178b/03, 235a/03, 296b/02, 329b/09, 329b/11

y.- diyidi 178a/04

y.- dügi 073a/03, 200a/07, 217a/02, 313a/12; (haram y. "dini kurallarına aykırı olarak elde edilen şeyi yemek") 160b/09

y.- dügin 105b/15, 178b/05, 211b/05

y.- düginden 168b/13

y.- dügüm 056a/11, 074b/04

y.- dügün 073a/09

y.- dük 179b/02, 301b/03

y.- dükden (y. şonra) 207a/07

y.- düm 078a/13, 178b/04, 182b/15, 263b/13, 277a/11, 301b/01, 321a/14, 321b/03

y.- dümidi 051a/04, 206b/07

y.- dün 051a/03, 056a/10, 079a/13, 182a/12

y.- dünidi 206b/07

y.- gil 045b/04, 072b/05, 080a/09, 093a/15, 108a/08, 115a/04, 178a/03, 202a/07, 205a/15, 207a/07, 246a/01, 314a/07, 321b/09

y.- me 034b/06

y.- medi 016b/08, 017b/03, 053b/08, 164b/11, 165a/01, 198b/04, 215b/04

y.- medidi 034b/01

y.- mediler 112b/06

y.- medilerdi 138a/06

y.- medin 035a/01, 074b/13

y.- medügin 178b/05

y.- medüm 055a/01, 105b/15, 107a/02, 278a/12, 318b/10

y.- medüm idi 197b/08

y.- medümidi 269a/06

y.- medün 087a/11, 093a/10, 093b/13, 197b/08

y.- mege 040b/12, 050a/07, 058a/10, 073b/15, 078b/06, 102b/13, 235a/01

y.- megil 076b/09, 173a/10, 314a/08

y.- megile 083b/07

y.- megümi 115b/05

y.- mek 017a/07, 034b/04, 064a/10, 173a/10, 185b/13, 189b/11, 191a/14, 191a/15, 235a/08, 281a/08, 330a/05; (y. bigi) 146a/14; (y. degül) 145b/02

y.- mekden 045b/05, 072b/11, 173a/02, 294a/11

y.- mekdendür 096a/13

y.- mekdür 097b/06, 185b/12, 212b/10, 229b/15, 230a/01, 286b/08

y.- mek gerek 034b/04

y.- mesem 134a/14

y.- meye 035a/03, 089a/01, 179a/07

y.- meyedüm 134a/14

y.- meyem 105b/02

y.- meyvüz 077b/11

y.- meyince 073a/12; (dini kurallara uygun olarak bir şeyi kazanıp yemek") 189b/11

y.- mez 012b/10, 172b/13, 245b/12,

267a/07, 283a/15, 326b/05
y.- mezdi 045b/02, 164a/15, 313a/12
y.- mezseñ 045b/03
y.- mezsın 074b/03, 144b/15, 182b/11
y.- mezven 246a/01
y.- mez mi 058a/14
y.- mişdür 305b/04
y.- mişsin 051a/04
y.- mişven 172b/06
y.- ñ 081b/09
y.- r 089a/06, 149b/08, 187b/13,
194b/01, 194b/02, 195a/07, 246a/05
y.- ridi 030b/02, 045a/05, 045a/06,
073a/04, 074b/03, 135b/13, 144b/14,
168b/12, 179a/01, 195a/06, 209b/03
y.- ridüm 172b/06
y.- rken 257a/11
y.- rler 034b/13, 146a/13, 150b/10
y.- rleridi 088b/01, 149a/05, 326b/03
y.- rse 034b/14
y.- rsem 035a/02
y.- rsin 076b/14, 179a/05, 183a/08,
184a/08, 194b/03, 195a/06, 197b/14,
219b/03, 266a/12
y.- rsiz 183a/03
y.- rven 035b/10, 183a/08, 194b/03,
299b/01
y.- r misin 183a/09
y.- sün 093b/05, 107a/01, 205b/01
y.- ye 034b/08, 034b/10, 095b/06,
126a/07, 135b/13, 141a/13, 164b/07,
173a/03, 188a/13, 189b/04, 211b/04,
211b/06, 216b/14, 312b/13
y.- yeler 064a/03, 146a/11
y.- yelüm 038a/08, 074b/11, 273a/06
y.- yem 164b/09, 167b/11, 182b/06,
182b/11, 263a/09, 321a/15

y.- yemezın 321b/01
y.- yesin 034b/05, 076b/10, 083b/05,
147a/13
y.- yesiz 075a/02
y.- yeyidi 178a/14, 178b/02,
y.- yeyidüm 100b/09, 318b/08, 326b/03
y.- yeyin 045b/05, 076b/10
y.- yicek 173a/07
y.- yüpdurur 305b/06
2. Hoşa gitmeyecek bir duruma uğramak,
maruz kalmak.
y. (te'essüf y. "gam yemek") 068a/04
y.- düm (zaḥm y. "yaralanmak") 059b/15
y.- me (kaydın y. "kaygısını çekmek")
092a/02
y.- medi (ğuşşa y.) 149a/13
y.- megil (ğuşşa y. "gamlı olmak, endişe
etmek") 047a/01
y.- meyeler (ciğerin y.) 314a/06
y.- meyesin (ğuşşa y.) 254b/14
y.- r (efsüs y. "yazık, eyvah demek")
268a/03
y.- r idi (te'essüf y.) 308a/10
y.- rdi 064b/01, 182b/10, 284a/01
y.- rdüm 187b/14
y.- rdüñ 032b/07, 246a/02
y.- rleridi (te'essüf y.) 207a/02
y.- rven (kaygu y.) 149a/11; (peşimān y.
"pişman olmak") 052b/07
y.- yüp (kaygu y.) 299b/04
y.- yüpdür (zaḥm y.) 219b/15
3. Harcamak, tüketmek, bitirmek.
y.- diler 091b/02
y.- gil 149b/08
y.- mez (mīrās y. "kendine kalan mirası
tüketmek, harcamak") 171a/01
y.- miş (zaḥm y.) 059b/14

y.- r idi 041a/05
y.- yeler 314a/05
y.- yeyidi 180b/13
y.- yince 014b/13
4. Kemirmek, zarar vermek.
y.- rdi 284a/03
yédi: -21- [T.] Yedi sayısı.
y. 041b/05, 049a/07, 049b/08, 054a/10,
073b/12, 104a/11, 108b/10, 121b/01,
121b/02, 162a/01, 185b/07, 187b/02,
187b/03, 196b/10, 218b/10, 237a/12,
239a/13, 270b/02, 315b/09, 320a/08
y.+ sin 270b/02
yédi biñ: -1- [T.] Yedi bin sayısı.
y. 260a/03
yédil-: -2- [T.] Çekilmek, birinin
kılavuzluğında gitmek.
y.- e 281b/14
y.- esin 284b/03
yédinci : 2- [T.] Yedi sıra sayı sıfatı.
y. 159b/09, 171b/02
yédür-: -16- [T.] 1. Yemesini sağlamak,
yedirmek.
y.- di 073a/04, 074a/14, 301a/01
y.- düñ 073a/08
y.- esin 093a/04, 329b/08
y.- mekde 186a/12
y.- sem 223b/02, 223b/06
y.- süñ 049b/13
y.- üp 213b/11
y.- ürdi 148b/08
2. Elindeki imkanları başkaları için
harcamak.
y.- di 226a/05
y.- mişimiş 206a/04
y.- üpdururdu 213b/11
y.- ürdi 177a/06

yég: -15- [T.] Daha iyi, üstün.
y. 027b/01, 035b/15, 171b/03, 199b/05,
227b/05
y.+ dür 192b/08, 267a/15, 283a/12
y.+ idi 027a/07, 041a/06
y.+ iseñ 027a/11
y.+ leriyle 261a/12
y.+ midür 081a/06, 081a/07
y.+ mişsin 029b/13
yégrek: -136- [T.] Daha iyi, üstün.
y. 002a/07, 002b/12, 006a/08, 028b/10,
029a/06, 044a/12, 044b/02, 055b/10,
062a/08, 062a/12, 062a/13, 064a/02,
064b/01, 083a/02, 083a/03, 085b/03,
119a/07, 122b/06, 129b/06, 130b/03,
130b/04, 130b/05, 134b/03, 137b/08,
151/b07, 151/b11, 165b/13, 175a/02,
175b/14, 190a/10, 209b/01, 210b/04,
213b/01, 221b/02, 227b/07, 229b/03,
231a/03, 237b/05, 245b/06, 247b/02,
250a/10, 250a/11, 256b/09, 256b/10,
257b/03, 261b/06, 262b/13, 263a/10,
271b/14, 284a/15, 292a/09, 298a/13,
298b/07, 306b/14, 307b/10; (y. ol-)
123a/12, 236b/06, 292a/08, 295b/15
y.+ dür 013b/11, 014b/09, 014b/10,
027b/03, 027b/04, 085b/03, 086a/05,
115b/03, 122a/03, 123a/13, 123a/14,
123b/10, 127b/12, 127b/14, 129a/14,
129a/15, 141a/11, 141b/01, 155a/15,
172a/10, 174a/06, 211a/11, 212a/08,
213a/06, 215a/11, 221b/07, 229a/11,
229a/12, 230a/07, 231a/01, 235b/14,
247b/05, 248a/09, 252b/04, 252b/05,
252b/06, 252b/07, 271a/14, 280b/11,
282a/02, 289a/09, 291b/04, 303b/06,
306b/03, 319a/13, 325b/02

y.+ i 029a/07, 036a/07, 135a/08,
145b/09, 145b/12, 174a/07, 190a/14,
190a/15, 232b/06, 245b/01, 252b/12,
256b/13, 280a/09, 280a/10, 280b/08,
280b/11, 280b/13, 281b/02, 287a/04,
293a/04, 306a/15

y.+ idi 062b/08

y.+ idür 256b/07

y.+ i idi 004a/13

y.+ in 009b/03, 009b/04, 107a/14

y.+ midür 282a/01

y.+ sin 013a/04

yêgen: -1- [T.] Bir kimsenin
kardeşinin çocuğu.

y.+ iyidi 236b/05

yêgirmi yêdi: -1- [T.] Yirmi yedi sayısı.

y. 142b/06

yêgren-: -2- [T.] İğrenmek, tiksirmek.

y. 042a/05

y.- mek 063a/12

yeksân: -1- [F.] Bir, eşit.

y. (y. ol-) 326b/12

yêl: -20- [T.] 1. Rüzgar.

y. 040a/11, 040a/12, 059a/11, 074a/09,
080b/05, 080b/08, 200a/01, 200a/02,
209b/06, 258a/05; (y. bigi) 323a/07

y.+ den 200b/12

y.+ dür 122a/06

y.+ e 131b/14, 259a/14, 331b/13; (y. vèr-
“heder etmek, heba etmek”) 239a/06

y.+ i 006a/03, 319b/03

2. Kalın bağırsaktaki gaz.

y. (y. uçkun-) 181b/10

yêl-: -1- [T.] Koşmak, acele
yürümek.

y.- erleridi 220a/04

yelden-: -1- [T.] Saldırmaya teşebbüs

etmek, kalkışmak.

y.- di 039b/08

yêm: -1- [T.] Hayvan yiyeceği.

y. 009b/01

yêmiş: -9- [T.] Meyve.

y. 270a/04

y.+ e 105b/01

y.+ i 006b/03, 020a/15, 212a/13

y.+ idür 098a/13, 157b/11

y.+ in 105b/02

y.+ ini 312b/13

yêñ: -4- [T.] Elbise kolunun el
üzerine gelen kısmı.

y.+ inden 182b/10

y.+ ine 034a/08

y.+ iyile 269a/04

y.+ leriyle 258a/02

yêñ-: -3- [T.] Dayanmak, mağlup etmek.

y.- erlerse 161a/14

y.- erse 036b/05, 161a/15

yên-: -1- [T.] Yemek yenme işi
yapılmak.

y.- di 182b/12

yêñi -4- [T.] Kullanılmamış olan,
eskinin karşıtı.

y. 009b/15, 023b/03, 046a/01, 046a/02,
284a/01

yêñile-: -2- [T.] 1. Yeniden yapmak,
tekrar yapmak.

y.- rdi 147a/02

2. Hataları düzeltip yenilemek,
eskiniden daha iyi bir hale getirmek.

y.- ye 158a/11

yêr: -269- [T.] 1. Bir şeyin, bir
kimsenin kapladığı mekan, alan.

y. 016b/09, 067a/10, 081b/11, 182b/08,
200a/13, 209a/07, 220b/15, 230b/08,

250b/06, 259b/11, 263b/02, 278b/06, 296a/01; (y. edin-) 018a/10; (y. eyle-
“unutmamak üzere gönlünde iz bırakmak”) 237a/12, 317a/06
y.+ de 002b/10, 004a/10, 045a/08, 049a/10, 054a/02, 069b/06, 072a/07, 075a/12, 082a/10, 086a/12, 099b/02, 103b/03, 105b/05, 111a/09, 111a/10, 113b/15, 114a/11, 115a/08, 123b/05, 123b/06, 126a/11, 136a/09, 161b/03, 164a/02, 178a/09, 182b/08, 182b/09, 183b/11, 185b/14, 186a/11, 189a/13, 209a/02, 209a/03, 212a/04, 217b/03, 238a/15, 238b/06, 248a/02, 250b/02, 250b/03, 250b/05, 254b/07, 263a/15, 263b/06, 286a/05, 286b/15, 294a/05, 314b/15, 318a/15, 325b/02, 332a/01
y.+ den 017b/05, 045b/01, 058a/05, 066a/03, 086a/09, 087b/06, 145b/11, 146a/05, 162a/09, 289a/06, 333a/14, 333a/15
y.+ e 037b/06, 047b/02, 058b/02, 059a/01, 068b/07, 071b/12, 081b/02, 090b/03, 108a/12, 146a/15, 182a/14, 235b/01, 250a/15, 250b/06, 250b/07, 264a/15, 296a/08, 298a/06, 301a/01, 301b/02, 323b/14, 333b/10; (y. degin) 218b/05
y.+ i 256a/11
y.+ ince (y. dur- “bozulmamak”) 179b/14
y.+ inde 007a/11, 124a/12, 124a/13; (yerli y. “ygun, yakışır bir biçimde, gerektiği gibi”) 066a/01
y.+ inden 059a/08, 103b/02, 200a/01, 260b/10
y.+ ine 009a/12, 048a/01, 048b/14, 086b/08, 101b/10, 198a/04, 250b/15,

288a/12, 291b/14, 325a/08, 325b/07, 331b/03, 332a/03, 333a/04; (y. getir-
“istenileni, gerekeni yapmak”) 026a/01, 030b/06, 065a/05, 077b/01, 121b/08, 136b/05, 149b/06, 159a/08, 171b/05, 188b/01, 250b/12, 256a/01, 256a/10, 257a/13, 263a/03, 267a/09, 267a/12, 277a/08, 279a/01, 283b/06, 283a/14, 294b/04, 309a/04, 310a/02, 312a/10, 312a/15, 316a/02, 319a/07, 321a/06, 326a/07; (y. gel-) 154a/06; (aklı y. gel-) 334a/12
y.+ lere 185b/01
y.+ üñ (y. degül) 182b/08
2. Yer, zemin, toprak.
y. 082b/04, 082b/06, 084a/11, 107b/04, 110a/03, 121b/01, 123b/05, 164a/12, 170a/13, 200a/11, 200b/10, 239b/12; (y. bigi) 253a/09
y.+ de 259b/11
y.+ degiler 120a/01
y.+ degilerden 120a/01
y.+ den 017b/05, 110a/03, 113a/03, 207b/01, 223b/14
y.+ e 007b/15, 032b/13, 067b/10, 074b/15, 079a/11, 082b/10, 084a/11, 113a/1, 113a/02, 116b/04, 123a/08, 160b/10, 176b/07, 188b/03, 196b/10, 197a/03, 207a/15, 223b/13, 249a/04, 249a/05, 288a/10, 311a/07, 325b/04
y.+ i 089a/07, 089a/08, 164a/12, 258a/15
3. Yurt, memleket, ÷lke.
y. 296b/05, 296b/06, 296b/07
y.+ de 072b/07, 088a/05, 101b/03, 132a/15
y.+ den 113a/09, 324a/01
y.+ dendür 251a/12

y.+ e 042a/01, 042a/03
y.+ i 164a/15
y.+ lardan 137b/05
y.+ lerini 074b/05
4. Bölüm, kısım.
y.+ de 302a/11, 302a/12
y.+ den 282a/12
5. Vücudun herhangi bir bölümü.
y.+ de 200b/04
y.+ i 175a/10
6. Taraf, yön.
y.+ deydüm 163a/10
y.+ e 082b/07, 194a/11, 194a/14,
313b/15, 314a/01
7. Durum, iş.
y.+ e 043b/13, 085b/05, 150a/11; (yalan
y. “gerçeğe uygun olmayarak”) 171a/14;
(yoğ y. “boşuna”) 210a/07; (fāyidesüz y.
“boşuna”) 306b/07
y.+ i 303a/04
8. Önem, değer, mevki.
y.+ i 097b/10, 160a/14
y.+ i degül 224b/07
y.+ idür 022b/04, 252a/04, 270a/01
y.+ ünde 191b/08
9. Bir şeyin veya bir kimsenin yerini
almak üzere.
y.+ ine 061a/12, 116a/11, 121b/07,
150a/05, 150a/06, 150a/07, 188a/10,
188a/11, 191b/11, 202a/01, 216a/12,
222b/14, 231a/13, 270b/01, 284b/04,
289a/13
yèrin-: -6- [T.] Kederlenmek, üzölmek,
tasalanmak.
y.- e 151/b13, 216a/14
y.- meye 044a/04, 072a/15, 072b/01
y.- ürseñ 146a/10

yèrindür-: -1- [T.] Tasalandırmak,
üzmek.
y.- meye 210b/07
yèrlü yerinde: -1- [T.] Uygun, gerektiğı
gibi.
y. 066a/01
yèrsiz: -1- [T.] Yerinde olmayan,
uygunsuz.
y. 077b/02
yèryüzi: -8- [T.] Dünya.
y. 117b/10
y.+ nde 036a/09, 087a/14, 160b/05,
234b/08, 274b/08
y.+ nüñ 081b/11, 160b/07
yesir: -2- [T.] Esir, tutsak.
y. (y. ol-) 032b/07, 047b/03
yeşil: -4- [T.] Yeşil renk.
y. 099b/13, 114b/13, 215a/12,
217b/04
y.+ mi 053a/13
yèt-: -37- [T.] 1. Yetişecek
miktarla veya derecede olmak, kafi
gelmek.
y.- düğince (gücüm y. “eldeki imkanlarla
ancak altından kalkabilmek, üstesinden
gelebilmek”) 002b/07, 005b/08, 094b/01,
142b/11, 221b/12, 251b/04
y.- dükce (gücü y.) 119a/11, 319a/11
y.- er 016b/10, 060b/02, 061a/10,
062a/11, 145a/11, 157b/03, 179b/15,
184a/10, 184b/06, 184b/07, 184b/08,
184b/09, 199b/08, 211a/05, 280a/05
y.- erken (güci y.) 210a/08
y.- erse 199b/14
y.- eyidi (gücüm y.) 292b/06
y.- medi 132a/05
y.- mez 109b/12, 127b/08

y.- mezdi 002b/05
y.- mezse 127b/07
y.- mez mi 016a/04, 175b/03
2. Yetişmek, erişmek.
y.- di 033a/05
y.- ürdi 128b/05
yetim: -7- [A.] Babası ölmüş çocuk.
y. 178b/10, 196b/05, 222b/07
y.+ e 047a/14, 085b/02
y.+ leri 117a/06
y.+ ven 194a/05
yetiş-: -5- [T.] 1. Ulaşmak, vasıl
olmak.
y.- di 049a/08, 068a/11, 082b/05,
136b/15
2. Gelip çatmak, görülmeye başlamak.
y.- di 308a/04
yetmiş: -31- [T.] Yetmiş sayısı.
y. 001b/05, 020b/09, 025b/04, 025b/15,
026a/13, 032b/14, 049a/15, 068a/11,
099b/11, 107b/14, 126b/08, 133a/07,
133b/01, 159a/12, 180b/07, 180b/08,
180b/09, 187b/13, 205a/09, 205b/03,
205b/04, 205b/05, 210b/10, 212a/08,
245a/12, 248b/15, 254a/01, 257b/06,
319a/11, 323b/05
y.+ üñ 254a/01
yetmiş biñ: -8- [T.] Yetmiş bin sayısı.
y. 011a/12, 013b/10, 047a/01, 121a/04,
124b/11, 162b/03, 283b/1, 317a/09
yetmiş birinci: -1- [T.] Yetmiş bir sıra
sayısı.
y.+ si 319a/12
yêtür-: -1- [T.] İdare edip
yetiştirmek, denk getirmek.
y.- düm 187b/11
yèyesi / yèyesü: -32- [T.] Yiyecek şey,

yemek.
y. 045b/02, 045b/03, 045b/04, 073b/15,
074b/11, 074b/13, 088b/15, 094b/05,
115a/03, 115a/04, 172b/13, 173a/02,
178a/13, 178b/01, 178b/05, 179b/02,
182b/09, 182b/12, 197b/08, 209b/03,
278b/07
y.+ den 178b/04
y.+ müz 182b/10
y.+ n 273a/09, 321b/08
y.+ nden 063b/02, 210b/13
y.+ ni 235a/01
y.+ si 112a/14, 318b/10
y.+ ye 063b/02
y.+ yi 178b/03
yèyni: -4- [T.] 1. Hafif, ağır olmayan.
y. 035a/07; (y. ol-) 029a/15, 320a/09
2. Kolay.
y. (y. ol-)320a/10
yèynilik: -1- [T.] Kolaylık.
y.+ i 151b/5
yèzdâniyyet: -1- [F.] Allah'a ait, Allah'la
ilgili.
y.+ dendür 130b/10
yığ-: -25- [T.] 1. Men etmek, engel
olmak.
y.- a 029a/05, 033a/15, 034b/02,
166a/07, 173b/04, 235b/06
y.- amadı 251b/01
y.- ar 026a/07, 028b/08, 145a/02,
293a/02
y.- ardı 176a/05
y.- arıdı 078b/01
y.- arsa 160a/14
y.- asın 150a/10, 212b/02, 291b/14
y.- dı 022b/03
y.- kıl 306b/05

y.- madı 022b/05	094b/09, 095b/09, 100b/04, 101b/09,
y.- mağdur 254b/12	103b/04, 103b/07, 103b/08, 104b/07,
y.- maz 156b/01	105b/13, 105b/14, 105b/15, 109a/11,
2. Mahrum etmek.	109a/14, 116b/09, 118a/10, 118a/12,
y.- ar 023a/10	119a/11, 119b/02, 121b/05, 127a/04,
y.- ıca 303b/08	131a/10, 131a/15, 131b/01, 135b/10,
y.- maya 212a/06	137a/13, 137b/01, 137b/06, 137b/15,
yıgım: -1- [T.] Yıgılmış Şeylerden	138a/09, 142b/06, 144b/05, 155a/03,
meydana gelen tepelik.	155a/12, 156b/07, 157b/15, 161a/12,
y. 050a/02	164b/02, 164b/11, 167a/05, 167b/07,
yıgım-: -9- [T.] Kaınmak,	172b/07, 176a/03, 181b/13, 182a/08,
sakınmak,nefsini men etmek.	183b/04, 187b/03, 187b/10, 196b/10,
y.- a 171b/02, 322b/05	196b/11, 199a/04, 215a/05, 215b/05,
y.- asın 287b/03	218a/07, 218a/08, 218a/09, 218a/11,
y.- madur 097b/03, 097b/04, 212a/14	218a/13, 228a/01, 237b/14, 238a/01,
y.+ maıla 124a/13	239b/14, 239b/15, 240a/01, 240a/02,
y.- maz 028b/09	240a/03, 240a/06, 240a/07, 241b/09,
y.- ur 229a/02	241b/15, 254a/13, 254a/15, 254b/02,
yık-: -1- [T.] Yıkımına yol amak,	260a/03, 263a/05, 266a/15, 280b/09,
mahvına sebep olmak.	280b/11, 296a/02, 303b/07, 311b/02,
y.- maya (hâtırın y. “kişilere karşı	315b/11, 315b/13, 320a/06, 325b/03,
gösterilmesi gereken saygı kurallarına	328a/04, 328a/05, 328a/08, 328b/03,
uymamak”)171b/03	328b/08, 328b/09, 329a/07, 330b/08
yıkıl-: -7- [T.] Paralanıp dağılmak.	y.+ a 313a/11; (y. degin) 020b/05,
y.- aca 168a/01	022b/07, 090b/06
y.- dı 168a/05, 168a/06	y.+ da 019b/13, 080a/13, 090b/04,
y.- dı idi 165b/03	101b/07, 145a/11, 220a/02, 320a/06
y.- inca 167b/15	y.+ dan (y. berü) 030a/01, 173a/01,
y.- maz 168a/03	199b/01, 199b/07; (y. Őoñra) 119a/12,
y.- ur 168a/03	215a/06, 218a/10, 218a/14
yıl: -198- [T.] Sene.	y.+ dı 137b/14, 224b/12
y. 013b/10, 020b/10, 022b/07, 025b/15,	y.+ dur 017a/09, 026a/13, 031b/11,
029a/06, 029a/10, 029b/08, 031b/05,	032a/04, 032b/14, 035b/13, 042b/12,
034b/01, 040a/15, 042b/10, 049a/04,	042b/13, 044b/09, 044b/10, 048b/15,
049a/06, 049a/07, 049b/08, 054a/03,	050b/04, 054b/15, 074b/04, 092a/04,
064b/03, 067a/11, 069a/01, 077a/04,	094b/01, 109a/11, 117a/12, 117a/15,
083b/10, 088b/06, 093a/02, 094a/15,	118a/04, 124b/12, 126b/07, 126b/08,

127b/11, 143b/08, 168a/08, 171a/09,
172a/14, 199b/01, 207a/03, 223a/09,
226a/03, 243a/06, 267a/01, 284a/01,
298b/08, 319b/07, 320b/03, 329b/05

y.+ ı 181b/14

y.+ ıdı 032b/02, 048b/06, 053a/09,
198a/05

y.+ lar 004b/11, 206a/13, 259a/05,
262a/11, 266a/07, 266a/11, 308b/12

y.+ larda 274a/08

y.+ lardan sonra 208a/06

yılan: -3- [T.] Yılan.

y. 032b/01, 046a/07, 135b/06

yıldırım: -1- [T.] Bulutlarda toplanan
elektriğin kuvvetli bir ışık yayarak
gümbürtülü bir şekilde yere boşalması
olayı.

y. (y. bigi) 028b/01

yılka: -6- [T.] Hayvan, hayvan
sürüsü.

y. 017a/13, 146a/12

y.+ lar 009b/01, 112b/06

y.+ sı 013b/12

y.+ sını 011b/14

yıllık: -11- [T.] Üzerinden ... yıl geçmiş.

y. 093a/11, 105b/11, 115a/05, 133b/01,
180b/07, 180b/08, 188a/14, 212a/08,
239a/05, 245a/12, 254b/03

yıprak: -1- [T.] Yıpranmış.

y. 185b/06

yıpran-: -1- [T.] Zamanla veya çok
kullanılma sonucu aşınmak, eskimek.

y.- inca 036a/10

yırak: -1- [T.] Irak, uzak.

y.+ dan 322a/06

yırt-: -11- [T.] 1. Kağıt, kumaş gibi
bükülüp katlanan şeyleri parçalamak.

y.- ayın 025a/11

y.- dı 025a/11, 188a/02, 215b/03;
(yağasın y. “üzüntüsünden üstünü başını
parçalamak”) 276a/05

y.- duñ 138b/11

y.- madılar 269a/09

y.- miş 081b/06

2. Vücudu parçalamak, yaralamak.

y.- a idi 283a/04

y.- alar 269a/04, 269a/09

yırtıl-: -2- [T.] 1. Kağıt, kumaş gibi
bükülüp katlanan şeyleri parçalamak.

y.- up 250a/05

2. Vücudu yarlamak, parçalanmak
y.- miş 198b/10

yigâne: -14- [F.] Tek, emsalsiz, eşsiz.

y. 122b/03, 127a/05

y.+ di 167a/05

y.+ dür 122b/03, 157b/11

y. idi 222a/04, 265b/02, 278a/03,
287b/09, 295a/06, 308a/14, 315b/03,
325a/12

y.+ yidi 175b/12

yigânelik: -1- [F. + T.] Teklik.

y.+ denidi 131a/11

yigirmi: -19- [T.] Yirmi sayısı.

y. 032a/07, 035b/13, 050a/05, 050a/13,
118a/12, 155a/12, 167a/05, 167b/06,
167b/07, 168a/08, 169b/15, 204b/13,
240a/01, 250a/13, 277b/02, 280b/09,
313a/11, 317a/07, 320a/06

yigirmi beş: -2- [T.] Yirmi beş sayısı.

y. 189a/01, 214b/03

yigirmi dört biñ: -2- [T.] Yirmi dört bin
sayısı.

y. 326a/04, 326a/11

yigirmi iki: -2- [T.] Yirmi iki sayısı.

y. 228a/01
y.+ si 241a/11
yigit: -125- [T.] Genç, delikanlı.
y. 022b/06, 033a/11, 033a/14, 033b/03,
033b/06, 033b/07, 033b/08, 039b/03,
068a/14, 072b/07, 072b/09, 072b/10,
072b/13, 072b/15, 073a/02, 073a/05,
073a/07, 073b/14, 074a/01, 088a/14,
090b/08, 092b/10, 092b/12, 092b/15,
093a/01, 102b/03, 102b/04, 102b/06,
108a/01, 108a/02, 108a/03, 108a/09,
120b/02, 120b/06, 137a/07, 137a/11,
140b/03, 140b/05, 141b/06, 144b/05,
144b/06, 144b/08, 145a/06, 145a/07,
151a/02, 163b/04, 163b/05, 163b/07,
163b/08, 201b/05, 201b/08, 201b/09,
215b/09, 215b/10, 215b/15, 218a/11,
226a/02, 246b/12, 247a/03, 247b/13,
248a/01, 248b/14, 253b/08, 253b/11,
261a/05, 263b/14, 264a/02, 272b/09,
274a/01, 274a/09, 293b/10, 304a/08,
318a/09, 321a/15, 321b/11, 322a/02,
325b/09; (y. ol-) 105a/11, 215a/13
y.+ cige 313b/12
y.+ de 272b/07
y.+ den 321b/09
y.+ di 198b/12
y.+ dür 218a/09, 245b/12
y.+ e 033b/08, 092b/11, 106b/06,
108a/06, 108b/02, 220a/10, 253b/10,
321a/12
y.+ i 073a/03, 090b/07, 140b/04,
157a/05, 251a/06, 253b/13, 274a/04,
321b/08
y.+ idi 148b/07
y.+ ile 039b/10
y.+ ler 108a/11, 120a/01, 193b/08,

193b/09, 193b/12, 193b/15
y.+ lerde 007a/15
y.+ lardan 120a/02
y.+ lere 193b/11
y.+ leri 068b/12
y.+ lerile 148b/07
y.+ lerini 061a/02
y.+ sin 304a/08
y.+ üñ 092a/10, 163b/02, 218a/12,
264a/01, 274a/06, 274a/08, 274a/10,
325b/10
yigitlik : 10- [T.] Gençlik.
y. 143b/02, 215a/13, 272b/11, 288a/11
y.+ i 160b/15, 299a/08, 315b/14
y.+ inde 160b/01
y.+ üm 320b/07
y.+ ümde 160a/06
yikşenbe: -1- [F.] Pazar günü.
y. 296a/05
yine: -274- [T.] Yine, tekrar.
y. 008a/01, 011b/06, 013b/05, 014a/02,
014b/06, 014b/09, 014b/11, 015b/01,
016a/03, 016b/07, 016b/15, 017b/12,
018a/01, 018a/06, 019b/05, 023b/09,
025a/07, 025a/14, 025b/13, 025b/14,
026a/08, 027b/15, 031a/10, 032a/15,
033a/05, 033b/04, 033b/07, 034a/07,
038b/10, 039a/02, 039a/07, 040a/05,
041a/12, 041b/09, 044a/02, 048a/13,
049a/05, 050a/14, 050b/02, 050b/03,
051b/11, 053b/14, 054b/13, 059a/12,
061a/07, 061a/15, 062a/06, 064a/02,
066b/02, 066b/03, 073b/08, 073b/12,
075b/13, 076a/02, 076b/03, 077b/14,
078a/12, 078b/04, 081a/09, 081b/05,
084a/14, 085b/04, 089a/08, 089b/02,
089b/06, 090b/11, 091b/01, 091b/02,

091b/14, 091b/15, 092a/09, 092a/10,
092b/01, 092b/13, 092b/14, 093a/09,
094a/06, 095b/02, 099a/09, 101b/02,
101b/14, 103b/02, 103b/08, 103b/09,
103b/15, 104b/11, 104b/15, 106b/13,
107a/01, 107b/06, 107b/08, 108b/07,
110a/15, 112b/14, 115b/06, 116b/04,
118a/03, 119a/12, 120a/10, 121a/03,
136a/13, 136b/02, 137b/04, 140a/04,
140a/05, 140a/11, 146a/07, 146b/10,
147b/05, 148b/02, 148b/06, 151b/10,
152b/10, 154b/12, 160a/05, 160a/07,
160b/12, 162a/04, 170a/03, 172b/01,
174a/01, 178a/15, 179b/12, 180b/05,
182a/04, 182a/07, 188b/01, 188b/02,
191b/12, 192b/03, 198b/04, 198b/05,
199a/04, 203b/08, 204a/08, 204b/10,
209a/14, 209b/07, 215a/10, 218a/09,
218a/11, 218a/13, 218b/04, 218b/11,
219a/04, 219b/01, 220b/12, 220b/13,
220b/14, 221b/06, 222a/12, 223a/02,
223a/14, 223b/07, 225b/08, 226a/04,
226b/02, 235a/04, 237b/06, 237b/09,
238a/05, 239b/07, 241a/08, 241b/08,
241b/10, 242a/06, 242b/07, 248a/07,
248b/05, 248b/09, 248b/13, 249a/13,
249b/09, 249b/14, 251a/07, 253b/04,
253b/09, 255b/13, 257b/14, 258a/13,
258b/03, 260b/02, 260b/12, 263b/01,
263b/09, 267a/15, 267b/08, 269a/07,
270b/05, 272b/14, 273a/02, 273a/03,
273a/07, 273a/08, 273a/09, 273a/11,
273a/12, 276b/14, 277a/03, 285b/09,
288a/02, 290a/05, 290a/10, 291a/10,
291b/02, 293b/04, 294b/13, 296b/03,
296b/04, 297a/13, 297b/07, 298a/14,
299a/03, 299a/13, 299b/07, 299b/10,

300b/01, 300b/04, 300b/05, 300b/08,
300b/10, 300b/12, 300b/13, 300b/15,
301a/01, 302a/13, 302b/09, 308b/08,
309a/15, 311a/03, 311b/04, 313a/15,
315b/12, 316a/07, 316b/05, 317a/10,
318a/03, 318a/12, 321a/01, 322a/05,
323a/02, 323a/07, 323b/03, 323b/05,
323b/06, 324b/03, 324b/06, 325b/12,
326b/08, 328a/09, 328b/12, 329a/01,
329a/03, 329a/07, 331a/12, 332b/13

yitür-: -7- [T.] Sahip olunan bir şeyi kaybetmek.

y.- düm 065b/10, 242a/08

y.- megil 114a/10

y.- mek 143a/01

y.- mişidi 025b/06

y.- se 134b/14

y.- üñ 142b/15

yiye: -5- [T.] Koku.

y.+ den 254a/04

y.+ miş 321a/14

y.+ si 145b/15, 180a/02

y.+ sin 126b/15

yiyle-: -4- [T.] Koklamak.

y.- di 034a/11

y.- megi 149b/03

y.- r 149b/02

y.- rdi 149b/02

yogur-: -2- [T.] Yoğurmak.

y.- kıl 091b/07

y.- duñ 107a/

yohsa / yoksa: -21- [T.] 1. “*Aksi takdirde*” anlamında kullanılan bir söz.

y. 008a/05, 016a/13, 018a/06, 020a/04,
041b/12, 088a/07, 104a/04, 161b/11,
169b/12, 176a/03, 203a/13, 213a/11,
214a/08, 222a/14, 263b/11, 269b/13,

291b/01, 305a/10, 331b/15

2. Soru cümlelerinde kesinlik kazanmamış iki fikri anlatan kelimelerin arasına getirilir.

y. 102b/04, 284a/11,

yoksul / yoksul / yoksul: -24- [T.] Fakir.

y. 012b/07, 083b/15, 086b/12, 146a/03, 152a/01, 174a/05, 189b/15, 269b/15, 270a/02, 293b/06, 293b/08, 293b/13, 293b/14; (y. ol-) 230a/13

y.+ a 161a/10

y.+ dur 210b/03, 286b/05

y.+ ı (y. bile) 136a/05

y.+ lar 222b/06

y.+ lara 196b/03, 210a/15

y.+ larla 151b/4, 275b/04

y.+ ısañ 201b/03

y.+ uñ 269b/15

yok: -293- [T.] 1. Bulunmayan, mevcut olmayan, karşıtı var.

y. 043a/02, 048b/08, 052a/03, 064b/08, 064b/12, 071b/08, 071b/09, 071b/10, 071b/14, 105b/07, 112b/02, 122b/06, 123a/02, 127a/03, 127a/06, 129b/04, 131b/12, 134a/09, 168b/01, 194a/06, 197a/14, 233b/04, 234b/08, 234b/09, 248b/03, 250a/01, 255b/15, 262a/06, 299b/07; (y. eyle-) 120a/05, 127a/12, 129a/02, 277b/01; (y. ol- “varlık ve benlik kayıtlarından kurtulmak, fenaya, fakra erişmek”) 077b/06, 123a/02, 260b/11, 260b/12

y.+ a 133a/15

y.+ dur 002a/06, 003a/06, 006a/08, 007a/07, 007b/04, 009b/12, 012a/01, 013b/08, 017b/14, 018b/11, 020a/01, 020b/04, 021a/01, 024a/14, 028b/14,

029b/02, 031a/09, 037a/14, 038a/06,

038a/09, 042a/03, 044a/01, 044a/10,

047b/03, 047b/04, 048b/10, 049a/11,

050b/05, 052a/02, 054a/06, 058a/08,

077b/12, 080b/11, 083b/09, 083b/15,

092b/08, 098b/13, 105a/14, 111a/01,

111b/06, 112a/04, 112a/05, 112b/04,

114a/07, 117a/09, 118a/02, 119a/09,

120a/11, 120b/08, 122b/06, 122b/13,

125b/12, 127b/03, 131b/08, 132a/01,

138a/05, 139b/03, 141a/06, 144a/03,

145b/09, 148a/14, 151b/07, 152a/14,

156a/07, 156a/09, 163a/02, 166a/09,

166a/10, 169a/13, 169b/14, 174b/01,

180a/07, 183a/02, 190a/11, 190a/13,

191a/03, 191a/12, 191a/13, 194a/05,

197b/01, 203b/06, 203b/08, 205b/15,

206b/01, 207b/15, 208a/01, 208b/10,

213a/04, 213b/01, 213b/02, 221a/05,

221b/02, 222a/02, 222a/14, 226a/05,

226b/04, 231a/03, 238b/02, 240b/05,

240b/07, 245b/06, 249b/07, 249b/13,

251b/10, 254a/05, 254a/13, 254b/04,

262a/14, 262b/06, 262b/14, 263b/12,

264a/14, 264a/15, 271a/04, 271b/10,

273a/07, 273a/10, 274b/02, 275b/12,

276b/15, 280b/05, 287a/12, 295b/04,

303a/03, 303a/05, 304b/03, 306a/03,

308a/07, 310b/15, 317a/08, 319a/02,

324a/12, 327a/08, 327b/04, 327b/06,

332a/15, 333a/04

y.+ ıdı 014a/12, 019b/11, 020b/09,

033a/06, 037a/05, 046b/06, 046b/08,

046b/09, 051b/05, 056a/10, 057a/15,

074a/07, 077b/12, 082a/05, 087a/15,

087b/13, 111b/14, 113b/01, 121a/04,

135a/03, 142a/09, 151a/01, 177b/13,

187a/03, 192b/15, 193a/13, 201a/03,
218a/07, 223b/13, 225a/12, 230b/03,
238a/13, 240a/04, 261b/07, 262a/15,
268a/05, 283b/11, 284a/03, 292a/14,
303a/11, 306a/10, 308a/15, 310b/05,
312a/07, 313a/09, 320a/02, 320b/05,
327a/03, 327a/05, 327a/06, 331b/01

y.+ iken 001b/01, 167b/13

y.+ ımissa 149b/09

y.+ ımış 208a/06, 306b/15

y.+ ısa 054a/07, 077b/12

y.+ mıssaydı 205b/15

y.+ mıdur 066b/09, 208a/02, 299b/14

2. Hayır.

y. 013a/14, 052b/09, 071b/07, 078a/14,
086b/10, 114b/06, 184b/14, 197a/09,
215b/11, 233a/15, 258b/07, 268a/02,
293b/11, 330a/06

3. Boş, boş yere, boşuna.

y. 210a/07

4. Yasak, memnu.

y.+ dur 060b/05,

5. Sıfat fiil eki ile birlikte kullanıldığında
fiilin anlamını olumsuz yapar.

y.+ dur 042b/14, 074b/04, 132a/06,
143a/09, 168a/09, 187a/12, 332a/01

y.+ ıdı 015a/13, 022b/13, 160b/09,
030b/09, 030b/10, 039b/08, 056a/11,
064b/04, 064b/05, 091b/12, 103b/15,
142a/01, 143a/10, 147a/03, 158b/01,
168b/08, 168b/09, 180b/10, 188b/10,
318a/10, 318a/14

y.+ mıdur 095a/11

yoka-: -4- [T.] Dokunmak, el
sürmek.

y.- dı 046b/14, 093b/14, 121a/02

y.- dılar 041b/05

yoklık / yokluk: -4- [T.] 1. Yoksulluk,
fakirlik.

y.+ dan 169b/03

2. Allah'ın varlık ve iradesi karşısında
kendini yok bilme, hiçlik makamı.

y. 049b/05

y.+ ı 052a/03, 151b/09

yoklu: -2- [T.] Fakir, yoksul.

y. 151b/09; (y. ol-) 151b/11

yokluluk: -1- [T.] Fakirlik.

y.+ ı 151b/11

yoksulluk: -3- [T.] Fakirlik, fakir olma
hâli.

y. 086a/04, 207b/13

y.+ dan 230a/10

yokuş: -1- [T.] Yukarıya doğru yükselen
dik yol.

y.+ a (y. karşı) 078a/04

yol: -194- [T.] 1. Bir yerden bir yere
gitmek amacıyla içinden veya üzerinden
geçilen yer.

y. 040b/03, 040b/04, 040b/06, 050b/01,
050b/02, 079a/13, 088b/10, 097b/11,
105b/06, 105b/11, 126b/11, 164a/01,
164a/03, 206b/13, 222b/01, 250a/01,
256b/14; (yol y.) 072b/14; (y. ur- “yol
kesmek, yol vurmak”) 058b/14, 094b/11,
204a/09, 251b/08; (y. vèr- “müsaade
etmek”) 076a/08, 229b/14, 251b/05

y.+ a 017b/03, 094a/09

278b/07; (y. gir- “yola çıkmak, yola
düşmek, yola koyulmak”) 049a/06,
050b/13, 104a/01, 137a/01

y.+ da 017b/03, 024a/13, 027b/07,
033b/05, 033b/08, 038b/03, 038b/08,
048a/10, 068b/02, 074a/13, 082a/07,
101b/11, 104a/06, 139a/03, 144a/13,

153b/06, 175a/06, 179b/07, 188a/03,
230b/07, 251b/09, 260b/04, 298b/12,
320b/09, 321b/05, 329b/06

y.+ dan 108a/13, 154b/09, 156a/13,
181a/08, 222b/02

y.+ dur 296b/05

y.+ ı 060a/03, 066b/14, 069a/01,
108a/13, 108b/06, 164a/06, 270b/07

y.+ ın 058b/09, 105b/04, 108b/01

y.+ ında 302b/15, 304a/07

y.+ ları 108a/12

y.+ uma 313b/04

y.+ umda 046a/07

2. Çare, vasıta.

y. 117b/01

3. Bir şeye, bir amaca ulaşmak için takip
edilen seyir.

y. 092a/11, 119b/03, 122b/05, 125b/10,
128a/06, 131a/09, 132a/06, 139b/07,
256b/11, 256b/12, 264a/02, 265a/07,
266a/08, 270b/02, 276b/12, 330a/08,
332a/14; (y. bul- “tesir ve nüfuz etmek”)
307b/12; (y. göster-) 119a/15, 143b/08,
172b/15, 232b/05, 257b/05; (y. vèr-)
119a/13, 119a/14, 119b/02, 274a/15,
289b/09, 289b/10; (y. var- “doğru yolda
gitmek, ilerlemek”) 239b/02

y.+ a 028a/15, 028b/01, 037b/12,
123b/03, 143b/09, 176a/01, 204a/09,
220a/06, 257b/05, 296b/10; (y. gel-
“doğru yolu bulmak”) 191b/05

y.+ da 229b/14

y.+ dan 016a/12, 037b/12, 125b/10,
126b/12, 327b/13; (y. çık- “doğru yoldan
ayrılmak”) 139b/08; (y. çıkar- “doğru
yoldan ayırmak”) 052a/11, 214b/05,
259b/14; (y. düş- “geri kalmak”) 124a/14

y.+ dansın 129b/04

y.+ dur 092a/12

y.+ ı 092a/12, 092a/13, 092a/15,
096a/09, 117a/14, 285a/03, 287b/02,
322b/04

y.+ ıdur 234b/15, 235a/01

y.+ ın 082b/01, 116b/09, 148a/07,
228b/10, 251b/02, 320b/02

y.+ ına 086a/03, 123a/12, 276b/05

y.+ ında 046a/15, 049a/14, 102a/06,
118a/06, 219b/15, 247a/15, 260b/10,
266a/15, 268b/10

y.+ ından 016a/11, 129a/08, 129b/02,
264a/03

y.+ ını 271b/14; (y. kes-) 288b/09

y.+ ınıñ 288a/01

y.+ um 294a/09

y.+ umdan 127a/08, 288b/09, 294a/05;
(y. taşra) 023a/03

y.+ umı 167a/13, 231b/13

y.+ umuzı 239a/15

y.+ uñ 068b/03, 303a/05

y.+ uña 123a/13

y.+ uñca 139a/09

y.+ uñda 129b/01

y.+ uñuza 124a/08

4. Amaç, uğur.

y.+ ında 247b/06, 254a/09, 277a/15

y.+ umuzda 226a/04

y.+ uñda 333a/06

yol-: -1- [T.] Kuvvetle çekip
koparmak.

y.- ar 148a/13

yolca: -3- [T.] Yoldan ayrılmayarak,
yolu takiben.

y. 120b/04, 222b/01, 322b/05

yoldaş: -33- [T.] 1. Yol arkadaşı.

y. 144a/09, 144a/10; (y. ol-) 024a/13, 045b/04, 074a/06, 085a/07, 085a/11, 137a/01,

y.+ ları 048a/06, 048a/08, 058a/06, 102b/01

y.+ larınıñ 057b/15

y.+ larum 295b/12

y.+ larumdan 068b/14

y.+ laruñdan 291a/01

y.+ suz 263a/14

2. Arkadaş, dost.

y. 075a/03, 135b/14, 184b/06, 212a/06;

(y. ol-) 244a/10

y.+ ı 057b/04

y.+ lar 045b/03

y.+ ları 057b/02

y.+ larumdan 290b/14

y.+ laruñdan 295b/15

y.+ um 071b/08

y.+ uñ 159a/01

y.+ uñı 159a/09

3. Ortak bir görüşü benimseyenlerden her biri.

y.+ larına 102b/14

y.+ um 295b/08

yoldaşlık: -2- [T.] Dostluk.

y.+ ına 109a/03

yon-: -4- [T.] Yontmak, tıraş etmek.

y.- alar 177a/15

y.- ıvèrgil 154b/06

y.- ıvèrmedi 154b/07

y.- mışıdı 177a/09

yor-: -1- [T.] Yorumlamak.

y.- dı 162b/01

yorıl-: -1- [T.] Yorulmak.

y.- dı 263b/06

yoy-: -2- [T.] Silmek, imha etmek.

y.- dı 036b/10

y.- ğıl 218b/14

yöre: -17- [T.] Etraf, çevre, civar.

y.+ ñde 017a/08

y.+ sinde 024b/14, 089a/01, 113b/15,

126a/05, 217b/05, 242b/02

y.+ sinden 311b/02

y.+ sine 050b/05, 050b/14, 111a/15,

124a/07, 145a/15, 208a/08, 269a/02,

294b/08, 331b/09

yören-: -24- [T.] 1. Dolaşmak, yaklaşmak, bir şeyin etrafında dolaşmak.

y.- di 104b/11, 108b/06, 298a/02, 298a/06

y.- diler 019b/05, 019b/06

y.- düm 268b/01, 268b/04

y.- e 050b/05, 145a/15

y.- meñ 124a/08

y.- medük 208a/08

y.- meye 111a/15

y.- meyesin 294b/08

y.- mezidi 058b/06

y.- ür 113b/15, 145a/01

y.- ürler 019b/14

2. Hatıra gelmek, gönlü kaplamak.

y.- di 263a/06, 312a/11

y.- meye 105b/12, 106a/01, 330a/13

3. Gelmek.

y.- mez 073b/05

yu-: -30- [T.] Yıkamak.

y.- dı 066b/05, 080a/01, 080a/03, 138b/14, 146a/05, 178b/04

y.- dılar 257b/15, 272a/09

y.- duğ 080a/06

y.- dum 201b/09

y.- duñ 080a/05

y.- ğıl 023a/10

y.- mağa 165a/04
y.- mağum 162b/04
y.- mazdum 137a/03
y.- mışıdı 298b/02
y.- mışlarımış 246a/05
y.- ñ 272a/08
y.- r 234a/01
y.- rdı 094a/11, 156a/15
y.- rıdı 106a/04, 257b/09
y.- rlarıdı 222b/09
y.- rsın 156b/02
y.- sun 162b/02
y.- yar 212b/12
y.- yarlar 145a/14
y.- yasın 201b/07
y.- yayın mı 023a/09
yufka: -1- [T.] Zayıf, ince, dayanıksız.
y. (y. ét-) 173a/12
yukarı: -20- [T.] Yukarı.
y. 049b/01, 049b/02, 092b/06, 111b/06,
131b/05, 163b/10, 163b/12, 182b/07,
189a/14, 195b/05, 196b/15, 197a/02,
257a/01, 270a/01, 311a/04, 311a/05,
313b/14
y.+ dan 023a/10
y.+ durur 102b/05
yum-: -11- [T.] Kapamak.
y. 137a/03
y.- a 122a/13
y.- abilmediler 100a/05
y.- arsin 141b/14
y.- dı 155b/14, 191b/10, 257b/07,
257b/08, 257b/12, 257b/15, 331b/10
yumiş: -1- [T.] İş, hizmet.
y.+ ma 123a/11
yumşak: -6- [T.] Yumuşak.
y. 063b/02, 105a/02, 213a/09,

305a/01; (y. ol-) 284b/03
y.+ cuğ 060b/08
yumşan-: -1- [T.] Yumuşamak,
mülayimlik kazanmak.
y.- dı 286a/03
yumurda: -2- [T.] Yumurta.
y. 206b/12, 207a/05
yun-: -1- [T.] Yıkanmak.
y.- maz 118b/09
yurdu: -1- [T.] İğne deliği.
y.+ sı (y. kadar) 117a/15
yut-: -10- [T.] 1. Ağızda olan bir şeyi
boğazdan aşağı indirmek.
y.- amadı 171a/07
y.- arın 008a/06
y.- asın 270b/04
y.- dı 113b/09, 143a/08, 230b/09
y.- mağdur 254b/12
y.- ıcı 245a/01
2. Söylemek istediği bir şeyi söylemeyip
sabretmek.
y.- arsa 034a/04
y.- mağ (kahr y. “çile çekmek”) 239b/04
yuvalan-: -3- [T.] Yuvarlanmak.
y.- dı 049a/08, 094b/15
y.- dum 296b/14
yuyıcı / yuyucu: -3- [T.] Cenaze yıkayan,
gassal.
y. 190b/11; 257b/09, 257b/13
yüce: -12- [T.] Yüksek, büyük, ulu,
mertebesi üstün olan.
y. 057a/14, 096a/04, 152a/15, 204a/04,
236b/09, 250a/04, 271b/06, 282a/08,
282a/10; (y. ol-) 255b/05
y.+ rek 212a/14, 212a/15
yücel-: -2- [T.] Yükselmek.
y.- di 060a/05, 239a/09

yücelt-: -1- [T.] Yükseltmek.

y.- evüz 118b/13

yügür-: -3- [T.] Koşmak, hızlı gitmek.

y.- di 025b/08, 048b/13

y.- düm 131a/10

yük: -25- [T.] 1. Bir insan veya taşıtın taşıdığı şeylerin bütünü

y. 102b/05, 114b/06, 114b/07, 114b/09, 127a/13, 182b/13

y.+ den 102b/06

y.+ i 029a/15, 029b/01, 102b/02, 102b/03, 102b/05

y.+ in 048a/12, 125a/06, 270a/02

y.+ ni 269b/15

y.+ üni 048a/07

2. Bir hayvan veya taşıtın taşıyabileceği miktar.

y. 067a/13, 069b/07

y.+ i 148a/07, 214b/04

3. Birinin üzerine almak zorunda kaldığı ağır görev, sorumluluk.

y.+ in 200a/11

y.+ üm 320a/09

y.+ üni 126a/04

yüklet-: -7- [T.] Yükleme işini yaptırmak.

y.- di 048a/05, 048a/12, 270a/02

y.- elerdi 219a/15

y.- ürdi 102b/02

y.- ürleri 284a/10

y.- ürsin 114b/07

yüklü: -4- [T.] 1. Yükü olan kimse.

y.+ ler 035a/07

2. Hamile, gebe.

y. (y. ol-) 168b/15

y.+ yidi 138a/02

yüksek: -4- [T.] 1. Tabanla üst noktası

arasındaki mesafe kendi cinsinden olan şeylere göre fazla olan.

y. (y. eyle-) 326b/13; (y. ol-) 080a/13

y.+ imiş 088b/10

2. Üstün, yüce, ulvi.

y. 280b/05

yül- / yüli-: -8- [T.] Tıraş etmek, saç ve sakalı kazımak.

y. 246b/08

y.- di 246b/01, 274a/04

y.- düğünde 246b/05

y.- düm 246b/08

y.- ridi 246a/11

y.- rleridi 246a/10

y.- vèrgil 246a/12

yülici: -1- [T.] Tıraş eden, berber.

y.+ den 246a/10

yülin-: -1- [T.] Tıraş edilmek.

y.- meyüpdururdu 246a/14

yülit-: -1- [T.] Tıraş ettirmek.

y.- gil 109b/02

yüñ: -1- [T.] Kuş tüyü.

y.+ i 194b/05

yürek: -5- [T.] Gönül.

y.+ inde 038b/06

y.+ ine (y. od düş- “çok üzölmek”) 058b/15

y.+ üme 058b/13, (y. toqın- “üzölmek”) 059b/15, 278a/10

yüri- / yürü-: -40- [T.] 1. Yürömek, adım atarak ilerlemek.

y.- di 070b/01, 154a/01; (diline yürü- “sözün ağızından çıkması”) 105a/15, 134a/13, 198a/15

y.- diler 195b/05

y.- dügi 072a/09, 147a/03

y.- düm 088b/02, 326a/04

y.- gil 036a/09, 152b/12
y.- mege 082b/03
y.- meyedüñ 089b/13
y.- r 083a/01, 127a/02; (y. gibi) 084a/11
y.- rdi 086b/14, 110b/15, 174b/15,
272a/02, 288a/12, 311b/03
y.- rken 086b/11, 117b/12, 117b/15
y.- rse 117b/11
y.- rven 028a/06
y.- señ 139a/09
y.- rsin 046a/02, 197b/10
y.- ye 314b/15
2. Karada veya suda, herhangi bir yöne
doğru sürekli olarak yer değiştirmek.
y. 080b/02, 080b/03
y.- di 080b/02
y.- ye 080b/02
3. Hareket etmek, gezmek, dolaşmak.
y.- r 259b/09
y.- rdüm 278a/08
y.- rse 259b/09
yürüt- -1- [T.] Yürütmek.
y.- düm 130b/03
yüz: -194- [T.] 1. Yüz sayısı.
y. 007b/14, 027b/03, 029a/06, 037a/14,
041a/03, 047a/04, 063b/01, 064a/15,
085b/03, 106a/13, 145b/03, 176b/07,
226a/06, 302b/10, 302b/12, 313a/10
2. Surat çehre.
y. (y. dönder- “yüz çevirmek, terk
etmek”) 039b/15, 066b/10, 084b/04,
149a/03, 173b/03, 266a/08, 321b/12; (y.
dut- “yönelmek, teveccüh etmek”) 048b/10,
061b/11, 066b/14, 067a/04,
125b/03, 135b/09, 219a/05, 230a/06,
254a/13, 263b/09; (y. göster- “nasip
olmak, meydana gelmek”) 129a/01; (y.

tut-) 227b/03; (y. suyun dök- ar, hicap,
hay, namus”) 225b/14
y.+ dür 191a/01, 191a/03
y.+ i 019a/09, 026b/13, 028a/03,
105a/04, 118b/09, 190b/15, 198a/05,
198b/10, 249a/11, 249b/13; (y. kadar)
193a/12; (y. şuyı) 022a/14, 178a/01
y.+ ile 096a/06
y.+ in 013a/09, 013a/15, 032a/08,
032b/13, 033b/09, 039b/15, 042b/10,
047b/02, 048a/05, 048a/09, 051a/07,
060b/06, 065a/15, 067b/10, 069a/08,
070b/06, 090b/10, 138b/03, 140a/07,
142a/11, 148a/05, 157a/09, 162b/15,
165b/12, 169b/08, 188b/01, 194b/06,
199a/07, 206b/05, 215a/01, 217a/11,
233a/11, 236b/04, 238b/08, 238b/09,
244a/15, 249a/12, 250a/02, 254b/13,
279b/14, 283b/13, 293b/04, 311a/07,
326a/05,
y.+ inde 049b/02, 059b/12, 138b/10,
170a/14,
y.+ inden 204a/14, 269b/05
y.+ ine 008b/10, 042b/14, 061b/07,
070a/04, 073b/07, 074a/01, 089b/13,
111a/01, 155a/09, 155a/10, 157a/09,
249a/13, 249b/05, 276b/15, 286a/12,
332b/09; (yüzine y. toğru) 225a/13
y.+ ini 011a/09, 169a/08, 273a/02
y.+ inüñ 046a/04, 286a/09
y.+ lerin 259b/02, 321b/13
y.+ lerine 005b/01; (y. vur-) 030a/09
y.+ lerini 160b/01
y.+ üm 028a/07, 120b/12, 193b/01,
196b/13, 202a/02, 213a/11, 317a/04,
317a/05, 325a/07, 332b/11
y.+ üme 090b/11, 172b/04, 203a/10,

266b/15, 286a/13, 317a/05, 332b/12; (y. ur-) 073b/08, 175b/08

y.+ ümi 010a/12

y.+ ümüz (y. şuyı) 143a/09

y.+ üñ 061a/05, 120b/11, 203a/09, 249b/02, 249b/03

y.+ üñdeki 286a/11

y.+ üñe 116b/10, 142b/13

y.+ üñi 028a/05, 028a/06, 064b/15, 238b/01, 326a/06

y.+ üñüz 028a/12

y.+ üñüze 174b/04

3. Cihet, yön, taraf.

y.+ in 066a/14, 067b/14, 176a/06, 198b/09, 199a/03, 208a/07, 219b/08, 223a/06, 288a/04, 316a/07, 332a/11

4. Yüzey.

y.+ inde 079b/02, 116b/14, 166b/05, 204a/01, 251a/03, 291b/03

y.+ inden 138b/08, 177a/03, 189a/05, 189a/11, 258a/01, 286a/13, 288a/08

y.+ ine 183b/05,

y.+ inüñ (yèr y.) 081b/11

yüzil:- -1- [T.] Derisi yüzülmek.

y.- miş 039b/01

yüzlü: -11- [T.] Yüzü herhangi bir nitelikte olan.

y. (ağ y.) 039b/02; (ay y.) 020a/09; (görklü y.) 024b/04; (kara y.) 027a/05; (kabkara y.) 207a/09; (kara y.) 318a/13; (görklü y.) 025a/01, 175a/06, 203a/08; (gökcek y.) 039b/10

y.+ ler (ay y.) 019b/07

yüzük: -5- [T.] Parmağa takılan halka, takı.

y. 158b/09

y.+ i 092b/12, 092b/14, 092b/15

y.+ üni 092b/11

yüzyıl: -3- [T.] Yüz yıllık süre, asır.

y. 158a/12

y.+ da 158a/11

yüz biñ : -17- [T.] Yüz bin sayısı.

y. 022b/08, 044a/07, 059b/12, 091a/13, 091b/03, 091b/14, 091b/15, 117a/15, 141a/11, 213b/10, 213b/14, 214a/04, 290a/04, 323b/04, 326a/03, 326a/11, 331b/09

yüz on üç: -1- [T.] Yüz on üç sayısı.

y. 101a/11

yüz yigirmi: -1- [T.] Yüz yirmi sayısı.

y. 309b/14

Z

zâ'f: -1- [A.] İrade zayıflığı, dayanamama.

z. 143b/04

zâfer: -2- [T.] Büyük gayret ve emek neticesinde elde edilen başarılı sonuç.

z. 147a/12, 273b/14

zâhid: -41- [A.] Çok dindar, züht ve takva sahibi olup irfanı olmayan kimse.

z. 057b/10, 088b/11, 109a/08, 109a/11, 109a/15, 109b/01, 109b/10, 109b/12, 145b/02, 211b/13, 211b/14, 212b/06, 277b/03, 297b/12, 298a/04, 298a/09, 318b/15; (z. degül) 150a/03, 186b/09; (z. ol-) 186b/08

z.+ ırak 028b/05, 088a/13

z.+ i 186b/06

z.+ idi 164b/03

z.+ imişsin 088a/13

z.+ isin 008a/10

z.+ ler 020a/06, 037a/01, 097a/09,

097a/10, 232a/10, 232b/01, 293a/10,
303a/09

z.+ lerden 211b/12

z.+ lere 211b/11

z.+ lerinün 185a/14

z.+ lerün 283b/10

z.+ ün 297b/13

zāhide: -1- [A.] Zahit kelimesinin
müennes şekli.

z.+ yidi 158b/11

zāhidlik / zāhidlik: -14- [A. + T.] Zahid
olma durumu.

z. 082b/01, 086a/14, 132b/13, 136a/08,
145b/01, 145b/02, 165a/01, 178a/01,
203a/14, 235a/07, 293a/12

z.+ den 203a/14

z.+ i 078b/08

z.+ ün 186a/07

zāhir: -42- [A.] Bir şeyin görünen
tarafı, dış görünüşü, görünen.

z. 012a/05, 054a/06, 054a/07,
108b/11bāyezīd, 172a/01, 274b/11,
280b/14, 304b/12, 325b/06; (z. eyle-)
312a/03; (‘ilm-i z. “tasavvuf dışındaki
din ve dünya ilimleri”) 170b/03, 306a/08;
(‘ulüm-ı z.) 142a/09, 312a/06, 319b/13;
(z. ol-) 124a/02, 279a/02, 305b/13,
330b/03; (z. üzerine) 228b/13; (z. ehli
“tasavvuf ehline göre işin şeklinde kalan,
mana ehli olmayan kimse) 261b/10,

z.+ de 276a/05

z.+ den 192a/06

z.+ dür 313a/10

z.+ i 236a/08, 256a/03, 264b/11,
281b/11, 281b/12, 323b/06

z.+ in 097b/08, 253b/05, 274a/05

z.+ ine 142b/05, 328b/01

z.+ ini 234a/06

z.+ üm 130b/07

z.+ ün 009a/09

z.+ ünden 291a/13

z.+ üne 224a/13

z.+ üni 099a/09, 183b/10

zahm: -10- [F.] Yara.

z. 105a/03, 219b/03, 219b/14; (z. ol-)
178a/10, 286a/09; (z. yè- “yaralanmak,
yara almak”) 059b/14, 059b/15

z.+ dur 286a/11

z.+ ını 130a/11

z.+ um 059b/15

zahmet : -28- [A.] Sıkıntı, eziyet.

z. 029b/12, 044a/05, 274a/09, 321b/02,
333a/03; (z. çek- “sıkıntıya uğramak,
güçlkle karşılaşmak”) 029a/13,
034a/15, 148b/04, 261a/02, 283b/02; (z.
eyle- “sıkıntı veya yorgunluk verecek bir
iş yapmak”) 324b/09; (z. ol-) 115a/11; (z.
vèr-) 074a/09, 198a/09

z.+ e 050b/04, 108a/07

z.+ i 034a/13, 034a/14, 078a/03

z.+ in 129a/06, 211a/06, 216b/05

z.+ ini 216b/05, 287a/09

z.+ ler 304b/1ve

z.+ lerinden 015a/13

z.+ üm 165b/13

z.+ üne 030a/02

zahmlu : -1- [F. + T.] Yaralı.

z. (z. ol-) 287a/14

zā‘îf: -34- [A.] Gücsüz kuvvetsiz.

z. 002b/03, 003a/03, 003a/09, 004b/05,
004b/08, 005b/14, 006a/11, 013a/12,
017a/02, 034a/13, 095a/07, 103b/10,
133a/04, 137a/07, 143b/03, 180a/07,
198a/15, 270a/09; (z. ol-) 033a/08,

073b/13, 116b/12, 139b/06, 163a/12,
180a/08, 272a/04, 320a/14, 325b/10

ż.+ ce 081a/05

ż.+ den 056b/14

ż.+ dür 092a/07, 092a/09

ż.+ i 003a/12, 133a/05

ż.+ rağı 283a/10

ża'ife: -2- [A.] Zaif kelimesinin
tamlamalarda ortaya çıkan aynı
manadaki müennes şekli.

ż. 049b/06, 189a/08

ża'iflık : -7- [A. + T.] Zaif olma
durumu.

ż. 270a/12

ż.+ dur 255b/12

ż.+ indan 015a/10

ż.+ ıdur 096a/15

ż.+ ıla 198b/01

ż.+ umı 064b/03, 130a/05

żā'il: -6- [A.] Devamlı ve kalıcı
olmayan, yok olan.

z. (z. ol- "yok olmak") 061a/09, 265a/10,
285b/08, 285b/09, 286a/03, 286b/07

żākir: -1- [A.] Anan, zikreden (kimse).

ż.+ ler 307b/13

żalālet: -1- [A.] Hor ve hakir olmak.

ż.+ de 133b/01

żālim: -10- [A.] Zulüm ve haksızlık
yapan, zalim kimse.

z. 022a/07, 029a/08, 043a/15, 047b/01,
308b/06; (z. degül) 114b/08

ż.+ di 282b/09

ż.+ i 114b/05

ż.+ ler 264a/01

ż.+ üñ 169b/08

zamān: -77- [A.] 1. Vakit.

z. 014b/14, 024a/06, 025a/02, 057a/05,

060a/04, 069a/10, 075a/06, 083b/10,
103b/11, 129a/07, 129b/14, 138a/15,

158b/02, 187b/08, 199b/10, 237b/11,

247b/12, 250a/03, 272b/09, 282b/06,

288a/09, 288a/10, 319b/14, 320a/01,

323b/01, 328a/07, 328b/08

z.+ a 255a/11

z.+ da 294b/02

z.+ dan (z. şoñra) 024b/15, 033b/10,
034a/10, 048a/04, 276b/02, 277a/03

z.+ dur 101a/14, 137a/05, 181b/03,

182a/11

z.+ ıdı 050b/08, 165b/10, 165b/11,
269a/06

z.+ lar 276b/13, 296b/09

2. İçinde bulunulan devir, dönem.

z. 005b/09, 020b/08, 036a/03, 145b/06,
146a/14, 186b/15, 236a/15, 324b/10;

(āñir z.) 241b/11, 242b/14

z.+ da 145b/09, 175a/13

z.+ dur 145b/06

z.+ ıdur 199b/10

z.+ ıdı (şiddik-i z.) 065a/13

z.+ ında 025b/01, 046b/05, 112a/02,
297b/11, 164a/15

z.+ umuz 271a/04, 325a/15

z.+ umuzuñ 008a/10, 181a/11, 185a/14

z.+ uñ 187a/04, 218a/02, 218a/03

zamāne: -16- [A.] Devir, zaman.

z. 009a/01, 098b/06, 192b/13, 293b/01,
294b/01, 309a/11; (zāhid-i z.) 181a/05

z.+ nüñ 105b/03, 170b/06, 315b/02

z.+ si 174b/10, 202b/08

zār: -3- [F.] Ağlayan, inleyen.

z. (zār z.) 087b/06

z.+ imdan 121b/02

żarb: -3- [A.] Darbe.

z.+ ı 055b/12

z.+ ina 055b/04

z.+ ından 055b/09

zâri: -13- [T.] Ağlamak, inlemek.

z. (z. kı1-) 223b/11, 244b/15, 267b/15, 272b/03, 285b/04, 295b/07, 303b/01, 306a/01, 317a/05, 331a/01

zârif: -1- [A.] Davranışları insanda hoş bir etki bırakan, tavrı ve edası hoş olan.

z.+ iyidi 265b/03

zârilik: -22- [F. + T.] Ağlama veya inleme durumu.

z. 061b/12, 070a/13, 095a/10; (z. birle) 026b/12; (z. ét-) 026b/09, 147b/12; (z. eyle-) 238b/11; (z. kı1-) 020a/08, 070b/05, 119a/11, 119a/13, 121b/01, 121a/05, 141b/07, 148a/12, 172a/15, 198b/14, 234b/13, 276b/13, 300b/07

z.+ a 289a/03

z.+ ıla 022b/15, 054a/05, 185a/09

z.+ da 295b/05

zârüret : -3- [A.] Mecburiyet, zorunluluk.

z. 096a/05; (z. ol-) 005a/08, 010a/14

zât: -8- [A.] Bir şeyin ta kendisi, maddi varlığı.

z.+ ı 294b/05

z.+ ina 261a/08

z.+ ında 173b/02, 301b/10

z.+ ından 253b/06

z.+ lar 294b/06

zâviye: -4- [A.] İnsanın ibadet edilmek üzere çekildiği تنها yer.

z. 323b/03, 323b/04

z.+ sine 323a/12

z.+ ye 323b/05

zâyi: -7- [A.] 1. Kayıp, yok olmuş.

z. (z. ol- “kaybolmak”) 040b/09, 212a/07, 254b/01

z.+ mi (z. ol-) 137b/05

2. Ziyân olmuş, boşa gitmiş (şey)

z. (z. ol- “boşa harcamak”) 036a/06, 110b/04, 324a/02

zehre: -10- [F.] Cesaret.

z.+ m 132a/01, 276b/14; (z. ol-) 131b/15

z.+ si 026a/14, 033a/15, 050b/05, 113b/01, 218a/07, 225a/12, 226a/05

zekât: -10- [A.] Sahip olunan ve belli bir miktarı aşan mal ve paranın yoksullara dağıtılması gereken kırkta biri ve bunun yoksullara dağıtılması işi.

z. 309b/08

z.+ ı 063a/01, 142b/09, 237a/08, 237a/10, 237a/11

z.+ ın 142b/08, 236b/14

z.+ ını 237a/09

zekâvet: -3- [A.] Çabuk anlama ve kavrama yeteneği, zeka.

z. 310a/12, 320b/06

z.+ i 315b/05

zelle: -1- [A.] Küçük günah, hata.

z.+ dür (lehv ü z.) 028b/15

zem: -1- [A.] Kötülüğünü söyleme, yerme.

z. 098a/06

zemherir: -1- [A.] 2 Aralık -31 Ocak arasındaki çok soğuk günler, karakış.

z. 067b/02

zemzem: -5- [A.] Kabe yanındaki meşhur kuyudan çıkan kutsal su.

z. 074b/06, 172b/13, 172b/14, 173a/01, 193a/15

zenbil: -2- [F.] Hasırdan veya hurma

liflerinden örülmüş kulplu torba.

z. 045b/14, 283b/15

zencir: -6- [F.] Birbirine geçmiş madeni halkalardan meydana gelen bağ.

z. 325a/06

z.+ e 063a/15

z.+ ile 333b/11

z.+ iyile 126b/06

z.+ lerile 205a/03

z.+ süz 047b/14

zendeke: -1- [A.] Allah'a ve ahirete inanmayan, zındık kimse.

z.+ ya 282a/15

zengi: -1- [F.] Zenci.

z. 104a/02

zerre: -17- [A.] Çok küçük parçacık.

z. 029a/06, 073a/05, 102a/08, 116a/04, 122a/02, 156a/15, 180a/07, 221b/08, 239b/15; (z. degül) 110b/06, 118b/05, 118b/11; (zerre z. eyle-) 059a/11; (zerre z. ol-) 121a/02

z.+ leri 307b/06

zevâde : -3- [A.] Erzak, azık, yiyecek.

z.+ ñ 104a/07

z.+ sini 102b/01

zevâl: -3- [A.] Bozulma, iyi bir durumdan kötü duruma dönme.

z. 277b/08

z.+ i 148a/14, 290a/01

zevk: -22- [A.] Ariflerin kalbinde hasıl olan idrak ve bu hâlin verdiği haz.

z. 007a/01, 187a/15, 255a/15, 266b/09, 284a/12, 285a/03; (z. eyle-) 036b/03

z.+ e 215a/14, 242b/04; (z. düş-) 039b/13

z.+ i 079a/10, 083b/07, 122b/13, 218a/04

z.+ in 079a/14, 086a/09, 111b/10,

111b/13, 172b/07, 285b/07

z.+ ine 253a/01

z.+ ini 036b/05

zımân: -1- [A.] Kefil olma, kefillik, teminat.

z.+ ina 284b/12

zındık: -7- [A.] Allah'a ve âhirete inanmayan kimse:

z. 087b/14, 219b/11

z.+ dur 093b/07, 097b/12, 236b/02, 293b/04

z.+ ı 220b/09

zındığı: -1- [A.] Zındık olan kimse.

z. 069a/07

zî: -3- [T.] Arap alfabesinin on üçüncü harfi.

z. 212b/05, 305b/11

z.+ dür 212b/04

zihî: -4- [F.] Ne güzel, ne hoş, ne iyi.

z. 035b/14, 067a/04, 104a/13, 280a/02

zî-keremlü: -4- [A.] Kerem sahibi.

z. 222b/02

zikir / zıkr: -70- [A.] 1. Anma.

z. (z. ét-) 003a/02, 006b/10, 006b/11, 111b/06, 111b/07, 111b/09, 200b/07, 228a/03, 228a/04 ; (z. eyle-) 046a/13, 097b/07, 098b/10, 104a/14, 200b/07, 205b/12, 228a/02, 245a/07

z.+ inden 096b/15, 102b/12, 203b/06, 212a/06, 232b/07, 271b/01; (z. artuk) 212a/12

z.+ ine 006b/01, 178a/07, 232b/07, 234a/15, 252b/05

z.+ ini 075b/03, 190a/11; (z. ét-) 006b/11

z.+ iyile 303a/03

z.+ üm 036b/03, 036b/05, 245a/05

z.+ ümile 036b/03

z.+ üñ 213b/04, 233a/03

z.+ üñdür 056b/14

2. Allah'ın isimlerini söyleyerek yapılan ibadet.

z. 124b/15, 174a/10178a/10, 235b/01, 264a/08, 264b/12, 278b/14, 281a/08; (z. eyle-) 072a/08, 264b/15; (z. üzerine) 287b/03

z.+ dedür 124b/08

z.+ den 173b/09, 264a/09, 285a/03, 321b/15; (z. ötrü) 212b/11

z.+ dür 253b/04

z.+ e 212a/03

z.+ i 017b/11, 131a/14, 232a/10, 271a/14, 274a/13, 293a/06, 305b/13

z.+ iyle 171b/08

z.+ iledür 281b/04

zinā: -6- [A.] Evlilik bağı ile bağlı olmayan kadınla erkek arasındaki münasebet.

z. 044b/11; (z. eyle-) 141b/08; (z. kııl-) 088b/06, 289b/11, 289b/12

z.+ yı 097b/06

zindān: -35- [F.] İçine tutukluların, hükümlülerin konulduğu kapalı yer.

z. 093b/09, 176a/03, 176a/04, 266a/14, 331a/02, 331a/07, 331a/08, 331a/12, 331a/15, 331b/01, 331b/05

z.+ a 007a/09, 093b/09, 159a/02, 159a/03, 176a/02, 201a/10, 260a/08, 266a/07, 270a/11, 330b/08, 331a/02, 331a/08

z.+ da 330b/09, 331a/04

z.+ dan 170a/15, 176a/08, 330b/13

z.+ ı 326b/10, 331a/03, 331a/04, 331a/06

z.+ indaydum 213b/09

zindāncı: -2- [F. + T.] Zindan bekçisi.

z. 093b/13, 176a/05

zīnet / zīynet: -3- [A.] Süs.

z.+ i 305b/11

z.+ ile 121b/12

z.+ in 212b/05

zīnhār: -12- [F.] Sakın, aman, asla.

z. 015b/11, 024b/12, 087b/07, 107a/15, 124a/07, 124a/08, 176b/03, 211a/04, 229b/01, 233b/15, 260b/05, 291a/15

zīrā: -64- [F.] Çünkü anlamında bağlaç.

z. 006a/08, 011a/13, 013a/11, 064a/08, 064b/08, 064b/11, 079a/01, 082b/13, 086b/02, 088a/01, 108b/13, 113b/04, 122b/03, 123a/01, 126a/11, 126b/07, 136a/02, 145b/10, 147a/02, 151a/08, 153b/11, 156a/03, 170a/11, 170b/10, 173a/04, 173a/10, 174b/09, 176a/12, 178a/10, 180a/12, 184a/05, 190a/13, 191a/04, 191a/12, 194a/10, 199b/12, 203b/08, 213b/07, 213b/08, 219a/02, 221b/06, 228b/12, 229a/08, 236b/08, 255b/08, 262a/05, 262a/08, 262a/15, 264b/05, 265a/08, 266a/05, 282a/02, 282b/08, 287a/11, 300a/03, 300a/04, 303a/03, 306a/13, 311a/11, 312a/03, 315a/10, 317b/14, 327b/14, 333a/15

zīrā kim: -3- [F.] Çünkü, şundan dolayı ki.

z. 112b/06, 133a/04, 262a/04

zīrbā / zīrvā : -2- [F.] İmaretlerde pişirilen, zerde taklidi lapamsı yemek.

z. 225b/03, 225b/11

zīrek: -6- [F.] Anlayışlı, akli başında, zeki.

z. 029b/02, 151b/15, 152a/02, 214b/13

z.+ idi 110a/12
z.+ lere 229b/14
zîreklîk: -5- [F. + T.] Zirek olma durumu.
z. 170b/06, 229b/13
z.+ i 159a/10
z.+ in 155b/05
z.+ ine 250b/10
zişt: -3- [F.] Çirkin.
z. 318a/13
z.+ i 255b/08
z.+ lerüñ 255b/08
ziyâde: -1- [A.] Çok, daha çok.
z. (z. ol-) 288b/14
ziyân: -16- [F.] Bir şey veya kimsenin sebep olduğu çıkar kaybı, zarar.
z. 210b/07, 254b/08, 299b/07; (z. deg- “zarar gelmek”) 310b/12; (z. ét- “boşuna harcamak, telef etmek”) 010b/14, 010b/15, 021b/06 ; (z. eyle-) 231b/09; (z. ol- “bir işe yaramayıp heder olmak”) 122b/15, 315a/13
z.+ a 025b/02
z.+ dur 010b/09, 011b/13
z.+ ı 007b/04, 213a/04
z.+ ina 199b/06
ziyânlu: -1- [F. + T.] Zararlı.
z.+ rağ 234a/12
ziyâret: -29- [A.] Bir kimseyi veya bir yeri görmeye gitme.
z. (z. ét- “görmeye gitmek”) 111a/02, 134b/02, 217b/07; (z. eyle- “görmeye gitmek”) 069a/10, 102b/08, 112a/09, 216b/12; (z. kııl-) 101b/11, 111a/08, 134b/13, 225a/03, 251a/10, 272b/05, 277a/08
z.+ e 019b/13, 049b/13, 122b/04,

134b/02, 196a/09, 204a/13, 205a/06, 205a/07, 217b/08, 218a/11, 279b/02, 304a/03
z.+ ine 122b/05, 134b/12, 205a/05
ziyâretleş-: -2- [A. + T.] Karşılıklı ziyaret etme.
z.- di 225a/05
z.- diler 251a/11
zû-fünûn: -2- [A.] İlim sahibi, bilgili, alim.
z.+ ıdı 306a/08, 315b/6
zûlm: -11- [A.] 1. Haksızlık, adaletsizlik.
z. 061a/15, 264a/04; (z. degül) 061b/02; (z. eyle-) 061b/01, 084a/04, 191b/02, 234b/15
z.+ e 154b/07
z.+ ı 061a/15
2. Eziyet, cefa.
z. 171b/02, (z. ét-) 102b/03
zûlmânî: -1- [A.] Karanlığa ait, karanlıkla ilgili.
z. 130b/08
zûlmet: -1- [A.] Karanlık.
z.+ idi 128b/08
zûlumât: -1- [A.] Karanlıklar, zulmetler.
z.+ ından 129b/09
zûbân: -2- [T.] Lisan, dil.
z.+ ı 280b/01
z.+ uñ 280b/01
zûhd: -46- [A.] Nefsini her türlü zevkten alıkoyup ibadet yolunu seçme, takva.
z. 007a/02, 098a/11, 122a/06, 122b/06, 125b/08, 166a/05, 173b/03, 173b/04, 177b/13, 181a/07, 191a/01, 191a/09, 200a/12, 203b/04, 212b/04, 212b/14, 234a/04, 236a/11, 254b/05, 259a/02,

275a/01, 275a/14, 279a/03, 305b/10,
305b/11, 313a/01, 315b/03; (z. èt-)
125b/09

z.+ dr 251b/12

z.+ e 098a/11, 233a/01

z.+ i 125b/09, 146a/02, 162b/14,
200a/03, 283b/11

z.+ idr 166a/06, 166a/08, 330b/02,
330b/03

z.+ mi 062a/12

z.+ n 009a/08, 191a/09

zll: -1- [A.] Horluk, hakirlik, alçalma.

z. 274b/08

zmrrd: -1- [A.] Zmrt.

(z. ol-) 092b/09

znnr: -19- [A.] Keşişlerin bellerine
bağladıkları kıldan uzun kuşak.

z. 103b/09, 109a/05, 109a/06,
121a/04, 133a/08, 133a/09, 192a/01,
192a/03, 241b/04

z.+ ı 121a/07, 192a/04, 192a/06

z.+ m 143a/15, 192a/08

z.+ ları 121a/07

z.+ ların 166b/06

z.+ umı 133b/02

z.+ n 238a/03

zrriyet:-1- [A.] Nesil, soy sop.

z.+ i (z. zerine) 225a/10

Toplam Madde Başi Sayısı : 6563

3.2. zel Adlar Dizini

‘abdi’llh: -6-

‘a. 135b/04, 140a/03, 165b/08, 176b/05,
176b/07

‘a.+ dan 277a/01

‘abdi’llhi: -1-

‘a. 140a/05

‘abdi’llh-ı hff: -1-

‘a.+ i 323b/13

‘abdi’llh-ı menzil: -1-

‘a. 306a/06

‘abdi’llh-ı mbrek: -1-

‘a.+ n 139a/13

‘abdu’llh: -85-

‘a. 135a/13, 135b/07, 135b/15, 136a/02,
136a/05, 136a/08, 136a/13, 136a/14,

- 136b/01, 136b/02, 136b/08, 136b/09,
136b/11, 137a/01, 137b/04, 137b/07,
138a/10, 138a/13, 138a/15, 138b/01,
138b/03, 138b/09, 138b/13, 138b/15,
139a/02, 139a/04, 139a/06, 139a/07,
139a/11, 139a/14, 139b/02, 139b/09,
140a/06, 140a/07, 140a/09, 140a/11,
140a/12, 140b/02, 140b/09, 140b/11,
141a/01, 141a/02, 141a/09, 141b/06,
141b/08, 141b/12, 142a/01, 165b/09,
176a/10, 176a/13, 176a/14, 176b/01,
176b/02, 176b/06, 276b/04, 277a/07,
277a/13, 306a/10, 320b/12, 321a/10,
322a/03, 322a/08, 322b/07, 322b/11,
323a/12, 323a/14, 323b/01, 324a/14,
324b/06
‘a.+ a 135a/06, 138a/12, 139a/09,
140b/14, 176a/09, 322b/09
‘a.+ dan 139b/05, 141a/03, 141b/10,
277a/13, 317b/02
‘a.+ i 136a/15
‘a.+ uñ 138a/11, 140b/12
‘**abdu’llāhi**: -16-
‘a. 136b/09, 136b/12, 137a/10, 137a/14,
137b/14, 139a/01, 139a/03, 139a/11,
139a/14, 140a/02, 276b/06, 321a/01,
321a/07, 322b/01, 322b/04, 322b/10
‘**abdu’llāh aḥmed-i mağribī**: -1-
‘a. 313a/04
‘**abdu’llāh ḥasan-i canaḳ**: -1-
‘a. 235a/06
‘**abdu’llāh ibni’l-celā**: -1-
‘a. 276a/10
‘**abdu’llāh ibn-i muḥammedi’r-rāzī**: -1-
‘a.+ i 271b/12
‘**abdu’llāh ibn-i mübārek**: -4-
‘a. 024a/04, 074a/11, 230a/11
‘a.+ e 230a/13
‘a.+ ven 137b/11
‘**abdu’llāh-ı bihterī**: -1-
‘a. 147a/04
‘**abdu’llāh-ı celāl**: -1-
‘a. 201a/07
‘**abdullāh-ı enşārī**: -1-
‘a. 158b/03
‘**abdu’llāh-ı fazl**: -1-
‘a. 292b/12
‘**abdu’llāh-ı ḥaffif**: -9-
‘a. 170b/08, 320a/08, 320a/10, 320b/03,
320b/07, 321b/10, 327a/09, 327b/10,
330b/11
‘**abdu’llāh-ı muḥammed-i ḥaffif**: -1-
‘a. 319b/12
‘**abdu’llāh-ı mübārek**: -3-
‘a. 135a/01, 228a/12
‘a.+ i 165b/08
‘**abdu’llāh-ı testerī**: -2-
‘a. 325a/15, 328a/04
‘**abdu’llāh-ı zāhir**: -1-
‘a. 176a/08
‘**abdü’l-‘aziz ḥasan**: -1-
‘a. 023b/06
‘**abdü’l-‘aziz**: -1-
‘a. 060b/12
‘**abdü’l-vāhid**: -5-
‘a. 054b/09, 220a/03, 220a/07, 227a/03
‘a.+ i 220a/11
‘**abdü’l-vāhid-i zeyd**: -2-
‘a. 045a/12, 045a/14
ādem: -32- Hz. Adem.
ā. 002a/10, 016a/04, 105a/07, 162a/12,
189b/10, 198a/15, 199b/12, 207a/09,
256b/12, 259b/01, 259b/12, 259b/14,
300a/07, 300a/08, 300a/11, 300a/13,

300b/02, 300b/08, 300b/09, 300b/10,
300b/13, 301a/0, 330b/12, 331b/09

ā.+ den 300b/06

ā.+ e 244b/01, 259b/02

ā.+ için 282a/03

ā.+ üñ 259b/03, 259b/06, 259b/08,
259b/09

aḥmed: -112-

a. 010a/05, 042a/15, 042b/02, 042b/03,
111a/08, 111a/09, 111a/10, 111a/12,
111a/14, 162a/05, 163a/11, 163b/04,
163b/05, 163b/10, 164a/01, 164a/05,
164a/06, 164a/07, 164a/09, 164a/11,
164a/14, 164b/05, 164b/07, 164b/15,
165a/07, 165a/10, 165a/13, 165a/14,
165b/05, 165b/07, 166a/08, 166b/12,
166b/15, 176b/02, 178a/01, 178a/03,
178a/06, 178b/11, 179a/03, 179a/05,
179a/11, 179a/12, 179a/14, 179b/01,
179b/08, 180b/09, 180b/10, 180b/13,
183b/14, 199a/05, 202b/10, 203a/01,
203a/02, 203a/03, 203a/04, 203a/07,
203a/08, 203a/09, 203a/11, 204a/05,
204a/08, 204a/09, 204a/12, 204a/13,
204a/15, 204b/10, 204b/11, 204b/13,
205a/04, 205a/10, 205a/12, 205a/14,
205b/03, 205b/04, 206a/01, 206a/03,
312a/10

a.+ e 163a/03, 163b/03, 165b/14,
204a/07, 204a/10, 204a/11, 204a/12,
205a/08

a.+ i 163a/15, 163b/11, 166b/11,
199a/06, 203a/05, 205a/02

a.+ üñ 163a/02, 163a/13, 163a/14,
163b/10, 163b/13, 165b/03, 165b/09,
166b/08, 179a/12, 179b/06, 199a/14,
202b/15, 204a/06, 205a/15, 206a/06,

228b/14, 314a/02

aḥmedī : -1-

a. 211a/13

aḥmed bin ibrahīm: -1-

a. 092b/02

aḥmed ḥavārī: -1-

a. 202b/05

aḥmed ibni'l-‘aşımı'l-antāki: -1-

a. 233a/08

aḥmed ibn-i ibrahīm: -1-

a. 084a/05

aḥmed yahyā bin ma‘āz: -1-

a. 179a/03

aḥmed-i ‘aşım : -1-

a. 233b/01

aḥmed-i bāzırgān: -2-

a. 178a/07, 178a/11

aḥmed-i ḥanbel: -9-

a. 042a/15, 082b/14, 158a/02, 158a/05,
158a/06, 158a/07, 158a/09, 183b/12,
184a/02

aḥmed-i ḥanbelī: -1-

a. 163a/06

aḥmed-i ḥarab : -1-

a. 177b/12

aḥmed-i ḥarb: -10-

a. 107b/02, 176a/11, 176a/15, 176b/01,
178a/07, 178b/06

a. idi 178a/06

a.+ üñ 177b/15, 178b/10

aḥmed-i ḥarrāz: -1-

a.+ ıla 265b/07

aḥmed-i ḥāşekī: -1-

a. 199a/01

aḥmed-i ḥavārī: -4-

a. 174b/05, 175a/04, 202b/05, 203a/11

aḥmed-i ḥazrevī: -3-

a.+ ye 110b/13, 111a/01, 126b/09,
292a/15

aḥmed-i ḥazrevīye: -3-

a. 203b/13, 205b/06

a.+ den 204a/04

aḥmed-i ḥızrevī: -1-

a.+ ye 222a/05

aḥmed-i maḡribī: -3-

a. 313b/01, 313b/11, 314a/08

aḥmed-i mesrūk: -4-

a. 311b/15, 312a/05, 312a/08, 312b/04

aḥmed-i selemī: -1-

a. 094a/08

‘alī: -21-

‘a. 007a/15, 012a/10, 012b/02, 012b/12,
014a/15, 022b/02, 134b/01, 157a/09,
216b/15, 217a/01, 251a/13, 307a/14,
316b/01, 316b/12, 316b/13

‘a.+ den 316b/10

‘a.+ ye 005a/15, 022b/01

‘a.+ yi 158b/08, 201b/02

‘a.+ yile 316b/13

‘aliyy-i murtażā: -1-

‘a. 006b/04

‘alīy ibni’l-muvaffak: -1-

‘a. 137b/06

‘a.+ dur 137b/10

‘alīy ibn-i ‘īsā : -1-

‘a. 148b/09

‘alīy ibn-i sehl : -1-

‘a. 247a/11

‘ālī bin ‘īsā: -1-

‘a. 282a/15

‘ālī cürcānī: -1-

‘ā. 085a/01

‘alī ḥakīm: -1-

‘a. 300a/06

‘alī-yi suturgānī: -1-

‘a. 216b/11

aşamm : -1-

a. 182a/01

asye: -1-

ā.+ ye 010b/14

‘atabe: -18-

‘a. 044b/07, 044b/08, 044b/15, 044b/15,
045a/03, 045a/15, 045b/04, 045b/08,
045b/09, 045b/11, 045b/13, 046a/01,
046a/03

‘a.+ nüñ 044b/12

‘a.+ ye 045a/02

‘a.+ yi 045a/07

‘atabetü’l-gulām: -3-

‘a. 044b/05, 045b/02, 045b/12

‘atā-yi sülemī: -1-

‘a. 074b/01

‘atṭār: -1-

‘a.+ dan 003a/08

‘āyişe: -1-

‘ā. 007a/15

‘azrā’l: -4-

‘a. 128a/14, 309b/15, 310a/01, 310a/04

bakara: -1- [A.] Kur’an’da ikinci surenin adı.

b. 257b/05

bāyezīd: -278-

b. 100b/02, 100b/03, 100b/04, 100b/06,
100b/07, 100b/08, 100b/15, 101a/10,
101a/13, 101b/01, 101b/03, 101b/05,
101b/06, 101b/13, 102b/03, 102b/07,
102b/08, 102b/09, 102b/10, 103a/04,
103a/08, 103a/14, 103b/11, 103b/14,
104a/05, 104a/11, 104a/12, 104a/13,
104b/03, 104b/10, 104b/15, 105a/01,
105a/04, 105a/06, 105a/10, 105a/14,

105b/01, 105b/10, 105b/12, 105b/13,
106a/07, 106a/13, 106a/14, 106a/15,
106b/02, 106b/03, 106b/06, 106b/11,
107a/01, 107a/09, 107a/10, 107a/11,
107b/03, 107b/10, 108a/02, 108a/04,
108a/12, 108a/13, 108a/15, 108b/02,
108b/03, 108b/07, 108b/08, 108b/13,
109a/02, 109a/09, 109a/10, 109a/13,
110a/04, 110a/15, 110b/04, 110b/05,
110b/06, 110b/11, 110b/14, 111a/06,
111a/08, 111a/10, 111a/11, 111a/12,
111a/13, 111a/14, 111b/02, 111b/05,
111b/06, 111b/10, 111b/14, 112a/02,
112a/04, 112a/05, 112a/09, 112a/11,
112a/15, 112b/02, 112b/04, 112b/08,
113a/05, 113a/11, 113b/06, 113b/08,
113b/12, 114b/08, 114b/10, 114b/11,
115a/01, 115a/06, 115a/08, 115a/10,
115a/14, 115b/07, 115b/08, 115b/10,
115b/11, 116a/01, 116a/02, 116a/03,
116a/06, 116a/08, 116a/15, 116b/13,
116b/15, 117a/03, 117a/05, 117a/07,
117a/09, 117a/12, 117b/03, 117b/04,
117b/07, 117b/09, 118a/08, 118a/10,
118a/15, 118b/12, 118b/15, 119a/04,
119a/05, 119a/11, 119a/15, 119b/01,
119b/04, 119b/05, 119b/10, 119b/13,
119b/14, 120a/02, 120b/02, 120b/03,
120b/05, 120b/07, 120b/08, 120b/10,
120b/11, 120b/13, 120b/15, 121a/04,
121a/07, 121a/09, 121a/13, 121b/06,
122a/04, 126b/09, 128a/02, 128a/07,
128b/01, 128b/04, 132a/05, 132a/07,
132a/12, 132b/04, 132b/08, 133a/07,
133b/05, 134a/06, 134a/08, 134a/10,
134b/03, 204a/14, 204b/02, 204b/03,
204b/05, 204b/06, 204b/09, 204b/15

b.+ den 110b/10, 120a/12, 204b/03

b.+ dür 108a/04

b.+ e 101b/03, 102b/10, 102b/12,
105b/08, 106b/05, 107b/03, 107b/06,
108a/02, 109a/11, 110a/10, 110a/15,
110b/01, 111b/02, 111b/05, 112a/12,
113a/09, 113b/10, 114a/13, 114b/12,
116a/08, 117a/11, 118a/07, 118b/02,
120a/14, 120b/12, 121b/15, 125b/03,
125b/07, 126a/13, 128a/12

b.+ i 102b/07, 103a/08, 104a/11,
105b/09, 106a/12, 106a/13, 107a/05,
109b/14, 111a/08, 116b/07, 118a/03,
118a/04, 118a/05, 119a/10, 131b/02,
132a/05, 134a/09, 134b/01, 134b/08

b.+ idügin 108a/09

b.+ ile 204a/15, 204b/01

b.+ ümi 103a/03

b.+ üñ 100b/07, 100b/08, 101b/12,
102b/01, 102b/06, 104a/09, 105b/03,
105b/10, 106a/04, 106b/04, 107b/15,
108a/14, 109a/07, 111b/13, 113b/13,
115b/15, 117b/01, 118a/11, 119b/08,
120a/04, 120b/03, 120b/07, 204b/04

bāyezīd-i beštāmī: -2-

b. 100a/10

b.+ ye 204a/13

behrām : -3-

b. 179b/06, 180b/06, 180b/07

bel'ām-ı bā'ūr : -1-

b. 185b/02

beşr-i hāfi: -1-

b. 082a/03

bilāl-i havvāş: -1-

b. 083a/10, 158a/14

fūzeyl bin 'ıyāz: -1-

b. 057a/12

- bişr:** -39-
b. 082a/11, 082b/05, 082b/14, 083a/04, 083a/05, 083a/08, 083b/12, 084a/05, 084a/08, 084a/10, 084a/15, 084b/01, 084b/02, 085a/02, 085a/06, 085a/07, 085a/10, 085a/11, 085a/15, 085b/04, 085b/05, 085b/08, 085b/11, 085b/12, 086a/01, 086a/05, 086b/06, 086b/13, 086b/14, 087a/14, 087b/06
b.+ e 083b/03, 083b/04, 083b/08, 084b/07, 086b/09
b.+ i 083b/02
b.+ üñ 093b/11
- bişr-i hâfi:** -11-
b. 062a/12, 083a/15, 087a/01, 152b/02, 162b/15, 163a/01, 233a/12, 261b/08
b.+ nüñ 087b/05, 093b/09, 093b/09
b.+ ye 166a/03
- bū aḥmed:** -1-
b. 266a/02
- bū ‘alī daḳḳāk :** -1-
b.+ a 003b/07
- bū ca‘ fer-i şādıḳ:** -1-
b. 006b/07
- bū mālīk:** -1-
b. 033b/13
- bū muḥammed-i ma‘āribī:** -1-
b. 289a/10
- bū ‘oşmān:** -2-
b. 273b/15, 292b/01
- bū ‘oşmān-ı ḥayrī:** -2-
b. 292b/05
b.+ nüñ 292a/15
- bū ‘oşmān-ı mekkī:** -1-
b. 274b/06
- bū sa‘īd:** -17-
b. 113b/13, 113b/14, 114a/03, 114a/04, 114a/05, 262b/01, 262b/03, 262b/07, 262b/12, 263a/08, 263a/13, 263b/08, 263b/10, 263b/14
b.+ e 114a/10
b.+ üñ 262b/15, 264a/05
- bū sa‘īd-i bū-l ḥayr:** -1-
b. 327a/10
- bū sa‘īd-i cerrāz:** -1-
b. 244b/13
- bū sa‘īd-i cübeyrī:** -1-
b.+ ye 023b/13
- bū sa‘īd-i ḥarrāz:** -5-
b. 217a/11, 261a/15, 262a/10, 279a/15
b.+ ı 259a/04
- bū sa‘īd-i ḥarrāzī:** -1-
b. 315b/06
- bū sa‘īd-i müncüvān:** -1-
b.+ ı 113b/12
- bū turāb:** -1-
b. 115a/04
- bū turāb-ı naḥşabī:** -1-
b. 115a/01
- büşr:** -2-
b. 082a/12, 082a/14
- ca‘ fer:** -3-
c. 009b/13, 268a/04, 268a/10
- ca‘ fer ibn süleymān:** -1-
c. 035a/15
- cā‘ fer-i şādıḳ:** -4-
c. 008b/04
c.+ ı 007b/01, 007b/05
c.+ ıdı 101a/12
- cebrā’īl / cebrāyil:** -8-
c. 100b/02, 105a/08, 105a/12, 128a/13, 287a/11
c.+ e 036a/13
c.+ i 078b/09

c.+ üñ 107a/12

ceriri: -7-

c. 325b/03, 325b/07, 325b/08, 325b/13,
326a/14, 326b/08

c.+ ye 260a/13, 312a/12

cüneyd : -308-

c. 065b/01, 100b/02, 169a/11, 171a/03,
171a/05, 171a/07, 181a/10, 196b/09,
196b/13, 197a/03, 197a/05, 197a/07,
197a/08, 197b/01, 198a/01, 200b/08,
200b/10, 202b/10, 225a/01, 225a/07,
225a/09, 225a/14, 225b/05, 225b/07,
226a/01, 236b/07, 236b/11, 236b/12,
236b/13, 237a/01, 237a/02, 237a/05,
237a/07, 237a/12, 237a/15, 237b/03,
237b/09, 237b/14, 238a/03, 238a/04,
238a/06, 238b/01, 238b/08, 238b/11,
239a/02, 239a/04, 239a/10, 239b/06,
240a/03, 240a/09, 240a/13, 240a/14,
240b/02, 240b/07, 240b/10, 240b/11,
240b/13, 241a/02, 241a/05, 241a/07,
241a/09, 241a/12, 241b/02, 241b/07,
241b/11, 242a/01, 242a/02, 242a/03,
242a/06, 242b/01, 242b/08, 242b/11,
242b/13, 243a/04, 243a/10, 243a/13,
243b/03, 243b/05, 243b/09, 243b/10,
243b/11, 243b/14, 244a/01, 244a/02,
244a/05, 244a/06, 244a/08, 244a/09,
244a/11, 244a/13, 244b/02, 244b/03,
244b/04, 244b/05, 244b/06, 244b/07,
244b/11, 244b/14, 244b/15, 245a/01,
245a/03, 245a/04, 245a/07, 245a/09,
245a/12, 245a/14, 245b/01, 245b/04,
245b/05, 245b/07, 245b/09, 245b/11,
245b/13, 245b/14, 246a/01, 246a/02,
246a/06, 246a/07, 246a/09, 246b/0,
247a/07, 247a/14, 247b/06, 247b/09,

247b/10, 247b/12, 247b/13, 248a/01,
248a/05, 248a/08, 248b/01, 248b/03,
248b/09, 248b/11, 248b/12, 248b/13,
249a/02, 249a/03, 249a/05, 249a/15,
249b/06, 249b/07, 249b/09, 249b/12,
250a/01, 250a/02, 250a/04, 250a/12,
250a/13, 250b/04, 250b/08, 250b/13,
251a/03, 251a/05, 251a/06, 251a/07,
251a/08, 251a/11, 251a/13, 251b/02,
251b/03, 251b/06, 251b/07, 253b/08,
253b/09, 253b/13, 253b/15, 257a/08,
257b/01, 257b/02, 258b/05, 258b/06,
260b/07, 260b/08, 260b/09, 266a/04,
266b/12, 266b/14, 267a/01, 267a/03,
267a/08, 267a/11, 267a/13, 267b/01,
270a/03, 270a/04, 270a/07, 273b/06,
273b/10, 273b/15, 276a/14, 276b/08,
279b/01, 283a/02, 287b/13, 289b/09,
289b/10, 309a/04, 309a/15, 309b/01,
311a/08, 311a/09, 311a/13, 311a/15,
312a/03, 312a/04, 312a/05, 315b/06,
321a/06, 325a/14, 325b/07, 328a/07,
328a/09, 328a/10, 328a/15

c.+ den 238a/05, 239a/08, 247a/05,
249a/14, 266a/04, 328b/02

c.+ dür 271b/11

c.+ e 004a/01, 225a/06, 225b/03,
236b/10, 237a/02, 237a/11, 237a/14,
237b/06, 238a/09, 238b/07, 241a/06,
241b/14, 242a/13, 242b/05, 243a/03,
243a/09, 243a/10, 243a/15, 243b/01,
244b/12, 245b/04, 245b/15, 247a/11,
247b/12, 248b/01, 248b/06, 249b/08,
253b/09, 253b/11, 255a/11, 255b/01,
259a/04, 260a/13, 260b/06, 267a/05,
270a/07, 328a/10, 328a/14

c.+ edür 243b/03

c.+ i 248b/06, 251a/10, 257a/07,
258a/06, 258b/04, 271b/12, 285a/15,
320a/03, 320b/08

c.+ ile 225a/05, 240a/11, 290b/07

c.+ üñ 196a/05, 225b/03, 236b/08,
239a/09, 243b/08, 243b/13, 244a/04,
244a/09, 245b/11, 245b/14, 247b/05,
248a/04, 249a/09, 249b/03, 250b/10,
250b/11, 251b/05, 257a/10, 257b/09,
257b/11, 258b/10, 258b/12, 278a/02,
308b/03, 308b/04

c.+ ven 237a/03

cüneydî:-1-

c. idi 236a/13

cüneyd-i bağdādî:-2-

c. 170b/09, 236a/02

cüneyd-i şiblî: -1-

c.+ ye 005b/11

dārānî: -1-

d. 172a/07

dāvud: -40-

d. 008a/11, 008b/02, 008b/03, 016a/05,
167b/08, 167b/10, 167b/11, 167b/13,
168a/02, 168a/06, 168a/07, 168a/13,
168a/15, 168b/02, 168b/04, 168b/07,
168b/09, 169a/14, 169b/06, 169b/08,
169b/10, 169b/13, 169b/14, 170a/10,
170a/13, 247a/13, 253a/14

d.+ a 168a/09, 169a/14, 169b/07

d.+ dan 169a/11

d.+ ı 169b/01

d.+ u 167b/01

d.+ uñ 167b/15, 168a/05, 169a/07,
169b/06, 170a/04

dāvud-ı rakıķı: -1-

d. 282b/15

dāvud-ı ıayı: -14-

d. 008a/08, 152b/02, 155a/12, 156b/03,
167a/02, 167a/15, 167b/03, 169a/01,
169a/09, 169a/10, 169b/02, 169b/05,
170a/07, 193a/09

ebā bekr: -3-

e. 303b/05, 304a/14, 318b/07

ebā bekr-i şiblî : 1-

e. 267b/03

ebā hanıfe: -2-

e. 152b/11, 153a/05

ebā müsā: -1-

e. 134a/03

ebā süleymān -2-

e. 008a/10, 008a/14

ebū'l-ḥasan-ı nūrî: -1-

e. 265b/02

ebū'l-ḥasan:-1-

e. 232b/14

ebū hanıfe: -1-

e. +ye 007a/13

ebū 'abdi'llāh:-1-

e. 329a/05

ebū 'abdi'llāhi celāl: -1-

e.+ dür 271b/11

ebū 'abdu'llāh: -1-

e. 083b/01

ebū 'abdu'llāh fażl: -1-

e. 292a/12

ebū aḥmed: -1-

e. 324b/08

ebū 'alî: -1-

e. 157a/04

ebū 'alî cürcānî: -1-

e. 314b/07

ebū 'alî şakıķ: -1-

e. 148a/02

ebū 'alî-yi cürcānî: -1-

e.+ yi 271b/13
ebū ‘alī-yi fārmedī: -1-
e. 327a/10
ebū ‘alī-yi fārmidī: -1-
e. 177b/01
ebū ‘alī-yi rızā: -1-
e. 193a/06
ebū ‘amrū: -4-
e. 024b/04, 024b/05, 024b/08, 024b/13
ebū bekir: -3-
e. 096b/06, 167b/09
e.+ dūr 316b/09
ebū bekir varrāk: -4-
e. 296a/04, 296a/07, 297a/04 ,
303a/08
ebū bekr: -23-
e. 012a/10, 157a/09, 240a/12, 303b/15,
304a/07, 304a/10, 304a/13, 304b/03,
316a/08, 316a/15, 317a/01, 317a/12,
318a/03, 318a/04, 318a/05, 318a/07,
318a/09, 318b/03, 318b/06, 318b/13,
318b/15
e.+ e 316b/08
e.+ üñ 303b/09
ebū bekr-i ‘abbās: -1-
e. 167b/08
ebū bekr-i kettānī: -5-
e. 240a/12, 317b/10, 325b/04
e.+ nüñ 319b/05
e.+ yimiş 316a/14
ebū bekr-i şıddık: -1-
e. 150a/04
ebū bekr-i varrāk: -1-
e. 317b/15
ebū hafş: -50-
e. 215a/03, 220b/12, 222a/11, 222a/15,
222b/04, 223a/02, 223a/03, 223a/13,

223b/03, 223b/10, 223b/13, 224a/02,
224a/14, 224b/02, 224b/12, 224b/14,
225a/03, 225a/06, 225a/08, 225a/11,
225a/13, 225b/01, 225b/02, 225b/06,
225b/07, 226a/02, 226a/06, 226b/01,
226b/03, 226b/07, 226b/09, 226b/10,
226b/12, 228a/06, 272b/06, 272b/07,
272b/08, 272b/10
e.+ a 204a/03, 223a/08, 223a/15, 226a/01
e.+ ı 204a/03, 225a/03, 226b/06
e.+ ıla 228a/01
e.+ üñ 225a/04, 225a/10, 225b/15
ebū hafş-ı haddād: -6-
e. 222a/01, 225a/02, 311b/13
e.+ ı 272b/05, 290b/06
e.+ idi 220b/06
ebū hamza: -4-
e. 310a/15, 310b/04, 310b/09, 311a/01
ebū hamza-ı horāsānī: -2-
e. 310a/10, 311b/05
ebū hanīfe: -62-
e. 009a/15, 009b/01, 060a/04, 065b/02,
065b/03, 153a/06, 153a/13, 153b/03,
153b/06, 153b/08, 153b/14, 154a/07,
154a/08, 154a/12, 154b/02, 154b/06,
154b/09, 154b/11, 154b/13, 155a/01,
155a/04, 155a/09, 155b/01, 155b/05,
155b/08, 155b/10, 155b/13, 155b/14,
155b/15, 156a/02, 156a/11, 156a/12,
156a/13, 156b/10, 157a/07, 167a/10,
167a/11, 167a/14, 167b/01, 167b/03
e.+ den 009a/14, 156a/05
e.+ dūr 157a/06
e.+ nüñ 065b/02, 152b/14, 154a/09,
154a/11, 154a/15, 154b/01, 155a/08
e.+ ye 153a/04, 153b/14, 154b/15,
155a/12, 156b/03, 157b/01, 167a/05

e.+ yi 156b/10
ebū ḥanīfe-i kūfī: -1-
e. 152a/10
ebū ḥāzım: -4-
e. 044a/09
e.+ a 044a/14
e.+ dan 043b/11
ebū ḥāzım-ı medenī: -1-
e. 043b/04
ebū hureyre: -2-
e. 043b/10
e.+ den 317b/02
ebū'l-ḥasan: -6-
e. 266b/11, 268b/05, 294a/01, 294a/13,
316a/11
e.+ ı 293b/09, 294b/15
ebū'l-ḥasan büşnegī: -1-
e. 293a/15
ebū'l-ḥasan-ı nūrī: -2-
e. 270b/01
e.+ yi 269a/01
ebū'l-ḥasan-ı püşengī: -1-
e. 293b/08
ebū'l-ḳāsım: -1-
e. 327a/10
ebū'l-ḳāsım gurgānī: -1-
a. 017b/10
ebū'l-ḳāsım-ı tüsterī: -1-
e. 327a/12
ebū'l-mehr: -1-
e. 329a/04
ebū'l-mu'īn: -1-
e. 329a/04
ebū muḥammedü'l-mürta'ış: -1-
e. 290b/03
ebū muḥammed ca'fer-i şādık: -1-
e. 006b/05

ebū muḥammed-i cerīrī: -1-
e. 325a/12
ebū mūsā: -1-
e. 133b/10, 133b/14
ebū naşr: -1-
e. 119a/03
ebū naşr-ı tüsterī: -1-
e. 118b/14
ebū 'oşmān: -15-
e. 220b/02, 220b/08, 220b/11, 221a/03,
221a/06, 221a/08, 222a/05, 223b/15,
224a/05, 293b/02, 307a/13
e.+ dur 271b/11
e.+ uñ 220b/04, 220b/05, 307a/14
ebū 'oşmān ḥırī: -1-
e. 271b/05
ebū 'oşmān-ı ḥayr: -2-
e. 221a/01, 290b/07
ebū 'oşmān-ı mağribī: -1-
e. 274a/07
ebū 'oşmān-ı mekkī: -1-
e. 170b/09
ebū 'ömer-i dimişki: -1-
e. 276a/15
ebū rebī' -i vāsīfī: -1-
e. 168b/15
ebū süleymān-ı dārānī : 2-
e. 172a/03, 233a/13
ebū talḥa: -1-
e. 192a/13
ebū turāb: -23-
e. 106a/11, 106a/13, 106b/05, 132a/04,
206b/11, 207a/01, 207a/03, 207a/06,
207a/13,
207b/02, 208a/06, 226a/08, 228a/12,
295a/11, 307a/11
e.+ dan 206b/05

e.+ ı 206b/06, 206b/15, 276a/14
e.+ ıla 204a/03, 215a/01, 217a/11,
310a/15

ebū turāb-ı nahşebī: -3-

e. 206a/09

e.+ nüñ 106a/11

e.+ ye 226a/07

ebū ya' kūb ishāq-ı nehrcūrī: -1-

e. 285a/11

ebū yūsuf: -6-

e. 169b/03, 170a/03, 170a/05, 170a/06

e.+ a 169b/04

e.+ la 169a/15

ebū yūsuf-ı hemedānī: -2-

e. 327a/10

e.+ ye 005b/01

ebū zehā: -1-

e. 080b/04

edhem: -9-

e. 065a/12, 068a/14, 069a/02, 069a/06,
079a/06, 080a/08, 150b/07

e.+ dūr 079b/06

e.+ i 167a/06

enes ibn-i mālīk: -1-

e. 043b/10

esbāt: -1-

e. 284a/01

eyyüb: -1-

e. 253a/15

fārūk: -5-

f. 007a/15, 012b/15, 014b/01, 014b/06

f.+ ı 013a/12

fāṭıma: -15-

f. 007a/15, 204a/06, 204a/14, 204a/15,
204b/01, 204b/05, 204b/06, 204b/10,
204b/12, 204b/15

f.+ nüñ 204b/04

f.+ ya 204b/11

f.+ yı 204a/10, 205a/01

fāṭıma-ı betül: -1-

f.+ dūr 008b/03

ferīdüddīn ḡoca 'aṭṭār: -1-

f. 002a/05

feth: -13-

f. 201b/02, 201b/04, 201b/05, 201b/15,
202a/01, 202a/05, 202a/08, 202a/14,
202b/01; (f.-i raḥmet) 003a/13

f.+ den 201a/14

f.+ e 202a/03

feth-i mavşalī: -1-

f. 201a/01

feth-i mavşilī: 2-

f.+ nüñ 201a/05

f.+ yidi 201a/14

feth-i muşilī: -3-

f. 201a/09, 235a/11

f.+ nüñ 201b/12

fır'avn: -9-

f. 010b/14, 043b/15, 061a/12, 098a/13,
126b/13

f.+ a 213a/09

f.+ dan (f. artuḡ) 229b/04

f.+ uñ 223b/08, 283a/14

fūzeyl ibn-i 'iyāz: -1-

f.+ a 233a/13

fūzeyl -50-

f. 057a/12, 057b/03, 057b/09, 057b/13,
058a/04, 058b/02, 058b/08, 058b/12,
058b/13, 059a/02, 059a/04, 059a/05,
059a/07, 059a/09, 059b/01, 059b/03,
059b/04, 059b/08, 059b/14, 060a/13,
060b/02, 060b/06, 060b/07, 060b/12,
061a/10, 061a/13, 061b/03, 061b/11,

062b/06, 065a/01, 065a/04, 082a/05,
135a/07, 135a/08, 169a/07
f.+ dūr 060a/12
f.+ e 057b/03, 058a/01, 059a/14, 061b/15
f.+ i 065a/03, 167a/06
f.+ idi 152b/01
f.+ üñ 058b/04, 061b/06
gencnâme: -3-
g. 259a/09, 259a/15, 260a/02
ğulām: -1-
ğ.+ dur 046a/03
ğulām-ı halil: -5-
ğ. 289a/15, 289b/05, 289b/11
ğ.+ e 290a/05
habīb: -1-
h.+ e 039b/07
habīb bin hamza: -1-
h. 187b/07
habīb rā'ī: -1-
h. 167b/04
habīb-i 'acemī : -3-
h. 024a/11, 037b/15, 039a/05
habīb-i dā'ī: -1-
h.+ yi 196a/04
habīb-i rā'ī: -1-
h. 167a/06
habīb-i ribā: -1-
h. 038b/04
habīb-i tā'ib: -1-
h. 038b/12
haccāc: -5-
h. 022a/09, 022a/11, 022a/13, 041b/02,
041b/07
hazreviye: -1-
h. 303a/13
hāfi: -1-
h. 082b/02

hakīmü'l-evliya: -1-
h. 295a/11
hakīm-i tirmidī: -11-
h. 295a/03, 295b/04, 295b/11, 296b/03,
296b/08, 297b/06, 297b/10, 297b/12,
299a/07, 301b/09, 314b/11
hallāc: -11-
h. 329a/12, 332a/13, 332b/01, 332b/04,
334a/03, 334b/01
h.+ a 334a/01
h.+ ı 333b/11, 333b/13, 334a/08, 334a/13
hallācu'l-esrār: -2-
h. 328b/12, 329a/06
hallāc-ı manşūr: -1-
h.+ ı 259a/06
hāmān: -2-
h. 061a/11, 061a/12
hamdün-ı qaşşār: -4-
h. 228a/08, 229a/11, 230a/11, 306a/07
hāmīd-i leffāf: -1-
h. 184b/10
hamza: -3-
h. 310b/07, 311a/14, 311b/02
hanbel -2-
h. 162a/04, 165b/14
hannād: -1-
h. 023a/01
hannās: -6-
h. 300b/04, 300b/15, 301a/01, 301b/08
h.+ ı 301a/01
h.+ ıdı 300a/10
harīri: -2-
h. 257b/02, 260b/08
hāriş: -7-
h. 171a/01, 171a/03, 171a/07, 171a/08,
171a/12, 171b/13
h.+ e 170b/11

hāriş-i muhāsibî: -6-

h. 170b/02, 170b/09, 171a/10, 233a/11,
236b/04, 312a/07

harûn: -10-

h. 060a/10, 060b/06, 060b/07, 060b/09,
060b/11, 061a/08, 061a/13, 061a/14

h.+ a 061a/10, 213a/08

harûnu'r-reşîd: -5-

h. 060a/06, 150a/01, 174b/14, 232a/06

h.+ e 161a/12

hasan: -160-

h. 018b/13, 018b/14, 019a/01, 019a/03,
019a/06, 019a/07, 019a/08, 019a/14,
019a/15, 019b/02, 019b/08, 020b/13,
021a/02, 021a/06, 021b/15, 022a/04,
022a/08, 022a/09, 022a/10, 022a/13,
022b/04, 022b/05, 022b/09, 022b/11,
022b/15, 023a/01, 023a/05, 023a/06,
023a/07, 023a/10, 023a/11, 023a/12,
023b/02, 023b/06, 023b/07, 023b/10,
023b/13, 024a/05, 024a/07,

024a/10, 024a/15, 024b/01, 024b/03,
024b/09, 024b/10, 025b/01, 025b/03,
025b/08, 025b/09, 025b/11, 026a/02,
026a/04, 026a/10, 026b/01, 026b/02,
026b/04, 026b/05, 026b/08, 026b/15,
027a/03, 027a/05, 027a/09, 027a/10,
027a/12, 027a/13, 027a/15, 027b/03,
027b/05, 027b/07, 028a/08, 028a/12,
028b/02, 028b/03, 028b/06, 029b/08,
029b/13, 030a/05, 038b/07, 040b/08,
040b/11, 040b/12, 040b/13, 040b/14,
041a/04, 041a/07, 041a/09, 041a/10,
041a/11, 041a/12, 041b/03, 041b/05,
041b/06, 041b/10, 041b/13, 042a/07,
042a/13, 044b/08, 045a/04, 046b/02,
051a/02, 051a/05, 051a/07, 051a/11,

051a/13, 051a/15, 051b/04, 052a/01,
052a/04, 052a/06, 055b/01, 055b/02;
(h. gibi) 022b/11

h.+ a 018b/15, 020b/05, 021a/04,
021a/09, 022a/12, 022a/15, 023b/06,
023b/10, 023b/11, 024a/02, 024a/07,
024a/13, 025b/15, 026a/01, 029a/03,
029b/14, 030a/11, 041b/07, 051a/07,
051a/09, 051b/13

h.+ dan 031a/02, 039a/04

h.+ ı 019a/05, 019a/09, 019a/11,
022a/07, 022a/12, 022b/10, 041b/02,
041b/03, 041b/15, 051a/01

h.+ uñ 021a/04, 025b/14, 027a/06,
027a/08, 051a/06

h.+ uñdur 025b/07

hasan-ı başrî: -12-

h. 018b/10, 025a/15, 038b/06, 040b/05,
042a/01, 050b/15; (h. gibi) 025a/15,

h.+ dür 025a/12

h.+ nüñ 022a/03, 022a/14, 044b/06

h.+ yile 044b/07

hasan-ı nürî: -6-

h. 266a/03, 266a/06, 266b/01, 266b/08,
267a/06

h.+ yi 266b/04

hāşime: -1-

h.+ yidi 158b/11

hâtem: -27-

h. 181a/15, 181b/11, 182a/06, 182b/03,
182b/13, 183a/02, 183a/05, 183a/08,
183a/09, 183a/11, 183a/12, 183a/14,
183b/02, 183b/04, 183b/06, 183b/12,
183b/15, 184a/01, 184a/03, 184a/14,
184b/01, 184b/02, 184b/05, 185a/01,
185a/03, 185a/10

h.+ i 184b/02

hâtem-i aşam: -4-

h. 152a/05, 181a/06

h.+ dur 181a/11

h.+ uñ 148a/04

hâtim: -22-

h. 181b/13, 182b/03, 184a/08, 184a/11,
184b/03, 184b/10, 184b/11, 186b/05,
186b/09

h.+ den 181a/13, 184b/05

h.+ e 182a/07, 182a/09, 184b/12,
184b/14, 185a/02, 186a/14

h.+ i 182b/02, 184a/10, 186b/06

h.+ üñ 184a/11

havvâ: -23-

h. 016a/04, 300a/08, 300a/09, 300a/11,
300a/12, 300b/02, 300b/06, 300b/08,
300b/09,

300b/13, 301a/01

h.+ nuñ 300a/07

h.+ ya 300a/14, 300b/05, 300b/09,
301a/01

h.+ yıla 300a/07

hayr : -10-

308b/08, 308b/13, 309a/01, 309a/06,
309a/14, 309b/02, 309b/03, 309b/14,
310a/01

h.+ ı 309a/10

hayr-ı nessâc:

h. 308a/12

hayyân : -1-

h. 015b/08

hazar: -1-

h.+ dur 068a/09

hazâyir-i kıuds : 1-

h.+ dan 126a/08

hâzım: -3-

h. 044a/02, 044a/10, 044a/11

hazır: -1-

h. 158a/14

hazır: -1-

h. 068a/09

hazrevî: -1-

h. 295a/12

herem: -6-

h. 015a/13, 015b/02, 016a/01, 016a/03,
016a/10, 016a/14

herem ibn-i hayyân: -2-

h. 015a/12, 015a/04

hızrevî: -1-

h.+ ye 134b/01

hızır: -16-

h. 175a/12, 219b/14, 296a/03, 297b/03,
297b/04, 297b/06, 317b/08, 317b/09,
317b/12

h. bigi 303b/07

h.+ dur 083a/12

h.+ ıdı 066a/10

h.+ van 083a/13, 085a/13, 297b/08,
303b/06

hızır: -12-

h. 068a/06, 068b/07, 112b/09, 296a/05,
297b/09, 303a/14, 317b/12

h.+ a 297b/05

h.+ ı 298b/01, 317b/11

h.+ ıla 303b/07

h.+ uñdur 297b/04

ḥoca ‘alî: -3-

h. 216b/14, 217a/04, 217a/05

ḥoca ‘aṭṭār: 1-

h. 004b/04

ḥoca ḥasan-ı başrî: -1-

h. 025a/09

ḥoca imâm-ı kebîr ‘abdu’r-raḥmân: -1-

h.+ a 004b/13

hunnād: -1-

h. 022b/15

huzayfe: -1-

h.+ ye 284a/04

hüseyn : -22-

h. 259a/12, 327b/05, 327b/13, 328a/12,
328b/02, 328b/06, 329a/13, 329b/01,
329b/06, 329b/11, 330a/02, 330b/07,
330b/12, 331a/07, 333a/11, 333b/04

h.+ e 330b/03

h.+ i 327b/12, 329a/10, 331a/02, 331a/04

h.+ nüñ 331a/01

hüseyn-i hallāc: -1-

h. 327b/05

hüseyn-i manşūr: -3-

h. 259a/11, 327b/08, 327b/11

hüseyn-i manşūr-ı hallāc: -2-

h. 327b/08, 327b/09

hüsrevī : -1-

h.+ dür 211a/12

hüşşām ibn-i ‘abdu’l-melik: -1-

h. 043b/10

hüzrevī : -1-

h.+ nüñ 181a/07

ibn ‘atā: -1-

i.+ y1 320a/03

ibn-i ‘abbās: -2-

i. 333b/10

i.+ dan 317b/02

ibn-i ‘atā: -19-

i. 279a/11, 279b/14, 280a/03, 280a/08,
280a/09, 282a/07, 282a/09, 282a/10,
282b/01, 282b/03, 282b/10, 330b/11,
330b/12, 330b/15

i.+ nuñ 279b/11

i.+ ya 282b/04, 282b/07

i.+ y1 282a/14, 293b/03

ibn-i ‘atfār: -1-

i. 170b/09

ibn-i celā: -3-

i. 206b/05, 206b/06, 283a/02

ibn-i semmāk: -4-

i. 175a/04, 175a/08

i.+ a 175a/09, 175a/11

ibn-i sīrīn: -1-

i. 152b/07

ibnü’l-celā: -1-

i. 295a/12

ibrāhīm: -182-

i. 002a/10, 048b/09, 048b/11, 048b/14,
049a/02, 065a/12, 065b/01, 065b/02,
065b/03, 065b/13, 066a/04, 066a/05,
066a/10, 066b/07, 066b/09, 067a/05,
067a/07, 067a/09, 067a/12, 067b/08,
067b/10, 067b/12, 067b/15, 068a/03,
068a/04, 068a/05, 068a/06, 068a/07,
068a/10, 068a/12, 068b/13, 068b/15,
069a/03, 069a/05, 069a/06, 069a/09,
069b/08, 069b/14, 070a/01, 070a/02,
070a/05, 070a/06, 070a/14, 070b/02,
070b/04, 070b/06, 070b/09, 070b/10,
071a/02, 071a/05, 071a/09, 071a/11,
071b/05, 072a/01, 072a/02, 072a/03,
072a/05, 072b/12, 072b/13, 073a/01,
073a/02, 073a/04, 073a/05, 073a/08,
073b/02, 073b/06, 074a/03, 074b/03,
074b/06, 074b/07, 074b/10, 074b/12,
075a/03, 075a/06, 075a/07, 075a/12,
075a/14, 075b/05, 075b/08, 075b/09,
076a/08, 076a/10, 076b/06, 076b/08,
077b/11, 078a/01, 078a/04, 078a/06,
078a/10, 078b/01, 078b/09, 078b/15,
079a/14, 079b/02, 079b/03, 079b/06,
079b/08, 079b/15, 080a/01, 080a/03,

080a/04, 080a/05, 080a/09, 080a/10,
080a/11, 080a/12, 080a/14, 080a/15,
080b/03, 080b/07, 080b/08, 080b/10,
080b/14, 081a/01, 081a/06, 081a/12,
081a/14, 081b/01, 081b/02, 081b/03,
081b/04, 081b/13, 112a/09, 112a/10,
112a/11, 112a/14, 112b/02, 112b/03,
112b/07, 123b/11, 128a/15, 138b/15,
150b/07, 150b/11, 150b/12, 157a/14,
219a/13, 219b/08, 219b/12, 219b/14,
253a/13, 306b/03, 317a/14, 330a/03
i.+ den 071a/01, 071b/04, 076a/11,
076a/14
i.+ e 067a/04, 069a/05, 069a/07,
071b/11, 072b/07, 073a/07, 075b/01,
075b/04
i.+ i 067b/12, 073a/13, 074a/01, 075a/12
i.+ ile 074a/13, 080a/06, 080b/04
i.+ üñ 067a/03, 067b/11, 068a/09,
069a/12, 074a/01, 074a/11, 074b/02,
079b/07, 081a/05, 081b/10, 081b/13,
107a/12, 112a/15
ibrāhīme'l-ḥalīl: -2-
i. 016a/05, 326a/03
ibrāhīm-i edhem: -7-
i. 048b/05, 148a/05, 152b/02
i.+ dūr 070a/12
i.+ e 150b/06
i.+ i 069b/04
i.+ sin 078b/08
ibrāhīm-i ḥalīl: -1-
i. 287a/10
ibrāhīm-i ḥavvāš: -5-
i. 219a/11, 219a/12, 308b/03, 330a/02
i.+ uñ 313a/09
ibrāhīm-i herbūgī: -1-
i. 112a/08

ibrāhīm-i ibn-i dāvud-ı rakıķı: -1-

i. 282b/14

ibrāhīm-i şeybānī: -1-

i. 313a/09

imām aḥmed: -1-

i.+ e 163b/15

imām aḥmed-i ḥanbel: -1-

i. 087a/15

imām ebū ḥanīfe: -1-

i.+ yile 065a/15

imām-ı aḥmed-i ḥanbel: -2-

i. 162a/02, 162b/11

imām-ı ḥanbel : -1-

i. 083a/14

imām-ı şāfi'ī: -6-

i.+ 007a/08, 083a/14, 157b/06, 157b/15,
158b/05

i.+ ye 158a/04

‘İsā: -6-

‘İ. 002a/11, 123b/12, 128a/15, 253a/15,
326a/03, 330b/08

‘İsā bestāmī: -1-

‘İ. 104b/06

‘İsā-yı nādān: -1-

‘İ. 047a/02

ishāq: -4-

i. 285b/02, 286a/01, 286a/04,
286a/08

i.+ a 285b/06

i.+ dan 287a/07

ishāq-ı nehcūrī : -1-

i. 286a/15

ismā‘īl : -1-

i. 253a/14

isrāfil: -2-

i. 122a/14, 128a/14

keşfü'l-esrār: -1-

k. 002b/02
ḳurrābī: -2-
ḳ. 113b/06
ḳ.+ nüñ 113b/03
loḳmān : -2-
l. 262a/14; (l.+ süresi) 101a/01
lūṭ: -1-
l. 011a/01
mālik: -59-
m. 031a/08, 031a/09, 031a/12, 031a/13,
031a/15, 031b/03, 032a/02, 032a/04,
032a/13, 032b/01, 032b/02, 032b/09,
032b/10, 032b/13, 032b/15, 033a/02,
033a/04, 033a/08, 033a/09, 033a/11,
033a/13, 033a/15, 033b/02, 033b/03,
033b/05, 033b/06, 033b/07, 033b/09,
033b/12, 033b/15, 034a/01, 034a/06,
034b/05, 034b/12, 035a/04, 035a/06,
035a/08, 035a/15, 035b/07, 035b/13,
036a/11, 036b/05, 036b/08, 036b/13,
055a/14, 055b/01, 055b/07, 159a/12
m.+ e 032a/13, 033a/12, 035b/12
m.+ i 032b/03, 033a/08
m.+ ile 035a/15
m.+ üñ 031a/14, 033b/14, 034b/15,
036b/15
mālik bin dīnār: -4-
m. 024a/02, 031a/05, 055a/10
m. + a 032a/12
mālik ibn-i dīnār: -2-
m. 159a/11
m.+ a 032a/01
mālik-i dinār: -5-
m. 031a/15, 032a/12; 055a/10,
m.+ i 036b/12
m.+ uñ 031a/05
manşūr : -18-

m. 007b/01, 007b/08, 008a/03, 153a/14,
153b/13, 154a/03, 231a/01, 231a/05,
231a/08, 231b/02, 231b/06, 231b/09,
231b/14, 232a/05, 232a/07, 232a/09
m.+ a 232a/06
m.+ i 231b/01
manşūr ḥallāc: -2-
m. 327a/01
m.+ i 320a/04
manşūr-ı ‘ammār: -5-
m. 230b/01, 230b/14, 232b/13, 232b/15,
233a/05
manşūr-ı ḥallāc: -3-
m. 327b/11
m.+ a 259a/08
m.+ uñ 330b/15
ma‘rifetü’n-nefsi ve’r-rab: -1-
m. 002b/02
ma‘rūf : -36-
m. 192b/14, 193a/03, 193a/04, 193a/05,
193a/06, 193a/09, 193b/02, 193b/04,
193b/06, 193b/09, 193b/11, 194a/03,
194a/10, 194a/12, 194a/14, 194b/04,
194b/06, 194b/12, 195a/05, 195a/10,
195a/15, 195b/06, 195b/09, 195b/13,
196b/05, 196b/08
m.+ a 084a/06, 084a/07
m.+ i 193a/12, 194b/01, 195b/12
m.+ ıla 084a/12
m.+ uñ 194a/15, 194b/04, 195a/12
ma‘rūf-i kerhī: -8-
m. 163a/01, 169a/08, 192b/12, 195a/11,
196a/06; (m. bigi) 168b/15
m.+ nüñ 174b/13
m.+ yi 194a/03
mecnün-i semnün: -1-
m. 287b/08

- meryem:** -3-
m. 046b/02; (şāniye-i m.-i şāfiye)
046a/11
m.+ e 105a/12
- meş'ar:** -4-
m. 153b/04, 153b/09, 154a/01
m.+ ı 154a/01
- mezenî:** -1-
m. 158a/13
- mikâ'il:** -2-
m. 128a/14
m.+ e 036a/14
- mir'ātu'l-ḥukemā:** -1-
m. 214b/15
- mi'şam:** -1-
m. 075b/01
- mu'āviye:** -2-
m. 031b/03, 316b/03
- muḥammed:** -43-
m. 004a/06, 007a/08, 011b/11, 013a/10,
013b/03, 013b/12, 036a/12, 060b/13,
093b/04, 123b/12, 128a/15, 132a/03,
132a/12, 132a/13, 132b/05, 132b/07,
169a/15, 170b/14, 175a/01, 176b/05,
176b/08, 176b/12, 176b/13, 177a/07,
177a/12, 177b/08, 177b/09, 177b/10,
253a/15, 296b/05, 299b/04, 299b/08,
299b/10
m.+ e 007a/07, 132a/01, 175a/13,
176b/10
m.+ i 132a/08, 169b/02, 296a/14
m.+ üñ 036b/14, 176b/14
- muḥammed-i vāsî':** -1-
m. 036b/13
- muḥammed biñ el ḥasan:** -1-
m. 155a/08
- muḥammed bin semmāk:** -1-
m. 174b/12
- muḥammed ibn-i cerîme:** -1-
m. 166b/11
- muḥammed ibn-i eslem:** -2-
m. 177a/04, 177a/06
- muḥammed ibn-i eslemi't tūsî:** -1-
m. 175b/11
- muḥammed ibn-i idrîs-i şāfi'î:** -1-
m.+ dür 160b/07
- muḥammed ibn-i selme:** -1-
m. 176a/11
- muḥammed ibn-i sevvār:** -1-
m. 187a/09
- muḥammed-i eslem:** -6-
m. 176b/04, 176b/06, 176b/08, 176b/10,
177b/06, 177b/07
- muḥammed-i fażl:** -3-
m. 292b/05
m.+ dan 292b/07
m.+ ı 271b/13
- muḥammed-i ḥakîm:** -3-
m. 296a/08, 300a/02
m.+ den 296a/05
- muḥammed-i mansūr-ı tūsî:** -1-
m. 193a/11
- muḥammed-i muştafā:** -27-
m. 002a/06, 002a/11, 004a/08, 009a/09,
011a/06, 011a/08, 013a/11, 016a/05,
033a/03, 131b/15, 132a/02, 138b/15,
155b/11, 193a/08, 240b/12, 241a/01,
242b/14, 326a/02
m.+ dur 001b/10, 007a/11, 120a/08
m.+ nuñ 107a/13
m.+ nuñdur 118b/11
m.+ ya 007a/06, 306b/04, 326a/05
m.+ yı 136b/13
- muḥammed-i rüveym:** -2-

m. 278a/01, 278b/05

muḥammed-i semmāk : -2-

m. 045b/15, 046a/02

muḥammed-i ṭūṣī: -1-

m.+ yi 176a/08

muḥammed-i vāsi': -4-

m. 036b/13, 037a/02

m.+ i 036b/12

m.+ üñ 037a/12

murtažā: -1-

m.+ yı 013a/12

mūsā: -12-

m. 002a/11, 016a/05, 036a/08, 051b/08,

063b/07, 123b/11, 128a/15, 326a/03; (m.

gibi) 010a/03

m.+ nuñ 107a/13

m.+ yıla 213a/08

muṣṭafā: -2-

m. 006b/02, 006b/04

muḫṭalim: -1-

m. 329a/06

mübārek : -1-

m. 135a/15

mūrta' iş: -13-

m. 290b/08, 290b/13, 291a/02, 291a/03,

291a/06, 291a/08, 291a/09, 291a/11,

291a/13, 291a/14

m.+ e 291a/09, 291b/03

m.+ imiş 290b/15

nehrecūrī: -1-

n. 285b/10

nemrūd: -2-

n. 043b/15, 283a/14

nemrūdī: -1-

n. 211a/13

nūfel: -1-

n. 157a/10

nūḥ: -3-

n. 011a/01, 016a/04, 228b/08

nūḥ-ı cömerd: -1-

n.+ a 228b/06

nūrī: -37-

n. 265b/09, 265b/12, 265b/15, 266a/01,

266b/12, 267a/13, 267a/15, 267b/02,

267b/04, 267b/08, 268a/01, 268a/04,

268b/07, 268b/09, 269a/04, 269a/05,

269a/10, 269b/02, 269b/03, 269b/06,

269b/11, 269b/13, 269b/14, 270a/01,

270a/03, 270a/05, 270a/08, 270a/10,

270a/11, 315b/6

n.+ den 269a/15

n.+ nüñ 267b/06, 269b/03

n.+ ye 268a/10, 268a/12

n.+ yi 267b/14

n.+ yile 276a/14

oṣmān: -30-

o. 007a/15, 150a/07, 155b/07, 157a/09,

272a/01, 272a/05, 272a/09, 272a/11,

272b/06, 272b/11, 273a/08, 273a/09,

273a/13, 273b/01, 273b/03, 273b/05,

273b/07, 274a/03, 274a/13, 274b/01,

274b/05, 276a/05, 282a/14, 328b/05

o.+ a 272b/07, 274b/03

o.+ dan 316b/10

o.+ dur 316b/10

o.+ ı 155b/07, 272b/08

oṣmān-ı ḥayrī : -2-

o. 273a/04, 274a/08

oṣmān-ı ḥırī: -2-

o. 271b/14

o.+ den 271b/14

oṣmān-ı mekkī: -2-

o. 043b/06

o.+ yile 328a/05

‘ömer: -46-

‘ö. 012a/10, 012b/02, 012b/05, 012b/07,
012b/11, 012b/12, 012b/14, 013a/01,
013a/02, 013a/03, 013a/05, 013a/06,
013a/07, 013b/04, 013b/05, 013b/06,
013b/09, 014a/02, 014a/15, 014b/07,
014b/09, 014b/11, 014b/12, 016a/07,
016a/08, 019a/07, 043b/06, 104b/03,
150a/06, 157a/09, 164a/15, 259a/09,
260a/02, 260b/15, 307a/13, 327b/06,
328b/05

‘ö.+ de 013b/15

‘ö.+ den 013b/13, 316b/09

‘ö.+ dür 316b/10

‘ö.+ e 019a/07, 259a/07

‘ömer bü ‘oşmân: -2-

‘ö. ‘ö. 260a/02, 260a/12

‘ömer bü ‘oşmân-ı mekkî: -1-

‘ö. 258b/15

‘ömer ibn-i ‘abdü’l-‘azîz: -1-

‘ö. 158a/12

‘ömer-i bü ‘oşmân-ı mekkî: -2-

‘ö. 261a/07

‘ö.+ den 260b/03

‘ömer-i mekkî -1-

‘ö.+ yi 285a/15

pîr ‘ömer: -1-

p. 134b/08

râbi‘ a: -122-

r. 011b/14, 013b/12, 021a/05, 046b/02,
046b/05, 046b/07, 046b/11, 047a/06,
047a/11, 047a/13, 047a/14, 047b/05,
047b/07, 048a/02, 048a/08, 048a/12,
048a/15, 048b/01, 048b/14, 049a/02,
049a/03, 049a/07, 049a/10, 049a/13,
049b/02, 049b/06, 049b/09, 050a/01,
050a/03, 050a/06, 050a/07, 050a/09,

050a/15, 050b/04, 050b/07, 050b/09,
050b/11, 050b/13, 051a/02, 051a/03,
051a/05, 051a/12, 051b/01, 051b/05,
051b/06, 051b/12, 051b/13, 052a/06,
052a/08, 052b/10, 052b/11, 052b/13,
053a/05, 053a/06, 053a/07, 053a/15,
053b/02, 053b/08, 053b/10, 053b/13,
053b/15, 054a/02, 054a/05, 054a/09,
054a/12, 054b/01, 054b/04, 054b/07,
054b/10, 055a/05, 055a/08, 055a/10,
055a/13, 055b/02, 055b/04, 055b/07,
055b/09, 055b/10, 055b/13, 056a/01,
056a/02, 056a/06, 056a/08, 056a/11,
056a/13, 056a/15, 056b/01, 056b/02,
056b/09, 056b/12

r.+ ı 046a/01

r.+ nuñ 049b/14, 051b/05, 053b/01

r.+ ya 021a/08, 046b/09, 046b/10,
047b/01, 049b/12, 050b/14, 051a/06,
052a/01, 052a/12

r.+ yı 021a/03, 046a/12, 047b/01,
047b/10, 048a/01, 048b/13, 048b/14,
051a/01, 051a/10, 051b/04,
054a/09, 054b/09, 055b/01, 055b/02

r.+ yıldı 046b/10

râbi‘ a-ı ‘adevîye: -2-

r. 023b/15, 046a/12

rağkî: -1-

r. 283a/04

rebî‘: -1-

r. 016b/02

rebî‘ bin süleymân: -1-

r. 162b/05

recâ hayât: -1-

h. 060b/13

rızvân: -1-

r. 206b/03

rüveym: -4-

r. 243a/07, 278a/07

r.+ i 271b/12, 320a/03

şa'be: -1-

ş. 082b/11

şābit: -1-

ş. 032a/13

şābit-i bennān -1-

ş. 032a/11

şādık: -44-

ş. 007b/11, 008a/03, 008a/09, 008a/14,
008b/09, 008b/11, 008b/14, 009a/14,
009a/15, 009b/02, 009b/06, 009b/08,
009b/10, 009b/12, 009b/14, 010a/02,
010a/03, 010a/05, 010a/06, 010a/07,
010a/10, 010a/11, 010b/01, 010b/02,
010a/12, 010a/13, 010a/14,

ş.+ a 009a/08, 009b/05, 010a/01, 010a/07

ş.+ dur 009b/06

ş.+ i 007b/08, 008a/05, 009a/02, 010b/01

ş.+ ıla 152b/01

ş.+ uñ , 011a/01, 256b/03

sa'īd ibn-i muḥammed-i'r-rāzī: -1-

s. 182a/08

sālīm 'abdi'llāh: -1-

s. 060b/12

şafīye: -1-

s. 046a/11

sehel: -7-

s. 126a/14, 188b/08, 188b/10, 188b/14,
188b/15, 189a/04

s.+ dūr 027b/14

sehel ibn-i 'abdi'llāh: -1-

s. 187a/06

sehl: -14-

s. 139b/01, 187a/08, 188b/02, 189a/07,

189b/02, 191b/03, 192a/02

s.+ e 188b/04, 189a/11

s.+ i 083b/02, 187a/05

s.+ üm 187a/11

s.+ uñ 139b/02, 187b/14

sehl bin 'abdi'llāh-i testerī: -1-

s. 186b/13

sehl bin ibrahīm: -1-

s. 074a/12

sehl ibn-i 'abdi'llāh: -1-

s. 139a/13

sehl-i testerī: -1-

s. 126a/13

sehl-i tüsterī: -1-

s. 236b/10

selīm-i rā'ī: -1-

s. 158b/02

semnün: -34-

s. 287b/15, 288a/01, 288a/02, 288a/03,
288a/07, 288a/11, 288a/13, 288a/15,
288b/02, 288b/04, 288b/06, 288b/07,
288b/09, 288b/10, 288b/11, 289a/03,
289a/12, 289b/04, 289b/07, 289b/09,
289b/11, 289b/12, 290a/02, 290a/03

s.+ a 289b/08, 290a/12; (s. karşı)
288a/10

s.+ i 289b/07, 289b/10, 289b/13, 290a/04

s.+ ıla 289a/10

s.+ uñ 288a/08, 289b/14

semnünü'l-kezzāb: -1-

s. 287b/13

semnünü'l-muḥīb: -1-

s. 288b/05

semnün'ül-mecnün: -1-

s. 287b/12

semnün-i mecnün: -1-

s. 290a/06

serî: -21-

s. 198a/01, 198a/12, 198b/10, 198b/14,
199a/11, 200b/08, 201a/08, 237a/03,
237a/04, 237a/06, 237a/14, 237b/05,
237b/07, 240b/15, 241a/04, 241a/05,
287b/13

s.+ ye 237a/10

s.+ yi 201a/10, 201a/14

serîr: -27-

s. 194a/08, 196a/10, 196a/12, 196b/02,
196b/04, 196b/14, 197a/15, 197b/03,
197b/07, 197b/08, 197b/09, 197b/11,
198a/03, 198b/07, 198b/09, 199a/01,
199a/04, 199a/09, 199a/15, 200b/10,
237a/02

s.+ den 196b/09

s.+ e 197b/07

s.+ i 199a/08

s.+ ile 197b/02

s.+ üñ 198a/14, 199a/14

serîr-i saqatî: -10-

s. 163a/01, 194a/02, 195a/10, 195b/12,
196a/02, 198a/07, 240b/08

s.+ nüñ 236b/05

s.+ ye 236b/06

s.+ yi 233a/12

serî saqatî: -4-

s. 201a/07, 261b/08, 265b/07, 312a/07

şevr: -3-

ş. 142a/15, 142b/03, 142b/04

şufyân-ı şevrî -1-

ş. 008b/12

süfyân: -73-

s. 054b/09, 054b/10, 054b/12, 054b/13,
054b/14, 055a/04, 055a/07, 056a/13,
060a/08, 060a/12, 062b/01, 062b/03,
142a/13, 142b/06, 142b/10, 142b/12,

142b/13, 143a/01, 143a/03, 143a/08,
143a/09, 143a/11, 143b/02, 143b/05,
143b/07, 143b/14, 144a/01, 144a/03,
144a/06, 144a/08, 144a/10, 144a/12,
144a/14, 144b/03, 144b/05, 144b/06,
144b/08, 144b/11, 144b/13, 145a/04,
145a/06, 146b/09, 147a/04, 147a/06,
147a/08, 147a/09, 147b/03, 147b/07,
147b/11, 153b/04, 153b/07, 153b/08,
153b/10, 165a/05, 165a/06

s.+ a 143a/11, 143a/12, 143b/12,
144a/05, 147a/01

s.+ dan 165a/04

s.+ ı 142b/15, 143a/01, 143a/03, 147b/13

s.+ ıla 202b/11

s.+ üñ 142a/11, 143a/13, 144a/12,
144a/15, 147b/09

süfyân-ı şevrî: -6-

s. 062a/14, 135a/05, 142a/07, 142b/07,
228a/11

s.+ yi 142a/02

süheyl-i yemenî: -1-

s. 011a/04

süleymân: -13-

s. 172a/07, 172a/09, 172a/12, 172b/05,
172b/09, 172b/10, 172b/12, 173a/01,
174b/10, 175b/01, 203a/01, 203a/03

süleymân-ı dârânî: -4-

s. 174b/05, 174b/07, 202b/09, 202b/15

süllemî : 1-

s. 228a/05

şac' bî: -3-

ş. 152b/14

ş.+ ye 153a/10

ş.+ yi 152b/14

şâddil: -2-

ş. 192a/03

ş.+ i 191b/13
şāfi‘ a: -1-
ş.+ ya 159a/13
şāfi‘ i: -51-
ş. 042a/15, 042b/01, 042b/06, 158a/09,
158a/13, 158a/14, 158a/15, 158b/03,
158b/10, 159a/02, 159a/05, 159a/07,
159a/10, 159a/11, 159a/12, 159a/14,
159b/01, 159b/12, 160a/08, 160a/09,
160a/12, 160b/08, 160b/11, 161b/03,
161b/06, 161b/08, 161b/12, 161b/14,
162a/05, 162a/06, 162a/10, 162a/11,
162a/12, 162a/13, 162b/01, 162b/02
ş.+ den 158a/07
ş.+ nüñ 158b/14, 160b/01, 161b/13,
162b/03
ş.+ ye 161a/06
ş.+ yi 158a/08, 158b/04, 160b/02,
161b/01, 162b/05
ş.+ yidi 158a/13
şāh: -4-
ş. 272b/03, 272b/08
ş.+ dan 272b/08
şāh şucā‘: -4-
ş. 215a/05, 215a/09, 216b/15
ş.+ y1 272b/01
şāh şucā‘ -1 kirmānī: -5-
ş. 189a/05, 216a/04, 215a/12, 216b/12,
272b/04
ş. + nüñ 215a/12
şāh-1 şucā‘: -1-
ş. 217a/05
şāh-1 şucā‘ -1 kirmānī: -1-
ş. 214b/12
şakīk: -48-
ş. 055b/01, 055b/05, 073a/13, 109b/14,
110a/01, 110a/09, 110a/12, 110b/09,

110b/11, 115a/05, 148a/13, 148b/05,
148b/06, 148b/10, 148b/11, 148b/12,
149a/01, 149a/05, 149a/06, 149a/09,
149a/15, 149b/01, 149b/02, 149b/04,
149b/07, 149b/09, 150a/01, 150a/02,
150a/03, 150a/04, 150a/08, 150a/14,
150b/06, 150b/09, 150b/13, 151a/02,
151a/04, 151a/07, 151a/09, 152a/05
ş.+ a 151a/06
ş.+ dūr 110a/01
ş.+ e 148b/01, 150b/05, 151b/15
ş.+ i 150a/01
şakīk-i belhī: -4-
ş. 073a/13, 115a/01, 181a/07
ş.+ nüñ 109b/13
şakīk-i zāhid: -1-
ş. 150a/02
şāzīl: -6-
ş. 191b/10, 191b/13, 191b/15
ş.+ i 191b/12
ş.+ idi 191b/09
ş.+ üñ 192a/01
şeddād: 2-
ş. 043b/15, 283a/14
şeh-i şūrī: -1-
ş. 080a/10
şem‘ ün: -4-
ş. 025b/14, 026a/04, 026b/13, 026b/15
şerhü’l-ķulüb: -1-
ş. 002b/02
şerīf-i akrān: -1-
ş. 310a/08
şerīk: -7-
ş. 154a/04
ş.+ dūr 153b/04
ş.+ e 153b/09, 154a/04, 154a/07
ş.+ i 154a/03

şeyh ‘abdu’llâh-ı enşâr : -1-	244b/10, 244b/15, 245a/06, 245a/07,
ş. idi 003a/14	258b/10, 258b/11, 260b/08, 267b/02,
şeyh ‘abdu’llâh-ı haffî: -1-	267b/04, 267b/09, 267b/11, 268b/07,
ş. 324b/07	327a/09, 327b/11, 332a/12, 332a/15,
şeyh ‘alî: -2-	332b/02, 332b/03, 334a/03, 334a/06,
ş. 307a/15, 308a/02	334a/08
şeyh ‘alî isfahânî: -1-	ş.+ nüñ 226b/07
ş. 307a/09	ş.+ ye 226b/02, 260a/13
şeyh bû ‘alî daqqâk: -1-	tezkiiretü’l-evliyâ: -1-
ş. 003b/07	t. 005b/15
şeyh ‘alî şâh: -1-	ţayfûr: -2-
ş. 005a/10	ţ. 101a/05, 103a/07
şeyh bû sa‘îd -4-	tirmid: -3-
ş. 067b/12, 067b/14, 068a/01, 134b/12	t. 295a/14
şeyh bû sa‘îd-i bû’l-hayr: -1-	t.+ den 296b/05
ş. 100b/05	t.+ e 296b/04
şeyh bû turâb: -1-	tirmidî -2-
ş. 115a/03	t.+ ler 295a/09
şeyh cüneyd: -1-	t.+ yi 292a/15
ş. 307a/11	‘unayna: -1-
şeyh ebû bekr-i kettânî: -1-	‘u. 143a/02
ş. 315b/02	ümm-i seleme: -8-
şeyh ebû ‘oşmân-ı hayr: -1-	ü. 018b/12, 018b/13, 018b/14, 019a/02,
ş.+ a 220b/01	019a/05, 019a/09
şeyh ebû’l-ḥasan: -2-	üveys: -40-
ş. 308a/02, 308a/07	ü. 011a/12, 011a/13, 011b/07, 011b/09,
şeyh sünbekî: -1-	012a/08, 013b/07, 013b/11, 014a/03,
ş. 104b/09	014b/02, 014b/11, 015a/02, 015a/09,
şeyh şiblî: -3-	015a/12, 015a/13, 015a/14, 015b/03,
ş. 226b/11, 284a/13, 308b/02	015b/10, 016b/11, 017a/10, 017a/11,
şeyh-i bû ‘alî-yi tirmidî: -1-	017b/02, 017b/06, 017b/07, 017b/11,
ş. 049a/07	017b/12, 018a/03, 018a/07, 018a/15
şeyh-i şürî: -1-	ü.+ dür 013a/02
ş. 080a/06	ü.+ e 014a/02
şiblî: -33-	ü.+ i 015a/06, 016b/03, 018a/14, 018b/04
ş. 226b/02, 226b/04, 226b/05, 226b/06,	ü.+ üñ 015a/05, 018a/13
226b/08, 226b/10, 242a/09, 242a/13,	üveysi’l-ḳarani: -1-

ü. 011a/05
üveys 'abdu'llâh: -1-
ü. 012b/15
üveys-i karânî: -2-
ü. 011a/04
ü.+ dür 012a/03
veys: -23-
v. 012b/05, 013a/04, 013a/06, 013a/08,
013b/01, 013b/02, 013b/13, 013b/14,
014a/04, 014a/07, 014a/09, 014a/12,
014a/13, 014b/07, 014b/09, 014b/15,
015b/01
v.+ e 012b/01, 017a/08
v.+ i 011b/06, 013b/04
v.+ üñ 014a/15
yaḥyâ: -39-
y. 003b/02, 107a/09, 107a/10, 107a/12,
179a/04, 179a/05, 179a/06, 208b/06,
208b/07, 209a/01, 209a/08, 209a/15,
209b/01, 209b/03, 209b/04, 209b/06,
209b/11, 213b/13, 214a/01, 214a/06,
214a/11, 214a/15, 214b/02, 214b/04,
214b/06, 272a/14, 272b/01, 272b/03,
273a/02
y.+ nuñ 179a/04, 208b/10, 209a/12,
209b/05, 213b/10
y.+ sı 208b/05
y.+ ya 208b/11, 214a/14
y.+ yı 209b/02
yaḥyâ bin ma'âd: -9-
y. 106b/09, 106b/13, 107a/08, 177b/14,
208b/06, 209b/13, 272a/13, 272b/11
y.+ dur 208b/04
yaḥyâ bin ma'âz: -1-
y. 107a/04
yaḥyâ ibni'l-ma'âz -1-
y.+ ıla 295a/13

yaḥyâ ibn ma'âd: -2-
y. 208a/12, 215a/01
yaḥyâ ibn ma'âz: -1-
y. 157a/14
yaḥyâ ibn-i ma'âd: -1-
y. 204b/10
yaḥyâ-yı 'ammâr: -1-
y. 003a/14
yaḥyâ-yı vâ'iz : 1-
y. 208b/01
ya'kûb-ı 'akṭa': -1-
y. 328a/06
yûnus: -1-
y. 233b/14
yûsuf: -29-
y. 055b/13, 106b/08, 217a/15, 217b/01,
217b/06, 217b/08, 217b/12, 218a/04,
218a/12, 218a/15, 218b/01, 218b/03,
218b/09, 218b/12, 219b/14, 220a/04,
220a/05, 220a/10, 220b/13, 220b/14,
221b/01
y.+ a 219a/14, 219b/01, 219b/03,
220a/09
y.+ dan 221a/12
y.+ ı 220b/08, 283b/14
y.+ sın 217b/13
yusûf: -1-
y. 219a/09
yusufu'l-ḥüseynî: -1-
y. 271b/12
yûsuf ḥaccâc: -1-
y. 022a/07
yûsuf-ı esbât: -4-
y. 235a/08, 283b/09, 284a/04
y.+ dan 284a/13
yûsuf-ı ḥüseyn: -2-
y. 099b/06, 217a/09

yūsuf-ı hüseyn -7-

y. 217b/05, 217b/15, 221a/02

y.+ e 217b/07, 220b/07

y.+ i 220b/12

y.+ üñ 221a/09

zā'n-nūn: -76-

z. 088a/06, 088a/11, 089a/02, 089a/05,
089a/10, 089a/13, 089a/15, 089b/03,
089b/06, 089b/07, 089b/08, 090a/04,
090a/05, 090a/06, 090a/07, 090a/09,
090b/01, 090b/06, 090b/13, 091a/01,
091a/03, 091a/12, 092b/03, 092b/04,
092b/07, 092b/08, 092b/11, 092b/13,
092b/15, 093a/02, 093b/12, 094a/11,
094b/04, 094b/14, 095a/06, 095a/13,
095b/09, 095b/11, 095b/13, 095b/14,
102a/09, 107b/05, 107b/07, 188b/02,
188b/05, 188b/14, 218a/05, 218a/06,
218a/08, 218a/10, 218a/12, 218b/04,
218b/09, 218b/13

z.+ a 092b/14, 093b/03, 093b/07,
093b/15, 094a/11, 098b/08, 102a/12,
102a/14, 218a/08, 218b/09

z.+ a mı 218b/04

z.+ dan 218b/07

z.+ ı 083b/01, 090a/04, 093b/08,
093b/14, 188b/01, 218a/06, 276a/14

z.+ ıla 219a/08

z.+ uñ 094a/14

zā'n-nūn-ı mısrı: -8-

z. 045b/15, 087b/12, 162b/15, 217a/12

z.+ dür 218a/03

z.+ ye 118a/05

z.+ yi 261b/08

z.+ yidi 187a/06

zeliḥā: -2-

z. 217b/13

z.+ yı 217b/14

zübeyda ḥātūn : -4-

z. 159b/03, 160a/15

z.+ ı 159b/06

z.+ ıdı 159b/02

3.3. Yer Adları Dizini

ahvāz: -2-

a. 328b/10

a.+ a 328b/10

‘arafāt: -9-

‘a. 049a/08, 061b/11, 095a/06, 114a/11,
144b/09

‘a.+ a 136b/10, 137a/04

‘a.+ da 040a/14, 062a/03

‘arana deresi: -1-

‘a. 012b/08

bābü'l-elḫāf: -1-

b.+ da 329b/15

baḡdād : -63-

b. 082a/06, 083a/08, 083b/04, 086b/13,
087a/03, 153b/01, 159b/07, 161b/05,
163a/05, 164a/14, 193a/11, 195a/13,

196a/03, 196a/06, 196b/02, 199b/02,
200b/09, 201a/10, 225a/01, 227a/01,
236a/09, 236a/13, 260b/07, 261b/07,
269b/08, 271b/11, 278a/07, 289a/11,
289b/04, 290b/08, 290b/12, 291a/02,
308a/13, 312a/01, 320b/08, 326a/14,
328a/07, 328a/14, 329a/06, 329b/15

b.+ a 135b/08, 150a/01, 150b/14,
186b/05, 225a/04, 226b/02, 237b/09,
243a/09, 243a/10, 251a/07, 251a/10,
321a/06, 328a/06, 328a/09

b.+ da 226b/09, 259a/04

b.+ dadur 081b/14

b.+ dan 226a/06

b.+ ı 333b/05

b.+ ıla 330a/01

b.+ uñ 153a/14, 225a/05

başra: -30-

b. 020b/07, 022b/07, 022b/10,
025a/13, 025a/14, 032a/10, 034b/01,
035a/03, 038a/02, 047a/03, 047a/07,
047a/15, 049a/04, 055a/01, 056a/01,
146b/15, 187b/05, 187b/06, 208a/05,
246b/03, 249a/09, 329a/06

b.+ da 040a/13, 040a/15, 040b/03

b.+ dan 328b/14

b.+ ya 022b/03, 049b/11, 328a/05

baḥā: -1-

b. 069b/06

bāverd: -1-

b. 059a/06

belḥ: -19-

b. 065b/05, 069a/12, 069a/15, 070a/05,
070a/07, 070a/10, 072a/05, 075b/06,
094a/13, 148b/06, 148b/08, 150b/09,
181a/06, 182a/01, 204a/07, 292b/05,
303a/13

b.+ e 110b/09, 204b/11

bestām : -19-

b. 101a/10, 102b/10, 104a/11, 105b/02,
105b/09, 109a/08, 109a/09, 111a/15,
117a/10, 121a/11

b.+ a 101b/02, 102b/09, 103a/15,
106b/02, 109b/14, 109b/15, 114a/12

b.+ da 104a/03

b.+ dan 118b/03

beytü'l-maḥdis: -2-

b. 078b/15

b.+ deydük 080a/06

cemādāt: -1-

c. 092b/04

ceyhün: -3-

c. 136b/15, 296b/12, 297a/06

dārān: -1-

d. 172a/07

debīristān: -1-

d.+ a 272a/01

dicle: -29-

d. 010a/06, 027a/05, 042a/01, 042a/07,
053a/14, 080b/13, 084a/10, 084a/13,
115b/02, 161b/03, 161b/04, 193b/02,
193b/08, 194b/09, 246a/04, 247b/09,
248a/01, 248a/02, 309a/06, 309a/09,
309a/10, 333b/03, 333b/05, 333b/07

d.+ ye 084a/14, 247b/10, 309a/10,
333b/03, 333b/05

dimişḥ: -4-

d. 031b/02, 137b/05, 137b/09

ehvāz: -1-

e.+ a 328b/14

fārs: -1-

f. 327b/10

furāt: -2-

f. 015a/07, 039a/03

gīlān: -1-

g. 251a/12

ḥaremeyn: -1

ḥ.+ dūr (imāmü'l-ḥ.) 177b/05

hemedān: -2-

h. 103a/14

h.+ a 103b/02

ḥicāz: -18-

ḥ. 189a/07, 207a/09, 260b/03, 288a/01, 297b/15

ḥ.+ a 135b/09, 140b/02, 150b/06, 188a/03, 232b/13, 242a/06, 251a/09, 304a/09, 311b/02, 320b/07, 328a/08

ḥ.+ dan 150b/14, 237b/08

hindūsitān: -1-

h.+ a 328b/15

hirā: -3-

h. 214a/07, 214a/10, 214b/04

hirī: -1-

h.+ de 003a/14

ḥorāsān: -16-

ḥ. 105b/04, 175b/13, 186b/06, 203b/13, 206a/11, 230b/05, 292a/12, 293b/01, 329a/04

ḥ.+ a 213b/13, 293b/04

ḥ.+ da 181a/06, 328b/09

ḥ.+ dadur 251b/08

ḥ.+ dan 071b/11

ḥ.+ uñ 224b/15

ḥūzistān: -2-

ḥ. 329a/05

ḥ.+ a 328b/05

‘irāk: -6- :

‘1. 196a/05, 230b/05, 260a/14, 260b/03

‘1.+ a 293b/03

‘1.+ dadur 251b/07

isfahān: -3-

i. 164b/02, 260b/15

i.+ a 307a/13

ka‘be: -63-

k. 048b/07, 048b/13, 049a/01, 049a/02, 049a/05, 140b/06, 161a/02, 161a/09, 164a/05, 189a/14, 189a/15, 189b/01, 260a/14, 302b/15, 308b/05, 313b/03, 315b/15, 328b/13

k.+ de 134b/04, 315b/11, 325b/03, 328a/08

k.+ den 140b/04

k.+ müzi 048b/11

k.+ nūñ 048b/02, 259a/05

k.+ ye 035a/15, 048b/06, 048b/07, 049b/08, 069b/03, 101b/07, 101b/09, 136b/12, 40b/03, 157a/05, 164a/05, 188a/15, 189a/13, 207a/13, 309a/03, 310b/04, 313b/10, 328b/14; (k. degin) 207b/02

k.+ ye mi 104a/03

k.+ yi 048b/02, 071a/03, 101b/11, 102b/08, 185a/04, 193a/15, 268a/13, 268a/14, 268b/04, 268a/15, 277a/07, 315b/10, 316b/14, 316b/15

k.+ yiçün 161a/04

ḳādisiyye: -3-

ḳ. 268b/13, 268b/15, 321b/05

ḳāf: -1-

ḳ. 085b/11

ḳāfiristān: -2-

k. 148a/11

k.+ a 328b/15

ḳaran: -4-

ḳ. 012a/04, 012b/04, 012b/05, 015a/02

ḳubeys : -2-

ḳ. 064b/15, 065a/04, 316b/14, 316b/15

ḳūfe: -7-

k. 012b/02, 015a/06, 078a/08, 188a/06,
206b/07, 235a/09

k.+ ye 015a/04

lekām: -2-

l. 196a/08, 196a/10

māçin: -2-

m. 329a/03

m.+ e 329a/01

mağrib: -1- [A.]

m. 135a/08

māverā`ün-nehr: 1-

m.+ de 328b/10

m.+ e 329a/01

mavşil: -1-

m. 164b/01

mekke: -27-

m. 069a/02, 074b/05, 161a/05, 285b/01,
304a/07, 315b/07

m.+ de 033b/10, 074b/03, 160b/15,
172b/12, 206b/06, 285b/01

m.+ den 103a/14

m.+ deydüm 157a/04

m.+ ye 060a/02, 060a/03, 069a/02,
074b/04, 145a/06, 161a/08, 165a/03,
208b/11, 226a/10, 246a/10, 329a/07; (m.
degin) 188a/08

m.+ yi 069a/10

medīne : -1-

m.+ ye (m. degin) 321a/04

merv: -11-

m. 057a/15, 067a/06, 082a/06, 135b/08,
135b/09, 230b/05

m.+ den 136a/12, 136b/12

m.+ e 135b/09, 136a/12, 36b/15

merve: -2-

m. 316b/06

mescid-i hayfa: -2-

m.+ ya 024b/11, 024b/13

mışır: -3-

m. 055b/13

m.+ da 321b/11

m.+ dan 089a/11

mışr: -8-

m. 087b/14, 087b/15, 089b/06, 093b/07,
106b/08

m.+ a 188b/02, 188b/05, 218a/05

mu`ammer: -1-

m. 214b/09

nıl: -4-

n. 218a/15, 218b/01, 218b/05, 223b/09

nışabūr: -30-

n. 067a/13, 177b/01, 177b/07, 178a/06,
179a/11, 214a/02, 214a/03, 220a/13,
220a/15, 222a/07, 228a/13, 228b/01,
228b/05, 228b/15, 271b/10, 290b/06,
310a/14, 311b/13

n.+ a 067a/10, 140b/10, 176a/08,
204b/10, 214b/09, 215a/02, 226b/06,
272b/05, 293b/05

n.+ dadur 307a/06

n.+ uñ 228b/07

pārs: 1-

p. 329a/05

rey: -6-

r. 218a/09, 219a/05, 220b/07, 220b/08,
220b/13

rūm: -6-

r. 139b/10, 161b/02, 161b/10

r.+ a 322a/08

r.+ da 019a/13

r.+ dan 161a/12

rūkn-i yemeni: -1-

r. 070a/14

şafa: -1-

ş.+ yıla 316b/06

şan'ā: -1-

ş.+ dan 161a/08

semerḳand: -1-

s. 149b/04

sincār: -1-

s.+ da 136b/14

şām: -14-

ş. 090b/01, 101a/10, 136a/11, 177a/02,
202b/08, 202b/10, 271b/11, 276a/11,
282b/14, 283a/02, 308b/05

ş.+ a 136a/13

ş.+ dadur 081b/14, 251b/07

şunīziye: -1-

ş. 290b/07

ṭabaristān: -1-

ṭ.+ da 112b/08

tester: -3-

t. 188b/01

t.+ de 188b/09

t.+ e 187b/09

ṭūr-ı sīnā: -3-

ṭ. 063b/06, 242b/01, 314b/04

ṭūs: -2-

ṭ. 176b/11, 312a/01

tüster: -3-

t.+ den 328a/05

t.+ e 328a/04, 328b/03

yemen: -5-

y. 012a/04, 065a/05

y.+ den (y. yaña) 011a/09; (y. yañadın)

011a/10

y.+ e 065a/09

zāti'l-ı ırḳ: -1-

z.+ a 068a/11

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Ferîdüddin Attâr'ın *Tezkiretü'l-Evliyâ'sı* yazımının tamamlandığı 1221 yılından bugüne kadar farklı kişiler tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Bu çevirilerden bazıları Eski Anadolu Türkçesi dönemine aittir ve çoğunun çevireni bilinmemektedir. Budapeşte Nüshası da bunlardan biridir.

Harekeli nesih yazısı ile Farsçadan Türkçeye çevrilen eser, 334 varaktan oluşmaktadır. İlk varakta 11, diğer varaklarda 15 satır vardır. Harekeli metinler, Eski Anadolu Türkçesinin fonetik özelliklerinin tam olarak tespit edilebilmesi için önemlidir. Çalıştığımız metin, bu yüzden araştırmacılara fonetik bakımdan Türkçenin o dönemdeki durumunu tespit etme imkânı sağlayacaktır.

Çalışmamız art zamanlı morfolojik inceleme yapan araştırmacılar için XIV. yüzyıl metinlerindeki morfolojik özellikler ve bunların kullanım sıklıklarıyla ilgili bir kaynak olacaktır.

Çalıştığımız nüshanın hacimli olması esere söz varlığı açısından da büyük bir zenginlik kazandırmıştır. Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait metinler ile ilgili yapılacak her yeni çalışma, dönemin söz varlığının belirlenmesine ve Tarama Sözlüğü'ne de katkıda bulunacaktır. Bu dönemin söz varlığı ile ilgili en kapsamlı sözlük Türk Dil Kurumu tarafından hazırlanan Tanıklarıyla Tarama Sözlüğü'dür. Bu yüzden çalışmamızda Tanıklarıyla Tarama Sözlüğü esas alınmıştır.

Eski Anadolu Türkçesinin söz varlığına katkı yapmayı amaçladığımız bu çalışmada bazı sözcüklerle ilgili aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Öncelikle Tarama Sözlüğü'nde tanıklanmamış sadece Derleme Sözlüğü'nde rastladığımız 5 adet sözcüğe rastladık: cörüt- “çömmek” (300b/09), eñser “çekiçe dövülerek yapılan demir çivi” (294a/02), göbeli “babası olmayan çocuk” (8154a/15), kapaz “şamar, tokat” (142b/02, 286a/14), oyru “gövde” (329b/04).

Metnimizde anlamları bağlamdan sezilen ancak Tarama Sözlüğü'nde tanıklanmamış ve diğer sözlüklerde bulamadığımız sözcükler de yer almaktadır: giñen- “kafa tutmak, çıkışmak” (153a/08), güng “dilsiz” (304b/12), kavra “sıkıca, sımsıkı” (217b/09), şulaka “tokat, şamar” (201a/06).

Tablo 4.1. Metnimizdeki anlamı, Tarama Sözlüğü’ndeki anlamından farklı olan sözcükler de vardır.

Sözcük	Tarama Sözlüğü’ndeki anlamı	Metnimizdeki anlamı
çepel	1. Kirlî, pis, murdar. 2. Pislik. 3. Bataklık.	Küçük bir parça
eşin-	Kazılmak	Yıpranmak.
kaba	Büyük, kocaman, iri.	1. Kocaman, iri. 2. Açık.
kayur-	1.Önem vermek. 2. Kaygılanmak. 3. Sakınmak. 4. Hazırlamak.	1. Önemli olmak. 2. Fayda etmek.
ür-	1. Üfürmek, üflemek. 2. Seçmek, ayırmak.	1.Üfürmek, üflemek. 2. Havlamak.
yelden-	Heves etmek, meyletmek, özenmek.	Saldırıya teşebbüs etmek.

Son olarak anlamları metnin bağlamından tam olarak sezilemeyen Tarama Sözlüğü’nde ve diğer sözlüklerde aynı veya benzer şekillerini bulamadığımız için anlamlarından emin olamadığımız 3 adet sözcük de vardır. “biledigin (065b/07), fûker (332b/13), salaka (310a/14)” sözcüklerinin bu yüzden anlamları yazılmamış, (?) şeklinde belirtilmiştir.

Tablo 4.2. Metnin söz varlığı istatistiksel olarak incelendiğinde aşağıdaki sonuca ulaşılmıştır.

Türkçe	1648	% 43, 1
Arapça	1524	% 39,9
Farsça	402	% 10,5
Arapça+Türkçe	127	% 3,3
Farsça+Türkçe	74	% 1,9
Farsça+Arapça	22	% 0,5
Arapça+Farsça	21	% 0,5
Toplam	3818	%100

5. KAYNAKLAR

- Akar, A. (2018). *Oğuzların Dili Eski Anadolu Türkçesine Giriş*, İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Aydın, H. (2005). *Tezkiretü'l-Evliyâ Tercümesi*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bodroglıgeti, A. (1968). *Ferîdüddin Attâr Tezkiretü'l-Evliyâ Adlı Eserinin İlk Türkçe Tercümesi Hakkında. XI. Türk Dil Kurultayında Okunan Bilimsel Bildiriler 1966 (87-97)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Bursalı, M. T. (1333). *Osmanlı Müellifleri II*. İstanbul: Matbaa-i Âmire.
- Caferoğlu, A. (1968). *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*, İstanbul: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Çetin, A. (2014). *Sultan II. Murat'a Sunulan Tezkiretü'l-Evliyâ Tercümesi Üzerine*. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 53, 95-123.
- Çetin, A. (2016). *Aydinoğlu Mehmet Bey'e Sunulan Tezkiretü'l-Evliyâ ve Kısasu'l-Enbiyâ Tercümeleri Üzerine*, Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 55, 59-92.
- Demirel, Ö. (2005). *Tezkiretü'l-Evliyâ Tercümesi*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Devellioğlu, F. (2005). *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat*. Ankara: Aydın Kitapevi.
- Ergin, M. (1995). *Orhun Abideleri*. İstanbul: Boğaziçi Yayınları.
- Gabain, A. Von. (2007). *Eski Türkçenin Grameri* (çev. Mehmet Akalın). Ankara: Türk Dil Kurumu yayınları.
- Gülensoy, T. (2007). *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Gülsevin, G. (1997). *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Gülsevin, G. (2013). *Eski Anadolu Türkçesi*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Hacıeminoğlu, N. (2003). *Karahanlı Türkçesi Grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

- Hazai, G. (2008). *Die altanatolisch-türkische Übersetzung des Tazkaratu'l-Awliyâ von Farîduddîn Attâr*. Berlin: Klaus Schwarz Verlag.
- Hazai, G. (2019). *Ferîduddîn Attâr'ın Tezkiretü'l-Evliyâ'sının Eski Anadolu Türkçesi Tercümesi*. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları.
- İz, F. (1964). *Eski Türk Edebiyatı'nda Nesir XIV. Yüzyıldan XIX. Yüzyıl Ortasına Kadar Yazmalardan Seçilmiş Metinler (3. Baskı)*. İstanbul: Osman Yalçın Matbaası.
- Kablender, N. (2015a). *Ferîduddîn-i Attâr'ın Tezkiretü'l-Evliyâ'sının Türkçe Tercüme Nüshaları Üzerinde Mukâyeseli Bir İnceleme*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kablender, N. (2015b). *Ferîduddîn-i Attâr'ın Tezkiretü'l-Evliyâ'sının Türkçe Tercüme ve Mütercimleri*. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 41, 197-203.
- Kankılıç, V. (1972). *Uygurca Tezkiretü'l-Evliyâ Tercümesi, Araştırma-Metin*, Basılmamış Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi.
- Kuğu, M. (2006). *Tezkiretü'l-Evliyâ*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Kut, G. (1989). *İslam Ansiklopedisi*. c.2, s. 449
- Küçük, S. (2013). *XVI. yüzyıla ait bir Tezkiretü'l-Evliyâ tercümesi*. İstanbul: Kesit Yay.
- Levend, A. S. (1988). *Türk Edebiyatı Tarihi*. 3. Baskı. Ankara: TTK.
- Naskali, E. G. (1987). *Sinan Paşa Tezkiretü'l Evliya*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Olca, S. (1965). *Ebu'l-Leys Semerkandi, Tezkiretü'l-Evliyâ Tercümesi, İnceleme-Metin-İndeks*. Ankara Üniversitesi Basımevi: Ankara.
- Öz, Ö. (1992). *Değişik Bir Tezkiretü'l-Evliyâ Metni*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öz, Y. (2012). *İslam Ansiklopedisi*. c:41, s: 68-69.
- Özalan, U. (2009). *Bir Tezkiretü'l-Evliyâ Tercümesi*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Parlatır, İ. ve Hazai G. (2007). *Macar Bilimler Akademisi Kütüphanesi'ndeki Türkçe El Yazmaları Kataloğu*. Ankara: Tüba.
- Rasony, L. (1968). *Feridüddin Attar Tezkeretü'l-Evliyâsının Budapeşte Yazması*. XI. Türk Dil Kurultayında Okunan Bilimsel Bildiriler 1966 (83-86). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Sami, Ş. (2015). *Kamus-u Türki*. (Haz.Paşa Yavuzaslan). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları
- Sertkaya, A. (2015). *Tezkire-i Evliyâ'nın Çağatay Türkçesi Çevirisi, Arap ve Uygur harfli Yazmaların Transkripsiyonlu Metni*. İstanbul: Çantay.
- Şahinoğlu, N. (1991) *İslam Ansiklopedisi*. c.4, s.97.
- Tekin, T. (1988). *Orhon Yazıtları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Tekin, T. (2000). *Orhon Türkçesi Grameri*. Ankara: Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi 9
- Timurtaş, F. (2012). *Eski Türkiye Türkçesi*. Ankara: Kapı Yayınları.
- Tulum, M. (1983). *Filolojik Çalışma ve Eski Metinlerin Neşri Üzerine Görüş ve Tenkitler*. Türk Dünyası Araştırmaları. S.27, s.1-8
- Tulum, M. (1999). *Osmanlı Dönemi Yazılı Kaynaklarının Filolojik Neşirleri Üzerine*. Osmanlı Dünyasında Şiir Uluslararası Sempozyum. 22 Kasım 1999. İstanbul.
- Tulum, M. (2000). *Tarihî Metin Çalışmalarında Usul – Menâkıbu'l-kudsiyye Üzerine Bir Deneme*. İstanbul: Deniz Kitabevi.
- Türk Dil Kurumu (1983). *Derleme Sözlüğü*. Ankara: TDK Yay.
- Türk Dil Kurumu (1983). *Güncel Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK Yay.
- Türk Dil Kurumu (1983). *Yeni Tarama Sözlüğü*. Ankara: TDK Yay.
- Türk Dil Kurumu (1996). *Tanıklarıyla Tarama Sözlüğü I-VIII*. Ankara: TDK.
- Uludağ, S. (1984) *Tezkiretü'l-Evliya*. Bursa: İlim ve Kültür Yayınları.
- Ünver, İ. (1992). *Arap Harfli Türkçe Metinlerin Çevirisinde Karşılaşılan Yanlışlar*. Türk Dili. S. 483, s. 789-798.
- Ünver, İ. (1993) *Çeviri Yazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler*. Türkoloji Dergisi, 11(1), 51-89.

Üzgör, T. (1983) *Edebiyat Bilgileri*.Ankara: Veli Yayınları.

Yavuz, O. (2006). *Tezkiretü'l-Evliya Tercümesi ve Dil Özellikleri*. Konya: Tablet Kitapevi.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Emel ÖZKAN

Doğum Yeri ve Tarihi: Aydın / 16.09.1979

EĞİTİM DURUMU: Lisans

Lisans Öğrenimi: Balıkesir Üniversitesi / Necatibey Eğitim Fakültesi / Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği

LİSANSÜSTÜ ÖĞRENİMİ:

Bildiği Yabancı Diller:

İŞ DENEYİMİ: Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni (2007-2008) Ferizli Endüstri Meslek Lisesi/Adapazarı

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni (2008-Devam etmekte) Ahmet Çallıoğlu Çok Programlı Anadou Lisesi İncirliova/Aydın

İLETİŞİM: e-posta Adresi: ozkanhiremel@gmail.com

TARİH: 26.06.2019